J. DRAVNIEKS

VĀCISKI LATVISKA VĀRDNĪCA

SESTAIS IESPIEDUMS

TECHNISKO UN PRAKTISKO RAKSTU APGĀDS RĪGĀ 1944

Metiens 4900 VAPP 3. spiestuve, Rīgā, Brīvības ielā 129/133

Preface to the electronic edition

This German-Latvian dictionary from 1944 was digitized in July 2016.

A.

Aa, f. (Fluß in Kurzeme), Lielupe, f.

Aa, f. (Fluß in Vidzeme), Gauja, f.

Aal, m. -(e)s, pl. -e, zutis, m.

aal'ārtig, adj. zutim līdzīgs.

Aal'beere, f. zustrene, f.

Aal'fang, m. zušu zveja, f.

aal'förmig, adj. zušveidīgs.

aal'glatt, adj. glums kā zutis.

Aal'grundel, f. od. **-gründling,** m. grundulis, m. **-kasten,** m. igvāts, f. **-korb,** m. od. **-reuse,** f. zušu murds, m. **-quappe,** f. vēdzele, f. **-stecher,** m. žeberklis, m.

a. a. O. 1. (an anderen Orten) citās vietās; 2. (am angeführten Orte) pieminētā vietā.

Aar, m. -s, od. -en, pl. -e, od. -en, ērglis, m.

Aas, n. Aases, pl. Äser, 1. maita, f.; 2. fam. (als Schimpfwort) maita, f.; maitas gabals, m.

aa'sen, v. n. 1. ēst, ganīties; 2. (Gerberei) nokasīt ādas iekšpusi, nodzīt gaļu no ādas; 3. fam. piezobot.

Aas'fliege, f. maitas muša, f.

aas'fressend, adj. maitas ēdējs.

Aas'geier, m. maitas lija, f. **-geruch,** m. maitas smaka, f.

aas'gierig, adj. maitas kārīgs, **-haft,** adj. maitains.

aa'sig, adj. 1. maitas; 2. fam. nejauks, riebīgs.

Aas'käfer, m. maitēdis, m. **-vogel,** m. maitas putns, m.

ab, adv. Hut ~! cepuri nost, cepuri zemē! von da ~, no tās vietas (tā laika) sākot; ~ und zu gehen, nākt un iet; auf und ~ gehen, pastaigāties (šurpu turpu); ~ und zu, šad un tad.

ab'ackern, v. a. noart; 2. aizart.

ab'änderlich, adj. 1. pārgrozāms; 2. (in der Grammatik) lokāms.

Ab'änderlichkeit, f. pārgrozāmība, f.

ab'ändern, v. a. 1. (verändern) pārgrozīt; 2. (verbessern) pārlabot; 3. locīt (vārdu).

Ab'änderung, f. 1. pārgrozīšana, f., pārgrozījums, m.; -en treffen, pārgrozīt, izdarīt pārgrozījumus; 2. (Verbesserung) pārlabojums, m.; 3. locīšana.

Ab'änderungs‖antrag, m. priekšlikums pārgrozīt, **-plān,** m. pārgrozījuma plāns, m.

ab'ängstigen, I. v. a. h. biedēt, baidīt, celt nemieru (sirdī); II. v. refl. h. **sich ~,** baiļoties, sevi novārdzināt (ar bailēm).

ab'arbeiten, I. v. a. 1. nolietāt (strādājot); 2. nopūlēt; ein Pferd ~, nodzīt zirgu; 3. eine Schuld ~, atstrādāt parādu; 4. ein Schiff (vom Strande) ~, atcelt no malas kuģi; II. v. refl. h. **sich ~,** nostrādāties, nopūlēties.

Ab'arbeiten, n. 1. nolietāšana, f.; 2. atstrādāšana, f.; nostrādāšana, f.; 3. atcelšana no malas,

ab'ärgern, v. refl. h. **sich ~,** nodusmoties, noskaisties.

Ab'ārt, f. 1. (Art) pasuga, f.; 2. (Entartung) izdzimums, m.

ab'ästen, v. a. nošķibīt (kokam zarus), nodarināt (koku),

ab'ätzen, v. a. nokodināt, noēdināt.

ab'backen, v. n. 1. atcept; 2. pabeigt cepšanu.

ab'bāden, I. v. a. nomazgāt, nopērt (pirtī); II. v. refl. **sich ~,** nomazgāties, nopērties.

ab'balgen, I. v. a. nodīrāt; II. v. refl. h. **sich ~,** nopūlēties,

ab'barbieren, v. a. noskūt vai nodzīt bārdu.

ab'basten, v. a. nomizot, noplēst šķiedru od. lūku (kokam).

ab'bauen, v. a. 1. izmantot (raktuvi); 2. noārdīt (ēku); 2. (einschränken) sašaurināt.

ab'beeren, v. a. nolasīt ogas.

ab'befehlen, v. a. atcelt pavēli, atsaukt.

ab'beißen, v. a. ir. (v. beißen) nokost.

ab'beizen, v. a. 1. nokodināt; 2. Felle ~, noraudzēt.

ab'bekommen, v. a. ir. (v. bekommen) 1. nodabūt, dabūt nost; 2. dabūt savu tiesu.

ab'bersten, v. n. ir. (v. bersten) s. atplīst, atsprāgt, atlēkt.

ab'berūfen, v. a. ir. (v. berufen) einen Gesandten ~, atsaukt sūtni, fig. Gott hat ihn ~, Dievs viņu aicinājis savā priekšā.

Ab'berūfung, f. atsaukšana, f.

ab'bestellen, v. a. atsacīt, atsaukt.**Ab'bestellung,** f. atrīkojums, m.; atsaukums, m.

ab'bēten, v. a. 1. noskaitīt lūgšanu; 2. nolūgt; 3. novērst (ar lūgšanām).

ab'betteln, v. a. (jemm. etw.) ~, nodiedelēt, noubagot (kādam ko).

ab'beugen, v. abbiegen.

ab'bezahlen, v. a. nomaksāt.

Ab'bezahlung, f. nomaksāšana, f.; nomaksājums, m.

ab'biegen, I. v. a. ir. (v. biegen) h. 1. noliekt; 2. (trennen) nošķirt (liecot); II. v. n. nogriezties; vom Wege ~, nogriezties no ceļa; Abbiegung, atliekums.

Ab'bild, n. attēls, m. (von Personen) portreja, f.; portrets, m.

ab'bilden, v. a. (zeichnen) zīmēt, (malen) gleznot.

Ab'bildung, f. (Zeichnung) zīmējums, m.; (Gemälde) glezna, f.; attēls, m.

ab'binden, v. a. ir. (v. binden) 1. (losbinden) atsiet, atraisīt; 2. ein Faß ~, sastīpāt vāti; 3. ein Gebäude ~, nostiprināt ēku.

Ab'binden, n. 1. atsiešana, f.; 2. nosiešana, f.

Ab'bitte, f. nolūgums, m.; ~ tun, nolūgties.

ab'bitten, v. a. ir. (v. bitten) 1. nolūgt; 2. iegūt lūdzot.

ab'blāsen, v. a. ir. (v. blasen) wegblasen, nopūst, aizpūst.

ab'blassen, v. n. nobālēt.

ab'blättern, I. v. a. nobraucīt, nolasīt lapas; II. refl. h. **sich ~,** 1. (von Blättern) nobirt; 2. (sich abschälen) nodalīties, nošķirties, nobrukt; 3. Abblättern (n.) der Farbe, krāsas atlobīšanās, f.

Ab'blätterung, f. ~, pl. -en, lapu nobraucīšana, f.

ab'bläuen, v. a. nomizot, nopērt.

ab'bleichen, I. v. a. nobalināt; II. v. n. reg. u. ir. (v. bleichen) nobālēt, noplūkt.

ab'blitzen, I. v. imp. nozibēt; II. v. n. die Flinte ist abgeblitzt, bise nav sprāgusi vaļā.

ab'blühen, v. n. h. u. s. noziedēt.

Ab'blühen, n. noziedēšana, f.

ab'borgen, v. a. (jemm. etw.) ~, aizjemties (no kāda ko).

ab'brassen, v. a. nolaist buŗas.

ab'brāten, v. a. izcept, pabeigt cept.

ab'brauchen, v. a. novalkāt, nolietāt.

ab'brauen, v. a. izbrūvēt, pabeigt brūvēt.

ab'brechen, I. v. a. ir. (v. brechen) 1. nolauzt; ein Haus ~, noārdīt namu; ein Zelt ~, noplēst telti; das Lager ~, nojaukt nometni; 2. fig. (aufhören) pārtraukt; alle Beziehungen ~, pārraut visas saites; das Gespräch ~, nobeigt sarunu; II. v. n. 1. nolūzt, notrūkt; 2. fig. (aufhören) beigties, apstāties.

Ab'brechen, n. 1. nolaušana, f.; ~ eines Lagers, nometnes nojaukšana, f.

ab'bremsen, v. a. nobremzēt; fig. strupi atraidīt.

ab'brennen, I. v. a. ir. (v. brennen) 1. (niederbrennen) nodedzināt; II. v. n. 1. (von Sachen) nodegt, nosvilt; 2. (von Personen) abgebrannt sein, būt nodegušam, ugunsgrēkā visu zaudēt; fam. būt bez naudas, būt tukšā; die Abgebrannten, nodegušie.

Ab'brennen, n. nodegšana, f.; nodedzināšana, f.; ~ eines Feuerwerks, uguņošana f.

abbrevie'ren, v. a. saīsināt.

ab'bringen, v. a. ir. (v. bringen) 1. (fortschaffen) aizgādāt projām, aiznest; ein Schiff von der Sandbank ~, nodabūt kuģi no sēkļa; 2. (entfernen) attālināt; 3. (Mode) izskaust, iznīcināt.

ab'bröckeln, I. v. a. nolupināt, nodrupināt; II. v. n. nolupināties, nodrupt; III. v. refl. h. **sich ~,** nodrupt, nobrukt.

Ab'bröckel‖n, n. od. **-ung,** f. ~, pl. -en, nodrupināšana, f.; nodrupšana, f.

Ab'bruch, m. 1. nolūzums, m.; ~ eines Hauses, nama noārdīšana, f.; ein Haus auf den ~ verkaufen, pārdot namu noplēšanai; 2. fig. (Benachteilung) kaitējums, m.; (jemm. od. einer Sache) ~ tun, kaitēt (kādam od. kādai lietai).

ab'brühen, v. a. 1. noplaucēt; 2. fig. fam. norūdīt, nocietināt.

ab'bügeln, v. a. nogludināt.

ab'bürsten, v. a. 1. (bürsten) einen Rock ~, nosukāt svārkus; 2. (durch Bürsten beseitigen) nosukāt nost.

ab'büßen, v. a. izciest.

Ab'büßung, f. izciešana, f.

Abc', n. -s, ābece, f.

Abc'‖buch, n. ābece, f. **-schüler,** od. **-schütz,** m. ābecnieks, m.

Ab'dach, n. -s, pl. -dächer, nojume, f.; fig. paspārne, f.

ab'dachen, I. v. a. 1. ein Haus ~, nojumt, nojemt jumtu; 2. slīpi nolaist (kā jumtu); II. v. refl. h. **sich ~,** noslīpt.

Ab'dachung, f. jumta noārdīšana, f.; nojums, m., palievenis, m.

ab'dämmen, v. a. nodambēt, aizdambēt.

Ab'dämmung, f. ~, pl. -en, nodambējums, m.

ab'dampfen I. v. a. likt izgarot; II v. n. 1. izgarot, iztvaikot; ~, lassen, likt izgarot; 2. fam. aizbraukt.

ab'dämpfen, v. a. 1. likt izgarot; 2. (Kochkunst) nosutināt; 3. (Musik) klusināt.Abdampfung — abergläubisch

?

Ab'dampfung, f. pl. -en, izgarošana, f. ab'danken, I. v. a. atlaist, atstādināt, atvaļināt; II. v. n. atkāpties, atteikties. Ab'dankung, f. pl. -en, 1. atkāpšanās, f.; atteikšanās, f.; 2. atlaišana, f.; atstādināšana, f.; atvaļināšana, f. Ab'dankungs II schein, m. atlaišanas zīme,

f. -Urkunde, f. atteikšanās dokuments, ab'darben, v. a. sich (etw.) sev no mutes atraut (ko), ab'decken, v. a. 1. (die Decke od. das Dach abnehmen) nojumt, noplēst jumtu; ein Bett atsegt gultu, nojemt segu; den Tisch novākt galdu; 2. (Tiere) nodīrāt. Ab'decken, n. 1. jumta noplēšana, f.; 2.

(von Tieren) nodlrāšana, f. Ab'decker, m. dīriķis, m.; dīrātājs, m.,

netīrumu vai maitas nokopējs. Abdeckerei, f. pl. -en, dīrnīca, f. (dīriķa dzīvoklis), dīrniecība, f. ab'deichen, v. a. nodambēt, aizdambēt. ab'dienen, v. a. 1. seine Zeit nokalpot savu laiku; sein Jahr *, izpildīt kara klausību; 2. eine Schuld atkalpot parādu.

ab'dingen, v. a. ir. (v. dingen) 1. nokaulēt; 2. (jemm. etw.) iegūt (no kāda ko) kaulējoties, ab'dorren, v. n. nokalst, nožūt, ab'dörren, v. a. 1. nožāvēt; 2. (Bergbau) izkausēt.

ab'drechseln, v. a. nodreijāt, novirpāt. ab'drēhen, v. a. nogriezt, griežot nolauzt, ab'dreschen, v. a. ir. (v. dreschen) 1. Getreide <*, nokult, apkult labību; 2. fig. nodeldēt; 3. fig. fam. sapērt, ab'dringen, v. a. ir. (v. dringen) izplēst,

izspiest (lūgšus od. ar varu), ab'dröhen, v. a. (jemm. etw.) iegūt (no

kāda ko) ar draudiem. Ab'druck, m. -s, pl. -drücke, 1. (Drucken) iespiešana, f.; 2. (Gepräge) nospiedums, m.; 3. (am Gewehr) gailis, m.; 4. fig. (Abbild) notēlojums, m. ab'druckbār, adj. iespiežams, ab'drucken, v. a. iespiest (rakstos). Ab'drucken, n. iespiešana, f. ab'drücken, v. a. nospiest; ein Gewehr

izšaut bisi. ab'diinsten, v. a. likt izgarot. Ab'diinstung, f. pl. -en, izgarojums, m. ab'dūseln, v. n. nosnaust. ab'ēbnen, v. a. nolīdzināt, ab'eggen, v. a. noecēt, ab'eisen, v. a. nojemt ledu, izlauzt ledu. A'bend, m. -s, pl. -e, 1. vakars, m.; heute a-, šovakar; gestern a-, vakar vakarā; des -s od. am vakarā; gegen od.

auf den pret vakaru od. pavakarē; es wird - od. der . bricht an, vakars metas; guten labvakar! (jemm.) guten sagen od. wünschen, novēlēt (kādam) labu vakaru; 2. Abendgesellschaft, saviesīgs vakars, m.; 3. (Vorabend) priekšvakars, m.; 4. (Westen) rietumi, m. pl. gegen pret rietumiem. -andacht, f. vakara svētcere. -bröt, n. vakariņas, f. pl. -dämmerung, f. vakara krēsla, -land, n. rietumu zeme. -länder, m. -s, pl. », rietumnieks, m.

ā'bendlāndisch, adj. rietumu-, rietum-_ nieku-.

A'bendlandschaft, f. vakara ainava, vakara skats, ā'bendlich, I. adj. 1. vakara-; 2. (westlich) rietumu-; II. adv. pret vakaru od. pavakarē. Ā'bend||licht, n. vakara gaisma, -lied, n. vakara dziesma, -mahl, n. 1. vakariņas, f. pl.; 2. das heilige svētas vakariņas, svēts vakarēdiens; zum gehen, iet pie dievgalda, -mahlsgänger, m. dievgaldnieks, m, -mahlswein, m. dievgalda vīns, -mahlzeit, f. vakariņas, f. pl., -messe, f. od. -mette, f. vakara mišas, f. pl., -rot, n. od. -röte, f. vakara blāzma, vakara sārtums, ā/bends, adv. vakarā, vakariem. A'bend II schein, m. vakara krēsla, -sēgen, m. vakara lūgšana, f. -seite, f. rietumu puse, -sonne, f. vakara saule, -Spaziergang, m. pastaiga vakarā, -stera, m. vakara zvaigzne, rieteklis, m. ä'bendwärts, adv. pret rietumiem. Ä'bend||weite, f. rietumu platums, -zei-

tung, f. vakara laikraksts. Ā'benteuer, n. -s, pl. dēka, f.; raibs piedzīvojums, m.; ein - bestehen, piedzīvot dēku; auf - ausgehen, meklēt dēkas.

ā'benteuerlich, adj. dēkains, (sonderbar) _ dīvains.

Abenteuerlichkeit, f. pl. -en, dēkai-nība, f.; (Wunderlichkeit) brīnišķī-gums, m.

Ā'benteurer, m. -s, pl. dēkainis, m. raibu piedzīvojumu meklētājs, m. -lē-ben, n. dīvainu atgadījumu pilna dzīve.

ā'ber, I. conj. bet (das stets an erster Stelle stehen muß); oder jeb arī;

dennoch, bet tomēr; II. adv. atkal; - und abermals, atkal un atkal. Ā'berglaube, m. māņticība, f. ā'berglāubisch, adj. māņticīgs.8

ab'erkennen, v. a. ir. (v. erkennen) (jemm. etw.) atjemt (kādam ko) tiesas ceļā, atspriest, noliegt. Aberkennung, f. atjemšana, atspriešana,

f., noliegšana, f. ā'bermāl od. -s, adv. atkal, no jauna, vēl

-ig, adj. vēlreizējs, otrreizējs, ab'ernten, I. v. a. das Getreide nopļaut, (ein Feld) nokopt, novākt (labību); II. v. n. appļaut, pabeigt pļauju. Aberration', f. pl. -en, aberrācija, f.; nomaldīšanās, gaismas staru novirzīšanās no taisnas līnijas. Ä'berwitz, m. (Narrheit) aušība, f.; (Überspanntheit) pārgudrība, f. ä'berwitzig, adj. (närrisch) aušīgs, (überspannt) pārgudrs, ab'essen, I. v. a. ir. (v. essen) alles noēst visu; II. v. n. paēst, pabeigt ēst. ab'fahren, I. v. n. ir. (v. fahren) 1. — eine Strecke Weges, nobraukt; (ein Pferd) nopūlēt, nomocīt braucot, nobraukt;

2. (durch Fahren abtrennen) nobraukt. Ab'fahrt, f. aizbraukums, m.; nobrauk-

šana, f.; aizbraukšana, f.; das Zeichen zur «. geben, dot zīmi, ka jābrauc; zur ~ fertig, gatavs braukt. Abfahrtszeit, f. nobraucamais laiks, m. Ab'fall, m. 1. (Abfallen) nokrišana, f.; - der Blätter, lapu nobiršana, f.; 2. (Abschüssigkeit) nokalne, f.; nogāze, f.;

3. fig. (Lossagung) atkāpšanās, f.; atteikšanās, f.; - von der Religion, atkrišana no reliģijas; 4. (Überbleibsel) atkritumi, m. pl.; atliekas, f. pl.; • vom Getreide, atslaukas, f. pl.; atšķiras, f. pl., (beim Sieben) izsijās, f. pl.; - vom Metall, sārņi, m. pl.; 5. raukums, m.

ab'fallen, v. n. ir. (v. fallen) s. 1. nokrist, (vom Laube) nobirt, (vom Kalkanwurf) nobrukt; ~ lassen, nobirdināt; 2. fig. (abmagern) noliesēt, sašļukt miesās; 3. fig. (sich lossagen) atteikties, atkāpties; von seiner Religion », atkrist no savas ticības. Ab'fallen, n. das - der Blätter, lapu nobiršana; das - lassen, nobirdināšana, f. ab'fällig, I. adj. nelabvēlīgs, atraidīgs, nogāzens, pretīgs; einen -en Bescheid erhalten, sajemt atraidījumu; II. ad"v. nelabvēlīgi, atraidot. Ab'fallröhre, f. novadcaurule, f. ab'fangen, v. a. ir. 1. noķert; 2. pieķert, ab'färben, I. v. a. nokrāsot; II. v. n. u.

refl. h. sich noplūkt, nobālēt, ab'fāsern, I. v. a. Bohnen nošķiedrot pupas, nolasīt pupām skarbeles; II. v. n. u. refl. h. sich «., nošķiedroties, no-skarbelēties. ab'fassen, v. a. 1. (verfassen) sarakstīt,

sacerēt; einen Kontrakt sastādīt kontraktu;' einen Artikel sacerēt rakstu; 2. (ertappen) pieķert, pārsteigt (kādu pie kā). Ab'fassung, f. sarakstīšana, f.; die - des Urteils ist ihm übertragen, viņam uzdots sastādīt spriedumu, ab'fasten, I. v. a. nogavēt; II. v. refl. h.

sich nogavēties. ab'faulen, v. n. nopūt, atpūt; lassen,

nopūdēt. Ab'faulen, n. nopūšana, f. ab'federn, I. v. a. 1. (rupfen) Vögel noplucināt putnus; 2. notīrīt; II. v n. h. mest spalvas, ab'fēgen, v. a. (reinigen) noslaucīt, (kehren) nomēzt. Ab'fēļļgen, n. noslaucīšana, f. -ger, m.

noslaucītājs, m. ab'feilen, v. a. novīlēt, ab'feilschen, v. a. nokaulēt, ab'fertigen, v. a. 1. (jemn. od. etw.) aizsūtīt (kādu od. ko); 2. fig. (abweisen) (jemn.) strupi atraidīt (kādu). Abfertigung, f. 1. aizsūtīšana, f.; 2. fig. (Abweisung) atraidīšana, f.; atraidījums, m.

Ab'fertigungs| |schein, m. aizsūtāmā zīme,

f. -zeit, f. aizsūtāmais laiks, ab'feuern, I. v. a. izšaut; II. v. n. izkurt. Ab'feuern, n. izšaušana, f. ab'finden, I. v. a. ir. (v. finden) (jemn.) apmierināt (kādu), atlīdzināt (kādam ko); II. v. refl. h. sich (mit jemm.) «, izlīgt (ar kādu). Abfindung, f. pl. -en, (Befriedigung) apmierināšana, f.; (Entschädigung) atlīdzinājums, m.; (Vereinbarung) izlīgums, f.

Ab findungs geld, n. od. -summe, f. izlīguma nauda od. summa, summa, par kuŗu kāds atsakās no savām tiesībām, -vertrag, m. izlīgums, ab'fischen, I. v. a. 1. einen Teich izzvejot dīķi; 2. fig. das Beste nozvejot krējumu, pajemt labāko; II. v. n. pabeigt zvejot, abflachen, v. a. nolīdzināt; sich nolī-

dzināties. ab'flāchsen, v. a. prov. nolupināt. ab'flattern, v. n. aizlaisties, abflauen, v. n. (vom Winde) atlaisties, abflechten, v. a. ir. (v. flechten) nopīt, aptīt.

Ab'fleischeisen, n. gaļas kasīklis, m. abfleischen, v. a. nokasīt gaļu abfliegen, v. n. ir. (v. fliegen) aizlaisties, abfließen, v. n. ir. (v. fließen) s. notecēt, aiztecēt.abflöhen —

ab'flöhen, I. v. a. izblusot; II. v. refl. h.

sich izblusoties. ab flößen, v. a. Holz aizpludināt, nolaist plostus, aizplostot. Ab'flūg, m. aizlaišanās, f. Ab'fluß, m. 1. (Abfließen) notecēšana, f.; - des Seewassers nach der Flut, atplū-dums, m.; 2. (Stelle zum Abfließen) noteka, f.; izteka, f. -grāben, m. notekas grāvis, m. -rohr, n. novadcaurule, f., ūdens caurteka, f. ab'folgen, v. a. u. v. n. (jemm. etw.)

(lassen), dot (kādam ko), ab'foltern, v. a. nomocīt; (jemm. etw.) izdabūt, izplēst (kādam ko) ar mokām; sich «., nomocīties, ab'fordern, v. a. 1. (abverlangen) (jemm. etw.) noprasīt (kādam ko); 2. (abberufen) aizsaukt. Ab'forderung, f. 1. (Verlangen) noprasījums, m.; 2. (Abberufung) aizsaukšana, f.; aizsaukums, m. Ab'forderungsschreiben, n. aizsaukuma

raksts, m. ab'formen, v. a. noformēt, noveidot. Ab'formen, n. noformēšana, noveidoša-na, f.

ab'forsten, v. a. nocirst; einen Wald

nolīst mežu. ab'frāgen, v. a. (jemm. etw.) noprasīt, iztaujāt, izvaicāt (no kāda ko od. kādu par ko), ab'fressen, v. a. ir. (v. fressen) noēst; . lassen, noganīt; fig. der Gram frißt ihm das Herz ab, bēdas viņam kremt sirdi.

ab'frieren, v. n. ir. (v. frieren) nosalt; «

lassen, nosaldēt. Ab'fuhr, f. novešana, f. aizvešana, f. ab'führen, I. v. a. 1. (jemn.) «., novest, aizvest, aizvadīt (kādu); (jemn.) ins Gefängnis iemest (kādu) cietumā; 2. eine Schuld «, izmaksāt parādu; eine Summe pārvest summu; 3. nodzīt; II. v. n. veicināt caureju; abführend, caureju veicinātājs; ein abführendes Mittel, caurejas līdzeklis, m. Ab'führen, n. 1. aizvešana, f.; 2. izmaksāšana, f.; pārvešana, f.; 3. zum - einnehmen, iejemt caurejas līdzekli. Ab'fuhrkosten, m. pl. transporta izdevumi.

Ab'führmittel, n. caurejas līdzeklis, ab'füllen, v. a. Wein nopildīt vīnu;

ein Faß «., iztecināt mucu. Ab'füllen, n. od. -ung, f. nopildīšana, f.;

nopildījums, m. ab'furchen, v. a. novagot.

ab'füttern, v. a. paēdināt. Ab'fütterung, f. 1. paēdināšana, f.j 2.

fam. liels mielasts, m. Ab'gābe, f. 1. (Ablieferung) nodošana, f.; atdošana, f.; 2. (Steuer) nodoklis, m.; nodeva, f.; mesli, m. pl.; die -n bezahlen, samaksāt nodokļus, ab'gābenfrei, adj. beznodokļu-; ein -er

Mann, nodokļu nemaksātājs. Ab'gābenpflicht, f. pienākums maksāt nodokļus.

ab'gābenpflichtig, adj. nodokļu-, nodokļu

maksātājs, abgaloppie'ren, v. n. noauļot. Ab'gang, m. 1. (Weggang) noiešana, f.; aizbraukšana, f.; 2. (Verkauf) «. einer Ware, preces pārdošana, f.; dieser Artikel hat schnellen », šo preci (priekšmetu) ātri izpērk; diese Ware findet keinen », šī prece neatrod pircēju; 3. (Verlust) zaudējums, m.; iztrūkums, m.; 4. (Ausfluß) notecējums, m.; 5. v. Abfall.

ab'gängig, adj. 1. (von Waren) daudz pirkts, meklēts; 2. (von Menschen) vājš, vecs. Ab'gangsļ|prüfung, f. beigu eksāmens, m. -zelt, f. noejamais laiks, aizbraucamais laiks.

ab'gären, v. n. norūgt. ab'gaunern, v. a. (jemm. etw.) noblēdīt, izkrāpt (kādam ko), ab'gēben, I. v. a. ir. (v. geben) 1. (hingeben) nodot, atdot; eigenhändig abzugeben, nododams paša rokās; 2. ein Urteil spriest; eine Erklärung izskaidrot; einen Schuß izšaut; seine Stimme balsot, dot savu balsi; 3. (abtreten) atvēlēt, atstāt; 4. (aufgeben) atmest; II. v. refl. h. sich (mit etw.)

nodarboties (gar ko); damit gebe ich mich nicht ab, gar to man nav daļas.

Ab'gēben, n. des Gepäcks, bagāžas nodošana, f. ab'gebrannt, v. abbrennen. Ab'gebranntheit, f. nabadzība, f. ab'gebrochen, v. abbrechen, ab'gedroschen, adj. (v. abdreschen) nodi-

lis, nodrāzts, atgremots. Ab'gedroschenheit, f. pl. -en, nodrāz-

tība, f. ab'gefeimt, adj. norūdīts. Ab'gefeimtheit, f. norūdīts blēdīgums, m.

ab'gefunden, v. abfinden, ab'gegriffen, adj. nolietāts, nogrābstīts, novazāts.10

ab'gēhen, I. v. a. ir. (v. gehen) 1. (abnutzen) ejot novalkāt; 2. (abschreiten) ejot nomērīt; II. v. n. s. 1. noiet; das Schiff wird morgen «., kuģis aizbrauks rīt; Waren lassen, nosūtīt preces; 2. von seiner Meinung mainīt savus uzskatus; von der Wahrheit atkāpties no patiesības; (von Farben) noplūkt; 3. (fehlen) trūkt; 4. (enden) beigties; 5. (verkauft werden) tikt pārdotam; gut abgehende Waren, labi pārdodamas preces, ab'geizen, v. a. noskopot. ab'gelēbt, adj. izdzīvojis, novecojis. Ab'gelēbtheit, f. „izdzīvotība", f.; vecuma vājums, m. ab'gelēgen, adj. nomaļš, attāļš; (abgelagert) nogulējies, nostājies; (einsam) vientulīgs; adv. atstatu, savrup, ab'gemāgert, adj. noliesējis, kalsnējs, ab'gemessen, adj. (v. abmessen) nomērīts, apsvērts, noteikts. Angemessenheit, f. apsvērtība, f.; noteiktība, f.

ab'geneigt, adj. (v. abneigen) nicht -sein (etw.) zu tun, būt gatavam darīt (ko); er ist zu erscheinen, viņam netīk nākt, viņš nav nācējs; er ist mir viņš mani nemīl od. neieredz. Ab'geneigtheit, f. nelabvēlība, f. Ab'geordnete(r), m. -n, pl. -n, deputāts,

m.; pārstāvis, m. Ab'geordneten||haus, n. tautas vietnieku nams, saeimas nams, f. -wähl, f. tautas vietnieku vēlēšana, ab'geplattet, adj. noplacināts. ab'gerben, v. a. 1. noģērēt; 2. fam. nopērt, nomizot, ab'gerēdet, adj. norunāts, nolīgts; -ermaßen, kā norunāts, ab'gerichtet, adj. (v. abrichten) iedīdīts, ab'gerissen, adj. (v. abreißen) 1. norauts; 2. (von Menschen) nodriskāts; 3. fig. (von Gedanken u. Worten) saraustīts. Ab'gerissenheit, f. 1. nodriskājums, m.; 2. fig. (Von Gedanken u. Worten) bez-sakarīgums, m. ab'gerundet, adj. (v. abrunden) noapaļots.

Ab'gerundetsein, n. -s, noapaļo jums, m.;

vienkopīgums, m. ab'gesāgt, adj. (v. absagen). Ab'gesandte(r), m. sūtnis, m. ab'geschābt, adj. (v. abschaben) nokasīts; apvalkāts, ab'geschieden, adj. (v. abscheiden) atšķirts; (einsam) vientulīgs; (verstorben) miris, nomiris,- adv. savrup. Ab'geschiedenheit, f. savrupība, f.; atšķirtība, f. ^

abgeschlachtet, adj. (v. abschlachten), ab'geschliffen, adj. (v. abschleifen) noslīpēts, notrīts, auch nodilis; fig. slīpēts, smalks. Ab'geschliffenheit, f. smalkums, m.; slīpējums, m. abgeschlossen, adj. (v. abschließen) 1. (getrennt) nošķirts, noslēgts; 2. fig. (vollendet) pilnīgs, pabeigts, noslēgts. Abgeschlossenheit, f. 1. (Einsamkeit) atšķirtība, f.; 2. fig. (Vollendung) pilnīgums, m.; noslēgtība, f. ab'geschmackt, adj. sājš; -e Reden, nodilušas tenkas. Abgeschmacktheit, f. pl. -en, sājums, m.

ab'geschnitten, v. abschneiden, ab'geschossen, v. abschießen, ab'gesēhen, v. absehen. Ab'gespanntheit, f. gurdenums, m.; nogurums, m.; slābanums, m. ab'gespannt, adj. (v. abspannen) nojūgts;

fig. noguris, piekusis, gurdens, angestanden, adj. (v. abstehen) nostājies, nostāvējies; (von Fischen) sasmacis.

ab'gestorben, adj. (v. absterben) bezjūtīgs; (vertaubt) notirpis; (von Bäumen) nokaltis. Ab'gestorbenheit, f. «., bezjūtība, f. ab'gestumpft, adj. (v. abstumpfen) notrulināts, truls, fig. nejūtīgs. Ab'gestumpftheit, f. trulums, m.; neju-

tība, f. ab'getān, v. abtun.

ab'geteilt, adj. (v. abteilen) nodalīts, ab'getrēten, v. abtreten, ab'gewinnen, v. a. ir. (v. gewinnen), (jemm. etw.) novinnēt (kādam ko), ab'gewöhnen, I. v. a. (jemm. etw.) atradināt (kādu no kā); (das Kind von der Brust) atšķirt (bērnu no krūts); II. v. refl. h. sich (etw.) atradināties (no kā).

Ab'gewöhnung, f. atradināšana, f. ab'gewonnen, v. abgewinnen, ab'gezögen, v. abziehen, ab'gießen, v. a. ir. (v. gießen) 1. noliet;

2. (abklären) noskaidrot, ab'gittern, v. a. atšķirt ar treliņiem. Ab'glanz, m. atspīdums, m. ab'glätten, v. a. nogludināt. Ab'glätt||er, m. nogludinātājs, m. -ung, f. nogludināšana, f.; nogludinājums, m. ab'gleichen, v. a. ir. (V. gleichen) nolīdzināt, padarīt vienādu nolīdzinot. Ab'gleichfeile, f. nolīdzināmā vīle, vīle

ko nolīdzināt, ab'gleiten, v. a. ir. (v. gleiten) s. noslīdēt; nošļukt.Abgleiten — abhäuten

11

Ab'gleiten, f. noslīdēšana, f. ab'glimmen, v. n. s. nokvēlot, pamazām izdzist.

ab'glitschen, v. abgleiten.

ab'glühen, I. v. a. nokarsēt, nodedzināt

sarkanu; II. v. n. s. izdzist, atdzist. Ab'glühen, n. nokarsēšana, f.; atdzišana, f.

Ab'gott, m. 1. elks, m.; dieveklis, m.;

2. fam. mīlulis, m. Ab'götterei, f. elka dievība, f.; mit

(jemm.) - treiben, dievināt (kādu), ab'göttisch, I. adj. elkaticīgs; II. adv. kā dievekli, dievinādams; (jemn.) - verehren, dievināt (kādu), ab'grāben, v. a. ir. (v. graben) 1. norakt; 2. nolīdzināt; 3. atšķirt ar grāvi, ab'grämen, v. refl. h. sich nosēroties, ab'grāsen, v. a. (von Tieren) das Gras noēst zāli.

ab'greifen, I. v. a. ir. (v. greifen) no-grābstīt; II. v. refl. h. sich », nolie-tāties.

ab'grenzen, v. a. norobežot, atrobežot. Ab'grenzung, f. pl. -en, norobežošana,

f.; norobežojums. Ab'grund, m. (grundlose Tiefe) bezdi-bens, m.; (Schlund) dziļums, m.; am Rande des -es, lielās briesmās, bez-dibens malā. ab'gucken, v. a. (jemm. etwas) noskatīties, iemācīties (no kāda ko), sich die Augen nogurdināt acis skatoties. Ab'gunst, f. 1. (Mißgunst) nenovēlība, f.; skaudība, f.; 2. (Abneigung) nelabvēlība, f.

ab'günstig, adj. 1. (mißgünstig) nenovēlīgs; 2. (abgeneigt) nelabvēlīgs, ab'gürten, v. a. nojozt, atjozt. Ab'guß, m. 1. (Abgießen) noliešana, f.; (in eine Form) noformēšana, f.; einen » machen, noliet od. noformēt; 2. (abgegossenes Bild) nolējums, m.; 3. (Öffnung zum Abgießen) izlietne, f. ab'haaren, I. v. a. nodzīt spalvu; II. v. ļ n. h. mest spalvu, mest kūlu, nokūlāt; ļ dieser Pelz haart ab, šim kažokam noiet spalva, ab'hāben, v. a. ir. (v. haben), ab'hacken, v. a. nokapāt, nocirst; (von

Vögeln) noknābt, ab'hāgeln, v. imp. h. 1. es hat abgehagelt, krusa nobirusi, krusa stājusies, ļ ab'hägen, v. a. apžogot, ab'häkeln, v. a. notamborēt, ab'hāken, v. a. atkabināt. Ab'hāken, n. atkabināšana, f. ab'halten, I. v. a. ir. (v. halten) 1. noturēt, atturēt, novaldīt; (jemn. v. etw.) atturēt od. atgriezt (kādu no kā);

(jemn.) von der Arbeit kavēt, traucēt (kādu) darbā; wir haben uns durch den Regen •» lassen, lietus mūs atturēja; 2. ein Kind turināt bērnu; 3. eine Sitzung noturēt sēdi; Gottesdienst noturēt dievkalpojumu. Ab'halten, n. v. Abhaltung. Ab'haltung, f. 1. noturēšana, f.; kavēklis, m.; - haben, būt aizkavētam, ab'hämmern, v. a. nosist od. nodauzīt ar āmuru.

ab'handeln, v. a. 1. (jemm. etw.) nopirkt (kādam ko); 2. (etw. vom Preise) nokaulēt (ko no cenas), ab'handen, adv. » sein, būt nozudušam;

» kommen, nozust. Ab'handlung, f. (Traktat) sacerējums, m.; (Aufsatz) raksts, m.; (Dissertation) disertācija, f.; (Vertrag) līgums, m.; (Unterhandlung) sarunas, f. pl. Ab'hang, m. -s, pl. -hänge, nokalne, f.; nogāze, f.; - eines Daches, jumta slīpums, m.

ab'hangen, v. n. ir. (v. hangen) h. 1. nokārties, nokarāties; 2. būt nokārenam; 3. fig. (von jemm.) atkarāties, būt atkarīgam (no kāda od. no kā); von niemandem būt neatkarīgam, ab'hängen, I. v. a. ir. (v. hängen) 1. nokārt; 2. die Wagen atkabināt vagonus; II. v. n. (von jemm.) būt atkarīgam (no kāda), ab'hängig, adj. 1. (abschüssig) nokārens, nogāzens; 2. fig. atkarīgs; (von jemm.) ~ sein, būt atkarīgam (no kāda). Ab'hängigkeit, f. 1. (Abschüssigkeit) nokārenība, f.; slīpums, m.; 2. fig. atkarība, f., atkarīgums, m. Abhängigkeitsgefühl, n.

atkarības jūtas, f. pl.

ab'harken, v. a. nokasīt, nogrābt, ab'härmen, v. refl. h. sich nosēroties, ab'härten, f. v. a. norūdīt, nocietināt (pret ko); II. v. refl. h. sich gegen die Strapazen norūdīties, nocietināt sevi pret grūtībām. Ab'härtung, f. norādīšana, f., norūdījums, m.

ab'hārzen, v. a. einen Baum novākt

kokam sveķus, ab'haspeln, v. a. 1. notīt; 2. fig. eine

Rede noklabināt runu. Ab'haspeln, n. notīšana, f. ab'hauen, v. a. ir. (v. hauen) nocirst, nokapāt, nolaist (koku). Ab'hauen, n. nociršana, f. ab'häuten, I. v. a. nodīrāt, novilkt ādu; II. v. n. mainīt ādu.12 abheben —

ab'hēben, I. v. a. ir. (v. heben) 1. nocelt, atcelt; 2. die Karten pārcelt kārtis; II. v. refl. h. sich atšķirties. Ab'hēben, n. 1. nocelšana, f.; 2. pārcelšana, f. ab'hecheln, v. a. nosukāt, ab'heften, v. a. atdiegt. ab'heilen, v. a. nodziedēt. Ab'hei||len, n. od. -lung, f. nodziedēšana, f.

ab'helfen, I. v. a. ir. (v. helfen) h. palīdzēt; II. v. n. einer Sache vest kādu lietu kārtībā; einer Schwierigkeit «, novērst grūtību, ab'herzen, v. a. (ein Kind) apmīļot (bērnu).

ab'hetzen, I. v. a. nodzīt; fig. nogurdināt (dzenot, gumdot etc.); II. v. refl. h. sich noskrieties, nogurdināties, nopūlēties. Ab'hetzung, f. pl. -en, nodzīšana, f.;

fig. nogurdināšana, f., nopūlēšanās, f. ab'heulen, fam. I. v. n. nokaukt; II. v.

refl. h. sich nokaukties. Ab'hilf e, v. Abhülfe.

ab'höbeln, v. a. 1. noēvelēt; 2. nogludināt; 3. fig. (jemn.) izglītot (kādu), pieradināt pie smalkām ieražām. Ab'höbeln, n. 1. noēvelēšana, f.; 2. fig.

izglītošana, f. ab'hold, adj. (jemm., einer Sache) - sein, izturēties nelabvēlīgi (pret kādu, pret kādu lietu), ab'holen, v. a. nojemt, pajemt, atnākt pakaļ, aiziet pakaļ; lassen, aizsūtīt pakaļ.

Ab'hölen, n. - der Briefe, vēstuļu pa-

jemšana, f. Ab'höler, m., -s, pl. pajēmējs, m., no-

jēmējs, m. ab'holzen, v. a. nocirst, nolīst (mežu). Ab'holļļzen, n. od. -zung, f. nociršana, f., nolīšana, f.; nur -ung, līdums, m. ab'horchen, v. a. 1. (jemm. etw.) noklausīt (kādam ko), noklausīties; 2. iztaujāt.

ab'hören, v. a. noklausīt, noprasīt, pārklausīt. Ab'hūb, m, -s, nocēlums, m. Ab'hülfe, f. izpalīdzība, f.; einer Sache

- schaffen, vest kādu lietu kārtībā, ab'hülsen, v. a. nolobīt, nolupināt. ab'hungern, v. refl. h. sich nobado-ties.

ab'hüten, v. a. eine Wiese noganīt pļavu.

ab'irren, v. n. (sich verirren) nomaldīties; (abweichen) noklīst. Ab'irrung, f. nomaldīšanās, f.; noklīšana, f.

abklemmen

Abiturient', m. -en, pl. -en, abitūrients, m.

Abiturien'ten||exämen, n. od. prüfung, f.

beigu od. gatavības eksāmens, m. -zeugnis, n. gatavības liecība, f. ab'jägen, v. a. ein Pferd nodzīt zirgu, ab'kämmen, v. a. nosukāt, noķemmēt. ab'kanten, v. a. nokantēt, (einen Balken)

šķautnēt baļķi, ab'kanzeln, v. a. 1. pasludināt no kanceles; 2. fam. (jemn.) norāt, strostīt (kādu).

ab'kappen, v. a. 1. nojemt galvas segu (medību vanagiem); 2. apšķibīt, nokapāt zarus; 3. nocirst. Ab'kappung, f. 1. apšķibīšana, f.; 2. nociršana, f.

ab'karten, v. a. fam. slepeni norunāt, vienoties; eine abgekartete Sache, norunāta lieta, ab'kasteien, v. refl. h. sich sevi nomocīt, novārdzināt. Ab'kauf, m. nopirkums, m. ab'kaufen, v. a. (jemm. etw.) nopirkt,

atpirkt (no kāda ko). Ab'kauf er, m. nopircējs, m.; atpircējs, m. Ab'kehr, f. 1. novēršana, f.; novēršanās, f.; bei der novēršoties, nogriežoties.

ab'kehren, I. v. a. 1. (abfegen) noslaucīt, nomēzt; 2. (abwenden) novērst, nogriezt; II. v. refl. h. sich novērsties, nogriezties. Ab'kehļļrer, m. -s, pl. nomēzējs, m.

-rieht, n. mēsli, m. pl. ab'ketten, v. a. atķēdēt, atraisīt no ķēdes.

ab'kitzeln, v. a. nokutināt. ab'klappen, v. a. novāzt, atvāzt; fig. pieķert.

ab'klären, I. v. a. noskaidrot; (abschäumen) nosmelt putas; II. v. refl. h. sich noskaidroties; (von Flüssigkeiten) nostāties. Ab'klärung, f. noskaidrošana, f.; noskaidrojums, m. Ab'klärungsmethöde, f. noskaidrojamā metode, f.

Ab'klatsch, m. -s, pl. -e, 1. nospiedums,

m.; klišeja, f. ab'klatschen, v. a. 1. nospiest, klišēt; einen Korrekturbogen «•, novilkt kor-rektūras loksni; 2. (vom Schießgewehr) nedegt, nesprāgt vaļā; 3. noplaukšķināt, ab'klauben, v. a. nolobīt, nolupināt, noskrubināt.

ab'kleiden, v. a. 1. noģērbt; (die Füße) noaut; 2. sich noģērbties, noauties. ab'klemmen, v. a. nospiest.abklingeln — ablauern

13

ab'klingeln, v. a. nozvanīt, ab'klopfen, v. a. 1. nodauzīt, den Staub (von etw.) noputināt (no kā); 2. izdauzīt drēbes; 3. fig. (jemn.) derb nopērt (kādu) krietni, ab'knabbern, v. a. nograuzt, noskrubināt, ab'knallen, 1. v. n. noknaukšķēt; 2. v. a.

izšaut (bisi), ab'knappen, v. a. atvilkt, novilkt, samazināt.

ab'knausern, v. refl. h. sich (etw.) atraut sev (ko) aiz skopības. ab'kneifen, v. a. ir. (v. kneifen) nokniebt;

2. fig. pabeigt. Ab'kneifen, n. noknieb̄šana, f. ab'knibbern, v. a. noknaibīt, nolupināt. ab'knicken, I. v. a. nolauzt; II. v. n. nolūzt.

ab'knipsen, v. a. 1. nogriezt; 2. aizsist projām.

ab'knöpfen, v. a. nopogāt, atpogāt, ab'knüpfen, v. a. atraisīt, noraisīt, ab'kochen, I. v. a. novārīt, izvārīt; II.

v. n. novārīties; pabeigt vārīt. Ab'kochung, f. pl. -en, novārīšana, f.;

novārījums, m. abkommandieren, v. a. 1. atsaukt pavēli; 2. nokomandēt, aizsūtīt, ab'kommen, v. n. ir. (v. kommen) attālināties; von seiner Ansicht mainīt savus uzskatus; vom Wege noklīst no ceļa, nomaldīties. Ab'kommen, n. 1. attālināšanās, f.; noklīšana, f.; 2. noruna, f.; salīgums, m.; ein - (mit jemm.) treffen, norunāt, vienoties.

Ab'kommenschaft, f. pēcnācēji, m. pl. Ab'kömmling, m. -s, pl. -e, pēcnācējs, m. ab'köpfen, v. a. nocirst galvu, ab'koppeln, v. a. atpīt, palaist vaļā. ab'korken, v. a. nokorķēt; fam. aiztaisīt,

nobeigt, ab'kosten, v. a. nogaržot. ab'krähen, v. a. nodziedāt kā gailis, ab'krāmen, v. a. novākt, nokopt, ab'krämpeln, v. a. nolocīt,"nobraucīt, ab'kränken, I. v. a. aizvainot; II. v. refl.

h. sich nobēdāties, ab'kratzen, I. v. a. 1. nokasīt, noskrāpēt; 2. (abfiedeln) nočīgāt; II. v. n. s. fam. 1. (sich aus dem Staube machen) laisties lapās; 2. (sterben) nomirt, ab'kreischen, I. v. a. noķērkt; II. v. refl.

h. sich noķērkties. ab'kriegen, v. a. (etw.) 1. nodabūt

nost; 2. dabūt savu tiesu, ab'kritzeln, v. a. nelāgi norakstīt, ab'krūmeln, I. v. a. nodrupināt; II. v. n. s. u. v. refl. h. sich nodrupt, no-drupināties.

ab'krusten, v. a. das Brot «., nogriezt

maizei garozu. Ab'kiihlapparāt, m. atvēsināms aparāts,

m.; atvēsinājamais, m. ab'kühlen, I. v. a. atdzisināt, atvēsināt; II. v. refl. h. sich atdzist, atvēsināties.

Ab'kühlung, f. 1. atvēsināšana, f.; atvē-

sinājums, m. Ab'kunft, f. «., (Ursprung) cilts, f.; dzimta, f.; von bürgerlicher no pilsoņu kārtas; er ist von deutscher viņš cēlies no vāciešiem, ab'kürzen, v. a. 1. saīsināt; 2. fig. (jemm.) den Lohn atraut, pamazināt (kādam) algu.

Ab'kür[[zer, m. -s, pl. saīsinatajs, m. -zung, f. saīsināšana, f.; saīsinājums, m. -zungszeichen, n. saīsināmā zīme f. ab'küssen, v. a. noskūpstīt, ab'lāden, v. a. ir. (v. laden) nokraut, izkraut.

Ab'lāden, n. nokraušana, f.; izkraušana, f.

Ab'Iādeplatz, m. nokraujamā vieta, f. Ab'lāder, m. -s, pl. nokrāvējs, m. Ab'lādung, f. nokrava, f. Ab'lāger, n. -s, atmītne, f.; piedzīve; ~ungen (geoloģische) f. pl. ģeoloģiski nogulumi, m. pl. ab'lāgern, I. v. a. nolikt, nostādināt; II. v. n. s. "nogulēties; lassen, ļaut no-gulēties; III. v. refl. h. sich nogulties slāņos. Ab'laß, m. -(ss)es, pl. -lasse, 1. (Abfließen) notecēšana, f.; ~ eines Teiches, dīķa nolaišana, f.; 2. (Aufhören) ohne bez pārtraukuma, bez mitēšanās, nemitīgi; 3. atlaidas, f. pl. (bei den Katholiken) ~ erteilen, atlaist grēkus, ab'lassen, I. v. a. ir. (v. lassen) 1. (fernhalten) seine Hand (von etw.) ne-aiztikt (ko); 2. (loslassen) atlaist; ein Schiff vom Stapel », ielaist kuģi ūdenī; einen Eisenbahnzug nolaist dzelzceļa vilcienu; 3. (ableiten) einen Teich nolaist dīķi; 4. (abziehen) etw. vom Preise atlaist no cenas; II. v. n. h. 1. (aufhören) mitēties, beigties; 2. (abstehen) von einer Sache atteikties (no kādas lietas). Ab'lassen, n. 1. atlaišana, f.; 2. nolaišana, f.; 3. fig. atdošana, f.; 4. fig. atmešana, f. Ab'laß "geld, n. atlaidu nauda, f. -han-del, m. -krām, m. atlaidu pārdošana, ab'lauben, v. a. nolapot, ab'lauern, v. a. noglūnēt.14

Ab'lauf, m. 1. (Abfluß) notecēšana, f.; 2. fig. (Ende) beigas, f. pl., gals, m.; nach ~ des Monats, mēneša beigās, ab'laufen, 1. v. a. ir. (v. laufen) novalkāt (skrejot); eine Strecke Weges noskriet gabalu ceļa; II. v. n. s. 1. nobraukt; ein Schiff vom Stapel ~ lassen, nolaist kuģi ūdenī; 2. (abfließen) notecēt; 3. fig. (zu Ende gehen) beigties; die Frist ist abgelaufen, termiņš pagājis; der Wechsel ist abgelaufen, vekselis notecējis; III. v. refl h. sich noskraidīties, noskrieties; fam. sich die Hörner a) tapt lēnākam, b) tapt prātīgākam. Ablaufen, n. 1. notecēšana, f.; noskriešana, f.; 2. (eines Schiffes) nobrauk-šana, f.

Ab'laufsļļfrist od. »zeit, f. termiņš, m. ab'laugen, v. a. nosārmot. Ablaugen, n. nosārmošana, f. ablauschen, v. a. noklausīties, ablausen, v. a. noutot, izieskāt. Ablaut, m. skaņu mija, f. ablauten, v. n. mainīt patskani, abläuten, v. a. nozvanīt, abläutern, v. a. noskaidrot, šķīstīt. Abläuterung, f. noskaidrošana, f.; šķīs-tījums, m.

ab'lēben, I. v. n. h. 1. nodzīvot; fig. abgelebt, nodzīvojis; 2. (sterben) nomirt; II. v. refl. h. sich nodzīvoties, tapt vājākam, ablecken, v. a. nolaizīt, ablēdern, v. a. nodīrāt, ab'lēgbar, adj. noliekams, ab'lēgen, v. a. 1. (ausziehen, niederlegen) nolikt, novilkt, fig. einen Fehler atmest kļūdu, laboties; ein Bekenntnis atzīties; einen Eid zvērēt; seine Gelübde *, nosolīties; ein Zeugnis liecināt; Rechenschaft, atbildēt (par ko); II. v. n. 1. (Junge bekommen) apbērnoties. Ablēļļgen, n. (v. Ablegung), - ger, m. -s, pl. durteknis, m. (stādāms zariņš); (Bienenzucht) jauns spiets, m. Ablegung, f. 1. nolikšana, f.; 2. fig. »

eines Eides, zvērēšana, f. ablehnen, v. a. nepiejemt, atraidīt. Ablehnung, f. pl. -en, atraidīšana, f.

atraidījums, m. ableiern, v. a. 1. nokoklēt; 2. vienmuļīgi nospēlēt; (eine Rede) noklabināt (runu).

ableisten, v. a. einen Eid zvērēt; die Militärpflicht izpildīt kaŗa klausību, ab'leitbär, adj. atvasināms, novadāms, m. ableiten, v. a. atvasināt; abgeleitete Wörter, atvasināti vārdi, m. pl.

Ab'lei||ter, m. novadītājs, m. .tung, f.

1. novadīšana, f.; novadījums, m.;

2. fig. (Herleitung) atvasināšana, f.; atvasinājums, m.

Ableitungsmittel, n. novadāms līdzeklis, m.

ablenkbar, adj. novēršams. Ablenkbārkeit, f. novēršamība, f. ablenken, I. v. a. einen Stoß «., novērst grūdienu,- fig. (jemn. von etw.) novērst, nogriezt (kādu no kā); II. v. n. h. novērsties, nogriezties. Ablenkung, f. novēršana, f.; novēršanās, f.

ablernen, v. a. (jemm. etw.) nomācī-

ties, noskatīties (no kāda ko), ab'lēsen, v. a. ir. (v. lesen) 1. nolasīt;

2. Früchte noplūkt augļus. Ablä||sen, n. 1. nolasīšana, f.; 2. no-plūkšana, f. ~ser, m. nolasītājs, m. -sung, f. (v. Ablesen), ableugnen, v. a. noliegt. Ableugnung, f. noliegšana, f.; noliegums, m.

Ableugnungseid, m. nolieguma zvērests, abliefern, v. a. nodot, nosūtīt. Ablieferung, f. nodošana, f.; nodevums,

m. nosūtīšana. Ablieferungs||scheln, m. nodevuma zīme,

f. »zeit, f. nodevuma termiņš, m. abliegen, v. n. ir. (v. liegen) 1. būt attālu, atstatu (no kā); ein abgelegener Ort, nomale, f.; 2. abgelegener Wein, nogulējies vīns; (von Kranken) sich «, nogulēties. ablisten, v. a. (jemm. etw.) noblēdīt

(kādam ko), izkrāpt (kādam ko), ablocken, v. a. izlabināt. ablohnen, v. a. noalgot. Ab'lohnung, f. pl. -en, noalgošana, f.;

noalgojums. ab'losbār, v. ablöslich, ablöschen, v. a. 1. nodzēst; 2. noslaucīt. Ablö||schen, n. od. -schung, f. nodzē-

šana, f.; noslaucīšana, f. ablösen, I. v. a. 1. (losmachen) atraisīt, (trennen) nošķirt; 2. atpirkt; 3. (bei der Arbeit) atmainīt; II. v. refl. h. sich », 1. atraisīties, nošķirties; 2. mainīties; 3. atpirkties. Ablösen, n. v. Ablösung, ablöslich, adj. 1. (abtrennbar) nošķi-

ŗams; 2. (loszukaufen) atpērkams. Ab'löslichkeit, f. nošķiŗamība, f.; at-

pērkamība, f. Ablösung, f. 1. nošķiršana, f.; 2. atpirkšana, f.; atpirkšanās, f.; 3. atmainīšana, f.; atmaiņa, f.

Ab'lösungs||mannschaft, f. atmaināms sar- i gu pulciņš, m. -recht, n. tiesība atpirkt, -»summe, f. atpirkuma summa, f. ab'loten, izsvarot (ar svariņu), ab'luchsen, noviltot (kaut kam, kaut ko). Ab'luft, f. samaitāts gaiss, ablutschen, v. a. nozīst. ab'machen, v. a. 1. (losmachen) attaisīt; 2. fig. (erledigen) pabeigt, galā vest, (verabreden) norunāt; das ist eine abgemachte Sache od. abgemacht! darīta lieta od. darīts. Ab'ma||chen, n. 1. (Losmachen) attaisī-šana, f.; 2. fig. (Erledigung) izdarīšana, f.; nokārtošana, f. -chung, f. pl. -en, nokārtojums, m. (Verabredung) noruna, f.

ab'māgern, I. v. a. noliesināt; II. v. n.

s. noliesēt. Ab'māgerung, f. pl. -en, noliesējums, m.

ab'mähen, v. a. nopļaut. Ab'mähen, n. nopļaušana, f. ab'mahlen, v. a. nomalt. ab'mahnen, v. n. atrunāt, ab'mālen, v. a. nogleznot. ab'marken, v. abgrenzen. Ab'marsch, m. aiziešana, f.; noeja, f. ab'marschieren, v. n. s. aiziet, doties ceļā.

ab'martern, I. v. a. nomocīt; II. v. refl.

h. sich nomocīties. Ab'marterung, f. nomocīšanās, f.; no-

mocījums, m. ab'matten, I. v. a. 1. nogurdināt; 2. at-jemt spožumu; II. v. refl. h. sich nogurdināties; abgemattet werden, nogurt.

Ab'mattung, f. pl. -en, nogurdinaša-nās, f.

ab'meißeln, v. a. nokalt, atcirst ar kaltu, ab'melden, I. v. a. atsaukt; II. v. refl. h. sich paziņot, ka nebūs, (bei der Polizei) izrakstīties. Ab'meldung, f. atziņojums, m. ab'melken, v. a. noslaukt, ab'mergeln, I. v. a. noliesināt; II. v. refl.

h. sich nomērdēties, novārdzināties. ab'merken, v. a. (jemm. etw.) nomanīt

(kādam ko), ab'meßbär, adj. nomērījams. ab'messen, v. a. ir. (v. messen) (messen) mērīt; mit der Elle olekšot; fig. seine Worte «, nosvērt od. apsvērt savus vārdus. Ab'||messen, n. v. Abmessung, -messer,

m. nomērītājs, m. Ab'messung, f. 1. nomērīšana, f.; nomē-rījums, m.; 2. fig. (Abwägen) apsvēr-šana, f.

ab'metzen, v. a. nomatot.

ab'mieten, v. a. noīrēt.

Ab'mieter, m. noīrētājs, m. -in, f. no-

īrētāja, f.

Ab'mietung, f. pl. -en, noīrēšana, f. Ab'minderung, f. nomazināšana, f.; no-

mazinājums, m. ab'misten, v. a. novākt mēslus. Ab'montieren, n. der Metallteile, m. pl.

metalldaļu izārdīšana, f. ab'mühen, v. refl. h. sich nopūlēties, ab'murksen, v. a. fam. slepeni nonāvēt

(nomušīt). ab'nägen, v. a. nograuzt. Ab'nahme, f. pl. -n, 1. (Fortnehmen) nojemšana, f.; nojēmums, m.; ampu-tācija, f.; 2. (Entgegennahme) sajem-šana, f.; sajēmums, f.; piejemšana, m.; 3. (Absatz) - finden, tikt pārdotam, atrast pircējus; 4. (Verminderung) mazināšanās, f.; ~ der Kräfte, spēku zušana, f.; des Mondes, mēness dilšana, f.; des Eides, zvērināšana, f.; in »kommen, diese Ware kommt in šo preci sāk mazāk pirkt, ab'nehmen, I. v. a. ir. (v. nehmen) 1. (fortnehmen) nojemt; ein Bein nogriezt kāju; (jemm. etw.) a) atjemt (kādam ko); b) pirkt (no kāda ko); 2. (entgegennehmen) sajemt; 3. pirkt; II. v. n. h. mazināties, zust, dilt; der Mond nimmt ab, mēness dilst; der Frost nimmt ab, sals atlaižas. Ab'nehmen, n. v. Abnahme. Ab'nehmer, m. -s, pl. nojēmējs, m.; pircējs, m. -in, f. pl. -nen, nojēmēja, f.; pircēja, f. ab'neigen, v. a. nogriezt, novērst (v. abgeneigt).

Ab'neigung, f. pretīgums, m.; netīksme, f.

abnorm', adj. (ungewöhnlich) neparasts;

(regelwidrig) abnorms, nedabīgs. • ab'nötigen, v. a. (jemm. etw.) », izspiest

(no kāda ko), ab'nutzen, I. v. a. nolietāt; Kleider novalkāt, nonēsāt drēbes; ein Feld noplicināt lauku; II. v. refl. h sich nolietāties, nodilt. Ab'nutzung, f. nolietāšana, f.; novalkāšana, f.; nolietājums, m.; novalkā-jums, m.

Abonnement', [-man], n. -s, pl. -s, abonements, m. abonnie'ren, v. n. h. u. v. refl. h. sich

-, abonēt, parakstīties, ab'ordnen, v. a. nosūtīt, ab'orgeln, v. a. noērģelēt, nospēlēt uz

ērģelēm. Ab'ort, m. atejas vieta,' f.16 Abort —

Abort', m. aborts, m., dzemdības nelaika,

augļa nodzīšana, abortie'ren, v. n. abortēt, nelaikā dzemdēt.

ab'pachten, v. a. nonomāt. Ab'pachtung, f. nonomāšana, f., nonomā-

jums, m. ab'packen, v. a. nokraut. Abpacker, m. nokrāvējs. Ab'packung, f. nokraušana, f. ab'patrouillieren, [-trullji-], v. a. die Gegend nostaigāt apvidu, ab'peinigen, v. a. nomocīt, ab'peitschen, v. a. nopērt, nomizot (ar pātagu).

ab'pfählen, v. a. (abstecken) nospraust

(ar mietiņiem), ab'pfänden, v. a. noķīlāt. Ab'plānļļden, n. od. -dung, f. noķīlā-

šana, f., nolīdzinājums, m. ab pflücken, v. a. noplūkt; den Hopfen

«, nošķīt apiņus, ab'pflügen, v. a. 1. (jemm. etw. von seinem Grundstück) aizart; 2. ein Feld noart lauku, ab'picken, v. a. noknābt, ab'pinkern, prov. v. refl. h. sich no-

knibināties. ab'plärren, v. a. noķērkt, novarkšķēt. abplägen, v. refl. sich nopūlēties, ab'platten, v. a. nolīdzināt,

nospiest plakanu.

Ab'plattung, f. pl. -en, nolīdzināšana,

f. nolīdzinājums, m. ab'platzen, v. a. atlēkt, noplīst, ab'plündern, v. a. nolaupīt, noplēst, ab'pochen, v. a. nodauzīt (ar āmuru), ab'polieren, v. a. nopulēt, ab'prägen, v. a. nospiest, nokalt, izkalt;

sich nospiesties. ab'prallen, v. n. s. atlēkt atpakaļ. . ab'prellen, v. a. izkrāpt, ab'pressen, v. a. 1. nospiest, nospaidīt; 2. fig. (jemm. etw.) izspiest, izdabūt (no kāda ko), ab'prügeln, v. a. nopērt, ab'prūsten, prov. v. refl. h. sich nošķaudīties, nosprauslāties, ab'pumpen, v. a. 1. einen Brunnen, », nopumpēt; 2. fam. (jemm. etw.) aiz-jemties (no kāda ko), ab'purzeln, v. n. nokrist, ab'pūsten, v. a. nopūst, ab'putzen, v. a. 1. notīrīt, nospodrināt;

2. ein Haus appucēt namu. ab'quälen, v. refl. h. sich «, nomocīties, ab'quetschen, v. a. 1. nospiest; 2. izspiest.

ab rackern, prov. v. refl. h. sich nopūlēties, nodauzīties.

ab'rasieren, v. a. noskūt bārdu, ab'raspeln, v. a. novīlēt, nolīdzināt, ab'rāten, v. a. ir. (v. raten) (jemm. etw.)

atrunāt (kādu no kā), padomu dodot, ab'rauchen, v. n. nokūpēt, ab'räuchern, v. a. nokvēpināt, ab'raufen, v. a. noplūkt; sich «, izplūk-ties.

ab'räumen, v. a. novākt, nokopt. Ab'räul'men, n. nokopšana, f. -mer, m. nokopējs, m. -merin, f. nokopēja, f. -mung, f. v. Abräumen, ab'rechnen, I. v. a. 1. (abziehen) atskaitīt; das abgerechnet, to atskaitot, to izjemot; 2. (ausgleichen) aplēst; 2. v. n. (mit jemm.) aplēsties (ar kādu). Ab'rech||nen, n. v. -nung, -ner, m. ap-lēsējs, m. -nung, f. 1. (Abzug) atlē-sums, m.; 2. (Ausgleichen) aplēšana, f., aplēse, f.; 3. aplēšanās, f.; (mit jemm.) ~ halten, aplēsties (ar kādu). Ab'rēde, f. 1. (Verabredung) noruna, f.; der - gemäß, kā norunāts; 2. (Bestreiten) noliegums; (etw.) in » stellen, noliegt (ko), ab'rēden, v. a. 1. (verarbreden) (etw. mit jemm.) norunāt (ar kādu ko); 2. (bestreiten) noliegt; 3. (abraten) (jemm. etw.) atrunāt (kādam ko), ab'reiben, I. v. a. ir. (v. reiben) noberzt, noberzēt; II. v. refl. h. sich noberzties, noberzēties. Ab'rei iben, n. v. -bung. -ber, m. nober-zējs, m.; noberzētājs, m. -bung, f. no-berzēšana, f.; noberzēšanās, noberzē-jums, m. ab'reihen, v. a. novērt. Ab'reise, f. aizceļošana, f., aizceļojums, m.

ab'reisen, v. n. aizceļot; über Hals und

Kopf steigšus doties ceļā. ab'reißen, v. ir. (v. reißen) 1. (losmachen) noraut, noplēst; (Obst von Bäumen) noplūkt; 2. (niederreißen) noārdīt; 3. (abnutzen) noplēst, sadris-kāt.

Ab'reißen, n. 1. noraušana, f.; 2. noārdīšana, f.

Ab'reißkalender, m. noplēšams kalendārs, m.

ab'reiten, I. v. a. ir. (v. reiten) nojāt; (zureiten) iejāt; II. v. n. aizjāt; III. sich v. refl. nojāties. ab'rennen, I. v. a. ir. (v. rennen) noskriet; II. v. n. aizskriet; III. v. refl. h. sich noskraidīties. ab'richten, v. a. iedīdīt, iemācīt, ieradināt.

Ab'rich||ten, n. iedīdīšana, f.; iemācīšana, f. -ter, m. iedīdītājs, m. -tung, f. iedīdījums, m. ab'riegeln, v, a. aizšaut, nobultēt, ab'rieseln, v. n. notecēt, ab'riffeln, v. a. (den Flachs) noraut, nosukāt liniem galviņas, ab'rinden, v. a. nomizot, nolobīt. Ab'rinden, n. -s, nomizošana, f. ab'ringen, v. a. ir. (v. ringen) iegūt cīņā,

izcīnīt; (Wäsche) nogriezt, ab'rinnen, v. n. ir. (v. rinnen) notecēt. Ab'riß, m. plāns, m.; uzmetums, m. Ab'ritt, m. aizjāšana, f.; aizjājiens, m. ab'roden, v. a. nocirst (mežu), nolīst, ab'rohren, v. a. (Wand) apsist sienu

niedrēm, ab'rollen, v. a. novelt. Ab'rollen, n. novelšana, f.; no velšanās, f.

ab'rosten, v. n. norūsēt, ab'rösten, v. a. nograuzdēt; (den Flachs) nomērcēt.

ab'rücken, v. a. 1. novirzīt, 2. doties ceļā.

ab'rūdern, v. n. s. vom Ufer aizirties no krasta.

Ab'rūf, m. aizsaukšana, f., aizsaukums, m.

ab'rūfen, v. a. ir. (v. rufen) (zurückrufen)

1. aizsaukt; atrunāt (kādu no kā); 2. (ausrufen) izsaukt.

Ab'rūļļfen, n. v. -fung. -fer, m. izsaucējs, m. -fung, f. pl. -en, 1. (Zurückberufung) aizsaukšana, f., aizsaukums, m.; 2. (Ausrufen) izsaukšana, f., izsaukums, m. ab'runden, v. a. noapaļot. Ab'runļļden, n. od. -dung, f. noapaļo-

šana, f.; noapaļojums, m. ab'rupfen, v. a. 1. (abreißen) noplūkt;

2. (rupfen) noplucināt.

ab'riisten, I. v. a. ein Heer atbruņot kaŗaspēku; norīkot; II. v. n. atbru-ņoties.

Ab'riiļļsten, n. od. -stung, f. atbruņošana, f.; atbruņošanās, f.; atbruņo-jums, m.

ab'rutschen, v. n. 1. noslīdēt; 2. fam.

(abreisen) aizceļot, ab'riitteln, v. a. nokratīt, atkratīt. Ab'sāge, f. 1. (Abbestellung) atsacīšana, f.j atteikums, m.; 2. (Verweigerung) atraidīšana, f.; atraidījums, m.; -brief, m. atteikšanās raksts, m. ab'sāgen, I. v. a. atsacīt, atteikt; II.

(jemm.) paziņot kādam, ka nenāks, absägen, v. a. nozāģēt, ab'sahnen, v. a. nokrejot. ab'satteln, v. a. noseglot.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Ab'satz, m. 1. (beim Stiefel) papēdis, m.; 2. (bei Pflanzen) loceklis, m.; 3. (bei Treppen) atelpis, m.; 4. piekalne, f.; 5. (Anfang einer neuen Zeile) nodalījums, m.; rindkopa, f.; atkāpe, f.; 6. guten finden, viegli tikt pārdotam; er hat großen *, viņš daudz pārdod, ab'satz ||fähig, adj. viegli pārdodams,

-förmig, adj. papēžveidīgs. Absatzgebiet, n. tirgus novads, ab'satzweise, adv. pa gabaliem, nodaļās, ab'säubern, v. a. nopost, notīrīt, ab'saugen, v. a. nozīst. Ab'schābeisen, n. nokasāmā dzelzs, m. ab'schāben, I. v. a. nokasīt; II. v. refl.

h. sich nokasīties, nolietāties. ab'schachern, v. a. fam. nopirkt (kaulējoties), nokaulēt, abschaffen, v. a. atcelt, atmest, iznīcināt.

Abschaffung, f. pl. -en, atcelšana, f.;

atcēlums, m. ab'schälen, v. n. prov. atvadēties. ab'schälen, I. v. a. nomizot, nolobīt; II.

v. refl. h. sich nolobīties, atlēkt. Ab'schälen, n. od. -lung, f. nomizošana,

f.; nomizo jums, m. ab'schärfen, v. a. uztrīt; die Sense - uz-

kapināt izkapti. ,

Ab'schärfen, n. uztrīšana, f.; uztrinums, m.

ab'scharren, v. a. noraust, atraust. ab'schatten, I. v. a. (schattieren) noēnot, atēnot; II. v. refl. h. sich noēnoties. abschattieren, v. abschatten. Ab'schattierung, f. v. Abschattung. Ab'schattung, f. pl. -en, noēnošana, f.;

noēnojums, m.; atēna, f. ab'schätzbar, adj. nosakāms, novērtējams.

ab'schätzen, I. v. a. nosacīt, novērtēt, notaksēt; II. v. refl. h. sich novēr-tēties.

AbSchätzer, m. novērtētājs, m.; taksā-tors, m.

Abschätzung, f. novērtēšana, f.; novērtējums, m.

Ab'schätzungskommissiön, f. novērtēšanas komisija, f.; taksācijas komisija, f. AbSchauer, m. -s, pl. pajumte, f.; nojume, f.

ab'schaufeln, v. a. nošķipelēt, nošķūrēt. AbSchaum, m. nosmeltnes, f. pl.; nosmeltas putas, f. pl.; » der

Gesellschaft, sabiedrības atliekas; izmetnis, m.

ab'schäumen, v. a. noputot, nosmelt putas.

Ab'schäumen, n. noputošana, f.

ab'scheiden, I. v. a. ir. (v. scheiden) nošķirt, atšķirt; II. fig. nomirt. Ab'schei]|den, n. 1. nošķiršana, f.; 2. fig. nāve, f. -dung, f. nošķiršana, f.j no-šķīrums, m. ab'scheiteln, v. a. das Haar pāršķirt

matus celiņā, ab'schelfern, v. n. prov. noblaugznāties. ab'schēren, v. a. nogriezt (die Wolle)

nocirpt, (den Bart) noskūt, nodzīt. Ab'schē||ren, n. od. -rung, f. nogriešana, f.; nocirpšana, f.; nogriezums, m.; nocirpums, m. Ab'scheu, m. -s, 1. riebums, m.; ich habe

einen - davor, tas man riebjas, ab'scheuchen, v. a. aizbaidīt, aizdzīt, ab'cheuern, I. v. a. noberzt, noberzēt; II. v. refl. h. sich <*, noberzties, no-berzēties.

ab'scheulich, adj. riebīgs, nejauks, negants.

Abscheu'lichkeit, f. pl. -en, riebīgums,

m.; negantība, f. ab'schichten, v. a. nošķirt, likt kārtās, ab'schicken, v. a. nosūtīt, aizsūtīt. Ab'schickung, f. nosūtīšana, f.; nosūtījums, m.

ab'schieben, I. v. a. ir. (v. schieben) 1. nobīdīt, nostumt; 2. fig. eine Schuld von sich nogriezt od. novelt vainu no sevis; II. v. n. (s.) aizvākties. Ab'schied, m. -es, pl. -e, 1. (Entlassung) atlaišana, f.; atvaļināšana, f.; atvaļinājums, m.; (jemm.) den - geben, atlaist (kādu); seinen -nehmen, (von Beamten) izstāties no darba; 2. (Weggang) šķiršanās, f.; aiziešana, f.; -(von jemm.) nehmen, atvadīties, atsveicināties (no kāda). Ab'schieds II besuch, m. ardievu .vizīte, f. -essen, n. šķiršanās mielasts, m. -ge-sūch, n. atlūgums, m. -grüß, m. sveicinājums šķiroties, -schmerz, m. šķiršanās sāpes, -stunde, f. šķiršanās brīdis, m. -wort, n. atvadīšanās vārdi, m. pl.

ab'schiefern, I. v. a. nošķirt slāņiem, no-slāņot; II. v. refl. h. sich », nošķirties slāņiem, noslāņoties, ab'schießen, I. v. a. ir. (v. schießen) 1. izšaut, nošaut, apšaut; II. v. n. 1. stāvus noiet; 2. nogāzties; 3. (von Farben) noplūkt. Ab'schießen, n. 1. izšaušana, f.; 2. nošaušana, f. apšaušana, f.; 3. nogāšanās, f.

ab'schiffen, I. v. a. aizsūtīt preces ar kuģi; II. v. n. aizbraukt ar kuģi. aiz-kuģot.

ab'schilpern, v. a. prov. nolaistīt; sich

nolaistīties, ab'schinden, I. v. a. ir. (v. schinden) nodīrāt; II. v. refl. h. sich nopūlēties līdz beidzamam, ab'schirren, v. a. nojūgt, ab'schlachten, I. v. a. nokaut; II. v. n.

pabeigt kaušanu, ab'schlāfen, v. n. ir. (v. schlafen) nogulēt.

Ab'schlāg, m. 1. atsišana, f.; atsitums, m.; 2. (Abzug) pamazināšana, f.; pa-mazinājums, m.; (vom Preise) nolaišana, f.; (im Stall) aizgalda, f. ab'schlāgen, I. v. a. ir. (v. schlagen) 1. atsist, nosist; 2. sein Wasser nolaist ūdeni; 3. (zurückschlagen) einen Stoß, einen Streich izvairīties no sitiena, atsist uzbrukumu; 4. fig. (jemm. etw.)

atraidīt (kādam ko); II. v. n. h. u. s. 1. pamazināt, das Getreide schlägt ab, labības cenas krīt; 2. (von der Billardkugel) atsisties; 3. (sich verletzen) sasisties, sadauzīties. Ab'schlāgen, n. 1. nosišana, f.; 2. (Weigerung) atraidīšana, f.; atraidījums, ni ab'schlägig, adi. -e Antwort, atraidījums, m.; eine -e Antwort erhalten, tikt atraidītam, sajemt atraidījumu, ab'schläglich, adj. u. adv. atskaitāms; uz

nomaksu, ab'schlämmen, v. a. noskalot, ab'schleichen, v. n. 1. klusu aizlīst projām.

ab'schleifen, I. v. a. ir. (v. schleifen) noslīpēt, uztrīt; fig. (verfeinern) padarīt smalkāku, noslīpēt; II. v. refl. h. sich tapt smalkākam, noslīpēties, notrīties.

ab'schleifen, v. a. 1. novazāt; 2. aizvilkt

(gar zemi velkot). Ab'schleil'fen, n. od. -fung, f. 1. noslīpēšana, f.; noslīpējums, m.; 2. aizvilk-šana, f.

ab'schlenkern, v. a. nosviest, ab'schleppen, v. a. aizvilkt; sich », no-

kulties; aizvilkties, ab'schleudern, v. a. nosviest, nolingot. ab'schleißen, v. a. ir. (v. schleißen) nonēsāt.

abschließen, I. v. a. ir. (v. schließen) 1. (trennen) nošķirt, atšķirt; abgeschlossener Raum, atšķirtas telpas, f. pl.; 2. (verschließen) eine Tür aizslēgt durvis; 3. (vollständig beendigen) pabeigt; 4. (Frieden) salīgt od. saderēt mieru; 5. (in Ordnung bringen) die Geschäftsbücher «., noslēgt od. nokārtot veikala grāmatas; II. v. n. 1. (mitabschließend — abschultern

19

jemm.) «., salīgt (ar kādu) ; 2. beigties; mit einem Fehlbetrag nobeig-» ties ar iztrūkumu; III. v. refl. h. sich ieslēgties.

abschließend, adj. pēdējs; adv. galā, beidzot.

Ab'schließung, f. 1. (Trennung) nošķiršana, f.; 2. (Verschließen) aizslēgšana, f.; aizslēgums, m.; 3. (Regelung) noslēgšana, f.; noslēgums, m. ab'schlummern, v. n. nosnausties, ab'schlürfen, v. a. nostrēbt. Ab'schluß, m. 1. salīgšana, f.; salīgums, m.; 2. (Beendigung) pabeigšana, f.; pabeigums, m.; eine Sache zum «. bringen, pabeigt kādu lietu; 3. (Rechnungsabschluß) noslēgšana, f.; noslēgums, m. ab'schmanden, v. a. prov. nokrejot. ab'schmatzen, v. a. fam. nobučot, ab'schmecken, v. a. nogaržot. ab'schmeicheln, v. a. (jemm. etw.) <*, iz-glaimot, iegūt ar glaimiem (no kāda ko).

ab'schmeißen, v. a. ir. (v. schmeißen)

fam. v. abwerfen, ab'schmelzen, I. v. a. ir. (v. schmelzen) atkausēt; - lassen, atkusināt; II. v. n. atkust.

Ab'schmelzen, n. atkausēšana, f.; atku-šana, f.

ab'schmieden, v. a. 1. atkalt; 2. nokalt, apkalt.

ab'schmieren, v. a. 1. slikti norakstīt;

2. nosmulēt, ab'schmoren, v. a. prov. apcept, ab'schmutzen, I. v. a. nosmērēt, nosmulēt; II. v. n. nosmulēties, ab'schnallen, v. a. nosprādzēt, atsprādzēt.

ab'schnappen, I. v. a. noraut, nokost;

II. v. n. s. aizkrist. ab'schnarchen, v. n. nokrākties. Ab'schneidemaschine, f. nogriežamā mašīna, f.

ab'schneiden, I. v. a. ir. (v. schneiden) 1. nogriezt; (Getreide) nopļaut; (Nägel) apgriezt; (das Haar) nocirpt, apcirpt; fig. den Lebensfaden pārgriezt dzīvības pavedienu; 2. den Feind aizkrustot ienaidniekam ceļu; 3. fig. dem Feinde den Rückzug ienaidniekam atkāpšanos darīt neiespējamu; (jemm.) das Wort pārtraukt (kādu); II. v. n. h. beigties. \b'schnei|ļden, n. - der Haare, matu nocirpšana, f.; » eines Gliedes, locekļa nogriešana, f. -der, m. nogriezējs, m.

ab'schnellen, I. v. a. aizsviest; einen Pfeil nolaist bultu; II. v. n. atlēkt; (Uhrm.) pārtrūkt. Ab'schnitt, m. 1. nogriezums, m.; 2. (Kapitel) nodaļa, f.; (der Geschichte) laikmets, m.; 3. (im Verse) cezūra, f. abschnittweise, adv. nodaļām, pa nodaļām.

Ab'schnitzel, n. nograizas, f. pl.; drumstalas, f. pl. ab'schnitzen, v. a. nogriezt, nograizīt, nodrāzt.

ab'schnüren, v. a. 1. atsiet; 2. nosiet; 3. (abmessen) nošņorēt, atzīmēt virzienu, m.

Ab'schnüren,, n. atraisīšana, f.; nosieša-

na, f.; nošņorēšana, f. abschöpfen, v. a. nosmelt; die Sahne

von der Milch nokrejot pienu, ab'schrägen, v. a. nošļaupt, slīpi nolaist. Ab'schrägung, f. «., pl. -en, nošļaupšana,

f.; nošļaupums, m.; šļaupsts, m. ab'schrammen, v. a. noskrāpēt. ab'schrauben, v. a. noskrūvēt, ab'schrecken, v. a. 1. atbaidīt, atbiedēt; sich . lassen, sabīties; -d, riebīgs; -d häßlich, ļoti neglīts; 2. das Roheisen dzisināt čugunu. Abschreckung, f. pl. -en, atbaidīšana,

f.; atbaidījums, m. Ab'schreckungssystēm, n. atbaidu sistēma, f.

Ab'schreibegebühr, f. maksa par norakstu, m.

abschreiben, v. a. ir. (v. schreiben) 1.

norakstīt; 2. ar rakstu atteikt. Abschrei||ben, n. od. -bung, f. 1. norakstīšana, f.; norakstījums, m.; 2. -ber, m. norakstītājs, m. Abschreiberei', f. norakstīšana, f. ab'schreien, v. a. ir. (v. schreien) 1. nokliegt, nokliegties. abSchreiten, I. v. a. ir. (v. schreiten) soļiem izmērīt; II. v. n. nostaigāt, aizstaigāt; die Front noiet fronti. Ab'schrift, f. noraksts, m.; beglaubigte-, apliecināts noraksts; nehmen, norakstīt.

abschriftlich, adj. norakstīts; adv. norakstā, ar norakstu, ab'schropfen, v. a. (jemm.) Blut nolaist

(kādam) asinis, ab'schröten, v. a. 1. novelt; 2. (Getreide)

labību noskrotēt (rupji samalt). Ab'schrötmühle, f. skrotējamās dzirnavas, f. pl. ab'schrubben, v. a. noberzt. abSchultern, v. a. das Gewehr nojemt bisi no pleca.

2*20

ab'schuppen, I. v. a. nozvlņot; II. v. refl.

h. sich nozvīņoties. Ab'schuppung, f. pl. en, nozvīņošana, f.; nozvīņošanās, f.; nozvīņojums, m. ab'schürfen, v. a. nospraukt. Ab'schuß, m. (des Gewehres) izšaušana, f.; izšāviens, m.; (am Berge) nogāze, f.; nokalne, f. ab'schüssig, adj. nogāzens, nokārens, kraujš.

Abschüssigkeit, f. pl. -en, stāvums, m. ab'schütteln, v. a. nokratīt, nopurināt;

das Joch nomest jūgu. ab'schütten, v. a. nobērt, atbērt, ab'schützen, v. a. das Wasser nodam-

bēt ūdeni. •

ab'schwächen, v. a. novājināt; (einen

Ausdruck) mīkstināt. Ab'Schwächung, f. novājināšana, f.; mīkstināšana, f.; novājinājums, m.; mīkstinājums, m. ab'schwanken, v. n. aizstreipuļot, ab'schwären, v. n. ir. (v. schwären) no-

pūžņot, nostrutot. ab'schwärmen, v. n. (von Bienen) spietot.

ab'schwarten, v. a. nojemt ādu. ab'schwatzen, v. a. (jemm. etw.) panākt

daudz runājot. ab'schwēben, v. n. nolaisties. ab'schwēfeln, v. a. nosērot, nokvēpināt ar sēru.

ab'schweifen, I. v. a. (spülen) noskalot (veļu); II. v. n. s. nomaldīties, noklīst; (in der Rede) noklīst, novirzīties no priekšmeta. Ab'schweij|fen, n. od. -fung, f. 1. noska-lošana, f.; noskalojums, m.; 2. fig. (vom. Gegenstande) novirzīšanās, f.; novirziens, m. ab'schwēlen, v. n. nodegt, nogruzdēt. ab'schwellen, v. n. attūkt. ab'schwemmen, v. a. 1. noskalot, aizskalot; ein Pferd nopeldināt zirgu; 2. Holz aizpludināt kokus. Ab'schwemmen, n. -s, aizskalošana, f.; i

aizpludināšana, f. ab'schwenken, I. v. a. 1. novēcināt; 2. noskalot, notīrīt; II. v. n. s. nogriezties sāņus; rechts abgeschwenkt! pa labi apkārt! Ab'schwenkung, f. nogriešanās, ab'schwimmen, v." n. ir. (v. schwimmen)

aizpeldēt; «. lassen, aizpeldināt. ab'schwindeln, v. a. (jemm. etw.) izvilt, izkrāpt, noblēdīt (kādam ko), ab'schwinden, v. n. nozust, ab'schwingen, I. v. a. ir. (v. schwingen) novēcināt; II. v. refl. h. sich vom Pferde nolēkt no zirga.

ab'schwirren, v. n. aizspurgt, ab'schwitzen, v. n. nosvīst; » lassen, no-

svīdināt, nosviedrināt. ab'schwören, v. a. ir. (v. schwören) 1. aizliegt; 2. noliegt ar zvērestu; 3. (etw.) nozvērēt (ko). Ab'schwö||ren, n. od. -rung, f. pl. -en,

1. ticības aizliegšana, f.; 2. parāda noliegšana, f.; 3. nozvērināšana, f.

Ab'schwung, m. nolēciens, m. ab'sēgeln, v. n. s. aizbraukt jūŗā (ar

buŗu kuģi). Ab'sēgeln, n. aizbraukšana, f. ab'sēhbār, adj. paredzams, ab'sēhen, I. v. a. ir. (v. sehen) 1. paredzēt; 2. (jemm. etw.) noskatīties, nomācīties (no kāda ko); II. v. n. fig. neievērot; hiervon abgesehen, to neievērojot. Ab'sēhen, n. paredzēšana, f. ab'seifen, v. a. noziepēt. Ab'sei||fen, n. od. -fung, f. pl. -en, no-

ziepēšana, f.; noziepējums, m. ab'seihen, v. a. nokāst. Ab'seihen, n. -s, nokāšana, f. ab'sein, v. n. ir. (v. sein) nebūt klāt. Ab'seite, f. 1. pakaļpuse, f.; otra puse,

f.; 2. (des Daches) noslīpums, m. ab'seits, adv. sāņus, savrup, ab'senden, v. a. ir. (v. senden) aizsūtīt, nosūtīt.

Ab'senļļden, n. v. nosūtījums, m. -dung, f. nosūtīšana, f.; -der, m. -s, pl. nosūtītājs, m. -derin, f. >, pl. -nen, nosūtītāja, f.; -dungsort, m. nosūtīšanas vieta, f. ab'sengen, v. a. nosvilināt, ab'senken, I. v. a. noliekt un didzināt;

II. v. refl. h. sich noslīgt, nolaisties, absentie'ren, v. refl. h. sich «., atrauties, nozust.

ab'setzbār, adj. 1. (von Beamten) atceļams; 2. (von Waren) pārdodams. Ab'setzbārkeit, f. atceļamība, f. ab'setzen, I. v. a. 1. (entfernen) atcelt;

2. (hinsetzen) nolikt; den Hut nojemt platmali; 3. einen Beamten atcelt, atstādināt ierēdni; einstweilig », pagaidām atstādināt; 4. Waren », pārdot preces; leicht abzusetzen, viegli pārdodams; 5. (aussondern) nošķirt, atšķirt; Fett atdalīt taukus; II. v. n. h. 1. apstāties, pārtraukties.

Ab'setz||en, n. od. -ung, f. «., pl. -en, 1. (von Beamten) atcelšana, f.; atstādināšana, f.; atcēlums, m.; atstādinājums, m. 2. (Pause) apstāšanās, f.; pārtraukums, m.

ab'seufzen, v. refl. h. sich nopūsties, ab'sicheln, v. a. nogriezt ar cirpi.

Ab'sicht, f. -en, 1. nodoms, m.; nolūks, m.; die » haben zu verreisen, būt nodomājušam aizceļot; in guter labā nolūkā; in welcher kādā nolūkā? mit tīšām,- ohne böse ļaunu nedomājot, ab'sichtlich, adj. tīšām, ar nodomu. Ab'sichtlichkeit, f. pl. -en. Meist zu umschreiben, z. B.: die ~ dieses Schrittes läßt sich nicht leugnen, nevar liegt, ka šis solis sperts ar nodomu od. tīšām.

ab'sicht(s)lös, adv. netīšām, ab'sickern, v. n. nosūkties, nopilēt, ab'sieben, v. a. nosijāt. ab'sieden, v. a. ir. (v. sieden) novārīt, ab'singen, I. v. a. ir. (v. singen) nodziedāt; II. v. refl. h. sich nodziedāties. Ab'singen, n. nodziedāšana, f. Absinth', m. -s, vērmeles, f. pl.; vērmeļu dzēriens, m. ab'sitzen, I. v. a. ir. (v. sitzen) 1. nosēdēt, nolietāt sēdot; 2. seine Strafe nosēdēt savu sodu (cietumā); II. v. n. nokāpt no zirga; III. v. refl. h. sich «, nosēdēties, sēdot piekust, absolut', adj. absolūts, neatkarīgs, neaprobežots.

Absolution', f. pl. -en, absolūcija, f.; atsvabināšana, f.; apžēlošana, f.; (kirchlich) grēku piedošana, f. Absolutis'mus, m. », absolūtisms, m.; neaprobežota vara, f. absolvie'ren, v. a. 1. (lossprechen) atsvabināt, atlaist; 2. pabeigt, absonderbār, adj. nošķiŗams. absonderlich, I. adj. svešāds, ērmīgs;

II. adv. sevišķi. Absonderlichkeit, f. pl. -en, savādība,

f.; ērmīgums, m. ab'sondern, I. v. a. 1. (trennen) nošķirt, atšķirt; 2. (ausscheiden) atdalīt; Eiter

strutot, pūžņot; II. v. refl. h. sich atrauties.

Ab'sonderung, f. 1. (Trennung) nošķiršana, f.; (Zurückgezogenheit) atraušanās, f.? 2. (Ausscheidung aus dem Körper) atdalīšana, f.; atdalījums, m.; 3. fig. atsevišķošana, f.; atsevišķo jums, m.

absorbie'ren, v. a. absorbēt, iesūkt, ab'spalten, I. v. a. nošķelt, atšķelt; noskaldīt, atskaldīt; II. v. n. atplīst, no-šķelties, atšķelties. ab'spannen, v. a. 1. nojūgt; 2. eine Feder atlaist atsperi; fig. abgespannt, noguris, nokusis; 3.

fig. nogurdināt, nokausēt.

Ab'spannung, f. 1. nojūgšana, f.; 2. atlaišana, f.; 3. fig. nogurdināšana, f.; nogurdināјņms, m. ab'spāren, v. a. aiztaupīt; etw. seinem Munde od. sich etw. am Munde atraut no savas mutes, abspeisen, I. v. a. paēdināt, pamielot; sich (mit etw.) «. lassen, apmierināties (ar ko); II. v. n. paēst, beigt ēst. ab'speisen, v. a. pabarot, fig. noraidīt, ab'spenstig, adj. novērtīgs; einen Dienstboten - machen, novērst kalpotāju; (jemm.) die Kunden «. machen, atraut (kādam) pircējus; werden, novērsties.

ab'sperkeln, v. a. prov. nospārdīt; sich

nospārdīties. ab'sperren, I. v. a. 1. aiztaisīt, aizkrustot; einen Hafen noslēgt od. bloķēt ostu; (jemm.) den Weg aizkrustot (kādam) ceļu; 2. das Licht pārtraukt gaismu; 3. den Dampf nogriezt tvaiku; II. v. refl. h. sich atšķirties.

Ab'sperrļjklappe, f. od. -ventil, n. aiztaisāms od. noslēdzams ventilis, m. Ab'Sperrung, f. aizkrustošana, f.; aizkrustojums, m. ab'spicken, v. a. prov. = abschreiben,

slepeni norakstīt, ab'spiegeln, I. v. a. atspoguļot; II. v.

refl. h. sich atspoguļoties. Ab'spiegelung, f. atspoguļošana, f.; atspoguļojums, m. ab'spielen, v. a. 1. nospēlēt, atspēlēt; 2. nolietāt spēlējot, nospēlēt; sich », norisināties.

ab'spinnen, v. a. ir. (v. spinnen) novērpt, ab'spitzen, v. a. noasināt; die Bleifeder

nodrāzt zīmuli, ab'splittern, I. v. a. atskabargot; II. v.

n. atskabargoties. ab'sprechen, I. v. a. ir. (v. sprechen) 1. (verabreden) norunāt; 2. (aberkennen) (jemm. etw.) », noliegt, absprechend, adj. ein -es Urteil, nelabvēlīgs spriedums, m. ab'spreizen, einen Fundamentgraben, m.

iedzīt spīles, spraišļus, ab'sprengen, I. v. a. atspridzināt, atšķelt;

II. v. n. aizjāt auļiem, aizauļot. ab'springen, I. v. n. ir. (v. springen) s. 1. vom Pferde nolēkt no zirga; » lassen, nolecināt; 2. (losgehen) atsprāgt; 3. (zurückprallen) atlēkt; II. v. refl. sich nolēkties. Abspringen, n. 1. nolēkšana, f.; 2. at-

sprāgšana, f.; 3. atlēkšana. ab'spritzen, v. n. s. nošļākt. Ab'sprößling, m. pēcnācējs, m.22

Ab'sprung, m. nolekšana, f.; nolēciens, m.

ab'spülen, v. a. 1. (waschen) noskalot;

2. (wegreißen) aizskalot. Ab'spüler, m. nospolētājs, m. -in, f. no-

spolētāja, f. AbSpülicht, n. -s, samazgas, f. pl. Ab'spülung, f. pl. -en, 1. (Waschen) noskalošana, f.; noskalojums, m.; 2. (Wegreißen) aizskalošana, f.; aizska-lojums, m. ab'stammen, v. n. 1. (von Menschen) celties (no kā); 2. (von Wörtern) at-vasināties.

Ab'stammung, f. pl. -en, 1. (von Menschen) celšanās, f.; (Herkunft) cilts, f.; 2. (von Wörtern) atvasinājums, m. Ab'stammungsgeschichte, f. cilts vēsture, f.

ab'stampfen, v. a. nostampat. Ab'stand, m. 1. (Entfernung) attālums, m.; atstatums, m.; 2. fig. (Verzichtleistung) atkāpšanās, f.; atteikšanās, f.; (von etw.) ~ nehmen, atteikties (no kā), atmest (ko). Ab'standsļļgeld, n. atkāpšanās nauda, f.

-winkel, atstatuma leņķis, m. ab'stāpeln, v. a. nokraut, ab'statten, v. a. einen Besuch apciemot; Dank «, pateikties, izteikt pateicību; seinen Glückwunsch novēlēt laimes; einen Bericht ->, paziņot; seine Pflicht izdarīt savu pienākumu; einen Gruß sveicināt. Ab'stattung, f. pl. -en, ~ eines Besuchs, ciemošanās, f.; ~ des Dankes, pateikšanās, f.; » eines Grusses, sveicināšana, f. ab'stäuben, v. a. noslaucīt putekļus. Ab stäu||ben, n. noputināšana, f. -ber, m.

-s, pl. (Mensch) noputinātājs, m. ab'stäupen, v. a. nošaust. Ab'stech II eisen, n. noduŗamais, m. -pflüg,

m. griežamais arkls, m. ab'stechen, I. v. a. ir. (v. stechen) 1. nodurt; 2. Rasen «-, atdurt velēnas; 3. ein Schwein nokaut cūku; 4. ein Muster nozīmēt paraugu; II. v. n. 1. vom Lande aizbraukt no krasta; 2» fig- (gegen etw.) atšķirties (no kā).

Abstecher, m. mazs izbraukums, m.; einen « machen, izbraukt uz neilgu laiku.

Ab'steckeisen, n. nospraužamais, m. ab'stecken, v. a. (losmachen) atspraust,

nospraust, iezīmēt. AbStecklīnie, nospraužamā līnija, f.; stiga, f.

Absteckung, f. pl. -en, nospraušana,

f.; nospraudums, m. ab'stēhen, v. n. ir. (v. stehen) 1. būt at statu,- 2. (verzichten) atteikties; von einem Vorhaben atmest nodomu; 3. (durch Stehen verderben) novadēties; abgestandenes Bier, novadējies alus; abgestandenes Wasser, nostāvējies ūdens; 4. (von Pflanzen) nokalst; 5. (klar werden von Flüssigkeiten) nostāties.

Ab'stēhen, n. atteikšanās, f. ab'stehlen, v. a. ir. (v. stehlen) nozagt, ab'steifen, v. a. 1. (Wäsche) sastīvināt;

2. (mit Balken) nostutēt, nostiprināt, absteigen, v. n. ir. (v. steigen) nokāpt; (bei jemm.) apmesties (pie kāda) dzīvot; -de Linie, uz leju ejoša līnija. Absteigen, n. nokāpšana, f. Absteigequartier, n. piemetne, f.; mājvieta, f.; (bei jemm.) sein - nehmen, apmesties (pie kāda), abstellen, v. a. 1. (aufhalten) eine Maschine apturēt mašīnu; 2. (hinstellen) nolikt. Abstellung, f. nolikšana, f.; atmešana, f.

abstemmen, v. a. atkalt, nograuzt od.

nolīdzināt (ar kaltu), abstempeln, v. a. apzīmogot. Abstem||peln, n. od. -pelung, f. «, no-

zīmogošana, f.; nozīmogojums, m. ab'steppen, v. a. nošūt. absterben, v. n. ir (v. sterben) s. 1. (allmählich zu Grunde gehen) nonīkt, no-nīkuļot, nomirt; (von Pflanzen) nokalst, nožūt; 2. (abtauben) notirpt; abgestorben, notirpis. Absterben, n. nomiršana, f.; notirpšana, f.

abSteuern, v. a. nostūrēt.

ab sticken, v. a. nošūt.

Ab'stieg, m. nokāpšana, f.; nokāpums,

m.; apmešanās, f. abstimmen, I. v. a. saskaņot; ein Instrument noskaņot instrumentu; II. v. n. nobalsot. Abstimmung, f. nobalsošana, f.; nobalsojums, m.; schriftliche nobalsošana ar rakstu; zur » schreiten, stāties pie balsošanas; (etw.) zur - bringen, likt nobalsot (par ko); durch - genehmigen, balsojot piejemt. Abstinenz', f. atturība, f. -tag, m. gavēņa

diena, f. ab'stöbern, v. abstäuben. Ab'stößeisen, n. nogrūžamā dzelzs, m.abstoßen — abtragen

ab'stoßen, I. v. a. ir. (v. stoßen) 1. (durch Stoßen entfernen) nogrūst, atstumt; die Ecken (von etw.) nolīdzināt (kam) stūŗus, nogrūst stūŗus; 2. fig. (zurückstoßen) atbaidīt; abstoßend, pretīgs; II. v. n. s. vom Lande «, aizbraukt no krasta, atstāt krastu; III. v. refl. h. sich 1. sadauzīties; 2. no-grūsties.

Ab'sto||ßen, n. od. -ßung, f. pl. -en,

nogrūšana, f.; nogrūdums, m. ab'stottern, I. v. a. nostostīt; II. v. refl.

h. sich nostostīties, ab'strāfen, v. a. nosodīt. Ab'strāfung, f. pl. -en, nosodīšana, f.;

nosodījums, m. abstrahie'ren, I. v. a. abstrahēt, atseviš-ķot; II. v. n. (von etw.) (absehen) novērot (ko), ab'strahlen, I. v. a. atstarot; II. v. n. atspīdēt.

Ab'strahlung, f. atstarošana, f.; atstaro-jums, m.

abstrakt', adj. abstrakts, atsevišķots. Abstraktionsvermögen, n. abstrakcijas spēja, f.

ab'strapazieren, I. v. a. nopūlēt; II. v.

refl. h. sich nopūlēties, ab'streichen, v. a. ir. (v. streichen) 1. nobraucīt, noglāstīt; 2. nodzēst, ab'streifen, I. v. a. 1. nobraucīt; 2. nodīrāt; 3. nomaukt; II. v. n. vom Wege «., noklīst no ceļa, nomaldīties. Ab'strei||fen, n. od. -fung, f. pl. -en, nomaukšana, f.; nomaukums, m. (v. Zeitwort).

ab'streiten, v. a. ir. (v. streiten) 1. at-

jemt tiesājoties; 2. noliegt. Ab'strich, m. 1. novilkums, atvilkums (no lēsuma); 2. (Schlacke) sārņi, m. pl.

ab'stricken, v. a. noadīt.

ab'striegeln, v. a. nosukāt.

ab'strömen, v. n. strauji notecēt; fig.

(von einer Menge) izklīst, a'o'stüekeln, od. ab'stücken, v. a. nodru-pināt.

ab'stūfen, I. v. a. 1. nodalīt pakāpēs; fig. nošķirot; 2. fig. die Farben at-ēnot krāsās; II. v. refl. h. sich at-ēnoties.

Ab'stūfung, f. », pl. -en, 1. nodalīšana, f. (pakāpēs); nodalījums, m. (pakāpēs); 2. fig. atēnošana, f.; atēnojums, m. ab'stümen, v. n. noputināt; es hat ab-

gestümt, putenis nostājies, ab'stumpfen, I. v. a. notrulināt, nostru-pināt, padarīt neasu, atcirst, atgriezt; II. v. refl. h. sich notrulināties, at-cirsties, atgriezties.

Ab'stum||pfen, n. -s, od. -pfung, f. 1.

notrulināšana, f.; notrulinājums, m.; 2. jūtu nomākšana, f.; bezjutīgums, m.

Ab'sturz, m. 1. kritiens, m.; 2. (steiler

Abhang) nogāze, f.; krauja, f. ab'stürzen, I. v. a. nogāzt; II. v. n. 1. nogāzties; 2. (steil abfallen) būt ļoti kraujam.

ab'stutzen, v. a. 1. Bäume apcirst kokiem zarus; 2. einem Pferde den Schweif nostrupināt zirgam asti. ab'sūchen, v. a. nomeklēt; Raupen von einem Baume nolasīt kāpurus kokam.

Ab'sü||chen, n. od. -chung, f. », nomek-

lēšana, f.; nomeklējums, m. Absūd', m. -s, pl. -e, novārījums, m. absurd', adj. absurds, neiespējams. Ab'surdität, f. pl. -en, absurditāte, f.;

neiespējamība, f. Abszeß', m. -(ss)es, pl. -(ss)e, augonis,

m.; trums, m. Abt, m. -es, pl. Äb'te, abts, m.; abats,

m.; klosteŗa priekšnieks, m. ab'tanzen, I. v. a. nodejot; II. v. n. aiz-dejot; beigt dejot; III. v. refl. h. sich nodejoties. ab'tauben, v. n. notirpt, ab'taufen, v. a. nokristīt, ab'taumeln, v n. aizstreipuļot. Ab'tausch, m. izmaiņa, f. ab'tauschen, v. a. izmainīt. Ab'teil, m. nodaļa, f.; kupeja, f. ab'teilen, v. a. (einteilen) iedalīt, (absondern) atšķirt. Ab'teilung, f. 1. (Einteilung) nodalījums, m.; nošķirojums, m.; 2. (Sektion) nodaļa, f.

Ab'teilungs!|direktor od. -Vorsteher od.

-chef, m. nodaļas priekšnieks, m. Äb'tin od. Äbtis'sin, f. pl. -nen, klosteŗa priekšniece, f. ab'tocken, v. a. nokārst. ab'tönen, v. a. noēnot, ab'töten, v. a. nomērdēt, nomākt (jūtas). Ab'tötung, f. nomērdēšana, f.; nomēr-

dējums, m. ab'trāben, v. n. norikšot, aizrikšot. Ab'trag, m. 1. (Abtragung eines Terrains) norakšana, f.; norakums, m.; 2. (Entschädigung) atlīdzinājums, m.; (Bezahlung) atmaksa, f.; (jemm.) - tun, kaitēt (kādam), ab'trāgen, v. a. ir. (v. tragen) 1. (fortschaffen) nonest, aiznest; eine Brücke noplēst tiltu; einen Hügel norakt pakalni; ein Gebäude noārdīt ēku; 2. (bezahlen) eine Schuld sa-24 Abtragen

maksāt parādu; 3. (abnutzen) novalkāt.

Ab'trä|lgen, n. od. -gung, f., 1. norakšana, f.; norakums, m.; (v. Zeitwort); 2. parāda maksāšana, f.; parāda

maksājums, m. Ab'tragskosten, f. pl. izdevumi par zemes norakšanu, ab'trampeln, v. a. nomīt, nomīdīt, ab'tränken, v. a. padzirdīt, ab'träufeln, v. n. nopilēt. Ab'treibemittel, n. nodzenams līdzeklis, m.

ab'treiben, I. v. a. ir. (v. treiben) 1. nodzīt, aizdzīt; die Leibesfrucht nodzīt augli; 2. einen Wald nocirst, nolīst mežu; 3. (treibend abmatten) nogurdināt, piekausēt; Pferde nodzīt zirgus; II. v. n. h. (Schiffahrt) noklīst no ceļa, nogriezties sāņus. Ab'treiben, n. v. Abtreibung. Ab'treibung, f. pl. -en, 1. nodzīšana, f.; nodzinums, m.; 2. nogurdināšana, f.; nogurdinājums, m. ab'trennļļbār, ad. -lich, adj. nošķiŗams. ab'trennen, v. a. 1. nošķirt, atšķirt; 2.

(Genähtes) atārdīt; sich atirt. Ab'trennung, f. 1. nošķiršana, f.; 2. at-

ārdīšana, f.; atārdījums, m. ab'trētbār, adj. atdodams, ab'trēten, I. v. a. ir. (v. treten) 1. nomīt;

2. (Stiefel) novalkāt; (Stufen) nomīņāt;

3. fig. (jemm. etw.) atdot od. atstāt (kādam ko); II. v. n. s. aiziet; das Ministerium ist abgetreten, ministrija atkāpusies.

Ab'trēļļten, n. noiešana, f.; noeja, f. -ter, m. atdevējs, m. -tung, f. pl. -en, atdošana, f.; atdevums, m. Ab'trift, f. ganību tiesība, f. ab'trinken, v. a. ir. (v. trinken) nodzert, ab'lrippeln, v. n. aiztipināt. Ab'tritt, m. noeja, f.; (geheimer Ort) atejas vieta, f.; ateja, f. ab'trocknen, I. v. a. nožāvēt, nosusināt; II. v. n. s. 1. (trocken werden) nožūt; 2. (abfallen) nokalst, nokrist (žūstot), ab'trommeln, I. v. a. nobungot; II. v. n.

pabeigt bungot, ab tropfen od. ab'tröpfeln, v. n. s. nopilēt; lassen, nopilināt, ab'trotzen, v. a. (jemm. etw.) izspītēt

(no kāda ko), ab'trumpfen, v. a. notrumpot. ab'trünnig, adj. neuzticīgs; (jemm.) -werden, atstāt (kādu); der A-e, atkritējs, m.

ab'tūn, v. a. ir. (v. tun) 1. (wegnehmen) nojemt, novilkt; 2. fig. (erledigen) nobeigt, izdarīt; eine abgetane Sache,

padarīta lieta; 3. eine Gewohnheit atmest ieradumu, ab'tünchen, v. a. nobalsināt. ab'turteln, v. n. aizstreipuļot, ab'urteilen, v. a. (jemm. etw.) atspriest, atsavināt tiesas ceļā. ab'verdienen, v. a. atpelnīt, atstrādāt, ab verlangen, v. a. noprasīt, atprasīt, ab'wägen, v. a. ir. (v. wägen) 1. (mit der Wage) nosvērt; 2. mit der Wasserwage nivelēt; 3. fig. (in Erwägung ziehen) apsvērt. Ab'wä||gen, n. v. -gung. -ger, m. -s, pl. », nivelētājs, m. -gung, f. pl. -en,

1. (mit der Wage) nosvēršana, f.; 2. (mit der Wasserwage) nivelēšana, f.; 3. fig. (Erwägung) apsvēršana, f.; apsvērums, m.

ab'walken, v. a. 1. (Tuch) novelt; 2.

(durchprügeln) nopērt, ab'wälzen, v. a. 1. (hinabwälzen) novelt;

2. fig. eine Schuld von sich nogriezt vainu no sevis, attaisnoties.

Ab'wäl||zen, n. od. -zung, f. pl. -en,

- einer Schuld, attaisnošanās, f. ab'wandern, I. v. a. nostaigāt; II. v. n.

aizstaigāt, ab'wanken, v. n. aizlīgoties. ab'warten, v. a. 1. nogaidīt; 2. (pflegen)

nokopt, rūpīgi kopt. ab'wärts, adv. 1. lejup, lejā; 2. sāņus, ab'waschen, v. a. ir. (v. waschen) nomazgāt.

Ab'waschen, n. od. -schung, f. nomazgāšana, f; nomazgājums, m. Ab'wässer, n. pl. atūdeņi, m. pl.; notekūdeņi, m. pl. ab'wässern, v. a. nolaist ūdeni, ab'watscheln, v. n. aizlāčot, aizlumpačot. ab'wēben, v. a. noaust, ab'wechseln, I. v. a. mainīt, nomainīt; II. v. n. mainīties (vom Wetter), grozīties.

ab'wechselnd, I. adj. 1. mainīgs, dažā-dīgs; 2. grozīgs, nepastāvīgs; II. adv. pārmaiņus. Ab'wechselung, f. pl. -en, 1. (regelmäßige Reihenfolge) mainīšana, f.; pārmaiņa, f.; 2. (Mannigfaltigkeit) dažādība, f.; (in etw.) bringen, ievest dažādību od. pārmaiņu (kādā lietā); zur - od. der - wegen, dažādības od. pārmaiņas dēļ. ab'wechselungsweise, adv. pārmaiņus. Ab'weg, m. neceļš, m.; sānu ceļš, m. ab'wēhen, v. a. nopūst, aizpūst.

Ab'wehr, f. 1. (Widerstand) atgaiņāšanās, f.; atgaiņājums, m.; 2. (Schutzmittel) aizsarglīdzeklis, m.

ab'wehren, v. a. novērst; einen Schlag

atgaiņāt od. aizdzīt mušas. Ab'weh||ren, n. od. -rung, f. pl. -en,

atgaiņāšanās, f.; atgaiņājums, m. ab'weichen, I. v. a. nomērcēt; II. v. n. nomirkt.

ab'weichen, v. n. ir. (v. weichen) 1. novērsties, atkāpties; von einem Gebrauche «., neturēties pie paraduma; vom Thema novirzīties no temata; 2. (von der Magnetnadel) noliekties, abweichend, adj. atšķirīgs, citāds, savāds; -e Meinungen, nesaskanīgi uzskati; von der Regel «, ārkārtējs. Ab'wei|]chen, n. od. -chung, f. pl. -en,

1. novirzīšanās, f.; novirziens, m.; 2. noliekšanās, f.; 3. aberrācija (zvaigžņu gaismas noklīšana), f.

ab'weiden, v. a. 1. (von Tieren) noēst;

2. (von Hirten) eine Wiese noganīt pļavu.

ab'weinen, sich v. refl. noraudāties, ab'weisen, v. a. ir. (v. weisen) atraidīt. Ab'Weisung, f. atraidīšana, f.; atraidījums, m.

ab'weißen, v. a. nobalsināt (novitēt). ab'welken, v. n. novīst, ab'wendbär, adj. novēršams. Ab'wendbärkeit, f. pl. -en, novērša-mība, f.

ab'wenden, I. v. a. reg. u. ir. (v. wenden) novērst; fig. die Herzen atsvešināt sirdis; II. v. refl. h. sich novērsties; fig. sich (von jemm.) atstāt (kādu). Abwenden, n. v. Abwendung. Ab'wendung, f. novēršana, f.; novēr-sums, m.

ab'werfen, v. a. ir. (v. werfen) 1. (von sich werfen) nomest, nosviest; das Joch «., atsvabināties no jūga; die Haut » (von Schlangen) braunoties; 2. sich «., atmesties; 4. fig. (einbringen) ienest, atmest. Ab'werfen, n. nomešana, f.; atmešana, f. ab'wesend, adj. 1. klāt neesošs; 2. fig.

(zerstreut) domās nogrimis. Ab'wēsenheit, f. 1. prombūte, f.; neklātiene, f.; in meiner <*, man klāt neesot; 2. (Zerstreutheit) Geistesabwesenheit, f. domu izklaidība, f. ab'wetzen, I. v. a. notrīt, noasināt; II.

v. refl. h. sich notrīties. ab'wickeln, v. a. 1. notīt; 2. nokārtot. Ab'wickelung, f. pl. -en, norisināšana, f.; norisinājums, m.; der Leibung eines Bogens, arkas iekšējās virsas at-šķetināšana, f. ah'wiegen, v. abwägen.

ab'wimmern, I. v. a. izdabūt kunkstot,

II. v. refl. h. sich nokunkstēties. ab'winden, v. a. ir. (v. winden) notīt. Ab'winj|den, n. v. -dung. -der, m. -s, pl.

notinējs, m. -dung, f. notīšana, f.; notinums, m. ab'winken, v. n. atmāt. ab'wischen, v. a. noslaucīt. Ab'wischen, n. noslaucīšana, f. Ab'wischl|er od. -läppen, m. od. -tüch, n.

noslaukāmais, m.; slauķis, m. ab'wollen, v. a. (Gerberei) nocirpt, nodzīt spalvu, ab'wollen, v. n. ir. v. wollen, ab'würgen, I. v. a. nožņaugt; II. v. refl.

h. sich norīstīties. ab'zahlen, v. a. nomaksāt, ab'zählen, v. a. 1. noskaitīt; 2. (abziehen) atskaitīt. Ab'zahlung, f. nomaksāšana, f.; nomaksā jums, m.; nomaksa, f. Ab'zählung, f. noskaitīšana, f. ab'zapfen, v. a. 1. notecināt, nolaist; 2. fig. (jemm.) Geld izplēst naudu (no kāda).

ab'zappeln, v. refl. h. sich noķepuroties.

ab'zäunen, v. a. nožogot; atžogot, ab'zehren, I. v. a. noliesināt, novārdzināt; II. v. n. s. noliesēt, novārgt, izdilt.

Ab'zehrung, f. noliesēšana, f.; noliesē-

jums, m.; dilonis, m. Ab'zeichen, n. nozīme, f.; zīme, f. ab'zeichnen, I. v. a. 1. nozīmēt; 2. (mit Zeichen versehen) iezīmēt; II. v. refl. h. sich nozīmēties. Ab'Zeichnung, f. nozīmēšana, f.; nozī-

mējums, m. ab'ziehbār, adj. novelkams, ab'ziehen, I. v. a. ir. (v. ziehen) 1. (entfernen) novilkt; den Hut (vor

jemm.)

nojemt cepuri (kāda priekšā); die Kleider noģērbt (kādu); die Fußbekleidung noaut kājas; 2. (subtrahieren) atskaitīt, atjemt, atraut; II. v. n. aiziet; aus einer Festung », atstāt cietoksni.

Ab'ziehen, n. 1. nodīrāšana, f.; 2. atskaitīšana, f.; atjemšana, f.; 3. novilkšana, f.;* 4. aiziešana, f. Ab'ziehfeile, f. sīkvīle, f. Ab'ziehpapier, n. novelkamais papīrs, m. ab'zielen, v. n. (auf etw.) mērķēt (uz

ko); fig. zīmēties (uz ko). ab'zirkeln, v. a. izmērīt. Ab'zug, m. 1. aiziešana, f.; atkāpšanās, f.; zum • blasen, dot zīmi (pūst), ka jāatkāpjas; 2. (Verminderung) pama-26

abzüglich — achtzehnte

zināšana, f.; Abzüge vom Gehalte machen, atskaitīt no algas; in bringen, atskaitīt; 3. (Abdruck) novilkums, m.; 4. (bei der Flinte) mēlīte, f.; gailis, m.

ab'züglich, adv. . der Kosten, izdevumus atskaitot.

Ab'zugsļļfreiheit, f. aizejas brīvība, f. -grāben, m. notekas grāvis, m.; no-laidne, f.

ab'zupfen, v. a. noplūkāt, noplucināt, ab'zweigen, I. v. a. nozarot; II. v. refl. h. sich (von Eisenbahnen) nogriezties.

Ab'zweigung, f. pl. -en, 1. (Trennung) nošķiršana, f.; 2. (von Eisenbahnen) nogriešanās, f. äb'zwicken, v. abzwacken, ab'zwingen, v. a. ir. (v. zwingen) (jemm.

etw.) izspiest (no kāda ko), ach! int. ā! ai! Ach und Weh schreien,

vaimanāt. Achāt', m. -(e)s, pl. -e, achāts, m. Achill' m. -s, od. -es, m. <►, Achilējs, m. Achillesferse, f. Achilēja papēdis, m.;

fig. vārīga vieta, achromatisch, adj. achrömatisks, bezkrāsas-.

Ach'se, f. pl. -n, ass, f.; per ar ratiem.

Ach'sel, f. pl. -n, plecs, m.; die -n zucken, raustīt plecus; fig. (jemn.) über die > ansehen, lūkoties (uz kādu) ar necienību, -band, n. uzplecis, m. -bein, n. pleca kauls, m. -gelenk, n. pleca locītava, f. -höhle, f. paduse, f. -stück, n. uzplecis, m. -träger, m. lišķis, m.; izdabis, m.; divkosis, m. -trägerei, f. pl. -en, divkosība, f. -zucken, n. plecu raustīšana, f. Ach'senļļblech, m. ass skārds, -geld, n.

šosejas nauda, f. acht, num. astoņi; in • Tagen, nedēļas

laikā; vor - Tagen, priekš nedēļas. Acht, f. astotnieks, m.; astoņacis, m. Acht, f. 1. (Verbannung) trimda, f.; (jemn.) in die - erklären, padzīt (kādu); 2. (Aufmerksamkeit) uzmanība, f.; vērība, f.; (auf jemn. od. etw.) achtgeben, uzmanīt od. ievērot (kādu od. ko); außer acht lassen,«aizmirst, neievērot; sich in acht nehmen, sargāties, piesargāties, acht'armig, adj. astoņu žuburu-, astoņžu-

burains. acht'äugig, adj. astoņacains. acht'bār adj. cienījams, godājams, acht'ļļbeinig, adj. astoņkājains, astoņu kāju-, -blätterig, astoņlapains, astoņu lapu-.

Acht'brief, m. trimdas raksts, m. acht'e (der, die, das), adj. astotais, astotā Acht'eck, n. -s, pl. -e, astoņstūris, m. acht'eckig, adj. astoņstūrīgs. Ach'tel, n. -s, pl. 1. astotdaļa, f.; 2. (Vs Tonne) astotniece, f. -pause, f. astotdaļpauze, f. -tonne, f. astotdaļ-muciņa, f.

ach'ten, I. v. a. (schätzen) cienīt, godāt; (jemn.) gering nicināt, necienīt, nievāt (kādu); II. v. n. (auf etw.) ievērot (ko); auf Träume ticēt sapņiem, äch'ten, v. a. pazudināt, izstumt no likuma aizsardzības. Acht'ender, m. -s, pl. astoņzaris, m.

(briedis, kuŗa ragiem astoņi zari), achtens, adv. astotkārt. ach'tenswērt, adj. cienījams, godājams. Äch'ter, m. -s, pl. - pazudinātājs, m. Ächt'erklärung, f. pazudināšana, f.; pa-

zudinājums, m. acht'||fach od. -fältig, adj. astoņkārtīgs,

astoņu kārtu, acht'gēben, v. Acht 2. achthundert, num. astoņi simti, -jāhrig

adj. astoņu simtu gadu-, acht'jährig, adj. astoņgadējs, astoņgadīgs.

acht'los, adj. (unaufmerksam) neuzmanīgs; (nachlässig) nevērīgs, nolaidīgs. Achtlosigkeit, f. pl. -en, (Unaufmerksamkeit) neuzmanība, f.; (Nachlässigkeit) nevērība, f.; nolaidība, f. acht'|jmäl, adv. astoņreiz. -mālig, adj.

astoņreizīgs. acht'sam, adj. (aufmerksam) uzmanīgs,

(sorgfältig) rūpīgs. Acht'samkeit, f. (Aufmerksamkeit) uzmanība, f.; vērība, f.; (Sorgfalt) rūpīgums, m. acht'ļseitig, adj. astoņpusīgš. -stündig,

adj. astoņu stundu-. Ach'tung, f. 1. (Wertschätzung) cienība, f.; (jemm.) große - erweisen, ļoti cienīt (kādu), parādīt (kādam) lielu cienību; 2. (Aufmerksamkeit) uzmanība, f.; (auf etw.) «. geben, uzmanīt (ko); *! sargaities! achtungs||voll, adj. pilns cienības. -wērt od. -würdig, adj. godājams, cienījams. Ach'tung, f. «., pl. -en, pazudināšana, f.;

pazudinājums, m. acht'jļwinklig, adj. astoņleņķīgs, astoņu leņķu-, -wöchentlich, adj. astoņu nedēļu-.

acht'zehn, num. astoņpadsmit, acht'zehnjährig, adj. astoņpadsmitgadīgs,

astoņpadsmit gadu-, achtzehnte (der, die, das), adj. astoņpadsmitais, astoņpadsmitā.

Acht'zehntel, n. -s, pl. astoņpadsmit-

daļa, f. acht'zig, num. astoņdesmit. Acht'ziger, m. -s, pl. astoņdesmitgadu cilvēks.

Acht'zigstel, n. -s, pl. astoņdesmit-daļa, f.

äch'zen, v. n. stenēt, vaidēt. Äch'zen, n. -s, stenēšana, f.-, vaidēšana f. Ack'er, m. -s, pl. Äck'er, 1. tīrums, m.j druva, f.; 2. (Flächenmaß) akrs, m. -arbeit, f. lauku darbs, m. ack'erbār, adj. aŗams. Ack'erbau, m. zemkopība, f.; ~ treiben, kopt zemi, nodarboties ar zemkopību, -kunde, f. od. -Wissenschaft, f. agronomija, f.; zemkopības mācība, f. ack'erbaujjkundig, adj. zemkopības pratējs. -treibend, adj. -es Volk, zemkopju tauta. Ack'er||bestellung, f. druvas apstrādāšana, f.; druvas apstrādājums, m. -ērde, f. aŗama zeme, f. -gaul, m. darba zirgs, m.; aŗams zirgs, m. -gesetz, n. agrārlikums, m. -gewende, n. prov. birzums, m. -knecht, m. lauku kalps, m. ack'ern, v. n. art, strādāt zĢjni. Ack'ern, n. -s, aršana, f. Ack'erļļnessel, f. v. Taubnessel, -pferd,

n. aŗams zirgs, m. Ack'ersmann, m. (pl. -leute) arājs, m. Ackerspargel, Ackerspark, f. (spergula

arvensis), gauris, m. Ack'erwalze, f. druvas rullis, m. Ack'erwinde, f. (convolvulus arvensis) gaiļu griķi, tītiņi, m. pl.; tīruma ro-zītes, f. pl. Ack'erj|wirt, m. lauksaimnieks, m. -'Wirtschaft, f. lauksaimniecība, f. -zins, m. druvu rente, f.; noma, f. Ä'dams||apfel, m. 1. Ādama ābols, m.;

2. (Kehlkopf) gāmurs, m. addie'ren, v. a. saskaitīt. Addition', f. pl. -en, saskaitīšana, f.;

saskaitījums, m. adē'! int. ardievu!

A'del, m. -s, muižniecība, f.; niederer mazie muižnieki; alter «., vecas cilts muižniecība; der » des Herzens, sirds cēlums, m. ā'd(e)lig, adj. muižniecisks, muižniecības-, aristokrātisks; der Adlige, muižnieks, m.; ajistokrats, m. ā'deln, v. a. 1. iecelt muižnieku kārtā;

2. fig. (veredeln) piešķirt diženumu, _ cēlumu.

Ā'deln, n. -s, iecelšana muižnieku kārtā. A'delsļļbrief, m. muižniecības dokuments, m. -herrschaft, f. muižnieku valdība, f.

Ā'delsstand, m. muižnieku kārta, f.; in den «. erheben, iecelt muižnieku kārtā. Ā'delsstolz, m. muižnieka lepnums, m. Ä'der, f. pl. -n, 1. dzīsla, f.; (Blutader) vēna, f.; (Schlagader) artērija; 2. fig. poetische dzejiskas dāvanas, f. -binde, f. dzīslas saite, f. Ä'derchen, n. -s, pl. dzīsliņa, f. A'derentzündung, f. dzīslas iekaisums, m. ä'derförmig, adj. dzīsiveidīgs. A'derļļgeflecht, n. dzīslu tīkls, m. -häutchen, n. dzīslene, f. ā'derig, adj. dzīslains..

A'derlaß, m. -(ss)es, pl. -lässe, asins nolaišana, f. ä'dern, v. a. padarīt dzīslainu. A'der||schlag, m. dzīslas pukstiens, m ;

pulss, m. -wasser, n. limfa, f. adieu' [adiö]! int. ardievu, (jemm.) A-

sagen, atvadīties (no kāda). Adjunkt', m. -en, pl. -en, adjunkts, m. _ (vietnieks od. palīgs amatā). Ad'ler, m. -s, pl. «., (Vogel) ērglis, m. -auge, n. -blick, m. ērgļa acs, f. -nāse, f. ērgļa deguns, m. , ad'lig, v. adelig.

Administration', f. pl. -en, administrācija, f.; valde, f.; pārvalde, f. adoptie'ren, v. a. adoptēt, piejemt bērna vietā.

Abreß'|jbüch, n. od. -kalender, m. adrešu

grāmata, f. Adres'se, f. «., pl. -n, adrese, f. adressie'ren, v. a. Briefe «., adresēt vēstules, adrett', adj. glīts.

Advent', m. -es, -s, pl. -e, advents, m. Adverb' od. -ium, n. s, pl. -bien, adverbs, m.; apstākļa vārds, m. Advokāt', m. -en, pl. -en, advokāts, m. Aero||naut', m. -en, pl. -en, aeronauts,

m. (gaisa kuģotājs, m.). Aeroplān', m. lidmašīna, f. Aerostāt', m. -en, pl. -en, aerostats, m.

(gaisa kuģis, m.). Affe, m. -n, pl. -n, 1. pērtiķis, m. (mērkaķis, m.); 2. fam. (Rausch) skurbulis, m.; einen -n haben, būt ieskurbušām. Affekt', m. -(e)s, pl. -e, afekts, m. iekar-sums, m.; in - setzen, uzbudināt; in » geraten, iekarsēties, uzbudināties. Affektatiön', f. afektācija, f.; mākslīga

izlikšanās, f. Affektiert'heit, f. afektācija, f. äffen, v. a. 1. (nachmachen) mēdīt; 2.

(foppen) piezobot. Äffen, n. -s, 1. (Nachmachen) mēdīšanās, f.; 2. (Foppen) piezobošana, f. Af'fenärt, f. pērtiķu suga, f.28 affenartig

affenärtig, adj. pērtiķim līdzīgs; -e Geschwindigkeit, pērtiķa ātrums, m. Äffin, f. pl. -nen, pērtiķene, f. Affirmation', f. afirmācija, f.; apstiprinājums, m. After, m. -s, pl. 1. pakaļa, f.j tūplis, m.; 2. (Bienendreck) bišu izkārnījumi, m. pl. In Zusammensetzungen meist in der Bedeutung von nachgebildet, unecht; z. B.: -bier, m. plāns alus, tāpiņš, m. -bildung, f. (Entartung) slimīgs izaugums, m. -mieter, m. apakš-īrnieks, m. Afterrēde, f. aprunāšana, f.; apmelošana, f.

afterrēden, v. n. aprunāt, apmelot. After||rēdner, m. -s, pl. *, apmelotājs,

m. -Weisheit, f. māņu gudrība, f. Agent', m. -en, pl. -en, aģents, m. Agglome||räf, n. -es, pl. -e, aglomerāts,

m.; sablīvējums, m. Aggregāt', n. -es, pl. -e, agregāts, m.;

dažādu vielu maisījums, m. aggressiv', adj. agresīvs, noskaņots uzbrukumam, m. Agitation', f. pl. -en, aģitācija, f.; musināšana, f. Ah'l||e, f. pl. -n, īlens, m. a-nförmig,

adj. īlenam līdzīgs, īlenveidīgs. Ahn, m. -en, pl. -en, ciltstēvs; die -en,

senči, m. pl. Ah'ne, f. pl. -en, ciltsmāte, f.; ciltstēvs, m.; sencis, m. äh'neln, v. n. līdzināties (drusku), ah'nen, v. a. (vermuten) nojaust, nojēgt, ah'nenstolz, adj. lepns uz saviem senčiem.

Ah'nentāfel, f. cilts saraksts, m. Ahn'||frau, f. ciltsmāte, -herr, m. ciltstēvs.

ähn'lich, adj. 1. līdzīgs; in einem -en Falle, līdzīgā gadījumā; -e Dreiecke, līdzīgi trijstūŗi, m. pl.; 2. (von Personen) (jemm.) ~ sein od. sehen, līdzināties (kādam), izskatīties līdzīgam (kādam); fam. das sieht ihm to no viņa varēja sagaidīt. Ähnlichkeit, f. «., pl. -en, līdzīgums, m. Ähn'lichkeitsbeweis, m. analoģijas pierādījums, m. Ahnung, f. pl. -en, (Vorgefühl) jausma, f.; nojauta, f. ah'nungslös, adj. nenojausts, bez nojautas.

Ah'nungsvermögen, n. spēja nojaust, ah'nungsvoll, adj. jausmu pilns. A'horn, m. -s, kļava, f. a'hornārtig, adj. kļavai līdzīgs. Äh're, f. pl. -n, vārpa, f.; (in gedroschenem Zustande) roga, f.; in -n

schießen; das Korn schießt in labībai aizmetas vārpas, äh'renförmig, adj. vārpai līdzīgs, vārp-veidīgs.

Äh'ren ||kränz, m. vārpu vainags, m. -reich, adj. vārpains. -spitze, f. akots, m.

ah'rig, adj. vārpains, rogains. Akademie', f. pl. -en, akadēmija, f. Akā'zie, f. pl. -n, akacija, f. Akklimatisation', f. aklimatizācija, f.;

pielāgošanās (klimatam). Akkord', m. -es, -s, pl. -e, 1. (in der Musik) akords, m.; 2. (Verdingung) akords; im ~ arbeiten, akordā strādāt; 3. (Vergleich) salīgums, m.; nokārtojums, m. -arbeit, f. akorda darbs, m.

Akkoucheur', (-kusch-) m. -s, pl. -e, akušieris, m.; bērnu sajēmējs, m. akkreditieren, v. a. akreditēt, pilnvarot, akkurat', I. adj. akurāts, pareizs; rūpīgs;

II. adv. taisni. Ak'kusativ, m. -s, pl. -e, akuzātīvs, m. Akrobāt', m. -en, pl. -en, akrobats, m.;

virves dejotājs, m. Akt, m. -es, pl. -e, 1. (Handlung) akts, m.; norise, f.; ein - der Verzweiflung, izmisuma solis, m.; 2. (Aufzug) cēliens, m.; 3. (Malerei, Skulptur) pliknis, m.; plikne, f. Ak'te, f. pl. -n, akts, f.; -n, aktis, f. pl.; zu den -n, legen, a) nolikt pie aktīm; b) fig. nerunāt od. nebēdāt vairs (par kādu lietu). Akteur', m. -s, pl. -e, aktieris, m. Ak'tien||anteil, m. akcijas kupons, m. -beisitzer, m. akcionārs, m. -gesell-schaft, f. akciju sabiedrība, f. Aktion', f. pl. -en, darbība, f.; darbs,

m.; (Gefecht) kauja, f. Aktionär', m. -s, pl. -e, akcionārs, m. aktīv' od. ak'tīv, adj. aktīvs, darbīgs. Aktivität', f. aktivitāte, f. Aktri'ce, f. n. aktrise, f. aktuell', adj. aktuāls, būt uzmanības, centrā.

Ak'tus, m. akts, m.; svētku akts, m. Akust'ik, f. «., akustika, f. akūt', adj. akūts, ass, ātri pārejošs. Akūt', m. -(e)s, pl. -e, akūts, m. Akzent', m. -s, pl. -e, akcents, m.; uzsvars, m. -lehre, f. akcenta mācība, f. akzeptieren, v. a. akceptēt, piejemt. Akzidenz', f. «, pl. -en, 1. (in der Druk-kerei) daiļdarbs, akcidence, f.; 2. (Nebeneinkunft) nejauši iejēmumi, blakus-iejēmumi, m. pl. -druckerei', f. daiļdarbu spiestuve, f. Akzī'se, f. akcīze, f.

Alabast'er, m. -s, alabastrs, m.; balts

ģipšveidīgs akmens, m. Alarm', m. -s, pl. -e, alarms, m.; trauksme," f.; - schlagen od. blasen, sacelt trauksmi.

Alarmbereitschaft, f. trauksmes stāvoklis.

Al'be, f. pl. -n, 1. balti priesteŗa svārki; 2. baltzivs, f. al'bern, adj. aušīgs; -es Zeug, blēņas, f. pl.

al'bern, v. n. aušaties, blēņoties. Al'bernheit, f. pl. -en, aušība, f. Al'bum, n. -s, pl. -s od. -ben, albums m. Al'chemie, f. alķīmija, f., māksla pagatavot vērtīgu vielu no mazvērtīgākām.

Al'ge, f. pl. -n, alga, f. (aļģe, f.). Al'gebra, f. algebra, f. Al'ibi, n. alibijs, m.; auch alibi (uzturēšanās citā vietā); sein nachweisen, pierādīt savu alibi. Aliment', n. -s, pl. -e, aliments, m.; uzturēšanas līdzekļi, pabalsts, m. al'koholļ ārtig u. -haltig, adj. alkoholisks. Alkoholvergiftung, f. saindēšanās ar alkoholu. All, n. -s, visums, m. all, adj. (pl. -e) 1. viss; -e Tage, katru dienu; ohne -en Zweifel, bez jebkādām šaubām; vor -em, par visām lietām; in -er Frühe, agri jo agri; -es in -em (gerechnet), visu kopā jemot; prv. -es zu seiner Zeit, katru lietu savā laikā; 2. (aufgezehrt) izbeigts, izlietāts; (ausgegeben) izdots; der Wein ist -e, vīns izbeidzies, allā'bendlich, adv. katru vakaru. Al'lah, m. -s, Alla. airbarmherzig, adj. visžēlīgs. All'barmherzigkeit, f. visžēlība, f. all'bej|kannt, adj. vispār pazīstams, vispār zināms, -liebt, adj. visu mīlēts, visur iecienīts, alldā', adv. turpat, all'dieweil, conj. tāpēc ka. Allee', f. pl. -n, aleja, f.; gatve, f. Allegorie', f. pl. -n, allegorija, f., līdzība vārdos, allein', I. adj. viens, viens pats, viens vienīgs; er viņš viens pats; ich lasse Sie allein, es jūs atstāju (vienus pašus); II. adv. einzig und vienīgi; III. conj., bet; nicht ~ ..., sondern auch ..., nevien ..., bet arī ... Allein'||berechtigung, f. viena paša tiesības, neaprobežotas tiesības; er hat die viņam vien pieder tiesības, -besitz, m. viena paša īpašums (neaprobežots īpašums), -handel, m. mono-

pols, m. -heil, f. visvienība, f. -herr-schaft, f. monarchija, f.; vienvaldība, f. -herrscher, m. monarchs, m. vien-valdnieks, m. allei'nig, adj. vienīgs, al'lemāl, adv. ikreiz, vienmēr, allen II fails, adv. ~ nur, varbūt tikai;

(jedenfalls) katrā ziņā. allenthal'ben, adv. visur, visās malās,

visās vietās. All'erbarmer, m. -s, visžēlīgais, m. aller'|jäußerst, adj. der -e, vispēdējais. -best'e, adj. der vislabākais, -dings', adv. patiesi gan. -ērst, adj. der -e, vispirmais; zu vispirms, al'lerhand, adv. visādi, dažādi. Allerhei'ligenfest, n. visu svēto diena, f. allerļļhei'ligst, adj. vissvētākais; das A-e, a) (im Tempel) vissvētākā vieta, b) (Monstranz) iesvētīta dievmaize, -höchst', adj. visaugstākais; der A-e, Visaugstais, m. allerlei, adj. visāds, daždažāds; ein buntes A-, raibs dažādojums, m. aller||letzt', adj. der -e, vispēdējai;s zu <*, visbeidzot, vispēdīgi, -liebst', I. adj. viskošākais, visdaiļākais; II. adv. ļoti koši, ļoti daiļi, -meist', adj. die -en Menschen, lielākā daļa cilvēku od. cilvēki pa lielākai daļai, -nächst, adj. der -e, vistuvākais, -or'ten od. -orts', adv. visur, visās malās. All'erschaffer, m. Visradītājs, m. allerschlech'test, adj. der -e, visļaunākais; am -en, visļaunāk. Allersee'lentag, m. mirušo piemiņas diena (visu dvēseļu diena), allerseits, adv. no visām pusēm, allerun'tertänigst, adj. Ihr -er Diener,

jūsu vispadevīgākais kalps, al'lerwärts od. allerwe'gen, adv. visur,

visās malās. Allerwelts'bürger, m. visas pasaules pilsonis, m.

allesamt od. allesamt', adv. visi kopā,

visi bez izjēmuma. al'l(e)zeit, adv. vienmēr, jebkuŗu brīdi. Allgē'genwart, f. visurība, f. all'j geliebt, adj. visu mīlēts, -gemach od.

allgemach', adv. pamazām, allgemein', I. adj. vispārējs, vispārīgs; - machen, vispārināt; im -en, vispārīgi; -e Lehrerversammlung, vispārīga skolotāju sapulce; II. adv. vispār, vispārīgi.

Allgemein'heit, f. vispārība, f.; visparī-gums, m.

All'gewalt, f. visvarenība, f.; visspēcība, f.30

all'gewaltig, adj. visvarens, visspēcīgs, ollgü'tig, adj. der A-e, Visžēlīgais, m. allhier', adv. še, šeitan. Allianz', f. «., pl. -en, aliance, f.; sabiedrība, f.

Alligatiön', f. pl. -en, alligācija, f. Alliteration', f. pl. -en, alliterācija, f.; pirmo burtu vienādība vārdos, piem., liepu lapu laipu liku. alljährlich, I. adj. ikgadējs, ikgadīgs;

II. adv. katru gadu, ik gadus. All'macht, f. visvarenība, f.; visspēcība, f.

allmäch'tig, adj. visvarens, visspēcīgs;

der A-e, Visvarenais, m. All'machtswort, n. visvarenības vārds, m.

allmählich, I. adj. pamazītnējs; II. adv. pamazām.

allmö'natlich, I. adj. ik mēneša-; II. adv.

katru mēnesi, ik mēnešus, allnächtlich, I. adj. iknaksnējs, ik nakts-;

II. adv. katru nakti, ik naktis. Allo||päth', m. -en, pl. -en, allopats, m. -pathie', f. allopatija, f.; ārstēšana ar slimībai pretējiem līdzekļiem. Allo'tria, n. pl. •» treiben, niekoties, all'ļļsēhend, adj. visredzīgs; -seitig, I. adj. vispusējs, vispusīgs; II. adv. no visām pusēm. All'seitigkeit, f. vispusība, f.; vispusī-gums, m.

allsobald' od. allsogleich', adv. tūliņ, all i |stündlich, I. adj. ikstundējs, ik stundas-; II. adv. katru stundu, ik stundas. -täglich, I. adj. 1. ikdienējs, ik-dienišķīgs, ikdienas-; 2. fig. nodrāzts, parasts; das ist etw. A-es, tas jau pilnīgi parasts,- II. adv. katru dienu, ik dienas.

Alltäglichkeit, f. pl. -en, ikdienišķība, f. all'tags, adv. ik dienas, darbdienās. All'tags]|beschäftigung, f. ikdienišķīga nodarbošanās, f. -geschwätz, n. nodilušas tenkas, f. pl.; blēņas, f. pl. -kleid, n. darbdienu drēbes, f. pl. -witz, m. novazāts joks, m. all'umfassend, adj. visu aptveŗošs, vispārīgs.

alluviāl' [-wiāl-], adj. alluviāls, piesērts. All'väter, m. Dievs, visu radījumu tēvs. all'verehrt, adj. visu cienīts, allwei'se, adj. visgudrs; der A-, Visgudrais, m. Allweis'heit, f. visgudrība, f. allwis'send, adj. viszinātājsj der A-e,

Viszinātājs, m. Allwissenheit, f. viszināšana, f.; vis-

zinīgums, m. allwo, adv. kur.

all'ļļzeit, adv. vienmēr, -zudumm, adj. visai muļķīgs, -zulange, adv. pārāk ilgi. -zusehr od. -zuviel, adv. par daudz; prv. allzuviel ist ungesund, kas par daudz, tas par daudz. Alm, f. pl. -en, kalnu ganības, f. pl. Al'manach, m. -s, pl. -e, almanachs, m., gada grāmata, literāru darbu krājums, m.

Al'mösen, n. -s, pl. nabagu dāvana, f.; žēlastības dāvana, f. -empfänger, m. žēlastības dāvanu sajēmējs, m. Ā'loe, f. pl. -n. aloje. Alp, m. -s, pl. -e, lietuvēns, m. Alp, f. ->, pl. -en, kalns, m.; die -en.

Alpi, m. pl., Alpu kalni. Alpa'ka, n. -s, pl. -s, alpaka, f.; 1. vilnas drēbe, f.; 2. balts metalla sakausējums, m. alpā'ri adv. «. stehen, būt vienādībā ar

nominālvērtību. Alp'drücken, n. lietuvēns, m. Al'pen||gletscher, m. Alpu šļūdonis.

-glühen, n. Alpu kvēloņa. Alphabēt', n. -(e)s, pl. -e, alfabēts, m. Alrau'ne od. Alrune, f. pl. -n, ragana,

f.; burve, f. als, conj. 1. kad; » Gott die Welt schuf, kad Dievs radīja pasauli; 2. kā; (nach comp.) nekā, auch par; größer . ich, lielāks nekā es od. lielāks par mani; bei Negationen dagegen meist nur kā, z. B.: kein anderer - ich, cits neviens kā es; 3. kā; « Freund, kā draugs; 4. piemēram od. kā; verschiedene Pflanzen - da sind, dažādi augi, piemēram od. kā; 5. als daß, ka lai; er ist zu klug, - daß wir ihn täuschen können, viņš pārāk gudrs, lai varētu viņu maldināt; 6. » ob. od. » wenn, it kā; er tut so, « ob er nichts hörte, viņš izliekas, it kā nekā nedzirdētu; 7. sowohl ..., - auch ..., tiklab .. kā ..., tā ..., kā ..., ir ..., ir ... alsbald', adv. tūliņ, nekavējoties, alsdann', adv. tad, pēc tam. al'so, adv. u. conj. tātad, tā; tādējādi; nicht •<! ne tā! dem sei tam būs tā būt.

alt, adj. (comp, äl'ter, sup. der āl'teste) 1. vecs; .wie ~ sind Sie? cik jūs veci? cik jums gadu? er ist 20 Jahr viņam 20 gadu, viņš 20 gadu vecs; 2. (von Menschen auch:) dzīvojis, gados; er ist schon viņš jau dzīvojis vīrs, viņš jau labi gados; - werden, tapt vecam; (von Sachen) novecoties; fam. der A-e, vecis, m.; vecais, m.; ein -es Ubel, iesakņojies ļaunums; prv. jung gewohnt, » getan, zirgs zobus.

met, bet amatu neatstāj; 3. (der Vergangenheit angehörend, ehemalig) sens, senlaiku-; die -en Griechen, senie grieķi; -e Völker, senlaiku od. senatnes tautas; 4. (altmodisch, veraltet), novecojis; 5. (atw.) beim -en lassen, neko negrozīt (pie kā); es bleibt beim -en, paliek pa vecam od. kā bijis. Alt, m. -(e)s, alts, m. alt'ādelig, adj. vecas muižniecības-. Altār', m. -(e)s, pl. -tāre, altāris, m.

-decke, altāŗa sega, f. alt'lļbacken, adj. 1. (vom Brot) vecs, sacietējis; saziedējis; 2. fig. (veraltet) novecojis, -deutsch, adj. vecvācu-. Al'tenteil, n. vecuma tiesa, f. Alter, n. -s, 1. (Lebensalter) vecums, m.; mūžs, m.; in meinem manā vecumā, manos gados; im von dreißig Jahren, trīsdesmit gadu vecumā; 2. (Greisenalter) sirmums, m.; vecums, m.; im vecuma dienās; 3. (Dienstalter) nach dem pēc nokalpotiem gadiem; 4. von alters her, no senlaikiem, no sendienām, jau sen. ärter, V. alt.

Äl'termann, m. -s, pl. -mānner, vecākais

(oldermanis), m. al'tern, v. n. tapt vecam. Alternatī've, [-we], f. pl. -n, alternā-tīva, f.; izraudzīšanās, f.; gadījums, kad no divām lietām viena jāizraugās, al'ters, v. Alter, 4.

Al'tersgenosse, m. vecuma biedrs, m.; er ist mein viņš manā vecumā od. manos gados, altersschwach, adj. nespēcīgs aiz vecuma, vecuma sagrauzts, vājš. Al'ters ||schwäche, f. vecuma vājība, f. -stūfe, f. vecums, m. -zūlāge, f. algas paaugstinājums par nokalpotiem gadiem.

Al'tertūm, n. -s, senatne, f. Al'tertümer, n. pl. senlietas, f. pl.; senatnes atliekas, f. pl. altertümlich, adj. senatnes-, senējs. Al'tertümlichkeit, f. », senatnīgums, m. Al'tertūms ||forscher, m. senatnes pētītājs, m.; archaiologs, m. -forschung, f. archaioloģija, f. -gesellschaft, f. senatnes pētītāju biedrība, f. -kunde, f. archaioloģija, f. äl'teste, adj. (v. alt) der Ä-, vecākais,

m.; priekšnieks, m. alt'II gläubig, adj. vecticīgs. -griechisch,

adj. sengrieķu-. althēr'Hgebracht od. -kömmlich, adj. no

seniem laikiem parasts, alt'höchdeutsch, adj. senaugšvācu-.

Alt'johanni, zu pa vecajiem Jāņiem

(Johanni nach dem alten Stil), alt'II katholisch, adj. veckatoļu-. -klūg,

adj. pārgudrs, vīzdegunīgs. Alt'||klügheit, f. vīzdegunība, f. -knecht,

m. vecākais kalps, m. ält'lich, adj. vecīgs. Ält'lichkeit, f. vecīgums, m. Alt'meister, m. vecākais meistars, m. alt'mödisch, adj. vecmodes-, no modes

izgājis, -römisch, adj. senromiešu-. alt'jjtestamentlich, adj. vecās derības-, -väterisch, adj. vecu ļaužu-, vecu laiku-, vectēvu-. Altwei'ber||geschwätz, n. bābu tenkas, f.

pl. -märchen, n. bābu pasakas, f. pl. Altweibersommer, m. atvasara, f., vasaras pēdējās nedēļas, am (= an dem) v. an. Amarant', m. -es, pl. -en, amarants, m. (dienvidu stāds, kura ziedi kaltētā veidā uzglabā savu krāsu). Amaryl'lis, f. amarillis, m., līlijveidīgs augs.

Amazo'ne, f. pl. -en, amazone, f., vīrišķīga sieviete. ' Am'boß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, lakta, f.; prv. zwischen Hammer und - sein, būt lielās sprukās. Am'bra, m. od. n. -s, od f. pl. -s,

ambra, f., smaržīga viela. Ambrö'sia, f. ambrozija, f. (sengrieķu

dievu maize). Ambulanz', f. pl. -en, ambulance, f., _ lauku slimnīca, f.

Ā'meise, f. pl. -n, skudra, f.; (kleine

Art) mīzene, f. a'meisenārtig, adj. skudrveidīgs, skudrai līdzīgs.

Ā'meisenļjbār, m. od. -fresser, m. skudru lācis, m.; skudru ēdējs, m. -häufen, m. od. -hügel, m. skudru pūznis, m. -säure, f. skudru skābe, f. Amelioration', f. pl. -en, meliorācija

(pārlabošana, sevišķi zemes). Ā'men, n. -s, āmen, m.; a-! lai tā būtu. Amethyst' m. -(e)s, pl. -e, ametists, m.r

dārgakmens violetā krāsā. Am'me, f. pl. -n, zīdītāja, f. Am'menmärchen, n. bērnu pasaciņa, f.;

blēņas, f. pl. Am'mer, f. pl. -n, 1. (Vogel) stērste, f.; 2. (Kirsche) ammere, f. (ķiršu pasuga).

Ammoniak', n. -s, amonjaks, m. ammoniak'ārtig, u. -haltig, adj. amonjakam līdzīgs, amonjakālisks. Amnestie', f. «., amnestija, f. (apžēlošana, soda atlaišana).32

amnestie'ren, v. a. amnestēt, apžēlot, atlaist sodu. Ā'mor, m. -s, Amors, m. amor'phisch, adj. amorfs, bezveidīgs, bezveida-.

Amphī'bie, f. », pl. -n, od. Amphībium,

n. -s, pl. -bien, amfibija, f.; abinieks, m.

Amphi'brachys, m. «., pl. «., amfibrachs, m., pantmērs, kam 1. un 3. zilbe viegla, bet 2. smaga. Amphi'theāter, m. -s, pl. amfiteātris, m.

Amputation', f. «., pl. -en, amputācija,

f.; locekļa nojemšana, f. Am'sel, f. pl. -n, melnais strazds, m. Amt, n. -(e)s, pl. Äm'ter, 1. (Stelle) vieta, f.; amats, m.; ein - antreten, iestāties vietā; ein ~ bekleiden, iejemt vietu; 2. (Lokal) birojs, m.; das auswärtige ārlietu ministrija, f. amt'lich, adj. amata-; oficiāls. Amt'mann, m. -s, pl. -mānner od. -leute (Bezirksrichter) iecirkņa tiesnesis, m.; pārvaldītājs, m.; vecākais, m, Amts'I |antritt, m. iestāšanās vietā, -an-walt, m. iecirkņa prokurors, m. -be-richt, m. oficiāls paziņojums, m. -be-scheid, m. tiesas spriedums, m. -bezirk, m. iecirknis, m. -brūder, m.

amata brālis, m. -entsetzung, f. atcelšana no amata, amts'fähig, adj. spējīgs izpildīt amatu. Amts'II gebühren, f. pl. tiesas izdevumi, m. pl. -geheimnis, n. amata i oslēpums, m. -genösse, m. amata biedrs, m. -ge-schäfte, n. pl. amata darīšanas, f. pl. -mißbrauch, m. amata nelietīga valkāšana.

amts'pflichtig, adj. pēc amata pienācīgs. Amts'II reise, f. izbraukums od. ceļojums amata darīšanās, -richler, m. iecirkņa tiesnesis, m. -schreiben, n. oficiāls raksts, m. -tag, m. sēdes diena, tiesas diena, f. -vergehen, m. amata noziegums, m. -Verrichtung, f. amata izpildīšana, f. amüsant', adj. patīkams, jautrs. Amüsement', [-man], n. -s, pl. -s, izprieca, f.

amüsie'ren, I. v. a. uzjautrināt, amizēt; II. v. refl. h. sich pajautrināties, patīkami pavadīt laiku, an, I. prp. (mit dem Dat. u. Akk.) 1. pie; . der Tür, pie durvīm; meine(r) Seite, pie maniem sāniem, od. man pie sāniem; 2. (mit dem Lokativ) * dieser Stelle, šai vietā; «. Ort und Stelle, vietā; am 3. September, 3. sep-

tembrī; 3. par, ar; etw.) zweifeln, šaubīties (par ko); ~ einer Krankheit leiden, sterben, ciest, nomirt ar kādu slimību; 4. ich erkannte ihn ~ der Stimme, es viņu pazinu no balss; am Morgen, no rīta; die Schuld liegt ~ ihm, tā ir viņa vaina; II. adv. von heute *, no šīs dienas sākot, analog', adj. analogs, līdzīgs. Analogie', f. pl. -en, analoģija, f. Analy'se, f. pl. -n, analizē, f.; sadalījums, izmeklējums, m. analysie'ren, v. a. analizēt. Anämie', f. », anēmija, f.; bezasinība, f. A'nanas, f. pl. -(ss)e, ananass, m. Anarchie', f. anarchija, f.; bezvaldība, f.

Anästhesie', f. anestēzija, f.; nejuta-mība, f.

Anathēm', n. -s, pl. -e, anatema, m.; baznīcas lāsti, m. pl.; pazudinājums, m.

an'ätmen, v. a. piedvašot, uzpūst. Anatom', m. -en, pl. -en, anatoms, m. Anatomie', f. anatomija, f., mācība

par miesas sastāvdaļām. .

an'backen, I. v. a. ir. (v. backen) 1. pie-cepināt; 2. (Flinte) pielikt pie vaiga; II. v. n. piecept, cepot pielipt, an'bahnen, v. a. (etw.) uzsākt (ko),

sagatavot ceļu (kam), an'bändeln, uzsākt vieglas sarunas, an'ballen, v. refl. h. sich pieķept. An'bau, m. (Angebautes) piebūve, f.;

(Flügel) spārns, m. an'bauen, I. v. a. 1. piebūvēt; 2. Kartoffeln stādīt kartupeļus; Getreide sēt labību; 3. einen Acker apstrādāt lauku; II. v. refl. h. sich iebūvēties, nomesties jaunā dzīvē, an'befehlen, v. a. ir. (v. befehlen) 1. (befehlen) pavēlēt, piekodināt; 2. (empfehlen) ieteikt; sich (etw.) anbefohlen sein lassen, jemt (ko) pie sirds. An'befehlung, f. pl. -en, 1. (Befehl) pavēle, f. 2. (Empfehlung) ieteikums, m.

An'beginn, m. iesākums, m.; von «•, no paša gala.

an'behalten, v. a. ir. (v. behalten) paturēt (mugurā, galvā etc.), nenovilkt. anbei', adv. die gewünschten Bücher,

še klāt pieprasītās grāmatas, an'beißen, I. v. a. ir. (v. beißen) iekost,

aizkost. II. v. n. piekosties, an'belangen, v. a. attiekties (uz ko); was mich anbelangt, cik uz mani attiecas, an'bellen, v. a. (jemn) •» ierieties (uz kādu); sich -», rieties.Anberaumung

An'beraumung, f. «., pl. -en, (termiņa etc.)

noteikums, m. an'bēten, v. a. pielūgt, piesaukt; dievināt.

An'bēter, m. pielūdzējs, m.; dievinātājs, m. -in, f. pielūdzēja, f.; dievinātāja, f. An'betracht, in ievērojot, an'betreffen, v. betreffen, an'betteln, v. a. (jemn.) «., diedelējot uzmākties (kādam). An'bētung, f. «., pl. -en, pielūgšana, f.;

dievināšana, f. an'bätungswürdig, adj. pielūdzams, an'biegen, v. a. ir. (v. biegen) 1. pieliekt. 2. (beifügen) pielikt, an'bieten, ī. v. a. ir. (v. bieten) piesolīt, piedāvāt; II. v. n. iesolīt, uzsākt solīšanu; III. v. refl. h. sich piedāvāties.

An'bieļ'ten, n. v. -tung, -ter, m. -s, pl.

piedāvātājs, m. -tung, f. pl. -en, piedāvāšana, f.; piedāvājums, m. an'binden, I. v. a. ir. (v. binden) piesiet;

piestiprināt; II. v. n. h. (mit jemm.)

uzsākt ķildu (ar kādu), iet spēkoties (ar kādu); es wollte niemand mit ihm neviens negribēja ar viņu ielaisties; kurz angebunden sein, daudz nerunāt.

An'biß, m. iekodums, m.; aizkodums, m. an'blāsen, v. a. ir. (v. blasen) (etw.) uzpūst (kādam), pūst (uz ko); das Feuer •«., uzpūst uguni; (beim Zaubern) appūšļot.

An'blick, m. 1. (Blick) skatiens, m.; 2. (das Angeblickte) skats, m.; bei diesem to ieraugot, an'blicken, v. a. uzskatīt, uzlūkot; sich uzlūkot sevi, (einander) saskatīties, an'blinzeln od. anblinzen, v. a. pamirkšķināt, pamest ar acīm. an'blitzen, v. a. uzzibsnīt (ar acīm), an'bohren, v. a. 1. ieurbt, aizurbt; 2. fig.

(jemn.) aplinku izklaušņāt (kādu), an'brāten, I. v. a. ir. (v. braten) s. 1. ie-cept, aizcept; 2. - lassen, piecepināt; II. v. n. piecept, cepot pielipt, an'brechen, I. v. a. ir. (v. brechen) ein Brot aizlauzt maizi; (brechend einknicken) ielauzt; II. v. n. s. sākties; es bricht eine bessere Zeit an, sākas labāki laiki; der Tag bricht an, diena aust; der Abend bricht an, vakars metas.

an'brennen, I. v. a. ir. (v. brennen) aizdedzināt, iededzināt; II. v. n. s. aizdegties, iedegties; (Kochkunst) piedegt; - lassen, piededzināt.

an'bringen, v. a. ir. (v. bringen) 1. pienest, pielikt, pietaisīt; (jemn.) bei einem Handwerker atdot (kādu) pie amatnieka; fig. seine Tochter, izprecināt savu meitu; fig. eine Klage iesniegt sūdzību. An'[|bringen, n. od. -bringung, f. ievietošana, f.; ievietojums, m. An'bruch, m. 1. aizlūzums, m.; (Angefaultes) aizpuvums, m.; sasmakums, m.; 2. fig. (Anfang) iesākums, m.; bei - des Tages, dienai austot; bei der Nacht, naktij uznākot, an'brüchig, adj. aizpuvis, sasmacis, iebo-jājies; ~ werden, sākt pūt od. maitāties.

an'brühen, v. a. applucināt. an'brüllen, v. a. (jemn.) 1. uzbļaut

(kādam); 2. fig. sabrammēt (kādu). An'brühen, n. applucināšana, f. an'brummen, v. a, (jemn.) 1. norūkt

(uz kādu); 2. fig. izbārt (kādu), an'brüten, v. a. aizperēt; ein angebrütetes Ei, aizperēta ola. An'dacht, f. 1. (Zustand) svētcere, f. 2.

(Gebet) lūgšana, f. an'dächtig, adj. bijīgs. An'dachtsbūch, n. lūgšanu grāmata, f. an'dampfen, I. v. n. angedampft kommen, piebraukt (ar tvaikoni od. dzelzceļu); II. v. a. sich eine Zigarre aizkūpināt cigāru, an'dauern, v. n. ilgt, turpināties; der

Regen dauert an, lietus nemitas, an'dauernd, adj. ilgstošs. An'denken, n. -s, pl. piemiņa, f. an'der(er, e, es), adj. cits; otrs; ein -es Mal, citu reizi; das ist etw. -es, tā ir cita lieta; einen Tag und den -n, dienu aiz dfenas; am -n Tage, otrā dienā; kein -er, cits neviens; -er Ansicht od. -n Sinnes werden, mainīt od. grozīt uzskatus, andererseits, adv. no citas puses, no

otras puses, an'dermāl, adv. ein citu reizi, än'dern, I. v. a. 1. (verändern) grozīt, pārtaisīt, (verbessern) pārlabot, pārgrozīt; ich kann es nicht tur es nevaru līdzēt; prv. geschehene Dinge sind nicht zu kas darīts, tas darīts od. izlietu ūdeni vairs nevar sasmelt; 2. (wechseln) seine Religion, seine Ansicht mainīt ticību, uzskatus; II. v. refl. h. sich pārvērsties; er hat sich sehr geändert, viņš ļoti pārvērties; prv. die Zeiten sich, laiki mainās, an'dernfalls, adv. citā gadījumā.

an'ders, adv. citādi, otrādi; er spricht -als er denkt, viņš runā citādi nekā domā; irgendwo citur kur; nirgends nekur citur; -denkend, adj. citās domās būt. an'der(er)seits, adv. no citas puses, no

otras puses. Anderssein', n. citādība, f. an'ders wo, adv. citur kur. -wohēr, adv. no citurienes, -wohin, adv. uz citurieni.

anderthalb', adj. pusotra, pusotras; -

Stunden, pusotras stundas. Änderung, f. pl. -en, pārgrozījums, m. Änderungsvorschlag, m. priekšlikums pārgrozīt.

ander ||wärtig od. -weitig, adj. citā vietā esošs.

an'derwärts, adv. citur, an'deuten, v. a. (bezeichnen) apzīmēt; (durch Worte) aizrādīt (vārdiem); (etw.) zart likt manīt (ko). An'deutung, f. aizrādījums, m.; (Wink)

mājiens, m. andeutungsweise, adv. aizrādot, pieminot, aizrādījuma veidā, an'dorren, v. n. s. piekalst, piežūt. An'drang, m. pieplūdums, m.; ~ des Blutes, asiņu saplūdums, m.; konģestija, f.

an'drehen, v. a. 1. iegriezt, sākt griezt; 2. piegriezt; 3. fig. (jemm. etw.) izmuļķot (kādu ar ko), an'dringen, I. v. a. ir. (v. dringen) piespiest, uzspiest; II. v. n. piespiesties, uzspiesties; (anschwellen) uzpampt, androhen, v. a. (jemm. etw.) piedraudēt (kādam ar ko). An'dröhung, f. piedraudēšana, f.; piedraudējums, m. an'driicken, v. a. piespiest, an'eifern, v. a. saskubināt. An'eiferung, f. saskubinājums, m. an'eignen, v. refl. h. sich piesavināties.

An'eignung, f. pl. -en, piesavināšanās,

f.; piesavinājums, m. aneinander, adv. viens pie otra, kopā; ~ kleben, pielipt, salipt (viens pie otra); - kommen, saķildoties; » grenzen, saiet robežās kopā; -stoßen, sadurties, sagrūsties. aneinander geraten, sanākt naidā. Aneinanderfügung, f. savienošana, f.;

savienojums, m. aneinan'dergrenzend, adj. robežu-, kaimiņu*.

aneinanderhängend, adj. kopā esošs. Anekdö'te, f. pl. -n, anekdots, m.

Anfang

anekdö'ten||ärtig od. -haft, adj. anekdotisks, anekdotam līdzīgs, an'ēkeln, v. a. (jemn.) sariebt, modināt riebumu (kādam); das ekelt mich an, tas man riebjas. Anemö'ne, f. pl. -n, baltais vizbulis,

m.; vējotne, f. an'empfehlen, v. a. ir. (v. empfehlen)

sevišķi ieteikt. An'empfehlung, f. ieteikšana, f. an'erben, v. a. iegūt mantojot, mantot; angeerbte Vorurteile, iedzimusi aizspriedumi; dieses Laster ist ihm angeerbt, šo netikumu viņš mantojis. An'erbie'|ten, n. od. -tung, f. pl. -en,

piedāvāšana, f.; piedāvājums, m. an'erkannt, I. adj. atzīts; II. - od. -ermäßen, adv. kā vispārīgi atzīts, an'erkennbār, adj. atzīstams, an'erkennen, v. a. ir. (V. erkennen) 1. atzīt; gesetzlich likumīgā kārtā atzīt; ein Urteil piejemt spriedumu; 2. (schätzen) cienīt; sich anerkennend (über etw.) aussprechen, atzinīgi izteikties (par ko), an'erkennenswert, adj. atzīstams, atzinības cienīgs. Anerkennung, f. 1. atzīšana, f.; 2.

(Schätzung) atzinība. Anerkennungsschreiben, n. atzinības raksts, m.

an'erziehen, v. a. ir. (v. erziehen) ieaudzināt.

an'essen, sich, v. refl. ir. (v. essen) pieēsties.

anfächeln, v. a. uzvēdināt.

an'fachen, v. a. 1. uzpūst, uzkurt; 2. fig.

uzkūdīt, uzmusināt, an'fahren, I. v. a. ir. (v. fahren) 1. (heranfahren) pievest; 2. fig. (barsch anreden) (jemn.) skarbi uzrunāt (kādu), uzbļaut (kādam); II. v. n. 1. angefahren kommen, piebraukt; (einkehren im Gasthause) apmesties; (anlegen, von Schiffen) piestāties; 2. nolaisties od. nobraukt raktuvē. An'fahrt, f. piebraukšana, f.; piebrau-kums, m.; (Stelle, wo angefahren wird) piebraucamā vieta, f.; piebrauktne, f. An'fall, m. 1. (Angriff) uzbrukšana, f.; uzbrukums, m.; 2. (von Krankheiten) lēkme, f.

anfallen, v. a. ir. (v. fallen) uzbrukt

kādam), uzmākties. Anfang, m. iesākums, m.; im od. zu iesākumā; von - an, gleich zu no paša sākuma; den ~ machen, iesākt spert pirmo soli; seinen ~ nehmen, sākties.anfangen — angeblich

anfangen, v. a. ir. (v. fangen) h. 1. (beginnen) sākt, iesākt; er fing an zu weinen, viņš sāka raudāt; ein Gespräch

uzsākt sarunu; wieder von vorn atsākt; 2. es fängt an kalt zu werden, laiks metas vēss od. auksts. An'fänger, m. -s, pl. iesācējs, m.; -in,

f. pl. -nen, iesācēja, f. anfänglich, I. adj. iesākuma-; II. adv. v. anfangs.

an'fangs, adv. iesākumā, iesākot; gleich

pašā iesākumā. An'fangsļļbūchstābe, m. iesākuma burts, -gründe, m. pl. pamati, m. pl. -Worte, n. pl. pirmie vārdi, an'färben, v. a. iekrāsot, aizkrāsot, an'fassen, I. v. a. satvert, aiztikt; ~ helfen, iet palīgā; (etw.) beim rechten Ende ķerties īstā vietā klāt; II. v. refl. h. sich >., saķerties, an'faulen, v. n. s. iepūt, iesākt pūt; -

lassen, iepūdēt, iepūdināt. an'fechtbār, adj. apstrīdams, an'fechten, v. a. ir. (v. fechten) 1. (angreifen) uzbrukt; eine Meinung ap-kaŗot uzskatu; ein Testament neatzīt testamentu par pareizu; 2. (versuchen) kārdināt. Anfechtung, f. pl. -en, 1. (Angriff) uzbrukums, m.; uzmākšanās, f., kārdinājums, m., - eines Testaments, testamenta neatzīšana, f. an'feilen, v. a. ievīlēt, aizvīlēt. an'feinden, v. a. celt naidu (pret kādu),

vajāt (kādu). Anfeindung, f. pl. -en, vajāšana, anfertigen, v. a. pagatavot. Anfertigung, f. pagatavošana, f.; pagatavojums, m. anfetten, v. a. aptaukot, ietaukot, anfeuchten, v. a. apslapināt. An'feuchlļten, n. v. Anfeuchtung. -ter,

m. -s, pl. apslapinātājs, m. Anfeuchtung, f. pl. -en, apslapinā-

šana, f.; apslapinājums, m. anfeuern, v. a. 1. aizkurināt (krāsni),

iededzināt; 2. fig. skubināt. Anfeuern, n. od. Anfeuerung, f. 1. aiz-kurināšana, f.; 2. fig. (Ermunterung) paskubināšana, f.; (pa)skubinājums, m. anflēhen, v. a. lūgšus lūgties, pielūgt. An'flēhung, f. pl. -en, lūgšanās, f. anflicken, v. a. pielāpīt, pielikt klāt. anfließen, v. n. ir. (v. fließen) angeflossen kommen, pietecēt. anflößen, v. a. piepludināt. A.nflö||ßen, n. od. -ßung, f. pl. -en, piepludināšana, f.; piepludinājums, m. Anflug, m. 1. pielaišanās, f.; 2. fig. (leise Spur) . von Röte, viegls sār-

tums; ein ~ von Zorn, tikko manāmas dusmas. Anforderung, f. prasība, f. An'frāge, f. pieprasījums, m. an'frāgen, v. n. pieprasīt, apvaicāties, anfressen, I. v. a. ir. (v. fressen) aizēst; (benagen) apgrauzt; (vom Roste) saēst; II. v. refl. sich «., pieēsties, sarīties.

anfrieren, v. n. ir. (v. frieren) piesalt;

- lassen, piesaldēt. anfügen, I. v. a. pievienot, pielikt; II. v. refl. h. sich », pievienoties, piebiedroties.

Anfügung, f. pievienošana, f.; pievienojums, m.; unter des .. ., pievienojot ..., pieliekot ... anfühlen, I. v. a. aptaustīt; II. v. refl. h. sich das fühlt sich hart an, tas sajūtams ciets. Anfühlen, n. aptaustīšana, f. anführen, v. a. 1. (führen) vest, vadīt; (anfahren) pievest, piedzīt; 2. (hintergehen) piešmaukt, piekrāpt; 3. eine Stelle pieminēt kādu vietu; Gründe aizrādīt cēloņus. Anfüh||ren, n. v. -rung, -rer, m. vadonis, m.; vadītājs, m. -rerin, f. vadone, f.; vadītāja, f. -rung, f. 1. (Führung) pievešana, f.; 2. (Hintergehung) piekrāpšana, f.; 3. pieminējums, m. -rungszeichen, n. zospēdiņas, f. pl. anfüllen, I. v. a. piepildīt; (Flüssiges) pieliet; (Festes) piebērt; II. v. refl. h. sich piepildīties. Anfüllung, f. piepildīšana, f.; piepildījums, m-

An'gābe, f. 1. (Aussage) izteikums, m.; (Erklärung) izskaidrojums, m.; 2. (Anweisung) norādījums, m. an'gähnen, v. a. žāvāties (kāda priekšā), ein Abgrund gähnte mich an, bezdi-bens manā priekšā atvērās, an'gängig, adv. iespējams, das ist nicht

angängig, tas nav iespējams, an'gēben, I. v. a. ir. (v. geben) 1. (bezeichnen) apzīmēt, norādīt; (erklären) izskaidrot; (sagen) teikt; die Richtung

uzrādīt virzienu; seinen Namen minēt savu vārdu; 2. (der Behörde anzeigen) slepeni paziņot, nodot; 3. fam. (machen) darīt; Unsinn blēņoties; II. v. n. sākt dot kārtis; III. v. refl. h. sičh apsūdzēt sevi. An'gēber, m. 1. (bei

der Behörde) denun-ciants, m.; uzrādītājs, m.; 2. fam. (Urheber) uzsācējs, m. An'gebinde, n. dāvinājums, m. an'gēblich, adj. šķietams, tā saukts; -er Wert, uzdota vērtība.36

an'gebören, adj. iedzimis, iedzimts. An'geböt, n. pirmais solījums, piesolījums, m.

an'gebracht, adj. (v. anbringen) * sein, būt īstā vietā; nicht «. sein, būt nevietā.

an'gedeihen wollen, v. a. atvēlēt, dot (kādam ko); eine gute Erziehung « lassen, labi audzināt. An'gedenken, v. Andenken, an'gēhen, I. v. a. ir. (v. gehen) 1. (sich an jemn. wenden) griezties (pie kāda); (jemn. um etw.) lūgt (no kāda ko); 2. (betreffen) atteikties, zīmēties; dies geht mich an, tas attiecas od. zīmējas uz mani; was geht das uns an? kas mums tur par daļu? II. v. n. 1. iet; angegangen kommen, pienākt; 2. (losgehen) (gegen jemn.) uzbrukt (kādam); 3. (möglich sein) būt iespējamam od. izdarāmam; das geht nicht an, tas nav iespējams; es geht an, var iztikt; 4. (zu verderben anfangen) sākt maitāties, aizpūt; angegangenes Fleisch, sasmakusi od. sabojājusies gaļa.

an'gēhend, adj. 1. (betreffend) attiecīgs, attiecoties; 2. (anfangend) iesācējs-, jauns; -er Arzt, jauns ārsts (iesācējs), an'gehö|jren, v. n. piederēt, -rig, adj. derīgs; meine A-en, mani piederīgie, mani ļaudis; die A-en eines Staates, pavalstnieki, m. pl. An'gehörigkeit, f. «., piederība, f. an'gelegentlich, adv. gadījumā, arī: sirsnīgi, - bitten, sirsnīgi lūgt. An'gel, f. «., pl. -n, 1. viras, f. pl.; fig. zwischen Tür und » stecken, nezināt, kur dēties; 2. (Angel des Fischers) makšķere, f.; fig. seine > (nach etw.) auswerfen, tīkot (ko od. pēc kā), an'gelangen, v. n. nonākt. An'geld, n. rokas nauda, f.; iemaksa, f. an'gelēgen, adj. (v. anliegen) fig. sich (etw.) » sein lassen, rūpēties (par ko). An'gelēgenheit, f. lieta, f.; darīšana, f.; in wichtigen -en kommen, nākt svarīgās darīšanās. An'g(e)ler, m. -s, pl. makšķerētājs, m. an'gelfest, adj. stiprs (virās), ang'elförmig, adj. makšķerei līdzīgs,

makšķeŗveidīgs. Ang'elhāken, m. makšķeres āķis, m. Angē'lika, f. 1. Angēlika; 2. (Pflanze) sirdzene, f.; šautru sakne, f.; svilpju sakne; 3. (Orgelregister) eņģeļu balss, f.

ang'eln, v. a. u. n. makšķeret. an'gelöben, v. a. svēti apsolīt.

An'ge||löbnis, n. od. -löbung, f. pl. -en,

svēta apsolīšanās, svēts solījums. Ang'el||platz, m. makšķerējamā vieta -punkt, m. kodols, m.; serde, f. -rūte, f. makšķeres kāts, m. Ang'elsachse, m. angļu saksis, m.; anglosaksis, m. Ang'elschnūr, f. makšķeres aukla, f. ang'elweit, adv. die Tür steht - offen,

durvis stāv plaši vaļā. an'gemessen, adj. (v. anmessen) 1. (passend) piemērīgs, pieklājīgs; für halten, uzskatīt par pareizu; 2. (entsprechend) piemērots; die Strafe ist der Größe des Verbrechens sods piemērots nozieguma smagumam; ein -er Preis, piejemama cena. Angemessenheit, f. 1. (Schicklichkeit) pieklājīgums; 2. (Ubereinstimmung) piemērīgums, m.; (richtiges Verhältnis) samērīgums, m. an'genehm, adj. patīkams. <

an'genommen, adj. (v. annehmen) pie-jemts; (daß) er kommt, piejemsim, ka viņš nāks. Ang'er, m. -s, pl. (Wiese) pļava, f.;

(Grasplatz) mauriņš, m. an'gesēhen, adj. (v. ansehen) cienīts, godāts, - sein, būt cienītam, ieredzētam. An'gesicht, n. (Gesicht) ģīmis, m.; (Antlitz) vaigs, m.; seja, f.; von « zu no vaiga vaigā, an'gesichts, prp. (mit dem Genetiv) 1. ievērojot, priekšā; - der Gefahr, ievērojot briesmas; » der ganzen Welt, visas pasaules priekšā; 2. fig. « seiner Verdienste, ievērojot viņa nopelnus.

an'gespannt, I. adj. (v. anspannen) iejūgts; II. adv. rosīgi, cieši, an'gestammt, adj. iedzimts, an'gestellt, adj. (v. anstellen) vietā

esošs; ein A-er, kalpotājs, m. an'gestrengt, I. adj. (v. anstrengen) nopūlēts; II. adv. - arbeiten, uzcītīgi od. cieši strādāt, an'getrunken, adj. (v. antrinken) ieskurbis.

An'getrunkenheit, f. ieskurbums, m. an'gewiesen, adj. (v. anweisen) (auf etw. od. jemn.) - sein, būt atkarīgam (no kā od. no kāda); ich bin auf mein Einkommen man jāiztiek no sava ienākuma.

an'gewöhnen, I. v. a. (jemm. etw.) pieradināt, ieradināt (kādam ko), piejūkt; II. v. refl. h. sich (etw.) pieradināties, ieradināties (pie kā). An'gewohnheit, f. ieradums, m.Angewöhnung — anheben

An'gewöhnung, f. ieradināšana, f.; ieradina jums, m.; piejūkums, m. an'gießen, v. a. ir. (v. gießen) 1. pieliet;

2. drusku aplaistīt; 3. uzliet, saliet. Ang'ler, v. Angeler.

an'glotzen, v. a. fam. uzlūkot atplēstām acīm.

an'greifbār, adj. aiztiekams, aizkaŗams. an'greifen, I. v. a. ir. (v. greifen) 1. (anfassen) aiztikt, aizkart; 2. (anfallen) uzbrukt; fig. ein Testament apkarot testamenta pareizību; 3. fig. (anfangen) eine Sache uzsākt kādu lietu, ķerties pie lietas; 4. fig. (ermüden) nopūlēt, nogurdināt; ich fühle mich sehr angegriffen, jūtos ļoti noguris; angegriffen aussehen, izskatīties nopūlētam; II. v. refl. h. sich nopūlēties, nomocīties. An'greifen, n. 1. (Anfassen) aiztikšana,

f.; 2. v. Angriff, an'greifend, adj. uzbrucējs, uzbrucīgs;

der -e Teil, uzbrucēja puse. An'greifer, m. -s, pl. uzbrucējs, m. an'grenzen, v. n. (an etw.) pierobežo-ties (pie kā), saiet robežās kopā (ar ko); angrenzend, a) (von Ländern) robežu-; b) (von Grundstücken) kaimiņu-; c) (von Zimmern) blakus-, An'griff, m. 1. uzbrukums, m.; einen «• machen, uzbrukt (ienaidniekam); 2. fig. iesākums, m.; in - nehmen, uzsākt, ķerties pie darba. Angriffskrieg, m. uzbrukuma kaŗš. an'griffslustig, adv. kārs uzbrukt, an'griffsweise, adv. uzbrūkot, an'grinsen, v. a. uzlūkot ņirgājoties. Angst, f. pl. Ängste, (Furcht) bailes, f. pl.; (Herzens- od. Todesangst) izbailes, f. pl.; (Besorgnis) raizes, f. pl.; (jemm.) angst machen, izbiedēt, sabaidīt (kādu), angst'beklommen, adj. baiļu nomākts od.

pārjemts. Angst'gefühl, n. baiļu jūtas, f. pl. äng'stigen, I. v. a. baidīt, (besorgt machen); II. v. refl. h. sich (über etw.)

baidīties, baiļoties (par ko); sich zu Tode mirt aiz bailēm. Äng'stigung, f. pl. -en, baidīšana, f.;

baidīšanās, f. ängstlich, adj. 1. (bange) bailīgs; 2.

(schüchtern) kautrīgs. Ängstlichkeit, f. pl. -en, 1. (Furcht) bailīgums, m.; bailība, f.; 2. (Schüchternheit) kautrīgums, m. Angst'rūf, m. baiļu sauciens, m. angst'voll, adj. baiļu pilns, an'gucken, v. a. fam. uzlūkot.

an'hāben, v. a. ir. (v. haben) 1. (tragen) nēsāt, valkāt; er hat einen schwarzen Rock an, viņam melni svārki mugurā;

2. fig. (schaden) kaitēt, darīt (kādam ko); man kann ihm nichts viņam neko nevar darīt.

an'haften, v. n. 1. pielipt; 2. palikt karājoties.

An'haften, n. pielipšana, f.

an häkeln, v. a. pietamborēt.

an'hāken, I. v. a. pieāķēt; II. v. refl. h.

sich •«, aizķerties. An'hāken, n. piekabināšana, f. An'halt, m. 1. (Stützpunkt) atbalsts; 2.

(das Innehalten) apstāšanās, f. an'halten, I. v. a. ir. (v. halten) 1. (halten) turēt; 2. (festhalten) pieturēt, apturēt; (zurückhalten) atturēt, aizturēt;

3. (antreiben) pamudināt; II. v. n. 1. (Halt machen) apstāties; 2. (fortdauern) pastāvēt; das schöne Wetter wird nicht lange mehr jaukais laiks vairs ilgi nepastāvēs; 3. (bitten) um ein Mädchen bildināt meiču; III. v. refl. h. 1. sich (an etw.) pieturēties (pie kā).

An'halten, n. 1. (Festhalten) pieturēšana, f. (Ergreifen) apcietināšana, sajemšana, f.; 2. (Haltmachen) apstāšanās, f.; 3. (Fortdauer) pastāvēšana, f.; 4. bildināšana, f. an'haltend, adj. pastāvīgs. An'haltestelle, f. pieturas vieta, f. An'hang, m. -(e)s, pl. -hänge, (von Schriften) pielikums, m.; papildinājums, m.. an'hangen, v. n. ir. (v. hangen) 1.

būt pielipušam, būt pieķērušamies; pielipt, pieķerties.

an'hängen, I. v. a. 1. piekārt, pakārt; 2. (hinzufügen) piemetināt; II. v. refl. h.. sich pieķerties, piekārties. An'hänger, m. -s, pl. domu biedrs, m.

arī: piekabināmais vāģis. An'hängesilbe, f. ielāpu balsiens, m. an'hängig, adj. piederīgs (pie kā), pielikts.

an'hänglich, adj. piekļāvīgs. An'häng||lichkeit, f. pl. -en, piekļāvība,. f. -sei, n. -s, pl. (zum Anhängen) kareklis, m. an'hangsweise, adv. papildinājuma od.

pielikuma veidā, an'hauchen, v. a. uzdvēst. an'häufeln, v. a. pieraut, pierušināt. an'häufen, I. v. a. sakopot, sakrāt; II.

v. refl. h. sich sakopoties, sakrāties. An'häufung, f. sakrāšanās, f. an'hēben, I. v. a. ir. (v. heben) piecelt klāt; II. v. n. iesākties; zu sprechen «, sākt runāt.38

an'heften, v. a. piespraust, piediegt, an'heilen, v. a. piedziedēt, piedziedināt. an'heimeln, v. a. (jemn.) atgādināt,

(kādam) dzimteni, anheim' fallen, v. n. ir. nākt rokās, -geben, v. a. ir. (v. geben) od. -stellen, v. a. (jemm. etw.) atvēlēt (kādam ko); ich stelle es Ihnen anheim, to es atstāju Jūsu ziņā. an'heirāten, v. a. ieprecēt, an'heizen, v. a. iekurināt, an'hetzen, v. a. uzrīdīt, an'hexen, v. a. (jemm. etw.) pieburt

(kādam ko), piezintēt (kādam ko). An'hieb, m. pirmais cirtiens. An'höhe, f. pakalne, f. an'hören, I. v. a. 1. (jemn.) klausīties (kādā); fam. das läßt sich tas nebūtu ļauni; 2. sadzirdēt, pazīt; II. v. refl. h. sich angenehm būt patīkami dzirdēt. ,, an'hüpfen, v. n. angehüpft kommen, pie-lēkt.

Anilīn', n. -s, anilīns, m., krāsviela, ko dabū no stādiem vai destillējot akmeņogles.

animā'lisch, adj. animāls, kustoņu'-, animie'ren, v. a. animēt, pamudināt, an'kämmen, v. a. piesukāt (matus), an'kämpfen, v. n. (gegen etw.) ->-, cīnīties (pret ko). An'kauf, m. 1. nopirkšana, f.; iepirkšana, f.; 2. (das Gekaufte) nopirkums, m.; iepirkums, m. an'kaufen, I. v. a. nopirkt; iepirkt; II. v. refl. h. sich irgendwo apmesties kaut kur (nopērkot tur zemi od. namu). An'ker, m. -s, pl. 1. (Schiffsanker) enkurs, m.; 2. (Fäßchen) enkurs, m.; muciņa, f. -balken, m. enkura šķiets, m. -dübel, m. enkura tapa, f. -ose, f. enkura acs, f. -schiene, f. enkura stienis, m. -stein, m. iesējējs, m. an'kerben, v. a. ierobīt, iezīmēt, ank'erfest, adj. -er Platz, m. laba vieta, kur stāvēt uz enkura, -förmig, adj. enkurveidīgs. ank'erlös, adj. bez enkura esošs, bez

enkura palicis, ank'ern, v. n. izmest enkuru, noenkurot, an'ketten, v. a. pieķēdēt. An'kettung, f. pl. -en, pieķēdēšana, f.;

pieķēdējums, m. an'klāgbār, adj. apsūdzams. An'klāge, f. apsūdzība, f.; in « versetzen, apsūdzēt, -bank, f. apsūdzēto sols. an'klāgen, v. a. apsūdzēt, iesūdzēt; der (die) Angeklagte, apsūdzētais, m.; apsūdzētā, f.

An'kläger, m. apsūdzētājs, m. -in, f. apsūdzētāja, f. An'klāgeschrift, f. apsūdzības raksts. An'klang, m. pieskaņa, f.; fig. (Beifall)

«. finden, patikt, an'klēben, I. v. a. pielipināt; II. v. n. h. pielipt.

An'klēber, m. pielipinātājs, m. an'kleiden, I. v. a. apģērbt; (die Füße) apaut; II. v. refl. h. sich apģērbties. An'kleiden, n. apģērbšanās, f. an'klingeln, v. a. pieskandināt, piezvanīt, an'klingen, v. n. ir. (v. klingen) 1. ieskanēt; 2. , (zu etw. stimmen) saskanēt kopā.

an'klopfen, I. v. a. 1. piesist; 2. die Erde piedauzīt zemi; II. v. n. pieklauvēt; bei jemm. pieklauvēt pie kāda durvīm.

An'klopfer, m. 1. pieklauvētājs, m.; 2. (Hammer) pieklauvējamais, m.; klau-ģis, m.

an'knöpfen, v. a. piepogāt, an'knüpfen, I. v. a. piesiet (ar mezglu); pielikt; fig. ein Gespräch uzsākt sarunu, fig. Unterhandlungen stāties sakarā; eine Bekanntschaft iepazīties; II. v. n. (an etw.) iesākt (pie kā).

An'knüpfung, f. pl. -en, piesiešana, f.;

fig. uzsākšana, f. Anknüpfungspunkt, m. saitenis, m.; sākums, m.

an'kommen, I. v. n. ir. (v. kommen) atnākt, pienākt, nonākt; (zu Wagen) atbraukt. piebraukt; (zu Pferde) atjāt, piejāt; 2. (berühren) pieskarties; 3. (Unterkommen finden) dabūt vietu, tikt vietā; er kann nirgends viņš nedabū nekur vietu; II. v. imp. (abhängen) darauf kommt es gerade an, taisni šī lieta svarīga; auf das Geld darf es nicht •«, uz naudu nedrīkst skatīties.

An'kömmling, m. -s, pl. -e, pienācējs, m.;

atnācējs, m. an'koppeln, v. a. piesiet, piepīt. an'krallen, I. v. a. satvert (ar nagiem); II. v. refl. h. sich pieķerties (ar nagiem).

an'kreuzen, v. a. piekrustot. an'kriechen, v. n. ir. (v. kriechen) angekrochen kommen, pielīst, pierāpties, an'kündigen, v. a. 1. (bekannt machen) paziņot, (veröffentlichen) pasludināt; den Krieg pieteikt kaŗu; 2. (verheißen) apsolīt. An'kündi[|ger, m. -s, pl. paziņotājs, m. -gung, f. 1. (Bekanntmachung) paziņo-Ankunft — Anlötung

jums, m.; sludinājums, m.; 2. (Verheißung) apsolījums, m.

An'kunft, f. atnākšana, f.; (zu Wagen) atbraukšana, f.; (zu Pferde) atjāšana, f.; bei seiner viņam atnākot (atbraucot, atjājot).

Ankunftstag, m. ierašanās diena, f.

an'kuppeln, v. a. 1. piesiet; 2. fam. (jemm.) eine Frau apgādāt (kādam) sievu.

an'lächeln, v. a. (jemn.) uzsmaidīt (kādam), smaidot uzlūkot (kādu).

An'läge, f. 1. iedaba, f.; 2. (Unterbringen) - des Geldes, naudas noguldīšana, f. 3. (Herstellung) ierīkošana (fabrikas, skolas etc.), dibināšana (pilsētas); 4. (Gartenanlage) apstādījumi, m. pl.; 5. (angelegtes Geld) fondi, m. pl.; noguldījums, m.

An'läge kapital, n. pamata kapitāls, dibināms kapitāls; -kosten, pl. izdevumi par ierīkošanu.

an'landen, v. landen.

an'langen, I. v. a. attiekties, zīmēties (uz ko); was mich anlangt, cik uz mani attiecas; II. v. n. nonākt, atnākt.

An'laß, m. -(ss)es, pl. -lasse, gadījums, m.; cēlonis, m.; ohne allen », bez jebkāda cēloņa.

An'lassen, n. (des Stahles) atlaidināšana, f.

anläßlich, prp. (mit dem Genetiv) meist: gadījumā; - des Festes, svētku gadījumā.

An'lauf, m. 1. saskrējiens, ieskrējiens (uz ko); einen nehmen, ieskrieties (uz ko); fig. sajemties (uz ko); ohne - springst du nicht hinüber, neieskrē-jies nepārlēksi; 2. (Sturmlauf) uzbrukums, m.; 3. ~ des Wassers, ūdens saplūšana, f.; pietecēšana f.

anlaufen, I. v. a. ir. (v. laufen) einen Hafen aizjemt ostu; II. v. n. 1. sākt skriet; angelaufen kommen, pieskriet;

2. uzskriet; mit dem Kopfe gegen die Wand atsisties ar galvu pret sienu;

3. (von Schiffen) piebraukt ostā; 4. (anschwellen) uztūkt, uzpampt; 5. (beschlagen) apsvīst; blau - lassen, zilināt; schwarz - lassen, melnināt; (mit Ruß) apkvēpināt.

Anlaufen, n. 1. piebraukšana, f.; 2. uz-pampšana, f.; 3. apsvīšana, f.

Anlauffarben, f. pl. atlaidu krāsas, f. pl.

Anlaut, m. ieskanis, m.

anlauten, v. n. (vom Laut) iesākties.

anläuten, v. a. iezvanīt.

an'lēgen, I. v. a. 1. (irgendwo anbringen) pielikt; einen Verband apsiet; eine

Leiter an die Wand piesliet redeles pie sienas; Hand iesākt, ķerties klāt, aiztikt; ein Gewehr pielikt bisi pie vaiga; legt an! pie vaiga! (anziehen) ein Kleid apģērbt drēbes; Schuhe apaut kurpes; (jemm.) Ketten slēgt (kādu) važās; 3. (unterbringen) Geld noguldīt naudu; verzinslich atdot uz augļiem; 4. (ausgeben, anwenden) izdot, izlietāt; 5. (herstellen) eine Straße ietaisīt ceļu; eine Schule, einen Garten ierīkot skolu, dārzu; 6. (einen Plan) uzzīmēt; II. v. n. 1. (von Schiffen) piebraukt malā; 2. (auf jemn.) jemt (kādu) uz grauda od. aiz naga; III. v. refl. h. sich 1. atslieties (pret ko), atbalstīties (pret ko); 2. iegādāties. Anle||gen, n. od. -gung, f. 1. pielikšana, f.; 2. (Unterbringung) noguldīšana (naudas), f.; noguldījums, m.; 3. (Herstellung) ierīkošana, f.; dibināšana, f.; ierīkojums, m.; dibinājums, m. An'lēgeplatz, m. piestātne, f. Anlögeschloß, n. v. Vorlegeschloß. Anlēhen, n. aizjēmums, m. anlehnen, I. v. a. piesliet; die Tür pievērt; II. v. refl. h. sich pieslieties (pie kā), atbalstīties (uz ko). Anlehnung, f. pl. -en, piesliešana, f.;

piesliešanās, f. an'lehren, v. a. ir. mācīt, ierādīt. Anleihe, f. pl. -n, aizjēmums, m.; eine ~ machen od. aufnehmen, aizjemties. an'leihen, v. a. aizjemties. anleimen, v. a. pielīmēt, anleiten, v. a. (führen) vest, (leiten) vadīt, (unterweisen) pamācīt, ierādīt, anlernen, v. a. 1. iemācīt, ierādīt; 2. iemācīties, izmācīties, anliegen, v. n. ir. (v. liegen) 1. (an etw.) būt tuvu klāt (pie kā), saiet robežās od. kopā (ar ko); fest cieši piegulēt, piekļauties; von Kleidungsstücken, labi piegulēt; dieser Schuh liegt nicht gut an, šī kurpe nepiekļaujas labi. Anliegen, n. lūgums, m.; pieprasījums,

m.; was ist Ihr ko vēlaties? anliegend, I. adj. klāt esošs, kaimiņu-; der -e Brief, pieliktā vēstule; im -en, Zimmer, blakus istabā; II. adv. še klāt. anlocken, v. a. pielabināt, pievilināt. An'locker, m. -s, pl. pielabinātājs, m. Anlockung, f. pielabināšana, f.; pielabi-

nājums, m. anlöten, v. a. pielodēt. An'lötung, f. pielodēšana, f.; pielodē-jums, m.40 anlügen — annulieren

an'lügen, v. a. i. (jemn.) samelot (kādam); 2. (jemm. etw.) iestāstīt melus (kādam), an'machen, v. a. 1. (befestigen) pietaisīt, piestiprināt; 2. (anzünden) Feuer aizkurt uguni; (Licht) aizdedzināt; 3. sich pietaisīties, piesprausties. An'machen, n. 1. (Befestigung) pietaisī-šana, f.; piestiprināšana, f.; 2. (Anzünden) aizdedzināšana, f.; aizkurša-na, f.

an'mālen, v. a. nokrāsot. An'marsch, m. tuvošanās, f.; im - sein, tuvoties; beim - des Feindes, ienaidniekam tuvojoties, an'marschieren, v. n. s. tuvoties, iet od.

nākt virsū, an'mäßen, v. refl. h. sich (einer Sache) «, piesavināties (kādu lietu), netaisni jemt; sich (etw.) uzdrošināties (ko); sich ein Urteil (über etw.) pārdroši spriedelēt (par ko); ich maße mir nicht an, Ihnen Ratschläge zu geben, neuzdrošinos dot jums padomus, an'mäßend, adj. (unverschämt) bezkaunīgs, (dünkelhaft) iedomīgs. An'mäßung, f. «, pl. -en, 1. (unberechtigte Aneignung) netaisna piesavināšana, f.; 2. (hochfahrendes Wesen) uzpūtība, f.; (Eigendünkel) iedomība, f.; (Unverschämtheit) bezkaunība, f. an'mästen, I. v. a. uzbarot; II. v. refl. h.

sich uzbaroties, an'mauern, v. a. piemūrēt; fig. wie angemauert auf seinem Platze stehen, stāvēt Savā vietā kā pieaugušam. An'melde||formulär, n. pieteikšanās formulārs, m. -gebiihr, f. pieteikšanās nodoklis, m.

an'melden, v. a. pieteikt; (etw.) beim Zollamt ziņot (ko) muitā; einen Schüler «., pieteikt od. likt pierakstīt skolēnu; sich pieteikties; sich ~ lassen, likt pieteikties. An'melde|[pflicht, f. pienākums pieteikt, -schein, m. pieteicamā zīme, f. -stelle, f. pieteicamā vieta, f. An'meldung, f. pieteikšana, f.; pieteikums, m.; (auf dem Zollamt) deklarācija, f.; die - von neuen Schülern findet statt ... jauni skolēni pieteicami .. .

an'merken, v. a. 1. (aufzeichnen) uzzīmēt, piezīmēt; 2. (bemerken) novērot, manīt; (jemm. etw.) novērot (pie kāda ko); ich merkte es ihm wohl an, daß er krank war, es gan manīju, ka viņš slims, an'merkenswert, adj. piezīmējams; ievērības cienīgs.

An'mer|ļker, m. -s, pl. piezīmētājs, m.

-kung, f. pl. -en, piezīme, f. an'messen, v. a. ir. (v. messen) 1. (jemm.) nojemt (kādam) mēru, piemērīt; 2. fig. (übereinstimmend machen) piemērot, an'mischen, v. a. piemaisīt. An'mūt, f. mīlīgums, m.; daiļums, m. an'mūten, v. a. 1. (v. zumuten); 2. auch

v. n. patikt, modināt interesi, an'ļļmūtig, od. -mūtsvoll, adj. daiļš, glā-sains.

an'nāgeln, v. a. pienaglot.

an'nāgen, v. a. iegrauzt, aizgrauzt.

an'nähen, v. a. piešūt.

an'nähern, I. v. a. tuvināt; II. v. refl. h.

sich tuvoties, an'nähernd, adv. apmēram, kurmēr. An'näherung, f. tuvošanās, f. Annäherungsversuch, m. mēģinājums izlīgt, tuvināšanās mēģinājums, m. An'nahme, f. pl. -n, 1. piejemšana, f.; piejēmums, m.; -verweigert! atraidīts! 2. (Annahmestelle für Briefe) piejemama vieta, f.; 3. - eines Dienstes, iestāšanās darbā; 4. (Voraussetzung), piejēmums, m. -berechti-gung, f. tiesība piejemt; -Verweigerung, f. liegšanās piejemt. An'nālen, pl. annāles, f. pl.; gada grāmata, f. an'nässen, v. a. apslapināt, an'nehmbār, adj. piejemams. an'nehmen, I. v. a. ir. (v. nehmen) 1. piejemt, sajemt; 2. angenommen, er habe recht, sacīsim od piejemsim, ka viņam taisnība; angenommen, piejemts! lai būtu! ich nehme es für geschehen an, es to uzskatu par notikušu; II. v. refl. h. sich (einer Sache) «., rūpēties (par kādu lietu); uzjemties (kādu lietu); sich (jems.) palīdzēt (kādam), gādāt (par kādu). An'nehmer, m. piejēmējs, m. An nehmlichkeit, f. pl. -en, 1. v. Annehmbarkeit; 2. (das Angenehme) patīkams, m.; patīkamība, f. an'neigen, v. a. pielikt, an'nektieren, v. a. annektēt, piesavināt

(zemi etc.), pajemt ar varu. an'nieten, v. a. piekniedēt. an'nisten, v. refl. h. sich «., pieperināties,

pietaisīt savu perekli (pie nama). An'nö, gadā; - 1812, 1812. gadā. Annon'ļļce, [anonßе], f. pl. -n, sludinājums, m.; anonse, f.; -cenbüro, n. sludinājumu birojs, m. annoncie'ren (anonßi-j, v. a. sludināt, an'notieren, v. a. piezīmēt, pierakstīt, annullieren, v. a. anullēt, iznīcināt, atcelt.anölen — anrennen 41

an'ölen, I. v. a. ieeļļot; II. v. refl. h.

sich (sich betrinken) piedzerties. Anomalie', f. pl. -(e)n, anomalija, f.; novirzīšanās no vispārīgā likuma, kroplība.

anonym', adj. anonims, bez vārda-, nezināms.

an'ordnen, v. a. 1. (einrichten) iekārtot, ierīkot; 2. (befehlen) pavēlēt, (bestimmen) nosacīt. An'ord||ner, m. 1. (Einrichter) ierīkotājs, m.; (Ordner) kārtībnieks, m.; 2. (Be-stimmer) noteicējs, m. -nung, f. 1. (Einrichtung) iekārtošana, f.; ierīkošana, f.; iekārtojums, m.; ierīkojums, m. 2. (Befehl) pavēle, f.; (Bestimmung) nosacījums, m.; -nung treffen, daß ..., nosacīt, ka ... anormāl', adj. anormāls, nenormāls, an'packen, v. a. sagrābt, sakampt, an'passen, I. v. a. 1. (anprobieren) uzlaikot; 2. (passend machen) piemērot; seinen Vortrag der Fassungskraft seiner Zuhörer savu priekšnesumu piemērot klausītāju apķērības spējai; II. v. refl. h. sich pielīdzināties, piemēroties.

An'passung, f. «., pl. -en, pielīdzināšana, f.; pielīdzināšanās, f. -svermögen, m. spēja pielīdzināties, piemēroties, an'peitschen, v. a. padzīt od. paskubināt

ar pātagu, uzšaut (ar pātagu), an'pflanzen, v. a. apstādīt. An'pflanļļzen, n. v. -zung, -zer, m. stādītājs, m.; kolonists, m. -zung, f. (das Anpflanzen) stādīšana, f.; stādījums, m.

an'pflügen, v. a. aizart; ieart; pieart. an'propfen, v. a. 1. piepotēt; 2. (voll-

propfen) piebāzt pilnu, an'pochen, v. a. pieklauvēt, pieklaudzināt.

An'prall, m. -», sitiens, m.; grūdiens, m. an prallen, v. n. (gegen etw.) atsisties (pie kā), uzskriet (uz ko), sadurties (ar ko).'

an'preisen, v. a. ir. (v. preisen) ieteikt, ieslavēt.

An'preisung, f. ieteikšana, f.; ieslavē-

šana, f.; oft auch: reklāma, f. an'pressen, v. a. piespiest (pret ko). An'probe, f. uzlaikojums, m. an'pröben od. an'probieren, v. a. uzlaikot.

an'purren, v. a. pamudināt, urdīt. An'putz, m. izrotājums, m.; (an der

Mauer) apmetums, m. an'putzen, I. v. a. uzpost, izrotāt; (eine Mauer) uzpucēt; II. v. refl. h. sich uzposties.

an'quellen, v. n. ir. (v. quellen) uzbriest;

- lassen, uzbriedināt, an'quetschen, v. a. v. anpressen, an'rāten, v. a. ir. (v. raten) (jemm. etw.) ieteikt (kādam ko), dot padomu (kādam).

An'rāten, n. ieteikšana, f.; auf mein

uz manu ieteikumu od. padomu, an'rauchen, v. a. 1. aizsmēķēt; eine Pfeife aizpīpēt; 2. eine Zigarre aizkūpināt cigāru, an'räuchern, v. a. aizkvēpināt; Würste

drusku apžāvēt desas. An'räucherung, f. apkvēpināšana, f.; ap-

žāvēšana, f. an'rechnen, v. a. pieskaitīt; ich rechne ihm die Schuld an, es viņu uzskatu par vainīgu; fig. ich werde es mir zur Ehre <», es to uzskatīšu par godu. Anrechnung, f. pieskaitīšana, f.; in -

bringen, pieskaitīt, pielīdzināt. An'recht, n. tiesība, f.; daļa, f.; darauf habe ich kein «., tur man nav nekādas tiesības.

An'rēde, f. uzruna, f.; apsveicinājums, m.; eine - an das Volk halten, uzrunāt tautu, an'rēden, v. a. (jemn.) uzrunāt (kādu);

(jemn.) feierlich apsveikt (kādu), an'rēgen, v. a. 1. ierosināt, pamudināt; 2. (aufwerfen) eine Frage iekustināt jautājumu; ein -des Buch, interesanta grāmata.

An'rä||ger, m. -s, pl. ierosinātājs, m.; iekustinātājs, m. -gung, f. ierosināšana, f.; ierosinājums, m.; in - bringen, ierosināt, iekustināt, an'reiben, v. a. ir. (v. reiben) ieberzt; saberzt.

an'reihen, I. v. a. 1. pievērt; ierindot; 2. fig. (hinzufügen) piemetināt; II. v. refl. h. sich piebiedroties, an'reisen, v. n. atceļot; der Angereiste,

m. atceļotājs, an'reißen, v. a. ir. (v. reißen) ieplēst; pieraut.

an'reiten, I. v. a. ir. (v. reiten) 1. ein Pferd iejāt zirgu; 2. (jemn.) sajāt (kādu). An'reiz, m. iekairināšana, f.; iekairinā-

jums, m.; paskubinājums, m. an'reizen, v. a. iekairināt; uzbudināt. An'reizung, f. v. Anreiz, -smittel, kairinātājs līdzeklis, an'rennen, I. v. a. ir. (v. rennen) (jemn.) uzskriet (kādam); die Wände trakot, plosīties; II. v. n. 1. uzsākt skriet; angerannt kommen, pieskriet; 2. (an etw.) atdurties skrejot (pret ko), ieskriet (kur).42

an'richten, v. a. 1. (fertig machen) pagatavot; 2. (verursachen) celt, nodarīt; Schaden kaitēt. An'richtung, f. sarīkošana, f.; sarīkojums, m.

An'ritt, m. -es, iejāšana, f.; piejāšana, f. an'ritzen, v. a. ieskrambāt, an'rollen, I. v. a. pievelt, pieritināt; II. v. n. angerollt kommen, pievelties, pie-ritēt.

an'rosten, v. n. aizrūsēt, ierūsēt; (an

etw.) pierūsēt (pie kā), an'rüchig, adj. aizpaļāts, neslavā nācis. Anrüchigkeit, f. neslava, f. an'rücken, I. v. a. piestumt; II. v. n. tuvoties.

An'rücken, n. 1. piestumšana, f.; 2. tuvošanās, f.

an'rüdern, v. n. s. 1. uzsākt airēt; angerudert kommen, pieirties, pieairē-ties; 2. (gegen etw.) «., uzirties (pret koļ.

An'rūf, m. 1. uzsauciens, m.; > um Hilfe, piesaukšana, f.; palīgā aicināšana, f.; 2. (Telephon) tālrunis, m. an'rüfen, v. a. ir. (v. rufen) 1. (jemn.) «, uzsaukt (kādam); 2. (anflehen) (jems.) Hilfe od. (jemn.) um Hilfe lūgt od. saukt (kādu) palīgā; Gott piesaukt od. pielūgt Dievu; 3. zu Zeugen aicināt par liecinieku; ein höheres Gericht pārsūdzēt; 4. (telephonie-ren) piezvanīt. An'rū fen, n. v. -fung, -fer, m. 1. uzsau-cējs, m.; 2. piesaucējs, m. -fung, f. pl. -en, 1. uzsaukšana, f.; 2. - Gottes, Dieva piesaukšana od. pielūgšana, f. an'rühren, v. a. 1. (berühren) aiztikt, aiz-kart; rühre ihn nicht an, atstāj viņu mierā.

An'rüh||ren, n. od. -rung, f. (Berühren)

aiztikšana, f. ans = an das. an'säen, v. a. iesēt, apsēt. An'sāge, f. 1. paziņojums, m.; 2. pieteikšana, f.; pieteikums, m. an'sāgen, v. a. 1. (ankündigen) paziņot, darīt zināmu; (befehlen) pavēlēt; (bestimmen, festsetzen) noteikt; (einschärfen) piekodināt; sich . lassen, pieteikties; 2. die Farbe pieteikt krāsu; sein Spiel noteikt savu spēli, an'sāgen, v. 'a. aizzāģēt. An'sā ger, m. -s, pl. paziņotājs, m.; pieteicējs, m. -gung, f. «., 1. paziņojums, m.; pavēle, f.; 2. pieteikšana, f.; pieteikums, m. an'sammeln, I. v. a. krāt; II. v. refl. h. sich sakrāties; (von Menschenmassen) pulcēties.

Ansammlung, f. (Anhäufung) krājums, m.; sakrāšanās, f.; (von Menschen^ pulcēšanās, f.; ļaužu pūlis, m.; drūz ma, f.

an'sässig, adj. apmeties dzīvot; er ist in Riga viņš dzīvo Rīgā.

An'sässigkeit, f. iemītniecība, f.; dzīves vieta, f.

An'satz, m. -es, pl. -sätze, 1. (Anordnung) iekārtojums, m.; 2. (angesetzter Teil) pielikums, m.; (eines Kleides) piešu-vums, m.; (in der Anatomie) piedēklis, m.; 3. (Anlauf) saskrējiens, m.; mit einem - war er über den Graben, ar vienu lēcienu viņš bija grāvim pāri; 4. (Anfang) iesākums, m; «• der Blätter, lapu aizmešanās, f.; (von Rost) ierūsējums, m.; - von Land, zemes uzplūdums, m.; piesērējums, m.; (Bodensatz) padibenes, f. pl. piedegas, f. pl.; 5. (Anlage, Neigung) dispozicija, f.; 6. slieksme, f.

an'säuern, v. a. ieskābēt.

an'saufen, sich, v. refl. ir. (v. saufen) piedzerties.

an'saugen, I. v. n. ir. (v. saugen) sākt zīst; II. v. a. piezīst; III. v. refl. h. sich «-, piezīsties; piesūkties (von Blutegeln) piekosties; sich ~ lassen, piezīdināt, piesūcināt.

an'säuseln, v. a. 1. uzzuzināt; 2. fam. angesäuselt sein, būt mazliet ieskurbušām.

an'sausen, v. n. angesaust kommen, pie-brāzties.

an'schaffen, I. v. a. (herbeischaffen) piegādāt; (erwerben) iegādāt; sich etw.

iegādāties, sev iegādāt; II. v. a. ir. (von schaffen) pierādīt.

Abschaffung, f. pl. -en, iegādāšana, f.; iegādājums, m.; durch von .. ., iegādājot ...

an'schälen, v. a. iemizot, aizmizot.

an'schauen, v. a. uzskatīt, (aufmerksam betrachten) uzlūkot.

An'schauen, n. uzskatīšana, f.; uzlūkošana, f.

An'schauer, m. uzlūkotājs, m.; skatītājs, m.

an'schaulich, adj. uzskatāms.

Anschaulichkeit, f. pl. -en, uzskatāmība, f.

An'schauung, f. pl. -en, 1. (Betrachtung) uzlūkošana, f.; skatīšana, intu-icija, reine tīra skatīšana; aus eigener no paša novērojumiem; 2. (Auffassung) uzskats, m.; (Meinung) domas, f. pl.

m. -Unterricht, m. uzskatamxbas mācībā, f.

An'schein, m. izskats; (Wahrscheinlichkeit) varbūtība; dem - nach, kā liekas; es hat den », als ob ..., liekas, it kā ...; sich den - geben, izlikties, an'scheinen, v. n. ir. (v. scheinen) uzspīdēt.

an'scheinend, I. adj. šķietams; II. adv.

kā liekas; kā likās, an'schellen, v. a. pieskandināt, piezvanīt.

an'schichten, v. a. piekraut, pieslānīt,

kārtām salikt. anSchicken, I. v. a. piesūtīt; II. v. refl.

h. sich taisīties, sataisīties (uz ko), an'schielen, v. a. greizi uzlūkot, uzšķie-lēt.

an'schießen, I. v. a. ir. (v. schießen) 1. (ein Tier) aizšaut, sašaut; 2. eine Flinte iešaut bisi; 3. (Schneiderei) piešūt; (Buchdruckerei) salikt kopā, pielikt; II. v. n. 1. sākt šaut; (vom Wasser) celties; 2. angeschossen kommen, piešauties, ātri tuvoties; 3. (zu Kristallen) nosēsties, kristallizēties; 4. fam. fig. angeschossen sein; a) (verliebt) iemīlējies; b) (angetrunken) iedzēries, an'schiffen, I. v. a. pievest ar kuģi; II.

v. n. piebraukt ar kuģi, piekuģot. an'schimmeln, v. n. s. iepelēt, aizpelēt. an'schirren, v. a. aizjūgt. An'schlag, m. 1. piesitums, m.; (vom Schmiede) piekalums, m.; (auf dem Klavier) piesitiens, m.; (Plakat) plakāts, m.; paziņojums, m.; durch öffentlichen ar plakātu atklāti paziņojot; 3. vaigs (pie bises), m.; 4. fig. (Schätzung) novērtējums, m.; budžets, m.; in - bringen, ieskaitīt, ievērot; 5. fig. (Plan) nodoms, m.; plāns, m.; heimlicher sazvērestība, f. an'schlāgen, I. v. a. ir. (v. schlagen) 1. piesist; Feuer «., iešķilt uguni; eine Saite ietrīcināt stīgu; fig. aizkustināt; fig. einen anderen Ton uzsākt citu valodu; 2. (befestigen) piestiprināt; (vom Schmiede) piekalt, (festnageln) pienaglot; 3. das Gewehr pielikt bisi pie vaiga, mērķēt; schlagt an! pie vaiga! 5. (schätzen) novērtēt; II. v. n. 1. piesisties; 2. (von Vögeln) sākt dziedāt, (von Nachtigallen) sākt pogāt, (von Hunden) sākt riet, ierieties; 3. fig. (gedeihen) atnest labu; das Essen schlägt bei ihm an, ēdiens viņam iet labumā; (von Arzneien: wirken) līdzēt, derēt;

die Kur hat nicht angeschlagen, arste-šanās nav līdzējusi. An'schlāgen, n. 1. piesišana, f.; piesiša nās, f.; 2. fig. izdošanās, f.; panākums, m. an'schlägig, adj. manīgs; viltīgs. An'schlagssäule, f. sludinājumu stabs, m. An'schlagzettel, m. plakāts, m. an'schlämmen, v. a. piesērt ar gļotām, anschleichen, v. n. ir. (v. schleichen) angeschlichen kommen, pielīst, pievilkties.

an'schleifen, v. a. pievilkt (eigentlich ar

cilpu), pienest, an'schleifen, v. a. ir. (v. schleifen) uz-

slīpēt, uztrīt, (eine Spitze) uzasināt, an'schlendern, v. n. angeschlendert kommen, pieļenkurot, lēnām pieiet, an'schleudern, v. a. piesviest, an'schließen, I. v. a. ir. (v. schließen)

1. (befestigen) pieslēgt, (fesseln) pieķēdēt; 2. (anfügen) pielikt, pievienot; 3. (Fernspr.) savienot; II. v. n. 1. pieslēgties; (von Kleidern) piekļauties;

2. (von Eisenbahnzügen) savienoties, sakļauties; III. v. refl. h. sich 1. piebiedroties; fig. sich einem Vorschlage piebiedroties priekšlikumam; 2. sich einander saspiesties; fig. sadraudzēties.

An'schließen, n. 1. (Befestigen) pieslēgšana, f.; 2. (Anfügen) pielikšana, f.; pievienošana, f.; 3. (von Kleidern) piekļaušanās, f. Anschluß, m. 1. (Vereinigung) pievienojums, m.; unter der Kopie, köpiju pieliekot; 2. «. der Züge, vilcienu savienošanās, f.; den ~ versäumen, nokavēt savienošanos, nonākt par vēlu; ~ haben, savienoties, sakļauties; 3. piebiedrošanās, f. an'schmeicheln, v. refl. h. sich pieglaimoties, pielabināties, an'schmeißen, I. v. a. ir. (v. schmeißen) piesviest, piemest; II. v. refl. h. fam. sich pietaisīties klāt. an'schmelzen, I. v. a. ir. (v. schmelzen) piekausēt; II. v. n. piekust, kūstot pielipt.

an'schmieden, v. a. 1. piekalt 2. (jemn.) likt važās (kādu); wie angeschmiedet, kā piekalts, an'schmiegen, I. v. a. piekļaut; II. v. refl. h. sich 1. piekļauties; 2. fig. pieglausties, an'ļļschmiegend od. -schmiegsam, adj. piekļāvīgs.44

an'schmieren, v. a. 1. nosmulēt; 2. fam. piešmaukt; 3. fam. (jemm. etw.) krāpšus iedot. anSchminken, I. v. a. nosminķēt; no-sārtināt; II. v. refl. h. sich nosmiņ-ķēties; nosārtināties. anSchmücken, v. a. uzpušķot, an'schnallen, v. a. piesprādzēt. anSchnarchen, v. a. uzkrākt. An'schnauzer, m. rājiens, er hat einen

«. bekommen, viņš saņēmis rājienu, anschneiden, v. a. ir. (v. schneiden) 1. aizgriezt (maizi etc.); 2. (bezeichnen) iegriezt, iezīmēt. An'schneiden, n. 1. aizgriešana, f.; 2. iezīmēšana, f. An'schnitt, m. -es, pl. -e, 1. aizgriezums, m.; aizgrieziens, m.; 2. (das zuerst Abgeschnittene) pirmā šķēle, f.; 3. (Schnittfläche) griezums, m.; 4. (Merkzeichen) iegriezums, m. an'schnüffeln, v. a. apošņāt, an'schrauben, v. a. pieskrūvēt, anschreiben, I. v. a. ir. (v. schreiben) pierakstīt, piezīmēt; II. v. n. rakstīt. Anschreiben, n. pierakstīšana, f.; uzrakstīšana, f. an'schreien, v. a. ir. (v. schreien) (jemn.)

uzkliegt (kādam), an'schreiten, v. n. ir. (v. schreiten) angeschritten kommen, piesoļot. An'schub, m. Kegelspiel; iesākums, m.;

wer hat den »? kam jāiesāk stumt? an'schuldigen, v. a. apvainot, apsūdzēt. Anschuldigung, f. pl. -en, apvainošana, f.; apvainojums, m. an'schüren, v. a. uzkurt; fig. uzkūdīt, uzgumdīt.

An'schü||ren, n. uzkuršana, f. -rer, m.

-s, pl. 1. kurstītājs, m.; 2. fam. (Rädelsführer) kūdītājs, m. An'schuß, m. 1. pirmais šāviens, m.; ich habe den es šauju pirmais, man pirmais šāviens; 2. aizšāvums, m.; ievainojums, m. anSchütten, v. a. piebērt. I an'schwängern, v. a. 1. piegulēt, padarīt

grūtu; 2. (in der Chemie) piesātināt, an'schwärmen, v. n. angeschwärmt kommen, pienākt barā. anschwärzen, v. a. 1. nomelnot; 2. fig.

(verleumden) apmelot, nozākāt. An'schwär||zer, m. -s, pl. apmelotājs, m. -zerin, f. pl. -nen, apmelotāja, f. -zung, f. pl. -en, apmelošana, f.; apmelojums, m. anschweißen, v. a. 1. pieliedēt, piedēt; 2. aizšaut.

an'schwellen, I. v. a. sabriedināt, pacelt; II. v. n. ir. (v. schwellen) s. (von Händen, Füßen) uzpampt, uztūkt; (vom Wasser) uzplūst, kāpt; (von Tönen) pieaugt, pieplūst. Anschwellen, n. 1. (vom Wasser) uzplū-šana, f.; 2. (von Händen) uzpampšana, f.; 3. (von Tönen) pieaugšana, f. Anschwellung, f. 1. (Wachsen) pieaugšana, f.; - des Wassers, uzplūdums, m.; 2. (Geschwulst) pampums, m. an'schwemmen, v. a. pieskalot, piedzīt; angeschwemmtes Land, piesērējums, m.

Anschwemmung, f. pl. -en, pieskalo-

šana, f.; pieskalojums, m. anSēgeln, v. n. s. (gegen etw.) uzbraukt, atdurties (pret ko); angesegelt kommen, piebraukt ar burām, piebūrāt (piezēģelēt). an'sēhen, I. v. a. ir. (v. sehen) 1. uzskatīt, uzlūkot; (jemn.) schief », greizi uzlūkot (kādu); 2. (jemm. etw.) (in den Augen) nomanīt (kādam ko); II. v. refl. h. sich «-, 1. saskatīties, uzskatīt vienam otru; 2. sich (etw.) apskatīt od. aplūkot (ko). An'sēhen, n. 1. (Anblick) uzskatīšana, f.; ohne - der Person, personu neievērojot; 2. (äußere Erscheinung) izskats, m.; veids, m.; ein anderes * gewinnen, dabūt citu veidu; 3. fig. (Achtung) cienīšana, f.; nozīme, f.; ein Mann von großem «, vispārīgi cienīts vīrs; sich - verschaffen, iegūt cienību; wieder zu - kommen, tikt atkal godā.

anSehnlich, adj. 1. (schön) skaists; 2. (wichtig) svarīgs; (bemerkenswert) ievērojams; eine -e Summe Geldes, ievērojama summa naudas, an'sengen, I. v. a. ies vilināt, aizsvilināt;:

II. v. n. iesvilt. an'setzen, I. v. a. 1. pielikt, piestiprināt; ein Blasinstrument iemutēt pūšamu instrumentu; die Feder sākt rakstīt; 2. (abschätzen) novērtēt; 3. (festsetzen) noteikt; 4. (von Pflanzen- u. Körperteilen) aizmesties; Fleisch piebriest; II. v. n. 1. likt pirmajam, sākt; 2. (versuchen) mēģināt; 3. (hervorkommen) dīgt; III. v. refl. h. sich 1. uzmesties, piemesties; 2. (sich bilden) rasties, veidoties. An'||setzen, n. v. -setzung. -setzer, m. pielicējs,

m. -setzung, f. pl. -en, 1. pielikšana, f.; 2. (beim Würfeln) iz-Ansicht — Anstand

likšana, f.; 3. (Festsetzung) noteikšana, f.; 4. (Abschätzung) novērtēšana, f.

An'sicht, f. pl. -en, 1. ieskats, m.; (jemm.) Bücher zur » schicken, sūtīt (kādam) grāmatas ieskatam; 2. (Bild) skats, m.; 3. (Meinung) uzskats, m.; nach meiner », pēc manām domām.

an'sichtig, adj. (jems.) «. werden, pamanīt od. ieraudzīt (kādu).

An'sichtsļ|karte, f. skata karte, f. -sache, f.; das ist par to var domāt dažādi, -seite, f. priekšpuse, f.

Ansiedelei', f. pl. -en, kolonija, f.; apmetne, f.

an'siedeln, I. v. a. nometināt; II. v. refl. h. sich nomesties od. apmesties dzīvot.

Ansiedelung, f. ,, pl. -en, kolonija, f.; apmetne, f.

An'siedler, m. -s, pl. kolonists, m.

an'sitzen, I. v. n. ir. (v. sitzen) 1. dzīvot; 2. (von Kleidern) piekļauties; II. v. refl. h. sich 1. (eine Krankheit) sasēdēt (slimību); 2. piedzīvot sēdot.

an'spalten, v. a. iešķelt, aizšķelt, aizskal-dīt.

An'spann, m. -(e)s, iejūgs, aizjūgs, pajūgs, m.

an'spannen, v. a. 1. iejūgt, aizjūgt; (ein Seil) sastiept; 2. fig. alle seine Kräfte izlietat od. sajemt visus savus spēkus.

An'II spannen, n. od. -Spannung, f. 1. iejūgšana, f.; sastiepšana, f.; 2. fig. (Anstrengung) piespiešanās, f.

an'speien, v. a. ir. (v. speien) uzspļaut.

An'spiel, n. ich habe das man jāsāk spēlēt, man pirmā roka.

an'spielen, I. v. a. eine Farbe izspēlēt pirmajam krāsu; II. v. n. 1. sākt spēlēt, uzsākt spēli; 2. fig. (auf etw.) zīmēties (uz ko), aplinkus aizrādīt (uz ko).

An'spie[|len, n. izspēlēšana, f. -ler, m. izspēlētājs, m. -lung, f. pl. .-en, aizrādījums, m.; das ist eine - auf Sie, tas uz Jums zīmēts.

An'spie||ßen, n. od. -ßung, f. uzdur-šana, f.

an'spinnen, v. a. ir. (v. spinnen) 1. pievērpt; 2. einen Rocken aizvērpt od. ievērpt; 3. fig. eine Unterhaltung uzsākt sarunu; Unterhandlungen ievadīt sarunas; 4. sich », sākties, celties.

an'spitzen, v. a. uzasināt, nosmailināt, nodrāzt (zīmuli).

An'spitzen, n. nosmailināšana, f.

an'spornen, v. a. 1. iespiest zirgam piešus sānos; 2. fig. paskubināt, pamudināt.

An'spor||nen, n. od. -nung, f. pl. -en, paskubināšana, f.; paskubinājums, m. An'spräche, f. uzruna, f.;' eine - halten, uzrunāt.

an'sprechen, I. v. a. ir. (v. sprechen) 1. (anreden) (jemn.) uzrunāt (kādu), griezties (pie kāda); 2. (bitten) (jemn. um etw.) (lūgt no kāda ko); II. v. n. patikt, an'sprechend, adj. patīkams, an'sprengen, I. v. a. apslacīt; II. v. n.

angesprengt kommen, pienākt auļiem, an'springen, v. n. ir. (v. springen) (an etw.) uzlēkt (pret ko), pielēkt (pie kā); angesprungen kommen, pienākt lēkšus, an'spritzen, v. a. uzšļākt. An'spritzung, f. «., pl. -en, uzšļākšana,

f.; uzšļākums, m. An'spruch, m. pretenzija, f.; prasījums, m.; große Ansprüche machen, celt lielas prasības; seine Ansprüche geltend machen, uzstāties ar saviem prasījumiem; (jemn.) sehr in - nehmen, daudz nodarbināt (kādu);

viel Zeit in nehmen, aizjemt daudz laika, an'spruchslös, adj. pieticīgs, bez lielām prasībām.

Anspruchslosigkeit, f. pl. -en, pieticī-gums, m.

an'spruchsvoll, adj. prasīgs; ein -er Mensch, cilvēks ar pretenzijām od. ar lielām prasībām. An'sprung, m. pielēciens, m. an'spucken, v. anspeien. an'spülen, I. v. a. pieskalot, piepludināt;

II. v. n. pietecēt. an'stacheln, v. a. uzkūdīt. An'stalt, f. pl. -en, 1. rīkošana, f., rīkojums, m.; -en (zu etw.) treffen od. machen, sagatavoties od. rīkoties (uz ko); seine od. die nötigen -en treffen, spert vajadzīgos soļus; 2. (Institut) iestāde, f.; Armen «, f. nabagu nams, m.; Kinderbewahranstalt, f. bērnu patversme, f. an'stammen, v. a. atstāt mantiniekiem;

angestammt, mantots, an'stampfen, v. a. piestampāt. An'stand, m. 1. (auf der Jagd) gaidāma vieta; 2. (Bedenken) šaubas, f. pl.; -nehmen, kavēties; die Sache leidet keinen lieta nav kavējama; 3. (Schicklichkeit) pieklājīgums, m.; den «. beobachten, ievērot pieklājību.46

an'ständig, adj. 1. (schicklich) pieklājīgs;

2. (gehörig, tüchtig) pienācīgs. Anständigkeit, f. pl. -en, 1. pieklājī-

gums, m.; 2. godīgums, m. anstands]halber, adv. pieklājības dēļ;

-lös, adv. bez kavēkļiem, an'stāpeln, v. a. piekraut, uzkraut (malku).

an'starren, v. a. uzlūkot (stīvām acīm), an'statt, prp. (mit dem Genetiv) vietā;

meiner, manā vietā, an'stauen, v. a. das Wasser sacelt ūdeni.

an'staunen, v. a. apbrīnot. an'staunensļ|wērt od. -würdig, adj. apbrīnojams.

an'stechen, v. a. ir. (v. stechen) 1. aizdurt; 2. ein Faß Wein aizurbt od. aiztecināt mucu vīna. an'stecken, v. a. 1. (befestigen) piespraust; 2. (anzünden) aizdedzināt; ein Haus pielaist namam uguni; 3. (jemn.) pielipināt, pielaist (kādam) slimību.

An'stecken, n. piespraušana, f.; pielaišana, f. an'steckend, adj. lipīgs. An'|ļstecker, m. -s, pl. aizdedzinātājs, m. -steckung, f. pl. -en, pielipinā-šana, f.; pielipšana, f. -steckungsge-fahr, f. pielipšanas briesmas, f. an'stēhen, v. n. ir. (v. stehen) 1. (sich schicken) pieklāties; 2. (gefallen) patikt, (passen) piegult; 3. (Bedenken tragen) šaubīties; 4. (sich verzögern) vilcināties; diese Sache kann noch einige Tage šī lieta var vēl pastāvēt dažas dienas, an'steifen, v. a. sastīvināt. an'steigen, v. n. ir. (v. steigen) kāpt, celties.

An'steigen, n. kāpšana, f.; celšanās, f. an'stellen, I. v. a. 1. ievietot; pielikt; (jemn.) dot (kādam) vietu; Arbeiter piejemt strādniekus; angestellt sein, būt vietā; 2. (veranstalten) sarīkot; Betrachtungen (über etw.) apcerēt (ko); Beobachtungen novērot; ein Verhör nopratināt; II. v. refl. h. sich 1. nostāties; sich » lassen, piejemt vietu; 2. (sich benehmen) izturēties; sich als ob . .., izlikties, it kā ...

An'steller, m. -s, pl. 1. piejēmējs, m.;

2. (Veranstalter) sarīkotājs, m. an'stellig, adj. izveicīgs. Anstellung, f. 1. piejemšana vietā; 2. (Stelle) vieta, f.; eine gute - haben, būt labā vietā; 3. izlikšanās, f.

An'stellungs berechtigung, f. tiesība uz: vietu, a-fähig, adj. spējīgs iejemt vietu, an'stemmen, I. v. a. atspiest, pieslict; II. v. refl. h. sich (gegen etw.) a) atspiesties (pret ko); b) fig. uzstāties (pret ko), turēties pretim (pret ko), an'steuern, v. a. u. n. piestūrēt. An'stich, m. 1. aiztecinājums, m. (mucas); 2. (des Obstes) aizpuvums, m. an'sticken, v. a. piešūt, izšūt. An'stieg, m. -es, pl. -e, pacelšanās, f. an'stieren, v. a. uzlūkot (stīvām acīm), an'stiften, v. a. 1. (verursachen) padarīt, 2. (reizen) (jemn. zu etw.) uzkūdīt (kādu uz ko). An'stif ten, n. -s, uzkūdīšana, f. -ter, m. (Urheber) uzsācējs, m. (Aufwiegler) uzkūdītājs, m. -tung, f. uzsākums, m.; uzkūdījums, m. an'stimmen, v. a. uzdziedāt, uzsākt od. uzjemt dziesmu; fig. Klagen žēloties.

An'stöß, m. 1. (Stoß) grūdiens, m.; 2. fig. (Antrieb) pamudinājums, m.; den ersten ~ geben, ierosināt; Stein des -es, piedauzības akmens, m.; ~ erregen, sacelt īgnumu; 3. fig. (Hindernis) kavēklis, m.; ohne a) bez kavēkļa; b) (beim Lesen od. Sprechen) bez stomīšanās.

an'stößen, I. v. a. ir. (v. stoßen) piegrūst, piestumt; (jemn.) mit dem Ellbogen «., piebikstīt (kādu) ar elkoni; die Gläser saskandināt glāzes; II. v. n. 1. atdurties, piegrūsties; (mit jemm.) saskandināt (ar kādu) glāzes; auf (jems.) Wohl », dzert uz (kāda) veselību; 2. fig. (Anstoß erregen) (bei jemm.) sacelt īgnumu (kādā); 3. (stocken) beim Lesen raustīties lasot, stomīties; 4. (angrenzen) būt blakus, saiet kopā; im -den Zimmer, blakusistabā. An'stößen, n. 1. piegrūšana, f.; (mit der Zunge) stostīšanās, f.; 2. (Stocken) stomīšanās, f. an'stößig, adj. piedauzīgs, nepieklājīgs. An'stößigkeit, f. pl. -en, nepieklājība,

f.; piedauzība, f. anstrahlen, v. a. uzstarot, apspīdēt, an'stranden, v. n. 1. piebraukt (ar kuģi);

2. uzbraukt malā; 3. fam. pienākt, an'strēben, I. v. a. (etw.) censties (pēc kā); II. v. n. (gegen etw.) cīnīties visiem spēkiem (pret ko), anstreichen, v. a. ir. (v. streichen) 1. otēt; 2. (anmerken) piezīmēt; 3. fig-pieminēt; fam. ich werde es dir «., es tev to neaizmirsīšu.Anstreichen — Antreten - 47

An'strei chen, n. otēšana, f.; -eher, m.

otētājs, m. An'streichpinsel, m. otējamā sarene, f. an'strengen, I. v. a. 1. piespiest; nogurdināt; nopūlēt; 2. (anhängig machen) einen Prozeß «., uzsākt prāvu; II. v. refl. h. sich nopūlēties. An'strengung, f. pl. -en, piespiešanās,

f.; pūliņš, m.; pūles, f. pl. an'streuen, v. a. piekaisīt. An'strich, m. 1. otējums, m., krāsojums, m.; Anstrichschicht, f. otējuma kārta, f.; 2. fig. (äußerer Anschein) izskats, m.; einer Sache einen ~ geben, piešķirt kādai lietai nokrāsu; sich den ~ geben, izlikties, an'stricken, v. a. pieadīt, an'strömen, v. n. pieplūst, pietecēt. An'strö men, n. od. -mung, f. pieplü-

šana, f.; pieplūdums, m. an'stiicken, v. a. pielikt; piešūt. An'sturm, m. uzbrukums, m.; im ersten ~ nehmen, jemt ātri, iegūt ar pirmo pajēmienu. an'stürmen, v. n. pie joņot. AnSturz, m. 1. (der Reiterei) uzbrukums, m.; 2. (des Wassers) pieplūdums, m. anStürzen, I. v. a. piegāzt; II. v. n. angestürzt kommen, pieklupt, ātri pienākt.

anSūchen, v. n. (um etw.) lūgties (ko),

uzprasīt (ko). AnSūchen, n. (dringendes Bitten) lūgšana, f.; lūgums, m. (Forderung) prasījums, m.

anSummen, I. v. a. uzdūkt; II. v. refl.

sich vairoties, pieaugt. anSüßen, v. a. mazliet saldināt. Antagonis'mus, m. antagonisms, pretē-jība, f.

an'tākeln, I. v. a. sarīkot kuģi; II. v.

refl. h. sich apģērbties, uzcirsties, an'tanzen, v. n. angetanzt kommen, pie-dejot.

an'tappen, v. n. (an etw.) pieskarties (pie kā) taustoties; angetappt kommen, fam. lēniem soļiem pienākt, an'tasten, v. a. 1. (berühren) aptaustīt; 2. fig. (verletzen) aiztikt; (jems.) Ehre ķerties (kādam) pie goda. An'||tasten, n. od. -tastung, f. pl. -en, 1. (Berührung) aizkaršana, f.; 2. fig. (Verletzung) aiztikšana, f. an'taumeln, v. n. 1. angetaumelt kommen, piestreipuļot; 2. (gegen etw.) «., uzstreipuļot (kam), an'teeren, V. a. nodarvot. An'teil, m. 1. daļa, f.; tiesa, f.; (an etw.) - haben, piedalīties (pie kā); 2. fig.

(Teilnahme) dalība, f.; līdzjūtība, f.;

- (an etw.) nehmen, just līdzi (kaut kam), -hāber, m. dalībnieks, m. -schein, m. dalības zīme, f.; akcija, f.

Anthologie', f. pl. -en, antoloģija, f.;

dzejoļu krājums, m. antīk, adj. antīks, sens. Antipathie', f. pl. -en, antipatija, f.;

pretīgums, m. Antipö'de, m. -n, antipods, m.; pretinieks, pretstats, m. an'tippen, v. a. pieskart, viegli aiztikt. Ant'Iitz, n. -es, pl. -e, vaigs, m.; seja, f. an'töben, v. n. angetobt kommen, pienākt ar lielu troksni, an'trāben, v. n.

angetrabt kommen, pie-rikšot.

An'trag, m. -(e)s, pl. -träge, 1. priekšlikums, m.; einen stellen, likt priekšā; einen zur Abstimmung bringen, likt nobalsot par priekšlikumu; einer Dame einen - machen, bildināt dāmu; 2. (Anerbieten) piesolījums, m. an'trāgen, I. v. a. ir. (v. tragen) pienest; piesolīt, piedāvāt; sich piedāvāties; II. v. n. (auf etw.) celt od. likt priekšā (ko); einen Vorschlag ierosināt An'tragsrecht, n. iekustināma tiesība, f. Antragsteller, m. -s, pl. priekšlikuma

cēlējs, m.; priekšā licējs, m. an'trākeln, v. a. piediegt, an'trampeln, v. a. piemīņāt. an'trauen, v. a. pielaulāt, salaulāt; sich

- lassen, salaulāties, apprecēt. An'trauung, f. salaulāšana, f. an'träufeln, v. a. piepilināt, antreffen, I. v. a. ir. (v. treffen) atrast,

sastapt, satikt; II. v. refl. h. sich sastapties.

Antreffen, n. sastapšana, f.; sastapšanās, f.

antreiben, I. v. a. ir. (v. treiben) 1. piedzīt; iedzīt, iesist; 2. fig. (anfeuern) paskubināt, pamudināt; II. v. n. angetrieben kommen, piepeldēt. An'trei !ben, n. v. -bung. -ber, m. 1. piedzinējs, m.; 2. fig. paskubinātājs, m. -bung, f. pl. -en, piedzīšana, f.; paskubināšana, f.; paskubinājums, m. an'trēten, I. v. a. ir. (v. treten) 1. piemīt; 2. fig. (beginnen) uzsākt; eine Reise doties ceļā; eine Erbschaft sajemt mantojumu; mantojums saje-mams; die Regierung uzjemties valdību; 3. fig. (liefern) den Beweis pierādīt; II. v. n. s. 1. sākt iet; 2. nostāties. An'trēten, n. v. Antritt.48 Antrieb —

An'trieb, m. pamudinājums, m.; aus eigenem -e, pats no sevis.

an'trinken, I. v. n. ir. (v. trinken) iesākt dzert; fam. angetrunken sein, būt drusku ieskurbušām; ein angetrunkenes Glas, aizdzerta glāze; II. v. refl. h. sich sich (einen Rausch) piedzerties.

an'trippeln, v. n. angetrippelt kommen, pietipināt.

An'tritt, m. (Beginn) iesākums, m.; -eines Amtes, iestāšanās amatā.

An'tritts audienz, f. pirmā audience, f. -predigt, f. iestāju sprediķis, m. -schmaus, m. mielasts, iestājoties vietā.

an'trocknen, v. n. s. 1. sākt žūt; 2. (an etw.) «., piekalst, piežūt (pie kā).

an'tūn, I. v. a. ir. (v. tun) 1. (anziehen) apģērbt, apvilkt; 2. (zufügen) nodarīt; (jemm.) Ehre parādīt (kādam) godu; Schimpf celt negodu; einer Frau Gewalt », pastrādāt varas darbus pie sievietes; fam. sie hat es ihm angetan, viņa to apcēlusi; II, v. refl. h. sich sich ein Leid nonāvēties; sich Gewalt od. Zwang piespiesties.

Ant'wort, f. pl. -en, atbilde, f.; (Einwendung) ieruna, f.; abschlägige atraidījums, m.; zur geben, atbildēt; um wird gebeten (abgekürzt: U. A. w. g.), lūdzu atbildēt; prv. wie die Frage, so die kāds cirvis, tāda skaida.

ant'worten, v. a. u. n. atbildēt.

Ant'wortschreiben, n. atbildes raksts, m.

an'vertrauen, I. v. a. (jemm. etw.) uzticēt (kādam ko); II. v. refl. h. sich (jemm.) uzticēties (kādam).

An'vertrauung, f. «•, pl. -en, uzticēšana, f.; uzticējums, m.

an'verwandt, adj. rada-, radniecīgs; er ist mir viņš man rada.

An'verwandte, m. radinieks, m.; «-, f.; radiniece, f.

An'verwandtschaft, f. radniecība, f.

An'wachs, m. pieaugšana, f.; pieaugums, m.

an'wachsen, v. n. ir. (v. wachsen) 1. (an etw.) pieaugt (pie kā); 2. (größer werden) vairoties; 3. (vom Wasser) celties, uzplūst.

An'wachsen, n. pieaugšana, f.; vairošanās, f.

an'wackeln, v. n. angewackelt kommen, pieļenkuroties.

An'walt, m. -es, pl. -e od. -walte, advokāts, m.; aizstāvis, m.

anwerben

an'wälzen, v. a. pievelt, an'wandeln, v. a. u. imp. 1. uznākt; fam. es wandelt ihn die Lust an, viņam iepatīkas; 2. angewandelt kommen, atnākt, atstaigāt. An'wandlung, f. 1. (von Krankheiten) uznākšana; er bekam eine » von Ohnmacht, viņam uznāca mazs ģībonis; 2. fig. (vorübergehende Laune) iedoma, m.; untums, m. an'Wcndern, v. n. pieceļot, an'wanken, v. n. angewankt kommen,

pieļodzīties. an'wärmen, v. a. iesildīt, uzsildīt, an'wässern, v. a. aplaistīt, pieliet ūdeni, an'watscheln, v. n. piečāpot. an'wēben, v. a. pieaust. an'wēdeln, v. a. uzvēdināt; der Hund wedelte mich an, suns luncināja asti, mani ieraudzīdams. an'wēhen, v. a. 1. uzpūst; 2. Schnee «,

pieputināt sniegu, an'weisen, v. a. ir. (v. weisen) 1. (zuweisen) (jemm.) einen Platz «, ierādīt (kādam) vietu; (eine Summe) asignēt, zīmēt; 2. (hinweisen) (jemn.) auf einen andern noraidīt (kādu) pie cita; (auf etw.) angewiesen sein, būt atkarīgam (no kā); ich bin auf diese Summe angewiesen, ar šo summu man jāiztiek; 3. (unterweisen) pamācīt, ierādīt; 4. (befehlen) pavēlēt, an'weißen, v. a. nobalsināt. An'wei]'ser, m. norādītājs, m.; 2. (Unter-weiser) ierādītājs, m.; pamācītājs, m. -sung, f. 1. norādījums, f.; 2. naudas pārvedums, m.; 3. (Unterweisung) pamācījums, m.; 4. (Befehl) pavēle, f.; (Vorschrift) priekšraksts, m. an'wendbär, adj. lietājams, piemērojams. An'wendbärkeit, f. lietājamība, f.; derīgums, m. an'wenden, v. a. reg. u. ir. (v. wenden) 1. (gebrauchen) lietāt; seine Zeit gut labi izlietāt savu laiku; 2. (auf einen bestimmten Fall beziehen) piemērot; sich (auf etw.) » lassen, būt piemērojamam (kam); angewandte Mathematik, praktiskā matēmatika; angewandte Chemie, eksperimentālā ķīmija; übel angewandt, nevietā lietāts. An'wendung, f. 1. (Gebrauch) lietāšana, f.; lietājums, m.; in - bringen, izlietāt; 2. (Beziehung auf einen bestimmten Fall) piemērošana, f.; piemērojums, m.; - finden auf ..būt piemērojamam pie •.. an'werben, v. a. ir. (v. werben) salīgt, saderēt.Anwerben — Apfelkern

49

An'wer ben, n. od. -bung, f. salīgšana, f.;

sallgums, m. an'werfen, I. v. a. ir. (v. werfen) piemest, piesviest; II. v. n. iesākt mest, mest pirmajam. An'werfen, n. v. Anwurf. An'wäsen, n. īpašums, m. an'wēsend, adj. klātesošs; die A-en, klāt esošie.

Abwesenheit, f. klātbūte, f.; klātiene, f.; in meiner man klāt esot. an'wetzen, v. a. (eine Spitze) uzasināt.

an'widern, v. a. auch v. n. sacelt riebumu.

an'wohnen, v. n. dzīvot tuvumā od. kaimiņos.

An'wuchs, m. -(s)es, pl. -wüchse, 1. pieaugums, m.; 2. ~ im Walde, jauns mežs, m.

An'wurf, m. 1. piemetums, m.; 2. pirmais metiens, m.; 3. stukatūra, f. an'wurzeln, v. n. s. iesakņoties; fig. stehen wie angewurzelt, stāvēt kā sta-! bam.

An'zahl, f. skaits, m. an'zahlen, v. a. iemaksāt.

An'zahlung, f. iemaksājums, m.; iemaksa, f-

an'zapfen, v. a. 1. (ein Faß Wein) aiz- ļ tecināt; eine Birke aizurbt bērzu; 2. (jemn.) a) (einen Wassersüchtigen) izdurt ādu (kādam); b) fig. izdabūt naudu (no kāda), an'zaubern, v. a. (jemm. etw.) uzburt (kādam ko); fig. wie angezaubert, kā apburts.

An'zeichen, n. pazīme, f.; iezīme, f. an'zeichnen, v. a. iezīmēt. An'zeige, f. pl. -n, 1. (Angabe) paziņojums, m.; ziņojums, m.; (gerichtliche) pavēste, f.; zur bringen, paziņot; auf Ihre ~ hin, uz Jūsu paziņojumu; 2. (Ankündigung) sludinājums, m.,-(Mitteilung) ziņa, f.; vēsts, f.; 3. (Anzeichen) zīme, f.; pazīme, f. -blatt, n. sludinājumu lapa. an'zeigen, v. a. 1. (angeben) paziņot, pavēstīt; (lehren) ierādīt; 2. (ankündigen) pasludināt, an'zeigend, adj. -es Fürwort, norādāms

vietniekvārds. An'zeigepflicht, f. pienākums paziņot. An'zeiger, m. paziņotājs, m.; ierādītājs, m.

an'zetteln, v. a. sacelt, uzkūdīt; fig. eine Verschwörung sarīkot sazvērestību.

An'||zettelung, f. pl. -en, uzkūdīšana, f. -zett(e)ler, m. -s, pl. «, uzkūdītājs, m.

an'ziehbār, adj. 1. pievelkams (ar magnētu); 2. (von Kleidern) apģērbjams; (von Schuhen) uzaunams. an'ziehen, I. v. a. ir. (v. ziehen) 1. sākt vilkt (ratus); 2. (an sich ziehen) pievilkt; straff iestiept, pastiept; (die Zügel) saraut (pavadu); fig. valdzināt; 3. Kleider •«, apģērbt drēbes; Stiefel «, uzaut zābakus; 4. (jemn.) ieģērbt (kādu); gut angezogen sein, labi apģērbies; II. (kleben) pielipt; 1. (von Börsenpapieren) celties; 2. die Kälte zieht an, aukstums kož kaulos; III. v. refl. sich apģērbties. An'ziehen, n. 1. pievilkšana, f.; 2. (Ankleiden) apģērbšanās, f. an'ziehend, adj. fig. (fesselnd) pievilcīgs. An'zie||her, m. -s, pl. 1. (Ankleider) apģērbējs, m.; 2. (Muskelsystem) pievilcējs, m.; 3. (Stiefelanzieher) apā-vējs, m. -hung, f. pievilkšana, f. -hungskraft, f. pievilkšanas spēks, m.; pievilcība, f. An'zucht, f. pieaudzēšana, f.; pieaudze, f.

an'zuckern, v. a. apbērt ar cukuru. An'zug, m. 1. (erster Zug beim Schachspielen) pirmais gājiens, m.; 2. (Herannahen) tuvošanās, f.; im -e sein, tuvoties; 3. (Kleidung) uzvalks,, m. an'züglich, adj. 1. (voller Anspielungen) aizkarīgs; 2. (anstößig) piedauzīgs; (zweideutig) divkosīgs. Anzüglichkeit, f. pl. -en, 1. (Anspielung) aizkarība, f.; 2. (Anstößigkeit) piedauzīgums, m.; (Zweideutigkeit) divkosīgums, m. an'ziinden, v. a. aizdedzināt; ein Haus pielaist od. pielikt namam uguni. An'zün|iden, n. aizdedzināšana, f. -der,

m. aizdedzinātājs, m. an'zwängen, v. a. uzspiest, uzstiept, an'zweifeln, v. a. šaubīties (par ko), apart', adv. savrup, īpatnēji. Apathie', f. pl. -en, apatija, f.; bez-

jutība, f.; gurdenums, m. Ap'fel, m. -s, pl. Äp'fel, ābols, m.; prv. der - fällt nicht weit vom Stamm,, kāda ābele, tāds ābols od. kāds tēvs, tāds dēls. -baum, m. ābele, f. -blüte, f. ābeles ziedi, m. pl. -brei, m. ābolu putra, f. ap'feiförmig, adj. ābolveidīgs. Ap'felgarten, m. ābelnīca, f.; ābolu dārzs, m.

Ap'felkern, m. ābola grauds od. sēkla.

ap'felrund, adj. apaļš kā ābols.

Ap'fel II säure, f. ābolskābe; -schimmel, m. ābolains zirgs, m.; ripainis, m.

Apfelsl'ne, f. pl. -n, apelsīns, m.

Aphoris'mus, m. pl. -men, aforisms, m.; īss teikums, domu grauds, m.

apodik'tisch, adj. apodeiktisks, neapgāžams.

Apologie', f. pl. -en, apoloģija, f.; attaisnošana, f.; aizstāvēšana, f.

Apoplexie', f. pl. -en, apopleksija, f.; trieka, f.

Apostāt', m. -en, pl. -en, apostats, m.; atkritējs, m.

Apost'el, m. -s, pl. apustulis, m.

apostö'lisch, adj. apustuļu-.

Apostroph', m. -s, pl. -e, apostrofs, m.; saīsinājuma zīme, f.

Apoth'ēke, f. pl. -n, aptieka, f.

Apothē'kļ'er, m. -s, pl. aptiekārs, m. -būch, n. farmacijas grāmata, f. -gehülfe, m. aptiekāra palīgs, m. -Wissenschaft, f. farmakoloģija, f.

Apotheö'se, f. », pl. -n, apoteöze, f.; iecelšana dievos, dievināšana, f.

Apparāt', m. -(e)s, pl. -e, aparāts, m.; rīks, m.

Appartement', [-man], n. -s, pl. -s, 1. istaba, f.; 2. fam. atejas vieta, f.

Appell', m. -s, apels, m.; aicinājums, m., trauksme, f.

Appellation', f. pl. -en, apellācija, f.; pārsūdzība, f.

appellie'ren, v. n. apellēt, pārsūdzēt.

Appen'dix, m. -es, pl. -e, piekärums, m.; (Medizin) apendicīts, m., tārpveida piedēklis, m.

Appetit', m. -(e)s, apetīts, m., ēstgriba, f.; » haben od. spüren, sajust ēstgribu; guten labu ēstgribu! ~ machen, modināt od. kairināt ēstgribu.

appetit'jjlich, adj. ēstgribu kairinātājs, -lös, adj. bezēstgribas-.

Appetit'lösigkeit, f. ēstgribas trūkums, m.

applaudie'ren, v. n. aplaudēt, plaukšķināt.

Applaus', m. -(s)es, plaukšoņa, f.

Appretur', f. apretūra, f.. - eines Gewebes, auduma apdare, f.

Aprikö'se, f. «., pl. -n, aprikoze, f.

April', m. -s, aprīlis, m.; im aprīlī.

Aquädukt', m. -(e)s, pl. -e, akvēdukts, m.,* ūdens vads, m.

Aquarell', n. -s, pl. -e, akvarelis, m. -māler, m. akvarelists, m.

Aquä'rium, n. -s, pl. -rien, akvārijs, m.

Äquä'tor, m. -s, ekvātors, m.

Aquavit', [-W-], m. -s, pl. -e, degvīns, m.

Äquilibrist', m. ekvilibrists, m.; virves dejotājs.

Äquinok'tium, n. -s, pl. -tien, ekvinokcija, f., saules grieži, m. pl., dienas un nakts vienlīdzīgums, m.

Äquivalent', [-wa-], n. -(e)s, pl. -e, ekvivalents, m.; vienādas vērtības priekšmets, m., zaudējuma atlīdzība, f.

Ār, m. od. n. -s, pl. -e, ars, m. (lauku mērs).

Ä'ra, f. pl. Ären, ēra, f., laikmets, m.

Arabes'ke, f. pl. -n, arabeska, f., sienu izgreznojums, m. (līnijām un puķēm).

Ar'beit, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) darbs, m.; nodarbošanās, f.; an die -gehen, iet od. stāties pie darba; (bei jemm.) in - stehen, būt (pie kāda) darbā; 2. (Aufgabe) uzdevums, m.

ar'beiten, I. v. a. strādāt; gearbeitetes Gold, izstrādāts zelts; II. v. n. 1. (bei jemm.) būt darbā (pie kāda); im Tagelohn strādāt par algādzi; (sich beschäftigen) nodarboties; an einem Wörterbuch sastādīt vārdnīcu; an einem Gedicht », sacerēt dzejoli; die arbeitende Klasse, strādnieku šķira; 2. (von Apparaten) funkcionēt; 3. (von Schiffen) iet pret vēju; 4. (vom Wein) rügt; III. v. refl. sich «., 1. sich krank «, strādāt līdz saslimšanai; 2. sich durch den Schnee izbrist pa sniegu.

Ar'beiten, n. -s, strādāšana, f.; nopūlē-šanās, f.

Ar'beiter, m. -s, pl. strādnieks, m.; (Handwerker) amatnieks, m.; (Tagelöhner) algādzis, m.; (für die Öffentlichkeit) darbinieks, m. -bevölkerung, f. strādnieku ļaudis.

Ar'beiterin, f. pl. -nen, strādniece, f.

Ar'beiter||klasse, f. strādnieku šķira, f. -verein, m. strādnieku biedrība, f.

Ar'beit gēber, m. darba devējs, m. -nehmer, m. darba jēmējs, m.; strādnieks, m.

ar'beitsam, adj. strādīgs.

Arbeitsamkeit, f. strādīgums, m.

Ar'beitsPanzug, m. darba drēbes, f. pl. -aufseher, m. darba uzraugs, m.

arbeitsfähig, adj. darba spējīgs.

Ar'beits||fähigkeit, f. darba spēja, spēja strādāt, -feld, n. darba lauks, m. -folge, f. darbgaita. -kraft, f. 1. darba spēks, m.; 2. (Arbeiter) strādnieks, m. darba cilvēks, m. -leute, pl. v. Arbeitsmann. -lohn, m. darba alga, f.

ar'beitslös, adj. bez darba; die A-(s)en, bezdarbnieki, m. pl.

Arbeitslosigkeit, f. bezdarbs, m. -ort, m. (Werkstätte) darbnīca, f. (Bauplatz) būvnīca, f.

arbeitsscheu, adj. slinks.

Ar'beits||scheu, f. slinkums, m. -stübe, f. darbnīca, f. -tag, m. darbdiena, f.

arbeitsunfähig, adj. nespējīgs strādāt; ein -er Mensch, strādāt nespējīgs cilvēks.

Arbeitsunfähigkeit, f. nespēja strādāt.

Arbitrā'ge [-trāje], f. pl. -n, arbitrāža, f., šķīrēju tiesa biržā.

Ar'bū'se, f. pl. -en, arbūzs, m.

Archais'mus, m. pl. -men, archaisms, m.; novecojis vārds, m.

Archäolög'(e), m. -en, pl. -en, archaio-logs, m.; senatnes pētnieks, m.

Ar'che, f. «., pl. -n, šķirsts, m.

Archiv', n. -s, pl. -e, archīvs, m.; dokumentu glabātuve, f.

Arē'na, f. arēna, f.; cīņas vieta izrādēs.

arg, I. adj. (comp, ār'ger, sup. der ärg'-ste) 1. (böse) ļauns, (boshaft) ļaunprātīgs; ich sehe nichts A-es dabei, es tur nekā ļauna neredzu; 2. (stark) liels; das ist zu tas ir par daudz; -er Fehler, liela kļūda, f.; II. adv. es zu -machen, iet pārāk tālu.

Arg, n. -en, ohne », bez ļauna nodoma.

Argentan', n. argentāns, m.; jaunsudrabs, m.

Ār'ger, m. -s, (Verdruß) sašutums, m.; īgnums, m.

är'gerlich, adj. 1. (unangenehm, lästig) nepatīkams; 2. (böse) saīdzis; (jemn.) » machen, sakaitināt (kādu); • werden, sašust, skaisties.

är'gern, I. v. a. kaitināt, sadusmot; (Verdruß bereiten) sacelt īgnumu; II. v. refl. sich skaisties, (zornig werden) dusmoties, sapīkt.

Är'gernis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Verdruß) īgnums, m.; 2. (biblisch) apgrēcība, f.

Arg'list, f. (Boshaftigkeit) ļaunprātība, f.; (Schlauheit) viltība, f.; blēdība, f.

arg'j|listig, adj. ļaunprātīgs, blēdīgs, -lös, adj. u. adv. vientiesīgs.

Arglosigkeit, f. pl. -en, vientiesīgums, m. /

Argonaut', m. -en, pl. -en, argonauts, m.; sengrieķu teiku varonis, kas brauca uz Kolchidu pēc zelta aunādas; jūŗas varonis.

Argument', n. -es, pl. -e, arguments, m.; pierādījums, m.

Arg'wohn, m. -(e)s, šaubas, f. pl. (Mißtrauen) neuzticība, f.; aizdomas, f. pl.;

(bei jemm.) » erregen, modināt neuzticību (kādā), arg'wöhnen, v. a. šaubīties, argwöhnisch, adj. (mißtrauisch) neuzticīgs.

A'rie, f. pl. -n, arija, f.; dziesma vienai balsij. Aristokrāt', m. aristokrats, m. Arithmetik', f. «., aritmētika, f. ark'tisch, adj. arktisks, ziemeļu-, arm, adj. (comp, ärmer, sup. der ärm'-ste) nabags, mazturīgs, nogs; das -e Kind! nabaga bērns! geistig garā nabags; fig. ~ wie eine Kirchenmaus, pliks kā žurka; - machen, padarīt nabagu; werden, tapt nabagam; der A-e, nabags, m.; die A-e, nabadze, f. Arm, m. -(e)s, pl. -e, 1. roka, f.; augš-loceklis, m.; (Oberarm) delms, m.; - in «-, roku rokā; fig. (jemm.) unter die -e greifen, izpalīdzēt (kādam), būt par atbalstu (kādam); 2. (beim Kronleuchter) zars, m.; žuburs, m.; 3. » eines Flusses, upes pieteka; 4. (eines Gebirges) spārns, m. Arm'ļļband, n. aproce, f. -binde, f. (Verband), rokas apsējums, m. -bruch, m. rokas lūzums, m. -brust, f. stops, f. -brustschütze, m. stopa strēlnieks, m. Arm'chen, n. -s, pl. rociņa, f. Armee', f. pl. -(e)n, armija, f.; fig. zur großen » abgehen, nomirt, -lieferant, m. armijas apgādātājs, m. Ar'mel, m. -s, pl. piedurkne, f. -auf-schlag, m. piedurknes atloks, m. -ausschnitt, m. piedurknes izgriezums, m. är'mellös, adj. bezpiedurkņu-. Ar'menanstalt, f. nabagu nams, m. Ar'men||büchse, f. nabagu lāde, f. -haus,

n. nabagu nams, m. Ar'menļļpflēge, f. nabagu apgādība, f.

-Steuer, f. nabagu nodoklis, m. Armesün'der||gesicht, n. od. -miene, f. apmulsusi seja, f. -glöckchen, n. od. -glocke, f. noziedzniekū zvans, m. arm'förmig, adj. rokveidīgs. Arm'ļļgelenk, n. rokas locītava, f. -höh-

le, f. paduse, f. Arm'ļļlehne, f. atzveltne, f. -leuchter, m.

žūburenis, m. ärm'lich, adj. nabadzīgs, trūcīgs, (jämmerlich) nožēlojams, (kärglich) mazs, rets.

Ärmlichkeit, f. pl. -en, nabadzīgums, m.

arm'sēlig, adj. nabadzīgs, (dürftig) trūcīgs, (elend) nožēlojams. Arm'sēligkeit, f. nabadzīgums, m.; posts, m.; niecīgums, m.

Arm'||sessel, m. atzveltnes krēsls, m. -spange, f. aproce, f. -stuhl, m. atzveltnes krēsls, m.

Ar'mūt, f. nabadzība, f.; (Dürftigkeit) trūcība, f.; (die armen Leute) nabagi, tukšinieki, m. pl.; ~ des Geistes, gara nabadzība, f.

Armutszeugnis, n. nabadzības apliecība, f.

Arm'voll, m. klēpis, m.

Arö'ma, n. pl. -ta, arömats, m.

arrangie'ren [-ranji-], v. a. aranžēt, ierīkot.

Arren'de, f. rente, f.; noma, f.

arrendie'ren, v. a. rentēt, nomāt.

Arrest', m. -(e)s, pl. -e, 1. (Gefangenschaft), arests, m.; im ~ sein, būt cietumā; in ~ nehmen, apcietināt; 1. (Beschlagnahme) apķīlāšana, f.; » (auf etw.) legen od. (etw.) mit «. belegen, apķīlāt (ko).

Arrestant', m. -en, pl. -en, arestants, m.

arretie'ren, v. a. arestēt, apcietināt.

arrogant'; adj. arrogants, bezkaunīgs, pārdrošs spriedumos.

Arsch, m. -es, pl. Ärsche, [ä], pakaļa, f.

Arsenāl', n. -s, pl. -e, arsenāls, m.; ieroču noliktava, f.

Arsē'nik, m. -s, arseniks, m., nāvīgs ar-sēna un skābekļa savienojums.

Art, f. pl. -en, 1. (Weise) veids m.; auf diese šai veidā; 2. kārta, f.; keine ~ haben, neprast izturēties; 3. (Sorte, Gattung) suga, f.; eine ~ Sperling, zvirbuļu suga; aus der ~ schlagen, izvērsties; er ist einzig in seiner viņš vienīgs savā ziņā; prv. - läßt nicht von vilks spalvu met, bet ne tikumu.

Ārt'begriff, m. sugas jēdziens, m.

ār'ten, I. v. a. veidot; die Menschen sind so geartet, daß ... cilvēkiem tāds raksturs, ka . ..; II. v. n. s. (ähnlich sein) dabā līdzināties (kādam); er artet nach seinem Vater, viņš piejem tēva dabu.

Artē'rie, f. «, pl. -n, artērija, f.

ār'tig, adj. 1. (von Kindern) rātns; 2. (von Erwachsenen) godprātīgs, pieklājīgs; 3. (niedlich) košs.

Ar'tigkeit, f. pl. -en, 1. (von Kindern) rātnība, f.; 2. (von Erwachsenen) godprātība, f.; pieklājība, f.; 3. (Kompliment) glaimi, m.

Arti'kel, m. -s, pl. artikuls, m.; loceklis, m.; des Glaubensbekenntnisses, ticības loceklis, m.; (in einem Buche) nodaļa, f.; (» eines Vortrages) punkts, m.; eines Gesetzes) pants, m.; (Auf-

satz) apcerējums, m.; raksts, m.; (Warengattung) prece, f.; priekšmets, m.; (in der Grammatik) artikuls, m. arti'kelweise, adv. pa nodaļām, pa punk« tiem.

artikulie'ren, v. a. artikulēt, pārdalīt nodaļās od. punktos; skaidri izrunāt. Artillerie, f. artilērija, f.; reitende artilērija jāšus, vieglā artilērija; «. zu Fuß, artilērija kājām, smagā artilērija. Arz(e)nei', f. «., pl. -en, zāles, f. pl.; ārstniecības zāles; - einnehmen od. gebrauchen, iejemt od. lietāt zāles; eine ~ verschreiben, parakstīt zāles, - berei-tung, f. zāļu pagatavošana, f. arznei'wissenschaftlich, adj. ārstniecisks,

ārstniecības-. Arzt, m. -es, pl. Ärzte, ārsts, m.; praktischer praktisks ārsts, ärzt'lich, adj. ārsta-; ohne -e Hilfe, bez ārsta palīdzības; -e Gesellschaft, ārstu sabiedrība, f.; - behandeln, ārstēt. As, n. As'ses, pl. Asse, (im (Kartenspiel) dūzis, m.; (Goldgewicht) karāts, m.; (ApĢthekerpfund) aptiekāru mārciņa, f. As, n. (Note) dur, as-dūr, m. - moli,

as-moll, m. Asch, m. es, pl. Äsch'e, pods, m.; trauks,

m.; (Blumentopf) puķu pods, m. Asch'becher, m. pelnu trauks, m. asch'bleich, adj. pelēki bāls. asch'blond, adj. pelēki blonds, gaišpelēks.

Asch'e, f. pelni, m. pl.; heiße sprik-sti, m. pl.; (eines Verstorbenen) pīšļi, m. pl.; trūdi, m. pl.; mit ~ bestreuen, appelnot, apkaisīt ar pelniem; in ~ verwandeln, pārvērst pelnos, asch'enļļähnlich, adj. pelnains, pelniem

līdzīgs, -artig, adj. pelnveidigs. Asch'enļļbad, n. pelnu vanna, f. -behäl-ter, m. pārts, m. -brödel, n. -s, pl. pelnruškīte, f. -hērd, m. pelninieks, m. -fall, m. pelnbirde, f. . aschfahl, adj. pelnu krāsā, palss. asch'(en)farbig, adj. pelnkrāsas-, pelnu krāsā.

Asch'enj lauge, f. sārms, m. -loch, n. pār-tiņš, m. -ofen, m. (Glasfabr.) sārņu krāsns, f. -pflanze, f. pelnu zāle, f. -salz, n. potaša, f.; sārma sāls, f. Äsch'er, m. -s, pl. ar pelniem maisīti kaļķi.

Aschermittwoch, m. pelnudiena. äsch'ern, v. a. 1. pelnos sadedzināt; 2.

apkaisīt ar pelniem, asch'ig, adj. pelnu-, ä'sen, v. a. ganīties, ā'sig, adj. nejauks.

Askē'se, f. askēze, f.; atturīgs dzīves veids.

Askē't, m. askēts, m.j baudu noliedzējs, m.

Asphalt', m. -(e)s, asfalts, m.; zemes piķis, m. -arbeiter, m. asfaltētājs, m.

asphalt'ārtig, adj. asfaltam līdzīgs.

äß v. essen.

Aß v. As.

Assekuranz', f. apdrošināšana, f.

-schein, m. polise, f.

As'sel, f. pl. -n, simtkājis, m.

Assimilation', f. pl. -en, asimilācija, f.; piemērošanās, f.

assimilie'ren, v. a. asimilēt, piemēroties.

Assonanz', f. «, pl. -en, asonance, f.; saskaņa, f.

Assortiment', n. -s, pl. -e, asortiments, m.; preču krājums, m.; preču izvēle, f.

Assoziation', f. pl. -en, (Verein, Gesellschaft) biedrība, f.; sabiedrība, f.; (Zugesellung) piebiedrošana, f.; (Aufnahme) piejemšana sabiedrībā; der Ideen, ideju asociācija, f.

Ast, m. -es, pl. Äste, zars, m.; (Zweig) zariņš, m.; (Nebenast) žuburs, m.; Äste treiben, zarot, laist zarus.

Äst'chen, n. -s, pl. zariņš, m.

Ast'er, f. pl. -n, astra, f.

Asteroī'den, f. pl. asteroīdi (zvaigžņveidīgi ķermeņi), m. pl.

Ästhe'tik, f. aistētika, f.; daiļuma mācība, f.

Asth'ma, n. -s, astma, f.; dusulis, m.; aizdusa, f.

Ast'holz, n. 1. (Zweige) zari, m. pl.; 2. (knorriges Holz) zaraina malka; zaru malka, f.

äst'ig, adj. zarains, žuburains.

Ast'loch, n. zara caurums, m.

ast'lös, adj. bezzaru-.

Astro||lög', m. -en, pl. -en, astrologs, m.; zvaigžņu tulks, -logie', 1. astroloģija, f.; zvaigžņu iztulkošana, f.; pareģošana pēc zvaigznēm.

Astro||nom', m. -en, pl. -en, astronoms, m.; zvaigžņu pētnieks, m. -nomie', f. astronomija, f.; zvaigžņu zinātne, f.

Ast'werk, n. zari, m. pl.; zarojums, m.

Asyl', n. -s, pl. -e, patversme, f.; nächtliches ~ (für Obdachlose) nakts patversme, f. -recht, n. patversmes tiesība, f.

Atavys'mus, m. atavisms, m.; atgriešanās pie priekšteča tipa.

Atelier', [-ljē], n. -s, pl. -s, ateljē, f.; mākslinieka darbnīca, f.

Ä'tem, m. -s, dvaša, f.; elpa, f.; in einem vienā laidā; « holen od. schöpfen, dvašot, elpot, atjemt elpu; wie-

der zu . kommen, atžirgt; den an sich halten, aizturēt elpu; außer * sein, būt aizkusušam; außer kommen, aizelsties. -beschwērde, f. dusulis, m.; er hat -n, viņam grūti elpot od. viņam dusulis, ä'temlös, adj. aizelsies; bezdvašas-. A'tem||lösigkeit, f. dvašas trūkums, m.

-zug, m. dvašas vilciens, m. Atheis'mus, m. ateisms, m. (bezdievī-gums, m.).

Ä'ther, m. -s, aitērs (gaiss); ēteris (ķīmijā), m.; mit » betäuben, ēterizēt, ar ēteri iemidzināt, āthē'risch, adj.

aitērisks; gaisa-, smalks un viegls.

Athlēt', m. -en, pl. -en, atlēts, m. (stiprinieks, m.).

At'las, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, (Seidenzeug) atlass, m.

At'las, m. -(ss)es, pl. -lan'ten, 1. (Kartenwerk) geografijas atlants, m.; 2. (Gebälkträger) atlants, m. āt'men, v. a. u. n. dvašot, elpot; (keuchen) elsot; (duften) smaržot; (ver-_ breiten) izplatīt.

At'men, n. -s, dvašošana, f.; elpošana, f. Atmosphä're, f. pl. -en, atmosfaira, f. (gaisa kārta ap zemi vai citu pasaules

ķermeni); fig. apkaime, f.; apvidus, _ m-

At'mung, f. elpojums, m. Āt'mungs||beschwērde, f. aizdusa, f.; (Beklemmung) žņaudzējs, m. -orgān, n. elpojamais orgāns, m. Atom', n. -s, pl. -e, atoms, m.; saules

puteklītis, m. Atrophie', f. atrofija, f.; kāda organa

vai locekļa panīkšana. ätsch! int. še tev!

Attaschē', m. pl. -s, atašejs, m.; sūtniecības ierēdnis, m. Attentāt, n. -(e)s, pl. -e, atentāts, m.; uzbrukums (dzīvībai od. brīvībai), attestie'ren, v. a. atestēt, apliecināt. Attraktion', f. atrakcija, f. (pievilkšana). -skraft, f. pievilkšanas spēks, m.; pievelkamība, f. ätz'bār, adj. kodināms, ätz'en, v. a. kodināt, izkodināt. Ätz'en, n. -s, v. Ätzung, ätz'end, adj. (beizend) kodīgs. Ätz'||kunst, f. kodināmā māksla, f. -lau-ge, f. kodināmais sārms, m. -mittel, m. kodināmie od. dzeļamie līdzekļi, m. pl.

Ätz'ung, f. pl. -en, izkodināšana, f.; izkodinājums, m.; gravēšana, f.; gravējums, m. au! int. au! ai!54

auch, conj. arī, arīdzan; nicht nur, sondern nevien, bet arī; nicht einer wußte es, neviens pats to nezināja; wer es -gesagt haben mag, lai to arī būtu teicis, kas teikdams; was ihr -tun möget, lai jūs darītu, ko darīdami; wie dem -sei, lai būtu kā būdams; so wird's - sein, tā jau gan būs; kann ich mich - darauf verlassen? bet vai varu uz to palaisties?

Audienz', f. pl. -en, audience, f.; pie-jemšana, f.; - erteilen, piejemt audiencē; um eine - nachsuchen, lūgt audienci.

Audito'rium, n. -s, pl. -rien, auditorija, f.; klausītava, f.

Au'(e), f. pl. -n, zaļš un auglīgs līdzenums, m.; pļava, f.

Au'er hahn, m. mednis, m. -henne, f. medņa mātīte, f. -kalb, n. sumbrēns, m. -ochs, m. sumbrs, m.

auf, prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) 1. (Ort) a) uz; » dem Tische, uz galda; ~ den Tisch, uz galda; • jemn. schießen, šaut uz kādu; b) oft nur durch den Lokativ: er hat die Mütze « dem Kopf, viņam cepure galvā; ~ der Hochzeit, kāzās; ~ dem Hofe, sētā; c) seiner Flucht, viņam bēgot; - dem Rückzüge, atkāpjoties; - beiden Augen blind sein, būt aklam ar abām acīm; sich ~ den Weg machen, doties ceļā; 2. (Zeit) pret, uz; - den Abend, pret vakaru; es ist ein Viertel ~ zehn Uhr, pulkstenis ceturksni uz desmitiem; » immer od. ~ ewig, uz visiem laikiem od. uz mūžu mūžiem;

Wiedersehen, uz redzēšanos; 3. (Art und Weise, Mittel) ~ diese Weise, šā, šādā kārtā; - einen Zug austrinken, iztukšot ar vienu malku; aufs neue, no jauna; «. russisch, krieviski; ~ gesetzlichem Wege, likumīgā ceļā; alle einmal, visi reizē; - alle Fälle, visādā ziņā; 4. (bei Beteuerungen) pie; . Ehre! pie mana goda! 5. (gemäß) pēc, uz; - deinen Wunsch, pēc tavas vēlēšanās; ~ sein Gewissen (etw.) sagen, teikt pēc savas sirdsapziņas (ko); 6. (besondere Fälle:) im Himmel und « Erden, debesīs un virs zemes; alle bis ~ deinen Bruder, visi, izjemot tavu brāli; • einmal, a) uzreiz, b) piepeši; Glück ~! labu laimi! -daß, conj. lai; ~ daß es werde, lai būtu; ~ daß es so bleibe, lai tā paliktu.

auf, adv. 1. ~ und ab gehen, pastaigāties šurpu turpu; ~ und davon gehen, aiziet projām, aizmukt; ~ und nieder steigen, uzkāpt un nokāpt; 2. von Jugend

no mazām dienām sākot; 3, • sein, a) (aufgestanden) er ist schon viņš jau uzcēlies, viņš jau kājās; er war noch nicht viņš vēl nebija piecēlies; b) (offen) būt vaļā; die Tür war durvis bija vaļā; 4. «•! a) (vorwärts!) uz priekšu! b) (aufgestanden!) augšā! celies! aufackern, v. a. uzart, aufarbeiten, I. v. a. 1. (neu arbeiten) uz-strādāt; 2. (fertig machen) pastrādāt; II. v. refl. sich «, uzstrādāties; nostrādāties, aufātmen, v. n. uzelpot; atelpot. aufbahren, v. a. uzbērēt, likt uz bērēm. Aufbau, m. uzbūve, f. aufbauen, v. a. uzbūvēt, uzcelt, aufbäumen, I. v. a. Werberei; uztīt, uzvilkt uz bomja; II. v. refl. sich stāvu celties, saslieties, aufbauschen, v. a. uzpūst, (übertreiben)

pārspīlēt, aufbē'ben, v. n. satrūkties, aufbegehren, kvēli (kaut ko) prasīt, aufbehalten, v. a. (v. behalten) 1. den Hut paturēt cepuri galvā; 2. die Augen «, turēt acis vaļā. aufbeißen, v. a. (v. beißen) 1. (Imbiß)

uzkost; 2. (öffnen) atkost, aufbekommen, v. a. (v. bekommen) 1. eine Tür dabūt durvis vaļā; 2. einen Hut dabūt cepuri galvā; 3. dabūt uzdevumu; wir haben ein Lied mums uzdeva dziesmu, aufbessern, v. a. uzlabot. Aufbesserung, f. uzlabojums, m. aufbewahren, v. a. uzglabāt, paglabāt;

sich ~ lassen, būt uzglabājamam. Aufbewah[|ren, n. od. -rung, f. uzglabāšana, f.; uzglabājums, m. -rungsort, m. uzglabājamā vieta. -platz od. -raum, m. uzglabājamās telpas, f. pl.; uzglabātuve, f. aufbiegen, v. a. ir. (v. biegen) uzliekt; atliekt.

aufbieten, v. a. ir. (v. bieten) 1. sasaukt, iesaukt, saziņot; 2. (anwenden) izlietāt; ailes darīt visu, kas iespējams; 3. Verlobte uzsaukt saderinātos.

Aufbie||ten, n. od. -tung, f. pl. -en, 1. (von Truppen) iesaukšana, f.; iesaukums, m.; 2. (Anwendung) izlietā-šana, f.; izlietājums, m.; mit -tung aller Kräfte, visus spēkus sajemot; 3. uzsaukšana, f.; uzsaukums, m. aufbinden, v. a. (v. binden) 1. (in die Höhe binden) uzsiet; 2. (losbinden) atraisīt, atsiet; 3. fig. (jemm. etw.) iestāstīt (kādam ko).

Aufbiß, m. uzkožamais, m.; uzkodas, f.

pl.; zum «, uzkodām, aufblähen, I. v. a. uzpūst; II. v. refl. sich 1. uzpūsties; 1. fig. (stolz werden) uzpūsties; aufgebläht, uzpūsts, uzpūties.

Aufblä||hen, n. od. -hung, f. uzpūšana,

f.; uzpūšanās, f. aufbiäsen, v. a. (v. blasen) 1. uzpūst; piepūst; fig. ein aufgeblasener Mensch, uzpūtīgs cilvēks; 2. atpūst, aufblättern, v. a. ein Buch uzšķirt od.

atšķirt grāmatu, aufbleiben, v. n. (v. bleiben) 1. palikt nomodā od. augšā; 2. (offen bleiben) palikt vaļā. Auf'blick, m. acu pacelšana, f.; acu pacēlums, m.; beim ~ zu Gott, acis uz Dievu paceļot, aufblicken, I. v. a. (Malerei) die Lichter pastiprināt gaismu; II. v. n. pacelt acis uz augšu, lūkoties augšup, aufblitzen, v. n. s. 1. pazibēt, paspīdēt;

2. fig. (von Gedanken) iešauties prātā. Aufblitzen, n. pazibēšana, f. aufblühen, v. n. uzziedēt, uzplaukt. Aufblühen, n. uzziedēšana, f.; uzplaukšana, f.

aufbohren, v. a. uzurbt, aturbt. aufbräten, v. a. (v. braten) uzcept, aufbrauchen, v. a. patērēt, visu izlietāt; 1

(Geld) izdot, aufbrausen, v. n. s. 1. (anfangen zu gären) sākt rūgt; (zu schäumen) sākt putot; (zu kochen) sākt vārīties; uz-virt; (zu zischen) sākt šņākt; aizšņāk-ties; 2. fig. (heftig werden) uzbudināties, sirdīties, aufbrausend, adj. (jähzornig) ātrs; ein

-er Kopf, karstgalvis, m. aufbrechen, I. v. a. (v. brechen) uzlauzt, atlauzt; das Straßenpflaster uzplēst ielas bruģi; einen Brief atplēst vēstuli; II. v. n. s. 1. (sich öffnen) atvērties, (aufplatzen) pārsprāgt, šķelties, (von Blumen) izplaukt, (von Geschwüren) pārtrūkt; 2. (abreisen) aizceļot, doties ceļā; wollen wir *, sāksim iet; es ist Zeit aufzubrechen, laiks doties ceļā.

Aufbrechen, n. 1. uzlaušana, f.; atlaušana, f.; (des Straßenpflasters) uzplē-šana; f.; (eines Briefes) atplēšana, f.; 2. (von Blumen) izplaukšana, f.; 3. (Abmarsch) došanās ceļā. aufbrennen, I. v. a. (v. brennen) 1. nodedzināt, izdedzināt; 2. uzdedzināt; (jemm.) ein Zeichen iededzināt (kādam) zīmi; fam. (jemm. eins) uz-

šaut (kādam reizi); II. v. n. nodegt, sadegt; fig. uzliesmot, aufbringen, v. a. (v. bringen) 1. (herbeischaffen) Geld sagādāt od. sadabūt naudu; Truppen sapulcēt kaŗa-spēku; 2. (einführen) eine Mode ievest modē; (erfinden) izgudrot, izdomāt; fam. das hat er aufgebracht, to viņš ievedis; 4. fig. (erzürnen) sadusmot, sakaitināt; aufgebracht sein, būt dusmīgam; das wird ihn ordentlich tas viņu krietni uzbudinās. Aufbrin||gen, n. od. -gung, f. 1. (kaŗa-spēka) sapulcēšana, f.; 2. (modes) ievešana, f.; izgudrojums, f. Aufbruch, m. 1. (Abmarsch) aiziešana, f.; ceļā došanās, f; es ist Zeit zum laiks doties ceļā; 2. (Eingeweide) iekšas, f. pl.; 3. (der Wunde) pārtrū-kums, m.; 4. (des Ackers) uzplēsums, m.; zum ~ kommen (von Geschwüren) pārtrūkt; (von Knospen) izplaukt, aufbrüllen, v. n. uzbļaut, aufbügeln, v. a. uzgludināt. aufbürden, v. a. 1. (aufpacken) eine Last uzkraut nastu; 2. fig. (zur Last legen) (jemm. etw.) netaisni apvainot (kādu ar ko), uzvelt (kādam) vainu. Aufbür||den, n. -s, od. -dung, f. pl. -en, 1. (Aufpacken) uzkraušana, f.; uz-krāvums, m.; 2. fig. (Beschuldigung) apvainošana, f. aufbürsten, v. a. uzsukāt. aufdämmen, v. a. uzdambēt. aufdämmern, v. n. sākt aust; fig. es dämmert mir auf, man ataust gaismiņa, es sāku saprast, aufdecken, v. a. 1. (bloßlegen) atklāt, atsegt; fig. ein Geheimnis celt gaismā noslēpumu; 2. (ausbreiten) uzklāt, uzsegt.

Auf||decken, n. od. -deckung, f. 1. atklāšana, f.; gaismā celšana, f.; 2. uz-klāšana, f. auf'dienen, sich, v. refl. uzkalpot. aufdrängen, I. v. a. uzspiest; II. v. refl. sich uzspiesties, uzbāzties, uzmākties, uzplīties. aufdrēhen, v. a. uzgriezt; (losdrehen)

atgriezt, aufdringen, v. aufdrängen, aufdringlich, adj. uzbāzīgs, uzmācīgs. Aufdringlichkeit, f. uzbāzība, f.; uzbāzī-gums, m.

aufdrucken, v. a. uzdrukāt, uzspiest, aufdrücken, v. a. 1. uzspiest; 2. iespiest;

3. atspiest vaļā. Auf||drücken, n. od. -drückung, f. uzspiešana, f.; uzspiedums, m. aufeggen, v. a. 1. atecēt; 2. uzecēt.56

aufeinander, adv. viens aiz otra, viens pēc otra, cits aiz cita, viens pret otru; - folgen, sekot viens otram; - platzen od. stoßen, sadurties, sagrūsties. Aufeinan'der||folge, f. kārtība, f.; secība, f.; die - der Feiertage ist geändert, svētku dienu kārtība pārgrozīta, -legen, n. (Geometrie) figūru savienošana od. sakļaušana, f. -platzen, n. 'od. -stoßen, n. saduršanās, f. -stoß, m. sadursme, f. aufeisen, v. a. izlauzt ledu. Aufenthalt, m. 1. (Verweilen) uzturēšanās, f.; pakavēšanās, f.; (auf der Eisenbahn) zehn Minuten desmit minūtes ko uzkavēties; 2. (Hinderung) kavēklis, m.; (Verspätung) aizkavējums, m.; diese Sache leidet keinen šī lieta nav atliekama; ohne nekavējoties; 3. (dauernder Wohnsitz) mītne f.; (gesetzlicher Wohnsitz) dzīves vieta; einen ~ nehmen, uzturēties, dzīvot. Aufenthalts||dauer, f. uzturas ilgums, m.

-ort, m. uzturas vieta, dzīves vieta, f. auferlēgen, I. v. a. (jemm. etw.) «., uzlikt od. uzkraut (kādam ko); eine Strafe «•, piespriest sodu; II. v. refl. sich Zwang », piespiesties. Auferlē gen, n. od. -gung, f. uzlikšana,

f.; uzlikums, m. auferstēhen, v. n. (v. erstehen) celties

augšām; uzcelties. Auferstēhung, f. augšāmcelšanās, f.; uzcelšanās, f.. Auferstēhungsmorgen, m. augšāmcelšanās rīts, f. auf erwachen, v. n. pamosties, uzmosties, auf erwecken, v. a. 1. pamodināt, uzcelt;

2. uzmodināt (no nāves). Auf er I |wecken, n. 1. pamodināšana, f.; pamodinājums, m.; 2. (vom Tode) uz-modināšana (no nāves), f. -wecker, m. pamodinātājs, m. -weckung, f. v. -wek-ken.

auferziehen, v. a. (v. erziehen) uzaudzināt.

Auferziehung, f. uzaudzināšana, f. aufessen, v. a. (v. essen) apēst; -» lassen, apēdināt, auffädeln, v. a. uzdiegt, savērt uz diega, auffahren, I. v. a. (v. fahren) 1. die Kanonen nostatīt lielgabalus; 2. aizvest, pievest; II. v. n. s. 1.

uzbraukt; gen Himmel uzbraukt od. uzkāpt debesīs; 2. uzšauties, ātri izcelties; aus dem Schlafe uztrūkties no miega; (zusammenfahren) satrūkties; 3. fig. (heftig werden) saskaisties; (aufschreien) uzkliegt; 4. uzbraukt.

Auffahren, n. 1. (aus dem Schlaf) uz-trūkšanās, f.; 2. fig. (Heftigwerden) saskaišanās, f. auffahrend, adj. ātrs, iekarsīgs. Auffahrt, f. 1. uzbraukšana, f.; 2. uzbrauktuve, f.; uzbraucamais tilts, m.; 3. der Gesandten, sūtņu svinīga parādīšanās, f. auffallen, v. n. (v. fallen) s. 1. uzkrist, (sich öffnen) atkrist vaļā; 2. fig. (befremden) durties acīs; das fällt mir auf, tas man duŗas acīs. auf||fallend, od. -fällig, adj. svešāds, ērmīgs; sich auffällig machen, ērmoties, tā izturēties, ka duŗas acīs. auffangen, v. a. (v. fangen) uzķert; einen Hieb atsist cirtienu; Strahlen uztvert starus; fig. Neuigkeiten «., sadabūt od. saklausīt jaunas ziņas; fig. Briefe *, notvert vēstules. Auffan gen, n. od. -gung, f. pl. -en, uzķeršana, f.; - eines Briefes, vēstules notveršana, f.; . eines Hiebes, sitiena novēršana, f. auffassen, v. a. (erfassen) uzķert, (aufheben) pacelt, (begreifen) saprast; richtig «, pareizi saprast. Auffassung, f. uztvere, f. Auffassungsļļgābe, f. od. -kraft, f. od. -vermögen, n. attapība, f.; uztveres spēja, f. auf'findbār, adj. atrodams, auffinden, v. a. (v. finden) atrast, uziet. Auffin den, n. od. -dung, f. pl. -en,

atrašana, f.; atradums, m. auffischen, v. a. uzzvejot, sazvejot, aufflackern, od. aufflammen, v. n. uzliesmot, auch fig. auffliegen, v. n. (v. fliegen) 1. (von Vögeln) uzlaisties, (vom Vorhange) pacelties; 2. (in die Luft gesprengt werden) uzskriet od. uzsprāgt gaisā; - lassen, uzspert gaisā, uzspridzināt; 3. at-šauties od. atsprāgt vaļā. Auffliegen, n. 1. uzlaišanās, .f.; pacelšanās, f.; 2. uzsprāgšana gaisā, aufflimmern, v. n. h. uzmirdzēt. Aufflūg, m. uzlidojums, m.; pacelšanās, f.

auffordern, v. n. 1. uzaicināt; ielūgt;

2. zum Dueli izaicināt uz divkauju. Aufforderung, f. uzaicināšana, f.; uzaicinājums, m. auffressen, v. a. (v. fressen) apēst, auffrischen, v. a. atspirdzināt; sich », atspirdzināties, atspirgt; ein Gemälde atjaunot gleznojumam krāsas; fig. alte Erinnerungen atdzīvināt vecas atmiņas.Auffrischen — aufgestülpt

57

Auffri||schen, n. -s, od. -schung, f. atjaunošana od. atjaunojums . (gleznojuma), atdzīvināšana od. atdzīvinā-jums (atmiņu).

auf'führbär, adj. uzvedams, izrādāms.

aufführen, I. v. a. 1. (bauen) uzbūvēt, uzcelt; (aufschichten) Erde uzmest zemi; 2. (hinaufführen) uzvest (augšā); 3. ein Stück izrādīt lugu; 4. einen Posten ievest posteni; II. v. refl. sich uzvesties, izturēties.

Aufführung, f. 1. (Bau) uzbūve, f.; 2. uzvešana, f.; 3. » eines Stückes, lugas izrāde, f.; zur bringen, izrādīt; 4. (Betragen) uzvešanās, f.; izturēšanās, f.

Aufführungsrecht, n. izrādes tiesības, f. pl.

auffüllen, v. a. 1. (füllen) uzpildīt; (ausfüllen) aizpildīt; 2. den Wein «., uzliet od. pieliet vīnu; 3. (anschütten) uzbērt.

Auf||füllen, n. od. -füllung, f. uzpildīšana, f.; uzpildījums, m.

auffüttern, v. a. uzbaŗot.

Aufgabe, f. 1. eines Briefes, vēstules nodošana, f.; ~ eines Telegramms, telegrammas nosūtīšana, f.; der Güter, preču atdošana, f. 2. eines Rätsels, mīklas uzdošana, f.; 3. (aufgegebene Arbeit) uzdevums, m.; schriftliche rakstu darbs, m.; deiner - gemäß, izpildot tavu uzdevumu; 4. (Fahrenlassen) atstāšana, f.; atmešana, f.; - eines Amtes, atkāpšanās no amata; -eines Thrones, atsacīšanās no troņa.

aufgabeln, v. a. 1. uzdurt; 2. fig. fam. uzķert.

Aufgābenheft, n. uzdevumu burtnīca, f.

Aufgäbe II schein, m. nosūtāmā zīme, f. -zeit, f. nosūtīšanas laiks, m.

Aufgang, m. 1. (Emporsteigen) uziešana, f.; (aufwärts führender Gang) uzeja, f.; (Wachsen) uzdīgšana; zum »

bringen, uzdīdzināt, uzdiedzēt; 2. saules lēkšana od. lēkts, m.; beim -e der Sonne, saulei lecot; 3. (des Eises) atkusa; 4. (das Sich-öffnen) atvēršanās; f.; 5. beim des Vorhanges, priekškaram paceļoties.

aufgēben, v. a. (v. geben) 1. einen Brief nodot vēstuli; sein Gepäck atdot bagāžu; ein Telegramm nodot od. nosūtīt telegrammu; 2. (auferlegen) uzdot; eine Aufgabe uzdot darbu; 3. (fahren lassen) seine Stelle atstāt vietu; ein Recht », atsacīties no tiesības; den Geist «., izlaist garu, nomirt; die Hoffnung «., atmest cerības.

Aufge||ben, n. v. Aufgabe, -ber, m. 1. (Absender) nosūtītājs, m.; 2. - eines Rätsels, mīklas uzdevējs, m. aufgeblāsen, adj. (v. aufblasen) uzpūsts;

fig. uzpūtīgs. Aufgeblāsenheit, f. uzpūtība, f. Aufgebot, n. 1. iesaukums, m.; 2. (Veröffentlichung) uzsaukums, m. aufgebracht, adj. (v. aufbringen) uzbudināts.

Aufgēbung, f. pl. -en, 1. uzdošana (mīklas); 2. (Fahrenlassen) atstāšana, f.; (Verzichtleistung) atsacīšanās, f. aufgedunsen, adj. (geschwollen) uzpampis; (aufgetrieben) uzblīzis. aufgēhen, I. v. n. (v. gehen) 1. die Sonne geht auf, saule lec; ein neues Licht ist aufgegangen, jauns spīdeklis parādījies; 2. (von der Saat) uzdīgt;

3. (in die Höhe gehen) celties; der Teig geht auf, mīkla ceļas od. rūgst;

4. (sich öffnen) atvērties, (aufblühen) uzplaukt; die Tür ging auf, durvis atdarījās; das Fenster geht nach innen auf, logs atveŗas uz iekšu; die Augen gehen mir auf, acis man atveŗas; das Eis ist aufgegangen, ledus atkusis; das Geschwür ist aufgegangen, augonis pārtrūcis; die Naht ist aufgegangen, vīle atirusi; der Knoten ist aufgegangen, mezgls atrisinājies; 5. (aufgezehrt werden) iziet, tikt izlietātam od. iztērētam; viel Geld » lassen, izdot daudz naudas; II. v. refl. sich die Füße noberzēt kājas staigājot.

Aufgehen, n. 1. lēkšana (saules), f.; 2. atvēršanās (durvju), f.; uzplaukšana (puķu), f.

aufgeklärt, adj. (v. aufklären) apgaismots.

Aufgeklärtheit, f. apgaisme, f. Aufgeld, n. 1. (Wechslergebühren) piemaksa, f.; 2. (Handgeld) rokas nauda, f.

aufgelēgt, adj. (v. auflegen) jautrs; gut sein, labā omā; heute bin ich zu nichts šodien man prāts ne uz ko nenesas.

aufgeräumt, adj. (v. aufräumen) jautrs,

no visām raizēm atkratījies. Aufgeräumtheit, f. jautrība, f. aufgerēgt, adj. (v. aufregen) uzbudināts, uztraukts.

Aufgeregtheit, f. uzbudinājums, m. uztraukums, m. aufgeschaut! int. acis vaļā! aufgeschossen, adj. izstīdzis. aufgestülpt, adj. uzlocīts, atbraucīts; -e Stiefel, zābaki ar atlokiem; -e Nase, uzcirsts deguns.58

aufgetrieben, v. auftrieben, aufgewärmt, adj. (v. aufwärmen) uzsildīts.

aufgeweckt, adj. (v. aufwecken) uzmodināts; fig. modrs, vērīgs; er ist ein -er Kofp, viņam vērīga galva. Aufgewecktheit, f. modrīgums, m.; vērīgums, m. aufgeworfen, adj. (v. aufwerfen) -e Nase, uzcirsts deguns; -e Lippen, biezas lūpas, f. pl. aufgießen, v. a. (v. gießen) uzliet, aufglimmen, v. n. uzkvēlot. aufgraben, v. a. (v. graben) atrakt, uzrakt.

Aufgra||ben, n. od. -bung, f. pl. -en,

atrakšana, f.; atrakums, m. aufgreifen, v. a. (v. greifen) saķert, sakampt; einen Flüchtling notvert od. sagūstīt bēgli. Aufguß, m. uzlējums, m. -tierchen, n. in-

fuzorija, f. aufhāben, v. n. (v. haben) 1. einen Hut uzlicis cepuri; er hat den Hut auf, viņam cepure galvā; 2. den Mund turēt muti vaļā; 3. (Schularbeiten) ich habe drei Lieder auf, man uzdotas trīs dziesmas; das hat nichts auf sich, tas neko nenozīmē, aufhacken, v. a. atkapāt; das Eis uzkāpāt ledu; die Erde um einen Baum uzcirst zemi ap koku. Aufhacken, n. atkapāšana, f. (der Erde)

uzciršana, f. aufhāken, v. a. 1. atāķēt (jostu); 2. uz-āķēt.

aufhalsen, v. aufbürden, aufhalten, I. v. a. (v. halten) 1. turēt od. atstāt vaļā; fig. die Hand būt devīgam; 2.

(festhalten) apturēt, pieturēt, (zurückhalten) atturēt, (verhindern) aizkavēt; (eine Sache) vilcināt; ich will Sie nicht länger negribu jūs ilgāk uzkavēt; II. v. refl. sich «,

I. (verweilen) uzturēties, dzīvot, mist, (bleiben) palikt; 2. sich (über etw.) zoboties (par ko).

Aufhal||ten, n. apturēšana, f. -tung, f.

kavēklis, m. aufhängen, I. v. a. (v. hängen) pakārt;

II. v. refl. sich pakārties. Aufhängen, n. pakāršana, f. Aufhänger, m. -s, pl. (am Rocke) pa-

kaŗamais, uzkaŗamais, m. aufharken, v. a. uzkasīt, aufhaspeln, v. a. uztīt, aufhauen, v. a. (v. hauen) uzcirst, uzsist.

aufhäufeln, v. a. sakraustīt (mazās kopiņās); Erde um die Pflanzen «, uzruši-nāt zemi ap augiem, aufhäufen, I. v. a. sakrāt, (aufstapeln) uzkraut; II. v. refl. sich «., sakrauties. aufhēben, I. v. a. (v. heben) 1. (in die Höhe heben) uzcelt; (von der Erde) pacelt; 2. fig. (aufbewahren) uzglabāt; gut aufgehoben sein, būt labās rokās; 3. fig. (beendigen, schließen) pabeigt, slēgt; eine Belagerung pārtraukt aplenkumu; die Tafel celties no galda; das Lager •*, noārdīt nometni; eine Versammlung atlaist sapulci; (plötzlich abbrechen) pārtraukt; 4. fig. (abschaffen) atcelt (likumu), (unterdrücken) apspiest; 5. fig. (widerrufen) atsaukt; einen Kontrakt atcelt' od. iznīcināt kontraktu; II. v. refl. sich 1. izlīdzināties; 2. (vom Erdboden) pacelties.

Aufhēben, n. 1. uzcelšana, f.; pacelšana, f.; 2. (Aufsehen) viel -s (von etw.) machen, lielīties (ar ko); ohne viel -s zu machen, bez kādas lielīšanās. Aufhēbung, f. 1. uzcelšana, f.; 2. fig. (Wegnahme) atjemšana, f.; 3. fig. (Aufbewahrung) uzglabāšana, f.; 4. fig. pabeigšana, f.; 5. fig. atcelšana, f. Aufhēbungsbefehl, m. atcelšanas pavēle,

f.; pavēle atcelt, aufheften, v. a. 1. uzspiest, uzšūt; 2.

piespraust, piesist, aufheitern, I. v. a. 1. (vom Wetter) noskaidrot; 2. fig. (lustig machen) (jemn.) uzjautrināt (kādu); II. v. refl. sich 1. noskaidroties; der Himmel heitert sich auf, debesis noskaidrojas. Aufheiterung, f. pl. -en, 1. (vom Wetter) noskaidrošanās, f. 2. fig. uzjautrināšana, f. -smittel, n. uzjautrināms līdzeklis, m. aufhelfen, v. a. (v. helfen) palīdzēt; (jemm.) wieder a) pacelt (kādu) atkal kājās; b) fig. palīdzēt (kādam) tikt atkal uz kājām, aufhellen, I. v. a. apgaismot; fig. eine Frage paskaidrot jautājumu; II. v. refl. sich noskaidroties. Auf||hellen, n. -s, od. -hellung, f. pl. -en, apgaismošana, f.; noskaidrošanās, f.

aufhenken, I. v. a. pakārt; II. v. refl.

sich «., pakārties, aufhetzen, v. a. 1. (aufjagen) celt (zaķi etc.); 2. uzrīdīt, rīdīt, fig. (aufreizen) uzmusināt, uzgumdīt, auch rīdīt. Aufhetzen, n. uzmusināšana, f.; rīdīšana, f.

Aufhetzer, m. uzmusinātājs, m.; rīdītājs, m.

Aufhetzerei', f. od. Aufhetzung, f. pl.

-en, uzmusināšana, f.; uzmusinājums, m.

aufhetzerich, adj. rīdīgs. aufhissen, v. a. uzvilkt (karogu), aufhorchen, v. n. uzklausīties, vērīgi klausīties.

aufhören, v. n. nobeigties, pārtraukties; (vom Froste) atlaisties; (vom Regen) nostāties; (vom Zorne) mitēties; (von einem Gerede) apklust; (von Krankheiten, Jahreszeiten etc.) pāriet; hören Sie doch endlich einmal auf! stājieties jel reiz! Aufhören, n. pārstāja, f.; rima, f.; ohne

bez pārtraukuma, aufhüpfen, v. n. uzlēkt, aufjāgen, v. a. 1. celt (zaķi etc.), izdzīt, uztrenkt; 2. fam. (etw.) uzdzīt od. uzdabūt od. uzošņāt (ko), aufjammern, v. n. ievaimanāties, aufjauchzen, v. n. iegavilēties, aufjubeln, v. aufjauchzen, aufkämmen, v. a. uzsukāt, uzķemmēt, sasukāt.

Aufkauf, m. uzpirkums, m.; sapirkums, m.

aufkaufen, v. a. uzpirkt, sapirkt. Aufkäufer, m. uzpircējs, m. -in, f. uzpircēja, f.

aufkeilen, v. a. (einen Balken) siju pa-ķīlāt.

aufkeimen, v. n. 1. uzdīgt, sadīgt; 2. fig. uzzelt.

Aufkeimen, n. uzdīgšana, f. aufklappen, v. a. atvāzt, aufklären, I. v. a. 1. noskaidrot; 2. fig. (entwirren) nokārtot, (erklären) izskaidrot; 3. fig. (erleuchten) apgaismot; aufgeklärtes Jahrhundert, apgaismots gadu simtenis; II. v. refl. sich 1. (von Flüssigkeiten und vom Wetter) noskaidroties; 2. fig. (verständlich werden) nokārtoties, tapt saprotamam. Aufklären, n. v. Aufklärung. Aufklärer, m. -s, pl. apgaismotājs, m.;

paskaidrotājs, m. Aufklärung, f. >, pl. -en, 1. (von Flüssigkeiten) noskaidrošanās, f.; 2. fig. (Aufschluß) paskaidrojums, m.; (Erklärung) izskaidrojums, m.; (jemm.) » (über etw.) geben, paskaidrot (kādam ko); 3. fig. (Bildung) apgaismošana, f.; izglītība, f.; Zeitalter der apgaismības laikmets, m.; apgaismotāju laikmets, m. Aufklärungssucht, f. kāre izglītot ļaudis.

aufklauben, v. a. atlobīt; uzskubināt. Aufklauen, n. (von Sparren) spāŗu uz-

tupināšana od. uzkabināšana. aufklēben, I. v. a. uzlipināt; II. v. n. uzlipt.

Aufklēben, n. uzlipināšana, f.; uzlipša-na, f.

Aufklēber, m. uzlipinātājs, m. aufklettern, aufklimmen, v. n. uzkāpt, uzrāpties.

aufklopfen, v. a. 1. Nüsse atdauzīt riekstus; 2. (befestigen) uzsist; 3. (ein Pfühl) uzpurināt; (Eier) uzkult. aufknacken, v. a. Nüsse <*, pārkost od. atšķelt riekstus; fig. Rätsel atminēt mīklas.

auf knallen, v. a. 1. (jemm.) eins - uzšaut (kādam) reizi; 2. (mit der Peitsche) uzplīkšķināt, aufknöpfen, I. v. a. atpogāt; II. v. refl.

sich atpogāties. aufknüpfen, v. a. 1. (aufhängen) pakārt-,

2. (losmachen) atraisīt. Auf||knüpfen, n. od. -knüpfung, f. », 1. (Aufhängen) pakāršana, f.; 2. (Losmachen) atraisīšana, f. aufkochen, I. v. a. uzvārīt; II. v. n. uz-

virt; uzvārīties. Aufkochen, n. uzvārīšana, f.; uzviršana, f.

aufkommen, v. n. (v. kommen) 1. (aufstehen) pacelties, uzcelties; von einer Krankheit wieder atveseļoties od. atlaboties no slimības; 2. (heranwachsen) uznākt, uzdīgt; izaugt; 3. fig. niemand neben sich » lassen, neciest nevienu sacensi; 4. fig. (entstehen) izcelties, (sich festsetzen) nodibināties; 5. fig. (bürgen) (jemm. für etw.) galvot od. uzjemties atbildību (kādam par ko).

Aufkommen, n. 1. (Genesung) izveseļošanās; man zweifelt an seinem šaubās, vai viņš celsies; 2. fig. (Entstehung) izcelšanās, f.; 3. uzdīgšana, f.; 4. galvošana, f. aufkrāmen, v. a. nokopt, sakārtot, aufkratzen, v. a. 1. die Erde uzkasīt zemi; 2. atkasīt; 3. nokasīt, noskrambāt; 4. (Namen) iekasīt; 5. (Geige) uzčīgāt; 6. (von Hühnern) izkasīt (graudus); 7. (Wolle) uzkārst. aufkrämpen, v. aufkrempen. aufkräuseln, I. v. a. uzcirtot; II. v. refl. sich (vom Haare) sasprogāt; (vom Wasser) ņirbēt, aufkreischen, v. n. stipri ieķērkties. aufkrempen, v. a. uzlocīt, aufkriegen, v. aufbekommen.

aufkündigen, v. a. u. n. einem Mieter, einem Diener uzteikt īrniekam, sulainim; (jemm.) die Freundschaft atraut (kādam) draudzību. Aufkündi||gen, n. od. -gung, f. (eines Mietsverhältnisses) uzteikšana, f.; uzteikums, m.; • des Gehorsams, liegšanās paklausīt. Aufkündigungszeit, f. uzsakāms laiks, m. auflachen, v. n. iesmieties. aufläden, I. v. a. (v. laden) uzkraut, uzlikt; II. v. refl. sich sev uzkraut. Aufflä||den, n. uzkraušana, f. -der, m.

uzkrāvējs, m. -dung, f. v. -den. Aufläge, f. 1. (Abgabe) nodoklis, m.;

2. izdevums, m.; neue (unveränderte) jauns (nepārgrozīts) izdevums.

Auflager, n. uzgultne, f.; festes cieša

uzgultne. -stein, m. balstakmens, m. auflassen, v. a. (v. lassen) 1. (in die Höhe fliegen lassen) laist gaisā; eine Tür

atstāt durvis vaļā; 2. den Hut atstāt cepuri galvā, auflauern, v. n. (jemm.) uzglūnēt (kādam).

Auflau||ern, n. od. -erung, f. pl. -en,

uzglūnēšana, f. Auflauf, m. 1. sapulcēšanās, f.; (Zusammenrottung) sadrūzmēšanās, f.; (Krawall) kņada, f.; dumpis, m.; 2. (Mehlspeise) pūtelis, m. auflaufen, I. v. n. 1. (sich ansammeln) sakrāties; 2. (anschwellen) uzpampt, uztūkt; der Teig läuft auf, mīkla ceļas od. rūgst; (vom Wasser) uzplūst, celties; 3. (von Schiffen) uzskriet sēklī; II. v. refl. sich die Füße kājas no.-berzēt skrejot. Auflaufen, n. 1. (Ansammeln) sakrāšanās, f.; 2. (vom Wasser) uzplūšana, f.;

3. - eines Schiffes, kuģa uzskriešana sēklī.

auflauschen, v. n. uzklausīties, sacelt ausis.

auflēben, v. n. uzdzīvot; wieder atdzīvoties, auflecken, v. a. uzlaizīt. auflegen, I. v. a. 1. uzlikt; den Sattel apseglot zirgu; 2. (auferlegen) (jemm. etw.) uzkraut od. uzlikt (kādam ko); einen Eid nojemt zvērestu ; eine Strafe », piespriest sodu; 3. (hinlegen) seine Karten atklāt savas kārtis; 4. ein Buch izdot grāmatu; II. v. refl. sich atspiesties, uzgulties.

Auflēļ'gen, n. od. -gung, f. uzlikšana, f.;

uzlikums, m. auflēhnen, I. v. a. uzsliet, atsliet; II. v. refl. sich 1. (sich stützen) atslieties,

atmesties; 2. fig. (sich empören) sacelties; sich gegen einen Befehl pretoties pavēlei. Aufleh||nen, n. od. -nung, f. pl. -en,

I. (Stützen) atbalstīšanās, f.; 2. fig. (Empörung) sacelšanās, f.; dumpis, m.

aufleimen, v. a. uzlīmēt.

aufläsen, v. a. (v. lesen) uzlasīt, salasīt;

Ähren savārpot. Auflesen, n. uzlasīšana, f.; (von Ähren)

savārpošana, f. auflocken, v. a. uzirdināt, sairdināt; (vom Brote) atmīkstināt; (von einem Knoten) atrisināt. Auf||lockern, n. od. -lockerung, f. uzirdināšana, f.; uzirdinājums, m. auflodern, v. n. uzliesmot, iedegties

(auch fig.). auflös||bär, od. -lieh, adj. 1. (von Körpern) izkausējams, atšķaidāms; 2. (von Gleichungen) atrisināms. Auflösbärkeit, f. 1. (von Körpern) izkausē jamība, f.; atšķaidāmība, f.; 2. fig. (von Gleichungen) atrisināmība, f. auflösen, I. v. a. 1. atsiet, atrisināt, auch in der Musik); einen Knoten atrisināt mezglu; (das Haar) atpīt, izlaist (matus); 2. (flüssig machen) sa-šķīdināt, (schmalzen) izkausēt, (verdünnen) atšķaidīt; 3. (in seine Bestandteile zerlegen) sadalīt; 4. fig. (aufheben) ein Parlament atlaist parlamentu; eine Ehe šķirt laulību; 5. fig. eine Aufgabe atrisināt uzdevumu; ein Rätsel uzminēt mīklu;

II. v. refl. sich 1. (losgehen) atrist, atrisināties, atraisīties; atpīties; 2. (flüssig werden) izkust; atšķaidīties; 3. (sich zerlegen) sadalīties, (zerrüttet werden) sadrupt, (sich trennen) izšķirties, sich in nichts », iznīkt, izputēt.

Auflösen, n. v. Auflösung auflösend, adj. (in der Chemie) atšķaidāms od. sadalāms līdzeklis. Auflösung, f. 1. atrisināšana, f.; atrisinājums, m.; 2. (von Flüssigkeiten) atšķaidīšana, f.; izkausēšana, f.; atšķaidījums, m.; izkausējums, m.; 3. (der Ehe) šķiršana, f.; 4. (Zerlegung) sadalīšana; 5. fig. (Aufhebung) slēgšana, f.; atlaišana, f.; (Zerfall) sabrukšana, f.; sabrukums, m.; 6. fig. iznākums, m.; uzminējums, m. (mīklas); atslēga, f. auflösungsfähig, adj. atšķaidāms; fig. atrisināms.

Auflösungsmittel, n. atšķaidāmais līdzeklis, m. aufmachen, I. v. a. atvērt, atdarīt, attaisīt; (ein Fenster) atvērt; (ein Buch)

atšķirt; (einen Brief) atplēst; (das Haar) atplt; (das Bett) uztaisīt; II. v. refl. sich celties, taisīties, doties ceļā; sich auf und davon machen, aizmukt, aizbēgt. Aufmachen, n. attaisīšana, f. aufmahlen, v. a. (v. mahlen) alles

visu samalt, aufmālen, v. a. uzgleznot. Aufmarsch, m. gājiens, m. (rindās). Aufmäß, n. virsmērs, m.; uzberas, f. pl.;

- geben, dot virs mēra. auf mauern, v. a. 1. uzmūrēt; 2. izmūrēt, aufmerken, I. v. n. uzmanīt, uzklausīties; II. v. a. piezīmēt, aufmerksām, adj. uzmanīgs; (jemn. auf etw.) machen, darīt uzmanīgu (kādu uz ko).

Aufmerksamkeit, f. pl. -en, 1. uzmanība, f.; 2. (Zuvorkommenheit) laipnība, f.

aufmuntern, v. a. 1. (wecken) pamodināt; 2. (aufheitern) uzjautrināt; 3. (antreiben) uzmudināt, paskubināt. Aufmunterung, f. pl. -en, paskubinājums, m.; izklaidējums, m. aufnageln, v. a. uznaglot, pienaglot, aufnāgen, v. a. 1. atgrauzt; 2. sagrauzt, aufnähen, v. a. uzšūt. Aufnahme, f. pl. -n, 1. uzjemšana, f.; piejemšana, f.; (eines Gastes) sajem-šana, f.; pacienāšana, f.; eine freundliche ~ finden, tikt laipni sajemtam; 2. (Borgen) - einer Summe Geldes, naudas summas aizjemšanās, f.; 3. (Zeichnung) zīmējums, m.; photographische uzjēmums, m.; 5. eines Protokolls, protokola sastādīšana, f. -bedingung, f. uzjemšanas nosacījums, m. -prüfung, f. uzjemšanas pārbaudījums, m. aufnehmbār, adj. uzjemams. aufnehmen, v. a. (v. nehmen) 1. (aufheben) pacelt; eine Masche uzmest aci; fig. die Unterhaltung wieder atjaunot sarunu; 2. (zulassen) (jemn.)

uzjemt (kādu); (als Gast empfangen) sajemt, pacienāt; 3. (fassen) aptvert; 4. fig. (auffassen, auslegen) saprast; (etw.) als eine Beleidigung uzskatīt (ko) par aizvainojumu; 5. Geld aizjemties naudu; eine Anleihe aizjemties, izdarīt aizjēmumu; ein Protokoll sarakstīt protokolu; photographisch uzjemt; 6. fig. (wagen) den Kampf uzsākt cīņu. Aufnehmen, n. v. Aufnahme, aufnieten, v. a. uzkniedēt, atkniedēt. aufnötigen, v. a. (jemm. etw.) uzspiest (kādam ko).

aufopfern, I. v. a. uzupurēt, ziedot; II.

v. refl. sich uzupurēties, ziedoties. Aufopferung, f. uzupurēšana, f.; uzupu-

rējums, m. aufopferungsfähig, adj. spējīgs uzupurēties od. ziedoties, aufpacken, v. a. uzkraut, aufpäppeln, v. a. uzaudzināt bērnu, neveselīgi baŗojot. aufpassen, v. n. uzmanīt; (jemm.) gaidīt (uz kādu). Auf||passen, n. -s, uzmanīšana, f. -passer, m. -s, pl. uzmanītājs, m.; izlūks, m.

aufpflanzen, v. a. uzstādīt, nostādīt; eine Fahne uzvilkt karogu; sich nostāties; - lassen, nostādināt, aufpflügen, v. a. uzart, atart. aufpfropfen, v. a. uzpotēt, aufpicken, v. a. 1. atknābt; 2. uzknābt. aufplätten, v. aufbügeln, aufplatzen, v. a. pārsprāgt, pārplīst; (von Brettern) saplaisāt; (von Händen) sasprēgāt, aufpolieren, v. n. uzpolēt. aufprägen, v. a. uzspiest, aufpūdern, v. a. uzpūderēt. Aufputz, m. 1. uzposums, m.; 2. stuka-tūra, f.

aufputzen, I. v. a. 1. (reinigen) notīrīt; 2. (schmücken) uzpost; II. v. refl. sich », uzposties, aufquellen, I. v. a. uzbriedināt; II. v. n.

(v. quellen) uzbriest. aufraffen, I. v. a. sagrābt; seine Kleider pacelt drēbes; II. v. refl. sich 1. pacelties; atjemties (no slimības); 2. fig. sajemties. aufragen, v. n. hoch », pacelties augstu gaisā.

aufrāten, v. a. uzminēt, aufrauchen, v. a. izpīpēt, izsmēķēt, aufräumen, v. a. u. n. 1. nokopt; ein Zimmer od. in einem Zimmer uzpost od. uzkopt istabu; 2. (mit etw.) izbeigt (ar ko); mit einer Ware iz-pārdot preci; fig. unter den Beamten atlaist nederīgus ierēdņus; mit seinen früheren Ansichten atmest savus senākos uzskatus. Aufräu||men, n. uzkopšana, f.; beim uzkopjot, -mer, m. uzkopējs, m. -mung, f. v. -men. aufrechnen, v. a. uzlēst. aufrecht, adj. u. adv. (gerade) taisns, (aufgerichtet) stāvus; «. gehen, iet taisni.

Aufrechterhalten, f. uzturēšana, f. aufrēgen, I. v. a. (in Unruhe versetzen) uzbudināt, uztraukt; das ganze Haus62

sacelt nemieru od. uztraukumu visā namā; II. v. refl. sich (über etw.) uzbudināties, uztraukties (par ko). Aufre||gen, n. uzbudināšana, f. -ger, m. -s, pl. uzbudinātājs, m. -gung, f. uzbudinājums, m.; uztraukums, m.j in » geraten, uzbudināties, uztraukties; in «. bringen, uzbudināt, uztraukt, aufreiben, I. v. a. (v. reiben) 1. uzberzt; 2. saberzt (krāsas); 3. atberzt; die Haut noberzt ādu; 4. fig. (zerstören) izpostīt, (zu Grunde richten) iznīcināt, (erschöpfen) nogurdināt, nomākt, novārdzināt, (entkräften) nobeigt od. nopūlēt; -de Tätigkeit, darbība, kas

nogurdina; II. v. refl. sich », nogurdi-nāties.

Aufrei||ben, n. od. -bung, f. 1. noberšana (ādas), f.; 2. fig. (Erschöpfung) nogurdināšana, f.; nogurdinājums, m. aufreihen, v. a. uzvērt, aufreißen, I. v. a. (v. reißen) 1. uzplēst; die Tür » atraut durvis; das Pflaster uzlauzt bruģi; fig. die Augen atplēst acis; II. v. n. uzplīst, saplaisāt, sasprāgt; (von der Naht) atirt. Aufreißen, n. uzplēšana, f. aufreizen, v. a. 1. sagumdīt (kādu uz ko); das Volk samusināt tautu; 2. (in Aufregung versetzen) uzbudināt, uztraukt.

Aufrei||zen, n. v. -zung. -zer, m. -s, pl.

uzbudinātājs, m., (Aufwiegler) sa-musinātājs, m., (Wühler) gumdītājs, m. -zung, uzbudinājums, m. auf rennen, I. v. n. (v. rennen) uzskriet;

II. v. a. eine Tür «., iegāzt durvis, aufrichten, I, v. a. 1. (in die Höhe richten) uzcelt stāvu, nostatīt taisni, einen Hebekran uzstatīt celtni; (errichten) celt; ein Gebäude celt ēku; 2. fig. (trösten) (jemm.) iepriecināt (kādu); II. v. refl. sich uzcelties, pacelties, nostāties stāvus; fig. sajemt dūšu; mierināt sevi (ar ko). Aufrich||ten, n. v. Aufrichtung, -ter, m.

(in der Anatomie) cēlējs (muskulis), aufrichtig, adj. atklāts. Aufrichtigkeit, f. atklātība, f. Aufrichtung, f. 1. uzcelšana, f.; uzstatī-šana, f.; 2. fig. (Tröstung) iepriecinājums, m.

aufriegeln, v. a. atbultēt, atšaut. Aufriß, m. uzzīmējums, m.; rasējums, m. aufritzen, v. a. uzskrambāt. Aufritzung, f. >., pl. -en, uzskrambāšana,

f.; uzskrambājums, m. aufrollen, I. v. a. 1. (zusammenrollen) uztīt, uzritināt; (Vorhang) pacelt; (Wäsche) velt; 2. (auseinanderrollen)

attīt, atritināt; fig. eine Frage celt od. iekustināt jautājumu; II. v. n. (vom Vorhang) pacelties; III. v. refl. sich satīties. Aufrollen, n. 1. uztīšana, f.; 2. attīšana, aufrücken, I. v. n. pacelties, tikt paaugstinātam; er ist zum Obersten aufgerückt, viņš sasniedzis pulkveža pakāpi ; II. v. a. uzvirzīt, pacelt. Aufruf, m. uzsaukums, m.; (Vorladung)

aicinājums, m. aufrūfen, v. a. (v. rufen) 1. die Namen nolasīt od. izsaukt vārdus; die Zeugen izsaukt lieciniekusj 2. uzaicināt.

Aufru||fen, n. od. -fung, f. pl. -en, uzsaukšana, f.; uzsaukums, m. Aufruhr, m. -s, 1. nemieri, m. pl., (Getümmel) burzma, f.; in «. versetzen, sacelt nemieru; 2. (Empörung) dumpis, m.; sacelšanās, f.; in - bringen, sacelt dumpi.

aufrühren, v. a. uzjaukt, sakustināt; fig. ein Volk uzmusināt tautu; die Leidenschaften satracināt kaislības. Aufrüh||ren, n. sacelšana, f. -rer, m. -s, pl. musinātājs, m.; dumpinieks, m. aufrührerisch, adj. dumpīgs. AufruhrIjgeist, m. nemieru gars. -Stifter,.

m. nemieru cēlējs, m.; musinātājs, m. aufrütteln, v. a. 1. atkratīt vaļā; 2. uzpurināt; (jemn.) aus dem Schlafe uzpurināt (kādu) no miega. Auf||rütteln, n. od. -rüttelung, f. pL -en, uzpurināšana, f.; uzpurinājums, m.

aufsacken, v. a. uzlikt maisu; uzkraut, aufsāgen, v. a. 1. (hersagen) seine Lektion «., uzsacīt savu lekciju; 2. (aufkündigen) uzteikt. Auf sä|| gen, n. od. -gung, f. pl. -en, 1. (Hersagen) uzsacīšana, f.; 2. (Aufkündigung) uzteikšana, f.; uzteikums, m. aufsägen, v. a. atzāģēt, aufsammeln, v. a. sakrāt, savākt, aufsatteln, v. a. uzseglot. aufsässig, v. aufsätzig. Aufsatz, m. 1. uzlikums, m.; izrotājums, m.; 2. (Kopfputz) galvas rota; 3. (Tafelaufsatz) galda izrotājums, m.; 4. (schriftliche Ausarbeitung) sacerējums, m., domraksts, m.; 5. (Hochbau) cilnis, izcilnis, m.; Aufsatzband, n. uzkaru viras, f. pl. aufsätzig, adj. naidīgs, dumpīgs. Aufsatzthema, n. domraksta temats, m. aufsaugen, v. a. (v. saugen) 1. uzsūkt, uzzīst; 2. (in sich saugen) iesūkt, iezīst; 3. atsūkt vaļā, atzīst vaļā.

Aufsaugefähigkeit, f. uzsukšanas spējas, f. pl.

aufsäugen, v. a. uzzīdīt. aufschanzen, v. a. uzmest valni, aufschärfen, v. a. uzasināt, uztrīt; eine

Säge uzbrucināt, uzkapināt. Aufschārļļfen, n. od. -fung, f. uzasinä-šana, f.; uzasinājums, m.; - einer Säge, uzbrucināšana, f.; uzbrucinā-jums, m.

aufscharren, v. a. 1. uzkasīt, uzraust;

2. atkasīt, atraust. aufschauen, v. a. 1. pacelt acis, uzlūkot, aufschaufeln, v. a. 1. uzmest ar lāpstu

2. atrakt ar lāpstu, aufschäumen, v. n. 1. uzputot, iesākt putot; 2. fig. uztraukties, sadusmoties, aufscheren, v. a. (Weberei) uzšķērēt. aufscheuchen, v. a. iztramdīt, izbiedēt, aufscheuern, v. a. 1. uzberzt; 2. (verletzen) noberzt (ādu), aufschichten, v. a. uzkraut, sakraut (kārtās).

Aufschich||ten, n. v. -tung, -ter, m. uz-krāvējs, m. -tung, f. uzkraušana, f.; uzkrāvums, m.; - der Gebirgsarten, krāstījums, m. aufschieben, v. a. (v. schieben) 1. atbīdīt vaļā; 2. (verschieben) atlikt. Aufschie||ben, n. od. -bung, f. pl. -en,

atlikšana, f. Aufschiebung, m. uznaglojums, m. (spā-

ŗu pakāju galiem), aufschießen, I. v. a. (v. schießen) atšaut vaļā; II. v. n. 1. šauties (augšup);

2. ātri augt.

Aufschlag, m. 1. uzsišanās, f.; - der Kugeln, ložu atsišanās, f.; 2. atloks, m.;

3. (Verteuerung) sadārdzinājums, m.; cenas paaugstinājums, m.; 4. mit einem reizenden -e der Augen, acis daiļi paceļot; 5. beim -e des Buches, grāmatu atšķiŗot.

aufschlāgen, I. v. a. (v. schlagen) 1. (gewaltsam öffnen) atsist vaļā; Nüsse atšķelt od. atdauzīt riekstus; ein Faß atspundēt mucu; 2. (öffnen) atvērt; ein Buch atšķirt grāmatu; die Augen «, atvērt od. pacelt acis; (erwachen) atmosties; 3. ein Wort in einem Wörterbuche «, uzmeklēt vārdu vārdnīcā; 4. eine Karte «., atklāt karti; 5. (befestigen) uzsist, piesist; ein Hufeisen piekalt pakavu; 6. ein Lager ierīkot nometni; seinen Wohnsitz apmesties dzīvot (kādā vietā); II. v. n. 1. uzsisties; 2. (von Kugeln) atsisties; 3. (in die Höhe schlagen) ātri pacelties, uzlēkt, fig. (verteuern) sadārdzināt, paaugstināt cenu; III. v.

refl. sich das Gesicht sasist sev seju krītot.

Aufschlāgen, n. 1. uzsišana, f.; 2. (öffnen) atvēršana, f.; beim ~ der Augen, acis atveŗot; 3. uztaisīšana, f.; sarīkošana, f. 4. fig. (Verteuerung) sadārdzināšana, f.; cenas paaugstināšana, f. aufschleifen, v. a. (v. schleifen) uztrīt. aufschließen, I. v. a. (v. schließen) 1. atvērt; die Tür atslēgt durvis; fig. (jemm.) sein Herz atklāt od. atvērt (kādam) sirdi; 2. fig. (aufklären) paskaidrot, iztulkot; II. v. refl. sich (von Blumen) atvērties. Aufschlie[[ßen, n. v. -ßung. -ßer, m. atvērējs, m.; atslēdzējs, m. -ßung, f. atvēršana, f. aufschlitzen, v. a. uzšķērst, aufschluchzen, v. n. iešņukstēties. Aufschluß, m. (Aufklärimg) paskaidrojums, m.; (jemm.) «. (über etw.) geben, paskaidrot, paziņot (kādam ko); sich - (über etw.) verschaffen, tuvāk iepazīties (ar ko), aufschmelzen, I. v. a. (v. schmelzen) 1. atkausēt; 2. izkausēt; II. v. n. 1. atkust; 2. izkust, aufschmieden, v. a. uzkalt, piekalt, aufschmieren, v. a. uztriept, uzziest. aufschnallen, v. a. 1. (befestigen) uz-sprādzēt, piesprādzēt; 2. (losschnallen) atsprādzēt, aufschnappen, v. a. sakampt, uzķert (ar muti).

aufschneiden, I. v. a. (v. schneiden) (öffnen) atgriezt; uzgriezt; II. v. n. (öffnen) atgriezt; uzgriezt; II. v. n. (übertreiben) pārspīlēt, (prahlen) palielīties.

Aufschnei[|den, n. 1. atgriešana, f.; 2. (Übertreibung) pārspīlēšana, f.; (Prahlerei) lielīšanās, f. -der, m. balamutis, m.

Aufschneiderei', f. v. Aufschneiden 2. aufschneiderisch, adj. lielīgs. Aufschneidung, f. pl. -en, atgriešana, f.

aufschnellen, I. v. a. uzlēcināt (gaisā);

II. v. n. spēji uzlēkt od. uzšauties. Aufschnitt, m. 1. uzgriezums, m.; 2. kalter auksta gaļa šķēlēs, aufschnüffeln, v. a. uzokšķerēt, uzošņāt, aufschnüren, v. a. 1. uzsiet; 2. (losmachen) atsiet vaļā, atraisīt, aufschöbern, v. a. samest

kaudzē, aufschöpfen, v. a. uzsmelt, sasmelt. Auf Schößling, m. atvase, f.; (von Menschen) ātraudzis, m. aufschrammen, v. a. die Haut «, uz-skrambāt ādu.64

aufschrauben, v. a. 1. uzskrūvēt, pieskrūvēt; 2. (losschrauben) atskrūvēt. aufschrecken, I. v. a. iztrūcināt, izbiedēt; II. v. n. uztrūkties, izbīties. Aufschrei, m. iekliegšanās, f.; kliedziens, m.

aufschreiben, v. a. (v. schreiben) uzrakstīt, uzzīmēt, aufschreien, v. n. (v. schreien) 1. iekliegties; 2. uzkliegt, uzbļaut. Aufschrift, f. uzraksts, m.; (Adresse) adrese, f.

Aufschub, m. atlikšana, f.; (der Zahlungsfrist) pagarinājums, m.; die Sache duldet keinen lieta nav kavējama od. atliekama, aufschürfen, v. a. nospraukt. aufschürzen, v. a. uzsiet, uzspraust (drēbes).

aufschütteln, v. a. uzkratīt, uzpurināt, aufschütten, v. a. 1. uzbērt; 2. einen Damm «, uzmest dambi; 3. (aufspeichern) sabērt, sakrāt (noliktavā). Aufschüttung, f. pl. -en, 1. uzbērums, m.; (aufgeschüttete Erde) uzmesta zeme, f.; uzmetums, m.; (Damm) dambis, m.; 2. (Aufspeicherung) krājums, m.

aufschützen, v. a. das Wasser nodam-

bēt ūdeni, aufschweißen, v. a. uzlodēt. aufschwellen, v. n. (v. schwellen) uzpampt, uztūkt. Aufschwellung, f. uzpampums, m. aufschwingen, v. refl. (v. schwingen) sich (sich erheben) pacelties; 2. (aufspringen) uzlēkt; 3. (hinauffliegen) uzlaisties, uzmesties; 4. (sich emporschwingen) celties, attīstīties. Aufschwingen, n. v. Aufschwung. Aufschwung, m. 1. piecelšanās, f.; (von Vögeln) uzlaišanās, f.; 2. fig. einen raschen ~ nehmen, ātri uzplaukt, aufsehen, v. n. (v. sehen) 1. pacelt acis;

2. pielūkot, uzraudzīt. Aufsēhen, n. 1. acu pacelšana, f.; 2. -machen od. erregen, vērst uz sevi uzmanību; ohne klusi, bez trokšņa. Aufseher, m. uzraugs, m.; in der Wirtschaft, vagars, m.; stārasts, m.; (über die Kleete) klētnieks, m. -in, f. uzraudze, f.

aufsein, v. n. 1. būt kājās, būt augšā;

2. (wach sein) būt nomodā. Aufsein, n. nomodā būšana, f. aufsetzen, I. v. a. 1. uzlikt; den Hut likt cepuri galvā; fig. einer Sache die Krone slaveni nobeigt kādu lietu; 2. (aufrichten) pacelt; (ein Stockwerk) piebūvēt; Knöpfe-, uzšūt pogas; die

Segel uzvilkt buras; 3. fig. (verfassen) uzrakstīt, sacerēt; einen Kontrakt sastādīt kontraktu; II. v. refl-sich », 1. uzsēsties; aufs Pferd uz kāpt zirgam mugurā; (im Bette) izcel-. ties sēdus.

Auf||setzen, n. 1. uzlikšana, f.; 2. fig.

uzrakstīšana, f. Aufsetzer, m. uzstādītājs, m. aufseufzen, v. n. nopūsties. Aufsicht, f. uzraudzība, f.; führen, uzraudzīt.

Aufsichtsļļbeamte(r), m. kontroles ierēdnis, m.; uzraudzītājs, m. -behörde, f. uzraudzības iestāde, f. Aufsitz, m. zum - bereit sein, būt gatavam kāpt zirgam mugurā, aufsitzen, v. n. (v. sitzen) 1. (festsitzen) aizķēries; 2. (aufbleiben) palikt augšā od. nomodā; 3. kāpt od. sēsties zirgam mugurā; aufgesessen! zirgos! aufspalten, I. v. a. uzšķelt, uzskaldīt, pārskaldīt; II. v. n. sich uzšķelties. aufspannen, v. a. uzstiept; (befestigen) (den Hahn an der Flinte) uzvilkt; alle Segel uzvilkt visas buras. Aufspannen, n. uzvilkšana, f. aufspāren, v. a. 1. uztaupīt, sataupīt;

2. fig. (verschieben) atlikt, atstāt. Aufspārung, f. uztaupījums, m. aufspeichern, v. a. sabērt od. sakrāt noliktavā.

Auf spei| ichern, n. od. -cherung, f. pl.

-en, 1. sabēršana, f.; 2. (Aufhäufung) sakrāšana, f. aufsperren, v. a. plaši atvērt; das Maul

atplēst muti vaļā. aufspielen, I. v. a. uzspēlēt; II. v. n. zum Tanze uzspēlēt dejai; III. v. refl. sich izrādīties, aufspießen, v. a. uzdurt; (durch einen

Stich töten) nodurt, aufsprengen, v. a. 1. uzspridzināt; 2.

Wasser-, uzslacināt ūdeni. Aufsprengen, n. 1. uzspridzināšana, f.;

2. uzslacīšana, f. aufsprießen, v. a. uzdīgt, aufspringen, v. n. (v. springen) 1. uzlēkt; (in die Höhe fahren) uzšauties augšā; 2. atlēkt od. atsprāgt vaļā; 3. (bersten) atšķelties; (platzen) saplīst, saplaisāt; (von Knospen) raisīties; die Hände, die Lippen sind ihm aufgesprungen, rokas, lūpas viņam sasprēgājušas.

Aufspringen, n. 1. uzlēkšana, f.; 2. ātra atvēršanās, f.; 3. - der Haut, ādas sasprēgāšana, f. aufspritzen, I. v. a. uzšļākt, uzslacīt; II. v. n. uzšļākties.aufsprossen — Auftrag

65

aufsprossen, v. n. uzdīgt, aufsprudeln, v. n. uzburbuļot, uzmutuļot.

Aufsprung, m. uzleciens, m. aufspülen, v. a. uzspolēt. aufspülen, v. a. uzskalot. aufspünden, v. a. atspundēt. aufspüren, v. a. uzošņāt. Aufspü||ren, n. od. -rung, f. pl. -en,

pēdu uziešana, f.; fig. izošņāšana, f. aufstacheln, v. a. uzkūdīt, aufstampfen, I. v. a. piesist, piestampāt; II. v. n. mit dem Fuße-, piesist ar kāju.

Aufstand, m. sacelšanās, f.; dumpis, m. Aufstandsversūch, m. mēģinājums sacel- ļ

ties, sacelšanās mēģinājums, m. auf ständig, adj. dumpīgs, aufstāpeln, v. a. uzkraut, sakraut. Aufstāpelung, f. pl. -en, uzkraušana, ļ

f.; uzkrāvums, m. aufstechen, v. a. (v. stechen) 1. uzdurt; 2. (befestigen) piedurt; 3. (öffnen) at-durt vaļā.

aufstecken, v. a. 1. uzspraust, uzdurt; 2. (befestigen) piespraust; 3. (aufpflanzen) uzstādīt; die Flagge uzvilkt karogu, aufstēhen, v. n. (v. stehen) uzcelties; (wider jemn.) sacelties, sadumpoties (pret kādu). Aufstēhen, n. celšanās, f.; beim ceļoties.

aufsteigen, v. n. (v. steigen) uzkāpt; (von Dämpfen) celties, piecelties; fig. es steigt mir ein Gedanke auf, man iešaujas doma prātā. Aufsteigen, n. uzkāpšana, f.; celšanās, f. aufsteigend, adj. kāpjošs, uz augšu ejošs.

aufstellen, I. v. a. 1. uzstatīt, uzlikt; eine Maschine «., uzstatīt mašīnū; eine Säule uzcelt stabu; fig. eine Rechnung sastādīt lēsumu; 2. fig. (vorbringen) eine Behauptung «., apgalvot; einen Beweis pierādīt; 3. fig. (vorschlagen) einen Kandidaten «, uzstādīt; 4. fam. (machen) darīt; es läßt sich nichts mit ihm ar viņu nekas nav darāms (od. iesākams); II. v. refl. sich uzstāties, nostāties; sich hintereinander nostāties vienam aiz otra.

Auf||stellen, n. uzstatīšana, f. -Stellung, f. 1. (als Tätigkeit) v. -stellen; 2. (als Zustand) uzrādījums, m.; - nehmen, nostāties; 3. (Verzeichnis) saraksts, m. Aufstellungskosten, pl. izdevumi par uz-statīšanu.

aufstemmen, v. a. 1. atspiest, atbalstīt (roku); sich atbalstīties ; 2. atkalt vaļā.

aufstoßen, I. v. a. (v. stoßen) 1. atgrūst vaļā; 2. uzgrūst; II. v. n. 1. uzgrūs-ties, sadurties; 2. (gären) rūgt; 3. (aus dem Magen) atraugāties; das Bier stößt mir auf, man nāk atraugas no alus; 4. fig. (begegnen) atgadīties. Auf stoßen, n. 1. atgrūšana, f.; 2. (Zusammenstoßen) saduršanās, f.; 3. (aus dem Magen) atraugas, f. pl. aufstrählen, v. n. uzstarot. aufstrēben, v. n. dzīties, censties uz augšu.

aufstreichen, v. a. uzziest, uztriept, aufstreifen, v. a. 1. uzbraucīt, uzlocīt,

atlocīt; 2. (öffnen) atbraucīt vaļā. aufstreuen, v. a. uzbērt, uzkaisīt. Aufstrich, m. 1. uzziedums, m.; 2. (in

der Musik) vilciens uz augšu, aufstricken, v. a. 1. uzadīt; 2. izadīt, auf striegeln, v. a. ein Pferd nosukāt zirgu.

aufstülpen, v. a. 1. uzlocīt, atlocīt; fig. eine aufgestülpte Nase, uzcirsts deguns; 2. uzbāzt (cepuri), aufstürzen, I. v. a. uzgāzt; II. v. n. uzgāzties.

aufstützen, I. v. a. atspiest, atbalstīt; II. v. refl. sich atspiesties, atbalstīties.

aufsuchen, v. a. uzmeklēt, sameklēt. Aufsu||chen, n. od. -chung, f. pl. -en,

uzmeklēšana, f. auftafeln, v. auftischen, auftākeln, I. v. a. sarīkot kuģi; II. v.

refl. sich uzcirsties. Auftakt, m. priekštakts, f. auftauchen, v. n. 1. iznirt, uzpeldēt; 2. fig. (zum Vorschein kommen) parādīties; (von einem Gerüchte) celties. Auftauchen, n. 1. uzpeldēšana, f.; iz-niršana, f.; 2. fig. (Erscheinen) parādīšanās, f.; celšanās, f. auftauen, I. v. a. atkausēt; II. v. n. atkust; fig. iesilt. Auftauen, n. atkausēšana, f.; atkušana,

f.; fig. iesilšana, f. auftischen, v. a. die Speisen uzlikt

ēdienus galdā; (bewirten) pacienāt. Auftrag, m. -(e)s, pl. -träge, uzdevums, m.; pavēle, f.; im -e (jems.) kommen, nākt (kāda) uzdevumā; ich habe den •», das zu tun, man uzdots to darīt; sich eines -es entledigen, izpildīt, kas uzdots; 2. pasūtinājums, m.; (Bestellung) Ihrem -e gemäß, izpildot jūsu pasūtinājumu.

auf'trägen, v. a. (v. tragen) 1. (auf den Tisch setzen) uzlikt, uznest; 2. Farben uzziest; 3. (zeichnen) uzzīmēt; 4. (jemm. etw.) uzdot (kādam ko). Aufträgen, n. 1. uznešana, f.; 2. uzlikšana, f.

Auftraggeber, m. pasūtinātājs, m. aufträufeln, I. uzpilināt; II. v. n. uzpilēt, auftreiben, I. v. a. (v. treiben) 1. (aufjagen) celt (zaķi etc.); 2. (in die Höhe treiben) uzdzīt; Staub sacelt putekļus; 3. (aufblähen) uzpūst; 4. fam. (sich verschaffen) sagādāt, sadabūt, (aufstöbern) saošņāt; II. v. n. (von Schiffen) uzskriet sēklī, auftrennen, I. v. a. atārdīt; II. v. refl.

sich atirt, auftrēten, I. v. a. (v. treten) Sand piemīt smiltis; II. v. n. leise, plump iet klusi, neveikli; sicher droši uzstāties; 2. fig. (sich zeigen) rādīties; öffentlich atklāti uzstāties; als Kläger (gegen jemn.) iesūdzēt (kādu); 3. fig. (sich aufführen) uzvesties, izturēties.

Auftrēten, n. 1. (Erscheinen) uzstāšanās, f.; 2. fig. (Aufführung) uzvešanās, f.; (Haltung) izturēšanās, f. Auftritt, m. 1. uzmīšana, f.; beim uzminot; (an einem Wagen) kāpslis, m.; 2. uzstāšanās, f.; (Szene) skats, m.; fig. das war ein lustiger tas bija jautrs skats, auftrumpfen, v. n. 1. (beim Kartenspielen) iztrumpot; 2. fig. sadot, auftun, I. v. a. (v. tun) das Fenster atdarīt, atvērt logu; II. v. refl. sich 1. atdarīties, atvērties; 3. fig. (zum Vorschein kommen) parādīties, auftürmen, I. v. a. sakraut (vai torņa augstumā); II. v. refl. sich sakrāties lielā daudzumā, aufwachen, v. n. uzmosties, atmosties. Aufwachen, n. uzmošanās, f. aufwachsen, v. n. (v. wachsen) uzaugt. Aufwachsen, n. uzaugšana, f. aufwägen, v. aufwiegen, aufwallen, v. n. 1. (vom Meere) saviļņoties; 2. fig. (aufbrausen) iekarst, sadusmoties.

Auf||wallen, n. od. -wallung, f. 1. saviļ-ņošanās, f.; 2. fig. (Aufbrausen) ieskaišanās, f.; sadusmošanās, f. Aufwand, m. -es, izdevums, m. (Luxus) greznums, m.; großen - machen, plaši dzīvot; daudz izdot; fig. mit aller Kraft, visus spēkus sajemot. aufwärmen, v. a. uzsildīt. Aufwartefrau, f. apkopēja, f.

aufwarten, v. n. 1. apkalpot, apkopt; (jemm. mit etw.) «, pakalpot, izpatikt (kādam ar ko); womit kann ich (Ihnen) -? ar ko es (jums) varu pakalpot? 2. fig. (jemm.) parādīt (kādām) savu godbijību. Aufwarten, n. v. Aufwartung, f. Auf Wärter, m. apkalpotājs, m.; apkopējs, m. -in, f. apkalpotāja, f.; apteksne, f. aufwärts, adv. uz augšu. Aufwärtsbewegung, f. - der Kurse, kursu celšanās, f. Aufwartung, f. 1. (Bedienung) apkalpošana, f.; 2. fig. (Besuch) apciemojums, m.

aufwaschen, I. v. a. (v. waschen) uz-mazgāt, apmazgāt; II. v. refl. sich die Hände samazgāt rokas. Auf Wäscherin, f. apmazgātā ja, f. Aufwasser, n. -s, virsūdens, m. aufwecken, v. a. 1. uzmodināt, pamodināt; vom Tode ~ atmodināt no nāves; 2. fig. (munter machen) uzjautrināt, aufweichen, I. v. a. apmērcēt, atmiekšķēt; Farben atšķaidīt krāsas; II. v. n. atmirkt, atšķīst; die Wege sind aufgeweicht, ceļi izmirkuši, aufweisen, v. a. (v. weisen) uzrādīt; man kann keine Beispiele nav piemēra.

Auf Weisung, f. uzrādīšana, f.; uzrādījums, m.

aufwenden, v. a. (v. wenden) izlietāt;

Geld izdot naudu. Aufwendung, f. izlietāšana, f. auf werfen, I. v. a. (v. werfen) 1. atsviest vaļā; 2. (in die Höhe

werfen) uzmest, uzsviest; Staub sacelt putekļus; 3. (herstellen) einen Damm uzmest dambi; 4. fig. (vorbringen) eine Frage ierosināt jautājumu; II. v. refl. sich als Richter «, uzmesties par tiesnesi. Auf wer]fen, n. od. -fung, f. pl. -en,

I. atsviešana, f.; 2. uzmešana, f.; 3. fig. ierosinājums, m. (jautājuma).

aufwickeln, v. a. uztīt, attīt. Auf||wickeln, n. od. -Wickelung, f. pl. -en, 1. uztīšana, f.; 2. (Loswickeln) attīšana, f. Aufwiegelei', f. v. Aufwiegelung, aufwiegeln, v. a. uzmusināt, uzkūdīt. Aufwiegelung, f. pl. -en, uzmusinā-

šana, f.; uzmusinājums, m. aufwiegen, I. v. a. (v. wiegen) 1. nosvērt; fig. mit Gold samaksāt ar zeltu; 2. fig. (Ersatz bieten) atsvērt;

II. v. n. līdzināties. Aufwiegler, m. -s, pl. musinātājs.aufwieglerisch — aus

67

aufwieglerisch, adj. dumpīgs, aufwinden, I. v. a. (v. winden) 1. (in die Höhe winden) pacelt, uzgriezt; 2. Garn uztīt dziju; II. v. refl. sich pacelties.

Aufwin]|den, n. od. -dung, f. pacelšana, f.

aufwirbeln, I. v. a. Staub sacelt putekļus; II. v. n. pacelties (griežoties mutuļos).

auf wirken, v. a. izaust; (in der Jägersprache) uzšķērst, aufwischen, v. a. uzslaucīt, noslaucīt. Auf ||Wischer, od. -Wischlappen, m. no-

slaukämais, m. aufwühlen, v. a. 1. uzjaukt; 2. fig. sacelt nemierus. Aufwurf, m. uzmetums, m.; samstumi

m.; uzmesta zeme. aufzählen, v. a. uzskaitīt, aufzaubern, v. a. uzburt. ' aufzehren, v. a. (verzehren) apēst, (verbrauchen) patērēt. Aufzehrung, f. apēšana, f.; patērēšana, f.

aufzeichnen, v. a. 1. uzzīmēt; 2. (aufschreiben) piezīmēt. Aufzeich||nen, n. v. -nung, -ner, m. uz-zīmētājs, m. -nung, f. 1. (Zeichnung) uzzīmējums, m.; 2. (Aufschreiben) uzrakstīšana, f.; (Notiz) piezīme, f. Aufziehbrücke, f. uzvelkams tilts, m. aufziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. (in die Höhe ziehen) uzvilkt; die Flagge izkārt karogu; den Anker », pacelt enkuru; den Vorhang pacelt priekškaru; 2. (öffnen) atvilkt; eine Flasche atkorķēt pudeli; 3. fig. (erziehen) ein Kind uzaudzināt bērnu; 4. fig. (verspotten) piezobot; II. v. n. uznākt; (von Gewitter) celties; Wolken ziehen auf, gaiss apmācas. Aufziehen, n. 1. uzvilkšana,- f.; 2. • uz-nākšana, f.; 3. (Verspotten) piezobošana, f.

Aufzug, m. 1. cēliens, m.; in feierlichem •>-, svinīgā gājienā; ein lächerlicher smieklīgs skats;' 2. (Anzug) uzvalks, m.; in einem solchen -e kannst du nirgends erscheinen, tā ģērbies, tu nekur nevari rādīties; 3. (beim Weben) šķēri, m. pl.; meti, m. pl.; 4. (Fahrstuhl) braucamais krēsls, m. auf zwängen, v. a. 1. atspiest vaļā; 2, (jemm. etw.) uzspiest (kādam ko), aufzwingen, v. a. (v. zwingen) (jemm.

etw.) uzspiest (kādam ko). Aug'apfel, m. 1. acu ābols; (etw.) wie seinen - hüten, sargāt (ko) kā savu

acu raugu; 2. fig. (Liebling) mīlulis, m.

Au'ge, n. -s, pl. -n, 1. acs, f.; mit scheelen -n anblicken, greizi uzlūkot; fig. das fällt in die tas duŗas acīs; fam. geh mir aus den -n, nerādies man acīs; (jemm. etw.) unter vier -n sagen, teikt (kādam ko) divatā; fig. der Gefahr ins . sehen, nebīties no briesmām; prv. aus den -n, aus dem Sinn, ko acs neredz, to sirds aizmirst; (biblisch) «. um Zahn um Zahn, aci pret aci, zobu pret zobu; 2. (an Pflanzen) acs, f.; 3. (beim Kartenspielen) acs, f. (auch punkts, m.). äu'geln, I. v. a. potēt; II. v. n. paglūnēt.

Au'gen||arzt, m. acu ārsts, m. -blick, m.

acumirklis, m. au genblicklich od. augenblicklich, I. adj. acumirklīgs, tā brīža-; II. adv. 1, (jetzt) acumirklī; 2, (sofort) tūliņ, uz pēdām.

Au'gen||braue, f. uzacis, f. pl. -entzün-

dung, f. acu iekaisums, m. au'genfällig, adj. skaidri redzams. Au'genfell, n. (Krankheit) nagacs, f., na-gata, f.

au'genförmig, adj. acveidīgs. Au'gen||höhle, f. acu dobums, m. -licht, n. redze, f.; des -s beraubt sein, būt zaudējušam redzes spēju (od. acu gaismu). -lid, n. plakstiņš, m. -mäß, n. acumērs, m. -merk, n. vērība, f. -nerv, m. redzes nervs, m. -netzhaut, f. tīklene, f. -röte, f. acu iekaisums, m. au'genscheinlich, I. adj. acīm redzams;

II. adv. acīm redzot. Au'genļļscheinlichkeit, f. acīmredza-mība, f. -schirm, m. acu sargs, m. -schleim, m, acu gļotas, f. pl. -stern, m. redzoklis, m. -täuschung, f. optiski māņi, m. pl. -zahn, m. acu zobs, m. Äug'lein, n. -s, pl. actiņa, f. Auktion', f. pl. -en, ūtrupe, f. auktionieren, v. a. izūtrupēt. Au'Ia, f. aula, f.; svētku zāle, f. aus, I. prp. (mit dem Dativ) 1. iz, meist nur in Verbindung mit einem Zeitwort, z. B. ausarbeiten, izstrādāt; 2. no; aus Riga, no Rīgas; 3. aiz; -Furcht, aiz bailēm,- 4. (mit dem Hauptworte im Lokativ) ~ vollem Halse, pilnā kaklā; 5. pa; -dem Fenster sehen, skatīties pa logu ārā; 6. (Redensarten) «. gewissen Gründen, zināmu iemeslu dēļ; II. adv. (beendigt) beigts; die Stunde ist », stunda pabeigta; jahraus, jahrein, gadu no gada.

aus'ackern, v. a. izart, ausarbeiten, v. a. 1. izstrādāt, izgatavot; (mit dem Grabstichel) izgriezt; 2. schriftlich sarakstīt; (einen Plan) sastādīt.

Ausarbeitung, f. pl. -en, izstrādāšana,

f.; izstrādājums, m. aus'ārten, v. n. izvirt, izvērsties. Aus'ārtung, f. pl. -en, izvēršanās, f.;

izvirtība, f. aus'atmen, I. v. a. izelpot; II. v. n. beigt • dvašot, nomirt. Aus'ātmen, n. izelpošana, f. aus'backen, I. v. a. (v. backen) izcept, izcepināt; II. v. n. izcept, beigt cept. 1 aus'bāden, v. a. izmazgāt, izpērt, aus'bähen, v. a. izsautēt. Aus'bau, m. 1. izbūve, f.; fig. - der Ver-! fassung, satversmes izbūve, f.; 2. (von | Bergwerken) izmantošana, f.; izmantojums, m.

aus'bauen, v. a. 1. ein Gebäude izbūvēt; 2. (ausbessern) izlabot, aus'bedingen, I. v. a. (v. bedingen) norunāt, nolīgt; II. v. refl. sich (etw.) izkaulēt sev (ko), aus'beißen, I. v. a. (v. beißen) 1. izkost; 2. fig. (verdrängen) (jemn.) «., izēst od. izspiest (kādu no vietas); II. v. refl. sich einen Zahn izlauzt sev zobu (kožot).

Aus'besserer, m. -s, pl. *, izlabotājs, m. aus'bessern, v. a. 1. izlabot; 2. (stopfend usw.) izlāpīt, salāpīt. Ausbesserung, f. izlabošana, f.; izlabojums, m.

Aus'beute, f. (des Mörtels) javas iznākums, m.

ausbeuteln, v. a. 1. izbīdelēt; 2. fam. (Geld ausgeben) izšķiest naudu; sich iztukšoties, aus'beuten, v. a. izmantot; izsūkt. Aus'beuter, m. -s, pl. izmantotājs, m. Aus'beutung, f. pl. -en, izmantošana,

f.; izmantojums, m. aus'biegen, I. v. a. (v. biegen) izliekt, izlocīt; II. v. n. vor (jemm.) griezt ceļu (kādam). ,

Aus'biegen, n. (seitliches) izkļaušanās, f. aus'bieten, v. a. (v. bieten) izsolīt. Aus'bietung, f. izsolījums, m. aus'bilden, I. v. a. izveid'ot; (entwickeln) izglītot; II. v. refl. sich «, izglītoties. Aus'bilļļder, m. -s, pl. izglītotājs, m.

-dung, f. izglītība, f. aus'bitten, I. v. a. (v. bitten) izlūgt; ausgebeten sein, būt izlūgtam; II. v. refl. sich (etw. von jemm.) izlūgties (no kāda ko). i

aus'blāsen, v. a. (v. blasen) 1. izpūst, nopūst; 2. pasludināt (pūšot), izpūst, aus'bleiben, v. n. (v. bleiben) neierasties; nebūt klāt; er bleibt keinen Tag aus, viņš neizlaiž nevienu dienu; ich werde nicht manis netrūks. Aus'bleiben, n. neierašanās, f. ausbleichen, I. v. a. izbalināt; II. v. n.

izbālēt, noplūkt. Aus'blick, m. skats, m. aus'blühen, v. n. izziedēt, noziedēt, aus'blūten, v. n. 1. noasiņot; 2. beigt

asiņot, aus'bohren, v. a. izurbt. Aus'bohren, n. izurbšana, f. Aus'bot, m. izsole, f.; Ausbot mit Uberbot, izsole ar pēcizsoli. aus'brāten, I. v. a. (v. braten) izcept, izcepināt; II. v. n. izcept, aus'brauchen, v. a. patērēt, izlietāt. aus'brauen, v. a. izbrūvēt, darīt (alu), aus'brausen, v. refl. sich iztrakoties, ausbrechen, I. v. a. (v. brechen) 1.

izlauzt, izplēst; (brechend losmachen) atlauzt; 2. (aus dem Munde) izvemt; II. v. n. 1. izlauzties, (entwischen) izmukt; 2. fig. izcelties, iesākties; der Krieg ist ausgebrochen, kaŗš iesācies od. izcēlies; in ein schallendes Gelächter sākt skaļi smieties. Ausbrechen, n. 1. izlaušana, f.; 2. (Erbrechen) izvemšana, f.; 3. (Entweichen) izlaušanās, f.; izmukšana, f. ausbreiten, I. v. a. 1. (ausdehnen) izplatīt, izplēst, (auseinanderbreiten) izlaist, (Teppiche usw.) izklāt, (Heu) izārdīt; 2. fig. (verbreiten) izpaust (valodas), izplatīt; II. v. refl. sich (sich ausdehnen) izplatīties, izplēsties, izstiepties, (sich vermehren) vairoties, (sich vergrößern) palielināties. Ausbreitung, f. pl. -en, izplatīšana, f.;

izplatīšanās, f. (v. Zeitwort), ausbrennen, I. v. a. (v. brennen) izdedzināt; II. v. n. izdegt. Ausbrennen, n. 1. izdedzināšana, f.; 2. izdegšana, f. Ausbruch, m. 1. (Entweichen) izlaušanās, f.; 2. izvirdums (vulkāna); 3. sākšanās, f.; celšanās, f. (slimības etc.); vor dem « des Krieges, iekām kaŗš bija sācies; zum - kommen, iesākties, izcelties; 4. izlase, f. (vīna), ausbrühen, v. a. izplaucēt, ausbrüten, I. v. a. 1. izperēt; - lassen, izperināt; 2. fig. (aussinnen) izdomāt, izprātot; II. v. n. ausgebrütet haben, būt pabeigušam perēt. Ausbrü||ten, n. od. -tung, f. pl. -en, izperēšana, f.; izperējums, m.ausbuchten — auseinanderreissen

69

aus'buchten, v. a. izliekt, aus'bügeln, v. a. izgludināt. Aus'bund, m. ein - von Schönheit, neredzēta skaistule, f.; ein - von Unverschämtheit, bezkauņa, bezkaunīgs cilvēks.

aus'bürsten, v. a. izsukāt, iztīrīt, aus'büßen, v. a. izciest sodu. aus'dampfen, v. n. izgarot, iztvaikot. Aus'dampfen, n. izgarošana, f. Aus'dauer, f. izturība, f. aus'dauern, v. n. pastāvēt, od. izturēt

līdz beigām, aus'dauernd, adj. 1. izturīgs, pacietīgs; 2. (von Pflanzen; das ganze Jahr -) ziemcietis. aus'dehnbär, adj. izstiepjams. Aus'dehnbärkeit, f. izstiepjamība, f. aus'dehnen, I. v. a. (von Körpern) izstiept, paplašināt; (verlängern) pagarināt, (von der Zeit) paildzināt; eine ausgedehnte Praxis, plaša od. liela prakse, f.; II. v. refl. sich izstiepties, paplašināties. Ausdehnung, f. 1. (als Tätigkeit) izstiep-šana, f.; 2. (als Zustand) izplatījums, m.; (Dimension) apjoms, m. Aus'dehnungs [Ikraft, f. od. -vermögen, n.

spēja izplēsties, f. aus'denkbār, adj. izdomājams, aus'denken, v. a. (v. denken) izdomāt,

sadomāt, aus'deuten, v. a. iztulkot, ausrichten, v. a. (ein Schiff) nodrīvēt. aus'dielen, v. a. izgrīdot, likt grīdu, aus'dienen, v. n. nokalpot, novalkāt; fam. dieser Rock hat ausgedient, šie svārki jau novalkāti, aus'dorren, v. n. izkalst, aus'dörren, v. a. izkaltēt. Aus'dorren, n. izkaltēšana, f. aus'drechseln, v. a. izdreijāt, novirpāt. aus'drēhen, v. a. 1. izgriezt; 2. eine Lampe nogriezt lampu, izdzēst lampu.

aus'dreschen, I. v. a. (v. dreschen) 1. izkult, nokult; fig. ausgedroschenes Stroh, izkulti salmi, m. pl. nodilušas frāzes, f. pl.; 2. fig. (durchprügeln) izpērt; II. v. n. ausgedroschen haben, būt pabeigušam kult. Aus'druck, m. -s, pl. -drücke, izteiksme, f.; (Redensart) izteiciens, m.; (Ge-sichtsausdruck) vaibsti, m. pl. ausdrücken, I. v. a. 1. izspiest; 2. (Wäsche) izgriezt; 3. fig. (zum Ausdruck bringen) izteikt; II. v. refl. sich izteikties; sich unklar neskaidri izteikties. Aus'drücken, n. izspiešana, f.

ausdrücklich, adj. u. adv. sevišķi noteikti, skaidri, aus'drucks ||los, adj. u. adv. neizteiksmīgs. -voll, adj. u. adv. izteiksmīgs. Aus'drucksweise, f. izteiksmes veids, m. Aus'driickung, f. izspiešana, f.; izspie-

dums, m. Aus'drusch, m. izkūlums, m. aus'duften, I. v. a. 1. izsmaržot; 2. (mit Duft erfüllen) piepildīt ar smaržu; II. v. n. beigt smaržot, aus'dulden, I. v. a. izciest; II. v. n. aus-geduldet haben, būt pabeigušam ciest, aus'||dunsten od. -dünsten, I. v. a. izgarot, iztvaikot; II. v. n. izgaroties, (schwitzen) izsvīst. Aus'II dunstung od. -dünstung, f. «, pl. -en, 1. (als Tätigkeit) izgarošana, f.; 2. (als Ergebnis) izgarojums, m.; iz-svīdums, m. aus'eggen, I. v. a. izecēt; II. v. n. beigt ecēt.

auseinander, adv. šķirti; jetzt sind wir tagad mēs izšķīrušies, -brechen, I. v. a. (v. brechen) pārlauzt, salauzt; II. v. n. pārlūzt, salūzt, -breiten, v. a. izplatīt, izklāt, -bringen, v. a. (v. bringen) izšķirt (vienu no otra), -fallen, v. n. (v. fallen)) sakrist (gabalos), sadrupt, -falten, v. a. attīt, atlocīt, -gēhen, v. n. (v. gehen) 1. (sich trennen) šķirties, izšķirties; fig. die Meinungen gingen auseinander, uzskatos nevarēja vienoties; 2. (entzweigehen) salūzt, sadrupt;

(von Gewebtem) izirt. Auseinan'dergēhen, n. 1. (Trennung) šķiršanās, f.; fig. , der Meinungen, uzskatu nesaderība, f.; 2. (Entzweigehen) salūšana, f. auseinander||halten, v. a. (v. halten) izšķirt. -jāgen, v. a. izklīdināt, -kommen, v. n. (v. kommen) izšķirties; vairs nesatikties, auseinanderlegen, v. a. izklāstīt; (eine

Maschine) izārdīt; (Stoffe) attīt. Auseinan'derlē||gen, n. od. -gung, f.

izklāstīšana, f. auseinander ||liegen, v. n. atrasties vienam no otra atstatu, -nehmen, v. a. (v. nehmen) izārdīt, izjemt (pa gabaliem).

Auseinandernehmen, n. izārdīšana, f. auseinan'der||reißen, v. a. (v. reißen) pārraut, saraut (gabalos), -rollen, I. v. a. attīt; II. v. n. attīties. -rücken, I. v. a. atstumt, atbīdīt (vienu no otra); II. v. n. (von Sitzenden) atvirzīties (vienam no otra), -setzen, I. v. a. 1. izsēdināt, izšķirt; 2. fig. (erklären) izskaidrot; II. v. refl. sich 1. izsēsties70

(vienam no "otra atstatu); 2. fig. (sich aussprechen) izrunāties. Auseinandersetzung, f. pl. -en, 1. izšķiršana, f.; 2. fig. (Erklärung) izskaidrojums, m. auseinander ||spalten, v. a. pārskaldīt, -spreizen, v. a. (die Beine) izplēst (kājas). -sprengen, v. a. 1. izklīdināt; 2. saspridzināt (gabalos), aus'eisen, v. a. izcirst ledu. aus'eitern, v. n. izpūžņot. aus'erkören, adj. izredzēts, aus'erlēsen, adj. izmeklēts, ļoti teicams, aus'ersēhen, v. a. (v. ersehen) izredzēt, aus'erwählen, v. a. izvēlēt, izraudzīt. Aus'erwählung, f. izredzēšana, f. aus'fädeln, I. v. a. izvērt; II. v. refl. sich izvērties.

aus'fahren, I. v. a. (v. fahren) izbraukt; ausgefahrener Weg, izbraukts ceļš; II. v. n. 1. izbraukt (pabraukāties); 2. aizbraukt (no kādas vietas). Aus'fahren, n. izbraukšana, f. Ausfahrt, f. 1. izbraukums, m.; bei der aizbraucot; 2. (Torweg) izbrauktne,

f.

Aus'fall, m. 1. (von einer Festung) iz-brukums, m.; 2. (beim Fechten) uzbrukums; m.; fig. einen «. (gegen jemn.) machen, uzbrukt (kādam); 3. (Ergebnis) iznākums, m.; 4. (Fehlbetrag) iz-1 trūkums, m. aus'fallen, v. n. (v. fallen) 1. izkrist, (von Körnern) izbirt; 2. (aus einer Festung) izbrukt (no cietokšņa); 3. (beim Fechten) uzbrukt; 4. (von Pferden, beim Traben) izlēkt, sākt lēkt; 5. iztrūkt, izlaist; dieser Akt kann šo cēlienu var izlaist; die Stunde fällt aus, tās stundas nebūs; 6. iznākt, izdoties; wie ist es ausgefallen, kā iznāca? Aus'fallen, n. izkrišana, f. ausfallend, adj. aizkarīgs; - (gegen

jemn.) werden, aizkart (kādu), aus'faulen, v. n. izpūt; - lassen, izpū-dēt.

aus'fechten, I. v. a. (v. fechten) izcīnīt; II. v. n. ausgefochten haben, būt pabeigušam cīņu. . aus'fēgen, v. a. izslaucīt; izmēzt. Aus'fēger, m. izslaucītājs, m. Aus'fēgsel, n. saslaukas, f. pl. Aus'fēgung, f. «, izslaucīšana, f. aus'f eilen, v. a. 1. novīlēt; 2. izvīlēt;

3. fig. (glätten) nogludināt, ausfertigen, v. a. (einen Befehl) dot (pavēli); (zusammenstellen, abfassen) izgatavot.

Aus'fertiger, m. izgatavotājs m.; sastādītājs, m.

Ausfertigung, f. «, pl. -en, izgatavojums,

m.; klajā laišana, f. ausfindig, adj. * machen, uzmeklēt;

(ausdenken) izdomāt, ausflicken, v. a. izlāpīt, salāpīt. Aus'flicken, n. izlāpīšana, f. ausfliegen, v. n. (v. fliegen) 1. (von Bienen und Vögeln) izlaisties; (von der Brut) atstāt ligzdu; 2. fig. (von Menschen) izbraukt (zaļumos etc.). ausfließen, v. n. (v. fließen) 1. iztecēt; » lassen, iztecināt; (vom Körper) izplūst; 2. fig. (herrühren) celties. Ausfließen, n. 1. iztecēšana, f.; 2. fig.

(Herrühren) celšanās, f. Ausflucht, f. pl. -flüchte, (Vorwand) iegansts, m.; (Ausrede) izruna; Ausflüchte machen, izslapstīties. Ausflug, m. 1. (der Bienen u. Vögel) izlaišanās, f.; aizlaišanās, f.; 2. fig. (der Menschen) izbraukums, f.; einen - machen, iziet od. izbraukt (zaļumos etc.).

Ausflügler, m. -s, pl. zaļumnieks, m. Ausfluß, m. 1. (Ausfließen) iztecēšana, f.; iztecējums, m.; 2.

(Ausgeflossenes) puveši, m. pl.; '3. (Ort des Abfließens) izteka, f.; (Mündung eines Flusses) grīva, f.; 4. (bei den Jägern: der junge «) jauni putni, m. pl. -rohr, n. od. -röhre, f. iztekas caurule, f. ausfolgen lassen, v. a. (jemm. etw.)

izdot (kādam ko), ausforschen, v. a. 1. (entdecken) izpētīt; 2. (untersuchen) izmeklēt; (jemn.) iztaujāt, izklaušināt (kādu). Ausforscher, m. izdibinātājs, m.; iztau-jātājs, m.

Ausforschung, f. izdibināšana, f.; izdibi-

nājums, m. ausfrāgen, v. a. izvaicāt, iztaujāt, ausfressen, I. v. a. (v. fressen) izēst; II. v. n. beigt ēst; III. v. refl. sich (sich fett fressen) nobaroties. ausfrieren, v. n. (v. frieren) 1. izsalt;

2. -» lassen, izsaldēt. Ausfuhr, f. izvedums, m. -artikel, m. izvedama prece, f. -handel, m. izveduma tirdzniecība, f. ausführbär, adj. izdarāms, izpildāms. Ausführbarkeit, f. izdarāmība, f. ausführen, v. a. 1. izvest (preces); 2. (jemn.) izvadīt (kādu) ārā; 3. fig. (vollbringen) izdarīt, izpildīt. Ausführer, m. 1. izvedējs, m.; 2. fig. izpildītājs, m. ausführlich, I. adj. plašs, sīks; II. adv. sīki.Ausführung

Ausführung, f. 1. izvešana, f.; izvedums, m.; 2. fig. izdarīšana, f.; zur -bringen, izdarīt. Aus'fuhr||verböt, n. aizliegums izvest.

-zoll, m. izveduma muita, f. ausfüllen, v. a. (voll machen) izpildīt, aizpildīt, piepildīt; eine Lücke aizpildīt robu; fig. einen Abend aiz-jemt vakaru; fig. seine Stellung würdig izpildīt godam savu vietu. Aus'ļļ füllen, n. od. -füllung, f. izpildīšana), f.; izpildījums, m. (v. Zeitwort), aus'furchen, v. a. izvagot, aus'füttern, v. a. 1. (Futter = Nahrung) izbarot, uzbarot; 2. den Winter über Vieh izmitināt lopus pa ziemu, aus'füttern, v. a. (Futter = innere Auskleidung) izoderēt. Aus'fütterung, f. 1. izbarošana; 2. iz-

oderēšana, f.; izoderējums, m. Aus'gābe, f. izdevums, m.; izdošana, f. Aus'gābenverzeichnis, n. izdevumu saraksts, m.

Aus'gang, m. 1. (Ausgehen) iziešana, f.;

2. (Öffnung) izeja, f.; 3. (Ende) beigas, f. pl.; gals, m.; 4. fig. (Ergebnis) iznākums, m.; einen schlimmen » nehmen, nelāgi nobeigties.

Aus'gangsļļpunkt, m. izejas punkts, m.; izejas vieta, f. -tür, f. izejas durvis, f. pl. -zoli, m. izveduma muita, f. aus'gären, v. n. (v. gären) izrūgt, no-rūgt.

aus'geben, I. v. a. (v. geben) 1. izdot naudu, iztērēt; 2. laist klajā; II. v. refl. sich 1. iztukšoties; 2. sich (für etw.) izlikties (par ko). Aus'gebot, n. izsole, f.; piedāvājums, m. Aus'gebūrt, f. izdzimums, m. aus'gēhen, v. n. (v. gehen) 1. iziet; fig. leer palikt tukšā; 2. fig. (herrühren) celties, nākt; das geht von meinem Bruder aus, tas nāk no mana brāļa;

3. fig. (erlöschen) izdzist, (aussterben) iznīkt; die Haare gehen mir aus, mati man izkrīt; das Feuer ist ausgegangen, uguns izdzisusi; der Atem geht mir aus, man pietrūkst elpas; die Farbe ist ausgegangen, krāsa noplukuši; das Geld ist ausgegangen, nauda izdota; die Geduld geht mir aus, man zūd pacietība; diese Pflanze ist ausgegangen, šis augs iznīcis (od. nokaltis).

Aus'gēhen, n. iziešana, f. (v. Zeitwort), aus'gehöhlt, adj. izdobts, aus'gelassen, adj. (v. auslassen) izvaļīgs,

izlaists, draiskulīgs. Ausgelassenheit, f. izvaļīgums, m.; draiskulība, f.; izlaidība, f.

aus'gelernt, adj. (v. auslernen) izmācīts,

pie meistara izmācījies, aus'gemacht, adj. (v. ausmachen) 1. (gewiß) drošs, visiem zināms, (entschieden) noteikts; 2. (vollendet) pabeigts; eine -e Wahrheit, nenoliedzama patiesība.

aus'genommen, adv. (v. ausnehmen) iz-jemot.

ausgestorben, adj. v. aussterben, ausgestoßen, adj. v. ausstoßen, aus'gesūcht, adj. (v. aussuchen) izmeklēts, izredzēts; ļoti smalks, ausgezeichnet, adj. u. adv. (v. auszeichnen) ļoti labs, teicams, aus'gießen, v. a. (v. gießen) izliet; izplatīt.

Aus'gießen, n. izliešana, f. Aus'gießung, f. pl. -en, izlējums, m.; des heiligen Geistes, Svētā Gara izliešana, f. aus'glätten, v. a. izgludināt. Aus'gleich, m. -s, pl. -e, 1. (Vergleich) izlīgums, m.; 2. (Ersatz) atlīdzinājums, m.

aus'gleichbār, adj. izlīdzināms, ausbleichen, I. v. a. (v. gleichen) 1. (wagerecht machen) nolīdzināt; 2. (gleich machen) izlīdzināt; fig. die -de Gerechtigkeit, izlīdzinātāja taisnība; 3. fig. (für etw. Ersatz bieten) atlīdzināt; II. v. refl. sich «-, 1. izlīgt, saderēt mieru; 2. izlīdzināties. Aus'gleichung, f. 1. nolīdzinājums, m.; 2. izlīdzinājums, m.; 3. fig. (Ersatz) atlīdzinājums, m. aus'gleiten, v. a. (v. gleiten) izslīdēt, paslīdēt.

Aus'gleiten, n. izslīdēšana, f. aus'glimmen, v. n. izkvēlot, pamazām izdzist.

aus'glitschen, v. ausgleiten, aus'glühen, I. v. a. izdedzināt; II. v. n. izkvēlot.

aus'grāben, v. a. (v. graben) izrakt. Aus'grābung, f. «., pl. -en, izrakums, m. aus'grübeln, v. a. izdomāt, izprātot, izgudrot.

aus'gurgeln, v. a. den Hals izskalot kaklu.

Aus'guß, m. 1. (Ausgießen) izliešana, f.; 2. (das Ausgegossene) izlējums, m.; 3. (Spülicht) samazgas, f. pl.; 4. (Ort) izlietne, f.; izlietuve, f. aus'hāken, v. a. izāķēt. aus'halftern, v. a. nojemt apaušus (zirgam).

aus'hallen, v. n. izskanēt, aus'halten, I. v. a. (v. halten) 1. izturēt; 2. (ausstehen) panest, izciest; das ist72

nicht auszuhalten, tas nav izturams; II. v. n. palikt, pastāvēt, izturēt. Aus'halten, n. 1. izturēšana, f.; 2. izciešana, f.; es ist nicht zum tas nav panesams!

aus'handeln, v. n. iztirgot; beigt tirgot;

er hat ausgehandelt, krist bankrotā, aus'händigen, v. a. izdot, izsniegt. Aushändigung, f. pl. -en, izdošana, f. aus'hangen, v. n. (v. hangen) būt izkārtam, karāties, aus'hängen, I. v. a. 1. eine Tür izjemt durvis no virām; 2. (Waren) izlikt (preces, skatu logā); II. v. n. v. aus-hangen. Aus'hängen, n. izkāršana, f. Aus'hänge||schild, n. izkārtne, f. -wäre,

f. ieskatam izlikta prece, f. aus'harken, v. a. izgrābt, aus'harren, v. n. paciesties, izturēt. Aus'harren, n. pastāvēšana (līdz galam). Aus'hau, m. 1. (Aushauen) izciršana, f.; 2. (gelichtete Stelle) izcirtums, m.; (mežā) cirsnis, m. aus'hauchen, v. a. izdvēst; fig. das Leben nomirt, aus'hauen, v. a. (v. hauen) 1. izcirst, izlīst (mežu); 2. apšķibīt (koku); 3. izmantot (raktuvi); 4. fam. (jemn.) izpērt, izkult (kādu). Aus'||hauen, n. od. -hauung, f. pl. -en,

1. (meža) izciršana, f.; 2. (koka) ap-šķibīšana, f.; 3. (raktuves) izmantošana, f.; 4. fam. (Prügeln) izpēršana, f.

aus'hēben, v. a. (v. heben) 1. izcelt; 2.

fig. Rekruten jemt rekrūšus. Aus'hä[|ben, n. od. -bung, f. 1. izcelšana,

f.; 2. fig. rekrūšu jemšana, f. aus'hecheln, v. a. 1. izsukāt (linus); 2.

fig. fam. izbārt, aus'hecken, v. a. izperēt; - lassen, izperināt.

aus'heilen, I. v. a. izdziedināt, izdziedēt; II. v. n. sadzīt; III. v. refl. sich «., iz-dziedināties. Aus'heilung, f. izdziedināšana, f.; sadzīšana, f. aus'heizen, v. a. izkurināt, aus'helfen, v. n. (v. helfen) 1. (aus der Not helfen) izpestīt, izglābt; 2. (jemm. mit etw.) izpalīdzēt, izlīdzēt (kādam ar ko).

Aus'hilfe, f. izpalīdzēšana, f.; pagaidu

līdzeklis, m. aus'höhlen, v. a. 1. izdobt, izgrebināt;

2. izalot.

\us'höh!!len, n. izdobšana, f. -lung, f. 1. izdobums, m.; 2. (Höhle) ala, f. dobums, m. aus'höhnen, v. a. izzobot, izsmiet.

aus'hölen, v. n. 1. atvēzēties, pacelt roku sišanai, mešanai etc.; 2. fig. weit uzsākt stāstīt iztālēm, ausholzen, v. a. izcirst, aushülsen, v. a. izlobīt (zirņus, pupas). Aus'hül||sen, n. -s, izlobīšana, f. -ser,

m. -s, pl. izlobītājs, m. aus'hungern, I. v. a. izmērdēt; II. v. n. badā nīkt; fam. er ist ganz ausgehungert, viņš pavisam izbadojies, aus'hunzen, v. a. izsunīt, aus'hūsten, I. v. a. izklepot, izkāsēt; II. v.

n. beigt klepot, aus'jāgen, I. v. a. 1. izdzīt; 2. fig. (jemm.) den Angstschweiß izdzīt (kādam) baiļu sviedrus; II. v. n. beigt medīt, aus'jammern, I. v. n. beigt vaimanāt, iz-vaimanāt; II. v. refl. sich izvaima-nāties. aus'jäten, v. a. izravēt, aus'kämmen, v. a. izsukāt, aus'kämpfen, I. v. a. izcīnīt; II. v. n.

pabeigt cīņu. aus'kaufen, I. v. a. izpirkt; II. v. refl.

sich izpirkties. Aus'kauf, m. izpirkšana, f.; izpirkums, m.

aus'kehren, I. v. a. 1. (ausfegen) izslaucīt, izmēzt; 2. (abkehren) nogriezt sāņus; 3. (Wäsche) izgriezt; II. v. n. ceļu griezt. Aus'keh||ren, n. izslaucīšana, f. -rer, m.

izslaucītājs, m. -rieht, m. mēsli, m. pl. aus'keimen, v. n. 1. izdīgt; 2. beigt dīgt. Aus'keimen, n. izdīgšana, f. aus'kernen, v. a. izlobīt (kodolu, kauliņu).

Aus'kernen, n. -s, izlobīšana, f. aus'klāgen, I. v. a. izsūdzēt; II. v. n.

beigt žēloties. Aus'klāgung, f. pl. -en, izsūdzēšana, f. aus'klauben, v. a. 1. (auslesen) izlobīt;

2. fig. (herausfinden) izdomāt, izgudrot. Aus'klau||ben, n. izlobīšana, f. -ber m.

-s, pl. «, izlobītājs, m. aus'klēben, v. a. izlipināt. aus'kleiden, I. v. a. 1. noģērbt, izģērbt; 2. (einen hohlen Raum inwendig bekleiden) (mit etw.) izsist; apsist (ar ko); II. v. refl. sich «., noģērbties, izģērbties. Aus'kleiden, n. noģērbšana, f.; beim

noģērbjoties. Aus'kleidezimmer, n. ģērbtuve, f. Aus'kleidung, f. 1. noģērbšana, f.; 2. apsišana, f.

aus'klingen, v. n. (v. klingen) izskanēt, apklust.

ausklopfen, v. a. 1. izdauzīt putekļus no drēbēm; die Pfeife •», iztīrīt pīpi; 2. fam. (jemn.) », izkult (kādu). Ausklopfer, m. 1. (Werkzeug) izdauzāmais, m.; 2. izdauzītājs, m. aus'klügeln, v. a. izprātot. Aus'koļļchen, nod. -chung, f. pl. -en,

izgudrošana, f.; izgudrojums, m. aus'knēten, v. a. izmīcīt, aus'kochen, v. a. izvārīt. Ausko||chen, n. od. -chung, f. », pl. en,

izvārīšana, f.; izvārījums, m. aus'kommen, v. n. (v. kommen) 1. iznākt; 2. fig. (bekannt werden) tikt zināmam, izpausties,- 3. fig. (ausreichen) (mit etw.) iztikt (ar ko); mit diesem Gelde werde ich nicht ar šo naudu man nepietiks,- 4. fig. (sich vertragen) (mit jemm.) satikt, sadzīvot (ar kādu).

Aus'kommen, n. iztikšana, f.; er hat

sein «, viņam ir ko dzīvot, aus'kömmlich, adj. pietiekams; -es Gehalt, pietiekama alga. aus'körnen, v. a. izlobīt, aus'kosten, v. a. izbaudīt (līdz galam), aus'kotzen, v. a. izvemt, aus'krāmen, v. a. 1. izlikt, izstādīt (preces); 2. (ausräumen) izjemt. Aus'krä||men, n. od. -mung, f. pl. -en, 1. izlikšana (preču), f.; 2. (Ausräumen) izjemšana, f. aus'kratzen, I. v. a. 1. izkasīt; 2. fig. die Augen », izskrāpēt acis; II. v. n. fam. izmukt, aizlaisties lapās. Aus'kratzen, n. 1. izkasīšana, f.; 2. iz-skrāpēšana, f.; 3. fam. izmukšana, f. auskriechen, v. n. (v. kriechen) izlīst,

izrāpties; (aus dem Ei) izšķilties, aus'kühlen, I. v. a. izvēsināt; II. v. refl.

sich izvēsināties. Auskultation', f. pl. -en, auskultācija, f.; iekšķīgu slimību izmeklēšana ar dzirdi.

auskundschaften, v. a. 1. izlūkot; 2.

(entdecken) izzināt. Auskundschaften, n. v. Auskundschaftung.

Auskundschafter, m. izlūks, m. Auskundschaftung, f. pl. -en, izlūkošana, f.; izlūko jums, m. Auskunft, f. pl. -künfte, 1. (Mittel) līdzeklis, m.; 2. (Aufschluß) ziņa, f.; nähere ~ erteilen, dot sīkākas ziņas. Auskunftsbureau, [-bürö], n. ziņu birojs, m.

aus'künsteln, v. a. izgudrot, auskurieren, v. a. izdziedēt, izdziedināt, aus'lachen, I. v. a. (jemn.) izsmiet (kādu), smieties (par kādu); er wird

von allen ausgelacht, visi par viņu smejas; II. v. refl. sich izsmieties, aus'lāden, v. a. (v. laden) 1. izkraut;

2. (Schluß) izlādēt. Aus'lāden, n. v. Ausladung. Aus'lādeplatz, m. izkraujamā vieta, f. Aus'lāder, m. izkrāvējs, m. Aus'lādung, f. izkraušana, f. Aus'lāge, f. (Ausgabe) izdevums, m.; (ausgelegtes Geld) izmaksājums, m.; ich habe für ihn eine ~ gemacht, es par viņu esmu izmaksājis. Ausland, n. ārzemes, f. pl. Ausländer, m. -s, pl. ārzemnieks, m. ausländisch, adj. ārzemju-, ārzemniecisks.

auslangen, v. n. pietikt; das Geld langt

aus, naudas pietiek, auslärmen, I. v. n. beigt trokšņot; II. v.

refl. sich «., iztrokšņoties. auslassen, I. v. a. (v. lassen) 1. (aus-schmelzen) izkausēt; Butter izkausēt sviestu; 2. (äußern) izgāzt, ļaut vaļu; seinen Zorn izgāzt savas dusmas, ļaut vaļu savām dusmām; 3. (weglassen) izlaist; 4. (Schneiderei) paplašināt, pagarināt, auch izlaist; II. v. refl. sich izrunāties. Aus'ļļlassen, n. od. -lassung, f. pl. -en,

izlaišana, f.; izlaidums, m. Auslassungszeichen, n. apostrofs, m.; izlaiduma zīme, f. Aus'lauf, m. 1. izteka, f.; (Mündung eines Flusses) grīva,- 2. (von Schiffen) izbraukšana, f.; 3. (Hochbau) izcilnis, m.; kūkums, m. auslaufen, I. v. a. (v. laufen) izskriet od. noskriet; II. v. n. 1. izskriet (no kādas vietas); izbraukt (no ostas); 2. iztecēt; (lecken) sūkties; diese Tinte läuft sehr aus, šī tinte ļoti izplūst; 3. (in eine Spitze) beigties; das Gebirge läuft in Hügel aus, kalnājs izbeidzas pakalnēs; 4. (von Strahlen) izstarot; III. v. refl. sich 1. izskrieties; 2. (durch Laufen weiter werden) paplašināties.

Auslaufen, n. v. Auslauf. Ausläufer, m. 1. (Laufbursche) izsūtāmais, m.; 2. (beim Gebirge) nozare, f.; 3. (bei Pflanzen) atvase, f. Auslaugen, n. atsārmošana, f. Auslaut, m. izskanis, m. auslauten, v. n. izskanēt, nobeigties, ausläuten, I. v. a. izzvanīt; II. v. n.

beigt zvanīt, aus'lēben, I. v. a. izdzīvot; II. v. n. nomirt; III. v. refl. sich «., izdzīvoties, auslecken, I. v. a. izlaizīt; II. v. n. iz-sūkties.74

aus'leeren, I. v. a. iztukšot; II. v. refl. sich iztukšoties; fam. izdarīties, iziet sevis pēc. Aus'lee||ren, n. od. -ning, f. pl. -en,

1. iztukšošana, f.; 2. (nur) Ausleerung, f. izkārnījumi, m. pl.

aus'lēgen, v. a. 1. (ausbreiten) izlikt; Waren izstādīt preces; 2. (ausgeben) aizlikt (naudu); 3. fig. (deuten) iztulkot.

Aus'lēgen, n. izlikšana, f.; iztulkošana, f. Aus'lēger, m. -s, pl. «, iztulkotājs, m. Aus'lēgung, f. pl. -en, 1. izlikums, m.;

2. (Ausgeben) aizlikums, m.; 3. fig. (Deutung) iztulkojums, m.

aus'leihen, v. a. (v. leihen) aizdot. Ausleiher, m. aizdevējs, m. -in, aizdevēja, f.

Ausleihung, f. pl. -en, aizdošana, f. aus'lenken, I. v. a. izgriezt; II. v. n.

ceļu griezt, auslernen, I. v. a. izmācīties, iemācīties;

II. v. n. beigt mācīties. Aus'lēse, f. izlase, f.

auslösen, v. a. (v. lesen) 1. izvēlēt, izraudzīt; 2. (sortieren) šķirot; 3. (ein Buch) izlasīt, auslichten, v. a. 1. izcirst (mežu); 2. ein Schiff (teilweise ausladen) izkraut kuģi (pa daļai). Auslich ten, n. od. -tung, f. izciršana, f.; I

izcirtums, m. Auslieferer, m. -s, pl. izdevējs, m. ausliefern, v. a. izdot. Aus'lie fern, n. od -ferung, f. izdošana,' f.

Aus'lieferungs schein, m. izdodamā zīme,'

f. -vertrag, m. izmaiņas līgums, m. ausliegen, I. v. a. (v. liegen) izgulēt; ļ der Schnee hat den Roggen ausgelegen, sniegs rudzus izgulējis; II. v. n. būt izliktam, auslocken, v. a. izvilkt, izmānīt, auslösbär, adj. izpērkams, auslöschen, I. v. a. 1. izdzēst (uguni); 2. nodzēst, noslaucīt (uzrakstītu); II. v. n. izdzist, nodzist. Auslöschen, n. v. Auslöschung. Auslöscher, m. -s, pl. «., 1. (Person) iz-dzēsējs, m.; 2. (Werkzeug) izdzēšamais, m.

aus'löschlich, adj. izdzēšams, nodzēšams. Auslöschung, f. 1. izdzēšana, f.; 2. no-

dzēšana, f.; noslaucīšana, f. auslösen, v. a. izlozēt. Auslösen, n. izlozēšana, f. auslösen, I. v. a. 1. izraisīt; 2. (loskaufen) izpirkt, atbrīvot; einen Wechsel », izpirkt; II. v, refl. sich izpirkties. Auslösung, f. izlozējums, m.

Auslösung, f. izpirkšana, f.; izpirkums, m.

Aus'lösungs||summe, f. izpirkuma summa,

f. -vertrag, m. izmaiņas līgums, m. auslüften, v. a. izvēdināt. Auslüf||ten, n. od. -tung, f. izvēdinā-šana, f.

aus'machen, v. a. 1. iztaisīt; 2. (auslöschen) Feuer izdzēst uguni; 3. fig. (zu Ende führen) pabeigt, nobeigt; sie mögen es miteinander lai viņi izdarās savā starpā; 4. fig. (feststellen) nolemt, (vertragsmäßig festsetzen) nolīgt; es ist eine ausgemachte Sache, šī lieta ir nolemta od. norunāta; 5. fig. (zu bedeuten haben) nozīmēt; das macht nichts aus, par to nekas. Aus'ma||chen, n. od. -chung, f. 1. izdzēšana, f.; 2. fig. (Beendigung) pabeigšana, f.; 3. fig. (Entscheidung) noteikšana, f. aus'mahlen, v. a. (v. mahlen) izmalt, aus'mälen, I. v. a. 1. (ein Zimmer) izkrāsot; 2. (ein Gemälde) izgleznot; 3. fig. iztēlot; II. v. refl. sich (etw.) », iedomāties (ko). Aus'marsch, m. došanās ceļā. aus'marschieren, v. n. doties ceļā. aus'mauern, v. a. izmūrēt. Aus'II mauern, n. od. -mauerung, f. izmū-

rēšana, f.; izmūrējums, m. aus'meißeln, v. a. izkalt, aus'melken, v. a. (v. melken) izslaukt, aus'mergeln, v. a. 1. (Feld) noplicināt; 2. fig. (entkräften) novājināt; ein ausgemergelter Mensch, izdēdējis cilvēks. Aus'mer geln, n. -s, od. -gelung, f. 1. noplicināšana, f.; 2. fig. (Entkräftigung) novājināšana, f. aus'merzen, v. a. izdzēst, izskaust. Aus'mer zen, n. -s, od. -zung, f. pl.

-en, izdzēšana, f.; atmešana, f. aus'meßbär, adj. izmērījams. aus'messen, v. a. (v. messen) izmērīt. Aus'| messen, n. v. -messung. -messer, m. izmērītājs, m.; (Feldmesser) mērnieks, m. -messung, f. izmērīšana, f.; izmērījums, m. aus'misten, v. a. izmēzt, aus'mustern, v. a. izšķirot, nederīgu atmest.

Aus'musterung, f. izšķirošana, f. aus'nägen, v. a. izgrauzt, aus'nähen, v. a. izšūt, izrakstīt. Aus'nähme, f. pl. -n, izjēmums, m.; ohne bez izjēmuma; mft «. von, iz-jemot; mit wenigen -n, ar dažiem iz-jēmumiem; prv. keine Regel ohne nav likuma bez izjēmuma. -fall, m. izjēmuma gadījums, m.ausnahmslos — ausreißen

75

aus'nahms||lös, adv. bez izjēmuma. -weise, adv. izjēmuma dēļ. aus'nehmen, I. v. a. (v. nehmen) 1. (herausnehmen) izjemt; 2. (Fische ausweiden) izķīķēt; II. v. refl. sich

1. atšķirties; 2. izskatīties; es nimmt sich ziemlich gut aus, izskatās puslīdz labi.

Aus'nehmen, n. 1. izjemšana, f.; 2. iz-

ķīķēšana, f. aus'nehmend, I. adj. sevišķs; II. adv.

visai, pārlieku, aus'nutzen od. aus'nützen, v. a. izlietāt, izmantot.

Aus'nutzung od. Aus'nützung, f. izlietā-

šana, f.; izmantošana, f. aus'packen, v. a. 1. izkraut; 2. izjemt. aus'pauken, I. v. a. izbungāt, izdaudzināt; II. v. n.

beigt bungāt, aus'peitschen, v. a. izpērt (ar pātagu), aus'pfänden, v. a. izķīlāt. Aus'pfän||den, n. v. -dung, -der, m. izķī-lātājs, m. -dung, f. izķīlāšana, f.; izķīlājums, m. aus'pfeifen, v. a. (v. pfeifen) izsvilpot. Aus'pfei||fen, n. izsvilpošana, f. -fer, m.

izsvilpotājs, m. aus'pflanzen, v. a. izstādīt, aus'pflastern, v. a. izbruģēt. aus'pflügen, v. a. izart, aus'picheln, v. a. fam. izsviķot. Auspī'zien, pl. auspiciji, f. pl.; pareģojums pēc putnu lidošanas, aus'plappern, v. a. izpļāpāt, izpļukšķēt. aus'plätten, v. a. izgludināt, aus'plaudern, I. v. a. izpļāpāt; II. v. refl.

sich izpļāpāties. Aus'plau'dern, n. od. -derung, f. izpļāpāšana, f.; izpļāpājums, m. aus'plündern, v. a. izlaupīt, nolaupīt. Aus'pliin'ļdern, n. od. -derung, f. izlaupīšana, f.; izlaupījums, m. aus'posaunen, v. a. 1. izbazūnēt; 2. izkliegt.

aus'prägen, I. v. a. izkalt; II. v. refl.

sich nospiesties. Aus'prä||gen, n. od. -gung, f. izkalšana,

f.; izkalums, m. aus'preisen, v. a. izslavēt, izdaudzināt, aus'pressen, v. a. 1. izspiest, izspaidīt;

2. fig. (jemm.) Geld izspiest (kādam> naudu.

Aus'||pressen, n. od. -pressung, f. », pl.

-en, izspiešana, f. auspumpen, v. a. izpumpēt, izmantot. Aus'putz, m. 1. izgreznojums, m.; izrotājums, m.; 2. (von weibl. Putz) rota, f.

aus'putzen, I. v. a. 1. (reinigen) iztīrīt; (Zimmer) uzpost; 2. (beschneiden) iz-

griezt (kokam zarus); 3. (schmücken) izrotāt; II. v. refl. sich uzcirsties. Aus'putzen, n. v. Ausputzung. Aus'putzer, m. 1. iztīrītājs, m.; 2. fam.

(Verweis) bāriens, m.; rājiens, m. Aus'putzung, f. pl. -en, 1. (Reinigung) iztīrīšana, f.; 2. apgriešana, f.; 3. (Schmückung) izrotāšana, f. aus'quetschen, v. a. izspiest, izspaidīt, aus'radieren, v. a. izradēt, izdzēst, aus'rangieren, ranjiļ, v. a. izbrāķēt, aus'räsen, v. n. iztrakoties, aus'rauchen, I. v. a. izpīpēt; II. v. n.

1. beigt pīpēt; 2. izkūpēt, aus'räuchern, v. a. 1. izkvēpināt; 2. [-izžāvēt.

Aus'räu||chern, n. od. -cherung, f. 1. iz-

kvēpināšana, f.; 2. izžāvēšana, f. aus'raufen, I. v. a. izplūkt; II. v. n. beigt plūkties; III. v. refl. sich die Haare izplūkt sev matus. Aus'rau||fen, n. od. -fung, f. pl. -en,

izplūkšana, f. aus'räumen, v. a. 1. (wegschaffen) aizgādāt projām; 2. (leer machen) iztukšot; eine Wohnung izkravāties no dzīvokļa.

Aus'räu||men, n. v. -mung. -mer, m. iz-

tīrītājs, m. -mung, f. 1. iztukšošana, f.;

2. fig. iztīrīšana, f. ausrechnen, v. a. izlēst, aplēst. Aus'rech||nen, n. v. -nung, -ner, m. ap-

lēsējs, m. -nung, f.. aplēšana, f.; aplēse, f.

aus'recken, I. v. a. izstiept, izstaipīt; II. v. refl. sich izstiepties, izstaipīties.

Aus'rēde, f. izruna, f.; (Entschuldigung)

aizbildināšanās, f. aus'rēden, I. v. a. 1. einen Satz pabeigt teikumu; 2. (jemm. etw.) izrunāt (kādam ko); das lasse ich mir nicht to man neviens neizrunās; II. v. n. beigt runāt; ich habe ausgeredet, esmu teicis; III. v. refl. sich 1. (besser: sich herausreden) aizbildināties, izmeloties; 2. izrunāties, aus'reiben, I. v. a. (v. reiben) izberzēt, izberzt; II. v. refl. sich die Augen izberzēt sev acis. ausreichen, v. n. 1. (auskommen) (mit etw.) iztikt (ar ko); 2. (genügen) pietikt; 3. (geben) izdot, izsniegt, ausreichend, adj. pietiekami, aus'reifen, v. n. nogatavoties. Aus'reise, f. izceļošana, f.; izceļojums, m.

aus'reisen, v. n. izceļot, aus'reißen, I. v. a. (v. reißen) 1. izraut; 2. izplēst; II. v. n. 1. saplīst, izplīst;76

das Futter reißt aus, odere izplīst; 2. fam. izmukt, aizlaisties lapās; (von Pferden) sākt trakot. Aus'rei ßen, n. 1. izraušana, f.; 2. fam. izmukšana, f. -ßer, m. 1. izrāvējs, m.; ! 2. fam. bēglis, m. aus'renken, I. v. a. izmežģīt; II. v. refl. |

sich den Arm izmežģīt sev roku. Aus'ļļrenken, n. -s, od. -renkung, f. pl.

-en, izmežģīšana, f. ausrichten, v. a. 1. (gehörig richten) sakārtot; 2. fig. (veranstalten) sarīkot, izrīkot; 3. fig. (ausführen) izdarīt; ļ einen Gruß sveicināt; ich werde es es to izdarīšu; 4. (Schlosserarbeiten) izlāgot. Aus'rich||ten, n. v. -tung. -ter, m. sarīkotājs, m. -tung, f.; 2. fig. (Veranstaltung) sarīkojums, m.; 3. fig. (Ausführung) izdarījums, m. aus'ringen, I. v. a. (v. ringen) izgriezt;

II. v. n. beigt cīnīties, aus'rinnen, v. n. (v. rinnen), aus'röden, v. a. nolīst (mežu). Aus'rö||den, n. od. -dung, f. pl. -en,

nolīšana, f. aus'rotten, v. a. iznīcināt, izskaust. Aus'II rotten, n. v. -rottung. -rotter, m. -s, pl. izpeldētājs, m. -rottung, f. pl. -en, izdeldēšana, f.; izskaušana, f. aus'rücken, I. v. a. izstumt, izbīdīt; II. v.

n. iziet, doties ceļā. Aus'rūf, 1. izsauciens, m.; 2. (Verkündigung) pasludināšana, f. aus'rūfen, I. v. a. (v. rufen) izsaukt, pasludināt; II. v. n. izsaukties, iesaukties.

Aus'rü||fen, n. izsaukšana, f. -fer, m. izsaucējs, m. -fung, f. pl. -en, izsaukšana, f.; izsaukums, m. -fungszeichen, n. izsaucamā zīme, f.; izsaucējs, m. aus'rūhen, I. v. a. atpūtināt; II. v. n. atpūsties, (sich erholen) atdusēties. Aus'rūhen, n. atpūšanās, f.; atdusēšanās, f.

aus'runden, v. a. noapaļot, izapaļot. Aus'run den, n. od. -dung, f. noapaļo-

šana, f.; noapaļojums, m. aus'rupfen, v. a. izplūkt; einem Vogel die Federn izplucināt putnam spalvas.

Aus'|| rupfen, n. v. -rupfung. -rupfer, m.

-s, pl. izplūcējs, m. -rupfung, f. izplūkšana, f. flus'rüsten, I. v. a. 1. sarīkot, izrīkot; 2. apbruņot; 3. (mit etw.) apgādāt (ar ko); II. v. refl. sich (mit etw.) apgādāties (ar ko).

Aus'rüstung, f. 1. sarīkošana, f.; sarīkojums, m.; 2. apbruņošana, f.; apbruņojums, m. aus'rutschen, v. n. izslīdēt, aus'rütteln, v. a. izkratīt. Aus'rütteln, n. izkratīšana, f. Aus'saat, f. 1. (das Säen) izsēšana, f.;

2. (das Ausgesäete) izsējums, m. aus'säen, v. a. izsēt.

Aus'sāge, f. 1. izteikums, m. (Zeugnis) liecība, f.; 2. (Prädikat) izteicējs, m. aus'sägen, v. a. izteikt, (berichten) paziņot, (als Zeuge) liecināt, aus'sägen, v. a. izzāģēt. Aus'satz, m. 1. (Ausgesetztes) izlikums,.

m.; 2. (Krankheit) spitālība, f. aus'sätzig, adj. spitālīgs; das Spital für

A-e leprozorija, f. aus'saugen, v. a. (v. saugen) 1. izzīst,, izsūkt; -lassen, izsūcināt; 2. fig. (erschöpfen) noplicināt (zemi); 3. fig.. (ausbeuten) izsūkt, izmantot. Aus'sau||ger, m. 1. izzīdējs, m.; 2. fig. (Blutsauger) izsūcējs, m. -gung, f. pl. -en, 1. izzīšana, f. 2. fig. noplicināšana, f.; 3. fig. (Ausbeutung) izsūkšana, f. aus'schäben, v. a. izkasīt, aus'schälen, I. v. a. 1. izlobīt, (Erbsen, Bohnen) izšķīt, (Eier, Nüsse) izlupi-nät; 2. (Krebsgeschwüre) izgriezt; II. v. refl. sich », izlobīties, aus'schalten, v. a. izslēgt (strāvu). Ausschaltung, f. izslēgšana, f. Aus'schalter, m. izslēdzējs, m. Aus'schank, m. 1. dzērienu pārdošana

(mazumā); 2. krogus, m. aus'scharren, v. a. 1. izkašņāt, izkārpīt

(graudus); 2. izrakt (līķus), aus'scharten, v. a. izrobot, aus'schauen, v. n. 1. (nach jemm.) -, acīm meklēt (kādu); 2. traurig bēdīgi izskatīties, aus'scheiden, I. v. a. (v. scheiden) atdalīt; II. v. n. izstāties; aus einer Stelle atstāt vietu; III. (von Flüssigkeiten) izkristies, atdalīties, no šķidruma izkritušās vielas. Ausschei||den, n. 1. v. -dung; 2. atkāpšanās, f.; atstāšana, f. beim - aus dem Amte, atstājot amatu. Ausscheidungen, f. pl. izkritņi, m. pl.;

atdaļas, f. pl. aus'schelten, v. a. (v. schelten) izbārt, izrāt.

aus'schenken, v. a. 1. izliet; 2. izkroģēt,

pārdot dzērienus, aus'scheuern, I. v. a. izberzt; II. v. refL

sich izvērsties, ausschicken, v. a. u. n. izsūtīt.Ausschickung — Ausschuß

.AusSchickung, f. izsūtīšana, f. aus'schieben, v. a. (v. schieben) izstumt, aus'schießen, I. v. a. (v. schießen) 1. izšaut, apšaut (zvērus), izšaudīt; 2. (in der Druckerei) izšaut. Aus'schießen, n. izšaušana, f. aus'schiffen, I. v. a. izcelt malā (no kuģa); Waren izkraut preces (no kuģa); II. v. n. izbraukt (ar kuģi); III. v. refl. sich 1. izkāpt malā; 2. fam. nolaist ūdeni, izmīzties. Aus'||schiffen, n. u. -schiffung, f. pl.

-en, izcelšana malā. aus'schimpfen, v. a. izlamāt, aus'schlāfen, I. v. a. (v. schlafen) seinen Rausch «., izgulēt dzērumu; II. v. n. (od. III. v. refl. sich ~) izgulēties. Aus'schlag, m. 1. pirmais sitiens, m.; 2. panākums, m.; pārsvars, m.; den geben, izšķirt; 3. (Hautausschlag) izsitums, m.

aus'schlāgen, I. v. a. (v. schlagen) 1. (herausschlagen) izsist; 2. (einen Wald) izlīst, izcirst (mežu); 3. (mit Brettern) apsist (ar dēļiem); 4. (nicht annehmen) atraidīt; 5. (verwerfen) atmest; 6. (verweigern) liegt, atraidīt; 7. (in der Fechtkunst) einen Stoß atsist; 8. (Erze) atcirst; II. v. n. 1. (von Pferden) spert; 2. (von der Magnetnadel) noliekties; 3. (von Bäumen) izplaukt; 4. (von Mauern) svīst; 5. (Ausschlag bekommen) izsisties; III. v. refl. sich 1. izsisties; 2. beigt sisties.

Aus'schlāgen, n. 1. izsišana, f.; 2. (von Bäumen) izplaukšana, f.; 3. (plötzliches Hervorbrechen) izšaušanās, f.; 4. (von Pferden) speršana, f.; 5. Zurückweisung atraidīšana, f. (v. Zeitwort), ausschleudern, v. a. izsviest, izmest, aus'schließen, I. v. a. (v. schließen) 1. izslēgt; alle, keinen ausgeschlossen, visi, nevienu neizjemot; es ist nicht ausgeschlossen, daß er noch kommt, varētu būt, ka viņš vēl nāk; 2. (aussondern) atšķirt; II. v. refl. sich atšķirties, nepiedalīties, ausschließlich, I. adj. sevišķs, tikai; er hat das -e Recht zu jagen, viņam vien pieder tiesība medīt; II. adv. izjemot, bez.

Aus'schließlichkeit, f. atsevišķība, f.; atšķirība, f.

Ausschließung, f. izslēgšana, f.; izslēgums, m.

aus'schlüpfen, v. n. 1. (herauskriechen) izlīst; 2. (aus dem Ei) izšķilties; 3. (entfahren) izsprukt, ausschlürfen, v. a. izstrēbt.

Aus'schluß, m. izslēgšana, f.; izslēgums, m.; mit - von, izjemot; mit - der Öffentlichkeit, aiz slēgtām durvīm. ausSchmelzen, I. v. a. 1. izkausēt; 2. (Fett) iztaukšēt; II. v. n. (v. schmelzen) izkust. Ausschmel||zen, n. od. -zung, f. izkausēšana, f.; izkušana, f. aus'schmieden, v. a. izkalt, aus'schmieren, v. a. 1. iztriept, izziest;

2. fam. izpērt, aus'schmören, v. a. izcepināt, ausschmücken, v. a. 1. izpušķot; 2. fig.

(mit Zusätzen versehen) plaši iztēlot. Ausschmückung, f. pl. -en, izpušķošana, f.; izpušķojums, m. aus'schnauben, I. v. a. izšņaukt; II. v. n.

I. izšņākties; 2. (von Pferden) izspraus-lāties; III. v. refl. sich izšņaukties.

aus'schnaufen, v. n. atjemt elpu, atpūsties.

Aus'schneideeisen, n. izgriežamā dzelzs, f.

ausschneiden, v. a. (v. schneiden) 1. izgriezt; 2. Bäume «., apgriezt kokiem zarus.

Ausschnei||den, n. v. -dung. -der, m. iz-griezējs, m. -dung, f. pl. -en, izgriešana, f. Ausschnitt, m. 1. izgriezums, m.; 2. (im

Kreise) sektors, m. aus'schnitzen, v. a. izgriezt, izdrāzt, aus'schnüffeln, v. a. izošņāt, izokšķerēt, aus'schöpfen, v. a. izsmelt. AusSchöpflöffel, m. izsmejamā kaŗote, f. AusSchöpfung, f. izsmelšana, f.; izsmē-

lums, m. aus'schöten, v. a. izšķīt. aus'schrauben, I. v. a. izskrūvēt; II. v.

refl. sich izskrūvēties, izgriezties. ausschreiben, I. v. a. (v. schreiben) 1. izrakstīt, 2. eine Rechnung «., sastādīt lēsi; 3. (ankündigen) pasludināt; 4. Steuern », uzlikt od. noteikt nodokļus;

II. v. refl. sich 1. izrakstīties, nopūlēties rakstot; 2. - lassen, izrakstīties (no saraksta).

aus'schreien, I. v. a. (v. schreien) 1. izkliegt; (empfehlen) izdaudzināt; II. v. refl. sich «, izkliegties, aus schreiten, I. v. a. (v. schreiten) 1. izsoļot; 2. pārkāpt robežas; II. v. n. soļot; weit «., spert lielus soļus. Ausschreitung, f. pl. -en, robežu neievērošana, f.; nedarbs, m. aus'schröten, v. a. izskrotēt. aus'schūlen, v. a. izskolot. Aus'schuß, m. 1. (zurückgesetzte Ware) atliktas preces, f. pl.; brāķis, m.; 2.78 ausschütteln

padome* f.; komiteja, f. -mitglied, n. padomes loceklis, m. aus'schütteln, v. a. 1. izkratīt; 2. (Staub

aus den Kleidern) izpurināt, aus'schütten, I. v. a. 1. izbērt, (Wasser) izliet; 2. fig. sein Herz atvieglināt sev sirdi.

Ausschüttung, f. pl. -en, 1. izbēršana,

f.; izbērums, m.; izliešana, f. aus'schwären, v. n. izpūžņot. aus'schwärmen, v. n. 1. (von Bienen)

spietot; 2. fig. izblandīties. aus'schwatzen, I. v. a. izpļāpāt; II. v.

refl. sich izpļāpāties, ausschweifen, v. a. 1. noklīst, attālināties (no galvenā priekšmeta); 2. (liederlich leben) palaisties, izlaidīgi dzīvot.

aus'schweifend, adj. palaidnīgs. Ausschweifung, f. (Liederlichkeit) pa-

laidnīgums, m. ausschwemmen, v. a. 1. (fortreißen) aizskalot; 2. (untergraben) izskalļot, iz-alot; 3. (Pferde) izpeldināt, ausschwenken, v. a. 1. izskalot (glāzi,

veļu etc.); 2. grozīt (dejojot). ausSchwingen, v. a. (v. schwingen)

(Flachs) izkulstīt; (Getreide) izvētīt. ausSchwitzen, I. v. a. 1. izsvīst; 2. fam. (vergessen) aizmirst; II. v. n. 1. beigt svīst; 2. (von Harzen) izsūkties. Aus'|jschwitzen, n. od. -schwitzung, f.

pl. -en, izsvīšana, f.; izsvīdums, m. ausSēhen, I. v. a. (v. sehen) skatīties līdz beigām, izskatīt; II. v. n. izskatīties; wie du aussiehst! kā tu izskaties! III. v. imp. es sieht nach Regen aus, liekas, ka lietus būs. AusSēhen, n. izskats, m.; sein - ist vorzüglich, viņš izskatās ļoti labi; ein gesundes », veselīgs izskats. ausSeihen, v. a. izkāst. AusSeihung, f. izkāšana, f.; izkāsums, m.

ausSein, v. n. beigties, būt pagalam; die Freude wird bald prieks drīz beigsies.

au'ßen, adv. ārā; von und innen vergoldet, ārpusē un iekšpusē apzeltīts; von no ārpuses; von - her, no ārienes; nach (hin), uz ārieni. Außen temperatur, f. āra temperātūra, f.

-wand, ārsiena, f. aus'senden, v. a. (v. senden) izsūtīt. AusSendung, f. izsūtīšana, f.; izsūtījums, m.

aus'sengen, v. a. izsvilināt. Außen||welt, f. ārpasaule, f. -Winkel, m.r

ārējais leņķis, m.

— aussetzen

au'ßer, prp. (mit dem Dativ) 1. (außerhalb) ārpus; - dem Hause essen, ēst ārpus mājas; • der Zeit, a) ārpus noteikta laika; b) nelaikā; - Dienst sein, būt atvaļinātam; - Atem sein, aizelsies; » Sorgen sein, būt bez rūpēm; acht lassen, neievērot; - Fassung kommen, apjukt; « Fassung bringen, samulsināt; 2. (ausgenommen, iz-jemot, bez; alle gingen hinaus - meiner Schwester, visi izgāja ārā, izjemot manu māsu; ich habe keinen Freund - ihm, bez viņa man nav neviena drauga.

au'ßeramtlich, adj. neoficiāls, privāts, außerdem', adv. bez tam, (ferner) joprojām, (noch) vēl, (übrigens) beidzot, äu'ßere, (der, die, das), adj. ārējs. Äu'ßere, n. -n, 1. āriene, f.; ārējs izskats, m.; 2. Minister des -n, ārlietu ministrs, m. au'Berļļēhelich, adj. ārlaulības-; -es Kind, ārlaulības bērns, -etatmäßig, adj. ārštata-.

außergewöhnlich, adj. ārkārtējs; (ungewöhnlich) neparasts, au'ßerhalb, I. prp. (mit dem Genetiv) ārpus; der russischen Grenze, aiz. krievu robežām; II. adv. no ārpuses. Außerkraftsetzung, f. atcelšana, f. äu'ßerlich, I. adj. ārējs, ārišķīgs; II. adv.

no ārpuses. Äußerlichkeit, f. «., pl. -en, ārišķība, f.j

ārišķīgums, m. äu'ßern, I. v. a. 1. izrādīt; 2. (sagen) izteikt; II. v. refl. sich (sich aussprechen) izteikties, außerordentlich od. außerordentlich, I. adj. 1. ārkārtējs; -er Gesandter, ārkārtējs sūtnis, m.; 2. (ungewöhnlich) neparasts, (ausgezeichnet) ļoti teicams,. (Bewunderung erregend) apbrīnojams; II. adv. ļoti, visai, äu'ßerst, I. adj. ārējs, pēdējs; am -en Ende der Straße, ielas pašā galā; die -e Finsternis, galējā tumsība, f.; das Ä-e wagen, spert pēdējo soli; die Dinge aufs -e treiben, saspīlēt lietas uz nebēdu; auf das Ä-e gefaßt sein, sagaidīt visu ko; II. adv. visai, ļoti.. Äußerung, f. pl. -en, 1. izrādīšana, f.; » der Freude, prieka parādīšana, f.; 2. (Ausspruch) izteikums, m.; (Meinung) domas, f. pl.; (Urteil) spriedums, m.; -en fallen lassen, izteikties; atsaukties.

außerweltlich, adj. ārpasaules-, ārpasau-līgs.

aussetzen, I. v. a. 1. (hinaussetzen) izlikt; ein Kind izlikt bērnu; einAussetzen — ausspülen

79

Boot nolaist laivu ūdeni; 2. (preisgeben) atstāt; 3. (festsetzen) noteikt, nolemt; eine Summe für die Armen nolemt summu nabagiem; eine Belohnung izsolīt atlīdzinājumu; testamentarisch novēlēt testamentā; 4. (unterbrechen) pārtraukt; 5. (tadeln) vainot; er hat od. findet an allem etw. auszusetzen, viņam nekas nav pa prātam; 6. (Buchdr.) einen Bogen salikt loksni; II. v. n. (aufhören) beigties, mitēties; das Fieber setzt aus, drudzis mitējas; mit einer Arbeit -«, apstāties darbā; III. v. refl. sich nostāties; sich der Gefahr doties briesmās.

Aus' setzen, n. od. -Setzung, f. izklīšana,

f.; izlikums (v. Zeitwort). Aus'sicht, f. pl. -en, 1. (Blick) skats, m.; 2. fig. (Hoffnung) cerība, f.; iz-redze, f.; er hat -en, ernannt zu werden, viņu laikam iecels; es steht in var sagaidīt, aussichtslos, adj. veltīgs, bezcerību-. Aussichtspunkt, m. tālredzes vieta, f. aus'sickern, v. n. izpilēt, iztecēt, aus'sieben, v. a. izsijāt. Aus'sieben, n. izsijāšana, f. aus'sieden, v. a. izvārīt, aus'singen, I. v. a. (v. singen) izdziedāt; II. v. n. beigt dziedāt; III. v. refl. sich ausgesungen haben, būt izdziedējušam savu balsi, aus'sinnen, v. a. (v. sinnen) izdomāt, (erfinden) izgudrot, aus'sitzen, v. a. (v. sitzen) 1. izsēdēt;

verächtlich, iztupēt; 2. izperēt, aus'||söhnbär, adj. samierināms, -söhnen,

I. v. a. salīdzināt,- samierināt; II. v. refl. sich salīgt, saderēt mieru.

Aus'söh||ner, m. -s, pl. samierinātājs, m. -nung, f. pl. -en, samierināšana, f.; samierinājums, m. aus'sondern, v. a. nošķirt, atšķirt; (sondernd auswählen) izraudzīt. Aus'sonderung, f. nošķirošana, f. aus'sortieren, v. a. šķirot, atšķirot. ausSpähen, v. a. izlūkot, izzināt. Ausspä||hen, n. v. -hung. -her, m. izlūks, m. -hung, f. pl. -en, izlūkošana, f.; izlükojums, m. aus'spannen, I. v. a. 1. die Pferde nojūgt, atjūgt; 2. (ausdehnen) izstiept, izstaipīt; die Segel «., izplēst buŗas;

II. v. n. 1. fam. izmukt; 2. fig. drusku atpūsties, atlaisties.

AusSpannung, f. 1. nojūgšana, f.; 2. fig.

atpūšanās, f. aus'speien, v. a. (v. speien) izspļaut, izspļaudīt.

AusSpeien, n. izspļaušana, f. aussperren, v. a. 1. (ausspreizen) izplēst; (Buchdr.) izretināt; 2. (ausschließen) izslēgt.

Aus'sperrung, f. izslēgšana, f.; (Buchdr.)

izstarpināšana, f. aus'spielen, I. v. a. eine Karte «, izspēlēt karti; Trumpf iztrumpot; eine Rolle «•, nobeigt (od. izspēlēt) lomu;

II. v. n. 1. spēlēt pirmajam; wer spielt aus? kam jāizspēlē? 2. beigt spēlēt;

III. v. refl. sich izspēlēties. Aus'spie len, n. izspēlēšana, f.; izspēle,

f. -1er, m. izspēlētājs, m. aus'spinnen, I. v. a. (v. spinnen) 1. iz-vērpt; 2. fig. (erweitern) paplašināt, iztēlot; 3. fig. (erfinden) izgudrot; II. v. n. beigt vērpt, ausspionieren, v. a. izspiegot. Ausspräche, f. 1. izruna, f.; eine fremdartige ~ haben, runāt svešādi; 2. (Auseinandersetzung) izrunāšanās, f. -be-zeichnung, f. izrunas apzīmējums, m. aussprechen, I. v. a. (v. sprechen) 1. izrunāt; 2. (ausdrücken) izsacīt, izteikt; II. v. n. lassen Sie mich ļaujiet man pabeigt; III. v. refl. sich 1. (sich äußern) izteikties; 2. izrunāties; ausgesprochen, sevišķs, skaidri redzams, noteikts.

Aussprechen, n. izrunāšana, f.; izteikšana, f.

aus'sprengen, v. a. 1. (ein Stück aus dem Felsen) izspridzināt; 2. (Wasser) izslacīt; 3. fig. (verbreiten) izplatīt. Aus'sprengung, f. izspridzināšana, f. (v. Zeitwort).

aus'springen, I. v. n. (v. springen) izlēkt;

II. v. refl. sich izlēkāties, aus'spritzen, I. v. a. izslacīt, izlaistīt; II.

v. n. izšļākties. Aus' spritzen, n. od. -spritzung, f. pl.

-en, izslacīšana, f.; izslacījums, m. aus'sprossen, v. n. 1. laist atvases, at~ vasēties; 2. (aus der Erde) izaugt; 3. (Knospen treiben) izplaukt. Aus'sprößling, m. atvase, f. Aus'spruch, m. 1. izteikums, m.; 2. (Entscheidung) nolēmums, m. Aus'sprüdeln, I. v. a. izburbuļot; II. v. n. ausgesprudelt haben, būt beigušam burbuļot.

aus'sprühen, v. a. 1. (von Vulkanen) izmest; 2. (Funken) izdzirkstīt. aus'spucken, v. ausspeien, aus'spüken, v. n. beigt spokoties; es hat hier ausgespukt, še vairs nespokojas.

aus'spülen, v. a. izskalot.80

Aus'spü||len, n. od. -lung, f. izskalošana,

f.; izskalojums, m. aus'spüren, v. a. izošņāt, uziet. Aus'spūļ|ren, n. v. -rung. -rer, m. -s, pl. izošņātājs, m. -rung, f. pl. -en-izošņāšana, f.; izošņājums, m. ausstaffieren, I. v. a. 1. (einkleiden) grezni izģērbt; 2. (ausschmücken) izpušķot; II. v. refl. sich uzcirsties. Aus'staffierung, f. ieģērbšana, f.; ieģēr-bums, m.

aus'stampfen, v. a. izsist, izstampāt. Aus'stand, m. 1. (rückständige Schuld) nesamaksāts prasījums, m.; 2. (Arbeitseinstellung) streiks, m. ausStändig, adj. 1. -e Arbeiter, streikotāji strādnieki; 2. -e Schulden, nesamaksāti parādi. ausStäpeln, v. a. izkraut, ausstatten, v. a. 1. (ausrüsten) (mit etw.) apgādāt; fig. mit glänzenden Eigenschaften ausgestattet, apdāvināts spožām īpašībām; 2. eine Tochter dot meitai pūrā; 3. (schmücken) uzpost, izpušķot.

Ausstattung, f. pl. -en, 1. (Aussteuer) pūrs, m.; 2. (Ausschmückung) izpušķojums, m.; die - eines Stückes, lugas uzvedums, m. ausStäuben, v. a. noputināt. ausStäupen, v. a. izšaut, ausstechen, v. a. (v. stechen) 1. izdurt; Rasen izgriezt velēnas; 2. fig. (jemn.) (verdrängen) izspiest (kādu); (übertreffen) pārspēt. ausStēhen, I. v. a. (v. stehen) 1. (bis zu Ende verharren) izstāvēt; 2. Furcht *, būt bailēs; 3. (erdulden) izciest; 4. (jemn.) nicht können; nevarēt ieredzēt (kādu). ausStēhend, adj. -e Schuld, nesamaksāts

parāds, m. aussteigen, v. n. (v. steigen) izkāpt. Aussteigen, n. izkāpšana, f.; beim

izkāpjot. ausStellbar, adj. izstādāms, ausstellen, v. a. 1. izstādīt, izdot; Wachen nostādīt sargus; Waren zum Verkauf izlikt preces pārdošanai; 2. einen Wechsel «., dot vekseli. Aussteller, m. -s, pl. izstādītājs, m. Ausstellung, f. izstāde, f.; Weltausstellung, pasaules izstāde, f. AusStellungsgebäude, n. izstādes ēka, f. aussterben, v. n. (v. sterben) 1. (von Familien) izmirt; 2. (von Pflanzen) iznīkt.

Aussterben, n. izmiršana, f. AusSteuer, f. pūrs, m.

aussteuern, I. v. a. dot pūrā līdz; II. v.

n. atstāt ostu. ausSticken, v. n. izrakstīt, ausstochern, v. a. izbakstīt, ausstopfen, v. a. 1. (ein Tier) izbāzt>

2. prov. (ausflicken) izlāpīt. Aus' stopfen, n. od. -stopfung, f. pl.

-en, piebāšana, f. Aus'stöß, m. izgrūdiens, m.; pirmais grūdiens, m.

ausstoßen, v. a. (v. stoßen) 1. meist: izgrūst; dem Fasse den Boden «, izsist mucai dibenu; 2. (abwerfen) atmest od. izmest (burtu); 3. (verstoßen) izstumt; 4. einen Schrei iekliegties; Seufzer nopūsties; er stieß einen tiefen Seufzer aus, viņš dziļi nopūtās. Ausstö]|ßen, n. od. -ßung, f. pl. -en,

1. izgrūšana, f.; 2. (Ausschließung) iz-stumšana, f.

ausstrahlen, v. a. izstarot. Ausstrah||len, n. od. -lung, f. pl. -en,

izstarošana, f.; izstarojums, m. ausstrecken, I. v. a. izstiept; II. v. refl.

sich izstiepties. Aus' strecken, n. od. -Streckung, f. pl.

-en, izstiepšana, f. ausstreichen, v. a. (v. streichen) 1. (glatt streichen) nogludināt; 2. ein Wort izsvītrāt vārdu; 3. (herausstreichen) uzteikt, uzlielīt. Ausstreichen, n. 1. nogludināšana, f.;

2. izsvītrāšana, f.

aus'streifen, v. a. izbraucīt, izlobīt (zirņus etc.).

aus'streuen, v. a. (umherstreuen) izkaisīt, izbārstīt.

Ausstreuung, f. pl. -en, izkaisīšana,

f.; izkaisījums, m. aus'stricken, v. a. pabeigt adīt, noadīt, ausströmen, I. v. a. izplatīt; - lassen (Wasser), iztecināt (ūdeni); II. v. n. izstrāvot, iztecēt, izplūst. Ausströ||men, n. od. -mung, f. iztecēšana, f.; iztecējums, m.; izstrāvojums, m. (v. Zeitwort), aus'studieren, I. v. a. izstudēt; II. v. n. pabeigt savas studijas; ausstudiert haben, būt pabeigušam savas studijas. ausStünnen, v. n. izplosīties, iztrakoties. aus'sGchen, v. a. izmeklēt; ausgesuchte

Speisen, ļoti labi ēdieni. Aus'sü||chen, n. od. -chung, f. «, pl. -en,

izmeklēšana, f.; izmeklējums, m. aus'tanzen, I. v. a. einen Tanz izdejot od. pabeigt deju; II. v. n. ausgetanzt haben, būt beigušam dejot, aus'tapezieren, v. a. iztapsēt. Aus'tapezierung, f. iztapsēšana, f.; iztap-sējums, m.

Austausch, m. izmaiņa, f. austauschen, v. a. izmainīt, izmīt, aus'teeren, v. a. izdarvot. aus'teilen, v. a. izdalīt. Aus'tei||len, n. v. -lung. -1er, m. izdalītājs, m. -lerin, f. -, pl. -nen, izdalītāja, f. -lung, f. izdalīšana, f.; izdalījums, m. Au'ster, f. pl. -n, austere, f. ausliefen, v. a. izdziļināt, (aushöhlen) izdobt.

Aus'tiefung, f. pl. -en, padziļināšana,

f.; padziļinājums, m. aas'tilgen, v. a. 1. izdzēst; 2. izdeldēt. Aus'tilgung, f. izdeldēšana, f.; izdeldē-jums, m.

aus'toben, I. v. n. izplosīties, iztrakoties; prv. Jugend muß «., jaunībai jāiztrakojas; II. v. refl. sich izplosīties, iztrakoties, aus'tönen, v. n. izskanēt. Aus'trag, m. -s, pl. -träge, 1. (Entscheidung) izšķiršana, f.; nolēmums, m.;

2. (Ausgang) nobeigums, m.; eine Sache zum -e bringen, izšķirt lietu; einen Streit zum -e bringen, nobeigt ķildu.

aus'trāgen, I. v. a. (v. tragen) 1. iznest; die Briefe iznēsāt vēstules; 2. fig. (ausplaudern) izpļāpāt; 3. fig. (entscheiden) izšķirt. Aus'trä||gen, n. od. -gung, f. -en, 1. iznēsāšana, f.; 2. fig. izpļāpāšana, f.;

3. fig. (Entscheidung) izšķiršana, f. Aus'trāger, m. iznēsātājs, aus'trampeln, v. a. izmīdīt, aus'träumen, v. a. izsapņot, austreiben, v. a. (v. treiben) izdzīt. Aus'trei]jber, m. izdzinējs, m. -bung, f.

pl. -en, izdzīšana, f. austrennen, v. a. izārdīt, austreten, I. v. a. (v. treten) 1. dafc Getreide nomīt od. nomīdīt labību; 2. die Schuhe izmīt od. iznēsāt kurpes; II. (aus einer Gesellschaft, aus einem Geschäfte etc.) izstāties. Aus'trēten, n. 1. izmīšana, f. (kurpju);

2. izstāšanās, f. austrinken, v. a. u. n. (v. trinken) izdzert, iztukšot. Austritt, m. 1. izstāšanās; 2. (Baukunst)

balkons, m.; palievenis, m. Austrittserklärung, paziņojums par izstāšanos.

austrocknen, I. v. a. 1. izžāvēt; 2. nosusināt; II. v. n. 1. izžūt; 2. izsīkt. Austrock||nen, n. od. -nung, f. pl. -en,

izžāvēšana, f.; izžūšana, f. austüfteln, v. a. izdomāt.

aus'tūn, v. a. (v. tun) 1. (ausziehen) noģērbt, novilkt; 2. fam. (auslöschen) izdzēst, nodzēst, aus'tünchen, v. a. izbalsināt, aus'üben, v. a. 1. (betreiben) izpildīt; 2. einen Einfluß », ietekmēt; 3. (verüben) Rache atriebties, aus'übend, adj. 1. -er Arzt, praktisks ārsts, m.; »er Künstler, izpildītājs mākslinieks, m.; 2. »e Gewalt, izdarītāja vara, f. Aus'||über, m. -s, pl. izpildītājs, m. -Übung, f. 1. izpildīšana, f.; in « seines Amtes, savu amatu izpildot; 2. (Ausführung) in • bringen, izdarīt. Aus'verkauf, m. izpārdošana, f.; gänzlicher galīga izpārdošana, f. ausverkaufen, v. a. izpārdot; das Haus

ist ausverkauft, izpārdots nams. aus'wachsen, v. n. (v. wachsen) (keimen) izaugt.

Aus'wachsen, n. izaugšana, f. aus'wägen, v. a. izsvērt. Aus'wähl, f. 1. izraudzīšana, f.; izvēlēšana, f.; izvēle, f.; eine - treffen, izraudzīt; 2. (ausgewählte Dinge) izlase, f.

aus'wählen, v. a. izraudzīt, izvelet. Aus'wählen, n. izraudzīšana, f. aus'walken, v. a. 1. (Filz) savelt. Aus'wanderer, m. izceļotājs, m. aus'wandern, v. n. izceļot. Aus'wanderung, f. izceļošana, f.; izce-

ļojums, m. Aus'wanderungsgesetz, n. izceļošanas likums, m.

aus'wärtig, adj. ārējs, ārzemju-; die -en Angelegenheiten, ārlietas, f. pl.; das -e Ministerium od. Amt, ārlietu ministrija, f.

aus'wärts, adv. 1. (nach außen) uz āru, ārup; die Füße - setzen, spert kājas ārup; 2. (anderwärts) citur; 3. (nicht zu Hause) ārpus mājām; - essen, ēst ārpus mājām, aus'waschen, v. a. (v. waschen) 1. izmazgāt; 2. nomazgāt. Aus'||waschen, n. od. -Waschung, f. pl.

-en, izmazgāšana, f.; izmazgājums, m. aus'wässern, v. a. izmērcēt. aus'wēben, v. a. izaust, aus'wechseln, v. a. izmīt, izmainīt. Auswechselung, f. pl. -en, izmainīšana, f.; izmaiņa, f. Aus'wechselungsvertrag, m. izmaiņas līgums, m.

Aus'wēg, m. 1. (Ausgang) izeja, f.; 2. fig. (Auskunftsmittel) līdzeklis, m.

aus'welcnen, v. n. (v. weichen) 1. (Platz machen) griezt ceļu; nogriezties; 2. fig. (vermeiden) izvairīties, aus'weichen, I. v. a. izmērcēt; II. v. n. izmirkt.

Aus'weichen, n. izvairīšanās, f. aus'weichend, adj. -e Antwort, izvairīga atbilde; er gab mir eine -e Antwort, viņš man atbildēja izvairīdamies. Aus'weis, m. -(s)es, pl. -(s)e, apliecība,

f.; pierādījums, m. aus'weisen, I. v. a. (v. weisen) 1. (verbannen) aizsūtīt trimdā, izraidīt; 2. (vertreiben) izdzīt; 3. (beweisen) pierādīt; die Zeit wird es ar laiku redzēsim; II. v. refl. sich uzrādīt leģitimāciju, aus'weislich, adv. kā pierādāms. Aus'weisung, f. izraidīšana, f.; izraidī-

jums, m. aus'weißen, v. a. izbalsināt, aus'weiten, I. v. a. (ausbreiten) izplēst, paplašināt; II. v. refl. sich «., izplēsties, paplašināties. Aus'weitung, f. izplēšana, f.; izplētums, m.

aus'wendig, adv. 1. no ārpuses; 2. lernen, mācīties no galvas, aus'werfen, v. a. (v. werfen) 1. izmest, izsviest; Feuer (von Vulkanen) izvemt uguni; 2. fig. eine Summe noteikt od. nolemt summu. Aus'werfen, n. izmešana, f. aus'wetzen, v. a. iztrīt. aus'wickeln, v. a. iztīt, attīt, aus'wiegen, v. a. izsvērt, aus'winden, v. a. (v. winden) izgriezt (veļu).

aus'wintern, v. a. 1. (von Gewächsen) pārziemot; 2. (durch den Winter bringen, vom Vieh) izmitināt, aus'wirken, I. v. a. 1. (Weberei) izaust; 2. fig. panākt; du wirst hier nichts tu še nekā nepanāksi; II. v. n. 1. beigt aust; 2. beigt darboties, aus'wischen, v. a. 1. izslaucīt; 2. fam.

(jemm.) eins iecirst pliķi (kādam). Aus'wischer, m. 1. izslaucītājs, m.; 2.

fig. bāriens, m. aus'wittern, I. v. a. izošņāt; II. v. n. sadrupt.

aus'wölben, v. a. izvelvēt, aus'wräken, v. a. izbrāķēt, aus'wringen, v. a. izgriezt (veļu). Aus'wuchs, m. -(s)es, pl. -wüchse, 1. izaugums, m.; (Beule) pumpa, f.; (Hök-ker) kupris, m.; 2. fig. (Fehler) vaina, ļ f.; Auswüchse der Phantasie, fantazi-jas murgi, m. pl.

aus'wühlen, v. a. 1. izrakņat; 2. izvandīt.

Aus'wurf, m. 1. izmetums, m.; (von Vulkanen) izvirdums, m.; (beim Husten) krēpas, f. pl.; spļaudekļi, m. pl.; (Ausschuß) brāķis, m.; 2. fig. izmetnis, m. aus'zacken, v. a. izrobot. Aussackung, f. «., pl. -en, izrobojums, m. aus'zahlen, v. a. izmaksāt, aus'zählen, v. a. izskaitīt. Aus'zahl|jler, m. izmaksātājs, m. -lung, f. izmaksāšana, f.; izmaksa, f.; izmaksā-jums, m.

Auszählung, f. izskaitīšana, f.; izskaitī-jums, m.

aus'zanken, I. v. a. izrāt, izbārt; II. v.

refl. sich -, izbārties, izķildoties, aus'zapfen, v. a. 1. iztecināt (vīnu); 2.

iztukšot (mucu); 3. (Blut) nolaist, aus'zehren, I. v. a. noliesināt; II. v. n. izdilt.

Aus'zehrung, f. dilonis, m. auszeichnen, I. v. a. 1. eine Figur «., izzīmēt figūru; 2. (mit einem Zeichen versehen) iezīmēt, apzīmēt; 3. fig. pagodināt; atšķirt; II. v. refl. sich », atšķirties.

Auszeichnung, f. 1. (Bezeichnung) apzīmējums, m.; iezīme, f.; 2. fig. pagodinājums, m.; (Orden etc.) goda zīme, f.

aus'zeichnungswert, adj. pagodināms, aus'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. izvilkt; die Handschuhe novilkt cimdus, die Kleider «, noģērbt drēbes, die Stiefel », noaut zābakus; 2. (jemn.) a) noģērbt (kādu); b) fig. aplaupīt (kādu); 3. fig. Stellen aus einem Buch izrakstīt no grāmatas gabalus; 4. (ausrecken) izstiept; 5. (Säfte aus Pflanzen) izsūkt; II. v. n. (aufbrechen) aiziet; III. v. refl. sich noģērbties. Aus'ziehen, n. 1. izvilkšana, f.; 2. (Auskleiden) noģērbšana, f.; 3. aiziešana, f.; izkravāšanās, f. Aus'ziehtisch, m. izvelkams galds, m. Aus'zug, m. 1. (aus einem Lande) aiziešana, f.; (Auswanderung) izceļošana, f.; 2. (aus einer Wohnimg) izkravāšanās, f.; 3. izvilkšana, f.; 4. fig. (kurze Inhaltsangabe) izraksts, m. aus'zupfen, v. a. izplūkāt, izplucināt. Aus'zwicken, n. (einer Mauer) mūŗa sa-

ķīlāšana, f. Autodafē', n. -s, pl. -s, autodafē, m.,

ķeceŗu svinīga sadedzināšana, f. Autodidakt', m. -en, pl. -en, autodidakts,

m.; pašmāceklis, m. Autogrāph', n. -en, pl. -en, autografs, m., paša rokas raksts, m.

Automāt', m. -en, pl. -en, automats, m., mašīna, kas ar iekšēju mechanismu patstāvīgi kustas.

Autonomie', f. pl. -en, autonomija, f.; pašvaldība, f.

Au'tor, m. -s, pl. -tö'ren, autors, m.; sacerētājs, m.

Autorität', f. -en, autoritāte, f.; vispār atzīta persona vai iestāde, f.

Avan'ce [awanße], f. pl. -n, avanss, m., iepriekšējs maksājums, m.

avancieren [awanßi-], v. a. u. n. avan-sēt, augstākā vietā tikt.

Aversion' [awär-], f. «., pl. -en, aversija, f.; pretīgums, m.; riebums, m.

Axiom', n. -s, pl. -e, aksioma, f., neapgāžams pamata nolikums, ko nevajag pierādīt.

Axt, f. », pl. Äxte, cirvis, m.

Axt'II schneide, f. cirvja asmens, m. -hau-be, f. cirvja piets, m. -stiel, m. cirvja kāts, m.

Äxt'chen, n. -s, pl. cirvītis, m.

Azūr, m. -s, debess zilums, m.

azūr'blau, adj. gaiši zils.

B.

Bacchanāl', n. -s, pl. -e od. -ien, bakcha-nālija, f.; Bakcha svētki; trakulīgas dzīres, f. pl.

Bac'chus, m. », Bakchs, m. (vīna dievs).

Bach, m. -(e)s, pl. Bäch'e, strauts, m., urga, f.

Bach'e, f. pl. -n, meža cūka (mātīte), f.

Bach'er, m. -s, pl. meža kuilis, m.

Bäch'lein, n. -s, pl. strautiņš, m.

Bach||forelle, f. nigants, m. -schmerle, f. rudspārniņš, m.

Bach'ļļstelze, f. cielava, f.; cielaviņa, f. -weide, f. kārklis, m.

back, adv. (in der Schiffersprache) atpa-kaļiski.

Back'||kohlen, f. pl. saķepu ogles, f. pl. -ofen, m. maizes ceplis, m.; -stein, m. ķieģelis, m.

Back'e, f. pl. -n od. -n, m., -s, pl. vaigs, m.; djm. vaidziņš, m.

back'en, I. v. a. (backe, bäckst, bäckt; būk, geback'en) cept, cepināt; gut ge-backenes Brot, labi cepta maize; II. v. n. 1. cept; 2. (zusammenkleben) ķe-pēt, saķepēt.

Back'en, n. -s, cepšana, f.

Back'enļļbārt, m. vaigu bārda, f. -drūse, f. žokļu dziedzeris, m. -streich, m. pliķis, m. -zahn, m. dzeroklis, m.

Bäck'er, m. -s, pl. «., maiznieks, m.; cepējs, m. -bröt, n. maiznīcas maize, f.

Bäckerei', f. pl. -en, maiznīca, f.; maizes ceptuve, f.

Bäck'er|| geselle, m. maiznieka palīgs od. zellis, m. -handwerk, n. maizcepju amats, m. -in, f. pl. -nen, maizniece, f.; cepēja, f. -lāden, m. maiznīca, f.

Back'||fisch, m. 1. cepama zivs, f.; cepta zivs, f.; 2. fam. skuķis, m. -pfeife, f. pliķis, m. -schaufel, f. lize, f. -trog, m. abra, f. -werk, n. cepumi, m. pl.

Bad, n. -es, pl. Bä der, 1. (das Baden) mazgāšanās, f.; (in der Badstube) pēršanās, f.; (im Freien) peldēšanās, f.; ein - nehmen, mazgāties, pērties, peldēties; 2. (Badeort) peldu vieta, f., veselības avoti, m. pl.

Bäde||anstalt, f. pirts, f.; peldu iestāde, f. -anzug, m. peldu uzvalks, m. -ein-richtung, f. peldu ietaise, f. -frau, f. pirtniece, f. -gast, m. peldu viesis, m. -liste, f. peldu viesu saraksts, m.

bā'den, I. v. a. mazgāt; ein Pferd peldināt zirgu; II. v. n. od. III. v. refl. sich, <•, mazgāties, pērties, peldēties.

Bā'den, n. -s, mazgāšanās, (in der Bad-stube) pēršanās, (im Freien) peldēšanās, f.

Bā'deort, m. peldu vieta, f.; peldētava, f.

Bā'der, m. -s, pl. «., 1. mazgātājs, m.; 2. (Barbier, Wundarzt niederer Klasse) bārdskuvis, m.

Bā'dereise, veseļošanās ceļojums, m.

Bad'stūbe, f. pirts, f.

baff, ich bin ganz es esmu gluži pārsteigts.

Bagā'ge, [-je], f. bagāža, f.; mantas, f. pl. (ceļinieka); -wägen, m. bagāžas rati, m. pl.

Bagatel'le, f. pl. -n, nieks, m.; maza lieta, f.

Bag'ger, m. -s, pl. bagars, m., zem-smēlis, m. -maschine, f. bagarmašīna, f.

bag'gem, v. a. bagarēt.

bähen, v. a. sautēt, sutināt.

Bä'hen, n. -s, sautēšana, f.

Bahn, f. », pl. -en, 1. (Weg) ceļš, m. auch fig.; (Schlittenbahn) kamanu ceļš, m.; sich . brechen, a) izlauzt sev ceļu; b) fig. lauzt celmus, dzīt pirmo vagu; 2. (Eisenbahn) dzelzceļš, m.

Bahn'jļaufsēher, m. dzelzceļa uzraugs, m. -brecher, m. celmlauzis, m.

bahnbrechend, gluži jauns (zīmējoties uz abstraktām lietām), eine bahnbrechende Idee, apvērsumu izraisītāja ideja.

bah'nen, v. a. sataisīt ceļu.

Automāt', m. -en, pl. -en, automats, m., mašīna, kas ar iekšēju mechanismu patstāvīgi kustas.

Autonomie', f. pl. -en, autonomija, f.; pašvaldība, f.

Au'tor, m. -s, pl. -tö'ren, autors, m.; sacerētājs, m.

Autorität', f. -en, autoritāte, f.; vispār atzīta persona vai iestāde, f.

Avan'ce [awanße], f. pl. -n, avanss, m., iepriekšējs maksājums, m.

avancieren [awanßi-], v. a. u. n. avan-sēt, augstākā vietā tikt.

Aversion' [awär-], f. «., pl. -en, aversija, f.; pretīgums, m.; riebums, m.

Axiom', n. -s, pl. -e, aksioma, f., neapgāžams pamata nolikums, ko nevajag pierādīt.

Axt, f. », pl. Äxte, cirvis, m.

Axt'II schneide, f. cirvja asmens, m. -hau-be, f. cirvja piets, m. -stiel, m. cirvja kāts, m.

Äxt'chen, n. -s, pl. cirvītis, m.

Azūr, m. -s, debess zilums, m.

azūr'blau, adj. gaiši zils.

B.

Bacchanāl', n. -s, pl. -e od. -ien, bakcha-nālija, f.; Bakcha svētki; trakulīgas dzīres, f. pl.

Bac'chus, m. », Bakchs, m. (vīna dievs).

Bach, m. -(e)s, pl. Bäch'e, strauts, m., urga, f.

Bach'e, f. pl. -n, meža cūka (mātīte), f.

Bach'er, m. -s, pl. meža kuilis, m.

Bäch'lein, n. -s, pl. strautiņš, m.

Bach||forelle, f. nigants, m. -schmerle, f. rudspārniņš, m.

Bach'ļ|stelze, f. cielava, f.; cielaviņa, f. -weide, f. kārklis, m.

back, adv. (in der Schiffersprache) atpa-kaļiski.

Back'||kohlen, f. pl. saķepu ogles, f. pl. -ofen, m. maizes ceplis, m.; -stein, m. ķieģelis, m.

Back'e, f. pl. -n od. -n, m., -s, pl. vaigs, m.; djm. vaidziņš, m.

back'en, I. v. a. (backe, bäckst, bäckt; būk, geback'en) cept, cepināt; gut ge-backenes Brot, labi cepta maize; II. v. n. 1. cept; 2. (zusammenkleben) ķe-pēt, saķepēt.

Back'en, n. -s, cepšana, f.

Back'enļ|bārt, m. vaigu bārda, f. -drūse, f. žokļu dziedzeris, m. -streich, m. pliķis, m. -zahn, m. dzeroklis, m.

Bäck'er, m. -s, pl. «., maiznieks, m.; cepējs, m. -bröt, n. maiznīcas maize, f.

Bäckerei', f. pl. -en, maiznīca, f.; maizes ceptuve, f.

Bäck'er|| geselle, m. maiznieka palīgs od. zellis, m. -handwerk, n. maizcepju amats, m. -in, f. pl. -nen, maizniece, f.; cepēja, f. -lāden, m. maiznīca, f.

Back'||fisch, m. 1. cepama zivs, f.; cepta zivs, f.; 2. fam. skuķis, m. -pfeife, f. pliķis, m. -schaufel, f. lize, f. -trog, m. abra, f. -werk, n. cepumi, m. pl.

Bad, n. -es, pl. Bä der, 1. (das Baden) mazgāšanās, f.; (in der Badstube) pēršanās, f.; (im Freien) peldēšanās, f.; ein - nehmen, mazgāties, pērties, peldēties; 2. (Badeort) peldu vieta, f., veselības avoti, m. pl.

Bäde||anstalt, f. pirts, f.; peldu iestāde, f. -anzug, m. peldu uzvalks, m. -ein-richtung, f. peldu ietaise, f. -frau, f. pirtniece, f. -gast, m. peldu viesis, m. -liste, f. peldu viesu saraksts, m.

bā'den, I. v. a. mazgāt; ein Pferd peldināt zirgu; II. v. n. od. III. v. refl. sich, <•, mazgāties, pērties, peldēties.

Bā'den, n. -s, mazgāšanās, (in der Bad-stube) pēršanās, (im Freien) peldēšanās, f.

Bā'deort, m. peldu vieta, f.; peldētava, f.

Bā'der, m. -s, pl. «., 1. mazgātājs, m.; 2. (Barbier, Wundarzt niederer Klasse) bārdskuvis, m.

Bā'dereise, veseļošanās ceļojums, m.

Bad'stūbe, f. pirts, f.

baff, ich bin ganz es esmu gluži pārsteigts.

Bagā'ge, [-je], f. bagāža, f.; mantas, f. pl. (ceļinieka); -wägen, m. bagāžas rati, m. pl.

Bagatel'le, f. pl. -n, nieks, m.; maza lieta, f.

Bag'ger, m. -s, pl. bagars, m., zem-smēlis, m. -maschine, f. bagarmašīna, f.

bag'gem, v. a. bagarēt.

bähen, v. a. sautēt, sutināt.

Bä'hen, n. -s, sautēšana, f.

Bahn, f. », pl. -en, 1. (Weg) ceļš, m. auch fig.; (Schlittenbahn) kamanu ceļš, m.; sich . brechen, a) izlauzt sev ceļu; b) fig. lauzt celmus, dzīt pirmo vagu; 2. (Eisenbahn) dzelzceļš, m.

Bahn'jļaufsēher, m. dzelzceļa uzraugs, m. -brecher, m. celmlauzis, m.

bahnbrechend, gluži jauns (zīmējoties uz abstraktām lietām), eine bahnbrechende Idee, apvērsumu izraisītāja ideja.

bah'nen, v. a. sataisīt ceļu.

Bahn'||geleise, n. sliedes, f. pl. -hof, m. piestātne, f.; stacija, f. -hofsinspektor od. -hofsvorstēher, m. dzelzceļa priekšnieks, m.

bahn'lös, adj. bezceļa-.

Bahnverbindung, f. dzelzceļa satiksme, f.

Bah're, f. pl. -n, 1. (Sänfte) nestāvās, f. pl.; 2. (Totenbahre) bēres, f. pl.

Bä'hung, f. pl. -en, sautēšana, f.; sutināšana, f.

Bai, f. », pl. -en, līcis, m.

Bajadē're, f. pl. -en, bajadēra, f., indiešu dejotāja, f.

Bajaz'zo, m. -s, pl. -s, bajacs, m.j kumēdiņu rādītājs, m.

Bā'ke, f. pl. -n, 1. (Boje) boja, f.; 2. (Meßstange) mērījamā kārts, f.; 3. (Leuchtturm) bāka, f.

Baktē'rie, f. -n, baktērija, f.

Balan'ce [-anße], f. balansē, f.; līdzsvars, m.

bald, adv. 1. drīz; sehr visai drīzā laikā; möglichst «, pēc iespējas jo drīz; - hier, da, gan še, gan tur; 2. (beinahe) gandrīz; ich hätte es » geglaubt, gandrīz es to būtu ticējis.

bal'dig, adj. (rasch) ātrs; (demnächstig) drīz.

baldmöglichst, adv. cik drīz vien iespējams.

Balg, m. -s, pl. Bäl'ge, 1. āda (kustonim nomaukta) (von einer Schlange) brau-ņas, f. pl.; 2. (ausgestopfter Körper) bāzenis, m.; 3. (Blasebalg) plēšas, f. pl.; 4. fam. (Kind) nerātnis, m.

Balge, f. baļļa, f.

bal'gen, v. refl. sich plosīties, plēsties.

Bal'gentrēter, m. plēšu minējs, m.; ērģeļu minējs, m.

Balgerei', f. pl. -en, plosīšanās, f.; plēšanās, f.

Bal'ken, m. -s, pl. 1. baļķis, m.; dziedrs, m., (Rundholz) apalis, m., (Querbalken) sija, f.; (ein behauener) brusa, f.; 2. (an der Wage) kārts, f.; līksts, f. -band, n. bendele, - träger, m. plātņu sija, f.; plātnes, f. pl.

Balkon' [-kon], m. -(e)s, pl. -e od. -s, balkons, m., lievenis, m.

Bali, m. -s, pl. Bäl le, 1. (zum Spielen) bumba, f.; (Ballotierkugel) bumbiņa, f.; 2. (Schneeball) pika, f.; 3. (Kugel) lode, f.; 4. (Tanzvergnügen) balle, f.; auf den - gehen, iet ballē; - im Freien, zaļumu balle, f.

Ballā'de, f. pl. -n, balāde, f.

Ballast, m. -(e)s, balasts, m.; krausts, m. ~ einnehmen, iekraut balastu; -schaufei, f. liešķerlāpsta, f.

Bäll'chen, n. -s, pl. bumbiņa, f. ballen, I. v. a. saspiest apaļu; Schnee saspiest sniegu pikā; die Faust •», savīstīt dūri; II v. refl. sich saķepēt, salipt; der Schnee ballt sich, sniegs līp.

Bal'len, m. -s, pl. 1. (großes Paket) sainis, m.; ķīpa, f.; 2. (10 Ries) ba-ķis, m.; 3. (an der Hand) vēderiņš, m.; (am Fuße) letenis, m.; 4. (Schneeballen) pika, f. -binder, m. ķīpnieks, m.

ballenweise, adv. saiņiem.

Ballett', n. -s, pl. -e, balets, m. -kunst, f.

baleta māksla, f. ball'förmig, adj. bumbas veidīgs. ball'mäßig, adv. . gekleidet sein, būt

balles uzvalkā. Ballon' (-Ion], m. -s, pl. -s, balons, m. ballottie'ren, v. n. balotēt, balsot (ar

bumbiņām). Bal'sam, m. -s, pl. -e, balzams, m. balsamie'ren, v. a. balzamēt, svaidīt ar »smaržīgām zālēm. Bal'te, m. -n, pl. -n, baltietis, m. baltisch, adj. Baltijas-; das B-e Meer, Baltijas jūŗa, f.; -e Provinzen, Baltijas guberņas, f. pl. Balustrā'de, f. pl. -n, balustrāde, f.;

«treliņi, m. pl. Balz, f. - od. m. -es, riestošanās, f.; buri-nāšana, f.

bal'zen, v. n. riestoties, burināt, (teteris)

rubināt. Balz'zeit, f. riestu laiks, m. banāl', adj. banāls, nodilis, sājš. Banā'ne, f. pl. -n, banana. band v. binden.

Band, m. -es, pl. Bān'de sējums, m.; daļa, f.

Band, n. -es, pl. Bän'der, 1. lente, f.; dem. lentīte, f.; 2. saite, f.; dem. saitīte, f.; sienamais, m.; sehniges saišķis, m.; «. eines Fasses, strīpa, f.; dem. stīpiņa, f.; (Band aus Weiden) klūga, f.; dem. klūdziņa, f.; 3. (30 Stück) kāls, m.; 4. (in der Chirurgie) apsējums, m.; bandāža, f. Band, n. -es, pl. -e, saites, f. pl.; važas, f. pl.; fig. in -e schlagen, iekalt važās; fig. -e der Freundschaft, draudzības saites, f. pl.; fig. die -e der Tyrannei zerreißen, saraustīt varmācības važas.

Bänd'chen, n. -s, pl. 1. lentīte, f.;

2. sējumiņš, m.; grāmatiņa, f. Ban'de, f. pl. -en, (von Dieben) banda, f.; bars, m.; varza, f.; (von Schauspielern) trupa, f. Band'einfassung, f. apšuvums ar lenti.

Band'|]eisen, n. stīpu dzelzs, f., slokšņ-dzelzs, f. -gesims, n. apmaļdzega, f. -maß, n. mērsloksne, f.

bän'dereich, adj. daudz sējumu-.

band'förmig, adj. lentesveidīgs.

bän'digen, v. a. 1. (ein wildes Tier) dīdīt; 2. (seine Leidenschaften) savaldīt.

Bän'dij|ger, m. -s, pl. zvēru dīdītājs, m. -gung, f. «, -en, savaldīšana, f.

Bandit', m. -en, bandīts, m. (als Schimpfwort) blēdis, m.

Band'j|macher, m. lentnieks, m. -macherin, f. pl. -nen, lentniece, f. -marmor, m. lentains marmors, m. -reif, m. stīpa, f. -stein, m. lentains akmens, m. -stuhl, m. lentu austuve, f. -weise, adv. sējumiem, -wurm, m. lentes tārps, m.

bang'e, adj. u. adv. (comp, bänger, sup. am bängsten) (ängstlich) baiļu pilns; (vor jemm.) » sein, baidīties (no kāda); (jemm. od. jemn.) - machen, baidīt (kādu); mir wird man baigi.

bang'en, v. n. es bangt mir, man bailes.

Bangigkeit, f. pl. -en, (Besorgnis) bažas, f. pl.; (Angst) bailes, f. pl.

Bank, f. pl. Bänk'e, sols, m.; (Sandbank) sēklis, m.; fig. auf die lange « schieben, novilcināt.

Bank, f. *, pl. -en, (für Geldgeschäfte) banka, f.; Geld in die - legen, noguldīt naudu bankā.

Bankanweisung, f. bankas zīme, f.; bankas asignācija, f. -bruch, m. bankrots, m. -stift, m. mūŗdzītne.

bank'brüchig, ad. maksas nespējīgs; der B-e, bankrotnieks, m.

Bänk'chen, n. -s, pl. soliņš, m.; ķeblītis, m.

Bänk'elgesang, m. tirgus dziesma, f.

Bankrott', m. -es, pl. -e, bankrots, m.; - machen, krist bankrotā, -erklärung, f. bankrota paziņojums, m.

bankrottieren, v. a. bankrotēt, krist bankrotā.

Bankett', n. -(e)s, pl. -e, bankets, m.; goda mielasts, m.

Bank'lehne, f. sola atzveltne, f.

Bann, m. -(e)s, 1. (Landesverweisung) iz-raidījums, m.; (Verbannung) trimda, f.; (jemn.) in den - tun od. mit dem -e belegen, izraidīt (kādu), padzīt, aizsūtīt (kādu) trimdā; 2. (Kirchenbann) baznīcas lāsti, m. pl.; izstumšana od. izslēgšana (no valsts od. draudzes); in den - tun, izstumt od. izslēgt (no valsts od. draudzes); nolādēt; 3. fig. (Zauber) valdzinājums, m.; apburtība, f.

Bann'ļļbrief, n. od. -bulle, f. baznīcas lāstu raksts, m. ban'nen, v. a. 1. (verbannen) izraidīt, (ächten) padzīt, aizsūtīt trimdā; 2. (aus der Kirche ausschließen) izstumt no draudzes; 3. fig. (beschwören) garus saukt; 4. fig. (bezaubern) apburt; 5. fig. (fesseln) valdzināt, saistīt. Ban'ner, n. -s, pl. «, karogs, m. Bann'II fluch, m. baznīcas lāsti, m. pl. -forst, m. od. -wald, m. taupāms mežs, m.

Banquier', [-kiē], m. -s, pl. -s, baņķieris, m.

Ban'se, f. pl. -n, apcirknis, m. bār, adj. 1. (nackt) pliks, kails; mit -em Haupte, ar pliku od. neapsegtu galvu;

2. fig. (entblößt) bez; er ist aller Schuld viņš nav it nemaz vainīgs;

3. (rein) tīrs; -er Unsinn, tīrās blēņas; 4. (in Geld) skaidrs; -es Geld, skaidra nauda; • bezahlen, samaksāt skaidrā naudā; fig. etw. für -e Münze nehmen, lēti ticēt.

Bar, f. bārs, m. (dzērienu pārdotava). Bär, m. -en, pl. -en, 1. (Tier) lācis, m.; 2. (Sternbild) der große greizie vāģi, m. pl.

Barack'e, f. pl. -n, baraka, f. Barbār' m. -en, pl. -en, barbars, m.; mežonis, m.

Barbarei', f. pl. -en, barbarisms, m.;

mežonība, f. bär'beißig, adj. fam. saīdzis, nikns (mehr

äußerlich). Bär'beißigkeit, f. fam. īdzība, f. Bār'bestand, m. kases sastāvs skaidrā naudā.

Barbier', m. -s, pl. -e, bārddzinis, m.;

bārdskuvis, m. barbie'ren, I. v. a. (jemn.) noskūt bārdu (kādam); II. v. refl. sich noskūt sev bārdu. Barbier'ļļgehilfe od. -geselle, m.j bārd-

skuvja palīgs, m. bä'renärtig, I. adj. lācim līdzīgs; II. adv. kā lācis.

Bä'ren||beißer, m. -s, pl. lāču suns, m.;

buldogs, m. -decke, f. lāčādas sega, f. Bä'ren||mütze, f. lāčādas cepure, f. -tatze,

f. lāča ķetna, f. bär'füß, adv. basām kājām. Bär'füßer, m. -s, pl. •», baskājis, m.

-mönch, m. baskāju mūks, m. bär'füßig, adj. baskāju-, barg, bärge, v. bergen, bär'||haupt od. -häuptig, adv. pliku galvu.

Bä'rin, f. pl. -nen, lāču māte, f.; lāču mātīte, f.86

Bark, f. pl. -en, barka, f. (tirdzniecības kuģis ar trim mastiem).

Bār'kauf, m. pirkums par skaidru naudu.

Bar'ke, f. pl. -en, barka, f.; liellaiva, f.; auch strūga, f.

Bär'lapp, m. -s, apdziru zāles, f. pl.; dzeltas, f. pl.

Bär'me, f. », 1. (Hefe) raugs, m.; 2. (Schaum) putas, f. pl.

barmher'zig, adj. žēlsirdīgs; seid » mit mir, apžēlojieties par mani.

Barmher'zigkeit, f. žēlsirdība, f.

barock', adj. baroks; (wunderlich) dīvains.

Baromē'ter, n. od. m. -s, pl. barometrs, m.; das « steht auf Regen, barometrs rāda, ka lietus būs.

Baron', m. -s, pl. -e, barons, m. (brīvkungs).

Barones'se, f. pl. -n, od. Barö'nin, f.

pl. -nen, baroniete, f. (brīvkundze).

Bar're, f. », pl. -n.. od. Barr'en, m. -s, pl. 1. (Stange) stienis, m.; 2. (Schieber, Riegel) aizšaujamais, m.; 3. (Sandbank) sēklis, m.; 4. (in der Musik) takts zīme, f.; 5. (Turngerät) līdzteku kārtis, f. pl.

Barriē're, f. pl. -n, bar jēra, f.; aizžogojums, m.

Barrikā'de, f. «, pl- -n, barikāde, f.; aizsprosto jums, m.

Bārsch, m. -es, pl. -e, asars, m.

barsch, adj. 1. (im Geschmacke) sūrs; 2. (im Betragen) rupjš; (mürrisch) saīdzis; (jemn.) » anfahren, skarbi uzkliegt (kādam).

Bār'schaft, f. pl. -en, skaidra nauda, f.; das ist meine ganze tā ir visa mana nauda.

Bār'sendung, f. skaidras naudas sūtījums, m.

Bārt, m. -es, pl. Bär'te, 1. bārda, f.; dichter «, kupla bārda; fam. in den « brummen, noņurdēt; fig. (jemm.) um den » gehen, glaimot (kādam); 2. -eines Fisches, ūsiņas, f. pl.; «. eines Schlüssels, atslēgas zobi, m. pl.

Bārt'chen, n. -s, pl. bārdiņa, f.

Bar'te, f. pl. -n, 1. (Breitbeil) plat-cirvis, m.; 2. (noch nicht gerissenes Fischbein) valzivs ūsa, f.

Bärt'||fäden, m. pl. ūsiņas. -flechte, f. bārdas ēde, f. -gerste, f. gaŗakotu mieži, f. pl.

bär'tig, adj. bārdains.

bärt'lös, adj. bezbārdas-; der Bartlose, bezbārdis, m.

Bār'zahlung, f. maksājums skaidrā naudā.

Bā'se, f. pl. -n, 1. māsīca, f.; auch: krustmāte, f.; radniece, f. oft? (altes

Weib, Klatschschwester) bāba, f.; pļāpa, f.; 2. (in der Chemie) baze, f.

Bä'sis, f. baze, f.;' pamats, m.; pa-būve, f. (Geom.) pamatne, f.

Baskül'verschluß, m. baskvils, m.; aizgriežamā bulta, f.

Baß, m. -(ss)es, pl. Bäs'se, bass, m.; -singen, dziedāt basu.

Bassin, n. baseins, m.; ūdenstilpne, f.

Bast, m. -es, 1. lūks, m.; - schalen, plēst lūkus; (Rinde) krija, f.; • vom Flachse, šķiedra, f.; 2. (zerteiltes Bastgewebe) mačalka, f.

bast'a! int. diezgan! pietiekl

Bast'ard, m. -(e)s, pl.-e, bastards, m.; jaukta suga, f.

Bastdecke, f. mašs, m. -seide, f. neizstrādāts zīds, m.

Bast'rüster, f. (ulmus effusa) goba, f.

Bastei', f. pl. -en, basteja, f. -berg, m. Bastejkalns, m.

bast'eln, v. a. 1. (saumselig sein) kavēties; 2. (herstellen) sastādīt; 3. (sich abmühen) nopūlēties (gar ko).

bast'en, adj. lüku-.

Bastil'le, [-11'], f. Bastilja, f.

Bast'schuh, m. vīze, f.

bät, v. bitten.

Bataillon' [-taljön], n. -s, pl. -e, bataljons, m.

Batterie', f. pl. -(e)n, 1. (bei der Artillerie) baterija, f. (zināms skaits lielgabalu); 2. elektrische elektriska baterija, f.

Batz'en, m. -s, pl. (senāk naudas gabals Šveicē, Vācijā, apm. 3. kap.); fam. er hat einen guten Geld, viņam daudz naudas.

Bau, m. -s, pl. -e, od. Bauten, 1. (Bauen) būvēšana, f.; 2. (Bebauung) druvas apkopšana od. apstrādāšana, f.; 3. (Gefüge eines organischen Körpers) augums, m.; - des. Satzes, teikuma konstrukcija, f.; 4. (Gebäude) celtne, f.; ēka, f.; 5. (unterirdische Wohnimg) ala, f. (lapsas, āpša etc.).

Bau'ļļakademie, f. būves akadēmija, f. techniska augstskola, f. -amt, n. būv-valde, f. -anschlag, m. būves aprēķins, m.; būvdarbu tāme, f. -aufseher, m. būves uzraugs, m. -bedarf, m. būves vajadzības, f. pl.; būves materiāli, m. pl. -berechtigung, f. būvtiesība, f. -besichtigung, f. ēku aplūkošana, f.

Bauch, m. -(e)s, pl. Bäu'che, 1. vēders, m.; dem. vēderiņš, m.; 2. (Ausbuchtung) vēders, m. izvēderojums, m. (beim Bau) izcilums, m. (eines Schiffes) dibens, m.Bauchbinde

Bauch'||binde, f. vēdera josta, f. -bruch,

m. vēdera trūkums, m. -feil, n. vēdera plēve, f. -fellentzündung, f. vēdera plēves iekaisums, m. -flosser, m. -s, pl. », vēderspuraiņi, m. pl.

bauch'förmig, adj. vēderveidīgs, vēderains.

Bauch'||füßler, m. pl. vēderkāji, m. pl. -gēgend, f. vēdera puse, f. -gurt, m. pavēderes siksna, f. -höhle, f. vēdera dobums, m.

bau'chig, adj. vēderains, (geschwollen) uzpūsts.

Bauch'krampf, m. krampji vēderā.

Bäuch'lein, n. -s, pl. vēderiņš, m.

Bauch'||muskel, m. vēdera muskulis, m. -rēdner, m. vēderrunātājs, m. -schlāg, m. (bei Pferden) iekšu iekaisums, m. -stück, n. vēdera gabals, m.; mīkstumi, m. pl.

Bau'chung, f. izcilums, m.; izvēdero-jums, m.

Bauch'II Wassersucht, f. vēdera ūdenssēr-ga, f. -wēh, n. vēdera sāpes, f. pl. -würmer, m. pl. cērmes, f. pl.

Baude, f. patvēruma māja kalnos.

Fau'direktor, m. būves direktors, m.

bau'en, v. a. u. n. 1. būvēt od. celt (namu); taisīt (lizdu); (Bergw.) eine Grube izmantot raktuvi; 2. (bestellen) kopt od. apstrādāt (zemi); 3. (pflanzen) stādīt; Kartoffeln stādīt kartupeļus.

Bau'en, n. -s, v. Bau, 1.

Bau'er, m. -n, od. -s, pl. -n, 1. zemnieks, m.; laucinieks, m. (Ackersmann) zemkopis, m.; 2. fig. (ungeschliffener Mensch) lempis, m.; prv. ein «. bleibt ein plukata bijis, plukata paliek; 3. (beim Schachspielen) kājnieks, m.

auch: bauris, m.; 4. (beim Kartenspielen) kalps, m.

Bau'er, m. u. n. -s, pl. sprosts, m.; būris, m.; būrītis, m.; krātiņš, m.

Bäu'erin, f. pl. -nen, zemniece, f.; lauciniece, f.

bäu'(e)risch, adj. 1. (den Bauern eigen) zemnieku-, zemniecisks; -es Wesen od. Aussehen, zemnieciskums, m.; 2. fig. (ungeschliffen) prasts, neveikls.

bau'erlich, adj. zemnieku-, laucinieku-; -e Abgeordnete, zemnieku vietnieki, m. pl.; -e Lasten, zemnieku klaušas, m. pl.

Bau'ern||arbeit, f. zemnieku darbs, m. -aufstand, m. zemnieku dumpis, m. -brčt, n. lauku maize, f.; rupja maize, f. -dünkel, m. zemnieku uzpūtība, f. -fest, n. laucinieku svētki, m. pl. -gūt, n. ciemats, m.; zemnieku mājas, f. pl.

Bau'ernschaft, f. «, pl. -en, zemnieku kārta, f.; zemnieki, m. pl.; pagasts, m.

Bau'ern||schenke, f. lauku krogus, m. -Schinder, m. ļaužu bende, m.; plēsējs, m. -sitte, f. zemnieku ieraža, f. -stand, m. zemnieku kārta, f. -tölpel, m. lempis, m. -tracht, f. zemnieka uzvalks, m. -Weisheit, f. zemnieku gudrība, f. -wirt, m. saimnieks, m. Bau'erlaubnis, f. atļauja būvēt. Bau'fach, n. būves arods, m. bau'II fähig, adj. kopjams, apstrādājams, -fällig, adj. vecs, pa pusei sagruvis, gruvīgs, (morsch) satrunējis. Bau'fälligkeit, f. gruvība, f.; (Verfall) die dieses Hauses ist augenscheinlich, skaidri redzams, ka šis nams sāk grūt od. drupt, bau'fest, adj. labi būvēts. Bau'||führer, m. būves vadonis, m. -ge-rüst, n. stalažas, f. pl. -grund, m. būv-grunts, f., die Tragfähigkeit des Baugrundes, būvgrunts nestspējas, f. pl. -land, n. tīrums, m. -leute, pl. būvdarbu strādnieki, m. pl. bau'lieh, adj. (den Bau betreffend) archi-

tektonisks, derīgs iedzīvei. Bau'||lichkeit, f. pl. -en, 1. ēka, f.;

2. labs sastāvs (pie ēkas), -lust, f. būves kāre, f.

Baum, m. -es, pl. Bāu'me, 1. koks, m.; ein kleiner kociņš, m.; der - der Erkenntnis des Guten und des Bösen, labā un ļaunā atzīšanas koks; 2. (Baum zum Heben etc.) bomis, m.;

3. (Weberbaum) riestava, f.; 4. (Pflugbaum) balsts, m.; 5. (Mastbaum) masts, m.

Baum'||allee, f. koku aleja, f. -āmeise, f.

koku skudra, f. baum'ārtig, adj. kokam līdzīgs. Bau'materiālien, n. pl. būvmateriāli, m. pl.

Baum'||bast, m. lūks, m. -bruch, m.

laužņi, m. pl. "

Bäum'chen, n. -s, pl. kociņš, m. baum'dick, adj. koka resnuma-, resns kā koks.

Bau'meister, m. būvmeisters, m. bau'meln, v. n. karāties, līgoties (karājoties); mit den Armen •», rokām mētāties (ejot), bäu'men, v. refl. sich «., saslieties (uz

pakaļkājām), sacelties (pret ko). Baum'||eule, f. nakts pūce, f. -fāule, koka

puve, f. -flechte, f. koka sūna, f. baum'förmig, adj. koka veidīgs. Baum'||fräß, m. kokēde, f. baumfrei, adj. kokiem neapaudzis; bezkoku-; kails.88

Baum'gipfel, m. koka galotne, f. baum'höch, adj. koka augstumā, augsts kā koks.

Baum'||höhle, f. od. -höhlung, f. koka dobums, m.; (für Waldbienen) drava, f. -knospe, f. koka pumpurs, m. bäum'lang, adj. koka gaŗumā, gaŗš kā koks.

Baum'||Iäufer, m. pelēkais dzenis, m.

-laus, f. koku uts, f. Baum'lerche, f. sila cīrulis, m. baum'lös, adj. bezkoku-. Baum'||marder, m. caune, f. -öl, n. kok-ejļa, f.; olīvu eļļa, f. -pflanzung, f. koku apstādījums, m. -pflaster, n. koku vaski, m. pl. baum'reich, adj. kokiem bagāts. Baum'II rinde, f. koka miza, f.; krija, f. -rose, f. irbeņu zieds, m. -saft, m. koka sula, f. -Schröter, m. brieža kukainis, m. -schwamm, m. ķempis, m.; piepe, f.; (zu Zündschwamm verarbeitet) deglis, m. -specht, m. pelēkais dzenis, m. -stamm, m. koka stumbrs, m. baum'stark, adj. 1. koka resnumā; 2. fig. zaļoksnis.

Baum'II stumpf, m. celms, m. -wachs, n.

koku vaski, potvaski, m. pl. -wanze, f. meža blakts, f. -wolle, f. kokvilna, f.

baum'wollen, adj. kokvilnas-. Baum'wollen||baum, m. kokvilnas koks, m. -stoff, m. kokvilnas drāna, f.; katūns, m.

Baum'||wuchs, m. veģetācija, f.; koki, m. pl. -zucht, f. koku kultūra, f.? koku audzēšana, f. Bau'||ordnung, f. būves likumi, m. pl. -platz, m. 1. büwieta, f.; 2. būvmateriālu noliktava, f. Bausch, m. -es, pl. BäuSche, izcilums, m.; fig. in * und Bogen kaufen, pirkt visu kopā.

bau'schig, adj. kupls. Bau'||schutt, m. gruži, m. pl. -stätte, f. büwieta, f. -Unternehmer, m. būves uzjēmējs, m. Bau'ten, f. pl. būves, f. pl.; celtnes, f.

pl.; öffentliche atklāti darbi, m. pl. bau'verständig, adj. lietpratīgs būves darbos; der B-e, būves lietpratējs, m. bauz! int. paukš!

Bau'||zierät, m. būves izrotājums, m. -zweck, m. būves nolūks, m.; zu -en, būves nolūkiem. Bazär' [-S-], m. -s, pl. -e, bazārs, m. Bazil'lus, m. pl. -lien, bacilis, m. beabsichtigen, v. a. būt nodomājušam; das beabsichtigte Verbrechen, nodomāts noziegums, m.

beach'ten, v. a. (etw.) vērā jemt, vērā

likt, ievērot. beach'tenswērt, adj. ievērojams, vērā

liekams; ievērības cienīgs. Beach'tung, f. ievērība, f.; einer Sache keine schenken, neievērot kādu lietu.

beack'ern, v. a. untrb. art, apstrādāt lauku.

Beam'te, m. -(t)en, pl. -(t)en, ierēdnis, m.

Beam'ten||herrschaft, f. birokrātijā, f.; ierēdņu valdība, f. -personāl, n. ierēdņu personāls, m. beäng'stigen, v. a. baidīt, tramdīt. Beängstigung, f. (Besorgnis) bažas, f. pl.}

(Angst) bailes, f. pl.; baidīšana, f. bean'spruchen, v. a. prasīt, beanstanden, v. a. apturēt, novilcināt,

(vertagen) atlikt, bean'trāgen, v. a. likt priekšā, beantworten, v. a. atbildēt. Beantwortung, f. pl. -en, atbildēšana, f.; atbilde, f.; in - Ihres Schreibens, atbildot uz Jūsu vēstuli, bear'beitbār, adj. apstrādājams, bear'beiten, v. a. 1. apstrādāt, (bebauen) kopt zemi, art lauku; fig. einen Stoff

izstrādāt vielu; 2. fig. (jemn.) mēģināt pierunāt (kādu) od. piedabūt (kādu pie kā); 3. (verfassen) sacerēt, sarakstīt; neu bearbeitete Auflage, no jauna pārstrādāts izdevums, m. Bearbeitung, f. pl. -en, 1. apstrādāšana, f.; apstrādājums, m.; 2. (Abfassung) sacerēšana, f.; sacerējums, m. beaufsichtigen, v. a. uzraudzīt, pielūkot. Beaufsichtiļļger, m. -s, pl. uzraugs, m. -gung, f. uzraudzīšana, f.; uzraudzība, f.

beauf'trägen, v. a. (jemn. mit etw.) uzdot (kādam ko), pavēlēt izdarīt (kādam ko) — (Bevollmächtigter) pilnvarnieks.

Beaufträgung, f. uzdošana, f. beäu'geln, v. a. mīļi aplūkot, bebau'en, v. a. 1. apbūvēt; 2. apstrādāt od. kopt zemi; bebautes Land, apstrādāta zeme. Bebau'ung, f. pl. -en, 1. apbūvēšana, f.; apbūvē jums, m.; 2. zemes apstrādāšana, f. -splan, m. apbūvēšānas plāns, m.

bē'ben, v. n. drebēt, trīcēt; «. vor Zorn,

trīcēt aiz dusmām. Bē'ben, n. -s, drebēšana, f.; trīcēšana, f. bebin'den, v. a. (v. binden) (part. p. be-

bebrü'hen, v. a. applucināt.

bebrüten, v. a. apperēt, aizperēt, bebuscht', adj. krūmains. Bech'er, m. -s, pl. 1. (zum Trinken) biķeris, m.; kauss, m.; (bei Pflanzen) biķerītis, m. -chen, n. -s, pl. biķe-rītis, m.

bech'erförmig, adj. kausa veidlgs. Beck'en, n. -s, pl. 1. (Gefäß) bļoda, f.;

3. (Körperteil) gūžkaulājs, m. beck'enförmig, adj. bļodas veidlgs. Beck'enhöhle, f. gūžkaulāja dobums, m. bedach'en, v. a. apjumt. Bedacht', m. -s, (Überlegung) apdomība, f.; apdoms, m.; (Vorsicht) piesardzība, f.; mit ar apdomu, apdomīgi; piesardzīgi; mit gutem labi pārdomājis.

bedacht', adj. (v. bedenken) uzmanīgs, apdomīgs; rūpēties (par ko); nur auf seinen Vorteil sein, rūpēties tikai par savu labumu, bedäch'tig, I. adj. 1. (vorsichtig) piesardzīgs, (besonnen) prātīgs, apdomīgs; 2. (langsam) lēns; II. adv. 1. piesardzīgi; - zu Werke gehen, rīkoties prātīgi; 2. lēnām. Bedächtigkeit, f. (Vorsicht) piesardzība, f.; (Besonnenheit) prātība, f.; (Überlegung) apdomība, f. bedacht'sam, adj. piesardzīgs, (besonnen)

prātīgs, apdomīgs. Bedach'ung, f. 1. apjumšana, f.; 2. apjums, m.

bedank'en, v-refl. sich », sich (bei jemm.

für etw.) pateikties (kādam par ko). Bedarf', m. -s, 1. (Bedürfnis) vajadzība, f.; nach », pēc vajadzības; ich habe davon keinen «, tas man nav vajadzīgs; 2. (erforderliche Menge) (vajadzīgais) daudzums, m.; ich habe meinen man ir, cik man vajag, bedau'erlich, adj. nožēlojams, bedau'ern, v. a. 1. nožēlot; ich bedauere, daß er nicht gekommen ist, žēl, ka viņš nav atnācis; 2. (jemn.) «., just līdz (kādam). Bedau'ern, n. -s, žēlošana, f.; (Mitleid)

līdzjūtība, f. bedau'erns||wört od. -würdig, adj. nožēlojams.

bedeck'en, I. v. a. apklāt, apsegt; II. v. refl. sich 1. apsegties; 2. (von Tieren) aplēkties, pāroties, bedeckt', adj. apsegts, apklāts; -er Himmel, apmācies laiks, m., apmākušās debesis, f. pl. Bedeck'ung, f. 1. apsegšana, f.; apklā-šana, f.; (Decke) apsega, f.; (Kopfbe-

deckung) galvas sega, f.; 2. (Geleit) apsardzība, f. Bedeck'ungsmannschaft, f. apsardzības

ļaudis, m. pl. bedenk'en, I. v. a. (v. denken) (part. p. bedacht') 1. (erwägen) apdomāt, apsvērt; vorher iepriekš apdomāt; wenn man's recht bedenkt, lietu labi apdomājot; 2. (jemn.) gādāt (par kādu); II. v. refl. sich (sich besinnen) apdomāties; sich anders od. sich eines Bessern », mainīt uzskatus. Bedenk'en, n. -s, pl. 1. (Erwägung) apdomāšana, f.; apsvēršana, f.; 2. (Zweifel) šaubīšanās, f.; šaubas, f. pl.; • tragen od. hegen, (etw. zu tun), šaubīties (ko darīt), bedenklich, adj. (Bedenken erregend) apdomājams; (zweifelhaft) apšaubāms; (schwierig) grūts. Bedenk'zeit, f. apdomāšanās laiks, m.;

laiks ko apdomāties, bedeuten, v. a. 1. (heißen) nozīmēt; was soll das «? ko tas lai nozīmē? 2. (von Wichtigkeit sein) būt svarīgam; das hat viel zu šī lieta svarīga, bedeutend, I. adj. ievērojams, (wichtig) svarīgs; II. adv. ievērojami daudz; größer, daudz lielāks, bedeut'sam, adj. svarīgs, zīmīgs. Bedeut'samkeit, f. svarīgums, m.; nozīmīgums, m. Bedeutung, f. 1. (Sinn) nozīme, f.; 2. (Vorbedeutung) iezīme, f.; das ist von schlimmer tas nesludina nekā laba; 3. die Sache ist nicht von lieta nav svarīga; ein Mann von ievērojams vīrs.

bedeu'tungs]|leer od. -lös, adj. nesvarīgs,

nenozīmīgs. Bedeutungslosigkeit, f. nenozīmīgums, m.

bedeu'tungs II reich, -schwer, -voll, adj.

ļoti svarīgs, nozīmes pilns, bedie'nen, I. v. a. 1. apkalpot; 2. (von Beamten) izpildīt (amatu); II. v. refl. sich izlietāt; (bei Tische) bitte, - Sie sich, lūdzu jemiet, kas tīk. Bedien'te(r), m. -(t)en, pl. -(t)en, apkalpotājs, m. Bedientenseele, f. verga dvēsele, f. Bedientenpack, n. dienestnieku bars, m. Bedie'nung, f. pl. -en, 1. apkalpošana, f.; die - ist hier schlecht, še slikti apkalpo; 2. (Dienerschaft) apkalpotāji, m. pl.; gājēji, m. pl.; 3. - der Geschütze,

lielgabalnieki, m. pl.; lielgabalu ļaudis, m. pl. bedin'gen, v. a. (v. dingen) (part. p. be-dun'gen) 1. (festsetzen) nosacīt, noru-90

nāt, nolīgt; 2. (erfordern) prasīt; (von etw.) bedingt sein, būt atkarīgam (no kā).

bedingt', adj. (beschränkt) aprobežots. Bedingtheit, f. aprobežotība, f. Beding'ung, f. pl. -en, nosacījums, m. (Verabredung) noruna, f.; nolīgums, m.; eine » eingehen, piejemt nosacījumu; unter einer ar vienu nosacījumu; unter folgenden -en, ar šādiem nosacījumiem; unter jeder », katrā ziņā; unter keiner nekādā ziņā, nekādā gadījumā, bedingungslos, I. adj. bez nosacījumu-;

II. adv. bez nosacījumiem, visādā ziņā. Beding'ungssatz, m. nosacījuma teikums, m.

bedingungsweise, adv. ar nosacījumu, bedräng'en, v. a. apspiest, apgrūtināt; (quälen) mocīt, vajāt, (in Kummer versetzen) apbēdināt; in bedrängten Umständen sein, būt grūtos apstākļos. Bedräng'er, m. apspiedējs, m.; vajātājs, m.

Bedräng'nis, f. pl. -(ss)e, Bedrängt'-heit, f. od. Bedräng'ung, f. grūtība, f.; spaidi, m. pl.; (Not) posts, m.; (Betrübnis) bēdas, f. pl.; (große Verlegenheit) liela ķeza od. klizma, f. bedrö'hen, v. a. (jemn. mit etw.) apdraudēt (kādu ar ko), bedrohlich, adj. draudīgs. Bedrö'hung, f. apdraudējums, m.; draudi, m. pl.

bedriick'en, v. a. apspiest, (quälen) mocīt.

Bedriick'er, m. apspiedējs, m. Bedrück'ung, f. pl. -en, apspiešana, f. bedün'gen, v. a. apmēslot, bedünk'en, v. imp. es will mich man

šķiet,. man liekas. Bedünk'en, n. -s, meines -s, od. nach

meinem «, pēc manām domām, bedürfen, v. a. u. n. (v. dürfen) (part. p. bedurft') ich bedarf (etw. od. einer Sache) man vajag (kā od. kādas lietas); das bedarf einer Erklärung, tur izskaidrojums vajadzīgs. Bedürfnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, vajadzība, f.; (Erfordernis) prasība, f.; (Notwendigkeit) nepieciešamība, f.; dringendes liela vajadzība; ich habe keine Bedürfnisse, man nav nekas vajadzīgs; fam. ein • befriedigen, apmierināt savu vajadzību od. iziet sevis pēc. -anstalt, f. atejas vieta, f. bedürfnislos, adj. pieticīgs, bedürftig, adj. trūcīgs, nabadzīgs; ich bin eines Tisches », man vajag galda.

Bedürftigkeit, f. 1. (Bedürfnis) vajadzība, f.; 2. (Not) nabadzīgums, m.; (Elend) posts, m. beduselt, adv. ieskurbis. Beefsteak [bif'ßtek], n. -s, pl. -s, bīf-steks, m.

beeh'ren, I. v. a. (jemn. mit etw.) pagodināt (kādu ar ko); II. v. refl. sich ich beehre mich, Ihnen anzuzeigen, man tas gods Jums paziņot. Beeh'rung, f. pagodināšana, f.; pagodinājums, m. beei'den od. beeidigen, v. a. (etw.) apzvērēt (ko); (jemn.) apzvērināt (kādu).

Beei'digung, f. pl. -en, 1. apzverešana, f.; apzvērējums, m.; 2. apzvērināšana, f.; apzvērinājums, m. beei'fern, v. refl. sich pūlēties, beeilen, I. v. a. paātrināt, pasteidzināt;

II. v. refl. sich pasteigties, beeindrucken, iespaidot, beeinflussen, v. a. (jemn.) ietekmēt. Beeinflussung, f. pl. -en, ietekme, f. beeinträchtigen, v. a. kaitēt, darīt zaudējumu; (jemn.) atnest (kādam) zaudējumus, (hindern) kavēt. Beeinträchtigung, f. pl. -en, kaitējums, m.; seine Sache hatte dadurch keine - erlitten, viņa lietai tas neko nebija kaitējis.

beei'sen, v. a. auch v. refl. sich ap-ledoties.

Beel'zebub, m. -s, Belcebubs, m. been'||den od. -digen, v. a. pabeigt. Beendigung, f. pl. -en, pabeigšana, f. beeng'en, v. a. apspiest, saspiest; sich

beengt fühlen, justies neērti. Beeng'ung, f. pl. -en, apspiešana, f.;

apspiedums, m.; neērtība, f. beer'ben, v. a. (jemn.) mantot (no kāda), būt (kāda) mantiniekam; sie allein beerbt mich, viņa mana vienīgā mantiniece, beer'digen, v. a. apglabāt, apbedīt. Beer'digung, f. pl. -en, apglabāšana,

f.; (Leichenbegräbnis) bēres, f. pl. Beēr'digungs |ļ anzeige, f. bēŗu ziņa, f.

-feier, f. bēres, f. pl. Bee're, f. pl. -n, oga, f. bee'renļļārtig od. -förmig, adj. ogai līdzīgs, ogveidīgs. -gesträuch, n. ogulāji, m. pl. -lēser, m. ogotājs, m. -lēserin, f. ogotāja, f. -wein, m. ogu vīns, m. Beer'lein, n. odziņa, f. Beest, n. lops, m. -milch, f. jaunpiens,

m.; teļa piens, m. Beet, n. -es, pl. -e, dobe, f.; dem. dobīte, f.; (Mistbeet) lecekts, m.Beete — befohlen 91

Bee'te, f. pl. -n biete, f. auch svikls, m.

Bee'ten||salāt, m. biešu salāti, m. pl. beet'weise, adv. dobēm, befä'higen, v. a. darīt spējīgu, dot tiesību (uz ko); (zu etw.) befähigt sein, būt spējīgam (uz ko), befä'higt, adj. spējīgs. Befä'higung, f. pl. -en, spēja, f.; spē-

jīgums, m. befahl', v. befehlen, befahr'bār, adj. braucams, befah'ren, v. a. (v. fahren) (part. p. befahlen) 1. braukt (pa upi, pa ielu, pa ceļu); die ganze Gegend apbraukt visu apgabalu; 2. einen Acker mit Dünger nogāzt druvu ar mēsliem; 3. (Bergw.) einen Schacht nolaisties raktuvē.

befal'len, v. a. (v. fallen) (part. p. befal'-len) uzbrukt; plötzlich «., pārsteigt; es befiel ihn eine plötzliche Angst, viņam uznāca piepešas bailes, befang'en, adj. (verlegen) samulsis, apjucis; machen, samulsināt; seine Gegenwart macht mich viņa klātbūtne mani samulsina. Befang'enheit, f. (Verlegenheit) samulsums, m.; (Schüchternheit) biklība, f. befas'sen, I. v. a. 1. aiztikt, aizkart; 2. das Parlament mit einer Gesetzesvorlage nodarbināt parlamentu ar likuma projektu; II. v. refl. sich (mit etw.) nodarboties (ar ko), befeh'den, I. v. a. (jemn.) apkaŗot (kādu), turēt naidu (pret kādu); II. v. refl. sich apkaŗoties, naidoties. Befeh'dung, f. «., pl. -en, apkaŗošana, f.;

apkaŗojums, m. Befehl', m. -(e)s, pl. -e, pavēle,, f.; (schriftlicher) priekšraksts, m.; ich stehe zu Ihrem esmu gatavs Jums pakalpot.

befehlen, v. a. u. n. (befeh'le, befiehlst', befiehlt'; befahl'; befohlen) 1. pavēlēt; Sie haben darüber zu «., jūs varat šai lietā rīkoties; wie Sie kā jums tīk; was - Sie? ko vēlaties, 2. (empfehlen) seine Seele Gott novēlēt dvēseli Dievam; seine Wege Gott paļauties uz Dievu; Gott befohlen! ar Dievu! lai Dievs jūs pasarga! befeh'lerisch, v. befehlshaberisch, befeh'ligen, v. a. vadīt, komandēt. Befehls'ļļform, f. imperātīvs, m.; pavēlamā izteiksme, f. -hāber, m. -s, pl. •», pavēlnieks, m.; vadonis, m. befehls'haberisch, adj. pavēlniecisks, varas kārīgs.

befehls'||weise, adv. pavēles veidā, pavēlot. -widrig, adv. pret pavēli, befein'den, v. a. izturēties naidīgi (pret kādu).

befestigen, I. v. a. 1. piestiprināt; 2. fig. (Bündnis, Freundschaft) nostiprināt; 3. (eine Stadt) apcietināt; II. v. refl. sich-, apcietināties; fig. nostiprināties. Befestigung, f. •», pl. -en, 1. piestiprinā-

jums, m.; 2. fig. nostiprinājums, m. Befestigungs||bauten, m. pl. cietokšņa darbi, m. pl. -pfahl, m. skanstes stabs, m. -werk, n. vaļķi, m. pl.; skanstes, f. pl.

befeuch'ten, v. a. apslapināt; saslapināt; sein Auge ist von Tränen befeuchtet, viņam asaras acīs. Befeuch'tung, f. pl. -en, apslapinā-jums, m.

Beffchen, n. -s, pl. apkaklīte, f. befie'dern, I. v. a. apklāt spalvām; II. v. refl. sich apaugt spalvām, dabūt spalvas.

befin'den, I. v. a. (v. finden) (part. p. befun'den) atrast; für gut atzīt par labu; II. v. refl. sich 1. (sich aufhalten) būt, atrasties; er befindet sich jetzt in Paris, viņš uzturas tagad Parīzē; 2. (gesundheitlich) justies; wie - Sie sich? kā jūtaties? Befin'den, n. veselības stāvoklis, m.; sich nach jems. - erkundigen, apvaicāties, kā kādam klājas, befindlich, adj. esošs (kur); - sein, atrasties.

beflech'ten, v. a. (v. flechten) (part. p.

befloch'ten) appīt. befleck'en, I. v. a. aptraipīt; seine Hände mit Blut aptraipīt savas rokas asinīm; II. v. refl. sich aptraipīties, nosmulēties; sich selbst », apgānīt pašam sevi. Befleck'ung, f. pl. -en, aptraipīšana, f.;

aptraipījums, m. beflei'ßen, v. refl. (beflei'ße, befleiß', beflissen) od. befleißigen, v. refl. sich einer Sache pūlēties gar kādu lietu. Beflei'ßigung, f. pl. -en, pūlēšanās, f.;

(Eifer) uzcītība, f. befliß', v. befleißen.

beflis 'sen, adj. (v. befleißen) uzcītīgs, rosīgs.

Beflissenheit, f. uzcītība, f.; rosība, f. beflis'sentlich, adv. rūpīgi, beflü'geln, v. a. 1. spārnot, apgādāt ar spārniem; beflügelt, spārnots, spārnains; 2. fig. (beschleunigen) paātrināt; pamudināt; beflügelte Schritte, paātrināti soļi. befohlen, v. befehlen.92

befol'gen, v. a. izpildīt, izdarīt, paklausīt; ein Beispiel sekot priekšzīmei; einen Rat «, paklausīt padomam. Befol'gung, f. pl. -en, paklausīšana, f.;

izpildīšana, f. befol'gungs|| od. befol'gens||wert, od.

-würdig, adj. ievērības cienīgs. Beförderer, m. -s, pl. 1. veicinātājs,

m.; 2. aizsūtītājs, m. beför'dern, v. a. 1. aizsūtīt, nosūtīt; 2. fig. (im Range erhöhen) (jemn.) paaugstināt (kādu). Beförderung, f. 1. (Absendung) aizsūtīšana, f.; 2. (Rangerhöhung) paaugstināšana, f.; paaugstinājums, m. Beförderungskosten, pl. izdevumi par sūtīšanu.

befor'sten, v. a. apaudzināt ar mežu. befrachten v. a. piekraut. Befrach'||ter, m. -s, pl. piekrāvējs, m.

-tung, f. «., pl. -en, piekraušana. befrā'gen, I. v. a. (jemn.) vaicāt (kādam ko); (ausfragen) izvaicāt, iztaujāt; (verhören) izklaušināt, nopratināt; II. v. refl. sich apvaicāties. Befrā'gung, f. pl. -en, apvaicāšanās, f.; (Verhör) nopratināšana, f.; nopratinā-jums, m.

befrei'en, I. v. a. 1. atbrīvot; 2. (entbinden) (jemn. von etw.) atlaist (kādam ko); II. v. refl. sich atbrīvoties. «» Befrei'er, m. atbrīvotājs, m. -in, f. pl.

-nen, atbrīvotāja, f. Befrei'ung, f. pl. -en, atbrīvošana, f.;

atbrīvojums, m.; brīvlaišana, f. Befrei'ungsļļgrund, m. atlaišanas iemesls, m. -kämpf, m. od. -krieg, m. brīvības cīņa, f.

befrem'den, v. a. pārsteigt; das befremdet mich, tas man liekas dīvaini, tas mani pārsteidz, befreun'den, I. v. a. sadraudzēt, tuvināt; II. v. refl. sich sich (mit jemm.) sadraudzēties (ar kādu), befreun'det, adj. draudzīgs; eine -e Macht, sabiedrota valsts; wir waren sehr mēs bijām lieli draugi. Befreun'dung, f. pl. -en, sadraudzē-šanās.

befrie'digen, v. a. apmierināt; (bezahlen) samaksāt; apklusināt. Befrie'digung, f. apmierināšana, f.; apmierinājums, m. befrie'ren, v. n. apsalt, befruch'ten, v. a. apaugļot. Befruch'||ter, m. -s, pl. «, apaugļotājs, m. -tung, f. pl. -en, apaugļošana, f.; apaugļojums, m. befū'gen, v. a. pilnvarot (kādu uz ko).

Befūg'nis, f. pl. -(ss)e, (Ermächtigung) pilnvarošana, f.; (Recht) tiesība, f.j (Macht) vara, f.; seine -sse überschreiten, pārkāpt savu tiesību robežas.

befūgt', adj. pilnvarots, befüh'len, v. a. aptaustīt. Befüh'lung, f. aptaustīšana, f. Befund', m. atradums, m.; stāvoklis, m. befur'chen, v. a. apvagāt, izvagāt. befürchten, v. a. bažīties; Sie haben nichts zu Jums nav ko bīties; es ist das Schlimmste zu jāsagaida visļaunākais.

Befürchtung, f. pl. -en, (Besorgnis)

bažas, f. pl.; (Furcht) bailes, f. pl. befür'Worten, v. a. ieteikt; eine Bitte

pabalstīt lūgumu. Befürwortung, f. pl. -en, ieteikšana,

f.; pabalstīšana, f. begä'ben, v. a. apdāvināt. Begā'bung, f. pl. -en, 1. (Ausstattung) apgādāšana, f.; 2. (geistige Anlage) auch: Begabt'heit, f. gara dāvanas, f. pl.; spējas, f. pl. begaffen, v. a. aplūkot, muti atplētis, begang'en, v. begehen, begann, v. beginnen, begat'ten, v. refl. sich miesloties; (von

Tieren) apvaisloties. Begattung, f. apvaislošanās, f.; pārošanās, f.

Begat'tungszeit, f. apvaislošanās laiks,

m.; pārošanās laiks, m. begau'nern, v. a. apšmaukt, apkrāpt, begē'ben, v. refl. sich -», 1. (gehen) iet, doties; sich auf das Land «., iet uz laukiem; sich in Gefahr doties briesmās; 2. (geschehen) notikt, atgadīties ; es - sich wunderliche Dinge, notiek dīvainas lietas. Begē'benheit, f. pl. -en od. Begēbnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, notikums, m.; atgadījums, m. begēg'nen, v. n. 1. (antreffen) (jemm.) satikt od. sastapt (kādu); sich (Dat.)

satikties, sastapties; 2. (zustoßen) notikt, atgadīties; so etw. kann nur mir tas tik man var atgadīties. Begēg'||nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, notikums, m.; atgadījums, m. -nung, f. pl. -en, satikšanās, f.; sastapšanās, f. begē'hen, v. a. (v. gehen) (part. p. be-gan'gen) 1. (durchschreiten) iet, staigāt; ein viel begangener Weg, daudz staigāts ceļš; 2. (verüben) izdarīt; eine Sünde apgrēkoties; ein Verbrechen noziegties; 3. (feiern) svinēt. \iBegehr — Begriffsvermögen

93

Begēhr, m. u. n. -s, prasījums, m.; vēlēšanās, f.j was ist Ihr ko vēlaties? begeh'ren, v. a. 1. prasīt; ich begehre zu wissen, gribu zināt; 2. (gelüsten) iekārot, tīkot; (biblisch) du sollst nicht «. deines Nächsten Weib, tev nebūs iekārot tuvākā sievu. Begeh'ren, n. -s, prasīšana, f.; iekārošana, f.

begeh'rens||wērt od. -würdig, adj. vēlams, tīkams, begehrlich, adj. kārīgs, (lüstern) alkatīgs.

Begehrlichkeit, f. pl. -en, karība, f.;

(Lüsternheit) alkatība, f. Begē'hung, f. 1. staigāšana, f.; 2. izdarīšana, f.; «. einer Sünde, apgrēkošanās, f.; «. eines Verbrechens, noziegšanās, f.; « eines Diebstahls, apzagšanās, f.; 3. svinēšana, f. begei'fern, v. a. apslienāt, apsiekalot. begei'stern, I. v. a. sajūsmināt; begeistert, sajūsmināts, sajūsmīgs; II. v. refl. sich sajūsmināties. Begeisterung, f. sajūsma, f. Begier'de, f. pl. -n, iekāre, f.; kāre, f. begier'rig, adj. kārīgs, kārs; » nach

Ehre, goda kārīgs. Begie'rigkeit, v. Gierigkeit, begie'ßen, I. v. a. (v. gießen) (part. p. begos'sen) aplaistīt (puķes; cepeti); (jemm.) das Kleid apliet (kādam) drēbes; II. v. refl. sich aplieties. Begie'||ßen, n. od. -ßung, f. pl. -en,

aplaistīšana, f.; apliešana, f. Beginn', m. -s, sākums, m. iesākums, m. begin'nen, I. v. a. (beginne; begann'; begon'nen) iesākt, uzsākt; II. v. n. sākties, iesākties, uzsākties. Begin'nen, n. -s, 1. (Anfang) sākšanās,

f.; sākums, m.; iesākums, m. beglaubigen, v. a. 1. apliecināt; 2. pilnvarot.

Beglaubigung, f. pl. -en, 1. apliecinājums, m.; zur - dessen, to apliecinot; 2. pilnvarojums, m. beglei'ten, v. a. pavadīt. Beglei'ten, n. -s, pavadīšana, f. Beglei'ter, m. -s, pl. pavadītājs, m.-, pavadonis, m.; (Reisegefährte) ceļa biedrs, m. -in, f. pl. -nen, pavadītāja, f.; pavadone, f.; (Reisegefährtin) ceļa biedrene, f. Begleit' |jmannschaft, f. pavadonība, f. -schein, m. pavadu zīme, f. -schreiben, n. pavadu raksts, m. Beglei'tung, f. pl. -en, 1. (Begleiten) pavadīšana, f.; pavadījums, m.; 2. (Gefolge) varza, f.; pavadonība, f.;

in » seines Bruders, sava brāļa pavadīts.

beglo'tzen, v. a. aplūkot atplēstām acīm. be'glücken, v. a. aplaimot. Beglück'ung, f. pl. -en, aplaimošana,

f.; aplaimo jums, m. beglück'wünschen, v. a. (jemn. zu od.

wegen etw.) novēlēt (kādam) laimi. Beglück'wünschung, f. pl. -en, laimes

vēlēšana, f.; laimes vēlējums, m. begnä'||den od. -digen, v. a. 1. (jemn.) «., apžēlot (kādu), piedot (kādam), parādīt žēlastību (kādam); 2. (beschenken) (jemn. mit etw.) dāvināt (kādam ko).

Begnadigung, f. pl. -en, apžēlošana, f.; apžēlojums, m.; keine -! žēlošanas nav!

Begnā'digungsgesūch, n. lūgums apžēlot, begnü'gen, v. refl. sich (mit etw.) pietikt od. apmierināties (ar ko), begon'nen, v. beginnen, begrā'ben, v. a. (v. graben) (part. p. begrā'ben) aprakt, apbedīt. Begrā'ben, n. aprakšana, f.; apbedīšana, f.

Begräb'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Beerdigung) apglabāšana, f.; apbedīšana, bēres, f. pl.; 2. (Grab) kaps, m.;

kapenes, f. pl. -feierlichkeit, f. bēres, f. pl. -kosten, pl. bēŗu izdevumi, m. pl. begreifbar, v. begreiflich, begrei'fen, I. v. a. (v. greifen) (part. p. begriffen) 1. (betasten) apķerstīt, ap-tvarstīt; 2. (verstehen) saprast, apjēgt; er begreift schwer, viņam grūta galva; II. v. refl. sich būt saprotamam. Begrei'fen, n. saprašana, f. begreiflich, adj. saprotams; (jemm. etw.)

» machen, izskaidrot (kādam ko), begren'zen, v. a. aprobežot; saiet robežās.

Begrenzfheit, f. aprobežotība, f. Begren'zung, f. pl. -en, aprobežošana,

f.; aprobežojums, m. Begriff, m. 1. jēdziens, m.; 2. (Vorstellung) sajēgums, m.; sich einen - von (etw.) machen, sajēgt (ko); du kannst dir keinen von seiner Bosheit machen, tu nevari iedomāties, cik viņš ļauns; das geht über meine -e, to es vairs nevaru saprast; 3. im -e sein od. stehen, etw. zu tun, patlaban būt nodomājušam ko darīt. Begriffsbestimmung, f. definīcija, f. jēdzienu noteikšana, f. Begriffs'||vermögen, n. sajēgas spēja, f. -Verwechselung, f. od. -Verwirrung, f. jēdzienu sajukums, m.94

begrün'den, v. a. 1. dibināt; 2. pamatot. Begrün'der, m. nodibinātājs, m. -in, f.

nodibinātāja, f. Begründung, f. 1. (Gründung) nodibināšana, f.; nodibinājums, m.; 2. (Angabe der Gründe) pamatošana, f.; pamatojums, m. begrü'||ßen, v. a. apsveicināt; (gegenseitig) sich apsveicināties. Begrü'ßung, f. -, pl. -en, apsveicinājums, m.; (Gruß) sveicinājums, m. (gegens. Begr.) apsveicināšanās, f. beguck'en, v. a. fam. aplūkot, apskatīt, begün'stigen, v. a. 1. (bevorzugen) dot priekšroku; 2. (unterstützen) pabalstīt, veicināt; die Fahrt des Schiffes wurde vom Winde begünstigt, kuģa braucienu veicināja vējš. Begünstigung, f. », pl. -en, 1. (Gunst) labvēlība, f.; 2. (Förderung) veicināšana, f.; pabalstīšana, f. begür'ten, v. a. apjozt, begüt'achten, v. a. (etw.) izteikt savas

domas od. uzskatu (par ko). Begūt'achtung, f. pl. -en, atzinums, m. begü'tert, adj. turīgs, pārticis, begütigen' v. a. apklusināt, nolabināt. Begü'tigung, f. apklusināšana, f.; ap-

klusinājums, m. behaa'ren, v. refl. sich apspalvoties. behaārt', adj. (vom Kopfe) matains, (vom

übrigen Körper) spalvains, behä'big, adj. 1. (von Sachen) ērts un patīkams; 2. (von Personen) patukls un omulīgs. Behäbigkeit, f. 1. (von Sachen) ērtība, f.; 2. (von Personen) omulība, f. behack'en, v. a. 1. (Holz) atkapāt; 2. (die Erde mit der Hacke lockern) aprušināt. Behack'ung, f. pl. -en, 1. apkapāšana, f.; apkapājums, m.; 2. aprušināšana, f.; aprušinājums, m. behaftet, adj. aplipis; mit Fieber -

sein, būt sasirgušam ar drudzi, behā'gen, v. a. patikt, būt pa prātam; das behagt mir, tas man tīk, tas man pa prātam. Behā'gen, n. -s, patikšana, f.; patika, f.; mit ar patiku; nach seinem « leben, dzīvot, kā pašam patīk, behāg'lich, adj. 1. (von Sachen) ērts; sich's ~ machen, ērti ierīkoties; 2. (von Personen) omulīgs. Behāg'lichkeit, f. pl. -en, 1. (von Sachen) ērtība, f.; 2. (von Personen) omulība, f. behal'ten, v. a. (v. halten) (part. p. behalten) paturēt; wohl zu ievēro labi! eine Zahl im Kopfe paturēt skaitli galvā; das behält immer sei-

nen Wert, tam būs vienmēr sava vērtība.

Behäl'ter m. -s, pl. tvertne, f.; (Futteral) maksts, f. behan'deln, v. a. 1. apieties, izturēties; schonend saudzēt (kādu); welcher Arzt behandelt ihn, kas viņu ārstē? Du behandelst die Sache ganz falsch, tu rīkojies šai lietā pavisam aplami; 2. (bearbeiten) apstrādāt; (auslegen) izskaidrot; fig. einen Gegenstand od. ein Thema runāt (od. rakstīt) par kādu priekšmetu od. tematu. Behandlung, f. 1. izturēšanās, f.; apiešanās, f.; 2. apstrādājums, m.; 3. (von Kranken) ārstēšana, f.; fünf Kranke blieben noch in pieci slimnieki palika ārstējami. Behandlungsart, f. od. -weise, f. izturēšanās veids, m.; ārstēšanas veids, m. behäng'en, I. v. a. apkārt; II. v. refl.

sich izpušķoties (ar lentēm etc.). behar'nischen, I. v. a. apbruņot; II. v.

refl. sich apbruņoties, behar'ren, v. a. pastāvēt; (verbleiben) palikt; bei seiner Meinung neatkāpties no savām domām, beharrlich, adj. pastāvīgs, (unablässig)

neatlaidīgs. Beharrlichkeit, f. », pastāvība, f.; neatlaidība, f. Behar'rung, v. Beharrlichkeit.

Behar'rungs||vermögen, n. pastāvības

spēja, f.; spēja pastāvēt, f. behar'zen, v. a. apsveķot. behau'en, v. a. (v. hauen) (part. p. behau'en) 1. apcirst, aptēst; 2. apkapāt. Behau'en, n. apciršana, f. behäu'feln, v. a. apraust, behaup'ten, I. v. a. 1. (versichern) ap^ galvot; eidlich «., apzvērēt, ar zvērestu apliecināt; 2. (aufrecht erhalten) uzturēt, aizstāvēt; seine Würde <*, uzturēt savu cieņu; 3. (im Besitze behalten) paturēt; das Feld pastāvēt cīņā, uzvarēt, paturēt virsroku; einen Posten palikt vietā; II. v. refl. sich turēties; die Preise - sich, cenas turas; cenas stingras. Behaup'tung, f. », pl. -en, 1. (Versicherung) apgalvojums, m.; 2. (Aufrechterhaltung) uzturēšana, f. behau'sen, I. v. a. dot pajumti; II. v. n. apdzīvot.

Behau'sung, f. pl. -en, mājoklis, m.;

miteklis, m. behei'zen, v. a. apkurināt. Behei'zung, f. apkurināšana, f. Behelf, m. -s, pl. -e, palīga līdzeklis, m.behelfen —

behel'fen, v. refl. (v. helfen) (part. p. behol'fen) sich izpalīdzēties, izlīdzēties; sich zu » wissen, izkulties cauri, behelfsmäßig, adv. pagaidu, behelfsmäßige Brücke, pagaidu tilts, behelligen, v. a. (jemn. mit etw.) apgrūtināt (kādu ar ko). Behelligung, f. pl. -en, apgrūtinājums, m.

behen'de, adj. mudīgs, veikls. Behen'digkeit, f. pl. -en, mudīgums.

m.; veiklums, m. beher'bergen, v. a. dot pajumti, beherrschen, I. v. a. ein Volk valdīt par tautu; fig. seine Leidenschaften », savaldīt savas kaislības; fig. die Meere, den Handel pārvaldīt jūŗas, tirdzniecību; 2. fig. eine Sprache pilnīgi prast valodu; seinen Gegenstand pārzināt savu priekšmetu; II. v. refl. sich savaldīties. Beherr'scher, m. valdnieks, m. -in, valdniece, f.

Beherr'schung, f. pl. -en, valdīšana, f.;

savaldīšanās, f. (v. Zeitwort), beher'zigen, v. a. jemt pie sirds, iegaumēt.

beherzt', adj. drošs.

behex'en, v. a. apburt; (verblenden) apstulbināt, behilflich, v. behülflich. behin'dern, v. verhindern, behö'beln, v. a. apēvelēt, noēvelēt. Beho'belung, f. », apēvelēšana, f.; ap-

ē velē jums, m. behol'fen, v. behelfen. behol'zen, I. v. a. einen Wald a) izaudzēt mežu, b) izcirst mežu; II. v. refl. sich apaugt ar kokiem, behor'chen, v. a. noklausīties. Behör'de, f. pl. -n, iestāde, f. Behuf, m. -s, vajadzība, f.; zu welchem

dient das, kam tas der? behufs', prp. (mit dem Genetiv) dēļ; -seiner Aufnahme, attiecoties uz viņa uzjemšanu. behūft', adj. nagains.

behülflich (behilflich), adj. palīdzīgs;

(jemm.) - sein, būt palīdzīgam, behü'ten, v. a. (bewachen) apsargāt; (beschützen) aizsargāt; (jemn. vor etw.) «, pasargāt (kādu no kā); Gott behüte! lai Dievs nedod! behūt'sam, adj. apdomīgs; (vorsichtig)

piesardzīgs. Behūt'samkeit, f. <*, pl. -en, apdomība,

f.; (Vorsicht) piesardzība, f. Behü'Umg, f. apsargāšana, f.; apsar-gājums, m.

bei, prp. (mit dem Dativ) 1. pie; » Tische, pie galda; uns, pie mums; 2 (ungeachtet) par spīti; 3. aiz; (jemn.) - der Hand führen, vest (kādu) aiz rokas; 4. klāt od. līdzi; ich habe kein Geld «. mir, man nav naudas klāt (od. līdzi); 5. (durch d. Gen.) die Schlacht ~ Poltava, Poltavas kauja; 6. (durch Gerundia) beim Herannahen des Winters, ziemai tuvojoties; - seiner Ankunft, viņam atnākot; •» Anbruch des Tages, dienai austot; 7. (während) kamēr; « meinen Lebzeiten, kamēr es dzīvošu; 8. (vor Zahlen = ungefähr) ap; . tausend Mann, ap tūkstoš vīru; 9. (durch d. Lok.) - erster Gelegenheit, pirmā gadījumā; Tage, dienā od. dienas laikā, beibehalten, v. a. (v. behalten) piepa-turēt, paturēt; behalten Sie diesen Schritt bei, ejiet tādiem pašiem soļiem tālāk!

Bei'blatt, n. pielikums (laikraksta), bei'bringen, v. a. (v. bringen) 1. (geben) dot, iedot; (jemm.) eine Wunde «, ievainot (kādu); (jemm. etw.) a) (lehren) iemācīt (kādam ko); b) (begreiflich machen) izskaidrot (kādam ko); 2. (vorbringen) Beweise pierādīt; Gründe », izskaidrot. Beibringung, f. pl. -en, iedošana, f.

(v. Zeitwort). Beich'te, f. pl. -n, 1. grēksūdze, f.; bikts, f.; ablegen, izsūdzēt grēkus; zur - gehen, iet grēkus sūdzēt; 2. (Geständnis) atzīšanās, f.; - ablegen, atzīties.

beich'ten, v. a. 1. sūdzēt grēkus; 2. (gestehen) atzīties. Beich'tiger, m. -s, pl. Beichtvater. Beicht'kind, n. bikts bērns, m.; grēku

sūdzētājs, m.; grēku sūdzētāja, f. bei'de, adj. abi (für m.); abas (für f.); auch abēji, abējas; einer von -n, viens no abiem od. vai nu viens vai otrs; aile abi divi; keiner von -n, neviens no abiem; welcher von -n? kuŗš no abiem? bei'derļlei, adj. (unveränderlich) abējāds; auf » Art, abējādi; das Abendmahl unter - Gestalt, vakarēdiens abējādā veidā, -seitig, adj. 1. abpusējs; 2. (gegenseitig) savstarpējs, -seits, adv. 1. no abām pusēm; 2. (gegenseitig) savstarpēji. Beiderwand, f. pusvadmala, f. beieinan'der, adv. viens pie otra, cits pie cita; (zusammen) kopā.96

Bei'fall, m. -(e)s, piekrišana, f.; dieser Mantel hat allgemeinen šis mētelis visiem patīk. Beifallklatschen, n. plaukšķināšana, f. Beifallsbezeigung, f. atzinības izrādīšana, f.

beifolgen, v. n. iet līdzi, pielikts klāt: der -de Brief, klāt pieliktā vēstule; beifolgend erhalten Sie den Wechsel, še klāt Jūs sajemat vekseli, beifügen, v. a. pielikt klāt; piemetināt. Beifügung, f. piemetinājums, m. Beifuß, m. vībotne, f. Bei'gābe, f. piedevas, f. pl. beige, (izrunā: bēšs) dzeltāni brūngans, bei'gēben, v. a. (v. geben) piedot klāt; (jemm.) einen Gehilfen dot (kādam) palīgu; fam. klein piekāpties, bei'geordnet, adj. pievienots, piebiedrots. j Bei'geschmack, m. piegarža, f.; diese Milch hat einen šim pienam savāda piegarža.

Bei'gūt, n. pusmuiža, f.; lopu muiža, f. Bei'hilfe, f. 1. (Beistand) piepalīdzība, f.;

(Beisteuer) pabalsts, m. Bei'kind, n. ārlaulības bērns, m. Bei'klang, m. pieskaņa, f. bei'kommen, v. n. (v. kommen) 1. pienākt, pietikt klāt; fig. es ist ihm nicht beizukommen, tam tu nekā nepadarīsi;

2. (erreichen) sasniegt. Beil, n. -(e)s, pl. -e, cirvis, m. Bei'lāge, f. pielikums, m.; piemetinājums,

m.; (Hochbau) mugurkoks, m.; palodēs planka, f. Bei'lāger, n. pieguļa, f. bei'lassen, v. a. pielaist, beiläufig, I. adj. (gelegentlich) nejaušs; (nebensächlich) nesvarīgs; II. adj. turklāt; gesagt, turklāt pieminot. Beil'chen, n. -s, pl. cirvītis, m. beilēgen, v. a. 1. (beifügen) pielikt, piemetināt; 2. fig. (zuschreiben) (jemm.) die Schuld uzkraut (kādam) vainu;

3. fig. (schlichten) einen Streit «, nobeigt strīdu, izlīgt.

Bei'lēgung, f. pl. -en, 1. (Beifügung) pielikšana, f.; 2. (Zuschreibung) «. der Schuld, vainas uzkraušana, f.; 3. fig. (Schlichtung) nobeigšana, f. beilei'be, adv. tun Sie das - nicht, no

Dieva puses to nedarait! Beileid, n. līdzcietība, f.; līdzjūtība, f.; (jemm.) sein - bezeigen, izrādīt (kādam) savu līdzjutību. Beileidsbesuch, m. līdzjūtības apciemojums, m. beilförmig, adj. cirvja veidīgs.

beiliegen, v. n. (v. liegen) 1. pielikts klāt; der -de Brief, še klāt pieliktā vēstule; 2. gulēt klāt. beim = bei dem. Bei'magd, f. palīga kalpone, f. bei'mengen, v. a. piejaukt, bei'messen, v. a. (v. messen) piemērīt; (jemm.) die Schuld «., uzkraut (kādam) vainu.

bei'mischen, v. a. piemaisīt. Bei'mischung, f. piemaisīšana, f.; piemaisījums, m. Bein, n. -es, pl. -e, 1. (Knochen) kauls; die Kälte dringt durch Mark und aukstums ķeŗas pie kauliem; 2. (Körperteil) kāja, f.; er ist die ganze Nacht auf den -en gewesen, viņš bijis visu nakti kājās. Bein'āder, f. kājas dzīsla, f. beinā'he, adv. gandrīz, tikko; « hätte ich das vergessen, es to tikko neaizmiršu.

Bei'nāme, m. pavārds, m.; uzvārds, m. bein'ārtig, adj. kaulam līdzīgs. Bein'brecher, m. kaullauzis (putns). Bein'bruch, m. 1. kājas lūzums, m.; 2.

kaula lūzums, m. Bein'chen, n. -s, pl. «, 1. kājiņa, f.; 2.

kauliņš, m. bei'nern, adj. kaula-. Bein'||fäule, f. kaulpuve, f. -fraß, m. ēdājs, m.

bein'hart, adj. ciets kā kauls, kaula cietumā.

Bein' haut, f. kaula plēve, f. -höhle, f. kaula dobums, m. -kleid, n. bikses, f. pl. -knochen, m. kājas kauls, m. beinlös, adj. 1. bezkaula-; (Kochkunst)

atkaulots; 2. bezkāju-. Bein'ļļmark, n. kaula smadzenes, f. pl.

-schwarz, n. ziloņkaula melnums, m. bei'ordnen, v. a. 1. (zur Unterstützung) piebiedrot, pieskaitīt; der Beigeordnete, biedrs, m.; palīgs, m.; 2. (als gleichberechtigt) sakārtot; beigeordneter Satz, sakārtots teikums. Bei'ordnung, f. 1. piebiedrošana, f.; 2.

sakārtošana, f. bei'pflichten, v. n. (jemm.) piebiedroties od. pieslieties (kāda) uzskatam. Bei'pflichtung, f. pl. -en, piesliešanās, f.

Bei'rāt, m. 1. (Rat) padoms, m.; 2. (Ratgeber) padomnieks, m.; 3. (Beisitzer) piesēdētājs, m. beir'ren, v. a. samulsināt; sich nicht *

lassen, neļauties, samulsināties. beisam'men, adv. kopā; dicht cieši kopā.*

Beisammensein, n. kopā būšana, f.; sadzīve, f.

fiei'satz, m. pielikums, m.; (Ergänzung)

piemetinājums, m. bei'schießen, v. a. (v. schießen) pielikt;

(Geld) piemaksāt. Bei'schlāf, m. piegulēšana, f.; den - ausüben, piegulāt. Bei'schlāf er, m. piegulētājs, f.; gultas

biedrs, m. -in, f. piegulētāja, f. bei'schließen, v. a. (v. schließen) pielikt, pievienot; der beigeschlossene Brief, klātpieliktā vēstule. Bei'schluß, m. pielikums, m.; (im Buchhandel) klātpieliktais sainis. Bei'schlüssel, m. neīstā atslēga, f. bei'schreiben, v. a. (v. schreiben) pierakstīt klāt; er schrieb mir die Schuld bei, viņš vēla vainu uz maniem kamiešiem.

Bei'schreiben, n. pievienots raksts. Bei'schrift, f. piemetinājums, m. Bei'schuß, m. piedevas, f. pl. Bei'sein, n. klātbūtne, f.; in seinem

viņam klātesot, beisei'te, adv. savrup; (jemn.) nehmen,

aizsaukt (kādu) savrup. Beisei'tesetzung, f. pl. -en, atmešana,

f. (v. Zeitwort), bei'senden, v. a. (v. senden) sūtīt (ar ko), bei'setzen, v. a. 1. pielikt, piezīmēt; 2. (eine Leiche) apglabāt; 3. die Segel uzvilkt buras. Bei'setzung, f. pl. -en, (līķa) apglabāšana, f.

Bei'sitz, m. klātbūtne, f.; den - haben, būt klāt.

bei'sitzen, v. n. (v. sitzen) būt klāt; (im

Gerichte) būt par tiesas locekli. Bei'sitzer, m. -s, pl. piesēdētājs, m. Bei'spiel, n. 1. piemērs, m.; ein ~ anführen, minēt piemēru; zum - abgekürzt; z. B., piemēram, par piemēru; 2. (Muster) paraugs, m.; priekšzīme, f. beispiellos, adj. bez piemēra-, nesalīdzināms.

beispielsweise, adv. piemēram; - gesagt, tā piemēram, bei'springen, v. n. (v. springen) (jemm.)

piesteigties (kādam) palīgā, bei'ßen, I. v. a. u. n. (beiße; biß; ge-bisSen) 1. kost; tot nokost; 2. (stechen) dzelt; die Schlange hat mich gebissen, čūska man iedzēlusi; 3. (brennen) sūrstēt; der Pfeffer beißt die Zunge, mēle sūrst no pipariem; II. v. refl. sich kosties, ķildoties; (von Hunden) rieties; sich auf die Lippen «-, sakniebt lūpas.

Bei'ßen, n. -s, 1. košana, f.; beim kožot; 2. (Brennen) sūrstēšana, f. bei'ßend, adj. 1. kodīgs; (von Worten) sīvs, ass; fig. -e Satire, asa satira; 2. (stechend) -er Schmerz, dzēlīgas sāpes.

Bei'ßer, m. 1. kodējs, m.; 2. (Zahn) zobs,

m.; 3. (saurer Wein) skābais vīns. Beiß'||korb, m. uzpurnis, m. -zange, f. knaible, f.

Bei'stand, m. -es, 1. klātbūtne, f.; (Hilfe) palīdzība, f.; (jemm.) -leisten, palīdzēt (kādam), pabalstīt (kādu); 2. (pl. Beistände) aizstāvis, m.; palīgs, m.; gerichtlicher advokāts, m. beistehen, v. n. (v. stehen) (jemm.) palīdzēt (kādam), aizstāvēt (kādu); (mit etw.) », pabalstīt (ar ko); Gott stehe mir bei! lai Dievs man stāv klāt od. palīdz! Bei'steuer, f. naudas pabalsts, m.; (freiwillige) labprātīgs dāvinājums, m.; (staatliche Unterstützung) piemaksa, f. beisteuern, v. a. piemaksāt od. iemaksāt (savu daļu); pabalstīt ar naudu, beistimmen, v. n. (jemm.) piebalsot, būt vienis prātis (ar kādu); (jems.) Meinung piebiedroties (kāda) uzskatiem. Bei'strich, m. kommats, m. Bei'trag, m. -(e)s, pl. -träge, daļa, f.; (Einzahlung) iemaksa, f.; (Unterstützung) pabalsts, m.; Beiträge zur Geschichte liefern, dot rakstus par vēsturi.

bei'trāgen, v. a. (v. tragen) dot klāt savu daļu; (einzahlen) iemaksāt; (zusammenschießen) samest; zur Verdauung veicināt sagremošanu. Bei'tragsanteil, m. iemaksas daļa, f. bei'treiben, v. a. (v. treiben) piedzīt. Beitreibung, f. pl. -en, piedzīšana, f.;

piedzinums, m. bei'trēten, v. n. (v. treten) 1. piebiedroties; einer Meinung pievienoties uzskatam; 2. einer Gesellschaft • iestāties sabiedrībā. Bei'tritt, m. -(e)s, 1. piebiedrošanās, f.;

2. iestāšanās, f. bei'tūn, v. a. pielikt klāt. Bei'wägen, m. papildu rati, m. pl. Bei'wēg, m. sānu ceļš, m. bei'werfen, v. a. (v. werfen) piemest. Bei'werk, n. lieks darbs, m.; (Beigabe)

piedevas, f. pl. bei'wohnen, v. n. 1. einer Sache būt klāt; im Geiste einem Feste domās piedalīties svētkos; 2. (geschlechtlich) miesloties, piegulēt; 3. piemājot, piemist.

Bei'woh||nen, n. od. -nung, f. 1. klātbūtne, f.; 2. (Beischlaf) piegulēšana, f. Bei'wort, n. īpašības vārds, m.; schmük-

kendes epitets, m. Bei'ze, f. pl. -n, kodne, f. beizeiten, adv. 1. (frühzeitig) laikus; jo

laikus; 2. (rechtzeitig) īstā laikā, bei'zen, v. a. 1. kodināt, noēdināt, dedzināt; mit Lohe rustēt; 2. medīt ar vanagiem. Bei'zen, n. -s, nokodināšana, f. bei'zend, adj. kodīgs. Beiz'kraft, f. kodināšanas spēja, f. bejā'hen, v. a. apstiprināt, bejahrt', adj. vecs, jau gados, -heit, f.

liels vecums. Bejā'hung, f. pl. -en, apstiprinājums, m.

bejä'hungsweise, adv. apstiprinot, bejam'mern, v. a. nožēlot, apraudāt. bejam'merungsļ|wērt, od. -würdig, adj.

nožēlojams, apraudams, bekäm'pfen, v. a. (jemn. od. etw.) cīnīties (pret kādu od. ar ko); seine Leidenschaften apkaŗot savas kaislības.

Bekäm'pfen, n. v. Bekämpfung. Bekäm'pfer, m. apkaŗotājs, m. Bekäm'pfung, f. «, pl. -en, apkaŗošana, f. bekannt', adj. (v. bekennen) (von Sachen) zināms, (von Personen) pazīstams; er ist ein B-er von mir, viņš mans paziņa; B-e, paziņas, pl.; es war niemand B-es da, nebija neviena pazīstama.

Bekann'tenkreis, m. paziņu aprindas, f. pl.

bekanntlich, adv. kā zināms; » pflegte Plato zu sagen, Platons, kā zināms, mēdza teikt. Bekannt'||machung, f. pl. -en, 1. pasludināšana, f.; paziņošana, f.; pasludinājums, m.; 2. (Inserat) sludinājums, m. -schaft, f. pl. -en, 1. pazīšanās, f.; (jems. od. mit jemm.) «. machen, iepazīties (ar kādu); •» anknüpfen, uzsākt pazīšanos; 2.

(Bekannter) paziņa, f.

bekan'ten, v. a. šķautnēt (baļķi), bekap'pen, v. a. (Bäume) apšķibīt. bekaufen, v. refl. sich pārskatīties pērkot.

bekehr'bār, adj. atgriežams, bekeh'ren, I. v. a. atgriezt (no ļauna uz labu); zum Christentum », piegriezt kristīgai ticībai; II. v. refl. sich atgriezties; (sich bessern) laboties; (zur christlichen Religion übergehen) pie-jemt kristīgo ticību.

Bekehrten, n. atgriešana, f. -rer, m. -s, pl. atgriezējs, m.; (bei den Heiden) misionārs, m. -rung, f. pl. -en, atgriešana, f.; atgriešanās, f. Bekeh'rungs||anstalt, f. misija, f. -versuch, m. mēģinājums atgriezt, atgriešanās mēģinājums, m. beken'nen, I. v. a. (v. kennen) (part. p. bekannt') 1. Jēzum Christum apliecināt Jēzu Kristu; 2. (gestehen) atzīties, apliecinu, ka esmu sajēmis; II. v. refl. sich 1. sich zu einer Religion apliecināt kādu ticību; 2. sich schuldig atzīties par vainīgu. Beken'nen, n. izteikšana, f.; atzīšanās, f. Beken'ner, m. (ticības) apliecinātājs, m.

-in, f. apliecinātāja, f. Bekennt'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, atzīšanās, f.; Glaubens-, ticības apliecība, f.

beklā'gen, I. v. a. apraudāt; II. v. refl.

sich (über etw.) žēloties (par ko). beklā'gensļ|wērt od. -würdig, adj. nožēlojams.

beklāgt', adj. apsūdzēts; der B-e, apsūdzētais.

beklat'schen, v. a. 1. applaukšķināt; 2.

fam. (jmd.) aprunāt, apmelot (kādu), bekleck'en od. beklecksen, I. v. a. aptraipīt; II. v. refl. sich aptraipīties (ar tinti).

beklei'den, I. v. a. 1. (ankleiden) apģērbt; (mit Kleidern versehen) ieģērbt;

2. ein Haus apsist namu ar dēļiem;

3. fig. (jemn.) mit einem Amt •», iecelt (kādu) amatā; 4. fig. ein Amt izpildīt amatu; II. v. refl. sich apģērbties.

Beklei'||den, n. od. -dung, f. 1. (Ankleiden) apģērbšana, f.; apģērbšanās, f.; (Kleidung) apģērbs, m.; 2. mit künstlichem Marmor, mākslīga marmora pārklājums; ietērpums, m.; 3. (mit einem Amte) iecelšana, f.; 4. fig. (Ausübung) izpildīšana, f. Beklei'dungsmauer, f. aizsarga mūris, m. beklem'men, v. a. (part. p. beklom'men) apspiest, (ersticken) smacēt, sažņaugt; mir ist die Brust beklommen, man elpa aizraujas.

Beklem'mung, f. pl. -en, smacēšana, f.;

- des Herzens, sirds žņaugas, f. pl. beklom'men, adj. smacīgs; -e Luft, sasmacis gaiss; das Herz ist mir sirds man grūta. Beklom'menheit, f. pl. -en, smacīgums, m.; - des Herzens, sirds grūtums, m. be'klopfen, v. a. apdauzīt; apklauvēt. beknab'bern, v. a. apgrauzt.bekommen

bekom'men, I. v. a. (v. kommen) (part. p. bekom'men) 1. (erhalten) dabūt; einen Brief sajemt vēstuli; Schläge », dabūt pērienu; nasse Füße », saslapināt sev kājas; Furcht », sākt baiļoties; ich bekomme noch Geld, man nākas vēl nauda; eine Krankheit saslimt; Junge apbērnoties, (von größeren Tieren) atnesties; ein Kind dzemdēt; 2. (erlangen) iegūt; II. v. n. wie ist ihm diese Arznei kā viņam šīs zāles līdzējušas? III. v. refl. sich », sie haben sich endlich «., viņi beidzot apprecējušies, beködsti'gen, v. a. dot pārtiku od. uzturu, mitināt; beköstigt werden, dabūt pārtiku; sich selbst būt paša maizē. Beköstigung, f. pl. -en, pārtika, f.;

(Unterhalt) uzturs, m. bekräftigen, v. a. apstiprināt, apliecināt;

mit einem Eide apzvērēt. Bekräftigung, f. pl. -en, apstiprināšana, f.; apstiprinājums, m.; zur -seiner Aussage, viņa izteikumu apstiprinot; zur meiner Beweise, manus pierādījumus apstiprinot. Bekräftigungseid, m. apstiprināšanas zvērests, m. bekrā'men, v. a. apkraut, bekrän'zen, I. v. a. apvainagot; II. v.

refl. sich », izpušķoties. Bekrän'||zen, n. -s, od. -zung, f. •», pl.

-en, apvainagošana, f. bekratz'en, v. a. apkaisīt, bekreu'zen, I. v. a. iezīmēt ar krustu, apkrustot; (eine Wiese)

aizkrustot, nomeijot; II. v. refl. sich pārmest krustu.

bekrie'chen, v. a. apložņāt. bekritteln, v. a. sīkumaini kritizēt, bekritz'eln, v. a. neglīti aprakstīt, bekrü'meln, v. a. apbārstīt druskām, bekrust'en, I. v. a. apklāt ar garozu;

II. v. refl. sich «., apklāties ar garozu, beküm'mern, I. v. a. apbēdināt, (betrüben) noskumdināt; ich bin wegen dieser Sache bekümmert, šī lieta man dara raizes; II. v. refl. sich 1. sich (über etw.) bēdāties; 2. sich (tun etw.) a) rūpēties (par ko); b) raizēties (kā dēļ). Beküm'mernis, f. pl. -(ss)e, bēdas, f.

pl., raizes, f. pl. beküm'mert, adj. noskumis; ich bin um ihn sehr man viņa dēļ lielas bēdas, bekun'den, v. a. (aussagen) izteikt; apliecināt.

beläch'eln, v. a. (etw.) smīnēt (par ko).

belach'en, v. a. (etw.) smieties (par

ko), izsmiet (ko), belā'den, I. v. a. (v. laden) (part. p. belā'den) apkraut; II. v. refl. sich ap-krauties. Belā'den, n. v. Beladung, 1. Belā'dung, f. 1. (Beladen) apkraušana, f.; 2. (Last) nasta, f.; (eines Schiffes) krava, f.

Belag', m. -(e)s, pl. -lä'ge, 1. v. Beleg;

2. (auf der Zunge) baltums, m. belä'gern, v. a. aplenkt; die Belagerten, aplenktie.

Belāgerung, f. aplenkšana, f.; aplenkums, m.

Belā'gerungsarbeiten, f. pl. aplenkuma

darbi, m. pl. Belang', m. -s, nozīme, f.; svars, m.; eine Sache von großem ļoti svarīga lieta; der Verlust war von wenig zaudējums bija niecīgs, belang'en, v. a. 1. (verklagen) (jemn.) gerichtlich apsūdzēt od. iesūdzēt (kādu) pie tiesas; 2. (betreffen) attiekties.

belas'sen, v. a. atstāt, belasfen, v. a. apkraut; mit Schulden belastet sein, būt parādos; erblich belastet sein, mantojis no vecākiem kādu kaiti.

Belasfen, n. -s, apkraušana, f. belästigen, v. a. apgrūtināt. Baläst'igung, f. pl. -en, apgrūtināšana,

f.; apgrūtinājums, m. Belast'ung, f. pl. -en, apkraušana, f.;

erbliche iedzimta kaite, f. Belastungszeuge, m. apsūdzības liecinieks, m.

belau'ben, I. v, a. 1. apklāt lapām; 2. pušķot lapām; II. v. refl. sich sa-lapoties; belaubt, lapu-, lapains; ein dicht belaubter Baum, kupls koks. belau'ern, v. a. (jemn.) glūnēt (uz kādu).

Belauf, m. -(e)s, daudzums, m.; (Betrag

einer Rechnung) summa, f. belaufen, I. v. a. (v. laufen) (part. p. belaufen) 1. noskriet; 2. (von Tieren) aplēkt, aptecēt; II. v. refl. sich 1. sich auf tausend Lat iznākt ap tūkstoš latu; 2. (von Tieren) aptecēties, apieties; die Kuh beläuft sich, govs iet vēršos; die Stute beläuft sich, ķēve iet ērzeļos. Belau'||fen, n. od. -fung, f. pl. -en, 1. apskraidīšana, f.; 2. (von Tieren) aptecēšanās, f. belau'schen, v. a. noklausīties (slepeni), belē'ben, I. v. a. (lebendig machen) at-I dzīvināt; (aufheitern) uzjautrināt; neu

od. aufs neue atjaunot, atdzīvināt; belebter Ort, biezi apdzīvota vieta; - II. v. refl. sich •«•, atdzīvoties; die Straßen beleben sich, ielās parādās dzīvība. Belē'ben, n. v. Belebung, belēbt, adv. apdzīvots, die Straße ist

šai ielā dzīva kustība. Belē'bung, f. pl. -en, atdzīvināšana, f. Belē'bungsversūch, m. atdzīvināšanas mēģinājums, m.; mēģinājums atdzīvināt. Belēg', m. -(e)s, pl. -e, 1. (Urkunde) dokuments, m.; 2. (Quittung) kvīts, f.; 3. (Beispiel) piemērs, m.; 4. (Beweis) pierādījums, m. belē'gen, v. a. 1. (bedecken) (mit etw.) aplikt od. apklāt (ar

ko); seinen Platz aizjemt vietu; die Zunge ist belegt, mēle balta; fig. belegte Stimme, piesmakusi balss; 2. fig. (auferlegen) mit Abgaben apkraut ar nodokļiem; (jemn.) mit Strafe piespriest (kādam) sodu; 3. fig. (als richtig beweisen) eine Rechnung «, aprādīt rēķinu od. lēsi. Belē'gen, n. v. Belegung. Belēg'stelle, f. atbalsta vieta, f. Belē'gung, f. 1. aplikšana, f.; aplikums, m.; 2. fig. ~ mit Abgaben, apkrau-šana ar nodokļiem; mit einer Strafe, soda piespriešana, f. (v. Zeitwort), beleh'nen, v. a. aplēņot, dot uz lēni

(zemes gabalu etc.). beleh'ren, I. v. a. pamācīt, iemācīt; II. v.

refl. sich «, mācīties, iepazīties. Beleh'ren, n. v. Belehrung, beleh'rend, adj. pamācīgs. Beleh'rung, f. », pl. -en, pamācīšana, f.;

pamācība, f. beleibt', adj. tukls. Beleibtheit, f. tuklums, m. belei'digen, v. a. aizkart, aizvainot, belei'digend, adj. aizkarīgs, (anstößig)

piedauzīgs. Belei'diger, m. -s, pl. apvainotājs, m. Belei'digung, f. pl. -en, apvainojums, m.

belē'sen, adj. sein, daudz lasījis. Bel-Etāge, [tāje], f. pirmais stāvs, m. beleuch'ten, v. a. apgaismot, (von der Sonne, vom Monde) auch: apspīdēt. Beleuch'J|ten, n. od. -tung, f. «., pl. -en,

apgaismošana, f.; apgaismojums, m. Beleumundung, f. aprunāšana, f. belie'ben, v. a. u. n. 1. gribēt, vēlēties; Sie «. zu scherzen, Jūs jokojat; 2. patikt, tikt; es beliebt mir nicht, dahin zu gehen, man netīk iet turpu. Belieben, n. -s, patika, f.; Eintrittsgeld nach ieejas nauda pēc patikas.

belie'big, adj. jebkuŗš, kuŗš katrs; ein

-es Buch, jebkuŗa grāmata, beliebt', adj. iecienīts, iemīlēts; er ist beim Volke tauta viņu mīl od. cieni Beliebtheit, f. populāritāte, f.; er erfreut sich allgemeiner », viņš visur ieredzēts. Belladon'na, f. vilku ķezbere, f. bel'len, v. n. riet. Bel'len, n. -s, riešana, f. Belletrist', m. -en, pl. -en, beletrists, m.;

daiļrakstnieks, m. Belletristik, f. beletristika, f.; daiļ-

rakstniecība, f. belo'ben, uzslavēt.

beloh'nen, v. a. atlīdzināt (kādam ko); mit Undank atmaksāt ar nepateicību.

Beloh'||ner, m. -s, pl. », atlīdzinātājs, m. -nung, f. pl. -en, atlīdzinājums, m.; zur für seine Dienste, kā atlīdzība par viņa pakalpojumiem, belü'gen, v. a. (v. lügen) (part. p. be-

lö'gen) (jemn.) apmelot (kādu), belusti'gen, I. v. a. uzjautrināt; II. v.

refl. sich uzjautrināties. Belusti||ger, m. -s, pl. «*, uzjautrinātājs, m. -gung, f. pl. -en, uzjautrināšana, f.; uzjautrinājums, m. bemäch'tigen, v. refl. sich sich einer Sache piesavināties, sagrābt (kādu lietu); sich einer Person «, notvert, bemä'keln, v. a. nopaļāt, bemā'len, I. v. a. apkrāsot, nokrāsot;

II. v. refl. sich nokrāsoties, bemän'geln, v. a. etw. «., aizrādīt uz kā

trūkumiem, beman'nen, v. a. apbruņot, apgādāt. Beman'nung, f. pl. -en, 1. (Bemannen) apbruņošana, f., (kuģa) apgādāšana ar vajadzīgo kaŗaspēku; 2. (Mannschaft) kuģa ļaudis, m. pl. bemän'teln, v. a. (beschönigen) izpušķot,

aizbildināt, (verheimlichen) noslēpt. Bemän'||teln, n. -s, od. -telung, f. pl. -en, (Beschönigung) izpušķošana, f.; aizbildināšana, f.; (Verheimlichung) noslēpšana, f. bemasten, v. a. apmastot. Bemast'ung, f. », pl. -en, apmastošana,

f.; apmastojums, m.; masti, m. pl. bemau'ern, v. a. apmūrēt, bemei'stern, I. v. a. savaldīt; II. v. refl.

sich (sich beherrschen) savaldīties, bemerk'bār, adj. redzams; manāms, bemer'ken, v. a. 1. ieraudzīt, manīt; 2. piezīmēt; 3. (jemm. etw.) *, likt ievērot (kādam ko). bemer'kenswērt, adj. ievērojams, ievērības cienīgs.

bemerk'lich, adj. (jemm. etw.) - machen, likt ievērot (kādam ko); sich - machen, vērst uz sevi uzmanību.

Bemer'kung, f. pl. -en, rājiens, m.;

piezīme, f. bemes'sen, v. a. (v. messen) (part. p. bemes'sen) izmērīt, bemes'sen, adj. v. abgemessen, bemist'en, v. a. apmēslot, bemit'leiden, v. a. sajust līdzcietību (pret kādu), izrādīt līdzcietību (kādam), auch: nožēlot (kādu). bemit'leidens||wērt od. -würdig, adj. līdzcietības cienīgs. Bemit'leidung, f. pl. -en, līdzcietības

parādīšana, f.; līdzcietība, f. bemit'telt, adj. pārticis, bemoo'sen, I. v. a. apsūnot; II. v. refl.

sich apsūnoties. bemoost', adj. apsūnojis, bemü'hen, I. v. a. apgrūtināt; II. v. fig. sich «•, pūlēties, censties; wollen Sie sich nicht herein »? vai nebūsit tik laipni ienākt iekšā? Bemü||hen, n. -s, od. -hung, f. pl. -en,

pūlēšanās, f.; pūles, f. pl. bemut'tern, v. a. (jemn.) rūpēties (par

kādu) līdzīgi mātei, benach'bārt, adj. kaimiņu-, (angrenzend)

klātējs; -e Dörfer, kaimiņu sādžas, benachrichtigen, v. a. paziņot, darīt zināmu.

Benach'richtiger, m. -s, pl. paziņotājs, m.

Benachrichtigung, f. pl. -en, paziņošana, f.; paziņojums, m. Benach'richtigungsschreiben, n. paziņojuma raksts, m. benachteiligen, v. a. (jemn.) kaitēt (kādam).

Benachteiligung, f. pl. -en, kaitēšana,

f.; kaitējums, m. benā'geln, v. a. apnaglot. benā'g^n, v. a. apgrauzt, apkrimst. benä'hen, v. a. apšūt. benarbt', adj. rētains, be'ne, adv. fam. sich » tun, uzdzīvot, benē'beln, I. v. a. 1. apmiglot; 2. fig. (trunken machen) apreibināt; II. v. refl. sich piedzerties, benedei'en, v. a. slavēt, teikt. Benedikti'ner, m. -s, pl. benediktīns, m.

Benefiz', n. -es, pl. -e, benefice, f. beneh'men, I. v. a. (v. nehmen) (part. p. benom'men) 1. (rauben) (jemm.) at-jemt (kādam ko); (jemm.) den Atem aizraut (kādam) elpu; der Schreck hat ihm die Sprache benommen, aiz bailēm viņš nevar ne vārda izrunāt;

2. (betäuben) apdullināt; der Kopt ist mir ganz benommen, galva man pavisam apdullusi; II. v. refl. sich (sich betragen) uzvesties, izturēties. Beneh'men, n. 1. (Betragen) uzvešanās, f.; izturēšanās, f.; (Verfahren) rīkošanās, f.; 2. (Lebensart) dzīvot prašana, f. benei'den, v. a. apskaust. benei'denswērt, adj. apskaužams, benen'nen, v. a. (v. nennen) (part. p. benannt') nosaukt, dēvēt; Rom wurde nach seinem Gründer benannt, Romu nosauca viņas dibinātāja vārdā. Benen'nung, f. nosaukšana, f.; nosaukums, m.; (Name) vārds, m. benetz'en, v. a. apslapināt; (besprengen) apslacīt.

Benetz'ung, f. pl. -en, apslapināšana,

f.; apslapinājums, m. Ben'gel, m. -s, pl. 1. (Stock) runga, f.; boze, f.; 2. fam. (Schlingel) rezgalis, m.

beng'elhaft, adj. fam. nelietīgs; lempīgs, benom'men, v. benehmen. Benom'menheit, f. apdullums, m. ap-

skurbums, m. benö'tigt, adj. einer Sache, sein, vajadzēt (kādas lietas); ich bin dessen nicht man tas nav vajadzīgs, benutz'bār, adj. lietājams. benutz'en, v. a. (etw.) 1. (Vorteil) ziehen) izlietāt (ko); 2. (anwenden) lietāt (ko). Benutz'ung, f. 1. izlietāšana, f.; izlietā-jums, m.; 2. (Anwendung) lietāšana, f.; lietājums, m. Benutz'ungsrecht, n. lietāšanas tiesības, f. pl.

Benzīn', n. -s, benzīns, m. beöb'achten, v. a. 1. novērot; 2. fig. (befolgen) die Gesetze izpildīt likumus; seine Pflicht izdarīt savu pienākumu.

Beöb'achter, m. -s, pl. novērotājs, m. Beöb'achtung, f. », pl. -en, 1. novērojums, m.; 2. fig. (Befolgung) izpildīšana, f.; izpildījums, m. Beob'achtungsgābe, f. novērošanas spējas, f. pl.

beor'dern, v. a. pavēlēt; ich bin beordert, sofort auszurücken, man pavēlēts doties tūliņ ceļā. bepack'en, I. v. a. apkraut; II. v. refl.

sich «., apkrauties. Bepack'ung, f. 1. (als Tätigkeit) ap-kraušana, f.; 2. (Last) apkrāvums, m.; nasta, f. bepan'zern, v. a. apbruņot, bepflan'zen, v. a. apdēstīt.102

Bepflan'zung, f. apdēstīšana, f.; apdēstī-

jums, m. bepllü'gen, v. a. apart, bequem, I. adj. 1. (träge) kūtrs; 2. (von Sachen) ērts, paTocIgs; machen Sie es sich ierīkojieties ērti; 3. (genehm) patīkams; wenn es Ihnen «. ist, ja Jums tīk; II. adv. ērti, parocīgi, beque'men, v. refl. sich zur Arbeit.

ķerties pie darba. Bequemlichkeit, f. pl. -en, 1. (Trägheit) kūtrums, m.; 2. (von Sachen) ērtums, m.; parocīgums, m.; eine Wohnung mit allen Wirtschaftsbequemlichkeiten, dzīvoklis ar visām ērtībām, berap'pen, v. a. 1. (einen Balken) aptēst; (eine Mauer) repulaini apmest; 2. fam. (bezahlen) samaksāt. Berap'pung, f. repējums, m. berā'ten, I. v. a. (v. raten) (part. p. be-rāten) 1. (jemn.) dot (kādam) padomu; (jemn.) übel «., dot (kādam) nelāga padomu; 2. ein Gesetz apspriest likumu; II. v. n. (über etw.)

pārrunāt (par ko); III. v. refl. sich », aprunāties. Berā'ter, m. -s, pl. padomu devējs, m. berāt'schlāgen, v. a. (über etw.) apspriesties, pārspriest (ko). Berāt'schlāgung, f. pl. -en, apspriešanās, f.; - einer Sache, lietas pārspriešana, f.

Berätung, f. «, pl. -en, apspriešanās, f. berau'ben, I. v. a. (jemn.) aplaupīt (kādu); (jemn. um etw.) nolaupīt (kādam ko); II. v. refl sich einer Sache zaudēt (kādu lietu). Berau'||ber, m. -s, pl. aplaupītājs, m.

-bung, f. «, pl. -en, aplaupīšana, f. beräu'chern, v. a. apkvēpināt. Beräu'cherung, f. apkvēpināšana, f.; ap-

kvēpinājums, m. berau'schen, I. v. a. apreibināt; apskurbināt; berauscht sein, būt apskurbu-šam od. piedzērušam; II. v. refl. sich piedzerties, berau'schend, adj. reibinātājs. Berberitz'e, f. pl. -n, bārbeles, f. pl.,

.aluspuķe, f. (berberis vulgaris), berech'enbār, adj. nosakāms, berech'nen, I. v. a. aplēst, izrēķināt; (abschätzen) novērtēt, nosacīt; II. v. refl. sich (mit jemm.) izlīdzināties (ar kādu).

Berech'||ner, m. aplēsējs, m., aprēķinātājs, m. -nung, f. aplēsums, m., aprēķins, m.

berechtigen, v. a. pilnvarot; ich bin berechtigt, das zu verlangen, man tiesība to prasīt.

Berechtigung, f. pl. -en, 1. (Ermächtigung) pilnvara, f.; 2. (Recht) tiesība, f.; ohne alle bez jebkādas tiesības; 3. (Rechtsgrund) pamats, berē'den, I. v. a. 1. pierunāt; ich werde mich nicht ~ lassen, mani neviens nepierunās; 2. (besprechen) (etw.) pārrunāt (ko); 3. (Nachteiliges von jemm. verbreiten) aprunāt; (verleumden) apmelot; II. v. refl. sich aprunāties; norunāt, berēd'sam, adj. v. beredt. Beredsamkeit, f. daiļrunība, f. berēdt', I. adj. (wohlredend) daiļrunīgs,-(gesprächig) runīgs; II. adv. ar izveicīgu mēli.

Bereich', m. -(e)s, pl. -e, iecirknis, m.; robežas, f. pl.; daļa, f.; im meiner Stimme, manas balss robežās, bereichern, I. v. a. darīt bagātu; seine Kenntnisse *, pavairot savas zināšanas; II. v. refl. sich krāt mantas, tapt bagātam. Bereicherung, f. pl. -en, pavairošana,

f.; pavairo jums, m. bereiten, v. a. 1. ein Faß apstīpāt mucu; 2. (mit Reif bedecken) apsarmot; die Bäume sind bereift, koki apsarmojuši. Bereinigung, f. aptīrīšana, f. berei'sen, v. a. apceļot; er ist sehr bereist, viņš daudz ceļojis, bereit', adj. gatavs; » stehen od. sein, būt gatavam; sich «. machen, sagatavoties; er ist », viņš ir mierā, bereiten, I. v. a. 1. sagatavot; eine Arznei pagatavot zāles; Leder izstrādāt ādu; 2. (verursachen) celt, darīt; das bereitet mir Vergnügen, tas man dara prieku; II. v. refl. sich «., sagatavoties.

bereiten, v. a. (v. reiten) (part. p. beritten) 1. apjāt; 2. (zureiten) iejāt. Bereiten, n. 1. sagatavošana, f.; 2. ap-

jāšana, f.; 3. iejāšana, f. Bereiter, m. 1. (Zubereiter) sagatavotājs, m.; 2. (Stallmeister) staļļmeistars, m.; (Zureiter) iejājējs, m. Bereit'heit, f. v. Bereitwilligkeit, bereits', adv. jau.

Bereitschaft, f. gatavība, f.; in • sein od. stehen, būt gatavam; man hat alles in - gesetzt, viss sagatavots. Bereitung, f. pl. -en, sagatavošana, f.; sagatavojums, m.; - des Leders, ādas izstrādāšana, f. bereit'willig, I. adj. gatavs, (dienstfertig) pakalpīgs; ein -er Geber, labprātīgs devējs; II. adv. labprāt.

Bereitwilligkeit, f. gatavība, f.; labpra-tlba, f.

beren'nen, v. a. (v. rennen) (part. p. berannt') eine Festung 1. (einschlies-sen) aplenkt cietoksni; 2. (angreifen) uzbrukt cietoksnim. Beren'nung, f. pl. -en, 1. (Einschließung) aplenkšana, f.; 2. (Angriff) uzbrukšana, f.; uzbrukums, m. bereu'en, v. a. nožēlot. Bereu'ung, f. pl. -en, nožēlošana, f.;

nožēlojums, m. Berg, m. -es, pl. -e, kalns, m. dem. kalniņš, m.; fig. die Haare standen ihm zu -e, mati viņam sacēlās stāvus, bergab', adv. lejup, no kalna zemē. Berg'ļļabhang, m. nokalne, f.; nogāze, f. -āder, f. rūdas dzīsla, f. -āhorn, m. kalna kļavs, m. Berg'||amsel, f. kalna strazds, m. -amt,

n. raktuvju valde, f. bergan', adv. kalnup, pret kalnu. Berg'lļarbeit, f. kalnrača darbs, m.; raktuves izmantošana, f. -arbeiter, m. kalnracis, m. bergauf, adv. kalnup; - gehen, kāpt kalnā.

Berg'bau, m. raktuvniecība, f.; kalnrūpniecība, f.; raktuvju izmantošana, f. Berg'ļļbesteigung, f. kalnā kāpšana, f.

-distrikt, m. kalna iecirknis, m. Ber'gegeld, n. maksa par glābšanu (bojā

gājuša kuģa od. preču), ber'gen, I. v. a. (berge, birgst, birgt; barg; gebor'gen) 1. (retten) glābt; 2. (verbergen) slēpt, noslēpt; 3. (in Sicherheit bringen) noglabāt drošībā; II. v. refl. sich slēpties; paglabāties. Ber'gen, n. -s, glābšana, f. Berg'ente, f. Islandes pīle, f. Berg'||fasan, m. kalna mednis, m. -fo-relle, f. kalnu taimiņš, m. -gang, m. rūdas dzīsla, f. -gēgend, f. kalnu apvidus, m. -geist, m. kalnu gars, m. -gipfel, m. kalna gals, m., virsotne, f. berg'höch, adj. augsts kā kalns, kalna augstumā.

ber'gig, jldj. kalnains; eine -e Gegend,

kalnotne, f. Berg'|ļkessel, m. dzija leja kalna virsū, -kette, f. kalnu rinda, f. -kluft, f. kalna plaisa, f. -kuppe, f. kalna virsotne, f.

Berg'mann, m. (pl. -leute) kanlracis, m. Berg'||rücken, m. kalna virsus, m. (auch mugura, f.). -rutsch, m. kalna sabrukums, m. -ström, m. kalnu upe, f. -stürz, m. kalna nobrukums, m. Ber'gung, f. pl. -en, glābšana, f. bergun'ter, adv. lejup.

Berg'||volk, n. kalnu ļaudis, m. pl. -werk, n. raktuve, f. -Wissenschaft, f. raktuvju zinātne, f.

Bericht', m. -(e)s, pl. -e, ziņa, f.; vēsts, f.; (Meldung) ziņojums, m.; - erstatten, ziņot, paziņot, berich'ten, v. a. u. n. 1. (jemm. etw.) «,

ziņot, pastāstīt. Berichterstatter, m. ziņotājs, m. Bericht'erstattung, f. ziņošana, f.; ziņojums, m.

berichtigen, v. a. 1. (verbessern) pārlabot; 2. (in Ordnung bringen) nokārtot; eine Schuld nolīdzināt. Berichtigung, f. pl. -en, 1. (Verbesserung) pārlabošana, f.; pārlabojums, m.; 2. (Ordnung) nokārtošana, f.; nokārtojums, m.; einer Schuld, parāda nolīdzināšana, f. berie'chen, I. v. a. (v. riechen) (part. p. beroch'en) apostīt, apošņāt; II. v. refl. sich apostīties, apošņāties. berief v. berufen.

berie'seln, v. a. rasināt (pļavas, laukus). Berie'selung, f. pl. -en, rasināšana, f.;

appludināšana, f.; appludinājums, m. beritten, adj. (v. bereiten) jāšus; er ist

gut viņam labs jājamais zirgs. Berlin, n. -s, Berlīne, f. Berlī'ner, m. -s, pl. berlīnietis, m. Berlocke, f. pl. -n, piekareklis, m. Bernhardfner||hund, m. bernhardiešu suns, m. -orden, m. bernhardiešu ordenis, m. Bern'stein, m. -s, dzintars, m.; dzītars, m.

bern'steinern, adj. dzintara-. Bern'steinspitze, f. dzintara iemutis, m. beroch', v. beriechen. bero'sten, v. n. aprūsēt, ber'sten, v. n. (berste; barst; gebor'sten) sasprāgt; (platzen) plīst; (von der Haut) sprēgāt; (Spalte bekommen) aizāt, šķelties, berüchtigt, adj. er ist übel viņam ļauna slava; ein -er Dieb, zināms zaglis.

berück'en, v. a. 1. apmanīt; 2. apstulbināt, apburt (ar skaistumu)., berücksichtigen, v. a. (etw.) ievērot, vērā likt; menschliche Schwächen izturēties saudzīgi pret cilvēka vājībām; dieser Umstand ist wohl zu šis apstāklis gan jāievēro. Berücksichtigung, f. pl. -en, ievērošana, f.; in •» seiner Jugend, ievērojot viņa jaunību; unter der Umstände, apstākļus vērā liekot. Berück'ung, f. pl. -en, apmānījums, m.104

Beröf, m. 1. arods, m.; 2. (Neigung) tieksme, f.; ich spüre keinen «, das zu tun, man netīk to darīt, berū'fen, I. v. a. (v. rufen) (part. p. berufen) 1. (herbeirufen) aicināt (kādu pie sevis) ; das Parlament sasaukt od. sapulcēt parlamentu; 2. (ernennen) iecelt; (jemn.) zu einem Amte iecelt (kādu) amatā; 3. (tadeln) apsaukt; II. v. refl. sich «, (sich auf etw.) atsaukties (uz ko); sich auf ein Gesetz atbalstīties uz likumu; ich berufe mich auf Ihr Zeugnis, es atsaucos uz Jūsu liecību, berū'fen, adj. aicināts. Berufs'II arbeit, f. aroda darbs, m. -bil-dung, f. arodizglītība, f. -genossen-schaft, f. arodbiedrība, f. Berūfs'pflicht, f. aroda pienākums, m. Berū'fung, f. pl. -en, 1. (Zusammenberufung) sasaukšana, f.; sasaukums, m.; 2. (Ernennung) iecelšana, f.; ie-cēlums, m.; aicināšana, f.; aicinājums, m.; 3. (Apellation) apellācija, f.; pārsūdzēšana, f.; •» einlegen, iesniegt pārsūdzību, pārsūdzēt. Berū'fungsrecht, n. 1. aicināšanas tiesība,

f.; 2. pārsūdzības tiesība, berū'hen, v. n. 1. (bleiben) palikt; es dabei «. lassen, atstāt, lai paliek; lassen wir das auf sich «, par to vairs nerunāsim; 2. (sich gründen) dibināties, pamatoties; wahre Liebe beruht auf Achtung, īsta mīlestība pamatojas cienībā, berū'higen, I. v. a. (zur Ruhe bringen) apmierināt, (besänftigen, stillen) apklusināt; II. v. refl. sich (ruhiger werden) apmierināties. Berū'higung, f. pl. -en, apmierinājums, m.

Beruhigungsmittel, n. apmierināšanās

līdzeklis, m. berühmt', adj. slavens, (viel besprochen)

izdaudzināts. Berühmtheit, f. pl. -en, 1. (Ruhm) slava, f.; 2. (berühmte Person) slavenība, f.

berüh'ren, I. v. a. 1. (anrühren) aiztikt, aizkart; pieskarties; das berührt mich sehr unangenehm, tas man ļoti nepatīkami; 2. fig. (erwähnen) pieminēt; 3. fig. (betreffen) attiekties; das berührt mich nicht, tas neattiecas uz mani; II. v. refl. sich aizkarties; (aneinander grenzen) satikties; prv. die Extreme ~ sich, galējības satiekas. Berüh'rung, f. 1. (Befühlen) aiztikšana, f.; pieskaršanās, f.; pieskara, f.; 2. (gegenseitiges Berühren) satikšanās, f.;

wir kommen nicht in mēs nesatiekamies.

Berüh'rungslinie, f. (Geom.) skarene, f.,

tangente, f. Berührungspunkt, m. pieskaras punkts, m. Wir haben keine Berührungspunkte, mums nav nekā kopīga, berup'fen, v. a. 1. applūkt; 2. (betrügen) piešmaukt, berü'ßen, I. v. a. notriept ar sodrējiem;

II. v. n. apkūpēt. besab'bern, v. a. fam. noslienāt, nozelēt, besä'en, v. a. apsēt, nosēt. Besä'ung, f. apsēšana, f.; apsējums, m.

besā'gen, v. a. 1. (sagen) teikt; das besagt die Unterschrift zur Genüge, to pierāda pietiekoši paraksts; wie die Dokumente -, kā no dokumentiem redzams; 2. (bedeuten) nozīmēt, besāgtermā'fien, adv. kā jau teikts, besai'ten, v. a. apstīgot. besal'zen, v. a. apsālīt. Besān', m. -(e)s, pl. -e, bezāns, m. (apakšējā buŗa pie pakaļējā masta), besan'den, v. a. apsērēt. besänftigen, I. v. a. apklusināt, apremdēt; II. v. refl. sich apmierināties, aprimt.

Besänftigung, f. pl. -en, apklusinā-šana, f.

Besān'||mast, m. bezāna masts, m.; pa-kaļmasts, m. -rähe, f. bezāna rāja, f. Besatz', m. apšuvums, m. -band, n. apšuvuma lente, f. Besatz'ung, f. 1. (einer Festung) garnizons, m.; - in eine Stadt legen, ievietot garnizonu pilsētā; 2. (eines Kriegsschiffes) kuģa ļaudis, m. pl. besau'en, v. a. apcūkot. besau'fen, v. refl. (v. (saufen) (part. p.

besoffen) fam. sich piedzerties, besäu'men, v. a. 1. apvīlēt; 2. Bretter

dēļus šķautnēt. beschā'ben, v. a. apkašāt. beschä'digen, I. v. a. (verderben) maitāt; (verwunden) ievainot; II. v. refl. sich ievainoties; er hat sich im Fallen beschädigt, viņš krizdams sadauzījies.

Beschädigung, f. maitāšana, f.; maitā-jums, m.; (Verwundung) ievainošana, f.; ievainojums, m. beschaffen, v. a. apgādāt, piegādāt; iegādāt ; es ist nicht zu nav dabūjams.

beschaffen, adj. apdāvināts; ich bin von Natur so man tāda daba; so war die Sache tāda bija lieta.Beschaffenheit — beschirmen

Beschaffenheit, f. pl. -en, (Eigenschaft) īpašība, f.i (Natur) daba, f.; - des Körpers, miesas īpašības, f. pl. beschäftigen, I. v. a. nodarbināt; hundert Arbeiter •«., dot darbu simts strādniekiem; ich bin immer beschäftigt, es esmu vienmēr darbā; II. v. refl. sich (mit etw.) nodarboties (gar ko). beschäftigt, adj. darbiem apkrauts, nevaļīgs.

Beschäftigung, f. pl. -en, nodarbošanās, f.; er hat keine viņam nav darba.

Beschäftigungsärt, f. nodarbošanās veids, m.

beschā'len, v. a. 1. pielikt spalu (nazim), apspalot; 2. apsist dēļiem (griestus), beschā'len, v. a. 1. (Äpfel, Bäume) apmizot, nomizot; 2. (vom Hengste) ap-lēkt; «. lassen, aplecināt. Beschä'ler, m. -s, pl. ērzelis, m.; vaislas ērzelis. Beschäl'||geld, n. aplecināmā nauda, f. -knecht, m. aplecinātājs, m. -zeit, f. aplecināmais laiks. Beschā'lung, f. », pl. -en, 1. (naža) ap-spalojums, m.; 2. (griestu) apsitums, m.

Beschā'lung, f. aplēkšana, f. beschä'men, v. a. apkaunot, kaunā likt;

beschämt, apkaunots. Beschä'mung, f. pl. -en, apkaunojums, f.; (Schande) kauns, m.; (Demütigung) pazemojums, m. beschaffen, v. a. 1. apēnot; 2. fig. aptumšot.

Beschaffung, f. pl. -en, apēnošana, f.;

apēnojums, m. beschau'en, v. a. apskatīt, (betrachten)

aplūkot. Beschau'en, n. aplūkošana, f. Beschau'er, m. -s, pl. aplūkotājs, m. beschaulich, adj. apcerīgs. Beschaulichkeit, f. apcere, f.; pārdomas, f. pl. Beschau'ung, f. pl. -en, aplūkošana, f.;

aplūkojums, m. Bescheid', m. -es, pl. -e, 1. (Antwort) atbilde, f.; abschlägiger atraidījums, m.; 2. (Entscheidung) spriedums, m.; bis auf weiteren līdz turpmākam lēmumam; 3. (Kunde) zināšana, f.; ziņa, f.; » wissen (um etw.), prast (ko); in einem Hause wissen, pārzināt namā visas telpas, beschei'den, I. v. a. (v. scheiden) (part. p. beschie'den) (vergönnen) vēlēt, piešķirt; es war ihm nicht beschieden, das zu erleben, viņam nebija vēlēts (od. lemts) to piedzīvot; es ist mir

vom Schicksal beschieden, to man liktenis piešķīris; II. v. refl. sich 1. (sich begnügen) apmierināties; 2. (sich fügen) padoties; (entsagen) atteikties; ich bescheide mich dabei, esmu ar to mierā.

beschei'den, adj. u. adv. pieticīgs; rim-tīgs; er ist sehr bescheiden, viņš ir ļoti pieticīgs, od.: viņš visai maz prasa.

Bescheidenheit, f. pl. -en, pieticība, beschei'nen, v. a. (v. scheinen) (part. p. beschie'nen) apspīdēt, apgaismot; meine Zimmer werden den ganzen Tag von der Sonne beschienen, manās iftabās augu dienu saule spīd. bescheinigen, v. a. apliecināt. Bescheinigung, f. pl. -en, apliecinājums, m.

beschen'ken, v. a. apdāvināt, apveltīt. Beschenk'ung, f. apdāvināšana, f.; ap-

dāvinājums, m. beschē'ren, v. a. 1. (jemm. etw.) dot od. dāvināt (kādam ko); 2. (beschneiden) apcirpt; die Haare nogriezt matus.

Beschē'rung, f. pl. -en, 1. dāvināšana, f.; dāvinājums, m.; 2. (Beschneidung) apcirpšana, f.; apcirpums, m. beschick'en, v. a. 1. den Reichstag sūtīt tautas vietniekus valsts saeimā; 2. fig. (vorbereiten) sagatavot, (ordnen) nokārtot; das Vieh apkopt lopus.

Beschick'ung, f. 1. sūtīšana, f.; 2. fig. (Ordnung) nokārtošana, f. (v. Zeitwort); 3. • eines Ofens, cepļa apkalpošana, f. beschie'den v. bescheiden, beschie'nen v. bescheinen. beschie'nen, v. a. aplikt ar sliedēm, beschie'ßen, (v. schießen) (part. p. be-schos'sen) apšaut, apšaudīt; mit Bomben bombardēt. Beschie'ßung, f. pl. -en, apšaušana, f.,

(mit Bomben) bombardēšana, f. beschiffbār, adj. kuģojams, kuģniecībai derīgs.

beschiffen, v. a. apkuģot, braukt ar kuģi

(pa upi, pa jūŗu). Beschiffung, f. apkuģošana, f.; ap-

kuģojums, m. beschim'meln, v. a. appelēt. Beschim'meln, n. -s, appelēšana, f. beschim'pfen, I. v. a. nozākāt,

nolamāt; II. v. refl. sich, gāzties kaunā od. negodā, sev darīt kaunu od. negodu. Beschim'pfung, f. «., pl. -en, nozākāšana,

f.; nozākājums, m.; negods, m. beschir'men, v. a. apsargāt, aizstāvēt.106

Beschir'||mer, m. aizsargātājs, m. aizstāvis, m. -merin, f. pl. -nen, aizsargātāja, f.j aizstāve, f. -mung, f. pl. -en, aizsargāšana, f.; aizsargājums, m. beschlā'fen, v. a. (v. schlafen) (part. p. beschlā'fen) 1. eine Frau piegulet sievieti; 2. pārdomāt. Beschlāg', m. 1. apsitums, m.; (eines Pferdes) apkalums, m.; (Hängebeschläge, m. pl.) viras durvīm vai logiem; (Hufeisen) pakavs, m.; (Beschlagnahme) apķīlāšana, f.; apķīlā jums, m.; • (auf etw.) legen od. (etw.) in -nehmen, apķīlāt (ko), beschlā'gen, I. v. a. (v. schlagen) (part. p. beschlāgen) 1. (mit etw.) <*, apsist (ar ko); mit Eisen apkalt; (Fässer) apstīpot; fig. in einer Wissenschaft gut - sein, būt labam pratējam kāda zinātnē; 2. (mit Beschlag belegen) apķīlāt; II. v. n. svīst; die Wände sind sienas apsūbējušas; die Fenster sind logi apsvīduši. Beschlā'gen, n. 1. apsišana, f. (eines Pferdes) apkalšana, f.; 2. (eines Fensters) apsvīšana, f. beschlā'gen, adj. pratējs; (gewandt) izveicīgs; (verschmitzt) viltīgs. Beschlag'||nähme, f. apķīlāšana, f.

-nehmer, m. apķīlātājs, m. beschlei'chen, v. a. (v. schleichen) (part. p. beschlich'en) 1. slepeni pievilkties, piezagties; (überfallen) uzbrukt; 2. fig. (von der Furcht) uznākt; mich be-schlich Angst, man uznāca bailes, beschleu'nigen, v. a. paātrināt, pasteidzināt.

beschleunigend, adj. paātrinātājs-. Beschleu'nigung, f. pl. -en, paātrināšana, f.; paātrinājums, m. beschlich' u. beschlich'en v. beschlei-chen.

beschlief' v. beschlafen, beschlie'ßen, v. a. (v. schließen) (part. p. beschlossen) 1. (beendigen) pabeigt, nobeigt; (sterben) nomirt; 2. (einen Beschluß fassen) nolemt, beschloß' u. beschlossen v. beschließen. Beschluß', m. 1. (Ende) gals, m.; beigas, f. pl.; 2. (Entschluß) nolēmums, m.; einen - fassen, nolemt, beschluß'fählig, adj. spējīgs nolemt, beschluß'||reif, adj. diezgan pārrunāts, -unfähig, adj. nespējīgs nolemt; sein, būt nepietiekošā skaitā, beschmie'ren, I. v. a. 1. (bestreichen) apziest, aptriept; mit Teer », apdarvot; 2. (beschmutzen) nosmulēt; II. v. refl. sich nosmulēties.

beschmutzen, I. v. a. nosmulēt; II. v. refl. sich nosmulēties, (durch eine schlechte Handlung) apgānīties. Beschmutz'ung, f. pl. -en, nosmulēša-nās, f.

Beschnei'de||bank, f. apgriežamais sols,

m. -höbel, m. apgriežamā ēvele, f. beschnei'den, v. a. (v. schneiden) (part. p. beschnit'ten) 1. apgriezt; die Haare apcirpt matus; 2. jemandem die Flügel », izpostīt (kāda) cerības; 3. ein Kind apgraizīt bērnu; ein Beschnittener, apgraizītais, beschnei'en, v. n. apsnigt, beschnitt' u. beschnit'ten v. beschneiden, beschnüffeln od. beschnup'pern, v. a. fam. apošņāt, izokšķerēt; alles bāzt visur savu degunu, beschö'nigen, v. a. izpušķot, skaistināt. Beschö'ni ger, m. -s, pl. izpušķotājs, m. -gung, f. », pl. -en, izpušķojums, m., skaistums, m. beschränken, I. v. a. aprobežot, sašaurināt; II. v. refl. sich «, aprobežoties; ich muß mich jetzt auf ein Zimmer man jāiztiek tagad ar vienu istabu, beschränkt', adj. 1. aprobežots; - wohnen, dzīvot mazās telpās; fig. er lebt in -en Verhältnissen, apstākļi viņam grūti; 2. fig. ein -er Kopf, plānprātiņš, m.

Beschränktheit, f. pl. -en, 1. (Enge) šaurums, m.; 2. fig. (Dummheit) aprobežotība, f. Beschränkung, f. pl. -en, aprobežojums, m.

beschrei'ben, v. a. (v. schreiben) (part. p. beschrei'ben) 1. aprakstīt; 2. (schildern) tēlot. Beschrei'iļber, m. aprakstītājs, m.; tēlotājs, m. -bung, f. aprakstīšana, f.; apraksts, m.

beschreiben, v. a. (v. schreiten) (part. p. beschriften) (umschreiten) apstaigāt; einen Weg uzsākt ceļu, doties ceļā. beschritt' u. beschriften, v. beschreiten, beschū'hen, I. v. a. apaut kurpes; apgādāt ar apaviem; einen Pfahl uzlikt stabam dzelzs apjūmi; II. v. refl. sich *, apauties. beschul'digen, v. a. apvainot; ich beschuldige ihn des Diebstahls, es viņu apvainoju zādzībā. Beschul'di]|ger, m. -s, pl. apvainotājs, m. -gung, f. pl. -en, apvainošana, f.; apvainojums, m. beschum'meln, v. a. fam. apšmaukt, piekrāpt.

beschup'pen, v. a. 1. apzvīņot, zvīņām apklāt; 2. fam. piešmaukt.beschürzen — besinnen

beschür'zen, v. refl. sich apsiet sev

priekšautu, beschiit'ten, I. v. a. 1. (jemn.) mit Wasser «., apliet (kādu) ar ūdeni; 2. mit Erde aizbērt ar zemi; II. v. refl. sich mit Wasser aplieties ar ūdeni, nolaistīties. Beschüt'tung, f. pl. -en, 1. apliešana, f.; aplējums, m.; 2. apbēršana, f.; ap-bērums, m. beschütz'en, v. a. apsargāt, aizsargāt. Beschütz'er, m. -s, pl. •», apsargātājs, m.

-in, f. pl. -nen, apsargātāja, f. Beschütz'ung, f. pl. -en, apsargāšana,

f.; apsardzība, f. beschwänzt', adj. astains. Beschwēr'de, f. pl. -n, 1. (Mühe) pūles, f. pl. ohne viegli, bez pūlēm;

2. (körperliches Leiden) sāpes, f. pl.;

3. (Klage) sūdzība, f.; eine » anbringen, iesūdzēt tiesā; • führen, sūdzēt, -führung, f. sūdzēšana, f.

beschwe'ren, I. v. a. 1. noslodzīt; fig. mit Steuern apkraut ar nodokļiem;

2. den Magen nopūlēt kuņģi; 3. fig. (belästigen) apgrūtināt; II. v. refl. sich (bei jemm. über etw.) », žēloties (pie kāda par ko).

beschwēr'lich, adj. (ermüden) nogurdinošs.

Beschwē'rung, f. «., pl. -en, noslodzīšana,

f.; noslodzījums, m.; slogs, m. beschwichtigen, v. a. (jemn.) apklusināt (kādu); den Schmerz remdēt sāpes.

Beschwichtigung, f. pl. -en, apklusi-

nāšana, f.; apklusinājums, m. beschwin'deln, v. a. piešmaukt, beschwingt', adj. spārnots, beschwitzen, v. n. apsvīst; seine Hände sind ganz beschwitzt, rokas viņam pavisam nosvīdušas, beschwören, v. a. (v. schwören) (part. p. beschwö'ren) 1. apzvērēt; 2. (zu halten geloben) apsolīt; 3. (erscheinen lassen) saukt garus; 4. (austreiben) izdzīt (ļaunus garus). Beschwö'||ren, n. v. -rung, -rer, m. -s, pl. garu saucējs, m. -rung, f. pl. -en, 1. apzvērēšana, f.; 2. (dringende Bitte) neatlaidīga lūgšanās, f.;

3. (Herbeirufen) garu saukšana, f.;

4. (Austreibung) (ļaunu garu) izdzīšana, f.

Beschwö'rungs būch, n. burvību grāmata, f.

besee'len, v. a. apgarot, iejūsmot. Beseelung, f. pl. -en, apgarojums, m. besē'hen, I. v. a. (v. sehen) (part. p. be-se'hen) apskatīt, aplūkot; II. v. refl.

sich aplūkoties; sich im Spiegel aplūkot sevi spogulī. besē'henswērt, adj. aplūkojams, aplūkošanas cienīgs, beseitigen, v. a. atmest, (abschaffen) atcelt.

Beseitigung, f. pl. -en, atmešana, f.;

novēršana, f. besē'ligen, v. a. aplaimot, ielīksmināt. Besē'ligung, f. aplaimošana, f.; svēt-laimība, f.

Bē'sen, m. -s, pl. *, slota, f.; dem. slotiņa, f.; -binder, m. slotnieks, m. bē'senformig, adj. slotas veidīgs. Bē'senļļreisig, n. slotu žagari, m. pl.

-stiel, m. slotas kāts, m. beses'sen, adj. (v. besitzen) apsēsts (velna); (wütend) satracināts; welcher Teufel hat dich kuŗš velns tevi dīda?

Beses'senheit, f. trakums, m. besetz'en, v. a. 1. (versehen) aplikt; (benähen) apšūt; 2. die Rollen in diesem Stücke sind gut besetzt, lomas šinī lugā labi izdalītas; 3. (einnehmen, in Besitz nehmen) iejemt; aizjemt; eine Stadt iejemt pilsētu; es sind alle Plätze besetzt, visas vietas aizjemtas. Besetz'ung, f. «•, pl. -en, 1. aplikšana, f.; 2. (lomu) izdalīšana, f.; -i der Stimmen, balsu sastāvs, m. besichtigen, v. a. (betrachten) aplūkot,

(genau durchsehen) izmeklēt. Besieh'ti||ger, m. -s, pl. aplūkotājs, m.; -gung, f. pl. -en, aplūkošana, f.; aplūkojums, m.; einer Leiche, līķa uzšķēršana, f. Besich'tigungsļ|bericht, m. ziņojums par aplūkošanu, -gebühren, f, pl. izdevumi par aplūkošanu, besie'deln, v. a. apmetināt. besie'geln, v. a. 1. apzīmogot; 2. fig. apstiprināt; 3. fig. (entscheiden) sein Schicksal ist besiegelt, viņa liktenis izšķirts.

Besie'gelung, f. pl. -en, 1. apzīmogošana, f.; 2. fig. (Bekräftigung) apstiprināšana, f.; 3. fig. (Entscheidung) izšķiršana, f. besie'gen, v. a. uzvarēt; pārspēt, der

Besiegte, uzvarētais. Besie'||ger, m. uzvarētājs, m. -gung, f. pl. -en, der Feinde, ienaidnieku uzvarēšana, f.; uzvara par ienaidniekiem.

besing'en, v. a. (v. singen) (part. p. be-

sung'en) apdziedāt. besin'nen, v. refl. (v. sinnen) (part. p. besonnen) sich 1. (überlegen) pārdomāt; ohne sich zu bez apdomā-108 Besinnen —

šanās od. neapdomājies; 2. (sich erinnern) atminēties, wenn ich mich recht besinne, ja pareizi atminos. Besin'nen, n. -s, 1. (Überlegung) pārdomāšana, f.; 2. (Zögern) kavēšanās, f.

Besin'nung, f. samaņa, f.; atģida, f.; die verlieren, zaudēt samaņu; wieder zur - kommen, atjēgties od. atdabūt samaņu; ohne bez samaņas, besin'nungslös, adj. bezsamaņas-. Besinnungslosigkeit, f. nesamaņa, f. Besitz', m. īpašums, m.; das Dokument ist noch in seinem Besitze, dokuments atrodas vēl viņa rokās, besitzanzeigend, adj. -es Fürwort, piederuma vietnieka vārds, besitz'en, v. a. (v. sitzen) (part. p. besessen) turēt (kā savu); meist durch piederēt und būt ausgedrückt, z. B.: mein Bruder besitzt ein Pferd, manam brālim ir zirgs; ich besitze ein Gut, man pieder muiža; sie besitzt Geschmack, viņai laba gaume. Besitz'er, m. -s, pl. turētājs, m.; (Eigentümer) īpašnieks, m.; eines Hauses, nama īpašnieks, m. Besitzerin, f. pl. -en, turētāja, i.\ (Eigentümerin) īpašniece, f. besitz'lich, adj. er ist in Riga viņam

Rīgā pieder nams. Besitz'lichkeit, piederums, m.; (Eigentum) īpašums, m. besitzlos, adj. bez mantas-, mazturīgs. Besitz'||lösigkeit, f. mantas trūkums, m.; mazturība, f. -nähme, f. sa-jemšana, f. -recht, n. piederuma tiesības, f. pl. -tūm, n. -s, pl. -tümer, piederums, m.; īpašums, m. Besitz'ung, f. v. Besitztum, besoffen, adj. (v. besaufen) fam. piedzēries.

besohlen, v. a. pazolēt. besol'den, v. a. algot; diese Beamten werden sehr gut besoldet, šie ierēdņi dabū ļoti labu algu. Besol'dung, f. pl. -en, algošana, f.;

algojums, m. beson'der, adj. 1. (eigen) sevišķs, īpašs, atsevišķs, -es Zimmer, sevišķa istaba; 2. (sonderbar) savāds, svešāds. Beson'derheit, f. pl. -en, 1. (Eigenheit) sevišķība, f.; 2. (Sonderbarkeit) savādība, f.; savādīgums, m. beson'ders, adv. 1. (getrennt) sevišķi, īpaši; atsevišķi; 2. (in hohem Maße) visai lielā mērā; ganz it sevišķi; nicht ne visai.

Besprengung

beson'nen, adj. (v. besinnen, behutsam) vērīgs; (bedacht) prātīgs; eine -e Sprache, prātīga valoda, beson'nen, v. a. apsauļot; v. refl. sich

apsauļoties. Beson'nenheit, f. pl. -en, f. vērība, f.;

apdomība, f. besor'gen, v. a. 1. (Sorge tragen) rūpēties od. gādāt (par ko); die Kranken «, apkopt slimniekus; 2. (machen, ausführen) darīt, izpildīt; ein Geschäft », a) nokārtot darīšanu; b) fam. iet sevis pēc; 3. (beschaffen) (jemm. etw.) sagādāt od. apgādāt (kādam ko). Besor'ger, m. -s, pl. sagādātājs, m.;

apgādātājs, m. besorg'lich, adj. 1. (Sorge tragend) rūpīgs; 2. (ängstlich) bažīgs. Besorg'||lichkeit, f. «., 1. rūpīgums, m.;

2. (Ängstlichkeit) bažīgums, m. -nis, f. pl. -(ss)e, rūpes, f. pl.

besorgt', adj. (v. besorgen) 1. rūpīgs, gādāt (par kādu); 2. (ängstlich) bažīgs; das macht mich tas man dara bažas.

Besorgt'heit, f. 1. rūpīgums, m.; 2. bažīgums, m.

Besor'gung, f. pl. -en, 1. (Sorge) rūpes, f. pl.; 2. (Ausführung) izpildīšana, f.; 3. (Auftrag) uzdevums, m.; iepirkums, m.; 4. sagādāšana, f. bespan'nen, v. a. 1. einen Wagen mit Pferden aizjūgt ratiem zirgus; 2. ap-stīgot (vijoli), uzvilkt stīgu (vijolei);

3. apvilkt ar drēbi.

Bespan'nung, f. 1. aizjūgšana, f.; 2. (das Vorgespannte) aizjūgs, m.; pajūgs, m.

bespei'en, I. v. a. (v. speien) (part. p. bespie'en) apspļaut, apspļaudīt; II. v. refl. sich apspļaudīties. bespin'nen, v. a. (v. spinnen) (part. p. bespin'nen) apvērpt; (mit Draht) aptīt; (von der Spinne) apaust; bespon-nene Saite, aptīta od. apvērpta stīga, bespornt', adj. appiešots, piešains. bespot'ten, v. a. (etw.) izzobot (ko). besprechen, I. v. a. (v. sprechen) (part. p. besprochen) 1. pārrunāt, apspriest (ko); 2. (durch Zauber bannen) apvārdot; II. v. refl. sich (mit jemm.) aprunāties (ar kādu). Besprechung, f. pl. -en, 1. (Unterredung) saruna, apspriede, f.; 2. (Kritik) apcerējums, m.; 3. (Bannspruch) apvārdošana, f. Besprech'ungsformel, f. burvības vārdi, m. pl.

bespreng'en, v. a. apslacīt, aplaistīt. Bespren'gung, f. apslacīšana, f.

bespritz'en, I. v. a. apslacīt, apšļākt; mit Kot aptašķīt; II. v. refl. sich mit Kot *, aptašķīties dubļiem.

Bespritz'ung, f. pl. -en, apslacīšana, f.; - mit Kot, aptašķīšana, f. od. aptašķī-šanās dubļiem.

bespuck'en, v. a. apspļaut, apspļaudīt.

Bessemerstahl, m. Bessemera tērauds, m.

bes'ser, (comp, von gut) a) (adj.) labāks; b) (adv.) labāk od. labāki; desto jo labāk; je mehr, desto », jo vairāk, jo labāk; - sein als, būt labākam nekā; » werden, laboties; wieder « werden, atlaboties, das B-e, labākais; prv. ein Sperling in der Hand ist besser als ein Storch auf dem Dach, labāk zīle rokā, nekā mednis kokā.

bes'sern, I. v. a. labot, uzlabot; II. v. refl. sich laboties, (nach Krankheiten auch) atveseļoties, atspirgt.

Bes'serung, f. pl. -en, 1. labošana, f.; labojums, m.; 2. (eigene ~) labošanās, f.; es ist eine merkliche - eingetreten, iestājusies manāma labošanās; sich auf dem Wege der - befinden, iet uz labo pusi.

Besserungsanstalt, f. labošanas iestāde, f.

besserungsfähig, adj. spējīgs laboties, labojams.

bestallen, v. a. iecelt amatā od. vietā.

Bestal'lungsļļbrief, m. od. -ūrkunde, f.

iecelšanas raksts, m.

Bestand', m. 1. (Haltbarkeit) izturīgums, m.; (Festigkeit) stiprums, m.; (Beständigkeit) pastāvīgums, m.; von » sein od. - haben, būt pastāvīgam, pastāvēt; der Friede wird keinen haben, miers ilgi nepastāvēs; das Wetter wird nicht von «. sein, laiks drīz grozīsies; 2. (Zustand) sastāvs, m.; in gutem labā sastāvā; «. eines Stoffes, vielas sastāvs, m.

bestän'dig, I. adj. pastāvīgs; es ist nichts B-es unter der Sonne, nav nekā pastāvīga pasaulē; das Barometer steht auf barometrs rāda pastāvīgu laiku; -e Farbe, izturīga krāsa; II. adv. pastāvīgi, vienmēr; er ist . beschäftigt, viņš nemitīgi darbā.

Beständigkeit, f. pastāvība, f.; ne-mitība, f.

Bestandteil, m. sastāvdaļa, f.

bestär'ken, v. a. pastiprināt, pabalstīt; (jemn. in etw.) drošināt (kādu kādā lietā); (bestätigen) apstiprināt.

Bestärkung, f. pastiprināšana, f.; pastiprinājums, m.

bestätigen, I. v. a. eine Nachricht, ein Urteil apstiprināt vēsti, spriedumu; eidlich apzvērēt; prv. die Ausnahme bestätigt die Regel, izjēmums apstiprina likumu; II. v. refl. sich «, apstiprināties, izrādīties par patiesu. Bestätigung, f. pl. -en, apstiprināšana,

f.; apstiprinājums, m. Bestä'tigungs|| recht, n. apstiprināšanas tiesība, f. -ūrkunde, f. apstiprināšanas dokuments, m. bestatten, v. a. apglabāt. Eestat'tung, f. », pl. -en, apglabāšana, f.;

bēres, f. pl. bestau'ben, v. n. apputēt, bestau'nen, v. n. apbrīnot, best'e, (der, die, das) adj. (sup. von gut) vislabākais, labākais; in seinen -n Jahren, savos labākajos gados od. savos spēka gados; der erste «, pirmais, kas gadās; der B-, vislabākais; zu Ihrem B-n, Jūsu labā; zum B-n der Armen, nabagu labā; jeder sucht sein • B-s, ikviens meklē savu labumu, bestech'bār, adj. piekukuļojams, bestech'en, v. a. (v. stechen) (part. p. bestoch'en) 1. apdurt; 2. fig. (jemn.)

piekukuļot (kādu); er läßt sich nicht «, viņš nav piekukuļojams. Bestech'er, m. piekukuļotājs, m. bestechlich, adj. piekukuļojams, (käuflich) pērkams. Bestechlichkeit, f. piekukuļojamība, f.;

(Käuflichkeit) pērkamība, f. Bestech'ung, f. «., pl. -en, piekukuļošana,

f.; piekukuļo jums, m. Bestech'ungsversūch, m. mēģinājums piekukuļot.

Besteck', n. -(e)s, pl. -e, 1. (für Instrumente) futrālis, m.; 2. (bei Tische) kuvērs, m. besteck'en, v. a. apspraust, bestē'hen, I. v. a. (v. stehen) (part. p. bestanden) eine Prüfung izturēt pārbaudījumu; II. v. n. 1. (vorhanden sein) būt, pastāvēt; dieses Gesetz besteht nicht mehr, šis likums vairs nav spēkā; 2. (Bestand haben) pastāvēt; 3. iztikt dzīvot; er kann mit seinem Gehalt kaum viņš tikko var iztikt ar savu algu; 4. (Stand halten) izturēt; vor seinem Richter », attaisnoties sava tiesneša priekšā; 5. (verharren) neatkāpties, nepadoties; 6. (zusammengesetzt sein) (aus etw.) sastāvēt (no kā); die Versammlung bestand aus fünfzig Personen, sapjujcē piedalījās piecdesmit personu. Bestē'hen, n. pastāvēšana, f. (v. Zeitwort).110

bestē'hend, adj. sastāvošs; die -en Verordnungen, pastāvošie nosacījumi. Bestēh'hung, f. nach - der Prüfung,

pārbaudījumu izturējis, besteh'len, v. a. (v. stehlen) (part. p.

bestoh'len) apzagt, bestei'gen, v. a. (v. steigen) (part. p. be-stie'gen) kāpt (mit dem Lokativ); den Baum kāpt kokā. Besteigung, f. uzkāpšana, f.; - eines

Berges, uzkāpšana kalnā, bestelibār, adj. 1. (vom Acker) kopjams, apstrādājams; 2. (von Briefen) aizsūtāms.

bestel'len, v. a. 1. pasūtīt; 2. (bearbeiten) einen Garten kopt od. apstra-dāt dārzu; 3. es ist schlecht bestellt, neiet labi. Besteller, m. pasūtītājs, m. Bestellung, f. 1. (Auftrag) pasūtīšana, f.; pasūtījums, m.; 2. (Bearbeitung) apstrādāšana, f.; kopšana, f. bestem'peln, v. a. apzīmogot, best'ens, adv. vislabāk; ich danke

sirsnīgi pateicos, besternt', adj. zvaigžņots, besteu'ern, v. a. die Einwohner uzlikt nodokļus iedzīvotājiem; den Wein aplikt vīnu ar nodokli. Besteu'erung, f. pl. -en, nodokļu aplikšana, f.; nodokļu jemšana, f. bestiālisch, I. adj. lopisks, zvērisks; II.

adv. lopiski, zvēriski, bestick'en, v. a. izrakstīt. Bestie, f. pl. -n, bestija, f.; fig. zvērisks cilvēks; lops, m. bestieg' u. bestiegen v. besteigen, bestie'len, v. a. pielikt kātu. bestimm'bār, adj. 1. (von Pflanzen) nosakāms; 2. (von Begriffen) izskaidrojams; 3. (von Personen) leicht » viegli vadāms.

bestim'men, I. v. a. 1. (feststellen) noteikt, nosacīt; 2. (festsetzen) den Preis, eine Zeit, einen Ort », nolikt od. noteikt cenu, laiku, vietu; 3. (ausersehen) eine Summe Geldes für die Armen », nolemt summu naudas nabagiem ; 4. (anordnen) noteikt, (befehlen) pavēlēt, (entscheiden) izšķirt; das Gesetz bestimmt nichts darüber, likums par to nekā nenosaka; II. v. n. (über etw.) rīkoties (ar ko), bestim'mend, adj. -er Grund, noteicējs cēlonis.

bestimmt', I. adj. (v. bestimmen) 1. (entschieden) izšķirts, nolemts; 2. (genau festsetzen) noteikts; zu einer -en Zeit, noteiktā laikā; 3. (sicher) drošs, droši zināms; II. adv. (entschieden) visādā

ziņā; ich werde es » nicht tun, es to nekādā ziņā nedarīšu. Bestimmt'heit, f. 1. (Entschiedenheit) noteiktība, f.; 2. (Gewißheit) drošība, f.; (etw.) mit •» wissen, droši zināt (ko).

Bestim'mung, f. 1. (Feststellung) noteik? šana, f.; noteikums, m.; 2. (nähere Erklärung) izskaidrojums, m.; 3. (Schicksal) liktenis, m.; 4. (Beruf) uzdevums, m. Bestim'mungsgrund, m. noteicējs cēlonis, m. bestirnt', adj. zvaigžņots, best'möglich, I. adj. pēc iespējas labākais; II. adv. cik labi vien spējams, cik labi vien varēdams, bestoch'en, v. bestechen, bestoh'len, v. bestehlen. bestrā'fen, v. a. (jemn. für etw.) », sodīt

(kādu par ko). Bestrā'ļļfer, m. -s, pl. sodītājs, m.

-fung, f. pl. -en, sodīšana, f. bestrahlen, v. a. apstarot, apspīdēt. Bestrahlung, f. «., pl. -en, apstarošana,

f.; apstarojums, m. bestrē'ben, v. refl. sich censties, dzīties.

Bestrē'ļben, n. od. -bung, f. pl. -en,

cenšanās, f.; centiens, m. bestrei'chen, v. a. (v. streichen) (part. p. bestrich'en) 1. aptriept, apziest; mit Fett aptaukot; mit Teer apdar-vot; mit öl apeļļot; mit der Hand apbraucīt (ko) ar roku; 2. (mit Geschützfeuer) apšaudīt. Bestrei'||chen, n. od. -chung, f. 1. ap-triepšana, f.; » mit Fett, aptaukošana,, f.; » mit Teer, apdarvošana, f.; » mit öl, apeļļošana, f.; 2. (mit Geschützfeuer) apšaudīšana, f. bestreit'bär, adj. 1. apkaŗojams; 2. veicams.

bestreiten, v. a. (v. streiten) (part. p. bestritten) 1. (in Abrede stellen) noliegt; 2. (aufbringen) die Kosten samaksāt od. segt izdevumus; 3. (bewältigen) veikt. Bestrei||ten, n. v. -tung. -ter, m. ap-kaŗotājs, m. -tung, f. pl. -en, 1. ap-kaŗošana, f.; 2. zur ~ der Kosten, izdevumu segšanai, bestreu'en, v. a. apkaisīt, apbērt, apbirdināt.

Bestreu'||en, n. od. -ung, f. pl. -en,

apkaisīšana, f.; apkaisījums, m. bestrich' u. bestrichen v. bestreichen, bestrick'en, v. a. 1. apadīt; 2. fig. valdzināt.

Bestrick'ung, f. valdzināšana, f.; valdzinājums, m. bestritt' u. bestritten, v. bestreiten, bestür'men, v. a. 1. eine Stadt uzbrukt ar joni pilsētai; bestürmt werden, izturēt uzbrukumu; 2. fig. (belästigen) apgrūtināt; (jemn.) mit Bitten uzmākties (kādam) ar neatlaidīgu lūgšanos.

Bestür'||men, n. v. -mer, m. uzbrucējs, m.; uzmāklis, m. -mung, f. pl. -en, 1. uzbrukšana, f.; uzbrukums, m.; 2. fig. (Belästigung) apgrūtināšana, f.; apgrūtinājums, m. bestürzt', adj. samulsis; - machen, samulsināt; (in Angst versetzen) iztrūcināt; werden, samulst, iztrūkties; » sein, būt samulsušam. Bestür'zung, f. pl. -en, samulsums, m.; iztrūkšanās, f.; in * geraten, samulst, iztrūkties.

Besuch', m. -s, pl. -e, 1. (von Personen) viesošanās, f.; apciemošana, f.; auf sein, būt ciemā; zu • gehen, iet ciemā; (jemm.) einen ~ machen Od. abstatten, apciemot (kādu); (Gäste) viesi, m. pl.; ciemiņi, m. pl.; ich habe *, man viesi; 2. (vom Ort) apmeklēšana, f.; der » des Marktes war diesmal nicht sehr stark, tirgus šoreiz nebija visai stipri apmeklēts, besū'chen, v. a. 1. iet ciemā od. apciemot; 2. das Theater apmeklēt teātri. Besü'||chen, n. 1. (von Personen) apciemošana, f.; 2. (von Orten) apmeklēšana, f. -eher, m. apmeklētājs, m.; (Gast) viesis, m. Besūch'tag, m. viesu diena, f. besu'deln, v. a. apsmulēt, aptašķīt. Besū'delung, f. pl. -en, apsmulēšana,

f.; apsmulējums, m. betā'gen, v. a. (Rechtspr.) nolikt dienu, betāgt', adj. dzīvojis, labi gados; ziemlich », pavecs, betast'en, v. a. aptaustīt; unanständig

apčamdīt. Betast'en, n. aptaustīšana, f. Betast'er, m. aptaustītājs, m.; apgrāb-stītājs, m.

Betastung, f. pl. -en, aptaustījums, m. betä'tigen, I. v. a. izpildīt, parādīt darbos; II. v. refl. sich darboties. Betätigung, f. pl. -en, izpildīšana, f.;

darbošanās, f. betäu'ben, v. a. (durch Lärm) apdullināt; (durch geistige Getränke einschläfern) apskurbināt; (durch narkotische Mittel) iemidzināt. Betäu'||ben, n. -s, apskurbināšana, f. -bung, f. pl. -en, apskurbinājums,

m.; apskurbums, m.; (Bewußtlosigkeit) nesamaņa, f. -bungsmittel, n. (Medizin) iemidzināšanas līdzeklis.

Bēt'brūder, m. svētulis, m.; pātarnieks, m.

Beete, f. biete, f. betee'ren, v. a. apdarvot. beteiligen, L v. a. (jemn. bei etw.) dot (kādam pie kā) daļu, piedalīties (pie kā); die Beteiligten, dalībnieki, m. pl.; II. v. refl. sich (an od. bei etw.) piedalīties (pie kā). Beteiligung, f. piedalīšanās, f. bē'ten, v. a. u. n. lūgt, pielūgt Dievu, skaitīt pātarus; ein Vaterunser noskaitīt tēvreizi; zu Gott pielūgt Dievu.

Bē'ten, n. -s, Dieva pielūgšana, f. Bē'ter, m. -s, pl. «, dievlūdzējs, m. beteu'ern, v. a. nodievoties. Beteu'erung, f. pl. -en, nodievošanās, _f.

Bet'glocke, f. lūgšanas zvans, m. Bēt'haus, n. lūgšanas nams, m. beti'teln, I. v. a. ein Buch dot od. uzrakstīt grāmatai (virsrakstu); (jemn.)

nosaukt (kādu); (jemn.) Graf dēvēt (kādu) par grāfu; II. v. refl. sich nosaukties. Bēt'kammer, f. lūgšanas kambaris, m. betöl'peln, v. a. apmuļķot; sich ~ lassen,

ļauties apmuļķoties. Beton' [-ton], m. -s, betons, m. betö'nen, v. a. uzsvērt. Betö'nen, n. -s, uzsvēršana, f. Betö'nie, f. pl. -n, sārmenes, f. pl. Beto'nung, f. 1. uzsvēršana, f.; 2. akcents, m.

betö'ren, v. a. 1. (täuschen) apmānīt; 2. (verblenden) apstulbināt; sich (von etw.) » lassen, padoties (kā) māņiem, ļauties (no kā) samulsināties. Betö'rung, f. pl. -en, apmuļķošana, f.;

apstulbināšana, f. Betracht, m. -s, aplūkošana, f.; (etw.) außer * lassen, atstāt (ko) neievērotu; (etw.) in - ziehen od. nehmen, ievērot od. apdomāt (ko); in - dessen, daß..., ievērojot to, ka ...; das kommt nicht in », tas nav jāievēro, betrach'ten, v. a. 1. (ansehen) uzskatīt, apskatīt, aplūkot; 2. fig. (überlegen) apcerēt.

betrach'tenswērt, adj. aplūkošanas od.

apcerēšanas cienīgs, beträchtlich, adj. ievērojams, (wichtig)

labi liels, dižens. Betrach'tung, f. pl. -en, 1. (Beschau-ung) aplūkošana, f.; aplūkojums, m.;112

Betrachtungsweise — Bettag

2. fig. apcerējums, m.; -en anstellen, pārdomāt, apcerēt. Betrachtungsweise, f. aplūkošanas od.

apcerēšanas veids, betrāf, v. betreffen.

Betrag', m. -(e)s, pl. -trä'ge (Bestand) sastāvs, m.; (Summe) summa, f.; er bezahlte die Summe in ihrem vollen -e, viņš samaksāja summu pilnīgi; er kaufte Bücher im -e von fünf Lat, viņš pirka grāmatas pavisam par pieciem latiem; » der Schulden, parādu kopsumma; erhalten, sajemts (cik pienācās).

betrā'gen, I. v. n. (v. tragen) (part. p. betrā'gen) sastādīt, būt lielam; seine Schuld beträgt an 1000 Lat, viņa pa-„rāds ir ap tūkstoš latu liels; II. v. refl. sich izturēties, uzvesties. Betrā'gen, n. uzvešanās, f. betrank' v. betrinken, beträt' v. betreten.

betrau'ern, v. a. (jemn.) », sēroties (par kādu).

beträu'feln, v. a. appilināt. betreffen, v. a. (v. treffen) (part. p. betroffen) 1. (angehen) attiekties, zīmēties; was mich betrifft, cik man tur daļas; das -e Buch, attiecīgā grāmata; 2. (befallen) uzbrukt; ihn hat das Unglück getroffen, viņam uzbrukusi nelaime.

betreffend, I. adj. attiecīgs, pienācīgs;

II. adv. attiecoties, zīmējoties (uz), betreffs', prp. (mit dem Genetiv) seiner, viņa dēļ.

betreiben, v. a. (v. treiben) (part. p. getrie'ben) piekopt (amatu); nodarboties.

betrē'ten, v. a. (v. treten) (part. p. betrē'ten) ein Zimmer ieiet istabā; ich werde nie mehr seine Schwelle es nekad vairs nesperšu kāju pār viņa slieksni.

betrē'ten, adj. (v. betreten) 1. (von Wegen) iestaigāts, iemīts; fig. auf der einmal -en Bahn fortwandeln, iet pa

iemītām tekām; 2. fig. (verlegen) samulsis; (verwirrt) apjucis. Betrē'llten, n. od. -tung, f. pl. -en, -eines Hauses, ieiešana namā; das -ten dieses Zimmers ist verboten, aizliegts ieiet šai istabā, -tungsfall, m. im -e, pieķeršanas gadījumā, -heit, f. samulsums, m.; apjukums, m. betreu'en, apkopt; sie eignet sich vortrefflich, Kinder zu viņa labi prot bērnus apkopt, betrieb' u. betrieben, v. betreiben.

Betrieb', m. 1. (Weiderecht) ganību tiesība, f.; 2. (amata) piekopšana, f.; (Ausbeutung) izlietāšana, f.; im -e sein, a) (von Eisenbahnen u. Berg" werken) būt lietāšanā; b) (von Ma< schinen) būt darbā; 3. (Verkehr) rosība, f.; kustība, f. betriebsam, adj. 1. (tätig) darbīgs; 2.

(gewerbetreibend) rūpniecisks. Betriebsamkeit, f. 1. (Tätigkeit) darbīgums, m.; 2. (Gewerbefleiß) rūpniecis-kums, m.

Betriebs'ļļdirektor, m. rīcības direktors, m. -kapitāl, n. rīcības kapitāls, m. -Stockung, f. traucējumi rīcībā, betrink'en, v. refl. (v. trinken) (part. p.

betrunk'en) sich piedzerties, betroffen, adj. (v. betreffen) pārsteigts; (bestürzt) iztrūcies; ich bin von einer schweren Krankheit man uznākusi grūta slimība. Betroffenheit, f. (Überraschung) pārsteigums, m.; (Bestürzung) iztrūkšanās, f. ; (Verwirrung) samulsums, m. betrog' u. betrö'gen, v. betrügen, beträp'feln, v. a. appilināt. betrüben, I. v. a. noskumdināt; II. v. refl. sich (über etw.) noskumt (par ko).

betrübend, adj. skumīgs.

Betrüb'nis, f. pl. -(ss)e, skumjas, f. pl.,

bēdīgums, m. betrübt', adj. noskumis, satumsis. Betrübtheit, f. v. Betrübnis. Betrug', m. krāpšana, f.; - begehen, piekrāpt, piešmaukt, betrü'gen, I. v. a. (v. trügen) (part. p. betrögen) piekrāpt, pievilt; II. v. refl. sich selbst piemānīt pašam sevi; viņš vīlies savās cerībās. Betrii'ger, m. -s, pl. krāpnieks, m.;

blēdis, m. Betrügerei', f. pl. -en, krāpšana, f. Betrü'gerin, f. pl. -nen, krāpniece, f. be||trü'gerisch od. -trüglich, I. adj. viltīgs, blēdīgs; II. adv. viltīgi, ar viltu, betrunk'en, adj. piedzēries; er ist immer viņš vienmēr ir piedzēries; » machen, piedzirdīt. Betrunk'enheit, f. dzērums, m. Bēt" Schwester, f. svētule, f.; pātarniece,

f. -stunde, lūgšanas laiks, m. Bett, n. -(e)s, pl. -en, gulta, f.; (Flußbett) gultne, f.; ein aufschlagen, uzpost gultu; zu -e bringen, guldināt, apguldināt; zu -e gehen, iet gulēt, apgulties; er ist noch zu -e, viņš nav vēl piecēlies; das • hüten, gulēt gultā. Bēt'tag, m. lūdzamā diena, f.; Büß- u.

Lielā lūdzamā diena.

Bett'chen, n. -s, pl. gultiņa, f.

Bett'decke, f. gultas sega, f.

Bet'tel, m. -s, nieki, m. pl.; blēņas, f. pl.

bet'telarm, adj. ļoti nabags, pliks ka žurka.

Bet'teljļarmūt, f. liela nabadzība, f. -bröt, n. ubagu maize, f.; žēlastības dāvana, f.; (Bettelmönch) ubagu mūks, m.

Bette'lei', f. pl. -en, 1. ubagošana, f.; 2. fig. uzmākšanās ar ubagošanu.

bet'teln, v. n. ubagot; verächtlich: diedelēt; • gehen, iet ubagos.

Bet'teln, n. -s, ubagošana, f.

Bet'tel||orden, m. ubagu mūku ordenis, m. -pack, n. diedelnieki, m. pl. -sack, m. ubagu tarba, f. -stāb, m. ubagu spieķis, m.; er ist an den - gebracht worden, viņš visu zaudējis, -stolz, m. ubaga lepnība, f.; muļķīga lepnība.

bet'telstolz, adj. nabags un lepns.

bet'ten, I. v. a. (jemn.) », guldināt (kādu); auf Stroh gebettet sein, gulēt uz salmu cisām; II. v. refl. sich gulties.

Bett'ḷḷgenosse, m. guļas biedrs, m. -ge-nossin, f. guļas biedrene, f.

bett'lägerig, adj. slims,- er ist % viņš guļ slims.

Bett'ler, m. -s, pl. ubags, m.; verächtlich: diedelnieks, m. -in, f. pl. -nen, ubadze, f.; diedelniece, f. -lēben, n. ubagu dzīve, f.

Bett'linnen, n. gultas drānas, f. pl.

Bet'tung, f. pl. -en, lielgabalu platforma, f.

betiin'chen, v. a. nobalsināt, pārbalsināt.

betup'fen, v. a. noraibināt, padarīt lāsainu.

Bēt'woche, f. lūdzamā nedēļa, f.

Beu'Che, f. «, iemērcēšana, f.

Beu'ge, f. pl. -n, līkums, m.j liekums, m.

beu'gen, I. v. a. liekt, locīt; den Kopf noliekt galvu; das Alter hat ihn gebeugt, vecums viņu saliecis; fig. vom Unglück gebeugt, nelaimes nomākts; II. v. refl. sich liekties, locīties; (grüßen) klanīties; sich unter das Joch », padoties jūgam.

Beu'gen, n. -s, v. Beugung.

Beu'gung, f. pl. -en, 1. liekšana, f.; locīšana, f.; 2. fig. « des Rechtes, tiesas grozīšana, f.

Beu'le, f. pl. -n, (Anschwellung) pampums, m.; (Geschwulst) pumpa, f.; budzis, m.; (an metallenen Gegenständen) belznis, m.; (im Glase) tulznains stikls, m.

Beu'lenpest, f. būbonu mēris, m. beuḷḷlig, adj. pumpains, budžu pilns, beun'rūhigen, I. v. a. traucēt; (jemn.) celt nemieru (kādā); den Feind «, tramdīt ienaidnieku; II. v. refl. sich justies nemierīgam; (besorgt sein) raizēties.

Beun'rūhigung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) nemiera celšana, f.; » des Feindes, ienaidnieka tramdīšana, f.; 2. (als Zustand) nemierīgums, m. Beür'kundung, f. pl. -en, pierādīšana ar dokumentiem; (Beglaubigung) apliecināšana, f. beurlauben, I. v. a. 1. (Urlaub geben) atvaļināt; er ist auf einen Monat beurlaubt, viņš dabūjis atvaļinājumu uz vienu mēnesi; 2. (verabschieden) atlaist no darba od. vietas; II. v. refl. sich atvaļināties, lūgt atvaļinājumu. Beurlaubung, f. pl. -en, 1. atvaļināšana, f.; atvaļinājums, m.; 2. (Verabschiedung) atlaišana no darba od. vietas.

beur'teilen, v. a. (etw.) apspriest (ko); ein Buch kritizēt od. pārspriest grāmatu.

Beur'teiḷḷlen, n. v. -lung. -ler, m. -s, pl.

apspriedējs, m.; pārspriedējs, m. -lung, f. pl. -en, apspriešana, f. -lungskraft, f. spriešanas spēja, f.; spēja spriest. Beu'te, f. pl. -n, (das Erbeutete) ieguvums, m.; laupījums, m.; » machen, iegūt.

beu'tegierig, adj. laupījuma kārīgs; negalīgs.

Beu'tel, m. -s, pl. 1. maks, m.; dem. maciņš, m.; (zum Umschnallen) zute-nis, m.; 2. (der Tiere) somiņa, f.; 3. (Tabaksbeutel) repis, m.; 4. (Mehl-beutel) bīdeles siets, m. beu'telIIārtig, adj. makam līdzīgs, -förmig, adj. maka veidīgs. Beu'tel||geld, n. maksa par bīdelēšanu. -maschīne, f. bīdelējamā mašīna, f. -maus, f. somainā pele, f. beu'teln, v. a. bīdelēt,- gebeuteltes Mehl,

bīdelēti milti. Beu'telIratte, f. somainā žurka, f. -tier,

n. somaiņi, m. pl. beutelustig, adj. laupījuma kārīgs. Beu'tenhonig, m. meža bišu medus, m. Beut'ler, m. -s, pl. (in der Mühle)

bīdelētājs, m. Beut'ner, m. -s, pl. dravnieks, m.;

meža bišu kopējs, m. bevöl'kern, I. v. a. apmetināt iedzīvotājus, vairot iedzīvotājus; dicht bevölkert, biezi apdzīvots; wenig bevöl-

kerte Gegend, maz apdzīvots apvidus; II. v. refl. sich pildīties ar iedzīvotājiem.

Bevöl'kerung, f. «, pl. -en, iedzīvotāji, m. pl. -sdichtigkeit, f. iedzīvotāju daudzums, m.

bevoli'mächtigen, v. a. (jemn.) pilnvarot (kādu); der Bevollmächtigte, pilnvarnieks, m.; bevollmächtigter Gesandter, pilnvarotais sūtnis. Bevoll'mächtiger, m. -s, pl. pilnvarotājs, m.

Bevollmächtigung, f. pl. pilnvarošana, f.; pilnvarojums, m.; (Vollmacht) pilnvara, f. bevor, conj. iekām, pirms kā, pirms nekā; «. ihr abreist, fekām aizceļojat, bevör'munden, v. a. dot aizbildni; turēt

aizbildnībā. Bevör'mun||den, n. -s, od. -dung, f. «,

pl. -en, aizbildnība, f. bevorrechten, v. a. (jemn.) «, dot (kādam) privilēģijas od. priekšrocības, bevor'stēhen, v. n. (v. stehen) būt sagaidāmam; es steht ihm ein großes Glück bevor, viņš piedzīvos lielu laimi; ein nahe -des Unglück, drīz sagaidāma nelaime. Bevör'stehen, n. das « der Sommerferien macht mir viel Freude, vasaras brīvdienu tuvums (od. tuvošanās) dara man daudz prieka, bevör'zügen, v. a. vairāk cienīt, atzīt par labāku, privilēģēt, „dot priekšroku"; eine bevorzugte Stellung einnehmen, iejemt augstu vietu. Bevör'zü gen, n. -s, od. -gung, f. sevišķas labvēlības izrādīšana, bewach'en, v. a. apsargāt, uzraudzīt, bewach'sen, I. v. a. (v. wachsen) (part. p. bewach'sen) augot apklāt; der Efeu bewächst die ganze Wand, efejs augdams apklāj visu sienu; II. v. n. apaugt.

Bewach'ung, f. pl. -en, apsargašana, f.; sargi, m. pl.; (Beaufsichtigung) uzraudzīšana, f.; unter starker stingrā uzraudzībā od. apsardzībā, bewaffnen, I. v. a. apbruņot; mit bewaffneter Hand, ar ieročiem rokā; II. v. refl. sich -, apbruņoties. Bewaffnung, f. pl. -en, apbruņošana,

f.; apbruņojums, m. Bewahr'anstalt, f. mazbērnu patversme, f.

bewahren, I. v. a. 1. (aufbewahren) uzglabāt; 2. (behüten) pasargāt; Gott bewahre! no Dieva puses! II. v. refl. sich (vor etw.) izsargāties od. izvairīties (no kā).

bewäh'ren, I. v. a. 1. (bestätigen) apstiprināt; 2. (erproben) izmēģināt; bewährtes Mittel, izmēģināts līdzeklis; ein bewährter Frēund, uzticams draugs; II. v. refl. sich 1. (sich bestätigen) apstiprināties; 2. (die Probe bestehen) izrādīties par patiesu od. derīgu; diese Nachricht hat sich nicht bewährt, šī vēsts izrādījusies par nepatiesu.

Bewah'rer, m. -s, pl. «, uzglabātājs, m.;

pasargātājs, m. bewahrheiten, I. v. a. apstiprināt, pierādīt; II. v. refl. sich apstiprināties, izrādīties par patiesu. Bewährt'heit, f. derīgums, m.; uzticamība, f.

Bewah'rung, f. pl. -en, 1. (Aufbewahrung) uzglabāšana, f.; uzglabājums, m.; 2. (Beschützung) pasargāšana, f.; pasargājums, m. bewäl'tigen, v. a. pārspēt; fig. eine Arbeit veikt darbu. Bewältigung, f. pārvarēšana, f.; fig. die « dieser Arbeit wird ihm schwer, viņam nākas grūti veikt šo darbu, bewan'dern, v. n. apceļot, apstaigāt, bewan'dert, adj. in einer Wissenschaft

«. sein, pārzināt zinātni, bewandf, adj. bei so -en Umständen,

tādos apstākļos. Bewandt'nis, f. «., pl. -(ss)e, apstāklis, m.; damit hat es eine ganz eigene tur ir gluži sevišķi apstākļi, bewarb' v. bewerben, bewarf v. bewerfen, bewasch'en, v. a. apmazgāt, bewäs'sern, v. a. apūdeņot. Bewäs'serung, f. apūdeņošana, f.; ap-

ūdeņojums, m. bewēg'bār, adj. kustināms. Bewēg'bārkeit, f. kustināmība, f. bewē'gen, I. v. a. 1. kustināt; fig. bewegtes Leben, nemiera pilna dzīve; zum Lachen iesmīdināt; zum Weinen saraudināt; 2. fig. (rühren) aizkustināt, aizgrābt; II. v. refl. sich 1. kustēt, kustēties; die Erde bewegt sich um ihre Achse, zeme griežas ap savu asi; 2. (auf der Straße) iet, staigāt; in der freien Luft pastaigāties brīvā gaisā. bewē'gen, v. a. (bewē'ge; bewö'g; bewögen) paskubināt, pamudināt; er ist nicht zu «, viņš nav pierunājams. bewē'gend, adj. -e Kraft,

kustinātājs od.

dzinējs spēks. Bewē'ger, m. -s, pl. kustinātājs, m. Bewēg'grund, m. dzineklis, m.beweglich — Bewunderer 115

bewäg'lich, adj. kustināms; (geschmeidig) lunkans; -e Güter, kustams īpašums, m.

Bewēg'lichkeit, f. 1. kustīgums, m.; (Biegsamkeit, z. B. des Halses) lunkanība, f.; 2. fig. (Lebhaftigkeit) dzī-vums, m.

Bewägt'heit, f. 1. (Unruhe) nemierī-gums, m.; 2. fig. (Rührung) aizkusti-nātība, f.

Bewö'gung, f. pl. -en, 1. kustība, f.; kustēšana, f.; kustēšanās, f.; in » setzen, iekustināt, pakustināt; der Zug setzte sich in vilciens pamazām sāka kustēties; sich » machen, pastaigāties, izkustināt locekļus; 2. fig. (Rührung) aizgrābtība, f.; in » versetzen, uzbudināt. bewē'gungsfāhig, adj. spējīgs kustēties. Bewē'gungsfāhigkeit, f. kustības spēja, f.

bewē'gungslos, adj. bez kustības-; nekustīgs, m. Bewö'gungslösigkeit, f. nekustīgums, m. bewē'hen, v. a. appūst. Beweh'rung, f. pl. -en, 1. apbruņo-šana, f.; apbruņojums, m.; 2. (Hochbau) stiegrojums, m.; stiegri, m. pl.; armātūra, f. bewei'nen, v. a. apraudāt, bewei'nens||wärt od. würdig, adj. apraudams.

Beweis', m. -(s)es, pl. -(s)e, 1. pierādījums, m.; den - führen, pierādīt; 2. (Zeichen) zīme, f. -aufnähme, f. die « beschließen, nolemt, ka jāpielaiž pierādījums, beweis'bär, adj. pierādāms. Beweis'bärkeit, f. pierādāmība, f. bewei'sen, I. v. a. u. n. (v. weisen) (part. p. bewie'sen) 1. pierādīt; 2. (zeigen) Mut izrādīt drošsirdību; II. v. refl. sich izrādīties, beweis'fähig. adj. spējīgs pierādīt. Beweis'IIfähigkeit, f. pierādīšanas spēja, f.; spēja pierādīt, -kraft, f. pierādīšanas spēks, m. bewen'den, v. n. es dabei ~ lassen, atstāt ko, kā ir; ich lasse es nicht dabei es to tā neatstāšu, bewer'ben, v. refl. (v. werben) (part. p. bewor'ben) sich (um etw.) censties od. tīkot (pēc kā); sich um ein Amt pūlēties tikt vietā. Bewer'||ben, n. v. -bung. -ber, m. (troņa) tīkotājs, m.; (vietas) meklētājs, m.; (Freiwerber) precinieks, m.; (Bittsteller) lūdzējs, m.; gemeinschaftlicher sacensis, m. -berin, f. tīkotāja, f. (Bittstellerin) lūdzēja, f. -bung, f. tīkošana,

f.; (eifrige Bemühung) cenšanās, f.; (Heiratsantrag) precēšana, f.; bildinājums, m.; gemeinschaftliche sacensība, f.

bewerten, v. a. (v. werfen) (part. p. beworben) apmest, apsviest; mit Erde *, apbērt ar zemi; mit Putz apmetumu uzsviest.

Bewertung, f. apmešana, f.; apmetums, m. (v. Zeitwort), bewerkstelligen, v. a. padarīt, izdarīt, (bewirken) panākt; seine Vereinigung mit dem verbündeten Heere panākt savienošanos ar sabiedroto kaŗaspēku. Bewerk'stelligung, f. pl. -en, izdarīšana, f.; izdarījums, m. bewick'eln, v. a. aptīt, aptīstīt. Bewick'elung, f. pl. -en, aptīšana, f.;

aptinums, m. bewies' u. bewie'sen, v. beweisen, bewilligen, v. a. atļaut, atvēlēt. Bewilli||gen, n. -s, v. -gung. -ger, m. -s, pl. atvēlētājs, m. -gung, f. «, pl. -en, atvēlēšana, f.; atvēlējums, m. Bewilligungsrecht, n. atvēlēšanas tiesība, f.

bewillkomm[n]en, v. a. (jemn.) apsveicināt, apsveikt. Bewill'komm[n]ung, f. pl. -en, apsveicināšana, f. bewin'den, v. a. aptīt, apvīt, bewirk'bär, adj. izdarāms, bewir'ken, v. a. 1. (ausführen) izdarīt, (verursachen) sacelt; das kann eine Revolution tas var sacelt revolūciju; 2. (erreichen) panākt, bewirten, v. a. pacienāt, mielot, bewirtschaften, v. a. apsaimniekot. Bewirtschaftung, f. pl. -en, apsaimniekošana, f. Bewirtung, f. pl. -en, pacieņa, f.; pa-

mielojums, m. bewitz'eln, v. a. (etw.) zoboties (par ko).

bewög u. bewö'gen v. bewegen, bewohn'bär, adj. apdzīvojams; dieses Haus ist nicht šai namā nevar dzīvot.

bewoh'nen, v. a. apdzīvot. Bewoh'nen, n. v. -nung. -ner, m. -s, pl. apdzīvotājs, m. -nerin, f. pl. -nen, apdzīvotāja, f. -nerschaft, f. apdzīvotāji, m. pl. -nung, f. apdzīvošana, f. bewöl'ken, I. v. a. apklāt mākoņiem; II. refl. sich apmākties; bewölkt, apmacies. bewor'ben v. bewerben, bewor'fen v. bewerfen. Bewun'derer, m. -s, pl. «, apbrīnotājs, m.

bewun'dern, v. a. apbrīnot. bewun'dernsļļwērt od. würdig, adj. apbrīnojams.

Bewun'derung, f. pl. -en, apbrīnošana,

f.; apbrīnojums, m.; apbrīns, m. Bewurf, apmetums, m.; stukatüra, f. bewußt', I. adj. 1. (bekannt) zināms; das -e Buch, zināmā grāmata; soviel mir ist, cik es zinu; 2. apzināts; bewußte Sünde, apzināts grēks, m.; sich seiner wieder «.'werden, atskār-sties; II. adv. apzinoties, bewußt'lös, adj. u. adv. 1. nezinot; 2. (ohnmächtig) bez samaņas; - werden, zaudēt samaņu, noģībt. Bewußt'IIlösigkeit, f. nesamaņa, f.; samaņas trūkums, m. -sein, n. apziņa, f. Bewußt'heit, f. apzinīgums, m. Bewußtseinsschwelle, f. apziņas slieksnis, m. bezahl'bār, adj. samaksājams, bezahlen, v. a. u. n. samaksāt, aizmaksāt.

Bezahlten, n. samaksāšana, f. -1er, m. samaksātājs, m. -lerin, f. samaksātāja, f. -lung, f. samaksājums, *m.; samaksa, f. bare samaksājums skaidrā naudā, bezähm'bär, adj. savaldāms, vaļājams. bezäh'men, I. v. a. (seine Leidenschaften) savaldīt, vāļāt; (ein Tier) pieradināt; II. v. refl. sich », savaldīties. Bezäh'||men, n. v. -mung. -mer, m. vajātājs, m.; pieradinātājs, m.; -mung, f. savaldīšana, f.; pieradināšana, f. bezau'bern, v. a. apburt; bezaubernd,

valdzinošs. Bezau'berung, f. pl. -en, 1. apburšana, f.; apbūrums, m.; 2. (Fesseln) valdzināšana, f.; valdzinājums, m. bezeich'nen, v. a. apzīmēt, iezīmēt, bezeichnend, adj. zīmīgs. Bezeich'nung, f. 1. apzīmējums, m.; 2.

(Zeichen) zīme, f. bezei'gen, I. v. a. parādīt, izrādīt; II. v.

refl. sich «, izrādīties. Bezei'gung, f. pl. -en, parādīšana, f.;

parādījums, m. bezeu'gen, v. a. 1. (Zeugnis ablegen) apliecināt, apstiprināt; 2. (beweisen) pierādīt.

Bezeu'gung, f. apliecināšana, f.; apliecinājums, m. bezich'tigen, v. a. vainot, apvainot, apsūdzēt.

Bezichtigung, f. pl. -en, vainošana; f.;

vainojums, m. bezie'hen, I. v. a. (v. ziehen) (part. p. bezö'gen) 1. (überziehen) (mit etw.) pārvilkt (ar ko); ein Bett klāt gultu; 2. eine neue Wohnung pāriet

jaunā dzīvoklī; (sich niederlassen) apmesties; 3. Waren aus Riga jemt (od. pasūtīt) preces no Rīgas; 4. (auf etw.) attiecināt (uz ko), zīmēt (uz ko); II. v. refl. sich », 1. apmākties; 2. sich (auf. jemn.) (jemn. angehen) attiekties (uz kādu). Bezie'hen, n. 1. pārvilkšana, f.; beim pārvelkot; 2. pārkravāšanās, f. apmešanās, f. bezie'hentlich, adv. attiecīgi. Bezie'hung, f. 1. pārvilkšana, f.; 2. (Zusammenhang) attiecība, f.; diese Dinge stehen in keiner -zueinander, šīs lietas nestāv nekādā sakarā; (mit jemm.) in treten, stāties (ar kādu) sakarā; in jeder katrā ziņā. bezie'hungsweise, adv. attiecībā od. respektīvi (abgek. resp.). Bezirk', m. -(e)s, pl. -e, iecirknis, m.»

apgabals, m. Bezirks'arzt, m. iecirkņa ārsts, m. bezirksweise, adv. pa iecirkņiem, bezö'gen v. beziehen. Bezug', m. 1. pārvelkamais, m.j pārvil-kums, m.; eines Pelzes, kažoka virsdrāna, f.; 2. (Beziehung) attiecība, f.; (auf etw.) «. haben, attiekties od. zīmēties (uz ko); in «. (auf mich) attiecoties (uz mani), bezüglich, I. adj. attiecīgs; II. prp. (mit

dem Genetiv) attiecoties (uz). Bezugnahme, f. pl. -n, attiecība, f.;

mit auf, attiecoties uz. Bezugsquelle, f. avots, m. bezup'fen, v. a. applūkāt. bezweck'en, v. a. 1. (benageln) apnag-lot; 2. fig. gribēt panākt; was bezweckt er eigentlich damit? ko viņš ar to grib panākt? bezwei'felbär, adj. apšaubāms, bezweifeln, v. a. šaubīties. Bezweifeln, n. šaubīšanās, f. bezwing'bär, adj. pievarams; savaldāms, bezwing'en, I. v. a. (v. zwingen) (part. p. bezwungen) pievarēt, vāļāt, savaldīt; den Feind uzvarēt ienaidnieku; seinen Schmerz remdēt, pārspēt savas sāpes; II. v. refl. sich savaldīties.

Bezwin'ger, m. savaldītājs, m.; vaļātājs, m.

Bezwin'gung, f. pl. -en, pievarēšana,

f.; pārspēšana, f. bezwungen v. bezwingen. Bībel, f. pl. -n, bībele, f. bī'belfest, adj. er ist ein -er Mann, viņš liels bībelnieks. Bī'belfest, n. bībeles svētki, m. pl. bfbelmäßig, adj. ar bībeli saskanīgs.Biber — Bildung

117

Bī'ber, m. -s. pl. bebrs, m.j junger bebrēns, m. -bau, m. bebra midzenis, m. -feil, n. bebrāda, f.

Bl'berschwanzdachziegel, m. mēlītes, m. pl.; mēlīšu kārniņi, m. pl.

Biblio'thēkar, m. bibliotēkārs, m.

Bich'beere, f. malenes, f. pl.

bie'der, adj. krietns.

Bie'der||keit, f. krietnums, m. -mann, m. 1. (Ehrenmann) goda vīrs, m.; 2. (scherzhaft) plānprātiņš, m.

bieg'bār, adj. lokāms.

biegen, I. v. a. (biege; bög; gebo'gen) liekt, locīt; krumm saliekt līku; gerade izliekt taisnu; II. v. n. 1. (sich biegen) liekties, locīties; 2. (sich wenden) griezties; hier biegt der Weg rechts, še ceļš nogriežas pa labi; III. v. refl. sich liekties, locīties.

bieg'sam, adj. lokāms, lunkans.

Bieg'samkeit, f. pl. -en, lokāmība, f.; lunkanība, f.

Bie'gung, f. *, pl. -en, 1. (als Tätigkeit) liekšana, f.; locīšana, f.; 2. (gebogene Stelle) līkums, m.; dieser Fluß macht viele -en, šī upe tek līču loču; die - eines Weges, ceļa līkums; 3. (Mech.; liece, f.

Bien'chen, n. -s, pl. bitīte, f.

Bie'ne, f. pl. -n, bite, f.

Bie'nen||bau, m. biškopība, f. -brūt, f. bišu peri, m. pl.; (Schwärm) bišu spiets, m. -schwärm, m. spiets, m. -stachel, m. bites dzelonis, m. -stock, m. strops, m.; (für wilde Bienen) drava, f.; (geflochtener) ķocis, m.; (mit Borke überzogener) aulis, m. -väter, m. biškopis, m.; bitnieks, m.; dravnieks, m. -volk, n. bišu saime, f. -wā-be, f. šūna, f. -weisel, m. bišu māte, f. -zelle, f. šūniņa, f.; kanniņa, f. -zucht, f. biškopība, f.; dravniecība, f.

Bie'nenzüchter, m. biškopis, m.; bitnieks, m.; dravnieks, m.

Bier, n. -(e)s, pl. -e, alus, m. dem. alutiņš, m.; dünnes tāpiņš, m.; pa-takas, f. pl.; bayrisches bairītis, m.; (Honigbier) miestiņš, m.; (Warmbier) siltalus, m.; « brauen, darīt alu.

Bier'Iļbaß, m. fam. dzērāja balss, f. -bot-tich, m. alus kubuls, m. -brauer, m. alus darītājs, m.; aldaris, m. (brūveris, m.). -brauerei, f. 1. alus darīšana, f.; 2. alus darītava, f.; brūzis, m. -hēfe, f. mieles, f. pl. -probe, f. alus paraugs, m. -Schröter, m. alus mucu vēlējs, m. -seidel, n. aluskauss, m.

Biest, n. -(e)s, pl. -er, fam. lops, m.; bestija, f.; jaunpiena govs, f. (kas

tikko atnesusies), -butter, f. jaunpiena sviests, m. -milch, f. jaunpiens, m. bie'ten, I. v. a. (bie'te; bot; geböten) solīt, piedāvāt; feil piedāvāt pirkšanai; was - Sie mir dafür? cik jüs man par to solāt? fig. (jemm.) Trotz spītēt (kādam) fam. das lasse ich mir nicht to es necietīšu; II. v. refl. sich rasties, gadīties. Bie'ten, n. -s, solīšana, f. Bie'ter, m. -s, pl. solītājs, m. bigott', adj. svētulīgs. Bild, n. -es, pl. -er, 1. glezna, f.; aina, f.; (Bildnis) ģīmetne, f.; 2. fig. (bildlicher Ausdruck) līdzība, f.; in -ern sprechen, runāt līdzībās; (Sinnbild) simbols.

Bild'chen, n. -s, pl. glezniņa, f. bil'den, I. v. a. 1. (gestalten) veidot, izveidot; nach einem Muster izveidot pēc parauga; die -de Kunst, tēlotāja māksla; 2. (machen, hervorbringen) sastādīt; einen Satz », sastādīt teikumu; Wörter atvasināt vārdus; (einrichten) eine Gesellschaft sastādīt sabiedrībti; 3. fig. (ausbilden) izglītot, izkopt; den Geist izglītot od. izkopt garu; ein gebildeter Mensch, izglītots cilvēks; II. v. refl. sich

1. izglītoties; attīstīties; 2. fig. izveidoties; es bildeten sich ganze Berge von Schnee, radās veseli sniega kalni.

Bil'derǀǀausstellung, f. gleznu izstāde, f.

-būch, n. bilžu grāmata, f. » bil'derreich, adj. 1. gleznām bagāts; 2. fig. gleznains; -e Sprache, gleznaina valoda.

Bild' II fläche, f. skaṭuve, f.; fig. auf dar - erschienen, parādīties uz skatuves, -hauer, m. tēlnieks, m. -gips, m. alabastra ģipsis, m. bild'lich, I. adj. 1. (in Form eines Bildes) gleznas-, gleznai līdzīgs; 2. (nicht wörtlich) līdzībā; -e Bedeutung, pārnesta nozīme; II. adv. līdzībā; . darstellen, notēlot. Bild'ner, m. veidotājs, m. Bild'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, (einer Person) ģīmetne, f.; attēls, m. Bild'säule, f. statuja, f. bild'schön, adj. fam. skaists kā gleznā. Bil'dung, f. pl. -en, 1. (Gestaltung) veidošana, f.; eines Staates, valsts nodibināšana, f.; in der «. begriffen sein, sastādīties; Wortbildung, vārda atvasināšana, f.; vārda atvasinājums, m.;

2. fig. (Ausbildung) izglītība, f.; attīstība, f.; » des Geistes, gara izglītība; er hat wissenschaftliche viņš ir118

zinātniski izglītots; allgemeine vispārīgā izglītība.

Bil'dungsanstalt, f. izglītības iestāde, f.

bildungsfähig, adj. izglītojams.

Bil'dungs|fehler, m. 1. tēlojuma kļūda, f.; 2. fig. audzināšanas kļūda, f. -grād, m. izglītības pakāpe, f. -stūfe, f. izglītības pakāpe, f.

Bild'werk, n. tēls, m.; tēlnieka darbs, m.

Bili, f. pl. -s, bills, m.; likums, m.; likuma projekts, m.

Bil'lard, [biljard], n. -s, pl. -s, biljards.

Billet [biljät], n. -s, od. -tes, pl. -te, biļete, f.; (Zettel) zīmīte, f.; ein - erster, zweiter Klasse lösen, jemt biļeti pirmā, otrā klasē.

bil'lig, I. adj. 1. (gerecht) taisns; es ist nicht mehr als recht und tas ir tikai taisni; 2. (wohlfeil) lēts; -er Preis, lēta cena; II. adv. 1. (gerecht) taisni; 2. (wohlfeil) lēti; möglichst pēc iespējas jo lēti.

billigen, v. a. 1. (für gut finden) atzīt par labu, par taisnu; 2. (beipflichten) piebiedroties.

Billigkeit, f. 1. (Rechtlichkeit) taisnīgums, m.; 2. (Wohlfeilheit) lētums, m.

Billigung, f. », pl. -en, par labu atzīšana, f.

Bil'sen kraut, n. melnās driģenes, f. pl. -pflaster, n. melno driģeņu plāksteris, m.

Bim'bam, n. -s, fam. zvanīšana, f.

Bims'stein, m. bimsakmens, m.; pūmiks, m.

Bin'de, f. », pl. -n, 1. (schmaler Streifen) saite, f.; (Verband) apsējums, m.; den Arm in der «. tragen, nēsāt roku saitē, -haut, f. saišķa plēvīte, f.

bin'den, I. v. a. (bin'de; band; gebun'-den) 1. (festbinden) siet, saistīt; ein Tuch um den Hals apsiet lakatu ap kaklu; einen Gefangenen saistīt gūstekni; (jemm.) die Hände saistīt (kādam) rokas; der Vertrag hat bindende Kraft, līgums izpildāms; fig. in gebundener Rede, saistītā runā; 2. (zusammenbinden) sasiet kopā, sasiet; Besen siet slotas; ein Buch », iesiet grāmatu; II. v. refl. sich saistīties; fig. sich (an etw.) turēties (pie kā).

Bin'den, n. -s, siešana, f.; saistīšana, f.

Bin'der, m. -s, pl. sējējs, m.; saistītājs, m.; (Böttcher) mucnieks, m.; (Dachbinder) jumta kopne, f.

Bind'derziegel, m. šķērsķieģelis, m.; ga-lenieks, m.

Bin'de|| strich, m. domu zīme, f. -wort, n. saiklis, m.

Bind'fāden, m. sienamais diegs, saite, f.

Bind'sohle, f. starpzole, f. Bin'dung, f. pl. -en, siešana, f. Bin'dungsmittel, n. sienams līdzeklis,

saišķis, m. Bing'elkraut, n. suņu meldes, f. pl. bin'nen, prp. (mit dem Genetiv u. Dativ) « eines Monats, mēneša laikā; - Jahr und Tag, gada laikā. Bin'nen i |deich, m. iekšējais dambis, -ge-wässer, n. cietzemes ūdens, m.; ezeri, m. pl. -handel, m. iekšzemes tirdzniecība, f.

Bin'se, f. pl. -n, meldri, m. pl.; doņi, m. pl.

Bin'sen decke, f. stiebru sega, f. -korb, m. doņu ķocis, m. -matte, f. stiebru sega.

Bir'ke, f. pl. -n, berzs, m.; dem. bērziņš, m. bir'ken, adj. bērza-.

Bir'kenbēsen, m. bērza slota, f. -blatt, n.

bērza lapa, f. -hain, m. birzs, f. -rinde, f. tāss, f. -saft, m. bērzu sula, f. -schwamm, m. bērzu piepe, f. -teer, m. deguts, m. -wald, m. bērzaine, f.; bērzu mežs, m. Birk' hahn, m. teteris, m.; rubenis, m.

-huhn, n. teteŗu mātīte, f. Birn'baum, m. krause, f.; bumbieŗu koks, m.

Bir' ne, f. pl. -n, bumbieris, m.; krau-sis, m. Glüh-, f. elektriska spuldze, f. Birsch, f. pl. -en, medības, f. pl. bir'schen, v. n. medīt, bis, I. prp. līdz; von der Aa - zur Düna, no Gaujas līdz Daugavai; - zum Tode, līdz nāvei; - hieher, līdz šai vietai; - wann? līdz kuŗam laikam? - morgen, līdz rītdienai; er hat mir bezahlt • auf zwei Lat, viņš man samaksājis, izjemot divus latus; II. conj. kamēr, (bevor) līdz, iekām; so lange tikām, kamēr; - (daß) ich komme, līdz es nākšu; ich werde warten, -er kommt, es gaidīšu, līdz (od. kamēr) viņš atnāks, bis, adv. vēlreiz.

Bisam| blūme, f. gelbe ». dzeltenā mošus puķe. -distel, f. smaršīgais dadzis, m. Bi'schof, m. -s, pl. -schöfe, bīskaps, m. Bī 'se, f. pl. -n, ass ziemeļrītenis, bishēr', adv. līdz šim, līdz šim brīdim, bishērig, adj. līdzšinējs. Biskuit', m. -s, pl. -s, u. -e, biskvīts, m.;

(Keramik) grauzds, m. Bī'son, m. -s, pl. -s, bizons, m.; (meža

vērsis Amerikā). Biß, m. Bis'ses, pl. Bis'se, kodums, m. kodiens, m.; - einer Schlange, čūskas dzēlums, m.; Gewissensbisse, sirds-Bißchen — Blatt

119

apziņas mokas, f. pl.; ich machte mir Gewissensbisse, mani mocīja sirdsapziņa. Biß'chen, n. drusciņa, f. biß'chen, ein drusku, drusciņ, mazliet.

Bis'sen, m. -s, pl. kumoss; dem. kumosiņš, m.; fig. ein guter labs ķēriens.

bis'senweise, adv. kumosiem, pa kumosiem.

bis'sig, adj. 1. (von Hunden) rējīgs; 2.

fig. ķildīgs. Bissi'gkeit, f. rējīgums, m. Bī'ster, m. -s, bistrs, m. (brūna ūdens krāsa).

Bis'tūm, n. -(e)s, pl. -tūmer, bīskapība, f. biswei'len, adv. reizēm, dažkārt. Biß'wunde, f. kodums, m.; (von Schlangen) dzēlums, m. Bit'te, f. pl. -n, lūgšana, f.; lūgums, m.; inständige lūgšanās, f.; eine -abschlagen, atraidīt lūgumu; die sieben -n des Vaterunsers, tēvreizes septiņas lūgšanas; ich habe eine an Sie, man lūgums pie Jums. bit'ten, v. a. u. n. (bit'te; bāt; gebēten) lūgt; inständig lūgties; er bittet tun Geld, viņš lūdz naudu. Bit'ten, n. -s, lūgšana, f.; durch vieles ilgi lūdzoties; sich aufs - legen, sākt lūgties.

bit'ter, I. adj. rūgts; sūrs, sīvs; II. adv.

sich beklagen, gauži žēloties. Bit'terbier, n. rūgtalus, m. bit'terböse, adj. ļoti ļauns, visai pikts, bit'terfeind, adv. (jemm.) - sein, nāvīgi

ienīst (kādu). Bit'terērde, f. magnēzija, f.; rūgtzeme, f. Bit'terholz, n. kvasija, f.; rūgtais koks. bit'terkalt, adj. stipri auksts. Bit'terļļkeit, f. pl. -en, rūgtums, m.; sūrums, m.; sīvums, m. klee, m. puplakši, m. pl. -kraut, n. rūgtā zāle, f. bit'terlich, I. adj. parūgts; II. adv. gauži, ļoti; - weinen, gauži raudāt. Bit'terling, m. 1. (Fischart) ilgana, f.;

2. (Pilzart) gailenes, f. pl. Bittermandelöl, n. rūgto mandeļu eļļa, f.

bit'tersüß, adj. rūgtisalds. Bittersüß, n. bebrakārkls, m. Bit'terwurz, f. enciāns, vilka zobens, m. Bitt'jjgang, m. lūgšanas gājiens, m. -steller, m. -s, pl. lūdzējs, -schrift, f. lūgumraksts, m.

Bitu'men, n. bitūmens, m.; zemes piķis, m.

Blach'jļfeld, n. klajš lauks, m. -frost, m.

kailsals, m.

Black'fisch, m. tintes zivs, f. blaffen, v. n. riet.

blä'hen, I. v. a. uzpūst, piepūst; II. v.

refl. sich uzpūsties; fig. lielīties, blä'hend, adj. -e Speise, ēdiens, kas uzpūš vēderu. Blä'hung, f. pl. -en, uzpūsme, f.; ich

habe -en, man noiet gāzes. Blāk, m. -(e)s, kvēpi, m. pl. Blamā'ge, mājej, f. *, pl. -n, izgāšanās,

f.; sich eine - zuziehen, izgāzties, blank, adj. 1. (glänzend) spožs, spīdīgs; - machen, spodrināt; ein -es Schwert, spožs zobens; 2. (bloß) kails, pliks; mit -em Degen, ar kailu zobenu; ich bin man nav naudas ne plika graša. Bläs'chen, n. -s, pl. «, pūslītis, m.; bur-

bulītis, m.,- (Hitzbläschen) pūtīte, f. Blā'se, f. pl. -n, 1. (Luftblase) [-burbulis, m.; 2. (Wasserblase auf der Haut) tulzna, f.; (durch Verbrennung) plan-ga, f.; (eitrige) čulga, f.; 3. (Harnblase) pūslis, m. Blä'sebalg, m. plēšas, f. pl.; den • treten, mīt plēšas, -trēter, m. plēšu minējs, m.

Blāse'instrument, n. pūšams instruments, blā'sen, I. v. a. (blā'se, bläsest, bläst; blies; geblāsen) 1. Glas izpūst stiklu; 2. das Horn pūst ragu; die Flöte spēlēt flautu; die Hirtenflöte stabulēt; II. v. n. 1. (wehen) pūst; woher bläst der Wind? no kurienes vējš pūš? 2. (mit einem Instrument) dot zīmi od. signālu; zum Angriff «, dot zīmi, ka jāuzbrūk. Blā'sen, n. -s, pūšana, f. blā'senārtig, adj. pūšļveidīgs. Blā'senļļentzūndung, f. pūšļa iekaisums,

m. -gries, m. pūšļa grausli, m. pl. blā'senziehend, adj. ein -es Mittel, tulznas savilcējč, līdzeklis. Blä'ser, m. -s, pl. 1. (stikla) izpūtējs,

m.; 2. (instrumenta) pūtējs, m. Blasphemie', f. pl. -(e)n, blasfēmija, f.

(Dieva zaimošana), blaß, adj. (comp, bläs'ser od. blas'ser; sup. der bläs'seste od. blas'seste) bāls; etw. pabāls; (verschossen) noplucis; «werden, nobālēt. Bläs'se, f. 1. bālums, m.; 2. (Stern auf der Pferdestirn) laukums, m.; ein Pferd mit einer laucis, m.; blesis, m. blaß'gelb, adj. gaiši dzeltāns. Bläß'huhn, n. papis, m. Blatt, n. -es, pl. Blätter, 1. (von Pflanzen, Papier) lapa, f., dem. lapiņa, f.; 2. (Schulterblatt) lāpstiņa, f.; 3. (am Fuße) plezna, f.120

blatt'ähnlich, adj. lapai līdzīgs, lapas veidā.

Blatt'ansatz, m. palape, f. Blätt'chen, n. -s, pl. lapiņa, f. blat'ten, v. a. lapot, nošķīt lapas. Blat'ter, f. pl. -n, 1. (Blase) tulzna, f.; 2.(Pockenkrankheit) -n, bakas, f. pl.; die -n einimpfen, iepotēt bakas, blat'terig, adj. rētains, blät'terig, adj. lapains, (dicht belaubt) kupls.

Blät'terkohle, f. kārtaina ogle. blät'terlös, adj. bezlapu-. Blät'termagen, m. grāmatnieks, m.; kār-

toksnis, m. blät'tern, I. v. a. 1. šķirstīt (grāmatu); 2. nolapot; II. v. refl. sich nozvī-ņoties, noplūksnāties. Blat'ternarbe, f. baku rēta, f. blat'ternarbig, adj. rētains, blat'ternkrank, adj. saslimis ar bakām, blät'terreich, adj. lapots, kupls. Blätterteig, m. lapu mīkla, f.; kārtaina mīkla.

Blät'terwerk, n. 1. (Verzierung) lapu izrotājums, m.; 2. (Blätter) lapas, f. pl. Blatt'fläche, f. lapas plātne, f. blatt'förmig, adj. lapveida-, blatt'lös, adj. bezlapu-. Blatt'||löse, f. pl. -n, bezlape, f. -roller, m. lapu tinējs, m. -scheide, f. lapas maksts, f.

blau, adj. zils; etw. zilgans; färben, nokrāsot zilu; - machen od. - anlaufen lassen, zilināt; - schimmern, zilot; -er

Montag, paģiŗu diena. Blau, n. zilums, m. blau'äugig, adj. zilaču-; der Blauäugige,

zilacis; die -e, zilace, dem. zilacīte. Blau'ļļbārt, m. zilbārdis, m. -beeren, pl. zilenes, f. pl.; glāzenes, f. pl. -beeren-staude, f. glāzētāji, m. pl. Bläu'e, f. (blaue Farbe) zilums, m.; - des Himmels, debesu zilums od. dzidre, f.

Bläu'el, m. -s, pl. 1. (zum Schlagen des Flachses, das Gestell) kulsteklis, m. (der Schlägel) brauktuve, f.; 2. (zum Schlagen der Wäsche) vāle, f. bläu'eln, v. a. 1. (den Flachs) kulstīt;

2. (die Wäsche) velēt, bläu'en, v. a. 1. zilināt; 2. (durchprügeln) sapērt. Blau'ente, f. baltvēdere, f. blau'grau, adj. zilpelēks. Blau'jjkehlchen, n. -s, pl. zilrīklīte, f.

-köpf, m. zilgalvis, m. bläulich, adj. zilgans. Blau'||meise, f. zilastīte, f. -säure, f. zil-skābe, f. -specht, m. zilā dzilna, -strumpf,

m. 1. mācītā sieviete; 2. „zilā zeķe", -ziemer, m. pelēkais strazds. Blech, n. -s, pl. -e, skārds, m.; Weißblech, n. baltais skārds, m., Walzblech, veltņots skārds, m., Wellblech, viļņots skārds, m. Blech'arbeit, f. skārda izstrādājums, m. ble'chen, v. a. u. n. fam. maksāt, blech'ern, adj. skārda-, blecken, v. a. die Zähne atņirgt zobus.

Blei, n. -(e)s, 1. svins, m.; -platte, f.

svina plātne, f.; 2. (Senkblei) lote, f. Blei, m. -(e)s, pl. -e, plaudis, m. (breksis, m.). blei'ārtig, adj. svinam līdzīgs, blei'ben, v. n. (blei'be; blieb; geblieben) palikt; er ist zu Hause geblieben, viņš palicis mājās; stehen palikt stāvam, apstāties; wo sind wir (beim Lesen) stehen geblieben? kur mēs apstājāmies? bei der Wahrheit turēties pie patiesības; es bleibt alles beim alten, viss paliek pa vecam. Blei'ben, n. -s, palikšana, f.; hier ist meines -s nicht länger, še es ilgāk nevaru palikt, bleibend, adj. pastāvīgs, paliekams; ein -es Denkmal, mūžīgs piemineklis; er hat keine -e Stätte, viņam nav paliekamas vietas, bleich, adj. bāls, (verschossen) noplucis, nobālējis; - werden, (von Menschen) nobālēt; (von Farben) noplūkt. Bleich'anstalt, f. balinātava, f. Blei'chart, m. -s, bāli sarkanais vīns. Blei'che, f. pl. -n, 1. (bleiche Farbe) bālums, m.; 2. (Bleichen) balināšana, f.

blei'chen, I. v. a. balināt; II. v. n. (von der Wäsche) nobalināties, (von Farben) noplūkt. Bleich'ļļplatz, m. od. -stätte, f. balinātava, f. -sucht, f. bāluma kaite, f.; chlöröze, f. bleich'süchtig, adj. sasirdzis ar bāluma kaiti.

Blei'er, m. (Fisch) rūdulis, m.; dorbe, f.;

auch: baltzivs, f. blei'ern, adj. svina-. Blei'erz, n. svina rūda, f. blei'farbig, adj. svina krāsā, pelēks kā svins.

Blei'ļļfēder, f. zīmulis, m. -gang, m. svina dzīsla, f. -gießerei, f. svina lietuve, f. blei'grau, adj. svina pelēkumā, pelēks kā svins.

blei'haltig, adj. svina-, svinu saturošs. Bleibe, f. pl. -n, plaudis, m. (breksis, m.).bleischwer — bloßstellen

121

blei'schwēr, adj. smags kā svins, svina smagumā.

Blei'II Siegel, n. plombē, f.; das • von einer Sache abnehmen, atplombēt kādu lietu, -stift, m. zīmulis, m. -stein, m. svina akmens, m. -weiß, n. svina baltums, m.

Blen'de, f. pl. -n, 1. (Scheuleder) iemauktu osa, f. pl.; 2. (Panzerung) blin-dāža, f.

blen'den, v. a. 1. (blind machen) (jemn.) padarīt (kādu) aklu; 2. (durch großen Glanz) apžilbināt; der Schnee blendet, sniegs apžilbina acis; 3. geblendet werden, apžilbt, apstulbt, blen'dend, adj. spožs; - schön, ļoti skaists.

Blen'dung, f. pl. -en, 1. acu gaismas laupīšana; (acu izduršana, f.); 2. fig. apstulbināšana, f.; 3. (Panzerung) blin-dāža, f.

Blend'bogen, m. netieša arka, f. Blend'werk, n. (Täuschung) māņi, m. pl.;

(Gaukelei) māžošanās, f. Blesse, f. (Tier mit weißem Fleck) ble-

sis, zirgs ar baltu laukumu pierē. Blick, m. -(e)s, pl. -e, skatiens, m.; skats, m.; acu uzmetiens, m.; flüchtiger —, paviršs skatiens; er gönnte mir keinen viņš man ne acis neuzmeta; den .. zur Erde senken, nolaist acis; einen ~

(auf etw.) werfen, pamest acis (uz ko); alle -e auf sich ziehen, vērst visu acis uz sevi. Blick'e, f. pl. -n, baltzivs, f. blick'en, I. v. a. (in der Malerei), uzlikt spilgtu gaismu; II. v. n. skatīties. Blick'||feuer, n. uguns signāls, m. (bākā), blieb v. bleiben, blies v. blasen.

blind, adj. 1. akls, neredzīgs; (mehr von Tieren u. verächtlich) stulbs; auf einem Auge vienacis, m., ar vienu aci akls; - geboren, neredzīgs piedzimis od. no dzimuma; » werden tapt aklam, zaudēt acu gaismu; 2. -er Schuß, tukšs šāviens; -er Passagier, bezmaksas braucējs. Blind'boden, m. pagrīde, f. Blind'darm, m. aklā zarna, -entzündung,

f. aklās zarnas iekaisums, m. Blin'denanstalt, f. neredzīgo patversme, f.

Blind'heit, f. aklums, m. blind'lings, adv. kā akls. Blind'schleiche, f. pl. -n, glodene, f. blink'en, v. n. 1. mirdzēt, spīdēt; -des Schwert, spožs zobens; 2. (blinzeln) mirkšķināt, blin'zeln od. blinzen, v. n. mirkšķināt.

Blin'zeln, n. -s, mirkšķināšana, f. Blitz, m. -es, pl. -e, zibens, m.; dieser Baum ist vom -e getroffen, šai kokā iespēris zibens; er ist vom -e getroffen, viņu nospēris zibens; fig. wie der kā zibens; das ging wie der tas notika zibeņātrumā. Blitz'ablejter, m. zibeņnovadītājs, m. blitz'en, v. n.. u. imp. spīdēt, zibēt; es

blitzt, zibeņo. Blitz'esschnelle, f. zibeņātrums, m. Blitz'junge, m. fam. velna puika, m. blitz'schnell, I. adj. ātrs kā zibens; II.

adv. zibeņātrumā. Block, m. -s, pl. Blöck'e, 1. bluķis, m.; fig. (jemn.) in den - legen od. schließen, likt (kādu) siekstā; 2. (Rollkloben) trice, f. Block'||bau, m. guļbūve, f. -haus, n. blokmāja, f.

blokieren, bloķēt, ieslēgt, noslēgt.

Block'rolle, f. trīsis, m.

blö'de, adj. 1. kautrīgs; 2. plānprātīgs.

blöd'sinnig, adj. plānprātīgs.

blö'ken, v. n. (von Rindern) maurot,

maut, (von Schafen) bļaut. Blö'ken, n. -s, (von Rindern) maurošana, f.; maušana, f.; (von Schafen) bļaušana, f. blond, adj. gaišmatains. Blon'de, f. pl. -n, 1. (Seidenspitze) blonde, f.; 2. (blondhaarige Person) gaišmate, f. blond'haarig, adj. gaišmatains, gaišiem matiem.

Blondī'ne, f. pl. -n, gaišmate, f. bloß, I. adj. 1. (nackt) kails, pliks, (unbedeckt) neapsegts; sich - machen atsegties; auf der -en Haut, uz kailas ādas; im -en Hemde, kreklā vien; mit -em Kopfe, ar pliku galvu; mit -en Füßen, basām kājām; 2. (weiter nichts als) tikai ... vien, nekas ... kā; es ist ein -es Gerücht, ir tikai baumas vien; II. adv. 1. (unbedeckt) bez apsegas; 2. (weiter nichts als) tikai vien; ich habe ihn - berührt, es viņu esmu tikai aizkāris. Blö'ße, f. pl. -n, 1. (Nacktheit) kailums, m. plikums, m.; 2. (Schwäche) vājība, f.; (schwache Seite) vājā puse; sich eine - geben, pārādīt savas vājības, kompromitēties, blofi'lēgen, v. a. 1. atklāt; 2. fig. skaidri parādīt.

BlēB'lēļļgen, n. od. -gung, f. atklāšana, f. ļ bloßstellen, I. v. a. izstādīt; nostādīt; II. v. refl. sich nostāties (briesmās); (seine Schwächen zeigen) izrādīt sa-I vas vājās puses.122

blü'hen, v. n. 1. (von Pflanzen) ziedēt; 2. fig. zeit; fig. der Handel blüht, tirdzniecība zeļ. Blü'hen, n. -s, 1. (von Pflanzen) ziedēšana, f.; 2. zelšana, f. blü'hend, adj. (von Pflanzen) ziedošs; -er Jüngling, zaļoksnis jauneklis, m.; ein -es Geschäft, izdevīgs veikals. Blüm'chen, n. -s, pl. puķīte, f. Blü'me, f. pl. -n, puķe, f.; mit -n schmücken, pušķot puķēm; eine Wiese voll -n, puķainā pļava. Blūmenbau, m. puķkopība, f. Blū'men ērde, f. dārza zeme, f. -kohl, m.

puķu kāposti, m. pl. blū'menreich, adj. puķu bagāts, puķains. Blū'menļļscheide, f. maksts, f. -staub, m. ziedu putekļi, m. pl. -stiel, m. kāts, m. -strauß, m. puķu pušķis, m. blū'mentrāgend, adj. ziedošs. Blū'menzucht, puķkopība, f. blū'mig, adj. puķains. Blū'se, f. pl. -n, blūze, f. Blūt, n. -(e)s, asins, f. pl.; das ist mein eigenes

Fleisch u. tie mani paša bērni; das - stieg ihm ins Gesicht, asins viņam sakāpa vaigos; fig. * schwitzen, būt nāves bailēs. Blūt'andrang, m. asiņu saplūdums, m.;

konģestija, f. blūt'arm, adj. (arm an Blut) mazasinīgs. Blūt'armūt, f. anēmija, f.; mazasinība, f. Blūt'l auswurf, m. asiņu izspļaušana, f.; asiņu spļaudekļi, m. pl. -bad, n. asiņu izliešana, f. blūt'befleckt, adj. asinīm aptraipīts od.

aptašķīts, blūt'dūrstig, adj. asinskārīgs. Blü'te, f. pl. -n, 1. (das Blühen) ziedēšana, f.; (das Erblühte) zieds, m.; dem. ziediņš, m.; taube -n, tukši ziedi; in - stehen, ziedēt; 2. fig. zelšana, f.; in der seines Alters, savos spēka gados; in der - stehen, zeit. Blūt'||egel, m. 1. dēle, f.; » ansetzen, likt dēles; 2. fig. (Blutsauger) asiņu sūcējs, m. -eiter, m. asiņu pūžņi, m. pl.

blu'ten, v. n. asiņot; er blutet aus der Nase, viņam tek asinis no deguna; fig. für das Vaterland «., izliet savas asinis par tēviju. Blū'ten, n. -s, asiņošana, f. Blütenblatt, n. ziedu lapiņa, f. blū'tend, adj. asiņains; fig. mit -em Herzen, ar grūtu sirdi. Blü'tenkelch, m. ziedu kausiņš, m. Blü tezeit, f. ziedu laiks, m.; die * des

Lebens, dzīves ziedonis, m. Blūt'fink, m. svāpulis, m.; svilpis, m.

blūt'fleckig, adj. asinīm aptraipīts. Blüt'gefäß, asiņu trauks, m. blūt'gierig, adj. asinskārīgs. Blūt'jļhänfling, m. sarkankrūtainais kaņepju putniņš, m. -harnen, n. asiņu mīšana, f.

blū'tig, adj. asiņains; -e Schlacht, asiņaina kauja; fig. -e Tränen vergießen, raudāt gaužas asaras, blūt'jung, adj. fam. jauniņš, ļoti jauns. Blūt' klumpen, m. asiņu receklis, m. -körperchen, n. v. -kügelchen. -kreis-lauf, m. asiņu riņķošana, f. -kūchen, m. paltes, f. pl.; asiņu maize, f. -kraut, n. asinszāle, f. -kügelchen, n. asiņu ķermenītis, m. blūt'leer, adj. 1. (ohne Blut) bezasiņu-;

2. (blutarm) mazasinīgs. Blūt'leere, f. anēmija, f.; mazasinība, f. blū'los, adj. bezasiņu-. Blūt'ļļlosigkeit, f. bezasinība, f. -rächer,

m. asinu atriebējs, m. blūt' reich, adj. asiņu bagāts, asiņu pilns, -reinigend, adj. asiņu skaidrotājs-; ein -es Mittel, asiņu skaidrotājs līdzeklis. Blūt'reinigung, f. asiņu skaidrošana, f. blūt'rot, adj. sarkans kā asinis. Blūt' sauger, m. asiņu sūcējs, m. -saugerei, f. pl. -en, asiņu sūkšana, f. -schände, f. asinsgrēks, m. blūt'schänderisch, adj. asinsgrēka-. Blūt'scheu, f. baidīšanās no asinīm, blūt'stillend, adj. asiņu apturētājs-; ein -es Mittel, asiņu apturamais līdzeklis. Blūt'stockung, f. asiņu sastrēgums, m. Blūts'tropfen, m. asinslāse, f. Blūt'sturz, m. asiņu izplūdums, m. Blūts' verwandte, m. asinsradnieks. »Verwandtschaft, f. asinsradniecība. Blūt'tāt, f. slepkavība, f.; asiņains darbs. Blūt'umlauf, m. asinsriņķošana, f. Blū'tung, f. «., pl. -en, asiņošana, f.; asiņo jums, m. Blöt'||vergießen, n. asinsizliešana, f. -Vergiftung, f. asinssaindēšana, f. -wasser, n. serums, m.; asinssūkalas, f. pl. Blūt'i i wurst, f. asiņu desa, f. -zersetzung,

f. asiņu sadalīšanās, f. Bö, f. pl. -en, spējš vēja grūdiens. Bö'a, f. «, pl. -s, 1. (Riesenschlange) milzu čūska, f.; 2. (schlangenartig geformtes Pelzwerk) boa, f. Bock, m. -(e)s, pl. Böck'e, 1. (Ziegenbock) āzis, m.; dem. āzītis, m.; (Schafbock) tekulis, m. teķis, m. (kastrierter) auns, m.; (auch von Lämmern), dem. auniņš, m.; (bei den Rehen) buks, m.,-2. fam. einen «. schießen, izdarīt rupju kļūdu, pašaut gaŗām; 3. (Kutschersitz) buka, f.; 4. (Folterwerkzeug) sieksts,

m.; spanischer spāniešu zabaki, m. pl.

Böcke, m. pl. (Schrägen, m. pl.) aži, m. pl.; kraģi, m. pl.

Böck'chen, n. -s, pl. āzītis, m.

bock en, v. n. 1. badīt; spert, galvu noliecot; 2. fam. (trotzig sein) rādīt ragus, spītēt.

Bock'fell, n. āžāda, f.

bock'füßig, adj. līkkāju-, līkām kājām.

Bock'ļjgeruch, m. od. -gestank, m. āža smaka, f.

bock'ig, adj. 1. die Ziege ist kaza grib iet āžos; 2. fam. (störrisch) stūrgalvīgs.

Bock'leder, n. kazu āda, f.; kazada, f.

Bocks'beere, f. upenes, f. pl.; melnās zustrenes, -beerenstrauch, m. upenāji, m. pl.; (jemn.) ins Bockshorn jagen, sabaidīt (kādu).

Bö'den, m. -s, pl. Bö'den, 1. (Grund) dibens, m.; kleiner Boden, dibentiņš, m.; einen in ein Faß setzen, likt mucai dibenu; 2. pakaļa, f.; dibens, m. (bikšu); 3. (aufgeschütteter Baugrund) uzbērta grunts, f.; 4. (Dachboden) bēniņi, m.; 5. (Erdboden) augsne, f.; 6. (Fußboden) grīda, f.; zu » fallen, nokrist zemē; (jemn.) zu Grund und - richten, izpostīt (kādu) pagalam; die Au-1 gen zu - schlagen, nolaist acis.

Bö'den||beschaffenheit, f. zemes īpašība, f. -besitz, m. zemes īpašums, m. -hēfe, f. mieles, f. pl. -kammer, f. bēniņu istaba, f.

bö'denlös, I. adj. 1. bezdibeņa; bodenlose Tiefe, bezdibens, m.; 2. fig. visai liels, bezgalīgs; bodenloses Elend, bezgala posts; II. adv. visai dziļi, briesmīgi.

Bö'den||satz, m. nogulsnes, f. pl.; padibenes, f. pl. (auch fig.). -Schätzung, f. zemes vērtēšana, f.

Bö'denwohnung, f. bēniņu dzīvoklis, m.

bog, v. biegen.

Bö'gen, m. -s, pl. 1. (Kreisbogen) loks, m.; arka, f.; (Spitzbogen) smailarka, f.; (Gurtbogen) atspaidu arka, f.; 2. (Biegung) līkums, m.; er mußte einen großen machen, viņam bija jāmet liels līkums; 3. (Wölbung) spraislis, m.; (Brückenbogen) tilta spraislis, m.; 4. lociņš, m. (vijole); 5. seglu loks, m.; 6. stopa loks, m.; einen • spannen, uzvilkt stopu; 7. loksne, f. (papīra); kleiner loksnīte, f. -brücke, f. spraišļu tilts, m. -decke, f. velvēti griesti.

bö'genförmig, adj. lokveidīgs.

Bö'gengewölbe, n. spraišļa velve, f.

bo'genrund, adj. apaļš ka loks, lokveidīgs.

Bo'gen||schütz(e), m. strelnieks, m. -sehne,

f. loka stiegra, f. Boh'le, f. pl. -n, planka, f.; biezs dēlis,

nomalis, m. boh'len, v. a. noklāt ar plankām. Boh'len||decke, f. planku griesti, m. pl.

-rost, m. planku paklājs, m. Böhn'chen, n. -s, pupiņa, f. Boh'ne, f. *, pl. -n, pupa, f.; -en enthülsen, izšķīt od. izlobīt pupas, boh'nenartig, adj. pupai līdzīgs. Boh'nen||hülse, f. pupu pāksts, f. -stange, f. pupu maigste, f. -ströh, n. pupāji, m. pl. -suppe, f. pupu zupa, f. bohnern, v. a. vaskot grīdas. Boh'nerer, m. grīdu vaskotājs, m. boh'ren, v. a. urbt, (lange u. allmählich)

urbināt, (durchbohren) izurbt. Boh'ren, n. -s, urbšana, f. Boh'rer, m. -s, pl. «, 1. (Arbeiter) urbējs, m.; 2. (Werkzeug) svārpsts, m.; urbis, m.; dem. svārpstiņš, m. Bohr'jigestell, n. urbjamais sastats, m.

-loch, n. urbuma caurums, m. Boh'rung, f. pl. -en, 1, urbšana, f.; urbums, m.; 2. (Durchmesser) caurmērs, m.

I Bohr'||wurm, m. ķirķis, m. -zeug, n. urb-jamie rīki. Bol'le, f. pl. -n, gums, m.; sīpols, m. Bol'lengewächs, n. gumu augs, m. Bol'ler, m. miets, m. Böl'ler, m. -s, pl. mazs lielgabals, bol'lern, v. n. fam. trokšņot. Böl'lerschuß, m. lielgabala šāviens, m. Boll'werk, n. krasta nostiprinājums, vaļņu apcietinājums. Bol'zen, m. -s, pl. 1. šautra, f.; 2. (Pflock) puļķis, m.; bulta, f.; mit -festmachen, aizbultot, aizšaut; 3. (Keil) ķīlis, m.; 4. (Ruderpflöcke) duļļi, m. pl.

bombardieren, v. a. bombardēt. Bombast', m. -es, tukšu vārdu savārstījums, m.

Bom'be, f. pl. -n, bumba; mit -en

beschießen, bombardēt, bom'ben||fest od. -sicher, adj. stiprs; fig.

das steht -fest, tas droši zināms, bo'na fi'de, adv. pēc sirdsapziņas, labā ticībā.

Bonmot', [bonmö], n. apsprātīgs vārds. Bon'ne, f. «, pl. -n, 1. (Erzieherin) audzinātāja, f.; 2. (Kindermädchen) aukle, f.

Bonvivant [bonwiwan], m. uzdzīvotājs, m. Boot, n. -(e)s, pl. -e, laiva, f.; großes liellaiva, f., auch: kārba, f.124

Boots'||häken, m. ķeksis, m. -mann, m. (pl. -leute) laivnieks, m. -tau, n. tauva, f.

Bord, m. -s, pl. -e, mala, f.; kuģa mala; an * nehmen, uzjemt kuģī; über -werfen, mest jūŗā; fig. atmest.

Bordell', n. -s, pl. -e, mauku nams, m.

bordie'ren, v. a. bordēt, apšūt, rīdzēt.

Bö'retsch, m. -es, gurķu puķe, f.

Borg, m. -s, aizjēmums, m.; etw. auf - nehmen, aizjemties.

Borg, m. -es, pl. Borge, vepris, m.; dem. vepritis, m.

bor'gen, v. a. 1. (entleihen) aizjemties; 2. (verleihen) etw. aizdot.

Bor'gen, n. -s, 1. (Entleihen) aizjemša-nās, f. 2. (Verleihen) aizdošana, f.

Bor'ke, f. «, pl. -n, miza, f.; krija, f.; (von der Tanne, besonders dick) ka-miens, m.; (von der Birke) tāss, m.; (auf Wunden) kreve, f.; krevelis, m.

Bor'ken||käfer, m. ķirpis, m. -wurm, m. ķirmulis, m.

Born, m. -s, pl. -e, (Brunnen) aka, f.; (Quelle) avots, m.

borniert', adj. stulbs, muļķīgs.

Born'knecht, m. sāls raktuves strādnieks, m.

Börs, m. -(s)es, pl. -(s)e, asars, m.

Bör 'se, f. pl. -n, 1. (Geldbeutel) maks, m.; dem. maciņš, m.; 2. (Börsengebäude) birža, f.

Bör'sen jbesūcher, m. biržas apmeklētājs, m. -geschäft, n. biržas veikals, m.

Borst, m. -es, pl. -e, plīsums, m.; plaisa, f.; einen «. bekommen, pārplīst, sasprāgt.

Bor'ste, f. pl. -n, sars, m.; dem. sa-riņš, m.

bor'stenārtig, adj. saram līdzīgs.

Bor'stenpinsel, m. raga sarene, f.

Bor'stenvieh, n. saru lopi, m. pl.; cūkas, f. pl.

bor'stig, adj. 1. sarains; 2. fam. sabozies, (zänkisch) ezīgs; . - werden, sabozties.

Bor'stigkeit, f. 1. sarainība, f.; 2. fam. ezīgums, m.; (Zorn) sirdīgums, m.

Bor'te, f. pl. -n, iemala, f.; vija, f.; (Tapetenborte) borde, f.; tapēšu apmale, f.

bös'ärtig, adj. nikns; (von Krankheiten) grūti dziedināms.

Bös'ärtigkeit, f. niknums, m.

bösch'en, v. a. nolaist (slīpi), noslīpot.

Bösch'ung, f.-«., pl. -en, nogāze, f.

bö'se, I. adj. 1. ļauns; . Gewohnheit, nelabs ieradums; der B-e, nelabais, sā-tāns, m.; das B-e, ļaunums; B-s tun, ļaunu darīt; Gutes mit B-m vergelten,

atdarīt labu ar ļaunu; 2. (krank) slims; er hat einen -n Hals, viņam slims kakls; 3. (erzürnt) nikns, sirdīgs, dusmīgs; - werden, sadusmoties; (jemn.)

machen, sakaitināt (kādu); II. adv. ļauni, nikni; es ist nicht gemeint, nav tik ļauni domāts.

Bö'sewicht, m. ļaundaris, m.; negantnieks, m.

bös'haft, adj. u. adv. 1. ļaunprātīgs; 2. (zornig) nikns, pikts.

Bös'haftigkeit, f. od. -heit, f. pl. -en, ļaunprātība, f.; niknums, m.

bös'willig, I. adj. ļaunprātīgs; II. adv. (jemn.) «. verlassen, atstāt (kādu) ļaunā nolūkā.

Bös'willigkeit, f. ļaunprātība, f.

bot v. bieten.

Bö'te, m. -n, pl. -n, vēstnesis, m.

Bö'tin, f. pl. -nen, vēstnese, f.

böt'mäßig, adj. (Untertan) apakšnieka, (tributpflichtig) nodokļu-.

Botmäßigkeit, f. (Herrschaft) kundzība, f.; unter (jems.) stehen, atrasties (kāda) varā.

Böt'schaft, f. pl. -en, vēsts, f.; ziņa, f.

Botschafter, m. -s, pl. vēstnieks, m. -in, f. pl. -nen, vēstnicee, f.

Bött'cher, m. -s, pl. mucnieks, m. -bank, f. slībeņķis, m.

Bot'tich, m. -s, pl. -e, kubls, m. -reif, m. stīpa, f.

Bouillon' [buljon], f. <*, buljons, m.

Boulevard' [bulwär], m. bulvāris, m.

Bouquet' [bukät], n. -(te)s, pl. -s, buķete, f.; pušķis, m.

Bovist' [-wi-], m. pūpēdis, m.

bräch v. brechen.

bräch, adj. - liegen, (von Feldern) būt papuvē, būt atmatā; fig. būt bez darba, stāvēt neizlietātam; - liegen lassen, atstāt papuvē.

Brāch'acker, m. papuve, f.

Brā'che, f. pl. -n, papuve, f.

brach'te, v. bringen.

Bräch'vögel, m. sējas putns, m.

Brack, n. -s, pl. -e, brāķis, m.; par nederīgu atzīta lieta.

Brack'e, f. pl. -n, medību suns, m.; kveksis, m.

brack'en, v. a. brāķēt, šķirot.

Brack'er, m. -s, pl. brāķētājs, m.; šķirotājs, m.

brack'ig, adj. sāļš (wie das Flußwasser bei der Mündung).

Brā'ge, f. (Branndweinspülicht) brāga, f.

Brä'gen, m. -s, pl. smadzenes, f. pl.

Bräm, m. -s, pl. -e, mala, f.; apšuvums, m.

Brand, m. -es, pl. Brän'de, 1. (Verbrennen) degšana, f.; der - von Moskau, Maskavas degšana, (Feuer) uguns, f.; in «. geraten, aizdegties; in «. stecken, aizdedzināt; 2. (das Gebrannte, Brandstätte) degums, m.; -geruch, deguma smaka, f.; 3. (Feuersbrunst) ugunsgrēks, m.; 4. (als Krankheit) gangrēna, f.; brants, m.; 5. (vom Getreide) rūsa, f.

Brand'II assekuranz, f. apdrošināšana pret uguni, -blāse, f. planga, f.; apdeguma tulzna, f. branden, v. n. bangot. Bran'der, m. -s, pl. 1. (Zünder) deglis, m.; 2. (Schiff) branders, m.; aizdedzināts kuģis, m. Brand'fackel, f. aizdedzināma lāpa. brand'fleckig, adj. 1. deguma rētu pilns;

2. (von Gewächsen) rūsains. Brand'fuchs, m. 1. sarkanā lapsa, deg-lainā lapsa; 2. raudis, m. (tumši sarkans zirgs), brand'marken, v. a. 1. iededzināt (ar karstu dzelzi); 2. fig. (schänden) apkaunot, nopelt. Brand'||markung, f. iededzināšana, f.; iededzinājums, m. (v. Zeitwort), -mauer, f. pretuguns siena, f. -Schäden, m. 1. zaudējums ugunsgrēkā; 2. (Wunde) apdegums, m. Brand'II Stätte, f. degsnis, m. -Stifter, uguns pielicējs, m.; dedzinātājs, m. -Stiftung, f. uguns pielikšana, f.; dedzināšana.

Bran'dung, f. pl. -en, 1. (heftiger Wellenschlag) bangas, f. pl.; 2. (Felsen) klintis, f. pl. Brand'versicherung, f. apdrošināšana pret uguni, -wache, f. uguns sargi, m. pl. -zeichen, n. iededzināta zīme. brann'te, v. brennen. Brannt'wein, m. degvīns, m. -brenner, m. deģis, m. -brennerei, f. 1. (das Brennen) degvīna dedzināšana, f.; 2. (Geschäft) degvīna dedzinātava, f. -spülicht, n. brāga, f. brä'sig, adj. uzpūties. Braß, m. -sses, 1. (Haufen) čupa, f.; 2.

(Gerümpel) grabažas, f. pl. Bras'se, m. -n, pl. -n, od. Bras'sen, m. -s,

pl. plaudis, m. Bras'se, f. pl. -n, brasa, f. (buru grozāmā tauva), bras'sen, v. a. brasēt (grozīt buras pēc

vēja), brät v. braten.

brāten, I. v. a. (brā'te, brätst, brät; briet, gebraten) cept, izcept, cepināt; II. v. n. cept.

Bra'ten, n. -s, cepšana, f.

Brā'ten, m. -s, pl. cepetis, m.,* fig. ein fetter «., labs ķēriens.

Brat'fisch, m. cepta zivs.

Brät'ling, m. -s, pl. -e, brētliņa, f.; (Pilz) alksnene, f.

Brāt'ofen, m. cepešu krāsns, f.

Brau'berechtigung, f. tiesība darīt alu.

Brau'bottich, m. alus kubls.

Brauch, m. -(e)s, pl. Bräu'che, f. ieradums, m.

brauch'bār, adj. derīgs, lietājams; diese Kleider sind noch šīs drēbes vēl lietā jamas.

brau'chen, v. a. 1. (gebrauchen) lietāt; das ist nicht zu tas neder od. nav lietājams; Arznei dzert zāles; 2. (nötig haben) vajadzēt; er braucht Geld, viņam vajag naudas; ich habe, was Sie man ir, kas jums vajadzīgs.

bräuch'lich v. gebräuchlich.

Brau'e, f. pl. -n, uzacis, f. pl.

brau'en, v. a. alu darīt, brūvēt.

Brau'en, n. -s, alus darīšana, f.; brūvē-šana, f.

Brau'er, m. -s, pl. aldaris, m.

Brauerei', f. pl. -en, alus darītava, f.; brūzis, m.

braun, adj. brūns; (etw. -) brūngans; (braun im Gesicht) melnīgsnējs; -es Gesicht, saulē iededzis vaigs; -es Pferd, bēris, bērais, dem. bērītis, m.; - machen, brūnināt; - werden, tapt brūnam; (in der Sonne) iedegt saulē; das B-(e), brūnums, m.

Braun, m. -s, (in der Fabel) lācis, m.

braun'äugig, adj. der B-e, brūnacis; die B-e, brūnace, f.

braun'gefleckt, adj. brūni raibs.

Braun'kehlchen, n. -s, pl. brūnkaklīte, f.

bräun'lich, adj. brūngans, pabrūns.

Braun'II stein, m. brūnakmens, m. -würz, f. cūku pipari, m. pl.

Braus, m. •«, fam. in Saus und - leben, dzīvot vienos priekos.

Brau'se, f. «., pl. -n, 1. (Gärung) rūgšana, f.; der Wein ist in der », vīns rūgst; 2. šļāce, duša, f.

brau'sen, v. n. 1. brāzt; (besonders von den Wellen) krākt; es braust mir in den Ohren, man ausīs džinkst; 2. (gären) rūgt.

Brau'sen, n. -s, 1. šņākšana, f.; «in den Ohren, džinkstēšana, f.; 2. (Gären) rūgšana, f.

Brau'se||pulver, n. magnēzijas pulveris, m. -wind, m. 1. plosīgs vējš; 2. fig. trakgalvis, m.

Braut, f. pl. Bräu'te, līgava, f.126

Braut'j|anzug, m. kāzu uzvalks, m. -bett, n. laulības gulta, f. -geschenk, n. kāzu dāvana, f.

Bräutigam, m. -s, pl. -e, līgavainis, m. Braut'leute, pl. 1. (Verlobte) saderinātie, m. pl.; 2. (am Hochzeitstage) jaun-salaulātie. bräut'Iich, adj. u. adv. līgavas-. Braut'||mahl, n. kāzu dzīres, f. pl. -Werbung, f. precēšana, f. brāv, I. adj. dūšīgs, krietns; (artig) rātns; II. adv. dūšīgi, godīgi, rātni. Brāv'heit, f. krietnums, m. Brech'arznei, f. vemjamās zāles, -bank,

f. (für Flachs) mīstīklas, f. pl. brech'bār, adj. laužams. Brech'bohnen, f. pl. laužamās od. zaļās

pupas, -durchfall, m. cholerīne, f. Brech'eisen, n. lauznis, m. brech'en, I. v. a. (brech'e, brichst, bricht; brāch; gebroch'en) 1. (zerbrechen) lauzt, salauzt; (frequ.) lauzīt; die Bahn dzīt pirmo vagu; den Flachs mīstīt linus; ein Loch durch die Mauer izlauzt mūrī caurumu; fig. an gebrochenem Herzen sterben, mirt aiz sirdēstiem; 2. fig. (nicht halten) sein Wort », pārkāpt od. neturēt vārdu; die Ehe pārkāpt laulību; 3. (ausbrechen) izvemt; Blut vemt asinis; II. v. n. 1. (entzweigehen) lūzt, plīst pušu; der Stock brach, nūja pārlūza; das Glas brach, glāze saplīsa; fig. das Herz bricht mir, sirds man plīst pušu; die Knie ceļi saliecas; 2. fig. (abbrechen) (mit jemn.) pārtraukt satiksmi (ar kādu); III. v. refl. sich lauzties, (von Strahlen) lūzt, (von Wolken) izklīst, (von Wellen) izšķīst.

Brech'en, n. -s, 1. laušana, f.; 2. laušana, f.; plīšana, f.; 3. fig. (Verletzung) pārkāpšana; 4. (Ubergeben) vemšana, f. (v. Zeitwort). Brech'mittel, n. vemjamās zāles. Brech'ung, f. >., pl. -en, laušana, f.; lūzums, m.

Brē'gen, m. -s, pl. smadzenes, f. pl. Brei, m. -s, pl. -e, putra, f.; dem. putriņa, f.; (dicker) biezputra, f.; prv. viele Köche verderben den kur daudz pavāru, tur putra piedeg, brei'ārtig, adj. putrai līdzīgs, putrains. brei'ig, adj. u. adv. putrains, kā putra, breit, adj. 1. plats; etw. paplats; ein Haar mata platumā; fig. sich ~ machen, plātīties, lielīties; weit und -, tālu jo tālu; weit u. bekannt, plaši pazīstams; fig. es ist so - wie lang, tik gaŗš, tik plats; 2. (platt)

plakans; -e Nase, plakans deguns;

schlagen, izsist plakanu; 3. fig. (weitschweifig) plašs; -er Stil, stiepts stils.

Breit'beil, n. platcirvis, m. breit'||beinig, adj. kājas izplētis, -blätterig, adj. platlapains. -brüstig, adj. krū-tains,

platām krūtīm. Brei'te, f. pl. -n, 1. platums, m.; - der Schultern, plecīgums, m.; 2. (Entfernung vom Äquator) platums, m. breiten, v. ausbreiten. Brei'tengrād, m. platuma grāds, m. breit'ļļfingerig, adj. platpirkstains. -füßig,

adj. platkājains, platām kājām, breit'spūrig, adj. 1. platsliežu-; 2. fig.

(weitschweifig) plašs. Brem'se, f. «., pl. -n 1. (Tier) dundurs, m.; (kleine Herbstbremse) spindele, f.; 2. (am Wagen) bremze, f. brem'sen, v. a. 1. apturēt; 2. einen Wagen bremzēt vāģi. brenn'bār, adj. dedzināms, bren'nen, I. v. a. (bren'ne; brann'te; gebrannt') 1. Holz, Torf «., dedzināt malku, kūdru; prv. ein gebranntes Kind scheut das Feuer, kas reiz pirkstu bāzis ugunī, tas to otrreiz vairs nedarīs; 2. (mit Feuer bearbeiten) Branntwein «, dedzināt degvīnu, kafiju, kaļķus; II. v. n. degt; (in der Wunde) sūrstēt; die Sonne brennt, saule spiež. Brennen, n. -s, 1. dedzināšana, f.; 2. izdedzināšana, f.; 3. degšana, f.; 4. (Hitze) karstums, m.; »in einer Wunde, sūrstēšana, f. (v. Zeitwort), bren'nend, adj. 1. degošs; ein -es Dorf, sādža liesmās; 2. fig. sūrstošs; -er Schmerz, sūrstošas sāpes. Bren'ner, m. -s, pl. 1. (an der Lampe) deglis, m.; (Gasbrenner) radziņš, m.; 2. (Branntweinbrenner) deģis, m.; 3. (Ziegelbrenner) ceplinieks, m. Brenn'ērde, f. kūdra, f. Brennerei', f. pl. -en, 1. (für Branntwein) dedzinātava, f.; 2. (für Ziegel) ceplis, m. Bren'nessel, f. nātre, f. Brenn'||glas, n. aizdedzināms stikls, -holz, n. malka, f. -materiāl, n. kurināmais materiāls, -öfen, m. ceplis, m. -punkt, m. degpunkts, m. -Stoff, m. degviela, brenz'lig, adj. piesvilis, sviluma-. Bresch'e, f. pl. -n, izlauzts caurums

cietokšņa mūrī. brest'haft, adj. gaudens. Brett, n. -es, pl. -er, dēlis, m. (auch galds, m.); (an der Wand) plaukts.

m.j dem. plauktiņš, m.; mit -ern auslegen od. beschlagen, apsist dēļiem; fig. (bei jemm.) einen Stein im -e haben, baudīt lielu uzticību (pie kāda). Brett'chen, n. -s, pl. dēlītis, m. (galdiņš, m.). Bret'terdecke, f. dēļu griesti, m. pl. bret'tern adj. dēļu-. Bretterverschlag, m. aizgalda, f. • Brett'miihle, f. zāģu sudmalas, f. pl. bre'vi ma'nu, adj. tūliņ, uz ātru roku. Brē'zel, f. pl. -n, kliņģeris, m. Bri'cke, f. «., pl. -n, zutiņš, m.; nēģis, m. Bridge, n. (Kartenspiel), bridžs, m. Brief, m. -(e)s, pl. -e, vēstule, f.; -e (mit jemm.) wechseln, sarakstīties (ar kādu). Brief||annahme, f. vēstuļu piejemšana, f. -böte, m. vēstuļu iznēsātājs, m. -chen, n. -s, pl. vēstulīte, f. brieflich, I. adj. vēstules-; II. adv. ar vēstuli; -e Beziehungen, vēstuļu satiksme, f.; (mit jemm.) - verkehren, sarakstīties (ar kādu). Brief||marke, f. pastmarka, f. -Umschlag, m. vēstules aploksne, f. -Wechsel, m. sarakstīšanās, f.; sie standen in lebhaftem viņi bieži sarakstījās. Brigg, f. pl. -s, briga, f. (ātrbraucējs

kuģis ar diviem mastiem), brillant' [briljant], I. adj. briljants, ļoti

spožs; II. adv. spoži. Brillant' [briljant], m. -en, pl. -en, briljants, m.; slīpēts dimants. Bril'le, f. pl. -n, 1. brilles, f. pl.; acenes, f. pl.; er trägt eine viņš nēsā brilles; 2. (im Abtritt) sēžas caurums, m.

Bril'leneinfassung, f. briļļu apkalums, m. brillie'ren, v. n. spīdēt; (mit etw.)

lepoties (ar ko), bring'en, v. a. (bring'e; brachte; gebracht') nest; (vom Sprechenden fort) aiznest; (zum Sprechenden hin) atnest; (hin u. her nēsāt; ich werde deine Schwester nach Hause », pavadīšu tavu māsu mājās; Ehre darīt godu; Verlust ciest zaudējumus; ein Wort bringt das andere, vārds vārda galā; (besondere Redensarten:) (mit an) ans Licht celt gaismā; (mit auf) gut, daß du mich darauf gebracht hast, labi, ka tu man atgādināji; (mit in) in Ordnung nokārtot, vest kārtībā; in Verlegenheit samulsināt; zur Kenntnis paziņot; zu Papier uzrakstīt.

Bringer, m. -s, pl. nesējs, m. -in f.

pl. -nen, nesēja, f. Brī'se, f. pl. -n, brīze, f.; atspirdzinātā js vējiņš.

Bröck'||chen od. -lein, n. -s, pl. «., drusciņa, f.; (Stückchen) gabaliņš, m.

bröck'eln, I. v. a. drupināt, sadrupināt; II. v. refl. sich drupt, sadrupt.

Brock'en, m. -s, pl. druska, f.; drupata, f.; (Bissen) kumoss, m.; (Reste) atliekas, f. pl.; fig. lateinische latīņu drumstalas, f. pl.

brö'deln, v. n. mutuļot.

Brö'deln, n. -s, mutuļošana, f.

Brö'dem od. Bröden, m. -s, karsti garaiņi.

Broderie', f. izšuvums, m.; izrakstījums, m.

brodieren, v. a. brodēt, izrakstīt.

Brom'beere, f. cūcenes, f. pl.; kazenes, f. pl.

Brombeerstrauch, m. cucenāji, m. pl.; kazenāji, m. pl.

Bronchiāl'katarrh, m. bronchu katarrs, m.

Bron'chien, f. pl. bronchas, f. pl. (elpojamās caurules gali plaušās).

Bronn, m. avots, m.

Bron'nen, m. -s, pl. avots, m.; (Brunnen) aka, f.

Bron'ze [brontze], f. pl. -n, bronza, f.

Bro'sāme, f. pl. -n, druska, f. dem. drusciņa, f.

Brosch'e, f. «, pl. -n, broša, f.; saktā, f.

Broschü're, f. pl. -n, brošūra, f.

Brot, n. -(e)s, pl. -e, 1. maize, f.; dem. maizīte, f.; schwarzes rupja maize; weißes baltmaize; - aus Kaff, pelavu maize; (alt) saziedējusi maize; ungesäuertes neraudzēta maize;

übersäuertes pārrūgusi maize; fig. das - des Lebens, dzīvības maize; das tägliche dienišķā maize; •» einrühren, iejaut maizi; » kneten, mīcīt maizi; fig. sein . verdienen, nopelnīt savu maizi (od. pārtiku); fig. sein eigenes «. essen, dzīvot paša maizē; wes - ich esse, des Lied ich singe, pat suns zina, kas viņu baŗo; 2. (Laib) kukulis, m.; klaips, m.

Bröt'||chen, n. -s, pl. 1. maizīte, f.; 2. kukulītis, m.

Bröt'||ende, n. doniņa, f. -erwerber, m.; maizes pelnītājs, m.

bröt'lös, adj. (von Personen) bezmaizes-; zehn Arbeiter sind geworden, desmit strādnieki palikuši bez maizes.

Brot'||lösigkeit, f. maizes trūkums, m. -neid, m. maizes naids, -rinde, f. garoza, f. -schnitte, f. maizes rieciens, m. od. šķēle, f. -trog, m. abra, f.

Brouillon' [bruljon], n. -s, pl. -s, 1. (das Unreine) bruljons, m.; im « aufschrei-128

ben, uzrakstīt netīrā; 2. (Kladde) klade, f.

Bruch, m. -(e)s, pl. Brüch'e, 1. (Zerbrechen) laušana, f.; lauzums, m.; (das Gebrochenwerden) lūšana, f.; lūzums, m.; (vom Glase) plīšana, f.; plīsums, m.; (Spalte) plaisa, f.; Brüche bekommen, plaisāt, sasprēgāt; diese Vase hat einen ~ bekommen, šī vāze ieplīsusi; 2. fig. (Verletzung) pārkāpšana, f.; neturēšana, f.; 3. fig. sanīšanās, f.; (divu draugu starpā); es ist zwischen ihnen zum - gekommen, viņu draudzība beigusies; einen - herbeiführen, sarīdīt, celt ienaidu; 4. (Darmbruch) trūkums, m.; klīns, m. (bruka, f.); 5. (Steinbruch) lauztuve, f.; 6. (Zahlenbruch) daļu skaitlis, m.

Bruch, m. -s, pl. Brü'che, dumbrājs, m.; niedrājs, m.

bruch'ārtig, adj. trūkumam od. klīnam līdzīgs.

Bruch'band, n. trūkuma josta, f.

Bruch'||eisen, n. dzelzs lūžņi, pl. m. -fläche, f. lūzuma virsma, f.

brüch'ig, adj. 1. ielauzīts; 2. (zerbrechlich) trausls.

Brüchig'keit, f. lūznība, f.

Bruch'kraut, n. trūkumzāle, f.

Bruch'||rechnung, f. daļskaitļu lēsumi, m. pl. -stück, n. gabals, m.; fragments, m.

Brüch'wasser, n. purva od. rāvas ūdens, m.

Brück'chen, n. -s, pl. tiltiņš, m.

Brück'e, f. pl. -n, tilts, m.; eiserne dzelzs tilts.

brück'en, v. a. 1. taisīt tiltu; 2. (eine Straße) bruģēt.

Brück'en II amt, n. tiltu un šoseju valde, f. -balken, m. tilta sija, f.

Brückner, m. -s, pl. tiltnieks, m.

Brū'der, m. -s, pl. Brüder, brālis, m.; ein nasser žūpa. -ārt, f. nach brālīgi kā brālis.

Brü'der||chen, n. -s, pl. brālītis, m. -gemeinde, f. brāļu draudze, f.

Brü'derhaß, m. brāļu naids, m.

brü'derlich, I. adj. brālīgs; II. adv. brālīgi, kā brālis.

Brüderlichkeit, f. brālība, f.; brālī-gums, m.

Brü'derschaft, f. pl. -en, 1. brālība, f.; (mit jemm.) « machen od. schließen, sabrāļoties (ar kādu); - trinken, dzert brālību, sabrāļoties; 2. (Genossenschaft) sabiedrība, f.

Brü'he, f. pl. -n, (Fleischbrühe! buljons, m.; virums, m.

brii'hen, v. a. plaucēt, plucināt, sautēt.

Brüh'faß, n. sautējamā baļļa.

brüh'heiß, adj. 1. verdošs; 2. fig. gluži jauns.

Brühl, m. -(e)s, pl. -e, drēgna vieta.

Brüh'näpfchen, n. mērcnīca, f.

Brüll'affe, m. brēķis, m. (pērtiķis).

brül'len, v. n. (vom Löwen) rūkt, (von Rindern) baurot, maurot, (vom Sturme) kaukt.

Brül'len, n. -s, (vom Löwen) rūkšana, f.; (von Rindern) baurošana, f.; maurošana, f.; (vom Sturme) kaukšana, f.; von Menschen) bļaušana, f.

Brumm'bär, m. 1. lācis, m.; 2. fam. ņur-ga, m.

brum'men, v. n. 1. (von Menschen) ņurdēt; in den Bart norūkt, noņurdēt pie sevis; 2. (von Bienen) dūkt, sīkt; (von Bären) rūkt, rēkt; fig. mir brummt der Kopf, man dūc galva.

Brum'men, n. -s, rūkšana, f. (v. Zeitwort).

Brumm'fliege, f. spindele, f.; gaļas muša, f.

brum'mig, adj. fam. ņurdīgs, saīdzis, sarūdzis.

Brumm'||kreisel, m. vilciņš, m. -ochs, m.

bullis, m.

brünett', adj. (von der Haut) melnīgsnējs, (dunkelhaarig) tumšs; die B-e, tumšmate, f.

Brun'nen, m. -s, pl. 1. aka; dem. aci-ņa, f.; (Springbrunnen) strūklaka, f.; fig. den zudecken, wenn das Kind ertrunken ist, baŗo nu suni, kad vilks kūtī; 2. (Gesundbrunnen) veselības avots, m. -āder, f. ūdens dzīsla, f. -dach, n. akas apjume, f. -einfassung, f. akas grodi, m. pl. -hāken, m. akas kāsis, m. -kasten, m. akas grodi, m. pl. -Schwengel, m. svirnis, m. -seil, n. akas virve, f. -stange, f. kārts, f.

Brünn'lein, n. -s, pl. aciņa, f.; avotiņš, m.

Brunst, f. 1. (von Tieren) nārsti, m. pl.; riesti, m. pl.; 2. (von Menschen) kaislīgums, m.

brün'stig, I. adj. 1. (von Tieren) nārstīgs; 2. (von Menschen) agns, kaislīgs; II. adv. ~ beten, karsti Dievu lūgt.

Brün'stigkeit, f. kaislīgums, m.; ag-nums, m.

Brunst'zeit, f. nārstu laiks, mr, auch: dauzīšanās laiks, m.

brun'zen, v. n. fam. pižāt, mīzt.

brüsk, adj. skarbs.

Brust, f. pl. Brüst'e, 1. krūts, f., mehr gebr. pl. krūtis; (jemn.) an die -drücken, apkampt (kādu); fig. sich in die -werfen, lielīties, lepoties, plātīties; atgāzt krūtis; 2. (beim Geflügel)Brüstchen — Buckel 129

krūteža, f.; 3. (zum Säugen) pups, m., häufiger, pl. pupi, auch: krūts, f.; einem Kinde die geben, dot bērnam krūti od. pupu; von der ~ entwöhnen, atradināt od. atšķirt no pupa (od. no krūts). Brüst'chen, n. -s, pl. 1. krūtiņas, f. pl.;

2. pupiņš, m.; pupiņi, m. pl. Brust'drüse, f. krūšu dziedzeris, m.; -

vom Kalbe, teļapiens, m. brüst'en, v. refl. sich lielīties, uzpūs-

ties; iet, krūtis izgāzis. Brust'ļļentzündung, f. krūšu iekaisums, m. -fell, n. krūšu plēve, f. -fellentzündung, f. krūšu plēves iekaisums, m. -fleisch, n. krūteža, f. -halter, m. krūšturis, m. brust'krank, adj. ar krūtīm slims. Brust'krankheit, f. krūšu slimība, f. brust'reinigend, adj. ein -s Mittel, krūšu

tīrīšanas līdzeklis. Brust'ļļriemen, m. (beim Pferdegeschirr) krūšu siksna, f. -stück, n. (von Tieren) krūtaine, f. Brüst'ung, f. pl. -en, (Geländer) margas, f. pl.; (Fensterlehne) palodze, f.; (Brustwehr) margu siena, f. Brust'leier, f. kloķurbis, m. Brust'warze, f. pupa gals, m. Brūt, f. », 1. (Brüten) perēšana, f.; in der sein, perēt; 2. (die Jungen) perējums, m.; perēklis, m.; (von Vögeln) putnēni, m. pl.; (von Bienen) peri, m. pl.; (von Fröschen) kurkuļi, m. * pl.; (von Fischen) ikri, m. pl.; die Fische setzen *, zivis laiž ikrus; Schlangenbrut, odžu dzimums, m.; 3. fig. (Gezücht) ļauns dzimums, odžu dzimums, brutāl, adj. brutāls, rupjš. Brūt'ļ'anstalt, f. perinātava, f. -apparāt,

m. perināmais aparāts. Brut'ei, m. perināmā ola. brii'ten, I. v. a. izperēt; fig. (über etw.) gudrot (ko); II. v. n. perēt; » lassen, perināt. Brii'ten, n. -s, 1. perēšana, f.; 2. fig.

(Grübeln) gudrošana, f. brü'tig, adj. -e Henne, perīga vista. Brut'stätte, f. 1. perināmā vieta; 2. fig.

pereklis, m. Büb'chen, n -s, pl. », puisēniņš, m. Bū'be, m. -n, pl. -n, 1. (Knabe) puisēns, m.; 2. (Schurke) nelietis, m.; verruchter bezdievis, m.; 3. (auf Spielkarten) kalps, m. Bū'benļļstreich, m. od. -stück, n. (von Knaben) nerātnība, f.; (von Erwachsenen) blēdība, f. Büberei', f. », pl. -en, nedarbs, m. Büch, n. -(e)s, pl. Bü'cher, 1. grāmata, f.; dem. grāmatiņa, f.; führen, vest grā-

matu; 2. (Magen der Wiederkäuer) grāmatnieks, m.

Būch'ampfer, m. zaķa kāposti, m. pl.

Būch'binder, m. grāmatsējējs, m.

Büchbinderei', f. pl. -en, 1. grāmat-siešana, f.; 2. grāmatu sietuve, f.

Būch'drucker, m. 1. grāmatu iespiedējs, m.; 2. (Schriftsetzer) burtlicis, m.

Būchdruckerei', f. pl. -en, grāmatu spiestuve, f.

Bū'che, f. pl. -n, skābarde, f.

Būch'eichel, f. skābardes zīle, f.

bū'chen, v. a. ierakstīt grāmatā.

Bücher'‖abschluß, m. grāmatu noslēgums, m. -brett, n. grāmatu plaukts, m.

Būcher'ļļfreund, m. grāmatu draugs, m. -gestell, n. grāmatu plaukti, m. pl. -trödel, m. vecu grāmatu pārdotava, f. -wurm, m. 1. grāmatu kode, f.; 2. fig. grāmatu urķis, m.; grāmatnieks, m.

Būch'fink, m. žubīte, f.

Būch'ļļführer, m. grāmatvedis, m. -füh-rung, f. grāmatvedība, f. -handel, m. grāmatu tirdzniecība, f.

Būch'handlung, f. grāmatu veikals, m.

Būch'lein, n. -s, pl. grāmatiņa, f.

Buchs'baum, m. buksus, m., Vācijas egle, f.

Buch'se, f. », pl. -n, (Muffe) bukse, f.; «. eines Rades, rumba, f.

Büchse, f. pl. -n, 1. (Dose) bundža, f.; 2. (Flinte) bise, f.; šautene, f.

Büch'stäbe, m. -n, pl. -n, burts, m.

Būch'stābenļļfolge, f. alfabētiska kārtība, burtu rinda, f. -mensch, m. burta cilvēks, m.

būchstabie'ren, v. a. burtot.

Büchstabie'ren, n. -s, burtošana, f.

Büchstabier'methode, f. burtojamā metode.

büch'stäblich, I. adj. burta-, burtisks; II. adv. pēc burta; genommen, burtiski jemot; . übersetzen, pārtulkot vārdu pa vārdam.

Büch'stäblichkeit, f. burtiskums, m.

Bucht, f. pl. -en, (Biegung) līkums, m.; (Meerbusen) jūŗas līcis, m.

Büch'titel, m. grāmatas tituls, m.

Bū'chung, f. », pl. -en, ierakstīšana grāmatā.

Büch'weizen, m. griķi, m. pl. -brei, m. griķu putra, f.

Buck'el, m. -s, pl. 1. (Höcker) kupris, m.; er hat einen viņam kupris; fig. die Mauer macht einen mūris izliecies; 2. (Rücken) mugura, f.; einen krummen - machen, klanīties, mest kūkumu; 3. (am Pferdegebiß) pumpa, f.

buck'(e)ligr adj. kuprains, kumpains; der B-e, kuprītis, m.; die B-e, kuprīte, f.

bück'en, v. refl. sich «, noliekties; (sich verneigen) palocīties; sich (vor jemm.)

locīties (kāda priekšā); er geht ganz gebückt, viņš iet gluži salīcis od. sagubis.

Bückling, Bücking m. -s, pl. -e (dūmos žāvēta) siļķe, f.

Bück'ling, m. -s, pl. -e, (Verbeugung) paklanīšanās, f.; einen - machen, paklanīties.

Bū'de, f. pl. -n, 1. (zum Verkaufen) pārdotava, f. (bode, f.); 2. (Bretterhaus) būda, f.

Budget' [būdjē], n. -s, budžets, m.; das «. aufstellen, uzstādīt budžetu.

Büffel, m. -s, pl. bifelis, m.

Büffelei', f. pl. -en, fam. neatlaidīga mācīšanās.

büffeln, v. n. neatlaidīgi mācīties, grūti strādāt.

Büffett', n. -s, pl. -s, bufete, f.

Būg, m. -(e)s, pl. Büge, 1. (Krümmung) līkums, m.; (Falte) kroka, f.; 2. (bei Tieren, Schulterblatt) plecs, m.; 3. (Vorderteil) bugs, m.; kuģa priekšgals, m.

Bü'gel, m. -s, pl. 1. (Steigbügel) kāpslis, m.,- 2. (am Gewehr) mēlītes sargs, m.; 3. (beim Verbinden von Bauhölzern) aptvars, m. -eisen, n. gludināmā dzelzs, f., gludeklis, m.

bü'geln, v. a. gludināt.

Bü'gelriemen, m. kāpšļa siksna, f.

bugsie'ren, v. a. bugsēt, vilkt pa ūdeni (kuģi).

Buhl'dirne, f. mauka, f.

Buh'le, f. pl.. -n, draugaļa, f., mīļākā, f.

buh'len, v. n. um ein Frauenzimmer lakstoties (ap sievieti); fig. um (jems.) Gunst », tīkot (kāda) labvēlību; (mit jemm.) «, miesloties, maukoties (ar kādu).

Buh'Ier, m. -s, pl. draugulis, m.; mau-kuris, m.

Buhlerei', f. pl. -en, mieslošanās, f.; maukošanās, f.

Buhne, f. pl. -n, krastmala, f.

Büh'ne, f. pl. -n, skatuve, f.; über die - gehen, (von Schauspielern) iet pār skatuvi; (von Stücken) izrādīt; von der - abtreten, nozust no skatuves.

büh'nen, v. a. likt grīdu.

Būh'nenļjdekoration, f. skatuves dekorācija, f. -dichter, m. drāmatisks dzejnieks. -einrichtung, f. skatuves iekārtojums, m.

büh'nenkundig, adj. pratējs teātŗa lietās. Büh'nenkünstler, m. skatuves mākslinieks, m.

büh'nenmäßig, adj. skatuvei piemērots. Büh'nenstück, n. teātŗa luga, f. buk v. backen.

Bul'le, f. bulla, pāvesta raksts, m. Bul'le, m. -n, pl. -n, bullis, m.; vērsis m.; (ein junger) bullēns, m.; bullītis m.

bullern, v. n. trokšņot.

bum'meln, v. n. fam. klejot, vazāties.

Bum'melzug, m. fam. lēnais vilciens

klenderis, m. Bumm'ler, m. -s, pl. fam. klenderis, m. Bund, m. -es, pl. Bün'de, 1. (Bund) saite, f.; (Binde) apsējums, m.; 2. (Bündnis) savienība, f. Bund, n. -es, pl. -e, (überhaupt) sainis,

m.; dem. sainītis, m. Bün'del, n. -s, pl. sainis, m.; pauna, f.; Schlüssel, atslēgu žūksnis, m.; ~ Stroh, salmu kūlis, m.; (zum Dachdecken) vistiņa, f.; Akten, aktu sainis; » Reisholz, žagaru nasta, f.; » Ruten,- rīkšu vīšķis, m.; fig. sein » schnüren, sataisīties ceļā. -chen, n. -s, pl. sainītis, m.; pauniņa, f. Bun'des |rät, m. savienības padome, f.

-Staat, m. savienotas valstis, bün'dig, adj. 1. pamatīgs; 2. kurz u.

īsi un skaidri. Bünd'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, savienība, f.; ein - schließen, noslēgt'savienību; er hat ein » mit dem

Teufel geschlossen, viņš sabiedrojies ar velnu, bund'weise, adv. (von Schlüsseln) žūkšņiem, (von Stroh) kūļiem, kūļos, (von Reisholz) nastām, nastās, bunt, I. adj. (vielfarbig) raibs; ein -es (sommersprossiges) Gesicht, ziedains ģīmis; (gesprenkelt) lāsains, deglains; er ist bekannt wie ein -er Hund, viņu pazīst kā raibu suni; II. adv. er macht (od. treibt) es mir zu », viņš par daudz trako; es geht - zu, iet juku jukām. Bunt'[|specht, m. dzenis, m. -stift, m.

krāsains zīmulis. Bür'de, f. pl. -n, nasta, f.; nesiens, m.;

fig. grūtums, m. Bureau' [bürö], n. -s, pl. -s, birojs, m.

-beamte(r), m. biroja ierēdnis, m. Burg, f. pl. -en, pils, f. burg'ārtig, adj. pilij līdzīgs. Bür'ge, m. -n, pl. -n, (für eine Verpflichtung) galvotājs, m.; galvinieks, m.; - (für jemn.) sein, galvot (par kādu); ich bin - für ..., es galvoju par ...; einen -n stellen, dot galvinieku.bürgen — Büttner

bür'gen, v. n. (für jemn.) galvot (par kādu).

Bür'ger, m. -s, pl. 1. pilsonis, m.j verächtlich: birģelis, m.; 2. (Staatsbürger) pavalstnieks, m. -ausschuß, m. pilsoņu pārstāvji, m. pl.

bürgerlich, adj. 1. (nicht adelig) pilsonisks; 2. (die Bürger betreffend) pilsoņu; -es Gesetzbuch, civillikumi, m. pl.

Bür'gerļļlichkeit, f. pilsonlgums, m. -pflicht, f. pilsoņa od. pavalstnieka pienākums, m. -recht, n. pilsoņa tiesības, f. pl. -schaft, f. pl. -en, 1. (in dem Staat) pilsonība, f.; pilsoņi, m. pl.; 2. (im Staate) pavalstniecība, f.; pavalstnieki, m. pl.

Būr'gerļļsteig, m. trotuārs, m. -tum, n. pilsonība, f.

Bürgschaft, f. pl. -en, galvošana, f.; galvojums, m.; (für jemn.) - leisten, galvot (par kādu).

Burg'||verließ, n. pilscietums, m. -vögt, m. pils uzraugs, m. -wart, m. pils sargs, m.; torņinieks, m. -warte, f. pils sarga tornis, m.

Bur'sche, m. -n, pl. -n, 1. puisis, m.; die jungen -n, puiši; ein lustiger jautrulis, m.; fam. du bist mir ein feiner -I tu man esi labs zellis! 2. (Lehrling) māceklis, m.

bür'schen, v. a. medīt, šaut.

Bur'schenļļlēben, n. studentu dzīve, f. -lied, n. studentu dziesma, f.

burschikos', adj. u. adv. buršikozs, puicisks.

Bür'ste, f. pl. -n, suka, f.; suseklis, m.

bür'sten, v. a. sukāt.

Bür'sten||abzug, m. pagaidu novilkums, m.; korrektūras novilkums, -binder, m. -s, pl. -, suselnieks, m.

Bürstenmacher, m. suselnieks, m.

Bür'zel, m. -s, pl. (Jägerspr.) īsa aste"; (von Vögeln) guza, f.

Bur'zelbaum, m. kūlenis, m.; einen » schlagen, mest kūleni, kūleņot.

bur'zeln, v. n. kūleniski apgāzties.

Busch, m. -es, pl. Būsch'e, 1. (Gebüsch, Gehölz) krūmi, m. pl.; krūmājs, m.; fig. sich seitwärts in die Büsche schlagen, nozudis kā žīds pa Miķeļiem; 2. (einzelner Strauch) krūms, m.; dem. krūmiņš, m.

Büsch'chen, n. -s, pl. krūmiņš, m.

Büsch'el, m. u. n. -s, pl. (Haare) kušķis, m.; (Schopf der Vögel) cekuls, m.; (Blumen) pušķis, m.

Busch'holz, n. krūmi, m. pl.; žagari, m. pl.; (Laubholz) lapu koki, m. pl.

busch'ig, adj. 1. biezs, (von Haaren) kupls; 2. (mit Gebüsch bewachsen) krūmains, krūmiem apaudzis.

Bū'sen, m. -s, pl. », 1. (des Weibes) krūtis, f. pl.; pupi, m. pl.; (des Kleides) azots, f.; 2. (Meerbusen) jūŗas līcis, m.

Būsen' II freund, m. sirds draugs, m. -hal-ter, m. krūšturis, m.

Bü'ße, f. pl. -n, 1. (als Reuegefühl) grēku nožēlošana, f.; 2. (Bußübung od. Strafe) sods, m.; (jemm.) eine - auferlegen, sodīt (kādu); für seine Sünden - tun, nožēlot savus grēkus.

bü'ßen, I. v. a. (wieder gutmachen) izlabot (kļūdu); izlīdzināt (savus grēkus); II. v. n. (für etw.) «, ciest (par ko); er wird dafür « müssen, viņam par to būs jācieš.

Bü'ßer, m. -s, pl. grēku nožēlotājs, m. -in, f. pl. -nen, grēku nožēlotāja, f. -hemd, n. spalvu krekls, m., grēknožēl-nieka krekls.

büß'fertig, adj. er ist aufrichtig », viņš patiesi grib atgriezties.

BūB'gebēt, n. grēku nožēlotāja lūgšana, f. -tag, m. u. Büß- und Bettag, lielā lūgšanas diena od. lūdzamā diena. -Übung, f. grēku deldēšana, f. *

Bü'ßung, f. pl. -en, ciešana, f.

Büste', f. pl. -n, krūšu tēls, m., biste, f., gen. pl. bistu.

Butt, m. -es, pl. -e, od. But'te, f. », pl. -n, plekste, f.; bute, f.

Büt'te, f. pl. -n, 1. kubliņš, m.; 2. (Kiepe) kurvis, m.

Büt'tel, m. -s, pl. 1. (Gerichtsdiener) tiesas sulainis, m.; 2. (Henkersknecht) bendes kalps, m.

Büt'tenträger, m. kurvja nesējs, m.

But'ter, f. sviests, m.; ranzige sasmacis sviests.

But'ter||blüme, f. purene, f. -bröt, n. sviestmaize, f. -faß, n. (zum Buttern) ķērne, f. -fäßchen, n. sviesta trauks, m.

but'tergelb, adj. dzeltāns kā sviests, sviesta dzeltānumā.

Buttermilch, f. paniņas, f. pl.; ķērnes piens, m.

but'tern, I. v. a. kult sviestu, sviestot; II. v. n. pārvērsties par sviestu; fig. die Sache buttert nicht, lieta neiet uz priekšu.

But'ter||stolle, f. od. -Stollen, m. sviesta baltmaize, f. -weck, m. od. -wecke, f. 1. gabals sviesta; 2. sviesta veģis, m.

But'terwoche, f. sviesta nedēļa, f.; vast-lāvis, m.

Bütt'ner, m. -s, pl. mucinieks, m.

c.

(Man vergleiche auch die Anfangsbuchstaben K. u. Z.)

Chā'os, n. chaoss, m. (1. nekārtota pasaules pirmviela; 2. fig. juceklis).

chaö'tisch, adj. chaotisks.

Charak'ter [ka-], m. -s, pl. -tē're, raksturs, m. -ähnlichkeit, f. rakstura līdzī-gums, m. -bildung, f. rakstura veidošana, f.

charakterfest [ka-], raksturā stingrs; ein -er Mensch, cilvēks ar stingru raksturu.

charakterisieren [ka-], v. a. raksturot.

Charakteristik [ka-], f. pl. -en, raksturojums, m.

charakteristisch [ka-], raksturīgs.

charakterlos [ka-], I. adj. bezrakstura-; • sein, būt bez rakstura; II. adv. vieglprātīgi; nekrietni.

Char'latan [schar-], m. -s, pl. -s, šarlatāns, m. (1. lielmutis, m.; 2. pūšļotājs, m.).

Chaussee' [schoße], f. pl. -n, šoseja, f. -bau, m. šosejas taisīšana, f.

Chef [schāf], m. -s, pl. -s, šefs, m.; priekšnieks, m.

Chemie', f. ķīmija, f.

Chē'miker, m. -s, pl. », ķīmiķis, m.

Chimä're, f. pl. -n, 1. chimēra (Myth. ugunīgs briesmonis); 2. [sch-], māņi, m. pl.; izperinājums, m.

Chirurg', m. -en, pl. -en, chirurgs, m.

Cho'lera [ko-], f. cholera, f.

Chor [kör], m. -(e)s, pl. Chö're, (von Sängern od. im Drama) koris, m.; im korī; Männer vīru koris; gemischter jaukts koris.

Christ'lļābend [krist-], m. ziemsvētku vakars, m. -baum, m. ziemsvētku eglīte, f.

Christ'enliebe, f. kristīgā mīlestība.

Christ'us [kri-], m. Kristus, m.; vor Christi Geburt, priekš Kristus dzimšanas (abgek. pr. Kr.). -kirche, f. Kristus baznīca, f.

Chronik [krö-], f. pl. -en, chronika, f.

Chronologie', f. pl. -(e)n, chronoloģija, f.

D.

dā, I. adv. 1. (dort) tur, še; von no turienes, no šejienes; hier und šur tur; anwesend sein, būt klāt; vorhanden sein, būt, eksistēt; ich bin gleich wieder būšu tūlīt atkal klāt; das ist schon - gewesen, tas jau bijis; 2. (alsdann) tad, te; » antwortete er,

te viņš atbildēja; von « an, no tās vietas od. no tā brīža sākot; 3. (in diesem Falle) šai gadījumā; • kann man sagen, šai gadījumā var teikt; II. conj. 1. (als) kad; « er sich verheiratete, kad viņš apprecējās; 2. (weil) tādēļ ka, ievērojot to, ka ...; «er sein Wort nicht gehalten hat, ievērojot to, ka viņš savu vārdu nav turējis.

dabei' (an der Spitze des Satzes: dä'bei), adv. 1. (Ort) pie tam; (nahe bei) blakus, tuvumā; (dazu) turklāt; er war als ..., viņš bija klāt, kad ...; was ist denn »? kas tad tur par ļaunu? es bleibt also tātad paliek, kā norunāts; 2. (außerdem) bez tam; 3. (trotzdem) tomēr.

dabei'stēhen, v. n. (v. stehen) stāvēt klāt.

dā'bleiben, v. n. (v. bleiben) palikt te; neaiziet.

Dach, n. -es, pl. Dāch'er, jumts, m. dem. jumtiņš, m.; fig. paspārne, f.; (Wetterdach) nojume, f.; pažobele, f.; (der Raum unter dem Dache, auch fig.) pajumte, f.; ein « decken, jumt namu; ein « abdecken, noplēst jumtu; unter 6 bringen, dabūt zem jumta; fig. noglabāt, dabūt vietā; prv. ein Sperling in der Hand ist besser als zehn auf dem -e, labāk zīle rokā nekā mednis kokā.

Dach'||balken, m. jumta sijas, f. pl. -balustrade, f. jumta margas, f. pl.

Dach'deckung, f.-jumta nosegums, m.

dach'en, v. a. jumt (namu).

Dach'ļļfahne, f. vējloks, m. -frist, m. jumta kore, f.

Dach'ļļgesims, n. jumta dzega, f. -giebel, m. zelmenis, m.r jumtgale, f.

Dach||pfannen, f. pl. kārniņi, m. pl., dakstiņi, m. pl. -reiter, m. jumta dzērvī-tes, f. pl. -rinne, f. tekne, f. -spitze, f. jumta čukurs, m.

Dachs, m. -(s)es, pl. -(s)e, āpsis, m.

Dachs'||bau, m. āpšu ala, f.; (Ort, wo viele Dachse hausen) āpšiene, f. -beil, n. teselis, m.

dachs'beinig, adj. līkkājains, līkām od. āpša kājām.

Dachs'falle, f. āpšu lamatas, f. pl.

dachs'grau, adj. pelēks kā āpsis.

Dachs'hund, m. taksis, m.; āpšu suns, m.

Dach'tel, f. pl. -n, fam. pliķis, m.

Dach'ung, f. jumšana, f.

dā'durch, adv. ar; tādējādi.

dafür', adv. par to; was geben Sie »? cik Jūs par to dosit? er ist » bestraft worden, daß er gelogen hat, viņš so- 132

c.

(Man vergleiche auch die Anfangsbuchstaben K. u. Z.)

Chā'os, n. chaoss, m. (1. nekārtota pasaules pirmviela; 2. fig. juceklis).

chaö'tisch, adj. chaotisks.

Charak'ter [ka-], m. -s, pl. -tē're, raksturs, m. -ähnlichkeit, f. rakstura līdzī-gums, m. -bildung, f. rakstura veidošana, f.

charakterfest [ka-], raksturā stingrs; ein -er Mensch, cilvēks ar stingru raksturu.

charakterisieren [ka-], v. a. raksturot.

Charakteristik [ka-], f. pl. -en, raksturojums, m.

charakteristisch [ka-], raksturīgs.

charakterlos [ka-], I. adj. bezrakstura-; • sein, būt bez rakstura; II. adv. vieglprātīgi; nekrietni.

Char'latan [schar-], m. -s, pl. -s, šarlatāns, m. (1. lielmutis, m.; 2. pūšļotājs, m.).

Chaussee' [schoße], f. pl. -n, šoseja, f. -bau, m. šosejas taisīšana, f.

Chef [schāf], m. -s, pl. -s, šefs, m.; priekšnieks, m.

Chemie', f. ķīmija, f.

Chē'miker, m. -s, pl. », ķīmiķis, m.

Chimä're, f. pl. -n, 1. chimēra (Myth. ugunīgs briesmonis); 2. [sch-], māņi, m. pl.; izperinājums, m.

Chirurg', m. -en, pl. -en, chirurgs, m.

Cho'lera [ko-], f. cholera, f.

Chor [kör], m. -(e)s, pl. Chö're, (von Sängern od. im Drama) koris, m.; im korī; Männer vīru koris; gemischter

jaukts koris.

Christ'lļābend [krist-], m. ziemsvētku vakars, m. -baum, m. ziemsvētku eglīte, f.

Christ'enliebe, f. kristīgā mīlestība.

Christ'us [kri-], m. Kristus, m.; vor Christi Geburt, priekš Kristus dzimšanas (abgek. pr. Kr.). -kirche, f. Kristus baznīca, f.

Chronik [krö-], f. pl. -en, chronika, f.

Chronologie', f. pl. -(e)n, chronoloģija, f.

D.

dā, I. adv. 1. (dort) tur, še; von no turienes, no šejienes; hier und šur tur; anwesend sein, būt klāt; vorhanden sein, būt, eksistēt; ich bin gleich wieder būšu tūlīt atkal klāt; das ist schon - gewesen, tas jau bijis; 2. (alsdann) tad, te; » antwortete er,

te viņš atbildēja; von « an, no tās vietas od. no tā brīža sākot; 3. (in diesem Falle) šai gadījumā; • kann man sagen, šai gadījumā var teikt; II. conj. 1. (als) kad; « er sich verheiratete, kad viņš apprecējās; 2. (weil) tādēļ ka, ievērojot to, ka ...; «er sein Wort nicht gehalten hat, ievērojot to, ka viņš savu vārdu nav turējis.

dabei' (an der Spitze des Satzes: dä'bei), adv. 1. (Ort) pie tam; (nahe bei) blakus, tuvumā; (dazu) turklāt; er war als ..., viņš bija klāt, kad ...; was ist denn »? kas tad tur par ļaunu? es bleibt also tātad paliek, kā norunāts; 2. (außerdem) bez tam; 3. (trotzdem) tomēr.

dabei'stēhen, v. n. (v. stehen) stāvēt klāt.

dā'bleiben, v. n. (v. bleiben) palikt te; neaiziet.

Dach, n. -es, pl. Dāch'er, jumts, m. dem. jumtiņš, m.; fig. paspārne, f.; (Wetterdach) nojume, f.; pažobele, f.; (der Raum unter dem Dache, auch fig.) pajumte, f.; ein « decken, jumt namu; ein « abdecken, noplēst jumtu; unter 6 bringen, dabūt zem jumta; fig. noglabāt, dabūt vietā; prv. ein Sperling in der Hand ist besser als zehn auf dem -e, labāk zīle rokā nekā mednis kokā.

Dach'||balken, m. jumta sijas, f. pl. -balustrade, f. jumta margas, f. pl.

Dach'deckung, f.-jumta nosegums, m.

dach'en, v. a. jumt (namu).

Dach'ļļfahne, f. vējloks, m. -frist, m. jumta kore, f.

Dach'ļļgesims, n. jumta dzega, f. -giebel, m. zelmenis, m.r jumtgale, f.

Dach||pfannen, f. pl. kārniņi, m. pl., dakstiņi, m. pl. -reiter, m. jumta dzērvī-tes, f. pl. -rinne, f. tekne, f. -spitze, f. jumta čukurs, m.

Dachs, m. -(s)es, pl. -(s)e, āpsis, m.

Dachs'||bau, m. āpšu ala, f.; (Ort, wo viele Dachse hausen) āpšiene, f. -beil, n. teselis, m.

dachs'beinig, adj. līkkājains, līkām od. āpša kājām.

Dachs'falle, f. āpšu lamatas, f. pl.

dachs'grau, adj. pelēks kā āpsis.

Dachs'hund, m. taksis, m.; āpšu suns, m.

Dach'tel, f. pl. -n, fam. pliķis, m.

Dach'ung, f. jumšana, f.

dā'durch, adv. ar; tādējādi.

dafür', adv. par to; was geben Sie »? cik Jūs par to dosit? er ist » bestraft worden, daß er gelogen hat, viņš so-

dīts par melošanu; da'für gibt es kein Mittel, tur nav neviena līdzekļa, dafür'halten, v. n. (v. halten) domāt, šķist; ich halte dafür, daß wir gehen, man šķiet mums jāiet, dage'gen (an der Spitze des Satzes: dä'-gēgen), adv. pret to, turpretim; ich habe nichts man tur nekas nav pretim; wenn Sie nichts haben, ja Jūs ar to esat mierā; da'gegen hilft nichts, tur nekas nelīdz, daheim', adv. mājās; dzimtenē, dahēr' (an der Spitze des Satzes: dāhēr), adv. (von dorther) no turienes; (davon) no tam; II. dahēr, conj. (also) tātad, (deshalb) tālab, dahin' (an der Spitze des Satzes: dā'hin), adv. 1. turp, uz turieni; (soweit) tik tālu; bis da'hin, līdz tai vietai, līdz tam laikam; da'hin und dorthin, šurpu turpu; dahin ist es gekommen, lieta nokļuvusi tik tālu; 2. (vergangen, verloren) beigts, pagalam; fig. meine Ruhe ist man miers pagalam, dahin'|fahren, v. n. (v. fahren) aizbraukt; (sterben) nomirt, -fallen, v. n. (v. fallen) nokrist, -fliegen, v. n. (v. fliegen) aizlaisties.

dahin'||gēhen, v. n. (v. gehen) 1. aiziet; 2. (von der Zeit) aiztecēt; 3. (verloren gehen) zust. -gehören, v. n. 1. piederēt (pie kā); 2. attiekties (uz ko), -jagen, v. n. aizsteigties, -müssen, v. n. ich muß dahin, man jādodas turpu, -scheiden, v. n. (v. scheiden) šķirties, nomirt, -siechen, v. n. pamazām novārgt.

dahin'ten, adv. tur, iepakaļ, dahin'ter, adv. aiz tā; fig. es steckt etw.

tur kaut kas slēpjas, dahin'terkommen, v. n. (v. kommen) atklāt noslēpumu, izzināt, da'hinwärts, adv. uz to pusi. dā'mālig, adj. toreizējs, to laiku-, dā'māls, adj. toreiz, tai laikā. Dā'me, f. pl. -n, dāma, f.; kundze, f.; die vornehme » spielen, uzstāties kā lielai dāmai. Dä'melack, m. -s, pl. -s, muļķis, m. Dā'men||bekanntschaft, f. pazīšanās ar

dāmām, -brett, m. dambrets, m. Dam'hirsch, m. dambriedis, m.; lāsainais briedis.

damit' (an der Spitze des Satzes: dä'mit), I. ar to; ich bin - zufrieden, ar to es esmu mierā; er geht « um, sein Haus zu verkaufen, viņš nodomājis pārdot savu namu; II. damit', conj. lai; ~ Sie es wissen, lai Jūs to zinātu, däm'lich, adj. aušīgs.

Damm, m. -es, pl. Däm'me, (Deich) dambis, m.; zemes uzbērums, m.

Damm'||arbeiten, f. pl. zemes darbi, m. pl. -bruch, m. dambja sabrukums, m.; (Anatom.) starpenes trūkums, m. -rut-schung, f. uzbēruma saplakšana, f.

däm'men, I. v. a. 1. aizdambēt, aizsprostot; 2. fig. savaldīt; II. v. n. celt dambi.

däm'merig, adj. 1. krēslains; es wird krēsla metas; 2. fig. (unbestimmt) tumšs, nenoteikts.

Dämmerlicht, n. krēsla, f.; der Tag fing kaum zu dämmern an, als wir uns auf den Weg begaben, mazā krēsliņā mēs devāmies ceļā.

däm'mern, v. n. aust; a) (am Abend) krēsla metas; b) (am Morgen) diena aust, gaisma aust od. svīst; fig. es dämmert mir in der Seele, manā dvēselē rodas nojauta.

Däm'merstunde, f. in der pavakarē, mijkrēslā.

Däm'merung, f. pl. -en, (Abenddämmerung) krēsla, f.; dem. krēsliņa, f.; (Morgendämmerung) ausma, f.; dem. ausmiņa, f.

Dä'mon, m. -s, pl. Dämonen, daimons, m.

dämö'nisch, adj. daimonisks.

Dampf, m. -es, pl. Däm'pfe, garaiņi, m. pl.; tvaiks, m.; (nasser) suta, f.; mit vollem pilnā spēkā.

Dampf||bad, n. pirts, f.; ein nehmen, iet pirtī, sautēties, -boot, n. tvaikonis, m.

dam'pfen, v. n. 1. kūpēt; - lassen, kūpināt; 2. fam. (rauchen) pīpēt.

dämp'fen, v. a. 1. (von Speisen) sutināt, sautēt; 2. fig. (schwächen) pavājināt; (von der Stimme) klusināt; (vom Lichte) blāvot; (von Schmerzen) remdēt; (vom Feuer) apslāpēt; (vom Aufstande) apspiest; mit gedämpfter Stimme, klusinātā balsī.

Dam'pfer, m. -s, pl. tvaikonis, m.

Däm'pfer, m. -s, pl. 1. apslāpētājs, m.; 2. (Tondämpfer) klusinātājs, m.

dampfig, adj. dūmains, dvingains.

Däm'pfigkeit, f. dusulis, m.; aizdusa, f.

Dampf||kessel, m. tvaiku katls, m. -kraft, f. garaiņu spēks, m.; tvaiku spēks, m. -schiff, n. tvaikonis, m.

danach' (an der Spitze des Satzes: dä'-nach), adv. 1. pēc tam; sich - richten, ievērot (ko); - handeln, tā rīkoties; 2. (nachher) pēc, pēcāk, (dann) tad.

Dan'dy [dändi], m. -s, pl. -s od. -dies, dendijs, m. (modes ģeķis).

I Dä'ne, m. -n, pl. -n, dānis, m.134

danē'ben, adv. blakus, līdzās, danie'der, adv. zemē, gar zemi. -beugen, v. a. 1. noliekt zemē; 2. fig. nomākt, -liegen, v. n. (v. liegen) 1. gulēt zemē, gulēt gultā; 2. fig. slimot; (von Städten) izpostīt; der Handel liegt tirdzniecība apstājusies. Dank, m. -s, 1. pateicība, f.; - sagen, pateikties; ich statte Ihnen meinen ~ dafür ab, es Jums par to pateicos; großen »! lielu paldies! Gott sei «! paldies Dievam! 2. (jemm. für etw.) zu - verpflichtet sein, būt (kādam par ko) pateicību parādā; mit - annehmen, piejemt pateicīgi. Dank'ļļadresse, f. pateicības adrese, f. dank'ljbār, adj. 1. pateicīgs; (erkenntlich) atzinīgs; 2. fig. eine -e Rolle, pateicīga loma. Dank'bārkeit, f. », pateicīgums, m.; aus

- (für jemn.), aiz pateicības (pret kādu).

Dank'Hbezeigung, f. od. -bezeugung, f.

pateicības pierādījums, m. dan'ken, v. n. 1. pateikties; 2. (vergelten) atdarīt, atlīdzināt, dank'erfüllt, adj. pateicības pilns. Dank'gottesdienst, m. pateicības dievkalpojums, m. dann, adv. 1. (Zeit) tad, (zu der Zeit) tai laikā, toreiz, (alsdann) pēc tam; ~ und wann, (zuweilen) reizēm, dažkārt; (hier u. da) šad un tad; 2. (Bedingung) šai gadījumā, dan'nen, adv. von « gehen, aiziet; von

- er kommen wird, no kurienes viņš atnāks.

daran' (od. dran; an der Spitze des Satzes: dā'ran), adv. pie tam; nahe turpat, bez maz; ich habe - gedacht, es par to esmu domājis; fig. es liegt mir viel šī lieta man ļoti svarīga; fig. ich war drauf und dran, es ihm zu sagen, es viņam pašu laiku gribēju teikt. d(a)ran'ļļgehen, v. n. (v. gehen) ķerties (pie kā) klāt. -glauben müssen, v. n. ciest; iet bojā; mirt. -kommen, v. n. (v. kommen) tikt klāt; er wird schon gan jau pienāks viņa rinda, -liegen, v. n. was kann dir - liegen? kas tev tur var būt? darauf (od. drauf; an der Spitze des Satzes: dā'rauf), adj. 1. (Ort) uz to, virsū; lege das Buch liec grāmatu virsū; fig. merken Sie ievērojiet to; fig. verlassen Sie sich paļaujieties uz to; fig. wie sind Sie - gekommen? kā Jums tas ienācis prātā? 2. (Zeit) pēc tam, tad; drei Tage

trīs dienas vēlāk; den Tag otrā dienā.

d(a)rauf̦ļļgēben, v. a. (v. geben) uzdot virsū; piemaksāt, -halten, v. a. (v. halten) cienīt; (beobachten) ievērot, daraus' (od. draus; an der Spitze des Satzes: dāraus), adv. no tā; man sieht *, no tā redzams; was wird endlich » werden? kas no tā beigās iznāks? fig. ich mache mir nichts par to es nekā nebēdāju.

dar'ben, v. n. ciest trūkumu; dzīvot trūkumā.

Darben, n. -s, trūkuma ciešana, f. dār'bieten, I. v. a. (v. bieten) pasniegt; dāvāt; II. v. refl. sich gadīties; wenn sich eine Gelegenheit - sollte, ja rastos gadījums, dār'bringen, v. a. (v. bringen) pasniegt;

dāvāt; ein Opfer ziedot. Dār'bringung, f. pl. -en, pasniegšana,

f.; pasniegums, m. darein' (od. drein; an der Spitze des Satzes: dā'rein), adv. tur iekšā; gieße Wasser ielej tur ūdeni. d(a)rein'ļļlegen, v. refl. sich iemaisīties. -mengen od. -mischen, v. refl. sich iejaukties starpā, -rēden, v. n. iejaukties sarunā, darf v. dürfen.

darin' (od. drin; an der Spitze des Satzes: dārin), adv. iekšā, tur; ~ besteht die ganze Kunst, tur pastāv visa māksla; da'rin irren Sie sich, tur Jūs maldāties; «. hast du recht, tur tev taisnība.

dār'lēgen, v. a. likt priekšā, (zeigen) rādīt, (beweisen) pierādīt, (erklären) izskaidrot.

Dār'lēgung, f. pl. -en, izskaidrošana, f.;

izskaidrojums, m. Dār'lēhen, n. aizdevums, m.; aizjēmums, m.

Dār'lehnskasse, f. aizdevu kase,, f.

dār'leihen, v. a. aizdot.

Dār'leiļļher, m. aizdevējs, m. -hung, f. »,

aizdošana, f.; aizdevums, m. Darm, m. -(e)s, pl. Där'me, zarna, f.; dem. zarniņa, f.; zu den Därmen gehörig, zarnu-. Darm'ifausleerung, f. zarnu izkārnījumi, f. pl. -bein, n. zarnu kauls, m. «Verengung, f. zarnas sašaurinājums, m. -verschlingung, f. zarnu samežģījums, m.

darnach', darnē'ben, darnie'der, v. da-

' nach, daneben, danieder, darob' v. darüber.

Dar're, f. pl. -n, (Trockenkammer) kal-tētava, f.; (für Malz) iesalnīca, f.darreichen — davoneilen

135

dār'reichen, v. a. pasniegt, padot. Dār'reichung, f. pl. -en, pasniegšana,

f.; pasniegums, m. dar'ren, v. a. kaltēt, žāvēt, dār'stellen, I. v. a. 1. (vorzeigen) parādīt, izrādīt; 2. (auf chemischem Wege) sagatavot; 3. (schildern) tēlot, (ausdrük-ken) izteikt; 4. eine Rolle tēlot lomu; ein Stück izrādīt lugu; II. v. refl. sich >, parādīties, izrādīties. Dār'steller, m. -s, pl. 1. izrādītājs, m.; (Beschreiber) aprakstītājs, m.; 2. . einer Rolle, lomas tēlotājs, m. Dār'stellung, f. 1. (Vorzeigung) parādīšana, f.; 2. (auf chemischem Wege) preparēšana, f.; 3. (Darlegung) izskaidrošana, f.; 4. (Schilderung) tēlošana, f.; 5. (Aufführung) izrādīšana, f.; izrāde, f.

Dār'stellungsļļārt, f. 1. (auf chemischem Wege) preparēšanas veids, m.; 2. izrādīšanas veids, m. -gäbe, f. tēlošanas dāvanas, f. pl. -kunst, f. tēlošanas māk-_sla1 f.

dar'tun, v. a. (v. tun) izlikt; pierādīt, darü'ber (od. drü'ber; an der Spitze des Satzes: dä'rüber), adv. 1. par to; man muß ein Brett -» legen, jāliek dēlis pāri; fig. - nachdenken, pārdomāt par to; fig. ich weiß nichts par to es nekā nezinu; 2. fig. virs tā; virsū; lege ein Tuch liec lakatu virsū, darū'berļļfallen, v. n. (v. fallen) uzkrist virsū, -gēhen, v. n. (v. gehen) iet pāri.

darum' (od. drum; an der Spitze des Satzes: darum), adj. 1. ap to; fig. alles, was drum u. dran hängt, viss, kas tur klāt; 2. fig. tāpēc, tādēļ, tālab; (dafür) par to; ich bitte Sie es Jums to lūdzu, darum'ļļbringen, v. a. (v. bringen) (jemn.) atjemt (kādam) to. -kommen, v. n. (v. kommen) zaudēt to. darunter (od. drun'ter; an der Spitze des Satzes: dā'runter), adv. 1. tur apakšā, zem tā; fig. dā'runter steckt ein Geheimnis, tur slēpjas kāds noslēpums; 2. fig. to starpā, tai skaitā; es sind einige to starpā ir daži. dā'sein, v. n. (v. sein) 1. būt; 2. būt klāt.

Dā'sein, n. -s, 1. esamība, f.; esība, f.; pastāvēšana, f.; der Kampf ums dzīves cīņa; 2. (Anwesenheit) klātbūtne, f.

Dā'seinsberechtigung, f. dzīves tiesība,

f.; tiesība dzīvot, daselbst', turpat.

dā'sitzen, v. n. (v. sitzen) tur sēdēt.

das'jēnige, v. derjenige.

daß, conj. 1. ka; ich sah, du kamst, es redzēju, ka tu nāci od. (besser) es redzēju tevi nākam; der Tischler ging fort, ohne ~ er bezahlt hätte, galdnieks aizgāja nesamaksājis; 2. (damit) lai; sage ihm, «. es zu mir komme, saki viņam, lai viņš nāk pie manis.

dā'stēhen, v. n. (v. stehen) 1. tur stāvēt; 2. būt (par); er steht allein in der Welt da, viņš viens pats pasaulē.

Dā'ta od. Dā'ten, n. pl. 1. (Angaben) ziņas, f. pl.; 2. (von der Zeit) dati, m. pl.

datie'ren, I. v. a. datēt, nolikt od. uzrakstīt datumu; II. v. n.; III. v. refl. sich rakstīts, noticis; dieser Brief datiert vom 20. Mai, šī vēstule rakstīta 20. maijā.

Dā'tiv, m. -s, pl. -e, datīvs, m.

Dat'tel, f. pl. -n, datele, f. -baum, m. dateļu koks, m.

Dā'tum, n. -s, datums, m.; mēneša diena, f.; vom heutigen no šīs dienas datuma.

Dau'be, f. pl. -n, (koka trauks) galdiņš, m.

Dau'er, f. ilgums, m.; das wird nicht von sein, tas ilgi nepastāvēs; die -des menschlichen Lebens, cilvēka mūžs, m.

dau'erhaft, adj. izturīgs; (langwährend) ilgs,- (beständig) pastāvīgs.

Dau'er||haftigkeit, f. izturīgums, m. -öbst, n. ziemas augļi, m. pl.

dau'ern, I. v. a. modināt žēlumu; er dauert mich, man viņa žēl; II. v. n, (währen) ilgt, pastāvēt; meine Freude dauerte nicht lange, mani prieki drīz nobeidzās.

Dau'men, m. -s, pl. īkšķis, m.; īkstis, m. (ģen. īkšķa); einen . breit, īkšķa platumā.

Däum'ling, m. -s, pl. -e, 1. (zum Schutze des Daumens) uzīkstis, m.; 2. fig. īkstītis, m.

Dau'ne, f. pl. -n, dūna, f.; pūka, f.

Dau'nenļļbett, n. pēlis, m. -kissen, n.

dūnu spilvens, m.

Daus, n. -(s)es, pl. Däu'ser, od. Dause, dūzis, m.

davon' (an der Spitze des Satzes: dā'-von), adv. no tā (no tās, no tiem); still »! par to vairs nerunāsim! was habe ich «? kas man no tā atlēks?

davon'|[eilen, v. n. aizsteigties projām, -laufen, v. n. (v. laufen) aizskriet projām; (jemm.) atstāt (kādu), -machen, v. refl. sich «, aizbēgt, izmukt.136

davor — deinige

davor' (an der Spitze des Satzes: da'-vor), adj. 1. tur priekšā, priekšā; legen Sie ein Schloß liekat tur atslēgu priekšā; 2. no tā; davor behüte uns Gott! no tā mūs Dievs lai pasarga! davor'jļlegen, v. a. likt priekšā, -stehen, v. n. (v. stehen) būt priekšā od. stāvēt priekšā, dawl'der, adv. pret to. dazū' (an der Spitze des Satzes; dā'zu), adv. 1. pie tam, (außerdem) bez tam; ich kann nichts - tun, es tur nekā nevaru darīt; 2. turklāt; er ist arm und noch kränklich viņš nabags un vēl slimīgs turklāt, dazugehören, v. n. piederēt tur klāt; er

gehört auch dazu, viņu skaita līdzi, dazū'lēgen, v. a. pielikt klāt. dazwischen, adv. 1. pa to starpu; starpā;

2. (sich einmengen) iejaukties starpā. dazwisch'en|!lēgen, v. a. likt starpā.

-rēden, v. n. iejaukties sarunā. Debüt' [-bü], n. -s, debija, f. (pirmā uzstāšanās).

Deck, n. -s, pl. -e, (kuģa) klājs, m. Deck'farben, f. pl. sedzējas krāsas, f. pl. Deck'balken, m. griestu sija, f. Deck'e, f. pl. -n, 1. sega, f.; (Überzug) pārvelkamais; (Umschlagdecke der Frauen) sagša, f.; sedzene, f.; (speziell eine wollene) villaine, f.; (leinene) snātne, f.; (geteerte, zum Bedecken von Waren etc.) brazils, m.; 2. (Zimmerdecke) griesti, m. pl. Deck'el, m. -s, pl. 1. (auf Gefäßen, an Büchern) vāks, m.; dem. vāciņš, m.; 2. fam. (Hut) cepure, f. deck'eln, I. v. a. 1. apvākot; 2. fam. (jemn.) sabārt (kādu); II. v. n. fam. nojemt cepuri, deck'en, I. v. a. 1. segt, apsegt, apklāt; den Tisch klāt galdu; ein Haus apjumt namu; 2. (beschützen) aizsargāt; 3. (bezahlen) samaksāt; die Kosten segt izdevumus; II. v. refl. sich 1. apsegties; sich (gegen etw.)

aizsargāties (pret ko); 2. (kongruent sein) sagulties. Deck'en, n. -s, 1. segšana, f.; des Tisches, galda klāšana, f.; 2. (Beschützen) aizsargāšana, f. Deck'en||flechter, m. mašu pinējs, m.

-gemälde, n. griestu gleznojums, m. Deck'er, m. -s, pl. jumiķis, m. Deck'ung, f. pl. -en, 1. v. Decken, 2. er war mit der » des Rückzuges betraut, viņam bija uzdots aizsargāt atkāpšanos; 2, (gedeckte Stellung) pajumte, f.; (Sicherheit) drošība, f.; ohne neaizsargāts; ohne «. lassen, atstāt

neaizsargātu; 3. (Bezahlung) samaksa, f.; zur - der Kosten, lai segtu izdevumus.

defekt', adj. 1. (beschädigt) defekts, sabojāts; 2. (unvollständig) nepilnīgs, defektiv', adj. defektīvs, trūkumains, nepilnīgs.

definie'ren, v. a. definēt (izskaidrot,

skaidri aprādīt jēdzienu). Dē' gen, m. -s, pl. •*, zobens, m. Degeneration', f. pl. -en, deģenerācija,

f.; iedzimtība, f. Dē'gen||ļfisch, m. zobena zivs, f. -klinge, f. zobena asmens, m. -knopf, m. zobena pumpa, f. quaste, f. zobena pušķis, m. -scheide, f. zobena maksts, f. pl.

dehn'bar, adj. 1. stiepj ams, staipāms, (von Metallen) valkans, (von Gasen) izplatāms; 2. fig. dažādi tulkojams, nenoteikts. Dehn'bārkeit, f. 1. stiepumspējas, f.

pl.; 2. fig. nenoteiktība, f. deh' nen, I. v. a. 1. (ausdehnen) stiept, staipīt, (erweitern) paplašināt, (verlängern) pagarināt; 2. (in die Länge ziehen) vilcināt; gedehnter Vokal, stiepts patskanis; II. v. refl. sich stiepties, staipīties, (sich erweitern) paplašināties, (sich verlängern) pagarināties. Deh'nen, n. -s, v. Dehnimg. Deh'nung, f. pl. -en, izstiepums, m.;

(Verlängerung) pagarinājums, m. Deh'nungszeichen, n. gaŗuma zīme. Deich, m. -(e)s, pl. -e, dambis, m.; aiz-dambējums, m.; einen . aufführen, uzmest dambi. Deich'bau, m. dambja uzmešana, f. dei'chen, v. n. uzmest dambi. Dei'cher, m. -s, pl. dambja strādnieks, m.

Deich'schāden, m. dambja bojājums, m. Deich'sel, f. -n, dīstele, f. -pfērd, n.

dīsteles zirgs, m. -Stange, f. dīstele, f. dein (Genetiv von du), tevis, dein (dei'ne, dein), adj. poss. 1. tavs (tava); (wenn auf das Subj. sich beziehend) savs (sava); -e Eltern, tavi vecāki; nimm du -e Mütze, jem savu cepuri; 2. (= der, die, das deinige) tavējs (tavēja); das ist tas pieder tev, tas ir tavējs, deinesgleichen, tev līdzīgs. dei'net||ļhalben od. -wēgen, od. um -willen, adv. tevis dēļ, tevis pēc. dei'nige, (der, die das), prn. poss. tavējs (tavēja); das D-, tavējs; die D-n, tavēji.Dekan — derjenige

137

Dekān', m. -s, pl. -e, dekāns, m. (1. fakultātes priekšnieks; 2. katoļu augstāks garīdznieks), deklamie'ren, v. a. deklamēt, deklarie'ren, v. a. deklarēt, deklinie'ren, v. a. deklinēt, locīt. Dekoration, f. pl. -en, dekorācija, f. dekorie'ren, v. a. dekorēt. Dekrēt', n. -(e)s, pl. -e, dekrēts, m. (1.

valdības pavēle; 2. tiesas spriedums), delegieren, v. a. deleģēt, nosūtīt; der

Delegierte, delegāts, m. delikāt', adj. delikāts, gards, demaskie'ren, v. a. atmaskot. Dementi n. -s, pl. -s, atsaukums, m. Demokrāt', m. -en, pl. -en, demokrāts, m. Demonstration', f. pl. -en, demonstrācija, f.

De'mut, f. pazemība, f.; pazemīgums, m.

dē'miitig, adj. pazemīgs.

dē'miitigen, I. v. a. pazemot; II. v. refl.

sich pazemoties. Dē'mūtigkeit, f. v. Demut. Dē'miitigung, f. pl. -en, pazemošana,

f.; pazemojums, m. dē'mūtsvoll, adj. pazemības pilns, dēm'zufolge, conj. ievērojot to. deng'eln, v. a. (izkapti) kāpināt od. bru-cināt.

Denk'ārt, f. domāšanas veids, m. denk'bār, adj. domājams; (möglich) iespējams; auf die » einfachste Weise, visvienkāršākā veidā. Denk'blatt, n. piemiņas lapa, f. denk'en, I. v. a. (denk'e; dach'te; gedacht') domāt; ich dachte, er wäre krank, es domāju, ka viņš saslimis; II. v. n. 1. domāt, (nachdenken) pārdomāt; hin und her domāt šā un tā; der Mensch denkt, Gott lenkt, cilvēks domā, Dievs dara; 2. (gedenken) būt nodomājušam, gribēt; ich denke morgen abzureisen, es gribu od. esmu nodomājis rīt aizceļot; III. v. refl. sich iedomāties; - Sie sich mein Erstaunen, iedomājieties manu pārsteigumu.

Denk'en, n. -s, domāšana, f.; durch vieles daudz domājot. Denk'er, m. -s, pl. domātājs, m. denk'fähig, adj. domāt spējīgs; er ist nicht mehr viņš vairs nespēj domāt. Denkt'fähigkeit, f. domāšanas spēja, denk'faul, adj. kūtrs domāšanā. Denk'ļļfreiheit, f. domu brīvība, f. -mal, n. piemineklis, m. -schrift, f. piemiņas raksts, m. -spruch, m. domu grauds, m.

denk'würdig, adj. pieminams, piemiņas cienīgs.

Denkwürdigkeit, f. 1. (Wichtigkeit) svarīgums, m.; 2. vēsturiski ievērojamas vietas, f. pl. denn, conj. 1. jo; tāpēc ka; er geht nicht aus, - er ist krank, viņš neiet laukā, tāpēc, ka viņš saslimis; 2. tad; wo ist er -? kur tad viņš ir? wie so kā tad tā? (= als) kā, nekā; mehr * einmal, vairāk nekā reizi, den'noch, conj. tomēr, taču. denunzie'ren, v. a. denuncēt, slepeni apsūdzēt.

deponie'ren, v. a. deponēt, noguldīt. Depot' [-pö], n. -s, pl. -s, 1. (Niederlage, noliktava, f.; 2. (das Hinterlegte) noguldījums, m. Depression', f. pl. -en, depresija, f.; 1. noslīdēšana, f.; 2. (niedrigster Luftdruck) zemākais gaisa spiediens; 3. (Niedergeschlagenheit) nospiests gara stāvoklis, m. deprimie'ren, v. a. nomākt; er sieht sehr deprimiert aus, viņam dūša pavisam sašļukusi. Deputāt', n. -(e)s, pl. -e, deputāts, m. dēr (die, das), I. art. fehlt im Lett., II. prn. dem. 1. (= dieser, diese, dieses) šis, m.; šī, f.; 2. (= der-, die-, dasjenige) tas, m.; tā, f.; III. prn. rel. kuŗš, kuŗa od. tas. dēr'ārt, adv. tādējādi, dēr'ārtig, adj. tādējāds. derb, I. adj. 1. (fest) ciets; -er Verweis, bargs rājiens; 2. (grob) rupjš, raupjš; -e Antwort, rupja atbilde; II. adv. 1. (fest) cieši; 2. (grob) rupji. Derb'heit, f. pl. -en, 1. (Stärke) stiprums, m.; 2. (Grobheit) rupjums, m., raupjums, m. dereinst', adv. 1. (in der Zukunft) reiz, turpmāk; 2. (ehemals) citreiz, senāk, dē'ren, 1. (Genetiv der Mehrzahl von der) kuŗu; 2. to; ich habe - fünf, man ir pieci no tiem. dē'rentļļhalben od. -wegen, od. um -willen, conj. 1. to dēļ; 2. kuŗu dēļ. dē'rer, (Genetiv der Mehrzahl von der, 2) to.

der'gestalt, adv. tādejādi, tā, tadā veida, dergleichen, adj. tāds, šāds, tam līdzīgs; - Leute, tādi ļaudis; in Fällen, tādos gadījumos, dēr'jēnige (die'jēnige, das'jēnige) (pl. die'jēnigen) prn. dem. tas, m.; tā, f.;

welcher, tas, kas; - ist glücklich, welcher zufrieden ist, laimīgs tas, kas pieticīgs.138

derselbe (die'selbe, das'selbe) (pl. dieselben) prn. 1. tas pats, m.; tā pati, f.; ein u. dasselbe, gluži tas pats; 2. tas, tā. dērzeit', adv. tagad, tai laikā, des, Genetiv von der u. das. desertie'ren, v. n. dezertēt, atstāt karogu.

desgleichen, adv. arī, tāpat; er ist ein Mann, « man wenig findet, viņš ir vīrs, kādu pasaulē maz. des'halb, adv. tāpēc, tādēļ, tālab, desinfizie'ren, v. a. dezinficēt. Despot', m. -en, pl. -en, despots, m. (patvaldnieks, varmāka), des'sen, prn. 1. (Genetiv von derselbe),

tā; 2. (Genetiv von welcher) kuŗa. dessenun'geachtet, adv. neievērojot to,

tomēr, par spīti. Dessērt' [-ßär], n. -s, deserts, m. Destillation', f. pl. -en, destillācija, f.;

destillēt, v. a. tīrīt, dest'o, adv. - mehr, jo vairāk; prv. je mehr man hat, «. mehr will man haben, jo ir, jo grib. destruktiv, adj. destruktīvs, postīgs. des'wēgen, adv. u. conj. tādēļ, tālab, tāpēc; eben », taisni tādēļ. Detail' [-tai], n. -s, pl. -s, sīkums, m.; en detail, sīkumos; en gros et en detail, lielumā un mazumā. Detektive, m. -s, pl. -s, detektīvs, m.;

slepenpolicists, m. determinier'en, v. a. cieši nosacīt, iepriekš noteikt, deucht v. dünken.

Deut, m. -(e)s, pl. -e, mazs holandiešu naudas gabals; nicht einen «, ne nieka.

deu'ten, I. v. a. 1. iztulkot, izskaidrot; die Sterne zīlēt no zvaigznēm; II. v. n. (auf etw.) 1. (zeigen) parādīt (ko); 2. fig. (ankündigen) iepriekš pasludināt (ko); das deutet auf Regen, tas norāda uz lietu. Deu'ter, m. -s, pl. iztulkotājs, m. Deut'ler, m. -s, pl. sagrozītājs, m. deutlich, adj. skaidrs; das ist klar und tas ir skaidri un gaiši; -e Handschrift, skaidri salasāms rokraksts. Deutlichkeit, f. «, skaidrība, f. deutsch, I. adj. vācu-, vāciešu-, vācisks; das D-e Reich, Vācija, f.; D- lernen, mācīties vācu valodu; der (die) D-e, vācietis, m.; vāciete, f.; II. adv. vāciski; « sprechen, runāt vāciski. Deutschland, n. -s, Vācija, f. Deu'tung, f. pl. -en, iztulkošana, f.; iztulkojums, m.

Deviation' [-wi-J, f. pl. -en, deviļicija,

f.; novēršanās no ceļa. Devī'se [-wī-J, f. -, pl. -n, devīze, f.;

vadošais princips, devot' [-wöt], adj. 1. (fromm) dievbijīgs;

2. (ehrerbietig) goddevīgs. Dezem'vir [-wir], m. -s, od. -n, pl. -n,

decemvīri, m.; desmitvīri, m. dezent', adj. decents, atturīgs. Dezentralisation', f. decentralizācija, f.;

atsvabināšana no centra varas, dezentralisieren, v. a. decentrālizēt. Dezem'ber, m. decembris, m. Dezi- in Verbindungen: desmitā daļa. -gramm, n. decigrams, m. (grama desmitā daļa). Dezimāl'bruch, m. decimāldaļa, f. Diagnö'se, f. pl. -n, diagnoze, f.; slimību noteikšana, f.; eine - stellen, noteikt slimību. Diagonāle, f. pl. -n, diagonāle, f.;

iešķērse, f. Dialekt, m. -es, pl. -e, dialekts, m.; izloksne, f.

Dialog', m. -s, pl. -e, dialogs, m.; div-runa, f.

Diamant', m. -en, pl. -en, diamants, m. Diā'meter, m. -s, pl. diametrs, m.;

caurmērs, m. diametrāl', adj. diametrāls, pretim stāvošs.

Diät', f. «., diēta, f.; «. halten, ieturēt diētu.

dich, Akkusativ von du, tev. dicht, I. adj. (zusammengedrängt) blīvs; dichter Kalkstein, blīvs kaļķakmens, m.; (undurchdringlich) biezs; ein -er Nebel, bieza migla; ein -er Wald, biezs mežs; -er Bart, kupla bārda; II. adv. » säen, bieži sēt; - belaubt, kupls.

Dich'te, f. blīvums, m.; biezums, m. dich'ten, v. a. 1. (dicht machen) sablīvēt; (mit Werg verstopfen) aizbāzt;

2. Verse dzejot.

Dich'ten, n. -s, 1. dzejošana; 2. (Sinnen) sein - und Trachten, visas viņa domas un centšanās. Dichter, m. -s, pl. dzejnieks, m. -āder,

f. dzejas dāvanas, f. pl. Dich'terin, f. pl. -nen, dzejniece, f. dich'terisch, adj. dzejisks. Dich'tigkeit, f. blīvums, m.; biezums, m. Dich'tigkeitsgrad, m. blīvumkāpe, f. Dicht'kunst, f. dzejas māksla, f. Dich'tung, f. pl. -en, 1. (Gedicht) dzeja, f.j 2. (Erdichtung) sadzejojums, m.;

3. (Packung) blīvējums, m. Dichtungs'mittel, n. blīve, f. Dicht'werg, n. blīvējamās pakulas, f. pl.

dick, adj. 1. (nicht dünn) biezs; -es Brett, biezs dēlis; einen Zoll colla biezumā; er hat ein -es Fell, viņam bieza

āda; 2. (umfangreich) resns, (beleibt) tukls; -er Baum, resns koks; -er Mann, resnis, m.; 3. (nicht flüssig) biezs, sabiezējis; -er Nebel, bieza migla; -e Milch, biezpiens, m.; kūpināts piens; -e Grütze, biezputra, f.; 4. (reichlich vorhanden) kupls; -es Haar, kupli mati; 5. fam. (vertraut) tuvs; sie sind -e Freunde, viņi tuvi draugi, dick'āhrig, adj. kuplvārpains, kuplām vārpām.

Dick'bauch, m. resnvēderis, m. dick'beinig, adj. resnkājains. Dick'darm, m. resnā zarna. Dick'e, f. 1. (von Sachen) biezums, m.; resnums, m.; 2. (von Personen) resnums, m.; tuklums, m. dick'feilig, adj. biezādains. Dick'felligkeit, f. nejūiīgums, m. dickflüssig, adj. biezi šķidrs. Dick'häuter, m. -s, pl. », biezādis, m. dick'häutig, adj. biezādains, ar biezu ādu.

Dick'icht, n. -(e)s, pl. -e, biezoknis, m.;

biezumi, m. pl. Dick'kopf, m. 1. resna galva; 2. fig. (eigensinniger Mensch) rezgalis, m.; stūrgalvis, m. dick'köpfig, adj. 1. ar resnu galvu; 2.

fig. (eigensinnig) stūrgalvīgs. Dick'köpfigkeit, f. stūrgalvīgums, m. Dick'wanst, m. fam. resnvēderis, m. Didak'tik, f. didaktika, f.; mācīšanās

likumi, m. pl. Dieb, m. -es, pl. -e, 1. zaglis, m. auch: gaŗnadzis, m.; kramplauzis, m.; dem. zaglītis; 2. (am Licht) (dakts) atskāre, f.

Die'besbande, f. zagļu banda, f.; zagļu pūlis, m.

Die'bin, f. pl. -nen, zagle, f.; dem. zaglīte, f.

die'bisch, I. adj. zaglīgs; II. adv. 1. kā zaglis; in -er Weise, zagšus; 2. fam. sich . freuen, vareni priecāties. Dieb'stahl, m. -s, pl. -stähle, zādzība, f.;

- mit Einbruch, ielaušanās zādzība, f. die'jēnige v. derjenige. Die'le, f. <►, pl. -n, 1. (Brett) dēlis, m.; 2. (Fußboden) grīda, f.; 3. (Hausflur) priekšiņa, f.; 4. (Tenne) klons, m. die'len, v. a. likt grīdu, grīdot, izgrīdot. Die'len, n. -s, grīdas likšana, f.; grīdo-šana, f. -balken, m. grīdas sija, f. -lager, m. gulsnis, m. Dieler, m. -s, pl. », grīdu licējs, m.; grī-dotājs, m.

Die'ļļme, f. pl. -n, od. -men, m. -s, pl.

labības guba, f. die'nen, v. n. 1. kalpot; dem Staate kalpot valstij; Gott kalpot Dievam; 2. (taugen, nützen) derēt; (zu etw.) derēt (kam); die Feder dient tzum Schreiben, spalva der rakstīšanai; wozu dient das? kam tas der? 3. fam. (helfen) pakalpot, līdzēt; womit kann ich Ihnen ar ko es Jums varu pakalpot?

Die'ner, m. -s, pl. 1. (Bedienter) sulainis, m.; kalpotājs, m.; 2. fig. - des Staates, valsts ierēdnis, m.; 3. (Verbeugung) paklanīšanās, f.; (jemn.) einen «. machen, paklanīties (pret kādu), -in, f. pl. -nen, kalpone, f. -schaft, f. kalpotāji, m. plv dienlich, adj. derīgs; der Gesundheit veselīgs; für - erachten, atrast par labu.

Dien'lichkeit, f. derīgums, m. Dienst, m. -es, pl. -e, 1. (Arbeit) darbs, m.; kalpība, f.; dieses Pferd tut gute -e, šis zirgs ļoti derīgs; 2. einen -suchen, meklēt darbu; seinen - antreten, iestāties darbā; ein General außer - (od. a. D.), ģenerālis atvaļinājumā od. atvaļināts ģenerālis; 3. (Gefälligkeit) pakalpojums, m.; (jemm.) einen ~ erweisen, pakalpot (kādam) ar ko; die Füße versagen mir den es vairs nevaru nostāvēt uz kājām. Diens'tag, m. -s, pl. -e, otrdiena, f.; (des)

-s, otrdienām. Dienst'antritt, m. iestāšanās darbā, f. dienst'bār, adj. (untertan) padevīgs, paklausīgs.

Dienst'bārkeit, f. (Knechtschaft) kalpība, f.; (Abhängigkeit) atkarība, f. dienstbeflissen, adj. pakalpīgs, dienst'bereit, adj. gatavs pakalpot. Dienst'böte, m. kalpotājs, m. Dienstentlassung, f. atvaļinājums no darba.

dienst'ergēben, adj. padevīgs. Dienst'erweisung, f. pakalpojums, m. dienstfertig, adj. pakalpīgs. Dienstleute, kalpotāji, m. pl. dienstlich, adj. amata-, oficiāls; II. adv.

amata (pienākuma), oficiāli. Dienst'mädchen, n. od. -māgd, f. kalpone, f.

dienstpflichtig, adj. sein, 1. vajadzēt kalpot; 2. (militärisch) vajadzēt izpildīt karaklausību. Dienstreise, f. amata

ceļojums, m. Dienst'I{Wohnung, f. amata dzīvoklis, m. -zeit, f. darba laiks, m.; amata laiks,140

m.; seine aushalten, nokalpot savus gadus.

die'ser (die'se, die'ses od. dies), (pl. diese) prn. 1. (mit einem Substantiv verbunden) šis, m.i šī, f.; 2. (ohne Substantiv) tas, m.; tā, f.; dies ist wahr, tas tiesa.

dies'||falls, adv. šai gadījumā, tādā gadījumā. -jährig, adj. šī gada-, -māl, adv. šoreiz, -mālig, adj. šoreizējs, šīs reizes-, -seitig, adj. (örtlich) šaipusējs, šīs puses-.

dies'seit(s), I. adv. šaipus; II. prn. (mit dem Genetiv) šaipus; » des Flusses, šaipus upes.

Differenz', f. pl. -en, diference, f.; starpība, f.

differenzie'ren [-ziīren-], v. a. diferencēt, šķirot, dažādot.

Diktat', n. -(e)s, pl. -e, diktāts, m.; nach dem ~ schreiben, rakstīt pēc diktāta.

Diktā'tor, m. -s, pl. Diktatoren, diktā-tors, m. (neaprobežots valdnieks).

Dilem'ma, n. -s, pl. -s od. -ta, dilemma, f.; grūta izvēle starp divām nepatīkamām lietām.

Dilettant', m. -en, pl. -en, diletants, m.

Ding, n. lieta, f.j daikts, m.

Ding'chen, n. -s, pl. 1. lietiņa, f.; 2. meičiņa, f.

Ding'elchen, n. -s, pl. lietiņa, f.; sīku-miņš, m.

ding'en, I. v. a. (ding'e, dang, gedung'en) einen Arbeiter », saderēt od. salīgt strādnieku; einen Mörder uzpirkt slepkavu; II. v. n. tirgoties, kaulēties.

ding'ļļfest, adj. (jemn.) -machen, sajemt ciet od. apcietināt (kādu), -flüchtig, adj. ~ werden, izmukt no cietuma.

Dingsda, n. nepazīstama vieta.

Ding'wort, n. substantīvs, m.; lietas vārds, m.

dinie'ren, v. n. pusdienot.

Dink'el, m. -s, diņķeļi, m. pl. (labības pasuga starp kviešiem un miežiem).

Diphtherī'tis, f. difterīts, m.; lipīga kakla slimība, f.

Diplomāt', m. -en, pl. -en, diplomāts, m.

direkt', adj. direkts, tiešs.

Direk'tor, m. -s, pl. -tö'ren, direktors, m.

Dirigent', m. -en, pl. -en, diriģents, m.; vadonis, m.

dirigie'ren, v. a. diriģēt, vadīt.

Dir'ne, f. pl. -n, meiča, f.; skuķis, m.; feile mauka, f.

Disharmonie', f. disharmonija, f.; nesaskaņa, f.

diskrēt', adj. diskrēts, apdomīgs, saudzīgs.

Diskussion', f. pl. -en, diskusija, f.; apspriešana, f.

disput', m. disputs, m.; vārdu cīņa, f.

Dissertation', f. pl. -en, disertācija, f.

Dissonanz', f. pl. -en, disonance, f.; nesaskaņa, f.

Distanz', f. ->, pl. -en, distance, f.; attālums, m.

Dist'el, f. pl. -n, dadzis, m.; gušņa, f.; ušņa, m. -acker, m. od. -feld, n. gušņu lauks, m. -fink, m. dadzītis, m. (putns).

Disziplin', f. pl. -en, disciplīna, stingra kārtība, zinātnes nozare.

dithyram'bisch, adj. ditirambisks, pacilāts.

Dī'va, f. pl. -s, („dievišķīga") pirmā dziedātāja od. skatuves māksliniece, f.

divers' [-wärß], dažāds.

Divi||dend' wi-j, m. -en, pl. -en, [-dividends, m.; dalāmais, -dende, f. dividende, f.; peļņas daļa.

Di'wan, m. -s, pl. -s od. -e, dīvāns, m.

Do'bel, m. -s, pl. puļķis, m.; koka nagla, f.

doch, conj. 1. (auf einen Gegensatz hinweisend) tomēr; ist er gleich nicht reich, so ist er - zufrieden, lai gan nav bagāts, viņš tomēr mierā; 2. (ohne bestimmte Beziehung auf Vorhergegangenes) taču, jau; ich habe es dir « gesagt, es taču tev teicu; es ist » wenigstens etwas, ir jau vismaz kaut kas; 3. jel; kommen Sie nāciet jel.

Docht, m. -(e)s, pl. -e, deglis, m.

Dock, n. -s, pl. -s, doks, m. (izmūrēta, ar slūžām sarīkota ūdens tvertne ostās).

Dock'e, f. pl. -n, margu balstenis, m.

Dog'ma, n. -s, pl. -men, dogma, f.; dog-mats, m. (mācības gabals, sev. ticības mācības gabals).

Doh'Ie, f. », pl. -n, kovārnis, m.

Doh'ne, f. pl. -n, cilpa, f.; slazda valgs, m.

Dok'tor, m. -s, pl. -tö'ren, doktors, ārsts, m.

Doktorand', m. -en, pl. -en, doktorands, m. (tāds, kas grib tapt par doktoru).

doktorie'ren, v. n. doktorēt.

Doktrin', f. pl. -en, doktrīna, f.; mācība, f.

Dokument', n. -(e)s, pl. -e, dokuments, m.

Dolch, m. -(e)s, pl. -e, duncis, m.; kleiner duncītis, m.

Dolch'stöß, m. dunča grūdiens, m.

Dol'de, f. pl. -n, čemurs, m.; ķekars, m.

dol'denārtig, adj. čemuram līdzīgs, ķeka-rains.

Dol'metsch, m. -en, pl. -en, tulks, m. dol'metschen, v. a. u. n. tulkot. Dom, m. -(e)s, pl. -e, (Hauptkirche) doma baznīca, f.; katedrāle, f. dominie'ren, v. n. dominēt, valdīt. Don'ner, m. -s, 1. pērkons, m.; (scherzweise) vecais tēvs; der rollt, pērkons ducina, auch: rūc; fig. • der Geschütze, lielgabalu dūcieni; fam. -und Teufel! pie joda! 2. (Blitzschlag) pērkona od. zibens spēriens, m. -gott, m. Pērkons, m. -knall, m. pērkona rībiens, m. don'nern, v. n. u. imp. 1. es donnert, pērkons rūc od ducina, auch (stärker) rīb; 2. fig. (wüten) plosīties. Donnerschlag, m. pērkona od. zibens

spēriens, m. Don'nerstag, m. -s, pl. -e, ceturtdiena, f.; nächsten «, nākošu ceturtdienu; (des) -s, ceturtdienām; grüner zaļā od. lielā ceturtdiena. Don'nerwolke, f. negaisa mākonis, m. Dop'pel||frucht, f. jumis, -gänger, m. otri-

nieks, m. -gängerin, f. otriniece, f.; līdzaša, f. -geleise, n. divsliedes, f. pl.; divkāršas sliedes, -gestirn, n. dvīņu zvaigznes, f. pl. doppelgleisig, adj. divsliežu-. Dop'pelkinn, n. mārksla, f.; mārksna, f.;

resns zods, m. Dop'pel| laut, m. od. -lauter, m. -s, pl.

diftongs, m.; divskanis, m. dop'peln, v. a. divkāršot, dubultot. Dop'pelpistöle, f. divstobru pistole, f.

-punkt, m. divpunkts, m. Dop'pelschnepfe, f. ķikuts, m. dop'pelsinnig, adj. divkosīgs; divnozī-mīgs.

Dop'pelstern, m. dvīņu zvaigznes, f. pl. dop'pelt, I. adj. divkāršs, divkārtējs, dubults; das D-e, otrtik liels daudzums; II. adv. divkārši; er ist so alt als ich, viņš otrtik vecs kā es. Dop'peltür, f. 1. divkāršas durvis; 2. divviru durvis. Dop'pelvokāl [-wo-], m. divskanis, m. Dorf, n. -es, pl. Dörfer, sādža, f.; ciems, m.

Dörf||chen, n. od. -lein, n. -s, pl. sā-

džiņa, f. -ler, m. sādžinieks, m. Dorf||fest, n. lauku svētki, m. pl. -gemeinde, f. lauku draudze, f. -geschich-te, f. (Erzählung aus dem Leben der Bauern) stāsts no lauku dzīves, -hoch-zeit, f. lauku kāzas, f. pl. Dorn, m. -(e)s, pl. -en u. Dör'ner, 1. (Stachel) dzelonis, m.; ērkšķis, m.; prv. keine Rosen ohne -en, kur rozes, tur

ērkšķi; 2. (an Schnallen) zosne, f.; ostiņš, m.

Dörn'chen, n. -s, pl. «-, dzeloniņš, m.;

ērkšķītis, m. dor'nen, adj. ērkšķu-, ērkšķains. Dor'nen||bahn, f. ērkšķu ceļš, m. -hecke, f. ērkšķu žogs, m. -kröne, f. ērkšķu vainags, m. dor'nenvoll, adj. ērkšķains, dor'nig, adj. ērkšķains. Domröschen, n. ērkšķrozīte, f. Dor'pat, n. Tērbata, f. dor'ren, v. n. kalst, žūt. dör'ren, v. a. kaltēt, žāvēt. Dor'ren, n. -s, kaltēšana, f. Dorsch, m. -es, pl. -e, (Fisch) menca, f. dort, adv. tur, te; ich bin «. gewesen, esmu tur bijis; hier und šur tur. dorf|||hēr, adv. (von) no turienes, -hin, adv. uz turieni; hierher und šurpu turpu.

Dös'chen, n. -s, pl. bundžiņa, f.; do-zīte, f.

Do'se, f. pl. -n, 1. bundža, f.; 2. (für Schnupftabak) tabakas doze, f.; tabak-nīca, f.; 3. (Dosis) devums, m. Dost, m. -es, (Pflanze) sarkanes, f. pl. Dotter, m. u. n. -s, pl. *, dzeltānums, m. (olas).

dot'terārtig, adj. dzeltānumam līdzīgs. Dot'terblūme, f. purenes, f. pl. Dot'terkraut, n. lauku sinepes, f. pl. Dot'terweide, f. dzeltānais vītols, m. Douch'e [dusche], f. pl. -n, duša, f. Dozent', m. -en, pl. -en, docents, m. dozie'ren, v. a. docēt, mācīt. Drach'e, m. -n, pl. -n, 1. pūķis, m.; 2.

fig. (böses Weib) ragana, f. Drach'en|||schuß, m. krustu sāpes, f. pl.

-würz, f. dzeltānās rasenes. Draht, m. -es, pl. Dräh'te, (Eisendraht)

drāts, f.; stieple, f. Draht'antwort, f. telegrāfiskā atbilde, drah'ten, v. a. u. n. telegrafēt. Draht'geflecht, n. drāts od. stiepļu pinums, m.; geglühter pārkarsēta stieple f.; gewalzter veltņota stieple, f.

draht'los, adv. bez drats-; -e Telegra-

phie, bez drāts telegrāfs. Draht'||netz, n. stiepļu siets, m. -werk,

n. drāšu rūpnīca, f. Draina'ge, f. drenāža, f. -röhr, n. drenu

caurule, f. drall, adj. grods, stingrs. Drāma, n. -s, pl. -en, drāma, f. dramatisie'ren, v. a. drāmatizēt. drang v. dringen.

Drang, m. -s, 1. (Gedränge) drūzma, f.; 2. (Druck) spiediens, m.; 3. (Trieb)142

dziņa, f.; Sturm- und -periode, vētru un dziņu laikmets; 4. (Stuhlzwang) vajadzība, f.

dräng'en, I. v. a. 1. (stoßen) spiest, grūst; (zusammendrängen) saspiest; 2. fig. (mahnen) paskubināt, pamudināt, (bestürmen) uzmākties; drängen, (etw.) zu tun, piespiest (kādu), lai dara (ko); II. v. n. die Zeit drängt, laiks negaida od. aizsteidzas; III. v. refl. sich *, spiesties, (sich herumstoßen) grūstīties, drūzmēties; sich durch das

Volk izsprausties caur pūli.

Drängen, n. -s, 1. spiešana, f.; das * und Treiben, drūzmēšanās, f.; 2. fig. (dringende Bitte) lūgšanās, f.; (Bestürmen) uzmākšanās, f.

Drang'säl, n. -s, pl. -e, od. f. pl. -e, spaidi, m. pl.; (Elend) bēdas, f. pl.; posts, m.

Drapierung, f. pl. -en, drapējums, m.

drast'isch, adj. drastisks, stiprs, parupjš.

Draufgänger, m. -s, pl. fam. draisku-lis, m.; nebēdnis, m.

Draufgeld, n. 1. (Handgeld) rokas nauda, f.; piemaksa, f.

draus, v. daraus.

drau'ßen, adv. 1. (im Freien) ārā, laukā; » ist es kalt, ārā ir auksti; 2. (in der Fremde) svešatnē; ārzemēs.

Drech'selbank, f. dreijas, f. pl.; virpsols, m.

drech'seln, v. a. dreijāt; fig. virpāt.

Drechs'ler, m. -s, pl. dreijātājs, m.; dreijmanis, m.; virpātājs, m. -arbeit, f. izdreijājums, m.

Drechslerei', f. dreijnīca, f.; virpā-tava, f.

Dreck, m. -s, 1. (Schmutz) mēsli, m. pl.; 2. (Kot) dubļi, m. pl.; {Ausleerung) sūdi, m. pl.; 3. fig. (Schund) blēņas, f. pl.

Dreck'II häufen, mēslu čupa, f. -fink, m.

rušķis, m.; smulis, m.

dreck'ig, adj. dubļains.

Dreh'||bank, f. dreijas, f. pl.; virpas, f. pl. -bohrer, m. svīķurbis, m.; grieznis, m.

dreh'bar, adj. griežams, grozāms.

drē'hen, I. v. a. 1. (wenden) griezt, grozīt; (umdrehen) apgriezt; er drehte mir den Rücken, viņš man pagrieza muguru; fig. den Mantel nach dem Winde grozīties pēc vēja; 2. (winden) sagriezt (virvi); 3. (durch Drehen hervorbringen) dreijāt, izdreijāt, virpāt; II. v. refl. sich griezties; grozīties; (sich umdrehen) apgriezties; die Erde dreht sich um die Sonne und um sich selbst, zeme griežas ap sauli

un ap sevi pašu; der Wind hat sich gedreht, vējš apmeties. Drē||hen, n. -s, griešana, f.; (um die Achse) apgriešanās, f.; -her, m. -s, pl. », griezējs, m.; grozītājs, m. Dreh']1 hals, m. (Vogel) kaklgrozis, m.; galvgrozis, m. -krankheit, f. griezo-nis, m. -kreuz, n. grozāms krusts, -lāde, f. dreijas, f. pl. -orgel, f. leijerkaste, f. -scheibe, f. 1. (auf der Eisenbahn) grozāmā ripa; 2. (Glücksrad) laimes ritenis, m. -tür, f. grozāmās durvis, f. pl.

Drē'hung, f. pl. -en, griešana, f.; grieziens, m.; (Schwenkung) nogriešanās, f.; (um die Achse) apgriešanās, f.; apgrieziens, m. drei, num. trīs; je - und * od. zu -en, pa trim; es ist halb pulkstenis pus-trīs; - Mann hoch, trijatā; alle « Tage, ik pa trim dienām. Drei, f. pl. -en, 1. (Dreizahl) trijnieks,

m.; 2. (Karte) trijacis, m. drei'||armig, adj. ein -er Leuchter, trijžuburu lukturis, -beinig, adj. trijkāju-. Drei'||band, m. (Flachssorte) dreibands,

m. -bein, n. trijkājis, m. drei'blätterig, adj. trijlapu-. Drei'bund, m. trijsabiedrība, f. Drei'eck, n. -s, pl. -e, trijstūris, m.; gleichschenkliges vienādsānu trijstūris, m.; gleichseitiges «., vienādmalu trijstūris, m.; spitzwinkliges asleņķu trijstūris, m.; stumpfwinkliges plat-leņķa trijstūris, m. drei'eckig, adj. trijstūŗu-, trijstūrīgs, trij-

stūŗains. drei'einig, adj. trijvienīgs. Dreiei'nigkeit, f. die heilige svētā trīsvienība, f. Drei'er, m. -s, pl. trijnieks, m. drei'erlei, adj. trijāds. dreifach, adj. trijkārtīgs. Dreifal'tigkeits||fest, n. trijādības svētki, m. pl. -kirche, f. Trijādības baznīca, f. Drei'füß, m. trijkājis, m. drei'gliederig, adj. trīslocekļu-. dreihundert, num. trīs simti. -

jährig, adj. trijsimteņu-, trīs simti gadu vecs. -ste, (der, die, das) adj. trīssimtais, drei'||jährig, adj. 1. trijgadu-, trīs gadus vecs; 2. trijgadējs; -kantig, adj. trij-šķautnains. Drei'klang, m. trijskanis, m. Dreikö'nigsfest, n. Trijkungu diena, f. drei'köpfig, adj. trijgalvu-, drei'||mäl, adv. trīsreiz, -mālig, adj. trīs-

reizējs, trīskārtējs. Drei'rad, n. trij ritenis, m.

drei'II schneidig, adj. trijgriezlgs. -silbig, adj. trijbalsienu-. -spännig, trijjūgu-. Drei'spänner, m. -s, pl. «-, trijjūgs, m. dreißig, num. trīsdesmit; etwa » Menschen, apmēram trīsdesmit cilvēku. Drei'ßig, f. trīsdesmits, m.; in den

-en sein, būt jau trešā desmitā, dreißigste (der, die, das), adj. trīsdesmitais.

Drei'ßigstel, n. -s, pl. trīsdesmitdaļa, f. dreist, adj. (kühn) drošs, pārdrošs. Dreistigkeit, f. », pl. -en, (Kühnheit)

pārdrošība, f. drei'stimmig, adj. u. adv. trijbalsu-, trij-balsīgs; ein -es Lied, dziesma trim balsīm.

dreitausend, num. trīs tūkstoši, drei'zehn, num. trīspadsmit; die D-, trīs-padsmits, m. -te, (der, die, das), trīspadsmitais. Dreizehntel, n. -s, pl. trīspadsmitdaļa, f.

Drempel, m. pažobeles siena, f. dresch'en, v. a. (dresch'e, drisch'est, drischt; drosch; gedroschen) 1. (Getreide) kult; fig. leeres Stroh kult tukšus salmus, velti pūlēties; 2. fig. (prügeln) pērt. Dresch'en, n. -s, kulšana, f. Dresch'er, m. -s, pl. -, kūlējs, m. Dresch'ļļflēgel, m. sprigulis, m. -maschī-ne, f. kuļamā mašīna, patkulis, m. -tenne, f. klons, m. -zeit, f. kuļams laiks.

dressie'ren, v. a. ein Pferd, einen Hund

iedīdīt zirgu, suni. Dressur', f. pl. -en, dresūra, f.; iedīdī-šana, f.

Drigal'ka, m. plostnieka airis, m. Drill'bohrer, m. urbis, m.; kloķurbis, m. dril'len, v. a. 1. griezt; 2. Fäden sagriezt od. savērpt pavedienus; 3. fig. (jemn.) mācīt, dīdīt (kādu). Dril'len, n. -s, 1. griešana, f.; 2. savērp-

šana, f.; fig. dīdīšana, f. Drillich, m. -s, pl. -e, trinītis, m. Drillinge, m. pl. trinīši, m. pl. dring'en, v. n. (dring'e; drang; gedrun-g'en) in einen Ort ielauzties kādā vietā; das Wasser dringt durch den Damm, ūdens sūcas caur dambi; fig. das dringt mir durchs Herz, tas man saplosa sirdi, dringend, I. adj. steidzīgs; -es Bedürfnis, liela vajadzība; -e Geschäfte, steidzamas darīšanas; II. adv. (jemn.) -bitten, neatlaidīgi lūgt (kādu). Dring' lichkeit, f. steidzamība, f. drin'nen, adv. iekšā, dritt, adj. zu pa trim.

drit'te (der, die, das), adj. trešais (trešā);

zum -en, treškārt. Drit'teil, n. od. Drit'tel, n. -s, pl. trešdaļa, f. drit'tens, adv. treškārt, drö'ben, adv. augšā, tur augšā. Dröguerie'wären [dröge-], f. pl. drogu

preces, f. pl. Dröh'brief, m. draudu vēstule, f. drohen, v. n. draudēt; es droht keine Gefahr, nav ko bīties; er drohte zu fallen, viņš tikko nepakrita; das Haus droht einzustürzen, nams drīz sabruks. Drö'hen, n. -s, draudēšana, f. Droh'ne, f. pl. -n, trans, m. dröh'nen, v. n. 1. (erzittern) trīcēt, sa-tricināties; 2. (ertönen) dārdēt, rībēt. Dröh||nen, n. -s, dārdēšana, f. Droh'nen||brut, f. tranu cirmeņi, m. pl. -mutter, f. tranu māte, f. -scheibe, f. tranu šūna, f. Drö'hung, f. », pl; -en, draudi, m. pl. drol'lig, adj. u. adv. jocīgs; (sonderbar)

ērmīgs, drosch v. dreschen.

Dros'sel, f. pl. -n, pelēkais strazds, m. drü'ben, adv. viņā pusē, viņā galā. drüber v. darüber.

Druck, m. -(e)s, pl. -e, 1. spiediens, m.; einen « ausüben, izdarīt spiedienu; ~ der Hand, rokas spiediens; (Mech.) spiede, f.; 2. fig. (Last) nasta, f.; slogs, m.; 3. fig. (Bedrückung) spaidi, m. pl.; 4. (Drucken) iespiešana, f.; ein Buch in ~ geben, dot grāmatu iespiest; der erste pirmais iespiedums, m. od. izdevums, m. druck'bār, adj. iespiežams. Druck'||berichtiger, m. korrektors, m. -berichtigung, f. korrektūra, f. -bögen, m. drukas loksne, f. Drück'eberger, m. -s, pl. fam. šmau-

cējs, m. druck'en, v. a. iespiest. Druck'en, n. -s, iespiešana, f.; drukāšana, f. Drück'er, m. rokturis, m.

Druck'erschwärze, f. spiestuves krāsa, f. druck'fähig, adj. iespiežams. Druck'fehler, m. drukas od. iespieduma kļūda, f.

druck'fertig, adj. gatavs iespiešanai. Druck'||freiheit, f. preses brīvība, f. -ge-nehmigung, f. atļauja iespiest, -kosten, pl. iespiešanas izdevumi, m. pl. Druckleitung (bei Wasserversorgung), f.

spiedējvads, m. druck'sen, v. n. fam. tūļāties. Drück'ung, f. pl. -en, spiešana, f.; spiediens, m.144

Druck'II verbot, n. od. -Verweigerung, f.

aizliegts iespiest. Drū'de, f. pl. -n, (Hexe) ragana, f.;

burve, f.; lietuvēns, m. Drü'denj|baum, m. drūdu koks, m. (koks, zem kuŗa pulcējas burvji un raganas), -fuß, m. lietuvēna krusts, m. Druī'de, m. -n, pl. -n, druīds, m. (ķeltu

priesteris), drum v. darum, drun'ten adv. tur lejā, lejā. Drusch, m. -es, kulšana, f.; kūlums, m. Drū'se, f. pl. -n, 1. (im Gestein) iedobums akmenī; 2. (bei Pferden) ienāši, m. pl.

Drü'se, f. pl. -n, dziedzeris, m. drū'senārtig, adj. dziedzerim līdzīgs. Drü'sen|jbeule, f. bubonis, m. -entzün-

dung, f. dziedzeŗu iekaisums, m. Drüsengeschwulst, f. dziedzeŗu augonis, m.

drü'sig, drüsicht, adj. 1. dziedzeŗains; 2.

ar ienāšiem sasirdzis. Dryä'de, f. pl. -n, driāda, f.; meža

nāra, f. dū, prn. tu.

Duā'lis, m. duālis, m.; divskaitlis, m. Dualis'mus, m. duālisms, m. Dü'bel, m. puļķis, m. Dublet'te, f. pl. -n, dublete, f. (divreiz esošs), duck'en, I. v. a. noliekt, nospiest; fig. (jemn.) nomākt (kādu); II. v. refl. sich 1. (sich bücken) noliekties; (vom Hasen) pieplakt pie zemes; 2. (sich verstecken) noslēpties. Duck'mäuser, m. -s, pl. līdējs, m.;

čāpa, com. dü'deln, v. n. 1. spēlēt .dūdas; 2. fam.

slikti spēlēt. Dū'delsack, m. dūdas, f. pl.; dūkas, f. pl.;

somu stabules, f. pl. Dueli', n. -s, pl. -e, divkauja, f. duellie'ren, v. refl. sich sisties od.

šauties divkaujā, iziet divkaujā. Duett', n. -es, pl. -e, duets, m. (divbalsīgs dziedājums od. diviem instrumentiem sarakstīts mūzikas gabals). Duft, m. -(e)s, pl. Düfte, smarša, f. duf||ten, v. n. ost; lieblich smaršot.

-tig, adj. smaršīgs. duld'bār, adj. ciešams, panesams, dul'den, v. a. (leiden) ciest; (ertragen)

panest; (erlauben) pielaist. Dul'den, n. -s, ciešana, f. Dul'der, m. -s, pl. cietējs, m.; (Märtyrer) moceklis, m. -in, f. pl. -nen, cietēja, f.; mocekle, f. duld'sam, adj. pacietīgs, (gegen andere) lēnīgs.

Duld'samkeit, f. pacietīgums, m.; lēnīgums, m.

Dul'dung, f. ciešana, f.; pacietība, f.

dumm, I. adj. (comp, dümmer, sup. der dümm'ste) 1. muļķīgs, dumjš, (unwissend) nejēdzīgs; ein -er Mensch, muļķis, m.; ein -er Streich, muļķība, f.; -es Zeug, blēņas, f. pl.; -es Zeug reden, pļāpāt blēņas; 2. (unangenehm) nepatīkams; das ist eine -e Geschichte, tas ir nepatīkams atgadījums.

Dumm'bārt, m. -(e)s, pl. -e, fam. muļķis, m.

dumm'dreist, adj. (frech) pādrošs; (unverschämt) bezkaunīgs.

Dumm'dreistigkeit, f. (Frechheit) nebēdība, f.; (Unverschämtheit) bezkaunība, f.

Dum'merjān, m. -s, pl. -e, muļķis, m.; muļķītis, m.

Dumm'heit, f. pl. -en, 1. (als Zustand) muļķīgums, m.; muļķība, f.; dumība, f.; 2. (als Handlung) muļķošanās, f.

Dumm'kopf, m. muļķis, m.; dem. muļķītis, m.

dumm'stolz, adj. muļķīgi lepns.

dumpf, adj. 1. dobjš; -er Ton, dobja skaņa; 2. (schwül) -e Luft, spiedīgs od. smacīgs gaiss; 3. (muffig) sasmacis.

Dumpfheit, f. 1. dobjums, m. (balss); 2. (Gefühllosigkeit) bezjūtīgums, m.

Düna, f. Daugava, f.; ein an der * Wohnender, daugavietis, m.; das jenseitige Dünaufer, Pārdaugava, f.; ein am jenseitigen Dünaufer Wohnender, pārdaugavietis, m. -karpfen, m. Daugavas šķaunacis, m. -lachs, m. taimiņš, m.

Dünaburg', n. -s, Daugavpils, f.

Dünamün'de, n. (Festung) Daugav-griva, f.

Dü'ne, f. -, pl. -n, pūka, f.

Dü'ne, f. », pl. -n, kāpa, f.

dü'nenärtig, adj. kāpai līdzīgs.

Dü'nengras, n. kāpu zāle, f.

Dung, m. -s, mēsli, m. pl.

düng'en, v. a. mēslot.

Düng'en, n. -s, mēslošana, f.

Düng'er, m. -s, mēsli, m. pl.; (Stallmist) kūts mēsli, m. pl. -ērde, f. mēslota zeme. -häufen, m. mēslu čupa, f.

Dung'gābel, f. sekumi, m. pl.

Düng'ung, f. pl. -en, mēslošana, f.; mēslojums, m.

dunk'el, adj. u. adv. 1. (finster) tumšs; (düster) drūms; im D-n, tumsā; -machen, aptumšot; -werden, aptumst, satumst; es wird », metas tumsa; 2. fig. (unklar) neskaidrs, nesaprotams; 3. fig.

(unbestimmt) nenoteikts; eine dunkle Ahnung, nenoteikta jausma. Dunk'el, n. -s, tumsa, f.; tumsība, f.;

tumšums, m. Dünk'el, m. -s, (Anmaßung) uzpūtība, f.; (Selbstgefälligkeit) pašmīlība, f.; (Eitelkeit) iedomība, f. dunk'elblau, adj. tumši zils. dünk'elhaft, adj. (anmaßend) uzpūtīgs; (selbstgefällig) pašmīlīgs; (eitel) iedomīgs.

Dunk'elheit, f. pl. -en, 1. (Finsternis) tumsa, f.; tumsība, f.; tumšums, m.; bei einbrechender tumsai uznākot; 2. fig. (Unklarheit) neskaidrība, f. Dunk'elmann, m. tumsonis, m. dunk'eln, I. v. a. darīt tumšu; II. v. n. tumst; es fängt an zu metas tumsa, tumst.

Dunk'elwärden, n. aptumšošanās, f.; beim

naktij uznākot, dün'ken, I. v. a. u. n. likties, rādīties; dieses Gemälde dünkt mich (od. mir) schöner als jenes, šī glezna, kā man liekas, ir skaistāka par viņu; II. v. imp. es dünkt mich, daß ich ihn sehe, man šķiet, ka es viņu redzu; III. v. refl. sich iedomāties,- sich klug uzskatīt sevi par gudru; sich etw. Großes dižoties, dünn, adj. 1. (nicht dick) (dem Umfange nach) tievs; dem. tieviņš; (dem Durchmesser nach) plāns; dem. plāniņš; (fein) smalksj dem. smalciņš; -er Hals, tievs kakls; -er Stoff, plāna drāna; -es Papier, plāns papīrs; 2. (nicht dicht) rets, -es Haar, reti od. plāni mati; -er Nebel, viegla migla; 3. (flüssig) šķidrs; -es Blut, šķidras asinis; -es Bier, plāns alus; -e Grütze, šķidra putra. Dünn'bauch, m. fam. tievvēderis, m. dünn'beinig, adj. tievkājis-,- ein -es Kind,

bērns ar tievām kājām. Dünn'bier, n. tāpiņš, m.; patakas, f. pl. Dün'ne, f. 1. tievums, m.; plānums,

m.; 2. šķidrums, m. dünn'||flüssig, adj. šķidrs, tekoši šķidrs; 2. -haarig, adj. ein -er Jüngling, jauneklis ar plāniem matiem, dünn'II hülsig, adj. plānpākstu-. -leibig, adj. slaiks, -schālig, adj. (von Früchten) ar plānu mizu.

Dünn'scheibe, f. (Stukkaturwerkzeug),

javturis, m. Dunst, m. -es, pl. Dünste; (Ofendunst)

dvinga, f.; birga, f.; tvans, m. Dunst'||bad, n. sviedrēšanās, f.; pēršanās krievu pirtī, -bläschen, n. tvaiku pūslītis, m.

dun'sten, v. n. tvaikot, garot; (von der Lampe) kūpēt; der Ofen dunstet, no krāsns nāk dvinga. Dunst'flinte, f. medību bise, m. dun'stig, adj. tvaikains; dvingains; (vom Wetter) pietvīcis; » werden, pietvīkt. Dunst'kreis, m. 1. atmosfaira, f. (gaisa kārta ap zemi); 2. (Hof um die Sonne od. den Mond) dārzs, m. Dünung, f. pl. -en, jūŗas viļņu kustība

pret vēja virzienu. Dublikāt', n. -es, pl. -e, duplikāts, m.;

divotnis, m. durch, I. prp. (mit dem Akkusativ) 1. (Ort) pa; caur; der Dieb entkam -das Fenster, zaglis izmuka pa logu; er sah durchs Fenster, viņš skatījās pa logu ārā; mitten . den Wald, šķērsām pa mežu; 2. (Mittel) ar od. durch die Form des Gerund.; » vieles Arbeiten, daudz strādājot; sie ernährt sich - Spinnen, viņa nopelnī pārtiku vērpjot (od. ar vērpšanu); 3. (Zeit) (durch den Akk.); den ganzen Sommer war kein Regen, cauru vasaru nebija lietus; II. adv. - und viscaur, no viena gala līdz otram; pilnīgi, gluži, durcharbeiten, I. v. a. 1. labi od. rūpīgi apstrādāt; 2. (ausarbeiten) izstrādāt;

3. ein Buch izjemt od. izmācīties grāmatu no viena gala līdz otram;

4. (wund machen) ich habe mir die Hände durchgearbeitet, es esmu savas rokas sastrādājis; II. v. n. strādāt bez pārtraukuma; III. v. refl. sich izsisties od. izlauzties cauri.

durchaus', adv. I. (gänzlich) gluži, pavisam; das ist » wahr, tas ir pilnīgi tiesa; 2. (unbedingt) visādā ziņā; » nicht, nekādā ziņā, it nebūt ne; ich werde es nicht tun, es to nekādā ziņā nedarīšu.

durch'backen, v. a. (v. backen) labi izcept.

durch'blättern, v. a. 1. izšķirstīt, pāršķirstīt (grāmatu); 2. pavirši izlasīt. Durch'blick, m. skats (caur kaut ko), durch'blicken, v. n. (hindurchsehen) skatīties cauri; (überschauen) pārskatīt; (geistig durchschauen) nomanīt, samanīt; (erraten) uzminēt; überall blickt bei ihm der Geiz durch, visur pie viņa parādās skopums, durch'bohren, v. a. izurbt, durchboh'ren, v. a. izurbt cauri; das Trommelfell pārdurt bungu plēvīti, durch'brāten, I. v. a. (v. braten) labi izcepināt;. II. v. n. labi izcept, durch||brechen, I. v. a. (v. brechen) 1. (zerbrechen) pārlauzt (pušu); 2. eine

Straße izlauzt ielu cauri; das Wasser hat den Damm durchbrochen, ūdens izrāvis dambi; II. v. n. 1. izplēst; 2. (von Blättern) izsisties; (von Zähnen) iznākt. Durchbrechen, n. v. Durchbruch, durchbrech'en, v. a. (v. brechen) (part. p. durchbroch'en) pārtraukt, izlauzties cauri; die feindlichen Reihen izlauzties ienaidnieka rindām cauri, durchbrennen, I. v. a. (v. brennen) izdedzināt (caurumu); sie hat sich die Schürze durchgebrannt, viņa izdedzinājusi priekšautā caurumu; II. v. n.

1. izdegt; 2. fam. (sich heimlich drük-ken) aizšmaukties; er ist seinen Gläubigern durchgebrannt, viņš izmucis saviem kreditoriem.

durch'bringen, I. v. a. (v. bringen) 1. iznest cauri, (zu Wagen) izvest cauri;

2. fig. (jemn.) im Examen izdabūt (kādu) eksāmenā cauri; einen Kranken izārstēt slimnieku; (überwintern) izmitināt (von Pflanzen); 3. fig. (vergeuden) izšķērdēt; II. v. refl. sich

izkulties cauri. Durch'bringen, n. -s, 1. (slimnieka) izārstēšana, f.; 2. (Vergeuden) izšķērdēšana, f.

Durchbrach, m. 1. (ielas) izlaušana, f.; 2. (zobu) nākšana, f.; (baku) izsišanās, f.; zum . kommen, (von Blättern) izsisties; (von Zähnen) iznākt, durchdacht' v. durchdenken, durchdenken, v. a. (v. denken) (part. p. durchdacht')

labi pārdomāt, nopietni apsvērt.

durchdrängen, I. v. a. izspiest cauri; II. v. refl. sich izspiesties od. izkulties cauri.

durch'dreschen, v. a. 1. labi izkult (labību); 2. fam. (durchprügeln) sapērt, durchdringen, v. n. (v. dringen) 1. izspiesties od. izlauzties cauri; das Wasser wird hier nicht *, ūdens še netiks cauri; 2. fig. sasniegt (mērķi), tikt galā.

durchdringen, v. a. (v. dringen) (part. p. durchdrung'en) iespiesties; fig. von einer Sache durchdrungen sein, būt pārliecinātam par kādu lietu; von Freude durchdrungen, prieka pilns, durchdringend, adj. (part. prs.) -e Kälte, briesmīgs aukstums; -er Schrei, spalgs kliedziens; -er Wind, ass vējš. Durchdring'lichkeit, f. caurlaidība, f. durchdrücken, I. v. a. 1. izspiest cauri; fam. ein Gesetz dabūt likumu cauri; 2. (eindrücken) iespiest; II. v. refl.

durchfressen

sich izspiesties od. izkulties (pūlim) cauri.

durchdrung'en v. durchdringen.

durcheinander, adv. (ohne Ordnung) juku jukām.

Durcheinander, n. -s, juceklis, m.j jūklis, m.

durchfahren, I. v. a. (v. fahren) einen Weg izbraukt ceļu; II. v. n. durch einen Ort izbraukt kādai vietai cauri.

durchfahren, v. a. ich durchfuhr die ganze Welt, es apbraucu visu pasauli; das durchfuhr mich wie ein Blitz, tas man izšāvās cauri kā zibens.

Durchfahrt, f. 1. (als Handlung) caur-braukšana, f.; bei meiner - durch Libau, man caur Liepāju braucot; 2. (Torweg) caurbrauktuve, f.; (durch einen Fluß) braslis, m.

Durch'fahrtsrecht, n. tiesība izbraukt cauri.

Durchfall, m. 1. izkrišana, f. 2. fig. (Mißerfolg) neveiksme, f.; 3. (Krankheit) caureja, f.

durchfallen, v. n. (v. fallen) 1. izkrist od. izgāzties cauri; 2. fig. viņam nav veicies; (im Examen) viņš izkritis cauri.

durchfliegen, v. n. (v. fliegen) izlaisties, pārlaisties.

durchflie'gen, v. a. (v. fliegen) (part. p. durchflo'gen) ātri pārskriet, noskriet; die Lokomotive durchfliegt mehr als einen Kilometer in der Minute, lokomotīve noskrien vairāk nekā kilometru minūtē; fig. einen Brief steigšus izlasīt vēstuli.

durchfließen, v. n. (v. fließen) tecēt cauri.

durchfliegen, v. a. (v. fließen) (part. p. durchflössen) die Wolga durchfließt das östliche Rußland, Volga tek pa Austrumkr ieviju.

Durch'flūg, m. pārlaišanās, f.; aizlido-jums, m.

Durchfluß, m. caurteka, f.

durchfor'schen, v. a. pamatīgi izpētīt.

Durchforschung, f. pamatīgs izpētījums, m.

durchfrāgen, I. v. a. izvaicāt, izjautāt; II. v. refl. sich prašņājot sasniegt mērķi (atrast ceļu).

durchfressen, I. v. a. (v. fressen) izēst, saēst; (durchnagen) pārgrauzt; II. v. refl. sich fam. izēsties cauri; fig. (sich durchschlagen) kā nekā izkulties cauri.

durchfres'sen, v. a. (v. fressen) (part. p. durchfres'sen) pamatīgi saēst; Rost durchfrißt das Eisen, rūsa saēd dzelzi,

durchfrieren, v. n. (v. frieren) durchgefroren sein, būt sasalušam; ich bin ganz durchgefroren, es esmu pavisam nosalis.

Durchfuhr, f. 1. caurbrauciens, m.;

2. (von Waren) caurvedums, m. durch'führhär, adj. izdarāms, Izvedams. Durch'führbärkeit, f. izdarāmība, f.; ich glaube nicht an die dieser Maßregel, neticu, ka būtu iespējams spert šo soli.

durchfuhren, v. a. 1. izvest od. izvadīt cauri; (einen Weg) ietaisīt ceļu; 2. fig. (zu Ende führen) izdarīt; vest galā; er kann die teure Wirtschaft nicht weiter dārgo saimniecību viņš vairs nespēj turpināt. Durchführung, f. izvešana, f.; izdarīšana, f.

Durchfuhrzoll, m. transita (od. caurve-

duma) muita, f. durchfur'chen, v. a. 1. izvagot; das Schiff durchfurcht das Meer, kuģis šķeļ jūŗas viļņus.

durchfüttern, v. a. (jemn.) dot (kādam) ēst; das Vieh den Winter izmitināt lopus pa ziemu; (Bienen) pārziemot (bites). Durch'gang, m. 1. (als Handlung) caur-iešana, f.; (der Waren) transits, m.; 2. (als Ort) dieses Haus hat einen pa šo namu var iziet cauri. Durch'gänger, m. 1. (vom Pferde) trako-

tājs, m.; 2. fam? uzdzīvotājs, m. durchgängig, I. adj. vispārējs; II. adv. vispārīgi; viscaur ņemot; (ohne Ausnahme) bez izņēmuma. Durch'gangszoll, m. transita muita, f. durch'gēhen, I. v. a. (v. gehen) izstaigāt od. izmīt cauru, novalkāt; er hat sich den Fuß durchgegangen, viņš ejot sev noberzis kāju; II. v. n. 1. iziet cauri; das Wasser ging durch den Rock durch, ūdens izspiedās svārkiem cauri; 2. (von Gesetzen od. Vorschlägen) tikt pieņemtam; 3. fig. izmukt; nozust; das Pferd ging durch, zirgs sāka trakot.

durchgēh'en, v. a. (v. gehen) ich durchging ganz Deutschland, es apstaigāju visu Vāciju, durchgehend, adj. (v. durchgehen) 1. caurejošs; 2. -er Wagen, Zug, caur-ejošs vagons; -es Billet, tieša biļete, durchglühen, v. a. 1. sakarsēt, iekarsēt; 2. fig. sajūsmināt.

durch'grāben, I. v. a. (v. graben) izrakt cauri (no viena gala līdz otram); II. v. refl. sich izrakties cauri, durchgreifen, v. n. (v. greifen) 1. ķert cauri; 2. fig. (energisch vorgehen) sparīgi uzstāties, spert stingrus soļus; -de Maßregeln, stingri soļi. Durchhau, m. (im Walde) izcirtums, m. durch'hauchen, v. a. izdvēst cauri, durch'hauen, I. v. a. (v. hauen) 1. pārcirst pušu; 2. (prügeln) izkult, izpērt; II. v. refl. sich izcirsties cauri, durch'hecheln, v. a. 1. labi izsukāt, izkulstīt; 2. fig. aprunāt, durchheizen, v. a. krietni sakurināt, durch'helfen, I. v. n. (v. helfen) (jemm.) palīdzēt (kādam) tikt cauri; II. v. refl. sich «, izkulties cauri; er hilft sich kümmerlich viņš kuļas kā pliks pa nātrēm, durch'hitzen, v. a. sakarsēt, durchhöhlen, v. a. izalot, izdobt, durch'jāgen, I. v. a. izdzīt (pa); II. v. n.

izsteigties (pa) cauri, durchjā'gen, v. a. den Wald 1. izstaigāt mežu medībās; 2. er hat die ganze Umgegend durchjagt, viņš izskraidījis visu apkārtni, durch'kämpfen, I. v. a. izcīnīt; eine Sache wir wollen diese Sache izvedīsim šo lietu galā; II. v. refl. sich izcīnīties, durchklopfen, v. a. labi izdauzīt, durch'knēten, v. a. labi samīcīt, durch'kommen, v. n. (v. kommen) 1. tikt cauri, pārtikt; (mit Uberwindung von Schwierigkeiten) izkulties cauri; 2. fig. glābties; (genesen) izveseļoties; (auskommen); der Kranke ist glücklich durchgekommen, slimnieks laimīgi pārcietis slimību. Durchkommen, n. 1. hier ist kein še nevar tikt cauri; 2. fig. (Heilung) izveseļošanās, f.; ich glaube nicht an sein neticu, ka viņš celsies od. izveseļosies; 3. (Auskommen) ich habe mein man ir sava iztikšana, durchkosten, v. a. izbaudīt (līdz galam), durchkriechen, v. n. (v. kriechen) izlīst cauri.

durch'kriegen, v. a. izdabūt cauri, durchlassen, v. a. (v. lassen) 1. (jemn.) <*, laist (kādu) cauri; das Dach läßt den Regen durch, jumts laiž lietu cauri od. lietus sitas jumtam cauri; 2. (durchseihen) izkāst. Durch'laucht, f. pl. -en, Augstība, f.; Gaišība, f.; (alS*Anrede) Eure Jūsu Gaišība.

durchlaufen, I. v. a. (v. laufen) die Schuhe noplēst od. izmīt kurpes (skrejot)j II. v. n. izskriet cauri; (von Flüssigkeiten) iztecēt; III. v. refl. sich die Füße noberzt sev kājas (skre-jot).

durchlaufen, v. a. (v. laufen) (part. p. durchlaufen) pārskriet; (nach allen Seiten hin) apskraidīt; ein Schauder durchläuft meine Glieder, šausmas man pārskrej pa kauliem, durchlē'ben, v. a. piedzīvot, durchläsen, v. a. (v. lesen) izlasīt (līdz

galam); nochmals pārlasīt, durchleuchten, v. n. 1. spīdēt cauri; 2. fig. in allem, was er sprach, leuchtete seine Liebe durch, visā, ko viņš teica, bija jūtama viņa mīlestība, durchleuch'ten, v. a. viscaur apgaismot, durch'liegen, I. v. a. (v. liegen) (etw.) izgulēt (ko) cauri; II. v. refl. sich izgulēt sev ādu; der Kranke hat sich durchgelegen, slimnieks izgulējis miesas jēlas, durchloch'en, v. a. caurumot, durchlöchert, adj. caurumains, durchlügen, (v. lügen) sich izmeloties.

durch'machen, v. a. 1. iziet, pabeigt; er hat alle Klassen durchgemacht, viņš pabeidzis visas klases; welche Schule hat er durchgemacht? kuŗu skolu viņš pabeidzis? 2. fig. (erleben) piedzīvot, pārciest; er hat viel durchgemacht, viņš daudz piedzīvojis; er hat eine schwere Krankheit durchgemacht, viņš pārcietis grūtu slimību. Durch'marsch, m. caurgājiens, m. durch'marschieren, v. n. iet cauri, durch'mengen, v. a. krietni sajaukt, durchmessen, v. n. (v. messen) izmērīt. Durch'messer, m. caurmērs, m. durch'mischen, v. a. labi samaisīt, durch'mustern, v. a. pārlūkot, durch'nāgen, v. a. pārgrauzt (pušu); izgrauzt.

durchnäs'sen, v. a. saslapināt; er ist ganz durchnäßt, viņš pavisam samircis.

durchnehmen, v. a. (v. nehmen) (etw.) «, nodarboties (ar ko), izjemt (ko) cauri; ein Kapitel », izstrādāt nodaļu, durch'rēgnen, v. imp. es regnet hier durch, še lietus sitas cauri; (vom Regen durchnäßt werden) krietni salīt. Durch'reise, f. caurbrauciens, m.; auf meiner ~ durch Berlin, man caur Berlīni ceļojot. ** durch'reisen, v. n. izceļot cauri.

durchrei'sen, v. a. das Land apceļot zemi.

Durch'reisende(r), m. caurbraucējs, m. durchbeißen, I. v. a. (v. reißen) pārplēst

pušu; II. v. n. pārplīst pušu. durch'rennen, v. n. (v. rennen) izskriet cauri.

durch'rosten, v. n. sarūsēt (viscaur), durch'rösten, v. a. sagrauzdēt, durch'salzen, v. a. sasālīt, durchsāu'ern, v. a. saskābēt; den Teig

saraudzēt mīklu, durch'schauen, v. n. lūkoties cauri, durchschau'en, v. a. fig. izmanīt, nojaust, durchscheinen, v. n. (v. scheinen) spīdēt cauri, durch'scheinend, adj. caurspīdīgs. durchSchelten, v. a. (v. schelten) izbārt, sabārt.

durchscheuern, v. a. izberzt cauri; (abnutzen) noberzt, durchschieben, v. a. (v. schieben) izstumt cauri, durchschießen, I. v. a. (v. schießen) (etw.) izšaut (ko) cauri; II. v. n.

1. durch (etw.) šaut (kam) cauri;

2. ātri izšauties cauri, durchschießen, v. a. (v. schießen) (part.

p. durchschosSen) 1. pāršaut (pušu); 2. (durchschossener Satz) starpināt. Durchschlag, m. 1. (im Walde) izcirtums, m.; 2. (Sieb) sietiņš, m.; kās-tuve, f.; 3. (Locheisen) caursitamais; (Stemmeisen) kalts, m. durchSchlägen, I. v. a. (v. schlagen) 1. izsist cauri; eine, Mauer », izlauzt mūri;, 2, (Flüssigkeiten) izkāst; 3. (durchprügeln) piekaut; II. v. n. 1. izspiesties cauri; (von Kugeln) izsisties cauri; 2. fig. ein -der Erfolg, liels panākums; (von Arzneien) līdzēt; III. v. refl. sich 1. izsisties (ienaidniekiem) cauri; 2. fig. izkulties, durchschleichen, v. refl. (v. schleichen) izlavīties.

durchschlüpfen, v. n. 1. izsprukt; 2. fig.

izšmaukties, aizšmaukties, durchschneiden, v. a. (v. schneiden) pārgriezt (pušu), sagriezt, durchschnei'den, I. v. a. (v. schneiden) (part. p. durchschnitten) pārdalīt, pāršķirt; die Wellen šķelt viļņus; es durchschneidet mir das Herz, tas saplosa man sirdi; II. v. refl. sich krustoties; pārdalīties. DurchSchnitt, m. 1. pār griezums, m.; (Querschnitt) šķērsgriezums, m.; 2. (Durchmesser) caurmērs, m.; 3. vidējais skaitlis; im », caurmērā.durchschnittlich — dürr

durchschnittlich, I. adj. caurmēra-j II.

adv. caurmērā. Durch'schnitts II mensch, m. vidēji apdāvināts cilvēks, caurmēra cilvēks, m. -preis, m. vidējā cena. Durch'schuB, m. 1. (beim Weben) audi, m. pl.; 2. (beim Drucken) reglete, f.; starprindis, m. durch'schütteln, v. a. sapurināt; (Mehl durch ein Sieb schütteln) izkratīt cauri; von Flüssigkeiten) saskalot, durchschwimmen, v. n. (v. schwimmen)

izpeldēt cauri; peldēt (pa), durchschwim'men, v. a. (v. schwimmen) (part. p. durchschwom'men) einen Teich pārpeldēt dīķim pāri. durchSchwitzen, I. v. a. 1. piesvīst (pilnu); 2. den ganzen Tag pūlēties cauru dienu (svīstot); ganz durchschwitzt sein, būt pavisam sasvīdušam; II. v. n. viscaur sasvīst. durchSēhen, I. v. a. (v. sehen) izskatīt cauri; II. v. n. durch etw. lūkoties (kam) cauri, durchsetzen, v. a. (etw.) panākt (ko); ein Gesetz izdabūt likumu cauri; seinen Willen izvest savu gribu. Durchsicht, f. pl. -en, 1. izredze (caur ko), f.; 2. (Besichtigung) pārlūkojums, m.

durchsichtig, adj. 1. caurspīdīgs; (vom Gewebe) šķidrs; 2. fig. (klar) viegli izmanāms.

Durchsichtigkeit, f. pl. -en, caurspīdīgums, m.

durchsickern, v. n. izsūkties cauri, durchsieben, v. a. izsijāt, durchsitzen, I. v. a. (v. sitzen) seine Beinkleider izsēdēt bikses cauras; II. v. refl. sich izsēdēt sev miesas jēlas.

durchspalten, v. a. (v. spalten) pārskaldīt od. pāršķelt. Durchstich, m. 1. caurdūriens; 2. izdū-rums, m.

durchstö'ßen, v. a. (v. stoßen) (part. p.

durchstö'ßen) pārdurt, durchstreichen, v. a. (v. streichen) iz-svītrat.

durchstrei'chen, v. a. (v. streichen) (part. p. durchstrich'en) apstaigāt od. izstaigāt.

durchstrei'fen, v. a. eine Gegend ap-

staigat od. izstaigāt kādu apvidu, durchströ'men, v. a. tecēt (pa), durchsuchen, _v. a. pamatīgi izmeklēt od. parmeklet; ein Haus izdarīt nama kratīšana Durchsü'||chen, n. izmeklēšana, f.; kratīšana, f. -eher, m. , izmeklētājs, m.

-chung, f. pl. -en, izmeklēšana, f.; kratīšana, f. -chungsrecht, n. kratīšanas tiesība, f. durchtrie'ben, adj. viltīgs, blēdīgs. Durchtriebenheit, f. viltīgums, m.;

blēdīgums, m. durch'triefen, od. durch'tropfen, v. n. izpilēt cauri, durch'wandern, v. n. pārstaigāt, durchwan'dern, v. a. apstaigāt, apceļot (kājām).

durch'wärmen, v. a. labi sasildīt, durch'waschen, I. v. a. (v. waschen) pārmazgāt.

Durch'weg, m. (Durchfahrt) caurbrauktne, f.

durch'weg, adv. (ohne Ausnahme) bez izjēmuma; (immer) vienmēr; (überall) visur; (in jeder Beziehung) katrā ziņā. durch'wehen, v. n. pūst cauri, durchwintern, I. v. n. (von Gewächsen) pārziemot; 2. v. a. (vom Vieh) izmitināt pa ziemu, durch'wirken, u. durchwir'ken, v. a. 1. (vom Gewebe) izaust cauri, ieaust; 2. (vom Teige) samīcīt, durchwüh'len, v. a. izjaukt, izvandīt, durch'zeichnen, v. a. izzīmēt, pārvest,

pauzēt (zīmējumu), durch'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) izvilkt cauri; hier müssen wir einen Graben še mums jārok grāvis; II. v. n. (durch ein Land) iet (braukt od. jāt) cauri.

durchzie'hen, v. a. (v. ziehen) (part. p. durchzö'gen) (ein Land) iet (braukt od. jāt) pa (zemi), durchzuck'en, v. a. ein Blitz durchzuckte das Dunkel der Nacht, zibens izšāvās nakts tumsā. Durch'zug, m. 1. caurbraukšana, f.; 2.

(Querbalken) sija, f.; 3. caurvējš, m. Durch'zugsrecht, n. cauriešanas tiesība, f.

durch'zwängen, I. v. a. izspiest cauri;

II. v. refl. sich izspiesties cauri, dür'fen, v. n. (darf, darfst, darf; durfte; gedurft') drīkstēt; ich darf es nicht, es to nedrīkstu; dürfte ich Sie bitten? vai drīkstu Jūs lūgt? Sie - auf ihn rechnen, Jūs varat uz viņu paļauties, dürftig, adj. 1. (arm) nabags, (notleidend) trūcīgs; 2. fig. (armselig) niecīgs, -e Nachricht, nepilnīga od. nepietiekama vēsts; -e Nahrung, trūcīga barība.

Dürftigkeit, f. (Armut) nabadzīgums,

m.; (Not) trūkums, m. dürr, adj. 1. (trocken) sauss; (ausgetrocknet) sakaltis, nokaltis.150

Dür're, f. 1. (Trockenheit) sausums, m.; 2. fig. (Magerkeit) liesums, m.; kaisnējums, m. dürrleibig, adj. vājš, izkaltis. Dürrwurz, f. auniņi, m. pl. Durst, m. -es, slāpes, f. pl.; ~ haben, būt izslāpušam; seinen löschen, dzesēt slāpes; ~ leiden, ciest slāpes, slāpt; fig. ~ nach Rache, atriebšanās kāre, f. dur'sten, v. n. slāpt, dür'sten, v. n. u. imp. būt izslāpušam; mich dürstet, man slāpst; fig. (nach etw.) stipri iekārot (ko), dur'stig, adj. izslāpis; ich bin man gribas dzert; fam. -er Bruder, dzērājs, m.; sviķotājs, m. durst'|j löschend, od. -stillend, adj. ein -es Mittel, līdzeklis, kas dzesē slāpes. Dū'sel, m. -s, fam. (Rausch) reibulis, m.;

(Betäubung) apskurbums, m. Dūselei', f. pl. -en, fam. (Schläfrigkeit)

snauduligums, m. dū'selig, adj. (schwindelig) apreibis;

(schlaftrunken) miegains, dü'ster, adj. 1. (finster) drūms; 2. fig.

(mürrisch) saīdzis. Düster||heit, f. od. -keit, f. m. drūmums, m.

dü'stern, v. n. u. imp. satumst; es dū-

stert, metas tumsa. Dutz'end, n. -s, pl. -e, ducis, m. -mensch,

m. ļoti vienkāršs cilvēks, dutz'endweise, adv. dučiem, pa dučiem. Dūz'brūder, m. tubrālis, m.; wir sind

Duzbrüder, mēs esam sabrāļojušies. dū'zen, I. v. a. tujināt, uzrunāt ar „tu";

II. v. refl. sich tujināties. Düz'schwester, f. tumāsa, f. Dynä'mik, f. dinamika, f.; mācība par kustību.

Dynamit', n. -s, dinamīts, m. (spridzināma viela). Dynastie', f. pl. -en, dinastija, f. (valdnieku dzimta). Dysenterie', f. dizenterija, f.; asinssērga, f.

D-Zug, m. (Durchgangszug) ātrvilciens, m.

E.

Eb'be, f. pl. -n, bēgums, m.; atplū-dums, m.; - und Flut, bēgums un paisums, uzplūdums un atplūdums. eb'ben, v. imp. es ebbt, ūdens atkrīt od. atplūst.

ē'ben, adj. līdzens, -e Fläche, līdzenums, m.; zu -er Erde wohnen, dzīvot apak-

šējā stāvā od. apakšā; • machen, nolīdzināt.

ēben, adv. 1. (gerade) taisni; (-so) tāpat, - so groß, tikpat liels; (dasselbe) tas pats,- (ganz so) gluži tā; das wollte ich to es taisni gribēju; 2. (in diesem Augenblick) nupat, patlaban; da kommt er «, tur viņš patlaban nāk; » wollte ich es sagen, nupat es gribēju teikt; 3. (zwar) gan; ich leugne es nicht, es to nu gan nenoliedzu. E'benbaum, m. melnkoks, m. E'benbild, n. oriģinālam līdzīga ģīmetne, f.; (bibl.) līdzība, f.; das Gottes, Dieva ģīmis, m.; er ist das - seines verstorbenen Bruders, viņš izskatās gluži kā viņa nelaiķa brālis, ē'benbūrtig, adj. vienlīdzīgf (attiecoties

uz dižciltību vai gara spējām). Ebenbürtigkeit, f. vienlīdzīgums (attiecoties uz gara spējām vai dižciltību)^

ē'ben||dā, adv. turpat, -daher, adv. no tās pašas puses, -dahin, adv. uz to pašu pusi. -daselbst, adv. turpat, tai pašā vietā, -derselbe (-dieselbe, -dasselbe), prn. tas pats (tā pati); -deshalb, adv. taisni tāpēc. Ē'bene, f. pl. -n, 1. līdzenums, m.; klajums; fig. er befindet sich auf schiefer viņš slīd uz leju; 2. (Geom.) plakne, f.

ē'b(e)nen, v. a. einen Weg <*, nolīdzināt ceļu; fig. die Schwierigkeiten «, novērst grūtības, ē'benfalls, adv. arī, tāpat. E'benholz, n. melnkoks, m. Ē'benmāB, n. samērība, f.; samērīgums, m.; das beobachten, ievērot samēru, ö'benmäßig, adj. samērīgs, ē'benso, adv. 1. tāpat; - reich, wie er, tikpat bagāts kā viņš; 2. wie ich, tāds pats kā es. -sehr, adv. tikpat, -viel, adv. tikpat daudz, tikpat -wēnig, adv. tikpat maz, tikpat. E'benung, f. nolīdzināšana, f.; nolīdzi-_ nājums, m.

Eber, m. -s, pl. «, kuilis, m.; dem. kui-lītis, m.; wilder meža kuilis, m.; junger ~ kuilēns, m. E'beresche, f. sērmokslis, m.; pīlādzis, m.

E'berraute, f. dievkociņš, m. ēb'nen v. ebenen.

Ebonit', n. -(e)s, ebonīts, m.; cietā gumija.

Ec'ce-Ho'mo, m. -s, pl. -s, (redzi, kāds cilvēks!) Kristus tēls (ar ērkšķu vainagu galvā). 150

Dür're, f. 1. (Trockenheit) sausums, m.; 2. fig. (Magerkeit) liesums, m.; kaisnējums, m. dürrleibig, adj. vājš, izkaltis. Dürrwurz, f. auniņi, m. pl. Durst, m. -es, slāpes, f. pl.; ~ haben, būt izslāpušam; seinen löschen, dzesēt slāpes; ~ leiden, ciest slāpes, slāpt; fig. ~ nach Rache, atriebšanās kāre, f. dur'sten, v. n. slāpt, dür'sten, v. n. u. imp. būt izslāpušam; mich dürstet, man slāpst; fig. (nach etw.) stipri iekārot (ko), dur'stig, adj. izslāpis; ich bin man gribas dzert; fam. -er Bruder, dzērājs, m.; sviķotājs, m. durst'|j löschend, od. -stillend, adj. ein -es Mittel, līdzeklis, kas dzesē slāpes. Dū'sel, m. -s, fam. (Rausch) reibulis, m.;

(Betäubung) apskurbums, m. Dūselei', f. pl. -en, fam. (Schläfrigkeit)

snauduligums, m. dū'selig, adj. (schwindelig) apreibis;

(schlaftrunken) miegains, dü'ster, adj. 1. (finster) drūms; 2. fig.

(mürrisch) saīdzis. Düster||heit, f. od. -keit, f. m. drūmums, m.

dü'stern, v. n. u. imp. satumst; es dū-

stert, metas tumsa. Dutz'end, n. -s, pl. -e, ducis, m. -mensch,

m. ļoti vienkāršs cilvēks, dutz'endweise, adv. dučiem, pa dučiem. Dūz'brūder, m. tubrālis, m.; wir sind

Duzbrüder, mēs esam sabrāļojušies. dū'zen, I. v. a. tujināt, uzrunāt ar „tu";

II. v. refl. sich tujināties. Düz'schwester, f. tumāsa, f. Dynä'mik, f. dinamika, f.; mācība par kustību.

Dynamit', n. -s, dinamīts, m. (spridzināma viela). Dynastie', f. pl. -en, dinastija, f. (valdnieku dzimta). Dysenterie', f. dizenterija, f.; asinssērga, f.

D-Zug, m. (Durchgangszug) ātrvilciens, m.

E.

Eb'be, f. pl. -n, bēgums, m.; atplū-dums, m.; - und Flut, bēgums un paisums, uzplūdums un atplūdums. eb'ben, v. imp. es ebbt, ūdens atkrīt od. atplūst.

ē'ben, adj. līdzens, -e Fläche, līdzenums, m.; zu -er Erde wohnen, dzīvot apak-

šējā stāvā od. apakšā; • machen, nolīdzināt.

ēben, adv. 1. (gerade) taisni; (-so) tāpat, - so groß, tikpat liels; (dasselbe) tas pats,- (ganz so) gluži tā; das wollte ich to es taisni gribēju; 2. (in diesem Augenblick) nupat, patlaban; da kommt er «, tur viņš patlaban nāk; » wollte ich es sagen, nupat es gribēju teikt; 3. (zwar) gan; ich leugne es nicht, es to nu gan nenoliedzu. E'benbaum, m. melnkoks, m. E'benbild, n. oriģinālam līdzīga ģīmetne, f.; (bibl.) līdzība, f.; das Gottes, Dieva ģīmis, m.; er ist das - seines verstorbenen Bruders, viņš izskatās gluži kā viņa nelaiķa brālis, ē'benbūrtig, adj. vienlīdzīgf (attiecoties

uz dižciltību vai gara spējām). Ebenbürtigkeit, f. vienlīdzīgums (attiecoties uz gara spējām vai dižciltību)^

ē'ben||dā, adv. turpat, -daher, adv. no tās pašas puses, -dahin, adv. uz to pašu pusi. -daselbst, adv. turpat, tai pašā vietā, -derselbe (-dieselbe, -dasselbe), prn. tas pats (tā pati); -deshalb, adv. taisni tāpēc. Ē'bene, f. pl. -n, 1. līdzenums, m.; klajums; fig. er befindet sich auf schiefer viņš slīd uz leju; 2. (Geom.) plakne, f.

ē'b(e)nen, v. a. einen Weg <*, nolīdzināt ceļu; fig. die Schwierigkeiten «, novērst grūtības, ē'benfalls, adv. arī, tāpat. E'benholz, n. melnkoks, m. Ē'benmāB, n. samērība, f.; samērīgums, m.; das beobachten, ievērot samēru, ö'benmäßig, adj. samērīgs, ē'benso, adv. 1. tāpat; - reich, wie er, tikpat bagāts kā viņš; 2. wie ich, tāds pats kā es. -sehr, adv. tikpat, -viel, adv. tikpat daudz, tikpat -wēnig, adv. tikpat maz, tikpat. E'benung, f. nolīdzināšana, f.; nolīdzi-_ nājums, m.

Eber, m. -s, pl. «, kuilis, m.; dem. kui-lītis, m.; wilder meža kuilis, m.; junger ~ kuilēns, m. E'beresche, f. sērmokslis, m.; pīlādzis, m.

E'berraute, f. dievkociņš, m. ēb'nen v. ebenen.

Ebonit', n. -(e)s, ebonīts, m.; cietā gumija.

Ec'ce-Ho'mo, m. -s, pl. -s, (redzi, kāds cilvēks!) Kristus tēls (ar ērkšķu vainagu galvā).

Ech'o, n. -s, pl. -s, atbalss, f.; atskaņa, f.

echt, adj. (wahr) īsts; (von Farben) pastāvīgs. Echt'heit, f. īstība, f. Eck'e, f. pl. -n, stūris, m.; (Winkel) kakts, m.

Eck'en||beschlag, m. stūŗa apkalums, m.

-stēher, m. -s, pl. izsūtāmais, m. Eck'fenster, n. stūŗa logs, m. eck'ig, adj. 1. stūŗains; 2. fig. neaptēsts. Eck'igkeit, f. šķautnainība, f.; tēsums, m.

Eck'zahn, m. (bei Menschen) acu zobs,

m.; (bei Tieren) ilknis, m. Ed'da, f. Edda f. (vecziemeļnieku dzeju krājums).

ē'del, adj. dižciltīgs, cēls; edle Metalle,

dārgmetalli, m. pl. ē'del I |geboren, adj. dižciltīgs, augsti dzimis. -gesinnt, adj. augstsirdīgs, ē'delherzig, adj. augstsirdīgs. E'del||hirsch, m. briedis, m. (staltais). _ -hof, m. bruņinieka pils, f. E'del||knäbe, m. pāžs, m. -mann, m. (pl. -leute) 1. muižnieks, m.; 2. augstsirdīgs cilvēks. E'delmūt, m. augstsirdība, f.; augstsir-

dīgums, m.; cēlums, m. ē'delmiitig, adj. augstsirdīgs, cēls. E'delstein, m. dārgakmens, m.; -e, dārgakmeņi, m. pl. E'del||tanne, f. cilda egle ^pinus pecti-nata) f. -weiß, n. sniegpiiķe, f. -wild, n. brieži u. stirnas. E'den, n. -s, Ēdenes dārzs, jn.; paradīze,

Edikt', n. -(e)s, pl. -e, edikts, m. (rīkojums, m.). E'feu, m. -s, efeja, f.

Effekt', m. -(e)s, pl. -e, efekts, m.; iespaids, m.; panākums, m. egāl', adj. vienāds; das ist mir tas

man vienalga. E'gel, m. -s, pl. dēle, f. -krankheit, f. (bei Schafen) aknu slimība, f. -schnek-ke, f. (in der Leber der Schafe) aknu blakts, f. Eß'ge» L "< pl- _n. ecēšas, f. pl. eg'gen, v. a. ecēt.

Egois'mus, m. », egoisms, m.; savtība,

f.; savtīgums, m. Egoist, m. -en, pl. -en, egoists, m.; sav-labis, m.

E'he, f. pl. -n, laulība, f.; wilde ārlaulība, nelikumīga laulība; eine -schließen, apprecēties; auch: (vom Manne) apsievoties; (vom Weibe) iet pie vīra; zur - begehren, precēt, bildināt.

E'hebett, n. laulības gulta, f. ē'hebrechen, v. n. (nur im Infinitiv gebräuchlich) pārkāpt laulību. E'hebrecher, m. laulības pārkāpējs, m. -in, f. •», pl. -nen, laulības pārkāpēja, f.

E'he||bruch, m. laulības pārkapšana, f.; laulības pārkāpums, m.; «. begehen, pārkāpt laulību, ē'hedēm, adv. senāk, pirms tam; (in

früheren Zeiten) senlaikos; citkārt. E'he||frau, f. laulātā draudzene, f. -gatte, m. vīrs, m.; laulāts draugs, -gelübde, _ n. laulības solījums, m. E'he||hindernis, n. kavēklis laulībai, m. -joch, n. laulības jūgs, m. -leute, pl. laulāti draugi; die jungen jaunais pāris.

ē'helich, I. adj. laulības-; -es Kind, laulībā dzimis od. likumīgs bērns; II. adv. laulībā; «, verbinden, salaulāt, ē'helichen, I. v. a. precēt; (vom Manne) apjemt sievu; (vom Weibe) iet pie vīra; II. v. refl. sich precēties, ē'helos, adj. neprecējies; er ist noch viņš vēl neprecējies (od. puišu kārtā); der -(s)e Stand, bezlaulības kārta, f.; in -(s)em Stande bleiben, palikt neprecētam. E'helösigkeit, f. bezlaulības dzīve, f. ē'helustig, adj. fam. precību kārs. ē'hemālig, adj. citkārtējs, senāks. E'hemann, m. laulāts vīrs; laulāts draugs, ē'her, adv. 1. (früher) agrāk; je desto lieber, jo ātrāk, jo labāk; 2. (lieber) labāk; - will ich sterben, labāk es mirstu.

Ē'hering, m. laulības gredzens, m. ē'hern, adj. 1. vaŗa-; 2. fig. (hart, fest)

ciets, stiprs. E'he||schänder, m. laulības pārkāpējs, m. -Scheidung, f. laulības šķiršana, f.; at-laulāšana, f.; atlaulājums, m. -Scheidungsprozeß, m. laulības šķiršanas prāva, f. -Schließung, f. precēšanās, f.; laulāšana, f.; laulāšanās, f.; laulības noslēgšana, f. E'hestand, m. laulības kārta; im -e leben, dzīvot laulībā. E'he||steuer, f. pūrs, m. -Stifter, m. precinieks, m.; savedējs, m. -stifterin, f. preciniece, f.; savedēja, f. -Stiftung, f. precēšana, f.; (Ehevertrag) laulības līgums, m.

ehr'bār, adj. (ehrenwert) godājams; (ehrlich) godīgs. Ehr'bārkeit, f. godīgums, m. Eh're, f. pl. -n, gods, m.; auf »! pie mana goda! Mann von goda vīrs, m.; Ihnen zu -n, Jums par godu; zu152 ehren—

«. kommen, godā kļūt; ~ sei Gott! gods Dievam; (jemm.) • erweisen, parādīt (kādam) godu; (jems.) Andenken in -n halten, turēt (kāda) piemiņu godā; (jems.) in -n gedenken, pieminēt (kādu) godam, ēh'ren, v. a. godāt, cienīt. Eh'ren|[amt, n. goda amats, m. -bezeigung, f. od. -bezeugung, f. godinājums, m.

Eh'renḷ: geleite, n. goda pavadoņi, f. -ge-

richt, n. goda tiesa, f. eh'renhaft, adj. godīgs; godājams, cienījams.

Eh'renhaltigkeit, f. godīgums, m. Eh'reni klāge, f. sūdzība goda aizkarša-nas dēļ. -kränkung, f. goda aizkar-šana, f. -platz, m. goda vieta, f. -po-sten, m. goda amats, m. -preis, m. 1. godalga, f.; 2. (Pflanze) zemes apīņi, m. pl.; dūlēji, m. pl. ehrenrührig, adj. u. adv. goda aizkārējs; das ist mir tas ķeŗas man pie goda od. tas aizkaŗ manu godu. Eh'renriihrigkeit, f. goda aizkaršana, f. Eh'renschāndung, f. goda laupīšana, f.;

apmelošana, f. eh'renvoll, adj. goda pilns. Eh'ren||vörmund, m. goda aizbildnis, m. -Vormundschaft, f. goda aizbildnība, f. -wache, f. goda sargs, m.; goda sargi, m. pl. eh'renwērt, adj. godājams, cienījams.

-widrig, adj. godam pretīgs, negodīgs. Eh'renwort, n. goda vārds, m.; sein -geben, dot goda vārdu, apsolīties ar goda vārdu. Ehr'erbie|jtigkeit, f. od. -tung, f. pl. -en, goddevība, f.; godbijība, f.; (Verehrung) goda parādīšana, f. Ehr'furcht, f. godbijība, f.; (jemm.) šeine - bezeigen, izturēties pret (kādu) godbijīgi; - einflößen od. gebieten, modināt godbijību. Ehr'furchtsbezeigung, f. godbijības apliecinājums, m. ehr'furchtsvoll, adj. godbijīgs. Ehrgefühl, n. goda jūtas, f. pl. ehr'geizig, adj. godkārīgs, ehrlich, I. adj. 1. (rechtschaffen) godīgs, taisns; -er Mann, godīgs cilvēks; ein er- Gewinn, godīga peļņa; 2. (tüchtig) krietns; II. adv. godīgi; ich meine es » mit ihm, es viņam novēlu labu. Ehrlichkeit, f. godīgums, m.; taisnīgums, m. Ehrlosigkeit, f. negodīgums, m. ehr'sam, adj. u. adv. godīgs, godājams. Ehr'||samkeit, f. godīgums, m. -sucht, f. godkārība, f.

ehr'süchtig. adj. godkārīgs. Eh'rung, f. godināšana, f.; godinājums, m.

Ehr'würden, f. Ew. Jūsu godība.

ehr'würdig, adj. cienīgs.

ei! int. ej jel' warum nicht gar, ko

nu vēl ne! Ei, n. -(e)s, pl. -er, ola, f.; dem. oliņa, f.; (Hode) pauts, m.; dem. pautiņš, m.; (ein bebrütetes od.

verdorbenes) vanskars, m.; (ein im Nest zurückgelassenes) padēklis, m.; (ein schalenloses) mīkstčaulis, m.; frisches od. rohes svaiga od. jēla ola; weichgekochtes od. weiches mīksti novārīta od. mīksta ola; hartgekochtes od. hartes cieti novārīta od. cieta ola; -er legen, dēt olas; die Hühner legen schon -er, vistas jau dēj; -er legend, olu dējējs-; ein -es Huhn, dējēja vista, eiapopei'a, int. (beim Einschläfern der

Kinder) čuči, čuči! Ei'be, f. pl. -n. īve, f.; platpaeglis, m. Eich'baum, m. od. Ei'che, f. pl. -n,

ozols, m.; dem. ozoliņš, m. Ei'chel, f. pl. -n, 1. (Frucht) zīle, f.;

2. (am männlichen Gliede) ķubele, f. ei'chelförmig, adj. zīļveidīgs. Ei'chelkaffee, m. zīļu kafija, f. Eich'elle, f. normālolekts, f. ei'chen, adj. ozola-.

ei'chen, v. a. dot likumīgu mēru od. svaru.

Ei'chen, n. -s, pl. oliņa, f.; pautiņš, m. Ei'chen||hain, m. ozolaine, f. -kränz, m.

ozola vatuags, m. Ei'cher, m. -s* pl. », mēru un svaru no-

rīkotājs od. pārbaudītājs, m. Eich'||horn, n. od. -hörnchen, n. od. -kätz-chen, n. od. -katze, f. vāvere, f.; vā-verīte, f. Eich'mäß, n. parauga mērs, m. Eich'wald, m. ozolu mežs, m. Eid, m. -es, pl. -e, zvērests, m.; körperlicher personīgs zvērests; <* vor Gericht, zvērests tiesas priekšā; den » der Treue leisten, zvērēt uzticību; einen falschen - schwören, nepatiesi zvērēt; den ~ brechen, lauzt od. pārkāpt zvērestu; (jemn.) seines -es entbinden, atbrīvot (kādu) no zvēresta.

Ei'dam, m. -s, pl. -e, znots, m.; meitas vīrs, m.

Eid'brecher, m. zvēresta pārkāpējs, m. eid'brüchig, adj. er ist - geworden, viņš

pārkāpis zvērestu. Ei'dechse, f. », pl. -n, ķirzaka, f. Ei'dergans, f. gāga, f.

Eides||leistung, f. zvērēšana, f. -pflicht, f. zvēresta pienākums, m. -Verweigerung, f. liegšanās zvērēt; zvēresta atraidīšana, f. eid'lich, I. adj. ar zvērestu apstiprināts; -e Versicherung, svēta nosolīšanās; II. adv. « bekräftigen od. erhärtern, apstiprināt ar zvērestu. Ei'dotter, n. olas dzeltānums, m. Eid'schwür, m. zvērests, m. Ei'erļļapfel, m. olābols, m. -becher, m. olu kausiņš, m. -krēbs, m. vēžu mātīte, f.

ei'ergelb, adj. dzeltāns kā ola, olas dzel-

tānumā. ei'erlēgend, adj. dējējs-. Ei'er||leiter, f. olu vads, m. -schaum, m.

olu putas, f. pl.; sakultas olas. -schwamm, m. gailenītes, f. pl. -stock, m. olnīca, f. Ei'fer, m. -s, 1. uzcītība, f.; 2. (Zorn)

dusmas, f. pl.; (bibl.) dusmība, f. ei'fern, v. n. 1. skaisties, sirdīties; 2. (gegen etw.) sacelties (pret ko); 3. (wetteifern) sacensties (ar kādu kādā lietā). Eifersucht, f. greizsirdība, f. eifersüchtig, adj. u. adv. greizsirdīgs; (auf jemn.) ~ sein, būt greizsirdīgam (uz kādu); (jemn.) machen, modināt (kādam od. kāda sirdī) greizsirdību. Ei'form, f. olas forma, f.; olas veids, m. eifrig, adj. u- adv. 1. uzcītīgs; 2. der

-e Gott, dusmīgais Dievs. Ei'gelb, n. dzeltānums, m.; olas dzeltānums, m.

ei'gen, adj. 1. paša-, pašas- (gen. von pats, pati); mit -er Hand, ar paša rokuŗ mit -en Augen, paša acīm, pats savām acīm; er besitzt nichts E-es, viņam nepieder it nekas; sich (etw.) zu * machen, piesavināties (ko); unser -er Vater, mūsu pašu tēvs; die -en Kinder lieben wir mehr als fremde, pašu bērnus mīlam vairāk nekā svešus; -gebackenes Brot, pašcepta maize; 2. (eigentümlich) īpatnējs, piemītošs; das ist diesem Volke tas šai tautai īpatnējs; der ihm -e Leichtsinn, viņam piemītošā vieglprātība; 3. (genau) akurāts, (sorgfältig) rūpīgs. Ei'genārt, f. īpatnība, f. ei'genārtig, adj. īpatnējs. Ei'gen||ärtigkeit, f. pl. -en, savādī-gums, m. -bericht, m. pašziņojums, m. -dünkel, m. pašgudrība, f.; uzpūtība, f. -gewicht, m. pašsmagums, m. ei'genhändig, adj. u. adv. pašrocīgs, paša rokas-; -e Unterschrift, paša rokas paraksts.

Ei'genjlheit, f. pl. -en, 1. (Eigentümlichkeit) savādīgums, m.; einer Sprache, valodas savādīgums, m.; 2. (Seltsamkeit) dīvainība, f.; ērmīgums, m. -hülfe, f. pašpalīdzība, f. -liebe, f. patmīlība, f. -lob, n. pašuzslava, f.; prv. - stinkt, kas sunim asti cels, ja ne pats.

ei"genmächtig, adj. u. adv. patvarīgs.

Eigen||mächtigkeit, f. patvarība, f. -nā-me, m. īpašvārds, m. -nutz, m. -es, pašlabums, m.; savtīgums, m.

ei'gennützig, adj. u. adv. savtīgs.

ei'gens, adv. sevišķi, īpaši.

Eigen||schaft, f. pl. -en, īpašība, f.; er hat viele gute -en, viņam daudz labu īpašību, -schaftswort, n. īpašības vārds, m.; -sinn, m. 1. (Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f.; ietiepība, f.; 2. fam. er ist ein kleiner viņš ir liels rezgalis.

ei'gensinnig, adj. u. adv. stūrgalvīgs, ietiepīgs; - sein, tiepties; der E-e, stūrgalvis, m.

ei'gentlich, I. adj. īsts, īstens; das -e Griechenland, īstā Grieķija; der -e Sinn, īstā jēga; II. adv. īsti, (aufrichtig gesagt) taisnību sakot, (im Grunde genommen) īsti jemot; das müßtest du - wissen, tas tev gan būtu jāzina.

Ei'gen||tüm, n. -s, īpašums, m. -tümer, m. -s, pl. īpašnieks, m. -tümerin, f. pl. -nen, īpašniece, f.

eigentümlich od. eigentümlich, adj. u. adv. 1. (eigen) paša-, pašam piederīgs; 2. (unterscheidend) rakstурīgs; 3. (sonderbar) savādīgs, dīvains.

Eigentümlichkeit od. Eigentümlichkeit, f. pl. -en, 1. īpatnība, f.; 2. (Seltsamkeit) savādība, f.; savādīgums, m.; jeder hat seine -en, ikvienam savas savādības.

EigentumsIIentsetzung, f. īpašuma atsavināšana, f. -recht, n. īpašuma tiesība, f.

Eigenwille, m. (eigener Wille) paša griba; (Willkür) patvaļa, f.; (Eigensinn) ietiepība, f.

ei'genwillig, adj. (willkürlich) patvaļīgs; (eigensinnig) ietiepīgs.

Ei'genwilligkeit, f. patvaļīgums, m.; ie-tiepīgums, m.

eig'nen, v. refl. sich zu etw. - od. zu etw. geeignet sein, derēt, būt derīgam (kam); die flachen Dächer « sich nicht für unser Klima, lēzenie jumti nav derīgi mūsu klimatā; das eignet sich nicht für das weibliche Geschlecht, tas nepieklājas sieviešu dzimumam.

Ei'land, n. -es, pl. -e, sala, f.154

Eiländer — einbleuen

Ei'länder, m. -s, pl. salinieks, m. Eil'böte, m. ātrvēstnesis, m. Ei'le, f. steiga, f.; in (aller) ļoti steidzoties; ich habe man jāsteidzas; es hat keine lieta nav steidzama.

Ei'lein, n. -s, pl. oliņa, f. ei'len, I. v. a. 1. steigties; (jemm.) zu Hilfe steigties (kādam) palīgā; 2. skriet; er ist nach Hause geeilt, viņš aizskrējis mājās; II. v. imp. es eilt, steidzams! eilends, adv. steigšus, eilfertig, I. adj. steidzīgs, ātrs; II. adv. steigšus.

Eilfertigkeit, f. steidzīgums, m.; ātrums, m.

Eil'j|fracht, f. per ar lielu ātrumu, -gūt,

n. lielā ātruma preces, f. pl. eilig, I. adj. 1. (von Personen) steidzīgs; ich bin sehr », man ļoti jāsteidzas; 2. (von Sachen) steidzams; II. adv. steigšus, eiligst, adv. vislielākā ātrumā. Eil'||post, f. ātrpasts, m. -zug, m. ātrvilciens, m. Ei'mer, m. -s, pl. spainis, m. Eimerchen, n. -s, pl. spainītis, m. ei'merweise, adv. spaiņiem, ein (eine, ein), 1. num. (mit einem Substantiv verbunden) viens (viena); um - Uhr, pulksten vienos; es gibt nur -en Gott, ir tikai viens vienīgs Dievs; mit -em Worte, vārdu sakot; » für allemal, reizi par visām reizēm; in -em Zuge, ar vienu malku; -es Alters sein, būt vienā vecumā; (ohne Substantiv) -er von ihnen, viens no viņiem; der -e und der andere, viens un otrs; die -en, vieni; II. art. (fehlt im Lettischen) ein Baum, koks, m.; III. adv. iekšā; - und aus,

iekšā un ārā; weder noch aus wissen, nezināt kur dēties, ein'ackern, v. a. ieart, einan'der, prn. sie hassen (von zweien) viņi viens otru ienīst; (von vielen) viņi cits citu ienīst; sie machen • Geschenke, viņi viens otram pasniedz dāvanas; beistehen, palīdzēt viens otram (od. cits citam); » lieben, mīlēt vienam otru (od. cits citu), ein'ängstigen, v. a. iebaidīt, einarbeiten, v. refl. sich (in etw.) «,

iestrādāties (kādā lietā), ein'armig, adj. vienrocīgs, vienrokas-. ein'äschern, v. a. sadedzināt, pārvērst pelnos.

Einäscherung, f. pl. -en, sadedzināšana, f.

ein'ātmen, v. a. ieelpot.

Ein'ātļļmen, n. ieelpošana, f. -mung, f.

ieelpo jums, m. ein'ätzen, v. a. iekodināt, iededzināt, ein'äugig, adj. vienas acs-; der E-e,

vienacis, m. ein'backen, v. a. iecept. ein'balsamieren, v. a. iebalzamēt, iesvaidīt (zālēm). Ein'band, m. iesējums, m. ein'bāndig, adj. viensējuma-, vienā sējumā.

Ein'baum, m. peilīte, f.; vienkocis, m. Ein'beere, f. pl. -n, čūskoga, f.; grē-mene, f.

ein'beinig, adj. vienkājas-; der E-e, vien-kājis, m.

ein'beißen, I. v. a. (v. beißen) iekost; (etw.) essen) uzkost; II. v. refl. sich iekosties.

ein'berūfen, v. a. (v. berufen) iesaukt; sasaukt.

Ein'berūļļfen, n. iesaukšana, f. -fer m. iesaucējs, m. -fung, f. iesaukšana, f.; iesaukums, m. Ein'berūfungsliste, f. iesaukuma saraksts, m.

ein'betten, v. a. ieguldīt, ein'biegen, I. v. a. (v. biegen) ieliekt; ielocīt; eingebogene Beine, ielikušas kājas; II. v. n. in eine Straße iegriezties kādā ielā; hier biegt der Weg rechts ein, še ceļš nogriežas pa labi.

Ein'biegung, f. ieliekšana, f.; ieliekums, m.

ein'bilden, I. v. a. iestāstīt; ich lasse mir nichts tādas blēņas man neviens neiestāstīs; II. v. refl. sich 1. (sich denken) iedomāties; 2. fig. (sich dünken) uzpūsties, lepoties; ein eingebildeter Narr, uzpūties od. iedomīgs ģeķis. Ein'bildung, f. 1. (Phantasie) fantazija, f.; iedomība, f.; iedomu spēja, f.; (Vorstellung) priekšstats, m.; noģida, f.; 2. (falsche Vorstellung) māņi, m. pl.; 3. (Eitelkeit) iedomība, f.; iedo-mīgums, m.; (Dünkel) uzpūtība, f. Ein'bildungs kraft, f. iedomības spēks, m. -vermögen, n. iedomības spēja, f. ein'binden, v. a. (v. binden) iesiet. Ein'binden, n. iesiešana, f. ein'blāsen, v. a. 1. iepūst; 2. fig. (einflüstern) iečukstēt, ein'blätterig, adj. vienlapas-. ein'bläuen, v. (Wäsche) iezilināt. ein'bleuen, v. a. fam. iekalt (kādam ko galvā); den Rücken sadot pa muguru.Einblick —

Ein'blick, m. ieskats, m.

ein'bohren, I. v. a. ieurbt; II. v. refl.

sich ieurbties, einbrechen, I. v. a. (v. brechen) eine Tür ielauzt durvis; II. v. n. 1. (zusammenstürzen) sagāzties; (zerbrechen) ielūzt; das Dach brach ein, jumts sagāzās; 2. (gewaltsam eindringen) ielauzties; der Dieb ist eingebrochen, zaglis ielauzies. Einbre||chen, n. 1. (Zerbrechen) ielaušana, f.; ielūšana, f.; 2. (Zusammenstürzen) sagāšanās, f.; 3. (gewaltsames Eindringen) ielaušanās, f. -eher, m. -s, pl. kramplauzis, m.; iebrucējs, m. einbrennen, v. a. (v. brennen) iededzināt.

einbringen, v. a. (v. bringen) 1. (hineintragen) ienest; das Getreide novākt labību no lauka; 2. Gewinn atnest od. atmest peļņu; das Geschäft bringt nicht viel ein, veikals daudz neatmet; diese Stelle bringt viel ein, tā ir ienesīga vieta; das wird dir wenig tas tev atmetīs maz labuma. Ein||bringen, n. od. -bringung, f. 1. ievešana, f.; des Getreides, labības novākšana, f.; 2. (priekšlikuma) iesniegšana, f.; 3. ienākums, m.; peļņa, f. (v. Zeitwort), ein'brocken v. a. iedrupināt; fig. (jemm.

etw.) sasālīt (kādam ko). Ein'bruch, m. 1. (in ein Land) iemākša-nās, f.; 2. (in ein Haus) ielaušanās, f.; 3. » der

Nacht, nakts uzbrukšana, f.; mit - der Nacht, naktij uzbrūkot. Ein'bruchsdiebstahl, m. ielaušanās zādzība, f.

Ein'buchtung, f. pl. -en, 1. (Bucht)

līcis, m.; 2. (Falte) ielocījums, m. einbürgern, I. v. a. (jemn.) uzjemt (kadu) par pilsoni, dot (kādam) pilsoņa tiesības; Wörter ievest vārdus lietāšanā; II. v. refl. sich 1. iegūt pilsoņa tiesības; (sich niederlassen) apmesties uz dzīvi; 2. fig. ieviesties, iesakņoties. Einbüße, f. (Verlust) zaudējums, m.; «

erleiden, ciest zaudējumu, ein'büßen, v. a. zaudēt; er hat dabei sein Leben eingebüßt, viņš pie tam zaudējis savu dzīvību, eindämmen, v. a. 1. iedambēt; 2. fig. savaldīt.

Eindämmung, f. iedambēšana, f.; ie-

dambējums, m. ein'decken, v. a. iesegt, eindeutig, adj. viennozīmīgs, ein'drillen, v. a. 1. (einbohren) ieurbt; 2. (einüben) iemācīt; iedīdīt.

Einfachheit 155

! ein'dringen, v. a. (v. dringen) 1. iespiesties, ielauzties; auf den Feind uzbrukt od. uzmākties ienaidniekam; in ein Land ieceļot od. iemākties (kādā zemē); fig. in eine Sache iedziļināties od. nogremdēties kādā lietā; 2. (von Flüssigkeiten) iesūkties; 3. fig. (auf jemn.) uzmākties (kādam). Eindringen, n. 1. (feindlicher Einfall) ielaušanās, f.; iemākšanās, f.; 2. (von Flüssigkeiten) iesūkšanās, f. eindringlich, I. adj. sparīgs, neatlaidīgs; pārliecinošs; II. adv. sparīgi, ar sparu, neatlaidīgi. Eindring||lichkeit, f. sparīgums, m.; neatlaidīgums, m. -ling, m. -s, pl. -e, iemāklis, m. Ein'druck, m. -(e)s, pl. -drücke, 1. (Gepräge) iespiedums, m.; 2. fig. (Wirkung) iespaids, m.; «. machen, iespaidot; die Rede machte tiefen - auf die Zuhörer,/ runa atstāja dziļu iespaidu uz klausītājiem, ein'driicken, I. v. a. 1. iespiest; die Sporen spiest piešus sānos; 2. (zerdrücken) saspiest; (zerbrechen) salauzt; saplēst; eingedrückte Nase, saspiests deguns; II. v. refl. sich iespiesties.

ein'drucks||lös, adj. u. adv. beziespaida-,

-voll, adj. iespaidīgs. Ein'driickung, f. iespiešana, f. eine v. ein.

ein'eggen, v. a. ieecēt, ei'nen v. einigen, ein'engen, v. a. ierobežot, ei'ner (eine, eins), prn. kāds (kāda), viens (viena); das kommt einem fremd vor, tas dažam labam liekas svešādi. Ei'ner, m. -s, pl. (jede Zahl von 1—9)

vieninieks, m. ei'nerlei, adj. vienāds, tāds pats; wir haben - Schicksal, mums vienāds liktenis.

einerlei', adj. es ist tas ir vienalga,

tas ir viens daudzums. Einerlei', n. -s, vienādība, f.; vienmuļība, f.; immer das ewige »! vienmēr tā pati dziesma! ein'ernten, v. a. novākt labību no lauka; savākt augļus; fig. Lob sajemt uzslavu.

ei'nerseits od. einesteils, adv. no vienas

puses, vienup. ein'fach, I. adj. 1. vienkāršs; parasts; -e Größe, vienlocekļa lielums, m.; -e Tagesordnung, parasta dienas kārtība; 2. fig. -es Abendbrot, gausīgas vakariņas; II. adv. vienkārši. Einfachheit, f. 1. vienkāršība, f.156

einlädein — einfrieren

ein'fädeln, v. a. 1. ievērt; 2. fig. (anzetteln) sarīkot, uzsākt, einfahren, I. v. a. (v. fahren) 1. ievest; das Getreide ievest labību; 2. Pferde iebraukt zirgus; II. v. n. iebraukt (ar ratiem od. ar kuģi). Einfahren, n. 1. ievešana, f. (labības);

2. iebraukšana, f. (ar ratiem od. ar kuģi).

Einfahrt, f. 1. (als Tätigkeit) v. Einfahren; 2. (als Ort) iebraucama vieta; (Torweg) iebrauktne, f. Einfall, m. 1. iekrišana, f.; iekritums, m.; 2. (feindlicher Angriff) iebruk-šana, f.; iebrukums, m.; 4. (plötzlicher Gedanke) ideja, f.; lächerlicher smieklīgas iedomas, einfallen, v. n. (v. fallen) 1. iekrist (caurumā); (von Vögeln) iemesties, nomesties, nolaisties; (von der Klinke) ieķerties; 2. (einstürzen) sagāzties, sabrukt; das Haus fiel ein, nams sagruva; 3. fig. (mager werden) noliesēt, sakrist;. (von den Augen) iedubt; eingefallene Backen, iekrituši vaigi;

eingefallene Augen, iedubušas acis; 4. fig. (feindlich) in ein Land ielauzties od. iebrukt zemē; (überfallen) uzbrukt; 5. fig. (von Musikinstrumenten) iesākt; 6. fig. (in die Rede fallen) pārtraukt; 7. fig. (in den Sinn kommen) iešauties prātā; was fällt Ihnen ein? kas Jums nāk prātā? Einfallen, n. 1. iekrišana, f.; 2. (Einstürzen) sagāšanās, f.; sabrukšana, f.;

3. fig. (in ein Land) ielaušanās, f.; iebrukšana, f.

Einfalt, f. vientiesība, f.; vientiesī-

gums, m. einfältig, adj. u. adv. vientiesīgs. Einfältigkeit, f. «, muļķīgums, m. Einfaltspinsel, m. muļķis, m. einfalzen, v. a. 1. (vom Zimmermann) ierobīt; 2. (vom Buchbinder) ielocīt, einfarbig, adj. vienkrāsains; -es Pferd,

vienas spalvas zirgs. Einfarbigkeit, f. die der Strümpfe gefällt mir nicht, man nepatīk, ka zeķes vienā krāsā, einfassen, v. a. 1. apšūt; 2. aplikt (ar ko); (belegen mit Rasen) aplikt ar velēnām; in einem Rahmen ierāmēt; (einen Edelstein) apkalt, ietvert. Einfassen, n. apšūšana, f.; aplikšana, f.; (Einrahmen) ierāmēšana, f. (v. Zeitwort).

Einfassung, f. », (Besatz) apšuvums, m.; (mit Rasen) aplikums ar velēnām; (Rand) iemala, f.; (eines Brunnens) grodi, m. pl.; (von Diamanten) ap-

kalums, m.; apdare, f.; (Umhüllung) apskava, f.; aptvars, m. einfaulen, v. n. iepüt. einfeilen, v. a. ievīlēt, einfetten, v. a. ietaukot. Einfetten, n. -s, ietaukošana, f. einfeuchten, v. a. ieslapināt, einfinden, v. refl. (v. finden) sich ierasties; sich vor Gericht atnākt tiesas priekšā; ich werde mich es ieradīšos. Einfinden, n. ierašanās, f. einflechten, v. a. (v. flechten) 1. iepīt;

2. fig. pieminēt, auch iepīt. Einflech||ten, n. -s, od. -tung, f. pl. en,

iepīšana, f. einflicken, v. a. 1. ielāpīt; 2. fig. iepīt,

iestarpināt, einfließen, v. n. (v. fließen) 1. ins Meer ietecēt od. iegāzties jūŗā; ~ lassen, ietecināt; 2. fig. (von Geldern) ienākt;

3. fig. einige Worte mit - lassen, ga-ŗāmejot pieminēt.

einflößen, v. a. 1. iepilināt; 2. fig. ie-dvēst; (jemm.) Furcht sabiedēt (kādu).

Einflö||ßen, n. od. -ßung, f. 1. iepilina-

šana, f.; 2. fig. iedvēšana, f. einflügelig, adj. vienspārna-, Einfluß, m. 1. (Einfließen) ietecēšana, f.; 2. (Ort des Einfließens) ieteka, f.; (Mündung) grīva, f.; 3. fig. (Einwirkung) ietekme, f.; großen ~ haben, lielā mērā ietekmēt; er steht unter meinem -(ss)e, viņš manis ietekmēts, einflußreich, adv. svarīgs; eine -e Persönlichkeit, persona, no kuŗas daudz atkarājas. Einflüsterer, m. iečukstētājs, m. einflüstern, v. a. iečukstēt. Einflüsterung, f. pl. -en, iečukstēšana,

f.; iečukstējums, m. einfordern, v. a. noprasīt; (beitreiben) piedzīt.

Einforderung, f. noprasīšana, f.; noprasījums, m.

einförmig, adj. u. adv. vienāds, (eintönig) vienmuļīgs. Einförmigkeit, f. pl. -en, vienādība, f.; (Eintönigkeit) vienmuļība, f.; vien-muļīgums, m. ein'fressen, I. v. a. (v. fressen) ieēstŗ (einschlucken) norīt; II. v. refl. sich in etw. ieēsties, iekosties. einfriedigen, v. a. iežogot. Einfriedigung, f. pl. -en, iežogošana,

f.; iežogojums, m. einfrieren, v. n. (v. frieren) iesalt; « lassen, iesaldēt.einfuchsen — eingenommen

157

einfuchsen, v. a. fam. (jemm. etw.) |

iekalt (kādam ko), einfügen, v. a. salaist kopā; einen

Stein ielaist akmeni, einfügen, v. a. 1. salaist kopā, ielaist; 2. fig. piemetināt, iespraust, (einschalten) iestarpināt.

Einfügung, f. 1. salaidums, m.; 2. fig.

piemetinājums, m.; iespraudums, m. Einfühlung, f. iejūta, f. Einfuhr, f. ievešana, f.; ievedums, m.

-artikel, m. ieveduma prece, f. einführbär, adj. 1. (von Waren) ievedams; 2. (zulässig) pielaižams, derīgs. Einführbärkeit, f. derīgums, m. einführen, I. v. a. 1. (jemn.) ievest od. ievadīt (kādu); bei Hofe stādīt priekšā galmam; (jemn.) in ein Amt ievest (kādu) amatā; (jemn.) redend pieminēt kāda vārdus; 2. Waren ievest preces; 3. fig. Ordnung nodibināt kārtību; es ist hier eingeführt, tas še parasts; II. v. refl. sich ieviesties, stādīties priekšā (von Gebräuchen) ieviesties. Einführen, n. v. Einführung. Einftihrer, m. 1. ievedējs, m.; ievadī-tājs, m.; (von Waren) ievedējs, m. -in, f. ievedēja, f.; ievadītā ja, f. Einfuhr||gesetze, pl. nosacījumi par preču ievešanu, -handel, m. ieveduma tirdzniecība, f. Einführung, f. 1. (von Personen) ievešana, f.; ievadīšana, f.; 2. (von Waren) ievedums, m.; imports, m.; 3. fig. nodibināšana, f.; nodibinājums, m. Einführungsfeierlichkeit, f. ievešanas

svinīgums, m. Einfuhr||verbot, n. ieveduma aizliegums, m.; aizliegums ievest preces no ārzemēm. -zoli, m. ievedmuita, f. einfüllen, v. a. iepildīt, ieliet; in Flachen pildīt pudelēs. Ein'||füllen, n. od. -füllung, f. iepildīšana,

f.; iepildījums, m. einfüßig, adj. 1. vienkājas-; ein -er Mensch, vienkājis, m.; (einen Fuß lang) vienu pēdu gaŗš. Ein'gābe, f. iesniegums, m.; (Gesuch)

lūgums, m. Ein'gang, m. 1. ieeja, f.; - der Waren preču pienākšana, f.; 2. (Tür) ieeja, f.; verbotener »! ieeja aizliegta! ein'gangs, adv. iesākumā, iesākot. Ein'gangsartikel, m. ieveduma prece, f. ein'gēben, v. a. (v. geben) 1. (jemm.) Arznei «, iedot (kādam) zāles; 2. fig. (in den Sinn geben) iedvest; das hat J ihm der Neid eingegeben, uz to viņu |

skaudība paskubinājusi; 3. (einreichen) iesniegt. Ein'gēben, n. iedošana, f. ein'gebildet, adj. (einbilden) 1. (nicht wirklich) iedomāts; (unbegründet) nedibināts; der -e Kranke, simulants, m.; 2. (selbstgefällig) iedomīgs; (dünkelhaft) uzpūtīgs. Ein'gebildetheit, f. (Selbstgefälligkeit) iedomība, f.; iedomīgums, m.; (Dünkel) uzpūtība, f.; uzpūtīgums, m. ein'gebögen v. einbiegen, ein'gebören, adj. 1. der -e Sohn Gottes, Dieva vienpiedzimušais dēls; 2. iedzimts; die E-en, iedzimtie, eingebracht v. einbringen. Ein'gēbung, f. pl. -en, iedvesme, f. ein'gedenk, adj. einer Sache sein, pieminēt kādu lietu; sei meiner piemini mani. eingefallen v. einfallen, ein'gefleischt, adj. pārgājis miesās un

asinīs, īsts; -er Teufel, īsts velns, ein'ge||flochten v. einflechten. -frören, v. einfrieren, -gangen, v. eingehen, -gēben v. eingeben, ein'gēhen, I. v. a. (v. gehen) eine Wette », derēt, saderēt; Bedingungen *, pie-jemt nosacījumus; II. v. n. 1. ieiet; zur ewigen Ruhe aiziet uz mūžīgu dusu; 2. (ankommen) pienākt, (von Geldern) ienākt; es sind Briefe eingegangen, vēstules atnākušas; 3. fig. auf etw. •», (in etw. näher eindringen) iedziļināties (kādā lietā); auf die näheren Umstände ievērot sīkumus; 4. fig. (aufhören) beigties, izbeigties, (von Pflanzen) iznīkt, nokalst, (von Tieren) nosprāgt; lassen, apturēt, apspiest; diese Anstalt wird bald šo iestādi drīz slēgs; die Zeitung ist eingegangen, avīze vairs neiznāk. Ein'gēhen, n. 1. (Eintritt) ieiešana, f.; 2. (Ankunft) pienākšana, f.; - der Steuern, nodokļu ienākšana, f.; 3. fig. (Einlaufen) dabūšana, f.; 4. fig. (Verschwinden) nozušana, f.; (Sterben) miršana, f.; (allmähliches Absterben) iznīkšana, f. ein'gēhend, adj. u. adv. pamatīgs. Ein'gemachtes, n. ievārījums, m. eingenommen, adj. (v. einnehmen) 1. (schwer) smags; der Kopf ist mir galva man smaga od. apdūkusi; 2. (befangen) valdzināts; er ist von ihrer Schönheit », viņš viņas skaistuma valdzināts; er ist ganz von Vorurteilen viņš pilns aizspriedumu; 3. (eingebildet) iedomīgs, uzpūtīgs; er ist zu sehr von sich viņš pārāk iedomīgs.158

Eingenommenheit, f. 1. (galvas) smagums, m. od. nelabvēlīgums, m. (pret kādu).

Ein'gesandt, n. », iesūtījums, m. ein'ge||schlossen v. einschließen, -schöben v. einschieben, -schössen v. ein-schießen.

eingeschränkt, adj. šaurs, saspiests; -

leben, taupīgi dzīvot. Ein'geschränktheit, f. šaurums, m.;

(Sparsamkeit) taupīgums, m. eingeschrieben, adj. (v. einschreiben)

-er Brief, apdrošināta vēstule, ein'gesessen, adj. apmeties uz dzīvi, iemitinājies. Ein'geständnis, n. atzīšanās, f. ein'gestēhen, v. a. (v. gestehen) atzīties. Ein'gewanderte(r), m. ieceļotājs, m.; (Ankömmling) pienācējs, m. Ein'geweide, n. -s, pl. iekšas, f. pl.; (im Unterleib) zarnas, f. pl.; (von Tieren) ķidas, f. pl.; die «. ausnehmen, izķidāt. -wurm, m. cērme. f. Ein'geweihte, m. iesvētītais, m. ein'gewöhnen, I. v. a. pieradināt; II. v. refl. sich pieradināties; (sich einleben) iedzīvoties, eingewurzelt, iesakņojies, ein'gießen, v. n. (v. gießen) ieliet. Ein'gie|| ßen, n. od. -ßung, f. pl. -en,

ieliešana, f. ein'gleisig, adj. viensliežu-, ein'grāben, I. v. a. (v. graben) 1. ierakt; 2. in Stahl iegravēt, (in Holz) iegriezt; 3. fig. ins Gedächtnis paturēt prātā; II. v. refl. sich », 1. (von Tieren) ierakties; 2. (von Truppen) nocietināties skanstēs; 3. fig. iespiesties atmiņā. Ein'grāben, n. od. -bung, f. pl. -en,

ierakšana, f. (v. Zeitwort), ein'greifen, v. n. (v. greifen) 1. (in etw.) pielikt roku (pie kā); 2. (von Maschinenteilen) ieķerties; 3. fig. (sich mischen) in etw. iejaukties, fördernd veicināt. Ein'greifen, n. 1. (von Rädern) ieķeršanās, f.; 2. fig. schneidiges asa uzstāšanās, f. ein'greifend, adj. sparīgs, stiprs. Ein'griff, m. 1. (der Räder) ieķeršanās, f.; 2. fig. iejaukšanās, f.; 3. fig. (Übergriff) aizkaršana, f. Ein'guß, m. 1. ieliešana, f.; ielējums, m.;

2. (Gußblock) lietenis, m. ein'hāken, I. v.' a. ieāķēt; II. v. n. ieķerties.

Ein'halt, m. -(e)s, apturējums, m.; einer Sache ~ tun, apturēt kādu lietu; den

Begierden •% tun, apspiest iekāres; der Rede ~ tun, pārtraukt runu. ein'halten, I. v. a. (v. halten) 1. (aufhalten) apturēt, aizturēt; fig. savaldīt; 2. (erfüllen) izpildīt; die Zahlungen kārtīgi samaksāt; Ordnung », ievērot kārtību; II. v. n. apstāties, neturpināt; mit der Zahlung vairs nemaksāt, ein'handeln, v. a. iepirkt; (durch Tausch) iemīt.

ein'händig, adj. 1. vienrokas-; 2. (von

Musikstücken) vienrocīgs. einhändigen, v. a. iedot od. nodot (paša rokās).

Einhändigung, f. pl. -en, iedošana, f. Ein'händigungsschein, m. kvīts, f. ein'hängen, v. a. iekārt; die Tür iecelt durvis virās. Ein'hau||chen, n. od. -chung, f. pl. -en,.

1. (Einatmen) iedvašošana, f.; 2. (Einflößen) iedvēšana, f.

ein'hauen, I. v. a. (v. hauen) iecirst, (anhauen) aizcirst; ein Loch ins Eis izcirst caurumu ledū; II. v. n. 1. uzcirst, krietni sadot; 2. (stark essen) krietni saēsties; wir wollen tüchtig nu tik sukāsim! ein'häusig, adj. (Bot.) vienmāju-. ein'hēben, v. a. (v. heben) iecelt; ielikt, ein'heften, v. a. iešūt; das Futter piediegt oderi; (ein Buch) iebrošēt. ein'hēgen, v. a. iežogot. Ein'hēgung, f. pl. -en, iežogojums, m. einheimisch, adj. tās zemes-; (lokal) šejienes-; turienes-; pašu zemē; machen (von Pflanzen) pieradināt pie klimata; (von Menschen) pieradināt pie zemes apstākļiem; ich fühle mich hier es jūtos še kā mājās, einheimsen, v. a. ievākt. Einheit, f. pl. -en, vienība, f. einheitlich, adj. (zentralisiert) savienots; sakopots; (übereinstimmend) apvienots; -er Plan, apvienots plāns. Einheitlichkeit, f. 1. vienādīgums, m.;

2. fig. kopīgums, m.

einheizen, v. n. 1. iekurināt, aizkurināt;

2. fig. (jemm.) satramdīt (kādu), einhellig, I. adj. vienbalsīgs, vienprātīgs; II. adv. vienbalsīgi. Einhelligkeit, f. vienprātība, f.; vien-

prātīgums, m. einhēr'ļļfahren, v. a. (v. fahren) braukāt, -kommen, v. n. (v. kommen) pienākt; tuvoties, -stürmen, v. n. trokšņot, steigšus pieskriet, einholen, v. a. 1. (herbeiholen) pienest; Nachrichten (über etw.) ievākt ziņas (par ko); 2. (erreichen) sasniegt,.

panākt; 3. (nachholen) das Versäumte panākt nokavēto. Ein'horn, n. vienradzis, m. -lisch, m. jūŗas vienradzis, m.; narvals, m. -Schnecke, f. vienraga-, vienradzīgs. Ein'hūfer, m. -s, pl. viennadzis, m. ein'hüfig, adj. viennaga-, viennadzīgs. ein'hüllen, I. v. a. ietīt, ietīstīt; II. v.

refl. sich ietīties. Ein'hüllung, f. pl. -en, ietīšana, f.; ie-tinums, m.

ei'nig, adj. 1. (alleinig) vienīgs, viens pats; 2. (in Übereinstimmung) vienprātīgs,- im Prinzip sind wir uns », principā mēs esam vienis prātis. ei'nige, I. adj. dažs; II. prn. kāds; -es, šis tas; hier muß -s geändert werden, še jāpārgroza šis tas. -māl, adv. dažas reizes.

ei'nigen, I. v. a. 1. vienot; 2. savienot;

II. v. refl. sich vienoties, salīgt, ei'nigermäßen, adv. puslīdz; kaut cik. Ei'nigkeit, f. vienība, f.; (Eintracht)

vienprātība, f. Ei'nigung, f. 1. vienošana, f.; 2. (Einigkeit) vienība, f.; 3. (Vergleich) vienošanās, f.; wir haben vollständige -erreicht, mēs esam pilnīgi vienojušies. Ei'nigungsvertrag, m. vienošanās līgums, m.

ein'impfen, v. a. iepotēt.

Ein'imļ|pfen, n. iepotēšana, f. -pfer, m.

iepotētājs, m. -pfung, f.; iepotējums, m.

ein'jāgen, v. a. 1. iedzīt, ietrenkt; (jemm.) Furcht sabiedēt (kādu); 2. Jagdhunde iedīdīt medību suņus, ein'jährig, adj. viengadīgs, viengada. ein'jochen, v. a. likt jūgā, iejūgt, ein'kacheln, v. n. fam. sakurināt, ein'kanten, v. a. apšūt, iemalot. Ein'kauf, m. 1. iepirkums, m.; 2. iepirkšanās, f.

ein'kaufen, I. v. a. iepirkt; bar iepirkt par skaidru naudu; II. v. n. izdarīt iepirkumus; III. v. refl. sich «, iepirkties.

Ein'käufer, m. iepircējs, m. Ein'kaufsļ|preis, m. iepirkuma cena, f. Ein'kehr, f. 1. apmešanās, f.; - nehmen (bei jemm.), apmesties (pie kāda); 2. (Einfahrt) iebraucama vieta; (Wirtshaus) viesnīca, f.; 3. fig. (Sammlung der Gedanken) apcere, f.; nogremdē-šanās, f.

ein'kehren, v. n. in einem Gasthause -, apmesties viesnīcā; fig. in sich sevī nogremdēties.

ein'keilen, v. a. 1. ieķīlāt, iedzīt; 2. (zusammenpferchen) iespiest, saspiest; 3. Zähne «, izsist zobus, ein'kerben, v. a. ierobīt. ein'kerkern, v. a. mest cietumā, ieslodzīt.

Ein'kerkerung, f. », pl. -en, ieslodzīšana,

f.; ieslodzījums, m. ein'kernig, adj. viengrauda-. ein'klāgen, v. a. iesūdzēt. Ein'klā gen, n. iesūdzēšana, f. -gung, f.

iesūdzējums, m. ein'klammern, v. a. likt (vārdu) iekavās. Einklang, m. saskaņa, f. ein'klassig, adj. -e Schule, vienklasīga skola.

ein'klēben, v. a. ielipināt. ein'kleiden, v. a. 1. ieģērbt; einen Geistlichen », iesvētīt garīdznieku; 2. fig. eine Sache ietērpt kādu lietu. Ein'kleidung, f. 1. apģērbs, m.; 2. fig.

ietērps, m. ein'klemmen, v. a. iežņaugt. ein'klinken, v. a. iekabināt, ein'klopfen, v. a. iedauzīt; einen Nagel

iesist naglu, ein'kneifen, v. a. iekniebt; (die Lippen)

sakniebt, ein'knēten, v. a. iemīcīt, ein'knicken, I. v. a. ielauzt, (biegen) ieliekt; II. v. n. (von Knien) ļodzīties, saļimt.

ein'knöpfen, v. a. iepogāt. ein'knūpfen, v. a. 1. iesiet; 2. fig. (einschärfen) (jemm. etw.) piekodināt (kādam ko), ein'kochen, I. v. a. ievārīt; II. v. n. sa-virt.

ein'kommen, v. n. (v. kommen) 1. (von Geldern) ienākt; 2. (bei einer Behörde) iesniegt lūgumu; um eine Stelle lūgt vietu. Ein'kommen, n. ienākums, m. -Steuer, f.

ienākuma nodoklis, m. ein'koppeln, v. a. 1. iežogot; 2. (anein-

anderbinden) sasiet. Ein'künfte, f. pl. ienākumi, m. pl. ein'lāden, v. a. (v. laden) 1. Waren in ein Schiff iekraut preces kuģī; 2. (jemn.) uzaicināt od. ielūgt (kādu); die Eingeladenen, ielūgtie. Einladen, n. 1. iekraušana, f.; 2. ielūgšana, f.

einladend, adj. (anziehend) pievilcīgs, (verführerisch) -e Musik, vilinātāja mūzika.

Einlädung, f. 1. iekrāvums, m.; 2. ielūgums, m.

Einladungskarte, f. ielūguma karte, f.160

Einlage — einnehmen

Ein'lāge, f. 1. ielikums, m.; 2. (Beilage) pielikums, m.; 3. (beim Spiele) metiens, m.; 4. (deponiertes Geld) ieguldījums, m.; 5. (bei Schlosserarbeiten) ieliktnis, m. ein'langen, I. v. a. iesniegt; II. v. n. ienākt, pienākt. Einlaß, m. -(ss)es, ielaišana, f.; - gewähren, ielaist, laist iekšā; den - wehren, nelaist iekšā, einlassen, I. v. a. (v. lassen) 1. ielaist, laist iekšā, (zulassen) pielaist; 2. (einfügen) ielikt; II. v. refl. sich (auf etw.) ielaisties (uz ko); sich (mit jemm.) in ein Gespräch ielaisties (ar kādu) sarunā. Einlassen, n. 1. ielaišana, f.; 2. fig. iejaukšanās (kādā lietā), f. Einlaßļļgeld, n. ieejas nauda, f. -karte,

f. ieejas biļete, f. Einlauf, m. (eines Schiffes in den Hafen) iebraukšana ostā; (Ankunft) pienākšana, f.

einlaufen, v. n. (v. laufen) (ankommen) ienākt, pienākt; es ist die Nachricht eingelaufen, daß ..., pienākusi ziņa, ka...

Einlaufen, n. ienākšana, f.; pienākšana, f.

einläufig, adj. vienstobra-. ein'laugen, v. a. iesarmot. einläuten, v. a. iezvanīt, ein'lēben, v. refl. sich (in etw.) », iedzīvoties.

ein'lēgen, v. a. ielikt, ieguldīt. Ein'lē gen, n. od. -gung, f. ielikšana, f. (v. Zeitwort), -ger, m. 1. ielicējs, m.,-2. (Deponent) ieguldītājs, m. einleiten, v. a. 1. ievadīt; 2. Verhandlungen uzsākt sarunas, einleitend, I. adj. pagaidu-; II. adv. pagaidām.

Einleitung, f. ievadījums, m.; ievads, m.;

priekšvārdi, m. pl. einlenken, I. v. a. iegriezt; II. v. n. iegriezties.

Einlen||ken, n. od. -kung, f. 1. iegriešana, f.; iegriešanās, f.; 2. fig. apdomāšanās, f. einleuch||ten, v. n. kļūt saprotamam; das will mir noch nicht tas man vēl nav gluži skaidrs, -tend, adj. skaidrs.

einliefern, v. a. nodot, atdot; piegādāt. Einlie||fern, n. od. -ferung, f. nodošana,

f.; piegādāšana, f. Einlieferungsschein, m. kvīts, f. ein'liegen, v. n. (v. liegen) 1. būt ap-metušamies; 2. būt pieliktam; der -de Brief, klāt pieliktā vēstule.

ein lippig, adj. vienlūpu-. einlösen, v. a. ein Pfand izpirkt ķīlu; sein Wort izpildīt solījumu; einen Wechsel samaksāt vekseli. Einlösung, f. izpirkšana, f.; izpirkums, m.

ein'machen, v. a. (einsalzen) iesālīt;

(säuern) ieskābēt; (Früchte) ievārīt, ein'māl, adv. reiz; » eins ist eins, vienreiz viens ir viens; er ist noch «. so alt wie ich, viņš otrtik vecs kā es; nur tikai reiz, einmāl', adv. 1. (ehemals) reiz, kādreiz; es War - ein König, bija reiz ķēniņš; 2. jel; taču; kommen Sie «. her! pa-nāciet jel šurpu! endlich -! beidzot taču! 3. (sogar) nicht pat ne; er würdigte mich nicht - eines Blickes, viņš uz mani ne acis nepameta. Einmaleins' n. », vienreizviens, m. ein'mālig, adj. vienreizējs; nach -em

Durchlesen, reiz izlasījis, ein'männig, adj. -e Pflanzen, augi ar

vienu putekļu trauciņu. Ein'marsch, m. iegājiens, m. ein'marschieren, v. n. ieiet, iet iekšā. Ein'master, m. -s, pl. vienmastnieks, m. ein'mauern, v. a. iemūrēt. Ein'mauerung, f. pl. -en, iemūrējums, m.

ein'meißeln, v. a. iekalt, ein'mengen, I. v. a. iejaukt; II. v. refl. sich (in etw.) iejaukties (kādā lietā).

Ein' II mengen, n. od. -mengung, f. 1.

iejaukšana, f.; 2. fig. (Dazwischen-kunft) iejaukšanās, f. ein'merken, v. a. iezīmēt, ein'mischen, I. v. a. iemaisīt; II. v. refl. sich (in etw.) iemaisīties (kādā lietā).

Ein'mischung, f. 1. iemaisīšana, f.; 2. fig.

(Dazwischenkunft) iemaisīšanās, f. ein'monatlich, adj. vienmēneša-; (einen

Monat alt) mēnesi vecs. einmütig, I. adj. vienprātīgs, saderīgs;

II. adv. vienprātīgi, vienis prātis. Ein'mütigkeit, f. », vienprātīgums, m.;

saderīgums, m. ein'nāgeln, v. a. ienaglot. ein'nähen, v. a. iešūt. Ein'nahme, f. pl. -n, 1. (Eroberung) iejemšana, f.; iekarošana, f.; 2. (Ertrag) iejēmums, m.; 3. (Einkommen) ienākums, m. ein'nehmbār, adj. iejemams. ein'nehmen, v. a. iejemt; (ein Land) ie-kaŗot; eine Stelle •», būt vietā; das ganze Haus aizjemt visu namu; viel Raum aizjemt daudz telpas; 2. (ein-

kassieren) Geld iejemt naudu; Steuern ievākt nodokļus; 3. (zu sich nehmen) eine Arznei dzert zāles; 4. fig. (gewinnen) (jemn. für etw.) pierunāt (kādu pie kā); iegūt (kāda) labvēlību (kam), ein'nehmend, adj. patīkams, (anziehend) pievilcīgs; er hat etw. E-es, viņš atstāj patīkamu iespaidu, ein'nisten, v. refl. sich ieperināties,

ietaisīt lizdu. Ein'öde, f. postaša, f.; (Wüste) tuksnesis, m. ein olen, ieeļļot.

ein'packen, I. v. a. iekraut, iesaiņot, iepakot; pielocīt ceļa somu; II. v. refl. sich (sich einhüllen) ietīties. Ein' packen, n. iesaiņošana, f. -packer, m. iesaiņotājs, m. -packung, iesaiņojums, m. ein'pauken, iekalt galvā, iedīdīt, ein'pfeffern, v. a. iepiparot. ein'pflanzen, I. v. a. iestādīt, iedēstīt;

II. v. refl. sich iesakņoties, ein'pflügen, v. a. ieart, ein'propfen, v. a. iepotēt, ein'plätten, v. a. iegludināt, ein'pökeln, iesālīt.

ein'prägen, I. v. a. 1. (äußerlich) iespiest; 2. fig. (innerlich) iedvēst, (einschärfen) piekodināt; dem Gedächtnisse «, iekalt atmiņā; II. v. refl. sich iespiesties (auch fig.) einquartieren, I. v. a. ievietot; II. v.

refl. sich apmesties uz dzīvi, ein'quetschen, v. a. iespiest, ein'rahmen, v. a. (Bilder) ierāmēt, iestik-

lot; (einfassen) ietvert, ein'rammen, v. a. iedzīt, iemiet (stabus), ein'räuchern, v. a. iekvēpināt. ein'räumen, v. a. 1. ievietot; 2. (abtreten) dot, atdot; 3. fig. (zugeben) pielaist, (zugestehen) atļaut. Einräumung, f. 1. ievietošana, f.; ievie-tojums, m.; 2. (Abtretung) atdošana, f.; 3. fig. (Zugeständnis) atļauja, f. ein'raunen, v. a. iečukstēt, einrechnen, v. a. ieskaitīt; mit eingerechnet, ieskaitot līdzi. Ein'rēde, f. (Widerspruch) pretruna, f.; (Einwendung) ieruna, f.; ohne alle bez jebkādas pretošanās, ein'rēden, I. v. a. 1. ierunāt od. iestāstīt (kādam ko); 2. (jemm.) Mut sa-dūšot (kādu); (überreden) pierunāt; er läßt sich nichts viņam nekā nevar iestāstīt; II. v. n. (auf jemn.) «, raudzīt (kādu) pārliecināt, ein'rēgnen, v. a. ielīt, aizlīt.

ein'reiben, I. v. a. (v. reiben) 1. Brot iedrupināt maizi; 2. ieberzt, ieberzēt; II. v. refl. sich «., ieberzties, ieberzē-ties.

Ein'rei||ben, n. ieberzēšana, f. -bung, f.

ieberzējums, m.; -en machen, ieberzēt.

ein'reichen, v. a. iesniegt; seine Entlassung atlūgties no vietas; eine Bittschrift iesniegt lūgumu. Ein'reichung, f. iesniegums, m. ein'reihen, v. a. ierindot, ein'reihig, adj. vienrindas-; vienā rindā. Ein'reihung, f. ierindo jums, m. ein'reißen, I. v. a. (v. reißen) 1. ieplēst; 2. (ein Gebäude) noplēst; II. v. n.

1. ieplīst; 2. fig. (sich verbreiten) ieviesties, iesakņoties; ein tief eingerissenes Übel, dziļi iesakņojies ļaunums.

Ein'rei||ßen, n. 1. ieplēšana, f.; 2. (nama) noārdīšana, f.; 3. fig. (Verbreitung) izplatīšanās, f.; ieviešanās, f. -ßung, f. », noārdīšana, f.; noārdījums, m. ein'reiten, I. v. a. (v. reiten) 1. sajāt, jājot sadragāt; 2. ein Pferd iejāt, iejādīt; II. v. n. (in einen Ort hineinreiten) iejāt, ein'renken, v. a. iegriezt (izmežģītu locekli). i Ein'renken, n. od. -kung, f. »,

pl. -en,

iegriešana, f. ein'rennen, v. a. (v. rennen) ieskriet, einrichten, I. v. a. iekārtot, ierīkot; II. v. refl. sich ierīkoties; nodibināt savu saimniecību; hier will ich mich häuslich še es nodibināšu savu mājas dzīvi.

Ein'rich||ten, n. ierīkošana, f. -tung, f. iekārta, f.; ierīce, f.; seine -en treffen, rīkoties. Ein'ritt, m. iejāde, f. ein'rosten, v. n. ierūsēt, sarūsēt, ein'riicken, I. v. a. 1. eine Anzeige in ein Blatt -, ievietot sludinājumu avīzē;

2. eine Zeile ieraukt rindiņu; II. v. n. ieiet (pilsētā).

Ein'rückung, f. pl. -en, ievietojums, m. einführen, v. a. 1. iejaut (miltus); iemaisīt; 2. fig. (jemm. etw.) sasālīt (kādam ko). Ein'rühren, n. iejaušana, f.; iemaisīšana, f.

Eins, f. pl. -(s)en, viens, vieninieks, m.; er hat eine • bekommen, viņš dabūjis vienu; (auf Karten) dūzis, m. eins, v. ein.

eins, adj. wir sind mēs esam vienis prātis.

Ein'saat, f. sējums, m.; iesējums, m. ein'säen, v. a. iesēt.

li162 • einsägen —

einSägen, v. a. iezāģēt, aizzāģēt. ein'saitig, adj. vienstīgas-. ein'salben, v. a. iesvaidīt, ein'salzen, v. a. iesālīt. Ein'sal zen, n. iesālīšana, f. -zer, m. -s, pl. iesālītājs, m. -zung, f. iesālīšana, f.; iesālījums, m. ein'sam, I. adj. vientulīgs; ein -es Leben führen, vientulīgi dzīvot; II. adv. vientulīgi, vientulībā. Einsamkeit, f. vientulība, f.; vien-

tulīgums, m. ein'sammeln, v. a. ievākt, savākt, salasīt;

die Stimmen vākt balsis. Ein'sammeln, n. ievākšana, f. Ein samm ler, m. ievācējs, m. -lung, f.

ievākšana, f.; ievākums, m. ein'sargen, v. a. iezārkot, likt zārkā. Ein'sasse, m. -n, pl. -n, iedzīvotājs, m.;

iemītnieks, m. Ein'satz, m. 1. (beim Spiel) metiens, m.; ielikums, m.; 2. (an Ausziehtischen) ieliekamais galdiņš; 3. (an Hemden): iešuvums, m. Einsatzbereitschaft, f. gatavība (stāties — darbā, ierindā u. c.); arī: gatavība ziedoties.

ein'säuern, v. a. ieskābēt; (das Brot) ieraudzēt.

ein'saugen, v. a. (v. saugen) 1. iezīst; mit der Muttermilch iezīst ar mātes pienu; 2. (aufsaugen) iesūkt. Ein'saugen, n. od. -gung, f. iesūkšana, f. ein'schalten, v. a. ielikt od. iespraust starpā, iestarpināt, ieslēgt; eingeschalteter Satz, iesprausts teikums; den elektrischen Strom ieslēgt elektrisko strāvu.

Einschaltung, f. pl. -en, iestarpinā-šana, f.; iestarpinājums, m.; iespraudums, m.; ieslēgums (radio, elektriskās strāvas), ein'schärfen, v. a. piekodināt, cieši pieteikt.

Ein'schārfung, f. piekodināšana, f.; piekodinājums, m. ein'scharren, v. a. iekašņāt, ein'schätzen, I. v. a. novērtēt; (von Personen) izdalīt nodokļus; II. v. refl. sich sevi vērtēt. Einschätzung, f. novērtēšana, f.; novērtējums, m. einSchaukeln, v. a. iešūpot, ieaijāt, ein'schenken, v. a. ieliet, ein'schichtig, adj. vienslāņa-, vienkār-tas-.

ein'schicken, v. a. iesūtīt. Ein'|¦schicken, n. od. -Schickung, f. iesūtīšana, f.

einschlägig

einschieben, I. v. a. (v. schieben) 1. iestumt, iebīdīt; das Brot iešaut maizi krāsnī; 2. slepeni iebāzt; einen Satz iespraust teikumu; 3. (jemn.)

ievietot (kādu) aiz labvēlības; II. v. refl. sich iesprausties starpā. Ein'schiebsel, n. -s, pl. stumslis, m. EinSchiebung, f. iestumšana, f.; iestü-

mums, m. (v. Zeitwort), ein'schießen, I. v. a. (v. schießen) 1. iešaut; (zertrümmern) sašaut; 2. ievingrināt šaušanā; 3. (eine Flinte) iešau-dīt, piešaut; 4. das Brot iešaut maizi krāsnī; 5. (beim Weben) ieaust audus; II. v. refl. sich

iešauties, ein'schiffen, I. v. a. iekraut kuģī; II. v. refl. sich nach Amerika doties ar kuģi uz Ameriku. Ein'schiffung, f. pl. -en, kuģa piekrau-šana, f.

ein'schlāfen, v. n. (v. schlafen) 1. iemigt, aizmigt; 2. (gefühllos werden) notirpt; der Fuß ist mir eingeschlafen, man kāja notirpusi; 3. fig. (sterben) mirt, izdzist; die Sache ist eingeschlafen, lieta aizmirsta. Ein'schlāfen, n. 1. aizmigšana, f.; vor dem iekām aizmidzis; 2. (von Gliedern) notirpšana, f. ein'schläferig, adj. -es Bett, vienguļas gulta, f.

einschläfern, v. a. 1. iemidzināt; (einlullen) ieaijāt, iežužināt; -der Trank, iemidzināms dzēriens; 2. fig. (lähmen) notirpināt.

Ein'schlag, m. 1. (an Kleidern) ieloks, m.; 2. (beim Gewebe) audi, m. pl.; 3. (Umschlag) aploksne, f. ein'schlägen, I. v. a. (v. schlagen) 1. iesist; einen Nagel iedzīt naglu; 2. eine Tür iedauzīt durvis; die Zähne izdauzīt zobus; den Boden eines Fasses izsist mucai dibenu; 3. Löcher », izsist caurumus; 4. Eier iekult olas (zupā); 5. (einwickeln) ietīt (papīrā); 6. (einbiegen) ielocīt; 7. (beim Weben) ieaust; 8. fig. einen Weg uzjemt ceļu; den rechten Weg izredzēt īsto ceļu; II. v. n. 1. dot roku, salīgt; schlagt ein, dodiet roku; 2. es hat in dieses Haus eingeschlagen, zibens iespēris šinī namā; die Kugel hat eingeschlagen, lode iesitusies. Ein'schlägen, n. 1. iesišana, f.; 2. (Einwickeln) ietīšana, f.; 3. iesperšana, f. Ein'schlagfāden, m. audu pavediens, m. einschlägig, adj. attiecīgs pavediens; -e Behörde, attiecīgā iestāde, f.einschleichen

einschleichen, v. refl. (v. schleichen) sich ielīst, ieslapstīties; fig. sich in jems. Vertrauen iezagties kāda uzticībā, ein'schleppen, v. a. ienest; eine Krankheit ievest slimību, einschließen, v. a. (v. schließen) 1. (verschließen, einsperren) einen Menschen

ieslēgt cilvēku; in den Kerker ieslodzīt cietumā; 2. (umschließen) eine Stadt (geographisch) būt visapkārt pilsētai; (militärisch) ielenkt pilsētu; 3. (umfassen) aptvert; sie alle, auch du mit eingeschlossen, viņi visi, arī tevi ieskaitot. Einschließen, n. ieslēgšana, f. (v. Zeitwort).

einschließlich, adv. ieskaitot; neizjemot. Einschließung, f. 1. ieslēgšana, f.; ieslēgums, m.; 2. ielenkšana, f.; ielenkums, m.

einschlummern, v. n. iesnausties. einSchlüpfen, v. n. iesprukt, einschmeicheln, v. refl. sich (bei jemm.) •», ielabināties od. pielabināties (pie kāda); er sucht sich bei mir einzuschmeicheln, viņš mēģina man pielabināties; -des Wesen, glaimīgums, m. EinSchmeiļļcheln, n. od. -chelung, f.

pl. -en, pielabināšanās, f. einSchmieren, v. a. 1. ieziest; mit Fett ietaukot; mit öl ieeļļot; 2. (einreiben) ieberzt. EinSchmie||ren, n. od. -rung, f. 1. ie-

ziešanaff.; 2. ieberzēšana, f. einschmuggeln, I. v. a. slepeni ievest (besond. ^aizliegtas preces), ievest kontrabandu; II. v. refl. sich iešmaukties.

einSchnappen, aizcirsties; die Tür schnappte ein, durvis aizcirtās, fig. apvainoties par sīkumiem; er ist eingeschnappt, viņš apvainojas, einschneiden, I. v. a. (v. schneiden) 1. iegriezt, (einkerben) ierobīt, (anschneiden) aizgriezt; II. v. n. iegriezties; in das Fleisch ieiet gaļā; fig. tief ins Herz dziļi aizkustināt sirdi, einschneidend, adj. griezīgs; fig. svarīgs.

einschneidig, adj. ein -es Messer, vien-asmens nazis, m.; nazis ar vienu asmeni.

einSchneien, v. a. iesnigt, apsnigt; wir waren eingeschneit, mēs bijām iesniguši; ein eingeschneites Dorf, aizsniguši od. aizputināta sādža. Einschnitt, m. 1. (Schnitt) iegriezums, m.; -e machen, iegriezt; 2. (Erdeinschnitt) grava, f.; 3. (Kerbe) ierobī-jums, m.; robs, m.

einSchnitzen, v. a. iegriezt. einSchnüren, v. a. iesaiņot, fig. iežņaugt;

sich iežņaugt vidukli. einSchöpfen, v. a. iesmelt, einschränken, I. v. a. ierobežot, (begrenzen) aprobežot, sašaurināt (Leidenschaften) savaldīt; II. v. refl. sich pamazināt izdevumus, dzīvot taupīgi; er muß sich sehr viņam

jādzīvo ļoti taupīgi.

einschränkend, adj. aprobežotājs-; -e Bestimmungen, aprobežotāji noteikumi. Einschränkung, f. », pl. -en, aprobežošana, f.; aprobežojums, m.; (Verminderung) pamazināšana, f.; pamazinā-jums, m.; ohne bez jebkāda nosacījuma od. aprobežojuma; mit der ar to nosacījumu, einschrauben, v. a. ieskrūvēt. einSchrecken, v. a. iebiedēt, sabaidīt; er läßt sich nicht so leicht viņš nav tik viegli sabaidāms. EinSchreibe||amt, n. sarakstu birojs, m. -gebühr, f. od. -geld, n. ierakstu nauda, f.; maksa par pierakstīšanu, einschreiben, I. v. a. (v. schreiben) ierakstīt; in die Register ievest sarakstos; in die Matrikel immatriku-lēt; eingeschriebener Brief, apdrošināta vēstule; II. v. refl. sich «, ierakstīties.

Einschrei||ben, n. v. -bung. -ber, m. ie-rakstītājs, m.; pierakstītājs, m. -bung, f. ierakstīšana, f.; pierakstīšana, f. einschreiten, rīkoties; gerichtlich rīkoties tiesas ceļā; mit Waffengewalt, iejaukties ar ieroču varu. einSchrumpfen, v. n. saraukt, sarauties; (vom Gesicht) sakrunkoties; fig. sein Beutel ist ziemlich eingeschrumpft, maks viņam puslīdz saplacis. EinSchrumpfen, n. -s, sarukšana, f. EinSchub, m. 1. (eines Beamten) nelikumīgs ierindojums; 2. (in einen Text) iestarpinājums, m.; piemetinājums, m. einschüchtern, v. a. iebaidīt. Einschüch||tern, n. od. -terung, f. pl.

-en, iebaidīšana, f. EinSchuß, m. 1. iemaksājums, m.; 2.

(beim Āeben) audi, m. pl. einSchütten, v. a. iebērt; (von Flüssigkeiten) ieliet. einSchwärzen, I. v. a. 1. melnot, nomelnot; eingeschwärzte Ware, kontrabanda, f.; aizliegta prece; II. v. refl. sich », nomelnoties. einSēgnen, v. a. iesvētīt. EinSēgnung, f. iesvētīšana, f.; iesvētī-jums, m.

Ein'sēgnungs anzug, m. iesvētīšanas uz-1 valks, m. -geschenk, n. iesvētīšanas dāvana, f.

ein'sēhen, I. v. a. (v. sehen) ieskatīt; (begreifen) saprast; einen Fehler atzīt kļūdu; er sah es zu spät ein, viņš to par vēlu pamanīja; II. v. n. ieskatīties.

Ein'sēhen, n. (Verständnis) saprašana, f.; dieser Mensch hat kein šis cilvēks jau nekā nejēdz, ein'seifen, v. a. ieziepēt, fig. piedzirdi-

nāt, piemuļķot, ein'seitig, I. adj. 1. vienpusējs; -er Vertrag, vienpusējs līgums (kas uzliek pienākumus tikai vienai pusei); 2. fig. vienpusīgs, (beschränkt) muļķīgs; er ist -, viņam šauri uzskati; II. adj. (etw.) beurteilen, apspriest (ko) tikai no vienas puses od. pavirši. Einseitigkeit, f. pl. -en, vienpusība,

f.; vienpusīgums, m. ein'senden, v. a. (v. senden) iesūtīt. Ein'sen!;den, n. iesūtīšana, f. -der, m. -s, pl. iesūtītājs, m. -dung, f. iesūtījums, m.

ein'senken, v. a. ielaist; iegremdēt; einen

Sarg ins Grab nolaist zārku kapā. Ein'senkung, f. 1. ielaišana, f.; ielaidums, m.; 2. (Vertiefung des Erdbodens) padziļinājums, m. ein'setzen, I. v. a. 1. ielikt; ins Gefängnis «, iemest cietumā; in die Zeitung ievietot avīzē; eingesetzte Zähne », lieki zobi; 2. (beim Spiel) likt, mest; fig. seine Ehre *, galvot ar savu godu; fig. sein Leben ziedot savu dzīvību; 3. fig. (jemn.) in ein Amt iecelt (kādu) amatā; (jemn.) zu seinem Erben iecelt (kādu) par savu mantinieku; 4. (von der Stimme, von Instrumenten) uzsākt; II. v. refl. sich «., iesēsties; in der Röhre hat sich Schmutz eingesetzt, caurulē iemetušies netīrumi; sich für jemn. aizkavēt kādu. Einsetzung, f. pl. -en, 1. ielikšana, f.; ielikums, m.; 2. fig. iecelšana, f.; ie-cēlums, m. Ein'sicht, f. (Prüfung) pārbaudījums, m.; Bücher zur » senden, piesūtīt grāmatas ieskatam; 2. fig. (Verständnis) saprašana, f.; (Erkenntnis) atzīšana, f. Ich hoffe, du wirst soviel - haben, ceru, ka tev būs tik daudz prāta; nach meiner pēc manām domām, ein'ļjsichtig od. -sichtsvoll, adj. (verständig) saprātīgs, (aufgeklärt) gaišu prātu. einSickern, v. n. iesūkties. Ein'sickern, n. iesūkšanās, f.

Einsiedelei, f. pl. -en, vientuļa mītne, f.

Ein'siedler, m. -s, pl. vientulis, m. -in,

f. pl. -nen, vientule, f. einsiedlerisch, adj. u. adv. vientulīgs, vientuļa-; er führt ein -es Leben, viņš dzīvo kā vientulis. Ein'siedlerlēben, n. vientuļā dzīve, f. ein'silbig, adj. 1. vienzilbīgs, vienbalsie-na-; 2. fig. (schweigsam) mazrunīgs; er ist in seinen Antworten immer viņš atbild vienmēr strupi. Einsilbigkeit, f. -, mazrunīgums, m. einSingen, I. v. a. (v. singen) iedziedāt, iežūžināt; II. v. refl. sich iedziedā-ties, ievingrināties dziedāšanā. einSinken, v. n. (v. sinken) s. 1. iegrimt; (einfallen) iegāzties; (in den Sumpf) iestigt; 2. (vom Boden) ievelties, iegāzties; (von Häusern) (sich setzen) sēsties; (zusammenstürzen) sabrukt. EinSinken, n. 1. iegrimšana, f.; 2. (vom Boden) ievelšanās, f.; (von Häusern) sēšanās, f.; sabrukšana, f. ein'sitzig, adj. viensēžas-, ar vienu sēdekli.

einSpannen, v. a. 1. iejūgt (zirgus); 2. in den Rahmen iestiept rāmī; 3. fig. eingespannt sein, būt ļoti nopūlētam. Ein'spänner, m. -s, pl. 1. vienjūgs, m.; (Wagen) vienjūga rati, m. pl.; (Schlitten) vienjūga kamanas, f. pl.; 2. (Fuhrmann) vienjūdznieks, m. ein'spännig, adj. vienjūga-; -fahren,

braukt ar vienjūgu. einSpāren, v. a. ietaupīt, aiztaupīt, ein'sperren, v. a. ieslēgt, (ins Gafängnis) ieslodzīt.

EinSperrung, f. ieslēgšana, f.; ieslodzīšana, f.

ein'spinnen, I. v. a. (v. spinnen) ievērpt; II. v. refl. sich (von Seidenraupen) iekūņoties. Einspräche, f. ieruna, f.; (Verwahrung) pretestība, f.; (Beschwerde) žēlošanās, f-; » (gegen etw.) erheben, celt ierunu, pretoties (kam), ein'sprechen, v. a. (v. sprechen) (jemm.)

Mut drošināt (kādu). einSprengen, ieslacīt, jāšus ieskriet; ielauzt (durvis), einspringen, v. n. (v. springen) 1. ielēkt (kur iekšā); 2. fam. iet palīgā; 3. (von Zeugen) ierauties, sarauties. einSpritzen, v. a. 1. iešļircināt (miesās);

2. die Wäsche apslacīt veļu. Einspritzung, f. pl. -en, iešļircinājums, m.

Ein'spruch, m. (v. Einsprache). Ein'spūrbahn, f. viensliežu vilciens.

einst, adv. 1. (ehemals) reiz; 1. (künftig)

turpmāk, kādreiz, ein'stampfen, v. a. 1. (mit den Füßen) iemīt, iemīdīt; 2. (mit der Stampfe) iedzīt, iestampāt. Ein'stand, m. iestāšanās amatā; seinen » geben, sarīkot dzīres, vietā iestājoties, ein'stechen, v. a. (v. stechen) 1. iedurt, (durchbohren) izdurt; (im Kartenspiele) iekaut.

ein'stecken, v. a. 1. iebāzt; den Degen -, iebāzt zobenu makstīs; 2. fig. eine Beleidigung ruhig panest mierīgi aizvainojumu; 3. fam. einen Dieb ietupināt zagli krātiņā, ein'stēhen, v. n. (v. stehen) 1. (als Stellvertreter) (für jemn.) izpildīt (kādu vietu); 2. (bürgen) (für etw.) galvot (par ko).

ein'steigen, v. n. (v. steigen) in den Wagen iekāpt ratos; durch das Fenster iekāpt pa logu; <•! iekāpt! Ein'steigen, n. iekāpšana, f.; (jemm.) beim ~ behilflich sein, būt palīdzīgam (kādam) iekāpjot ratos, einstellen, I. v. a. 1. ielikt; 2. (aufhören) beigt, (unterbrechen) pārtraukt; seine Zahlungen », apstāties maksāt; die Arbeit pārtraukt darbu; II. v. refl. sich 1. (sich einfinden) ierasties, (vor Gericht) atnākt, stāties tiesas priekšā; 2. (zum Vorschein kommen) parādīties; die Schmerzen im Fuße haben sich wieder eingestellt, kāja atkal sāp.

Ein'||stellen, n. -s, od. -Stellung, f. 1. ielikšana, f.; ievirze, f.; 2. (Aufhören) beigšana, f.; pārtraukums, m.; -der Arbeit, darba pārtraukums, ein'stellig, adj. -e Zahl, viencipara skaitlis, m.; vieninieku skaitlis, m. einstemmen, iekalt, ielikt rokas sānos. einStens, adv. v. einst, ein'sticken, v. a. ierakstīt, iešūt, ein'stig, adj. 1. (ehemalig) kādreizējs; 2.

(künftig) turpmāks, ein'stimmen, v. n. 1. dziedāt līdzi, uzsākt to pašu dziesmu; alle stimmten ein, visi uzsāka dziedāt; 2. fig. (einwilligen) būt ar mieru, einstimmig, I. adj. 1. vienbalsīgs; ein -es Lied, dziesma vienai balsij; 2. fig. vienprātīgs; II. adv. vienbalsīgi; vienprātīgi; - riefen alle: es lebe die Republik! vienā balsī visi sauca: lai dzīvo republika! Einstimmigkeit, f. vienprātība, f.; vien-prātīgums, m.

Einstimmung, f. 1. uzdziedāšana, f.; 2. dazu gebe ich nicht meine tur es nepiebiedrojos od. nepieslejos.

einst'māls, v. einst, ein'stöckig, adj. vienstāva-, ein'stopfen, v. a. iebāzt, ein'stößen, v. a. (v. stoßen) 1. iegrūst; 2. eine Tür izlauzt durvis; die Zähne izsist zobus; die Fensterscheiben izgrūst logam rūtis, einstreichen, v. a. (v. streichen) 1. iz-ziest; 2. fig. Geld sajemt naudu; iebāzt naudu kabatā, einstreuen, v. a. iekaisīt; Mehl «, piekaisīt miltus; den Pferden (Stroh) pakaisīt zirgiem (salmus), einstricken, v. a. ieadīt, einstudieren, v. a. iestudēt, iemācīties, ein'stündig, adj. stundas-, ein'stürmen, v. n. iegraut, iegāzt. Ein'sturz, m. sabrukšana, f.; sagāšanās,

f.; sabrukums, m. ein'stürzen, I. v. a. sagāzt, sagraut; II. v. n. (von Häusern und Mauern) sabrukt, sagāzties; (von Erdmassen) iebrukt, iegāzties.

einst'wei||len od. einstwei'||len, adv. pa tam, (vorläufig) pagaidām, -lig, adj. pagaidu-,

ein'tägig, adj. vienas dienas-, viendie-

nas; -es Fieber, viendienas drudzis. Ein'tags||blüme, f. viendienas puķe, f.

-fliege, f. viendienas muša, f. ein'tauchen, I. v. a. iemērkt, iemērcēt;

II. v. n. ienirt. Eintausch, m. iemaiņa, f.; apmaiņa, f. eintauschen, v. a. iemainīt, iemīt, ein'teigen, v. a. iejaut (mīklu), einteilen, v. a. iedalīt, nodalīt; in Klassen šķirot; in diesem Hause sind die Zimmer bequem eingeteilt, šai namā istabas ērti sadalītas. Einteilung, f. iedalīšana, f.; iedalījums, m.

eintönig, I. adj. vienmuļīgs; II. adv.

vienmuļīgi. Eintönigkeit, f. vienmuļība, f.; vien-

tuļīgums, m. Eintopfgericht, n. vienkāršs ēdiens taupības nolūkos. Eintracht, f. vienprātība, f.; saderība, f. einträchtig, I. adj. vienprātīgs, saderīgs; II. (auch -lieh) adv. vienprātīgi, vienprātībā.

Ein'trächtigkeit, f. vienprātīgums, m.;

saderīgums, m. Eintrag, m. -es, 1. (beim Weben) audi, m. pl.; 2. (Abbruch) zaudējums, m.; einer Sache » tun, kaitēt kādai lietai.166

eintragen — Einwerfen

eintragen, v. a. (v. tragen) 1. (einschreiben) in ein Buch ierakstīt grāmatā; in eine Liste ievest sarakstā; in das Protokoll uzjemt protokolā; 2. (einbringen) ienest, (abwerfen) atnest (peļņu).

einträglich, adj. ienesīgs, (vorteilhaft) izdevīgs.

Ein'trāgung, f. pl. -en, ierakstīšana, f.;

ieraksti jums, m. (v. Zeitwort), eintränken, v. a. iemērkt; fig. (jemm. etw.) atmaksāt (kādam ko); das will ich dir gan tu par to dabūsi! einträufeln, v. a. iepilināt, eintreffen, v. n. (v. treffen) 1. (ankommen) pienākt, atnākt; 2. (in Erfüllung gehen) piepildīties, notikt. Eintreffen, n. 1. (Ankunft) pienākšana,

f.; 2. (Erfüllung) piepildīšanās, f. eintreiben, v. a. (v. treiben) 1. einen Nagel «, iesist naglu; 2. das Vieh iedzīt lopus; 3. Schulden piedzīt parādus; Steuern savākt nodokļus. Eintrei||ben, n. v. -bung. -ber, m. (nodokļu) savācējs, m. -bung, f. -, 1. (naglas) iesišana, f.; 2. (nodokļu) savākšana, f.

einträten, I. v. a. (v. treten) 1. (einen Fußweg) iemīt, iemīdīt, iestaigāt; 2. in die Erde iemīt (iemīņāt) zemē; 3. die Schuhe izmīt kurpes; 4. (zertreten) samīt; II. v. n. 1. ieiet; in ein Amt iestāties amatā; es trat Stille ein, iestājās klusums; 2. fig. (geschehen, eintreffen) notikt, gadīties; es trat eine heftige Kälte ein, uznāca stiprs aukstums; -denfallš, ja tā ga» dītos.

Eintreten, n. 1. ieiešana (istabā), f.; 2. (Eintreffen) pienākšana, f.; (Anfang) iesākšanās, f.; 3. fig. •» für eine Sache, kādas lietas aizstāvēšana, f. Eintritt, m. 1. ieeja, f.; (in den Dienst) iestāšanās, f.; 2. fig. (Eintreffen) pienākšana, f.; (Anfang) iesākšanās, f.; iesākums, m. Eintritts||billet, [-jät], n. ieejas biļete, f.

-examen, n. iestāšanās eksāmens, m. Eintrittsgeld, n. ieejas maksa, f. eintrocknen, I. v. a. sakaltēt; II. v. n. 1. (trocken werden) sažūt, sakalst; 2. (einschrumpfen) iežūt; 3. (versiegen) izsīkt.

einträpfeln, v. a. iepilināt.

Ein'II tröpfeln, n. -s, od. -tröpfelung, f.

pl. -en, iepilināšana, f. ein'üben, I. v. a. 1. ein Lied *, iemācīt dziesmu; 2. (jemn.) ievingrināt (kādu); II. v. refl. sich ievingrināties.

Einübung, f. ievingrināšana, f.; ievingrināšanās, f.; vingrinājums, m. ein und derselbe, viens un tas pats. einundzwanzig, num. divdesmit viens. Einung, f. vienošanās, f. ein'verleiben, v. a. pievienot, piešķirt;

dem Regimente pieskaitīt pulkam. Einverleibung, f. pl. -en, pievienošana,

f.; pievienojums, m. Einvernehmen, n. -s, vienprātība, f.; saderība, f.; (mit jemm.) in gutem * stehen, labi satikt (ar kādu), einverstanden, adj. vienprātīgs; (mit etw.) - sein, būt mierā (ar ko); sie sind miteinander », viņi vienojušies savā starpā; »! lai būtu! Einverständnis, n. 1. (Übereinstimmung) vienprātība, f.; saticība, f.; in gutem • leben, dzīvot saticīgi; im » (mit jemm.) handeln, rīkoties saziņā (ar kādu); 2. (Verbindung) saprašanās, f. Ein'wand, m. -es, pl. -wände, iebildums, m.; ieruna, f.; einen - erhalten, iebilst (pret ko). Ein'wanderer, m. ieceļotājs, m. ein'wandern, v. n. ieceļot. Ein'wanderung, f. ieceļošana, f.; ieceļo-jums, m.

ein'wandfrei, adj. neapstrīdams, neapgāžams.

ein'wärts, adv. iekšup; die Füße «. stellen, spert kājas iekšup. ein'wässern, v. a. iemērkt (ūdenī). ein'wēben, v. a. ieaust; 2. fig. (einflech-

ten) iepīt, ein'wechseln, v. a. iemainīt, iemīt. Einwechselung, f. pl. -en, iemainī-

šana, f.; iemainljums, m. ein'weichen, v. a. iemērkt, iemērcēt. Ein'wei||chen, n. -s, od. -chung, f. ie-

mērkšana, f. ein'weihen, v. a. 1. eine Kirche iesvētīt baznīcu; 2. (jemn.) in seine Geheimnisse «, uzticēt (kādam) savus noslēpumus; ein Eingeweihter, līdzzinātājs, m.

Ein'weihung, f. pl. -en, iesvētīšana, f.;

iesvētījums, m. Ein'weihungs' feier, f. od. -fest, n. iesvētīšanas svētki, m. pl. -tag, m. iesvētīšanas diena, f. ein'wenden, v. a. (v. wenden) iebilst, pretoties; haben Sie noch etw. einzuwenden? vai Jums vēl kaut kas ko iebilst?

Ein'wendung, f. iebildums, m. ein'werfen, v. a. (v. werfen) 1. iemest,

iesviest; 2. iedauzīt (metot). Ein'werfen, n. iemešana, f.einwickeln — Eisenfresser

167

ein'wickeln, I. v. a. ietīt; II. v. refl.

sich ietīties. Ein'|iwickeln, n. -s, ietīšana, f. -Wickelung, f. ietīšana, f.; ietinums, m. ein'wiegen, v. a. iešūpot, ieaijāt; fig. (jemn.) in Täuschungen ievilināt (kādu) māņos, ein'willigen, v. n. atļaut (ko). Einwilligung, f. «-, -en, atļauja, f. ein'wirken, I. v. a. (einweben) ieaust,

II. v. n. (auf jemn.) iespaidot. Ein'wirkung, f. 1. ieaušana, f.; ieaudums, m.; 2. fig. (Beeinflussung) iedarbība, m.

Ein'wohner, m. -s, pl. iedzīvotājs, m.; iemītnieks, m. -in, f. pl. -en, iedzīvotāja, f.; iemītniece, f. -schaft, f. iedzīvotāji, m. pl. ein'wühlen, I. v. a. iejaukt, ieraust, ierakt; II. v. refl. sich », ierakties, ein'wuchern, v. n. u. v. refl. sich iesakņoties, ieviesties (in bösem Sinne). Ein'wurf, m. 1. (am Briefkasten) iemetne, f.; 2. fig. (Einwand) iebildums, m.; einen . machen, iebilst (pret ko), ein'wurzeln, v. n. iesakņoties; ein eingewurzeltes Übel, ieviesies ļaunums. Ein'zahl, f. vienskaitlis, m. ein'zahlen, v. a. iemaksāt, ein'zählen, v. a. ieskaitīt; ielikt ar skaitu.

Einzahlung, f. iemaksājums, m.; iemaksa, f.

ein'zapfen, v. a. Wein in Flaschen

iepildīt vīnu pudelēs, ein'zäunen, v. a. iežogot. Ein'zäunung, f. pl. -en, iežogojums, m.; (Zaun) žogs, m.; (für das

Vieh) laidars, m.

ein'zeichnen, I. v. a. 1. iezīmēt; 2. (einschreiben) ierakstīt, (anmerken) apzīmēt; II. v. refl. sich ierakstīties. Ein'zeichnung, f. ierakstīšana, f.; ierak-

stījums, m. Ein'zel||ausgabe, f. od. -druck, m. atsevišķs izdevums, -fall, m. atsevišķs gadījums. -haft, f. savrupējs cietums, -heit, f. pl. -en, sīkums, m. (besonderer Umstand) sevišķs od. atsevišķs apstāklis, -kämpf, m. cīņa divatā. Einzeller, m. vienšūniņu dzīvnieks, ein'zeln, I. adj. (getrennt) atsevišķs, atšķirts; ein -es Haus, nams par sevi; -e Haare, daži mati; die -en Teile, atsevišķās daļas; II. adv. pa vienam, pa vienai; « verkaufen, pārdot mazumā; es fielen nur -e Regentropfen, nolija tikai daži pilieni. Ein'zelstimme, f. sölo balss, f.

ein'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. ievilkt; die Segel nolaist buŗas; den Faden in die Nadel ievērt diegu adatā; 2. (einsaugen) Wasser iesūkt ūdeni; die Luft iedvašot gaisu; 3. (zurückziehen) atvilkt atpakaļ; die Zeile ieraukt rindu; 4. fig. (sammeln) Erkundigungen savākt ziņas; II. v. n. 1. in eine Wohnung iekravāties dzīvoklī; (bei jemm.) apmesties (pie kāda); 2. (von Flüssigkeiten) iesūkties. Ein'ziehen, n. 1. ieiešana, f.; in eine Wohnung, iekravāšanās dzīvoklī; 2. (von Steuern) iekasējums, m. ein'zig, I. adj. 1. (alleinig) vienīgs, (verstärkt:) vien vienīgais; der -e Sohn, vienīgais dēls; II. adv. vienīgi, sevišķi.

ein'zuckern, v. a. iecukurot. Ein'zug, m. (in eine Stadt) gājiens, m.; (in eine Wohnung) iekravāšanās, f.; seinen -halten, ieiet; Jezus hielt seinen * in Jerusalem, Jezus iegāja Jeruzalemē.

Ein'zugsfeier, f. ienākšanas svētki, m. pl. ein'zwängen, I. v. a. iespied; II. v. refl.

sich iespiesties, ei'rund, I. adj. olas apaļumā; II. adv.

olas veidā. Eis, n. -(s)es, 1. ledus, m.; zu • gefrieren, sasalt; 2. (Gefrorenes) saldējums, m.

eis'ārtig, adj. ledum līdzīgs. Eis'|I bahn, f. slidotava, f. -bär, m. ledus lācis, m.

Eis'||bein, n. cūkas cinkslis, m. -beutel, m. ledus pūslis, m. -berg, m. ledus kalns, m. -brecher, m. ledlauzis, m. ei'sen, v. n. lauzt ledu. Ei'sen, n. -s, dzelzs, f.; glühendes kvēlojoša dzelzs, -āder, f. dzelzs dzīsla, f. -arbeit, f. dzelzs izstrādājums, m. ei'senārtig, adj. dzelzij līdzīgs, dzelz-. Ei'senbahn, f. dzelzceļš, m.; mit der -reisen, ceļot pa dzelzceļu, -beamte(r), m. dzelzceļnieks, m. -fahrplān, m. vilcienu saraksts, m. -fahrt, f. brauciens pa dzelzceļu; -netz, n. dzelzceļu tīkls, m. -schiene, f. dzelzceļa sliede, f. -Verbindung, f. dzelzceļa satiksme, f. -Verwaltung, f. dzelzceļa valde, f. -Wärter, m. dzelzceļa sargs, m. -wēsen, n. dzelzceļi, m. pl.; dzelzceļu lietas, f. pl-

Ei'senblech, n. dzelzskārds, m. Ei'senfeilicht, n. dzelzs smelkne, f. ei'senfest, adj. stiprs kā dzelzs. Ei'sen||fresser, m. fam. balmutis, m. -gießerei, f. dzelzs lietuve, f. -gußwären, f. pl. čuguna preces, f. pl.168

ei'senhaltig, adj. dzelžains; -e Präparate, dzelzs preparāti, m. pl.; dieses Wasser ist šim ūdenim ir dzelzs daļas klāt.

ei'senhart, adj. ciets ka dzelzs; fig. cietsirdīgs.

Ei'senļ|hūt, m. 1. ķivere, f. 2. (Pflanze) akonīts, m.; dzeltānā kurpīte, f. -hiit-te, f. dzelzs ceplis, m. -industrie, f. dzelzs rūpniecība, f. Ei'sen'|schiene, f. 1. (auf der Eisenbahn) dzelzs sliede, f.; 2. (am Wagenrade) dzelzs šķiene, f. -schlacke, f. dzelzs sārņi, m. pl. Eis'ente, f. ledus pīle, f. Ei'senwerk, n. dzelzs lietas, dzelzceplis, m.

ei'sern, adj. 1. dzelzs-; das -e Zeitalter, dzelzs laikmets, m.; 2. fig. ciets; negrozāms; ein -er Wille, nelokāma griba; -e Notwendigkeit, nenovēršsma vajadzība. Eis'fisch, m. sapals, m. eis'frei, adj. bezledus-; der Fluß ist wieder upe atkal atsvabinājusies no ledus.

Eis'gang, m. ledus iešana, f. Eis'gebirge, n. ledus kalni, m. eis'grau, adj. pelēks kā ledus, ledus pelēkumā, ei'sig, adj. ledains.

eis'kalt, adj. auksts kā ledus; ich habe -e Hände, man rokas aukstas kā ledus.

Eiskeller, m. ledus pagrabs, m. Eis'||loch, n. āliņģis, m. -Vögel, m. sniega putns, m. -wasser, n. ledus ūdens, m. -

zapfen, m. lāsteka, f. -zöne, f.

ledus josla, f. ei'tel, adj. 1. (dünkelhaft) uzpūtīgs; (selbstgefällig) patmīlīgs; 2. (gefallsüchtig) klīrīgs; sie ist ein -es Ding, viņa ļoti klīrīga; 3. (wertlos, nichtig) niecīgs, veltīgs; -e Hoffnung, veltas cerības.

Ei'telkeit, f. pl. -en, 1. (Dünkel) uzpūtība, f.; 2. (Gefallsucht) klīrība, f.; 3. (Nichtigkeit) niecība, f.; niecīgums, m.

Ei'ter, m. -s, pūžņi, m. pl.; puveši, m.

pl.; strutas, f. pl. Ei'ter beule, f. augonis, m.; trums, m. -bildung, f. pūžņu rašanās, f. -blase, f. tulzna, f. -blatter, f. pūte, f. Ei'ter||fluß, m. pūžņošana, f. -geschwulst,

f. augonis, m. ei't(e)rig, adj. pūžņains. ei'tern, v. n. pūžņot; čūlāt; strutot.

Ei'terung, f. pl. -en, pūžņošana, f.; pūžņojums, m.; strutojums, m.; in -übergehen, sākt pūžņot od. strutot. Ei'weiß, n. -es, 1. (im Ei) olas baltums, m.; 2. (der Pflanzen, des Blutes) olbaltums, m.

ei'weißhaltig, adj. olbaltumu saturošs, olbaltuma-. Ei'weißstoff, m. olbaltuma viela, f. E'kel, m. -s, 1. riebums, m.; ~ erregen, sacelt riebumu; davor habe ich einen tas man riebjas; 2. fam. riebeklis,

m.

ē'kel, adj. (Ekel erregend) riebīgs, -haft,

od. -ig, adj. riebīgs, pretīgs, ē'keln, I. v. imp. es ekelt mir od. mich, tas man riebjas; II. v. refl. sich (vor etw.) sajust riebumu (pret ko), eklatant', adj. spožs; ein -er Beweis,

spīdošs pierādījums. Ekstā'se, f. «, ekstāze, f.; aizgrābtība, f. Ekzēm', n. ekzema, f. (ēde, ādas izsitumi).

Elastizität', f. «, elastība, f. (lunkanība). Elch, m. -(e)s, pl. -e, alnis, m. Elefant', m. -en, pl. -en, zilonis, m. elegant', adj. elegants, grezns. Elegie', f. pl. -en, eleģija, f. (dzejolis

ar sēri jūsmīgu saturu), elektrisie'ren, v. a. elektrizēt. Element', n. -(e)s, pl. -e, 1. elements, m.; pamatviela, f.; sastāvdaļa, f.; 2. (Anfangsgründe, aber auch Hauptstücke einer Wissenschaft) pamata mācības, f. pl.

elementār', adj. elementārs, pirmatnējs. Elementār'II bildung, f. pirmizglītība, f. -buch, pirmmācību grāmata, f. -gewalt, f. elementāra vara. -lehrer, m. pirm-_ mācību skolotājs, m. E'len, n. od. m. -s, pl. briedis, m.

-kuh, f. brieža māte, f. E'lend, n. -(e)s, (Not) posts, m.; ins -

geraten, krist postā, ē'lend, I. adj. posta od. bēdu pilns; -e Lage, posts, m.; posta stāvoklis, m.; ein -es Leben, posta dzīve, f.; II. (auch -iglich) adv. nelaimīgi, bēdīgi; (auf eine -e Weise) nožēlojamā kārtā. E'lentier, n. briedis, m. elf, num. vienpadsmit.

Elf, m. -en, pl. -en, u. El'fe, f. pl. -n,

elfa, f. (meža gars, lauma, f.). El'fenbein, n. ziloņkauls, m. elfte (der, die, das), adj. vienpadsmitais, (vienpadsmitā); der E- (des Monats), vienpadsmitais. Eli'te, f. izlase, f.; die - der Gesellschaft, sabiedrības izlase (labākie cilvēki).

Elexier', n. -(e)s, pl. -e, elekslrs, m. (zāļu ekstrakts).

Ell'bögen, m. -s, pl. elkonis, m. -ge-

lenk, n. elkoņa locītava, f. El'le, f. «, pl. -n, olekts, f.; eine - lang,

olekti gaŗš. el'len||breit, adj. olekts platumā, -lang, adj. 1. olekti gaŗš; 2. fig. ļoti gaŗš. El'ler, f. (v. Erle) alksnis, m. Ellip'se, f. pl. -n, elipse, f. Elög'e [-öj], f. pl. -n, uzslava, f.; cildinājums, m. El'ster, f. pl. -n, 1. (Vogel) žagata, f.;

2. (Fluß) Elstera,_f. el'terlich, adj. vecāku-. El'tern, pl. vecāki, m. pl. -liebe, f. vecāku mīlestība, f. el'ternlös, adj. bezvecāku-. Email' [1], n. -s, od. Email'le [U], f. emalja, f.

Emanzipation', f. emancipācija, f. (atbrīvošana). Embolie, f. embolija, sarecējums. asins

vados (slimība). Emigrant', m. -en, pl. -en, emigrants, m.;

izceļotājs, m. emigrie'ren, v. n. izceļot, eminent', adj. ievērojams. Emotion', f. pl. -en, emocija, f.; jūtu

saviļņojums, m. empfahl' v. empfehlen, empfand' v. empfinden. Empfang', m. -(e)s, sajemšana, f.; in » nehmen, sajemt; bei - Ihres Briefes, Jūsu vēstuli sajemot. empfang'en, I. v. a. (v. fangen) (part. p. empfang'en) 1. (erhalten) sajemt, dabūt; 2. (aufnehmen) sajemt, piejemt; II. v. n. (vom Weibe) iejemt, tapt grūtai.

Empfäng'er, m. -s, pl. sajēmējs, m.

-in, f. pl. -nen, sajēmēja, f. empfänglich, adj. iejēmīgs; er ist - für die Schönheiten der Natur, dabas skaistumi valdzina viņa prātus; für Freundschaft draudzībai pieejams. Empfänglich'keit, f. iejēmība, f. Empfangnahme, f. sajemšana, f. Empfäng'nis, f. iejemšana, f.; die unbefleckte neaptraipītā iejemšana. Empfangs'[|anzeige, f. od. -bestätigung, f. sajemšanas paziņojums, m. -tag, m. piejemšanas diena, f. -zimmer, n. pie-jemamā istaba, empfehlen, I. v. a. (empfehle, empfiehlst', empfiehlt';' empfahl'; empfohlen) ieteikt; -des Äußere, patīkama ārpuse; es ist für ihn -d, tas rīmā viņam par labu; - Sie mich Ihrem Herrn Vater, sveicinait no manis savu ļ

tēvu; seine Seele Gott nodot savu dvēseli Dievam; II. v. refl. sich 1. ieteikties; izrādīties par labu od. derīgu; 2. atvadīties, atsveicināties; ich empfehle mich Ihnen, man tas gods Jūs sveicināt; ich empfehle mich, ar Dievu; 3. fam. aiziet, nozust. empfeh'lenswērt, adj. ieteicams; derīgs. Empfehlung, f. pl. -en, 1. ieteikšana,

f.; ieteikums, m.; 2. sveiciens, m. Empfehlungsbrief, m. ieteikšanas vēstule, f.

empfeh'lungs|]wērt od. -würdig, adj. ieteicams.

empfin'den, v. a. (v. finden) (part. p. empfunden) sajust; große Freude sajust lielu prieku, empfin'dlich, adj. 1. (sehr fühlbar) manāms; ein -er Schlag, jūtams od. sāpīgs sitiens; ein -er Verlust, manāms zaudējums; 2. gegen die Kälte » sein, būt vārīgam pret aukstumu; das ist seine -e Seite, tā ir viņa vārīgā puse; 3. (leicht verletzt) jūtelīgs. Empfindlichkeit, f. jutīgums, m.;

(Reizbarkeit) jūtelība; jutelīgums, m. empfind sam, adj. jūtīgs; jūtelīgs. Empfin'dungsļ[kraft, f. sajušanas spēja, f.; spēja sajust, -laut, m. sajutuma skaņa.

empfin'dungslös, adj. nejūtīgs, bezjūtīgs. Empfin'dungslļlosigkeit, f. nejUtīgums, m.; bezjutīgums, m. -vermögen, n. sajušanas spēja, f. empfin'dungsvoll, adj. jūtu pilns. Empfin'dungswort, n. izsaucamais vārds, empfing' v. empfangen, empfohlen v. empfehlen, emphā'tisch, I. adj. sparīgs, spēcīgs (runājot); II. adv. ar sparu, ar uzsvaru, empī'risch, adj. empīrisks, uz piedzīvojumiem pamatots, empör', adv. uz augšu; er kommt nicht viņš netiek uz priekšu, -arbeiten, v. refl. sich », 1. ar pūlēm pacelties; 2. fig. tikt uz priekšu, -bringen, v. a. (v. bringen) 1. pacelt; 2. fig. veicināt, -dringen, v. n. (v. dringen) pacelties; spiesties uz priekšu. Empö're, f. pl. -n, margas, f. pl.; (baznīcā), galerija, f. empö'ren, I. v. a. 1. (aufwiegeln) sakūdīt, uzmusināt; 2. fig. (unwillig machen) sacelt īgnumu; ich war empört, es biju sašutis; II. v. refl. sich sacelties, sadumpoties, empö'rend, adj. (part. prs.) (fürchterlich)

šausmīgs; (abscheulich) riebīgs. Empö'rer, m. -s, pl. dumpinieks, m. empö'rerisch, adj. dumpīgs.170 emporfahren —

empör'||fahren, v. n. (v. fahren) spēji pacelties. -fliegen, v. n. (v. fliegen) uz-laisties augšā, -halten, v. a. (v. halten) turēt uz augšu, -hēben, v. a. (v. heben) pacelt, empör'keimen, v. n. uzdīgt, empör'kommen, v. n. (v. kommen) pacelties, tikt uz priekšu; (von Wissenschaften) uzzelt; (von Pflanzen) uzdīgt; (reich werden) celties mantā. Empör'||kommen, n. pacelšanās, f. -kömm-ling, m. -s, pl. -e, iznirelis, m.; jaunbagātnieks, m. empör'II raffen, v. refl. sich 1. spēji pacelties; 2. fig. sich wieder sajem-ties. -rāgen, v. n. izcelties (pār citiem); fig. (übertreffen) pārspēt, -richten, v. a. pacelt, -ringen, v. refl. sich cīnīdamies tikt uz priekšu, -steigen, v. n. (v. steigen) 1. kāpt augšā; 2. fig. pacelties, -strēben, v. n. censties uz augšu, -tauchen, v. n. iznirt, izpeldēt; parādīties (tālumā, tumsā). Empö'rung, f. pl. -en, 1. (Aufstand) dumpis, m.; 2. (Entrüstung) sašutums, m.

Empö'rungsgeist, m. dumpīgs gars. em'sig, adj. u. adv. (fleißig) čakls, uzcītīgs.

Em'sigkeit, f. čaklums, m.; rosīgums, m.

End'II absieht, f. gala nolūks, m. -bescheid,

m. galīga atbilde, galīgs spriedums, -beschluß, m. galīgs lēmums, -būch-stābe, m. gala burts, m. End'chen, n. -s, pl. galiņš, m.; (vom

Brote) doniņa, f. En'de, n. -s, pl. -n, 1. (räumlich) gals, m.; das dicke «. (des Balkens) resgalis; das dünne tievgalis; von einem • zum andern, no viena gala līdz otram; 2. (am Geweih) -n, zars, m.; ein Hirsch mit zehn -n, desmitzaris, m.; 3. (zeitlich) beigas, f. pl.; (der Tod) nāve, f.; am (zuletzt) beigās; (endlich) beidzot; pēdīgi; am » des Jahres, gada beigās; zu * gehen, beigties; der Tag geht zu diena beidzas; am - sein, būt beigušam; der Regen ist zu *, lietus nostājies; ich bin mit meiner Erzählung zu esmu pabeidzis savu stāstu, en'den, I. v. a. beigt; es mit jemm. izpostīt kādu; II. v. n. 1. (aufhören) beigties; 2. (verscheiden) nomirt; III. v. refl. sich nobeigties, endes'unterzeichnet, adj. apakšā parakstījies; ich E-er, es apakšā parakstījies.

Engelmacherin

End'||ergēbnis, n. gala iznākums, m. -Geschwindigkeit, f. gala ātrums, m.

end'gültig, adj. u. adv. galīgs.

endlich, I. adj. 1. (begrenzt) aprobežot», (vergänglich) iznīcīgs; (sterblich) mirstams; unser Leben ist mūsu dzīvība ir iznīcīga; 2. (das Ende bildend) gala-, galējs; 3. (endgültig) galīgs; II. adv. beidzot, pēdīgi.

Endlichkeit, f. galīgums, m.; galība, f.; (Vergänglichkeit) iznīcīgums, m.

end'lös, I. adj. bezgalīgs, bezgala-; II. adv. bez gala; • reden, runāt bez gala.

End'||lösigkeit, f. bezgalība, f.; bez-galīgums, m. -punkt, m. gala punkts, m.; (äußerste Ende) ārgals, m. -reim, m. atskaņa, f. -schaft, f. gals, m.; beigas, f. pl.

Endsieg, m. gala uzvara, f.

En'dung, f. «, pl. -en, 1. beigums, m.; 2. (Gramm.) galotne, f.

End'ļļūrsache, f. gala cēlonis, m. -wort, n. gala vārds, m. -ziel, n. gala mērķis, m. -zweck, m. gala nolūks, m.

Energie', f. *, enerģija, f.; gribas spēks, m.

ener'gisch, I. adj. enerģisks, sparīgs; II. adv. ar sparu.

eng', I. adj. 1. (schmal, knapp), šaurs; etw. pašaurs; dieser Rock ist mir zu šie svārki man pārāk šauri; in -erer Bedeutung des Wortes, vārda šaurakā nozīmē; 2. fig. (eingeschränkt) aprobežots, sašaurināts; der -ere Ausschuß, mazākā komisija; II. adv. ~ wohnen, dzīvot šaurās telpās; - schreiben, sīki rakstīt; zu - beisammen sitzen, sēdēt tuvu kopā.

engagie'ren [angaj-], I. v. a. angažēt; saistīt; salīgt; (auffordern) uzlūgt; II. v. refl. sich saistīties, iestāties vietā.

eng'||bäuchig, adj. (vom Vieh) kliens. «. brüstig, adj. aizdusis; šaurām krūtīm.

Engbrüstigkeit, f. dusulis, m.; aizdusa, f.

Eng'e, f. šaurums, m.; (Gedränge) drūzma, f.; fig. (jemn.) in die « treiben, iedzīt (kādu) sprukās; (in Verlegenheit bringen) samulsināt (kādu).

Eng'el, m. -s, pl. eņģelis, m.; dem. eņģelītis, m.; ein gefallener <*, kritis eņģelis.

en'gel||gleich od. -haft, adj. eņģelim līdzīgs.

Eng'elmacherin, f. pl. -nen, bērnu žņaudzēja, f.engelmild — Entdeckungsreise

eng'el ||mild, adj. maigs kā eņģelis, eņģeļa maigumā, -rein, adj. šķīsts kā eņģelis.

Eng'elreinheit, f. eņģeļa bezvainīgums, m.

eng'elschön, adj. skaists kā eņģelis, eņģeļa skaistumā. Eng'elwurz, f. (Bot.) govju gārses, f.

pl.; (wilde) zirdzenes, f. pl. eng'en, v. a. 1. sašaurināt; saraukt; 2.

(beengen) apspiest; spiest. Eng'erling, m. -s, pl. -e, ķirmulis, m. Engerwērden, n. sašaurināšanās, f. eng'ļjhalsig, adj. šaurkakla-; -e Flaschen, pudeles ar šauru kaklu, -herzig, adj. šaursirdīgs. Eng'herzigkeit, f. šaursirdība, f.; šaur-

sirdīgums, m. Eng'land, n., -s, Anglija f. Engländer, m. -s, pl. «, anglis, m. -in,

f. pl. -nen, angliete, f. Eng'paß, m. aiza, f. (šaurs ceļš pār kalniem).

Engrös'|jgeschäft [angrö-], n. lielveikals,

m. -handel, m. lieltirdzniecība, f. Enk'el, m. -s, pl. 1. (Sohn eines Sohnes) dēla dēls, m.; 2. (Sohn einer Tochter) meitas dēls, m.; -in, f. pl. -nen, 1. (Tochter eines Sohnes) dēla meita, f.; 2. (Tochter einer Tochter) meitas meita, f.; die Enkel, 1. (Kindeskinder) bērnu bērni, m. pl.; 2. (Nachkommen) pēcnācēji, m. pl. -kind, n. v. Enkel(in). -söhn, m. bērnu bērna dēls, m.; (scherzw.) padēklītis, m. -tochter, f. bērnu bērna meita, f.; (scherzw.) padēklīte, f. enorm', adj. u. adv. enorms, ļoti liels, milzīgs.

Enquet'e [ankä], f. +, pl. -n, anketa, f.;

aptauja, f. entär'ten, v. n. izdzimt, izvirst, entār'tet, adj. (part. p.) izvirtis. Ensem'ble [anßanb'l], n. -s, pl. -s, ansamblis, m.; kopspēle, f. ent- salikteņos apzīmē: no-, at-, projām, aiz-. Entār'tung, f. pl. -en, izvirtība, f. entäu'ßern, v. refl. sich (einer Sache) *, atteikties.

entbeh'ren, v. a. (nicht haben) būt (bez kā od. bez kādas lietas), trūkt; ich entbehre des Notwendigsten, man trūkst visvajadzīgāko lietu; diese Nachricht entbehrt jeder Grundlage, šai vēstij nav nekāda pamata, entbehrlich, adj. nevajadzīgs; (überflüssig) lieks.

Entbehrlichkeit, f. pl. -en, nevajadzīgums, m.; liekums, m.

Entbeh'rung, f. pl. -en, trūkums; unter den größten -en, visu ko pieciešot.

ent'bieten, v. a. (v. bieten) (part. p. entböten) pavēlēt, likt; (jemm.) seinen Gruß likt (kādu) sveicināt.

ent'binden, v. a. (v. binden) (part. p. entbunden) 1. (losbinden) atraisīt; (befreien) atsvabināt; (jemn.) von einer Pflicht atsvabināt (kādu) no pienākuma; 2. sajemt bērnu radībās; von einem Kinde entbunden werden, dzemdēt bērnu; sie ist glücklich entbunden worden, viņa laimīgi dzemdējusi.

Entbin'dung, f. pl. -en, 1. (Befreiung) atbrīvojums, m.; 2. (Niederkunft) radības, f. pl.; dzemdēšana, f.; sie ist bei ihrer » gestorben, viņa radībās mirusi; sie ist der . nahe, viņa drīz dzemdēs.

Entbin'dungs||anstalt, f. dzemdēšanas iestāde, f. -anzeige, f. radību paziņojums, m. -arzt, m. bērnu sajēmējs ārsts.

entblättern, I. v. a. nobraucīt od. nobirdināt lapas; II. v. refl. sich zaudēt lapas; die Bäume - sich, kokiem nobirst lapas.

Entblätterung, f. lapu nobraucīšana, f.; lapu nobraucījums, m.

ent'blöden, v. refl. sich 1. (sich erdreisten) iedrošināties; 2. (sich schämen) kaunēties.

ent'blö'ßen, I. v. a. 1. atsegt, atklāt; sein Haupt nojemt cepuri; mit entblößtem Haupte stehen, stāvēt ar kailu od. neapsegtu galvu; sein Schwert izraut zobenu no makstīm; II. v. refl. sich ļ. atsegties; 2. fig. sich von Geld iztukšoties.

Entblö'ßung, f. 1. atsegšana, f.; atsegums, m.; 2. (Nacktheit) kailums, m.; 3. (Beraubung) atjemšana, f.

entbren'nen, v. n. (v. brennen) (part. p. entbrannt') iedegties, uzliesmot; in Wut dusmās iekarst; in Liebe kaislīgi

iemīlēt; der Krieg entbrannte aufs neue, kaŗš no jauna sāka plosīties.

ent'bürden, v. a. nojemt nastu.

entdeck'en, I. v. a. atrast, atklāt; eine Insel «, atrast salu; II. v. refl. sich atklāties, parādīties.

Ent||deck'er, m. -s, pl. atradējs, m.; atklājējs, m.; uzgājējs, m.; Kolumbus war der ~ Amerikas, Kolumbs bija Amerikas atklājējs, -deck'ung, f. atrašana, f.; atradums, m.

Entdeckungsreise, f. ceļojums atradumu dēļ.172

En'te, f. pl. -n, pīle, f.; dem. pīlīte, f.; wilde meža pīle,- männliche (Enterich), pīļu tēviņš, m.; weibliche pīļu mātīte, f.; junge pīlēns, m.; fam. das ist eine tās ir blēņas, enteh'ren, I. v. a. laupīt godu; (schänden) apgānīt; eine Jungfrau pie-smiet jaunavu; II. v. refl. sich zaudēt godu, apgānīties. Enteh'iirer, m. -s, pl. goda laupītājs, m. -rung, f. pl. -en, goda laupīšana, f.; goda laupījums, m. enteig'nen, v. a. atsavināt. Enteig'nung, f. pl. -en, atsavināšana,

f.; atsavinājums, m. Enteig'nungs||recht, n. atsavināšanas tiesība, f. -verfahren, n. atsavināšanas rīcība, f.

enteilen, v. n. aizsteigties projām, enteisen, v. a. atbrīvot no ledus. En'ten||ärt, f. pīļu suga, f. -brāten, m. pīļu cepetis, m. -jagd, f. pīļu medības, f. pl. -stall, m. pīļu kūts, f. -zucht, f. pīļkopība, f. ent'erben, v. a. atjemt mantojumu. Enter'hāken, m. ķeksis, m. En'terich, m. -s, pl. -e, pīļu tēviņš, m. en'tern, v. a. (kuģi) saķeksēt. entfachen, v. a. 1. uzbikstīt (uguni); 2.

pamodināt (kaislības), entfah'ren, v. a. (v. fahren) (part. p. ent-fah'ren) izsprukt; dieses Wort ist mir šis vārds man izsprucis, entfallen, v. n. (v. fallen) (part. p. entfallen) 1. izkrist (no rokām); 2. fig. aizmirsies; sein Name ist mir viņa vārds man aizmirsies, entfallen, I. v. a. 1. (Wäsche) atlocīt; (Stoffe) attīt; (Flügel) atplēst; (Segel) (einen Brief) attaisīt; 2. fig. (entwickeln) attīstīt; (bilden) veidot; 3. fig. (zeigen) rādīt; er entfaltete all seine Liebenswürdigkeit, viņš izrādīja visu savu laipnību; II. v. refl. sich 1. attīstīties; 2. (von Blumen) uzplaukt.

Entfal'tung, f. 1. attīšana, f.; attinums, m.; 2. (von Blumen) uzplaukšana, f.; uzplaukums, m.; 3. fig. (Entwickelung) attīstīšana, f.; attīstība, f. entfär'ben, I. v. a. zaudēt krāsu; II. v. refl. sich zaudēt krāsu; (blaß werden) nobālēt, entfā'sern, v. a. atšķiedrot. entfer'nen, I. v. a. attālināt, (vom Amte) atstādināt, (ausweisen) izsūtīt; (beseitigen) novērst (kavēkļus); (abnehmen) nojemt; II. v. refl. sich aiziet. entfernt, adj. 1. (fern) tāļš, atstats; wie weit ist Riga von hier cik tālu no |

šejienes līdz Rīgai? -e Verwandte, attāli radi; 2. (gering) mazs; er hat nicht die -este Ursache, viņam nav ne mazākā iemesla. Entfer'nung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) attālināšana, f.; attālinājums, m.; 2. (als Zustand) attālums, m.; tālums, m.; atstatums, m.; (ferne Gegend) tāliene, f.; aus der no tālienes, iztālēm; weshalb dringen Sie auf seine »? kāpēc Jūs prasāt, lai viņu atstādina?

entfes'seln, v. a. nojemt važas; vaļā palaist; die entfesselten Leidenschaften, neiegrožotās kaislības, entfestigen, v. a. noārdīt apcietinājumus (pilsētai).

entfetten, v. a. 1. nojemt taukus; (von der Brühe) nosmelt taukus; 2. fig. (magerer machen) noliesināt. Entfettung, f. 1. tauku nojemšana f.; attaukošanās, f.; 2. fig. noliesināšana, f.; noliesinājums, m. -skūr, noliesinā-šanās, f.; ich muß eine - durchmachen, man jāattaukojas, entfie'dern, v. a. noplūkt spalvas, entflam'men, v. a. uzliesmot, uzliesmi-

nāt, fig.; sajūsmināt, entfleisch'en, v. a. noplēst gaļu; entfleischte Hände, kaulainas rokas, entflie'gen, v. n. (v. fliegen) (part. p.

entflö'gen) aizlaisties, entflie'hen, v. n. (v. fliehen) (part. p. entflö'hen) aizbēgt, izmukt; (von der Zeit) aiztecēt, entfrem'den, I. v. a. atsvešināt; (abwendig machen) novērst; II. v. refl. sich atsvešināties, atrauties. Entfrem'dung, f. pl. -en, atsvešināšana, f.; atsvešināšanās, f. entfüh'ren, v. a. 1. (fortführen) aizvest;

2. (rauben) laupīt. Entfüh'||rer, m. aizvedējs, m.; laupītājs, m. -rung, f. aizvešana, f.; nolaupīšana, f.

entgāsen, v. a. atbrīvot no gāzēm, entgē'gen, adv. pretī, pretim; dem Winde «, pret vēju; wir haben den Wind mums vējš pretim; (einer Sache) ~ sein, pretoties (kādai lietai), entgē'gen' arbeiten, v. n. (jemm.) strādāt (kādam) pretim, -bringen, v. a. (v. bringen) 1. nest pretim; 2. fig. Vertrauen «, parādīt uzticību, -eilen, v. n. 1. (jemm.) -, steigties (kādam) pretim; 2. fig. seinem Verderben skriet postā, -fahren, v. n. (v. fahren) (jemm.) braukt (kādam) pretim, -gēhen, v. n. (v. gehen) (jemm.) «-, iet (kādam) pretim; fig. einer GefahrEntgegennahme — entkleiden

173

doties briesmās; fig. seinem Verderben doties postā; fig. er geht seinem Ende entgegen, viņam jau beigas klāt. -gesetzt, adj. pretējs; otrāds, -kommend, adj. (part. prs.) iztapīgs, pakalpīgs. Entgē'gennahme, f. piejemšana, f. entgē'gennehmen, v. a. (v. nehmen) jemt pretim, -rücken, v. n. dem Feinde iet ienaidniekam pretim, -schicken, v. a. (jemm.) *, sūtīt (kādam) pretim, -sēhen, v. n. (v. sehen) einer Nachricht sagaidīt vēsti; wir sehen einem traurigen Schicksal entgegen, mūs sagaida bēdīgs liktenis. Entgē'gensetzung, f. pretnostādījums,

m.; pretstatījums, m. entgē'gen]]stehen, v. n. (v. stehen) būt ceļā; es stehen keine Hindernisse entgegen, nav nekādu kavēkļu, -stellen, v. a. 1. likt pretim; 2. (vergleichen) salīdzināt.

entgē'genļļstrecken, v. a. (jemm.) die Hände stiept (kādam) rokas pretim, -stürzen, v. n. (jemm.) *, steigšus doties (kādam) pretim, -trēten, v. n. (v. treten) stāties pretim; fig. mutig der Gefahr dūšīgi doties briesmās, entgēg'nen, v. n. (antworten) atbildēt; (entgegenreden) runāt pretim; (entgegentreten) stāties pretim. Entgēg'nung, f. pl. -en, (Antwort) atbilde, f.; (Gegenantwort) pretatbilde, f. _

entgehen, v. n. (v. gehen) (part. p. entgangen) izsprukt, izmukt; einer Gefahr «, izglābties no briesmām; nichts entgeht seinem Scharfsinn, viņš savā asprātībā visu pamana; dieser Fehler ist mir entgangen, šo kļūdu neesmu pamanījis; was einem vom Schicksal bestimmt ist, dem entgeht man nicht, ko liktenis lēmis, tam neizbēgsi. Entgelt', n. -(e)s, atlīdzinājums, m.; ohne

bez maksas, entgel'ten, v. a. (v. gelten) (part. p. ent-gol'ten) atlīdzināt, atmaksāt; atdarīt, entgi'ften, atbrīvot no indēm, entglei'sen, v. n. izskriet no sliedēm. Entgleisung, f. pl. -en, izskriešana no

sliedēm; fig. noklīšana, f. entgleiten, v. n. (v. gleiten) (part. p.

entglit'ten) izslīdēt (no rokām), entglim'men, v. n. (v. glimmen) (part. p.

entglom'men) sākt kvēlot, iekvēloties, entglü'hen, v. n. iedegties, iekarst, enthaa'ren, v. a. nodzīt matus; nodzīt spalvu.

enthalftern, v. a. nojemt apaušus.

enthaften, I. v. a. (v. halten) (part. p. enthal'ten) saturēt, (umfassen) apjemt, aptvert, (einschließen) ietvert; oft durch die Formen von būt zu geben; dieses Buch enthält nichts Neues, šai grāmatā nav nekā jauna; «. sein, ie-tverties, atrasties,- II. v. refl. sich atturēties; sich des Weines atturē-. ties no vīna od. nedzert vīnu; ich konnte mich des Lachens nicht es nevarēju savaldīt smieklus, enthalf sam, adj. atturīgs, (mäßig im Essen und Trinken) sātīgs; (keusch) šķīsts.

Enthaltsamkeit, f. atturība, f.; (Mäßigkeit im Essen und Trinken) sātība, f.; (Keuschheit) šķīstība, f. Enthaltung, f. atturība, f.; (Keuschheit)

šķīstība, f. ent'haup'ten, v. a. nocirst galvu; er wurde enthauptet, viņam nocirta galvu.

Enthauptung, f. pl. -en, galvas nociršana, f.

ent'häuten, v. a. 1. (ein Tier) nodīrāt (kustonim ādu); 2. Fleisch izjemt gaļai plēves, enthē'ben, v. a. (v. heben) (part. p. ent-hā'ben) 1. (befreien) (jemn. einer Sache) atsvabināt (kādu no kādas lietas); ich will dich der Mühe es tev atjemšu tās pūles; 2. (jemn.) des Amtes atcelt (kādu) no amata. Enthē'bung, f. 1. (Befreiung) atsvabināšana, f.; 2. (vom Amte) atcelšana, f. entheiligen, v. a. sagānīt, apgānīt; laupīt svētumu. Enthefli||ger, ni. -s, pl. sagānītājs, m.

-gung, f. sagānīšana, f. enthol'zen, v. a. nocirst, nolīst (mežu), enthüllen, I. v. a. 1. (aufdecken) atklāt; laist klājā (entdecken) atrast; 2. (einweihen) ein Denkmal atklāt pieminekli; II. v. refl. sich atklāties; atsegties; izrādīties. Enthüllung, f. pl. -en, 1. (Aufdeckung) atklāšana, f.; 2. (Einweihung) eines Denkmals, pieminekļa atklāšana, f. ent'hül'sen, v. a. izlobīt, izšķīt. enthusiasmie'ren, v. a. sajūsmināt. Enthusi||as'mus, m. entūziasms, m.; sajūsma, f.; aizgrābtība, f. -ast'f m. -en, pl. -en, entūziasts, m.; sajūsmīgs cilvēks.

enthusiastisch, I. adj. sajūsmināts, garā

pacilāts; II. adv. ar sajūsmu, entjungfern, v. a. laupīt jaunavas godu. entker'nen, v. a. izlobīt, entklefden, I. v. a. 1. (jemn.) », noģērbt (kādu), novilkt (kādam) drēbes; 2. fig.174 Entkleidung

(berauben) aplaupīt; (jemn.) seines Amtes atcelt (kādu) no amata; II. v. refl. sich noģērbties. Entklei'dung, f. 1. no ģērbšana, f.; 2. fig.

atcelšana, f.. entkom'men, v. n. (v. kommen) (part. p. entkommen) izbēgt, izmukt; der Gefahr izglābties. Entkom'men, n. izbēgšana, f.; (Rettung)

izglābšanās, f. entkräften, v. a. 1. (schwächen) novājināt; (erschöpfen) nogurdināt; 2. fig. atspēkot.

Entkräftung, f. 1. (Schwächung) novājināšana, f.; novājinājums, m.; (Erschöpfung) nogurdināšana, f.; nogur-dinājums, m.; nogurums, m.; an -sterben, mirt aiz nespēka; 2. fig. (Un-gültigmachung) atspēkošana, f.; atspēkojums, m. entlā'den, I. v. a. (v. laden) (part. p. entlā'den) izlādēt, atvieglināt; II. v. refl. sich 1. sich einer Bürde nomest nastu; 2. (losgehen) das Gewitter entlud sich, pērkons sāka graut; die Flinte entlud sich, bise sprāga vaļā. entlang', prp. (mit dem Akkusativ) den

Berg od. am Berge gar kalnu, entlar'ven, v. a. atmaskot, entlas'sen, v. a. (v. lassen) (part. p. entlassen) atlaist; (verabschieden) atvaļināt; atstādināt. Entlassung, f. pl. -en, atlaišana, f.; (Verabschiedung) atvaļināšana, f.; atstādināšana, f.; seine - geben od. einreichen, iesniegt atlūgumos no amata od. atlūgties no amata. Entlas'sungs||gesüch, n. atlūgšanās, f.; lūgums atvaļinājuma dēļ. -schein, m. atlaišanas zīme, f. -zeugnis, n. gatavības liecība, f. entlast'en, v. a. atvieglināt; von Steuern », atlaist nodokļus. Entlast'ung, f. pl. -en, atvieglināšana,

f.; atvieglinājums, m. Entlastungszeuge, m. aizstāvības liecinieks, m. entlau'ben, v. a. nošķīt lapas, entlau'fen, v. n. (v. laufen) (part. p. ent-lau'fen) aizskriet; izbēgt, izmukt; der Gefahr izsprukt no briesmām. Entlau'fen, n. aizskriešana, f.; (Flucht)

izbēgšana, f.; izmukšana, f. ent'lēdigen, v. refl. sich jems. atsvabināties (no kāda); sich aller Sorgen atkratīties no visām rūpēm; sich einer Pflicht izpildīt pienākumu. Entlē'digung, f. pl. -en, atsvabināšanās, f.; (Erfüllung) izpildīšana, f.; izpildījums, m.

— entreißen

entlee'ren, I. v. a. iztukšot; II. v. refl.

sich «, iztukšoties. Entlee'rung, f. iztukšošana, f.; iztukšojums, m.; (des Leibes) izkārnījumi, m. pl.

entlē'gen, I. adj. 1. (entfernt) attāls; 2. (abgelegen) nomaļus-; II. adv. atstatu, nomaļus.

Entlē'genheit, f. (Entfernung) attālums,

m.; atstatums, m. entleh'nen, v. a. (von jemm. etw.} aiz--

jemties (no kāda ko). Entleh'ļļner, m. -s, pl. », aizjēmējs, m. -nung, f. pl. -en, aizjemšanās, f.; aizjēmums, m. entlei'ben, I. v. a. nonāvēt, nokaut; II. v.

refl. sich nonāvēties, entlei'hen, v. a. aiz jemties. entlock'en, v. a. izvilināt, (durch List) izmānīt.

entman'nen, v. a. 1. izrāmīt, izrūnīt; 2. fig. (entnerven) nogurdināt, nomur-dzināt.

Entman'nung, f. pl. -en, 1. izrāmīšana, f.; vīrišķības atjemšana, f.; 2. fig. (Entnervung) nogurdinājums, m.

entmast'en, v. a. nojemt mastus, entmen'schen, v. a. padarīt par necilvēku.

Entmenscht'heit, f. necilvēciskums, m.;

zvēriskums, m. entmū'tigen, v. a. iebaidīt; entmutigt

werden, zaudēt dūšu. Entmū'tigung, f. dūšas saplakums, m. Entnah'me, f. bei ~ von hundert Exemplaren, nojemot simts eksemplārus, entneh'men, v. a. (v. nehmen) (part. p. entnom'men) 1. jemt, nojemt, pajemt, izjemt; (schöpfen) smelt; 2. fig. (folgern) slēgt; nopost, entner'ven, v. a. nomurdzināt, novārdzināt.

entpup'pen, v. refl. sich 1. (von Schmetterlingen) izkūņāties; 2. fig. izrādīties.

enträt'seln, v. a. (erraten) uzminēt; (enthüllen) atklāt; (erklären) izskaidrot. Enträtselung, f. uzminēšana, f.; uzminējums, m. Entree' [antrē], n. -s, 1. (Eintrittsgeld) ieejas maksa, f.; 2. (auch f.) (Vorzimmer) priekšistaba, f. entrei'ßen, I. v. a. (v. reißen) (part. p. entris'sen) (jemm. etw.) izraut (kādam ko); (eine Fahne) atjemt; (der Gefahr ») izglābt (no briesmām); (ein Geständnis) izspiest; (vom Tode) nolaupīt; der Tod hat uns den Vater entrissen, nāve mums nolaupījusi tēvu; II. v. refl. sich izrauties.Entreißung — entschweben 175

Entrei'ßung, f. izraušana, f.; izrāvums, m.

entrichten, v. a. eine Schuld samaksāt parādu; einen Teil der Schuld nomaksāt daļu no parāda. Entrichtung, f. samaksāšana, f.; samaksā jums, m. entrie'geln, v. a. atbultēt, entrin'den, v. a. nolobīt, nomizot, entrin'nen, v. n. (v. rinnen) (part. p. entron'nen) 1. (dahinfließen) aiztecēt, (von der Zeit auch:) ātri aiziet; 2. (entgehen) izsprukt; (entfliehen) izbēgt; (der Gefahr, dem Tode) izglābties.

Entrin'nen, n. izmukšana, f.; izbēgšana, f.

entrollen, I. v. a. 1. (auseinanderrollen) attīt; atritināt, atrotināt; 2. fig. iztēlot; II. v. n. 1. (fortrollen) aizritēt; 2. (rollend entfallen) izkrist (no rokām); 3. (von Tränen) ritēt, entrück'en, v. a. aizvirzīt, atraut, entriist'en, v. n. sakaitināt, sadusmot; (über etw.) entrüstet sein, dusmoties od. skaisties (par ko); II. v. refl. sich saskaisties, sadusmoties. Entrüst'ung, f. saskaišanās, f.; (Unwille)

īgnums, m.; sašutums, m. ent'sāgen, v. a. atsacīties; der Welt atsacīties no pasaules; dem Trünke atmest dzeršanu. Ent'sāgung, f. «., pl. -en, atsacīšanās, f. Entsatz', m. 1. (cietokšņa) atbrīvojums, m.; die Festung hatte auf keinen » zu hoffen, cietoksnis nevarēja cerēt, ka viņu atsvabinās no ielenkšanas; 2. (Hülfsheer) palīga kaŗapulki, m. pl. entschä'digen, I. v. a. (jemn. für etw.) atlīdzināt (kādam ko); II. v. refl. sich für etw. izlīdzināt zaudējumu; sich (durch etw.) atdabūt atpakaļ (ar ko). Entschädigung, f. atlīdzināšana, f.; atlīdzinājums, m.; atlīdzība, f.; (Ersatz) atvieto jums, m. Entschädigungssumme, f. atlīdzinājuma summa, f.

entscheiden, I. v. a. (v. scheiden) (part. p. entschieden) izšķirt (lietu), izspriest (jautājumu); II. v. n. (über etw.) nolemt (par ko); III. v. refl. sich izšķirties; sich (für jemn.) nostāties (kāda pusē); izspriest lietu (kādam) par labu. entscheidend, adj. izšķiŗošs; -er Sieg, galīga uzvara; im -en Augenblick, kritiskā brīdī; -e Stimme, izšķīrēja balss; eine -e Antwort geben, dot galīgu atbildi; ein -es Urteil, galīgs spriedums.

Entscheidung, f. izšķiršana, f.; lēmums,

m.; eine «. treffen, izšķirt; nolemt. Entschei'dungsļļaugenblick, m. kritisks brīdis, -grund, m. izšķīrējs cēlonis; lēmuma pamats, m. -kämpf, m. izšķīrēja cīņa.

entschieden, I. adj. (v. entscheiden) (entschlossen) cieši apjemties; eine -e Antwort, noteikta atbilde; II. adv. ich werde - nicht kommen, es droši vien nenākšu.

Entschiedenheit, f. «. stingrums, m.; drošums, m.

entSchläfen, v. n. (v. schlafen) (part. p. entschlā'fen) 1. aizmigt, iemigt; 2. fig. (sanft sterben), izdzist; die E-en, nelaiķi, m. pl.; Dieva mierā dusošie, m. pl.

entSchlägen, v. refl. (v. schlagen) (part. p. entschlā'gen) sich einer Sache atsvabināties no kādas lietas, entschleiern, v. a. atplīvurot; fig. die

Zukunft atklāt nākotni, entschlie'ßen, v. refl. (v. schließen) (part. p. entschlossen) sich etw. zu tun, apjemties ko darīt; du mußt dich schnell tev ātri jāizšķiŗas. Entschließung, f. apjemšanās, f. entschlos'sen, I. adj. (v. entschließen) nešaubīgs; II. adv. droši. Entschlossenheit, f. », nešaubīgums, m. entschlum'mern, v. n. 1. aizmigt, iemigt;

2. fig. (sanft sterben) izdzist, entschlüpfen, v. n." aus dem Gefängnisse izsprukt no cietuma; (herausgleiten) izslīdēt; dieses Wort ist mir entschlüpft, šis vārds man izsprucis. Entschluß, m. lēmums, m.; nodoms, m.; einen -fassen, apjemties; er kann zu keinem -sse kommen, viņš nevar izšķirties.

entschuld'bār, adj. aizbildināms, entschuldigen, I. v. a. atvainot; das ist nicht zu tas nav atvainojams; -Sie! atvainojiet! II. v. refl. sich «, atvainoties; sich durch Krankheit aizbildināties ar slimību; prv. wer sich entschuldigt, klagt sich an, kas vainīgs, tas bailīgs. Entschuldigung, f. pl. -en, atvainojums, m.; aizbildinājums, m.; (jemm.) seine -en machen, atvainoties (kāda priekšā); das sind leere -en, tā ir tukša izruna. Entschul'digungs |I grund, m. aizbildināšanās od. atvainošanās iemesls, m. -schreiben, n. od. -zettel, m. aizbildināšanās od. atvainošanās raksts, m. entschwē'ben, v. n. aizlidināties; nozust.176

entschwefeln — Entweiher

entschwä'feln, v. a. atsvabināt no sēra,

atšķirt sēru. entschwin'den, v. n. (v. schwinden) (part. p. entschwun'den) nozust; (von der Zeit) aiztecēt, entseelt', adj. nomiris; nedzīvs, entsen'den, v. a. (v. senden) (part. p.

entsandt') nosūtīt, aizsūtīt, entse'tzen, I. v. a. 1. (absetzen) atcelt; des Thrones nogāzt no troņa; 2. (in Furcht jagen) izbiedēt, sabaidīt; diese Nachricht entsetzte ihn, šī vēsts sacēla viņā šausmas; II. v. refl. sich izbīties, iztrūcināties. Entse'tzen, n. -s, izbailes, f. pl.; šausmas, f. pl.

entsetzlich, I. adj. šausmīgs; II. adv.

briesmīgi. Entsetzlichkeit, f. šausmīgums, m. Entsetz'ung, f. pl. -en, (vom Amte) atcelšana, f.; atcēlums, m.j (einer Festung) atbrīvošana, f.; atbrīvojums, m.

entsin'nen, v. refl. (v. sinnen) (part. p. entsonnen) sich (einer Sache) atminēties (kādu lietu); ich kann mich dessen nicht to es neatminos, entsittlichen, v. a. sabojāt tikumus, entspin'nen, I. v. a. (v. spinnen) (part. p. entspon'nen) sacelt; ein Gespräch

uzsākt sarunu; II. v. refl. sich (entstehen) izcelties, uzsākties; der Kampf entspann sich, cīņa sākās, entsprechen, v. n. (v. sprechen) (part. p. entsproch'en) piemēroties, saskanēt, atbilst; es entspricht nicht seinen Kräften, tas nav viņam pa spēkam, entsprechend, I. adj. 1. piemērīgs, samērīgs; seinem Stande viņa kārtai pienācīgs; 2. seinen Verdiensten viņa nopelniem piemērots; II. adv. 1. (gemäß) pēc; 2. (verhältnismäßig) samērā.

entsprie'ßen, v. n. (v. sprießen) (part. p. entspros'sen) izdīgt, izaugt; fig. celties; aus dieser Ehe sind drei Kinder entsprossen, no šīs laulības radušies trīs bērni; er ist aus einem edlen Geschlechte entsprossen, viņš cēlies no augstas cilts, entsprin'gen, v. n. (v. springen) (part. p. entsprungen) 1. aus dem Gefängnisse izbēgt no cietuma; ein Entsprungener, bēglis, m.; 2. (von Flüssen) in der Schweiz -, iesākties Šveicē; 3. fig. (herrühren) izcelties, entspros'sen v. entsprießen, entstam'men, v. n. celties, entstē'hen, v. n. (v. stehen) (part. p. entstanden) (sich bilden) izcelties, rasties;

es entstand die Frage, cēlās jautājums; was ist daraus entstanden? kas tur iznācis?

Entstēļ hen, n. od. -hung, f. pl. -en, izcelšanās, f.; (Bildung) rašanās, f.; (Ursprung) sākums; der Handel ist noch im - begriffen, tirdzniecība pašu laiku tikai attīstās, -hungsārt, f. izcelšanās veids, m. -hungsgeschichte, f. izcelšanās gaita, f. entstei'gen, v. n. (v. steigen) (part. p. entstiegen) iziet, izkāpt, (herabsteigen) nokāpt.

entstellen, v. a. 1. (verändern) pārgrozīt; (verunstalten) izķēmot; 2. fig. (fälschen) viltot; (die Wahrheit) sagrozīt.

entstellt', adj. (part. p.) sabojāts, izķēmots; (von Worten) sagrozīts. Entstellung, f. 1. (Verunstaltung) sabo-jājums, m.; 2. fig. (Fälschung) - der Wahrheit, patiesības sagrozījums, m. entströ'men, v. n. iztecēt; izplūst, entsumpfen,

v. a. nosusināt (purvus), enttarnen, v. a. atmaskot (kaŗa laukā), enttäu'schen, v. a. pievilt, enttäuscht', adj. (part. p.) vīlies, cerībās vīlies.

Enttäuschung, f. vilšanās, f. entthrö'nen, v. a. gāzt no troņa. Entthrö'nung, f. pl. -en, die * des Königs erfolgte in aller Stille, karali nogāza no troņa klusībā, entvöl'kern, v. a. mazināt iedzīvotāju skaitu.

entwach'sen, v. n. (v. wachsen) (part. p. entwach'sen) 1. dem Boden izaugt no zemes; 2. seinen Kleidern tapt par lielu savām drēbēm, entwaffnen, v. a. atbruņot. Entwaffnung, f. atbruņošana, f.; at-

bruņojums, m. entwal'den, v. a. nolīst (mežu). Entwal'dung, f. mežu nociršana, f. entwäs'sern, v. a. nosusināt. Entwäs'serung, f. nosusināšana, f.;

nosusinājums, m. Entwäs'serungsanlägen, f. pl. drenāža, f.;

zemes nosusināmā ietaise. ent'wēder, conj. - ... oder, vai ... vai, vai nu ... vai; oder! tā vai tā! entweichen, v. n. (v. weichen) (part. p. entwich'en) aiziet, attālināties; (entfliehen) izbēgt. Entwei'chung, f. pl. -en, izbēgšana, f.;

izmukšana, f. entweihen, v. a. apgānīt, sagānīt. Entwei'||her, m. apgānītājs, m. -hung, f. apgānīšana, f.; apgānījums, m.entwenden — entzweigehen

177

entwen'den, v. a. (v. wenden) (part. p. entwen'det od. entwandt') atjemt, nolaupīt, (abwendig machen) novērst. Entwen'||der, m. -s, pl. zaglis, m. -dung, f. atjemšana, f.; (Diebstahl) zagšana, f.; zādzība, f. entwerfen, v. a. (v. werfen) (part. p.

entworfen) uzmest. entwērten, v. a. atjemt vērtību. Entwēr'tung, f. vērtībai pazemināšana,

f.; vērtības pazeminājums, m. entwick'eln, I. v. a. 1. (auseinanderwik-keln) atrisināt; (von Garn) atšķetināt, (aufrollen) attīt; 2. (frei machen) (Dämpfe, Wärme) raisīt, radīt; 3. fig. (ausbilden) den Verstand attīstīt od. izglītot prātu; den Körper izkopt miesas; 4. fig. (auseinandersetzen) iztēlot; 5. (gestalten) izveidot; II. v. refl. sich 1. (sich entfalten) attīties;

2. (von Dämpfen, von Wärme) rasties;

3. fig. (sich ausbilden) attīstīties, izglītoties; (sich gestalten) izveidoties.

Entwick'elung, f. pl. -en, 1. (Auseinanderwickeln) attīšana, f.; 2. (von Dämpfen, von Wärme) rašanās, f.; 3. fig. (Ausbildung) attīstība, f.; (Gestaltung) izveidojums, m. entwick'elungsfähig, adj. spējīgs attīstīties.

Entwick'elungs||gang, m. attīstības gaita, f. -periöde, f. attīstības laikmets, m. entwin'den, I. v. a. (v. winden) (part. p. entwun'den) izraut (no rokām), izgriezt; II. v. refl. sich izrauties, entwir'ren, I. v. a. 1. (Garn) izšķetināt; 2. fig. izskaidrot; II. v. refl. sich 1. (Garn) izrisināties; 2. fig. izskaidroties.

Entwir'rung, f. izrežģījums, m. entwisch'en, v. n. izbēgt, izmukt; aus dem Gefängnisse izmukt no cietuma; - lassen, palaist vaļā. Entwisch'en, n. izmukšana, f. entwöh'nen, I. v. a. atradināt; ein Kind atšķirt bērnu (no krūts); II. v. refl. sich atradināties; atjūkt. Entwöh'nung, f. pl. -en, atradināšana,

f.; atradinājums, m. entwöl'ken, v. refl. sich (vom Himmel) noskaidroties, entwiir'digen, I. v. a. (der Würde berauben) atjemt cieņu; (erniedrigen) pazemot; (entehren) laupīt godu; II. v. refl. sich zaudēt godu. Entwürdigung, f. pazemojums, m. Entwurf, m. uzmetums, m. entwur'zeln, v. a. izraut ar saknēm; einige Bäume sind entwurzelt, daži koki izgāzti ar visām saknēm.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

entzau'bern, v. a. 1. atburt; 2. fig. (ernüchtern) atriebināt, atskurbināt. Entzau'berung, f. atburšana, f.; atbū-rums, m.

entzie'hen, I. v. a. (v. ziehen) (part. p. entzā'gen) (jemm. etw.) atraut od. atjemt (kādam ko); dem Tode izpestīt no nāves; seine Aufmerksamkeit neievērot; II. v. refl. sich «, atrauties; sich den Blicken slēpties. Entzie'hung, f.

atjemšana, f.; atraušana,

f. (v. Zeitwort), entzifferbar, adj. salasāms, entziffern, v. a. izlasīt (grūti salasāmu

rokrakstu). Entzifferung, f. pl. -en, (slepenu rak-• stu) iztulkošana, f.; iztulkojums, m. entzück'en, v. a. aizraut; aizgrābt. Entzück'en, n. -s, sajūsma, f.; in «. geraten, ielīksmoties, entzück'end, adj. ļoti skaists, entzückt', adj. salīksmināts, sajūsmināts. Entzück'ung, f. «., pl. -en, bauda, f.; aizgrābtība, f. entzü'geln, v. a. atbrīvot; entzügelte Leidenschaften, neiegrožotas kaislības, entzūnd'bār, adj. aizdedzināms. Entzūnd'bārkeit, f. aizdedzināmība, f. entzün'den, I. v. a. 1. (anzünden) aizdedzināt; fig. den Krieg sacelt kaŗu; fig. die Leidenschaften satracināt kaislības; 2. v. n. (in der Medizin) iekaist; sein Auge ist entzündet, acs viņam iekaisusi; II. v. refl. sich «, 1. aizdegties; 2. (von Wunden) iekaist, entzündlich, adj. aizdedzināms; (von

Wunden) iekaisīgs. Entzün'dung, f. «., pl. -en, aizdedzināšana, f.; (durch sich selbst) aizdegšanās, f.; (von Wunden) iekaisums, m.; die - der Augen, acu iekaisums, m. Entzündungsfieber, n. iekaisuma drudzis, m.

entzwei', adv. pušu, (zerbrochen) salūzis; (zerrissen) saplīsis, -beißen, v. a. (v. beißen) pārkost (pušu), -brechen,

I. v. a. (v. brechen) pārlauzt (pušu);

II. v. n. pārlūzt (pušu), entzwei'en, I. v. a. saķildot; II. v. refl.

sich saķildoties, entzwei'II gehen, v. n. (v. gehen) lūzt (pušu); (von einem Strick) pārtrūkt; (von Schuhen) noplīst; (von einem Glase) saplīst, -hauen, v. a. (v. hauen pārcirst (pušu); (spalten) pāršķelt (pušu). -machen, v. a. pārlauzt, saplēst, -reißen, I. v. a. (v. reißen) pārraut (pušu); II. v. n. pārtrūkt (pušu). -Schlägen, v. a. (-v. schlagen) pārsist

12178

(pušu); sasist drupatās, -schneiden, v. a. (v. schneiden) pārgriezt pušu.

Entzwei'ung, f. pl. -en, saķildošanās, f.

Enzyklopädie', f. pl. -en, enciklopēdija, f. (1. mācība par visu zinātņu sakaru; 2. vispār zinātniska vārdnīca).

Epidēmie', f. pl. -(e)n, epidēmija, f. (lipīga sērga).

epidē'misch, I. adj. epidemisks; II. adv. epidēmiski.

Epigö'ne, m. -n, pl. -n, epigons, m.; pēcnieks, atdarinātājs.

Epigramm', n. -s, pl. -e, epigramma, f. („uzraksts", īss dzēlīgs dzejolis).

E'pik, f. epika, f.

epilep'tisch, adj. epilēptisks, krītamās kaites-, sasirdzis ar krītamo kaiti.

Epilog', m. -s, pl. -e, epilogs, m. (noslēgums; gala vārds).

Episö'de, f. pl. -n, epizode, f. (iesprausts gabals lugā, stāstā etc.).

Epoch'e, f. pl. -n, (Zeitabschnitt) laikmets, m.; fig. » machend, Joti ievērojams.

Equipä'ge [ekipāje], f. pl. -n, ekipāža, f. (1. rati; 2. kuģa ļaudis).

ēr, prn. viņš, (auch tas, namentl. bei Wiederholung des prn., z. B. er kann ihn nicht leiden, viņš to nevar ieredzēt).

erach'ten, v. a. turēt; (denken) domāt; für nützlich atzīt par derīgu.

Erach'ten, n. -s, domas, f. pl.; uzskats, m.; meines -s od. nach meinem pēc manām domām; ich stelle es Ihrem * anheim, es to atstāju Jūsu ziņā.

erar'beiten, v. a. iegūt strādājot; er muß schwer sein tägliches Brot viņam sūri jānopelnī sava dienišķā maize.

erbar'men, v. refl. sich jems. od. (über jemn.) apžēloties (par kādu); daß Gott erbarm! lai Dievs žēlīgs! Herr, erbarme dich! Kungs, apžēlojies!

Erbar'men, n. -s, apžēlošanās, f.; (Mitleid) žēlums, m.; ohne -, bez žēlastības.

erbar'menswērt, adj. apžēlojams.

Erbar'mer, m. -s, žēlīgais Dievs, žēlotājs, m.

erbärm'lich, adj. (beklagenswert) nožēlojams; -er Wicht, nelietis; es ist -von ihm, tas no viņa puses nekrietni.

Erbärmlichkeit, f. pl. -en, 1. (kläglicher Zustand) nožēlojams stāvoklis; 2. (Gemeinheit) nekrietnums, m.; 3. (Kleinlichkeit) nieks, m.; blēņas, f. pl.

erbar'mungs ||lös, adj. u. adv. nežēlīgs, bez žēlastības, -voll, adj. žēlīgs, līdz-

jūtīgs. -würdig, adj. apžēlojams, līdzjūtības cienīgs, erbau'en, I. v. a. 1. celt, uzbūvēt, einen Tempel celt svētnīcu; 2. fig. (religiös) pacilāt; diese Predigt hat mich erbaut, šis sprediķis man pacilājis sirdi; II. v. refl. sich (an etw.) [-pa-]-] {+pa-]+} cilāt prātu (ar ko). Erbau'er, m. cēlējs, m. ! erbau'lich, adj. pamācīgs; eine -e Predigt, sprediķis, kas pacilā sirdi. Erbau'ung, f. pl. -en, 1. celšana, f.; uzbūvēšana, f.; 2. fig. (religiöse) sirds od. gara pacilāšana, f. I Erbau'ungsstunde, f. pātaru laiks, m.; I svētceres brīdis, m. Erb'||bauer, m. dzimtcilvēks, m.; dzimts-ļaudis, m. pl. -begräbnis, n. ģimenes kapi, m. pl.; dzimtskapi, m. pl. erbberechtigt, adj. ich bin «, man tiesības uz mantojumu. Erb'besitz, m. dzimtsīpašums, m. -besit-

zer, m. dzimtsīpašnieks, m. Er'be, m. -n, pl. -n, mantinieks, m.; (jemn.) zum od. als -n einsetzen od. ernennen, iecelt (kādu) par mantinieku; lachende -n, smējēji mantinieki. Er'be, n. -s, mantojums, m. erbē'ben, v. n. 1. (in Beben geraten) satrūkties; 2. (erschüttert werden) sa-tricināties; die Erde erbebte, zeme ietrīcējās; mein Herz erbebte vor Freude, sirds man aiz prieka sāka drebēt.

Erbēben, n. -s, satrūkšanās, f. Erb'||eigentüm, n. dzimts īpašums, m. -eigentümer, m. dzimts īpašnieks, m. -einsetzung, f. mantinieka iecelšana, f. er'ben, v. a. mantot; (etw. von jemm.)

mantot (no kāda ko), erbē'ten, v. a. izlūgt, erbet'teln, v. a. sadiedelēt. erbeu'ten, v. a. salaupīt; (wegnehmen) atjemt.

erb'fähig, adj. spējīgs mantot. Erb'||fähigkeit, f. », spēja mantot, mantošanās spēja, f. -fall, m. mantošanas gadījums, m. erb'fällig, adj. kā mantojums piekritis. Erb'llfehler, m. iedzimta kaite, -feind, m. mūžīgs ienaidnieks, -feindschaft, f. nebeidzams naids. Erb'folge, f. mantošanas kārtība, f. -ge-

setz, n. mantniecības likums, m. Erbgūt, n. dzimtsmuiža, f. erbie'ten, v. refl. (v. bieten) (part. p.

erbö'ten) sich piedāvāties. Er'bin, f. pl. -nen, mantiniece, f. erbit'ten, v. a. (v. bitten) (part. p. erbē'ten) 1. (etw. von jemm.) izlūgt (koerbittern — Erdichter

179

no kāda); sich » lassen, piekāpties, būt pielūdzamam; 2. dabūt lūgšus. erbittern, v. a. sarūgtināt, sakaitināt. Erbitterung, f. » sarūgtinājums, m. Erb'krankheit, f. iedzimta slimība, f. erblas'sen, v. n. 1. nobālēt; 2. fig. nomirt.

Erblasser, m. -s, pl. mantas atstājējs.

-in, f. pl. -nen, mantas atstājēja. Erblas'sung, f. nobālēšana, f.; nobālē-jums, m.

Erblassungsrecht, n. tiesība novēlēt mantu.

erblei'chen, v. n. (v. bleichen) (part. p.

erbli'chen) 1. nobālēt; 2. fig. nomirt, erblich, adj. dzimts-; -e Belastung, iedzimta kaite. Erblichkeit, f. iedzimtība, f. erblick'en, v. a. ieraudzīt; saredzēt; fig.

das Licht der Welt piedzimt, erblin'den, v. n. tapt aklam od. neredzīgam, zaudēt acu gaismu. Erblin'dung, f. acu gaismas od. redzes spējas zaudējums; seine - erfolgte vor zwei Jahren, viņš zaudēja redzes spēju priekš diviem

gadiem, erb'lös, adj. 1. bez mantiniekiem palicis; 2. mantojumu zaudējis; - machen, izslēgt no mantošanas, erblii'hen, v. n. uzziedēt. Erb'onkel, m. zelta krusttēvs (no kuŗa

cerē mantot), erbor'gen, v. a. aizjemt, aizjemties. erbo'sen, I. v. a. sakaitināt, saniknot;

II. v. refl. sich saskaisties, sapīkt, erbötig', adj. gatavs (uz ko); - sein, būt

gatavam od. piedāvāties. Erb'ļļpacht, f. dzimtsnoma, f. -pāchter, m.

dzimtsnomnieks, m. erbrech'en, I. v. a. (v. brechen) (part. p. erbroch en) atlauzt; eine Tür *, izlauzt durvis; einen Brief atplēst vēstuli; II. v. refl. sich vemt. Erbrech'en, n. 1. atlaušana, f.; eines Briefes, vēstules atplēšana, f.; 2. (Ubergeben) vemšana, f. Erb'recht, n. mantošanas tiesība, f. Erbrech'ung, f. atlaušana, f.; atlauzums, m.

Erb'ļļreich, n. dzimtsvalsts, f. -sache, f. mantošanas lieta, f. -schaft, f. pl. -en, mantojums, m.; (Nachlaß) atstāta manta; eine - antreten, sajemt mantojumu; die kann angetreten werden, mantojumu var sajemt. Erb'schaftsļļangelegenheiten, f. mantošanas lieta, f. -ansprach, m. mantojuma prasījums, m. -anteil, m. mantojuma tiesa, f. -antritt, m. mantojuma sa-jemšana, f. -forderung, f. mantojuma

prasījums, m. -klāge, sūdzība mantošanas lietā. -Steuer, f. mantojuma nodoklis, m.

Erb'se, f. pl. -n, zirnis, m.; dem. zirnītis, m.; grüne -n, zaļie zirņi; durchgeschlagene -n, zirņu biezenis, m. erb'sengroß, adj. zirņa lielumā. Erb'senhülse, f. zirņu pāksts, f. Erbsenstroh, n. zirnāji, m. pl. Erb'sünde, f. iedzimts grēks. Erb'vertrag, m. mantojuma līgums, m. Erd'ļ achse, f. zemes ass, f. ērd'ārtig, adj. zemei līdzīgs. Erd'ball, m. zemes lode, f.; auf dem ganzen visā pasaulē, -bēben, n. zemes trīce, f.

Ērd'beere, f. zemene, f.; zemeņoga, f. Erd'beerstaude, f. zemenāji, m. pl. Erd'||biene, f. kamene, f. -böden, m. 1. zeme, f.; zemes virsus, m.; 2. (Grund) zeme, f.; grunts, f.; zemes īpašums, m.; dem » gleich machen, noslaucīt no zemes virsus, -bohrer, m. zemes urbis, m. -brand, m. zemes degums, m. -damm, m. zemes dambis, m. -hacke, f. asmeņkaplis, m. Er'de, f. pl. -n, 1. (als Erdart und Erdboden) zeme, f.; grunts, f.; lehmige māla zeme; schwarze, fette melnzeme, f.; 2. (Erdkugel) zeme, f.; zemes lode, f.; im Schöße der zemes klēpī; auf die - werfen, mest zemē; im Himmel und auf -n, debesīs un zemes virsū. Er'den||bürger, m. pasaules pilsonis, m.;

-güter, n. pl. laicīgas mantas, erdenkbar, adj. iedomājams, erdenk'en, v. a. (v. denken) (part. p. erdacht') izdomāt, sadomāt; (erfinden) izgudrot.

erdenklich, adj. iedomājams, sadomājams; sich alle -e Mühe geben, pūlēties, cik vien iespējams. Er'denļļlast, f. pasaules nasta, f. -lēben, n. šīs pasaules dzīve, f. schoß, m. zemes klēpis, -wurm, m. zemes tārps, m.

erdfahl, adj. pelēks, nobālējis. Erd'fall, m. zemes sabrukums, m. -farbe,

f. zemes krāsa, f. ērd'farļļben, od. -farbig, adj. zemes krāsā.

Erd'fläche, f. zemes virsus, m. -flöh, m.

spradzis, m. ērd'geboren, adj. zemes virsū dzimis, ērddicht, adj. zemes-, zemei līdzīgs,- -er

Geschmack, zemes garša, f. erdichten, v. a. sadzejot. Erdich'||ter, m. sadzejotājs.

ēr'dig, adj. zemains, ar zemes daļām jaukts.

Erd'II karte, f. zemes karte, f. -klöß, m. zemes pīte, f; kukurznis, m. -kluft, f. (Spalte) zemes plaisa, f.; aiza, f.; -klumpen, m. kukurznis, m. -kohle, f. zemaina brūnogle, -krebs, m. ķirlis, m.

Erdoberfläche, f. zemes virsus, m. Erdöl, n. petroleja, f.; nafta, f. erdol'chen, v. a. nodurt. Erd'||pech, n. zemes piķis, m. Erdpöl, m. zemes pöls, m. Erdrauch, m. mātes zāle (augs), ērdrei'sten, v. refl. sich iedrošināties,

iedrīkstēties. Erd'||riß, m. zemes plaisa, m. erdröh'nen, v. n. ierībēties, nodārdēt, erdros'seln, v. a. nožņaugt. Erdrosselung, f. pl. -en, nožņaugšana,

f.; nožņaugums, m. Erd'rücken, m. kalnu rinda, f. erdriick'en, v. a. nospiest, nomākt; mit -der Stimmenmehrheit, ar pārāk lielu balsu vairumu. Erdrück'ung, f. nospiešana, f. Erd'||rutsch, m. zemes nobrukums, m. -strich, m. zemes gabals, m. -teil, m. 1. (Weltteil) pasaules daļa, f.; 2. (Bestandteil) zemes daļa, f. -torf, m. zemes kūdra, f. erdul'den, v, a. paciest, panest. Erd'||umschiffer, m. od. -umsēgler, m. zemes apbraucējs, m. Erd'||wall, m. zemes valnis, m. -wärme,

f. zemes siltums, m. ērd'wārts, adv. uz zemi, zemē. Erd'winkel, m. zemes stūris, m.; nomale, f.

erei'fern, v. refl. sich «, iekarsēties; saskaisties.

ereig'nen, v. refl. sich », notikt, atgadīties.

Ereig'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, notikums, m.

ereig'nisvoll, adj. eine -e Zeit, ievērojams laikmets, notikumiem bagāti laiki, erei'len, v. a. 1. (erreichen) sasniegt; (einholen) panākt; 2. fig. (überraschen) pārsteigt; er wurde plötzlich vom Tode ereilt, nāve viņu piepeši pārsteidza.

Eremit, m. -en, pl. -en, eremīts, m.; vientulis, m. erer'ben, v. a. «, mantot, erfahren, v. a. (v. fahren) (part. p. erfahren) uzzināt, pieredzēt; das ist das erste, was ich erfahre, tā man pirmā dzirdēšana.

erfahren, adj. daudz piedzīvojis; (bewandert) pratējs-, iemanījies. Erfahrenheit, f. izmanība, f. Erfah'rung, f. «., pl. -en, pieredze, f.; ich weiß es aus es to zinu no pieredzes; auf «. begründet, pieredzē dibināts. Erfahrungsbegriff, m. empīrisks; (pieredzes) jēdziens, erfahrungs||gemäß od. -mäßig, I. adj. empīrisks, II. adv. saskaņā ar pieredzi. -lös, adj. nepiedzīvojis, neiz-manīgs.

erfahrungsreich, adj. daudz pieredzējis. Erfah'rungs||satz, m. patiesība, kas dibinās pieredzē. -Wissenschaft, f. empīriskā od. eksperimentālā zinātne, erfas'sen, v. a. satvert, sajēgt, erfaß'lich, adj. saprotams, erfech'ten, v. a. (v. fechten) (part. p. erfoch'ten) iegūt cīņā; den Sieg «, uzvarēt.

erfin'den, v. a. (v. finden) (part. p. er-

fun'den) izgudrot. Erfin'der, m. izgudrotājs, m. -in, f. izgudrotāja, f. erfin'derisch, adj. izgudrotājs-, veikls izgudrošanā od. izdomāšanā; atradīgs. Erfin'dung, f. pl. -en, izgudrojums, m.; das ist seine eigene viņš pats izgudrojis od. izdomājis. Erfin'dungs||gäbe, f. od. -kraft, f. spēja izgudrot, izgudrošanas spēja, f. -kunst, māksla izgudrot, erflē'hen, v. a. iegūt lūdzot, izlūgt, izlūgties.

Erfolg', m. -(e)s, pl. -e, panākums, m.j sekmes, f. pl.; ich habe man sekmējas od. veicas; er hat keinen viņam nesekmējas od. neveicas, erfol'gen, v. n. 1. (hervorgehen) iznākt; was wird daraus •? kas no tā (od. tur) iznāks? 2. (später eintreten) sekot; es erfolgte ein großes Unglück, pēc tam uznāca liela nelaime; es erfolgte keine Antwort auf seinen Brief, viņš nedabūja nekādu atbildi uz savu vēstuli.

erfolglos, I. adj. nesekmīgs; neizdevīgs;

II. adv. bez sekmēm, bez panākuma. Erfolglosigkeit, f. «-, nesekmība, f.; ne-

sekmīgums, m. erfolgreich, I. adj. sekmīgs,- II. adv. ar

sekmēm, ar panākumu, erfor'derlich, adj. vajadzīgs; > sein, vajadzēt; das -e Alter, vajadzīgais vecums; zu dieser Reise ist viel Geld šai ceļojumā vajag daudz naudas; -en Fails, vajadzības brīdī (od. gadījumā), erfor'dern, v. a. prasīt; das Haus erfordert Reparatur, nams jāizlabo.

Erfor'dernis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, vajadzība, f.; prasība, f. erfor'schen, I. v. a. izpētīt; II. v. refl.

sich pārbaudīt sevi. Erfor'scher, m. izpētītājs, m. Erforschung, f. izpētīšana, f.j izpētījums, m.

erfrā'gen, v. a. izvaicāt, iztaujāt; nicht

zu nav atrodams, erfreu'en, I. v. a. iepriecināt, ielīksmot; ich bin sehr erfreut Sie zu sehen, es ļoti priecājos, Jūs ieraudzīdams; II. v. refl. sich einer guten Gesundheit », būt sveikam un veselam, erfreulich, adj. prieka-,

(angenehm) patīkams; eine -e Nachricht, prieka vēsts; es ist - zu sehen, wie ..., patīkami redzēt, kā ... erfrie'ren, v. n. (v. frieren) (part. p. er-fro'ren) nosalt; ich bin ganz erfroren, es esmu pavisam nosalis; - lassen, nosaldēt.

erfrisch'en, I. v. a. atspirdzināt; das ist -d, tas atspirdzina; II. v. refl. sich *, atspirdzināties; atvēsināties. Erfrisch'ung, f. pl. -en, atspirdzinājums, m.; atspirdze, f.; wollen wir eine - zu uns nehmen, atspirdzināsimies.

Erfrisch'ungsmittel, n. spirdzināms līdzeklis, m. erfrö'ren v. erfrieren, erfüllen, I. v. a. 1. (anfüllen) piepildīt; fig. ein Herz mit Freude », iepriecināt sirdi; 2. fig. (ausführen) izpildīt; sein Versprechen izpildīt savu solījumu; eine Pflicht izpildīt pienākumu; II. v. refl. sich piepildīties. Erfüllung, f. piepildījums, m.; in - gehen,

piepildīties, ergān'zen, I. v. a. papildināt; II. v. refl.

sich papildināties, ergän'zend, I. adj. papildu-; II. adv. papildinājuma veidā. Ergän'zung, f. pl. -en, papildinājums,

m.; papildītājs, m. Ergänzungs band, m. papildu sējums, m. -blatt, n. pielikums, m. -bögen, m. papildu loksne, f. ergat'tern, v. a. fam. nokampt; ievilt tīklos.

ergau'nern, v. a. sablēdīt. ergē'ben, I. v. a. (v. geben) (part. p. er-gē'ben) 1. dot, (hervorbringen) izdot; 2. (beweisen) pierādīt; II. v. refl. sich 1. padoties; sich auf Gnade und Ungnade padoties uzvarētāja vaļā; 2. (sich hingeben) sich (jemm.) nodoties (kādam); er hat sich völlig dem Trünke viņš pavisam palaidies dzer-

šanā; 3. (sich fügen) sich (in etw.) padoties (kam), ergē'ben, adj. 1. (treu) padevīgs; Ihr -ster Diener, Jūsu padevīgais kalps; 2. (gefaßt) pacietīgs. Ergē'benheit, f. 1. (Anhänglichkeit) padevība, f.; padevīgums, m.; 2. (Gelassenheit) pacietīgums, m. ergē'benst, adv. ich bitte padevīgi lūdzu.

Ergēb'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, iznākums, m.; (Produkt) auglis, m.; sekas, f. pl.

Ergē'bung, f. padošanās, f.; padevība, f.

erge'hen, I. v. n. (v. gehen) (part. p. ergan'gen) 1. tikt izsludinātam; es erging der Befehl, laida klajā pavēli; lassen, «laist klajā; Gnade für Recht lassen, apžēlot; 2. (etw.) über sich lassen, paciest (ko) mierīgi; II. v. imp. klāties; wie wird es mir •? kā man klāsies; III. v. refl. sich fig. sich in Klagen žēloties; sich in Scherzen bez gala jokoties. Ergē'hen, n. veselība, f. (veselības stāvoklis).

ergie'big, adj. (vom Boden) auglīgs; (von Geschäften) ienesīgs; -e Ernte, laba raža.

Ergiebigkeit, f. (des Bodens) auglīgums, m.; (von Geschäften) ienesīgums, m.; rasma, f.; - des Mörtels, javas iznākums, m. ergie'ßen, I. v. a. (v. gießen) (part. p. ergos'sen) 1. izliet; 2. fig. izteikt; ich will dir mein Herz es tev atklāšu savu sirdi; II. v. refl. sich 1. iztecēt, izplūst; der Fluß ergießt sich ins Meer, upe ietek jūŗā; 2. fig. izteikt; sich in viele Worte plaši izrunāties; sich in Danksagungen bez gala pateikties.

Ergie'ßung, f. pl. -en, 1. izliešana, f.; izlējums, m.; 2. fig. - des Herzens, sirds atklāšana, f. erglän'zen, v. n. iespīdēties, nomirdzēt, erglü'hen, v. n. aizkvēloties; (erröten) nosarkt; ihr Gesicht erglühte vor Scham, vaigi viņai nosarka aiz kauna, er'go, adv. u. conj. tātad, ergötz'en, I. v. a. iepriecināt, uzjautrināt; II. v. refl. sich (an od. mit etw.) », papriecāties od. pajautrināties (par ko).

ergötzlich, adj. prieka-, patīkams. Ergötz'lichkeit, f. pl. -en, pajautrinā-šanās, f.

ergrau'en, v. n. nosirmot; der Tag ergraut, diena aust.

ergrei'fen, v. a. (v. greifen) (part. p. ergriffen) 1. satvert; sagrābt; saķerties (rokās); fig. Maßregeln spert soļus; fig. die Waffen ķerties pie ieročiem; fig. die Flucht », laisties lapās; auf frischer Tat noķert uz karstām pēdām; fig. das Feuer ergriff die Scheune, uguns iemetās šķūnī; das Wort sākt runāt; 2. fig. aizgrābt; diese Nachricht hat ihn sehr ergriffen, šī vēsts viņam ķērusies ļoti pie sirds; eine -de Szene, aizgrābīgs skats. Ergrei'fung, f. «. eines Diebes, zagļa

notveršana, f. ergriffen v. ergreifen. Ergriffenheit, f. aizgrābtība, f. ergrim'men, v. n. saskaisties, sapīkt, ergrii'beln, v. a. izgudrot, ergriin'den, v. a. izdibināt. Ergriinder, m. izdibinātājs, m. ergriind'lich, adj. izdibināms.

Ergrün'dung, f. izdibinājums, m. ergrü'nen, v. n. mesties zaļam, uzzelt. Erguß', m. 1. izliešana, f.; 2. fig. izplūdums, m.

erhā'ben, adj. 1. pacelts, izcils; erhabene Arbeit, ciļņotāju darbi; fig. (über etw.) - sein, būt (kam) pāri; 2. fig. cēls, cildens, ein -er Stil, cēls stils; ein -er Gedanke, cēlas domas. Erhā'benheit, f. », pl. -en, 1. paaugstinājums, m.; (bei getriebener Arbeit) iz-cilums, m.; 2. fig. cēlums, m.; cildenums, m.

erhal'ten, I. v. a. (v. halten) (part. p. erhal'ten) 1. (bewahren) uzglabāt; (jemn.) am Leben glābt (kādam) dzīvību; 2. (unterhalten) uzturēt; 3. (bekommen) einen Brief dabūt od. sajemt vēstuli; II. v. refl. sich », 1. uzturēties, 2. dzīvot, pārtikt. Erhal'|ļter, m. -s, pl. uzturētājs, m. -terin, f. pl. -nen, uzturētāja, f. -tung, f. 1. (Bewahrung) uzglabāšana, f.; uz-glabājums, m.; 2. (Unterhalt) uzturs, m.

erhält'lich, adj. dabūjams, erhan'deln, v. a. iegūt (pērkot od. mainot) ; iemainīt, erhän'gen, v. refl. sich pakārties, erhär'ten, v. a. rūdīt; (beweisen) pierādīt; (bekräftigen) eidlich apstiprināt ar zvērestu. Erhärtung, f. pierādījums, m.; apstiprinājums, m. erhasch'en, v. a. notvert; fig. die Gelegenheit *, izlietāt izdevīgu brīdi, erhē'ben, I. v. a. (v. heben) (part. p. erho'ben) 1. (empörheben) pacelt; die Augen pacelt acis; fig. seine Stim-

me pacelt balsi; fig. sein Herz pacilāt sirdi; fig. (erhöhen) paaugstināt; aus dem Staube ->, izvilkt no pīšļiem; fig. (lobpreisen) uzslavēt; (jemn.) bis in den Himmel celt (kādu) vai debesīs; 4. Protest «, izteikt protestu; Bedenken izteikt šaubas; Schwierigkeiten darīt grūtības; 5. fig. (einziehen) Steuern ievākt nodokļus; Geld sajemt naudu; II. v. refl. sich 1. izcelties; pacelties; Bedenken erheben sich, cēļas šaubas; 2. fig. (sich rühmen) lielīties, dižoties, erhē'bend, adj. -e Predigt, sprediķis, kas pacilā sirdi; -er Augenblick, svinīgs brīdis.

erhēb'lich, I. adj. svarīgs, ievērojams;

II. adv. ievērojamā kārtā. Erhēb'Iichkeit, f. svarīgums, m.;ievēro-jamība, f.

Erhē'bung, f. 1. (Aufhebung) pacelšana, f.; 2. fig. (Erhöhung) paaugstināšana, f.; - in den Adelstand, iecelšana muižnieku kārtā; 3. fig. - der Steuern, nodokļu ievākšana, f.; 4. fig. (Empörung) sacelšanās, f.; dumpis, m. erhei'schen, v. a. prasīt; wie es die Umstände ievērojot apstākļus, erhei'tern, I. v. a. uzjautrināt; II. v. refl. sich uzjautrināties; der Himmel erheitert sich, debesis noskaidrojas. Erheiterung, f. pl. -en, uzjautrināšana,

f.; uzjautrinājums, m. erheiz'bār, adj. sakurināms, erhei'zen, v. a. sakurināt; dieses Zimmer ist schwer zu «, šī istaba grūti sakurināma.

erhel'len, v. a. apgaismot; fig. eine Frage izskaidrot jautājumu, erhenk'en v. erhängen, erheu'cheln, v. a. 1. liekuļot; erheuchelte Freundschaft, liekuļota draudzība; 2. fig. izvilt, erhitz'en, I. v. a. sakarsēt; II. v. refl.

sich sakarsēties; fig. sakarst. Erhitz'ung, f. pl. -en, 1. sakarsējums, m.; 2. fig. sakarsums, m.; 3. sakarsēšanās, f. erhē'ben v. erheben.

erhö'hen, I. v. n. 1. (höher machen) eine Mauer um drei Fuß pacelt mūri par trim pēdām; 2. fig. (vermehren) die Kräfte der Maschine pavairot mašīnas spēkus; den Preis paaugstināt cenu; II. v. refl. sich «., paaugstināties. Erhö'hung, f. -», pl. -en, 1. (Höhermachen) « einer Mauer, mūŗa pacelšana, f.; 2. fig. (Standeserhöhung) paaugstināšana, f.; paaugstinājums, m.; 3. fig.Erhöhungszeichen — Erkundigung

(Vermehrung) pavairošana, f.; pavai-rojums, m.; 4. (Anhöhe) pakalne, f. Erhöhungszeichen, n. paaugstināmā zīme.

erhö'len, v. refl. sich atpūsties; (ausruhen) atdusēties; (von einer Krankheit) atveseļoties, atspirgt; - Sie sich ein wenig, atpūšieties drusku; ohne sich zu bez atpūtas. Erhö'lung, f. pl. -en, atpūta, f.; atspirgšana, f. Erhöiungs|ļreise, f. atpūtas ceļojums, m. erhö'ren, v. a. 1. dzirdēt; 2. eine Bitte

paklausīt lūgumu. Erhö'rung, f. pl. -en, paklausījums, m.; meine Bitte fand », manu lūgumu paklausīja.

Erin'nerer m. -s, pl. -, atgādinātājs, m. erin'nerlich, adj. es ist mit noch man

vēl atmiņā, erin'nern, I. v, a. 1. (jemn. an etw.) atgādināt (kādam ko); 2. (ermahnen) atgādināt, pamudināt; II. v. refl. sich atminēties; soviel ich mich erinnere, cik es atminos. Erin'nerung, f. pl. -en, 1. (Gedenken) piemiņa, f.; (jemm. etw.) in - bringen, atgādināt (kādam ko); zur - an dieses Fest, šiem svētkiem par piemiņu; 2. (Ermahnung) atgādināšana, f.; atgādinājums, m.; 3. atmiņas, seine Erinnerungen erzählen, stāstīt savas atmiņas. Erin'nerungsļļfest, n. piemiņas svētki, m. pl. -kraft, f. atmiņas spēja, f. -tāfel, f. piemiņas plāksne, f. Erin'nerungsvermögen, n. atmiņas spēja,

f.; atminība, f. erjā'gen, v. a. samedīt, erkal'ten, v. n. atdzist; - lassen, atdzisināt; ein Mißerfolg macht den Eifer oft neveiksme bieži vien apslāpē rosību.

erkälten v. refl. sich «, saaukstēties. Erkal'tung, f. atdzišana, f.; atdzisums, m.

Erkäl'tung, f. pl. -en, saaukstēšanās, f.; sich eine • zuziehen, saaukstēties, erkäm'pfen, v. a. iekaŗot. erkannt' v. erkennen, erkau'fen, v. a. nopirkt, erkenn'bār, adj. pazīstams, erken'nen, I. v. a. (v. kennen) (part. p. erkannt') 1. pazīt; er ist nicht mehr zu viņu vairs nevar pazīt; 2. (einsehen) atzīt; die Wahrheit erkennen, atzīt patiesību; II. v. refl. sich 1. pazīties; 2. (sich selbst «) pazīt pašam sevi.

erkenntlich, adj. 1. (erkennbar) pazīstams; 2. (dankbar) pateicīgs, atzinīgs.

Erkenntlichkeit, f. atzinība, f.; atzinī-gums, m.

Erkennt'nis, f. atziņa, f.; (bibl.) der Baum der ~ des Guten und Bösen, labā un ļaunā atzīšanas koks, m. Erkennt'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, atziņa, f.; (Urteilsspruch) spriedums, m. -quelle, f. atziņas atvots, m. -vermögen, n. atziņas spēja, f. Erken'nung, f. «., pazīšana, f.; (bibl.)

fleischliche piegulēšana, f. Er'ker, m. -s, pl. jumta istaba, f.;

mansards, m. erkie'sen, v. a. izraudzīt, erklār'bār, adj. izskaidrojams, erklä'ren, I. v. a. 1. (auseinander setzen) izskaidrot; einen Schriftsteller iztulkot rakstnieku; 2. (ankündigen) paziņot, pasludināt; seine Liebe atzīties mīlestībā; den Krieg «, pieteikt kaŗu; II. v. refl. sich «, 1. (sich aussprechen) izrunāties; 2. (sich ankündigen) sich für besiegt atzīties par uzvarētu.

Erklä'rer, m. -s, pl. 1. izskaidrotājs, m.; (von Texten) iztulkotājs, m.; 2. (des Krieges) pieteicējs, m. erklärlich, adj. izskaidrojams; saprotams.

Erklä'rung, f. pl. -en, 1. (Auseinandersetzung) izskaidrošana, f.; izskaidrojums, m.; eine * abgeben, izskaidrot; eine schriftliche - geben, izskaidrot ar rakstu; (» eines Schriftstellers) iztulkošana, f.; iztulkojums, m.; das bedarf der tas jāizskaidro; 2. (Ankündigung) « des Krieges, kaŗa pieteikums, m.

Erklä'rungs||ärt, f. iztulkošanas veids, m. erklet'tern, v. a. uzkāpt; einen Baum

uzkāpt kokā. erklim'men, v. a. (v. klimmen) (part. p.

erklommen) v. erklettern, erkling'en, v. n. (v. klingen) (part. p.

erklung'en) atskanēt, erkö'ren, adj. izraudzīts, erkrank'en, v. n. saslimt. Erkrank'ung, f. *, pl. -en, saslimšana, f.; vor seiner iekām viņš bija saslimis, -sfall, m. saslimšanas gadījums, m. erküh'nen, v. refl. sich iedrošināties,

uzdrīkstēties, erkun'digen, v. refl. sich apvaicāties; erkundige dich nach seiner Wohnung, apvaicājies, kur viņš dzīvo. Erkun'digung, f. pl. -en, apvaicāšanās, f.; -en einziehen, ievākt tuvākas ziņas,- bei näherer tuvāk apvaicājoties.184

Erkun'digungsbureau [-bürö], n. ziņu birojs, m.

erkün'steln, v. a. mākslīgi izrādīt, erlah'men, v. n. 1. tapt klibam; der Arm ist ihm erlahmt, roka viņam notirpusi; 2. fig. (abnehmen) mazināties, erlangbar, sasniedzams, iegūstams, erlang'en, v. a. 1. (mit der Hand) sasniegt; 2. (erhalten) iegūt; die Gewißheit dabūt droši zināt. Erlang'ung, f. dabūšana, f.; iegūšana, f.

erlaß'bar, adj. atlaižams, piedodams. Erlaß', m. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Befreiung) atlaišana, f.; 2. (Verordnung) rīkojums, m.; (Befehl) pavēle, f. erlas'sen, v. a. (v. lassen) (part. p. er-las'sen) 1. (schenken) (jemm. etw.) atlaist (kādam ko); (jemm.) eine Strafe atsvabināt (kādu) no soda; ich erlasse Ihnen den Rest, es Jums atlaižu atlikumu; 2. \ ver öffentlichen) laist klajā; einen Befehl pavēlēt, erläß'lich, adj. atlaižams, piedodams. Erlas'sung, f. pl. -en, 1. (Befreiung) atlaišana, f.; 2. (Veröffentlichung) klajā laišana, f. Erlas'sungssünde, f. piedodams grēks, erlau'ben, v. a. atļaut, atvēlēt; (zulassen) pielaist.

Erlaubnis, f. atļauja, f.; mit Ihrer gütigen ar Jūsu laipno atļauju; -schein, m. atļaujas zīme, f. erlaucht', adj. augsts; dižs; (als Titel,

geringer als Durchlaucht) augstais. Erlaucht', f. Seine - der Graf, augstais

grāfa kungs, erlau'ern, v. a. noglūnēt; saglūnēt. erlauschen, v. a. noklausīties; saklaušināt.

Erläu'terer, m. -s, pl. paskaidrotājs, m. erläu'tern, v. a. izskaidrot; paskaidrot; iztulkot.

Erläu'terung, f. pl. -en, izskaidrojums,

m.; paskaidrojums, m. Erläu'terungsschrift, f. paskaidrotājs raksts, m.

Er'le, f. pl. -n, alksnis, m. (melnais), erlē'ben, v. a. 1. piedzīvot; ich werde das nicht mehr to es vairs nepiedzīvošu; 2. (erfahren) piedzīvot; sie erlebt viel Freude an ihren Kindern, bērni viņai dara daudz prieka. Erlēb'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, pārdzīvojums, m.

erlē'digen, v. a. pabeigt, nobeigt; schnell

ātri izdarīt. Erlē'digung, f. pl. -en, pabeigšana, f.; nach der Geschäfte gingen wir spa-

zieren, nokārtojuši savus veikalus, gājām pastaigāties, erlē'gen v. erliegen.

erlē'gen, v. a. 1. (töten) nokaut; (Wild)

nošaut; 2. (bezahlen) samaksāt. Erlē'gung, f. 1. (Tötung) nokaušana, f.; nošaušana, f.; 2. (Bezahlung) samaksa, f.

erleich'tern, I. v. a. (am Gewicht) atvieglināt; fig. ich fühle mich erleichtert, tagad man vieglāk ap sirdi; fig. sein Gewissen », atvieglot savu sirdsapziņu; II. v. refl. sich 1. atviegli-nāties; 2. fam. izmīzties. Erleichterung, f. «, pl. -en, atvieglinājums, m.; (jemm.) » verschaffen, atvieglināt (kādam koj. erlei'den, v. a. (v. leiden) (part. p. er-lit'ten) ciest; Verluste », panest zaudējumus, er'len, adj. alkšņa-.

Er'len' pilz, m. alksnenes, f. pl. -wald,

m. alksnājs, m. erlern'bār, adj. dieses Stück ist nicht

šo gabalu nevar iemācīties, erler'nen, v. a. iemācīties, izmācīties; er hat das Deutsche sehr schnell erlernt, viņš ļoti drīz iemācījies vāciski. Erler'nung, f. iemācīšanās, f. erlē'sen, v. a. (v. lesen) (part. p. erlē'-sene) izlasīt; fig. -e Truppen, izredzēti kaŗapulki. erleuch'ten, v. a. apgaismot. Erleuch'ter, m. apgaismotājs, m. Erleuch'tung, f. pl. -en, apgaismošana,

f.; apgaismojums, m. erlie'gen, v. n. (v. liegen) (part. p. erlē'gen) unter der Last saļimt zem nastas; er ist dem Fieber erlegen, drudzis viņu nomācis; der Versuchung padoties kārdināšanai, erlist'en, v. a. izblēdīt. Erl'könig, m. elfu (od. nāru) karalis, m. erlö'gen v. erlügen.

Erlös', m. -(s)es, (Einnahme) iejēmums;

(Gewinn) peļņa, f. erlosch'en v. erlöschen, erlösch'en, v. n. (erlösch'e, erlischst', erlischt'; erlosch'; erlosch'en) izdzist; (von Farben) noplūkt; (von Rechten) zaudēt likumīgu spēku. Erlösch'en, n. izdzišana, f. erlö'sen, v. a. (befreien) atpestīt, izpestīt; (loskaufen) atpirkt; Christus hat uns mit seinem Blute erlöst, Kristus mūs atpestījis ar savām asinīm; Herr, erlöse uns von dem Übel, Kungs atpestī mūs no ļaunā. Erlö||ser, m. -s, pl. -», atbrīvotājs, m.; (Christus) Pestītājs, m.erlügen — ernten

erlü'gen, v. a. (v. lügen) (part. p. er-lö'gen) samelot; das ist erlogen, tie ir meli od. tas ir samelots, ermächtigen, I. v. a. (zu etw.) pilnvarot (uz ko), dot tiesību od. varu (uz ko); er ist dazu ermächtigt, viņam uz to tiesības; II. v. refl. sich (sich erkühnen) iedrošināties, uzdrīkstēties.

Ermächtigung, f. », pl. -en, pilnvarošana, f.; pilnvarojums, m. ermah'nen, v. a. pamācīt; pamudināt. Ermah'ļļner, m. pamācītājs, m. -nung, f. pl. -en, pamācīšana, f.; pamācījums, m.; (Warnung) biedinājums, m. ermang'eln, v. a. u. n. (Mangel haben) er ermangelt des Geldes, viņam trūkst naudas; diese Rede, ermangelt der Wahrheit, šai runā nav patiesības. Ermang'elung, f. «, trūkums, m.; in -eines Buches, grāmatai trūkstot; in -eines Besseren, kad labāka nav. erman'nen, v. refl. sich sajemt dūšu. ermä'ßigen, v. a. pazemināt; pamazināt; zu ermäßigten Preisen, par pazeminātām cenām. Ermäßigung, f. pl. -en, pazeminājums, m.; (Verminderung) pazemināšana, f.; pazeminājums, m. ermat'ten, I. v. a. nogurdināt; II. v. n.

nogurt; piekust. Ermat'tung, f. nogurdinājums, m.; nogurums, m. ermes'sen, v. a. (v. messen) (part. p. er-mes'sen) 1. (ausmessen) izmērīt; 2. fig (beurteilen) apspriest, apsvērt. Ermes'sen, n. apsvēršana, f.; nach meinem «, pēc manām domām, ermeß'lich, adj. saprotams, ermit'teln, v. a. uziet; izzināt. Ermittelung, f. pl. -en, 1. (Entdeckung) atrašana, f.; atradums, m.; 2. (Nachforschung) izziņa, f.; wir wollen -en anstellen, sāksim izmeklēt, ermöglichen, v. a. darīt iespējamu, ermor'den, v. a. nogalināt, nonāvēt. Ermor'dung, f. pl. -en, nogalināšana,

f.; nogalinājums, m. ermü'den, I. v. a. nogurdināt; piekausēt;

II. v. n. nogurt; piekust. Ermü'dung, t. *, nogurdinājums, m.; nogurums, m. ermuntern, I. v. a. 1. Iwecken) pamodināt, uzmudināt; II. v. refl. sich 1. (wach werden) pamosties; 2. (sich erheitern) uzjautrināties. Ermunterung, f. pl. -en, uzmundrinājums, m.

ermutigen, I. v. a. iedrošināt; II. v. refl. sich sajemties.

Ermutigung, f. pl. -en, iedrošināšana, f.; iedrošinājums, m.

ernähren, I. v. a. baŗot, (beköstigen), paēdināt; das Vieh mitināt lopus; (den Unterhalt geben) uzturēt: II. v. refl. h. sich 1. baŗoties; 2. pārtikt; uzturēties; sich von seiner Hände Arbeit dzīvot no savu roku darba.

Ernäh'||rer, m. -s, pl. uzturētājs, m.; pelnītājs, m. -rerin, f. «, pl. -nen, maizes devēja, f.; uzturētāja, f. -rung, f.

1. barība, f. (Beköstigung) pārtika, f.; 2. (Unterhalt) uzturs, m.

Ernäh'rungsmittel, n. barības līdzeklis, m.

ernen'nen, v. a. (v. nennen) (part. p. ernannt') (jemn.), zu einem Amte iecelt (kādu) amatā; (jemn.) zum Gesandten iecelt (kādu) par sūtni.

Ernen'ner, m. -s, pl. iecēlējs, m.

Ernen'nung, f. pl. -en, iecelšana, f.; iecēlums, m.

Ernen'nungsbrief, m. iecelšanas raksts, m.

erneu'e(r)n, I. v. a. atjaunot; den Angriff uzbrukt no jauna; II. v. refl. sich atjaunoties.

Erneuterer, m. -s, pl. atjaunotājs, m. -erung, f. pl. -en, 1. atjaunotne, f.; atjaunojums, m.; 2. (Wiederholung) atkārtošana, f.; atkārtojums, m.

ērnie'drigen, I. v. a. 1. (vermindern) pazemināt; pamazināt; 2. fig. (demütigen) pazemot; II. v. refl. sich pazemināties; pazemoties.

Ernie'drigung, f. pl. -en, 1. (Verminderung) pazemināšana, f.; pazeminājums, m.; 2. fig. (Demütigung) pazemošana, f.j pazemojums, m.

Ernst, m. -es, nopietnība, f.; der • des Lebens, dzīves nopietnums, m.; in allem patiesi; es ist mein voller », to es saku no visas tiesas.

ernst, I. adj. nopietns; ein -es Wort sprechen, runāt nopietni; II. adv. nopietni, no tiesas.

ernst'haft, L adj. nopietns; II. adv. sprechen, runāt nopietni.

Ernsthaftigkeit, f. nopietnība, f.

Ern'te, f. pl. -n, raža, f.; (vom Getreide) pļaušana, f.; während der pļaujot; laukus nokopjot; 2. (Ernteertrag u. fig. Ausbeute) pļāvums, m.; pļauja, f.; schwache - (Mißernte), neraža, f. -arbeit, f. pļaujas darbs, m. -dankfest, n. appļāvību svētki, m. pl. -fest, n. pļaujas svētki, m. pl.

ernten, v. a. u. n. ražot, ievākt (labību, vīnu); (vom Getreide) pļaut.186

Ernten, n. -s, pļaušana, f.; augļu ievākšana, f. ernüchtern, I. v. a. atskurbināt, atrei-bināt; II. v. refl. sich atskurbt, at-reibt.

Ernüchterung, f. pl. -en, (Nüchternwerden) atreibināšana, f.; atreibšana, f.; atskurbums, m. Erö'berer, m. -s, pl. uzvarētājs, m.;

iekaŗotājs, m. erö'bern, v. a. uzvarēt od. iekaŗot; fig. die Herzen valdzināt od. iemantot sirdis.

Erö'berung, f. pl. -en, uzvarēšana, f.; iekaŗošana, f.; iekaŗojums, m.; fig. eine - machen, valdzināt (kādam) sirdi.

Erö'berungs|jdurst, m. uzvaras kāre, f. eroberungssüchtig, adj. uzvaras kārīgs. ēroffnen, I. v. a. 1. (öffnen) atvērt; 2. fig. (beginnen) sākt, uzsākt; eine Sitzung atklāt sēdi; ein Geschäft atvērt veikalu; II. v. refl. sich 1. atvērties, (sich erklären) izskaidroties; 2. (sich darbieten) gadīties; sobald sich eine günstige Gelegenheit - wird, tiklīdz gadīsies izdevīgs brīdis. Eröffnung, f. pl. -en, atvēršana, f.; - eines Geschäfts, veikala atvēršana, f.

Eröffnungs||feierlichkeit, f. atklāšanas svētki, m. pl. -rēde, f. atklāšanas runa, f.

erörtern, v. a. (erklären) izskaidrot; eine

Frage *, iztirzāt jautājumu. Erörterung, f. pl. -en, (einer Frage)

iztirzāšana, f.; iztirzājums, m. erotisch, adj. erotisks, mīlestības-; -e

Lieder, mīlestības dziesmas. Er'pel, m. -s, pl. pīļu tēviņš, m. erpicht', adj. fam. (auf etw.) - sein, büt kārīgam (uz ko); er ist auf das Reden viņam briesmīga kāre runāt, erpres'sen, v. a. izspiest. Erpres'ser, m. -s, pl. izspiedējs, m. Erpressung, f. pl. -en, izspiešana, erprö'ben, v. a. izmēģināt, erquick'en, I. v. a. atspirdzināt; II. v.

refl. sich atspirdzināties. Erquick'ung, f. pl. -en, atspirdzinājums, m. errafbār, adj. atminams, errā'ten, v. a. (v. raten) (part. p. errā'-ten) atminēt, uzminēt; es ist schwer zu tas grūti atminams. Errā'ten, n. atminēšana, f. errēg'bār, adj. uzbudināms. Errēg'bārkeit, f. uzbudināmība, f.; (Empfindlichkeit) juteklība, f.

errē'gen, I. v. a. 1. (hervorrufen) ierosināt; Mitleid, Neid, die Neugierde modināt līdzcietību, skaudību, ziņkārību; Appetit ierosināt ēstgribu; 2. (aufregen) uzbudināt, uztraukt; (aufwiegeln) sakūdīt; einen Aufstand unter dem Volke sakūdīt ļaudis uz dumpi; II. v. refl. sich uzbudināties, uztraukties. Errē'gung, f. pl. -en, 1. (Hervorrufung) modināšana, f.; 2. (Aufwiegelung) sa-kūdīšana, f.; sakūdījums, m.; 3. (Aufgeregtheit) uztraukums, m. erreich'bār, adj. sasniedzams; panākams. Erreich'bārkeit, f. «, sasniedzamība, f. errei'chen, v. a. 1. (mit der Hand) sasniegt, atsniegt; 2. (irgendwohin gelangen) nonākt; den Hafen nonākt ostā; den höchsten Grad erreicht haben, būt sasniegušam pilnību od. augstāko pakāpi. Erreichung, f. », sasniegšana, f.; sasniegums, m.; nach - seiner Absicht, savu nodomu panācis; zur - seines Zweckes, lai sasniegtu savu nolūku, erretten, v. a. izglābt; izpētīt; (jemn.)

vom Tode «, izglābt (kādu) no nāves. Erretter, m. glābējs, m.; izglābējs, m.

-in, f. glābēja, f.; izglābēja, f. Errettung, f. glābšana, f.; izglābšana, f. errichten, v. a. (aufstellen) uzstādīt, celt

(pieminekli); (einen Bau) uzcelt. Errichtung, f. 1. celšana, f.; 2. fig.

(Gründung) nodibināšana, f. erring'en, v. a. (v. ringen) (part. p. er-rung'en) ar pūlēm iegūts; den Sieg «, panākt uzvaru, uzvarēt, erröten, v. n. (über etw.) nosarkt (par ko).

Erröten, n. -s, nosarkšana, f.; er lügt

ohne viņš bezkaunīgi melo. errung'en v. erringen. Errungenschaft, f. pl. -en, ieguvums,

m.; panākums, m. Ersatz', m. -es, atlīdzinājums, m.; aiz-stājums, m.; (atvietojums, m.; aizvietojums, m.); (jemm. für etw.) -leisten, atlīdzināt (kādam ko); Kartoffeln dienen als » für Brot, kartupeļi aizstāj maizi, ersaufen, v. n. (v. saufen) (part. p. ersoffen) fam. noslīkt, ersäufen, I. v. a. noslīcināt; II. v. refl.

sich », noslīcināties, erschach'ern, v. a. iegūt (maziskā veidā).

erschaffen, v. a. (v. schaffen) (part. p.

erschaffen) radīt. Erschaffer, m. -s, pl. », radītājs, m. Erschaffung, f. radīšana, ferschallen — erst

187

erschallen, v. n. atskanēt; sein Ruhm erschallt durch ganz Europa, viņa slava izdaudzināta pa visu Eiropu, erscheinen, v. n. (v. scheinen) (part. p. erschei'nen) parādīties; vor Gericht atnākt tiesas priekšā. Erschei'nen, n. parādīšanās, f.; (vor Gericht) atnākšana, f. Erscheinung, f. pl. -en, 1. parādīšanās, f.; parādība, f.; seltene reta parādība, f.; 2. (Tatsache) fakts, m.; es ist eine eigentümliche tas ir savāds atgadījums. Erscheinungsform, f. parādības veids, m. erschienen, I. v. a. (v. schießen) (part. p. erschos'sen) nošaut; II. v. refl. sich nošauties.

Erschie'ßung, f. pl. -en, nošaušana, f.;

nošaušanās, f. erschaffen, I. v. a. (schwächen) vājināt, (abspannen) nogurdināt; II. v. n. nogurt, novārgt. Erschlaffung, f. (Schwächung) vājināšana, f.; vājinājums, m.; (Abspannung) nogurdināšana, f.; nogurdinājums, m. erschlä'gen, v. a. (v. schlagen) (part. p.

erschlāgen) nosist, nokaut, erschleichen, v. a. (v. schleichen) (part.

p. erschlich'en) iegūt ar līšanu, erschlie'ßen, I. v. a. (v. schließen) (part. p. erschlossen) atslēgt; fig. sein Herz parādīt savu sirdi; II. v. refl. sich -, atdarīties, atvērties; (von Blumen) uzplaukt.

Erschließung, f. atslēgšana, f.; atslē-gums, m.

erschmei'cheln, v. a. iegūt ar glaimiem, erschöp'fen, I. v. a. 1. izsmelt; iztukšot; fig. den Acker noplicināt tīrumu; fig. seine Geduld ist erschöpft, viņa pacietība beigusies; 2. fig. (entkräften) novārdzināt; II. v. refl. sich tikt izsmeltam; nobeigties; fig. novārgt, nogurt.

erschöpfend, adj. pamatīgs, vispusīgs, erschöpft, adj. (part. p.) izsmelts; (vom Boden) noplicināts; (von Kräften) novārdzis; noguris,- - werden, (von Mitteln) izsikt. Erschöpfung, f. (von Mitteln) izsi-kums, m.; (von Kräften) nogurums, m. erschoß' v. erschießen, erschrāk' v. erschrecken, erschreck'en, I. v. a. izbaidīt, izbiedēt; II. v. n. (erschreck'e, erschrickst', erschrickt'; erschrāk'; erschrocken) (über etw.) izbīties, iztrūkties, sabīties (par ko), erschrock'en v. erschrecken.

Erschrockenheit, f. «., izbīšanās, f.; izbailes, f. pl. erschüttern, v. a. satricināt; fig. (jemn.)

tief dziļi aizkustināt (kādam) sirdi. Erschütterung, f. <-, pl. -en, satricināšana, f.; satricinājums, m.; (Stoß) grūdiens, m.

erschwē'ren, v. a. apgrūtināt, darīt grūtāku.

Erschwē'rung, f. pl. -en, 1. (Schwerermachen) pagrūtināšana, f.; apgrūtinājums, m.

erschwin'deln, v. a. izblēdīt, izkrāpt, erschwing'en, v. a. (v. schwingen) (part. p. erschwung'en) iegūt (ar pūlēm), grūti nopelnīt; er kann das tägliche Brot nicht mehr viņš nevar vairs nopelnīt dienišķo maizi, ersē'hen, v. a. (v. sehen) (part. p. er-sē'hen) redzēt; (bemerken) pamanīt; hieraus ersieht man, še redzams, erseh'nen, v. a. ilgodamies sagaidīt, ersetz'bār, adj. 1. (von Personen) aizstājams (atvietojams, aizvietojams); 2. (von Verlusten) atlīdzināms, ersetz'en, v. a. 1. (vertreten) (jemn.) (aizstāt, atvietot) - (kādu); 2. (ausgleichen) izlīdzināt. Ersetz'ung, f. 1. (Vertretung) vietas izpildīšana, f.; 2. (Ausgleich) izlīdzināšana, f.; (Entschädigung) atlīdzināšana, f.

ersichtlich, adv. redzams; daraus ist «,

no tā redzams. Ersichflichkeit, f. *, redzamība, f.; saprotamība, f. ersin'nen, v. a. (v. sinnen) (part. p. er-

son'nen) (erfinden) izgudrot erspä'hen, v. a. saskatīt, erspä'ren, v. a. 1. ietaupīt, atlicināt, sataupīt; 2. fig. aiztaupīt, atlaist (kādam ko); die Mühe hättest du dir - können, šīs pūles bija veltīgas. Erspār'nis, f. pl. -(ss)e, ietaupījums,

m.; atlicinājums, m. Erspā'rung, f. «., pl. -en, aiztaupīšana, f. erspielen, v. a. saspēlēt. ersprie'ßen, v. n. (v. sprießen) (part. p. erspros'sen) izaugt, celties; (Nutzen bringen) atnest labumu, ersprießlich, adj. (vorteilhaft) izdevīgs; (nutzbringend) ienesīgs; (gedeihlich) sekmīgs; (nützlich) derīgs. Ersprießlichkeit, f. izdevīgums, m.; (Gedeihlichkeit) sekmīgums, m.; (Nutzen) derīgums, m. erspü'ren, v. a. izokšķerēt, ērst, adv. 1. (zuerst) papriekšu; (allem zuvor) vispirms; (anfänglich) no iesākuma; - wollte er es tun, dann hatte188

er keine Zeit, no iesākuma viņš to gribēja darīt, tad viņam nebija vaļas; 2. (vorher) iepriekš, papriekšu; das braucht nicht » gesagt zu werden, tas nav iepriekš jāsaka; 3. (nur) tikai; - gestern, tikai vakar; er hat eben - angefangen, viņš nupat kā iesācis; 4. (einmal) reiz, tik; wenn er » verheiratet ist, kad tik viņš būs apprecējies, erstan'den, adj. (part. p.) (bibl.) augšāmcēlies.

erstar'ken, v. n. piejemties spēkos; pastiprināties; fig. atspirgt. Erstar'kung, f. pastiprinājums, m.; fig.

atspirgums, m. erstar'ren, v. n. (steif werden) sastingt; (gerinnen) sarecēt; (vor Kälte) sastindzināt; das Blut » machen, likt asinīm sastingt. Erstar'ren, n. -s, sastingšana, f.; notirp-

šana, † : (Gerinnen) sarecēšana, f. Erstar'rung, f. sastingšana, f.; sastingums, m.; sastindzība, f. erstat ten, v. a. 1. (zurückgeben) atdot;

2. Bericht paziņot. Erstattung, f. pl. -en, 1, (Zurückgabe) atdošana, f.; atde/ums, m.; 2. - eines Berichts, paziņošana, f.; paziņojums, m.

erstau'nen, v. n. (über etw.) «, brīnīties (par ko); ich bin erstaunt, daß er so gehandelt hat, man brīnums, ka viņš tā rīkojies. Erstau'nen, n. brīnīšanās, f.; izbiīns, m.; in ~ geraten, brīnīties; zu meinem größten man par lielu brīnumu. erstau'nensļ|wērt, od. -würdig, adj. v. erstaunlich.

erstaunlich, I. adj. (gewaltig) yarens; II. adv. brīnum; er ist groß, viņš ir brīnum liels, ēr'ste, (der, die, das), adj. pirmais, (pirmā); am -n Mai, pirmajā maijā; fürs šobrīd; zum -n, pirmkārt; vispirms; der - beste, kāds nekāds; kuŗš katrs, erstech'en, I. v. a. (v. stechen) (part. p. erstoch'en) nodurt; II. v. refl. sich nodurties.

erstei'gen, v. a. (v. steigen) (pärt. p. erstie'gen) uzkāpt; einen Berg uzkāpt kalnā. Erstei'ļļgen, n. od. -gung, f. uzkāpšana, f.

ēr'stens, adv. pirmkārt; vispirms, erster'ben, v. n. (v. sterben) (part. p. er-stor'ben) nomirt; iznīkt; die Blumen puķes novīst; meine Hand ist erstorben, roka man notirpusi; die Finger sind mir vor Kälte erstorben, pirksti man aiz aukstuma sastinguši.

ēr'stere, (der, die, das) adj. pirmais (pirmā); -r, tas, viņš. ärsterwähnt, vispirms pieminētais, ērst'geboren, adj. pirmdzimis; der E-e,

pirmdzimtais. Erstgeburt, f. pirmdzimtība, f. Erst'gebūrtsrecht, n. pirmdzimtības tiesība, f.

ērst'gemeldet od. ērst'genannt, adj. augšā minēts.

erstick'en, I. v. a. 1. (des Atems od. der Luft berauben) noslāpēt, nosmacēt; die Furcht erstickte seine Stimme, bailes viņam nomāca balsi; 2. fig. (unterdrücken) apspiest, apslāpēt; II. v. n. noslāpt, nosmakt. Erstick'en, n. noslāpēšana, f.; noslāpšana, f.; es ist zum » heiß, te jau tik karsti, ka var vai noslāpt. Erstick'ung, f. 1. noslāpēšana, f.; no-slāpējums, m.; 2. noslāpšana, f.; no-slāpums, m. ērst'lich, adv. pirmkārt; vispirms. Erst'ling, m. -s, pl. -e, pirmais, pirm-nieks, m.; pirmulis, m.; (Erstgeborener) pirmdzimtais; (von Früchten) pirmais auglis; (Neuling) iesācējs, m.; die -e, pirmie, pirmaji. Erstlingsversuch, m. pirmais mēģinājums.

erstoch'en v. erstechen, erstor'ben v. ersterben, erstrahlen, v. a. atspīdēt, erstrē'ben, v. a. 1. censties od. dzīties (pēc kā); 2. sasniegt od. iegūt (cenzdamies).

erstreck'en, I. v. a. izplatīt, izstiept; II. v. refl. sich izplatīties; seine Macht erstreckt sich nicht so weit, viņa vara nesniedzas tik tālu. erstreiten, v. a. (v. streiten) (part. p.

erstritten) den Sieg izcīnīt uzvaru, erstür'men, v. a. jemt ar joni. ersū'chen, v. a. lūgt, lūgties. Ejsū'chen, n. lūgšana, f.; er stellte an

mich das viņš mani lūdza, ertap'pen, v. a. pieķert, auf frischer Tat

pieķert uz karstām pēdām, erteilen, v. a. dot; einen Befehl pavēlēt; eine Erlaubnis dot atļauju, atļaut; (iemrn.) Unterricht », dot (kādam) stundas. Erteilung, f. von Unterricht, mācības pasniegšana, f.; » einer Erlaubnis, atļaujas došana, f.; atļaušana, f. ertö'nen, v. n. atskanēt, ertöten, v. a. nonāvēt. Ertrag', m. -(e)s, pl. -trä'ge, (Gewinn) peļņa, f.; labums, m.; ienākums, m.; - der Steuern, ienākums no nodok-ertragen — erweitern

ļiem; reiner tīrais ienākums, m.; wie groß ist der - deines Gartens? cik tev dārzs ienes? erträ'gen, v. a. (v. tragen) (part. p. er-trā'gen) panest; (geduldig hinnehmen) paciest; das ist nicht zu *, tas nav panesams.

erträglich, I. adj. 1. panesams; 2. (ziemlich gut) puslīdz labs; II. adv. puslīdz labi.

Erträglichkeit, f. panesamība, f. ertrags'fähig, adj. ienesīgs. Ertrags'fähigkeit, f. ienesīgums, m. ertränk'en, I. v. a. slīcināt, noslīcināt; II. v. refl. sich », slīcināties, noslīcināties.

Ertränk'ung, f. pl. -en slīcināšana, f. erträu'men, v. a. sasapņot (sev ko), ertrin'ken, v. n. (v. trinken) (part. p.

ertrunk'en) slīkt, noslīkt, ertrotz'en, v. a. izspītēt (kaut ko). Ertrunkene(r), m. slīkonis, m. erübrigen, I. v. a. atlicināt, ich konnte nicht soviel man tik daudz neatlika; II. v. imp. es erübrigt mir noch zu sagen, man vēl atliek ko teikt. Erü'brigung, f. pl. -en, atlicināšana, f.;

atlicinājums, m. Eruption', f. pl. -en, erupcija, f.; 1. (von Vulkanen) izvirdums, m.; 2. (Me-diz.) izplūšana, f.; izsišanās, f. Er've [-we], f. pl. -n, lēca, f. erwach'en, v. n. atmosties, pamosties; vom Tode uzmosties no nāves; aus der Ohnmacht «, atžirgt no ģīboņa; fig. der Tag erwacht, diena aust. Erwach'en, n. atmošanās, f. erwach'sen, v. n. (v. wachsen) (part. p. erwach'sen) 1. (besser: wachsen) augt, pieaugt, izaugt; 2. fig. (hervorgehen) izcelties; es wird unsägliches Unglück daraus *, no tā izcelsies liela nelaime, erwach'sen, adj. pieaudzis; noch nicht vēl nepieaudzis; -er Mensch, pieaudzis cilvēks.

erwä'gen, v. a. (v. wägen) (part. p. er-wö'gen) apsvērt, pārdomāt; alles wohl erwogen, viss labi pārdomāts. Erwä'gung, f. pl. -en, apsvēršana, f.; in daß er noch jung ist, ievērojot to, ka viņš vēl jauns, erwählen, v. a. 1. (aussuchen) izmeklēt, izraudzīt; sich einen Freund izredzēt sev draugu; 2. (durch Abstimmung) izvēlēt, iecelt. Erwäh'lung, f. pl. -en, 1. (Auswählen) izmeklēšana, f.; izmeklējums, m.; 2. (durch Abstimmung) izvēlēšana, f.; izvēlēj ums, m.

erwäh'nen, v. a. pieminēt; es wurde dieser Sache nicht einmal erwähnt, šo lietu pat nemaz nepieminēja; das erwähnte Buch, minētā grāmata. Erwäh'nung, f. pl. -en, pieminēšana, f.; pieminējums, m.; einer Sache - tun, pieminēt k§du lietu, erwär'men, I. v. a. sasildīt; wieder uzsildīt; II. v. refl. sich (für etw.) iesilt (par ko). Erwär'||men, n. od. -mung, f. sasildīšana, f.

erwar'ten, v. a. sagaidīt; (warten) ich erwarte, daß er kommt, ceru, ka viņš nāks.

Erwar'||ten, n. od. -tung, f. sagaidīšana, f-i gegen alles -ten, pavisam negaidot.

erwartungsvoll, adj. cerību pilns, gaidu pilns.

erweck'en, v. a. 1. pamodināt, celt; vom Tode uzmodināt no .miroņiem; 2. fig. (hervorrufen) modināt. Erweck'ung, f. •», pl. -en, pamodināšana, f.; pamodinājums, m.; (vom Tode) uz-modināšana, f.; uzmodinājums, m. erweh'ren, v. refl. sich atvairīties; er kann sich des Lachens nicht viņš nevar novaldīties nesmējies,

erweich'bär, adj. atmīkstināms; fig. iežēlināms.

erwei'chen, v. a. 1. atmīkstināt; (durch Flüssigkeiten) atmiekšķēt; 2. fig. (rühren) aizkustināt. Erwei'chung, f. pl. -en, 1. atmīkstinā-šana, f.; atmīkstinājums, m.; 2. fig. (Rührung) aizkustināšana, f.; aizkustinājums, m. Erweis', m. -(s)es, pl. -(s)e, (Beweis) pierādījums, m.; (Zeugnis) apliecība, f. erweisen, I. v. a. (v. weisen) (part. p. erwie'sen) 1. (beweisen) pierādīt; es ist erwiesen, ir pierādīts; 2. (erzeigen) parādīt; Ehre pagodināt; II. v. refl. sich izrādīties; es hat sich aus den Akten erwiesen, no aktīm izrādījies; sich dankbar būt pateicīgam, erweislich, I. adj. pierādāms; II. adv. er ist - arm, viņš ir, kā zināms, nabags.

Erweisung, f. 1. (Beweis) pierādīšana, f.; pierādījums, m.; 2. (Erzeugung) apliecināšana, f.; apliecinājums, m. erweitern, I. v. a. 1. (weiter machen) paplašināt; (in die Länge) pagarināt; 2. fig. (ausdehnen) izplatīt, (vergrös-sern) palielināt; seine Macht palielināt savu varu; die Grenzen •», paplašināt robežas; II. v. refl. sich190

1. (weiter werden) paplašināties; 2. fig. (sich ausdehnen) izplatīties; izplēsties.

Erweiterung, f. pl. -en, 1. (Weitermachen) paplašināšana, f.; paplašinājums, m.; 2. fig. (Ausdehnung) izplatīšana, f.; izplatījums, m.; (Vergrößerung) palielināšana, f.; palielinājums, m.

Erwerb, m. -s, 1. ieguvums, m.; (Ertrag) ienākums, m.; 2. (Gewerbe) amats, m.; von seinem -e leben, dzīvot no sava amata.

erwer'ben, v. a. (v. werden) (part. p. er-

wor'ben) iegūt, (verdienen) nopelnīt. Erwer'ber, m. ieguvējs, m. Erwerb'fleiß, m. rūpniecība, f. erwerb'sam, adj. rūpniecisks. Erwerb'samkeit, f. rūpnieciskums, m. erwerbsfähig, adj. spējīgs nopelnīt maizi; darba spējīgs. Erwerbs'||fähigkeit, f. spēja nopelnīt maizi. -quelle, f. peļņas avots, m. Erwerbs'zweig, m. rūpniecības nozare, f. Er'werbung, f. iegūšana, f.; ieguvums, m. erwi'dern, v. a. 1. (antworten) atbildēt;

2. (vergelten) atdarīt, einen Gruß atsveicināt; eine Grobheit mit einer andern dot rupjību pret rupjību.

Erwiderung, f. pl. -en, 1. (Antwort) atbilde, f.; in • auf Ihren Brief, atbildot uz Jūsu vēstuli; 2. (Vergeltung) atdarījums, m. Erwiderungsschrift, f. atbildes raksts, m. erwir'ken, v. a. panākt; izgādāt, erwisch'en, v. a. noķert, (fassen) sagrābt, sich . lassen, tikt noķertam, erwuch'ern, v. a. saaugļot. erwünscht', I. adj. vēlams; gaidīts; es wäre mir nicht daß er es erführe, es nevēlētos, ka viņš to dabūtu zināt; II. adv. kā vēlējies, īstā brīdī, erwür'gen, v. a. nožņaugt. Erwür'||gen, n. v. -gung, -ger, m. no-žņaudzējs, m. -gung, f. «., pl. -en, no- ļ žņaugšana, f. Erz, n. -es, pl. -e, 1. (als Stein) rūda, f.;

2. (als Metall) metalls, m. Erz'äder, f. rūdas dzīsla, f.; metalla

dzīsla, f. erzähibär, adj. stāstāms, erzäh'len, v. a. stāstīt, pastāstīt; man

erzählt, stāsta, erzäh'lenswärt, adj. das ist eine -e Geschichte, to der pastāstīt. Erzähler, m. stāstītājs, m. -in, f. pl.

-nen, stāstītāja, f. Erzählung, f. stāsts, m. erzäh'lungsweise, adv. stāsta veidā. Erz' arbeit, f. bronzas izstrādājums, m.

-arbeiter, m. rūdas racējs, m.; kalnracis, m. erz'ärtig, adj. rūdai līdzīgs. Erzbetrü'ger, m. lielākais krāpnieks, m. Erz'||bild, n. bronzas tēls, m. -bischof,

m. archibīskaps, m. erzei'gen, I. v. a. parādīt; (jemm.) Wohltaten >, darīt (kādam) labu; II. v.. refl. sich izrādīties. Erzei'gung, f. pl. -en, parādīšana; f.;

parādījums, m. ēr'zen, v. a. (jemn.) «, runāt (ar kādu) trešā personā, uzrunāt (kādu) ar „viņš".

er'zen, adj. vaŗa-, bronzas-. Erz'engel, m. virseņģelis, m.; vecākais eņģelis.

erzeug'bār, adj. ražojams, radāms, erzeu'gen, v. a. 1. radīt, dzemdēt; Kinder dzemdēt bērnus; die in der ersten Ehe erzeugten Kinder, pirmā laulībā dzimuši bērni; 2. fig. (hervorbringen) ražot; dieses Land erzeugt viel Korn, šai

zemē aug od. šī zeme ražo daudz labības. Erzeu'ger, m. -s, pl. dzemdētājs, m.; tēvs, m.; (Hervorbringer) ražotājs, m.? meine mani vecāki, -in, f. pL -nen, dzemdētāja, f.; māte, f. Erzeug'nis, n. ražojums, m.; produkts, m.

Erzeu'gung, f. 1. dzemdēšana, f.; 2. fig.

ražošana, f. Erzeu'gungskraft, f. radāma spēja. Erz'farbe, f. bronzas krāsa, f. erzfāui, adj. ļoti slinks. Erzfeind', m. nāvīgs ienaidnieks. Erz'||förderung, f. rūdas izmantošana, f.

-gang, m. rūdas dzīsla, f. erzie'hen, v. a. (v. ziehen) (part. p. er-zö'gen) audzināt, uzaudzināt; (mehr von Tieren u. Pflanzen) audzēt, izaudzēt.

Erzie'her, m. audzinātājs, m.; (Hauslehrer) mājskolotājs, m.; -in, f. pl. -nen, audzinātāja, f.; (Lehrerin) skolotāja, f.

Erzie'hung, f. audzinašana, f.; - haben,

būt labi audzinātam. Erzie'hungs||anstalt, f. audzināšanas iestāde. -ārt, f. audzināšanas veids, m.; f. -wēsen, n. audzināšanas lieta, f. erzielen, v. a. 1. (erstreben) censties

(pēc kā); 2. (erreichen) panākt, erzit'tern, v. n. ietrīcēties, nodrebēt. Erz'kunde, f. minerāloģija, f.; rūdu zinātne, f.

erzür'nen, I. v. a. sakaitināt; ieērcināt; II. v. refl. sich 1. (zornig werden)Erzvater — Etüde

191

saskaisties, sapīkt; 2. (sich entzweien) sanaidoties. Erz'vāter, m. patriarchs, m.; pirmais vectēvs, m.

erzwing'en, v. a. (v. zwingen) (part. p. erzwung'en) izspiest; den Eingang ielauzties iekšā; der Richter hat von ihm die Unterschrift erzwungen, tiesnesis viņu piespiedis parakstīt, erzwung'en, adj. (v. erzwingen) izspiests;

-es Lächeln, piespiests smaids, es, viņš, tas; das Kind ist fort, - kommt aber bald wieder, bērns projām; bet viņš drīz atkal atnāks; ich bin -, der das gesagt hat, es tas esmu, kas to teicis; ist mein Bruder, tas mans brālis; ich weiß es to zinu; bei v. imp. wird „es" im Lett. nicht wiedergeben; z. B.; - regnet, lietus līst; - donnert, pērkons rūc; • dunkelt, tumst.

Esch'e, f. «, pl. -n, osis, m.; dem. osītis, m.

esch'en, adj. oša-.

Esch'en||holz, n. (als Nutzholz) oša koks, m.; (als Brennholz) oša malka, f. -wald, m. ošu mežs, ošājs, m. E'sel, m. -s, pl. «, ēzelis, m.; junger ēzelēns, m.; wilder meža ēzelis; der - schreit, ēzelis bļauj, l'selchen, n. -s, pl. ēzelītis, m. Eseldistel, f. baltdadzis, m. Eselei', f. », pl. -en, muļķošanās, f. ēselhaft, muļķīgs (kā ēzelis), ē'selgrau, adj. pelēks kā ēzelis, ēzeļa

pelēkumā. E'selin, f. pl. -nen, ēzeļa māte, f. E'selsohr, n. 1. ēzeļa auss, f.; 2. (im

Buche) austiņa, f. Eska'der, f. pl. -s, eskadra, f. (kaŗa

kuģu nodaļa). Es'kimo, m. -s, pl. -s, eskims, m. Eskor'te, f. pl. -n, pavadonība, f. (aizsardzības dēļ). Es'pe, f. pl. -n, apse, f. es'pen, adj. apses-, apses koka-. Es'pen||baum, m. apse, f. -holz, n. (als Nutzholz) apses koks, m.; (als Brennholz) apses malka, f. -pilz, m. apsene, f. -wald, m. apšu mežs, m.; apsājs, m. Esplanā'de, f. pl. -n, esplanāde, f. Esprit' [erprī], m. -s, pl. -s, gars, m.;

asprātība, f. Es'say [äße], m. -(s), pl. -s, eseja, f.

(„mēģinājums", mazs apcerējums), eß'bär, adj. ēdams.

Es' se, f. •», pl. -n, 1. (Schornstein) dūmenis (skurstenis), m.; ēze, f.; 2. (Herd) pavards, m.; 3. (Schmiede) kalve, f.; smēde, f.

es'sen, v. a. u. n. (es'se, is'sest, iß; äß; geges'sen) ēst; zu Mittag ēst pusdienu; II. v. refl. sich satt paēst; sich voll saēsties; sich überdrüssig atēsties; sich krank pārēsties.

Es'sen, n. -s, 1. ēšana, f.; 2. (Mahlzeit) mielasts, m.; maltīte, f.; 3. (Speise) ēdiens, m.

Es'senjļfēger, m. od. -kehrer, m. skursteņ-slaucis, m.; skursteņa slaucītājs, m.

Es'senszeit, f. ēdamlaiks.

Essenz', f. pl. -en, esence, f. (šķidrums, kas satur kāda atšķaidīta priekšmeta svarīgākās sastāvdaļas).

Es'ser, m. -s, pl. «, ēdējs, m.; er ist ein starker viņš liels ēdējs, -in, f. pl. -nen, ēdēja, f.

Eß'geläge, n. dzīres, f. pl.

Es'sig, m. -s, pl. -e, etiķis? mit » anmachen, sagatavot ar etiķi.

Es'siggeist, m. etiķa spirts, m.

es'sigsauer, adj. skābs kā etiķis, etiķa skābumā.

Eß'löffel, m. ēdamkaŗote, f.; ein Eßlöffel voll, vienu ēdamkaŗoti. -lust, f. ēstgriba, f. -tisch, m. ēdamgalds, -wären, f. pl. pārtikas vielas, f. pl. -zimmer, n. ēdamistaba, f.

Est'e, m. -n, pl. -n, igaunis, m.

Estin, f. pl. -nen, igauniete, f.

Estland, n. Igaunija, f.

est'nisch, I. adj. igauņu-; das E-e, igauņu valoda; II. adv. igauniski.

Est'rich, m. -s, pl. -e, klons, m.; kuls, m.

etablie'ren, I. v. a. ierīkot; dibināt; II. v. refl. sich ierīkoties; atvērt veikalu.

Etā'ge [-tāje], f. pl. -n, stāvs, m.

Etage're [-järe], f. pl. -n, etažēre, f.; grāmatu plaukts, m.

Etāt' [eta], m. -s, pl. -s, 1. (Budget) budžets, m.; den - aufstellen, sastādīt budžetu; 2. (Bestand) sastāvs, m.; stats, m.

E'thik, f. ētika, f. (tikumības mācība).

Ethnogrāph', m. -en, pl. -en, etnogrāfs, m. (tautu aprakstītājs).

Ethnolög', m. -en, pl. -en, etnologs, m. (tautu pazinējs, m).

Ethos', n. ētoss, m.; tikumisks spēks.

Etiket'te, f. pl. -en, etiķete, f.; 1. Zettel mit Aufschrift: uzlipināmā od. uzspraužamā zīmīte ar uzrakstu; 2. fig. feine Sitte, galma paraža.

etli'che, I. adj. kādi; - dreißig, kādi trīsdesmit; II. prn. daži; -māl, adv. daeas reizes.

etsch, int. te tev bija! vai dabūji?

Etü'de, f. pl. -n, etīde, f. (vingrināms gabals).

Etui [etwl], n. -s, pl. -s, etvija, f. et'wä, adv. 1. (vielleicht) varbūt; (zufällig) nejauši; sollte er - vergessen haben? vai viņš varbūt aizmirsis? 2. (ungefähr) apmēram, tā; «.zu Johanni, tā ap Jāņiem, et'waig, adj. varbūtīgs. et'was, I. prn. 1. drusku; - Geld, drusku naudas; das ist - anderes, tā ir cita lieta; 2. (ohne Substantiv) kaut kas; so kaut kas tam līdzīgs; II. adv. -besser, drusku od. daudz maz od. mazliet labāk. Etymologie', f. pl. -en, etimoloģija, f.

(vārdu pētīšana, f.). euch, prn. 1. jums; 2. jūs. eu'er, (eure, euer) I. adj. poss. 1. jūsu; unser und » Freund, mūsu un jūsu draugs; 2. (= der, die, das, eurige) jūsējs; II. prn. pērs. (Genetiv von ihr) jūsu; • sind zwölf, jūs esat divpadsmit.

Eu'le, f. pl. -n, pūce, f. eu'retļjhalben od. -wögen od. um -willen,

adv. jūsu dēļ, jūsu labad, eu'rige, (der, die, das), prn. jūsējs. Eurö'pa, n, -s, Eiropa, f. Evangē'lium, n. -s, pl. -lien, evaņģelijs,

m.; priecas mācība, f. eventuell' [ewän-], adj. eventuāls, varbūtējs.

evident' [ewi-], adj. evidents, acīm redzams.

Evolution' [ewo-], f. pl. -en, evolūcija, f.; attīstība bez varmācībām. ē'wig, I. adj. mūžīgs; der E-e, mūžīgais ļ Dievs; auf uz mūžu mūžiem; II. adv. mūžīgi, mūžam. E'wigkeit, f. pl. -en, mūžība, f.; von

- her, no mūžīgiem laikiem. ē'wiglich, adv. mūžam, mūžīgi, exakt', adj. eksakts, pamatīgi pārbaudīts, exaltiert', adj. eksaltēts, pārspīlēti sajūsmināts.

Exä'men, n. -s, pl. -mina, eksāmens, m.; pārbaudījums, m.; ein - machen, nolikt eksāmenu; im ~ durchfallen, izgāzties eksāmenā cauri, -arbeit, f. eksāmena darbs, exekutie'ren, v. a. -eksekūtēt, izpildīt. Exil', n. -s, eksils, m.; trimda, f. Existenz', f. pl. -en, eksistence, f.; 1. (Dasein) esamība, f.; 2. ich habe meine-, man ir sava iztikšana, existie'ren, v. n. eksistēt; 1. (vorhanden sein) būt, pastāvēt; 2. (sein Leben fristen) iztikt, exklusiv', adj. atšķirīgs. Ex'minister, m. bijušais ministrs.

exö'tisch, adj. eksotisks, dienvidniecisks,

svešzemju-. Experiment', n. -s, pl. -e, eksperiments,

m.; izmēģinājums, m. Expertise, f. pl. -n, ekspertīze, f. (lietpratēja izmeklēšana), explodie'ren, v. n. eksplodēt, sasprāgt

(ar lielu troksni), exploitieren' loi-j, v. a. ekspluatēt, [-izmantot; izsūkt. Exponent', m. -en, pl. -en, eksponents,

m. (izstādītājs). Export', m. -(e)s, eksports, m.; izvedums,

m. -artikel, m. pl. izvedamas preces, expreß', I. adj. īpašs; ein expresser Bote, ekspresis, m.; izsūtāms kalpotājs; II. adv. īpaši, sevišķi. Expreß, m. ekspresis, ātrvilciens, m. expressiv', adv. izteiksmīgi, exquisit', adj. izmeklēts, izlasīts. Exstä'se, f. ekstāze, f.; augstākā sa-

jūsmības pakāpe, aizgrābtība, extern', adj. eksterns, ārējs, svešs, ex'tra, adv. 1. (eigens) īpaši, sevišķi;

2. (außergewöhnlich) ļoti, visai, extravagant, adv. pārspīlēts. Extrakt', m. -(e)s, pl. -e, ekstrakts, m.

(izvilkums, izsūkums). extraordinär', adj. ārkārtējs; sevišķs. extrēm', adj. ekstrēms, pretējs, galējs. Exzellenz', f. pl. -en, (Titel) ekscel-

lence, f. (augstība), exzent'risch, adj. ekscentrisks (1. no viduspunkta atvirzījies; 2. pārspīlēts). Exzeß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, nedarbs, m.

F.

Fā'bel, f. pl. -n, fābula, f.; pasaciņa, _f.

fā'belhaft, I. adj. pasakains, neticams;

II. adv. - teuer, ļoti dārgs, fā'beln, I. v. a. izdomāt; II. v. n. fam. 1. stāstīt pasakas; 2. (faseln) melst niekus.

Fabrik', f. pl. -en, fabrika, f. Fabrikāt', n. -(e)s, pl. -e, fabrikāts, m. Fabrik'II aufsēher, m. fabrikas uzraugs, m.

-besitzer, m. fabrikas īpašnieks, m. fabrik'mäßig, adv. gearbeitet, strādāts

kā fabrikā. Fabrik'ordnung, f. fabrikas nolikumi, m.

pl. -preis, m. fabrikas cena, f. fabrizieren, v. a. izgatavot, fabulieren, jautri stāstīt. Fach, n. -(e)s, pl. Fäch'er, 1. (im Schranke) plaukts, m.; (in der Kornkammer) apcirknis, m.; (Schieblade) atvilktne, f.; 2. fig. arods, m.; ein Chemiker von «, mācījies ķīmiķis; ein Mann 192

Etui [etwl], n. -s, pl. -s, etvija, f. et'wä, adv. 1. (vielleicht) varbūt; (zufällig) nejauši; sollte er - vergessen haben? vai viņš varbūt aizmirsis? 2. (ungefähr) apmēram, tā; «.zu Johanni, tā ap Jāņiem, et'waig, adj. varbūtīgs. et'was, I. prn. 1. drusku; - Geld, drusku naudas; das ist - anderes, tā ir cita lieta; 2. (ohne Substantiv) kaut kas; so kaut kas tam līdzīgs; II. adv. -besser, drusku od. daudz maz od. mazliet labāk. Etymologie', f. pl. -en, etimoloģija, f.

(vārdu pētīšana, f.). euch, prn. 1. jums; 2. jūs. eu'er, (eure, euer) I. adj. poss. 1. jūsu; unser und » Freund, mūsu un jūsu draugs; 2. (= der, die, das, eurige) jūsējs; II. prn. pērs. (Genetiv von ihr) jūsu; • sind zwölf, jūs esat divpadsmit.

Eu'le, f. pl. -n, pūce, f. eu'retļjhalben od. -wögen od. um -willen,

adv. jūsu dēļ, jūsu labad, eu'rige, (der, die, das), prn. jūsējs. Eurö'pa, n, -s, Eiropa, f. Evangē'lium, n. -s, pl. -lien, evaņģelijs,

m.; priecas mācība, f. eventuell' [ewän-], adj. eventuāls, varbūtējs.

evident' [ewi-], adj. evidents, acīm redzams.

Evolution' [ewo-], f. pl. -en, evolūcija, f.; attīstība bez varmācībām. ē'wig, I. adj. mūžīgs; der E-e, mūžīgais ļ Dievs; auf uz mūžu mūžiem; II. adv. mūžīgi, mūžam. E'wigkeit, f. pl. -en, mūžība, f.; von

- her, no mūžīgiem laikiem. ē'wiglich, adv. mūžam, mūžīgi, exakt', adj. eksakts, pamatīgi pārbaudīts, exaltiert', adj. eksaltēts, pārspīlēti sajūsmināts.

Exä'men, n. -s, pl. -mina, eksāmens, m.; pārbaudījums, m.; ein - machen, nolikt eksāmenu; im ~ durchfallen, izgāzties eksāmenā cauri, -arbeit, f. eksāmena darbs, exekutie'ren, v. a. -eksekūtēt, izpildīt. Exil', n. -s, eksils, m.; trimda, f. Existenz', f. pl. -en, eksistence, f.; 1. (Dasein) esamība, f.; 2. ich habe meine-, man ir sava iztikšana, existie'ren, v. n. eksistēt; 1. (vorhanden sein) būt, pastāvēt; 2. (sein Leben fristen) iztikt, exklusiv', adj. atšķirīgs. Ex'minister, m. bijušais ministrs.

exö'tisch, adj. eksotisks, dienvidniecisks,

svešzemju-. Experiment', n. -s, pl. -e, eksperiments,

m.; izmēģinājums, m. Expertise, f. pl. -n, ekspertīze, f. (lietpratēja izmeklēšana), explodie'ren, v. n. eksplodēt, sasprāgt

(ar lielu troksni), exploitieren' loi-j, v. a. ekspluatēt, [-izmantot; izsūkt. Exponent', m. -en, pl. -en, eksponents,

m. (izstādītājs). Export', m. -(e)s, eksports, m.; izvedums,

m. -artikel, m. pl. izvedamas preces, expreß', I. adj. īpašs; ein expresser Bote, ekspresis, m.; izsūtāms kalpotājs; II. adv. īpaši, sevišķi. Expreß, m. ekspresis, ātrvilciens, m. expressiv', adv. izteiksmīgi, exquisit', adj. izmeklēts, izlasīts. Exstä'se, f. ekstāze, f.; augstākā sa-

jūsmības pakāpe, aizgrābtība, extern', adj. eksterns, ārējs, svešs, ex'tra, adv. 1. (eigens) īpaši, sevišķi;

2. (außergewöhnlich) ļoti, visai, extravagant, adv. pārspīlēts. Extrakt', m. -(e)s, pl. -e, ekstrakts, m.

(izvilkums, izsūkums). extraordinär', adj. ārkārtējs; sevišķs. extrēm', adj. ekstrēms, pretējs, galējs. Exzellenz', f. pl. -en, (Titel) ekscel-

lence, f. (augstība), exzent'risch, adj. ekscentrisks (1. no viduspunkta atvirzījies; 2. pārspīlēts). Exzeß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, nedarbs, m.

F.

Fā'bel, f. pl. -n, fābula, f.; pasaciņa, _f.

fā'belhaft, I. adj. pasakains, neticams;

II. adv. - teuer, ļoti dārgs, fā'beln, I. v. a. izdomāt; II. v. n. fam. 1. stāstīt pasakas; 2. (faseln) melst niekus.

Fabrik', f. pl. -en, fabrika, f. Fabrikāt', n. -(e)s, pl. -e, fabrikāts, m. Fabrik'II aufsēher, m. fabrikas uzraugs, m.

-besitzer, m. fabrikas īpašnieks, m. fabrik'mäßig, adv. gearbeitet, strādāts

kā fabrikā. Fabrik'ordnung, f. fabrikas nolikumi, m.

pl. -preis, m. fabrikas cena, f. fabrizieren, v. a. izgatavot, fabulieren, jautri stāstīt. Fach, n. -(e)s, pl. Fäch'er, 1. (im Schranke) plaukts, m.; (in der Kornkammer) apcirknis, m.; (Schieblade) atvilktne, f.; 2. fig. arods, m.; ein Chemiker von «, mācījies ķīmiķis; ein MannFachausdruck

von savas lietas pratējs; (Gegenstand) priekšmets, m.; welches » hat er erlernt? kuŗu amatu viņš izmācījies? 3. (jemn.) Dach u. - geben, dot (kādam) pajumti. Fach'||ausdruck, m. technisks termins.

-bildung, f. arodnieciskā izglītība. Fach'||werk, n. režģu būve; stāvbūve, f.

-wand, f. režģotā siena, f. fāch'eln, v. a. vēdināt. Fäch'er, m. -s, pl. 1. vēdeklis, m.; 2. (einer Fachwerkwand) ailes statņu sienas.

fācher'ārtig, adj. vēdeklim līdzīgs. Fach'ļļ gelehrte (r), m. speciālists (kādā zinātnē od. arodā), -genösse, m. amata biedrs, m.

Fack'el, f. pl. -n, lāpa, f.; fig. * des Krieges, kaŗa liesmas, f. pl. -beleuch-tung, f. lāpu gaisma, f. fack'eln, v. n. 1. liesmot; 2. fam. (Umstände machen) tūļāties. Fack'elschein, m. lāpu gaisma, f. fā'de, adj. sājš, negaržīgs; -s Zeug, blēņas, f. pl.

Fā'den, m. -s, pl. Fäden, 1. pavediens, m.; diegs, m.; mit Geld übersponne-ner zelta apvērpts pavediens; 2. (Längenmaß) ass, f. fā'denļļāhnlich, adj. pavedienam līdzīgs.

-förmig, adj. pavediena veidā. Fā'dengold, n. zelta pavediens, m. fā'denscheinig, adj. (von Kleidern) novalkāts, nodilis. Fād'heit, f. pl. -en, sājums, m. fä'hig, adj. spējīgs, (begabt) apdāvināts. Fä'higkeit, f. «., pl. -en, 1. spēja, f.; 2.

(Anlage) -en, gara dāvanas, f. pl. fahl, adj. palss (aschfarbig) pelnkrāsas-; (blaß) bāls; (verschossen) noplucis; (von Pferden) salns. fahn'den, v. n. auf (jemn.) vajāt (kādu), pūlēties dabūt (kādu) rokā. Fah' ne, f. », pl. -en, 1. karogs, m.; dem. karodziņš, m.; die rote ~ aufstecken od. aufpflanzen, pacelt sarkano karogu; 2. (bei einer Feder) spalvas spuras, i: pl.; 3. (Schweif) aste, f.; 4. (Wetterfahne) vējloks, m. Fah'neneid, m. karoga zvērests, m. fahnenflüchtig, adj. - werden, a) dezertēt, bēgt; b) fig. atstāt savu partiju. Fah'nenļļstock, m. karoga kāts, m. -träger, m. karoga nesējs, m. Fahnenweihe, f. karoga iesvētīšana, f. Fähnrich, m. karodznieks, m.; jaunāks virsnieks.

fahr'bār, adj. (von Wegen) braucams, (von Flüssen) kuģojams.

Fahrdamm, m. dzelzceļa dambis, m.; uzbērums, m.

Fäh're, f. pl. -n, plosts, m.; prāmis, m.

fah'ren, I. v. a. (fah're, fährst, fährt; fuhr; gefah'ren) vest; vadāt; Steine pievest akmeņus; (jemn.) über den Fluß pārcelt (kādu) pār upi; II. v. n. 1. braukt; dieser Kutscher fährt gut, šis vedējs brauc labi; 2. mit der Eisenbahn ceļot od. braukt ar dzelzceļu; Schlitten «•, braukt kamanās; in den Himmel «, uzkāpt debesīs; zur Hölle nokāpt ellē; fig. fahre wohl! ar Dievu! brauc vesels! 3. fig. aus dem Schlafe traukties no miega; was ist dir durch den Kopf gefahren? kas tev iešāvies prātā? III. v. refl. sich 1. sich müde nogurt braucot, nobraukties; 2. dieser Wagen fährt sich gut, šie rati rit. brangi.

Fah'ren, n. -s, braukšana, f.; er versteht das «. gut, viņš prot labi braukt; ich kann das nicht vertragen, es nevaru panest braukšanu.

fah'rend, adj. braucējs-, (wandernd, herziehend) ein -er Mann, ceļinieks, m.; -e Leute (Bettler) diedelnieki, m. pl.; (Spielleute) klejotāji mūzikanti.

Fahr'ļļgast, m. ceļotājs, m. -geld, n. 1. (für Personen) braucamā nauda; 2. (für Waren) sūtāmā nauda, -gelēgenheit, f. ich habe eine » nach der Stadt, man ir izdevība braukt uz pilsētu, -geleise, n. sliedes, f. pl.; (für Wagen) grambas, f. pl.

fah'rig, adj. (unstät) izklaidīgs.

Fahr'karte, f. braucamā biļete.

Fähr'knecht, m. plostnieks, m.

fahrlässig, adj. nolaidīgs; -e Brandstiftung, ugunsgrēks aiz nolaidības.

Fahrlässigkeit, f. pl. -en, (Nachlässigkeit) nolaidība, f.; (Unachtsamkeit) nevērība, f.

Fähr'lichkeit, f. pl. -en, briesmas, f. pl.

Fähr'||lohn, m. plosta nauda, f. -mann, m. (pl. -leute) plostnieks, m.; pārcēlājs, m.

Fahr'plān, m. (vilcienu) saraksts, m.

fahr'plänmäßig, adj. kārtējs,- -er Zug, kārtējs vilciens.

Fahr'ļļpreis, m. braucamā cena. -rad, n. braucamais ritenis (velosipeds).

fährst, fährt v. fahren.

Fahr'||sträße, f. braucamais ceļš. -stuhl, m. 1. (Rollstuhl) braucamais krēsls; 2. lifts, m.; cēlējs, m.; 3. (der Schieferdecker) jumiķa krēsls, m.

Fahrt' f. pl. -en, brauciens, m.; (Reise) ceļojums, m.; (Ausflug) izbraukums, m.

Fähr'te, f. pl. -n, pēdas, f. pl.; sliedes, die - verfolgen, dzīt pēdas.

Fahr'IIwasser, n. braucams ūdens, (enge Durchfahrt) izbraucamā vieta; fig. in seinem - sein, būt tikpat kā mājās. -wēg, m. braucamais ceļš, m. -wind. m. ceļa vējš, m. -zeit, f. braucamais laiks.

Fā'kīr, m. -s, pl. -s, od. -e, fakīrs, m.; mūks Indijā.

Fak'tor, m. -s, pl. -tören, 1. (in Druckereien) faktors, m. (rīkotājs); 2. (Geschäftsführer) darbvedis, m.

Fak'tum, n. -s, pl. -ta, fakts, m. (notikums).

Fakultät', f. pl. -en, fakultāte, f. (augstskolas nodaļa).

fakultativ', adj. fakultātīvs (nepiespiests).

falb, adj. palss.

Fal'be, m. -n, pl. -n, palss zirgs, sainis, m.

Fal'ke, m. -n, pl. -n, dzeltānais vanags.

Fall, m. -(e)s, pl. Fäl'le, 1. kritums, m.; kritiens, m.; einen schweren - tun, smagi krist; zu -e bringen, gāzt, nogāzt; fam. Knall und uzreiz, piepeši; 2. fig. (Untergang) bojā iešana, f.; (Verfall) iznīkšana, f.; - eines Handelshauses, tirdzniecības nama bankrots, m.; 3. fig. (Ereignis) notikums, m.; (Zufall) gadījums, m.; im - eines Krieges, kaŗa gadījumā; für alle Fälle od. jeden «, visādā ziņā; für alle Fälle, lai būtu kas būdams.

FaH'ļjbaum, m. šķērslis, m. -beil, n. giļo-tīna, f.

Fallbrücke, f. paceļams tilts, m.

Fal'le, f. pl. -n, lamatas, f. pl.; slazds, m.; eine » stellen, likt lamatas, mest cilpu.

fal'len, v. n. (fal'le, fällst, fällt; fiel; gefallen) 1. krist; sittlich klupt; der Regen fällt, līst; in der Nacht ist viel Schnee gefallen, pa nakti sasnidzis daudz sniega; (jemm.) zu Füßen mesties (kādam) pie kājām; auf die Kniee mesties ceļos; fig. in Schlaf », aizmigt; fig. in Ohnmacht «, noģībt; fig. in Ungnade zaudēt labvēlību; fig. der Würfel ist gefallen, lieta izšķirta; ein gefallener Engel, kritis eņģelis; fig. ein gefallenes Mädchen, piesmieta meiča; 2. (sinken) der Nebel ist gefallen, migla nolaidusies zemē; das Barometer ist gefallen, barometrs kritis; 3. fig. (sich stürzen) gāzties; in ein Land ielauzties

zemē; die Flüsse - ins Meer, upes iegāžas od. ietek jūrā. Fal'len, n. -s, krišana, f.; beim krītot

(v. Zeitwort), fällen, v. a. 1. cirst, nocirst; nolīst; (ein Tier) nokaut; 2. ein Lot », vilkt stāvu līniju; 3. fig. ein Urteil dot spriedumu; ein Urteil (über etw.) spriest (par ko). Fällen, n. -s, v. Fällung, fallend, adj. krītošs; -e Sucht, krītamā kaite, f.

Fall'holz, n. vēja lauzti koki; lūžņas, f. pl.

fällig, adj. maksājams; ein -er Wechsel, maksājams vekselis. Fälligkeit, f. maksājamība, f. Fälligkeitstermin, m. maksājamais termiņš.

Fall||netz, n. medību tīkls, m. -obst, n.

kritušie augļi, falls, conj. ja.

Fall'||schirm, m. izpletnis, m. -strick, m. slazda valgs, m.; fig. (jemm.) -e legen, mest (kādam) cilpas, -sucht, f. epilēpsija, f.; krītamā kaite, f. fall'süchtig, adj. epilēptisks, ar krītamo

kaiti sasirdzis. Fall'tür, f. aizkritne, f. Fällung, f. pl. -en, 1. ciršana, f.; no-līšana, f.; 2. fig. « eines Urteils, sprieduma došana, f. falsch, I. adj. 1. nepareizs, aplams; (unrichtig) -er Schlüssel, nepareiza atslēga; einen -en Schritt machen, spert aplamu soli; das ist tas nav pareizi; (unwahr) -e Nachricht, nepatiesa vēsts; -e Haare, lieki mati; -e Zähne, lieki od. neīsti zobi; -e Brillanten, neīsti briljanti; (gefälscht) -es Gewicht, viltots svars; -es Geld, viltota nauda; -e Karten, viltotas kārtis; unter einem -en Namen, ar pie-jemtu vārdu; (betrügerisch) -er Prophet, melu pravietis; (treulos) -er Freund, neuzticams draugs; II. adv. nepareizi, aplami; - schreiben, nepareizi rakstīt; aussprechen, aplami izrunāt.

Falsch, m. u. n. -es, viltus, m.; meli, m. pl.; nepatiesība, f.; ohne >, bez viltus, fäl'schen, v. a. viltot. Fäl||scher, m. -s, pl. viltotājs, m. falsch'gesinnt, adj. viltīgs,_ lišķīgs. Falsch'heit, f. pl. -en, nepatiesība, f.; nepareizība, f.; (Betrug) viltība, (Treulosigkeit) neuzticība, f.; (Doppelzüngigkeit) divkosīgums, m.

fälsch'lich od. -erweise, adv. nepatiesi,

nepareizi, viltīgi. Falsch'münzer, m. naudas viltotājs, m. Falschmünzerei', f. naudas viltošana, f.;

* treiben, viltot naudu. Fäl'schung, f. pl. -en, viltošana, f.;

viltojums, m. Fält'chen, n. -s, pl. krociņa, f.; grumbiņa, f.

Fal'te, f. pl. -n, kroka, f.; (in der Stirn) krunka, f.; grumba, f.; in -n legen, sakrokāt; die Stirn in «. ziehen, sakrunkāt pieri; -n werfen, kro-kāties.

fal'ten, v. a. (part. p. gefal'tet u. gefal'-ten) salocīt; die Hände», salikt rokas. Fal'ten, n. -s, salocīšana, f. fal'ten II lös, adj. bezkroku-. -reich, adj.

krokains. Fal'tenwurf, m. sakrokojums, m. Fal'ter, m. -s, pl. tauriņš, m. fal'tig, adj. krokains; -e Stirn, krunkaina piere. Falz, m. -es, pl. -e, (in der Tischlerei) grope, f.

Falz'| dachstein, m. pl. rievoti kārniņi, m. pl. -eisen, n. ieloku dzelzs, f. -fen-ster, n. gropēts logs, m. -hobel, m.

gropene, f. -säge, f. gropzāģis, m. falzen, v. a. gropēt.

Familiarität', f. pl. -en, familiāritāte, f.

Famī'lie, f. pl. -n, ģimene, f.; dzimta, f.; keine » haben, būt bez bērniem.

Fami'lien||ähnlichkeit, f. ģimenes līdzī-gums, m. -angelēgenheiten, f. ģimenes darīšana, f. -begräbnis, n. ģimenes kapi, m. pl. -nāme, uzvārds, m. -sache, f. ģimenes lieta, f. famös', adj. brangs.

Fā'mulus, m. », pl. -lusse od. -li, palīgs,

m.; profesora apkalpotājs, m. fand v. finden.

Fanfā're, f. pl. -n, fanfara, f. (skaļa trompēte).

Fang, m. -(e)s, pl. Fän'ge, 1. ķēriens, m.; (Beute) laupījums, m.; (das Erfischte) loms, m.; einen guten «. tun, vilkt labu lomu; 2. (Falle) lamatas, f. pl. Fangeisen, n. lamatas, f. pl. fang'en, I. v. a. (fang|p, fängst, fängt; fing; gefang'en) ķert, noķert; (ergreifen) tvert, satvert, (ertappen) pieķert; Feuer aizdegties; II. v. refl. sich ieskriet cilpā; sich in seinen Worten sapīties valodā. Fäng'er, m. -s, pl. ķērējs, m. Fang'||messer, n. medību duncis, m. -zahn, m. ilknis, m.

Fant, m. -(e)s, pl. -e, ģeķis, m.; svip-stiņš, m.

Fantasie (v. Phantasie), f. fantazija, f. (mūzikāls sacerējums).

Far'be, f. pl. -n, 1. krāsa, f.; die -verändern od. wechseln, mainīt krāsu (rot werden) nosarkt; (bleich werden) nobālēt; • halten (von Stoffen) nenoplūkt; » anmachen, krāsu iejaukt; • auftragen, krāsu ieklāt; Abblättern der krāsas atlobīšanās; Haften der krāsas piekļaušanās; Trockenfähigkeit der krāsas žūšanas spēja; Ver-schiessen der krāsas plūkšana; 2. (bei Spielkarten) masts, m.

Fär'be||brühe, f. krāsas atšķaidījums, m. -haus, n. krāsotava, f. -holz, n. krāsojamais koks.

Far'bekasten, m. krāsu kārbiņa, f.

fär'ben, I. v. a. krāsot; II. v. refl. sich krāsoties: sich blau, rot etc. mesties zilam, sarkanam etc.; sein Haar färbt sich weiß, mati viņam metas sirmi; der Himmel färbt sich im Osten, debesis sārtojas austrumos.

Färben, n. -s, krāsošana, f.; darināšana, f.

Far'ben||abstüfung, f. krāsu noēnojums, m. -auftrag, m. otējums, m. od. krāsas ieklājums, m. -band, n. krāsu lente, f.

far'benblind, adj. daltonisks, nespējīgs izšķirt krāsas.

Far'ben||blindheit, f. daltonisms, m.; krāsu aklība, f. -brechung, f. krāsainu staru laušana, f. -brett, n. palete, f. -druck, m. chrömotipografija, f., krāsu druka, f. -drucker, m. chrömotipografs, m. -glänz, m. krāsu spožums, m.

far'benreich, adj. krāsām bagāts.

Fär'ben||reichtüm, m. krāsu bagātība, f. -tön, m. krāsas zieds, m. od. zieds, m.

Fär'ber, m. -s, pl. krāsotājs, m.

Fär'berei, f. pl. -en, krāsotava, f. -besitzer, m. krāsotavas īpašnieks, m.

Fär'ber||flechte, f. krāsojamās sūnas, -ka-mil'le, f. pl. -n, ilzīte, f.; dzeltānes, f. pl. -röte, f. kraps, m. -schwärze, f. krāsotāju melnums, m.

Far'bestoff, m. krāsviela, f.

far'big, adj. krāsains; (bunt) raibs; ein -es Kleid, krāsains uzvalks.

farb'lös, adj. 1. bezkrāsas-; 2. fig. (vom Stil) bāls.

Farb'||lösigkeit, f., bezkrāsainība, f.; fig. bālums, m. -stoff, m. krāsviela, f.

Fär'bung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit^ krāsošana, f.; krāsojums, m.; 2. (Farbe) krāsa, f.; (Schattierung) noēnojums, m.

Farn, m. -s, pl. -e, od. Farnkraut, n.

paparde, f.

Fā'ro, m. -(s), pl. -s, bāka, f.

Far're, m. -n, pl. -n, bullēns, m.; vērsēns, m.

Fär'se, f. «, pl. -n, tele, f. (jauna govs līdz pirmām teļam).

Fasch'ing, m. -s, fašings, m.; karnevāls, m.; vastlāvji, m. pl.; meteņi, m. pl.

Fasch'ingsscherz, m. karnevāla joks, m.; meteņu joks, m.

Faschismus, m. fašisms, m.

Fā'se, f. pl. -n, šķiedriņa, f.

Fā'sel, m. ~s, 1. (kleine Haustiere) sīki mājlopi; 2. (als Bestimmungswort) vaislas, -eber, m. vaislas kuilis, m.

Fāselei, f. pl. -en, fam. pļāpāšana, f.; blēņošanās, f.

Fā'seler, m. -s, pl. *, fam. pļāpa, com.; terkšķis, m.

Fā'selhengst, m. vaislas ērzelis, m.

fā'selig, adj. fam. pļāpīgs, aušīgs.

fā'seln, v. n. 1. (vom Vieh) vaisloties; 2. fam. (albern reden) pļāpāt, blēņoties.

Fā'selvieh, n. vaislas lops, m.

Fā'sen, m. -s, pl. », šķiedra, f.; die -eines Zeuges, drānas bārkstis, f. pl.

Fā'ser, f. pl. -n, šķiedra, f.

Fā'serchen, n. -s, pl. šķiedriņa, f.

fā'serig, adj. šķiedrains.

fā'sern, I. v. a. izplūkāt šķiedras; II. v. refl. sich izplūkāties, izplūnāties.

Faß, n. -(ss)es, pl. Fās'ser, 1. (Tonne) muca, f.; (kleines Faß) muciņa, f.; großes *, vāts, f.; ein . Wein, muca od. vāts vīna; leere Fässer klingen hohl, tukša muca tālu skan; 2. (Gefäß überhaupt) trauks, m.; kubls, m.

Fassā'de, f. pl. -en, fasāde, f. (priekšpuse).

Fasson, f. pl. -s, fasons, f.; ārējais izskats, m.

faß'bär, adj. aptveŗams.

Faß'binder, mucinieks, m.

Fäß'chen, n. -s, pl. muciņa, f.; ein -Butter, muciņa sviesta.

Faß'daube, f. mucas galds, m.

fas'sen, I. v. a. 1. (packen) sakampt, sagrābt; (ergreifen) satvert; (jemn.) um den Hals apkampt (kādu); (jemn.) beim Kragen grābt (kādu) aiz apkakles; ein Entsetzen faßt mich, mani pārjem šausmas; einen Dieb », apcietināt zagli; fig. festen Fuß *, nostāties droši uz kājām; fig. etw. ins Auge cieši piegriezt savu vērību (kam); 2. fig. (enthalten) saturēt, aptvert; diese Tonne faßt zehn Eimer, šai mucā saiet desmit spaiņu; 3. fig.

(ausdrücken) izteikt; in Worte izteikt vārdos; kurz īsi izteikties; 4. fig. einen Entschluß apjemties; mein Entschluß ist gefaßt, esmu ap-jēmies; II. v. refl. sich 1. saķerties (rokās); 2. fig. (sich beruhigen) apmierināties, sajemties; sich in Geduld paciesties; 3. fig. (sich ausdrücken) izteikties; sich kurz īsi izteikties, fäs'serweise, adj. mucām, vātīm, faß'faul, adj. das Bier ist alum mucas garža.

faßlich, adj. aptveŗams, saprotams. Faßlichkeit, f. saprotamība, f.; (Klarheit) skaidrums, m. Faß'reif, m. mucas stīpa, f. Fas'sung, f. pl. -en, 1. apkalums, ap-tvars; 2. fig. (Ausdrucksweise) izteiksme, f.; (Abfassung) redakcija, f.; einem Satze eine andere geben, izteikt teikumu citādā veidā; 3. fig. (Gemütsruhe) mierīgs prāts; aus der ~ bringen, traucēt sirdsmieru; aus der » kommen od. die verlieren, zaudēt pacietību, fas'sungslös, adj. samulsis, apjucis. Fas'sungs||lösigkeit, f. -, samulsums, m. -vermögen, n. saprašanas spēja, f.; apķērība, f.

Faß'wären, f. pl. mucu preces, f. pl. faß'weise, adv. mucām, vātīm. Faß'werk, n. mucas, f. pl. fast, adv. gandrīz, tikko ne; * wäre ich

gefallen, tikko nepakritu. fast'en, v. n. gavēt.

Fast'en, n. -s, 1. gavēšana, f.; 2. (pl.) gavēnis, m.; gavēņi, m. pl.; die ~ halten, ieturēt gavēni, gavēt. Fast'nacht, f. vastlāvji, m. pl.; meteņi, m. pl.

Fast'nachts||Iustbärkeiten, f. pl. meteņu prieki, m. pl. -narr, m. meteņu āksts, m. -zeit, f. meteņu od. ķekatu laiks, m.

Fast'tag, m. gavējamā diena. Fas'zismus, m. fašisms, m. faszinie'ren, v. a. apburt, fatāl', adj. (unheilvoll) kļūmīgs; (unangenehm) nepatīkams. Fatalis'mus, m. fatālisms, m. Fā'ta Morgā'na,,f. «-, fāta morgana (gaisa atspoguļojums). Fā'tum, n. -s, fātums, m.; liktenis, m. fau'chen, v. a. šņākt, faul, adj. 1. (von Früchten) aizpuvis, sasmacis; - werden, aizpūt; - werden lassen, pūdēt; das F-e, aizpuvušās daļas; -es Holz, satrunējis koks; -er Zahn, aizpuvis zobs; fam. -er ZauberFaulbaum — fegen

197

od. -e Fische, blēņas, f. pl.; tukša izruna; fig. -er Witz, slikts joks; fig. -e See (Schiffspr., Windstille) rāms laiks; 2. fig. (träge) kūtrs; (arbeitsscheu) slinks, laisks; ein -er Mensch, sliņķis; ein wenig paslinks; - sein, slinkot.

Faul'||baum, m. ieva, f.; ievas koks, m. -beere, f. ievas oga, f. -bett, atdusas vieta, f. -bütte, f. pūdeklis, m.

Fäu'le, f. puvums, m.; (Krankheit) puve, f.

fau'len, v. n. pūt (vom Holze auch) trūdēt, trunēt, (von Speisen) sasmakt.

fau'lenzen, v. n. palaisties slinkumā, slinkot.

Fau'lenzer, m. -s, pl. sliņķis m.; slaists, m.; slinkuma lāpītājs, m.

Faulenzerei', f. pl. -en, slinkošana, f.

Fau'lenzerin, f. pl. -nen, slinkotāja, f.

Faul'fieber, n. puvuma drudzis, m.; fam. er hat das viņam uznācis slinkuma drudzis od. viņš izliekas slims.

Faul'heit, f. «►, slinkums, m.; laiskums, m.; kūtrums, m.

fau'||licht u. -lig, aizpuvis.

Fäul'nis, f. <*, puvums, m.; in • übergehen, sākt pūt.

Faul'ļļpelz, m. fam. slinkuma lāpītājs, m. -tier, n. sliņķis, m. (auch als Schimpfwort).

Faun, m. -(e)s, pl. -e, fauns, m.

Fau'nenblick, m. bezkaunīgs skatiens.

Faust, f. «., pl. Fäu'ste, dūre, f.; er hat eine schwere viņam smaga roka; fig. (etw.) auf seine eigene - tun, uzsākt (ko) uz savu roku.

Faust'amboB, m. rokas lakta, f.

Faust'birne, f. mārciņas bumbieris, m.

Fäust'chen, n. -s, pl. dūrīte, f.; fig. sich ins ~ lachen, smieties aiz muguras, smieties savā nodabā.

Faust'dēgen, m. duncis, m.

faust'dick, adj. dūres resnumā; fam. er hat es «. hinter den Ohren, tas ir liels gudrinieks.

faust'größ, adj. dūres lielumā.

Faust'ļļhandschūh, m. dūņains od. ku-lains cimds; dūņaiņs, m. pl. -kämpf, m. dūņu cīņa, f.

Faust'ling, m. -s, pl. -e, 1. (Fausthandschuh) dūņains od. kulains cimds; dū-ņaiņi, m. pl.; 2. (Stock) nūja, f.; ķepis, m.; 3. (Zwerg) punduris, m.

Faust'ļļrecht, n. dūres tiesības, f. -schlag, m. dūres sitiens, m.

Fauteuil' [fotej], m. -s, pl. -s, atzveltnes krēsls, m.

Faux'pas [fopā], m. pl. -, aplams solis, kļūda, f.

Favorit' (-wo-) m. -en, pl. -en, favorīts,

m.; luteklis, m. Fax'e, f. pl. -n, blēņas, f. pl.; mache nur keine -n, neblēņojies, neāksties. Fax'enmacher, m. āksts, m. Fayen'ce [fajanße], f. fajanss, m. Fä'zit, n. -s, iznākums, m. Fe'bruar, m. -s, pl. -e, februāris, m. fech'ten, v. n. (fech'te, fichtst, ficht; focht; gefoch'ten) 1. (auf dem Fechtboden) (sich üben) paukot; (ernstlich losgehen) cīnīties; (sich schlagen) sisties, 2. (kämpfen) cīnīties, kauties. Fech'ten, n. -s, 1. (auf dem Fechtboden) paukošana, f.; sišanās, f.; 2. (Kämpfen) cīnīšanās, f.; kaušanās, f. Fech'ter, m. -s, pl. 1. (im alten Rom) gladiātors; 2. paukotājs, m.; er ist ein guter viņš pauko od. sitas labi. Fē'der, f. «., pl. -n, 1. (von Vögeln u. zum Schreiben) spalva, f.; (im Pfühle) pūka, f.; fig. sich mit fremden -n schmücken, greznoties svešām spalvām; fig. seiner » freien Lauf lassen, atļaut spalvai pilnu vaļu; 2. (elastische) atspere, f. fē'derārtig, adj. 1. spalvai līdzīgs, atsperes veidā; 2. (elastisch) elastisks. Fēder'ļļbett, n. 1. pēļa gulta, f.; 2. (ein Pfühl) pēlis, m. -busch, m. 1. (auf dem Kopfe der Vögel) cekuls, m.; 2. (auf Hüten) spalvu pušķis, m. Fē'derchen, n. -s, pl. spalviņa, f.; atsperīte, f.

Fē'der||deckbett, n. od. -decke, f. pūku

sega, f.

Fē'derļļhalter, m. spalvas kāts, m. -held,

m. spalvas varonis, m. fē'derig, adj. spalvains, spalvu pilns. Fē'derļļkiel, m. spalvas stobrs, m.j (Schreibfeder) spalva, f. -kissen, n. spilvens, m. fē'dērleicht, adj. viegls kā spalva, spalvas vieglumā. Fē'derlēsen, n. spalvu nolasīšana, f.; fig.

nicht viel -s machen, daudz netūļāties, fē'derlos, adj. bezspalvu-; (gerupft) noplucināts.

Fē'derļļmatratze, f. atspeņu matrace, f.

-messer, n. kabatas nazis, m. fē'dern, I. v. a. apspalvot, apklāt spalvām; II. v. n. 1. mest spalvas; 2. (von Wagen od. Matratzen) šūpoties; III. v. refl. sich mest spalvas. Fē'derpfūhl, m. u. n. pēlis, m. Fee, f. pl. -n, feja, f.; burve, f. fē'enhaft, adj. burvīgs. Fē'gefeuer, n. šķīstīšanas uguns, f. fē'gen, I. v. a. die Straßen mēst (auch slaucīt) ielas; den Schornstein slau-198 Fegen

clt skursteni; II. v. n. 1. nopost, notīrīt; 2. (vom Winde) traukties.

Fē'gen, n. -s, mešana, f. (v. Zeitwort).

Fē'ger, m. -s, pl. mēzējs, m.; slaucītājs, m.

Fēg'sel, n. -s, mēsli, m. pl.; saslaukas, f. pl.

Feh, n. kažoka izstrādājums, m.

Feh'de, f. pl. -n, strīds, m.; (Kampf) cīņa, f.; (Krieg) kaŗš, m. -handschüh, m.; fig. den » aufheben, piejemt izaicinājumu; fig. (jemm.) den - hinwerfen, izaicināt (kādu) uz cīņu.

Fē'he, f. pl. -n, Sibirijas vāvere, f.

Fehl, m. -s, vaina, f.; kaite, f.; ohne bez vainas.

fehl'bār, adj. maldīgs.

feh'len, I. v. n. trūkt; II. v. n. u. imp. 1. (einen Fehler begehen) padarīt kļūdu, (sich irren) maldīties; das Fehlende, iztrūkums; die Fehlenden, ne-atnākušie, trūkstošie; was fehlt Ihnen? kas Jums kaiš? es fehlt ihm immer etwas, viņam arvien kā trūkst; 2. (fehlschlagen) neizdoties; es kann mir nicht esmu drošs, ka man izdosies.

Feh'ler, m. -s, pl. 1. (fehlerhafte Eigenschaft) trūkums, m.; 2. (Verstoß gegen eine Regel) kļūda, f.; grober rupja kļūda; machen od. begehen, izdarīt kļūdu, kļūdīties; hier hast du einen -begangen, še tev misējies.

feh'lerļļfrei, I. adj. bezvainas-, bezvai-nīgs; bezkļūdu-; bezkļūdains, (richtig) pareizs; II. adv. bez vainas, bez kļūdas, pareizi; dieses Pferd ist šis zirgs ir bez vainas, -haft, I. adj. kļūdains, (unrichtig) nepareizs; II. adv. nepareizi.

Fehler'ļļhaftigkeit, f. nepareizums, m.; (Unvollständigkeit) nepilnīgums. -liste, f. kļūdu saraksts, m.

feh'lerlos, adj. u. adv. v. fehlerfrei.

Fehler||lösigkeit, f. bezvainīgums, m.; pareizums, m. -zahl, f. kļūdu skaits, m.

fehl'fahren, v. n. (v. fahren) noklīst no ceļa (braucot).

Fehl'gebūrt, f. (Abortus) nelaika radības, f. pl.

fehl'gehen, v. n. (v. gehen) noklīst no ceļa.

Fehl'griff, m. aplams ķēriens.

fehl'schießen, v. n. (v. schießen) 1. aizšaut gaŗām; 2. fig. maldīties.

Fehl'schlag, m. neveiksme, f.

fehl'schlāgen, v. n. (v. schlagen) neizdoties, neveikties; es kann nicht neveiksme nav sagaidāma.

Fehl'|Schluß, m. nepareizs slēdziens.

— fein

-schuß, m. neizdevīgs šāviens; er machte einen viņš nošāva gaŗām. Fehl'tritt, m. 1. aplams solis; einen » tun, spert aplamu soli; 2. (Fehler) kļūda, f.; vaina, f. Fehm, f. pl. -en, kaudze, f.; stirpa, f. Feh'me v. Ferne.

Fei'er, f. pl. -en, svētki, m. pl. -ābend, m. svētvakars, m.; - machen, nobeigt od. atstāt darbu, -ābendglocke, f. svētvakara zvans, m. fei'erlich, adj. u. adv. svinīgs; in -em

Tone, svinīgā balsī. Feierlichkeit, f. pl. -en, svinīgums, m.

feiern, v. a. 1. ein Fest svinēt svētkus; 2. (jemn.) cildināt od. sumināt (kādu); 3. (rühmen) slavēt, daudzināt.

Fei'ern, n. -s, svinēšana, f. Fei'ertag, m. svētku diena, f. feiertäglich, adj. svētku-, svētku dienas-, svētdienas-. Fei'fel, f. «., pl. -n od. m. -s, pl. 1. (Ohrdrüse bei Tieren) kakla dziedzeris, m.; 2. (Krankheit) vīveles, f. pl. feig(e), adj. u. adv. (furchtsam) bailīgs,

gļēvulīgs, (memmenhaft) bābisks. Fei'ge, f. pl. -n, vīģe, f. Feig'heit, f. pl. -en, bailība, f.; gļēvulība, f.; bailīgums, m.; (Memmen-haftigkeit) bābiskums, m. Feigling, m. -s, pl. gļēvulis, m.; zaķ-pastala.

Feig'warze, f. pakaļas kārpa, f.; kaunuma budzis, m. feil, adj. 1. pārdodams; dieses Haus ist mir um keinen Preis «, šo namu es nepārdodu ne par kādu cenu; 2. fig. (käuflich) pērkams; ein -er Mensch, kukuļu jēmējs; -e Dirne, netikle, f. feil'bieten, v. a. (v. bieten) piedāvāt

pirkšanai. Feile, f. -», pl. -n, vīle, f. feilen, v. a. vīlēt; fig. ein Werk rūpīgi izstrādāt darbu. Feilen, n. -s, vīlēšana, f. -griff, m. vīles

spals, m. Feiler, m. -s, pl. vīlētājs, m. Feil'heit, f. pērkamība, f. Feilicht, n. -(e)s, vīļu skaidas, f. pl. feil'schen, v. n. kaulēties. Feil'scher, m. -s, pl. kaulētājs, m. Feil'|Ispäne, m. pl. od. -staub, m. vīļu

skaidas, f. pl. Feim, m. -(e)s, pl. -e, od. -Fei'men, m.

-s, pl. «, kaudze, f.; stirpa, f. fein, I. adj. smalks, (dünn) plāns; -es Papier, smalks papīrs; -e Schrift sīki burti; II. adv. smalki, labi.

Fein'bröt, n. smalkmaize, kafijas maize.

feind, adj. (jemm.) • sein, neieredzēt od. ienīdēt (kādu); ich bin ihm nicht es viņam ļaunu nenovēlu.

Feind, m. -es, pl. -e, ienaidnieks, m.

Feindesland, n. ienaidnieku zeme, f.

Feindin, f. pl. -nen, ienaidniece, f.

feindlich, adj. naidīgs; pretīgs; (dem Feinde gehörig) ienaidnieka-; das -e Heer, ienaidnieku karaspēks, m.

Feind'schaft, f. «, pl. -en, ienaids, m.; naids, m.; in •» geraten, sanākt naidā.

Feindseligkeit, f. pl. -en, naidīgs prāts; (feindselige Handlung) naidīgs solis; -en ausüben, izturēties nedraudzīgi.

fein'fühlig, adj. smalkjūtīgs.

Fein'||fühligkeit, f. od. -gefühl, n.

smalkjūtība, f.; smalkjūtīgums, m. -gehalt, m. tīra metalla saturs, m. -heit, f. pl. -en, 1. (Dünnheit) šķidrums, m. (drānas, gaisa); 2. fig. (Vorzüglichkeit) krietnums, m.; smalkums, m. (izturēšanās).

fein'körnig, adj. smalkgraudains.

fein'schmeckend, adj. gards.

Fein'schmecker, m. gardēdis, m.; kārumnieks, m.

feist, adj. trekns, tauks; (wohlbeleibt) tukls.

Feld, n. -es, pl. -er, 1. lauks, m.; freies «, klajums, m.; klajš lauks; (ein in Kultur genommenes «) tīrums, m.; (bebautes) druva, f.; (neu aufgerissenes) plēsums, m.; (Brachfeld) papuve, f.; auf freiem -e, klajā laukā; die -er stehen gut, lauki labā stāvoklī; 2. (Fach) arods, m.; lauks, m.

Feld'ļļarbeit, f. lauku darbs, m. -arbei-ter, m. laukstrādnieks, m. -bestellung, f. lauku apstrādāšana, f. -binde, f. j šerpe, f.

feldein', adv. pa lauku.

Feld'erbse, f. lauku zirnis, m.

Feldgeschütz, n. lauku lielgabals, m.

Feldherr, m. kaŗa vadonis, m.

Feldhuhn, m. irbe, f.

Feldlager, m. kaŗa nometne, f.

Feld'||mark, f. eža, f. -messen, n. lauku od. zemes mērīšana, f. -messer, m. mērnieks, m. -stein, m. laukakmens, m.

Fel'ge, f. pl. -n, 1. riteņa loks, m.; dandzis, m.; 2. (umgebrochener Acker) uzarta papuve.

Fell, n. -es, pl. -e, āda, f.; fig. er hat ein dickes viņam bieza āda, viņš nekā nemana.

Fell'II eisen, n. soma, f. -eisenmacher, m. somnieks, m.

Fels, m. Fel'sen, pl. Fel'sen, klints, f.

Fels'ļļārt, f. iezis, m. -block, m. klints gabals, m.

Fel'sen, m. -s, pl. », klints, f. -abhang, m. klints nokalne, f.

fel'senārtig, adj. klinšains, klintij līdzīgs.

fel'senfest, adj. 1. ciets od. stiprs kā klints; 2. fig. nesatricināms.

fel'senhart, adj. 1. ciets kā klints; 2. fig. cietsirdīgs, nežēlīgs.

Fel'senkette, f. klinšu rinda, f.

fel'sig, adj. klinšu pilns, klinšains.

Fē'me, f. fēme, f. (tiesa).

Fē'mer, f. -n, u. -stange, f. ilkss, f.

Fe'minīnum, n. -s, pl. -na, fēminīns, m. (sieviešu kārta; sieviešu kārtas vārds).

Fen'chel, m. -s, dille, f. (augs).

Fen'ster, n. -s, pl. logs, m.; dem. lodziņš, m.; aus dem » sehen od. durchs » sehen, skatīties pa logu ārā. -bank, f. palodze, f.; bēģelis, m. log-sols, m. -beschlag, m. loga apsitums, m. -bögen, m. paloda, f. -brett, n. palodze, f.; bēģelis, m. -brüstung, f. palodze, f. -chen, n. -s, pl. lodziņš, m. -flügel, m. loga puse, f.; loga spārns, m. -nische, f. palodzes iedobums, m. Öffnung, f. loga aile f. -pfosten, m. loga vidgabals, m. -rahmen, m. logietvars m. -sprossen, m. loga šķērses, f. pl. -sturz, m. loga paloda, f.; zweiflügeliges divviru logs, m.

Fenz, f. pl. -en, iežogojums, m.; aploks, m.

Fer'ding, m. -s, pl. -e, vērdiņš, m.

Fē'rien, pl. brīvdienas, f. pl. (suņu dienas). -reise, f. brīvdienu ceļojums, m. -zeit, f. brīvlaiks, m.

Fer'kel od. -chen, n. -s, pl. sivēns, m.; dem. sivēniņš, m.

Ferkelei', f. pl. -en, cūcība, f.

Fer'kelfleisch, n. sivēna gaļa, f.

fern, I. adj. tāls od. tāļš; aus -en Landen, no tālām zemēm, no tālienes; fig. einer Sache - bleiben, atturēties no kādas lietas; II. adv. tālu; -er tālāk, joprojām; (außerdem) bez tam; er steht mir es viņu maz pazīstu; von iztālēm.

Fern'ansicht, f. perspektīva, f.

Fer'ne, f. pl. -n, tālums, m.; tāliene, f.; (das Ferne) tāle, f.; aus der no tālienes, iztālēm; in der tālumā; er ist in der viņš tālu projām.

fer'ner, I. adj. tālāks, turpmāks; II. adv. 1. (länger) ilgāk; ich werde ihm ~ nichts mehr antworten, es viņam turpmāk vairs nekā neatbildēšu; 2. (außerdem) bez tam; was will er •»? ko200 Fernglas —

viņš vēl grib? -hin, adv. turpmāk, -weitig, adj. tālāks, turpmāks. Fern'glas, n. tālskatis, m. Fern'jļrohr, n. teleskops, m.; tālskatis, m. -sieht, f. pl. -en, tāluma skats, m.; von hieraus hat man keine no šejienes nevar tālu redzēt; -ruf, m. tālrunis, m. fern'sichtig, adj. tālredzīgs. Fern'ļļsichtigkeit, f. tālredzība, f.; tāl-redzīgums, m. -sprechamt, n. telefona birojs, m. -Sprecher, m. telefons, m.; tālrunis, m. Fer'se, f. pl. -n, papēdis, m.; dem. papēdītis, m.; vom Kopf bis auf die -n, no galvas līdz papēžiem, fert'ig, 1. adj. gatavs; fix und pavisam gatavs; II. adv. veikli, labi, skaidri; - reden, svabadi runāt. Fer'tig||keit, f. pl. -en, (Geschicklichkeit) izveicība, f.; (Gewandtheit) veiklums, m. -Stellung, f. pagatavojums, m.

fesch, adj. nebēdīgs. Fes'sel, f. pl. -n, 1. saite, f.; (der Pferde) pinekls, m.; (Kette) važas, f. pl.; (jemm.) -n anlegen od. (jemn.) in -n schlagen, slēgt (kādu) važās, kalt (kādu) dzelžos; 2. (am Pferdefuße) skrumslis, m. ; naris, m. fes'sellös, adj. nesaistīts, fes'seln, v. a. 1. (mit Ketten) likt važās, (binden) saistīt; einem Pferde die Füße sapīt zirgam kājas; 2. (für sich gewinnen) valdzināt; die Aufmerksamkeit valdzināt uzmanību. Fes'seln, n. -s, 1. saistīšana, f.; 2. fig.

valdzināšana, f. Fes'selung, f. pl. -en, v. Fesseln, fest, I. adj. 1. ciets, stiprs; 2. -er Boden, cieta zeme; das -e Land, cietzeme, f.; 3. -es Gehalt, noteikta alga; -e Einnahme, pastāvīgs iejēmums; -e Anstellung, pastāvīga vieta; II. adv. cieši, droši; - zumachen, aiztaisīt cieti; die Tür ist durvis cieti; * im Sattel sitzen, sēdēt droši seglos; fig. ~ entschlossen sein, stingri ap-jemties; fig. » schlafen, gulēt cietā miegā.

Fest, n. -es, pl. -e, svētki, m. pl.; (Festlichkeit) dzīres, f. pl. Fest'ābend, m. svētku vakars, m. fest'bekommen, v. a. (v. bekommen) saķert, dabūt rokā. fest'binden, v. a. (v. binden) sasiet. Fest'essen, n. svētku mielasts, m. festfahren, I. v. a. (v. fahren) iebraukt (dubļos); uzbraukt (sēklī); II. v. refl. sich fig. ieskriet ķezā.

fest'frieren, v. n. (v. frieren) sasalt; der

Fluß ist festgefroren, upe aizsalusi. Fest'||gäbe, f. svētku balva, f. -gedieht,

n. svētku dzeja, f. fest'halten, I. v. a. (v. halten) (nicht loslassen) nelaist vaļā; (festnehmen) sajemt cieti, apcietināt; II. v. n. (nicht loslassen) turēt rokā, nelaist vaļā; im Gedächtnis paturēt prātā; III. v. refl. sich (an etw.) turēties (pie kā) klāt.

fest'igen, v. a. stiprināt. Fest'igkeit, f. 1. ciešums, m.; stiprums, m.; 2. fig. stingrums, m.; (Stand-haftigkeit) pastāvīgums, m. Fest'komitee, m. u. n. svētku komiteja, f.

Fest'land, n. cietzeme, f. fest'lich, I. adj. svētku-, svinīgs; die Stadt hatte ein -es Aussehen, pilsēta izskatījās kā svētkos; II. adv. ar godu, svinīgi; . begehen, pavadīt ar godu, svinēt. Fest'||lichkeit, f. *, pl. -en, 1. svinīgums, m.; (Pracht) krāšņums, m.; 2. (Fest) svētki, m. pl.; gods, m. -lied, n. svētku dziesma, f. festliegen, v. n. (v. liegen) 1. būt cieši klāt; 2. (von Kranken) gulēt gultā, nedrīkstēt od. nevarēt atstāt gultu. Fest'lokāl, n. svētku lokāls, m. fest'machen, v. a. 1. (befestigen) piestiprināt; 2. (schließen) aizdarīt, aiztaisīt; die Tür läßt sich nicht durvis nav aiztaisāmas. Fest'mahl, n. svētku mielasts, m. fest'nāgeln, v. a. pienaglot, fest'nähen, v. a. sašūt, piešūt, aizšūt. fest'nehmen, v. a. (v. nehmen) sajemt

cieti, apcietināt. Fest'nehmung, f. apcietināšana, f.; apcietinājums, m. Fest'ordner, m. svētku kārtībnieks, m. fest'riegeln, v. a. aizbultēt, fest'saugen, v. refl. (v. saugen) sich

piezīsties klāt Fest'schmaus, m. dzīres, f. pl.; svētku

mielasts, m. ^

Fest'schrift, f. svētku raksts, m, festsetzen, I. v. a. (bestimmen) einen Preis noteikt cenu; in einem Vertrage nolikt līgumā; II. v. refl. sich apmesties; nodibināties; hier hat sich ein solcher Gebrauch festgesetzt, šeit nodibinājusies od. ieviesusies tāda paraža. Festsetzung, f. pl. -en, 1. (Bestimmung) noteikšana, f.; noteikums, m.; 2. (Verordnung) pavēle, f.; nolēmums, m.

festsitzen, v. n. (v. sitzen) (von einem

Nagel) būt labi piestiprinātam. Fest'spiel, n. 1. (Spiel) svētku rotaļa, f.;

2. (Vorstellung) svētku izrāde, f. fest'stēhend, adj. (beständig) pastāvīgs;

(unabänderlich) negrozāms, feststellen, v. a. 1. (festsetzen) noteikt, nolikt; 2. (konstatieren) konstatēt, aprādīt.

Feststellung, f. 1. (Festsetzung) noteikšana, f.; 2. (Konstatierung) konstatēšana, f. Fest'tag, m. svētku diena, f. festtäglich, adj. svētku dienas-; (feierlich) svinīgs. Fest'ung, f. pl. -en, cietoksnis, m. Fest'ungsgraben, m.

cietokšņa grāvis, m. Fest'zug, m. svētku gājiens, m. Fett, n. -es, tauki, m. pl.; in « schmoren, taukšēt; sutināt; » ansetzen, pie-jemties treknumā, fett, adj. tauks, trekns; (wohlbeleibt) tukls; - werden, piejemties treknumā.

Fett'ablägerung, f. tauku sakrāšanās, f. fet'ten, v. a. ietaukot, fet'tig, adj. taukains.

Fettigkeit, f. taukainums, m.; tau-! kums, m.; treknums, m.; - des Leibes, tuklums, m. Fett'I|klumpen, m. tauku gabals, m. (fetter Mensch) tauku klucis, m. -kraut, n. krējuma zāles, pl. fettleibig, adj. tukls. Fettleibigkeit, f. tuklums, m. Fetz'en, m. -s, pl. lupata, f.; dem. lupatiņa, f.; (Lumpen) skranda, f.; in ~ gehen, iet skrandās, feucht, adj. mitrs, valgans, drēgns; mit

-en Augen, ar asarām acīs. feuchten, v. a. saslapināt, apslapināt; veldzēt.

Feuchten, n. -s, saslapināšana, f.; ap-

slapināšana, f. Feuchtig||keit, f. pl. -en, miklums, m.; drēgnums, m.; valganums, m.; -keitsgräd, m. mikluma grads, m. Feu'er, n. -s, pl. 1. uguns, f.; dem. uguntiņa, f.; (verächtl.) uguntele, f.; wo ist das kur deg? in jenem Hause ist » ausgebrochen, tai namā izcēlies ugunsgrēks. Feu'er [anbēter, m. uguns pielūdzējs, m. Feu'er||assekuranz, f. uguns apdrošināšana, f.

feu'erbeständig, adj. stiprs (uguns ziņā), ugunī pastāvošs; (unverbrennlich) nesadedzināms. Feu'er||beständigkeit, f. stiprums, m. (attiecoties uz uguni); (Unverbrennlich-

keit) nesadedzināmība, f. -bestattung, f. līķu sadedzināšana, f. -blūme, f. lauku magone, f. -bock, m. (pavarda) trijkājis, m. -eifer, m. dedzīga rosība.

feu'erfar||ben od. -big, adj. sarkans kā uguns, uguns krāsā.

Feu'erfaß, n. ugunsdzēsēju kubls, m.

feuerfest, adj. nedegams, nesadedzināms.

Feu'er||festigkeit, f. nesadedzināmība, f. -flamme, f. liesma, f.; uguns liesma, f. -gefahr, f. uguns briesmas, f. pl.; hier ist keine -gefahr, še nav no uguns ko bīties.

feu'ergefährlich, adj. viegli aizdedzināms; viegli degošs.

Feu'erIIgeist, m. dedzīgs gars. -gerät, n. ugunsdzēsēju rīki, m. pl. -glocke, f. uguns zvans, m. -glūt, f. uguns kvēle, f. -hāken, m. uguns ķeksis, f. -māl, n. deguma zīme, f. -meer, n. uguns jūra, f.

feu'era, I. v. a. 1. einen Ofen kurināt krāsni; 2. Holz dedzināt malku; II. v. n. šaut; mit Kanonen šaut ar lielgabaliem.

feu'erröt, adj. sarkans kā uguns, uguns sarkanumā.

Feu'ersäule, f. uguns stabs, m.

Feu'ersbrunst, f. pl. -brūnste, ugunsgrēks, m.; uguns, f.

Feu'er|; Schäden, m. 1. (Schadenfeuer) ugunsgrēks, m.; (Versicherung gegen ~) apdrošināšana pret uguni; 2. (Verlust) zaudējums ugunsgrēkā.

Feu'ersgefahr, f. uguns briesmas, f. pl.

Feu'er||spritze, f. šļūtene, f. -stein, m. krams, m. -stelle, f. pavards, m.

Feu'er|| Versicherung, f. apdrošināšana pret uguni. -Versicherungsgesellschaft, f. uguns apdrošināšanas biedrība, f. -wehr, f. ugunsdzēsēju komanda, f.; die freiwillige brīvprātīgie ugunsdzēsēji. -wehrmann, m. (pl. -leute) ugunsdzēsējs, m.

Feuerwerk, n. uguņo jums, m.; uguņošana, f.

Feuerzeug, n. šķiltavas, f. pl.

Feuilleton [följeton], n. -s, pl. -s, feļetons, m.

feu'rig, adj. uguns-, ugunīgs; -e Substanzen, uguns vielas, f. pl.; (glühend) dedzīgs; (leidenschaftlich) kaislīgs; (lebhaft) dzīvs.

Fias'ko, n. neveiksme, f.; » machen, izkrist cauri.

Fī'bel, f. pl. -n, ābece, f.

Fī'ber, f. pl. -n, (muskuļu) šķiedra, f.

ficht v. fechten.202

Fich'te, f. pl. -n, priede, f.; dem. prie-

dlte, f. fich'ten, adj. priedes-. Fich'ten]|härz, n. priežu sveķi, m. pl. -holz, (Brennholz) priežu malka, f.; (Nutzholz) priedes koks, m.; (Wald) priedulājs, m. fidēl', adj. jautrs.

Fie'ber, n. -s, pl. drudzis, m.; gelbes

«, dzeltānais drudzis, fie'berārtig, adj. drudzim līdzīgs. Fie'ber ||hitze, f. drudža karstums, m.

-kälte, f. drudža aukstums, m. fie'ber]|krank, adj. ar drudzi saslimis.

-lös, adj. bez drudža-. Fie'bermittel, n. drudža zāles, f. pl. fie'bern, v. n. 1. sirgt ar drudzi; er fiebert, viņam drudzis; 2. (irre reden) murgot.

Fie'del, f. pl. vijole, f.; (verächtl.) pijole, f.

fie'deln, v. n. (slikti) spēlēt vijoli, fiel v. fallen.

Figur', f. pl.- -en, (Gestalt) figūra, f.; tēls, m.; izskats, m.; (Körperwuchsj augums, m. Fili'äle, f. «., pl. -n, (veikala) nodaļa, f.; nozare, f.

Filigrān', n. -(e)s, filigrāns, m. (restains pinums no zelta vai sudraba stieples).

Filter, m. kastuve, f. filtrie'ren, v. a. filtrēt, nokāst. Filz, m. -es, pl. -e, 1. tūba, f.; voiloks, m.; 2. fam. (Knauser) sīkstulis, m.; skopulis, m. fil'zig, adj. 1. tūbai līdzīgs; 2. (verfilzt) savēlies; 3. fam. (knauserig) skops, sīksts. Fil'zigkeit, f. sīkstulība, f. Fim'mel, m. -s, pl. pasakņi, m. pl. Finā'le, n. -s, pl. -s, fināls, m. (beigu gabals operas cēlienā, lielāka mūzikas gabala beigas). Finan'zen, f. pl. finances, f. pl. find'bār, adj. atrodams. Fin'del||haus, n. atradeņu nams, m. -kind-

n. atradenis, m. fin'den, I. v. a. (fin'de; fand; gefun'-den) atrast; uziet; (aufsuchen) uzmeklēt; satikt, ich finde kein Vergnügen daran, tur man maz prieka; ich fand ihn nicht zu Hause, es viņu nesastapu mājās; II. v. refl. sich », atrasties; es - sich Leute, ir ļaudis; (sich antreffen) satikties, sastapties; (sich ergeben) izrādīties; fig. das wird sich to varēs iekārtot; gan redzēsim.

Fin'der, m. -s, pl. atradējs, m. -in, f. pl. -nen, atradēja, f. -lohn, m. atradēja alga, f. fin'dig, adj. atradīgs, attapīgs. Fin'digkeit, f. attapība, f.; attapīgums, m.

Find'ling, m. -s, pl. -e, atradenis, m. Fines'se, f. pl. -n, finese, f.; smalkums, m. fing v. fangen.

Fin'ger, m. -s, pl. «., pirksts, m.; dem. pirkstiņš, m.; der kleine », mazais pirkstiņš, nogals, m.; einen - lang, breit, dick, pirksta gaŗumā, platumā, resnumā; keinen » breit, ne pirksta platumā, ne pa pirksta platumu; Gottes, Dieva pirksts; um den kleinen - wickeln, viņu var aptīt ap pirkstu.

Fing'erarbeit, f. pirkstu darbs, m. -beu-

ger, m. (Muskel) pirksta liecējs, m. fing'erbreit, adj. pirksta platumā. Fing'erchen, n. -s, pl. pirkstiņš, m. fing'erļ|dick, adj. pirksta resnumā, -fertig, adj. veikls, izmanīgs. Fingerfertigkeit, f. veiklums, m.; izmanība, f. fing'erförmig, adj. pirksta veidā. Fing'er||gelenk, n. pirksta locītava, f. -handschūh, m. pirkstaiņi (cimdi), -hūt, m. 1. uzpirkste, f.; 2. (Pflanze) digi-talis, m.; uzpirkstīte, f. -kraut, (Pflanze) baltvēdere, f. fing'erlang, adj. pirksta

gaŗumā. Fing'erling, m. -s, pl. -e, 1. (Fingerhut) uzpirkste, f.; 2. (Finger am Handschuh) cimda pirksts, m. Fing'erļļnāgel, m. pirksta nags, m. -ring, m. gredzens, m. -zeig, m. aizrādījums, m. -wurm, m. nagēdis. fingie'ren, v. a. sadomāt, izdomāt; fingierter Wert, šķietama vērtība; fingierte Krankheit, liekuļota slimība. Fink(e), m. žubīte, f. Fī'nish, m. u. n. (im Sport das Ende des Wettrennens) finišs, m.; beigas, f. pl. Fin'ne, f. pl. -n, 1. (im Gesicht) pūte, f.; pūtīte, f.; 2. (im Schweinefleische) putraimi, m. pl.; 3. (Flosse) spura, f. Fin'ne, m. -n, pl. -n, soms, m. fin'nig, adj. 1. pütains; 2. (von Schweinen) putraimains, fin'nisch, adj. somu-, somisks; der F-e

Meerbusen, Somijas jūras līcis. Finn'ļļland, n. Somija, f. -länder, m. -s, pl. soms, m. -länderin, f. pl. -nen, somiete, f.

fin'ster, adj. drūms ; es wird metas tumsa; im F-n wandern, staigāt pa tumsu.

Fin'Ster||ling, m. -s, pl. -e, tumsonis, m. -nis, f. tumsa, f.; tumsība, f.; tumšums, m.; äußerste «, galīga tumsība.

Fin'te, f. pl. -n, 1. (beim Fechten) finte, f. (viltus cirtiens); 2. fig. (Verstellung) izlikšanās, f.

Fir'lefanz, m. -es, pl. -e, (Geck) auša, com.

firm, adj. (fest, sicher) ciets, stiprs; (geübt) ievingrinājies.

Fir'ma, f. pl. -men, firma, f.; tirdzniecības nams, m.

Firmament', n. -(e)s, pl. -e, firmaments, m.; debesu izplatījums, m.

fir'meln, v. a. firmelēt (pie katoļiem), bērnus svaidīt ar eļļu, lai stiprinātu iedoto (ticību), iesvētīt.

Firmling, m. iesvētāmais bērns.

Firn, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Gletscherschnee) firns, m.ļ šļūdoņu sniegs, m.; 2. kalna virsotne, kas ar mūžīgu sniegu apklāta.

Fir'nis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, pernica, f. -farbe, f. pernicas krāsa, f.

firnissen, v. a. pārvilkt ar pernicu.

First, m. -(e)s, pl. -e, od. f. pl. -en, 1. (Gipfel) (kalna) virsotne, f.; 2. (am Dache) čukurs, m.

First'balken, m. čukura baļķis, m.

Fisch, m. -es, pl. -e, zivs, f.; dem. zivtiņa, f.; der fliegende s spārnotā zivs; -e fangen, zvejot; fig. er ist so gesund wie ein » im Wasser, viņš ir vesels kā rutks; fig. er ist weder Fleisch noch viņš nav ne šis, ne tas.

Fischadler, m. ķirlis, m.

fisch'ähnlich, adj. zivij līdzīgs.

Fisch'||behälter, m. igvāts, m. -bein, n. fišbeins, m. (valzivs bārdas sari).

fisch'en, v. a. zvejot; fig. im Trüben zvejot duļķainā ūdenī.

Fisch'en, n. -s, zvejošana, f.

Fisch'er, m. -s, pl. zvejnieks, m. -barke, f. od. -boot, n. zvejnieku laiva, f. -dorf, n. zvejnieku sādža, f.

Fischerei', f. pl. -en, 1. (das Fischen) zvejošana, f.; zveja, f.; 2. (Gewerbe) zvejniecība, f.

Fisch'er||garn, n. tīkls, m. -gerät, n. zvejas rīki, m. pl. -hütte, f. zvejnieka būdiņa, f. -in, f. pl. -nen, zvejniece, f. -netz, n. tīkls, m. -smann, m. zvejnieks.

fisch'reich, adj. pilns zivju, zivīm bagāts.

Fisch'||reiher, m. zivju gārnis, m. -reuse, f.; murds, m.; venteris, m. -rögen, m. (zivju) ikri, m. pl. -schuppe, f. zvīņa, f.; (größere) brauņa, f.

Fist'el, f. pl. -n, 1. (Geschwür) fistula, f. (augonis); 2. (Stimme) falsets, m. (augsta balss, galvas balss); durch die • singen, dziedāt falsetā.

Fit'tich, m. -s, pl. -e, 1. (Flügel) spārns, m.; 2. fig. (Schutz) paspārne, f.; patvērums, m.

Fitz'e, f. pl. -n, šķipsna, f.

Fitz'elband, n. (šaura) lentīte (nātna).

fix, I. adj. 1. (fest) ciešs, noteikts; -es Gehalt, noteikta alga; 2. (flink) mudīgs, žigls, (geschickt) izveicīgs; » und fertig, pilnīgi gatavs; II. adv. veikli, mudīgi; « lesen, lasīt tekoši; -er, mudīgāk!

fix'ieren, v. a. 1. (festsetzen) noteikt, nolikt; 2. (starr ansehen) cieši lūkoties (uz kādu).

Fix'um, n. -s, pl. Fix'a, fiksums, m.; noteikta summa.

Fjord, m. -s, pl. -e, fjords, m. (jūŗas līcis).

Flabbe, f. «., pl. -n, fam. purns, m.; nejauks ģīmis.

flach, adj. 1. (eben, platt) lēzens; (vom Lande) līdzens; (angedrückt) plakans; (vom Wasser) sekls; -er Teller, lēzens šķīvis; ein -es Land, līdzena zeme; die « Hand, delna, f.; fig. das liegt auf der -en Hand, tas skaidri redzams.

Fläche, f. pl. -n, 1. (Seite) plāksne, f.; puse, f.; auch laukums, m.; (Feld) lauks, m.; 2. (Oberfläche) virspuse, f.; (Außenseite) ārpuse, f.; 3. (flacher Teil) plakanums, m.; 4. (Ebene) līdzenums, m.; klajums, m.

Fläch'en||inhalt, m. plāksnes saturs, m. od. plāksnes lielums, m.; izplatījums, m. -maß, n. klajuma mērs, m.; kvadrāta mērs, m. -messung, f. plānimet-rija, f. -räum, m. izplatījuma lielums, m.; izplatījums, m.

Flach'feld, n. klajums, m.; līdzenums, m.

flach'füßig, adj. plakankāju-.

Flach'||heit, f. 1. plakanums, m.; lēzenums, m.; 2. fig. (Seichtheit) seklums, m. -köpf, m. tukšgalvis, m.; plānprātiņš, m. -land, n. līdzena zeme. -län-der, m. -s, pl. līdzenuma apdzīvotājs, m.

Flachs, m. -(s)es, lini, m. pl.; » raufen, plūkt linus; » weichen, mērkt linus; - brechen, mīstīt linus; - bleichen, balināt linus; «. schwingen, kulstīt linus; . hecheln, sukāt linus.

Flachs'bārt, m. gaiša bārda.

Flachs'||bau, m. linkopība, f. -bereiter, m. linu apstrādātājs, m. -bläuel, m. kulstīkla, m. -breche, f. mīstīklas, f. pl.;204

(Brechmaschine) linu mašīna, f. -bre-cher, m. mīstītājs, m. -brecherin, f. pl. -nen, mīstītāja, f. -bündel, n. linu sainis, m. (bunte, f.); kleineres Bündel (Handvoll) gurste, f.

Flachs'ļļfāser, f. linu šķiedra, f. -feld, n. linu lauks, m. -garn, n. linu dzija, -haar, n. gaiši mati. -handel, m. linu tirdzniecība, f. -hēde, f. linu pakulas, f. pl. -werg, m. linu pakulas, f. pl. -wrake, f. linu brāķis, m. -wraker, m. linu brāķētājs, m.

flack'ern, v. n. 1. (vom Feuer) liesmot; 2. (vom Lichte) raustīties, šaudīties.

Flā'den, m. -s, pl. 1. (Kuchen) plācenis, m.j 2. (Kuhmist) pļeka, f.

Flā'der, m. -s, pl. dzīsla, f.; svēdrā, f.

fla'derig, adj. svedrains.

Flagellant', m. -en, pl. -en, flagellants, m. (pērēju sektas pārstāvis).

Flag'ge, f. pl. -n, karogs, m.; die -hissen, uzvilkt karogu. ^

flag'gen, v. a. uzvilkt karogus.

Flak f. (Fliegerabwehrkanone), zenītar-tilerija, f.

Flämm'chen, n. -s, pl. liesmiņa, f.

Flam'me, f. pl. -n, 1. liesma, f. in -n stehen, degt, liesmot; in -n ausbrechen, uzliesmot, in -n setzen, aizdedzināt; in -n aufgehen, sadegt: die ganze Stadt ist in -n aufgegangen, visa pilsēta nodegusi; 2. fig. (die Geliebte) mīļākā.

flam'men, I. v. a. saliesmot, aizdedzināt; II. v. n. 1. liesmot, degt; 2. fig. (blitzen) spīdēt, zibēt; geflammt, liesmains, (vom Holze) svēdrains; 3. fig. (entbrannt sein) būt iekarsušam.

Flanell', m. -s, flanelis, m. (vilnas drāna, mīksta, viegla).

Flaneur [-ör], m. -s, pl. -e, u. -s, staigulis, m.; klejotājs, m.

Flank'e, f. pl. -n, sāni, m. pl.; (bei den Tieren auch) paslēpenes, f. pl.; (im Heere) flangs, f.; dem Feinde in die -fallen od. den Feind in der fassen, uzbrukt ienaidniekam no sāniem.

Fläsch'chen, n. -s, pl. pudelīte, f.

Flasch'e, f. pl. -n, 1. pudele, f.; dem. pudelīte, f.; (für Säuglinge auch) radziņš, m.; (Jagdflasche) blašķe, f.

Flasch'en||hier, n. pudeļu alus, m. -hals, m. pudeļu kakls, m.

Flat'tergeist, m. vēja grābslis, m.

flat'terhaft, I. adj. vējgrābslīgs, (unbeständig) nepastāvīgs; (leichtfertig) viegls, vieglprātīgs; II. adv. kā vēja grābslis.

flat'terig v. flatterhaft.

flat'tern, v. n. 1. (von Schmetterlingen u. Vögeln) lidināties; (von Haaren u. Fahnen) plivināties; 2. fig. (unbeständig sein) būt nepastāvīgam.

flau, adj. vājš, (matt) gurdens; mir wird man metas nelāgi ap sirdi, man top nelabi; (von Getränken) sājš, novadējies; die Geschäfte sind od. gehen ar veikaliem nevedas; der Kurs steht kurss nepastāvīgs.

Flau'heit, f. od. Flau'igkeit, f. *, vājums, m.; (Mattigkeit) gurdenums, m.

Flaum, m. -(e)s, pūkas, f. pl. dūnas, f. pl.

Flaum'II bārt, m. piena bārda, f.; (junger Mensch) pienbārdis, m.

flaum'weich, adj. ļoti mīksts.

Flaus, m. -(s)es, pl. -(s)e, od. Flausch, m. -es, pl. -e, 1. kušķis, m. (matu, vilnas); 2. weicher Wollenstoff f. (bieza vilnas drāna); 3. (Stubengenosse, bei Studenten) flaušs, m. (istabas biedrs).

Flau'se, f. pl. -n, tukša izruna, lieka aizbildināšanās.

Flau'senmacher, m. blēņu stāstītājs, m.; melkulis, m.

Flech'se, f. pl. -n, dzīsla, m. (muskuļa gals).

Flecht'band, n. pinamā lente; mataukla, f.

Flech'te, f. pl. -n, 1. (Geflochtenes) pinums, m.; pīne, f.; (vom Haar) bize, f.; dem. bizīte, f.; 2. (Hautkrankheit) ēde, f.; 3. (Pflanze) sūna, f.; sūnu parazīti, m. pl.

flech'ten, v. a. (flech'te, flichtst, flicht; flocht; geflochten) 1. pīt; vīt; einen Korb pīt grozu; einen Kranz vīt vainagu; die Haare in einen Zopf sapīt matus bizē; Blumen (in etw.) iepīt puķes (kur); 2. fig. (jemn-) aufs Rad stiept (kādu) uz rata; einen Bund (mit jemm.) noslēgt savienību (ar kādu).

Flech'ten, n. -s, pīšana, f.; vīšana, f.

Flecht'||weide, f. kārkls, m. -werk, n. pinums, m. -zäun, m. pīts žogs.

Fleck, m. -s, pl. -e, 1. (Stelle) vieta, f.; gabals, m.; geht nicht vom »! nekustieties no vietas! fig. er hat das Herz auf dem rechten viņam sirds īstā vietā; fig. er hat das Maul auf dem rechten viņam nekad netrūkst atbildes; 2. (andersfarbige od. schmutzige Stelle) traips, m.; plankums, m.; blauer « (am Körper, von einem Stoße) zilums, m.; (auf etw.) -e machen, aptraipīt (ko); die Sonne hat -en, saulei plankumi.

Fleck'en, m. -s, pl. 1. (Ortschaft) miests, m.; miestiņš, m.; 2. Fleck, traips, m.

ileck'en, I. v. a. 1. aptraipīt, 2. (bunt machen) izraibināt; gefleckt, raibs; II. v. n. notriepties; das öl fleckt, no eļļas rodas traipi.

fleck'enlös, adj. neaptraipīts; (rein) šķīsts; (tadellos) nevainojams.

Fleck'en|lreiniger, m. traipu tīrītājs, m. -reinigung, f. traipu iztīrīšana, m.

Fleck'fieber, n. plankumu karsonis, m.

ileck'ig, adj. 1. (schmutzig) netīrs; ~ werden, notraipīties; 2. (gesprenkelt) lāsains, raibs; (wie ein Luchs) lūsains; (brandfleckig) deglains.

Fleck'II seife, f. traipu ziepes, f. pl. -Wasser, n. traipu ūdens, m.

Flē'der||maus, f.- sikspārnis, m. -wisch, m.; spārniņš, m. (ko noslaucīt putekļus).

Flē'gel, m. -s, pl. 1. (zum Dreschen) sprigulis, m.; 2. fig. (Tölpel) lempis, m.; lācis, m.

flē'gelhaft, adj. lempīgs, (unverschämt) bezkaunīgs.

Flē'geljahre, n. pl. plosoņa gadi, m. pl.; er ist noch in den -en, viņš vēl nav izplosījies.

flē'hen, v. n. lūgties; zu Gott «, karsti pielūgt Dievu; (zu jemm.) um Hilfe sirsnīgi lūgt (kādu) palīgā.

Flē'hen, n. -s, (Bitte) lūgums, m.; (inständige Bitte) lūgšanās, f.

Ilē'hentlich, I. adj. sirsnīgs; II. adv. sirsnīgi, lūgšus.

Fleiperverkehr, m. saīsinājums: Flug-, Eisenbahn-, Personen-Verkehr, gaisa, dzelzceļa, pasažieŗu satiksme.

Fleisch, n. -es, 1. (nicht zum essen bestimmt) miesa, f.; (meist pl.: miesas);

- ansetzen, pieņemties miesās; wildes lieka miesa; fig. weder Fisch noch

- sein, ne cepts, ne vārīts; (biblisch) das' Wort ward *, vārds tapa miesa; (biblisch) Auferstehung des -es, miesas augšāmcelšanās, f.; 2. (zum Essen bestimmt) gaļa, f.; gebratenes cepta gaļa.

Fleisch'abfälle, m. pl. gaļas atkritumi, m. pl.

Fleisch'II aus wuchs, m. liekā gaļa. -bank, f. gaļas pārdotava, f.; skārnis, m. -beil, n. gaļas cirvis, m.

Flei'scher, m. -s, pl. miesnieks, m. -bursche, m. miesnieka māceklis, m.

Flei'scheslust, f. miesas kārība, f.

Fleisch'||esser, m. gaļas ēdējs, m.

Fleisch'||fäser, f. gaļas šķiedra, f. -faß, n. gaļas kubls, m. -fliege, f. gaļas muša, f.

fleischfressend, adj. gaļas ēdējs; die

-en Tiere, gaļas ēdēji kustoņi. Fleisch'||fresser, m. gaļas ēdējs, m. -haut,

f. gaļas plēve, f. flei'schig, adj. 1. gaļas; gaļains; 2. (von

Früchten) mīksts. Fleisch'||kammer, f. gaļas klētiņa, f. fleisch'lich, I. adj. miesas-, miesīgs; II. adv. miesīgi; sich «

vermischen, mies-loties, kopā gulēt. Fleischlichkeit, f. miesas kārība, f. fleischlos, adj. liess, bezmiesas-, bez-gaļas.

Fleisch'IImangel, m. gaļas trukums, m. -markt, m. gaļas tirgus, m. -wērdung, f. pārvēršanās miesā. Fleiß, m. -es, uzcītība, f.; (Emsigkeit)

čaklība, f.; (Eifer) rosība, f. flei'ßig, I. adj. (von Personen) uzcītīgs; (emsig) čakls; (eifrig) rosīgs; II. adv. 1. ar uzcītību; (emsig) čakli; 2. (oft) bieži; die Kirche besuchen, iet bieži baznīcā; » spazieren gehen, bieži pastaigāties, flen'nen, v. n. fam. (nejauki) raudāt, flet'schen, v. a. die Zähne atņirgt zobus.

Flettner, m. mašīnu būvētājs, m. flicht v. flechten.

Flick, n. -s, pl. -er, od. m. -es, pl. -e, ielāps, m. -arbeit, f. lāpīšanas darbs, m.; salāpījums, m.; fig. (liter. Flickwerk) savārstījums, m. flick'en, v. a. lāpīt, izlabot; fig. (jemm.) etw. am Zeuge dabūt od. jemt (kādu) uz nagiem od. aiz naga. Flick'en, m. -s, pl. ielāps, m. Flick'en, n. -s, lāpīšana, f.; izlabošana, f.

Flick'er, m. -s, pl. lāpītājs, m.; izlabo-tājs, m.; (Flickschneider) lāpiķis, m. Flickerei', f. pl. -en, lāpīšana, f.; lāpīšanas darbs, m. Flick'erin, f. pl. -nen, lāpītāja, f.; iz-

labotāja, f. Flie'der, m. -s, 1. (Holunder) pliedeŗi m.

pl.; 2. ceriņi, m. pl. Flie'ge, f. •*, pl. -n, 1. muša, f.; dem. mušiņa, f.; spanische spāniešu muša, f. (auch: spāniešu plāksteris, m.); fig. zwei -n mit einer Klappe schlagen, ar vienu šāvienu nošaut divus zaķus; 2. (das Korn am Schießgewehr) grauds, m. flie'gen, v. n. (flie'ge; flog; geflögen) laisties; in die Luft od. Höhe pacelties gaisā; (bei Explosionen) uzsprāgt gaisā; (eilen) steigties; in Stücke sabirt drupās, izputēt drupu206

drupās; ein Lächeln flog über sein Gesicht, viņš pasmaidīja.

Flie'gen||dreck, m. mušu netīrumi, m. pl. -fänger, m. mušu ķērējs, m.

flie'hen, I. v. a. (flie'he; flöh; geflö'hen) bēgt (no kā), (meiden) izvairīties (no kā); fliehe nicht die Welt, neatraujies no pasaules; II. v. n. bēgt, mukt; (entfliehen) izmukt; (sich flüchten) laisties lapās; in eine Festung », atkāpties cietoksnī.

Flie'se, f. pl. -n, radze, f.; pliens, m.; (dünne Steinplatte) akmens plāksne, f.

Fließ, n. -es, pl. -e, strautiņš, m.

fließen, v. n. (flie'ße; floß; geflossen)

1. tecēt; ins Meer *, ietecēt od. iegāzties jurā; 2. (flüssig werden) kust; das Silber fließt noch nicht, sudrabs nav vēl izkusis; 3. fig. (dahin fließen) aiztecēt; 4. (von Geld) ienākt; 5. fig. (sich ergeben) celties; daraus fließt alles Übel, no tā ceļas viss ļaunums.

Flie'ßen, n. -s, tecēšana, f.

flie'ßend, I. adj. tekošs; -es Wasser, tekošs ūdens; fig. -er Stil, tekošs od. veikls stils; II. adv. - reden, runāt tekoši.

Flim'mer, m. -s, pl. «, 1. (schwacher Schein) mirdzums, m.; vājš spīdums;

2. (Flitter) vizuļi, m. pl.

flim'mern, I. v. n. mirdzēt; vizuļot; II. v. imp. es flimmert mir vor den Augen, man dzirkstās gar acīm.

Flim'mern, n. -s, mirdzēšana, f.; vizuļo-šana, f.

flink, adj. u. adv. (rasch) ātrs; (hurtig) mudīgs, žigls.

Flink'heit, f. ātrums, m.; mudīgums, m.

Flin'te, f. pl. n, flinte, f.; bise, f.; mit der erschießen, nošaut ar flinti; fig. die - ins Korn werfen, zaudēt drosmi, atmest iesāktu darbu.

Flin'tenļļkolben, m. flintes vaigs, m. -kūgel, f. lode, f. -lauf, m. stobrs, m.

Flint'glas, n. flintstikls, m. (ar svinu bagāts stikls).

Flit'ter, m. -s, pl. 1. vizuļi, m. pl. 2. fig. (falscher Glanz) lieks spožums, ārējs spožums.

flit'tern, v. n. mirdzēt.

Flit'terļļsand, m. mirdzošās smiltis. -Woche, f. medus mēnesis, m.

Flitz'bögen, m. stops, m. -pfeil, m. bulta, f.; šautra, f.

flocht v. flechten.

Flöck'chen, n. -s, pl. plauciņa, f.; pārsliņa, f.

Flock'e, f. pl. -n, pārsla, f.; der Schnee fiel in großen -n, sniegs nāca lielām pārslām.

flock'ig, adj. plaukains; pārslains; sprogains.

Flock'ļļseide, f. plauku zīds, m. -wolle,

f. plauku vilna, f. flog v. fliegen, flöh v. fliehen.

Flöh, m. -s, pl. Flöhe, blusa, f.; dem. blusiņa, f.; (jemm.) einen ins Ohr setzen, iebaidīt od. darīt nemierīgu (kādu).

Floh'biß, m. blusas kodiens, m. flö'hen, I. v. a. blusot; II. v. refl. sich

blusoties. Flöh'||farbe, f. blusas brūnums, m. Flöh'knöterich, m. sūrenes, f. pl.; blu-

senes, f. pl. Flöh'stich, m. blusas kodiens, m. Flor, m. -s, 1. (Blütezeit) ziedu laiks, m.; ziedi, m. pl.; ziedēšana, f.; 2. fig. (Blüte) ziedēšana, f.; plaukšana, f.; im sein, ziedēt, uzplaukt; 3 (dünner Stoff) flörs, m. Flö'ra, f. 1. (Blumengöttin) Flora, f.; puķu dieve, f.; 2. (Gesamtheit der Pflanzen einer Gegend) flöra, f. (augu visums kādā apvidū), floß v. fließen.

Flöß, n. -es, pl. Flö'ße, plosts, m. Flöß'|lamt, n. plostu valde, f. -bach, m.

plostniecībai derīga upe. flöß'bär, adj. plostojams; plostniecībai derīgs.

Flos'se, f. pl. -n, spura, f. Flö'ße, f. pl. -n, 1. (Flößen) plostošana, f.; 2. (Floß), plosts, m. flö'ßen, v. a. 1. (Holz) plostot od. pludināt kokus; 2. lēni ieliet; fig. iedvest. Flö'||ßen, n. -s, plostošana, f. -ßer, m. -s,

pl. plostnieks, m. FloB'fēder, f. spura, f. Flöß'j|führer, m. plosta vadītājs, m.;

plostnieks, m. Flö'te, f. pl. -n, fleite^ f.; flauta, f.;

stabule, f.; blasen, pust fleiti, flö'ten, pūst flauti, stabulēt, flott, I. adj. 1. (von Schiffen) peldošs; das Schiff ist kuģis peld; wir können dieses Schiff nicht . machen, mēs šo kuģi nevaram dabūt no sēkļa nost; 2. fig. (ungebunden) brašs; II. adv. -marschieren, iet lieliem soļiem; - leben od. ein -es Leben führen, zaļi uzdzīvot.

Flot'te, f. pl. -n, flote, f. (kuģu kopība); die vom Schwarzen Meer, Melnās juras flote.

Flūch, m. -s, pl. Flü'che; 1. (einzelnes Wort) lāsts, m.; lāsti, m. pl.; einen ~ ausstoßen, izteikt lāstus, lādēties; 2. (Verwünschung) nolādējums, m.; auf diesem Hause ruht ein šis nams nolādēts; über dich, esi nolādēts.

flūch'belāden, adj. lāstu apkrauts, nolādēts.

flū'chen, v. n. lādēt, lādēties; (jemm.) nolādēt (kādu); (auf jemn.) », lamāties od. gānīties (par kādu).

Flū'chen, n. -s, lādēšana, f.; lādēšanās, f.

Flucht, f. 1. bēgšana, f.; mukšana, f.; auf der bēgot; auf der • sein, bēgt; 2. (Reihe) rinda; in einer vienā rindā.

flüchten, I. v. a. glābt, izglābt; II. v. refl. sich aizbēgt, aizmukt; (entfliehen) izbēgt, (sich bergen) nobēgt.

flüch'tig, I. adj. 1. (auf der Flucht begriffen) bēgošs; auf -em Fuße sein, bēgt; « werden, aizbēgt; 2. (schnell) ātrs; 3. (rasch verfliegend) izgaistošs; -es Salz, izgaistoša sāls; II. adv. 1. (eilig) ātri, steigšus; 2. fig. (oberflächlich) pavirši; (nachlässig) nolaidīgi; ich habe ihn nur • gesehen, es viņu tikai tā gaŗām ejot esmu redzējis.

Flüchtigkeit, f. pl. -en, 1. (Schnelligkeit) ātrums, m.; paviršība, f.; 2. (von Salzen) izgaisīgums, m.; 3. fig. (Unbeständigkeit) nepastāvīgums, m.; 4. fig. (Leichtsinn) vieglprātība, f.

Flüchtigkeitsfehler, m. paviršības kļūda, f.

Flüchtling, m. -s, pl. -e, bēglis, m.

Fluchtversuch, m. bēgšanas mēģinājums, m.; mēģinājums izbēgt.

flüch'würdig, adj. nolādams.

Flūg, m._-es, pl. Flü'ge; 1. (das Fliegen) laišanās, f.; laidiens, m.; in einem -e, vienā laidā; fig. (in großer Eile) steigšus; einen Vogel im -e schießen, nošaut putnu spārnos.

Flüg'||bahn, f. (von Kugeln) lodes ceļš, m. -biene, f. darba bite, f. -blatt, n. skrejlapa, f.

Flü'gel, m. -s, pl. 1. (von Vögeln) spārns, m.; dem. spārniņš, m.; fig. (Schutz) paspārne, f.; fig. (jemm.) die » beschneiden, atsiet (kādam) pavadu īsāk; 2. (einer Tür, eines Fensters) puse, f.; der rechte - des Heeres, armijas labais spārns.

Flü'gel||gelenk, n. spārna locītava, f. (flīģelis), -kleid, n. bērna svārki, m. pl.; jaunas meičas uzvalks.

Flügeltür, f. divviru durvis, f. pl.

flü'gel||lahm, adj. nespējīgs laisties, -lös,

adj. bezspārnu-. -flüg'ge, adj. (von Vögeln) apspalvojies, spārnos; die kleinen Sperlinge sind schon zvirbulēni jau laižas od. zvir-bulēni jau spārnos. Flūg'ļ|hāfer, m. meža auzas, f. pl. -linle, f. (von Kugeln) lodes ceļš, m. -loch, n. skrejcaurums, m.; skrēja, f. (pie bišu stropa). Flugplatz, m. lidlauks, m. flugs, adv. tūliņ, uz vietas, ātri. Flüg'||sand, m. irstošas od. vaļējas smiltis. -schrift, f. brošūra, f. Flugzeug, n. lidmašīna, f. Fluī'dum, n. -(s), pl. -da, fluids, m.; šķidrums, m. Flunder, f. u. m. plekste, f. Flunk'erer, m. -s, pl. fam. blēņu sa-stāstītājs, m.; balamutis, m.; (Lügner) melkulis, m. flunk'ern, v. n. fam. sastāstīt blēņas,

balamutēties; (lügen) melot. Flūr, f. pl. -en, (Gefilde) lauks, m.;

pļava, f.; (Ebene) klajums, m. Flūr, m. -(e)s, pl. -e, (Gang) koridors, m.; gaitenis, m.; (Hausflur) priekšiņa, f.; priekšnams, m. Fluß, m. -(ss)es, pl. Flüs'se, 1. upe, f.; dem. upīte, f.; 2. (Fließen) tecēšana, f.; Metall in » bringen, kausēt me-tallu; in - kommen, sākt tecēt, kust; in - lassen, tecināt; 3. der weibliche menstruācija, f.; mēnešstarpas, f. pl. Fluß'||anwohner, m. upnieks, m.; upmal-

nieks, m. -arm, m. upes pieteka, f. Flüß'chen, n. -s, pl. upīte, f. Fluß'I)fisch, m. upes zivs, f. fliis'sig, adj. 1. (tropfbar) šķidrs; (fließend) tekošs; (geschmolzen) izkausēts, izkusis; 2. fig. (von Geldern) svabads; er hat jetzt kein -es Geld, viņam ta-tag nav svabadas naudas; sein Kapital - machen, izmainīt vērtspapīrus skaidrā naudā. Flüs'sigkeit, f. pl. -en, 1. (als Zustand) šķidrums, m. 2. (als Körper) šķidrums, m.

Flüste'rer, m. -s, pl. čukstētājs, m. flüst'ern, v. n. čukstēt. Flüst'ern, n. -s, čukstēšana, f. Flut, f. », pl. -en, 1. saplūdums, m.; Ebbe und bēgums un paisums od. atplū-dums un saplūdums; 2. (Überschwemmung) plūdi, m. pl. flū'ten, I. v. n. (in Bewegung sein) viļņot, plūst; (sich drängen) drūzmēties; II. v. imp. es flutet, jūŗa ceļas, paisums nāk.

Flū'ten, n. -s, viļņošana, f.; plūšana, f.208

focht — Forellenfang

focht v. fechten.

Föderation', f. pl. -en, federācija, f.;

valsts savienība, f. föderativ', adj. federātīvs. Foh'len, n. -s, pl. kumeļš, m.; dem.

kumeliņš, m. foh'len, v. n. atnest kumeļu. Föhn, m. -(e)s, pl. -e, dienvidu vējš, m. Föh're, f. pl. -n, priede, f.; dem. prie-dīte, f.

Fo'kus, m. », degpunkts, m. Folge, f. pl. -n, 1. (Folgen) sekošana, f.; (Reihe) rinda, f.; (Fortsetzung) turpinājums, m.; in einer bez pārtraukuma; 2. (Wirkung) sekas, f. pl.; die -n des Krieges, kaŗa sekas; das wird traurige -n haben, tam būs bēdīgas sekas; 3. (Folgezeit) nākamība; in der •>, vēlāk; für die turpmāk; 4. (Gehorsam) paklausīšana, f.; einer Einladung - leisten, ievērot ielūgumu. Fol'geleistung, f. paklausīšana, f.; ievērošana, f.

fol'gen, v. n. 1. (räumlich od. zeitlich) sekot, staigāt pakaļ; (jemm.) auf dem Fuße iet (kādam) uz pēdām pakaļ; die Tage und Nächte - aufeinander, dienas un naktis seko viena otrai; einer Leiche piedalīties bēŗu gājienā; Fortsetzung folgt, turpmāk vēl; 2- fig- (gehorchen) paklausīt, (sich richten) ievērot; dem Rate (jems.) ievērot (kāda) padomu; * Sie mir od. meinem Rate, paklausait manu padomu; (jems.) Beispiel sekot (kāda) priekšzīmei, fol'gend, adj. sekojošs; er las -es, viņš lasīja sekojošo; -es find die Namen, lūk še vārdi; -e Worte, šādi vārdi; der -e Tag, nākošā diena, fol'gender||mäßen od. -weise, adv. šādi,

šādā veidā, fol'gen II lös, adj. bezseku-, veltīgs, -reich, adj. sekām bagāts; (wichtig) svarīgs. Fol'genreihe, f. seku rinda, f.; rinda, f. fol'ge||recht od. -richtig, I. adj. konsekvents, secīgs; (gegründet) dibināts; das -e Denken, loģiskā domāšana; II. adv. konsekventi, pareizi. Fol'gerichtigkeit, f. konsekvence, f.; secība, f.

fol'gern, v. a. secināt (ableiten) atvasināt.

Fol'gerung, f. pl. -en, secinājums, m.;

-en ziehen, secināt. Folgesatz, m. secinājums, m.; slēgums, m

fol'gewidrig, adj. nekonsekvents, nese-cīgs.

Fol'ge||Widrigkeit, f. nekonsekvence, f.; nesecība, f. -zeit, f. nākamība, f.; priekšdienas, f. pl. folg'II lieh, conj. (also) tātad; (demnach) tāpēc, -sam, adj. (gehorsam) paklausīgs.

Folg'samkeit, f. (Gehorsam) paklausī-gums, m.

Foliant', m. -en, pl. -en, foliants, m.;

liela grāmata loksnes formātā. Folklö're, f. », folklora, f.; tautas gara

mantas, f. pl. Fol'ter, f. pl. -n, 1. (Foltergerät) spīdzināmi rīki; 2. (Foltern) spīdzināšana, f.; (jemn.) auf die «. spannen, spīdzināt (kādu), -bank, f. moku sols, m. -er, m. -s, pl. spīdzinātājs, m. -gerät, n. spīdzināms rīks, m. -kammer, f. moku kambaris, m.; spīdzinātava, f. fol'tern, v. a. (jemn.) spīdzināt (kādu). Fond [fon], m. -s, pl. -s, fonds, m.; pamats, m,; (Hintergrund der Bühne) skatuves dibens, m.

Fonds [fon], m. pl. [fonß]) fonds,

m.; pamata kapitāls, m. Fontä'ne, f. pl. -n, strūklaka, f. fop'nen, v. a. (jemn.) piezobot od. izjokot (kādu), āzēt (kādu), forcie'ren [-ßi-], v. a. forsēt, ar varu rīkoties.

For'derer, m. -s, pl. prasītājs, m. För'derer, m. -s, pl. », veicinātājs, m. förderlich, adj. derīgs; (vorteilhaft) sekmīgs, izdevīgs; - sein, palīdzēt, for'dern, v. a. 1. prasīt; (etw. von jemm.) prasīt (ko no kāda); wieviel haben Sie noch von mir zu »? cik Jums no manis vēl nākas? 2. (jemn. vor sich) », aicināt (kādu pie sevis); (jemn.) vor Gericht aicināt (kādu) tiesas priekšā; 3. (jemn. zum Zweikampf) », izaicināt (kādu uz divkauju), for'dern, I. v. a. 1. (beschleunigen) paātrināt; seine Schritte, pasteidzināt soļus; 2. fig. (ermutigen) iedrošināt; (begünstigen) veicināt; II. v. n. veikties» šķirties; die Arbeit fördert nicht, darbs nešķiras od. nesokas. För'dernis, n. -(ss)es, šķiŗīgums, m.; derīgums, m. för'dersam, adj. šķirmīgs; derīgs. For'derung, f. pl. -en, 1. prasījums, m.; prasība, f.; 2. aicinājums, m.; 3. (zum Zweikampf) izaicinājums, m. För'derung, f. pl. -en, 1. veicināšana, f.; veicinājums, m.; 2. (raktuves) izmantošana, f. Forel'le, f. <►, pl. -n, taimiņš, m.; forelle, f.

Forel'lenfang, m. taimiņu zveja, f.Forke — forthin

For'ke, f. pl. -n, dakšas, f. pl.; se-

kumi, m. pl. Form, f. pl. -en, (äußere Gestalt) forma, f.; veids, m. formäl', adj. formāls; -e Bildung, formāla izglītība. Formāt', n. formāts, lieluma veids. Formation, f. «., pl. -en, formācija, f. (1. izveidojums; 2. zemes kārta, kas vienā laikmetā radusies). For'mel, f. pl. n. formula, f. (noteiktā

forma, priekšraksts), formell', adj. formāls, uz formu attiecīgs.

förmlich, adj. 1. formāls; (vollständig) pilnīgs; (wirklich) īsts; aus dem Streit entstand eine -e Schlägerei, no ķildas izcēlās īsta kaušanās; 2. (steif) atturīgs. » Förmlichkeit, f. «, pl. -en, formālitāte, f.

form'los, adj. 1. bezveidīgs; izķēmots, 2. fig. (ungeschliffen) neveikls, nepieklājīgs.

Formlosigkeit, f. 1. formu trūkums, m.; 2. fig. (Ungeschliffenheit) neveik-lums, m.

Formulär', n. -s, pl. -e, formulārs, m.;

paraugs, formulieren, v. a. formulēt, forsch, adj. fam. brašs. Forsch'begier(de), f. pētīšanas kāre, f. for'schen, v. n. pētīt; nach dem Urheber eines Verbrechens meklēt nozieguma vaininieku. For'schen, n. -s, pētīšana, f. For'scher, m. -s, pl. pētītājs, m.; pētnieks, m.

For'schung, f. pl. -en, pētījums, m. Forschungsgebiet, n. pētniecības lauks, m.

Forst', m. -es, pl. -e od. f. pl. -en,

(kopts) mežs, m. Forst'||akademie, f. meža akadēmija, f.

-aufsēher, m. meža uzraugs, m. Forstei', f. pl. -en, 1. mežkunga māja; mežniecība, f.; 2. (Revier) meža iecirknis, m.; 3. (Amt) mežkunga amats, m.

För'ster, m. -s, pl. *, 1. (in Deutschland) mežsargs, m.; 2. (in Lettl.) mežzinis, m.

Forst'II gesetz, n. meža likumi, m. pl.

-haus, n. mežziņa māja, f. Forst'kunde, f. mežkopība, f. Forst'mann, m. (pl. -leute) mežkopis, m. forst'mäßig, adj. meža likumiem piemē-rīgs.

forst'wissenschaftlich, adj. mežu zinātnes-, uz mežu zinātni attiecīgs.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Fort [för], n. -s, pl. -s, cietoksnis, m.;

apcietinājums, m. fort, adv. 1. projām, nost; er ist viņš aizgājis; meine Uhr ist man pulkstenis pagalam; » von hier! projām no šejienes! 2. (weiter) tālāk; (vorwärts) uz priekšu, fortan', adv. 1. (von da an) no šī laika,

no šī brīža; 2. (künftig) turpmāk, fort'bekommen, v. a. (v. bekommen) dabūt nost.

fort'bestēhen, v. n. (v. bestehen) pastāvēt joprojām. Fort'bewēgung, f. kustēšanās od. kustība uz priekšu, fort'bilden, I. v. a. (jemn.) izglītot (kādu) tālāk; II. v. refl. sich izglītoties tālāk, papildināties. Fort'bildung, f. tālākā izglītība, papildu izglītība.

fort'blāsen, I. v. a. (v. blasen) nopūst, aizpūst (projām); II. v. n. pūst joprojām.

fortbleiben, v. n. (v. bleiben) neatnākt,

nerādīties. Fortbleiben, n. neatnākšana, f. fortbringen, v. a. (v. bringen) aiznest

projām; (wegführen) aizvest. Fortdauer, f. pastāvēšana, f.; turpināšanās, f.,

fortdauern, v. n. pastāvēt joprojām, turpināties; fortdauernd, pastāvīgs, fortdürfen, v. n. , (v. dürfen) drīkstēt aiziet; er darf nicht fort, viņš nedrīkst aiziet, for'te, adv. stipri.

fortfahren, I. v. a. (v. fahren) aizvest (projām); II. v. n. 1. aizbraukt; 2. fig. turpināt; er fährt fort zu schreiben, viņš raksta joprojām. Fortfall, m. (Abschaffung) atmešana, f.;

(Aufhören) beigšanās, f. fortfallen, v. n. (v. fallen) (aufhören) beigties (fehlen) iztrūkt; (nicht stattfinden) nebūt, fort'fēgen, v. a. noslaucīt, fortfliegen, v. n. (v. fliegen) aizlaisties. Fortgang, m. 1. (Weggang) aiziešana, f.; 2. fig. (Fortdauer) pastāvēšana, f.; turpināšanās, f. fort'gēhen, v. n. (v. gehen) 1. (weggehen) aiziet; 2. (weiter gehen) iet tālāk.

forthelfen, I. v. n. (v. helfen) (jemm.) palīdzēt (kādam) tikt uz priekšu; fig. pabalstīt (kādu); II. v. refl. sich -, kulties uz priekšu, forthin', adj. turpmāk, joprojām; (von jetzt an) no šī brīža sākot.

fortkommen, v. n. (v. kommen) 1. tikt

uz priekšu; 2. nozust, fort'können, v. n. (v. können) varēt tikt projām.

fort'laufen, v. n. (v. laufen) aizskriet

projām; (entwischen) izmukt, fortlaufend, adj. tekošs, nepārtraukts, fort'müssen, v. n. (v. müssen) wir müssen fort, mums jāiet projām, fortpflanzen, I. v. a. pārstādīt; (mehren) vairot; II. v. refl. sich (von Pflanzen u. Tieren) vairoties, vaisloties; (von Sagen, Krankheiten) pāriet; (vom Schall, vom Licht) izplatīties. Fortpflanzung, f. vairošanās, f.; pāriešana, f. (v. Zeitwort), forträumen, v. a. nokopt, novākt, fortreisen, v. n. aizceļot, fortreißen, v. a. (v. reißen) noraut, fortreiten, v. n. (v. reiten) aizjāt projām.

fortschreiten, v. n. (v. schreiten) iet uz priekšu, iet tālāk; -de Bewegung, kustība uz priekšu, fortsein, v. aux. (v. sein) būt projām, nebūt klāt; (von Sachen) būt nozudušam; das Buch ist fort, grāmata nozudusi.

fortsetzen, v. a. turpināt. Fortsetzung, f. •», pl. -en, turpinājums,

m.; folgt, turpinājums sekos, fortwähren, v. a. pastāvēt joprojām, turpināties.

fort'während, I. adj. (beständig) pastāvīgs, (ununterbrochen) nepārtraukts; II. adv. vienmēr, arvien, pastāvīgi, fossil', adj. fosils, pārakmeņojies. Fourā'ge [furāje], f. furāža, f.; elpe,

f. (zirgu barība). Fracht, f. pl. -en, krava, f. frachten, v. a. kraut. Fracht ļļfuhrmann, m. vezumnieks, m. -gut, n. krava, lēnvedums, m. -preis, m. sūtīšanas cena, f. -zettel, m. kravas zīme, f. Frack, m. -s, pl. -s, od. Fräck'e, fraka, f.

Frā'ge, f. pl. -n, 1. jautājums, m., vaicājums; das ist nur eine » der Zeit, tas ir tikai laika jautājums; eine • aufwerfen, iekustināt jautājumu, frā'gen, I. v. a. jautāt; (jemn.) nach etw. vaicāt (kādam par ko); II. v. refl. sich das fragt sich noch, par to vēl var šaubīties. Frā'gen, n. -s, durch jautājot, taujājot.

frā'gend, adv. jautājuma veidā; (jemn.) - ansehen, lūkoties (uz kādu) neziņā.

Frā'ger, m. -s, pl. jautātājs, m.; vaicātājs, m.

Frā'geļļsteller, m. -s, pl. jautātājs, m.

-weise, f. jautāšanas veids, m. Frā'gezeichen, n. jautātājs, m.; jautājuma zīme, f. frāg'lich, adj. 1. šaubīgs, apšaubāms;

2. (betreffend) attiecīgs. Fragment', n. -(e)s, pl. -e, fragments, m.;

nepabeigts darbs, m. fräg'würdig, adj. šaubīgs, apšaubāms;

(unsicher) nedrošs, skaidri nezināms. Fraktion', f. pl. -en, frakcija, f. (politiskas partijas nodaļa), frank, I. adj. brīvs; II. adv. brīvi; - und

frei, vaļsirdīgi, frank'o, adv. (von Briefen u. Waren, für deren Beförderung der Empfänger nicht zu zahlen hat)

brī*i, par sūtījumu samaksāts. Frank||reich, n. -s, Francija, f. Fran'se, f. bārksts, f. Franz'brot, n. veģis.

Franzö'se, m. -n, pl. -n, francūzis, m.;

franči, m. pl. Franzö'sin, f. pl. -nen, franciete, f.;

francūziete, f. franzö'sisch, adj. franču-, Francijas-; das F-e od. die -e Sprache, franču valoda, f.

frappant', adj. frapants, pārsteidzošs. Frä'se, f. pl. -n, frēze, f.; mašīna ēvelēšanai, fräß v. fressen.

Fräß, m. -es, 1. (Futter) barība, f.; 2. (Knochenfraß) ēdējs, m.; kaulu puve, f.

Fratz'e, f. pl. -n, 1. saviebts ģīmis,

m.; 2. purns, m. Frau, f. pl. -en, 1. sieviete, f.; (Gattin) sieva, f.; laulātā draudzene; eine alte vecene, f.; eine » haben, precējies; 2. (als Titel) kundze, f. (abgekürzt: kdze). Frau'chen, n. -s, pl. fam. sieviņa: f. Frauen||arzt, m. sieviešu ārsts, m. -asyl, n. sieviešu patversme, f. -bewēgung, f. sieviešu kustība, f. frau'enhaft, adj. sievišķīgs. Frau'enmantel, m. (Blume) rasene, f.;

rasas podiņš, m. Frau'enspersön, f. bāba, f. Frau'en II stand, m. sievu kārta, f. -Stift, n. sieviešu patversme, f. -zimmer, n. 1. sieviešu istaba, f.; 2. fam. sieviete, f.

Fräulein, n. -s, pl. jaunkundze, f. (abgekürzt: jkdze). frech, I. adj. nekaunīgs; II. adv. bezkaunīgi.Frechheit — Fresse

Frech'heit, f. pl. -en, nekaunīgums, m.; bezkaunība, f., sollte er wirklich die - gehabt haben? vai viņš patiesi varētu būt bijis tik bezkaunīgs? frei, adj. brīvs; -er Wille, brīva griba; er hat überall -en Zutritt, viņam visur durvis vaļā; ein etwas -es Leben führen, dzīvot drusku palaidnīgi; ich werde so - sein, es iedrošināšos; ich bin so Sie zu bitten, iedrošinos jūs lūgt.

Frei'beuter, m. -s, pl. laupītajs, m. Frei'bürger, m. brīvpilsonis, m. Frei'denker, m. brīvdomātājs, m. Freidenkerei, f. brīvdomība, f. Freie, f. auf die - gehen, iet precībās, frei'en, I. v. a. precēt, apjemt sievu; II. v. n. um ein Mädchen bildināt jaunavu. Frei'en, n. -s, precēšana, f. Freier, m. -s, pl. precētājs, m.; prec-nieks, m.; auf -s Füßen gehen, aut kājas uz precībām. Freierei, f. pl. -en, precības, f. pl. Frei'ersmann, m. precnieks, m. Frei|| exemplär, n. brīveksemplārs, m. -frau, f. brīvkundze, f. -fräulein, n. baronese, f. frei'gēben, v. a. (v. geben) 1. atlaist brīvā; 2. den Handel ļaut tirgoties.

frei'gēbig, adj. devīgs.

Frei'gēbigkeit, f. pl. -en, devība, f.;

devīgums, m. frei'geboren, adj. brīvs dzimis. Frei'gēbung, f. brīvlaišana, f. Frei'geist, m. brīvdomātājs, m. Freigeisterei', f. brīvdomība, f. frei'gelassen, adj. atlaists brīvā. Frei'||gepäck, n. bezmaksas bagāža, f. Freihäfen, m. brīvosta, f. frei'halten, v. a. (v. halten) (jemn.)

maksāt (par kādu). Frei'handel, m. brīvtirdzniecība, f. Freihändler, m. brīvtirgotājs, m. Frei'heit, f. pl. -en, brīvība, f.; (Unabhängigkeit) neatkarība, f.; sich die ~ nehmen, sev atļaut, iedrošināties. Frei'heits||bestrebung, f. brīvības centieni, m. pl. -drang, m. brīvības slāpes, f. pl. -kämpf, m. brīvības cīņa, f. -krieg, m. brīvības kaŗš, m. Frei'herr, m. brīvkungs, m.; barons, m. Frei'hof, m. brīvmuiža, f. Frei'karte, f. brīvkarte, f. Freilassung, f. », pl. -en, brīvlaišana, f. Frei'lauf, m. brīvrats, m. frei'lēgen, v. a. notīrīt, norakt, freilich, adv. 1. (sicherlich) bez šaubām; 2. (zwar) kā tad, zināms, gan.

frei'machen, I. v. a. atbrīvot; II. v. refl.

sich atbrīvoties. Frei'markt, m. brīvtirgus. Freimaurer, m. brīvmūrnieks, m. Freimaurerei', f. brīvmūrniecība, f. Frei'mūt, m. vaļsirdība, f. freimütig, adj. vaļsirdīgs. Frei||mütigkeit, f. vaļsirdība, f. -paß, m. brīvpase, f. -schlucker, m. liekēdis, m. -schüler, m. brīvskolnieks, m. Frei'sinn, m. brīvprātība, f. freisinnig, adj. liberāls, freisprechen, v. a. (v. sprechen) attaisnot.

Frei'II sprechung, f. «-, pl. -en, attaisnošana, f.; attaisnojums, m. (v. Zeitwort). -statt, m. brīvvalsts, f.; republika, f. Frei'stadt, f. brīvpilseta, f. frei'stēhen, v. n. (v. stehen) būt atļautam; es steht Ihnen frei, zu; bleiben oder zu gehen, Jūs varat iet vai palikt.

frei||stähend, adj. savrupīgs, atšķirts. Freistelle, f. (in Schulen) brīvvieta, f. freistellen, v. a. (jenim. etw.) atļaut

(kādam ko) izredzēt. Frei'treppe, f. lievenes, f. pl. freiwillig od. freiwillig, adj. brīvprātīgs.

Freiwillige(r), m. savvaļnieks, m. Freiwilligen II dienst, m. savvaļnieku dienests, m. -exämen, n. savvaļnieku eksāmens, m. Freiwilligkeit, f. labprātība, f.; labprātī-gums, m.

fremd, adj. 1. svešs; eine -e Sprache, sveša valoda; 2. (unbekannt) nepazīstams, nezināms; ein F-er, svešinieks, m.; das ist mir to es nezinu; 3. (seltsam) savāds, neparasts, svešāds; das kommt mir vor, tas man izliekas svešāds; 4. piejemts; unter -em Namen, ar piejemtu vārdu, fremd'ārtig, adj. neparasts, svešāds. Fremd'ārtigkeit, f. savādīgums, m.; sve-

šādīgums, m. Frem'de, f. svešums, m.; svešatne, f.j

in der «-, svešumā. Frem'den||büch, n. svešinieku grāmata, -f. -führer, m. svešinieku vedējs, m. -liste, svešinieku saraksts, m. Frem'denzimmer, n. viesu istaba, f. Fremd'heit, f. svešums, m. fremdländisch, adj. svešzemes-, ārzemju. Fremd'||ling, m. -s, pl. -e, svešnieks, m. -wort, n. svešvārds, m. -Wörterbüch, n. svešvārdu vārdnīca, f. Fres'se, f. pl. -n, fam. mūlis, m.; purns, m.

14*212

fres'sen, I. v. a. (fres'se, fris'sest, frißt; friß; gefres'sen) ēst, rīt; fig. seinen Kummer in sich norīt savas bēdas; II. v. n. um sich izplatīties.

Fres'sen, n. -s, barība, f.; fig. ein gefundenes •», labs ķēriens.

Fres'ser, m. -s, pl. rijējs, m.; nesātis, m.

Fresserei', f. pl. -en, rīšana, f.

freß'gierig, adj. rijīgs, m.

Frett'chen, n. -s, pl. - od. Frettwiesel, n. sermulis, m.

Freu'de, f. pl. -n, prieks, m.; (bibl.) prieca, f.; (Entzücken) līksmība, f.; vor - weinen, raudāt aiz prieka,- mit -n, labprāt.

freu'denarm, adj. bezprieka-.

Freu'den||becher, m. līksmības kauss, m. -bezeugung, f. prieka parādīšana, f. »blick, prieka pilns skats, -bötschaft, f. prieka vēsts, f.

Freu'den||lied, n. prieka dziesma, -mäd-chen, n. mauka, f.; netikle, f. -mahl, n. dzīres, f. pl.

freu'denreich, adj. prieka pilns.

freu'de|| strahlend, adj. prieka pilns, līksms, -trunken, adj. prieka apskurbis.

freu'dig, I. adj. prieka-, priecīgs; ein -er Tag, prieka diena; II. adv. ar prieku priecīgi.

Freu'digkeit, f. prieks, m.; līksmība, f.

freu'en, I. v. a. u. imp. iepriecināt; es freut mich, Sie zu sehen, man prieks, Jūs ieraugot; II. v. refl. sich priecāties, būt priecīgam.

Freund, m. -es, pl. -e, draugs, m.; dem. draudziņš, m.; ein * von mir, kāds no maniem draugiem; fam. sie sind dicke -e, viņi lieli draugi.

Freun'deshand, f. drauga roka, f.

Freun'din, f. pl. -nen, draudzene, f.

freundlich, I. adj. 1. (liebenswürdig) laipns; (wohlwollend) labvēlīgs; das ist sehr von Ihnen, tas no Jums loti laipni; 2. (angenehm) patīkams, jauks; -e Gegend, patīkams apvidus; -es Wetter, jauks laiks; II. adv. laipni; (jemn.) - empfangen, sajemt (kādu) laipni.

Freundlichkeit, f. pl. -en, (Liebenswürdigkeit) laipnība, f.; laipnīgums, m.; (Wohlwollen) labvēlība, f.; labvēlīgums, m.,- er hat mir mancherlei - erwiesen, viņš man dažkārt parādījis laipnu prātu.

Freund'schaft, f. pl. -en, 1. draudzība, f.; (mit jemm.) - schließen, iedraudzēties od. sadraudzēties (ar kādu).

freundschaftlich, I. adj. draudzīgs; II.

adv. draudzīgi, kā draugs. Freund'schafts bände, n. pl. draudzības saites, f. pl. -beweis, m. draudzības pierādījums, m. -bezeigung, f. od. -bezeugung, f. draudzības apliecinājums, m.

Frē'vel, m. -s, pl. 1. grēks, m.; 2

(Vergehen) pārkāpums, m. frē'velhaft, adj. noziedzīgs; (gottlos) bezdievīgs, negants, frē'veln, v. n. tīši noziegties,- gegen die

Gesetze tīši pārkāpt likumu. Frēv'ler, m. -s, pl. (Verbrecher) noziedznieks, m.; (Bösewicht) ļaundaris, m.,- negantnieks, m.; (Gotteslästerer) Dieva zaimotājs, m.; bezdievis, m. Frie'de, m. -ns, od. -n, m. -s, miers, m.; -n schließen, derēt od. noslēgt mieru; den -n stören, traucēt mieru od. celt nemieru; -n haben, turēt mieru; den -n unterzeichnen, bestätigen, parakstīt, apstiprināt mieru. Frie'dens||abschluß, m. miera līgums, m. -bedingung, f. miera nosacījums, m. -böte, m. miera vēstnesis, m. Frie'dens||fest, n. miera svētki, m. pl. -störer, m. miera traucētājs, m.; nemiera cēlējs, m.; (Störenfried) jaucējs, m. -Störung, f. miera traucēšana, f.; miera traucējums, m. friedfertig, adj. saderīgs, saticīgs, (friedliebend) miermīlīgs. Fried'||fertigkeit, f. saderība, f.; miermīlība, f. -hof, m. kapi, m. pl.; kapsēta, f.

friedlich, adj. 1. (friedliebend) miermīlīgs, saderīgs; 2. (ruhig, ungestört) mierīgs, netraucēts. Friedlichkeit, f. 1. (Friedfertigkeit) miermīlība, f.; saderība, f.; 2. (Ruhe) miers, m. friedliebend, adj. miermīlīgs, fried'sam, miermīlīgs, mierīgs, frie'ren, I. v. n. (frie're; fror; gefrö'ren) 1. salt; ich friere, man auksti od. es salstu,- 2. sasalt, aizsalt; der Fluß ist gefroren, upe aizsalusi; II. v. imp. es friert, salst; es friert mich, man auksti.

Frie'ren, n. -s, 1. (Gefühl der Kälte) salšana, f.; 2. (Gefrieren) sasalšana, f. Fries, m. -(s)es, pl. -(s)e, frīze, f. (1. pus-velta vilnas drāna; 2. mūŗa sienas izrotājums, m.; josla, f.). Frie'selfieber, n. od. Frieseln, pl. izsitumu drudzis, m. frisch, I. adj. svaigs, spirgts; ein -er Wind, dzestrs vējš; es ist heute », šodien vēss laiks; -e Luft schöpfen,

ieelpot tīru gaisu; -e Wäsche, tīra od. balta veļa; ein -es Hemd anziehen, uzvilkt baltu kreklu; -er Schnee, jauns sniegs; -es Obst, svaigi augļi; II. adv. nupat kā, nule; - rasiert, nupat kā noskūts; gepflückte Rosen, nule plūktas rozes; . gemolkene Milch, nupat kā slaukts piens. Frisch'e, f. 1. (Kühle) vēsums, m.; 2. (von Farben) svaigums, m.; 3. (Rüstigkeit) spirgtums, m. frischgemah'len, adi. nule malts, frischgesal'zen, adj. nule sālīts. Frisch'ling, m. -s, pl. -e, (junges Wildschwein) meža sivēns, frisch'melkend, adj. -e Kuh, no jauna

slaucama govs. frisch'weg, adv. žigli, nekavēdamies. Frist, f. pl. -en, 1. (Zeit) laiks, m.; laikmets, m.; zu jeder katrā laikā; in Jahresfrist pēc gada; in kürzester-, visdrīzākā laikā; 2. (Termin) termiņš, m.; die » verlängern, paildzināt od. pagarināt termiņu; die - versäumen, nokavēt termiņu, frist'en, v. a. 1. (Zeit geben) dot laiku; (Termin festsetzen) nolikt termiņu; (hinausschieben) atlikt termiņu; 2. das Leben uzturēt dzīvību, pārtikt; kümmerlich sein Leben kā nebūt izkulties cauri. Frist'gesūch, n. lūgums termiņa dēļ. Frist'ung, f. pl. -en, paildzinājums, m. Fristverlängerung, f. termiņa paildzinājums, m.

Frisör, f. pl. -en, frizūra, f.; matu sakārtojums, m. Fritt, m. -(e)s, pl. -e, frits, m. (mazs

svārpstiņš). frivol' [-wöl], adj. frivols, divkosīgs, rupjš.

froh, adj. (erfreut) priecīgs, fröh'lich, adj. jautrs. Fröhlichkeit, f. līksmība, f.; jautrība, f.

frohlock'en, v. n. priecāties, līksmoties. Frohlock'en, n. priecāšanās, f. Frö'sinn, m. jautrs prāts, fro'sinnig, adj. jautrs, priecīgs, fromm, adj. 1. (gottesfürchtig) dievbijīgs; (eine -e Stiftung) labdarīgs dibinājums; 2. (von Tieren) lēns, rāms. Frömmelei', f. svētulība, f. fröm'meln, v. n. svētuļot. from'men, v. n. (jemm.) nākt par labu od. derēt (kādam); (zu etw.) būt derīgam (kam). Fröm'migkeit, f. dievbijība, f. Frömmler, m. -s, pl. svētulis, m. Frön'||acker, m. klaušu zeme, f. -arbeit,

f. klaušu darbs, m. -arbeiter, m. klaušu strādnieks, m. Frön'bauer, m. klaušu zemnieks, m. Frön'dienst, m. klauša, f.; klaušas, f. pl.,

-e tun, izpildīt klaušas. Fro'ne, f. pl. -n, klauša, f.; klaušas, f. pl.

frö'nen, v. n. izpildīt klaušas, frö'nen, v. n. dem Laster padoties netikumiem; seinen Lüsten kalpot miesas kārībām. Frčn'feste, f. cietums, m. Fronleich'nām, m. Kristus miesas sv. vakarēdienā (pie katoļiem). Frön'pferd, n. klaušu zirgs, m. Front, f. pl. -en, fronte, f.; priekšpuse, f.; ierinda, f. Front'wechsel, m. frontes maiņa, f. fror v. frieren.

Frosch, m. -es, pl. Frösch'e, 1. (Tier) varde, f.; naģe, f.; ein junger vardulēns, m.; der - quakt, varde kurkst; 2. (Geschwulst) vardīte, f. (pampums zem mēles); 3. (am Violinbogen) spai-lis, m.

Frosch'biß, m. (hydrocbaris morsus) lēpa (mazā).

Frösch'chen, n. -s, pl. vardīte, f. Frosch'||gequäk, n. varžu kurkstēšana, f. -geschwulst, f. vardīte, f. -laich, m. varžu kurkuļi, m. pl. Frost, m. -es, pl. Fröst'e, sals, m.; salna, f.; vor zittern, trīsēt aiz aukstuma.

Frost'beule, f. apsalums, m. fröst'eln, I. v. a. drebināt; II. v. n. drusku salt; III. v. imp. mich fröstelt, man auksti od. man nāk drebuļi. Fröst'eln, n. -s, drebuļi, m. pl. frost'ig, adj. 1. (für Kälte empfindlich)

salīgs; 2. (eiskalt) salts. Frostigkeit, f. saltums, m. Fröst'ling, m. -s, pl. -e, salējs, m. Frost'wetter, n. salnas laiks, m. Frucht, f. pl. Früchte, 1. auglis, m.; dem. auglītis, m.; die ersten Früchte, pirmie augļi; 2. fig. auglis, m. frucht'bār, adj. auglīgs; fig. ein -es

Jahr, auglīgs gads. Frucht'bärkeit, f. «, auglība, f.; auglīgums, m. -bäum, m. augļu koks, m. fruchtbringend, adj. auglīgs, augļu-. Frücht'chen, n. -s, pl. auglītis, m.;

fam. sauberes nelietis, m. fruch'ten, v. n. atnest augļus, derēt;

nicht », būt neauglīgam. Frucht'|[essig, m. augļu etiķis, m. -garten, m. augļu dārzs, m. -händler, m. augļu tirgotājs, m. -kern, m. augļa kodols, m. -knoten, m. sēklotne, f.214

-korb, m. augļu grozs, m. -körn, n. labības grauds, m. frucht'lös, I. adj. neauglīgs ,• (nutzlos)

nederīgs; II. adv. veltīgi. Frucht'||losigkelt, f. neauglība, f.; vel-tīgums, m. -mangel, m. augļu od. graudu trūkums, m. fruchtreich, adj. augļiem bagāts. Frucht'|I reife, f. augļu gatavība, f. -saft, m. augļu sula, f.; (eingekochte Früchte) augļu ievārījums, m. Frucht'wein, m. augļu vīns, m. frugāl', adj. gausīgs; -es Mahl, vienkārša maltīte.

früh, I adj. agrs; am -en Morgen, no rīta; -es Gemüse, agrēji dārzāji; von -er Jugend, no mazatnes; in -eren Zeiten, senāk; II. adv. agri; heute šorīt agri; celties agri; möglich pēc iespējas agri. Frūh'|ļapfel, m. agrīns ābols, -arbeit, f.

rīta darbs, m. Frii'he, f. rīts, m.; pats rīts; in aller

no paša rīta, rīta agrumā, frii'her v. früh.

Friih'erbse, f. agrīns (agrējs) zirnis. Frūh'Ugebēt, n. rīta lūgšana, f. -gebūrt, f. nelaika radības, f. pl. -jahr, n. pavasaris, m.; ziedonis, m. Friih'ling, m. -s, pl. -e, pavasaris, m.;

ziedonis, m. frühmor'gens, adv. no rīta agri. Früh'öbst, n. agrīnie augļi, m. pl. friih'reif, adj. agri ienācies, agrīns. Früh'reife, f. (von. Früchten) agra ienāk- ļ

šana, f.; fig. attīstība, f. Früh'stück, m. brokasts, f. meist im pl.:

brokastis, azaids, m. früh'stücken, v. n. brokastot. Friih'stunde, f. rīta stunda, f. früh'zeitig, I. adj. 1. (am frühen Morgen geschehend) rīta-; 2. (vor der Zeit reif werdend od. eintretend) agrīns; II. adv. 1. (früh am Morgen) no rīta agri; 2. priekšlaikus. Friih'züg, m. rīta vilciens, m. Fuchs, m. -(s)es, pl. Füch'se, 1. lapsa, f., junger lapsēns, m.; fig. ein schlau er liels gudrinieks; Reinecke Lapsa kūmiņš; 2. (Pferd) sarkanais; 3. fam. krustdēls, m. Füchs'chen, n. -s, pl. lapsiņa, f. Fuchs'eisen, n. lapsu lamatas, f. pl.;

lapsu dzelži, m. pl. fuch'sen, v. a. fam. 1. (ärgern) (jemn.) kaitināt (kādu); 2. (zufällig machen) einen Ball «, izsist nejauši bumbu.

Fuchs'||lalle, f. v. -eisen, -fang, m. lapsas medības, f. pl. -fett, n. lapsu tauki, m. pl.

Fuch'sia, f. pl. -ien, fuksija (istabas

puķe), fuch'sig, adj. sarkans. Füch'sin, f. pl. -nen, lapsu māte, f. Fuchs'jagd, f. lapsu medības, f. pl. fuchs'röt, adj. sarkans kā lapsa. Fuchs'schwänzer, m. -s, pl. fam. lišķis, m.; līdējs, m. Fuchs'stüte, f. sarkana ķēve. fuchs'wild, adj. fam. ļoti nikns, satracināts.

Fuch'tel, f. pl. -n, plats zobens; die - bekommen, dabūt pa mizu; fig. unter der v stehen, būt stingrās rokās, fuch'teln, v. a. pērt, vicināt. Fü'der, n. -s, pl. 1. (Fuhre) ein - Heu, Holz, Steine, vezums siena, malkas, akmeņu; 2. (großes Faß) ein - Wein, vāts vīna.

Füg, m. mit - und Recht, ar pilnu tiesību; pēc tiesas un taisnības. Fū'ge, f. pl. -n, 1. salaidums, m.; dze-

ga, f.; 2. (in der Musik) fūga, f. fü'gen, I. v. a. 1. savienot; 2. fig. (ordnen) kārtot; Gott hat es so gefügt, Dievs tā nolēmis; II. v. refl. sich 1. fig. (sich unterwerfen) padoties, būt ar mieru; sich in Gottes Willen padoties Dieva prātam; 2. fig. (geschehen) notikt; atgadīties; wie es sich gerade fügt, kā taisni gadās, füglich, adv. labi, gan. füg'sam, adj. paklausīgs, padevīgs. Füg'samkeit, f. paklausība, f.; padevība, f.

Fü'gung, f. pl. -en, 1. (Verbindung) salaidums, m.; savienojums, m.; 2. lēmums, m.; -en Gottes, Dieva ceļi; -des Schicksals, likteņa lēmums, fühl'bär, adj. taustāms, manāms, fühlen, I. v. a. just; II. vN refl. sich justies; sich glücklich justies laimīgam; wie fühlt sich der Kranke heute? kā slimniekam šodien klājas? Fühlen, n. -s, jušana, f. Fühler, m. -s, pl. (von Insekten) tausteklis, m.

Fühl'||fäden, m. tausteklis, m. -horn, n.

tausteklis, m. fühl'lös, adj. nejūtīgs, bezjūtu-. Fühllösigkeit, f. nejūtīgums, m. Fühlung, f. sajutums, m.; (Gefühl) jūtas, f.; » nehmen, sazināties; mit dem Feinde » nehmen, palikt ienaidnieka tuvumā; fig. . behalten, palikt saziņā.

fuhr v. fahren.

Fuh're, f. pl. -n, vezums, m.

füh'ren, I. v. a. 1. vest, freq, vadāt; (leiten) vadīt; einen Blinden vadāt aklu; (jemn.) an der Hand «, vest (kādu) aiz rokas; 2. (tragen) sein Handwerkzeug bei sich », nest savus darba rīkus sev līdzi; fig. (etw.) im Munde pastāvīgi rimāt (par ko); 3. fig. (machen) darīt; (ausführen) izpildīt; gegen ein Volk Krieg karot ar kādu tautu; den Beweis pierādīt; Beschwerde iesniegt sūdzību,- ein Protokoll rakstīt protokolu; II. ' v. refl. sich », uzvesties.

Füh'ren, n. -s, vešana, f.; vadīšana, f.

Führer, m. -s, pl. vadonis, m. -schaft, f.; vadonība, f.; 2. (Wegweiser) vedējs, m.; ceļvedis, m.

Führerhauptquartier, n. vadoņa galvenā mītne.

Fuhr'‖lohn, m. vešanas maksa, f. -mann, m. (pl. -leute) (für Frachten) vezumnieks, m.; (für Passagiere) važonis, m.; ormanis, m.

Füh'rung, f. pl. -en, 1. (das Führen) vadāšana, f.; «. eines Blinden, akla cilvēka vadāšana, f.; 2. fig. (Leitung) vadība, f.; (Verwaltung) valde, f.; » eines Geschäfts, veikala vadība, f.; • der Bücher, grāmatu vešana, f.; 3. fig. (Betragen) uzvešanās, f.; izturēšanās, f.

Füh'rungsattest, n. apliecība par uzvešanos, m.

Fuhr'||wägen, m. ore, f.; vezuma rati, m. pl. -weg, m. lielceļš, m. -werk, n. rati, m. pl.; ich habe mein eigenes man pašam savi rati.

Fül'le, f. pilnība, f.; pilnums, m.

fiil'len, I. v. a. 1. pildīt, piepildīt, (stopfen) piebāzt, (schütten) piebērt, (gießen) pieliet; in od. auf Flaschen iepildīt pudeles; 2. (in der Kochkunst) pildīt; II. v. refl. sich pildīties, piepildīties.

Fül'len, n. -s, od. pildīšana, f.

Fül'len, n. -s, pl. kumeļš, m.; dem. kumeliņš, m.

Füll'horn, n. pilnības rags, m.

Fül'lung, f. pl. -en, pildījums, m.

Fundament', n. -es, pl. -e, pamats, m.

Fund'grübe, f. raktuve, f.; fig. vieta, kur var daudz ko atrast.

Fund'||ort, m. 1. atraduma vieta, f.; atradne, f.,- 2. (minerāla) gultne, f. -recht, n. atradēja tiesība, f.

Funerālien, pl. bēres, f. pl.; bēru ceremonijas, f. pl.

fünf, num. pieci, fem. piecas; die F-e, (im Kartensp.) piecacis, m.; piecnieks, m.; aile » Jahre, ik pa pieciem gadiem; komm nach nāc pēc pulksten pieciem.

fünf ||armig, adj. piecžuburu-, pieciem žuburiem, -blätterig, adj. pieclapu-, piecām lapām, pieclapains. Fünfeck, n. -(e)s, pl. -e, piecstūris, m. Fün'fer, m. -s, pl. piecnieks, m. Fünffingerkraut, n. pieclapīte, f. fünffüßig, adj. pieckāju, piecām kājām, fünfhundert, num. pieci simti, fünfjährig, adj. piecgadu-, piecus gadus

vecs, piecgadīgs, fünftausend, num. pieci tūkstoši, fünftens, adv. piektkārt, fünfzigjährig, adj. piecdesmit gadu-; das -e Jubiläum, piecdesmit gadu jubileja. Fünk'chen, n. -s, pl. dzirkstelīte, f.; fig. er hat kein * Verstand, viņam nav prāta tikdaudz kā melns aiz naga. Funk'e(n), m. -n(s), pl. -n, dzirkstele, f.; -n sprühen, dzirkstīt; fig. es ist kein -(n) (von) Hoffnung mehr vorhanden, nav vairs it nekādu cerību, funkeln, v. n. spulgot. Funk'eln, n. -s, spulgošana, f. funk'elnāgelneu, adj. pavisam jauns, für, I. prp. (mit dem Akkusativ) 1. (an Stelle) par; « das Vaterland sterben, mirt par tēviju; ein «. allemal, reiz par visām reizēm; « diesen Preis, par šo cenu; gut finden, atzīt par labu; ich stehe « ihn, es galvoju par viņu; 2. (zum Nutzen) (der bloße Dativ zu gebrauchen) besorge das mich, pagādā to man; II. adv. . und vienmēr, joprojām, für'baß, adv. tālāk, uz priekšu,- » gehen,

iet savu ceļu. Für'bitte, f. 1. (Fürsprache) aizruna, f.; (bei jemm.) * einlegen, iebilst; 2. aizlūgums, m. Für'bitter, m. aizlūdzējs, m. -in, f.

pl. -nen, aizlūdzēja, f. Fur'che, f. «, pl. -n, 1. vaga, f.; -n ziehen, dzīt vagas; 2. fig. (Runzel) krunka, f.; dem. krunciņa, f.; das Alter hat -n auf seine Stirn gezogen, vecums viņam sakrunkojis pieri, fur'chen, v. a. 1. dzīt vagas, vagot; 2.

fig. (runzeln) sakrunkot. Furcht, f. (Angst) bailes, f. pl.; (Befürchtung) bažas, f. pl.; . vor Gespenstern, bailes no spokiem; die •» Gottes, Dieva bijāšana, f.; (jemn.) in » setzen od. (jemm.) einjagen, sabaidīt (kādu); . erfüllt mich, bailes mani pārjem; • haben, baidīties, bīties.

furcht'bār, adj. 1. (sehr zu fürchten) bīstams, briesmīgs; 2. (gewaltig) varens. Furcht'bārkeit, f. bīstamība, f.; bries-

mīgums, m. fürch'ten, I. v. a. bīties, baidīties, baiļoties; (besorgt sein) bažīties; Gott bīties Dievu; ein gefürchteter Gegner, bīstams pretinieks; ich fürchte, entdeckt zu werden, man bailes, ka mani uzies; II. v. refl. sich (vor etw.) », bīties (no kā), fürchterlich v. furchtbar, furchtlos, I. adj. bezbaiļu-, drošs; (unerschrocken) neiztrūcināms; II. adv. bez bailēm, droši. Furchtlosigkeit, f. bezbailība, f.; bez-bailīgums, m.; (Unerschrockenheit) ne-iztrūcināmība, f. furchtsam, adj. (ängstlich) bailīgs, (bes. von Tieren) tramīgs; (schüchtern) bikls.

Furchtsamkeit, f. bailība, f.; bailīgums, m.

für'der od. -hin, adv. tālāk; (fortan) turpmāk.

füreinander, adv. viens par otru, vieni

par otriem od. citi par citiem, fürlieb', adv. (mit etw.) » nehmen, jemt

(ko) par labu, pietikt (ar ko). Furö're, n. -(s), machen, sacelt furoru,

visus sajūsmināt. Für||'sorge, f. aizgādība, f. -spräche, f. aizruna, f. -Sprecher, m. aizrunātājs, m.; (Gönner) labvēlis, m. Fürst, m. -en, pl. -en, kņazs, m.; regierender valdnieks, m. fürstlich, adj. valdnieka-, kņaza-; Seine

F-e Durchlaucht, Viņa Gaišība. Furt, f. •», pl. -en, brasls, m. Furunk'el, m. -s, pl. fürunkuls, m.;

augonis, m. fürwahr', adv. patiesi, tiešām. Für'wort, n. vietnieka vārds, m. Furz, m. -es, pl. Für'ze, pirdiens, m.;

einen * lassen, pirst. fur'zen, v. n. pirst.

Fü'sel, m. -s, fūzelis, m.; slikts degvīns.

Föß, m. -es, pl. Fü'ße, 1. kāja, f.; dem. kājiņa, f.; zu kājām; gut zu sein, būt labam kājniekam; (jemm.) zu Füßen fallen, mesties (kādam) pie kājām; mit bloßen Füßen, basām kājām; ich habe den ganzen Tag keinen » aus dem Hause gesetzt, visu dienu neesmu spēris ne soli no mājām ārā; stehenden -es, tūliņ; den Boden unter den Füßen verlieren, sākt ļodzīties;

fig. auf großem -e leben, dzīvot plaši;

2. (pl. (als Maß) pēda, f.; hundert - hoch sein, būt simts pēdu augstam;

3. (der - eines Berges, einer Säule) pakāje, f.

Füß'||angel, f. kāju dzelži, m. pl.; vilku lamatas, f. pl. -ball, m. kājbumba, f. -ballen, m. kājas vēderiņš, m. -bank, f. ķeblītis, m. -bekleidung, f. apavi, m. pl. -blatt, n. plezna, f. -böden, m. grīda, f.

füß'breit, adj. pēdu plats, pēdas platumā.

Füß'chen, n. -s, pl. », kājiņa, f.

Füß'decke, f. (über den Füßen) kāju sega, f.

fü'ßen, v. n. (auf etw.) », dibināties od. atbalstīties (uz ko).

Füß'ende, n. (eines Bettes, Sarges) kājgalis, m. -fall, m. ceļos mešanās.

fußfällig, adj. ceļos meties.

Füß'|'gänger, m. kājnieks, m. -gängerin, f. -V pl- -nen, kājniece, f. -gāngerwēg, m. celiņš, m.; kājceliņš, m. -gelenk, n. kājas locītava, -gesteil, n. pakāje, f.

fuß'hoch, adj. pēdu augsts; der Schnee liegt sniegs sasnidzis pēdas augstumā.

füß'lahm, adj. klibs.

Füß'lappen, m. auts, m.

Füß'ling, m. -s, pl. -e (zeķes) ļeka, f.

Füß'||pfäd, m. taks, m. -punkt, m. kāj-punkts, m. -sohle, m. pēda, kājapakša, f. -spür, f. pēda, f. -steig, m. ceļš, m.; taks, m.; (Bürgersteig) trotuārs, m.; ietne, f.; (über einen Graben etc.) laipa, f.

futsch, adj. fam. 1. projām; 2. pagalam.

Futter, n. -s, 1. (bei Kleidern) odere, f.; 2. (bei Türen etc.) izoderējums, m.; apsitums, m.; 3. (Viehfutter) lopbarība, f.

Futterāl, n. -(e)s, pl. -e, (für Brillen und Instrumente) futrālis, m.; maksts, f.

Futtermangel, m. barības trūkums, m.

fut'tern, v. n. fam. ēst, sukāt.

füttern, v. a. 1. oderēt, izoderēt; 2. (Futter geben) barot, ēdināt; den Pferden Hafer od. die Pferde mit Hafer dot zirgiem auzas.

Füttern, n. -s, 1. oderēšana, f.; 2. (Fütterung der Tiere) barošana, f.; ēdināšana, f.

Fut'ter||trog, m. barības sile, f. (im Vogelbauer) silīte, f. -tūch, n. oderes drāna, f.

Futterwicke, f. barības vīķi, m. pl.; peļu zirņi, m. pl. Gabe — ganz

217

G.

Ga'be, f. pl. -n, 1. (Geschenk) dāvana, f.; 2. fig. (Anlage) gara dāvana, f.; spēja, f.

Gā'bel, f. pl. -n, 1. (zum Essen) dakšiņas, f. pl.; (für Heu) dakšas, f. pl.; (für Mist auch) sekumi, m. pl.; (kleinere Mistgabel zum Ausstreuen des Düngers) ārdiķi, m. pl.; 2. (am Baum) stakle, f.; 3. (am Geweih) žuburs, m. -ast, m. stakles zars, m.

gä'belförmig, adj. dakšu veidā.

Gā'bel I frühstück, n. uzkožamais, m. -holz, n. 1. stakļains koks; 2. ilksis, f. pl.

Gā'belļ|pferd, n. ilkšu zirgs, m. -schwänz, m. 1. žuburaina aste; 2. (Vogel) žubur-astltis, m.

gack'ern, v. n. (von Hühnern, wenn sie ein Ei gelegt haben) kladzināt; (während der Brutzeit) klukstēt; (seltener von Gänsen) dēdināt; (von Menschen: plappern) terkšķēt.

Gack'ern, n. -s, kladzināšana, f. (v. Zeitwort).

gaffen, v. n. rēgoties, lūkoties (muti un acis ieplētis).

Gaffer, m. -s, pl. -, rēgulis, m.

Gagāt', m. -(e)s, pl. -e, gagats, m.; melnais dzintars.

Gā'ge [gāje], f. », pl. -n, alga, f.

gäh nen, v. n. 1. (den Mund öffnen) žāvāties; 2. fig. vor mir gähnte der Abgrund, manā priekšā atvērās bez-dibens.

Gäh'nen, n. -s, žāvāšanās, f.; žāvas, f. pl.; es kommt mich ein - an, man uznāk žāvas.

Gäh'ner, m. -s, pl. *, žāva, com.

Gal'a, f. <*, galā, f. (pilsgalma uzvalks, greznākais).

galant', adj. laipns, glauns.

Galerie', f. pl. -(e)n, galerija, f.

Gal'gen, m. -s, pl. karātavas, f. pl.; an den kommen, tikt pakārtam; an den » bringen; ich werde dich schon an den » bringen, gan es gādāšu, ka tevi pakārs.

Gal'genIIfrist, f. (kurzer Aufschub einer Pein etc.) atlikums uz īsu laiku; -humör, m. karātavu humors, m.

Gal'gen||sträfe, f. karātavu sods, m. -strick, m. od. -vögel, m. (Schimpfwort) blēdis, m.; pakaŗams nelietis.

Gall'||apfel, m. ozola ābols, m.; melnais rieksts, m.

Gal'le, f. žults, f.; fig. die - läuft ihm über, viņam uznāk dusmas.

gal'Ienbitter, adj. rūgts kā žults, žults rūgtumā.

Gal'lert, n. -s, pl. -e, od. -e, f. pl. -n, receklis, m.; sarecējums, m.; (Sülze) studiņš, m.; gallerts, m. gal'lig, adj. 1. pilns žults, žultains; žultīgs; 2. fig. (griesgrämig) saīdzis, sapīcis.

Gall'wespe, f. melnā rieksta muša, f.;

lapu lapsene, f. Galopp' m. -(e)s, auļi, m. pl.; im

auļos; im gestreckten », pilnos auļos, galoppie'ren, v. n. auļot; fig. die -de

Schwindsucht, ātrais dilonis. Galosch'e, f. galoša, f. gal'stern, v. n. sasmakt. gal'strig, adj. sasmacis, galt v. gelten.

Gamme, f. «, pl. -n, gamma, f. (toņkārta).

Gang, m. -(e)s, pl. Gāng'e, 1. (das Gehen) iešana, f.; eja, f.; hin u. her, staigāšana, f.; in bringen, iekustināt; 2. (Geschäftsgang) gājiens, m.; ich muß einen in die Stadt machen, man jāiet uz pilsētu; 3. fig. mit dem -e des Geschäfts kann man nicht zufrieden sein, ar veikala gaitu nevar būt mierā; 4. (Mühlgang) gaņģis, m.; 5. (von Speisen) ēdiens, m.; zu Mittag hatten wir vier Gänge, pusdienā mums bija četri ēdieni; erster pirmais ēdiens.

Gang'ārt, f. 1. gaita, f.; 2. (in Bergwerken) rūdas māte, f. gang'bār, adj. 1. (von Wegen) ejams; -er Weg, ceļš, pa kuŗu var iet; 2. ejošs.

Gäng'elband, n. vadulis, m.; vadāma lente, f.; (jemn.) am -e führen, locīt (kādu) pēc savas gribas, gäng'eln, v. a. locīt pēc savas gribas,

vadāt kā bērnu. Gangrä'ne, f. gangrēna, f. (brants). Gans, f. pl. Gänse, 1. zoss, f.; wilde meža zoss; junge zoslēns, m.; 2. (in Bergwerken) cieta klinšaina zeme. Gäns'chen, n. -s, pl. 1. zostiņa, f.;

2. fam. muļķīte, f. Gän'se||blüme, f. spīdzenes, f. pl. -braten, m. zosu cepetis, m. -füßchen, n. zosu pēdiņas, f. pl. („"). -gekröse^ n. zosu ķidiņas, f. pl. -haut, f. zosu āda, f.; raupja āda, f. -hirt, m. zosu gans, m. -wein, m. fam. ūdens, m.; zosu vīns, m. Gant, f. pl. -en, ūtrupe, f. ganz, I. adj. 1. (unversehrt) vesels; das Glas ist noch glāze vēl vesela; ein -es Jahr, vesels gads; ein -es Brot, vesels klaips; 2. (ungeteilt) viss; die -e Stadt, visa pilsēta; den -en Tag,218

cauru dienu; ein G-es, viss, vesels; im -n, viscaur, vispār, im -en genommen, vispār jemot; im großen und -en, vispārīgi; 3. fig. (vollständig) pilnīgs, īsts; ein -er Mensch, īsts vīrs; II. adv. gluži, pavisam, it; sie war -glücklich, viņa bija gluži laimīga; • und gar nicht, it nebūt, nekādā ziņā; ~ und gar nichts, it nekā.

gänz'lich, I. adj. viss, (vollständig, pilnīgs); der -e Ausverkauf, galīga izpār-došana; II. adv. pavisam, visādā ziņa.

gär, I. adj. gatavs, (gekocht) izvārīts, (gebraten) izcepts; II. adv. 1. (durchaus) pavisam, visādā ziņā; - nicht, it nebūt, nekādā ziņā; - nichts, it nekā; 2. (sehr, viel) ļoti, visai; - wenig, ļoti maz; . zu bescheiden, pārāk pazemīgs.

Garantie', f. pl.- -(e)n, garantija, f. (galvošana).

Gār'aus, m. (jemm.) den machen, nobeigt od. izputināt (kādu); (ihn töten) nonāvēt (kādu).

Gar'be, f. pl. -n, l. kūlis, m.j kūlītis, m.; in -n binden, siet kūļos; 2. (Pflan-ce) pelašķi, m. pl.

Gar'benbinder, m. kūlīšu sējējs, m.

Garderö'be, f. pl. -n, 1. (sämtliche Kleider) garderobe, f.; drēbes, f. pl.; 2. (Ankleidezimmer) garderobes istaba, ģērbtuve, f.

gä'ren, v. n. (gäre; gör; gegö'ren) rūgt (auch fig.); » lassen, raudzēt; fig. es gärt in seinem Kopfe, galvā viņam viss vandās.

Garn, n. -(e)s, pl. -e, dzija, f.; gefärbtes «., dzīpari, m. pl.

Garn'||haspel, f. tītavas, f. pl.

Garnie'rung, f. pl. -en, garnēšana, f.; izrotājums, m.

Garnison', f. pl. -en, garnizons, m.

Garnitur', f. pl. -en, garnitūra, f.; 1. apšuvums; 2. izgreznojums.

Garn'ļļknäuel, n. dzijas kamols, m. -spule, f. dzijas spole, f. -wēber, m. audekla audējs, m. -winde, f. tītavas, f. pl.

gar'stig, adj. 1. (schmutzig) netīrs, neglīts; 2. (häßlich) nejauks; (abscheulich) riebīgs.

Gar'stigkeit, f. «, 1. (Schmutz) netīrums, m.; neglītums, m.; 2. (Häßlichkeit) nejaukums, m.

Gärt'chen, n. -s, pl. », dārziņš, m.

Garten, m. -s, pl. Gärten, dārzs, m.; (Gemüsegarten) sakņu dārzs, m.; die hängenden od. schwebenden Gärten der Semiramis, Semiramidas gaisa dārzi, m. pl.

Gar'ten||anläge, f. dārzs, m.; dārza apstādījums, m. -bau, m. dārzkopība, f. -ērde, f. dārza zeme, f.; īsti trekna zeme. -land, n. dārza zeme, f. -laube, f. lapene, f.

Gärt'ner, m. -s, pl. dārznieks, m.

Gärtnerei', f. «., pl. -en, dārzniecība, f.; dārzkopība, f.; betreiben, nodarboties ar dārzkopību.

Gärt'nerin, f. «-, pl. -nen, dārzniece, f.

Gä'rung, f. pl. -en, rūgšana, f.; in -geraten, sākt rūgt; in » sein, rūgt.

Gä'rungs||fähigkeit, f. raudzējamība, f. -mittel, n. raugs, m.

Gas, n. Gä'ses, pl. Ga'se, gāze, f.; mit -beleuchten, apgaismot ar gāzi.

Gas'II anstatt, f. gāzes iestāde, f.

gas'haltig, adj. gāzains.

Gas'||heizung, f. gāzes kurināšana, f.; -leiter, m. gāzes vadītājs, m.

Gas'se, f. pl. -n, iela (šaura), gatve, f.; hohle grava, f.; aiza, f. ohne Ausweg, strupceļš, m.; man findet es nicht auf der Gasse, tas nav atrodams uz lielceļa.

Gas'sen||bettler, m. ielas diedelnieks, m. -būbe, m. ielas puika, m. -hauer, m. tirgus dziesma, f. -hūre, f. ielas mauka, f.

Gast, m. -es, pl. Gäste, 1. viesis, m.; viešņa, f.; (benachbarter) ciemiņš, m.; wir haben Gäste, mums (atnākuši) viesi (od. ciemiņi); zu -e sein, ciemoties, viesoties, būt. ciemā od. viesos; 2. (auswärtiger Schauspieler) viesis, m.; viešņa, f.; 3. fig. ein schlauer », gudrinieks, m.

gast'frei, adj. viesmīlīgs.

Gast'||freiheit, f. viesmīlība, f. -freund, m. viesmīlis, m.

gast'II freundlich, adj. viesmīlīgs.

Gast'||freundschaft, f. od. -frēundschaft, f. viesmīlība, f. -gēber, m. namatēvs, f. -gēberin, f. nama māte, f. -haus, n. od. -hof, m. viesnīca, f. -hofsbesitzer, m. viesnīcas īpašnieks, m.; viesnīcnieks, m.

gastie'ren, v. n. viesoties.

gast'lich, v. gastfreundlich.

Gast'||lichkeit, f. », viesmīlīgums, m. -mahl, n. mielasts, m. -Ordnung, f. viesnīcu nolikumi, m. pl. -recht, n. viesu tiesa, f.

Gast'rolle, f. viesa loma, f.; -n, geben, viesoties.

Gastronom', m. -en, pl. -en, gastronoms, m.; gardēdis, m.; kārumnieks, m.

Gast'||spiel, n. viesizrāde, f. -stūbe, f.

viesistaba, f.

gast'weise, adv. kā viesis.

Gast'wirt, m. saimnieks, m.; (Gasthofsbesitzer) viesnīcnieks, m. -Wirtin, f. saimniece, f.; (Gasthofsbesitzerin) vies-nīcniece, f. -zimmer, n. viesistaba, f. Gatt, n. -(e)s, pl. -s, caurums, m. Gat'te, m. -n, pl. -n, laulats draugs, vīrs, m.; die -n, laulāts pāris, vīrs un sieva. Gat'ter, n. -s, pl. trelliņi, m. pl.; margas, f. pl.

Gat'tin, f. pl. -nen, laulāta draudzene,

sieva, f. Gat'tung, f. pl. -en, suga, f. Gat'tungs||begriff, m. sugas jēdziens, m.

-nāme, m. sugas vārds, m. Gau, m. -(e)s, pl. -e, iecirknis, m.; novads, m.

Gauch, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Kuckuck) dzeguze, f.; 2. (Geck) ģeķis, m.; (Gelbschnabel) muļķis puika, m.; (seltsamer Kauz) savādnieks, m. Gau'dieb, m. lielākais zaglis, blēdis, m. Gau kelbild, n. māņu tēls, m. Gaukelei', f. pl. -en, mäžošanās, f. gau'kelhaft, adj. māžu-, māņu-, gau'keln, I. v. n. (sich hin u. her bewegen) kustēties šurpu turpu, mētāties rokām un kājām; 2. (Taschenspielerei treiben) māžoties; II. v. refl. sich šūpoties. Gauk'ler, m. -s, pl. (Taschenspieler)

māžs, m.; acu apmānītājs, m. Gaul, m. -(e)s, pl. Gāu'le, zirgs, m. (vājš). Gaumen, m. -s, pl. aukslējas, f. pl. Gau'ner, m. -s, pl. blēdis, m.; krāpnieks, m. Gaunerei', f. «., pl. -en, blēdība, f. gau'nern, v. n. blēžoties, krāpt. Geäch'ze, n. -s, stenēšana, f.; nopūšanās, f.

geädert, adj. 1. dzīslains; 2. (von Steinen) svēdrains. gear'tet, adj. padevies. Geāst', n. -es, pl. -e, zari, m. pl.; sazarojums, m.

Gebäck, n. -s, pl. -e, 1. cepums, m.;

2. cepumi, m. pl. geback'en v. backen. Gebal'ge, n. -s, plosīšanās, f. Gebälk', n. -(e)s, baļķi, m. pl.; salaisti

baļķi, gebär v. gebären.

Gebär'anstalt, f. dzemdēšanas iestāde, f. Gebär'de, f. pl. -n, vaibsti, m. pl. gebär'den, v. refl. sich (sich betragen)

izturēties; sich närrisch <», aušāties. gebā'ren, v. refl. sich izturēties. Gebā'ren, n. -s, izturēšanās, f. gebä'ren, v. a. (gebä're, gebierst', gebiert'; gebär'; gebā'ren) ein Kind dzemdēt bērnu; geboren werden, dzimt,

piedzimt; sie hat ein Kind geboren, viņai piedzimis bērns.

Gebä'ren, n. -s, dzemdēšana, f.

Gebä'rerin, f. pl. -nen, dzemdētāja, f.; māte, f.

Gebär'haus, n. dzemdēšanas iestāde, f.

Gebär'mutter, f. dzemde, f.; māte, f.; mātnica, f. -abweichung, f. dzemdes novēršanās, f. -entztindung, f. dzemdes iekaisums, m. -schmerz, m. dzemdes sāpes, f. pl. -Vorfall, m. dzemdes noslīdēšana.

Gebäu'de, n. -s, pl. (Bauwerk) ēka, f.

Gebein', n. kauli, m. pl.; (Geríppe) ģindenis, m.; hier ruhen seine -e, še dus viņa pīšļi.

Gebell, n. -(e)s, riešana, f.; (Kläffen) kvekšķēšana, f.

gē'ben, I. v. a. (gē'be, gibst, gibt; gāb; gegē'ben) 1. (schenken) dot; Almosen

dot žēlastības dāvanas; zu essen dot ēst, ēdināt; Gott gebe es! lai Dievs dod; 2. Antwort atbildēt; 3. (veranstalten) einen Ball, ein Fest sarīkot balli, svētkus; 4. (spielen) spēlēt; (aufführen) izrādīt; was wird heute abend gegeben? ko šovakar izrādīs? den Faust izrādīt Faustu; Gastrollen viesoties; 5. (besondere Redensarten:) wenig (auf etw.) maz bēdāt (par ko) man gibt hier nichts auf ihn, še viņu maz ievēro; keinen Laut von sich neteikt ne pušplēsta vārda; II. v. n. dot; er gibt nicht gern, viņš nav devējs; wer gibt (Karten)? kam jādod od. kam jāmet? III. v. refl. sich sich gefangen padoties; sich zufrieden apmierināties; IV. v. imp. es gibt, ir; was gibt's? kas ir? was gibt es Neues? ko dzird no jauna?

Gē'ben, n. -s, došana, f.

Gē'ber, m. -s, pl. devējs, m.; (Schen-ker) dāvinātājs, m.; Gott, der » ailes Guten, Dievs, visa laba devējs.

Gē'berin, f. pl. -nen, devēja, f.; (Schenkerin) dāvinātāja, f.

Gebēt', n. -(e)s, pl. -e, lūgšana, f. od. lūgsna, f.; das - des Herrn, tēvreize, f.; sein - verrichten, noskaitīt pātarus, pielūgt Dievu; -būch, n. lūgšanu grāmata, f.; pātaru grāmata, f.

gebē'ten v. bitten.

Gebet'||formel, f. lūgšanas formula, f.

Gebēts'ērhorung, f. lūgšanas paklausī-jums, m.

gebierst', gebiert' v. gebären.

Gebiet', n. -(e)s, pl. -e, novads, m.; (Ressort) resors, m.; (Bezirk) iecirk-220 gebieten

nis, m.; fig. das einer Wissenschaft, zinātnes nozare, f. gebie'ten, I. v. a. (v. bieten) (part. p. geböten) pavēlēt; Ehrfurcht modināt godbijību; die Umstände apstākļi prasa; hier ist Vorsicht geboten, še jāpiesargās; II. v. n. über ein Volk valdīt pār tautu; seinen Leidenschaften savaldīt kaislības. Gebie'ter, m. -s, pl. pavēlnieks, m.; (Herrscher) valdnieks, m. -in, f. pl. -nen, pavēlniece, f.; (Herrscherin) valdniece, f. gebieterisch, I. adj. -er Ton, pavēlētāja balss; -e Notwendigkeit, nepieciešama vajadzība; II. adv. kā pavēlnieks, pavēles veidā. Gebiets'|ļabtrētung, f. zemes gabala atdošana, f. -erweiterung, f. robežu paplašināšana, f. Gebilde, n. -s, pl. notēls, m.; veidojums, m.; (Erzeugnis) ražojums, m. gebil'det, adj. (v. bilden) (äußerlich) izveidots; (innerlich) izglītots. Gebim'mel, n. -s, zvanīšana, f.; tinkšķi-nāšana, f.

Gebin'de, n. -s, pl. 1. (Bündel) sainis, m.; - Garn, dziju posms, m. od. šķipsna, f.; 2. (von Blumen) vija, f.; 3. (Faß) muca, f. Gebir'ge, n. -s, pl. kalni, m. pl.; kalnājs, m.; (Gebirgskette) kalnu grēda, f.

gebir'gig, adj. kalnains. Gebirgs'||ärt, f. iezis, m. -ausläufer, m. kalnu nozare, f. -bewohner, m. kalni-nieks, m. -kämm, m. kalnu paugurs, m. -kette, f. kalnu grēda, f. -paß, m. kalnu pāreja, f. -Schlucht, f. kalnu grava, f.

Gebiß', n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Zähne) zobi, m. pl.; ein falches lieki zobi, (Zahnreihe) zobu rinda, f.; 2. (am Zaume) laužņi, m. pl. gebis'sen v. beißen. Geblä'se, n. -s, fam. tūtošana, f. Geblä'se, n. -s, pl. plēšas, f. pl. geblä'sen v. blasen, geblich'en v. bleichen, geblie'ben v. bleiben. Geblöck', n. -(e)s, maušana, f.; bļaušana, f.

geblümt', adj. puķots, puķains. Geblüt', n. -(e)s, asins, f. pl.; (Blutsverwandtschaft) asinsradniecība, f.; sie sind von einem viņi tuvi radi; von fürstlichem no kņazu cilts, gebö'gen v. biegen, gebör'gen v. bergen, gebor'sten v. bersten.

Gebrüll

Gebot', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Befehl) pavēle, f.; (Vorschrift) priekšraksts, m.; (Verordnung) rīkojums, m.; (bibl.) bauslis, m.; die zehn -e, desmit baušļi; (jemm.) zu -e stehen, būt (kāda) rīcībā; ihm steht alles zu -e, viņš par visu kungs,- 2. (gebotener Preis) ieso-līījums, m.; höheres pārsolījums, m.; ein tun, iesolīt. gebö'ten v. bieten, gebracht' v. bringen. Gebrāme, n. -s, pl. apšuvums, m. gebrannt' v. brennen, gebrä'ten v. braten.

Gebräu', n. -(e)s, pl. -e, brūvējums, m. Gebrauch', m. 1. (Anwendung) lietāšana, f., lietājums, m.; » (von etw.) machen, lietāt od. izlietāt (ko); 2. (Gewohnheit) ieraža, f.; ieradums, m.; (allgemeines Herkommen) paraža, f.; paradums, m.; nach «. des Landes, pēc zemes paražas; nach altem pēc vecas ieražas; es ist mēdz; es war *, die Toten zu verbrennen, līķus mēdza sadedzināt, gebrauchen, v. a. (etw.) lietāt (ko); Arznei dzert zāles; Gewalt izlietāt varu; man kann ihn zu nichts viņš nekam neder, gebräuchlich, adj. lietāts, parasts, iecienīts; das ist bei uns nicht tā pie mums nemēdz darīt. Gebrauchs'||anweisung, f. od. -Vorschrift,

f. lietāšanas pamācība, f. Gebrau'se, n. -s, šņākšana, f.; krākšana,

f. (viļņu); džinkstēšana, f. (ausīs). Gebrech'e, n. -s, (Rüssel des wilden

Schweines) meža cūkas purns, m. Gebrech'en, n. -s, pl. -», (Fehler) trūkums, m.; (körperlicher Fehler) vaina, f.

gebrech'en, v. imp. (v. brechen) trūkt; es gebricht mir an Geld, man trūkst naudas.

gebrechlich, adj. vārgs, (zart) vārīgs,

(hinfällig) sanīcis. Gebrechlichkeit, f. pl. -en, vārgulība, f.; (Zartheit) vārīgums, m.; (Hinfälligkeit) sanīkums, m. Gebrest'e, n. -s, pl. -n, kaite, f. gebroch'en, adj. (v. brechen) fig. -es Herz, salauzta sirds; fig. -e Stimme, sagrauzta balss; fig. ein -es Deutsch sprechen, lauzīt vācu valodu. Gebröck'el, n. -s, drupatas, f. pl. Gebrö'del, n. -s, mutuļošana, f. Gebrü'der, m. pl. brāļi, m. pl. Gebrüll', n. -s, (vom Rindvieh) maurošana, f.; (vom Meere) krākšana, f.; (von Menschen) bļaušana, f.; (von wilden Tieren) rūkšana, f.Gebrumme

Gebrum'me, n. -s, ņurdoņa, f. Gebühr', f. pl. -en, 1. (Schuldigkeit) pienākums, m.; nach kā pienākas; 2. (Kosten) -en, izdevumi, m. pl.; (Abgaben) nodokļi, m. pl. gebüh'ren, I. v. n. pienākties; einem Arbeiter gebührt sein Lohn, strādniekam pienākas viņa alga; prv. Ehre, dem Ehre gebührt, gods, kam gods pienākas; II. v. refl. u. imp. sich pieklāties; das gebührt sich nicht, tas nepieklājas; wie es sich für seinen Stand gebührt, kā viņa kārtai pieklājas.

gebüh'rend, I. adj. 1. (schuldig) pienācīgs, (verdient) pelnīts; 2. (angemessen) pieklājīgs, piederīgs; II. adv. 1. (gehörig) kā pienākas, pienācīgi; 2. (angemessen) kā pieklājas, kā vajag, gebührendermaßen, adv. kā piederas. Gebüh 'ren erlaß, m. maksas atlaišana, f. -ermäßigung, f. maksas pazemināšana, f.; maksas pazeminājums, m. gebührenfrei, adj. beznodokļu-. Gebüh'renfreiheit, f. nodokļu brīvība, gebühr'lich, I. adj. pieklājīgs; II. adv.

pieklājīgi, kā vajag. Gebund', n. -(e)s, pl. -e, sainis, m.; -

Stroh, salmu kūlis, m. gebun'den v. binden. Gebun'denheit, f. nebrīvība, f. (kustībā); (Gedrängtheit des Stiles) īsums, m.

Gebürt', f. pl. -en, 1. (Gebären) dzemdēšana, f.; radības, f. pl.; sie hat eine glückliche - gehabt, viņa laimīgi dzemdējusi; zu frühe *, nelaika radības; Zahl der -en, piedzimušo skaits; 2. (Geborenwerden) dzimšana, f.; dzimums, m.; vor Christi priekš Kristus dzimšanas; bei seiner - verlor er seine Mutter, dzimstot viņš zaudēja māti; 3. fig. (Ursprung) sākums, m.; (Herkunft) cilts, f.; ein Mann von (vornehmer) «., augstas cilts vīrs. gebür'tig, adj. dzimis; aus Berlin Berlīnē dzimis. Gebūrtsļļādel, m. dzimts muižniecība, f. -fehler, m. iedzimta vaina, -feier, f. od. -fest, n. dzimumdienas svētki, m. pl. -helfer, m. bērnu sajēmējs, m. -helferin, f. pl. -nen, bērnu sajē-mēja, f. -hilfe, f. (ärztliche Hilfe) palīdzība dzemdēšānā; -jahr, n. dzimšanas gads, m. -liste, f. piedzimušo saraksts, m. -ort, m. dzimtene, f. -schmerzen, m. pl. dzemdēšanas sāpes, f. pl. -stadt, f. dzimtenes pilsēta, f. -stunde, f. dzimšanas stunda, f. -tag, m. dzimumdiena, f.; dzimšanas diena,

f. -wehen, pl. dzemdešanas sāpes, f. pl.

Gebüsch, n. -es, pl. -e, krūmi, m. pl.

Geck, m. -en, pl. -en, ģeķis, m.; (Narr) āksts, m.

gedacht, 1. v. denken; 2. v. gedenken.

Gedächt 'nis, n. -(ss)es, 1. (Erinnerung, an etw.) piemiņa, f.; zu meinem «., man par piemiņu, mani pieminēdams;

2. (Erinnerungsvermögen) atmiņa, f.; atmiņas spēja, f.; er hat ein sehr gutes viņam ļoti laba atmiņa; wenn mein * mich nicht trügt, ja pareizi atminos; (etw.) aus dem - verlieren, aizmirst (ko); -buch, n. piemiņas grāmata, f. -feier, f. od. -fest, n. piemiņas svētki, m. pl. -münze, f. piemiņas medaļa, f. -rēde, f. piemiņas runa, f. -tag, m. piemiņas diena, f.

Gedank'e, m. -ns, pl. -n, L doma, f.; (meist pl.:) domas; geistreicher «, asprātīgas domas; böse -n haben, būt ļaunās domās; der bloße » daran, to iedomājoties vien; in -n vertieft sein, būt iegrimušam domās.

gedank'enarm, adj. bezdomu-.

Gedank'enļ armūt, f. domu nabadzība, f. -blitz, m. domu uzliesmojums, m. -folge, f. domu gaita, f. -freiheit, f. domu brīvība, f. -fülle, f. domu bagātība, f.

gedank'enleer, adj. tukšs, domu ziņā tukšs.

gedank'enlös, I. adj. bezdomu-; (unbesonnen) neapdomīgs, (unvernünftig) aplams; II. adv. kā pa miegu.

Gedankenlosigkeit, f. «., pl. -en, neapdomība, f.; (Unachtsamkeit) nevērība, f.

gedankenreich, adj. domām bagāts, domu pilns.

Gedank'enļ!späne, m. pl. domu dzirksteles, f. pl. -strich, m. domu zīme, f.

gedank'envoll, adj. domu pilns, dziļās domās nogrimis.

Gedärm', n. -(e)s, pl. -e, zarnas, f. pl.

Gedeck', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Decke) sega, f.; 2. (Tischzeug) galda veļa, f.; 3. (für eine einzelne Person) klājiens, m.

gedei'hen, v. n. (gedei'he; gedieh'; ge-die'hen) 1. (gut geraten) izdoties; sekmēties; (von Pflanzen) augt, padoties; (von Tieren) viesties; an manchen Orten - die Bienen gut, vietām bites viešas labi; (von Menschen) attīstīties;

2. (gut bekommen) atnest labumu;

3. (gelangen) tikt uz priekšu; die Sache ist nun so weit gediehen, šī lieta tagad tik tālu tikusi; diese Arbeit gedeiht nicht, šis darbs nesokas.22 2 Gedeihen — Gefallen

Gedei'hen, n. -s, izdošanās, f.; (Erfolg) sekmes, f. pl.; (Wachsen) augšana, f.; (Zunahme) viešanās, f.; das wird kein ~ haben, tas neatnesīs nekāda labuma.

gedeih'lich, adj. (nützlich) derīgs; (ersprießlich) sekmīgs; (zuträglich) veselīgs; (blühend) ziedošs; der -e Zustand, ziedošais stāvoklis.

Gedenk'||blatt, n. piemiņas lapa, f. -būch, n. 1. (Stammbuch) albums, m. 2. (Tagebuch) dienas grāmata, f.

gedenk'en, 1. v. a. (v. denken) (part. p. gedacht') pieminēt; (jems.) in Ehren godam pieminēt (kādu); einer Sache minēt, pieminēt kādu lietu; er gedachte dessen mit keiner Silbe, viņš par to neieminējās ne ar pušplēstu vārdu; 2. (vorhaben) būt nodomājušam; ich gedenke ein Haus zu kaufen, esmu nodomājis pirkt namu.

Gedenk'en, n. pieminēšana, f.; piemiņa, f.

Gedenk'zettel, m. piemiņas zīme, f.

Gedicht', n. -es, pl. -e, dzeja, f. (kleines dzejolis, m.; -e machen, sacerēt dzejoļus, dzejot, -form, f. in dzejas veidā. -Sammlung, f. dzejoļu krājums, m.

gedie'gen, adj. 1. tīrs, skaidrs; -es Silber, tīrs sudrabs; 2. fig. (tüchtig) krietns, (echt) īsts; -e Kenntnisse, pamatīgas zināšanas.

Gediegenheit, f. 1. (metallu) tīrums, m. od. skaidrums, m.; 2. fig. (Tüchtigkeit) krietnums, m.; (Echtheit) īstums, m.

gedieh', gedie'hen, v. gedeihen.

Geding'e, n. -s, 1. kaulēšanās, f.; 2. (in Bergwerken) līgums.

Gedräng'e, n. -s, drūzmēšanās, f.; spiešanās, f.; (Gewühl) drūzma, f.; es war ein großes da, tur ļaudis drūzmējās bez gala.

gedrängt', I. adj. (v. drängen) 1. saspiests; 2. fig. (vom Stil) īsi; -e Schrift, sīki burti; II. adv. es ist -voll, ir pilns kā piebāzts.

Gedrängtheit, f. 1. šaurība, f.; 2. fig. īsums, m.

Gedröhn', n. -(e)s, dārdoņa, f.; rīboņa, f.

gedrosch'en v. dreschen.

gedrung'en, adj. (v. dringen) 1. (vom Körper) drukns, plecīgs; 2. (vom Stil) īss.

Gedrungenheit, f. 1. druknums, m.; 2. īsums, m.

geduckt', adj. sagubis; pieplacis.

Geduld', f. pacietība, f.; in ~ ertragen, panest pacietīgi; endlich riß mir die beidzot man pietrūka pacietības.

gedul'den, v. refl. sich paciesties. Geduld'fāden, m. fig. endlich riß mir der beidzot man pietrūka pacietības.

gedul'dig, I. adj. pacietīgs; II. adv. pacietīgi, ar pacietību. Geduldsprobe, f. pacietības pārbaudījums, m. -spiel, n. pacietības spēle, f. gedung'en v. dingen, gedun'sen, adj. uzpūsts, (geschwollen)

uzpampis, gedurft v. dürfen.

geeig'net, adj. derīgs, piemērots, (günstig) izdevīgs; im -en Augenblick, izdevīgā brīdī. Geest, f. augsta smilšu zeme, f. Gefahr, f. », pl. -en, briesmas, f. pl. j in . sein, būt briesmās; -schweben od. große - laufen, atrasties lielās briesmās; es hat keine nav ko bīties. Gefähr'de, f. pl. -n, briesmas, f. pl. gefähr'den, v. a. apdraudēt, (in Nachteil versetzen) kaitēt; gefährdet sein, būt briesmās; sein Leben war gefährdet, viņa dzīvība atradās briesmās, gefahrdrohend, adj. draudīgs, gefährlich, I. adj. 1. bīstams; es sieht mit dem Kranken - aus, slimnieka stāvoklis nopietns; II. adv. krank, nopietni slims. Gefährlichkeit, f. bīstamība, f. gefahrlos, adj. nebīstams, bezbriesmu-. Gefahrlosigkeit, f. nebīstamība, f.;

(Sicherheit) drošība, f. Gefährt', n. -(e)s, pl. -e, rati, m. pl. Gefähr'||te, m. -n, pl. -n, biedrs, m.; (Teilnehmer) dalībnieks, m. -tin, f. pl. -nen, biedrene, f.; dalībniece, f. gefahr'voll, adj. briesmu pilns, visai bīstams.

Gefälle, n. -s, pl. 1. nogāze, f.; 2. (Gebühren) die ienākumi, m. pl.? nodevas, f. pl. gefallen v. fallen.

gefallen, v. n. (v. fallen) (part. p. gefallen) tikt, patikt, patikties; das gefällt mir nicht, tas man netīk od. tas man nav pa prātam; das kann ich mir nicht lassen, to es nevaru panest.

Gefallen, m. -s, 1. (Vergnügen) prieks, m.; er findet daran tas viņam dara prieku od. tas viņam patīk; 2. (Belieben) patika, f.; patikšana, f.; nach seinem • handeln, rīkoties pēc patikas; 3. (Gefälligkeit) pakalpojums, m.; du hast mir damit einen großen » erwiesen, tu man ar to esi lielā, mērā pakalpojis.

gefäl'lig, adj. 1. pakalpīgs; (zuvorkommend) iztapīgs; gern sein, labprāt izdabāt od. iztapt; 2. (angenehm) patīkams; ein -es Äußere, patīkams izskats; 3. (genehm) was ist Ihnen -? ko Jūs vēlaties?

Gefälligkeit, f. pl. -en, 1. (Dienstfertigkeit) pakalpība, f.; (Zuvorkommenheit) iztapība, f.; 2. (Dienst) pakalpojums, m.

Gefall'sucht, f. patikas kāre, f.

gefallsüchtig, adj. patikas kārīgs.

gefang'en, adj. (v. fangen) apcietināts, sagūstīts; der (die) G-e, cietumnieks, m.,* cietumniece, f.; (im Kriege) gūsteknis, m.; gūstekne, f.; die ganze Armee wurde - genommen, visu armiju sagūstīja.

Gefang'enļ|haltung, f. cietumā turēšana, f.; ieslodzīšana, f. -nähme, f. «, od. -nehmung, f. sagūstīšana, f. -schaft, f. gūstniecība, f.; in • geraten, tikt sagūstītam; -Wärter, m. cietuma sargs, m.

gefänglich, adj. die -e Haft, ieslodzīšana, cietumā; in -er Haft sein, sēdēt cietumā.

Gefäng'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Ort) cietums, m.; im - sitzen, sēdēt cietumā, fam. tupēt krātiņā; ins - werfen, mest od. ieslodzīt cietumā; 2. (Gefängnisstrafe) cietuma (sods); er ist zu zwei Jahren «. verurteilt worden, viņam piespriests divi gadi cietuma, -aufseher, m. cietuma uzraugs, m. -strāfe, f. cietuma sods, m.; auf diesem od. dieses Vergehen steht sods par šo noziegumu ir cietums.

Gefā'sel, n. -s, pļāpāšana, f.; blēņas, f. pl.

Gefäß', n. -es, pl. -e, 1. (Griff) zobena spals, m.; 2. (Geschirr) trauks, m.

gefaßt', adj. 1. v. fassen; 2. fig. (ruhig) mierīgs; darauf war ich nicht to es nebiju sagaidījis.

Gefecht', n. -(e)s, pl. -e, cīņa, f.; (Schlacht) kauja, f.; (Scharmützel) kautiņš, m.

Gefechts'||leitung, f. kaujas vadība, f.

Gefie'del, n. -s, fam. čīgāšana, f.

Gefie'der, n. -s, 1. spalvas, f. pl.; 2. « eines Pfeiles, šautras apspalvojums, m.

gefie'dert, adj. spalvots, spalvains; fig. die -e Welt, putni, m. pl.

Gefil'de, n. -s, pl. (plašs, jauks) klajums, m.; (poet. für) druva, f.

Geflack'er, n. -s, (liesmu) raustīšanās, f.

Geflecht', n. -(e)s, pl. -e, pinums, m.; režģis, m.

gefleckt', adj. notraipīts, raibs, (gesprenkelt) lāsains, (vom Pferde) ābolains, (brandfleckig) deglains; ein weißer schwarz-er Hund, balts suns ar melniem raibumiem. Geflimmer, n. -s, vizēšana, f. geflis'sen, adj. uzcītīgs; - sein, rūpēties (par ko).

geflissentlich, I. adj. tīšs, ar nolūku darīts; II. adv. tīšām, ar nolūku, gefloch'ten v. flechten, geflö'gen v. fliegen, geflö'hen v. fliehen, geflos'sen v. fließen.

Geflügel, n. -s, putni, m. pl.; spārnaiņi, m. pl. -händler, m. putnu pārdevējs, m. -markt, m. putnu tirgus, m. geflü'gelt, adj. spārnots; fig. ein -es

Wort, daudzināts vārds. Geflunk'er, n. -s, izmelošanās, f. Geflüst'er, n. -s, 1. (leises Sprechen) čukstēšana, f.; 2. fig. (leises Geräusch) (vēja) žūžināšana. gefoch'ten v. fechten. Gefol'ge, n. -s, pl. «., 1. (Begleitung) pavadoņi, m. pl.; varza, f.; 2. fig. (Folge) sekas, f. pl.; im - haben, vest sev līdzi; Trägheit hat Armut im slinkumam seko nabadzība. Gefolg'schaft, f. pavadonība, f., sekotāji, m. pl. Gefrā'ge, n. -s, izvaicāšana, f.; nemitīga

vaicāšana, f. gefrāgt', adj. (von Börsenpapieren) pieprasīts.

Gefräß', n. -es, 1. fam. (Essen) ēdiens,

m.; barība, f.; 2. (Maul) purns, m. gefrä'ßig, adj. rijīgs, nesātīgs. Gefrä'ßigkeit, f. nesātība, f.; nesātī-gums, m.

gefrie'ren, v. n. (v. frieren) (part. p. ge-frö'ren) salt, sasalt; machen, - lassen, saldēt, sasaldēt. Gefrie'ren, n. -s, sasalšana, f. Gefrier'punkt, m. salšanas punkts, m.; das Thermometer steht auf dem -e, termometrs rāda nulli, gefrö'ren, adj. (v. frieren u. gefrieren)

sasalis; das G-e, saldējums, m. Gefüge, n. -s, savienojums, m.; salaidums, m.; iekārta, f.; das ~ der menschlichen Gesellschaft, cilvēciskās sabiedrības iekārta, gefü'gig, adj. (biegsam) lokāms; (willfährig) piekāpīgs; (folgsam) paklausīgs.

Gefü'gigkeit, f. (Biegsamkeit) lokā-mība, f.; (Willfährigkeit) piekāpība, ! f.; (Folgsamkeit) paklausība, f.224

Gefühl', n. -(e)s, pl. -e, 1. jūtas, f. pl.; (Tatsinn) tauste, f.; 2. schmerzliches sāpīgas jūtas; ohne nejūtīgs, gefühl'lös, I. adj. (unempfindlich) nejūtīgs, bezjūtu-; er ist viņš neko nejūt; II. adv. bez sirds, bez jūtām. Gefühl'||lösigkeit, f. (Unempfindlich-

keit) nejūtīgs, m. Gefühls' ||mensch, m. jūtu cilvēks, m. -organe, pl. taustes orgāni, m. pl. -sinn, m. tauste, f. gefühl'voll, I. adj. jūtu pilns; II. adv.

ar jūtām, jūsmīgi, gefun'den v. finden. Gefunk'el, n. -s, mirdzoņa, f. gegang'en v. gehen, gegē'ben v. geben.

gē'gen, prp. (mit dem Akkusativ) 1. (wider) pret; den Feind kämpfen, cīnīties pret ienaidnieku; den Strom schwimmen, peldēt pret straumi; 2. (= für) eine Sache - eine andere umtauschen, apmainīt vienu lietu ar (od. pret) otru; 3. (in Bezug auf) attiecoties, pret; undankbar «. jemn., nepateicīgs pret kādu; (oft nur durch den Dativ) er war treu - den Freund, viņš bija draugam uzticams; 4. (Richtung) pret, uz; • Norden, pret ziemeļiem; » Abend, pavakarē od. pret vakaru; 5. (ungefähr) ap, apmēram; - 1000 Mann, ap tūkstoš vīru. Gē'genļļangriff, m. pretuzbrukums, m. -anklāge, f. pretsūdzība, f. -antrag, m. pretējs priekšlikums, m. -antwort, f. pretatbilde, f. Gē'gend, f. pl. -en, 1. apvidus, m.; (Land) puse, f.; mala, f.; (Himmelsgegend) puse, f.; apgabals, m.; eine sumpfige purvains apvidus; er ist aus unserer viņš no mūsu puses; in unserer mūsu pusē; 2. (Ort) vieta, f.; in der . des Herzens, tai vietā, kur sirds.

Gē'genļļdienst, m. pretpakalpojums, m. -druck, m. pretspiediens, m.; atspars, m.

gēgeneinan'der, adv. (von zweien) viens pret otru; (von mehreren) cits pret citu; ~ kämpfen, cīnīties vienam pret otru (od. citam pret citu). Gēgeneinan'derhaltung, f. salīdzināšana,

f.; salīdzinājums, m. gēgeneinan'derstellen, v. a. nostādīt vienu pret otru, salīdzināt (vienu ar otru). Gegeneinanderstellung, f. salīdzināšana,

f.; salīdzinājums, m. Gēgen|ļentwurf, m. pretprojekts, m. -er-klärung, f. pretizskaidrojums, m.; (Widerlegung) atspēkojums, m.; -forde-

rung, f. pretprasījums, m. -klāge, f. pretsūdzība, f.; prv. die Gegensätze berühren sich, ekstrēmi satiekas, gē'gensätzlich, adj. pretējs, gē'genseitig, I. adj. 1. (entgegenstehend) pretpusējs, pretējs; 2. (wechselseitig) savstarpējs; II. adv. wir wollen uns » helfen, palīdzēsim viens otram; sie lieben sich viņi viens otru mīl. Gē'genseitigkeit, f. savstarpība, f.;

savstarpīgums, m. gēgenständlich, adj. lietišķīgs, pie lietas piederīgs.

Gē'genständlichkeit, f. <*, lietišķība, f.;

objektivitāte, f. Gē'gen||stimme, f. 1. (bei Abstimmungen) pretnieka balss, f.; 2. (beim Singen) pretbalss, f. -stoß, m. pretgrūdiens, m. -Strömung, f. pretstrāva, f. -teil, n. pretstats, m.; pretējība, f. gegenü'ber, prp. (mit dem Dativ) pretim, iepretim, pretpusē, viņā pusē; er wohnt mir viņš dzīvo man iepretim; dem Schlosse iepretim pilij, gegenū'berstēhen, v. n. (v. stehen) stāvēt vienam pret otru od. viens otram pretim; die beiden Heere standen sich gegenüber, abas armijas stāvēja vaigu vaigā.

Gegenüberstellung, f. (Entgegenstellung)

sastatījums, m. gegenū'bertrēten, v. n. (v. trēten) stāties pretim. Gē'gen ||Unterschrift, f. pretparaksts, m. -Vorschlag, m. pretējs priekšlikums, -wart, f. 1. (Anwesenheit) klātiene, f.; klātbūte, f.; in unserer mums klāt esot od. mūsu klātbūtē; 2. (Jetztzeit) tagadne, f. gö'genwärtig od. gegenwärtig, I. adj. 1. (anwesend) klāt esošs; bei einem Feste » sein, būt klāt svētkos; 2. fig. (erinnerlich) das ist mir nicht mehr to vairs neatminos; 3. (jetzig) tagadējs, šis; im -en Augenblick, šai brīdī od. šai acumirklī; II. adv. tagad. Gē'gen|ļwechsel, m. pretvekselis, m.

-wind, pretējs vējš. geges'sen v. essen, geglich'en v. gleichen, gegliedert, adj. locekļains. geglitten v. gleiten, geglom'men v. glimmen. Gēg'ner, m. -s, pl. pretinieks, m.; ich habe es mit einem gefährlichen «. zu tun, man ir darīšana (od. man jācīnās) ar bīstamu (od. stipru) pretinieku), gēg'nerisch, adj. pretējs, pretinieka; die -e Partei, pretinieku partija.Gegnerschaft — Gehen

Gēg'nerschaft, f. 1. (Feindschaft) naid-nieclba, f.; 2. (sämtliche Gegner) pretinieki, m. pl.; pretnieclba, f. gegol'ten v. gelten, gegö'ren v. gären, gegos'sen v. gießen, gegrä'ben v. graben, gegriffen v. greifen, gegrün'det, adj. dibināts. Gehā'der, n. -s, ķildošanās, f. Gehalf, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Raum) tilpums, m.; ein Faß von 100 Stof muca, kas satur simts stopu; 2. (Inhalt) satvars, m. Gehalf, n. u. m. -es, pl. Gehäl'ter, alga,

f.; «. beziehen, dabūt algu. gehal'ten v. halten.

gehalf lös, adj. (wertlos) mazvērtīgs;

(leer) tukšs; (nichtig) niecīgs. Gehalf lösigkeit, f. (Wertlosigkeit) mazvērtīgums, m.; (Nichtigkeit) niecīgums, m. gehalt'||reich od. -voll adj. vērtīgs. Gehalts'ļ|abzug, m. algas novilkums, m. -anspruch, m. algas prasījums, m.; tiesība uz algu. -aufbesserung, f. algas uzlabojums, m. -erhöhung, f. algas paaugstināšana, f.; algas paaugstinājums, m.

Gehäm'mer, n. -s, (nemitīga) sišana (ar āmuru).

Gehäng'e, n. -s, pl. 1. (von Blumen) vija, f.; 2. (Ohrgehänge) auskari, iņ-pl.; 3. viras (durvju); 4. (Abhang eines Berges) nokalne, f.; nogāze, f. gehang'en v. hängen, gehar'nischt, adj. 1. bruņots; 2. fig. sparīgs; ein -er Artikel, bargs raksts, gehäs'sig, adj. (hassend) naidīgs. Gehässigkeit, f. naidīgums, m. Gehau', n. -es, pl. -e, cirksnis, m. gehaubt', adj. (von Vögeln) cekulains. Gehäu'se, n. -s, pl. vāsts, m.; maksts, f.; (Futteral) futrālis, m.; einer Orgel, ērģeļu apbūve, f.; » einer Schnecke, gliemeža vāks, m.; - in einem Apfel, ābola serde, f. gēh'bār, adj. ejams; die Wege im Garten sind nicht mehr pa celiņiem dārzā vairs nav iespējams iet. Geheck'e, n. -s, izperējums, m.; perek-lis, m.

Gehē'ge, n. -s, pl. •», audze, m.; (Gehege von Birken) birzs, f.; (Einfriedigung) iežogojums, m.; aploks, m. -auf-sēher, m. meža uzraugs, m.; mežsargs, m.

geheim' I. adj. (heimlich) slepens, (verborgen) noslēpts, apslēpts, (geheimnisvoll) noslēpumains; -er Bund, slepena

sabiedrība; -e Polizei, slepenpolicija, f.; II. adv. slepeni. Geheim'brief, m. slepena vēstule, Gehei'merāt, m. slepenpadomnieks, m. geheim'halten, v. a. (v. halten) slēpt,

noslēpt, paslēpt. Geheim'||haltung, f. slēpšana, f. -kraft, f. slepens spēks, -lehre, f. slepenā mācība. -mittel, n. slepens līdzeklis. Geheim'nis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, noslēpums, m.; in das «. eingeweiht sein, zināt noslēpumu; hinter ein » kommen, atklāt noslēpumu, geheimnisvoll, adj. noslēpumu pilns, noslēpumains. Geheim'IIpolizist, m. slepenpolicists, m. -Schreiber, m. privāts sekretārs, m. -schrift, f. slepenraksti, m. Geheiß', n. -es pavēle, f.; auf sein

uz viņa pavēli, gē'hen, I. v. a. (gē'he; ging; gegang'en) einen Weg uzsākt ceļu,- fig. den geraden Weg iet taisno ceļu; fig. den Weg alles Fleisches nomirt, iznīkt; II. v. n. 1. (marschieren) iet, freq. staigāt; das Kind lernt bērns mācās iet; im Zimmer auf und ab «., staigāt pa istabu šurpu turpu; 2. (sich irgendwohin begeben) iet, doties; baden -, iet peldēties; (mit Präpositionen) (mit an:) fig. (jemm.) an die Hand iet (kādam) palīgā; an Bord sēsties kuģī; ans Gericht griezties pie tiesas; (mit auf:) auf die Universität iestāties universitātē; (mit aus:) (jemm.) aus dem Wege griezt (kādam) ceļu; geh' mir aus den Augen, nerādies vairs manās acīs; (mit gegen:) fig. das geht gegen mein Gewissen, tas ir pret manu sirdsapziņu; (mit in:) in die Kirche iet baznīcā; ins Kloster iestāties klosterī; III. v. imp. 1. (von der Gesundheit) klāties; wie geht's (Ihnen)? kā (Jums) klājas? es geht mir gut, man klājas labi; 2. (von Verhältnissen) es geht mir schlecht, man neveicas labi; fam. es geht, iet kā nekā; 3. (ergehen) notikt, gadīties; es ist mir ebenso gegangen, man tāpat gadījies; es mag wie es will, lai notiek kas notikdams; 4. (vorhanden sein) būt; es geht ein Gerücht, ļaudis runā, izplatās baumas; es geht die Rede, daß er krank ist, runā, ka viņš slims; 5. es geht gegen den Winter, ziema tuvojas; IV. v. refl. sich müde «., nogurt ejot; sich die Füße wund noberzt kājas ejot. Gē'hen, n. -s, iešana, f.; das . wird mir sauer, man nākas grūti iet; ich bin

des -s müde, es esmu noguris ejot; im ejot.

Gehenk', n. -(e)s, pl. -e, 1. (etw. Hängendes) piekareklis, m.; 2. (Gürtel, woran etw. hängt) josta, f.; zobena siksna, f.

Gehetz'e, n. -s, rīdīšana, f.

geheu'er, adj. drošs, bez briesmām; es ist hier nicht še lieta nav skaidra; še spoko; mir ist da nicht man tur ir neomulīgi.

Geheul' n. -(e)s, kaukšana, f.

Gehil'fe, m. palīgs, m.

Gehirn', n. -(e)s, pl. -e, smadzenes, f. pl.; fig. (Verstand) prāts, m. -entzündung, f. smadzeņu iekaisums, m. -erschütte-rung, f. smadzeņu satricinājums, m. -haut, f. smadzeņu plēve, f. -hautent-zündung, f. smadzeņu plēves iekaisums, m.

Gehirn'krankheit, f. smadzeņu slimība, f.

Gehirn'ļļschāle, f. galvas kauss, m. -schlag, m. smadzeņu trieka, f.

gehö'ben v. heben.

Gehöft' n. -(e)s, pl. -e, 1. (Bauernhof) mājas, f. pl.; 2. (Hofraum) pagalms, m.; sēta, f.

Gehöh'ne, n. -s, zobošanās, f.

gehol'fen v. helfen.

Gehölz', n. -es, pl. -e, mežiņš, m.; (Gebüsch) krūmi, m. pl.

Gehör', n. -s, 1. (Gehörsinn) dzirde, f.; das » verlieren, zaudēt dzirdes spēju; er hat keinviņam nav dzirdes; 2. fig. (Aufmerksamkeit) uzmanība, f.; (jemm.) » schenken, noklausīties (kādā).

gehor'chen, v. n. paklausīt.

gehö'ren, I. v. n. 1. (als Eigentum angehören) piederēt; dieses Buch gehört mir, šī grāmata mana od. pieder man; 2. (als Teil od. Mitglied zugehören) piederēt; 3. (erforderlich sein) būt vajadzīgam; dazu gehört Mut, tur vajag drosmes; II. v. refl. u. imp. sich pieklāties; es gehört sich, pieklājas; das gehöhrt sich so, tas tā piederas.

Gehör'fehler, m. dzirdes vaina, f.

gehö'rig, I. adj. 1. (angehörend) piederošs; die meinem Bruder -en Häuser, manam brālim piederošie nami od. mana brāļa nami; 2. (zugehörig) piederīgs; die zur Gesellschaft -en Personen, pie sabiedrības pieskaitāmās personas; 3. (erforderlich) vajadzīgs; (passend) derīgs; das G-e, tas, kas vajadzīgs; er hat das -e Alter, viņam ir vajadzīgais vecums; 4. (tüchtig) krietns, labs; ein -er Sturm, liela vētra; II. adv. 1. (gebührend) pienācīgi, kā

vajag; 2. (tüchtig) krietni, labi; überlegen, labi pārdomāt.

Gehö'rigkeit, f. piederība, f.; piede-rīgums, m.

gehör'lös, adj. kurls.

Gehörlosigkeit, f. kurlums, m.

Gehörn', n. -(e)s, pl. -e, ragi, m. pl.

gehörnt', adj. ragains.

Gehor'sam, m. -s, paklausība, f.; paklau-sīgums, m.

gehor'sam, I. adj. paklausīgs; Ihr -ster Diener, Jūsu padevīgais kalps; II. adv. padevīgi; -st bitten, pazemīgi lūgt.

Gehör'||Schnecke, f. auss gliemezis, m. -sinn, m. dzirde, f.

Geh're, f. pl. -n, 1. (Art Gabel) dakšas, f. pl.; 2. (Zwickel) ķīlis, m.; (Schoß) stērbele, f.; 3. (schräge Fläche) slīpums, m.; 4. (spitz zulaufendes Stück Land) smails zemes stūris.

Gehü'del, n. -s, niekošanās, f.

Gēh'werk, n. riteņi, m. pl. (mechanisms).

gei'en, v. a. die Segel pievākt buras.

Gei'er, m. -s, pl. lija, f.; ērglis, m.

Gei'fer, m. -s, (aus dem Munde fließender Speichel) siekalas, f. pl.; slienas, f. pl.

gei'fern, v. n. siekalot, slienāt.

Gei'ge, f. «, pl. -n, vijole, f.; •» spielen, spēlēt vijoli; fam. der Himmel hängt ihm voller -n, aiz laimes viņš nezina ko darīt.

Gei'gen||bogen, m. vijoles lociņš, m. -holz, n. vijoļu koks, m.

Gei'ger, m. -s, pl. vijolnieks, m.

geil, adj. I. (vom Boden) trekns, tauks; eine -e Vegetation, rasmīga veģetācija; 2. (wollüstig) miesaskārīgs; (lüstern) alkatīgs; (von Tieren auch) nārstīgs; fam. er ist ein -er Bock, viņš ir gribīgs kā āzis.

Geil'heit, f. 1. (vom Boden) treknums, m.; rasmīgums, m.; 2. (von Menschen) gribīgums, m.; (von Tieren) nārstī-gums, m.

Gei'sel, m. -s, pl. u. -n, ķīlnieks, m.

Gei'ser, m. -s, geizeris, m. (karsts avots).

Geiß, f. «, pl. -en, kaza, f.

Geiß'||blatt, n. kazlape. -bock, m. āzis, m.

Gei'ßel, f. pl. -n, 1. (Peitsche) pātaga, f.; 2. fig. (Plage) sodība, f.; (schwere Not) posts, m.; die - des Volkes, tautas posts, m.

gei'ßeln, v. a. 1. (peitschen) pērt, šaust (ar pātagu); 2. fig. (streng tadeln) pelt, strostīt.

Gei'ßelung, f. pēršana, f.; pēriens, m.

Geiß']|fell, n. kazas āda, f. -füß, m. kaz-pēde, f.

Geist, m. -es, pl. -er, 1. gars, m.; der heilige svētais gars; 2. (Gespenst) spoks, m.; -er beschwören, (vertreiben), izdzīt garus; 3. (Lebenskräfte) -er, (dzīvības) spēki, m. pl.; der - ist willig, aber das Fleisch ist schwach, gars gan labpratīgs, bet miesa vāja; 4. (Vorstellung, Gedanke) im -e bin ich mitten unter euch, garā es esmu ar jums; 5. (Verstand) prāts, m.; den - ausbilden, izglītot prātu od. garu; 6. (Sprit) fig. dieser Wein hat šis vīns stiprs, geist'|t anstrengend, adj. gara piepūlētājs.

-bildend, adj. gara izglītotājs-, gei'sterähnlich, adj. spokiem līdzīgs. Gei'ster||bann, m. garu apsaukšana, f. od. izdzīšana, f.; ļauna gara apsaukšana, f. -beschwörung, f. 1. (Vertreibung de: Geister) izdzīšana, f.; 2. (Herbeirufung der Geister) garu saukšana, f. Gei'ster||erscheinung, f. gara (od. garu)

parādīšanās, f. geisterhaft, adj. (gespenstig) spocīgs;

(übernatürlich) pārdabisks. Gei'ster|jsēher, m. garu reģis, m.; spoku reģis, m. -stunde, f. garu od. spoku stunda, f.

gei'stesabwēsend, adj. prātā jucis; (zerstreut) samulsis, domās nogrimis. Gei'stesļ|abwēsenheit, f. neuzmanība, f. (Zerstreutheit) izklaidība, f. -anstren-gung, f. gara piepūlējums, m -arbeit, f. gara darbs, m. -gēgenwart, f. attapība, f.

gei'steskrank, adj. garā vājš, garīgi slims.

Gei'stes||krankheit, f. gara vājība, f.; gara slimība, f. -nahrung, f. garīga barība, -richtung, f. gara virziens, m. geistesschwach, adj. garā vājš, vājprātīgs.

Geistes||schwäche, f. gara vājums, m ; vājprātīgums, m. -schwung, m. gara lidojums, m. -stärke, f. gara stiprums, m. -Störung, f. prāta sajukums, m. geistesverwandt, adj. garā radniecīgs, wir sind *, mums vienādi uzskati; -e Richtungen, vienādi gara virzieni. Geistes||verwandtschaft, f. gara radniecība, f. -Verwirrung, f. od. -Zerrüttung, f. prāta sajukums, m. geistig, adj. 1. (unkörperlich) garīgs; das -e Leben, garīgā dzīve; -e Beschäftigung, garīga nodarbošanās; 2. (den Geist betreffend) gara-; -e Kräfte, gara spēki, m.; 3. (Alkohol enthaltend) -e Getränke, alkoholiski dzērieni. GeiStigkeit, f. 1. garīgums, m.; 2. (von Getränken) stiprums, m.

geist'lich, adj. 1. (kirchlich) baznīcas-, garīgs; -e Musik, baznīcas mūzika, f.; -es Lied, garīga dziesma; 2. (den Priesterstand betreffend) garīdzniecisks, garīdznieka-; der -e Stand, garīdznieka kārta. Geistlichkeit, f. «., garīdzniecība, f. geist'lös, adj. (unbegabt) neapdāvināts;

(flach) sekls. Geist'lösigkeit, f. gara trūkums, m.;

(Flachheit) seklums, m. geist'reich, adj. asprātīgs, geist'||tötend, adj. gara bendētājs. -voll

v. -reich. Gei'tau, n. buru pievācamā tauva. Geiz, m. -es, 1. skopība, f.; skopums, m.; sīkstums, m.; 2. (Nachtriebe) atvases, f. pl.; lieki zariņi, gei'zen, I. v. a. nošķīt; izgriezt od. izlauzt liekos zariņus; II. v. n. (mit etw.) «, būt skopam, skopoties (ar ko). Geiz'hals, m. skopulis, m.; sīkstulis, m.;

mantrausis, m. gei'zig, adj. skops, sīksts. Geiz'||krägen, m. u. -pudel, m. v. Geizhals.

Gejam'mer, n. -s, (nemitīga) vaimanāšana, f.

Gejauch'ze, n. -s, lielas gaviles, f. pl. Gejohle, n. -s, fam. bļaustīšanās, f. gekannt' v. kennen.

gekäst', adj. kūpināts; -e Milch, biezpiens, m.; kūpināts piens. Gekich'er, n. -s, krikšķināšana, f. Gekitz'el, n. -s, (nemitīga) kutināšana, f. Gekläff, n. -(e)s, (nemitīga) riešana, f. Geklap'per, n. -s, klabināšana, f. (ilgstoša).

Geklat'sche, n. -s, 1. (roku) plaukšķināšana, f.; 2. fam. (Schwatzen) mēlnesība, f.

Geklim'per, n. -s, tinkšķināšana, f. Geklirr', n. -(e)s, (ieroču) žvadzēšana, f.;

(glāžu) šķindēšana, f. geklom'men v. klimmen. Geklop'fe, n. -s, (pastāvīga) klauvēšana, f.

geklung'en v. klingen.

Geknat'ter, n. -s, sprēgoņa, f.

gekniffen v. kneifen.

Geknir'sche, n. -s, zobu griešana, f.

Geknist'er, n. -s, (uguns) sprakstēšana,

f.; (drēbju) čaukstēšana, f. gekonnt' v. können.

gekö'pert, adj. (bei Geweben) raupjš,

krustā austs. Gekreisch', n. -es, ķērkšana, f. Gekritz'el, n. -s, nelāga rakstīšana, skri-

belēšana, f. gekroch'en v. kriechen.

Gekrö'se, n. -s, zarnas, f. pl.; iekšas, f. pl.; (von Vögeln) ķidas, f. pl.

gekün'stelt, adj. (v. künsteln) mākslots.

Gelăch'ter, n. -s, 1. smiešanās, f.; smiekli, m. pl.; lautes od. schallendes skaļi smiekli; 2. zum - werden, tapt par apsmieklu.

gelā'den v. laden.

Gelāg', n. -es, pl. -e, dzīres, f. pl.

gelähmt', adj. triekas ķerts, pamiris.

Gelän'de, n. -s, lauki, m. pl.

Gelän'der, n. -s, pl. «, (an Treppen) mer-gas, f. pl.; trelliņi, m. pl.

gelang' v. gelingen.

gelang'en, v. n. tikt, nonākt; zum Ziele sasniegt mērķi; zu Reichtum tikt pie bagātības, iegūt bagātību; zur Alleinherrschaft tapt par vienīgo valdnieku.

Gelang'ung, f. tikšana, f.; nonākšana, f.; die » zum Throne, troņa iegūšana, f.

Gelaß, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, istaba, f. {maza).

gelas'sen, I. adj. 1. v. lassen; 2. fig. (kaltblütig) aukstām asinīm; (ruhig) mierīgs, pacietīgs; II. adv. padevīgi.

Gelassenheit, f. mierīgums, m.; (Geduld) pacietība, f.; (Ergebung) padevība, f.

geläu'fig, I. adj. 1. (fließend) tekošs, šķi-rīgs; (gewandt) veikls; er hat eine -e Zunge, viņš veikli runā; 2. (genau bekannt) labi pazīstams; diese Sprache ist ihm šo valodu viņš labi prot; II. adv. tekoši, veikli.

Geläufigkeit, f. šķirīgums, m.; veiklums, m.

gelaunt', adj. gut « sein, būt labā omā; schlecht od. übel «. sein, būt saīgušam.

Geläu'te, n. -s, 1. (Läuten) zvanīšana f.; unter dem » der Glocken, zvaniem skanot; 2. (sämtliche Glocken) zvani, m. pl.

gelb, adj. dzeltāns; hell «, gaiši dzel-tāns; das -e Fieber, dzeltānais drudzis; •» machen, dzeltēt, nodzeltēt; das G-e, dzeltānums, m.; das G-e vom Ei, olas dzeltānums, m.

Gelb'bröt, n. dzeltāna maize.

geUb'lich, adj. iedzeltāns, m.

Gelb'j|schecke, m. balts zirgs ar dzeltā-niem raibumiem, -schnābel, m. fig. piena puika, m.; smurgulis, m. -specht, m. dzeltānā dzilna, -sucht, f. dzeltānā kaite.

gelb'süchtig, adj. ar dzeltāno kaiti sasirdzis.

Geld, n. -es, pl. -er, nauda, m.; kleines sīka nauda; bares skaidra nau- |

da; fig. das ist so gut wie bares tas tikpat kā skaidra nauda; fam. das ist nicht mit - zu bezahlen, tas nav samaksājams; prv. wo - ist kommt -hin, kur nauda ir, tur nauda rodas; prv. viel viele Freunde, pie pilnas bļodas draugu daudz.

Geld'||ädel, m. pirkta muižniecība, -an-gelēgenheit, f. naudas darīšana, f. -anläge, f. naudas noguldīšana, f. -anleihe, f. naudas aizjēmums, m.

Geld'bedarf, m. naudas vajadzība, f.

geld'bedürftig, adj. ich bin nicht man naudas nevajag.

Geld'begierde, f. naudas kārība, f.

geld'begierig, adj. naudaskārīgs.

Geld'||betrag, m. naudas iemaksājums, m.; (zusammengelegtes Geld) naudas sametums, m.; (Unterstützung) naudas pabalsts, m. -beutel, m. naudas maks, m. -büße, f. naudas sods, m. -emplänger, m. naudas sajēmējs, m. -entschä-digung, f. naudas atlīdzinājums, m.

Geld'erwerb, m. naudas iegūšana, f.; naudas peļņa, f.

Geld'forderung, f. naudas prasījums, m.

geld'gierig, adj. naudaskārīgs.

Geld'||gürtel, m. zutnis, m. -katze, f. zut-nis, m. -klemme, f. naudas spaidi, m. pl.; in der sein, būt ļoti lielā naudas vajadzībā, -lēute, pl. naudnieķi, m. pl.

Geld'|[sträfe, f. naudas sods, m.; (jemn.) in - nehmen, sodīt (kādu) ar naudu, -täschchen, n. naudas maciņš, m. -tasche, f. 1. (Hosentasche) naudas kabata, f.; 2. (zum Umhängen) naudas somiņa, f.; -Vorschuß, m. naudas aiz-devas, f. pl.

Gelee, n. želeja, f.

gelē'gen, I. adj. (v. liegen) 1. atrodams; 2. fig. (passend) derīgs; (bequem) ērts; zu -er Zeit, īstā laikā; II. adv. īstā laikā, izdevīgā brīdī; pa prātam.

Gelē'genheit, f. pl. -en, 1. gadījums, m.) izdevība, f.; izdevīgs brīdis; die » ergreifen, izlietāt gadījumu; bei dieser «, šai gadījumā; bei (günstiger) izdevīgā brīdī; 2. (Fahrgelegenheit) izdevība, f.; ceļš, m.; ich werde es mit « schicken, es to piesūtīšu izdevības brīdī; mit welcher » werden Sie das schicken? kādā ceļā Jūs to sūtīsit?

Gelē'genheits||dichter, m. gadījuma dzejnieks, m. -verkauf, m. gadījuma pārdevums, m.

gelē'gentlich, I. adj. gadījuma-; (zufällig) nejaušs; II. adv. gadījumā.

geleh'rig, adj. vērīgs, manīgs.

Gelehrigkeit, f. vērība, f.; vērīgums, m.

Gelehrsamkeit, f. augsta gudrība; er besitzt viel viņam plašas zināšanas.

gelehrt, adj. mācīts; (literarisch gebildet) literäriski izglītots; -e Schule, augsta skola; fam. der G-e, zinātnieks, m.

Gelei'er, n. -s, (nemitīga) koklēšana; fig. das ist immer das alte -, vienmēr tā pati dziesma.

Gelei'se, n. -s, pl. (Wagenspur) gramba, f.; (Bahngeleise) sliedes, f. pl.; fig. aus dem bringen, novest neceļā, nomaldināt, samulsināt; fig. (etw.) wieder ins rechte • bringen, uzdabūt uz ceļa od. uz īstā ceļa.

Geleit', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Begleitung) pavadība, f.; (Begleiter) pavadoņi, m; pl.; (jemm.) das * geben, pavadīt (kādu); 2. (Bedeckungsmannschaft) apsardzība, f.

gelei'ten, v. a. 1. (begleiten) pavadīt; Gott geleite Sie! Dievs Jūs lai pavada; 2. (als Bedeckung) pavadīt.

Gelei'ter, m. -s, pl, pavadītājs, m.

Geleits']|brief, m. apsardzības raksts, m. -mann, m. pavadītājs, m.; pavadonis, m. .

Gelenk', n. -(e)s, pl. -e, locītava, f.; (Glied) loceklis, m.; der Arm ist aus dem roka izmežģīta, -band, n. locītavas saišķis, m.

gelenk'ig, adj. 1. (mit Gelenken versehen) locītavu-; 2. (biegsam) lunkans, lokans.

Gelenkigkeit, f. lunkanums, m.; veiklums, m.

Gelenkrheumatismus, m. locekļu reu-matisms, m.

gelē'sen v. lesen.

Gelich'ter, n. -s, (ļaunu ļaužu) bars, m.; nelieši, m. pl.

Gelieb'te, f. -n, pl. -n, mīļākā.

Geliebter, m. mīļākais.

gelie'hen v. leihen.

gelinde, I. adj. 1. (sanft, milde) lēns, maigs; -r Regen, maigs lietutiņš; -r Wind, lēns vējiņš; 2. (nachsichtig) lēnīgs.

Gelin'digkeit, f. 1. (Milde) lēnums, m.; maigums, m.; 2. (Nachsicht) laipnums, m.

gelittg'en, I. v. n. (geling'e; gelang'; gelung'en) izdoties; alles gelingt ihm, viss viņam izdodas; II. v. imp. es gelingt mir, man izdodas.

Gelin'gen, n. -s, izdošanās, f.; sekmes, f. pl.; veiksme, f.

Gelisp'el, n. -s, šļupstēšana, f.; svepstē-

šana, f. gelit'ten v. leiden, gel'len, v. n. skaļi skanēt, geloben, v. a. svēti apsolīt, solīties; das gelobte Land, apsolītā zeme (Pales-tīna).

Gelöb 'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, apsolījums, m.; svēta solīšanās, gelockt' adj. sprogains, cirtains, gelö'gen v. lügen. Gelö'te, n. -s, salodēšana, f. gelt? int. fam. vai ne tā? gelten, I. v. n. (gel'te, giltst, gilt; galt; gegol'ten) 1. (wert sein) būt vērtam; wieviel gilt die Elle? cik maksā olekts; 2. (gültig od. erlaubt sein) derēt, būt atļautam; der Vertrag gilt nicht, līgums neder; dieser Vertrag gilt, šis līgums spēkā; 3. (vermögen) būt spējīgam, varēt; sein Wort gilt viel, viņa vārdam liels svars; prv. der Prophet gilt nichts in seinem Vaterlande, nevienu pravieti viņa tēvijā neievēro; II. v. imp. es gilt! lai iet! es gilt einen Versuch, vajag izmēģināt; es gilt eine Wette, es deru; was gilt's! was gilt die Wette? uz cik derēsim?

Geltendmachung, f. pierādīšana, f.;

izlietāšana, f. Geltung, f. (Bedeutung) nozīme, f.; (Wirkung) iespēja, f.; (Kraft) spēks, m.; dem Gesetze verschaffen, panākt, ka likumu ievēro. Gelüb'de, n. -s, pl. solījums, m.; svēts solījums; solīšanās, f.; ein «• tun od. ablegen, solīties, svēti apsolīt; das -der Keuschheit ablegen, dot šķīstības solījumu, gelung'en v. gelingen. Gelüst', n. -es, pl. -e, kārība, f. gelüst'en, v. imp. es gelüstet mich od.

mich gelüstet danach, es iekāroju to. Geize, f. pl. -n, 1. (unfruchtb. Schwein) ālava cūka; 2. (verschnitt. Schwein) vepris, m. geizen, v. a. rāmīt (cūkas). Gemach', n. -(e)s, pl. Gemäch'er, istaba f.

gemach', adv. rāmi; (langsam) lēni. gemächlich, I. adj. ērts; (behaglich)

omulīgs; II. adv. omulīgi. Gemächlichkeit,.!. ērtums, m.; omulība, f.

Gemahl', m. -s, pl. -e, laulāts draugs.

-in, f. », pl. -nen, laulātā draudzene, gemahlen v. mahlen, gemah'nen, v. a. (jemn. an etw.) «, atgādināt (kādam ko).230 Gemälde

Gemäl'de, n. -s, pl. glezna, f. -aus-

stellung, gleznu izstāde, f. gemäß', I. adj. piemērots; II. prp. (mit dem Dativ) pēc; der Wahrheit pēc patiesības; seinem Befehle kā viņš pavēlējis, gemä'ßigt, adj. mērens, gemein', I. adj. 1. (gemeinsam) kopējs, kopīgs; der -e Feind, kopējs ienaidnieks; unter Freunden ist alles draugiem viss pieder kopā; 2. (allgemein) vispārīgs, vispārējs; (öffentlich) atklāts; das -e Recht, vispārīgās tiesības; 3. (gewöhnlich) parasts, zems, prasts; der -e Mann, vienkāršs cilvēks; ein -er Mensch, nekrietns cilvēks, nelietis, m.; -e Ausdrücke, rupji od. prasti vārdi; II. adv. prasti, rupji. Gemein'de, f. pl. -n, 1. (auf dem Lande) pagasts, m.; (in der Stadt) draudze, f.; der od. zur - gehörig, pagasta-, draudzes-; 2. (kirchliche) draudze, f. -angelēgenheit, f. pagasta od. draudzes darīšana, f. -glied, n. 1.

pagasta loceklis, m.; 2. draudzes loceklis, m. -haus, n. pagasta nams, m. -Schreiber, m. pagasta rakstvedis, m. -schule, f. pagasta skola, f. gemein'faßlich, visiem saprotams, viegli saprotams.

gemeingefährlich, adj. visiem (visai sabiedrībai) bīstams. Gemein'geist, m. vispārības od. kopības gars, m.

gemein'gültig, adj. vispār nozīmīgs. Gemein'gūt, n. kopmanta, f. Gemein'heit, f. nelietība, f.; nekārtība, f.

Gemein'platz, m. novazāts teikums, gemein'sam, I. adj. kopējs, kopīgs; II.

adv. kopīgi, kopā. Gemein'ļ|samkeit, f. », kopība, f.; kopī-gums, m. -schaft, f. «•, pl. -en, 1. (Zusammengehörigkeit) kopība, f. gemeinschaftlich, I. adj. kopējs, kopīgs; das -e Vermögen, kopēja manta; II. adv. kopā. Gemein'ļ|schaftlichkeit, f. kopība, f.; ko-pīgums, m. -sinn, m. kopības gars, m. Gemeinschaftsgefühl, n. kopības izjūta, f. gemeinverständlich, I. adj. vispār saprotams, viegli saprotams; II. adv. -schreiben, rakstīt, ka visi saprot. Gemein'||wēsen, n. draudze, f.; -wohl, n.

vispārības labums, m. Gemeng'e, n. -s, (Getümmel) ņudzeklis, m.

Gemerk, n. zīme, f.

gemes'sen, adj. 1. v. messen; 2. fig. (maßvoll) labi apsvērts; (wohlbedacht)

— genau

apdomāts; -e Worte, labi apsvērti vārdi; 3. fig. (feierlich) svinīgs; 4. fig. (bestimmt) noteikts, pareizs; den -en Befehl erteilen, dot stingru pavēli. Gemes'senheit, f. 1. (Angemessenheit) piemērīgums, m.; 2. (feierlicher Ernst) svinīgums, m.; 3. (Bestimmtheit) noteiktība, f.; pareizība, f. Gemetz'el, n. -s, pl. kautiņš, m.; (Blutbad) asins izliešana, f. gemie'den v. meiden. Gemisch', n. -es, pl. -e, maisījums, m. gemischt', adj. (v. mischen) -e Ehe, jaukta laulība. Gem'me, f. pl. -n, dārgakmens, m.; (geschnittener Stein) gemma, f.; griezts dārgakmens, gemocht' v. mögen, gemol'ken v. melken. Gem'se, f. pl. -n, kalnu kaza. Gemüir, n. -(e)s, gruži, m. pl.; mēsli, m. pl.

Gemunk'el, n. -s, valodas, f. pl.; sačukstēšanās, f. Gemur'mel, n. -s, murmināšana, f.; (Rauschen des Baches) burbuļošana, f. Gemur're, n. -s, kurnēšana, f. Gemü'se, n. -s, pl. dārzāji, m. pl.; dārza saknes, f. pl. -bau, m. sakņ-kopība, f. -garten, m. sakņu dārzs, m. gemußt' v. müssen.

Gemüt', n. -(e)s, pl. -er, sirdsprāts, m.; (Charakter) daba, f.; raksturs, m.; er hat ein gutes viņam laba sirds, gemüt'lich, I. adj. omulīgs; II. adv. omulīgi.

Gemütlichkeit, f. omulība, f.; (Gutmütigkeit) labsirdība, f. gemüt'lös, adj. bezsirds-, cietsirdīgs. Gemüts'||ärt, f. daba, f. -erschütterung,

f. prāta satricinājums, m. gemüts'krank, adj. er ist garīgi slims;

(schwermütig) grūtsirdīgs. Gemüts'||krankheit, f. gara slimība, f.; (Schwermut) grūtsirdība, f. -lēben, n. dvēseles dzīve, f. -mensch, m. sirds cilvēks, m. -Verfassung, f. gara stāvoklis, m. -weit, f. jūtu pasaule, m. gen, prp. (ohne Artikel) pret; uz; Osten, pret austrumiem; - Himmel, uz debesīm. Genä'ge, n. -s, graušana, f. Genä'he, n. šūšana, f. genannt' v. nennen, genās' v. genesen.

genau', I. adj. 1. (sorgfältig) rūpīgs; (ausführlich) sīks; -er Bericht, sīks ziņojums; -e Kenntnisse, pamatīgas zināšanas; 2. (bestimmt) noteikts; -es Datum, noteikts datums; II. adv. (sorg-Genauigkeit

fältig) rūpīgi; (aufmerksam) vērīgi; • beobachten, vērīgi aplūkot. Genauigkeit, f. 1. (Sorgfältigkeit) rūpība, f.; 2. (Bestimmtheit) noteiktība, f.

Gendarm' [jan-], m. -en, pl. -en, žandarms, m. genehm', adj. patīkams, tīkams, geneh'migen, v. a. eine Bitte paklausīt lūgumu; einen Betrag apstiprināt līgumu. Geneh'migung, f. pl. -en, atzīšana, f.;

atļaušana, f. geneigt', adj. 1. (abschüssig) slīps; 2. fig. labvēlīgs.

Geneigtheit, f. 1. (Abschüssigkeit) slīpums, m.; 2. tieksme, f.; 3. fig. (Wohlwollen) labvēlība, f. Generäl', m. -(e)s, pl. -e, generalis, m. Generäl'pröbe, f. ģenerālmēģinājums, m.;

galvenais mēģinājums. Generation', f. pl. -en, ģenerācijā, f.;

paaudze, f. generell', I. adj. vispārējs, vispārīgs;

II. adv. vispārīgi, vispār, generös' [je-], adj. 1. (großmütig) augstsirdīgs; 2. (freigebig) devīgs, genē'sen, v. n. (genē'se; genās'; gene'-sen) 1. (wieder gesund werden) atveseļoties, atspirgt (no slimības); 2. (entbunden werden) eines Kindes dzemdēt bērnu.

Genē'sung, f. atveseļošanas, f.; atspirgšana, f.; atveseļojums, m.; der ~ entgegengehen, atveseļoties. Ge'netīv, m. ģenetīvs, m. genial', I. adj. ģeniāls; II. adv. ģeniāli,

ģeniālā veidā. Genialität', f. ģeniālitāte, f. Genick', n. -s, pl. -e, pakausis, m.; sprands, m.; das - brechen, nolauzt kaklu, -starre, f. pakauša krampis, m. Genie' [je-], n. -s, pl. -s, ģēnijs, m. _ genieren [je-], v. refl. sich kauneties. genieß'bär, adj. baudāms, genie'ßen, v. a. (genie'ße; genoß'; genossen) 1. (essen) ēst; dieses Fleisch kann man nicht_ šo gaļu nevar ēst; ļ einen Apfel ēst ābolu; er hat noch nichts genossen, viņš vēl nekā nav jēmis mutē; 2. er hat eine gute Erziehung genossen, viņš baudījis labu audzināšanu; er genießt allgemeine Achtung, visi viņu cienī. Genie'ßen, n. -s, baudīšana, f. Genie'||streich [je-], m. pārgalvīgs solis, f.

Genitā'lien, pl. ģenitalijas, f. pl.; kaunuma daļas, f. pl. genom'men v. nehmen.

Genörgel, n. paļāšana, f. genoß' V. genießen. Genos'se, m. -n, pl. -n, biedrs, m. Genossenschaft, f. «., pl. -en, sabiedrība, f.

Genos'sin, f. pl. -nen, biedrene, f., dalībniece, f. Gent'leman [dschentlmen], m. -(s), pl. -men, džentlmenis, m. (izglītots un godprātīgs cilvēks), genug' od. genüg', adv. gan, diezgan, (es reicht hin) pietiek; mehr als pāri pārim; ich hatte nicht Zeit man pietrūka laika. Genüge, f. pietikšana, f.; (Befriedigung) apmierinājums, m.; zur », diezgan, papilnam; ich habe alles zur man visa papilnam, genü'gen, v. n. 1. (hinreichen) pietikt; das genügt, ar to pietiek; es genügt nicht, tas ir maz; eine Woche genügt, pietiek ar nedēļu, genü'gend, I. adj. pietiekošs; pietiekams; IL adv. 1. diezgan, pietiekoši; pietiekami; 2. (als Prädikat) diezgan labi.

genug'sam, I. adj. pieticīgs; II. adv. diezgan pietiekoši, genüg'sam, adj. pieticīgs, sātīgs. Genüg'samkeit, f. pieticība, f.; pie-ticīgums, m. (im Essen und Trinken) sātība, f.; sātīgums, m. Genug'tüung, f. «, gandarījums, m. Gē 'nus, n. pl. » era, kārta, f. Genuß', m. -(ss)es, pl. Genüsse, bauda,

f.; baudījums, m. genuß'reich, adj. prieku pilns, baudījumu-.

Genuß'sucht, f. baudkāre, f. genußsüchtig, adj. baudkārīgs; ein -er

Mensch, baudulis, m.; baudītājs, m. Geodäsie', f. ģeodēzija, f. (zemes mērīšanas mācība). Geoļļgrāph, m. -en, pl. -en, ģeogrāfs, m. Georgī'ne, f. pl. -n, ģeorģīne, f. gepaart', adj. pārots. Gepäck', n. -es, bagāža, f.; ceļa lietas, f. pl.; sein ~ aufgeben, nodot bagāžu, -annahme(stelle), f. bagāžas piejemamā vieta, -träger, m. nesējs, m. -wägen, m. bagāžas rati, m. pl. Gepau'ke, n. -s, paukošana, f. gepfiffen v. pfeifen, gepflö'gen v. pflegen. Gepflö'genheit, f. pl. -en, paradums, m.

Gepläník'el, n. -s, apšaudīšanās, f.; sadursme, f.

Geplap'per, n. -s, pļāpāšana, f.; pļurk-stēšana, f.232

Geplärr', n. -(e)s, kaukšana, f.; varkšķē-šana, f.

Geplät'scher, n. -s, plunkšķēšana, f.;

šļakstēšana, f. Geplau'der, n. -s, tērzēšana, f. Gepol'ter, n. -s, dauzīšanās, f. Geprä'ge, n. -s, nospiedums, m.; kalums; m.; iekalums, m.; fig. zīme, f.; das -der Echtheit, īstības zīme, f. Geprah'le, n. -s, lielīšanās, f. geprie'sen v. preisen. Gequä'ke, n. -s, kurkstēšana, f. gequol'len v. quellen. Gēr, m. u. n. -s, pl. -e, metams šķēps. • gerā'de, I. adj. 1. (nicht krumm) taisns; der - Weg, taisnais ceļš; eine - Linie, taisna līnija; 2. (ohne Umweg) tiešs; taisns; -er

Weg, tiešs od. taisns ceļš; in -er Linie, tiešā līnijā; 3. (durch zwei teilbar) pāris, pāŗa-; «. oder ungerade? pāris vai nepāris? - Zahl, pāŗa skaitlis; II. adv. 1. (ohne Umweg) tieši, taisni; - in der Mitte, pašā vidū; - auf sein Ziel lossteuern, iet tieši uz savu mērķi; 2. fig. (genau) taisni; - um 10 Uhr, taisni pulksten desmitos; 3. (soeben) nupat, pašlaik, patlaban; ich wollte «. ausgehen, es pašlaik gribēju iziet, gerādeļļaus', adv. 1. (in gerader Linie) taisni uz priekšu; -! uz priekšu! 2. fig. (freimütig) vaļsirdīgi, atklāti. gerādeswēgs', adv. tieši, taisnā ceļā. gerāde||weg, adv. bez izlocīšanās, taisni. Gerād'heit, f. 1. taisnums, m. (līnijas etc.); 2. fig. (Ehrlichkeit) godīgums, m.

gerannt' v. rennen.

Geras'sel, n. -s, (ieroču) žvadzināšana, f.; (važu) žvadzēšana, f.; (ratu) rībēšana, f. od. rīboņa, f. Gerät', n. -(e)s, pl. -e, 1. (einzelnes G.)

lieta, f.; (Werkzeug) rīks, m. gerā'ten, adj. 1. v. geraten; 2. v. raten; 3. fig. (klug) gudrs; (zeitgemäß) derīgs, laikam piemērots; es ist nicht « dahin zu gehen, būtu labāk, ja turpu neietu.

gerā'ten, v. n. (v. raten) (part. p. gerā'ten) 1. (an einen Ort od. in einen Zustand kommen) nonākt; wie bist du hierher kā tu esi še nokļuvis? auf den Sand uzskriet sēklī; 2. (von Früchten: gedeihen) padoties; das Getreide ist gut labība labi padevusies; 3. (von Unternehmungen: gelingen) izdoties, veikties. Gerä'tewohl od. GeTätewohl', n. aufs uz labu laimi.

Gerät'; holz, n. lietu koks, m. gerauht', adj. -es Gewebe, pluksināts audums.

geraum', adj. -e Zeit, ilgu laiku; seit

-er Zeit, jau sen. geräu'mig, adj. plašs, liels; (viel umfassend) tilpīgs. Geräu'migkeit, f. plašums, m.; tilpī-gums, m.

Geräusch', n. -es, troksnis, m.; - machen, trokšņot, geräuschlos, I. adj. kluss, (ruhig) mierīgs; II. adv. bez trokšņa, klusu. Geräuschlosigkeit, f. klusums, m.;

mierīgums, m. geräusch'voll, I. adj. trokšņains, trokšņa

pilns; II. adv. ar lielu troksni. Geräu'sper, n. -s, kāsēšana, f. Gerb'eisen, n. braukis, m. ger'ben, v. a. mīt ādas, (ģērēt); fam.

(jemm.) das Fell », mizot (kādam) ādu. Ger'ber, m. -s, pl. ādminis, m. Gerberei', f. pl. -en, 1. (Ort) ādnīca, f.; 2. (Gewerbe) ādminība, f.; (Rotgerberei) rustu ādminība, f.; (Weißgerberei) alūna ādminība, f. gerecht', I. adj. 1. (von Personen: rechtlich denkend od. handelnd) taisns; -er. Richter, taisns tiesnesis; allen Anforderungen » werden, izpildīt visus prasījumus; der G-e, taisns cilvēks, taisnais; 2. (im biblischen Sinne: sündlos) taisns, nevainīgs; - machen, darīt taisnu, taisnot; 3. (von Sachen: der Gerechtigkeit entsprechend) taisns, (berechtigt) dibināts, (gebührend) pienācīgs, (angemessen) piemērots; -e Strafe, taisns sods, pelnīts sods; II. adv. taisni, ar taisnību. Gerech'tigkeit, f. 1. taisnība, f.; ausgleichende izlīdzinātāja taisnība; 2. (Recht) tiesība, f. Gerech'tigkeitsliebe, f. taisnības mīlestība, f.

Gerēde, n. -s, (Redereien) runāšana, f.; (Geschwätz) pļāpāšana, f.; (Gerücht) baumas, f. pl.; valodas, f. pl.; albernes blēņu valodas, f. pl. ; es geht das ļaudis runā. Gerei'be, n. -s, (nemitīga) berzēšana, gerei'chen, v. n. (jemm.) zur Ehre nākt (kādam) par godu; (jemm.) zur Schande. darīt (kādam) kaunu;

(jemm.) zum Vorteile oder Besten «, atnest (kādam) labumu. Gerei'me, n. -s, rīmēšana, f.; rīmējums, m.

Gerei'ße, n. -s, raušana, f.; raušanās, f. gereizt, adj. sirdīgs, iekairināts.

Gereizt'heit, f. sirdlgums, m.; iekairi-nātība, f.

gereu'en, v. imp. es gereut mich, das getan zu haben, nožēloju, ka to esmu darījis.

Gericht', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Speise) ēdiens, m.j virums, m.j ein - Linsen, lēcu virums; (Gang) ēdiens, m.; wir hatten zu Mittag sechs -e, mums bija pusdienā seši ēdieni; 2. (Urteilspre-chung) spriedums, m.; tiesa, f.; (über

etw.) - halten, spriest (par kādu), tiesāt (kādu); das jüngste «, pastara tiesa, f.; pastara diena, f.; am Tage des -s, tiesas dienā; 3. (Gerichtshof) tiesa, f.; tiesas iestāde, f.; vor «. erscheinen, nākt tiesas priekšā; zu - sitzen, tiesāt; 4. (Gerichtsgebäude) tiesas nams, m.

gericht'lich, I. adj. tiesas-; -e Verhandlung, tiesas vešana, f.; tiesas akts, m.; -er Beweis, tiesas pierādījums, m.; -e Entscheidung, tiesas spriedums, m.; II. adv. . getrennt, tiesas šķirts; -verkaufen, pārdot tiesas ceļā. Gerichts'ļļakten, f. pl. tiesas aktis, f. pl. -böte, m. tiesas sulainis, m. -brauch, m. tiesas paraža, f. -kosten, f. pl. tiesas izdevumi, m. pl. -Vollzieher, m. tiesas izpildītājs, m.; -wēsen, n. tieslietas, f. pl. gerie'ben, adj. 1. v. reiben; 2. fig. (erfahren) norūdīts. Gerie'sel, n. -s, čurkstēšana, f. gering', I. adj. 1. niecīgs; ein -es Einkommen, mazs ienākums; von -en Fähigkeiten, maz apdāvināts; in -er Entfernung von der Stadt, netālu no pilsētas; 2. (niedrig) zems; (gewöhnlich) prasts; von -em Stande od. Herkommen, no zemas kārtas; eine -e Meinimg (von etw.) haben, maz cienīt (ko); II. adv. 1. (wenig) maz; nicht im -sten, it nebūt ne; 2. (nicht besonders) ne sevišķi, geringfügig, adj. niecīgs; neievērojams. Geringfügigkeit, f. niecīgums, m.;

niecīga lieta, geringschätzen, v. a. necienīt; nicināt, gerinn'bār, adj. sarecināms. gerin'nen, v. n. (gerin'ne; gerann'; ge-ron'nen) sarecēt; (dick werden) sabiezēt; (sauer werden) sarūgt, (von der Milch auch) kuptŗ (von erkaltendem Metall) sastingt; (von Wasser) sasalt; geronnene Milch, rūdzis piens; kūpināts piens; ~ machen od. - lassen, sa-recināt; kūpināt; sastindzināt; sasaldēt; fig. vor Schreck gerann mein

Blut zu Eis, aiz bailēm man asinis vai sastinga.

Gerinn'sel, n. 1. (rinnendes Wasser) tekošs ūdens; 2. (geronnēne Flüssigkeit) receklis, m. Gerin'nen, n. -s, sarecēšana, f. (v. Zeitwort). . , Gerip'pe, n. -s, pl. ģindenis, m.; fam. sie ist ein wahres *, viņai nav vairāk kā kauli un āda. gerippt', adj. rievains, robains, geris'sen v. reißen, geritten v. reiten.

Germä'||ne, m. -n, pl. -n, ģermānis, m. germanisieren, v. a. ģermānizēt. Germanis'mus, m. pl. -men, ģermānisms, m. (vācu valodas ietekme), gern od. ger'ne, adv. labprāt, ar mīļu prātu; herzlich «, no visas sirds; (jemn.) » haben, mīlēt (kādu); überall gesehen sein, būt visur ieredzētam; • Wein trinken, dzert labprāt vīnu, cienīt vīnu; er ißt » Äpfel, viņš ir liels ābolu cienītājs. Gern'größ, m. », lielībnieks, m.; augst-

kāpis, m. Geröch'el, n. -s, krākšana, f. geroch'en v. riechen. Gerol'le, n. -s, ritināšana, f.; (des Donners) dārdēšana, f.; (der Wagen) rībēšana, f.

Geröll'(e), n. -s, gruži, m. pl.; akmeņu

drupatas (kalnos), geron'nen v. rinnen.

Ger'ste, f. mieži, m. pl.; dem. miezītis, m.; miezīši, m. pl. Ger'sten|[grütze, f. miežu putraimi, m. pl.; (gekochte) miežu putra, f. -kleie, f. miežu klijas, f. pl. -malz, n. miežu iesals, m.

Gerte, f. pl. -n, (Rute) rīkste, f.; rīkstīte, f.; vica, f.; (Reitgerte) jājamā pātaga.

Geruch', m. -(e)s, pl. Gerüch'e, 1. (Geruchssinn) oža, f.; er hat einen feinen viņam labs deguns; 2. (unangenehmer ~) smaka, f.; (Wohlgeruch) smarša, f. od. smarža, f.; das hat einen brandigen tam ir deguma (od. sviluma) smaka, geruch'lös, I. adj. bezsmakas-, bezsmar-šas; II. adv. bez smakas; bez smar-šas; diese Blume ist šī puķe ne-smaršo.

Geruch'lösigkeit, f. smakas od. smar-

šas trūkums, m.; bezsmaršīgums, m. Geruchs'||nerv, m. ožas nervs, m. -sinn, m. oža, f.234

Gerücht', n. -(e)s, pl. -e, baumas, f. pl.; valodas, f. pl.; es geht das ļaudis xunä.

gerüchtweise, adv. kā dzird, kā runā; • verlautet, daß ..runā, ka ..., dzird, ka...

geru'hen, v. n. labpatikt (ko darīt); der Kaiser geruhte zu sagen, ķeizaram labpatikās teikt.

Gerüm'pel, n. -s, grabažas, f. pl.

Gerun'dium, n. -s, pl. -dien, ģerundijs, m.

gerung'en v. ringen.

Gerüst', n. -(e)s, pl. -e, (Blutgerüst) ša-fots, m.; (Baugerüst) stalažas, f. pl. od. sastatnes, f. pl.; Gerüste abschlagen, sastatnes nojaukt; - errichten, sastatnes uzstādīt.

Gerüt'tel, n. -s, fam. kratīšana, f.

Gesalb'te(r), m. svaidītais.

gesal'zen v. salzen.

gesamt', adj. viss, kopējs; visi kopā; das -e Gesinde, visa saime; die -e Einwohnerschaft od. die -en Einwohner, visi iedzīvotāji.

Gesamt'lļausgābe, f. 1. (von Geldsummen) izdevumu kopsumma, f.; 2. (sämtliche Werke eines Dichters) kopizde-vums, m. -begriff, m. kopjēdziens, m. -betrag, m. kopsumma, f.; den » entrichten, samaksāt visu summu, -bild, n. kopaina, f. -eindruck, m. kopiespaids, m. -heit, f. «, kopība, f.; visums, m. -wērt, m. kopvērtība, f. -wohl, n. vispārības labums, m.; zum vispārības labā. -zahl, f. kopskaits,

m.

gesandt', adj. (v. senden) der G-e, sūtnis, m.; päpstlicher G-er, nuncijs, m.

Gesandt'in, f. pl. -nen, sūtne, f.

Gesandtschaft, f. pl. -en, sūtniecība, f.

gesandtschaftlich, adj. sūtniecības-.

Gesandtposten, m. sūtņa vieta, f. -sekre--tär, m. sūtniecības sekretārs, m.

Gesang', m. -es, pl. Gesäng'e, 1. (Singen) dziedāšana, f.; 2. dziedājums, m.; ein Gedicht in zwölf Gesängen, dzeja divpadsmit dziedājumos. -büch, n. dziesmu grāmata, f. -fest, n. dziesmu svētki, m. pl. -lehrer, m. dziedāšanas skolotājs, m.

gesang'reich, adj. dziesmains, dziesmots.

Gesangsstunde, f. dziedāšanas stunda.

Gesäß', n. -es, pl. -e, 1. (als Körperteil) pakaļa, f.; 2. (Sitzbrett) sēža, f. -bein, n. sēdes kauls, m.

Gesaufe, n. -s, dzeršana, f.; plītēšana, f.

Gesau'se, n. -s, džinkstēšana, f. (ausīs); (lodes) svilpošana, f.; (vēja) šalkšana, f.

Gesäu'sel, n. -s, žūžināšana, f. Geschäft', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Beschäftigimg) nodarbošanās, f.; (Arbeit) darbs, m.; ich habe viele -e, man daudz darīšanu od. man daudz gaitu; häusliche -e, mājas darbi; (mit jemm.) -e haben, būt darīšanās (ar kādu); -e halber verreisen, aizceļot darīšanās; fam. ein kleines » verrichten, izdarīties sevis pēc; 2. (Gewerbe) amats, m.; welches • treiben Sie? kāds Jums amats od. darba laiks? 3. (Kaufmannsgeschäft) tirdzniecības nams, m.; (Handlung) veikals, m.; überseeisches aizjūras veikals; er hat ein bedeutendes viņam plašs od. ievērojams veikals; was hat er für ein »? ar ko viņš tirgojas? ein eröffnen, atvērt veikalu; ein «. abschließen, noslēgt veikalu. Geschäft'chen, n. -s, pl. (kleines Handelsgeschäft) veikaliņš, m. geschäftig, I. adj. 1. rosīgs; (bei etw.) . sein, pūlēties (gar ko); 2. (mit Geschäften überhäuft) darbiem apkrauts; II. adv. rosīgi. Geschäftigkeit, f. (Tätigkeit) darbīgums, m.; (Eifer) rosīgums, m. geschäft||lich, I. adj. veikala-, veika-lisks; -e Beziehungen, veikala satiksme, veikaliskas darīšanas; II. adv. * verhindert sein, būt aizkavētam veikala darīšanās, -lös, adj. bezveikala-; (unbeschäftigt) bezdarba-. Geschäft'lösigkeit, f. 1. (Untätigkeit) bezdarbīgums, m.; 2. (im Handel) nedzīvā sezona, bezdarba laiks, m. Geschāfts'j'angelēgenheit, f. veikala darīšana, f. -auftrag, m. veikala uzdevums, m. -bericht, m. veikala ziņojums, m. -besorger, m. veikala izdarītājs, m. -erfahrung, f. veikala piedzīvojumi, m. pl.; - haben, būt piedzīvojušam veikala darīšanās, geschäfts'frei, adj. vaļas-; eine -e

Stunde, vaļas brīdis, m. Geschäftsfreund, m. veikala draugs, m. geschäfts'|jführend, adj. darbvedēja-; -er

Ausschuß, birojs, m. Geschäfts'|Führer, m. veikala vadītājs, m.; darbvedis, m. -führung, f. veikala vadīšana, f.; veikala vešana, f. -gang, m. 1. (Verfahren) veikala, od. darīšanu gaita, f.; 2. (geschäftlicher Gang) veikala gājiens, m.; einen » machen, iziet veikala darīšanās, -haus, n. tirdzniecības nams, m. ;jahr, n. veikala gads, m.

geschäftskundig, adj. pratējs veikala darīšanās.

Geschäfts'|Ilēben, n. veikala dzīve, f.; -leute, pl. veikalnieki, m. pl.; veikala ļaudis, m. pl. -lokāl, n. veikala lokāls, m.

Geschäfts'||mann, m. (pl. -leute) veikalnieks, m.; (Kaufmann) tirgotājs, m. -reise, f. ceļojums veikala darīšanās, veikala ceļojums, m.; eine » machen, izbraukt veikala darīšanās, -reisen-de(r), m. veikala ceļotājs, m. -spräche, f. tirdzniecības valoda, f. -Stockung, f. apstāšanās, f. od. klusums (m.) veikala darīšanās, -träger, m. aģents, m. -Verbindung, f. veikala satiksme, f. -verkehr, m. veikala satiksme, f. -Verwalter, m. veikala pārvaldnieks, m. -zweig, m. veikala nozare, f.

geschāh' v. geschehen.

geschärft', adj. asināts.

Geschau'kel, n. -s, šūpošanās, f.

geschē'hen, v. n. imp. (geschieht'; geschāh; geschē'hen) notikt, notikties; (sich zutragen) atgadīties; (entstehen) celties; das muß tas jādara; es geschehe, was da wolle, lai notiek kas notikdams; es ist izdarīts, padarīts; es geschah mit meinem Wissen, tas notika ar manu ziņu; es soll ihm kein Leid viņu neviens neaiztiks; was ist kas noticis? es ist mir unrecht man nodarīta pārestība;^ es ist mir recht to es biju pelnījis; (biblisch) dein Wille lai notiek tavs prāts; lassen, atļaut, pielaist; ich weiß nicht, wie mir geschieht, nezinu, kas ar mani notiek; prv. -e Dinge sind nicht zu ändern, kas noticis, tas noticis.

gescheit', I. adj. (klug) gudrs; (verständig) saprātīgs; ein -er Kopf, prātīgs cilvēks; er ist nicht (recht) viņš nav pie pilna prāta; II. adv. es » anfangen, ķerties pie lietas kā pienākas.

Gescheitheit, f. prātība, f.; prātīgums, m.

Geschenk', n. -(e)s, pl. -e, dāvana, f.; dāvinājums, m.; dem. dāvaniņa, f.; (jemm.) ein * (mit etw.) machen od. (jemm. etw.) zum » machen, dāvināt (kādam ko); Darbringimg (einem bestechlichen Beamten) kukulis, m.; ein Beamter, der sich durch -e bestechen läßt, kukuļu jēmējs, m. -gēber _m. dāvinātājs, m. -gēberin, f. dāvinātāja, f. -nehmer, m. dāvanu sajēmējs, m.

Geschicht'chen, n. -s, pl. stāstiņš, m.

Geschich'te, f. pl. -n, 1. (als Wissenschaft) vēsture, f.; biblische bībeles stāsti; allgemeine vispārīgā vēsture; alte senatnes vēsture; mittlere

viduslaiku vēsture; neuere jaunāko laiku vēsture; studieren, studēt vēsturi; 2. (Erzählung) stāsts, m.; kleine «, stāstiņš, m.; 3. fam. (Sache) lieta, f.; (Vorfall) atgadījums, m.; die -ist gut, tas ir labs joks. Geschich'ten||büch, n. stāstu grāmata, f.

-erzähler, m. stāstītājs, m. geschich'tet, adj. slāņains, geschichtlich, adj. vēsturisks. Geschichts'būch, n. vēstures grāmata, f.;

vēsture, f. Geschicht'schreiber, m. vēsturnieks, m. Geschichts'||fälschung, f. vēstures viltošana, f.; vēstures viltojums, m. -forscher, m. vēsturnieks., m.; vēstures pētnieks, m. -forschung, f. vēstures pētīšana, f. geschichts'kundig, adj. vēstures pratējs. Geschichts'||lehrer, m. vēstures skolotājs, m.

geschichts'mäßig, adj. vēsturisks. Geschichts'||stunde, f. vēstures stunda, f. Geschick', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Geschicklichkeit) izveicība, f.; izveicīgums, m.; er hat kein viņam trūkst izveicības; 2. (Schicksal) liktenis, m.;

(Los) tiesa, f.; sein böses viņa ļaunais gars; seinem -e entgeht man nicht, savam liktenim neviens neizbēgs; ein böses hat ihn betroffen, viņam uzbrukusi briesmīga liksta. Geschicklichkeit, f. izveicība, f.; izveicīgums, m. geschickt', adj. 1. v. schicken; 2. fig.

(gewandt) izveicīgs, veikls, geschieden, adj. (v. scheiden) šķirts, (von

Eheleuten) atlaulāts, šķirts, geschie'nen v. scheinen. Geschie'ße, n. -s, šaudīšana, f. Geschim'pfe, n. -s, lamāšanās, f.; gānīšanās, f.

Geschirr' n. -(e)s, pl. -e, 1. (einzelnes Gefäß) trauks, m.; 2. fam. (Nachttopf) nakts trauks, m.; 3. (sämtliche Geräte) trauki, m. pl.; 4. (von Pferden) vērzeles, f. pl.; lences, f. pl.; zirglietas, f. pl.; sich ins «. legen, (von Pferden) savilkt; fig. pūlēties, piespiesties, -brett, n. trauku plaukts, m. Geschlecht', n. -(e)s, pl. -er, 1. (natürliches) dzimums, m.; das männliche, weibliche vīriešu, sieviešu dzimums; das schöne «, skaistais dzimums; 2. (grammatisches) kārta, f.; das männliche, weibliche, sächliche vīriešu, sieviešu, nekatra kārta; 3. (Familie) cilts, f.; ein ausgestorbenes izmirusi cilts; 4. (Menschenalter) paaudze, f.; die künftigen -er, nākošās paau-236

dzes; das jetzige tagadējā paaudze; von ~ zu *, no paaudzes uz paaudzi, geschlecht'II lieh, I. adj. 1. (das natürliche Geschlecht betreffend) dzimuma-; 2. (die Gattung betreffend) sugas-; II. adv. pēc dzimuma; -verkehren, mies-loties. -lös, adj. 1. bezdzimuma-; 2. (von Substantiven) nekatrējs. Geschlecht'lösigkeit, f. dzimuma trūkums, m.

Geschlechts']]alter, n. paaudze, f.; paaudzes vecums, m. -ārt, f. cilts savādība, f. -endung, f. kārtas galotne, f. -nāme, m. uzvārds, m.j (von Pflanzen) sugas vārds, m. -organe, n. pl. dzimuma orgāni, m. pl. -register, n. cilts saraksts, m. -reife, f. Vaislas spēja, f.; (Mannbarkeit) vlrišķlgums, m.; vīrība, f. -teil, m. dzimuma orgāns, m. -trieb, m. miesas kārība, f.; dzimuma tieksme, .f.

geschlich'en v. schleichen, geschliffen v. schleifen. Geschling'e n. -s, 1. (Verschlingung) vīšanās, f.; 2. (Eingeweide) iekšas, f. geschlossen v. schließen. Geschlos'senheit, f. viengabalainība, f, Geschluch'ze, n. -s, šņukstēšana, f. geschlun'gen v. schlingen. Geschmack, m. -(e)s, pl. Geschmäck'e, garža, f.; diese Frucht hat einen bittern šim auglim rūgta garža; ich habe einen bittern - im Munde, man mutē savāds rūgtums; (Schönheitssinn) er hat einen feinen viņam smalka gaume; der « ist verschieden, katram sava garža. geschmacklos, I. adj. 1. (von Speisen) negaržīgs, sājš; 2. fig. bezgaržas-, bez-garžīgs; II. adv. bez garžas. Geschmack'||lösigkeit, f. 1. (von Speisen) negaržīgums, m.; sājums, m.; 2. fig. bezgaržīgums, m.; bezgaržība, f. -sinn, m. v. Geschmackssinn. Geschmacks'IIrichtung f. garža, f., -sache, f.; das ist katram sava garža. -sinn, m. garža, f. geschmack'||voll, adj. u. adv. garžīgs, gards; fig. glīts, gaumīgs; sich ~ kleiden, glīti ģērbties, -widrig, adj. bezgaržas-; neglīts. Geschmack'widrigkeit, f. >, bezgaržīgums, m.; bezgaržība, f. Geschmatz'e, n. -s, fam. (lūpu) čapstinā-šana, f.

Geschmau'se, n. -s, fam. dzīrošana, f.;

mielošanās, f. Geschmeide, n. -s, pl. dārglietas, f. pl. geschmei'dig, adj. 1. (biegsam) lokans,

lunkans; (hämmerbar) kaļams; 2. fig. (nachgiebig) piekāpīgs. Geschmeidigkeit, f. 1. (Biegsamkeit) lokanība, f.; 2. fig. (Nachgiebigkeit) piekāpīgums, m. .>

Geschmeiß, n. -es, 1. (Vögelschmutz) putnu izkārnījumi, m. pl. od. netīrumi, m, pl.; 2. fam. (Gesindel) diedelnieki, m. pl.; salašņas, f. pl.; 3. (belästigende Insekten) kukaiņi od. smūdži, m. pl. Geschmefter, n. -s, (trompētu) skaņas, f. pl.

Geschmie'de, n. -s, kalšana, f. Geschmie're, n. -s, smērējums, ziedums, m.

geschminkt v. schminken, geschmis'sen v. schmeißen, geschmol'zen v. schmelzen. Geschnä'bel, n. -s, (putnu) skūpstīšanās, f.

Geschnar'che, n. -s, krākšana, f. Geschnat'ter, n. -s, (von Gänsen) dedi-nāšana, f.; (von Menschen) triekšana, f.

geschnie'gelt, adj. uzcirties.

geschnit'ten v. schneiden.

Geschnüffel, n. -s, ošņāšana, f.

geschö'ben v. schieben.

geschol'ten v. schelten.

Geschöpf, n. -es, pl. -e, radījums, m.r

(Wesen) būtne, f. od. böte, f. geschö'ren v. scheren. Geschoß', n. -(ss)es, pl. -(ss)e, šaujamais? (Pfeil) bulta, f.; (Flintenkugel) lode, f.; (Kanonenkugel) lielgabala lode, f.r 2. (Stockwerk) stāvs, m. geschos'sen v. schießen, geschraubt', adj. 1. v. schrauben; 2. fig.

(geziert) klīrīgs. Geschraubtheit, f. klīrīgums, m. Geschrei', n. -s, brēka, f.; klaigas, f. pl.; ein großes « erheben, sacelt lielu brēku; mit lautem od. großem skaļi kliedzot; (Gerede) valodas, f. pl.; viel » machen, izkliegt, izdaudzināt; prv. viel •» und wenig Wolle, liela brēka, maza vilna. Geschrei'||be, n. -s, od. -bsel, n. -s, fam.

veltīga rakstīšana, f. geschrieben v. schreiben, geschrie'en v. schreien, geschrit'ten v. schreiten, geschun'den v. schinden, geschuppt', adj. zvīņains. Geschütz', n. -es, pl. -e, .1. (einzelne Kanone) lielgabals, m.; 2. (sämtliche-Kanonen) artilērija, f.; das schwere -t smagie lielgabali; leichtes lauka lielgabali; « aufpflanzen, nostādīt ba-

teriju. -führer, m. lielgabala vadonis, m.

Geschwä'der, n. -s, pl. (Flottenabteilung) eskadra, f.; (Reiterabteilung) es-kadrons, f. geschwänzt', adj. astains. Geschwätz, n. -es, pļāpāšana, f.; (albernes) blēņas, f. pl.; (leeres) tenkas, f. pl.; (Klatsch) aprunāšana, f. geschwätz'ig, adj. pļāpīgs; (gesprächig) runīgs.

Geschwätzigkeit, f. pļāpība, f.; pļāpī-gums, m.

geschwei'ge, adv. kur nu vēl; ich täte es nicht als Freund, - denn als Feind, es to nedarītu kā draugs, kur nu vēl kā ienaidnieks, geschwei'gen, v. n. dieses Umstandes zu par šo apstākli nerunājot od. šo apstākli neievērojot. Geschwei'ge, n. -s, dzīrošana, f.; uzdzīvošana, f. geschwie'gen v. schweigen, geschwind', I. adj. (rasch) ātrs, žigls; II. adv. ātri, drīz; mach •*! mudīgi, žigli I

Geschwindigkeit, f. < ►, ātrums, m.; in der ātrumā; in aller «, visai ātri, cik ātri vien iespējams. Geschwindigkeitsmesser, m. ātruma mērītājs, m.

Geschwirr', n. -es, (von Vögeln) čivināšana, f.; (von Insekten) spurgšana, f.; (von Pfeilen) švīkstēšana, f.; švīkstoņa, f. ' Geschwist'er, pl. (von zwei Personen) brālis un māsa; (von (mehreren) brāļi un māsas.

geschwisterlich, adj. brāļu-, māsu-; (brüderlich) brālīgs. Geschwist'er||liebe, f. brāļu un māsu mīlestība, f.; brāļu mīlestība; māsu mīlestība. -paar, n. brālis un māsa. geschwollen v. schwellen, geschwom'men v. schwimmen, geschwö'ren v. schwören. Geschwör(e)ne(r), m. -n, pl. -n, zvērinātais.

Geschworenengericht, n. zvērināto tiesa, f.

Geschwulst', f. pl. -schwül'ste, pampums, m.; (Beutel) pumpa, f.; puns, m.

geschwun'den v. schwinden, geschwung'en v. schwingen. Geschwür', n. -(e)s, pl. -e, augonis, m.;

(Eiterbeule) trums, m. gesēg'net, adj. svētīts; -es Jahr, auglīgs od. ražīgs gads; -e Mahlzeit veseli ēduši!

Geselle, m. -n, pl. -n, 1. (im Handwerk) (amatnieka) palīgs, m.; zellis, m.; 2. fam. (Kerl) tēviņš, m.; schnurriger jautrs zēns; schlauer od. durchtriebener liels gudrinieks, velna zellis, m. gesellen, I. v. a. biedrot, sabiedrot, pie-biedrot; II. v. refl. sich sabiedroties, piebiedroties; prv. gleich und gleich gesellt sich gern, tāds ar tādu. kopā saderas, gesellig, adj. 1. (umgänglich) .saticīgs; -e Unterhaltung, draudzīga saruna; 2. (gesellschaftlich)

sabiedrisks; -e Tugenden, sabiedriski tikumi; das -e Leben, sabiedriskā dzīve, sadzīve, f.; -es Beisammensein, viesīgā sadzīve. Geselligkeit, f. 1. (Umgänglichkeit) saticīgums, m.; 2. (gesellschaftliches Leben) sabiedriskums, m.; sabiedriskā dzīve.

Gesellschaft, f. «., pl. -en, 1. (Gemeinschaft) kopība, f.; mir ist die dieses Menschen zuwider, kopība ar šo cilvēku man pretīga; (jemm.) - leisten, būt kopā (ar kādu), pavadīt laiku (ar kādu), parunāties (ar kādu); 2. (gelehrter od. anderer Verein) sabiedrība, f.; historische vēstures sabiedrība; eine geheime slepena sabiedrība; 3. (gesellschaftlicher Kreis) aprindas, f.; in den besten -en verkehren, dzīvot (od. satikties) vislabākās aprindās; 4. (gesellschaftliches Leben) sabiedriskā dzīve; wenig in -gehen, maz rādīties pasaulē; 5. (Abendgesellschaft) viesīgs vakars, viesības, f. pl.; (Besuch) viesi, m. pl.; in -gehen, iet viesos; in » sein, būt viesos; aus einer -kommen, pārnākt no viesiem (od. viesībām). Gesellschafter, m. -s, pl. 1. (Gefährte) biedrs, m.; guter patīkams biedrs; 2. (Teilhaber) dalībnieks, m. -in, f. pl. -nen, 1. (Gefährtin) biedrene, f.; 2. (Teilhaberin) dalībniece, f. gesellschaftlich, adj. sabiedrības-, sabiedrisks; das -e Leben, sabiedriskā dzīve; -e Bildung, sabiedriskā izglītība.

Gesell'schafts||spiel, n. viesu rotaļa, f. -tön, m. sabiedrības tonis, m. -vertrag, sabiedrisks līgums, gesellschaftswidrig, adj. pretsabiedrisks. Gesellschaftszimmer, n. viesistaba, f. Gesenk', n. -s, pl. -e, nolaidenums, m.

-hammer, m. veidveseris, m. geses'sen v. sitzen.

Gesetz', n. -es, pl. -e, likums, m.; das mosaische Mozus bauslība, f.; -e geben, dot likumus; ein « übertreten

od. verletzen, pārkāpt likumu; ein -bekannt machen, laist klajā od. pasludināt likumu, -auslēgung, f. likuma iztulkošana, f. -buch, n. likumu grāmata.

Gesetz'es kraft, f. likuma spēks, m. -tāfel, f. bauslības galdiņš, m. -iiber-trētung, f. od. -Verletzung, f. likuma pārkāpšana, f. gesetz'gēbend, adj. -er Körper, likumdevēja iestāde; -e Gewalt, likumdevēja vara, f. Gesetz'Hgēber, m. likumdevējs, m. -gē-berin, f. likumdevēja, f. -gēbung, f. pl. -en, likumu došana, f. gesetz'kundig, adj. likuma pratējs, m. gesetzlich, I. adj. 1. (den Gesetzen entsprechend) likuma-, likumīgs; auf -em Wege, likuma ceļā; -er Erbe, likumīgs mantinieks; 2. (rechtmäßig) likumīgs, tiesisks; -er Nachfolger, tiesisks pēcnācējs; II. adv. likumīgi. Gesetzlichkeit, f. 1. likumība, f.; likumīgums, m.; 2. (Rechtsmäßigkeit) tiesiskums, m. gesetzlös, adj. bezlikuma-; (ungesetzlich) nelikumīgs. Gesetzlosigkeit, f. bezlikumība, f.; bezlikumīgums, m.; (gesetzlose Tat) pretlikumīgs solis, gesetz'mäßig, I. adj. (den Gesetzen entsprechend) likumīgs; II. adv. likumīgi. Gesetz'||mäßigkeit, f. v. Gesetzlichkeit.

-Sammlung, f. likumu kopojums, m. gesetzt', adj. 1. setzen; 2. fig. (bedächtig) apdomīgs; (ernst) nopietns, gesetz'widrig, I. adj. pretlikumīgs; II.

adv. pretlikumīgi, pret likumu. Gesetzwidrigkeit, f. pretlikumība, f. Geseufze, n. -s, (pastāvīga) nopūšanās. Gesicht', n. -(e)s, pl. -er, 1. (Fähigkeit zu sehen) redze, f.; das ~ verlieren, zaudēt redzes spēju; 2. (Blick) zu -e bekommen, ieraudzīt; aus dem -e verlieren, vairs neredzēt; 3. (als Körperteil) ģīmis, m.; vaigs, m.; seja, f.; ein mageres noliesējis vaigs; den Hut tief ins - drücken, novilkt cepuri uz acīm; sie hat ein hübsches viņai skaista seja; 4. (Grimasse) -er schneiden, šķobīt ģīmi; 5. (pl. -e) (Erscheinung) spoks, m.; murgs, m. Gesicht'chen, n. -s, pl. ģīmītis, m.;

hübsches mīlīgs vaidziņš. Gesich'terschneider, m. ģīmja šķobītājs, m.

Gesichts'||ausdruck, m. sejas izteiksme, f.; vaibsti, m. pl. -kreis, m. apvārsnis, m.; seinen - erweitern, paplašināt savu apvārsni, -punkt, m. redzes viedoklis,

m.; eine Sache von einem andern -e betrachten, lūkoties uz lietu no citas puses, -täuschung, f. acu mānīšana, f. -zug, m. vaibsts, m. Gesims', n. -(s)es, pl. -(s)e, dzega, f.;

reich profiliertes *, kupla dzega, f. Gesin'de, n. -s, 1. (Dienstboten eines Hauses) saime, f.; 2. (Bauernhof) mājas,

f. pl.

Gesin'del, n. -es, plukatas, f. pl.; diedelnieki, m. pl.; vazaņķi, m. pl. Gesin'detisch, m. saimes galds, m. gesinnt', adj. feindlich naidīgs; gut -sein, būt labā prātā, labi domāt; wie ist er «? kādi viņam uzskati? gleich sein, būt vienādos uzskatos. Gesin'nung, f. pl. -en, ieskats, m.; domātne, f.; friedfertige -en, miermīlīgi nodomi; Gleichheit der -en, ieskatu vienādība, f. Gesinnungsgenosse, m. domu biedrs, m. gesin'nungslös, adj. bezrakstura-, nepastāvīgs, šaubīgs. Gesinnungslosigkeit, f. rakstura vājums, m.

gesin'nungstüchtig, adj. krietns uzskatos, stingrs rakstura. Gesin'nungstüchtigkeit, f. uzskatu krietnums, m.; rakstura pamatīgums, m. Gesip'pe, n. -s, radi, m. pl. gesit'tet, adj. (von Personen) tikls, tikumīgs.

Gesit'tung, f. (von Personen) tiklība,

f.; tikumība, f. Gesöff, n. -(e)s, (nelāga) dzēriens, m. gesoffen v. saufen, gesö'gen v. saugen.

geson'nen, adj. 1. v. sinnen; 2. fig. v. gesinnt; 3. fig. (gewillt) - sein, etw. zu tun, būt nodomājušam ko darīt, gesoften v. sieden, gespal'ten v. spalten. Gespann', n. -(e)s, pl. -e, pajūgs, m.;

aizjūgs, m. gespannt', adj. (v. spannen) 1. stipri uzstiepts; 2. fig. sasprindzināts; -e Aufmerksamkeit, sasprindzināta uzmanība, f.; 3. auf -em Fuße (mit jemm.) leben od. stehen, sarāvies (ar kādu). Gespanntheit, f. 1. (Neugierde) ziņkārība, f.; 2. fig. (Zwist) nevienprātība, f.; nesatiksme, f. Gespä'ße, n. -s, jokošana, f. Gespenst', n. -es, pl. -er, spoks, m.; an

-er glauben, ticēt spokiem, gespen'sterārtig, adj. spokam līdzīgs, spokains.

Gespen'ster||erscheinung, f. spoka parādīšanās, f. -furcht, f. bailes no spokiem. -geschichte, f. spoku stāsts, m.gespensterhalt — Gestöber

239

gespen'sterhait, adj. spoku-, spokains. Gespen'sterļļreich, n. spoku valsts, f.

-stunde, f. spoku stunda, f. gespenstisch, adj. spoku-, spokains. Gesper're, n. -s, 1. (das Sperren) noslēgšana, f.; 2. (Versperrendes) šķērslis, m.; 3. fig. (Widerstand) pretestība, f. gesperrt', adj. (im Druck) retināts, gespie'en v. speien.

Gespie'le, m. -n, pl. -n, rotaļu biedrs, m. Gespin'ne, n. -s, vērpšana, f. Gespinst', n. -es, pl. -e, (Gesponnenes)

vērpums, m. gespon'nen v. spinnen. Gespött', n. -es, 1. (Spott) izzobošana, f.; izzobošanās, f.; sein • (mit etw.) treiben, zoboties (par ko); 2. (Gegenstand des Spottes) apsmiekls, m.; zum -e dienen, būt par apsmieklu; mache dich nicht zum -e, nepaliec par apsmieklu.

Gespräch', n. -(e)s, pl. -e, 1. saruna, f.; sich in ein » einlassen, ielaisties sarunā; ein führen od. im -e sein, sarunāties; ein - anknüpfen, uzsākt sarunu; wer ist eigentlich auf dieses .» gekommen? fcas īsti šo sarunu ievadījis? 2. (Zweigespräch) divruna, f. gesprä'chig, adj. runīgs; (geschwätzig) pļāpīgs.

Gesprächigkeit, f. mutīgums, m.; (Geschwätzigkeit) pļāpīgums, m. Gesprächs'j[form, f. in - sarunas veidā.

-tön, m. sarunas tonis, m. gesprächs'weise, adv. 1. (in Gesprächsform) sarunas veidā; 2. (in der Unterhaltung) sarunā, runājot, gespreizt, adv. uzpūtīgs. Gespreiztheit, f. uzpūtība, f. gesprenk'elt, adj. lāsains, gesproch'en v. sprechen, gespros'sen v. sprießen. Gesprü'del, n. -s, burbuļošana, f.; burbuļi, m. pl. gesprung'en v. springen. Gespü'le, n. -s, skalošana, f. Gestä'de, n. -s, (Ufer) krasts, m.; (Küste)

piekraste, f.; (Strand) jūrmala, f. Gestalt' f. pl. -en, 1. (Figur) augums, m.; stāvs, m.; (Form) veids, m.; eine schöne skaists augums; schön von skaisti audzis; -der Erde, zemes veids; sich in seiner wahren » zeigen, parādīties īstā veidā; in der Ferne zeigte sich eine dunkle tālumā parādījās tumšs stāvs; in folgender šādā veidā; das Abendmahl in beiderlei «. nehmen, baudīt svēto vakarēdienu abējādā veidā; 2. fig. (Aussehen) izskats, m.; eine andere

od. neue «. annehmen od. gewinnen, mainīt izskatu, gestalten, I. v. a. veidot, izveidot; schön gestaltet, skaisti

veidots; bei so gestalteten Dingen, tādos apstākļos; II. v. refl. sich izveidoties; sich anders iznākt citādi, gestaltlos, adj. bezveida-. Gestaltlosigkeit, f. bezveidība, f.; bez-

veidīgums, m. Gestaltung, f. pl. -en, izveidošana, f.; veidojums, m.; (Gestalt) veids, m.; -der Dinge, lietu veidojums, m. Gestam'mel, n. -s, stostīšanās, f. Gestam'pfe, n. -s, dižošanās, f.; mīņāša-

nās, f. gestand' v. gestehen, gestan'den, 1. v. stehen; 2. v. gestehen, gestän'dig, adj. - sein, atzīties; -er Missetäter, ļaundaris, kas atzīstas. Geständ'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, atzīšanās, f.; ein * ablegen, atzīties; (jemn.) zum - bringen, piespiest (kādu) atzīties; nach dem «. aller Bewohner, kā visi iedzīvotāji atzinušies. Gestank', m. -(e)s, smirdoņa, f.; smaka, f.; was ist das hier für ein kas tad še tā smird? mit ~ erfüllen, sa-smirdināt.

gestatten, v. a. atļaut, atvēlēt; (geschehen lassen) pielaist; den Durchgang», laist cauri. Gestat'tung, f. atļaušana, f.; atļauja, f.

geste'hen, v. a. (v. stehen) (part. p. gestan'den) atzīties; (bekennen) apliecināt, (zugeben) neliegt, neslēpt; offen gestanden, taisnību sakot. Gestein', n. -(e)s, pl. -e, akmenāji, m. pl.

-ārt, f. iezis, m. Gestell', n. -(e)s, pl. -e, stāvs, m.; (Ge4 rüst) steķi, m. pl.; - eines Wagens, ratu gaņģis, m.; (zu Büchern) plaukti, m. pl.

gest'ern, adv. vakar; » abend, vakar vakarā; morgen, vakar no rīta; seit «, no vakardienas. Gestich'el, n. -s, durstīšana, f.; urdīšana, f.

gestie'felt, adj. zabakains; (im Märchen)

der -e Kater, runcis zābakos, gestie'gen v. steigen, gestielt', kātains.

gestikulie'ren, v. n. žestikulēt, rokām mētāties.

Gestirn', n. -(e)s, pl. -e, zvaigzne, f.; (Sternbild) zvaigžņu kopa, f. -stand, m. zvaigžņu stāvoklis, m. gestirnt' v. gesternt. Gestö'ber, n. -s, putenis, m.240

gestoch'en v. stechen, gestoh'len v. stehlen. Gestöh'ne, n. -s, stenēšana, f. Gestol'per, n. -s, klupšana, f. gestor'ben v. sterben. Gestö'ße, n. -s, grūstīšanās, f. gestö'ßen v. stoßen. Gestot'ter, n. -s, stostīšanās, f. Gestram'pel, n. -s, spārdīšanās, f. Gesträuch', n. -(e)s, pl. -e, krūmi, m. pl. gestreift', adj. svītrains; blau ar zilām svītrām, gestreng'e, adj. stingrs, gestrichen v. streichen, gest'rig, adj. vakarējs, vakardienas-; am -en Tage, vakar; die -e Zeitung, vakardienas avīze, gestrit'ten v. streiten. Gestrüpp', n. -s, (biezi) krūmi, m. pl. Gestü'be, n. -s, putekļi, m. pl. Gestühl, n. -s, soli, m. pl. Gestüm'per, n. -s, fam. ķērnāšanās, f. Gestüt', n. -(e)s, od.-garten, ķēvnīca, f.

-hengst, m. ķēvnīcas ērzelis, m. Gesuch', n. -(e)s, pl. -e, lūgums, m.; (Bittschrift) lūgumraksts, m.; mit einem einkommen, iesniegt lūgumu, gesucht', adj. 1. v. suchen; 2. fig. (begehrt) prasīts; 3. fig. (geziert) nedabīgs.

Gesucht'heit, f. -, nedabīgums, m. Gesü'del, n. -s, smērēšana, f.; triepšana, f.

Gesum'me, n. -s, dūkšana, f.; sīkšana, f.

gesund', adj. (comp, -er od. gesünder; sup. der -este od. gesündeste) 1. (nicht krank) vesels, sveiks; die G-en, veselie; ein -er Körper, veselas miesas; ~ sein, būt veselam; körperlich und geistig » sein, būt miesās un garā veselam; er ist nicht », viņš nevesels; frisch und sveiks un vesels; » machen, dziedēt, - werden, izveseļoties;

2. fig. (unverdorben) ein -es Urteil haben, spriest prātīgi; der -e Menschenverstand, veselais cilvēka prāts;

3. (der Gesundheit zuträglich) veselīgs; -e Luft, veselīgs gaiss.

Gesund'brunnen, m. veselības avots, m. gesun'den, v. n. veseļoties, atlaboties. Gesund'heit, f. *, pl. -en, veselība, f.; bei guter - sein, būt sveikam un veselam; auf Ihre »! uz Jūsu veselību! gesundheitlich, adj. veselības-, uz veselību attiecīgs (sanitārs, higiēnisks). Gesund'heitsļļamt, n. veselības valde, f. -attest, n. veselības apliecība, f. -göt-tin, f. veselības dieviete, f. gesundheitshalber, adv. veselības labā.

Gesund'heits||lehre, f. mācība par veselības kopšanu; der - entsprechend, higiēnisks, -pflege, f. veselības kopšana, f. -rēgel, f. veselības likums, m. -rücksichten, f. pl. aus ievērojot veselības apstākļus, -zustand, m. veselības stāvoklis, m. Gesund'machung, f. (Heilung) dziedināšana, f.; dziedinājums, m. gesung'en v. singen, gesunk'en v. sinken. Getä'fel, n. -s, (sienas) apsitums, m.; parkets, m.

Getän'del, n. -s, ākstīšanās, f.; niekošanās, f. Getan'ze, n. -s, dejošana, f. Getaste', n. -s, taustīšana, f.; taustīša-nās, f.

Gethse'mane, n. -s, Ģetzemane, f. Getier', n. -s, kustoņi, m. pl.; (auch ein

einzelnes Tier) kustonis, m. getī'gert, adj. lāsains, svītrains (kā tīģeris).

Getö'be, n. -s, plosīšanās, f.

Getön', n. -(e)s, (pastāvīga) skanēšana, f-

Getö'se, n. -s, rībēšana, f.; dunoņa, f.;

(vom Winde) kaukšana, f. Getrā'be, n. -s, rikšošana, f. getrā'gen v. tragen. Getram'pel, n. -s, mīņāšanās, f. Getränk', n. -(e)s, pl. -e, dzēriens, m.;

geistige -e, reibinātāji dzērieni. Geträn'kehandlung, f. dzērienu tirgotava, f.

Geträtsch', n. -es, pļurkstēšana, f. getrau'en, v. refl. sich etw. zu tun,

iedrošināties ko darīt. Getrei'be, n. -s, rīkošanās, f. Getrei'de, n. -s, labība, f.; das » ist noch nicht geschnitten, labība vēl nav pļauta, -ärt, f. labības suga, f. -auf-käufer, m. labības uzpircējs, m. -ausfuhr, f. labības izvedumi, m. -bau, m. laukkopība, f. -böden, m. 1. (Acker) tīrums, m.; labības zeme, f.; 2. (Speicher) labības klēts, f.j klētsaugša, f. -brand, m. (labības) rūsa, f. -einfuhr, f. labības ievedums, m. -markt, m. labības tirgus, m. getreu', I. adj. uzticams, uzticīgs; II. adv. uzticīgi, ar uzticību, -lich, adv. v. getreu.

Getrie'be, n. -s, pl. 1. (Räderwerk) riteņi, m. pl.j 2. fig. (Bewegung) kustība, f. getrieb'en v. treiben. Getriller, n. -s, (balss) tricināšana, f.;

(von Vögeln) čivināšana, f. getroffen v. treffen.

getrost', I. adj. 1. (mutig) drošs, drosmīgs; 2. (ruhig) mierīgs; -en Mutes sein, nebažīties; II. adv. 1. droši; 2. mierīgi; » sterben, paļāvīgi aiziet Dieva priekšā; sei «! nebēdā neko! getrunk'en v. trinken. Getum'mel, n. -s, kustēšanās, f. Gettim'mel, n. -s, 1. (Lärm) troksnis, m.; 2. (Gedränge) drūzma, f.; spiešanās, f.; (Schlachtgetümmel) kaujas ņudzeklis, m.

getüp'felt, adj. punktains, geübt', adj. 1. v. üben; 2. fig. (bewandert) piedzīvojis; (geschickt) izveicīgs. Geübtheit, f. izveicīgums, m.; veiklums, m.

Gevat'ter, m. -s u. -n, pl. -n, kūms, m.; kūma, com.; (im pl. meist: kūmas); dem. kūmiņš, m.; zu - stehen, būt kūmās; zu - bitten, aicināt od. lūgt kūmās. Gewächs', n. -(s)es, pl. -(s)e, 1. augs, m.; (vom Wein) eigenes paša dārzā audzis od. paša audzināts; 2. (Auswuchs) augonis, m. gewach'sen, adj. (v. wachsen) fig. einer Sache sein, būt spējīgam (kādā lietā) od. labi prast od. varēt izdarīt (kādu lietu); fig. (jemm.) . sein, varēt merīties (ar kādu). Gewächs'||erde, f. dārza zeme, f. -haus, n. augu māja, f.; (Treibhaus) siltumnīca, f. -kunde, f. augu zinātne, f. Gewäck'el, n. -s, zvalstīšanās, f. gewahr' werden (etw.) ieraudzīt od.

pamanīt (ko). Gewähr', f. (Sicherheit) drošība, f.; (Bürgschaft) galvošana, f.; » leisten, galvot.

gewah'ren, v. a. v. gewahr werden, gewäh'ren, I. v. a. 1. (bewilligen) atļaut; 2. (geben) dot; Schutz aizsargāt (kādu); Gnade parādīt žēlastību; Freude darīt prieku; II. v. n. (jemn.) ~ lassen, ļaut (kādam) vaļu. gewährleisten, v. a. galvot. Gewähr'leister, m. -s, pl. galvotājs,

m.; galvinieks, m. Gewährleistung, f. galvošana, f.; galvojums, m.; (Sicherstellung) nodrošināšana, f.;

nodrošinājums, m. Gewahr'sam, m. -s, pl. -e, 1. glabāšana, f.; glabātuve, f.; in - nehmen, jemt apsardzībā; 2. (Haft) cietums, m. Gewährs'mann, m. galvotājs, m.; galvinieks, m.; (Vertrauensmann) uzticības vīrs, m.

Gewäh'rung, f. atļaušana, f.; izpildīšana, f.

gewalkt', adj. velts.

Gewalt', f. pl. -en, 1. vara, f.; (Gewalttätigkeit) varmācība, f.; der » weichen, piekāpties pret varu; mit roher ar rupju varu; eine Tür mit ~ erbrechen, atlauzt durvis ar varu; fig. einem Mädchen « antun, izvarot meiču; 2. vara, f.; gesetzgebende likumdevēja vara,- ausübende izpildītāja vara.

Gewalt'ļļhāber, m. -s, pl. », varas kungs, m.; valdnieks, m. -herrschaft, f. varmācīga valdīšana.

gewal'tig, I. adj. (mächtig) varens; die -e Hand Gottes, Dieva visspēcīgā roka,- II. adv. ātri; visai; aplam daudz; «. sriireien, briesmīgi kliegt.

Gewalt'mäßregel, f. varas solis, m.

gewaltsam, I. adj. varas-, ar varu darīts; II. adv. ar varu; eine Tür » öffnen, atlauzt durvis.

Gewalt||samkeit, f. pl. -en, varmācība, f.; (gewalttätige Handlung) varas darbs, m. -schritt, m. varas solis, m.; varas darbs, m. -streich, m. varas darbs, m. -tāt, f. varas darbs, m. -täter, m. varmāka, m.

gewalttätig, adj. varmācīgs.

Gewalttätigkeit, f. varmācība, f.

Gewand', n. -es, pl. -e od. Gewän'der, apģērbs, m.; drēbes, f. pl.; Seiden-, zīda uzvalks, m. -haus, n. drēbju pārdotava, f.

gewandt, I. adj. 1. v. wenden; 2. fig. (geschickt) izveicīgs, veikls; (umsichtig) manīgs; II. adv. veikli, manīgi.

Gewandtheit, f. izveicīgums, m.; veiklums, m.; manīgums, m.

Gewan'dung, f. pl. -en, drānas sakro-kājums, m.

gewann' v. gewinnen.

Gewäsch', n. -es, pļāpas, f. pl.; blēņas, f. pl.; tukša valoda.

Gewäs'ser, n. -s, pl. ūdeņi, m. pl.

Gewē'be, n. -s, pl. 1. (Art zu weben) aušana; 2. (Gewebtes) audums, m.; audekls, m.; (meist für Leinwand); (in der Anatomie u. Botanik) audi, m. pl.; (Spinngewebe) zirnekļa tīkls, m.

geweckt', adj. 1. v. wecken; 2. fig. (lebhaft) modrīgs.

Geweckt'heit, f. modrība, f.; modri-gums, m.

Gewehr', n. -(e)s, pl. -e, ierocis, m.; unter dem -e stehen, būt apbruņotam; ins • treten, jemt ieročus rokā; an die -e! ieročus rokā! -fabrik, f. ieroču fabrika, f. -kolben, m. bises resgalis, m. -lauf, m. bises stobrs, m.

Geweih', n. -(e)s, pl. -e, (brieža) ragi, m. pl.

Gewer'be, n. -s, pl. 1. (Beruf) amats, m.; (Beschäftigung) nodarbošanās, f.; ein «. (be)treiben, piekopt amatu; was ist sein od. was treibt er für ein -? ar ko viņš nodarbojas? kāds viņam amats? 2. (Industrie) rūpniecība, f.; (Handel) tirdzniecība, f.; Handel und - liegen danieder, tirdzniecība un rūpniecība nonīkušas, -schule, f. amatniecības skola, f. -Steuer, f. amatniecības nodoklis, m. -verein, m. amatnieku biedrība, f. Gewerb'fleiß, m. rūpniecība, f. gewerb'fleißig, adj. rūpniecisks, gewerbs'mäßig, adj. amatniecisks. Gewerbs'zweig, m. rūpniecības

nozare, f. gewerb'tätig, adj. rūpniecisks. Gewerb'tätigkeit, f. rūpnieciskums, m.;

rūpnieciskā darbība, f. gewerb'treibend, adj. rūpniecības-, rūpniecisks; der G-e, rūpnieks, m. Gewerk', n. -(e)s, pl. -e, amata savienība, f.

Gewerkschaft, f. pl. -en, amata biedru

sapulce, f. gewesen v. sein, gewich'en v. weichen. Gewicht', n. -(e)s, pl. -e, 1. svars, m.; dem. svariņš, m.; (Schwere) smagums, m.; das spezifische «., īpatnējais svars, m.; 2. fig. (Wichtigkeit) svarīgums, m.; ein Mann von liels vīrs; eine Sache von svarīga lieta, gewich'tig, adj. (schwer) smags; (wichtig) svarīgs. Gewichts'abgang, m. svara zudums, m. Gewieher', n. -s, zviegšana, f. gewie'sen v. weisen, gewillt', adj. - sein, etw. zu tun, gribēt od. būt nodomājušam ko darīt; diejenigen, welche - sein sollten, die Lieferung zu übernehmen, tie, kas gribētu uzjemties piegādāšanu. Gewim'mel, n. -s, mudžeklis, m. Gewimmer, n. -s, kunkstēšana, f.; vaidēšana, f.

Gewin'de, n. -s, pl. 1. (Winden) vīšana, f.; 2. (skrūves) vītne, f. pl.; vīte, f. -gang, m. vītes uzgriezums, m.-, 3. (puķu) vija, f. Gewinn', m. -(e)s, pl. -e, (Vorteil) labums, m.; (im Handel) peļņa, f.; (von einem Gute) ienākums, m.; (Ertrag von Feldern) raža, f.; (im Spiele) vinnests, m.; «. bringen, būt ienesīgam; das ist reiner tā ir tīra peļņa, -anteil, m. dividende, f.; peļņas tiesa, f.

gewinnbringend, adj. ienesīgs, derīgs.

gewin'nen, I. v. a. (gewinne; gewann'; gewon'nen) 1. vinnēt; einen Prozeß dabūt taisnību prāvā; eine Schlacht -, panākt kaujā uzvaru; prv. wie gewonnen, so zerronnen, kā nācis, tā gājis; 2. Erz izmantot rūdu; 3. fig. (erwerben) iegūt; (verdienen) pelnīt; (erreichen) panākt; (erlangen) dabūt; wieviel hast du dabei gewonnen? cik tu esi pelnījis? die Überzeugung pārliecināties; ein anderes Ansehen mainīt uzskatu; II. v. n. laimēt, vinnēt; in der Lotterie loterijā; die Sache gewinnt an Klarheit, lieta top skaidrāka.

Gewin'ner, m. -s, pl. 1. (Person) laimētājs, m.; (Sieger) uzvarētājs, m.; 2. (Los) laimesta (vinnesta) loze, f.

Gewinnliste, f. laimestu, vinnestu saraksts, m.

gewinn'süchtig, adj. mantkārīgs.

Gewin'nung, f. izmantošana, f.; izmantojums, m.

Gewin'sel, n. -s, smilkstēšana, f.

Gewinst', m. -es, vinnests, m.; laimests, m.

Gewir'bel, n. -s, (bungu) rībēšana, f.

Gewirk', n. -s, 1. (Weben) aušana, f.; 2. (Gewebtes) audums, m.; 3. (Wabe) šūna, f.; šūnas, f. pl.

gewirkt', adj. austs.

Gewir're, n. -s, ņudzeklis, m.; jūklis, m.

gewiß', I. adj. (comp. gewisSer; sup. der gewisseste) 1. (sicher) drošs, skaidri zināms; die Nachricht ist vēsts droša; ich glaube meiner Sache - zu sein, man šķiet, es nemaldos; 2. (unbestimmt) kāds, zināms; eine -(ss)e Zahl, kāds skaitlis, zināms skaitlis; -(ss)e Dinge, dažas lietas; II. adv. droši, skaidri; tiešām; pareizi; visādā ziņā; er wird » kommen, viņš bez šaubām nāks; ist es so? -! vai tas tā ir? kā tad!

Gewis'sen, n. -s, sirdsapziņa, f.; mit gutem ar labu sirdsapziņu; das haben Sie auf dem tā Jūsu vaina; auf Ehre und uz goda vārda.

gewissenhaft, I. adj. apzinīgs; II. adv. apzinīgi.

Gewissenhaftigkeit, f. apzinīgums, m.

gewis'senlös, adj. u. adv. ein -(s)er Mensch, cilvēks bez sirdsapziņas; er hat » gehandelt, viņš rīkojies bez sirdsapziņas.

Gewissenlosigkeit, f. sirdsapziņas trūkums, m.; (Treulosigkeit) neuzticamība, f.

Gewis'sens||angst, f. sirdsapziņas mokas, f. pl. -bisse, m. pl. sirdsapziņas mo-gewissermassen — Geziere

kas, f. pl. -frāge, f. sirdsapziņas jautājums, m. -freiheit, f. sirdsapziņas brīvība, f.

gewissermä'ßen, adv. savā ziņā, dažā ziņā, tā sakot.

Gewiß'heit, f. pl. -en, drošība, f.; die - erlangen, dabūt droši zināt; » haben, būt drošam; ich werde mir - darüber verschaffen, es par to tikšu skaidrībā.

gewiß'lich, adv. droši, tiešām.

Gewit'ter, n. -s, pl. negaiss, m.; pērkona negaiss, m.; wir werden ein ~ bekommen, mums uznāks negaiss; es ist ein in der Luft, manāms negaisa tuvums.

gewit'terhaft, adj. negaisa-, vētrains.

Gewit'ter||luft, f. pērkona gaiss, m. -regen, m. pērkona lietus, m.

gewit'terschwer, adj. pērkona-.

Gewit'ter||schwüle, f. negaisa smacīgums, m. -vögel, m. negaisa putns, m. -wölke, f. negaisa mākonis, m.

gewitz'ig od.- gewitzt', adj. izmācīts, slīpēts.

Gewö'ge, n. -s, viļņošana, f.

gewö'gen, adj. 1. v. wiegen; 2. fig. (zugetan) padevīgs, piekļāvīgs; (günstig) labvēlīgs; er ist mir viņam uz mani labs prāts.

Gewö'genheit, f. laipnība, f.; labvēlība, f.

gewöh'nen, I. v. a. pieradināt (kādu pie kā); ich bin daran gewöhnt, ar to esmu apradis; II. v. refl. sich (an etw.) pieradināties (pie kā).

Gewohn'heit, f. pl. -en, ieradums, m.; paradums, m.; (allgemeines Herkommen) ieraža, f.; paraža, f.; aus aiz paraduma; zur «. werden, tapt par ieradumu; eine annehmen, ierast, ieradināties; er hat die «. angenommen, nachmittags zu schlafen, viņš ieradis od. ieradinājies pēc pusdienas gulēt.

gewohnheitsmäßig, I. adj. parasts; II. adv. kā parasts.

Gewohn'heits|jmensch, m. paraduma cilvēks, m. -recht, n. paraduma tiesības, f. pl. -stinde, f. paraduma grēks, m.

gewöhnlich, I. adj. 1. (gewohnt) parasts, aprasts; das -e Schicksal, parastais liktenis; wie kā parasts; zur -en Stunde, parastā stundā; das G-e, parastais,- 2. (einfach) vienkāršs; (alltäglich) ikdienišķs; ein -er Mensch, vienkāršs cilvēks; -e Ausdrücke, ikdienišķi izteicieni; II. adv. pa lielākai daļai, kā arvienu; «. kam er zu spät, viņš mēdza nākt par vēlu.

Gewöhnlichkeit, f. 1. parastums, m.; 2. (Alltäglichkeit) ikdienišķums, m.

gewohnt', adj. parasts, aprasts, ierasts; - sein, būt apradušam; » werden, aprast; wir sind an die Arbeit «, mums šis darbs aprasts. Gewöh'nung, f. pieradināšana, f.; pie-

radinājums, m.; pieradināšanās, f. Gewöl'be, n. -s, pl. 1. velve, f.; (Kellergewölbe) pagrabs, m.; 2. (in d. Anat.) « des Schädels, galvas kausa dobums, m.; • des Gaumens, aukslēju dobums, m. -pfeiler, m. velves stabs, m. -stütze, f. velves stute, f. Gewölk' n. -(e)s, mākoņi, m. pl.; padebeši, m. pl.; das - verzieht sich, debess noskaidrojas, gewon'nen v. gewinnen, gewor'ben v. werben, gewor'den v. werden, gewor'fen v. werfen.

Gewühl', n. -s, 1. (anhaltendes Wühlen) rakņāšanās, f.; 2. (Gedränge) drūzma, f.; mudžeklis, m.j im - des Kampfes, cīņas burzmā od. cīņas karstumā, gewunden, adj. (v. winden) griezts, pīts; fig. er gab eine -e Antwort, viņš atbildēja izvairīdamies, gewür'felt, adj. rūtains. Gewür'ge, n. -s, 1. (Metzelei) asins izliešana, f.; slaktiņš, m.;

2. (Erbrechen) vemšana, f.; Tīstīšanās, f. Gewürm', n. -(e)s, pl. -e, 1. (kriechendes Tier) rāpulis, m.; 2. (Würmer) tārpi, m. pl.; 3. fig. riebeklis, m.; ložņa, com. Gewürz', n. -es, pl. -e, zāļojums, m.;

ēdiena garžas vielas, f. pl. gewürz'ärtig, adj. arömatisks. Gewürz'brühe, f. zāļotā mērce. Gewürz'handel, m. zāļu tirdzniecība, f.;

zāļu pārdošana, f. gewür'zig, adj. arömatisks, zāļots, gewußt' v. wissen, gezackt', adj. robains, izrobots, gezahnt', adj. robains, izrobots; (von

Pflanzen) zobains. Gezänk', n. -(e)s, ķildošanās, f.; bāršanās, f.

Gezap'pel, n. -s, ķepurošanās, f. Gezech'e, n. -s, (nemitīga) dzīrošana, f. Gezeit', f. paisums, m. (od. bēgums, m.). Gezelt', n. telts, f.

Gezer're, n. -s, (pastāvīga) raustīšana, gezie'men, v. imp. u. refl. klāties, pieklāties, piederēties; den Kindern geziemt es zu schweigen, bērniem pieklājas klusu ciest, gezie'mend, I. adj. pieklājīgs, piederīgs;

II. adv. kā pieklājas, kā piederas. Gezie're, n. -s, klīrēšanās, f.; izlikšanās, f.

geziert', adj. klīrlgs, mākslots.

Gezisch'e, n. -s, šņākšana, f.

Gezit'ter, n. -s, drebēšana, f.

Gezücht', n. -(e)s, dzimums, m.; perek-lis, m.

Gezwei'ge, n. -s, 1. (koka) zari, m. pl ; 2. (ragu) izzarojums, m.

Gezwit'scher, n. -s, čivināšana, f.

gezwun'gen v. zwingen.

Gezwung'enheit, f. piespiestība, f.

Ghet'to, n. -s, pl. -s, geto, m. (žīdu pilsētas daļa, piem, Romā).

Gicht, f. «., ģikts, f.; kaulu sāpes, f. pl.; dzirkste, f.; - eines Schachtofens, stāv-cepļa mute, f.

Gicht'schmerz, m. kaulu sāpes, f. pl.

Gie'bel, m. -s, pl. ģēvele, f.; zelminis, m.; jumtgale, f.

Giebel'[|wand, f. zelmiņa siena, f.

Gier, f. kāre, f.; kārība, f.

gie'rig, adj. 1. (begierig) kārīgs, alkans; 2. (gefräßig) ēdelīgs.

Gle'rigkeit, f. », 1. (Begierde) kārīgums, m.j 2. (Gefräßigkeit) ēdelīgums, m.

Gieß'|jbach, m. strauts, m.

gie'ßen, I. v. a. (gie'ße; goß; gegos'-sen) 1. liet (z. B. ūdeni glāzē); stark gāzt; das Glas voll », pieliet glāzi; 2. (Metalle) liet, izliet; II. v. n. laistīt; III. v. imp. es gießt, lietus stipri līst; es gießt in Strömen, lietus gāžas.

Gie'ßen, n. -s, liešana, f.

Gie'ßer, m. -s, pl. », lējējs, m.

Gießerei', f. pl. -en, lietuve, f.; (Schriftgießerei) burtu lietuve, f.

Gieß'||kanne, f. laistīkla, f. -löffei, m. lejamā kaŗote. -mutter, f. matrica, f.

Gift, n. -(e)s, pl. -e, inde, f.; nāveklis, m.

giftig, adj. indīgs, nāvīgs.

Giftigkeit, f. indīgums, m.

Gift'kraut, n. nāves zāle, f. -mischer, m. -s, pl. nozāļotājs, m.; nāves zāļu pagatavotājs, m. -mischerei, f. pl. -en, nozāļošana, f.

Gigant', m. -en, pl. -en, milzis, m.

Gi'gerl, m. u. n. -s, pl. āksts, m.

Gil'de, f. pl. -n, ģilde, f.; amatnieku vai tirgotāju savienība, f.

Gim'pel, m. -s, pl. 1. (Vogel) sniedze, f.; 2. fig. (Einfaltspinsel) muļķis, m.

ging v. gehen.

Gin'ster, m. -s, irbenes, f. pl.

Gip'fel, m. -s, pl. 1. virsotne, f.; galotne, f.; 2. er stand auf dem - seines Ruhmes, viņš atradās savas slavas augstumos; ~ der Geschmacklosigkeit, bezgaumes pārmērība, f.

gip'feln, v. n. u. refl. (sich) pacelties (augstumā), sasniegt augstāko pakāpi;

fig. die deutsche Literatur gipfelt in Goethe, vācu literātūra sasniedz ar Gēti savu augstāko pakāpi. Gipfelpunkt, m. gala punkts, m.; aug-

stākā pakāpe. Gips, m. -(s)es, pl. -(s)e, ģipsis, m. Gips'||ērde, .f. ģipša zeme, f.; zemains ģipsis.

Giraffe, f. pl. -n, žirafe, f.

Girant [ji-ļ, m. -en, pl. -en, žirants, m.;

vekseļu pārdevējs, m. Girāt' [ji-J, m. -en, pl. -en, žirāts, m. Girlan'de, f. pl. -n, puķu vija, f. gir'ren, v. n. dūdot, gisch'en, v. n. putot. Gischt, m. -(e)s, pl. -e, putas, f. pl. Gitar're, f. pl. -n, ģitare, f. Git'ter, n. -s, pl. trelliņi, m. pl.; restes, f. pl.

Glanz, m. -es, 1. spīdums, m.; spodrums, m.; spožums, m.; den - verlieren, ap-milzt, vairs nespīdēt. Glanz'bürste, f. spodrināmā suka. glän'zen, v. n. spīdēt, mirdzēt, spīguļot; laistīties; fig. sein Gesicht glänzte vor Freude, vaigs viņam aiz prieka mirdzēja; prv. es. ist nicht alles Gold, was glänzt, viss nav zelts, kas spīd. glänzend, adj. spīdošs, spīdīgs; (glanzvoll) spožs, glanz'erfüllt, adj. spožs, spožuma pilns. Glanz'||leinwand, f. spīdīgs audekls, glanz'lös, adj. 1. apmilzis, nespodrs; 2. fig.

(unscheinbar) bezspožuma-. Glanz'||lösigkeit, f. spīduma trūkums, m.

glanz'voll, adj. spožs. Glas, n. -(s)es, pl. Glä'ser, 1. (Stoff) stikls, m.; geschliffenes-, slīpēts stikls; 2. (zum Trinken) glāze, f.; ein » Wein, glāze vīna; zwei » Bier, divas glāzes alus.

Glas'arbeit, f. stikla izstrādājums, m. glas'ārtig, adj. stiklam līdzīgs, stiklains. Glas'lļauge, n. stikla acs, f. Glas'||bläser, m. stikla pūtējs, m. Gläs'chen, n. -s, pl. glāzīte, f. ; fam. ein - über den Durst trinken, iemest glāzīti par daudz. Glā'ser, m. -s, pl. glāznieks, m.; stiklinieks, m. -arbeit, f. glāznieka darbs, m.

glä'sern, adj. stikla-, stiklains; fig. -es

Auge, kosa acs. glas'grün, adj. stikla krāsā. Glas'||handel, m. stikla tirdzniecība, f. gla'sieren, n. a. vāpēt, glazēt. Glas'||perle, f. stikla pērle, f.; krelle, f.; -Sachen, f. pl. stikla lietas, f. pl. -sand, m. stikla smiltis, f. pl. -scheibe, f.

1. (am Fenster) rūts, f.; mit -en versehen, iestiklot; 2. (an einer Elektrisiermaschine) stikla ripa, f. -scherbe, f. stikla lūžņi, m. pl. -schleiler, m. stikla . slīpētājs, m. -Schmelzer, m. stikla kausētājs, m. Glast, m. vizma, f.

Glasur', f. pl. -en, glazūra, f.; vāpe, f.

(stikla vai emaljas virskārta). ' Glas'||wand, f. stikla siena, f. -wären,

f. pl. stikla preces, f. pl. glatt, I. adj. 1. (eben) līdzens, gludens; * machen, nolīdzināt; -e Oberfläche, līdzena virspuse; 2. (schlüpfrig) glums; (vom Eise) slidens; -er Stoff, gluda drāna; -es Haar, gludi mati; das Eis ist sehr ledus ļoti slidens. Glät'te, f. 1. līdzenums, m.; (Glanz) spožums, m.; 2. (Schlüpfrigkeit) glude-nums, m.; glumums, m.; (der Straße) slidenums, m.; 3. fig. glaimīgums, m. Glatt'eis, n. atkala, f.; gāle, f.; fig. (jemn.) aufs -führen, piešmaukt (kādu).

glätten, v. a. gludināt nogludināt. Glät'ten, n. -s, nolīdzināšana, f.; noglu-

dināšana, f. glatt'weg, adv. gluži strupi. Glatz'e, f. pl. -n, plika galva, f.; plikpauris, m. glatz'ig, adj. plikgalvīgs. Glatz'kopf, m. plikgalvis, m.; plikpauris, m.

Glau'be, m. -ns, od. Glau'ben, m. -s,

ticība, f.; er hat den wahren -n, viņam īstā ticība; er hat keinen -n, viņam trūkst ticības; -, Liebe, Hoffnung, ticība, mīlestība, cerība, glau'ben, v. a. ticēt, šķist, domāt; ich glaube es Ihnen, es Jums to ticu; das ist nicht zu tas ir neticams; ich glaube nicht, daß Sie Recht haben, nedomāju vis, ka Jums taisnība. Glau'bens||abfall, m. atkrišana no ticības. -artikel, m. ticības loceklis, m. -bekenntnis, n. ticības apliecināšana, f.

glau'bensfest, adj. stiprs ticībā. Glau'bens||festigkeit, f. ticības stiprums, m. -frāge, f. ticības jautājums, m. -freiheit, f. ticības brīvība, f. -Schwärmer, m. ticības murgotājs, m. -streit, m. ticības ķilda, f. glaub'haft, adj. ticams, m. Glaubhaftigkeit, f. ticamība, f. gläu'big, adj. ticīgs; die G-en, ticīgie. Gläu'biger, m. -s, pl. kreditors, m.; parādu prasītājs, m. -in, f. pl. -nen, parādu prasītāja, f. glaub'lich, adj. ticams.

glaub'würdig, adj. v. glaubhaft, gleich, I. adj. 1. (nicht verschieden) vienāds, vienlīdzīgs, tāds pats; (eben) līdzens; den Boden » machen, nolīdzināt zemi; dem Boden - machen, noslaucīt no zemes; -e Größen, vienādi lielumi; in -em Grade od. Maße, vienādā mērā; in -er Weise, tādā pašā kārtā; 2. (ähnlich) līdzīgs; dem Löwen, līdzīgs lauvai; » sein, līdzināties; 3. fig. (gleichgültig) vienaldzīgs; das ist mir od. bleibt sich tas man vienalga; II. adv. 1. vienādi; - breit, vienādā platumā; achten od. schätzen, tāpat cienīt; 2. (sogleich) tūliņ; tūlīt; . anfangs, pašā sākumā; • beim Eintritt, tūliņ pie ieejas; - nach dem Essen, tūlīt pēc ēšanas, tikko paēdis; es wird « 4 Uhr schlagen, pulkstenis sitīs tūlīt četri; III. conj. kaut, lai gan; ist er ~ nicht reich, so ist er doch großmütig, kaut arī viņš nav bagāts, viņš tomēr augstsirdīgs, gleich'||alterig, adj. vienādā od. tai pašā vecumā, -ārtig, adj. vienāds, vie-nādējs.

Gleichartigkeit, f. vienādība, f.-, vienā-

dīgums, m. gleichbedeutend, adj. identisks, vienādas nozīmes.

gleich'||berechtigt, adj. līdztiesīgs. Gleichberechtigung, f. tiesību vienlīdzī-gums, m.

Glei'che, f. vienādība, f.; vienlīdzība, f.

glei'chen, I. v. n. (glei'che; glich; geglichen) būt līdzīgam; II. v. refl. sich līdzināties; sie «. sich wie ein Ei dem andern, viņi viens otram līdzīgi kā divi ūdens pilieni, gleichfalls, adv. tāpat, tādā pašā veidā

(od. kārtā). Gleichförmigkeit, f. pl. -en, 1. (Ähnlichkeit) līdzīgums, m.; 2. (Gleichheit) vienādums, m.; vienlīdzīgums, m. gleich'II gesinnt, adj. ar tādām pašām jūtām od. tādiem pašiem uzskatiem, vienos prātos. Gleich'gewicht, n. līdzsvars, m.; das -behalten, verlieren, paturēt, zaudēt līdzsvaru; im * sein, būt līdzsvarā, gleich'II gültig, adj. 1. vienvērtīgs, vienādā vērtībā; (g^ich) vienlīdzīgs; 2. (teilnahmlos) vienaldzīgs; (unempfindlich) nejūtīgs; das ist mir tas man vienalga. Gleich'||gültigkeit, f. vienaldzība, f.; vienaldzīgums, m. -heit, f. vienādība, f.; vienlīdzība, f. -heitszeichen, ! n. vienlīdzības zīme, f.246

gleichklingend, adj. saskanīgs, gleich'machen, v. a. 1. (ebenen) nolīdzināt; 2. fig. (übereinstimmend machen)

darīt vienādu, saskaņot. Gleich'||mäß, n. simmetrija, f. samērība, f.

gleich'mäßig, f. I. adj. (sich gleich bleibend) vienāds; (regelmäßig) kārtējs; (einförmig) vienmērīgs; II. adv. vienādi, vienādā mērā. Gleichmäßigkeit, f. vienmērība, f.; samērība, f.

gleich'mütig, I. adj. vienaldzīgs, (ruhig)

mierīgs; II. adv. aukstām asinīm. Gleich'mütigkeit, f. vienaldzība, f. gleich'nāmig, adj. 1. vienāda vārda-; 2.

(entsprechend) saskanīgs. Gleich'nāmigkeit, f. vārda vienādība, f.

Gleich'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, līdzība, f.; allegorija, f.; die -(ss)e des Herrn, tā Kunga līdzības; in -(ss)en reden, runāt līdzībās, gleich'||sam, adv. it kā; tā sakot, -schenklig, adj. (von Dreiecken) vienādsānu. -seitig, adj. (von Figuren) vienādmalu-, gleichstellen, v. a. (jemn.) einem andern

pielīdzināt (kādu) otram, gleich'tūn, v. a. (v. tun) es jemm.

darīt tāpat kā kāds. Glei'chung, f. pl. -en, vienlīdzība, f. gleich'ļļviel, adv. 1. tikpat daudz, tikpat; (einerlei) viss viens, vienalga; 2. -wer, vienalga kuŗš. -wertig, adj. tādas pašas vērtības-, vienādas vērtības-. Gleich'wērtigkeit, f. vienvērtīgums, m. gleich'||wie, conj. kā, tāpat kā. -winklig, adj. ar vienādiem leņķiem, -wohl, conj. taču, (dennoch) tomēr, -zeitig, I. adj. tā paša laika-, vienlaicīgs; II. adv. tai pašā laikā. Gleich'zeitigkeit, f. vienlaicība, f.; vienlaicīgums, m.; sakritība, f.; die -dieser Diebstähle ist nicht erwiesen, tas nav pierādīts, ka šīs zādzības izdarītas reizē. Gleis'ner, m. -s, pl. divkosis, m.; liekulis, m.

Gleisnerei', f. divkosība, f.; liekulība, f.

glei'ßend, adj. mirdzošs. Gleit'bahn, f. slidotava, f. glei'ten, v. n. (glei'te; glitt; geglit ten) slīdēt.

Glei'ten, n. -s, slīdēšana, f. Glet'scher, m. -s, pl. šļūdonis, m. glich v. gleichen.

Glied, n. -es, pl. -er, 1. loceklis, m.; pants, m.; er konnte kein - rühren,

viņš nevarēja ne locekļa pakustināt; 2. (bei Pflanzen) posms, m.; 3. fig. (Mitglied) biedrs, m.; loceklis, m.; 4. fig. (Geschlecht) bis ins vierte līdz ceturtai paaudzei (bibl.: līdz ceturtam augumam); 5. (nebeneinander stehende Reihe) rinda, f.; in zwei -ern marschieren, iet divās nodaļās. Glie'der||fluß, m. reumatisms, m. glie'derig, adj. pantains. glie'derlahm, adj. locekļos stīvs, glie'dern, v. a. posmot, šķirot. Glie'der||puppe, f. marionete, f. -schmerz,

m. locekļu sāpes, f. pl. Glie'derung, f. iedalījums, m. glie'derweise, adv. rindām. Glied'mäßen, pl. locekļi, m. pl. glied'weise, adv. rindām, glim'men, v. n. (glimme; glomm; ge-

glom'men) kvēlot, gruzdēt. Glim'men, n. -s, kvēlošana, f. glimpflich, I. adj. godīgs; II. adv. er ist «. davongekommen, viņš ticis ar veselu ādu cauri, glit'schen, v. n. slīdēt; slidot, glitt v. gleiten, glitz'ern, v. n. spīguļot. Glö'bus, m. pl. -busse od. -ben, globs, m.

Glöck'chen, n. -s, pl. zvaniņš, m. Glock'e, f. pl. -n, 1. zvans, m.; die » läuten, zvanīt; 2. (Turmuhr) torņa pulkstenis, m. Glock'enblūme, f. pulkstenītis, m. glock'enförmig, adj. zvana veidā. Glock'en|lgehäuse, n. zvana apbūve, f. -geläute, n. zvanīšana, f. -gießer, m. zvanu lējējs, m. -gießerei, f. zvanu lietuve, f. -haus, n. zvanītava, f. -klang, m. zvana skaņa, f. -klöppel, m. zvana mēle, f. -läuter, m. zvanītājs, m.; zvaniķis, m. -zug, m. zvana velkamais. Glöck'||lein, n. -s, pl. zvaniņš, m. -ner, m. -s, pl. zvanītājs, m.; zvaniķis, m.

glomm v. glimmen.

Glossār, n. -s, pl. -e, od. -ien, glösars,

m.; paskaidrotāja vārdnīca, f. glotz'en, v. n. lūkoties platām acīm. Glück, n. -(e)s, 1. laime, f.; - bringen, atnest laimi; er hat viņam laime; welches »! kāda laime! viel daudz laimes! - auf! labu laimi! 2. (Schicksal) liktenis, m.; laimes māte, f.; fig. das - lacht ihm, laimes māte viņam uzsmaida.

Gluck'e, f. pl. -n, 1. klukstētāja, f.; 2. (Bruthenne) perētāja, f.; cāļu māte, f.

gluck'en od. gluck'sen, v. n klukstēt.I

glück'en, v. n. laimēties, izdoties; alles

glückt ihm, viņam visur veicas, glücklich, adj. laimīgs; -e Reise! laimīgu ceļu; (günstig) izdevīgs; -er Augenblick, izdevīgs brīdis, glücklicherweise, adv. par laimi, glūck'sēlig, adj. svētlaimīgs. Glūck'sēligkeit, f. svētlaimība, f.; svēt-

laimīgums, m. Glücks'II fall, m. laimes gadījums, m. -göttin, f. laimes dieviete, f. -kind, n. od. -pilz, m. fam. laimes bērns, m.; laimes luteklis, m. -Wechsel, m. laimes maiņa, f. -wurf, m. laimīgs metiens.

Glück'wunsch, m. laimes vēlējums, m. glü'hen, I. v. a. karsēt; II. v. n. 1. kvēlot; 2. fig. zvērot; die Augen glühten ihm, acis viņam zvēroja; er glüht vor Begierde, viņš iekarsis; ihre Wangen vaigi viņai piesarkuši. Glü'hen, n. -s, kvēlošana, f. glü'hend, adj. kvēlojošs, kvēlains; - rot,

stipri piesarcis. Glüh'birne, f. kvēlspuldze, f. Glüh'||hitze, f. kvēle, f. -lämpchen, n. kvēllampa, f. -Öfen, m. ceplis, m. -wein, m. karstvīns, m. -würmchen, n. jāņtārpiņš, m. Glüt, f. pl. -en, karstums, m.; svelme,

f.; die ~ der Sonne, saulgozis, m. glüt'röt, adj. stipri sarkans; (im Gesicht)

stipri piesarcis. Glyzerin', n. -s, glicerīns, m. Gnä'de, f. pl. -n, 1. (Huld) žēlastība, f.; König von Gottes -n, karalis no Dieva žēlastības; vor jemm. - finden, atrast žēlastību kāda acīs; ohne - und Barmherzigkeit, bez žēlastības; aus no od. aiz žēlastības; 2. (als Titel) Euer -n, Jūsu Žēlastība. Gnä'den||bröt, n. žēlastības maize, f.; das . bei jemm. essen, dzīvot no kāda žēlastības; (jemm.) das - geben, dot (kādam) žēlastības maizi, -frist, f. pa-ildzinājums, m. gnā'denreich, adj. žēlīgs, žēlastības pilns. Gnā'denļļsold, m. pensija, f. -stoß, m. pēdējais sitiens (od. dūriens); nāvīgs sitiens.

gnā'denvoll, adj. žēlastības pilns, gnä'dig, I. adj. žēlīgs; Gott, sei uns -! lai Dievs mums žēlīgs od. lai Dievs mūs apžēlo! (in Anreden) -e Frau! cienītā kundze! -er Herr! cienītais kungs! II. adv. žēlīgi; er ist «. davongekommen, viņš ticis labi cauri, -lich, adv. žēlīgi. Gneis, m. -(s)es, gneizs, m. (kristallisks, plākšņains iezis).

Gnöm, m. -en, pl. -en, gnöms, m. (teiksmains kalna gars).

Gock'el, m. od. -hahn, m. fam. gailis, m.

Gold, n. -es, zelts, m.; in - arbeiten, izstrādāt, izgatavot zelta lietas; in bezahlen, samaksāt zelta naudā; fig. im -e sitzen, dzīvot pārpilnībā.

Gold'||äder, f. zelta dzīsla, f. -ammer, f. stērste, f. -barre, f. zelta stienis, m.

gol'den, adj. zelta-; -e Uhr, zelta pulkstenis, m.; fig. das -e Zeitalter, zelta laiki, m. pl.; fig. die -e Hochzeit, zelta kāzas, f. pl.

Gold'||erz, n. zelta rūda, f.j -fāden, m. zelta pavediens, m.

gold'fär||ben od. -big, adj. zeltains, zelta krāsā.

Gold'||fasän, m. zelta fazāns, m. -finger, m. zelta pirksts, m.; zeltiņš, m. -fisch, m. zelta zivtiņa, f.

gold'gelb, adj. dzeltāns kā zelts, zelta dzeltānumā.

Gold'||geld, n. zelta nauda, f. -geischirr, n. zelta trauks, m.

gol'dig, adj. zelta-, zeltam līdzīgs, spožs kā zelts.

Goldkäfer, m. zelta kukainis, m.

Gold'||kies, m. zelta zvirgzdi, m. pl.

Gold'II ring, m. zelta gredzens, m. -sa-chen, f. pl. zelta lietas, f. pl.

Gold'stück, n. zelta gabals, m. -sūcher, m. zelta meklētājs, m.

Golf, m. -(e)s, pl. -e, golfs, m.; jūras līcis, m.

Gol'gatha, n. -s, Golgāta, f.

Gong, n. gongs, m.; sitamais instruments.

gön'nen, v. a. novēlēt; ich gönne den Reichen ihr Vermögen, es neapskaužu bagātniekus viņu mantas dēļ; ich gönne es Ihnen, es Jums to novēlu.

Gön'ner, m. -s, pl. labvēlis, m. (Versorger) gādnieks, m. -in, f. pl. -nen, labvēle, f.; gādniece, f. -schaft, f. labvēlība, f.; labvēlīgums, m.; (die Gesamtheit der Gönner) labvēļi, m. pl.

Gör, n. -(e)s, pl. -en, fam. mazs bērns.

goß v. gießen.

Gos'se, f. pl. -n, 1. (Abflußrinne) izlietne, f.; 2. (Rinnstein) noteka, f.

Gott, m. -es, Dievs, m.; der liebe mīļais Dievs; die Götter, dievi; . sei Dank! paldies Dievam! gods Dievam! so * will, ja Dievs grib; - gebe es! lai Dievs dod! prv. der Mensch denkt, «. lenkt, cilvēks domā, Dievs dara; prv. an - es Segen ist alles gelegen, bez Dieva svētības nekur netiksi.

gott'ähnlich, adj. Dievam līdzīgs.

Gott'ähnlichkeit, f. līdzība ar Dievu.248

Götter||bild, n. Dieva tēls, m.; dieveklis, m. -böte, m. dievu sūtnis, m. -däm-merung, f. dievu krēsla, f. • gott'ergēben, adj. Dievam padevīgs. Götter||lehre, f. mitoloģija, f. Got'tes'acker, m. kapsēta, f.; kapenes, f. pl. -dienst, m. dievkalpojums, m.; den - halten, noturēt Dieva vārdus. Got'tes ||friede, m. Dieva miers, m. -furcht, f. Dieva bijāšana, f.; (Frömmigkeit) dievbijība, f.; dievbijlgums, m. got'tesfürchtig, adj. dievbijīgs; » leben,

dzīvot Dieva bijāšanā. Got'tes||gäbe, f. Dieva dāvana, f. -haus,

n. dievnams, m. gotteslästerlich, adj. Dieva zaimošanas-, Dieva zaimotāja-; -e Reden führen, zaimot Dievu, gānīties. Got'tes||lästerung, f. Dieva zaimojums, m. Got'tes||leugnung, f. Dieva liegšana, f. -lohn, m. Dieva atmaksa, f.; - soll dir dafür zu teil werden, Dievs tev to atlīdzinās, -Verehrung, f. Dieva godāšana, f. -wort, n. Dieva vārdi, m. pl.; svēti raksti, gott'gefällig, adj. Dievam patīkams. Gott'heit, f. *, pl. -en, dievība, f. Göttin, f. pl. -nen, dieviete, f. (auch dieve f.).

gött'lich, adj. dievišķīgs, Dieva-; der -e Wille, Dieva prāts, m.; die -en Tugenden, dievišķīgie tikumi. Gött'lichkeit, f. dievība, f.; dievišķība,

f.; dievišķīgums, m. gottlob'I int. paldies Dievam! gods Dievam!

gott'lös, adj. u. adv. bezdievīgs; ein

-(s)er Mensch, bezdievis, m. Gott'||Iösigkeit, f. pl. -en, bezdievība, f.; bezdievīgums, m. -mensch, m. diev-cilvēks, m. Gottseibei'uns, m. velns, m., nelabais, gott'sēlig, adj. dievbijīgs. Gott'sēligkeit, f. dievbijība, f.; dievbi-

jīgums, m. gott'vergessen, adj. Dievu aizmirsis, bezdievīgs.

gott'verlassen, adj. Dieva atstāts, (verwünscht) nolādēts. Gott'vertrauen, n. paļāvība uz Dievu,

dievpaļāvība, f. Götz'e, m. -n, pl. -n, elks, m.; dieveklis, m.

Götz'en||bild, n. elka tēls, m.; dieveklis,

m. -diener, m. elka kalps, m. Götz'en|| dienst, m. elka dievība, f. Gouvernante, f. audzinātāja, f. Grab, n. -es, pl. Grä'ber, (Gruft) kaps, m.; (biblisch) übertünchte Gräber, no-balināti kapi; ein - schänden, apgānīt

kapu; zu -e tragen, apglabāt, apbedīt; fig. verschwiegen sein wie das r, būt mēmam kā kapam, grab'beln, v. n. grabināt. Grab'denkmāl, n. kapa piemineklis, m. grāben, I. v. a. (grā'be, gräbst, gräbt; grūb; gegrā'ben) 1. (aushöhlen) rakt (bedri, kapu); prv. wer andern eine Grube gräbt, fällt selbst hinein, kas otram bedri rok, pats iekrīt; 2. (herausgraben) Kohlen », izrakt ogles; Schätze meklēt mantas. Grā'ben, n. -s, rakšana, f. Grā'ben, m. -s, pl. Grā'ben, grāvis, m.; Gräben durch ein Feld ziehen, izgrä-vot druvu. Gräber, m. -s, pl. racējs, m.; eines Grabes, kapracis, m.; - eines Grabens, grāvracis, m. Grä'bes||dunkel, n. kapa tumsība, f. -nacht, f. mūžīga nakts, -rand, m. kapa mala, f. -ruhe, f. od. -stille, f. kapa klusums, m. Grab'||geläute, n. kapa zvani, m> pl. -gesang, m. bēŗu od. kapa dziesma, f. -gewölbe, n. kapi, m. pl.; kapu velve, f. -hügel, m. kapu kalniņš, m.; (aus der Vorzeit) pilskalns, m. -lē-gung, f. 1. (Beerdigung) apglabāšana, f.; apbedīšanai, f.; 2. (Bild von Raphael) kapā likšana, f. -lied, n. kapa dziesma, f. -mäl, n. piemineklis, m. -zeichen, n. kapa zīme, f. Gräd, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Stufe) pakāpe, f.; kāpe, f.; grads, m.; Geschwindigkeitsgrad, m. ātruma grads; Belastungsgrad, m. noslodzījuma grads, m. 2. ein Winkel von 50 50 grādu leņķis; 10 ~ Kälte, 10 grādu auksts; 3. fig. (Maß) mērs, m.; ein hoher «. von Unverschämtheit, liela bezkaunība, grā'de v. gerade. Grāf, m. -en, pl. -en, grāfs, m. Gräfin, f. », pl. -nen, grāfiene, f. Gräm, m. -(e)s, sirdēsti, m. pl. gräm, adj. (jemm.) «. sein, nemīlēt (kādu), turēt naidīgu prātu (pret kādu), grä'men, v. refl. sich sēroties; sich zu Tode », nobēdāties līdz nāvei, mirt aiz bēdām, grām'erfūllt, adj. sirdēstu pilns, bēdu sagrauzts.

Gramm, n. -s, pl. -e, grams, m. Grammatik, f. pl. -en, gramatika, f.;

valodas mācība, f. grammatikā'lisch, adj. gramatikas-, gramatisks. Grand, m. -(e)s, grants, f.Grande — Greisin

249

Gran'de, m. -n, pl. -n, grands, m. (augstākās muižniecības nosaukums Spānijā).

gran'dig, adj. grantains. grandios', adj. grandiozs, lielisks. Granīt', m. -(es), pl. -e, granīts, m. Granīt'||block, m. granīta gabals, m. granīt'en, adj. granīta-. Gran'ne, f. pl. -n, akots, m. granulie'ren, v. a. granulēt, darīt grau-dainu.

Grā'pen, m. -s, pl. grāpis, m. (mazs katls).

Gras, n. -(s)es, pl. Grā'ser, zāle, f.; sich ins - legen, nogulties zālē; fig. ins «. beißen, nomirt. Gras'||affe, m. (verächtliche Bezeichnung junger Personen) pērtiķis, m.; niekal-bis, m. -anger, m. mauriņš, m. Gras'||bank, f. velēnu sols, m. grāsen, v. n. 1. (Gras mähen) zāli pļaut;

2. (Gras fressen) ganīties. Grā'sen, n. -s, 1. (Mähen) zāles pļaušana,

f.; 2. (Grasfressen) ganīšanās, f. Gras'fleck m. 1. zālaine, f.; mauriņš, m.;

2. (am Kleide) zāles traipeklis, m. Grasfresser, m. zāļēdis, m. Gras'||frosch, m. zaļā varde, gras'grtin, adj. zaļš kā zāle, zāles zaļumā.

Gras'||halm, m. zāles stiebrs, m. grā'sig, adj. zālains, ar zāli apaudzis. Gras'||mücke, f. dzeguzes kalpiņš, m.; ķauķis, m. -platz, m. zālaine, f.; mauriņš, m. gras'reich, adj. zālains, gräß'lich, adj. negants. Gräßlichkeit, f. «., pl. -en, negantīgums, m.

Gras'||specht, m. zaļā dzilna, -steppe, f.

zāles klajums, m. Grā'sung, f. 1. (Grasmähen) pļaušana,

f.; 2. (Weide) ganība, f. Gras'||weide, f. ganība, f. Grāt, m. -(e)s, pl. -e, šķautne, f.; (im

Gebirge) kalna mugura, f. Grä'te, f. pl. -n, asaka, f. grā'tis, adv. par velti, bez maksas. Gratulation', f. pl. -en, gratulācija, f.; laimes vēlēšana, f.; laimes vēlējums, m.

gratulie'ren, v. n. (jemm. zu etw.)

gratulēt od. vēlēt laimes, grau, adj. 1. pelēks; - anstreichen, nokrāsot pelēku; 2. (greis) sirms; werden, kļūt sirmam, nosirmot; -e Haare, sirmi mati. Grau, n. pelēkums, m.; fig. ins -e

spielen, vērsties pelēkā krāsā. Grau'bārt, m. sirmbārdis, m.

grau'bārtig, adj. sirms, ar sirmu bārdu, grau'en, I. v. n. 1. (grau werden) mesties sirmam, nosirmot; 2. (dämmern) der Tag graut, diena aust, gaisma svīst; II. v. imp. es graut mir od. mir graut (vor etw.) man ceļas šausmas od. riebums (pret ko). Grau'en, n. -s, 1. (Dämmerung) ausma,

f.; 2. fig. (Entsetzen) šausmas, f. pl. grau'grün, adj. pelēki zaļš. Grau'kopf, m. sirmgalvis, m. Grau'meise, f. pelēkā zīlīte. Grau'pe, f. pl. -n, 1. (geschälte Gerste) grūbas, f. pl.; grūdenis, m.; 2. (Hagelkorn) krusas grauds, m. graupeln, v. imp. es graupelt, krusa birst.

Grau'rock, m. pelēksvārcis, m. Graus, m. -(s)es, šausmas, f. pl. graus, adj. šausmīgs, grau'sam, I. adj. nežēlīgs; II. adv. nežēlīgi, bez žēlastības. Grau'samkeit, f. pl. -en, nežēlība, f.;

nežēlīgums, m. grau'scheckig, adj. pelēki raibs. Grau'schimmel, m. sirmis, m. Grau'sen, n. -s, šausmas, f. pl. grau'senerrēgend od. grau'sig, I. adj. šausmīgs, šausmu pilns; II. adv. šausmīgi, ar šausmām. Grau'||specht, m. pelēkais dzenis, m.

-tier, n. pelēķis, m.; ēzelis, m. gravie'ren wij, v. a. (eingraben) [-gravēt.

graziös', adj. grāciozs, daiļš. Greif, m. -(e)s, pl. -e, teiksmains putns lauvas veidā ar ērgļa galvu un spārniem, greifs, m. greif'bār, adj. tveŗams. grei'fen, I. v. a. (grei'fe; griff; gegriffen) tvert, ķert, grābt; an die Kehle grābt aiz rīkles; einen Dieb sajemt zagli; II. v. n. nach etw. ķerties (pēc kā); an den Hut likt roku pie cepures; zu den Waffen », ķerties pie ieročiem, apbruņoties; ineinander ieķerties vienam otrā; fig. (jemm.) unter die Arme «, palīdzēt (kādam) tikt uz kājām, nākt (kādam) palīgā. Grei'fen, n. -s, tveršana, f. (v. Zeitwort), grei'nen, v. n. fam. dīkt; pinkšēt. Greis, m. -(s)es, pl. -(s)e, sirmgalvis, m.;

vecis, m.; dem. vecītis, m. greis, adj. sirms; fig. greises Alter, sirms vecums.

Grei'senalter, n. sirms vecums, sirmgalvja vecums, grei'senhaft, adj. aiz vecuma sanīcis. Grei'sin, f. pl. -nen, sirmgalve, f.; vecene, f.; dem. vecenīte, f.

grell, adj. 1. -er Ton, skarba skaņa; 2. -e Farbe, spilgta krāsa; -es Licht, spilgta gaisma.

Grenz'aufsēher, m. robežu uzraugs, m.

Gren'ze, f. pl. -en, 1. robeža, f. (häufig pl.:) robežas; (zwischen zwei Feldern) eža, f.; dem. ežiņa, f.; an der französischen uz Franzijas robežām; die » überschreiten od. über die -gehen, iet pār robežām; die äußere vistālākās od. pēdējās robežas; 2. fig. gals, m.; mērs, m. auch robežas, f. pl.; sein Ehrgeiz kennt keine -n, viņa godkārībai nav mēra (od. gala).

gren'zen, v. n. saiet robežās, (būt kopā); Deutschland grenzt an ... Vācija saiet robežās ar...

gren'zenlös, I. adj. 1. neaprobežots, bez-robežu-; 2. fig. (ungeheuer) milzīgs; (übermäßig) pārmērīgs; II. adv. ļoti, bez mēra, bez gala.

Grenzenlosigkeit, f. neaprobežotība, f.; bezmērība, f.; bezmērīgums, m.

Grenz'ļļfestung, f. robežu cietoksnis, m. -flecke, m. robežu miests, m. -fluß, m. robežupe, f. -furche, f. ežas vaga, f. -pfahl, m. robežu stabs, m. -vertrag, m. robežu līgums, m. -wache, robežsargi, m. pl.

Greu'el, m. -s, pl. <*, 1. (Schrecken) šausmas, f. pl.; 2. (Gegenstand des Ab-scheus) riebeklis, m.; er ist mir ein viņš man riebjas; 3. (Scheußlichkeit) negantība, f.; neģēlība, f. -tāt, f. negants od. neģēlīgs darbs, negantība, f.; neģēlība, f.

greu'lich, adj. riebīgs, neģēlīgs.

Grie'be, f. pl. -n, cirpuliņi, m. pl.; grumslas, f. pl.; grundži, m. pl.; dra-dži, m. pl.

Griebs, m. -(s)es, pl. -(s)e, serde, f. (ābolos etc.).

Grie'che, m. -n, pl. -n, grieķis, m.

Gries'grām, m. -(e)s, pl. -e, saīdzis od. sabozies cilvēks.

Grieß, m. -es, pl. -e, 1. (grobkörniger Sand) grants, f.; rupjā smilts,- 2. (in der Blase) grausli, m. pl.; 3. (geschrotetes Getreide) putraimi, m. pl.; (aus Weizen) mannas putraimi, m. pl.

griff v. greifen.

Griff, m. -(e)s, pl. -e, 1. kampiens, m.; ķēriens, m.; 2. fig. pajēmiens, m.; 3. rokturis, m.; (Henkel) osa, f.; (Stiel) kāts, m.; (am Degen) spals, m,; 4. (Klauen des Raubvogels) nagi, m. pl.

Griffel, m. -s, pl. grifele, f.

Gril'le, f. pl. -n, 1. (Heimchen) circenis, m.; dem. circenītis, m.; 2. fig. (wunderlicher Einfall) untums, m.; -n

fangen od. sich -n machen, kauties ar blēņām.

Grimas'se, f. pl. -n, grimase, f.; vie-biens, m.

Grimassenschneider, m. ģīmja šķobītā js, m.

Grimm, m. -(e)s, īgnums, m.

Grim'men, n. -s, graizes, f. pl.

grim'mig, I. adj. 1. nikns, negants; 2. fig. (schrecklich) briesmīgs; -e Kälte, briesmīgs aukstums; II. adv. 1. nikni, ar niknumu; 2. fig. briesmīgi; es ist «. kalt, briesmīgi salst.

Grim'migkeit, f. (Wut) niknums, m.

Grind, m. -es, 1. (Schorf) kreveles, m.; 2. (Ausschlag auf dem Kopfe) kraupis, m.

grin'dig, adj. 1. kreveļains; 2. kraupains.

grin'sen, v. n. ņirgāties, smieties, zobus atņirdzot.

Grin'sen, n. -s, ņirgāšanās, f.

Grin'ser, m. -s, pl. ņirga, com.

Grip'pe, f. gripa, f. (iesnu drudzis).

Griset'te, f. pl. -n, grizete, f. (šuvēja; ielas skuķis, sev. Parīzē).

grob, adj. (comp, gröber, sup. der gröb'-ste) rupjš; etwas parupjš; (dick) biezs; -es Tuch, bieza drāna; -es Brot, rupja maize; -e Schrift, lieli burti; -e Arbeit, rupjš darbs.

Grob'brot, n. rupjā maize.

Grob'heit, f. pl. -en, rupjība, f.; rup-jums, m.

Grö'bian, m. -s, pl. -e, rupausis, m.; rupjš tēviņš.

grob'körnig, adj. rupjš.

Grog, m. -s, pl. -s, groks, m. (dzēriens no ruma, cukura un karsta ūdens).

gröh'len, v. n. fam. bļaut, bļaustīties.

Groll, m. -(e)s, naids, m.; dusmīgs prāts; - (gegen jemn.) haben od. hegen, neieredzēt (kādu).

grol'len, v. n. (jemm.) dusmoties (uz kādu), sajust naidu (pret kādu), neieredzēt (kādu); (vom Donner) ducināt.

Grol'len, n. -s, ducināšana, f.

Gros, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, (12 Dutzend) gross, m. (144 gabali).

Gros [grö], n. (Hauptmasse) galvenā daļa; das • der Armee, galvenais kaŗa-spēks.

Grosch'en, m. -s, pl. grasis, m.; dem. grasītis, m,; ich habe keinen «, man nav ne plika graša.

groß, I. adj. (comp, grö'ßer, sup. der größ'te) liels; ziemlich paliels;

(räumlich) ein -er Fluß, liela upe; er ist um einen Kopf größer als ich, viņš ir par galvu lielāks nekā es; größergroßartig

werden, pieaugt, piejemties, iet lielumā; fig. -e Augen machen, ieplēst acis, brīnīties; (erwachsen) • und klein, lieli un mazi od. veci un jauni; Karl der G-e, Kārlis Lielais; -er Gott! augstais Dievs! im -en und ganzen, vispārīgi; den -en Herrn spielen, uzmesties par lielu kungu; II. adv. (jemn.) ~ ansehen, lūkoties (uz kādu) platām acīm. größ'ärtig, I. adj. lielisks; II. adv. lieliski.

Großartigkeit, f. lieliskums, m. groß'äugig, adj. ar lielām acīm. Großbritannien, n. -s, Lielbritānijā, f. Großdeutschland, n. Lielvācija, f. Grö'ße, f. pl. -n, 1. (räumlich) lielums, m.; (Umfang) plašums, m.; (Wuchs) augums, m.; sie sind von gleicher viņi ir vienādā augumā; ein Stern erster pirmās šķiras zvaigzne; nach der pēc lieluma; 2. fig. (geistig) diženums, m.; 3. fig. (quantitativ) -eines Verlustes, zaudējuma lielums, m. Größ'||eltern, pl. vecāku vecāki, m. pl. (vectēvs un vecmāte), -enkel, m. maz-mazdēls, m. -enkelin, f. mazmaz-meita, f.

großenteils, adv. pa lielākai daļai. Grö'ßenwahn(sinn), m. lieluma manija, f. Groß'[|fürst, m. lielkņazs, m. -fürstin, f.

lielkņaze, f. Größ'herzogtüm, n. lielhercogiste, f. groß'jährig, adj. pilngadīgs. Größ'||knecht, m. priekšpuisis, m. -macht,

f. lielvalsts, f. größ'mächtig(st), adj. varens, visvarens. Größ'||mägd, f. priekšstrādniece, f.

mainā, f. vecmāmuļa, f. groß'maschig, adj. lielacains, lielām acīm.

Größ'maul, n. fam. lielībnieks, m.; ba-

lamutis, m. größ'mäulig, adj. fam. lielīgs, balamu-tīgs.

Groß'mut, m. augstsirdība, f. größ'mütig, adj. augstsirdīgs. Größ'mutter, f. vecā māte, f.; vecmāmuļa, f.; dem. vecmāmiņa, f.; vecmā-muliņa, f.

größ'mütterlich, adj. vecmāmuļas-, no

vecmātes od. vecmāmuļas puses. Größ'||stadt, f. lielpilsēta, f. -Städter, m.

lielpilsētnieks, m. großstädtisch, adj. -e Bevölkerung, lielpilsētas iedzīvotāji, m. pl. Groß'|I tante, f. krustmāte, f. (otrā paaudzē). -tāt, f. diždarbs, m. größtenteils, adv. pa lielākai daļai.

Größ'||tochter, f. v. Enkelin, -tuer, m. -s, pl. lielībnieks, m. -tüerei, f. lielīšanās, f.

größ'tün, v. n. (v. tun) lielīties.

groß'väterlich, adj. vectēva-, no vectēva puses.

größ'ziehen, v. a. (v. ziehen) izaudzināt.

grotesk', adj. grotesks (dīvains, komiski pārspīlēts).

Grot'te, f. «, pl. -n, grote, f.; klinšu ala, f.

grub v. graben.

Grüb'chen, n. -s, pl. bedrīte, f.; (in der Wange) dobīte, f.

Grū'be, f. pl. -n, 1. (Loch) caurums, (Vertiefung) bedre, f.; auch dobe, f.; (auf der Landstraße) bedre, f.; (Bau der Tiere) ala, f.; fig. (jemm.) eine - graben, likt (kādam) lamatas; prv. wer andern eine ~ gräbt, fällt selbst hinein, kas otram bedri rok, pats iekrīt; 2. (Mine) raktuve, f.; 3. (Anat., fossa) dobums, m.

Grübelei', f. pl. -en, gudrošana, f.; galvas grozīšana, f.

grü'beln, v. n. gudrot.

Gru'ben |I arbeit, f. raktuves darbs, m. -betrieb, m. raktuvju izmantošana, f.

Griib'ler, m. -s, pl. gudrotājs, m.

Gruft, f. pl. Grūf'te, bedre, f.; (Grab) kaps, m.

Gruft'gewölbe, n. kapu velve, f.

Grum'met, m. od. Grumt, n. -s, atāls, m. -ernte, f. atāla pļauja, f.

grün, adj. 1. zaļš; etwas iezaļš, zaļgans; «. anstreichen od. färben, nokrāsot zaļu; • werden, mesties zaļam; * gekleidet, zaļās drēbēs; -es Gemüse, svaigi dārzāji; fig. -er Donnerstag, zaļā ceturtdiena; fig. -er Tisch, zaļais galds.

Grün, n. -s, 1. zaļā krāsa; 2. (von Bäumen) zaļums, m.; ins -e ziehen, iet zaļumos; im -en wohnen, dzīvot zaļumos.

Grund, m. -es, pl. Gründe, 1. (Erdboden) zeme, f.; grunts, f.; sandiger smilšu zeme; 2. (Grundstück) gruntsgabals, m.; mein « und Boden, mans zemes gabals; 3. (Boden eines hohlen Gegenstandes od. des Wassers) dibens, m.; auf den » gehen, nogrimt; fig. einer Sache auf den -gehen, tuvāk iepazīties ar kādu lietu; zu -e gehen, nogrimt; fig. iet bojā; fig. (jemn.) zu -e richten, izpostīt (kādu); fig. (jemn.) vollends zu -e richten, izpostīt (kādu) galīgi; 3. (Hintergrund) fons, m.; dibens, m.; 4. (Grundlage) pamats m.j die ersten252

Gründe einer Wissenschaft, zinātnes pirmie sākumi; den . legen (zu etw.), likt pamatu (kam); eine Stadt bis auf den - zerstören, izpostīt pilsētu līdz pamatiem; 5. fig. (Ursache) cēlonis, m.; iemesls, m.; aus welchem -e? kāda iemesla dēļ? kādēļ? Grund'ļļakkord, m. pamata akords, m. -bedingung, f. galvenais nosacījums, -begriff, m. pamata jēdziens, m. Grün'del, f. pl. -n, (Fisch) akmens-

grauzis, m.; grundulis, m. grün'den, I. v. a. 1. dibināt eine Gesellschaft nodibināt sabiedrību; 2. (begründen, stützen) seine Meinung (auf etw.) atbalstīt od. pamatot savas domas (uz ko); II. v. refl. sich dibināties, pamatoties, atbalstīties. Grün'den, n. -s, v. Gründung. Grün'der, m. -s, pl. «, 1. dibinātājs, f.; 2. fam. ^betrügerischer Spekulant) spekulants, m.; krāpnieks, m. grundfalsch, adj. pavisam aplams. Grund' färbe, f. pamatkrāsa, f. -fehler, m. galvenā kļūda, -feste, f. pamats, m. -fläche, f. pamats, m. -form, f. pamata veids, m. -gedanke, m. galvenās domas od. pamatdoma, f. grundie'ren, v. a. uzziest pamatkrāsu, pa-

otēt, „iegrundēt". Grund'ļļirrtūm, m. pamatīga maldīšanās, -kapitāl, n. pamata kapitāls, m. -läge, f. pamats, m. grund'lēgend, adj. pamata-, pamatīgs. Grund'lēgung, f. pamata likšana, f. gründlich, I. adj. pamatīgs, (sicher) drošs; -e Kenntnisse, pamatīgas zināšanas; II. adv. pamatīgi. Gründlichkeit, f. pamatīgums, m. Grundlinie, f. pamatlīnija, f. grundlos, adj. 1. bezdibeņa-, ļoti dziļš; eine -(s)e Tiefe, bezdibens, m.; 2. fig. (unbegründet) bezpamata-, nedibināts; -(s)e Furcht, veltīgas bailes. Grund'||lösigkeit, f. «., 1. bezdibenīgums, m.; 2. fig. bezpamatība, f.; bezpama-tīgums, m. -mauer, f. pamata mūris, m.

Grundursache, f. pirmcēlonis, m. Gründon'nerstag, m. Zaļā ceturtdiena. Grund'ļļrēgel, f. pamatnoteikums, m.; -riß, m. plāns, m.; uzmetums, m.; uz-mets, m. -satz, m. princips, m.; (feststehende Wahrheit) aksioma, m. grundsätzlich, I. adj. principa-, II, adv.

aiz principa, principa dēļ. grund'schlecht, adj. pavisam slikts. Grund'II schule, f. pamatskola, f. -stein, m. pamatakmens; den « legen, likt pamatakmeni. -steinlēgung, f. pamatak-

mens likšana, f. -Steuer, f. pamatno-doklis, m. -Stoff, m. pamatviela, f.; elements, m. -stück, n. gruntsgabals, m.; zemes gabals, m. Grün'dung, f. pl. -en, dibināšana, f.; dibinājums, m.; ierīkošana, f.; ierīkojums, m.

Griin'dungs II kosten, pl. dibināšanas izdevumi, m. pl. -plān, m. dibināšanas plāns, m.

Grund'||ürsache, f. pirmcēlonis, m. -Wahrheit, f. pamata patiesība, f. -wasser, n. gruntsūdens, m.; apakšzemes

ūdens, m. grü'nen, v. n. zeit; (grün sein) zaļot; fig. plaukt, zelt; - und blühen, zelt un ziedēt.

Grün'||fink, m. stērste, f. -futter, n. sēks,

m.; zaļbarība, f. grün'gelb, adj. dzeltāni zaļš. Grün'||kohl, m. zaļie kāposti, -krām, m.

zaļumi, m. pl.; svaigi dārzāji, grünlich, adj. zaļgans. Grün'||schnäbel, m. fam. piena puika, m. -spān, m. vaŗa vitriols, m.; vaŗa skapsts, m.; skapstējums, m. -specht, m. zaļā dzilna, grun'zen, v. n. urkšķēt, rukšķēt. Grup'pe, f. pl. -n, grupa, f.; pulciņš, m.

grup'penweise, adv. grupām, pulciņiem, gruppieren, I. v. a. grupēt; II. v. refl.

sich grupēties, pulcēties. Gruppie'rung, f. pl. -en, grupējums, m. Grūs, m. ogļu smalkumi, m. pl.; draza, f. grū'selig, adj. drausmīgs, grü'seln, v. imp. es gruselt mir od. mir

gruselt, man bailes. Grüß, m. -es, pl. Grüße, sveiciens, m.; labdienas, f. pl.; einen - erwidern, at-sveicināt, atsveicināties; - und Handschlag! draudzīgs sveicinājums! er läßt Ihnen einen - bestellen, viņš liek Jūs sveicināt; viele Grüße von mir, daudz labdienu no manis, grü'ßen, v. a. sveicināt; » Sie ihn von mir! sveicinait viņu no manis! Grüß Gott! Dievs palīdz! er läßt viņš liek sveicināt.

Grü'tze, f. 1. putraimi, m. pl.; 2. (Speise) putra, f.; dünne šķidra putra.

Grütz'||köpf, m. fam. muļķis, m.; plānprātiņš, m. -wurst, f. putraimu desa, f. guck'en, v. n. lūkoties, skatīties; (zum

Vorschein kommen) parādīties. Guckfenster, n. lodziņš, m. Guide, m. vadonis, m.; ceļvedis, m.; gīds, m.

Guillotī'ne [giljo-], f. pl. -n, ģiļotīna, f. gül'den, adj. zelta-.

Gül'le, f. virca, f.

gül'tig, adj. (besonders vor Gericht) derīgs; nozīmīgs; dieses Gesetz ist noch šis likums vēl spēkā; für • erklären, atzīt par derīgu.

Gül'tigkeit, f. «., derīgums, m.; (des Rechts) likumīgums, m.; (des Gesetzes) spēks, m.; es hat keine tas neder.

Gül'tigkeitsdauer, f. derīguma ilgums, m.

Gum'mi, n. -s, gumija, f.

Gum'mi||ball, m. gumijas bumba, f. -band, n. gumijas lente, f. -baum, m. gumijas koks, m.

Gum'mischlauch, m. gumijas šļūtene, f. -schuh, m. gumijas kurpe, f.

Gunst, f. », labvēlība, f.; labvēlīgums, m.; sich (um jems.) bewerben, censties iegūt (kāda) labvēlību; (bei jemm.) in » stehen, būt iecienītam od. labi ieredzētam; zu meinen -en, man par labu; zu -en meines Freundes, manam draugam par labu.

Gunstbezeigung, f. labvēlības zīme, f.

gün'stig, I. adj. (von Personen) labvēlīgs, (von Sachen) izdevīgs, labs; -er Augenblick, izdevīgs brīdis; -er Wind, labs (ceļa) vējš; das Glück ist ihm viņam veicas; II. adv. labvēlīgi.

Günst'ling, m. -s, pl. -e, mīlulis, m.; luteklis, m.

Günst'lingswirtschaft, f. mīluļu nebūšana, f.

Gur'gel, f. pl. -n, rīkle, f.; bei der -fassen, grābt aiz rīkles; fig. das Messer an die « setzen, piespiest ar varu. -laut, m. rīkles skaņa, f.

gur'geln, v. n. skalot (rīkli).

Gur'geln, n. -s, (rīkles) skalošana, f.

Gur'ke, f. «., pl. -n, gurķis, m.; -n einmachen, ieskābēt gurķus.

gur'ren, v. n. (von Tauben) ūdot, dūdot.

Gurt, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Gürtel) josta, f.; dem. jostiņa, f.; 2. (Pferdegurt) pavēderes josta, f.

Gür'tel, m. -s, pl. 1. josta, f.; (Gürtelstelle) jostas vieta, f.; 2. . der Erde, josla, f. -macher, m. jostnieks, m. -schnalle, f. jostas sprādze, f. -tier, n. bruņnesis, m.

gür'ten, I. v. a. jozt, apjozt; II. v. refl. sich 1. jozties, apjozties; 2. (biblisch) sataisīties.

Guß, m. -(ss)es, pl. Gü'sse, 1. (Gießen) liešana, f.; lējiens, m.; fig. wie aus einem -(ss)e, kā no viena gabala; 2. (heftiger Regen) gāziens, m.

Guß'eisen, n. čuguns, m.

Gufi'rēgen, m. stiprs lietus, lietus gāziens, m.

Guß'wären, f. pl. čuguna preces, f. pl.

gūt, I. adj. (comp, bes'ser, sup. der be-st'e) 1. labs; -e Gesundheit, laba veselība; er hat -e Tage, viņam klājas labi; wozu ist das kam tas der? zur -en Stunde, paša laika; -en Tag! labdien! -en Morgen! labrīt!-en Abend! labvakar! -e Nacht! ar labu nakti! -Heil! sveiks! es ist so - als geschehen, tas tik labi kā padarīts; zum -en wenden, vērst par labu; fam. was bringen Sie G-es? ko Jūs man laba teiksit? fam. des G-en zuviel tun, neieturēt mēru; ich wünsche Ihnen alles G-e, es Jums novēlu visu labu; 2. (freundlich gesinnt) labvēlīgs; (jemm.) - sein, mīlēt (kādu), ieredzēt (kādu); II. adv. labi; » gehen, labi klāties; - ablaufen, labi nobeigties.

Gūt, n. -es, pl. Gü'ter, 1. (Besitztum) īpašums, m.; das höchste augstākā manta; fremdes sveša manta; gestohlenes zagtas lietas; die irdir sehen Güter, pasaules mantas; - und Blut, manta un dzīvība; Hab' und -verlieren, pazaudēt visu mantu od. visu rocību; 2. (Landgut) muiža, f.; auf seinem -e leben, dzīvot savā muižā; 3. (Ware) prece, f.

Gūt'achten, n. -s, pl. atzinums, m.

gūt'ārtig, adj. 1. (von Krankheiten) viegls; 2. (von Kindern) labas dabas-; (gutmütig) labsirdīgs.

Gūt'ārtigkeit, f. 1. (von Krankheiten) vieglums, m.; nebīstamība, f.; 2. (von Kindern) laba daba; (Gutmütigkeit) labsirdība, f.; labsirdīgums, m.

Güt'chen, n. -s, pl. muižiņa.

Gūt'dūnken, n. -s, par labu atzīšana, f.; nach Ihrem kā Jums tīk, pēc Jūsu prāta.

Gü'te, f. 1. labums, m.; 2. sirdslēnī-gums, m.: (Gutmütigkeit) labsirdība, f.; (Wohlwollen) labvēlība, f.; die -Gottes, Dieva žēlastība, f.; Herr, du meine -! ak, žēlīgais Dievs! haben Sie die mir zu sagen, esiet tik laipni un pasakait man.

Güterbahnhof, m. preču stacija, f. -ge-meinschaft, f. mantas kopība, f. -wägen, m. preču vagons, m. -zug, m. preču vilciens, m.

gutgelaunt, labā omā.

Gūt'hāben, n. sein » bei mir beträgt noch hundert Lat, viņam no manis vēl nākas simts latu.

güt'heißen, v. a. (v. heißen) atzīt par labu.

Güt'heißung, f. par labu atzīšana, f.254 gutherzig

gūt'herzig, adj. labsirdīgs; -er Mensch,

labsirdīgs cilvēks, m. Gūt'herzigkeit, f. labsirdīgums, m. gü'tig, I. adj. lēnīgs, (liebenswürdig) laipns,- (gnädig) žēlīgs; (gefällig) iztapīgs; seien Sie so ->, mir zu sagen, esiet tik laipni un sakait man; mit Ihrer -en Erlaubnis, ar Jūsu laipno atļauju; II. adv. laipni, ar laipnību, Jgnädig) žēlīgi, gut'machen, v. a. wieder izlabot, gūt'meinend, adj. labvēlīgs. Gūt'mūtigkeit, f. labsirdība, f.; labsirdīgums, m. Gūts'besitzer, m. od. -herr, m. muižas

īpašnieks, m. gutschreiben, v. a. (v. schreiben) (jemm.

etw.) norakstīt (kādam ko) par labu. Güts'||felder, pl. muižas lauki, m. pl. -herr, m. muižas kungs, m. -herrin, f. muižas kundze, f. -herrschaft, f. muižas īpašnieki, m. pl.; kungi, m. pl. -Verwaltung, f. muižas valde, f. Gūt'tāt, f. labs darbs, gūt'tūn, v. n. (v. tun) 1. (nützen) derēt;

2. (artig sein) būt rātnam, gutturāl', adj. rīkles-, güt'willig, I. adj. labprātīgs; II. adv. ar

labu prātu. Güt'willigkeit, f. labprātība, f.; labprā-

tīgums, m. Gymnasiäl'j'bildung, f. ģimnāzijās izglītība, f. -direktor, m. ģimnāzijās direktors, m.

Gymnasiast', m. -en, pl. -en, ģimnāzists, m.

Gymnä'sium, n. -s, pl. -sien, ģimnāzijā, f. Gymnast'ik, f. ģimnastika, f. (vingrošanas māksla).

H.

Haar, n. -(e)s, pl. -e, (Haupthaar des Menschen) mati, m. pl.; (einzelnes) mats, m.; (an den übrigen Körperteilen des Menschen u. von Tieren) spalva, f.; (im Schweife u. in der Mähne der Tiere) astri, m. pl.; (die Borsten der Schweine) sari m. pl.; (einzeln) sars, m.; (die zarten Fäser-chen an Blättern, Früchten etc.) pūciņas f. pl.; mit fliegendem ar vaļējiem matiem; der Fuchs hat rotes lapsai sarkana spalva; sich das - machen, uzpost matus; fig. sich in den -en liegen, plēsties, dzīvot naidā. Haar'I!aufsatz, m. matu rota, f.; matu uzposums, m. -band, n. matu lente, f. -breit, n. -s, mata platums, m. -bürste, f. matu suka, f.

— haben

haa'ren, v. refl. sich mest spalvas,, zaudēt matus; mein Pelz haart, manam kažokam izkrīt spalvas. Haa'ren, n. -s, spalvas mešana, f. haar'fein, adj. 1. smalks kā mats, mata smalkumā; 2. fig. (scharfsinnig) ļoti smalks.

Haarflechte, f. bize, f.; pīne, f. haa'rig, adj. 1. matains; (zottig) pinkains; (von Tieren) spalvains; (borstig) sarains; 2. fam. (frech) bezkaunīgs.

Haar'||krankheit, f. matu slimība, f. -locke, f. sproga, f.; cirta, f. deicu sprodziņa, f.; cirtiņa, f. haar'lös, adj. bezmatu-; (kahl) pliks,, (kahlköpfig) plikgalvīgs; «. werden,, zaudēt matus. Haar'||nädel, f. matadata, f. -netz, n.

matu tīkliņš, m. -öl, n. mateļļa, f. haar'scharf, I. adj. 1. (sehr scharf) ļoti ass; 2. fig. (sehr fein) ļoti smalks; II. adv. (etw.) - nachweisen, pierādīt (ko) visai smalki. Haar'|ļ Scheitel, m. matu celiņš, m. -sieb,, n. astru siets, m.; astru sietiņš, m. -spalter, m. matu skaldītājs, m.; sī~ kumnieks, m.; pedants, m. -spalterei,-f. matu skaldīšana, f. haar'sträubend, adj. šausmīgs. Haar'wuchs, m. (Wachsen der Haare)

matu augšana, f. Hä'be, f. manta, f.; mein Hab' und Gut, visa mana manta, auch visa mana bagātība (od. nabadzība), hā'ben, I. v. a. (hā'be, hast, hat; hat'te; gehabt') 1. (besitzen, wird meist durch die dritte Person von būt gegeben) ich habe rote Haare, man (ir) sarkani mati; ich hatte viel Geld, man bija daudz naudas; ich habe Hunger, man gribas ēst; ich habe Durst, man gribas dzert; er hat einen Brief zu schreiben, viņam jāraksta vēstule; ich habe es hier gut, še man labi; •» wollen, gribēt, prasīt; nicht ~ wollen, negribēt, aizliegt; ich habe nichts dagegen, man tur nekas nav pretim; das - wir davon! tik nu bija! das ist überall zu tas visur dabūjams; das hat nichts auf sich od. nichts zu sagen, tas neko nenozīmē; « Sie Dank! es Jums pateicos! acht uzmanīt; 2. (als Hilfszeitwort) būt; wir » gehört, mēs esam dzirdējuši; wir ~ soeben gehört, mēs nupat dzirdējām; II. v. imp. es hat keine Eile, nav ko steigties; es hat keine Gefahr, nav ko bīties; III. v. refl. sich fam. izturēties, uzvesties. 254 gutherzig

gūt'herzig, adj. labsirdīgs; -er Mensch,

labsirdīgs cilvēks, m. Gūt'herzigkeit, f. labsirdīgums, m. gü'tig, I. adj. lēnīgs, (liebenswürdig) laipns,- (gnädig) žēlīgs; (gefällig) iztapīgs; seien Sie so ->, mir zu sagen, esiet tik laipni un sakait man; mit Ihrer -en Erlaubnis, ar Jūsu laipno atļauju; II. adv. laipni, ar laipnību, Jgnädig) žēlīgi, gut'machen, v. a. wieder izlabot, gūt'meinend, adj. labvēlīgs. Gūt'mūtigkeit, f. labsirdība, f.; labsirdīgums, m. Gūts'besitzer, m. od. -herr, m. muižas

īpašnieks, m. gutschreiben, v. a. (v. schreiben) (jemm.

etw.) norakstīt (kādam ko) par labu. Güts'||felder, pl. muižas lauki, m. pl. -herr, m. muižas kungs, m. -herrin, f. muižas kundze, f. -herrschaft, f. muižas īpašnieki, m. pl.; kungi, m. pl. -Verwaltung, f. muižas valde, f. Gūt'tāt, f. labs darbs, gūt'tūn, v. n. (v. tun) 1. (nützen) derēt;

2. (artig sein) būt rātnam, gutturāl', adj. rīkles-, güt'willig, I. adj. labprātīgs; II. adv. ar

labu prātu. Güt'willigkeit, f. labprātība, f.; labprā-

tīgums, m. Gymnasiäl'j'bildung, f. ģimnāzijās izglītība, f. -direktor, m. ģimnāzijās direktors, m.

Gymnasiast', m. -en, pl. -en, ģimnāzists, m.

Gymnä'sium, n. -s, pl. -sien, ģimnāzijā, f. Gymnast'ik, f. ģimnastika, f. (vingrošanas māksla).

H.

Haar, n. -(e)s, pl. -e, (Haupthaar des Menschen) mati, m. pl.; (einzelnes) mats, m.; (an den übrigen Körperteilen des Menschen u. von Tieren) spalva, f.; (im Schweife u. in der Mähne der Tiere) astri, m. pl.; (die Borsten der Schweine) sari m. pl.; (einzeln) sars, m.; (die zarten Fäser-chen an Blättern, Früchten etc.) pūciņas f. pl.; mit fliegendem ar vaļējiem matiem; der Fuchs hat rotes lapsai sarkana spalva; sich das - machen, uzpost matus; fig. sich in den -en liegen, plēsties, dzīvot naidā. Haar'I!aufsatz, m. matu rota, f.; matu uzposums, m. -band, n. matu lente, f. -breit, n. -s, mata platums, m. -bürste, f. matu suka, f.

— haben

haa'ren, v. refl. sich mest spalvas,, zaudēt matus; mein Pelz haart, manam kažokam izkrīt spalvas. Haa'ren, n. -s, spalvas mešana, f. haar'fein, adj. 1. smalks kā mats, mata smalkumā; 2. fig. (scharfsinnig) ļoti smalks.

Haarflechte, f. bize, f.; pīne, f. haa'rig, adj. 1. matains; (zottig) pinkains; (von Tieren) spalvains; (borstig) sarains; 2. fam. (frech) bezkaunīgs.

Haar'||krankheit, f. matu slimība, f. -locke, f. sproga, f.; cirta, f. deicu sprodziņa, f.; cirtiņa, f. haar'lös, adj. bezmatu-; (kahl) pliks,, (kahlköpfig) plikgalvīgs; «. werden,, zaudēt matus. Haar'||nädel, f. matadata, f. -netz, n.

matu tīkliņš, m. -öl, n. mateļļa, f. haar'scharf, I. adj. 1. (sehr scharf) ļoti ass; 2. fig. (sehr fein) ļoti smalks; II. adv. (etw.) - nachweisen, pierādīt (ko) visai smalki. Haar'|ļ Scheitel, m. matu celiņš, m. -sieb,, n. astru siets, m.; astru sietiņš, m. -spalter, m. matu skaldītājs, m.; sī~ kumnieks, m.; pedants, m. -spalterei,-f. matu skaldīšana, f. haar'sträubend, adj. šausmīgs. Haar'wuchs, m. (Wachsen der Haare)

matu augšana, f. Hä'be, f. manta, f.; mein Hab' und Gut, visa mana manta, auch visa mana bagātība (od. nabadzība), hā'ben, I. v. a. (hā'be, hast, hat; hat'te; gehabt') 1. (besitzen, wird meist durch die dritte Person von būt gegeben) ich habe rote Haare, man (ir) sarkani mati; ich hatte viel Geld, man bija daudz naudas; ich habe Hunger, man gribas ēst; ich habe Durst, man gribas dzert; er hat einen Brief zu schreiben, viņam jāraksta vēstule; ich habe es hier gut, še man labi; •» wollen, gribēt, prasīt; nicht ~ wollen, negribēt, aizliegt; ich habe nichts dagegen, man tur nekas nav pretim; das - wir davon! tik nu bija! das ist überall zu tas visur dabūjams; das hat nichts auf sich od. nichts zu sagen, tas neko nenozīmē; « Sie Dank! es Jums pateicos! acht uzmanīt; 2. (als Hilfszeitwort) būt; wir » gehört, mēs esam dzirdējuši; wir ~ soeben gehört, mēs nupat dzirdējām; II. v. imp. es hat keine Eile, nav ko steigties; es hat keine Gefahr, nav ko bīties; III. v. refl. sich fam. izturēties, uzvesties.

Hā'ben, n. -s, Soll und maksājams im dabūjams. #

Hā'benichts, m. plikadīda, m.

Hā'berecht, m. -s, fam. tiepša, com.

Hāb'gier, f. mantkārība, f.

hāb'||gierig, adj. mantkārīgs, -haft, adj. (einer Sache) . werden, iegūt (kādu]ietu).

Hā'bicht, m. -(e)s, pl. -e, vanags, m.

Habilitation, f. pl. -en, habilitācija, f.; iestāšanās, f. raksts universitātē.

Hāb'||sēligkeit, f. manta, f.; die -en, lietas, f. pl. -sucht, f. mantkārība, f.

häb'süchtig, adj. mantkārīgs.

Hachē od. Hachee' [aschē], n. -s, pl. -s, kapātā gaļa.

Hach'el, f. <», pl. -n, 1. (Granne) akots, m.; 2. (Schabe) spaļi, m. pl.

Hack'||bank, f. kapājamais sols. -beil, n. kapājamais cirvis, auch miesnieka cirvis, m. -block, m. gaļas bluķis, m. -brett, n. (für Fleisch) kapājamais dēlis.

Hack'e, f. pl. -en, 1. (Werkzeug) kaplis, m.; 2. (am Strumpfe) papēdis, m.

hack'en, v. a. u. n. 1. kapāt gaļu, cirst od. skaldīt malku; klein sakapāt; gehacktes Fleisch, kapāta gaļa; 2. (die Erde bearbeiten) rušināt, apraust; (mit dem Schnabel) knābāt; (jemm.) die Augen aus dem Kopfe izknābt (kādam) acis no pieres.

Hack'en, m. -s, pl. papēdis, m.

Hack'messer, n. kapājamais nazis od. duncis, m.

Häck'sel, m. od. n. -s, kapaiņi, m. pl.; sakapāti salmi (lopu barībai), -ma-schīne, f. kapaiņu mašīna, f.

Hā'der, m. -s, pl. -n, 1. (Lumpen) skranda, f.; lupata, f.; 2. (ohne pl.) (Streit) ķilda, f.

hā'dern, v. n. ķildoties, rieties.

Hā'des, m. apakšzeme, f.

Hā'fen, m. -s, pl. Häfen, 1. osta, f.; ein kleiner ostiņa, f. -aufseher, m. ostas uzraugs, m. -damm, m. ostas dambis, m. -Stadt, f. ostas pilsēta, f.

Hā'fer, m. -s, auzas, f. pl.; dem. auziņas, f. pl. -brei, m. auzu putra, f.

Häfer'||feld, n. auzu lauks, m. -griitze, f. 1. auzu putraimi, m. pl.; 2. (Brei) auzu putra, f. -spreu, f. auzu pelavas, f. pl. -stroh, n. auzāji, m. pl.; auzu salmi, m. pl. -tumm, m. auzu tume, f.

Haff, n. -s, pl. -s, od. -e, joma, f.; līcis, m.

Hāfner, m. -s, pl. podnieks, m.

Haft, f. «., arests, m.; apcietinājums, m.

haft'bār, adj. atbildīgs; sein, būt atbildīgam.

Haftbefehl, m. apcietināšanas pavēle, f.

haften, v. n. 1. (befestigt sein) būt pielipušam; es haftet nichts in seinem Gedächtnisse, viņš visu aizmirst; 2. (lasten) es - .Schulden auf diesem Gute, šī muiža apkrauta parādiem; 3. (bürgen) (für etw.) atbildēt od. galvot (par ko); ich hafte mit meinem Kopf dafür, es par to atbildu ar savu galvu.

Haft'geld, n. rokas nauda, f. -pflicht, f. atbildība, f.; atbildīgums, m.

Häg, m. -s, pl. -e, 1. (Einfriedigung) iežogojums, m.; (Hecke) dzīvžogs; 2. (Buschwerk) krūmi, m. pl.; (Hain) birzs, f.

Hā'gebūche, f. skābarde, f.

Hā'gebutte, f. meža roze, f.; drīcekle, f.

Hā'gel, m. -s, krusa, f.; fig. ein von Schlägen, krietns pēriens.

Hä'gelkorn, n. krusas grauds, m.

hā'geln, v. imp. es hagelt, krusa birst,, krusa nāk.

Hāgel' ||Schäden, m. krusas posts, m. -schauer, m. krusas brāziens, m. -wölke, f. krusas padebesis, m.

hā'ger, adj. liess," kalsnējs.

Hā'gerkeit, f. liesums, m.; kalsnē-jums, m.

Hā'gestolz, m. -en, pl. -en, vecpuisis, m.

Hä'her, m. -s, pl. *, (Vogel) sīlis, m.

Hahn, m. -(e)s, pl. Hähne, 1. gailis, m.; junger gailēns, m.; der kräht, gailis dzied; 2. (von Vögeln) tēviņš, m.; 3. (bises) gailis, m.; den «. spannen, uzvilkt gaili; 4. (an Fässern) krāns, m.; piegrieznis, m.

Hähn'chen, n. -s, pl. gailītis, m.

Hahnen'||kämm, m. gaiļa sekste, f. -kämpf, m. gaiļu cīņa, f. -sporn, m. gaiļa piesis, m. -schrei, m. gaiļa dziedāšana, f.

Hahn'rei, m. -s, pl. -e, netikles vīrs, m.ŗ ragainis, m.

Hai, m. -(e)s, pl. -e, haizivs, f.

Haiduck' v. Heiduck.

Hai'fisch, m. haizivs, f.

Hain, m. -s, pl. -e, birzs, f.

Häk'chen, n. -s, pl. āķītis; f.; kāsītis, m.

Hāk'eisen, n. āķis, m.; kāsis, m.

hä'keln, v. a. 1. (anhaken) pieāķēt; 2. (mit der Häkelnadel) tamborēt.

Hä'keln, n. -s, tamborēšana, f.

Hā'kelnādel, f. tamborējamā adata.

Hä'kelwerk, n. miestiņš, m.

Hā'ken, m. -s, pl. 1. āķis, m.; kāsis, m.; dem. āķītis, m.; kāsītis, m.; (bei den Fischern) ķeksis, m.; dem. ķeksītis, m.; 2. (Kleiderhaken) āķis, m.; • und Öse, āķis un cilpa.256

hä'ken, I. v. a. āķēt, pieāķēt; II. v. n.

aizāķēt, aizķerties, halb, I. adj. pus-; eine -e Elle, pus-olekts, f.; ein und eine -e Elle, pusotras olekts; ein -es Jahr, pusgads, m.; ein und ein -es Jahr, pusotra gada; eine -e Stunde, pusstunda, f.; ein -er Ton, pustonis, m.; die -e Stadt, puspilsētas; auf -em Wege, pusceļā; II. adv. pa pusei; die Dinge - tun, izdarīt lietas tikai pa pusei; nicht - soviel, ne pustik; «. im Ernst, » im Scherz, pa pusei nopietni, pa pusei jokojot; meine Stube ist - so groß, mana istaba ir pustik liela, halbamtlich, adj. pusoficiāls. Halb'jjärmel, m. puspiedurkne, f.; īsa piedurkne, -bier, n. tāpiņš, m.; plāns alus. -bildung, f. pusizglītība, f. -brū-der, m. pusbrālis, m. halb'dunkel, adj. pustumšs, hal'ber, prp. (mit dem Genetiv) dēļ, labad; seiner Gesundheit savas veselības labad, halb'I |erfrören, adj. pusnosalis. -erwachsen, adj. pusaudzis. Halb'II fasten, n. pusgavēnis, m. -fenster,

n. puslogs, m. halb'fertig, 'adj. pusgatavs. Halb'flügler, pl. (Insekten) pusspārņi, m. pl.

halb'gār, adj. pusvārīts, puscepts. Halb'heit, f. pl. -en, (Unvollkommen-

heit) nepilnība, f. halbie'ren, v. a. pārdalīt uz pusēm. Halb'insel, f. pussala, f. halb'||jährig, adj. pusgada-, -jährlich, I,

adj. pusgadējs; II. adv. ik pusgada. Halb'kenntnis, f. puszināšana, f. Halb'kūgel, f. puslode, f. halb'laut, adv. pusbalsī, halb'pfündig, adj. pusmārciņas-, halb'reif, adj. pusgatavs, pusnogatavo-jies.

halb'||wach, adj. pusnomoda-, pusnomodā. -wēgs, adv. 1. pusceļā; 2. fig. (einigermaßen) puslīdz; wenn er nur - seine Pflicht tut, ja viņš kaut cik izpilda savu pienākumu. Hal'de, f. pl. -n, 1. (Abhang) nokalne,

f.; nogāze, f.; 2. (Hügel) pakalne, f. half v. helfen.

Hälfte, f. pl. -n, puse, f.; dem. pusīte, f.; zur «, uz pusēm; um die -teurer, uz pusi dārgāks, otrtik dārgs; um die - zu lang, par pusi gaŗāks. Halfter, m. -s, pl. od. f. •», pl. -n, apauši, m. pl. -kette, f. apaušu ķēde, f. -leine, f. apaušu pavada, halftern, a. uzlikt apaušus.

Hall, m. -s, skaņa, f.

Hal'le, f. pl. -n, aile, f.; (Turnhalle)

vingrotava, f. Hallelüja, n. «.s, -s, alelujā, m. (slavējiet

Dievu!), hal'len, v. n. skanēt, hallö! int. klau! vadzi! Halluzination', f. pl. -nen, hallūcinā-

cija, f. (māņu tēls). Halm, m. -(e)s, pl. -e, smilga, f.; stiebrs, m.; (vom Getreide auch) salms, m.; das Getreide auf dem -e verkaufen, pārdot labību no lauka; der Roggen schießt in die -e, rudzi metas stiebros. Halm'knöten, m. stiebra posms, m.; punte, f.

Hals, m. -(s)es, pl. Häl'se, 1. kakls, m.; (Kehle od. Gurgel) rīkle, m.; er hat einen schlimmen viņam slims kakls od. slima rīkle. Hals'||abschneider, m. 1. kakla nogrie-zējs, f.; 2. fig. (Blutsauger) asinssūcējs, m. -āder, f. kakla dzīsla, f. -band, n. kakla lente, f.; (Schmuck) kakla rota, f.; (von Tieren, nam. Hunden) uzkakle, f. -binde, f. kaklauts, m. hals'brecherisch, adj. briesmīgs. Hälschen, n. -s, pl. 1. (kleiner Hals) kakliņš, m.; 2. (Vorhemd) uzkreklis, m.

Halsdrüse, f. kakla dziedzeris, m. -eisen, n. kakla dzelzis, f. pl. -entzündung, f. kakla iekaisums, m. -schmuck, m. od. -schnür, f. kakla rota, f. -schwindsucht, f. kakla dilonis, m. hals'starrig, adj. stūrgalvīgs, ietiepīgs. Hals'||starrigkeit, f. stūrgalvība, f.; stūrgalvīgums, m. -weite, f. kakla platums, m. -Wirbel, m. kakla skritulis, m. hält v. halten.

Halt, m. -(e)s, 1. (Anhalten) pietura, f.; • machen, pieturēt, apstāties; einer Sache - gebieten, apturēt lietu; 2. (Stütze) atbalsts, m.; 3. (Festigkeit) stiprums, m.; ohne inneren bez iekšējā atspara, bez rakstura stingrības.

halt! int. pag! apstājies! -! wer da? kas tur?

halt, adv. man šķiet; die Sache ist - so,

lieta, lūk, šāda. halt'bār, adj. 1. (zu behaupten) turams; nicht neturams; 2. (dauerhaft) izturīgs.

Halt'bārkeit, f. izturība, f.; -sprüfung,

f. izturības pārbaude, f. hal'ten, I. v. a. (hal'te, hältst, hält; hielt; gehalten) 1. (festhalten) turēt; in der Hand turēt rokā; die Zügel turēt grožus (pavadu); ein Kind über die

Taufe stāvēt bērnam kūmās; 2. (in einem gewissen Zustande halten od. lassen) turēt; die Türen verschlossen turēt durvis aizslēgtas; 3. (zurückhalten) atturēt, (aufhalten) apturēt, pieturēt; er wollte sich nicht - lassen, viņš nebija atturams; haltet den Dieb! ķeriet zagli! fig. den Mund klusu ciest, turēt muti; 4. fig. (beobachten) Maß ieturēt mēru; Gottes Gebote turēt Dieva baušļus; 5. fig. (erfüllen) sein Wort, sein Versprechen turēt od. izpildīt vārdu, solījumu; 6. fig. (glauben, denken) domāt; was Sie davon? ko Jūs par to domājat? ich halte nicht viel von ihm, daudz es viņu necienu; für wie alt - Sie ihn? cik vecs viņš pēc Jūsu domām varētu būt? ich halte ihn für einen

ehrlichen Mann, man šķiet, ka viņš ir godīgs cilvēks; II. v. n. 1. (nicht entzweigehen) izturēt; das Eis hält nicht, pa ledu nevar iet; 2. fig. (Wert legen) (auf etw.), auf Ehre sargāt savu godu; auf Ordnung gādāt par kārtību; III. v. refl. sich turēties, pieķerties.

Hal'ten, n. -s, 1. (Festhalten) turēšana, f.; 2. (Zurückhalten) atturēšana, f.; 3. (Anhalten) pieturēšana, f.; einen Zug zum - bringen, apturēt vilcienu.

Hal'teplatz, m. (für Droschken) piestātne, f.; -punkt, m. pieturas vieta, f.; pietura, f.

Hal'ter, m. -s, pl. tureklis, m.; spalvas kāts, m.

Hal'teIIsignāl, n. pieturas zīme, f. -stelle, f. piestātne, f.; pieturas vieta.

halt'lös, adj. 1. bezatbalsta-; 2. fig. (ohne inneren Gehalt) tukšs, nesaturīgs.

Haltlosigkeit, f. 1. atbalsta trūkums, m.; 2. fig. tukšība, f.

hältst v. halten.

Hal'tung, f. pl. -en, 1. (Halten) turēšana, f.; 2. (Dauerhaftigkeit) izturība, f.; 3. (Körperhaltung) izturēšanās, f.; er hat eine nachlässige viņš izturas nolaidīgi; abst. stāja, f.

Halunk'e, m. -n, pl. -n, nelietis, neģēlis, m.

hä'misch, adj. 1. (boshaft) ļauns, 2. grīns.

Ham'mel, m. -s, pl. Hämmel, auns, m.; dem. auniņš, m.; junger aunēns. -braten, m. auna cepetis, m.

Ham'mer, m. -s, pl. Hämmer, 1. āmurs, m.; veseris, m.; dem. āmuriņš, m.; veserītis, m.; fig. lieber - als Amboß sein, labāk sitējs nekā sitamais; fig. unter den - kommen, tikt izūtrupētam; sein ganzes Vermögen kam un-

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

ter den visa viņa manta tika izūtrupēta; 2. (Klöpfel) mēle, f.

hämmern, I, v. a. (mit dem Hammer bearbeiten) apstrādāt ar āmuru; (schmieden) kalt; II. v. n. sist ar āmuru; (überhaupt schlagen, klopfen) sist, dauzīt.

Häm'mern, n. -s, 1. (Schmieden) kalšana, f.; 2. (Schlagen) dauzīšana, f.

Hämmling, m. -s, pl. -e, izrūnīts (cilvēks, lops).

Ham'pelmann, m. lēkulis, m.

Ham'ster, m. -s, pl. kāmis, m.

Hand, f. pl. Hän'de, roka, f.; die flache plauksta, f.; die hohle delna, f.; die geballte dūre, f.; eine volle sauja, f.; beide Hände voll, riekšava, f.; wir haben freie «., mums rokas brīvas; fig. (jemm.) freie - lassen, atļaut (kādam) pilnu vaļu; die Hände falten, salikt rokas; ich habe alle Hände voll zu tun, man darba pilnas rokas.

Hand||amboß, m. rokas lakta, f. -arbeit,

f. rokdarbs, m. -arbeiter, m. (rokas) strādnieks, m. -arbeiterin, f. (rokas) strādniece, f.

hand'breit, adj. plaukstu plats, plaukstas platumā.

Händ'||breite, f. plaukstas platums, m.

Händ'chen, n. -s, pl. rociņa, f.

Hand'dienst, m. klaušu darbs, m. (bez zirga).

Händedruck, m. rokas spiediens, m.

Händeklatschen, n. (roku) plaukšķināšana, f.

Handel, m. -s, 1. (Sache, Angelegenheit, Vorgang) lieta, f.; darīšana, f.; notikums, m; einen - abschließen, noslēgt

veikalu; handelseins werden, salīgt; 2. (Ein- u. Verkauf) tirdzniecība, f.; der ~ im Großen, lieltirdzniecība, f.; der - im Kleinen, sīktirdzniecība, f.; zum » gehörig, tirdzniecisks, tirdzniecības-; . treiben, tirgot; 3. (pl. Händel) (Streit) ķilda, f.; Händel bekommen, sanākt matos (od. ragos).

handeln, I. v. n. 1. (verfahren) rīkoties, (sich verhalten) izturēties, (tun) darīt; gut gegen (jemn.) izturēties labi (pret kādu); 2. (feilschen) tirgoties, kaulēties; er läßt nicht mit sich viņš nekā neatlaiž; 3. (Handel treiben) tirgot; mit Wolle tirgoties ar vilnu; II v. refl. imp. wissen Sie, um wen es sich handelt? vai zināt, kas tas tāds varētu būt?

Handeln, n. -s, 1. (Tun) darīšana, f.; (Verfahren) rīkošanās, f.; 2. (Feilschen) kaulēšanās, f.

17258

Han'delsj|angelegenheit, f. tirdzniecības darīšana, f. -brief, m. tirdzniecības vēstule, f.

han'dels||einig od. -eins, adj. - sein, būt vienos prātos; - werden, salīgt.

Han'delsļļfahrzeug, n. tirdzniecības kuģis, m. -schūle, f. tirdzniecības skola, f. -Stadt, f. tirdzniecības pilsēta, f.

Han'dels||unternehmung, f. tirdzniecisks uzsākums.

Hän'dewaschen, n. roku mazgāšana, f.

Handfertigkeit, f. rokas izveicība, f.; prasme, f.

Handfesseln, f. pl. roku dzelži, m. pl.

handfest, I. adj. stiprs, spēcīgs; II. adv. (jemn.) » machen, saņemt (kādu) cieti, apcietināt (kādu).

Handfläche, f. plauksta, f.

hand'förmig, adj. rokas veidā.

Hand'||geld, n. rokas nauda, f.;-gelenk, rokas locītava, f.

Hand'ļlgemenge, n. plūkšanās, f. -gepäck, n. rokas saiņi, m. pl.

handgreiflich, I. adj. 1. (greifbar) rokām tveŗams; 2. fig. (offenbar) skaidri redzams, acīm redzams; 3. fam. (handgemein) werden, ķerties klāt, palaist rokas; II. adv. skaidri un gaiši.

Hand'II greif lichkeit, f. 1. acīmredza-mība, f.; 2. fam. es kam zu -en, sāka plūkties, -griff, m. 1. ķēriens, m.; (Kunstgriff) pajēmiens, m.; 2. (Handhabe) rokturis, m.; rocis, m.; (Stiel) kāts, m.; (Henkel) osa, f.; (Degengriff) spals, m.

hand'hāben, v. a. 1. lietāt; 2. fig. das Gesetz piemērot likumu.

Hand'hābung, f. (ieroča) lietāšana, f. (v. Zeitwort).

Hand'ļļkammer, f. pieliekamā istaba, f. -kuß, m. rokas skūpsts, m. -langer, m. -s, pl. «., algādzis, m.; rokas puisis, m.

Hand'ļļleistung, f. pakalpojums, m.

Händler, m. -s, pl. tirgotājs, m.; (Krämer) sīktirgotājs, m.

hand'lich, adj. parocīgs.

Handlichkeit, f. parocība, f.; parocī-gvrms, m.

Handlung, f. pl. -en, 1. darbība, f.; rīcība, f.; 2. (Geschäft) veikals, m.; (Handelshaus) tirdzniecības nams, m.; (Laden) pārdotava, f.

Handlungs||weise, f. darbības veids, m.; (Verfahren) rīcība, f.

Hand'||mühle, f. rokas dzirnavas, f. pl. -rücken, m. rokas virsa, f.

Hand'H schelle, f. rokas dzelži, m. pl. -schlag, m. 1. rokas sitiens, m.; 2. (Händedruck) rokas spiediens, m.; mit einem - versprechen, solīties, dodot

roku; Gruß und «! draudzīgs sveicinājums! -schrift, f. rokraksts, m. handschriftlich, I. adj. rokraksta-; II.

adv. rokrakstā. Hand'schuh, m. cimds, m.; dem. cim-diņš, m.; (Fingerhandschuhe) pirkstaiņi, m. pl.; (Fausthandschuhe) dūraiņi, m. pl.; kulaiņi, m.; -e anziehen, uzvilkt cimdus; fig. (jemm.) den » hinwerfen, izaicināt (kādu) uz cīņu; fig. den » aufheben, piejemt izaicinājumu, -macher, m. cimdnieks, m.; cimdu fabrikants, m. Hand'||spanne, f. sprīdis, m. -tūch, n. dvielis, m. -tūchhalter, m. dvieļturis, m. Im -umdrehen, n. vienā mirklī, -voll, f. sauja, f.; zwei - Nüsse, divas riekšavas riekstu; fig. eine «. Menschen, pulciņš ļaužu, -werk, n. amats, m.; ein lernen, mācīties amatā; welches - treibt er? kāds viņam amats? -werker, m. -s, pl. amatnieks, m. hand'werksmässig, adj. amatniecisks;

amatnieku. Hand'werks||neid, m. amata naids, m.;

-stand, m. amatnieku kārta. Hanf, m. -s, 1. (Samen u. Pflanze) kaņepes, f. pl.; 2. (Pflanze, nam. im verarb. Zust.) kaņepāji, m. pl.; 3. (männlicher Hanf) paskaņi, m. pl.; sausne, f. Hanf|| acker, m. kaņepju lauks, -breche, f. pl. -n, kaņepāju mīstīklas, f. pl. Hänfling, m. -s, pl. -e, kaņepju putniņš, m. Hanf||meise, f. purva zīlīte, f. Hang, m. -s, 1. (Abhang) nokalne, f.;

nogāze, f.; 2. fig. (Neigung) tieksme, f. Häng'e II bauch, m. izgāzies vēders, m. -brücke, f. gaisa tilts, m. -lampe, f. pa-kaŗamā lampa, -lippe, f. atkārusies lūpa. -matte, f. tīkls, m.; guļamais, häng'en, v. n. (han'ge, hängst, hängt; hing; gehan'gen) karāties, būt pakārtam; das Bild hängt an der Wand, glezna karājas pie sienas; fig. an einer Kleinigkeit pieķerties pie sīkumiem.

Hang'en, n. -s, karāšanās, f. häng'en, I. v. a. kārt, (aufhängen) uzkārt, pakārt; einen Dieb pakārt zagli; II. v. refl. sich 1. pakārties; 2. fig. pieķerties. Häng'en, n. -s, pakāršana, f.; karāšanās, f.; fam. mit - und Würgen, ar lielām pūlēm, hän'gend, adj. nokāries. Häng'e II schloß, n. piekaŗamā atslēga.

-werk, n. sakārums, m. hän'seln, v. a. ķircināt, piezobot.Hansnarr — hast

259

Hansnarr' m. muļķis, m.; joku pēte-ris, m.

Hanswurst', m. -es, pl. -e od. -wür'ste,

āksts, m.j joku pēteris, m. Han'tel, f. pl. -n, vingrojamais rīks. hantie'ren, v. a. nodarboties; mētāties ar

rokām; plosīties, hā'pern, v. imp. neveikties; fam. da hapert es, tur aizmetas. Hap'pen, m. -s, pl. fam. kumoss, m. Har'fe, f. pl. -n, kokle, f.; (auf der) -

spielen, koklēt. Harf'ner, m. -s, pl. koklētājs, m. Har'ke, f. pl. -n, grābeklis, m. Harm, m. -(e)s, (Gram) sirdēsti, m. pl.;

apbēdinājums, m. här'men, I. v. a. skumdināt; II. v. refl.

sich sēroties, harm'lös, I. adj. nevainīgs, mierīgs; II.

adv. ļaunu nedomājot. Harmonie', f. pl. -(e)n, harmonija, f.;

saskaņa, f. harmö'nisch, adj. harmonisks, saskanīgs. Harmonium, n. -s, pl. -nien, harmonijs, m. Harn, m. -(e)s, mīzali, m. pl. Harn'j|bläse, f. pūslis, m. har'nen, v. n. mīst; (in der Kindersprache) pižāt; fam. ūdeni nolaist; der Kranke hat Blut geharnt, slimniekam bija asinis mīzalos. Harn'|[gefäß, n. mīzalu trauks, m. Har'nisch, m. -es, pl. -e, bruņas, f. pl.; (Brustharnisch) krūšu bruņas, f. pl.; fig. (jemn.) in jagen od. bringen, sčk. kaitināt (kādu). Harn'I |kr ankheit, f. mīzalu slimība, f.

-lassen, n. -s, mīšana, f. har'ren, v. n. einer Sache od. (auf etw.)

-i (ilgi) gaidīt (uz ko); cerēt (uz ko). Har'ren, n. -s, gaidīšana, f. hart, I. adj. (comp, hār'ter, sup. der härteste) ciets;

• machen, cietināt; - werden, sacietēt; -es Brot, cieta maize; II. adv. 1. fig. (tüchtig) krietni; (jemn.) « bestrafen, krietni (kādu) sodīt; 2. fig. (ganz nahe) am Wege, turpat ceļmalā, pašā ceļa malā. Här'te, f. pl. -n, 1. (priekšmeta) cietums, m.; - des Stahls, tērauda cietums, m.; 2. fig. (Rauheit) bargums, m.; 3. fig. (Strenge) stingrums, m. här'ten, v. a. rūdīt. Här'ten, n. -s, rūdīšana, f. Hart'||flügler, m. -s, pl. (Käfer) ciet-

spārņi, m. pl. hart'herzig, I. adj. cietsirdīgs; 2. adv. cietsirdīgi.

Hart'herzigkeit, f. cietsirdība, f.; ciet-sirdīgums, m.

hart'hörig, adj. pakurls. Harthörigkeit, f. pakurlums, m. hart'||köpfig, adj. stūrgalvīgs, hart'näckig, I. adj. stūrgalvīgs, ietiepīgs,-(beharrlich) neatlaidīgs; II. adv. stūrgalvīgi, neatlaidīgi. Hartnäckigkeit, f. stūrgalvība, f.; (Beharrlichkeit) neatlaidība, f.; stūrgalvī-gums, m.; neatlaidīgums, m. Hārz, n. -es, pl. -e, sveķi, m. pl. hār'zen, I. v. a. pārvilkt ar sveķiem,

svekot; II. v. n. savākt sveķus, hār'zig, adj. sveķains, hasch'en, I. v. a. ķert, gūstīt; II. v. n.

(nach etw.) dzīties (pēc kā). Hasch'en, n. -s, ķeršana, f. Häs'chen, n. -s, pl. zaķītis, m. Häsch'er, m. -s, pl. ķērājs, m.; gūstītājs, m.

Hasch'isch, n. *, hašiss, m. (reibinātājs dzēriens).

Hā'se, m. -n, pl. -n, zaķis, m.; dem. zaķītis, m.; junger zaķēns, m.; fig. da liegt der - im Pfeffer, tur lūk lietas kodols.

Hā'sel, f. pl. -n, lazda, f. -gebüsch, n. lazdu krūms, m.; lazdājs, m. -gerte, f. lazdu rīkste, f. -huhn, n. meža irbe, f. -nuß, f. (lazdu) rieksts, m. -nußstrauch, m. lazdu krūms, m. Hä'selwurz, f. zaķkāposti, m. pl.; kumeļ-pēda.

Hä'sen||ampfer, m. zaķu skābenes, f. pl. -brāten, m. zaķa cepetis, m. -fährte, f. zaķu pēdas, f. pl. -feil, n. zaķāda, f. -fuß, m. 1. zaķa kāja, f.; 2. fig. (Feigling) zaķpastala, com. Hä'sen||klee, m. zaķkāposti, m. pl.

-scharte, f. zaķlūpa, f. Häs'Iein, n. -s, pl. zaķītis, m. Has'pe, f. «, pl. -n, kāsis, m. Has'pel, m. -s, pl. 1. (Garnwinde) tītavas, f. pl.; 2. (Schiffswinde) vinda, f. Has'peler, m. -s, pl. tinējs, m,; tītavu

od. vindas griezējs, m. has'peln, v. a. 1. uztīt (dziju); 2. pacelt

(ar vindu). Has'pelrad, n. vindas ritenis, m. Haß, m. -(ss)es, ienaids, m.; naids, m.; aus - (gegen jemn.), aiz naida (pret kādu).

has'sen, v. a. ienīst, ienīdēt. has'senswērt, adj. ienīstams. Has'ser, m. -s, pl. ienīdētājs, m.; naidnieks, m. haß'erfüllt, adj. naida pilns, häß'lich, adj. neskaists, nejauks. Häßlichkeit, f. «., neskaistums, m.; nejaukums, m. hast, v. haben.

Hast, f. steiga, f.; in großer lielā steigā.

hast'ig, I. adj. steidzīgs; II. adv. steigšus.

Hast'arbeit, f. steidzams darbs.

Hast'igkeit, f. -», steidzlba, f.; steidzamība, f.

hat v. haben.

hät'scheln, v. a. fam. lutināt.

Hätz, f. pl. -en, medības, f. pl.; rīdīšana, f.

Hau, m. -es, pl. -en, 1. (Hieb) cirtiens, m.; -e bekommen, dabūt pērienu; 2. (Holzschlag) cirksnis, m.

Hau'be, f. pl. -n, aube, f.; fig. unter die •« kommen, apprecēties, iet pie vīra; fig. unter die - bringen, izprecēt; 2. (bei Vögeln) cekuls, m.

Hau'benlerche, f. cekulains cīrulis, m.

Hauch, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Wehen des Windes) vēsma, f.; pūsma, f.; 2. (Atem) dvēsma, f.; der letzte pēdējais dvašas vilciens.

hau'chen, I. v. a. 1. (blasen) pūst, dvēst; II. v. n. pūst, dvašot.

Hauch'laut, m. dvēsenis, m.

Hau'dēgen, m. 1. cērtams zobens; 2. fig. labs cirtējs; alter », vecs kareivis.

Hau'derer, m. -s, pl. zirgu un ratu izīrētājs, m.

hau'dern, v. n. izīrēt zirgus un ratus.

Hau'e, f. pl. -n, kaplis, m.; vāle, f.

hau'en, I. v. a. (hau'e; hieb; gehau'en)

1. (schlagen) sist, cirst; (hacken) kapāt; in Stücke sacirst gabalos; 2. (spalten) skaldīt; Holz cirst od. skaldīt malku; 3. in Stein izcirst no akmens; II. v. n. sist, pērt; um sich

sist uz visām pusēm; III. v. refl. sich sisties, kauties.

Hau'er, m. -s, pl. 1. (in Bergwerken) kalnracis, m.; 2. (Eber) meža kuilis, m;; 3. (Hauzahn) ilknis, m.

Hau'er, m. -s, pl. kalnracis, m.

Häufchen, n. -s, pl. kaudzīte, f.; ču-piņa, f.

häufeln, v. a. samest čupiņās; Kartoffeln aprušināt kartupeļus.

Hau'fe, m. -n, pl. -n od. Haufen, m. -s, pl. », 1. kaudze, f.; auch čupa, f.; (vom Heu) guba, f.; (Schober) kaudze, f.; (vom Getreide) statiņa, f.; (größerer) stirpa, f.; auch kaudze, f.; (von Reisig) blāķis, m.; (von Ameisen) pūznis, m.; (von Vögeln u. Menschen) bars, m.; (von Menschen) pūlis, m.;

2. fig. liels skaits; der große -n, lielais pūlis.

häu'fen, I. v. a. salikt, sakraut, savākt; II. v. refl. sich krāties, vairoties.

hau'fenweise, adv. 1. kaudzēm; 2. fig. pūļiem, bariem.

häu'fig, I. adj. biežs, (zahlreich) daudzkārtējs; « sein, bieži atkārtoties; II. adv. bieži, daudzkārt.

Haupt, n. -es, pl. Häup'ter, galva, f.; mit entblößtem -e, pliku galvu; das - bedecken, likt cepuri galvā; das - entblößen, nojemt cepuri.

Haupt — salikteņos apzīmē: galvenais, pirmais, pamata-.

Haupt'||abschnitt, m. galvenais nodalījums. -bedeutung, f. pamata nozīme, f. -begriff, m. galvenais jēdziens.

Häuptling, m. -s, pl. -e, vadonis, m.; virsaitis, m.

häupflings, adv. pa kaklu pa galvu; kūleniski.

Haupt'mann, m. 1. priekšnieks, m.; 2. (pl. -leute) kapteinis, m.

Haupt'sache, f. galvenā lieta, f.; svarīgākā lieta, f.

Haupt' II Stadt, f. galvaspilsēta, -städtler, m. galvas pilsētas iedzīvotājs, m.

Haupt'||wort, n. lietas vārds, m. -zeuge, m. galvenais liecinieks. -Zollamt, n. galvenā muitnīca, f.

Haus, n. -(s)es, pl. Häuser; 1. (Gebäude) nams, m., auch māja, f.; einstöckiges vienstāva nams; ich habe ein eigenes *, man pašam savs nams; 2. (Wohnung u. bäuerliches Gesinde) mājas, f. pl.; das väterliche tēva mājas; außer dem Hause, ārpus mājām; zu Hause sein, būt mājās; er war nicht zu Hause, viņa nebija mājās; er ist für

niemanden zu Hause, viņš nevienu nepiejem; 3. (Heimat) dzimtene, f.; mājas, f. pl.; wo sind Sie zu Hause? kur Jūsu dzimtene? nach Hause zurückkehren, atgriezties mājās.

Haus'||arbeit, f. mājas darbs, m. -arzt, m. mājas ārsts, m.

haus'backen, adj. 1. mājās cepts, pašcepts; 2. fig. nemākulīgi.

Haus'||bedarf, m. mājas vajadzības, f. pl. -besitzer, m. nama īpašnieks, m. -buch, n. mājas grāmata, f.

Häus'chen, n. -s, pl. namiņš, m.; mājiņa, f.; fig. ganz aus dem - sein, būt ļoti uztrauktam.

Haus'||dieb, m. mājas zaglis, m.

hau'sen, v. n. 1. (wohnen) dzīvot, (sich aufhalten) uzturēties; 2. fig. (toben) plosīties.

Hau'sen, m. -s, pl. baltzivs, f.

Haus'||frau, f. 1. mājas- od. namamāte, f.; 2. (Wirtschafterin) saimniece, f. -freund, m. mājas draugs, m. -friede, m. mājas miers, m. -gebrauch, m. fürhaushalten — Heck

261

den mājās ko lietot, -gesinde, n. saime, f.; gājēji, m. pl.; saimes ļaudis, m. pl. -gott, m. mājas dievs, m.; die Hausgötter, mājas gari, m. pl. -halt, m. mājturība, f.; saimniecība, f.

haus'halten, v. n. (v. halten) 1. (die Wirtschaft führen) saimniekot; (jemm.)

vest (kādam) saimniecību; 2. (sparsam sein) (mit etw.) būt taupīgam (ar ko).

Haus'halter, m. -s, pl. namturis, m.; oikonoms, f.

Haushälterin, f. pl. -nen, saimniece, f.; mājturības pārzine, f.

haushälterisch, I. adj. saimniecisks, taupīgs; II. adv. taupīgi.

Haushaltung, f. mājturība, f.

Hausherr, m. mājas- od. namatēvs, m.; saimnieks, m.

haushoch, adj. nama augstuma-, nama augstumā.

hausie'ren, v. n. mit etw. - (gehen), iznēsāt preces pa mājām, kolportēt.

Haus'knecht, m. namiķis, m. -kost, f. vienkāršs ēdiens, -lehrer, m. mājskolotājs, m. -lehrerin, f. mājskolotāja, f. -lehrerstelle, f. mājskolotāja vieta, f.

Häus'ler, m. -s, pl. iebūvietis, m.

Haus'leute, pl. mājnieki, m. pl.

häuslich, adj. mājas-, māju-; -e Angelegenheiten, mājas lietas, f. pl. od. mājas apstākļi, m. pl.

Häuslichkeit, f. 1. saiīnnieciskums, m.; 2. (Familienleben) mājas od. ģimenes dzīve, f.; sich in seiner - wohl fühlen, justies laimīgam savās mājās; er liebt die viņš labprāt uzturas mājās.

Haus'ļļmādchen, n. od. -māgd, f. kalpone, f. -mann, m. namiķis, m. -mannskost, f. vienkāršs ēdiens.

haus'mütterlich, adj. «1. mājasmātes-; II. adv. handeln, rīkoties kā mājasmātei.

Haus'ļļnatter, f. zalktis, m. -nummer, f.

nama numurs, m. -Ordnung, f. mājas kārtība, f. -schlüssel, m. mājas atslēga, f. -schuhe, m. pl. tupeles, f. pl. -schwalbe, f. čurkste, f. -schwamm, m. nama piepe, f.; koka piepe, f.

Hausse [oß], f. vērtspapīru celšanās, f.

Haus'||stand, m. mājturība, f.; saimniecība, f.; einen eigenen gründen, nodibināt savu saimniecību; einen grossen

«. führen, dzīvot plaši. -Steuer, f. nama nodoklis, m. -süchung, f. pl. -en, mājas kratīšana, f. -taube, f. dūja, f.

flau'stein, m. apcirsts akmens.

Haus'||teufel, m. fam. (böses Weib) mājas velns, m. -tier,. n. mājas lops, m.;

mājas kustonis, m. -tör, n. nama vārti, m. pl. -Verwalter, m. nama pārvaldnieks, m. -vieh, n. mājlops, m.; mājlopi, m. pl. Haus'||Wächter, m. nama sargs, m. -we-sen, n. namturiba, f.; mājas saimnieciskā puse. Haus'||wirt, m. saimnieks, m. Haut, f. pl. Häu'te, 1. āda, f. (im Körper) plēve, f.; die abgestreifte ~ der Schlange, brauna, f.; einem Tier die -abziehen, nodīrāt kustoni; 2. (einer Frucht) miza, f.; {auf einer Flüssigkeit) plēve, f. Haut'|[ausdünstung, f. ādas izgarojums, m. -ausschlag, m. ādas izsitumi, m. pl. Häufchen, n. -s, pl. ādiņa, f.; plēvīte, f.; (bei Früchten) miziņa, f. Haut'drüse, f. ādas dziedzeris, m. häu'ten, I. v. a. dīrāt, nodīrāt; II. v.

refl. sich mest ādu, braunoties. Haut'entzündung, f. ādas iekaisums, m. Hautfarbe, f. ādas krāsa, f. häufig, adj. 1. ādains; plēvains; 2. -e

Bräune, krupis, m. Haut'||krankheit, f. ādas slimība, f. hautlos, adj. bezādas-. Haut'salbe, f. ādas ziede, f. Häutung, f. ādas maiņa, f. Hau'zahn, m. ilknis, m. Hēb'amme, f. bērnu sajēmēja, f.; vecmāte, f. Hē'be||krahn, m. celtnis, m. Hē'bel, m. -s, pl. svira, f. hē'ben, I. v. a. (hē'be; hob; gehoben)

1. celt, freq. cilāt; in die Höhe pacelt augšā; (jemn.) aufs Pferd celt od. nosēdināt (kādu) zirgam mugurā; aus den Angeln •», izcelt no virām;

2. fig. (erhöhen) pacelt, paaugstināt; gehobene Stimmung, pacilāts gara stāvoklis, m.; svinīgs sajūsminājums; 3. fig. einen Bruch «., saīsināt daļas; II. v. refl. sich 1. celties; sich in die Höhe », pacelties gaisā.

Hē'ben, n. -s, celšana, f. Hē'bepunkt, m. atbalsta punkts, m. Hebrä'er, m. -s, pl. ebrējs, m. hebräisch, adj. ebrēju-, das H-e, ebrēju valoda, f.

Hē'bung, f. pl. -en, 1. celšana, f.; cēliens, m.; 2. fig. (Erhöhung) paaugstinājums, m. Hech'el, f. «., pl. -n, (linu) suseklis, m. hech'eln, v. a. sukāt (linus). Hecht, m. -(e)s, pl. -e, līdaka, f. hecht'grau, adj. zilpelēks. Heck, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Stangenzaun) pāļu žogs, m.; 2. (Gittertür) trelliņu262

vārti, m. pl.; 3. (Schiffshinterteil) kuģa pakaļgals, m.

Heck'e, f.pl. -n, 1. dzīvs žogs; 2. (Gebüsch) krūmi, m. pl.; 3. (ausgeheckte

~ Vögel) perējums, m.; pereklis, m.

heck'en, v. a. u. n. perēt.

Heck'en, n. -s, perēšana, f.

Heck'en||kirsche, f. meža ķirši, m. pl. -röse, f. lauku roze, f.

Hē'de, f. pakulas, f. pl.

Hē'derich, m. -s, pērkones, f. pl.

Heer, n. -(e)s, pl. -e, kaŗaspēks, m.; stehendes % kārtējs kaŗaspēks; beim -e stehen, būt kaŗa dienestā.

Heer'||führer, m. kaŗa vadonis, m. -schar, f. karaspēka nodaļa, f.; die himmlischen -en, debesu od. eņģeļu pulki, m. pl. -Straße, f. 1. stratēģisks ceļš, kaŗa ceļš; 2. lielceļš, m.

Hē'fe, f. pl. -n, raugs, m.; (vom Bier) mieles, f. pl.; (Bodensatz) padibenes, f. pl.; fig. die - des Volks, ļaužu sēnalas, f. pl. od. padibenes, f. pl.

Hē'fenļ|brot, n. raudzētā maize.

Heft, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Schreibheft) burtnīca, f.; 2. (Griff) (naža) kats, m.; (zobena, auch naža) spals, m.

Heft'chen, n. -s, pl. burtnīciņa, f.

Heftel, m. od. n. -s, pl. sākts, f.

heften, I. v. a. 1. (befestigen) piestiprināt, piespraust; 2. (lose nähen) sadiegt; 3. ein Buch iebrošēt od. sašūt grāmatu; 4. fig. (richten) vērst; die Augen (auf etw.) cieši lūkoties (uz ko); seine Gedanken (auf etw.) domās kavēties (pie kā); II. v. refl. ļ sich 1. (sich befestigen) piestiprinā-, ties, pieķerties; 2. fig. (sich richten) vērsties.

Heften, n. -s, 1. piestiprināšana, f.; 2. I (loses Nähen) sadiegšana, f.

heftig, I. adj. straujš, -er Regen, stiprs | lietus; II. adv. - anfahren, strauji uzbrukt; schelten, stipri bārt.

Heftigkeit, f. «., ātrums, m.; straujums, m.

Hegemonie', f. pl. -(e)n, hegemonija, f.; virsvaldība, f.

hē'gen, v. a. 1. (einschließen) iežogot; 2. fig. (pflegen) kopt, (schonen) taupīt; ~ und pflegen, lolot; einen Wald «., taupīt mežu; 3. fig. sajust, turēt; Zweifel sajust šaubas, šaubīties; Freundschaft sajust draudzību; Liebe sajust mīlestību, mīlēt; Haß «., ienīst; ich hege den bittersten Haß, es viņu nevaru ieraudzīt ne acu galā.

Hehl, n. -s, noslēpums, m.; ohne atklāti, vaļsirdīgi; ich mache kein - daraus, es to nemaz neslēpju.

heh'len, v. a. slēpt.

Heh'ler, m. -s, pl. slēpējs, m.; prv. der - ist so gut wie der Stehler, slēpējs nav labāks par zagli, hehr, adj. (erhaben) dižs, cēls. Hei'de, m. -n, pl. -n, pagāns, m. . Hei'de, f. », pl. -n, 1. silājs, m.; sils, m.; die Lüneburger Lineburgas silājs, m.; 2. (Heidekraut) virši, m. pl. Hei'delbeere, f. melnene, f. (vaccinium myrtillus).

Hei'den||bekehrer, m. pagānu atgriezējs, m. -bekehrung, f. pagānu atgriešana, f. -lärm, m. fam. elles troksnis, m. Hei'denļ tūm, n. -s, pagānisms, m. -zeit,

f. pagānu laiki, m. pl. heid'nisch, adj. pagānu-, pagānisks. Heid'schnucke, f. •», pl. -n, sila aita, f. hei'kel(ig), adj. kutelīgs, vārīgs. Heil, n. -s, 1. (Gesundheit) veselība, f.; 2. (Wohlergehen) labklājība, f.; sein » versuchen, izmēģināt laimi; • dem Könige! lai dzīvo karalis! - dir! sveiks; 3. (Rettung) glābšana, f.; sein

- in der Flucht suchen, meklēt glābiņu bēgot; 4. (Erlösung der Seelen) pestīšana, f.

heil, adj. 1. (geheilt) izdziedināts; (gesund) sveiks un vesels; «. werden, sadzīt; 2. (ganz) vesels, (unverletzt) neaizkārts, mit -er Haut davonkommen, izsprukt ar veselu ādu. Hei'land, m. -(e)s, pl. -e, pestītājs, m. Heil'||anstalt, f. veselības iestāde, f.;

dziedinātava, f. heil'bār, adj. dziedināms, ārstējams, heil'bringend, adj. glābējs-; (glücklich) laimīgs.

Heil'||bringer, m. glābējs, m. -brunnen,

m. veselības avots, m. hei'len, I. v. a. dziedēt, dziedināt, ārstēt,

izārstēt; II. v. n. dzīt, sadzīt. Hei'len, n. -s, dziedēšana, f.; dzīšana, f. Hei'ler, m. -s, pl. dziedinātājs, m. hei'lig, I. adj. 1. svēts; der -e Petrus, svētais (od. sv.) Pēteris; die -e Schrift, svētie raksti; der -e Geist, Svētais Gars; 2. (geheiligt) svētīts, svēts; die -en Gefäße, svētie trauki; das -e Herz Jesu, Jēzus svētā sirds; II. adv. svēti, hei'ligen, v. a. svētīt; (biblisch) dein Name werde geheiligt! svētīts lai top tavs vārds! Hei'ligen||bild, n. svētbilde, f. -schein, m. svēto spīdums, m.; gaismogs, m.; aureols, f. Hei'lig||haltung, f. svētīšana, f.; - des Sonntags, svētdienas svētīšana, f. -keit, f. svētums, m.; im Rufe der

- stehen, tikt turētam par svētu.

Heiligsprechung, f. pl. -en, pieskaitl-šana pie svētajiem, -tūm, n. -s, pl. -tümer, 1. (in Tempeln) svētnīca, f.; 2. svēta lieta. Heiligung, f. svētīšana, f. Heil'kraft, f. dziedināmais spēks, m. heil'kräftig, adj. dziedinošs. Heil'||kraut, n. ārstniecības zāles, f. pl. heil'kundig, adj. ārstniecisks, ārstniecības lietās pratējs-. Heil'kunst, f. ārstniecības māksla, f. heil'lös, I. adj. (verzweifelt) izmisis; (unerhört) nedzirdēts; II. adv. ~ viel Geld, ļoti daudz naudas; das wirkte «, tam bija nedzirdēts panākums. Heil'ļļmittel, n. dziedinātājs līdzeklis, heil'sam, adj. veselīgs, (nützlich)

derīgs. Heil'samkeit, f. veselīgums, m.; (Nutzen) derīgums, m. Heils'armee, f. pestīšanas armija, f. Heilung, f. «, pl. -en, 1. (Gesundmachen) dziedināšana, f.; dziedinājums, m.; 2. (Gesundwerden) izveseļošanās, f.; (von Wunden) sadzīšana, f.; in der - begriffen sein, patlaban izveseļoties od. sadzīt.

Heil'ungsprozeß, m. dzīšanas gaita. Heim, n. -s. pl. -e, mājas, f. pl.; (Heimat) dzimtene, f.; er hat ein eigenes -», viņam pašam savas mājas, heim, adv. mājās.

Hei'māt, f. pl. -en, dzimtene, f.; tēva mājas, f. pl.; (Vaterland) tēvija, f.; in seine ~ zurückkehren, atgriezties dzimtenē, -land, n. dzimtene, f.; tēvzeme, f.

hei'māt|ļlich, adj. dzimtenes-, mājas-; tēvijas-; die -en Berge, dzimtenes kalni, m. pl. -lös, adj. bezdzimtenes-; bez-tēvijas-.

Heim'chen, n. -s, pl. circenis, m.; dem.

circenītis, m. Heim'||fahrt, f. pārbraukšana, f. heim'fallen, v. n. ir. (v. fallen) piekrist;

pāriet mantošanas ceļā. Heim'||fälligkeit, f. atpakaļiegūšana, f. Heim'|jführung, f. pārvešana mājās, f.

-gang, m. aiziešana; fig. (Tod) nāve, f. heim'gēhen, v. n. (v. gehen) 1. iet mājās; 2. fig. (sterben) nomirt, hei'misch, adj. dzimtenes-; tēvijas-; (häuslich) mājas-; sein, būt mājās; (von Pflanzen) augt; sich «. fühlen, justies mājās; sich überall - fühlen, būt visur tikpat kā mājās, heim'holen, v. a. pārvest mājās. Heimkehr, f. atgriešanās mājās, heim'||kehren, v. n. atgriezties mājās. Heim'kunft, f. «, pārnākšana mājās.

heimlich, I. adj. 1. slepens, apslēpts; -es Gemach, atejas vieta, f.; 2. (traulich) tīkams; (friedlich) mierīgs; II. adv. slepeni; sich - bereden, sačukstēties; halten, slēpĻ Heimlichkeit, f. pl. -en, 1. (Geheimnis) noslēpums, m.; (das Heimlichsein); slepenums, m.; 2. (Stille) klusums, m.; miers, m. Heim'||reise, f. ceļojums uz mājām, heim'II schicken, v. a. sūtīt mājās. Heim'sūchung, f. pl. -en, 1. apciemojums, m.; 2. fig. piemeklējums, m. Heim'stätte, f. mājotne, f. heim'II trägen, v. a. (v. tragen) pārnest mājās.

Heim'tücke, f. slepena ļaunprātība,

(Falschheit) viltība, f. heim'tückisch, adj. ļaunprātīgs, heim'wärts, adv. mājup. Heim'||wēg, m. ceļš uz mājām, atceļš, m.; sich auf den » machen, doties atceļā, atgriezties uz mājām, -weh, n. dzimtenes ilgas, f. pl. Heinzelmännchen, n. rūķītis, m.; gariņš, m.

Hei'rāt, f. pl. -en, precēšanās, f. (vom Manne auch) apsievošanās, f.; (Ehe) laulība, f.; er hat eine gute • gemacht, viņš labi apprecējies; eine reiche - machen, (vom Manne) apjemt bagātu sievu, (von der Frau) iet pie bagāta vīra. hei'rāten, I. v. a. precēt, apprecēt, (vom Manne auch) apjemt sievu, (von der Frau) iet pie vīra; II. v. n. apprecēties, (vom Manne auch) apsievoties. Hei'räts||antrag, m. bildinājums, m. -anzeige, f. laulības paziņojums, m. -bureau [-bürö], n. precību birojs, m. hei'rātsfāhig, adj. precējams; er ist schon viņam jau laiks precēties. Heiräts||fähigkeit, f. precēšanās spēja, f. -gūt, n. līgavas pūrs, m. -kandidāt, m. precību kandidāts, m. hei'ratslustig, adj. er ist viņam gribas precēties.

Hei'rāts I)Stifter, m. precinieks, m.; savedējs, m. -stifterin, f. preciniece, f.; savedēja, f. -ūrkunde, f. laulības dokuments, m. -vermittler, m. precību starpnieks, m.; -Vermittlerin, f. precību starpniece, f. -versprechen, n. laulības apsolījums, m. -vertrag, m. laulības līgums, m. hei'schen, v. a. prasīt, hei'ser, adj. aizsmacis; • werden, aizsmakt; » machen, aizsmacināt; sich . - schreien, aizsmakt kliedzot.264

Heiserkeit, f. pl. -en, aizsmakums, m. heiß, I. adj. 1. karsts; siedend verdošs; es ist mir man karsti; den Kopf « machen, svilināt (kādam) ausis; 2. fig. dedzīgs, karsts; mein -ester Wunsch, mana karstākā vēlēšanās; II. adv. 1. karsti; fig. es ging - her, bija karsta cīņa; 2. fig. dedzīgi, heiß'blütig, adj. 1. karstasiņu-, ar karstām asinīm; 2. fig. (jähzornig) ātrs, (aufbrausend) straujš. Heißblütigkeit, f. 1. karstas asinis;

2. fig. (Jähzorn) ātrums, m. hei ßen, I. v. a. (hei ße; hieß; gehei'ßen)

1. (nennen) nosaukt; (jemn.) willkommen apsveicināt (kādu); (jemn.) Verräter dēvēt (kādu) par nodevēju;

2. (befehlen) pavēlēt, likt; ich habe ihn gehen es viņam liku iet; mein Herr hat mich geheißen, so zu handeln, kungs man pavēlējis tā rīkoties;

II. v. n. 1. (sich nennen) wie - Sie? kā Jūs sauc? ich heiße Johann, mani sauc par Jāni; 2. (bedeuten) nozīmēt; was soll das -? ko tas nozīmē? III. v. imp. es heißt, runā; damit es nicht heiße, lai neteiktu; hier heißt es wohl mit Recht, še gan ar pilnu tiesību teikts.

heiß'||erfleht,- adj. karsti lūgts, -geliebt,

adj. dedzīgi mīlēts. Heiß'hunger, m. liels izsalkums, heiß'hungrig, I. adj. pārāk izsalcis, (gefräßig) ēdelīgs; II. adv. ar lielu izsalkumu. Heiß'sporn, m. karstgalvis, m. Hei'ster, m. -s, pl. «, (junger Baum)

jauns koks, kociņš, m. hei'ter, adj. 1. (vom Wetter) skaidrs, jauks; das Wetter wird laiks noskaidrojas; 2. fig. (vom Gemüte) jautrs, priecīgs; er ist heute sehr viņš šodien ļoti jautrs. Heiterkeit, f. «, 1. (debesu) dzidrums, m.; 2. fig. (Munterkeit) mundrums, m.; (Lustigkeit) jautrums, m.; jautrība, f. heiz'bār, adj. kurināms; -es Zimmer, kurināma istaba, heizen, I. v. a. kurt, kurināt; II. v. n. kurties; der Ofen heizt, krāsns kuŗas;

III.- v. refl. sich dieses Zimmer heizt sich gut, šī istaba viegli sakurināma (od. sasildāma).

Hei'zer, m. -s, pl. kurinātājs, m.; der

Ofenheizer, krāsnkuris, m. Heiz'||loch, n. cepļa mute, f. Hei'zung, f. pl. -en, kurināšana, f. Hek'tār, n. hektārs, m.

Hektogräph', m. -en, pl. -en, hektogrāfs, m.

Held, m. -en, pl. -en, varonis, m. Hel'denļļ alter, n. varoņu laikmets, m. -buch, n. varoņu grāmata, f. -geschlecht, n. varoņu cilts, f. heldenhaft, adj. varonīgs, heidenmäßig, I. adj. varonīgs; II. adv.

varonīgi, kā varonis. Heidenmūt, m. varonība, f. heldenmütig, I. adj. varonīgs; II. adv.

kā varonis. Helden'||säge, f. varoņu teika, f. -schār, f. varoņu pulks, m. -tāt, f. varoņdarbs, m. -töd, m. varoņa nāve, f.; den -sterben, mirt varoņa nāvē. -tūm, n. -s, varonība, f. -volk, n. varoņu tauta, f. Heidin, f. pl. -nen, varone, f. hel'fen, I. v. n. (helfe, hilfst, hilft; half; geholfen) palīdzēt, glābt, nākt palīgā; es ist ihm nicht zu viņam nevar līdzēt; Gott helfe mir! Dievs lai man palīdzi 2. (nützen) derēt, būt derīgam; wozu od. was hilft das? kam tas der? hier hilft kein Klagen, še velti žēloties; II. v. refl. sich ich kann mir nicht es tur nekā nevaru darīt; ich konnte mir nicht es citādi nevarēju.

Heifer, m. -s, pl. (Gehilfe) palīgs, m.; (der Hilfleister) palīdzētājs, m.; (in der Not) glābējs, m.; er war mein -in der Not, viņš mani izglāba postā, -in, f. pl. -nen, palīdzēta ja, f.; glābējā, f.

Helfershelfer, m. piepalīdzētājs, m. hell, I. adj. 1. (erleuchtet) gaišs; -es Zimmer, gaiša istaba; -er Tag, gaiša diena; es ist schon -er Tag, ir jau liela diena; 2. (von Farben u. vom Licht) gaišs; (glänzend) spožs; -e Farben, gaišas krāsas; -es Licht, spoža gaisma; II. adv. 1. brennen, gaiši degt; die Kerze brennt nicht svece nedeg gaiši; 2. fig. - sehen, būt gaišredzīgam; 3. tönen, skaidri skanēt, heliäugig, adj. gaišacīgs, gaišām acīm. Helldunkel, n. pusgaisma, f.

Heile, f. gaišums, m.; skaidrums, m.;

(Licht) gaisma, f. Hellebarde, f. pl. -n, āva, f. helfen, v. a. apgaismot, hellfunkelnd, adj. gaiši mirdzošs. Heiligkeit, f. gaišums, m. Hell'sēhen, n. gaišredzība, f. Heli||sēher, m. gaišreģis, m. -sēherin, f. gaišreģe, -sichtigkeit, f. gaišredzība, f.helltönend — heraus

26.5

hell'tönend, adj. skanīgs.

Helm, m. -s, pl. -e, 1. bruņu cepure, f.; 2. (am Beil) piets.

Helm'||busch, m. spalvu pušķis, m. (pie ķiveres), -dach, n. kupola jumts, m.

Hemd, n. -es, pl. -en, od. Hem'de, n. -s, pl. -n, krekls, m.; im (bloßen) -e, kreklā vien.

Hemd'||ärmel, m. krekla piedurkne, f.; in -n, kreklā od. kreklos, -chen, n. -s, pl. krekliņš, m.

Hem'me, f. pl. -n, bremze, f.

hem'men, v. a. 1. apturēt, aizturēt; (verzögern) novilcināt, aizkavēt; ein Rad bremzēt riteni; 2. fig. (im Zaume halten) savaldīt; (erschweren) apgrūtināt,

hem'mend, adj. kavēklīgs.

Hemm'ļļgābel, f. bremze, f. -schuh, m.

I. bremze, f.; den ~ anlegen, bremzēt; 2. fig. (Hindernis) kavēklis, m.

Hem'mung, f. pl. -en, 1. (Sperrung) bremzešana, f.; 2. (Aufhalten) apturēšana, f.; 3. (in der Uhr) izlīdzinātājs, m.; 4. (Psychol.) aizture, f.

Hengst, m. -es, pl. -e, ērzelis, m.

Henk'el, m. -s, pl. osa, f. -chen, n. -s, pl. osiņa, f.

henk'en, v. a. pakārt.

Henk'er, m. -s, pl. bende, m.; fam. hol' dich der lai velns tevi parauj! -beil, n. bendes cirvis, m. -block, m. bendes bluķis, m. -mahl, n. od. -mahl-zeit, f. pēdējā maltīte (noziedzniekam pirms nāves).

Henk'ers||frist, f. 1. atlikums uz īsu laiku (noziedzniekam pirms nāves); 2. fig. ļoti īss termiņš, -hand, f. durch no bendes rokas, -knecht, m. bendes kalps, m.

Hen'ne, f. pl. -n, vista, f.

hēr, adv. 1. (örtlich) šurpu, šurp, (hier) še; hin und šurpu, turpu; kommen Sie nāciet šurp; 2. (zeitlich) von alters no seniem laikiem; von Ewigkeit no mūžības; von je vienmēr; es ist schon lange », ir jau sen.

herab', adv. zemē, lejā; von oben no augšas zemē; den Strom «, pa straumi lejup, -begäben, v. refl. (v. begeben) sich nokāpt zemē; I. v. a. noliekt;

II. v. refl. sich noliekties, -blicken, v. n. lūkoties zemē. -drücken, v. a. 1. nospiest zemē; 2. fig. die Preise nospiest od. pazemināt, cenas.

herab'fallen, v. n. (v. fallen) nokrist.

berab'lļflēhen, v. a. Gottes Segen lūgties Dieva svētību, -fliegen, v. n. (v. fliegen) nolaisties zemē. -fließen, v. n. (v. fließen) notecēt zemē. -kommen,

v. n. (v. kommen) nonākt (zemē), sich herablassen, 1. laisties zemē, nolaisties; 2. fig. (gütig sein) būt laipnam (pret kādu); 3. fig. (sich erniedrigen) pazemināties; (auf etw. eingehen) ielaisties. -lassend, I. adj. (gnädig) žēlīgs; (willfährig) pieļāvīgs; II. adv. žēlīgi, laipni.

Herablassung, f. 1. nolaišana, f.; nolaišanās, f.; 2. fig. (Leutseligkeit) pieļāvība, f.

herab'II laufen, v. n. (v. laufen) noskriet lejā, (vom Wasser) notecēt zemē. -sēhen, v. n. (v. sehen) noskatīties no augšas; fig. (auf jemn.) nicīgi lūkoties (uz kādu), -setzen, v. a. pamazināt; den Preis pazemināt cenu.

Herab'setzung, f. pamazināšana, f.; pazemināšana, f.; (Herabwürdigung) pazemošana, f.

herab'stürzen, v. a. nogāzt zemē; v. refl. sich nogāzties.

heran', adv. (salikteņos norāda tuvošanos mērķim) šurpu, klāt; näher šurpmāk; dicht tuvu klāt; nur -! tik šurpu! -bilden, I. v. a. audzināt, izglītot; II. v. refl. sich izglītoties, -lassen, v. a. (v. lassen) pielaist klāt. -nähen, v. n. tuvoties; beim H- der Feinde, ienaidniekam tuvojoties, -schleichen, v. n. (v. schleichen) pielīst klāt. -wachsen, v. n. (v. wachsen) augt, uzaugt, paaugt, attīstīties, -ziehen, I. v. a. (v. ziehen) pievilkt (klāt); (heranbilden) uzaudzināt; fig. piedabūt klāt, piespiest; II. v. n. tuvoties; (von Wolken) uznākt.

herauf, (salikteņos apzīmē virzīšanos no apakšas uz augšu) adv. augšā, uz augšu; von unten •», no apakšas augšā; nur »! kāp tik augšā! -arbeiten, v. refl. sich », pacelties paša spēkiem, -begēben, v. refl. (v. begeben) sich iet augšā, -beschwören, v. a. den Krieg sacelt kaŗu. -bringen, v. a. (v. bringen) uznest augšā; fig. pacelt, -kommen, v. n. (v. kommen) uznākt augšā, -laufen, v. n. (v. laufen) uzskriet augšā, -sēhen, (v. sehen) skatīties uz augšu, -springen, v. n. (v. springen) uzlēkt augšā, -ziehen, I. v. a. (v. ziehen) uzvilkt augšā; II. v. n. pacelties," uznākt; ein Wetter zieht herauf, negaiss tuvojas.

heraus', (salikteņos apzīmē virzīšanos uz ārieni) adv. ārā, laukā; da » še ārā; - od. herein! ārā vai iekšā; ~! ārā! -arbeiten, I. v. a. izdabūt strādājot; II. v. refl. sich (aus dem Gedränge) tikt ārā od. izkulties no drūzmas; (aus266

der Verlegenheit) tikt ārā no ķezas; (aus dem Dickicht) izsprausties no biezokņa; (aus dem Wasser) izpeldēt no ūdens, -bekommen, v. a. (v. bekommen) 1. izdabūt ārā; 2. Geld dabūt naudu ārā; ich bekomme einen Lat heraus, man vēl nākas lats atpakaļ; 3. fig. ein Geheimnis izzināt od. izdibināt noslēpumu; ein Rätsel atminēt miklu; eine Aufgabe atrisināt od. veikt uzdevumu, -bitten, v. a. (v. bitten) izlūgt ārā. -dürfen, v. n. (v. dürfen) drīkstēt iziet, -eilen, v. n. izsteigties ārā. -fahren, 1. izbraukt (ārā); 2. fig. šauties laukā; 3. fig. (entfallen) izsprukt; das fuhr mir so heraus, tas man tā izspruka, -fließen, v. n. (v. fließen) iztecēt.

Herausforderer, m. -s, pl. izaicinātājs, m.

herausfordern, v. a. izaicināt; zum Zweikampf izaicināt uz divkauju; -d, izaicinošs.

Herausforderung, f. izaicinājums, m.

herausfühlen, v. a. izjust, izmanīt.

Heraus'gābe, f. 1. (Zurückgabe) atdošana, f.; 2. fig. (Veröffentlichung) izdošana, f.; klajā laišana, f.

heraus'gēben, v. a. (v. geben) 1. izdot; 2. (zurückgeben) atdot; 3. (beim Bezahlen) izdot; können Sie vai Jums sīka nauda? 4. fig. (veröffentlichen) laist klajā, izdot.

Heraus'gēber, m. izdevējs, m.

heraus'ļļgēhen, v. n. (v. gehen) 1. iziet od. iet ārā. -greifen, v. a. (v. greifen) 1. iztvert; 2. fig. pajemt uz labu laimi, -gucken, v. n. skatīties ārā. -kehren, v. a. 1. izslaucīt ārā; 2. izgriezt uz āru; (zeigen) rādīt, parādīt, -können, v. n. (v. können) tikt od. varēt tikt ara. -lassen, v. a. (v. lassen) I izlaist ārā. -laufen, v. n. (v. laufen) j izskriet ārā; (vom Wasser) iztecēt, ļ -nehmen, I. v. a. (v. nehmen) izjemt; (auswählen) izraudzīt; (wegnehmen) nojemt; (aus einer Schule) izjemt ārā; ļ II. v. refl. sich (etw.) sev (ko) at- ļ ļauties; sich Freiheiten sev par daudz atļauties, būt pārāk drošam, -rücken, I. v. a. 1. izstumt od. izbīdīt ārā; (die Grenzen) paplašināt (robežas); 2. fam. Geld dot naudu, maksāt, vilkt maku ārā; II. v. n. 1. iziet; 2. fam. (mit etw.) », parādīt (ko), nākt klajā (ar ko); mit der Sprache izteikties skaidri un gaiši; mit einem Geheimnisse izpaust noslēpumu; er will mit der Wahrheit nicht *, viņš negrib teikt patiesību.

heraus'||schlägen, I. v. a. (v. schlagen)

I. izsist ārā; (Funken) izšķilt (dzirksteles); 2. fig. (verdienen) nopelnīt; seine Kosten segt savus izdevumus;

II. v. n. izšauties (ārā); die Flamme schlug zum Schornstein hinaus, liesmas izšāvās no dūmeņa (ārā); III. v. refl. sich izkulties, -sēhen, v. n. (v. sehen) skatīties ārā; zum Fenster •», skatīties pa logu ārā. -setzen, v. a. izlikt ārā. -sollen, v. n. būt piespiestam iziet; ich soll heraus, man jāiet ārā. -stottern, v. a. stostoties izteikt, -strecken, v. a. die Zunge izbāzt mēli. -streichen, v. a. (v. streichen)

I. izdzēst; 2. fig. (rühmen) uzslavēt, cildināt.

Heraus'strömen, n. iztecēšana, f.

heraus'||stürmen, I. v. a. gāzt ārā, izgāzt; II. v. n. steigties ārā. -suchen, v. a. izmeklēt, izraudzīt, -trägen, v. a. (v. tragen) iznest ārā. -treiben, v. a. (v. treiben) dzīt ārā.

Heraus'trēten, n. iziešana, f.; beim ārā ejot.

heraus'||wachsen, v. n. (v. wachsen) aus der Erde izaugt no zemes; er ist aus seinen Kleidern herausgewachsen, drēbes viņam tapušas šauras; fam. diese Geschichte wächst mir zum Halse heraus, šī lieta man sāk tapt gaužām gaŗlaicīga. -wägen, v. refl. sich uzdrošināties iet ārā. -ziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. vilkt ārā, izvilkt; eine Wurzel, einen Zahn izraut sakni, zobu; einen Baum mit der Wurzel izcelt koku ar visām saknēm; den Saft izsūkt sulu; 2. fig. izpestīt no ķezas;

II. v. n. iet ārā, iziet; III. v. refl. sich «., izkulties no ķezas.

Heraus'ziehen, n. 1. iztukšošana, f.; 2. iziešana, f.

herb, adj. 1. (vom Geschmack) sūrs; -er Wein, skāņš vīns; 2. fig. skarbs; -e Worte, skarbi vārdi.

Herbā'rium, n. -s, pl. -rien, herbārijs, m.

Her'be, f. sūrums, m.; rūgtums, m.; (vom Weine) skāņums, m.; fig. skarbums, m.

herbei', adv. šurpu, šurp, klāt; «! nāciet šurpul (salikteņos apzīmē virzīšanos tuvāk subjektam).

herbei'bringen, v. a. (v. bringen) pienest, atnest (klāt), -drängen, v. refl. sich spiesties klāt. -eilen, v. n. piespiesties klāt. -holen, v. a. atnest (ūdeni); atvest (ārstu).

Herbeiströmen, n. saplūšana, f.

herbei'|I stürzen, v. n. piesteigties klāt. -trägen, v. a. (v. tragen) pienest, -walzen, v. a. pievelt, -winken, v. a. dotherbekommen

mājienu tuvoties, -wünschen, v. a. (etw.) vēlēties (ko); er wünscht den Tod herbei, viņš vēlas, lai nāktu nāve.

hēr'||bekommen, v. a. (v. kommen) dabūt. -bemühen, I. v. a. likt atnākt; II. v. refl. sich papūlēties atnākt. Herberge, f. pl. -n, 1. (Zufluchtsstätte) patversme, f.; (Nachtlager) naktsmāja, f.; 2. (Wirtshaus) viesnīca, f.; (Einfahrt) iebraucamā vieta, her'bergen, I. v. a. dot naktsmāju,- II. v.

n. pārlaist nakti, mājot, hēr'(Ibescheiden od. -bestellen, v. a. likt atnākt, -bēten, v. a. nopenterēt. -bewägen, v. a. atvirzīt. Herb'heit, f. pl. -en, sūrums, m.; rūgtums, m.; (vom Weine) skāņums, m.; fig. skarbums, m. hēr'II bitten, v. a. (v. bitten) lūgt atnakt, atlūgt šurpu, -bringen, v. a. (v. bringen) atnest, atvest. Herbst, m. -es, pl. -e, 1. rudens, m.; im rudeni od. rudenī; spät im vēlā rudenī.

Herbst'ābend, m. rudens vakars, m. herb'sten, I. v. a. ievākt, novākt; II. v.

imp. es herbstet, metas rudens. Herbst'||fērien, pl. rudens brīvdienas, f.

pl. -frost, m. rudens salna, f. herbst'lich, adj. rudenīgi, rudens-; es wird rudens metas; es ist heute sehr šodien ļoti rudenīgi. Herbst'Iiling, m. -s, pl. -e, 1. rudens auglis, m.; 2. (im Herbst geborenes Stück Vieh) rudens teļš, m.; (bei Schafen) atpīlis, m. -luft, f. rudens gaiss, m. herbst'mäßig, adj. rudenīgi. Herbst'||messe, f. rudens tirgus, m. -mo-nat, m. rudens mēnesis, m. -zeit, f. rudens laiks, m. hēr'būchstabieren, v. a. noburtot, izburtot.

Hērd, m. -es, pl. -e, pavards, m.; ugunskurs, m.; (in der Schmiede) ēze, f.; er hat seinen eigenen viņam pašam sava saimniecība; er hat weder Haus noch <*, viņam nav pajumtes. Hērd'asche, f. pavarda pelni, m. pl. Hēr'de, f. pl. -n, ganāms pulks, m.; (von wilden Tieren u. Vögeln) bars, m.

hēr'denweise, adj. bariem, lielos pulkos. Hērd'geld, n. dūmu nauda, f. hēr'eilen, v. a. steigties klāt. herein, adv. iekšā; von draußen no āra iekšā; -! iekšā! -bitten, v. a. (v. bitten) lūgt, lai nāk od. iet iekšā, -blicken, v. n. ieskatīties iekšā, -brechen, v. n. (v. brechen) 1. ielauzties iekšā; 2. fig. tuvoties; bei -der Nacht,

naktij uzbrūkot; 3. fig. (von Ereignissen) piepeši uznākt; das Unglück brach über ihn herein, nelaime viņam uzbruka, -bringen, v. a. (v. bringen) ienest iekšā, ievest iekšā, -fallen, v. n. (v. fallen) 1. iekrist (iekšā); 2. fig. (angeführt werden) tikt piešmauktam, ieskriet cilpā; (jemn.) «. lassen, iegāzt kādu. -kommen, v. n. (v. kommen)

ienākt iekšā; komm mit herein! nāc līdzi iekšā! -können, v. n. (v. können) varēt tikt iekšā, -rücken, ieraukt, ievilkt. -leuchten, v. n. 1. iespīdēt iekšā; 2. (jemm.) parādīt uguni (kādam ieejot), -lotsen, ievilināt, -rēgnen, v. imp. es regnet in das Zimmer herein, lietus nāk od. līst istabā iekšā, -trägen, v. a. (v. tragen) ienest iekšā, -treiben, v. a. (v. treiben) iedzīt iekšā, -trēten, v. n. (v. trēten) iet iekšā, -werfen, v. a. (v. werfen) iemest od. iesviest iekšā, -wollen, v. n. (v. wollen) gribēt tikt iekšā, -ziehen, I. v. a. (v. ziehen) ievilkt iekšā; II. v. n. iet iekšā; er ist vom Lande hereingezogen, viņš ienācis no laukiem, hēr'fahren, v. n. (v. fahren) atbraukt (šurpu); fig. (über jemn.) v. -fallen. hēr'||fallen, v. n. (v. fallen) über (jemn.) ->, a) klupt (kādam) virsū; b) sabārt od. nosunīt (kādu), -finden, v. n. (v. finden) atrast ceļu šurpu. Hēr'gang, m. 1. atiešana, f.; atnākšana, f.; beim «*, atnākot od. šurpu nākot; 2. fig. (Verlauf) notikums, m.; gaita, f.; den » erzählen, izstāstīt notikuma gaitu.

hēr'gēben, I. v. a. (v. geben) dot, pasniegt; (abtreten) atdot; (herausgeben) izdot; dazu werde ich meinen Namen nicht tam nolūkam es savu vārdu nedošu; II. v. refl. sich (zu etw.) piedalīties (pie kā); pieļaut (ko), -gebrachtermäßen, adv. kā parasts; das H-e, paradums, m. Hē'ring, m. -s, pl. -e, siļķe, f.; dem. siļ-ķīte, f.; frischer svaiga siļķe; geräucherter žāvēta siļķe; gesalzener sālīta siļķe. Hē'ringsļļlāke, f. siļķu sālījums, m. -milch, f. siļķu pieņi, m. pl. -zeit, f. siļķu laiks, m. hēr'kommen, v. n. (v. kommen) 1. atnākt; kommen Sie her! nāciet šurpu! 2. fig. (herrühren) celties. Hēr'kommen, n. -s, 1. (Kommen) nākšana, f.; (Ankunft) atnākšana, f.; pienākšana, f.; 2. fig. (Abstammung) celšanās, f.; cilts, f.; 3. fig. (Gebrauch) paradums, m.; paraža, f.268

hör'kömmlich, adj. parasts, paraduma-; (überliefert) sen ieviesies; das ist so tas tā parasts; das -e Recht, paraduma tiesība, f. Hēr'kunft, f. 1. (Ankunft) atnākšana, f.; ierašanās, f.; bei meiner man atnākot od. ierodoties; 2. fig. (Abstammung) celšanās, f.; cilts, f.; (Familie) ģimene, f.; von guter no labas ģimenes, hēr'ļļfallen, v. a. nošļupstēt, -laufen, v. n. (v. laufen) atskriet; fam. hergelaufene Leute, vazaņķi, m. pl.; blandoņi, m. pl. -lēgen, v. a. nolikt šurpu, -lok-ken, v. a. atmānīt. Hermelin, n. -s, pl. -e, sermulis, m.; dem. sermulītis, m. -mantel, m. sermulīšu mētelis, m. hermē'tisch, I. adj. hermētisks; II. adv. . verschlossen, hermetiski noslēgts, tā noslēgts, ka gaiss netiek klāt. hēr'murmeln, v. a. nomurmināt, hernach', adv. pēc tam, vēlāk, hēr'nehmen, v. a. (v. nehmen) jemt, piejemt; wo nehme ich das her? kur to lai jemu?

hernie'der, adv. lejā, zemē; uz leju, uz zemi; vom Turme no torņa zemē. -fahren, v. n. (v. fahren) nobraukt lejā. hēr'notigen, v. a. (jemn.) piespiest (kādu) atnākt; ich werde ihn «., es viņu skubināšu atnākt, herö'isch, adj. hēroisks, varonīgs. Herois'mus, m. hēroisms, m.; varonība, f.

Hē'rold, m. -(e)s, pl. -e, heralds, m.; sūtnis, m.

Herr, m. -n, pl. -en, (Gebieter, Meister) kungs, m.; ein geistlicher garīdznieks, m.; - (über etw.) sein, pavēlēt (par ko); er ist Herr über Leben und Tod, viņam tiesības par dzīvību un nāvi; einer Sache werden, veikt kādu lietu. hēr'||reisen, v. n. atceļot (šurpu), -reiten, v. n. (v. reiten) atjāt (šurpu); ich sah ihn •«, es viņu redzēju atjājam. Her'renj|anzug, m. kungu uzvalks, m. -arbeit, f. 1. (Fronarbeit) klaušu darbs, m.; 2. (von Schneidern) - machen, pagatavot kungu drēbes, -bad, n. vīriešu peldētava, f. -bekanntschaft, f. -suchen, tīkot iepazīties ar kungiem, her'renlös, adj. nevienam nepiederīgs,

bez saimnieka. Herr'gott, m. Dievs, m.; der liebe

mīļais Dievs, hēr'richten, v. a. sagatavot, ierīkot, savest kārtībā. Her'rin, f. pl. -nen, kundze, f.; kun-dzene, f.; (Hausfrau) saimniece, f.

her'risch, I. adj. kunga-, kundzisks; II.

adv. kā kungs, herrlich, I. adj. (prächtig) krāšņs; (glänzend) spožs; einen -en Sieg erhalten, panākt spožu uzvaru; II. adv. krāšņi;

und in Freuden leben, dzīvot vienos priekos.

Herrlichkeit, f. <», pl. -en, krāšņums, m.; (Glanz) spožums, m.; die - Gottes, Dieva augstība, f. Herrn'hūter, m. -s, pl. », hernhūtietis, m.;

brāļu draudzes loceklis, m. Herr'schaft, f. pl. -en, (Gewalt) kundzība, f.; valdība, f.; unter englischer - leben, dzīvot zem angļu kundzības;

über das Meer, valdība pār jūru-, zur » gelangen, tikt pie valdības; die • an sich reißen, sagrābt valdības grožus savās rokās, herrschaftlich, adj. kungu-, kundzisks;

-e Wohnung, kundzisks dzīvoklis, herr'schen, v. n. 1. (regieren) valdīt; zum H- geboren, dzimis par valdnieku; -de Partei, valdošā partija; 2. (vorhanden sein) es herrscht ein. heftiger Wind, stiprs vējš pūš. Herr'scher, m. -s, pl. valdnieks, m.; (Gebieter) pavēlnieks, m. -befūgnis, f. valdnieka tiesības, f. -haus, n. valdnieka nams, m. -in, f. pl. -nen, valdniece, f.; (Gebieterin) pavēlniece, f. -sitz, m. valdnieka miteklis, m. -stāb, m. valdnieka zizlis, m. Herrsch'sucht, f. kāre valdīt, f.; vald-kāre, f.

herrschsüchtig, adj. kārs valdīt, hēr'II rücken, I. v. a. piestumt, pievirzīt; II. v. n. virzīties klāt, tuvoties, -rūfen, v. a. (v. rufen) atsaukt, -schaffen, v. a. atgādāt šurpu, -schicken, v. a. atsūtīt. -senden, v. a. (v. senden) atsūtīt* Hēr'stammung, f. pl. -en, 1. (von Menschen) izcelšanās, f.; 2. (von Wörtern) atvasinājums, m. hēr'ļļstehlen, v. refl. (v. stehlen) sich slepeni atvilkties, -stellbār, adj. izgatavojams. -stellen, v. a. 1. likt šurpu; 2 izgatavot; eine Verbindung zwischen zwei Städten nodibināt satiksmi divu pilsētu starpā; eine Öffnung «, pataisīt caurumu; 3. (wiederherstellen) atjaunot; (verbessern) izlabot; einen Kranken izārstēt od. izdziedināt slimnieku. Hēr'steller, m. izgatavotājs, m. Hēr Stellung, f. 1. (Anfertigung) izgatavošana, f.; izgatavojums, m.; 2. (Wiederherstellung) atjaunošana, f.; atjau-nojums, m.; diē eines Kranken, slimnieka izārstēšana, f.Herstellungskosten

Hēr'stellungskosten, pl. izdevumi par izgatavošanu. hēr'||stottern, v. a. stostoties izteikt, strömen, v. n. atplūst (šurpu), »stürzen, v. n. refl. sich steigšus atnākt, herü'ber, adv. pāri (šurpu), -bemühen, v. refl. sich papūlēties pārnākt šurpu. -bringen, v. a. (v. bringen) pārnest (pārvest, pārcelt) šurpu, -helfen, v. n. (v. helfen) (jemm.) palīdzēt (kādam) tikt pāri (šurpu), herum', adv. apkārt; um die Stadt «, ap pilsētu apkārt; rund od. rings », visapkārt; die Reihe pa rindai apkārt, -drēhen, I. v. a. 1. apgriezt; 2. fig. (jemm.) die Worte im Munde sagrozīt (kāda) vārdus; II. v. refl. sich apgriezties; sich im Kreise *, griezties riņķī, -fahren, I. v. a. (v. fahren) vest od. vadāt apkārt; II. v. n. 1. apbraukt apkārt, braukt apkārt; um die Stadt apbraukt ap pilsētu; mit Waaren izvadāt preces; 2. fam. mit den Händen mētāties rokām, -gēhen, v. n. (v. gehen) 1. iet apkārt; um eine Stadt iet ap pilsētu apkārt; 2. (umhergehen) staigāt, pastaigāties; fig. es geht ein Gerücht herum, izplatījušās baumas, dzird runājam; fig. das geht mir im Kopfe herum, tas man neliek mieru; 3. den Becher lassen, laist kausu apkārt, -laufen, v. n. (v. laufen)

I. skriet (ap ko) apkārt; 2. (umherlaufen) skraidīt (pa ielām); (müßig umherstreifen) vazāties, -reichen, I. v. a. sniegt apkārt; II. v. n. sniegties apkārt, -reisen, v. n. 1. um die Erde «, ceļot ap zemi apkārt; 2. (umherrei-sen) in einem Lande ceļot pa kādu zemi; viel klejot daudz pa pasauli apkārt, -spähen, v. n. lūkoties visapkārt. -spazieren, v. n. pastaigāties, -streichen, I. v. a. (v. streichen) öl (um etw.) aptriept (ap ko) eļļu;

II. v. n. staigāt, apstaigāt, vazāties. Herum'streicher, m. -s, pl. staigulis,

m.; vazaņķis, m. Herum'treiber, m. blandonis, m. -in, f. «-,

pl. -nen, blandone, f. herum'ļ|trēten, v. n. (v. treten) 1. nostāties (ap ko) apkārt; 2. (auf etw.) mīņāt (ko), -trödeln, v. n. gorīties, tūļāties.

herum'ziehend, adj. staiguļu-, (von Strolchen) vazaņķu-; -e Schauspieler, ceļotāji aktieŗi. herun'ter, adv. zemē, lejā, uz leju; ich

bin es esmu nokāpis (no koka), herun'ter ||bringen, v. a. (v. bringen) 1. nonest lejā; 2. fig. (zu Grunde richten) izpostīt; (schwächen) novājināt;

das hat die Getreidepreise heruntergebracht, tas nospiedis labības cenas, -gēhen, v. n. (v. gehen) 1. noiet lejā; 2. fig. (sinken) grimt, krist, -nehmen, v. a. nojemt. -reißen, v. a. (v. reißen)

1. noraut; ein Haus *, noārdīt namu;

2. fig. (schlecht machen) nopelt. -Schlägen, v. a. (v. schlagen) nosist (zemē), -schlucken, v. a. norīt.

hervor', adv. 1. (vorwärts) priekšā, uz priekšu; 2. (heraus) ārā, laukā, -arbeiten, v. refl. sich tikt laukā, -brechen, v. n. (v. brechen) 1. izlauzties; aus den Wolken spiesties mākoņiem cauri; 2. fig. (zum Ausbruch kommen) parādīties; (von Blüten) uzplaukt; (vom Ausschlage) izsisties; (von Tränen) birt.

hervor'II drängen, I. v. a. stumt uz priekšu, bīdīt ārā; IĻv. refl. sich 1. spiesties ārā; 2. fig. vērst uz sevi vērību, -dringen, v. n. (v. dringen) izlauzties od. izspiesties ārā; (von Flüssigkeiten) izsükties ārā. -gēhen, v. n. (v. gehen)

1. iziet od. iznākt (ārā); 2. fig. (entstehen) celties; 3. fig. (sich ergeben) iznākt; daraus geht deutlich hervor, no tā gaiši redzams.

hervor'II holen, v. a. dabūt rokā; (herausnehmen) izjemt ārā. -kehren, v. a. izgriezt (ārā); fig. uzsvērt, -keimen, v. n. uzdīgt, izdīgt, -rāgen, v. n. 1. pacelties, izcelties (uz āru); um einen ganzen Kopf über die andern sniegties citiem par veselu galvu pāri; (von Halbinseln) sniegties jūŗā iekšā; 2. fig.

. (sich auszeichnen) atšķirties; -de Verdienste, sevišķi ievērojami nopelni; ein -der Redner, ļoti apdāvināts runātājs; in -der Weise, sevišķi ievērojamā kārtā.

Hervor'rāgen, n. -s, 1. pacelšanās, f.;

2. fig. (Überlegenheit) pārākums, m.

Hervor'rāgung, f. pacelšanās, f.

hervör'||rauschen, v. n. (vom Wasser)

izburbuļot ārā. -rücken, I. v. a. izstumt ārā; II. v. n. iznākt ārā; fig. (mit etw.) », sākt runāt (par ko), -rufen, v. a. (v. rufen) 1. izsaukt ārā; 2. fig. modināt, ierosināt, sacelt; eine lebhafte Diskussion «., modināt dzīvu pārrunu; allgemeine Bewunderung sacelt vispārīgu apbrīnošanu, -stēhen, v. n. (v. stehen) spiesties uz āru; er hat -de Zähne, viņam zobi spiežas uz āru; -de Augen, uz āru izspiedušās acis, bunduļa acis. -suchen, v. a. 1. sameklēt; 2. fig. (ans Licht bringen) celt dienas gaismā; (aufstöbern) izokšķerēt.

her'wägen, v. refl. sich uzdrošināties nākt šurpu.

Her'weg, m. -(e)s, šurpceļš, m.; auf dem -e, šurpu nākot (od. braucot, jājot etc.).

her']ļwēhen, I. v. a. atpūst šurpu; II. v. n. pūst uz šo pusi. -winken, v. n. (jemm.) dot zīmi (kādam), lai atnāk. -wollen, v. n. (v. wollen) gribēt tikt šurpu, -wünschen, I. v. a. vēlēties, lai būtu še; II. v. refl. sich vēlēties atnākt šurpu.

Herz, n. -ens, pl. -en, sirds, f.; liebes sirsniņ! das - klopft mir, sirds man pukst; (jemn.) an sein - drücken, spiest (kādu) pie krūtīm od. pie sirds, apkampt (kādu); unter dem -en tragen, nēsāt zem sirds; er hat ein gutes «, viņam laba sirds; das » ist mir schwer, sirds man grūta od. man grūti ap sirdi; (jemm.) das » schwer machen, darīt (kādam) sirdi grūtu; bekümmerten -ens, bēdīgu sirdi; sUti ap sirdi; wie ist (es) dir ums kā tev ap sirdi? es ist mir leichter ums man vieglāk ap sirdi; er hat (etw.) auf dem -en, viņam kaut kas nomāc sirdi.

hēr'zählen, v. a. noskaitīt.

herz'allerliebst, adj. ļoti mīļš; der (die) H-e, sirdsmīļākais, m.; sirdsmīļākā, f.

hēr'zaubern, v. a. atburt (šurpu).

Herzbeklemmung, f. sirds žņaugas, f. pl. -beutel, m. sirds somiņa, f. -blättchen, n. fam. mīlulītis, m. -blūt, n. sirds asinis, f. pl.

herzbrechend, adj. sirdi plosošs, aizgrā-bīgs.

Herz'ļļchen, n. -s, pl. sirsniņa, f.; fam. mein «! droztaliņa, f. -drücken, n.

1. (Beklemmung) sirds žņaugas, f. pl.;

2. (Kummer) sirdēsti, m. pl.

hēr'zeigen, I. v. a. rādīt; II. v. n. rādīt

šurpu.

Her'zeleid, n. sirdēsti, m. pl.; bēdas, f. pl.

her'zen, v. a. (liebkosen) glāstīt; (an sein Herz drücken) spiest pie sirds, apkampt.

Her'zens||angst, f. sirdsbailes, f. pl. -er-guß, m. sirds izklāstījums, m.

her'zensgūt, adj. ļoti labs, labsirdīgs; er ist ein -er Mensch, viņš ir sirsnīgs cilvēks.

Her'zensgüte, f. labsirdība, f.; labsir-dīgums, m.; lēnprātība, f.

Herz'entzündung, f. sirds iekaisums, m.

herz'||erfreuend, adj. -es Ereignis, atgadījums, kas iepriecina sirdi, -ergreifend, adj. aizgrābīgs. -erhebend, adj.

kas pacilā sirdi, -erquickend, adj. kas spirdzina sirdi. Herz'||erweichung, f. sirds atmīkstināša-nās, f. -erweiterung, f. sirds paplašināšanās, f.; sirds paplašinājums, m. herz'haft, adj. (mutig) drošsirdīgs; (entschlossen) apjēmies; (unerschrocken) bezbailīgs.

Herz'||haftigkeit, f. (Mut) drosme, f.; droša sirds, -höhle, f. sirds dobums, m.

hēr'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) vilkt šurpu, atvilkt; II. v. n. 1. atvākties, pārkravāties; 2. (vor jemm.) iet (kādam) pa priekšu; 3. fig. (über jemn.) zoboties (par kādu); nozākāt (kādu), her'zig, adj. fam. mīļš; mein -es Kind,

mans mīlulītis, herzin'nig, I. adj. sirsnīgs; II. adv. no

sirds dziļumiem. Herz'||kammer, f. sirds kambaris, m. -klappe, f. sirds vārstulis, m. -klap-penfehler, m. sirds vārstuļa vaina, -klopfen, n. sirds pukstēšana, f.; (als Krankheit auch:) sirds klapētājs, m. -krankheit, f. sirds kaite, f. herz'lich, I. adj. sirsnīgs; II. adv. sirsnīgi, no visas sirds; » lachen, sirsnīgi smieties; . schlecht, visai slikts; das tut mir - leid, to es ļoti nožēloju. Herzlichkeit, f. sirsnība, f.; sirsnī-

gums, m. herzlieb, adj. mīļš. Herzliebchen, n. sirdsmīļākā, f. herzlos, adj. bezsirds-, nežēlīgs; ein

-(s)er Mensch, bezsirdis, m. Herzlosigkeit, f. nežēlība, f.; nežēlī-gums, m.

Her'zog, m. -s, pl. -zöge, hercogs, m.; (früher in Kurzeme) lielskungs, m. -in, f. pl. -nen, hercogiene, f.; (früher in Kurzeme) lielkundze, f. herz'schlächtig, adj. (von Pferden) dusu-ļains.

Herz'IIschlächtigkeit, f. (Pferdekrankheit) dusulis, m. -schlag, m. 1. sirds pukstēšana, f.; bis zu meinem letzten -e, kamēr vien sirds man pukstēs; 2. (Schlaganfall) sirds trieka, f. -schwäche, f. sirds vājums, m. herz'stärkend, adj. sirdi spirdzinātājs; ein -es Mittel, sirdi spirdzinātājs līdzeklis. Herz'|[stärkung, f. sirds spirdzinājums, m.; fig. uzkožamais, m. -Stärkungsmittel, n. līdzeklis, kas spirdzina sirdi, m. -tätigkeit, f. sirds darbība, f. herzū', adv. šurpu, uz šo pusi. Herz'||Verfettung, f. sirds aptaukošanās, f. -Vergrößerung, f. sirds paplašināšanās, f.Herzweh

Herz'||weh, n. 1. sirds sāpes, f. pl.; 2. sirdēsti, m. pl. -wunde, f. sirds vāts, f.

herzzerreißend, adj. kas saplosa sirdi.

Hetä 're, f. •», pl. -n, hetera, f. (pie senajiem grieķiem sieviete, kas savu mīlestību pārdeva par naudu).

Hetz'e, f. pl. -n, 1. medības ar suņiem; 2. fig. (Verfolgung) vajāšana, f.; 3. fig. (große Eile) steigšanās, f.; steiga, f.

hetz'en, v. a. 1. rīdīt; aneinander sarīdīt; zu Tode «, nodzīt līdz nāvei; fig. mit allen Hunden gehetzt sein, būt norīdītam visās vietās; 2. fig. (verfolgen) vajāt; (quälen) mocīt; 3. fig. (antreiben) dzīt; die Hunde (auf jemn.)

laist od. rīdīt suņus (kādam) virsū.

Hetz'er, m. -s, pl. 1. (bei der Hetzjagd) piķieris, m;. 2. fig. rīdītājs, m.

Hetzerei', f. rīdīšana, f.; dzīšana, f.

Hetz'hund, m. medību suns, m.; rīdāms suns.

Heu, n. -(e)s, siens, m.; «. machen, pjaut sienu.

Heu'||baum, m. bomis, m. -böden, m. siena augša, f. -biindel, n. siena sainis, m.; siena grīste, f.

Heuchelei', f. pl. -en, liekuļošana, f.; liekulība, f.; (Verstellung) izlikšanās, f.; (Frömmigkeit) svētuļošana, f.

heu'cheln, I. v. a. liekuļot; II. v. n. liekuļot; (sich verstellen) izlikties, izrādīties; (frömmeln) svētuļot.

Heu'cheln, n. -s, liekuļošana, f.

Heuchler, m. -s, pl. liekulis, m.; (Frömmler) svētulis, m. -in, f. «, liekule, f.; (Frömmlerin) svētule, f.

heuchlerisch, I. adj. liekuļa-, liekulisks; II. adv. kā liekulis.

heu'en, v. n. sienu vākt.

Heu'en, n. -s, siena vākšana, f.

Heu'er, m. -s, pl. «., siena vācējs, m.

heu'er, adv. šogad.

Heu'||ernte, f. siena pļauja, f.; siena lauks, m. -führe, f. siena vezums, m. -gābel, f. siena dakšas, f. pl. -häufen, m. siena guba, f.; » machen, salikt sienu gubās.

heulen, v. n. kaukt; (bes. klagend) gaudot; . lassen, kaucināt; prv. mit den Wölfen muß man starp vilkiem jākauc.

Heu'||len, n. -s, kaukšana, f.; gaudošana, f. -1er, m. -s, pl. kaucējs, m.; gaudotājs, m.

Heu'||machen, n. -s, siena pļaušana, f.; siena izārdīšana, f. -macher, m. siena pļāvējs, m.; siena strādnieks, m. -mä-her, m. siena pļāvējs, m. -markt, m. siena tirgus, m. -ochs, m. fam. lempis,

m. -pferd, n. 1. sienāzis, m.; 2. fam. (Tölpel) lempis, m. -rechen, m. grābeklis, m. heu'rig, adj. -er Wein, šī gada vīns. Heu'scheuer, f. od. -scheune, f. od. -schuppen, m. siena šķūnis, m.; (in der Nähe des Stalles) gubenis, m. -schlag, m. 1. siena pļaušana, f.; 2. (Wiese) pļava, f. -schöber, m. siena kaudze, f. -schrecke, f. pl. -n, sienāzis, m.; dem. sienāzītis, m.; (Wanderheuschrecke) sisenis, m. -schrecken-schwarm, m. siseņu bars, m. heu'te, adv. šodien; zwischen und morgen, līdz rītdienai; - über acht Tage, no šīs dienas par nedēļu, heu'tig, adj. 1. šis dienas-; die -e Zeitung, šīs dienas avīze; bis auf den -en Tag, līdz šo baltu dienu; der -e Tag, šī diena; am -en Tage, šodien, šinī dienā; 2. (jetzig) tagadējs, heu'tigestāgs od. heut'zutāg, adv. tagad, šobrīd.

Heu'||wäge, f. siena svari, m. pl. -wägen, m. siena rati, m. pl.; (Heufuder) siena vezums, m. -zeit, f. siena laiks, m. Hex'e, f. pl. -n, ragana, f.; (Zauberin) burve, f.

hex'en, v. n. 1. burt, pūšļot, vārdot; 2. fig. ātri izdarīt; fam. das Ding geht wie gehext, tas iet kā pa taukiem.

Hex'en||berg, m. raganu kalns, m. -brūt, f. raganu dzimums, m.; raganu perek-lis, m. -būch, n. burvību grāmata, f. -fahft, f. raganu brauciens, m. -ge-schichte, f. raganu stāsts, m. -glaube, m. ticēšana raganām. Hexerei', f. pl. -en, buršana, f.; pūšļošana, f.; burvību māksla, f.; fam. das ist keine », tas viegli izdarāms, hie v. hier, hieb v. hauen.

Hieb, m. -(e)s, pl. -e, cirtiens, m.; sitiens, m.; -e austeilen od. geben, cirst, sist; fam. pērt; -e bekommen, dabūt pērienu; es wird -e setzen, būs pēriens. Hieb'wunde, f. cirtuma rēta, f. hielt v. halten.

hienie'den, adv. še virs zemes, še šai pasaulē.

hier, adv. 1. (am Orte des Sprechenden) še, šeit, te; (beim Aufruf der Namen) ir! ist er -? vai viņš še? nein, er ist nicht <*, nē, viņa še nav; «. oben, šeit augšā; tālāk augšā; - unten, še apakšā.

hier'an, adv. pie tā, no tā; * kehre ich mich nicht, par to es nebēdāju.272

Hierarchie — hin

Hierarchie', f. pl. -(e)n, hierarchija, f. hier'auf, adv. 1. (örtlich) uz to; 2. (zeitlich) pēc tam, tad. hier'aus, no tā; fig. sieht man, še redzams.

hier'bei, adv. 1. pie tam; 2. (beigefügt)

še klāt. hier'durch, adv. ar šo. hier'für, adv. par šo. hier'gēgen, adv. pret to, turpretim, hier'hēr, adv. šurpu, šurp; līdz šai vietai; līdz šim. -wärts, adv. uz šo pusi. hier'herum, adv. še apkārt, hier'hin, adv. šurpu, turpu, hier'in, adv. šai ziņā, šai lietā, hier'mit, adv. ar to; er ist - zufrieden,

ar to viņš mierā, hier'nach, adv. pēc tam, tāpēc, hier'nächst, adv. 1. (hierneben) šepat;

2. (außerdem) bez tam. Hieroglyphe,N f. pl. -n, hieroglifs, m., (meist pl.) hieroglifi (1. seno ēģiptiešu gleznu raksti; 2. fig. neizprotami raksti).

hierorts', adv. še.

Hier'sein, n. šebūtne, f.; während seines -s, viņam še esot (od. uzturoties), hierselbst', adv. še, šepat, hier'über od. hierii'ber, adv. 1. še pāri; 2. par to.

hier'um od. hierum', adv. 1. ap šo vietu; 2. par to.

hier'unter od. hierunter, adv. 1. še lejā;

2. starp to. hier'von, adv. no tā; par to. hier'zu, adv. 1. pie tā; 2. uz to; bis 1. (örtlich) līdz šai vietai; 2. (zeitlich) līdz šim. -lande, adv. še, šai zemē. hie'sig, adj. šejienes-; -es Bier, šejienes

alus. hieß v. heißen.

Hift'horn, n. medību rags, m.; medību

taure, f. hilf, hilfst, hilft v. helfen. Hilfe, f. -n. 1. palīdzība, f., 2. pabalsts, m.

Hilfeleistung, f. palīdzēšana, f.; palīdzība, f.

hilflos, adj. bezpalīga-; (verlassen) atstāts, pamests. Hilflosigkeit, f.; bezpalīga stāvoklis, m.;

grūts stāvoklis, hilfreich, I adj. palīdzīgs; (jemm.) -e Hand leisten, sniegt (kādam) palīdzīgu roku; II. adv. kā palīgs. Hilfsarbeiter, m. palīgstrādnieks, m. -armee, f. palīgpulki, m. pl. hilfsbedürftig, adj. trūcīgs; (arm) nabags. Hilfsbedurftigkeit, f. palīdzības trūkums,

m.; (Armut) nabadzība, f.; (Elend) posts, m. -lehrerin, f. palīgskolotāja, f. Him'beere, f. avene, f.; aveņu oga, f. Him'beer||eis, n. aveņu saldējums, m.

-strauch, m. avenājs, m. Himmel, m. -s, pl. 1. (als Weltenraum u. Firmament) debess, f.; unter freiem «-, klajā laukā; heiterer skaidrs laiks; der « klärt sich auf, laiks noskaidrojas; 2. (= Gott) Dievs, m.; dem - sei Dank! paldies Dievam! behüte der -! lai Dievs pasarga! um -s Willen! no Dieva puses! him'mel||an od. -auf, adv. uz debesīm. Him'melbett, n. gulta ar baldachīnu. him'melblau, adj. zils kā debess, debess zilumā.

Him'mel||blau, n. debess zilums, m. -fahrt, f. debessbraukšana, f. -fahrtsfest, n. od. fahrtstag, m. debessbraukšanas diena, f.; lielā krustdiena. him'melhöch, I. adj. debesu augstumā; II. adv. » erheben, pacelt līdz debesīm; bitten, gauži lūgties, him'meln, v. n. pacelt acis uz debesīm. Him'melreich, n. debesu valstība, f. Him'melsļļachse, f. pasaules ass, f. -bahn, f. debesu ceļš, m. -beschreibung, f. pasaules aprakstīšana, f. himmelschreiend, adj. (empörend) briesmīgs; (unerhört) nedzirdēts. Him'melsļļfackel, f. debess lāpa, f. -fen-ster, n. debess logs, m. -feste, f. firma-ments, m.; debess izplatījums, m. -gäbe, f. debešķīgas dāvanas, -gēgend, f. 1. debesu puse, f.; 2. (Zone) josla, f.; (Klima) klimats, m. -gewölbe, n. debess velve, f. od. apjums, m. -leiter, f. debesu trepes, f. pl. -licht, n. debess gaisma, f. -schltissel, m. 1. debesval-stības atslēgas, f. pl.; 2. (Schlüsselblume) gailene, f. -speise, f. svētais vakarēdiens, -strich, m. 1. josla, f.; (Klima) klimats, m.; 2.

(Gegend) apgabals, m. -Stürmer, m. debesu gāzējs, m.; titāns, m. -tau, m. debesu rasa, f. him'mel||wärts, adv. uz debesīm, -weit, I. adj. ļoti tāļš; -er Unterschied, ļoti liela starpība; II. adv. - entfernt, visai tālu; • verschieden, pārāk dažāds, kā debess un zeme. himmlisch, adj. 1. debess-; debesu-, debešķīgs; das -e Reich, debesu valstība, f.; 2. fig. cēls; (göttlich) dievišķīgs; « schön, brīnumjauks, hin, adv. (apzīmē virzīšanos no runātāja projām, nost) 1. turpu, turp; nach jener Seite uz to pusi, tur; nach vorn uz priekšu; nach unten uz apakšu; ein Billet für und zurück,hinab — hineinarbeiten

273

biļete turpu un atpakaļ; am Walde gar mežu; und her, šurpu turpu; - und her gehen, pastaigāties, iet šurpu turpu; fam. Freundschaft Freundschaft her, lai draudzība, kur draudzība; sie war ganz viņa bija gluži aizgrābta; - ist kas beigts, tas beigts.

hinab', adv. zemē, lejā; uz leju; mit diesem Menschen! nost ar šo cilvēku! (Man vergleiche die mit herab anfangenden Wörter.) hinab'dringen, v. n. (v. dringen) spiesties

uz priekšu. Hinab'fahrt, f. brauciens uz leju. hin'altern, v. n. tapt vecam un nespēcīgam, iet vecumā, hinan, adv. uz augšu, augšup; den Berg », kalnup.

(Man vergleiche die mit heran anfangenden Wörter.) hin'abarbeiten, v. refl. sich pūlēties, sasniegt.

hinauf, adv. uz augšu, augšup; augšā, augšām; den Fluß pa upi uz augšu; zum Himmel uz debesīm augšā; von unten no apakšas uz augšu. (Man vergleiche auch die mit herauf anfangenden Wörter.) hinauf||arbeiten, v. refl. sich tikt augšā ar darba spēku, pacelties, -begleiten, v. a. pavadīt (augšā), -bringen, v. a. (v. bringen) uznest, -eilen, v. n. steigties augšā, hinaus', adv. ārā, laukā; nach vorn •»,

uz priekšpusi, uz ielas pusi. hinaus'|I begleiten, v. a. izvadīt, -blicken, v. n. skatīties ārā. -bringen, v. a. (v. bringen) iznest ara. -fahren, v. n. (v. fahren) izbraukt ārā, aizbraukt turpu, -fliegen, v. n. (v. fliegen) laisties ārā, aizlaisties, -führen, v. a. izvest ārā. -weisen, v. a. (v. weisen) izraidīt ārā. -werfen, v. a. (v. werfen) izmest ārā; zum Fenster izmest pa logu ārā; zur Tür », izmest pa durvīm ārā. -wollen, v. n. (v. wollen) 1. gribēt tikt ārā; 2. fig. (streben) censties; hoch domāt par lielām lietām; ich sehe schon, wo er hinaus will, es jau gan redzu, kāds viņam mērķis, -ziehen,

1. v. a. (v. ziehen) 1. vilkt ārā, izvilkt;

2. fig. (in die Länge ziehen) vilcināt; II. v. n. iet od. doties ārā; auf das Land pāriet od. pārkravāties uz laukiem; III. v. refl. sich «, novilcināties.

hin'lļbegēben, v. refl. (v. begeben) sich doties turpu, -begleiten, v. a. pavadīt turpu.

Hin'blick, m. uzskats, m.; nolūks, m;

im - auf, ievērot to. hin'|I blicken, v. n. lūkoties (turpu), -bringen, v. a. (v. bringen) 1. aiznest (kādam ko); 2. fig. (zubringen) die Zeit pavadīt laiku; sein Leben kümmerlich », nabadzīgi od. trūcīgi dzīvot, tikko mitināt dzīvību, -brüten, v. n. nodoties domām, dirnēt. Hin'briiten, n. dirnēšana, f. Hin'de v. Hindin.

hin'dehnen, v. refl. sich izplatīties, hin'derlich, adv. kavēklīgi; (jemm. in etw.) sein, būt (kādam kādā lietā) par kavēkli, hin'dern, v. a. kavēt; (belästigen) apgrūtināt; (versperren) aizsprostot; (jemn.) am Arbeiten neļaut (kādam) strādāt; ich wurde durch einen Besuch gehindert, sonst ..., mani aizkavēja ciemiņš, citādi ... Hin'dernis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, šķērslis, m.; kavēklis, m.; (Störung) traucēklis, m.; -(ss)e in den Weg legen, celt grūtības.

hin'deuten, v. n. 1. parādīt, norādīt; 2. fig. (auf etw.) alles deutet darauf hin, daß Sie recht haben, no visa kā redzams, ka Jums taisnība. Hin'din, f. pl. -nen, briežu māte, f. hin'drängen, I. v. a. spiest (kādu uz ko);

II. v. refl. sich spiesties, hindurch', adv. 1. (örtlich) cauri; durch das Fenster pa logu ārā (od. iekšā); 2. (zeitlich) den ganzen Tag cauru dienu; ganze Nächte caurām naktīm; Jahre gadu gadiem, hin'||dürfen, v. n. (v. dürfen) drīkstēt iet

turpu, -eilen, v. n. aizsteigties, hinein', adv. iekšā, tur iekšā; tief ifi die Erde dziļi zemē iekšā; nur «•! ejiet tikai iekšā! fig. fam. in den Tag bez apdoma, nekā nebēdājot; fig. in den Tag « leben, dzīvot uz nebēdu. (Man vergleiche auch die mit herein anfangenden Wörter.) hinein'||arbeiten, I. v. a. iedabūt iekšā (strādājot); iestrādāt; II. v. refl. sich 1. tikt ar pūlēm iekšā; 2. fig. (sich vertraut machen) iestrādāties, -denken, v. refl. (v. denken) sich in jems. Lage iedomāties, kādā stāvoklī, -finden, v. refl. (v. finden) sich (in etw.) pierast od. pieradināties (pie kā), -flech-ten, v. a. (v. flechten) iepīt iekšā, -ge-rāten, v. n. (v. geraten) nejauši iegā-dīties (kur), piepeši atrasties (kur), -helfen, v. n. (v. helfen) (jemm.) palīdzēt (kādam) tikt iekšā, -lēben,

1. v. n. in den Tag dzīvot no vienas dienas otrā (ne par ko nebēdājot); II. v. refl. sich (in etw.) iedzīvoties (kādā lietā), pierast od. pieradināties (pie kā), -setzen, v. a. ielikt; (zum Sitzen) iesēdināt, -stechen, v. a. (v. stechen) iedurt, -tauchen, v. a. iemērkt, iegremdēt.

hin'fahren, I. v. a. (v. fahren) aizvest; II. v. n. 1. aizbraukt; an der Küste braukt gar piekrasti; 2. mit der Hand (über etw.) pārlaist roku (kam) pāri; 3. (schinden) zust, nīkt; 4. fahre hin!r a) (lebe wohl!) dzīvo sveiks! b) (fortweisend) ej projām! c) (verwünschen) brauc ellē! Hin'fahrt, f. turpbrauciens, m.; auf der turpu braucot; Hin- und Rückfahrt, brauciens turpu un atpakaļ. Hin'fall, m. kritiens, m.; pakritiens, m.;

(Einsturz) sagāšanās, f.; sabrukums, m. hin'fallen, v. n. (v. fallen) pakrist, paklupt; der Länge nach pakrist gar zemi.

hin'fällig, adj. 1. (baufällig) vecs, pa pusei sagruvis, šķobīgs; (morsch) satrunējis; 2. (gebrechlich) sanīcis, nīkulīgs; 3. fig. (haltlos, unsicher) nedibināts, nedrošs; (vergänglich) nīcīgs; . werden, a) (von Plänen) tapt nederīgam, būt atmetamam; b) (von Bestimmungen u. Gesetzen) zaudēt spēku. Hinfälligkeit, f. 1. (Baufälligkeit) šķo-bība, f.; 2. (Gebrechlichkeit) nīkulība, f.

hin'; finden, v. n. u. refl. (v. finden) sich «-, atrast ceļu. -fliegen, v. n. (v. fliegen) aizlaisties (turpu), -fliehen, v. n. (v. fliehen) aizbēgt, -fließen, v. n. (fließen) 1. aiztecēt, tecēt turpu; 2. fig. (von der Zeit) aizritēt, aiztecēt, hinfort', adv. turpmāk; joprojām; (von

nun an) no šī brīža sākot, hin'führen, v. a. aizvest (turpu), hing v. hangen.

Hin'gābe, f. 1. (Fortgabe) atdošana, f.;

2. fig. (Hingebung) piekļāvība, f.; pa-1 devība, f.; atdeve, f.

Hin'gang, m. 1. aiziešana, f.; aizeja, f.; turpgājiens, m.; auf dem -e, turpu ejot; 2. fig. (Tod) nāve, f.; (Sterben) miršana, f. hin'gēben, I. v. a. (v. geben) 1. dot, atdot; 2. (opfern) ziedot; II. v. refl. sich 1. sich (jemm.) piekļauties od. pieķerties (kādam); 2. (sich widmen) ziedoties; sich dem Trünke padoties dzeršanai, hin'gēbend, adj. atdevīgs, piekļāvīgs.

Hin'gēbung, f. piekļāvība, f.; padevība, f.; padevīgums, m. hingē'gen, adv. u. conj. 1. turpretim;

2. (als Ersatz) tam pretim, hin' gēhen, v. n. (v. gehen) 1. aiziet turpu; 2. fig. (von der Zeit) aizritēt, aiztecēt; 3. fig. (sterben) mirt, nobeigties; 4. fig. (durchgehen) tikt cauri; (etw.) lassen, atstāt (ko) bez ievērības; das mag so lai nu tas tā iet! hin'gehörig, adj. piederīgs, attiecīgs. Hin'gehörigkeit, f. piederība, f.; attiecība, f.; (Wohnort) dzīves vieta, f. hin'|'gelangen, v. n. nonākt turpu, -gleiten, v. n. (v. gleiten) paslīdēt; (über das Eis) slīdot (pa ledu); das Boot glitt über das Wasser hin, laiva viegli slīdēja pa ūdeni, -halten, v. a. (v. halten) 1. turēt (pretim), (überreichen) pasniegt, (anbieten) piedāvāt; 2. fig. uzkavēt, (verzögern) novilcināt, hin'ken, v. n. klibot; er hinkt, viņš klibo od. viņš klibs; er hinkt mit dem rechten Fuße, viņš klibo ar labo kāju; fig. dieser Vers hinkt, šis pants nav gluds.

Hink'en, n. -s, klibošana, f. hink'end. adj. klibs.

hin' knieen, v. n. mesties (od. nomesties) ceļos, -kommen, v. n. (v. kommen) atnākt; wo ist er hingekommen? kur viņš palicis? Hin'kunft, f. atnākšana, f.; bei meiner

<*, man atnākot, hin' langen, I. v. a. sniegt, pasniegt; (die Hand) izstiept (roku); II. v. n. 1. sniegties; izplatīties; 2. fig. (hinreichen) pietikt, būt pietiekošam, -länglich, I. adj. pietiekošs; II. adv. pietiekoši; diezgan, hin'jļlēben, v. n. pavadīt laiku, mierīgi

dzīvot; sorglos «, dzīvot bezbēdīgi. Hin'marsch, m. turpgājiens, m.; auf dem

-e, turpu ejot. hin' nehmen, v. a. (v. nehmen) 1. jemt, pajemt; (entgegennehmen) piejemt, sajemt; 2. fig. (erleiden) paciest, (ertragen) panest; eine Beleidigung panest apvainojumu. Hinneigung, f. noliekšana, f.; tiekšanās, f.

hin'nen, adv. von no šejienes; von -gehen, a) aiziet no šejienes; b) šķirties no šīs pasaules, nomirt, hin'j|opfern, v. a. ziedot, upurēt, -passen, v. n. piederēt (pie kā); er paßt da nicht hin, tur viņam nav vietas. Hin'reise, f. turpceļojums, m.; ceļš turpu; auf der turpu ceļojot.hinreisen —

hin'||reisen, v. n. ceļot turpu, aizceļot, -reißen, v. a. (v. reissen) 1. (aizraut; 2. fig. (entzücken) aizgrābt, salīksmi-nāt. -reißend, adj. aizgrāblgs; (einnehmend) valdzinošs, -richten, nobendēt, nonāvēt; mit dem Schwerte hinrichten, nocirst ar zobenu galvu; der Hingerichtete, nobendētais. Hin'richtung, f. nobendēšana, f.; nonāvēšana, f.

Hin'richtungs jbefehl, m. pavēle nobendēt.

Hin'ritt, m. turpjajiens, m.; auf dem -e,

turpu jājot, hin'II rollen, velt turpu, aizvelt. Hin'schaffung, f. aizgādāšana, f.; pie-vešana, f.

hin'||schauen, v. n. paskatīties turpu, -scheiden, v. n. (v. scheiden) šķirties, nomirt; die Hingeschiedenen, mirušie, Dieva mierā aizgājušie; das H-, nomiršana, f.; nāve, f. -schicken, v. a. aizsūtīt, -schwinden, v. n. (v. schwinden) izzust, izgaist; (hinsiechen) izdēdēt; (von der Zeit) aiziet, aiztecēt. Hin'sicht, f. (Berücksichtigung) vērā likšana, f.; ievērošana, f.; (Beziehung) attiecība; in dieser šai ziņā; in mancher dažā ziņā; in gewisser savā ziņā; in jeder visādā ziņā; in auf sein Alter, vērā liekot viņa vecumu.

hin'sichtlich, adv. (mit dem Genetiv) attiecoties (uz), hin'||siechen, v. n. nīkuļot, novārgt, -sinken, v. n. (v. sinken) saļimt, hin'ten, adv. pakaļā; von no pakaļas; von - anfangen, iesākt (ko) ačgārni; von * angreifen, uzbrukt no muguras puses; nach atpakaļ; (in den Hintergrund) dibenā, hin'ter, prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) aiz; pakaļ; «. dem Hause, aiz nama; drei Tage einander, trīs dienas no vietas,- die Tür - sich zumachen, aizvērt durvis aiz sevis; « sich sehen, lūkoties atpakaļ; fig. er hat es . meinem Rücken getan, to viņš darījis man aiz muguras, hin'ter, adj. pakaļ-, pakaļējs; die -e Seite, pakaļpuse, f.; der -e Teil, pakaļ-daļa, f.; das -ste Haus, pēdējais nams; der H-ste, pakaļējais, pēdējais. Hin'ter||achse, f. pakaļējā ass, pakaļass, f. -bein, n. pakaļkāja, f.; sich auf die -e stellen, pacelties uz pakaļkājām; (sich bäumen) saslieties. Hinterblie'benen, m. pl. pakaļpalicēji, m. pl.

hinterbring'en, v. a. (v. bringen) (part. p. hinterbracht') paziņot, slepeni paziņot.

Hinterbring'en, n. uzrādīšana, f. Hinterbring'er, m. paziņotājs, m.; (Angeber) uzrādītājs, m. -in, f. paziņotāja, f.; uzrādītāja, f. hinterdrein', adv. pēc tam; vēlāk, hintereinan'der, adv. 1. viens aiz otra; (von mehreren) cits aiz cita; 2. acht Tage », astoņas dienas no vietas, hintergang'en v. hintergehen. Hin'ter||gebäude, n. pakaļējā ēka. -ge-

danke, m. paslēptas domas, f. pl. hintergē'hen, v. a. (v. gehen) (part. p.

hintergang'en) piekrāpt, piešmaukt. Hintergē'hung, f. pl. -en, piešmauk-

šana, f.; piešmaukums, m. Hin'ter|[glied, n. 1. (der Soldaten) pakaļējā rinda; 2. (Math.) pēdējais loceklis. -grund, m. dibens, m.; apkārtne, f.; in den » treten, atkāpties, nozust; fig. im -e stehen, stāvēt iztālēm, -halt, m. 1. paslēptuve, f.; glūnētuve, f.; einen - legen, sagatavot lamatas, -haus, n. sētas nams, m.; pakaļējais nams.

hinterhēr', adv. (örtlich) aiz; (zeitlich)

pēc tam, vēlāk. Hin'ter||land, n. aizzeme, f.; maliene, f. hinterlas'sen, v. a. (v. lassen) (part. p. hinterlas'sen) atstāt, (durch Testament) novēlēt; die Hinterlassenen, pakaļpalicēji, m. pl.; die -en Werke Lessings, Lesinga atstātie (od. pēc nāves klajā nākušie) darbi. Hinter||Ias'senschaft, f. atstājums, m.;

mantojums, m. hinterlē'gen, v. a. deponēt, noguldīt. Hinterlē'ger, m. -s, pl. noguldītājs, m. Hinterlē'gung, f. », pl. -en, noguldīšana,

f.; noguldījums, m. Hin'terlist, f. viltība, f.j (Treulosigkeit) neuzticamība, f.; (Betrug) krāpšana, f. hinterlistig, I. adj. viltīgs; (treulos) neuzticams; II. adv. ar viltu. Hintermann, m. 1. mein aizmugur-nieks, m.; (beim Kartenspiel) mans aizrocnieks; 2. (beim Marschieren) pakaļējais, -mast, m. pakaļmasts, m. -rad, n. pakaļritenis, m.; pakaļējais ritenis.

hinterrücks, adv. 1. (von hinten) no muguras; fig. (arglistig) ar viltu, hintertrei'ben, v. a. (v. treiben) (part.

p. hintertrie'ben) izjaukt, (verhindern) ; aizkavēt.

Hintertrei'bung, f. izjaukšana, f.; iz-

jaukums, m. Hinter||treppe, f. pakaļtrepes, f. pl.

hin'||träben, v. n. aizrikšot, -trägen, v. a.

(v. tragen) aiznest, -treiben, v. a. (v. treiben) aizdzīt, -trēten, v. n. (v. treten) nostāties; (auf etw.) uzmīt (kam). Hin'tritt, m. nāve, f.; gals, m. hin'tün, v. a. (v. tun) nolikt (kur), noglabāt; wo hast du das hingetan? kur tu to esi nobāzis? hinü'ber, adv. (turpu) pāri, uz viņu pusi; er ist schon viņš jau pāri, (gegangen) viņš jau pārgājis. (Man vergleiche auch die mit herüber anfangenden Wörter.) hinü'ber|{ blicken, v. n. palūkoties pāri od. uz viņu pusi. -bringen, v. a. (v. bringen) pārnest pāri. -eilen, v. n. pārsteigties pāri. -fahren, I. v. a. (v. fahren) pārvest pāri; IL v. n. pārbraukt pāri. -fliegen, v. n. (v. fliegen) pārlaisties pāri (od. uz viņu pusi), -setzen, I. v. a. pārcelt pāri (od. uz viņu pusi); II. v. n. über einen Fluß pārcelties pār upi; über einen Graben pārlēkt pār grāvi, hinun'ter, adv. zemē, lejā, lejup, uz leju;

da »! turpu lejā! hin'||wägen, v. refl. sich uzdrošināties

aiziet (turpu). Hin'weg, m. turpceļš, m.; auf dem -e,

turpu ejot (od. braucot etc.). hinweg', adv. nost, projām; ~ von hier!

projām no šejienes! hinweg'I |eilen, v. n. steigties projām.

-gēhen, v. n. (v. gehen) aiziet projām. Hinweg'nahme, f. nojemšana, f. hinweg'||nehmen, v. a. (v. nehmen) nojemt nost. -raffen, v. a. nogrābt nost; (vom Tode) nolaupīt, -sēhen, v. n. (v. sehen) 1. (über etw.) skatīties (par ko) pāri; 2. fig. (über etw.) aiztaisīt (pret ko) acis, neievērot (ko). Hin'weis, m. -(s)es, pl. -(s)e, aizrādījums, m.; unter ~ auf das erste Kapitel, aizrādot uz pirmo nodaļu, hin'weisen, I. v. a. (v. weisen) (jemn.) rādīt (kādam) ceļu; II. v. n. (auf etw.) rādīt (uz ko) (ar pirkstu)., hin'weisend, adj. aizrādītājs-; -e Fürwörter, norādāmie vietnieka vārdi, hin'l|welken, v. n. novīst; (vergehen)

panīkt; das H-, novīšana, f. hin'|jwollen, v. n. (v. wollen) ich wollte nach Moskau hin, es gribēju doties od. tikt uz Maskavu; wo will er hin? uz kurieni viņš grib iet? Hinz, m. -ens, 1. (in der Fabel) incis, m.; runcis, m.; 2. fam. » und Kunz, šadi tādi, visvisādi, hin'||zählen, v. a. 1. aizskaitīt; 2. (vorzählen) noskaitīt, izskaitīt priekša.

-zaubern, v. a. aizburt; uzburt, -zeigen, v. a. rādīt, aizrādīt, -ziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. aizvilkt (uz kurieni); 2. fig. (in die Länge ziehen) vilcināt, novilcināt; II. v. refl. sich 1. vilkties; 2. fig. (sich erstrecken) izplatīties, (sich verlängern) paildzināties, (sich verzögern) novilcināties; 3. fig. (sich in die Länge ziehen) turpināties, -zielen, v. n. (auf etw.) zīmēties (uz ko).

hinzü', adv. 1. klāt; 2. turklāt.

(Man vergleiche auch die mit dazu anfangenden Wörter.)

hinzü'||bekommen, v. a. (v. bekommen) piedabūt klāt. -denken, v. a. (v. denken) piedomāt klāt. -dringen, v. n. (v. dringen) piespiesties klāt. -fügen, v. a. piemetināt, piespraust.

Hinzü'fügung, f. piemetināšana, f.; piemetinājums, m.

hinzū'ļļgēhen, v. n. (v. gehen) pieiet klāt, tuvoties, -gehören, v. n. piederēt klāt. -gesellen, v. refl. sich piebiedroties klāt. -gießen, v. a. (v. gies-sen) pieliet klāt. -kommen, v. n. (v. kommen) 1. pienākt klāt; 2. fig. es kommt noch hinzu, daß ... jāievēro vēl, ka ...

Hinzū'setzung, f. «., pl. -en, piemetinā-šana, f.; piemetinājums, m.

hinzū'trēten, v. n. (v. treten) 1. pieiet klāt; 2. fig. (sich anschließen) piebiedroties.

hinzū'tūn, v. a. (v. tun) pielikt klāt, piemetināt.

Hinzū'tūn, n. 1. (Hinzufügung) piemeti-nāšana, f.; piemetinājums, m.; 2. fig. (Mitwirkung) līdzdarbība, f.; dalībnie-cība, f.

hinzü'II werfen, v. a. (v. werfen) piemest klāt. -zählen, v. a. pieskaitīt.

Hinzū'ziehung, f. pieaicināšana, f.; pie-dabūšana, f.

Hī'ob, m. -s, Ijabs, m.

Hirn, n. -(e)s, pl. -e, smadzenes, f. pl.

Hirn'gespinst, n. murgojums, m.; izperi-nājums, m.

hirn'lös, adj. 1. bezsmadzeņu-; 2. fig. bezprāta-, (unbesonnen) neapdomīgs, neapdomāts.

Hirn'||haut, f. smadzeņu plēve, f. -Schädel, m. galvas kauss, m.; pauris, m. -Schädelbruch, m. galvas kausa lūzums, m. -schäle, f. galvas kauss, m. -schlag, m. smadzeņu trieka, f.

hirn'verbrannt, adj. 1. nepilnīgs; 2. prātā jucis.

Hirn'verletzung, f. smadzeņu ievainojums, m.

Hirsch, m. -es, pl. -e, briedis, m. Hirsch'||bock, m. briedis, m. -fährte, f.

briežu pēdas, f. pl. Hirsch'IIgeweih, n. brieža ragi, m. pl. -kuh, f. briežu māte, f. -lauf, m. brieža kāja, f. hirsch'lēdern, adj. briežādas-. Hirsch'IIlösung, f. brieža izkārnījumi, m. pl.

Hir'se, f. sūra, f. od. sāre, f.; auch: prosa, f.

Hirte, m. -n, pl. -n, gans, m.; dem. ganiņš, m.; prv. wie der so die Herde, kāds gans, tāds ganāmais pulks. Hirten' ||gesang, m. ganu dziesma, f. -haus, n. gana nams. -horn, n. gana taure, f. -hund, m. gansuns, m.; lopu-suns, m. -junge, m. ganupuika, m. -knābe, m. ganupuika, m. hir'tenlös, adj. bezgana-; -{s)e Herde,

ganāmais pulks bez gana. Hir'tenmädchen, n. ganumeita, f. hir'tenmäßig, I. adj. gana-; II. adv. kā gans.

Hir'ten II pfeife, f. gana svilpe, f. Hir'tin, f. pl. -nen, ganumeita, f.;

gane, f. his'sen, v. a. uzvilkt (buras). Hitz'||bläschen, n. od. -blatter, f. karstuma pūtīte, f. Hitz'e, f. 1. karstums, m.; (Glut) kvēle, f.; (von der Sonne) goze, f.; (Schwüle) tveice, f.; es ist eine drük-kende spiedīgs karstums, -grād, m. karstuma grāds, m. hitz'en, v. a. karsēt; Birkenholz hitzt mehr als Fichtenholz, bērzu malka dod vairāk karstuma nekā priežu malka, hitz'ig, I. adj. 1. karsts, (ungestüm) trauksmīgs; nicht so lēnāk; -er Kampf, karsta cīņa; 2. fig. (jähzornig) ātrs, (aufbrausend) iekarsis; er ist sehr viņš ļoti ātrs; «. werden, skaisties, iekarst, iekarsēties; II. adv. karsti; dedzīgi; ātri. Hitz'kopf, m. karstas putras strēbējs, m.;

karstgalvis, m. hitz'köpfig, adj. ātrs, karsts. Hitz'||pickel, m. od. -pocke, f. karstuma pūtīte, f. -schlag, m. saules

dūriens, m.

Hö'bel, m. -s, pl. ēvele, f. -bank, f. skrūvbeņķis, m.; ēveļsols. -eisen, n. ēveles zobi, m. pl. hö'beln, v. a. 1. ēvelēt; 2. fig. nogludināt, izkopt. Hö'beln, n. -s, ēvelēšana, f. fio'belspān, m. ēveles skaida, f. (pl. ēveļskaidas).

hoch, I. adj. (comp, hö'her; sup. der höchste) 1. (räumlich) augsts; ein hoher Berg, augsts kalns; dieser Baum ist 50 Fuß », šim kokam piecdesmit pēdas augstumā; 2. fig. (von der Zeit) liels, augsts; ein hohes Alter, sirms od. liels vecums; das hohe Altertum, sirmā senatne; es ist hohe od. die höchste Zeit, ir pēdējais brīdis; II. adv. 1. (räumlich) augsti, augstu; » über der Stadt, lielā augstumā pār pilsētu; - zu Pferde, zirgam mugurā; 2. fig. (bedeutend, sehr) visai, ļoti; das Herz schlägt ihm höher, sirds viņam pukst ātrāk. /

Hoch, n. -s, veselības uzsaukums, m.; tösts, m.; (auf jemn.) ein - ausbringen, uzsaukt (kādam) veselības od. augstas laimes. höch"achten, v. a. augsti cienīt, turēt

augstā godā. Hoch'achtung, f. (augsta) cienīšana, f.-; augstcienība, f.; (als Briefformel) mit vorzüglicher verbleibe ich, visā cienībā Jūsu.

hochachtungsvoll, I. adj. augstcienības pilns; II. adv. ar cienību, visā cienībā.

hoch'ādelig, adj. dižciltīgs, vecas muižnieku cilts-. Hoch'altār, m. galvenais altāris, -amt, n.

lielā mesa, f. höch'ansehnlich, adj. ļoti cienījams; ļoti

ievērojams. Höch'bahn, f. gaisa dzelzceļš, m. Höch'bau, m. celtniecība, f. hoch'begäbt, adj. ļoti apdāvināts, hoch'||beglückt, adj. ļoti laimīgs, -beinig, adj. ar augstām kājām, -bejahrt, adj. ļoti vecs. -berühmt, adj. ļoti slavens, (hervorragend) ļoti ievērojams, -be-tāgt, adj. ļoti vecs, sirmā vecumā, höch'brüstig, adj. ar augstām krūtīm, höch'deutsch, adj. augšvācu-; das H-e, augšvācu v^oda, f.; vācu rakstu valoda; ~ reden, runāt vācu rakstu valodā.

Hoch'II druck, m. stiprs spiediens; fig. mit « arbeiten, strādāt ar lielu skubu, -ēbene, f. augstiene, f. hoch'ēdel, adj. ļoti augsts. Höch'ehrwürden, f. Euer Jūsu cienība.

hoch'||ehrwürdig, adj. ļoti cienīgs, -erfreut, adj. ļoti priecīgs, (entzückt) līksms, -erhāben, adj. 1. izcils; 2. fig. ļoti cēls. -fahrend, adj. uzpūtīgs, -fein, adj. ļoti smalks. Höch'fläche, f. augstiene, f.278

höch'fliegend, adj. 1. augstu gaisā pacēlies; der -e Adler, ērglis, kas augstu gaisā laižas; 2. fig. cēls, gaisīgs. Höch'flūt, f. 1. (vom Meere) paisums, m.; 2. (von Flüssen) liels ūdens; (Überschwemmung) plūdi, m. pl.; pārplūdums, m.

hoch'jjgeachtet, adj. augsti cienīts, -gebildet, adj. augsti mācīts, ļoti izglītots.

Höch'gebirge, n. augstkalnājs, m. hoch' geboren, adj. augsti dzimis, -geehrt, adj. augsti cienīts, höch'j|gelb, adj. skaidri dzeltāns, spilgti

dzeltāns. Höch'genuß, m. liels baudījums, höch'gepriefen, adj. lieliski cildināts. Höch'gericht, n. 1. kakla tiesa, f.; krimināltiesa, f.; 2. (Galgen) karātavas, f. pl.; (Schafott) ešafots, m.; soda vieta, f.

hoch'jj geschätzt, adj. augsti godāts, -gesinnt, adj. augstsirdīgs, cēlām jūtām, -gestellt, adj. augstā vietā stāvošs, -getürmt, adj. augstu sakrauts, sakrauts vai torņa augstumā, -gewachsen, adj. slaiki audzis, liels, höch'||herzig, adj. augstsirdīgs. Höch'||herzigkeit, f. augstsirdība, f.;

augstsirdīgums, m. Höch'||land, n. 1. kalnu zeme, f.; augstiene, f. . -länder, m. augšzemnieks, m. - >

höch'||ländisch, adj. augšzemes-, augšzemnieku-. Höch'müt, m. augstprātība, f.; (Anmas-sung) uzpūtība, f.; prv. -kommt vor dem Fall, kas augstu kāpj, tas zemu krīt.

höch'mütig, I. adj. augstprātīgs, (anmaßend) uzpūtīgs; II. adv. augstprātīgi, ar augstprātību. Höch'mütsteufel, m. augstprātības velns, m.

hoch' näsig, adj. degunu uzcirtis, hoch'ļ poētisch, adj. ļoti «»dzejisks, -röt,

adj. spilgti sarkans. Höch'||schüle, f. augstskola, f.; Universitāte, f. -schüler, m. students, m. höch'||schulterig, adj. augstplecains; er ist viņam augsti pleci, -schwanger, adj. uz grūtām kājām (jau tuvu dzemdēšanai). -sēlig, adj. nelaiķa-,- der -e König, Dieva mierā dusošais karalis. Höch'sinn, m. goda prāts, m.; augstsirdība, f.

Höch'sommer, in. vasaras vidus, m.; vasaras karstums, m. höchst, adv. ļoti, visai. Höch'stäpler, m. -s, pl. krāpnieks, m.

höchst'besteuert, adj. visvairāk ar nodokļiem apkrauts, höch'stens, adj. ja daudz. Höchst'kommandierende(r), m. galvenais

pavēlnieks, virspavēlnieks, m. hoch' strebend, adj. varen centīgs, godkārīgs; fig. uzpūsts, lielīgs, -trābend, adj. (von Worten) jaukskanīgs (schwülstig) zvārgulīgs; (von Personen) augstprātīgs.

hoch'||verdient, adj. nopelniem bagāts. Hoch' verrät, m. tēvijas nodevība, f.

-Verräter, m. tēvijas nodevējs, m. Höch'||wache, f. od. -wacht, f. sarga tornis, m. -wald, m. lielmežs, m. -warte, f. v. -wache, -wasser, n. 1. (vom Meere) paisums, m.; 2. (von Flüssen) liels ūdens; (Überschwemmung) plūdi, m. pl.

Höch'wild, n. lielie meža kustoņi, höchwohl'gebören, adj. ļoti godājams;

Ew. H-, Jūsu godība. Höch'würden, f. Ew. «•, Jūsu cienība, höch'würdig, adj. ļoti cienīgs. Hoch'zeit, f. pl. -en, kāzas, f. pl.» (Trauung) laulāšana, f.; - feiern, svinēt kāzas, kāzas dzert; zur •• geladen sein, būt ielūgtam kāzās; eine - ausrichten, sarīkot kāzas; zur - bitten, lūgt kāzās; zur » kommen, nākt kāzās; silberne sudraba kāzas; goldene zelta kāzas, hoch'zeitlich, I. adj. kāzu-; -es Kleid, kāzu drēbes, f. pl.; II. adv. ~ gekleidet sein, ģērbies kāzu drēbēs. Hoch'zeitsļļbitter, m. -s, pl. kāzās lūdzējs, m. -brief, m. kāzu ielūgums, m. -gast, m. kāznieks, m.; (von seiten der Braut) panāksnieks, m.; (ein ungebetener) nūjnieks, m. -geschenk, n. kāzu dāvana, f. -gesellschaft, f. kāznieki, m. pl. -kleid, n. kāzu drēbes, f. pl.; kāzu uzvalks, m. -kränz, m. līgavas vainags, m.; kāzu vainags, m. -leute, pl. kāznieki, m. pl. Hock'e, f. pl. -n, (Haufen von Garben) statiņš, m.; (Häufchen von zusammen-geharktem Getreide) tupesis, m. hock'en, I. v. a. sakopot kūlīšus (celt statiņus, likt tupešos); II. v. n. tupēt; (jemm. auf dem Rücken sitzen) uztupties (kādam mugurā); fam. er hockt immer zu Hause, viņš tup vienmēr mājās.

Höck'er, m. -s, pl. 1. (Vorsprung) izcilnis, m.; (Unebenheit) grubulis, m.; (auf dem Felde) kruvesis, m.; 2. (Buk-kel) kupris, m.; kumpa, f.; līka mugura; ein Kamel mit zwei -n, div-kupŗu kamielis, m.

höck'erig, adj. 1. (buckelig) kuprains; ein H-er, kuprītis, m.; 2. (uneben) grubuļains; kruvešains. Hö'de, f. pl. -n, pauts, m. Höf, m. -(e)s, pl. Hö'fe, 1. (Hofraum) pagalms, m.; sēta, f.; auf dem -e, sētā; fam. auf den - gehen, iet sevis pēc; 2. (Anwesen) mājas, f. pl.; von Haus und . treiben, padzīt (kādu) no mājām; er hat Haus und viņam | savas mājas; er hat weder Haus noch viņam nav kur galvu likt; 3; (Sitz eines Fürsten) galms, m.; pilsgalms, m.; 4. (Gasthof) viesnīca, f.; 5. (um Sonne od. Mond) apdārzs, m.; dārzs, m.

Höf'||ädel, m. galma muižniecība, f. -advokat, m. galma advokāts, m. -amt, n. galma amats, m. Höfchen, n. -s, pl. 1. pagalmiņš, m.; 2. muižiņa, f.; (verächtlich) muižele, f.

Hofļļdāme, f. galma dama, f. -dienst, m.

galma dienests, m. hoffähig, adj. pie galma pielaižams od. piejemams; er ist schon <, viņu jau piejem pie galma. Hoffārt, f. lepnība, f.; (Eitelkeit) uzpūtība, f.

hoffärtig, I. adj. greznīgs, (eitel) uzpūtīgs; II. adv. greznīgi. hoffen, I. v. a. cerēt; ich will nicht daß er es getan hat, cerēsim, ka viņš to nav darījis; ich hoffe, Sie zu sehen, ceru Jūs redzēt; (als Antwort) ich hoffe nicht, neceru vis; II. v. n. (auf etw.) cerēt od. gaidīt (uz ko); auf Gott likt savas cerības uz Dievu, cerēt od. paļauties uz Dievu, hoffentlich, adv. cerams; laikam; er

wird - kommen, viņš, cerams, nāks. Hoffnung, f. pl. -en, cerība, f. (oft in. pl. gebr.): cerības; seine . auf Gott setzen, likt savas cerības uz Dievu, paļauties uz Dievu; -en schöpfen, cerēt; sich - (auf etw.) machen, lolot cerības (uz ko), hoffnungslos, I. adj. bezcerības-; bezcerīgs; II. adv. bez cerības; bezcerīgi. Hoffnungs||losigkeit, f. bezcerības stāvoklis, m. -Schimmer, m. od. -strahl, m. cerības stars, m. hoffnungsvoll, adj. cerības pilns. Höfļ|fräulein, n. galma jaunava, f. -gebrauch, m. galma paradums, m. -gunst, f. galma labvēlība, f.; grozīga labvēlība. -halt, m. galma stats, m. höfhalten, v. n. (v. halten) turēt galmu, rezidēt.

Höf'ļ|haltung, f. galmturība, f.; galms, m. -herr, m. muižas kungs, m. -hund, m. sētas suns, m. hofie'ren, v. a. (den Hof 'machen) lakstoties (ap kādu); (Gefallen tun) izdabāt (kādam), hö'fisch, adj. galma-. Hofļ|jäger, m. galma mednieks, m. höflich, adj. pieklājīgs. Höflichkeit, f. pl. -en, pieklājība, f. Höfling, m. -s, pl. -e, galmnieks, m. Hofļ|luft, f. galma atmosfaira, f.; galma aprindas, f. pl. -lustbārkeit, f. galma izprieca, f. höfmännisch, adj. galma-, galmniecisks. Höfmarschall, m. galma maršals, m. -amt, n. 1. galma maršala amats, m.; 2. galma valde, f. höf mäßig, adj. u. adv. galma-, galma mode.

Höfmeister, m. 1. hofmeistatis, galma pārzinis, m.; (Verwalter auf Landgütern) pārvaldnieks, m.; muižkungs, m.; 2. (Erzieher) audzinātājs, m. hof ||meisterlich, adj. skolmeistarisks, pedantisks. -meistern, I. v. a. skolmeis-tarot, norāt; II. v. n. būt par audzinātāju.

Hof'ļ|meisterstelle, f. audzinatāja vieta, f.

Hof [|spräche, f. galma valoda, f. -staat,

m. galms, m.; galma stats, m. Höhe, f. pl. -n, 1. (räumlich) augstums, m.; - über dem Meeresspiegel, augstums virs jūŗas līmeņa; die - des Meeres, selga, f. Hö'heit, f. pl. -en, augstība, f.; (Adel) dižums, m.; (Erhabenheit) cēlums, m. Höheitsrecht, n. virskundzības tiesības,

f. pl.; valdnieka tiesības, f. pl. Höhelied', n. (des Hohenliedes) augstā

dziesma, f. Hö'hen||kreis, m. augstuma riņķis, m. -līnie, f. augstumu līnija, f. -mäß, n. augstuma mērs, m. -messer, m. augstuma mērotājs, m. -zug, m. kalnu rinda, f.

Höheprie'ster, m. (des Hohenpriesters, dem u. den Hohenpriester; pl. die Hohenpriester) augstais priesteris, m. Hö'hepunkt, m. augstākā vieta, augstākais punkts; virsotne, f. höher, comp, von hoch, hohl, adj. caurs; - machen, izdobot; iz-grebināt; - geschliffen, konkavs, iedobts r die -e Hand, plauksta, f.; ein -er Zahn, caurs zobs; -e Gasse, gatve, f.; grava, f.; -e Augen, iedubušas acis; -e Wangen, iekrituši vaigi.

hohl'äugig, adj. dobj acis-, ar. iedubušām acīm.

Hohl'axt, f. cērtnis, m. hohl'bäckig, ädj. ar iekritušiem od. izdēdējušiem vaigiem. Höh'le, f. pl. -n, 1. ala, f.; 2. (Loch) caurums, m.; (Grube) bedre, f.; 3. (im Körper) dobums, m.; die Bauchhöhle, vēdera dobums, m.; 4. (Höhlenbau eines Tieres) ala, f.; auch: midzenis, m.

Hohl'eisen, n. greblis, m. höh'Ien, v. a. izdobt, izgrebinät. Höhlen|bär, m. alu lācis, m.; -bewoh-ner, m. alu cilvēks, m.; alinieks, m. Hohl'||geschoß, n. caura lielgabala lode. -heit, f. «-, 1. tukšums, m.; 2. fig. (Richtigkeit) niecīgums, m. -köpf, m. tukšā galva. -Spiegel, m. konkavs od. iedobts spogulis. Höhlung, "f. pl. -en, dobums, m.; (Loch)

caurums, m.; (Grube) bedre, f. Hohl'ļ|wēg, m. gravas ceļš, m.; (Engpaß) aiza, f. -ziegel, m. caurs ķieģelis, m. Hohn, n. -(e)s, izsmiekls, m. höh'nen, v. a. u. n. izsmiet, nievāt. Höhnen, n. -s, izsmiešana, f.; nievāšana, f.

höh'nisch, I. adj. nicinātājā-, nicīgsj II.

adv. nicīgi; - lächeln, pavīpsnāt, hohn'||lachen od. -lächeln, v. n. pavīpsnāt. -necken, v. a. izzobot. Hohn'rēde, f. izsmiekla runa, f. hohnsprechen, v. n. (v. sprechen) (jemm.) zoboties (par kādu); (trotzen) spītēt (kādam).

Hohn'sprecher, m. izsmējējs, m.; izzobotājs, m.

Hö'ker, m. -s, pl. (Trödler) krāmu pārdevējs, m.

Hökuspö'kus, m. māži, m. pl.; kumēdiņi, m. pl. -macher, m. māžu, kumēdiņu rādītājs, m. hold, adj. 1. (günstig) labvēlīgs, padevīgs; (jemm.) - sein, izturēties labvēlīgi (pret kādu); das Glück ist ihm laime viņam uzsmaida; 2. (anmutig) glāsains, daiļš. Hol'der, m. -s, pl. pliedeŗu koks, m. hold'sēlig, adj. daiļš. Hold'sēligkeit, f. daiļums, m. holen, I. v. a. 1. (herbeibringen) atnest; (herbeischaffen) atgādāt; hole den Arzt, atsauc ārstu; 2. (schöpfen) Luft ieelpot gaisu; Atem elpot, (aufatmen) atjemt elpu; II. v. refl. sich einen Schnupfen dabūt iesnas. Hol'land, n. -s, Holande, f.

Holländer, m. -s, pl. 1. holandietis, m.j der fliegende *, Skrejošais Holandietis.

Höl'le, f. 1. elle, f.; zur - fahren, nokāpt ellē.

Höllen||angst, f. nāvīgas izbailes, -arbeit, f. velna darbs, m. -brand, m. elles prauls, m. -brūt, f. elles dzimums, m. -pfuhl, m. elles zaņķis, m. -quäl, f. elles mokas, f.

höllisch, I. adj. elles-, ellisks; II. adv. elliski.

Holm, m. -(e)s, pl. -e, 1. pakalne, f.; 2. saliņa, f.; 3. (Querholz) krusta koks, m.

hol'pericht od. -rig, I. adj. grubuļains; II. adv. lesen, nevienādi lasīt, lauzīties kā pa celmiem.

hol'pern, v. a. kratīties; lēkāt; fig. es holpert, neiet lāgi; ķeŗas.

Holun'der, m. -s, pl. od. -baum, m. 1. (sambucus) pliedeŗi, m. pl.; pliedeŗu koks, m.; 2. (syringa) ceriņi, m. pl.

Holz, n. -es, pl. Höl'zer, 1. koks, m.; (verächtl.) koķelis, m.; abgestorbenes •», nokaltis koks; frisches zaļš koks; -fällen, līst kokus, der Baum treibt od. schießt ins koks laiž zarus; sich in . verwandeln, pārkokoties, sakoko-ties; 2. (Brennholz) malka, f.; nach -fahren, braukt malkā; - hacken, cirst malku; - spalten, skaldīt malku.

Holz'||abfall, m. skaidas, f. pl. -anwei-ser, m. 1. (auf dem Holzplatze) malkas pārdotavas uzraugs, m.; 2. (im Walde) meža ierādītājs, m. -anwei-sung, f. malkas zīme, f. -apfel, m. mežābols, m.

holz'arm, adj. meža ziņā nabags.

Holz'ārt, f. koka suga, f.

holz'ārtig, adj. kokam līdzīgs.

Holz'||asche, f. koka pelni, m. pl. -auf-sēher, m. malkas uzraugs, m. -aus-lāder, m. malkas izkrāvējs, m. -axt, m. cirvis, m.; malkas cirvis, m.

holz'bār, adj. cērtams.

Holz'bauer, m. mežmalnieks, m.; (ein Bauer, der mit Holz handelt) malkas pārdevējs zemnieks, -bedarf, m. 1. (an Nutzholz) koku vajadzība, f.; (an Brennholz) malkas vajadzība, f. -be-kleidung, f. koka apsitums, m. -bestand, m. meža sastāvs, m. -bestand-teile, pl. koka sastāvdaļas, f. pl. -bir-ne, f. meža bumbieris, f. -bock, m. 1. (Gestell) steķi, m. pl.; 2. (Käfer) dievvērsītis, m.; 3. (Schimpfwort) lempis, m. -böden, m. malkas bēniņi, m. pl. -bohrer, m. koka svārpsts, n.

tfölz'chen, n. -s, pl. 1. kociņš, m.

2. (Gehölz) mežiņš, m. Holz'diebj|, m. meža zaglis, m.; malkas zaglis, m. -stahl, m. meža zādzība, f.; malkas zādzība, f. Holz'druck, m. koka iespiedums, m. hol'zen, I. v. a. 1. aptaisīt ar koku; 2. fig. (durchprügeln) nokult; II. v. n. 1. cirst mežu, braukt mežā; 2. (Reiser binden) siet žagarus; III. v. refl. sich sisties, plūkties. Holz'ērde, f. koku zeme, f. Holzerei', f. pl. -en, fam. plūkšanās, f. höl'zern, adj. 1. koka-; 2. fig. neveikls, stīvs.

Holz'||erspärnis, f. malkas aiztaupījums, m. -essig, m. koka etiķis, m. -fällen, n. malkas ciršana, f. -fäller, m. -s, pl. », malkas cirtējs, m.; malcinieks, m. -fāser, f. koka šķiedra, f. -feuer, n. malkas uguns, f. -flöß, n. od. -flöße, f. plosts, m. -flößen, n. koku pludinā-šana, f.; plostošana, f. -flößer, m. plostnieks, m. -führe, f. malkas vezums, m. -hacker, m. 1. malkas cirtējs, m.; 2. (Blauspecht) zilā dzilna, -handel, m. 1. (mit Bauholz) koku tirdzniecība, f.; 2. (mit Brennholz) malkas tirdzniecība, f. -händler, m. 1. koku tirgotājs, m.; 2. malkas tirgotājs, m. -hauer, v. -hacker. häufen, m. malkas grēda, f.; (Scheiterhaufen) sārts, m. -huhn, n. melnā dzilna, f. hol'ļļzicht od. -zig, adj. 1. kokam līdzīgs;

kokains; 2. fig. (zähe) sīksts. Holz'|jkäfer, m. dievvērsītis, m. -klotz, m. klucis, m. -kohle, f. kokogle, f. -lāger, n. malkas noliktava, f. -laus, f. koka uts, f. -māler, m. kokgleznotājs, m. -mangel, m. 1. (an Bauholz) koku trūkums, m.; 2. (an Brennholz) malkas trūkums, m. -mann, m. (beim Kartenspiel) holcmanis, m. -markt, m. malkas tirgus, m. -platz, m. malkas pārdotava, f. -preis, m. malkas cena, f. holz'reich, adj. kokiem bagāts; mežains. Holz'|[säge, f. malkas zāģis, m. -säger, m. malkas zāģētājs, m. -sägerei, f. koku zāģētava, f. -scheit, n. pagale, f.; šķila, f. -schlag, m. 1. (Holzfällen) malkas ciršana, f.; 2. (zum Fällen bestimmtes Holz) cirsnis, m. -schläger, m. malkas cirtējs, m.; malcinieks, m. -schütten, m. ragavas, f. pl. -schnitt, m. kokgriezums, m. -Schnitzer, m. koka tēlu griezējs, m.; koktēlnieks, m. -Schnitzerei, f. koka tēlniecība, f. -schuh, m. koka tupele, f. -spalter, m. malkas skaldītājs, m. -spān, m. (koka) skaida, f. -spiegel, m. svēdras, f. pl.;

margi, m. pl. -splitter, m. skabarga, f. -stall, m. malkas šķūnis, m. -stück, n. koka gabals, m.; (vom Brennholz) pagale, f.

Hol'zung, f. pl. -en, 1. malkas ciršana, f.; 2. (Gehölz) mežs, m. Holz'ļļverbrauch, m. malkas izlietājums, m. -verkauf, m. malkas pārdošana, f. -verschlag, m". aizgalda, f. -weg, m. meža ceļš, m.; malcinieku ceļš, m.; fig. auf dem -e sein, būt uz nepareiza ceļa. -werk, n. koka darbs, m. -wurm, m. ķirmis, m. Homoopāth, m. -en, pl. -en, homeopāts, m.

Homunk'ulus, m. homunkuls, m.; cilvēciņš, m. (panīcis). Hö'nig, m. -s, medus, m.; dem. medu-

tiņš, m.; - läutern, tecināt medu. Ho'nigapfel, m. medus ābols, m. ho'nigārtig, adj. medum līdzīgs, medains. Hö'nig||bär, m. medus lācis, m. -bau, m biškopība, f.; dravniecība, f. -bauer, m. bitinieks, m.; dravnieks, m. -blūme, f. medus puķe, f. -bröt, n. medus maize, f.

Hö'nig||geschmack, m. medus garža, f. -klee, m. zirgu āboliņš, m. -kūchen, m. medus rausis, m. -mönat, m. medus mēnesis, m. -saft, m. medus sula, f. -Scheibe, f. šūna, f. -Schleuder, f. medsviede, f. -seim, m. tīrais medus, hö'nigsüß, adj. salds kā medus, medus saldumā.

Hö'nig|jtau, m. medus rasa, f. -zelle, f.

medus kanniņa, f. Honorār', n. -s, pl. -e, honorārs, m. honorieren, v. a. 1. godināt; 2. atlīdzināt.

Hop'fen, m. -s, apīņi, m. pl.; dem. apī-nīši, m. pl.; - pflücken, šķīt apīņus; fig. da ist - und Malz verloren, tur nav vairs nekā ko cerēt, -bau, m. apīņkopība, f. -bltite, f. apīņu galviņa, f. -darre, f. apīņu kaltētava, f. -ranke, f. apīņu stīga, f. -stange, f. apīņu miets, m.; apīņu maigste, f. hop'sen, v. n. fam. lēkāt. Hop'ser, m. -s, pl. 1. lēkātājs, m.; 2. deja, f.

hör'bär, adj. dzirdams, sadzirdams; sich

» machen, tapt dzirdamam, Hor'bārkeit, f. «., sadzirdamība, f. hor'chen, v. n. klausīties, noklausīties;

horch! paklausies! klau! Hor'cher, m. -s, pl. noklausītājs, m. Hor'de, f. pl. -en, pulks, m.; bars, m. hor'denweise, adv. pulkiem, bariem, hö'ren, I. v. a. u. n. 1. dzirdēt; gut skaidri dzirdēt; (jemn.) kommen

dzirdēt (kādu) nākam; schwer būt pakurlam; 2. (erfahren) dabūt zināt; haben Sie nichts Neues gehört? vai Jūs neesat dabūjuši zināt ko jaunu? ich habe gehört, daß er krank ist, man stāstīja, ka viņš saslimis; 3. (zuhören, anhören) uzklausīties, noklausīties; (auf jemn.) klausīties (kādu od. kādā); - Sie einmal! paklausaities jel! hört,

hört! klau, klau! 4. (gehorchen) klausīt, paklausīt; auf (jems.) Rat paklausīt (kāda) padomu; er hat nie wollen, viņš nekad nav gribējis klausīt; II. v. refl. sich er hört sich gern reden, viņš labprāt noklausās sevī.

Hö'ren, n. -s, dzirdēšana, f.; es verging mir » und Sehen, es biju pavisam apstulbis, ne es vairs ko dzirdēju, ne redzēju.

Hö'rensägen, n. sadzirdējums, m.; vom «-, ko sadzirdējis; das weiß er nur vom to viņš tik tā sadzirdējis. Hö'rer, m. -s, pl. <*, klausītājs, m. hö'rig, adj. padevīgs; (leibeigen) dzimts-;

die H-en, dzimtsļaudis, m. pl. Hö'rigkeit, f. padevība, f.; (Leibeigenschaft) dzimtbuve, f. Hö'rizont, m. -(e)s, horizonts, m.; apvārsnis, m. horizontāl', adj. horizontāls. Horn, n. -(e)s, pl. Horner, 1. rags, m.; mit den Hörnern stoßen, badīt; fig. (jemm.) die Hörner zeigen, rādīt (kādam) ragus; 2. (Blasinstrument) pūšamais rags, taure, f.; das ~ blasen, pūst ragu, taurēt; fig. (mit jemm.) in ein * blasen, pūst (ar kādu) vienā taurē od. vilkt (ar kādu) vienu valgu; 3. (Gebäck) radziņš, m. horn'ārtig, adj. ragam līdzīgs. Hörn'chen, n. -s, pl. radziņš, m. hör'nen, v. a. apgādāt ar ragiem; gehörnt, ragains. Hör'nerklang, m. raga od. ragu skaņas,

f. pl.; taures od. tauŗu skaņas, hör'nern, adj. raga-, horn'förmig, adj. raga veidā. Horn'haut, f. 1. (an Händen) tulznaina āda; ragāda, f.; 2. (am Auge) radzene, f.

horn'häutig, adj. repains, sarepējis. Horn'hecht, m. ķēsis, m. hor'nicht, adj. raga-, ragam līdzīgs; (gehörnt) ragains. Hornis'se, f. pl. -n, sirsenis, m. Hornist', m. -en, pl. -en, raga pūtējs, m. Horn'kraut, n. marenīca, f. Horn'vieh, n. 1. ragu lopi, m.; 2, fam. ragainis, m.; muļķis, m,

Hufeisen

Hör'orgän, n. dzirdes orgāns, m. Horoskop', n. -(e)s, pl. -e, horoskops, m.; stundu rādītājs; das - stellen, likteņa pareģojums pēc zvaigžņu zīmēm cilvēkam dzimstot, horren'de, adj. pārmērīgs. Hör'||rohr, n. klausāmais radziņš, m.

-saal, m. auditorija, f.; klausītava, f. Horst, m. -es, pl. -e, mežs, m.; (Nest)

(plēsīgu putnu) lizda, m. hor'sten, v. n. perināties, taisīt lizdu. Hort, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Schatz) manta, f.; 2. (Zufluchtsort) patvērums, m.; Gott ist mein Dievs ir mans sargs. Hör'weite, f. «, dzirdes tālums, m.; er ist außer a) viņu vairs nevar sadzirdēt; b) viņš mūs vairs nedzird. Hös'chen, n. -s, biksītes, f. pl. Hö'se, f. pl. -n, 1. bikses, f. pl.; (Kniehose) ūzas, f. pl.; er trägt schon viņš jau bikšains od. viņš jau biksēs; 2. (Wasserhose) ūdens stabs, m. Hö'senband, n. bikšu lente, hö'senlös, adj. bezbikšu-; der Hosenlose,

bezbiksis, m. Hö'senschlitz, m. bikšu ķīlis, m. Hosian'na, n. ozianna, m. (palīdzi!). Hospitāl', n. -(e)s, pl. -e, od. -tä'ler, slimnīca, f.; (Armenhaus) nabagu mā-ja, f.

Hospitant', m. -en, pl. -en, hospitants,

m.; brīvklausītājs, m. hospitie'ren, v. a. hospitēt. Host'ie, f. pl. -n, hostija, f. (dievmaize

kristīgā baznīcā). Hotel', n. -s, pl. -s, viesnīca, f. Hub, m. -es, celšana, f.; cēliens, m. hü'ben, adv. šaipus, šai pusē, šai galā. hübsch, I. adj. košs, glīts; II. adv. geht - nach Hause, ejiet mierīgi mājās; sei * artig! esi labi rātns! Huck'e, f. pl. -n, 1. (Rücken) mugura,

f.; 2. (Kiepe) nasta, f. hucken, v. n. tupēt, huck'epack, adv. fam. mugurā. Hūdelei', f. pl. -en, fam. 1. (Sudelei) noķērnāšana, f.; 2. fig. (Schererei) ķi-belēšana, f.; tirdīšana, f. hū'deln, v. a. 1. (sudeln) aptraipīt, no-ķērnāt; 2. fig. (quälen) ķibelēt, tirdīt. Hūf, m. -(e)s, pl. -e, nags, m.; dieses Pferd hat einen neuen « bekommen, šim zirgam radies jauns nags. Hūf'beschlag, m. apkalšana, f.; apkalums, m.

Hū'fe, f. », pl. -n, hufa, f. (1. lauku mērs

dažādā lielumā; 2. zemes īpašums). Hūf'eisen, n. pakavs, m.; dem. pakaviņš, m.; einem Pferde - auflegen, apkalt zirgu, -form, f. pakava ve.^ā.hufeisenförmig — Hündin

hüfeisenförmig, adj. -e Tafel, galds pakava veidā.

Hūf ǀjlattich, m. lēpas, f. pl.; lēpenes, f. pl.; tūsku lapas, f. pl. -nāgel, m. pakavu nagla, f.

Hüf||schlag, m. 1. (Hufbeschlag) naga apkalums, m.; 2. (Tritt) dimdiens, m. -schmied, m. zirgu kalējs, m.

Hüfte, f. •«, pl. -n, ciska, f.; gurns, m.; gūža, f.

hüftenlahm, adj. ciskā stīvs.

Hüft'ļļknochen, m. ciskas kauls, m. -schmerz, m. ciskas sāpes, f. pl.

Hü'gel, m. -s, pl. pakalne, f.; kalniņš, m.; (des Maulwurfes) kurmja rakumi, m. pl. -chen, n. -s, pl. pakalnīte, f.

hü'gelig, adj. pakalnains, kalnains.

Huhn, n. -(e)s, pl. Hüh'ner, vista, f.

Hühn'chen, n. -s, pl. vistiņa, f.

hüh'nerärtig, adj. vistām līdzīgs, Vistains; -e Vögel, vistaini putni.

Hüh'ner||auge, n. varžacs, f. -brāten, m. vistu cepetis, m. -brühe, f. vistu buljons, m. -brüst, f. 1. vistas krūteža, f.; 2. fam. (von Menschen) vājas krūtis, -dieb, m. vistu zaglis, m. -hābicht, m. vistu od. cāļu vanags, m. -haus, n. putnu kūts, f. -hof, m. putnu laidars, m. -hund, m. putnu suns, m. -leiter, f. lakta, f. -stall, m. vistu kūts, f. •stange, f. lakta, f. -zucht, f. vistko-pība, f.

"hui! int. 1. na! 2. nu, knaši! in einem H-, acumirklī.

Huld, f. 1. (Wohlwollen) labvēlība, f.; 2. (Anmut) daiļums, m.

hul'digen, v. n. 1. (dem Fürsten) zvērēt uzticību; sich «. lassen, sajemt uzticības zvērestu; 2. (als Verehrung) sumināt; 3. einer Ansicht parādīt cienību od. atzinību kādam uzskatam.

Hul'digung, f. pl. -en, 1. (dem Fürsten) uzticības zvērēšana, f.; uzticības zvē-rējums, m.; 2. (als Ehrfurchtsbezeugung) suminášana, f.; sumināјums, m.

Hul'digungseid, m. uzticības zvērests, m.

Hul'din, f. pl. -nen, 1. Grācija, f.; daiļuma dieviete, f.; 2. pielūdzēja, f.

hul'd ||reich od. -voll, adj. žēlīgs, labvēlīgs.

hül'fe v. helfen.

Hülfe, vergi. Hilfe.

Hül'le, f. pl. -n, 1. apsegs, m.; (bei Pflanzen) vīkala, f.; die sterbliche mirstīgās atliekas; 2. fig. (Gewand) apģērbs, m.; 3. fig. (Schleier) šķidrauts, m.; (Maske) maska, f.; vieplis, m.; die - fiel mir von den Augen, man kā zvīņas nokrita no acīm; 4- fig.

(Menge) in und Fülle, visai daudz, tiku tikām, hül'len, I. v. a. (bedecken) apsegt; (verdecken) apsegt; (einwickeln) ietīt; II. v. refl. sich in eine Decke *, ietīties segā.

Hül'se, f. pl. -n, 1. (Schote) pāksts, f.; 2. (Schlauben) sēnalas, f. pl.; 3. (Zigarettenpapier) čauliņa, f.; 4. (von Patronen) čaula, f. hül'sen, v. a. izlobīt, izšķīt. hül'senārtig, adj. pākstij līdzīgs. Hülsenfrucht, f. pākšaugs, m. humān', adj. humāns, cilvēcīgs. Humanist', m. -en, pl. -en, humānists, m. Hum'bug, m. -s, šmaukšana, f. Hum'mel, f. pl. -n, kamene, f.; fam.

eine wilde draiskule, f. Hum'mēr, m. -s, pl. -n, omārs, m.; jūras vēzis, m.

Humör', m. -(e)s, humors, m.; jautrs prāts.

Hüm'pel, m. cinis, m.; dem. cinītis, m. hum'peln, v. n. nižģēties. Hum'pen, m. -s, pl. liels kauss. Hū'mus, m. », trūdājs, m. Hund, m -(e)s, pl. -e, suns, m.; junger kucēns, m.; toller traks suns; die Hündin hat -e geworfen, kuņa

ap-bērnojusies. Hünd'chen, n. -s, pl. sunītis, m.; (ver-

ächtl.) šunelis, m. Hun'dearbeit, f. suņa darbs, m. hun'deārtig, adj. sunim līdzīgs. Hun'de||ausstellung, f. suņu izstāde, f. -biß, m. suņu kodiens, m. -kerl, m. fam. nelietis, m. -petersilie, f. suņu burkšķi, m. pl. hun'dert, num. simts; etwa - od. an die » Menschen, kāds simts cilvēku; gegen eins wetten, derēt simtu pret vienu.

Hun'dert, n. -s, pl. -e, 1. simts, m.; ein - Nägel, simts nagluf 2. (als ungefähre Zahl) pl. simtiem; -e von Menschen, simtiem cilvēku; zu -en, simtiem. « Hun'derter, m. -s, pl. simtnieks, m. hun'dert||fach, I. adj. simtkārtīgs, simt-kārtējs; um das H-e vermehren, simtkārt pavairot; II. adv. simtkārt; * zurückgeben, atdot simtkārtīgi, -jährig, adj. simtgadu-; eine -e Eiche, simtgadējs ozols, hundertste, (der, die, das), adj. simtais (simtā).

Hun'dertstel, n. -s, pl. «., simtdaļa, f. Hun'de||wetter, n. nejauks laiks. -Wirtschaft, f. nelāga saimniecība. Hün'din, f. «, pl, -nen, kuņa, f.284

hündisch — Hyäne

hün'disch, adj. 1. suņa-, sunisks; 2. fig. (kriechend) ložņas-; 3. fig. (schamlos) bezkaunīgs. Hunds'fott, m. -(e)s, pl. -fötter, fam. bezgodis, m.; nelietis, m. Hunds'IItäge, m. pl. suņu dienas, f. pl.; vasaras brīvdienas, f. pl. -wüt, f. suņu trakums, m. Hü'ne, m. -n, pl. -n, milzis, m.; (auch:

Held) varonis, m. hü'nenhaft, adj. milzīgs. Hung'er, m. -s, 1. izsalkums, m.; großen • haben, būt vareni izsalkušam; ich habe man gribas ēst; den - stillen, apmierināt ēstgribu; 2. (heftiges Verlangen) alkatība, f.; 3. (Not) bads, m. Hung'er||blüme, f. dzeguzes zāle, f. -ge-stalt, f. bada kāsis, m. jähr, n. bada gads, m. -kür, f. badošanās, f. Hung'erleider, m. -s, pl. bada cietējs,

m.; (verächtl.) bada kāsis, m. hung'ern, I. v. n. būt izsalkušam; (nicht essen) neēst; (aus Armut) ciest badu; » lassen, nedot ēst; mērdēt; zur Strafe sollst du heute par sodu tu šodien nedabūsi ēst; II. v. imp. es hungert mich od. mich hungert, man gribas ēst; III. v. refl. sich zu Tode nomērdēties badā. Hung'ersnöt, f. bads, m.; bada laiks, m. Hung'erļļtod, m. bada nāve, f. -tūch, n. am -e nagen, mirt badā; kārt zobus vadzī, -turm, m. bada tornis, m. hung'rig, adj. izsalcis; - sein, būt izsalkušam; gribēt ēst. hunzen, v. a. bārt, sunīt. Hupf', m. -(e)s, pl. -e, lēciens, m. hüp'fen, v. n. lēkāt; das Herz hüpft vor

Freude, sirds pukst aiz prieka. Hüp'fen, n. -s, lēkāšana, f. Hüp'fer, m. -s, pl. «, 1. lēkātājs, m.;

2. (Heuschrecke) sienāzis, m. Hür'de, f. pl. -n, 1. (Geflecht) režģis, m.; 2. (geflochtene Umzäunung) aizžogojums, m.; 3. (für Viehherden) lauku laidars, m. Hū're, f. «, pl. -n, mauka, f. hū'ren, v. n. maukoties. Hü'ren||haus, n. maucnīca, f.; mauku od. māsiņu nams, m. -jäger, m. maukuris, m. -kind, n. maukas bērns, m. Hū'rer, m. -s, pl. maukotājs, m.; maukuris, m.; mauku pakaļa, m. Hūrerei', f. pl. -en, maukošanās, f.;

maucība, f. hur'ra! int. urā! hur'tig, adj. ātrs, žigls. Hur'tigkeit, f. ātrums, m.; žiglums, m. huschI int. ātri!

husch'en, v. n. fam. klusi un ātri aizsteigties, aizšmaukties.

hü'steln, v. n. kāšļāt; das H-, kāšļāša-na, f.

Hū'sten, m. -s, kāsus, m.; klepus, m.; ich habe man kāsus.

hū'sten, v. n. kāsēt, klepot; Blut spļaut asinis.

Hū'sten |anfall, m. klepus lēkme, f. -mittel, n. līdzeklis pret klepu.

Hūt, m. -es, pl. Hüte, 1. cepure, f.; (hoher Filzhut) gardibene, f.; (breit-rändiger, weicher) platmale, f.; (Strohhut) salmenīca, f.; er hat den - auf, viņam cepure galvā; den ~ abnehmen od. ziehen, nojemt (kāda priekšā) cepuri no galvas; fig. parādīt (kadam) godbijību; 2. (cukura) galva, f.; 3. (bei der Destillierblase) vāks, m.

HGt, f. », sargāšana, f.; glabāšana, f.; (Aufsicht) uzraudzība, f.; (Schutz) aizsardzība, f.

Hüt'chen, n. -s, pl. cepurīte, f.

hü'ten, I. v. a. 1. (bewahren) sargāt, glabāt; (vor etw.) aizsargāt (no kā);

2. (nicht verlassen) das Zimmer, das Bett palikt istabā, gultā; er muß das Zimmer viņam jāpaliek istabā;

3. (auf die Weide führen) ganīt (lopus); II. v. refl. sich sargāties; ich werde mich wohl es zu tun, to nu gan es nedarīšu; sich (vor etw.) izsargāties.

Hü'ter, m. -s, pl. «, sargs, m.; sargātājs, m.; glabātājs, m.; (Viehhüter) gans, m.; dem. ganiņš, m. -in, f. pl. -nen, sardze, f.; sargātāja, f.; glabātāja, f.; (Viehhüterin) ganu meita, f.

Hüt'||fabrik, f. cepuru fabrika, f.; cepur-nīca, f. -macher, m. cepurnieks, m.

Höt'macherin, f. pl. -nen, cepurniece, f.

Hut'sche, f. pl. -n, ķeblītis, m ; kaju soliņš, m.

Hütt'chen, n. -s, pl. būdiņa, f.

Hüt'te, f. pl. -n, 1. būda, f.; (für Soldaten) baraka, f.; elende grausts, m.; sich -n bauen, apmesties; (bibl.)1 hier laßt uns -n bauen! šeit celsim būdas! 2. (Eisenhammer) dzelzs ceplis, m.; (Hüttenwerk) metalla fabrika, f.; (Gießerei) lietuve, f.

Hüt'tenl|arbeit, f. cepļa od. lietuves darbs, m. -besitzer, m. lietuves īpašnieks, m.

Hütt'ner, m. -s, pl. būdnieks, m.

Hü'tung, f. pl. -en, ganība, f.; ganīk-Iis, m.

Hyä'ne, f. pl. -n, hiēna, f.

Hyazinth', m. -s, pl. -e, hiacints, m. (dārgakmens).

Hyazin'the, f. pl. -n, hiacinte, f. (puķe).

Hydrät', n. -es, pl. -e, hidrāts, m. (ūdens ķīmisks savienojums ar skābēm).

Hydrau'lik, f. hidraulika, f. (mācība par ūdensspēku).

Hydropathie', f. hidropatija, f.; ūdens ārstniecība, f.

Hygiē'ne, f. higiēna, f.; veselības zinātne, f.

HygTomē'terf m. higrometrs, m.; drēgnuma mērotājs, m.

Hy'men, n. -s, pl. jaunavas plēvīte, f.

Hym'ne, f. pl. -n, himna, f.; slavas dziesma, f.

Hyper'bel, f. pl. -n, hiperbola, f.

1. (Übertreibung) pārspīlējums, m.;

2. (Kegelschnitt) köna šķērsgriezums, m.

Hypnö'se, f. hipnoze, f.

Hypochon'der, m. -s, pl. hipochondrs, m.; grūtsirdis, m.

Hypo'thek, f, hipotēka, f.

Hypothē'se, f. pl. -n, hipotēzē, f.

Hysterie', f. pl. -(e)n, histērija, f.

I '

iam'bisch, adj. jambu-, jambisks.

Iam'bus, m. pl. -ben, jambs, m.

I'bis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, ibis, m.; ģen. ibja.

ich, prn. es, (ģen. manis, dat. man, acc. mani, pl. mēs); hier bin še es esmu; mein Ich, mans es; mein zweites Ich, mans otrs es.

ideāl', I. adj. ideāls (priekšzīmīgs, pilnīgs); II. adv. ideāli, ideālā kārtā.

Ideāl', n. -(e)s, pl. -e, ideāls, m.; priekšzīme, f.; paraugs, m.

idealisie'ren, v. a. ideālizēt.

Idealis'mus, m. ideālisms, m.

Idee', f. «., pl. -n, ideja, pamata doma, f.

ideell', adj. tikai idejā pastāvošs, iedomāts.

idē'enjļlos, adj. bezideju-, tukšs, -reich, adj. idejām bagāts.

identifizieren, v. a. identificēt (atzīt par līdzīgu).

Identität', f. identitāte, f. (pilnīga saskaņa).

Ideolog', m. -en, pl. -en, ideologs, m.

Idiöt', m. -en, pl. -en, idiots, m.; vājprātīgs cilvēks.

Idiotis'mus, m. idiotisms, m.; 1. iedzimta vājprātība, f.; 2. zināmas valodas savādība, f.; izloksnes vārds, m.

Idol', n. -(e)s, pl. -e, eidöls, m.; dieveklis, m.

Idyll', n. -(e)s, pl. -e od. -e, f. pl. -n,

idille, f.

I'gel, m. -s, pl. ezis, m.; dem. ezītis, m.

I'gelfisch, m. eža zivs, f.

Ignorant', m. -en, pl. -en, ignorants, m.;

nezinātājs, m.; nepraša, m. ignorie'ren, v. a. 1. (nicht wissen) nezināt, neprast; 2. ignorēt od. neievērot (kādu), ihm, prn. viņam, ihn, prn. viņu.

ih'nen, prn. 1. (männl.) viņiem; 2.

(weibl.) viņām. Ih'nen, prn. Jums.

ihr, I. prn. 1. jūs; 2. viņai; II. adj. poss. 1. viņas-; 2. viņu-; 3. savs, fem. sava; sie verlor -en Bruder, viņa zaudēja (savu) brāli. Ihr, adj. poss. Jūsu.

ihrerseits, adv. 1. (von ihr od. ihnen her) no viņas od. viņu puses; 2. (in ihrem Auftrage) viņas od. viņu uzdevumā; 3. (ebenfalls) tāpat. Ih'rerseits, adv. 1. (von Ihnen her) no Jūsu puses; 2. (in Ihrem Auftrage) Jūsu uzdevumā; 3. (ebenfalls) tāpat, ihresgleichen, viņai od. viņiem od. viņām līdzīgs. Ih'rige (der, die, das), prn. poss. jūsu-, jūsējs; die -n, jūsu piederīgie; ich bin ganz der jums pilnā padevībā; tun Sie das «, darait savu pienākumu; darait, cik varat, il'legāl, I. adj. illegāls, nelikumīgs; II. adv. illegāli, nelikumīgā ceļā, pret likumu.

il'Iegitīm, adj. illeģitīms, nelikumīgs, neīsts; -es Kind, ārlaulībā piedzimis bērns.

illuminie'ren, v. a. iluminēt (svinīgi apgaismot). Illusion', f. pl. -en, ilūzija, f. Illustration', f. pl. -en, ilustrācija, f. ļ illustrie'ren, v. a. ilustrēt. Il'tis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, sesks, m. -feil,

n. seskāda, f. im (= in dem) v. in. imaginär' |-ji-J, adj. iedomājams, šķietams.

Im'biß, m. uzkožamais; zum uzkodām; einen kleinen » nehmen, drusku uzkost.

Imitation', f. pl. -en, imitācija, f.; pakaļdarinājums, m.; atdarinājums, m. Im'ker, m. -s, pl. biškopis, m. Immatrikulation', f. «., pl. -en, immatri-kulācija, f. (ierakstīšana matrikulā, piem., studentus uzjemot).

Hyazinth', m. -s, pl. -e, hiacints, m. (dārgakmens).

Hyazin'the, f. pl. -n, hiacinte, f. (puķe).

Hydrät', n. -es, pl. -e, hidrāts, m. (ūdens ķīmisks savienojums ar skābēm).

Hydrau'lik, f. hidraulika, f. (mācība par ūdensspēku).

Hydropathie', f. hidropatija, f.; ūdens ārstniecība, f.

Hygiē'ne, f. higiēna, f.; veselības zinātne, f.

HygTomē'terf m. higrometrs, m.; drēgnuma mērotājs, m.

Hy'men, n. -s, pl. jaunavas plēvīte, f.

Hym'ne, f. pl. -n, himna, f.; slavas dziesma, f.

Hyper'bel, f. pl. -n, hiperbola, f.

1. (Übertreibung) pārspīlējums, m.;

2. (Kegelschnitt) köna šķērsgriezums, m.

Hypnö'se, f. hipnoze, f.

Hypochon'der, m. -s, pl. hipochondrs, m.; grūtsirdis, m.

Hypo'thek, f, hipotēka, f.

Hypothē'se, f. pl. -n, hipotēzē, f.

Hysterie', f. pl. -(e)n, histērija, f.

I '

iam'bisch, adj. jambu-, jambisks.

Iam'bus, m. pl. -ben, jambs, m.

I'bis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, ibis, m.; ģen. ibja.

ich, prn. es, (ģen. manis, dat. man, acc. mani, pl. mēs); hier bin še es esmu; mein Ich, mans es; mein zweites Ich, mans otrs es.

ideāl', I. adj. ideāls (priekšzīmīgs, pilnīgs); II. adv. ideāli, ideālā kārtā.

Ideāl', n. -(e)s, pl. -e, ideāls, m.; priekšzīme, f.; paraugs, m.

idealisie'ren, v. a. ideālizēt.

Idealis'mus, m. ideālisms, m.

Idee', f. «., pl. -n, ideja, pamata doma, f.

ideell', adj. tikai idejā pastāvošs, iedomāts.

idē'enjļlos, adj. bezideju-, tukšs, -reich, adj. idejām bagāts.

identifizieren, v. a. identificēt (atzīt par līdzīgu).

Identität', f. identitāte, f. (pilnīga saskaņa).

Ideolog', m. -en, pl. -en, ideologs, m.

Idiöt', m. -en, pl. -en, idiots, m.; vājprātīgs cilvēks.

Idiotis'mus, m. idiotisms, m.; 1. iedzimta vājprātība, f.; 2. zināmas valodas savādība, f.; izloksnes vārds, m.

Idol', n. -(e)s, pl. -e, eidöls, m.; dieveklis, m.

Idyll', n. -(e)s, pl. -e od. -e, f. pl. -n,

idille, f.

I'gel, m. -s, pl. ezis, m.; dem. ezītis, m.

I'gelfisch, m. eža zivs, f.

Ignorant', m. -en, pl. -en, ignorants, m.;

nezinātājs, m.; nepraša, m. ignorie'ren, v. a. 1. (nicht wissen) nezināt, neprast; 2. ignorēt od. neievērot (kādu), ihm, prn. viņam, ihn, prn. viņu.

ih'nen, prn. 1. (männl.) viņiem; 2.

(weibl.) viņām. Ih'nen, prn. Jums.

ihr, I. prn. 1. jūs; 2. viņai; II. adj. poss. 1. viņas-; 2. viņu-; 3. savs, fem. sava; sie verlor -en Bruder, viņa zaudēja (savu) brāli. Ihr, adj. poss. Jūsu.

ihrerseits, adv. 1. (von ihr od. ihnen her) no viņas od. viņu puses; 2. (in ihrem Auftrage) viņas od. viņu uzdevumā; 3. (ebenfalls) tāpat. Ih'rerseits, adv. 1. (von Ihnen her) no Jūsu puses; 2. (in Ihrem Auftrage) Jūsu uzdevumā; 3. (ebenfalls) tāpat, ihresgleichen, viņai od. viņiem od. viņām līdzīgs. Ih'rige (der, die, das), prn. poss. jūsu-, jūsējs; die -n, jūsu piederīgie; ich bin ganz der jums pilnā padevībā; tun Sie das «, darait savu pienākumu; darait, cik varat, il'legāl, I. adj. illegāls, nelikumīgs; II. adv. illegāli, nelikumīgā ceļā, pret likumu.

il'Iegitīm, adj. illeģitīms, nelikumīgs, neīsts; -es Kind, ārlaulībā piedzimis bērns.

illuminie'ren, v. a. iluminēt (svinīgi apgaismot). Illusion', f. pl. -en, ilūzija, f. Illustration', f. pl. -en, ilustrācija, f. ļ illustrie'ren, v. a. ilustrēt. Il'tis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, sesks, m. -feil,

n. seskāda, f. im (= in dem) v. in. imaginär' |-ji-J, adj. iedomājams, šķietams.

Im'biß, m. uzkožamais; zum uzkodām; einen kleinen » nehmen, drusku uzkost.

Imitation', f. pl. -en, imitācija, f.; pakaļdarinājums, m.; atdarinājums, m. Im'ker, m. -s, pl. biškopis, m. Immatrikulation', f. «., pl. -en, immatri-kulācija, f. (ierakstīšana matrikulā, piem., studentus uzjemot).286

Im'me, f. «, pl. -n, bite, f.; dem. bitīte, f.

immens', adj. neizmērojams, im'mer, adv. vienmēr, arvien; wieder, allaž; er ist noch - krank, viņš vēl vienmēr slims, -dār od. -fort, adv. vienmēr, pastāvīgi. Im'mergriin, n. -s, -e, ziemcieši, m. pl. im'mer||hin od. immer'hin', adv. (dennoch) tomēr; (sei es so) lai būtu. -während, I. adj. vienmērīgs, pastāvīgs, nemitīgs; II. adv. vienmēr, pastāvīgi, bez mitēšanās, -zū od. immerzu, adv. vienmēr, joprojām. Immobilien, pl. immobilijas, pl.; nekustamā manta, f. Immoralität', f. «, netikumība, f. Immortelle, f. pl. -n, zelmenes, f. pl. Immunität', f. pl. -en, immūnitāte, f.

(1. nodokļu brīvība; 2. nepielīpamība). Im'peratīv, m. -s, pl. -e, imperātīvs, m.;

pavēles izteiksme, f. Imperā'tor, m. -s, pl. -tören, imperātors, m.

Im'perfekt(um), n. imperfekts, m.; nepabeigtā pagātne. Imperialis'mus, m. imperiālisms, m. (valsts kārtība, kuŗā valda nevis likums, bet valdnieka iegriba), impertinent', adj. bezkaunīgs, nepieklājīgs.

im'pfen, v. a. potēt. Im'pfer, m. -s, pl. potētājs, m. Impf'||gesetz, n. potēšanas likums, m. -ling, m. -s, pl. -e, potēknis, m. -liste, f. potēkņu saraksts, m. -nādel, f. potējamā adata, -narbe, f. potes rēta, f. Im'pfung, f. pl. -en, potēšana, f.; potējums, m.

Impfzwang, m. piespiestā potēšana.

implī'zite, adv. ieskaitot.

imponie'ren, v. n. (jemm.) imponēt,

darīt lielu iespaidu. Import', m. -(e)s, pl. -e od. -en, ievedums, m.; imports, m. -artikel, m. ieveduma prece, f. pl. importieren, v. a. u. n. ievest, importēt, imposant', adj. impozants, stalts, im'potent, adj. impotents, nespējīgs (apaugļojot).

Impresa'rio, m. -s, pl. -s, od. -rii, impresārijs, m. (uzjēmējs). Impression', f. <*, pl. -en, iespaids, m. improvisieren [-wi-], v. a. u. n. improvizēt (bez iepriekšējas sagatavošanās runāt, dejot etc.). Impuls', m. -(s)es, pl. -(s)e, impulss, m.;

ierosinājums (uz ko), imstan'de sein, varēt būt spējīgam, in, prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ)

(nur in seltenen Fällen durch iekš,, meist durch den Lokativ zu geben)* » die Tasche stecken, iebāzt kabatā t im Garten, dārzā; « dem Garten umhergehen, staigāt pa dārzu; - Berlin,. Berlīnē; im Alter von 30 Jahren, trīsdesmit gadu vecumā; meiner Gegenwart, man klāt esot od. manā klāt-būtē; ~ die Hände der Feinde geraten, krist ienaidnieka rokās. Inanspruchnahme, f. nodarbināšana,,

f.; aizjemšana, f. In'begriff, m. (Kern) kodols, m.; kopība,

f.; (Inhalt) saturs, m. inbegriffen, adv. ieskaitot līdzi. Inbetrachfnahme, f. ievērošana, f. In'brunst, f. dedzība, f.; sirsnība, f. in'brünstig, I. adj. sirsnīgs; II. adv. sirsnīgi, no visas sirds, indēm', I. conj. 1. (da) tādēļ ka; 2. (während) kamēr; 3. (während, durch Gerund. Partiz.) - er so handelte..., tā rīkojoties, viņš ...; * ich über die Brücke ging, kam er mir entgegen, man pār tiltu ejot, viņš nāca man pretim; II. adv. šai brīdī, indes' od. indes'sen, I. adv. pa tam; II. conj. 1. (während) kamēr; 2. (dennoch) tomēr; tačču. In'dex, m. -(es), pl. -e (Inhaltsverzeichnis) satura rādītājs, m. Indiā'ner, m. -s, pl. indiānietis, m. -in,

f. «, pl. -nen, indiāniete, f. In'dien, n. -s, Indija, f. In'dier, m. -s, pl. -«, indietis, m. -in, f. »,,

pl. -nen, indiete, f. in'different, adj. indiferents, vienaldzīgs. In'dikatīv, m. -s, pl. -e, indikātīvs, m.;;

īstenības izteiksme, f. in'direkt, I. adj. indirekts, aplinkus-, netiešs; -e Steuern, netieši nodokļi-; II. adv. indirekti, aplinkus, in'disch, adj. indiešu-, Indijas- ; der I-e

Ozean, Indijas okeāns, m. in'diskrēt, adj. indiskrēts (valodā), pļāpīgs, uzbāzīgs. Individualis'mus [-wi-], m. individuālisms, m.

Individualität [-wi-], f. pl. -en, indivi-

duālitāte, f.; īpatība, f. individuell' [-wi-], adj. individuāls, īpats. Indivī'duum [-wi-], n. -s, pl. -duen, indi-

vids, m.; nedalāmais īpatnis, m. indolent', adj. indolents, vienaldzīgs, stulbs.

Induktion', f. -», pl. -en, indukcija, f.; 1. pētīšanas metode, kas no atsevišķā gadījuma vai novērojuma spriež par vispārīgām parādībām; 2. elektriskāsinduktiv — Innigkeit

287~

strāvas sacelšana ar citu strāvu, kas plūst tās tuvumā, induktiv', adj. induktīvs (kas attiecina vai secina no atsevišķā uz vispārīgo). Industrie', f. pl. -(e)n, industrija, f.;

rūpniecība, f. industriell', adj. rūpniecības-, rūpniecisks.

ineinan'der, adv. viens otrā; es läuft alles . (vor den Augen), viss sajūk raibu raibā virpulī, -greifen, v. n. (v. greifen) 1. (von Rädern) ķerties vienam otrā; 2. fig. stāvēt sakarā, in'fām, I. adj. negodīgs; II. adv. negodīgi,

neģēlīgā veidā. Infanterie', f. », pl. -(e)n, infanterija, f.

(kaŗaspēka kājnieku daļa). Infektion', f. pl. -en, infekcija, f.; pielipšana, f.

Inferiorität', f. inferioritāte, f.; zemāka nozīme, mazvērtīgums, m. Infiltration', f. pl. -en, infiltrācija, f.;

šķidrumu iesūkšanās, f. In'finitīv, m. -(e)s, pl. -e, infinitīvs, m.;

nenoteicamā izteiksme, infizie'ren, v. a. inficēt, pielipināt. Inflation', f. inflācija, f.; piepampums. Influen'za, f. •>, influenca, f. infol'ge, prp. (mit dem Genetiv) dēļ. infolgedes'sen, adv. tādēļ. Information', f. pl. -en, informācija, f. Ingenieur', [-jeniör], m. -s, pl. -e, inženieris, m.

inglei'chen, adv. tāpat, tādā pašā veidā.

(od. mērā). In'grimm, m. (slepens) niknums, m.; piktums, m. in'grimmig, adj. nikns, pikts. Ing'wer, m. -s, ingvers, m. (virču augs). In'hāber, m. -s, pl. turētājs, m.; (Eigentümer) īpašnieks, m.; ~ der Macht, varas valdītājs, m.; - eines Amtes, amata izpildītājs, m.; - eines Wechsels, vekseļa uzrādītājs, m. Inhalation', f. pl. -en, inhalācija, f.

(ieelpošana). In'halt, m. -(e)s, 1. saturs, m.; 2. (räumlicher I.) apjoms, m. in'haltļļleer od. -lös, adj. tukšs, bez satura. -reich, od. -schwör, adj. bagātīgs, kupls; (wichtig) svarīgs. In'haltsangābe, f. satura rādītājs, m. Initiati've [-we], f. iniciātīva, f.; ierosinājums, m. Injektion', f. pl. -en, injekcija, f.; iešļircināšana, f. injizie'ren, v. a. injicēt, iešļircināt. Inkas'sö, n. -(s), pl. -kassi, iekasēšana

skaidrā naudā, in'kluslve [-we], adv. ieskaitot.

inkog'nito, adv. inkognito, nepazīts, ar

svešu vārdu. Inkraft'trēten, n. spēkā nākšana, f. inkrustie'ren, v. a. inkrustēt (pārklāt ar garozu).

Inkubatiöns'zeit, f. pl. -en, inkubācijas laiks, m. (laiks no slimības pielipšanas: līdz pirmo slimības zīmju parādībai), inkurā'bel, adj, nedziedināms. In'land, n. iekšzeme, f.; im -e, iekšzemē. In'länder, m. -s, pl. iekšzemnieks, m.

-in, f. «., pl. -nen, iekšzemniece, f. inländisch, adj. iekšzemes-, inliegend, adj. ielikts, pielikts, pievie--nots.

inmit'ten, prp. (mit d. Gen.) vidū, starp, in'ne, adv. iekšā; mitten pašā vidū. -behalten, v. n. (v. behalten) ieturēt, aizturēt, -hāben, v. a. (v. haben) 1. ich, habe diese Wohnung schon fünf Jahre inne, man šis dzīvoklis pieder jau pie-~ cus gadus; 2. fig. zināt, pārzināt, -hal-. ten, I. v. a. (v. halten) ievērot;. H. v. n. apstāties, pārtraukt; mit der Arbeit beigt strādāt. In'nehalļjten, n. apstāšanās, f. -tung, f.

ievērošana, f. in'nen, adv. iekšā; von «. heraus, no

iekšas ārā. In'nen I |böschung, f. iekšējais slīpums: -seite, f. iekšpuse, f. -weit, f. iekšējā pasaule.

in'ner, adj. iekšējs; -e Krankheit, iekšķīga slimība; die -en Teile, iekšējās daļas; -ste Uberzeugung, pilnīga pār-, liecība; die -sten Gedanken, sirds domas; im -sten Herzen, sirds dziļumos. In'nere, n. -n, iekšiene, f.; im -n, iekšā, vidū; in meinem -n, manā iekšienē; im -n Asiens, Āzijas vidū. in'nerhalb, I. adv. iekšpus, iekšpusē; II. prp. (mit dem Genetiv) » der Stadt, pilsētā; - dreier Tage, triju dienu laikā; ~ eines Jahres, gada laikā, -lieh, I. adj. iekšējs, iekšķīgs; II. adv. iekšķīgi; savā sirdī; sich ~ freuen, priecāties savā sirdī.. in'newērden, v. a. (v. werden) pamanīt,

ieraudzīt; (einsehen) atzīt, in'nig, I. adj. 1. (vertraut) tuvs; (herzlich) sirsnīgs; -e Freundschaft, tuva draudzība; 2. (tief empfunden) dziļi sajusts; die -ste Freude, lielākais prieks,- II. sirsnīgi, no sirds; «. überzeugt, dziļi pārliecināts; sich freuen, no visas sirds priecāties. In'nigkeit, f. (Herzlichkeit) sirsnība, f.; sirsnīgums, m.; (Zärtlichkeit) liegums, m.288

in'niglich, I. adj. sirsnīgs; II. adv. sirsnīgi, no sirds. In'nung, f. pl. -en, amatnieku sabiedrība, f.; aroda biedrība, cunfte, f. Inqui||sition', f. pl. -en, inkvizīcija, f.;

1. tiesas izmeklēšana ar spīdzināšanu;

2. ķeceŗu dedzināšana, f. -sī'tor, m. -s, pl. -tören, inkvizītors, m.; inkvizīcijas tiesnesis, tirdītājs.

ins (für: in das) v. in. In'sasse, m. -n, pl. -n, 1. (vietējs) iedzīvotājs, m.; šejienietis, m.; 2. - eines Wagens, pasažieris, m. insbesondere, adv. īpaši, sevišķi; (vorzugsweise) visvairāk. In'schrift, f. uzraksts, m.; ieraksts, m. Insekt', n. -(e)s, pl. -en, kukainis, m. Insek'ten||fresser, m. kukaiņu ēdējs, m. -kenner, m. entomologs, m.; kukaiņu zinātājs, m. -Sammlung, f. kukaiņu krājums, m. In'sel, f. pl. -n, sala, f.; auf einer salā. -bewohner, m. salinieks, m. -be-wohnerin, f. saliniece, f. in'selreich, adj. salām bagāts. Inserāt', n. -(e)s, pl. -e, sludinājums, m. ins |j geheim', adv. slepeni, slepenībā, -gemein, adv. vispārīgi; (gewöhnlich) parasti. -gesamt', adv. visi, viss kopā. Insig'nien, pl. insignijas, f. pl.; goda

amata zīmes, insofern', conj. (in der Hinsicht) tai ziņā; (wenn) ja.

Inspektor, m. -s, pl. -tö'ren, inspektors,

m.; uzraugs, m. Inspiration', f. pl. -en, inspirācija, f.;

iedvesme, f. inspirie'ren, v. a. inspirēt, iedvēst. Instandhaltung, f. uzturēšana kārtībā, f. in'ständig, I. adj. gaužs, sirsnīgs; -e Bitten, gauža lūgšanās; II. adv. gauži, no sirds; auf das -ste bitten, gauži od. lūgšus lūgties. Inständigkeit, f. sirsnība, f.; sirsnī-gums, m.

instand'setzen, v. a. savest kārtībā. Instandsetzung, f. savešana kārtībā. Instanz', f. pl. -en, instance, f.; tiesas iestāde.

Instinkt', m. -(e)s, pl. -e, instinkts, m.;

neapzinīga dziņa, f. instinktiv' od. instinktmäßig, adj. instinktīvs.

Institūt', n. -(e)s, pl. -e, institūts, m.; iestāde, sevišķi audzināšanas iestāde, f.

instruie'ren, v. a. instruēt, ieradīt, pamācīt.

Instruktion', f. •», pl. -en, instrukcija, f.; pamācība, f.

Instrument', n. -(e)s, pl. -e, instruments,

m.; rīks, m. instrumentie'ren, v. a. instrumentēt (pārlikt kompoziciju orķestŗa instrumentiem).

Insurgent', m. -en, pl. -en, insurgents,

m.; dumpinieks, m. inszenie'ren, v. a. inscenēt, skatuvei ierīkot; fig. sarīkot. Intellekt', m. -(e)s, intelekts, m. intellektuell', adj. intelektuāls, intelligent', adj. inteliģents. Intelligenz', f. inteliģence, f. Intendant', m. -en, pl. -en, intendants,

m.; pārvaldnieks, m. Intensität', f. intensitāte, f.; iekšējais spēks.

intensiv', adj. intensīvs, iekšķīgi spējīgs, interessant', adj. interesants, pievilcīgs. Interes'se, n. -(s), pl. -n, interese, f. interessieren, v. a. interesēt, modināt interesi.

Interim, n. -s, pl. -s, interims, m. (1.

starplaiks; 2. pagaidu stāvoklis). Interjektion', f. pl. -en, interjekcija, f.;

sajutuma skaņa, f. Intermez'zo, n. -s, pl. -s, intermeco, m.;

starpspēle, f. intern', adj. interns, iekšējs. Internāt', n. -(e)s, pl. -e, internāts, m.;

audzināšanas iestāde, international', adj. internacionāls, starptautisks.

Interpellation', f. pl. -en, interpellā-

cija, f.; pieprasījums, m. Interprēt', m. -en, pl. -en, interprets, iz-

tulkotājs, m. Interpretation', f. pl. -en, interpretācija, f.; iztulkošana, f. Interreg'num, n. -(s), pl. -na od. -nen,

starpvaldība, f. Interview' [-wjū], n. -(s), pl. -s, saruna, f.

Intervie'wer [-wjüer], m. -s, pl. izvai-

cātājs, m. intīm', adj. intims, tuvs. Intimität', f. -en, intimitāte, f. Intrigant', m. -en, pl. -en, intrigants, m. (viltnieks), -in, f. pl. -nen, intrigante, f.

Intrī'ge, f. pl. -n, intriga, f. (viltība). Intuition', f. intuicija, f.; iekšējā nojauta, f.

Invalī'de [-wa-], m. -n, pl. -n, invalids,

m.; nespējnieks, m. Invenļļtār' [-wän-], n. -s od. -tārium, n. -s, pl. -tārien, inventārs, m.; ein * aufnehmen, uzrakstīt inventāru, in'wendig, I. adj. iekšējs, iekšpuses-; II. adv. iekšā.inwiefern — jäh

inwiefern', adv. kādā mērā; kā tad tā?

inwieweit', adv. cik tālu?

In'wohner, m. -s, pl. iedzīvotājs, m.

-in, f. pl. -nen, iedzīvotāja, f. Inzest', m. -es, pl. -e, asinsgrēks, m.; nešķīstība tuvu radu starpā. In'zucht, f. savstarpēja apvainošana, f. inzwischen, adv. pa to laiku, ir'den, adj. mālu-; -es Geschirr, mālu trauks, m.

ir'disch, adj. zemes-; (weltlich) pasaules-; pasaulīgs, laicīgs; die -en Güter, pasaules mantas; das I-e, laicīgas lietas; fig. die I-en, mirstīgie, ir'gend, adv. » ein Buch, kāda grāmata;

kaut kāda grāmata, ir'gend ||wie, adv. kaut kā, kā nebūt, kā neka. -wo, adv. kaut kur. -wohēr, adv. no kaut kurienes, -wohin, adv. uz kaut kurieni.

I'ris, f. 1. (Regenbogenhaut des Auges) varavīksne, f.; 2. (Göttin) Irida, f.; 3. īriss (puķe). Ironie', f. pl. -(e)n, irönija, f. (smalka

zobošanas), ir're, I. adj. 1. (verirrt) noklīdis, nomaldījies no ceļa; 2. fig. (im Irrtum) -sein, maldīties; 3. fig. (geistig gestört) prātā jucis; er ist - im Kopfe, viņam prāts izgājis no sliedēm; II. adv. -fahren, noklīst od. nomaldīties no ceļa;

- führen, maldināt; fig. samulsināt;

- gehen, noklīst, nomaldīties; fig. muldēt, murgot.

Ir 're, f. maldīšanas, f.; in die » führen, maldināt, samulsināt; in der od. die gehen, maldīties, ir'ren, v. a. (besser: irre machen) samulsināt; er läßt sich durch nichts •», viņš neļaujas ne ar ko samulsināties. Ir'ren, n. -s, maldīšanās, f.; prv. ist menschlich, ikviens cilvēks var maldīties.

Ir'renII anstalt, f. ārprātīgo nams, m. Ir're||rēden, n. murgošana, f.; muldēšana,

f. -sein, n. maldīšanās, f. Irr'||fahrer, m. -s, pl. maldonis, m. -fahrt, f. maldu ceļš, m. -gang, m. neceļš, m. -garten, m. labirints, m. -glaube, m. maldu ticība, f. irr'gläubig, adj. maldticīgs, no īstās ticības noklīdis, ir'rig, adj. maldīgs, aplams. Irr'II licht, n. malduguns, f. -sinn, m. ārprāts, m. irr'sinnig, adj. ārprātīgs. Irr'tūm, m. -s, pl. -tümer, maldi, f.; (Versehen) vilšanās, f.; misēšanās, f. irrtümlich, I. adj. maldīgs, aplams; II. adv. aplami, nepareizi.

Ir'rung, f. pl. -en, maldīšanās, f.; misēšanās, f.; klupšana, f.

Irr'wahn, m. maldība, f.; (Vorurteil) aizspriedums, m.; (Aberglaube) māņticība, f. -weg, m. neceļš, m. -wisch, m. malduguns, f.; spīgana, f.

I'segrim, m. -s, pl. -e, 1. (Wolf) vilks, m.; 2. fig. īgonis, m.

isolie'ren, v. a. izolēt, savrup atdalīt; isoliert leben, .dzīvot par sevi.

iß, is'sest, ißt v. essen.

ist v. sein.

Ist'-Einnahme, f. patiesais iejēmums.

i'tem, adv. tāpat, tālāk.

J.

jā, adj. 1. jā; 2. (in dringenden Bitten) visādā ziņā; vergessen Sie es «. nicht, lūdzami neaizmirstiet jel to; tu' es - nicht! lūdzams nedari to nekādā ziņā! 3. (unbetont) jau; das ist schrecklich! tas jau briesmīgi! er wird - wiederkommen, viņš jau atkal atnāks.

Jacht, f. pl. -en, jachta, f. (mazs vien-masta buru kuģis).

Jäck'chen, n. -s, pl. jaciņa, f.

Jack'e, f. pl. -n, jaka, f.

Jackett [ja-], n. -(e)s, pl. -s, žakete, f.

Jagd, f. pl. -en, medības, f. pl.; (auf etw.) » machen, medīt (ko); auf die -gehen, iet medībās; auf der sein, medīt, būt medībās.

Jagd'||berechtigung, f. medību tiesības, f. pl. -beute, f. medību guvums, m.

jagd'gerecht, adj. 1. medībās izveicīgs; 2. medību nosacījumiem piemērots.

Jagd'horn, n. medību rags, m. -hund, m. medību suns, m. -recht, n. medību tiesības, f. pl.

Jagd'tasche, f. medību soma, f.

jā'gen, I. v. a. dzīt; freq. gaiņāt; fam. (jemn.) zum Teufel aizdzīt (kādu) pie velna; (jemn.) aus dem Lande izraidīt (kādu) no valsts; in die Flucht aizdzīt; II. v. n. 1. medīt; 2. fig. (sehr eilen) steigties; (zu Pferde) auļot; fig. nach Glück dzīties laimei pakaļ; III. v. refl. sich dzīties.

Jā'gen, n. -s, dzīšana, f.; (Eilen) steigšanās, f.; (die Jagd) medīšana, f.

Jä'ger, m. -s, pl. mednieks, m.

Jä'ger||garn, n. mednieku tīkls, m. -haus, n. medību nams, m. -horn, n. mednieka rags, m.

Jä'gersmann, m. (pl. -leute) mednieks, m.

jäh, adj. 1. (steil) stāvs, kraujš; -er Abhang, stāva nokalne; 2. fig. (sehr schnell) ļoti ātrs; -er Lauf, straujš

inwiefern', adv. kādā mērā; kā tad tā?

inwieweit', adv. cik tālu?

In'wohner, m. -s, pl. iedzīvotājs, m.

-in, f. pl. -nen, iedzīvotāja, f. Inzest', m. -es, pl. -e, asinsgrēks, m.; nešķīstība tuvu radu starpā. In'zucht, f. savstarpēja apvainošana, f. inzwischen, adv. pa to laiku, ir'den, adj. mālu-; -es Geschirr, mālu trauks, m.

ir'disch, adj. zemes-; (weltlich) pasaules-; pasaulīgs, laicīgs; die -en Güter, pasaules mantas; das I-e, laicīgas lietas; fig. die I-en, mirstīgie, ir'gend, adv. » ein Buch, kāda grāmata;

kaut kāda grāmata, ir'gend ||wie, adv. kaut kā, kā nebūt, kā neka. -wo, adv. kaut kur. -wohēr, adv. no kaut kurienes, -wohin, adv. uz kaut kurieni.

I'ris, f. 1. (Regenbogenhaut des Auges) varavīksne, f.; 2. (Göttin) Irida, f.; 3. īriss (puķe). Ironie', f. pl. -(e)n, irönija, f. (smalka

zobošanas), ir're, I. adj. 1. (verirrt) noklīdis, nomaldījies no ceļa; 2. fig. (im Irrtum) -sein, maldīties; 3. fig. (geistig gestört) prātā jucis; er ist - im Kopfe, viņam prāts izgājis no sliedēm; II. adv. -fahren, noklīst od. nomaldīties no ceļa;

- führen, maldināt; fig. samulsināt;

- gehen, noklīst, nomaldīties; fig. muldēt, murgot.

Ir 're, f. maldīšanas, f.; in die » führen, maldināt, samulsināt; in der od. die gehen, maldīties, ir'ren, v. a. (besser: irre machen) samulsināt; er läßt sich durch nichts •», viņš neļaujas ne ar ko samulsināties. Ir'ren, n. -s, maldīšanās, f.; prv. ist menschlich, ikviens cilvēks var maldīties.

Ir'renII anstalt, f. ārprātīgo nams, m. Ir're||rēden, n. murgošana, f.; muldēšana,

f. -sein, n. maldīšanās, f. Irr'||fahrer, m. -s, pl. maldonis, m. -fahrt, f. maldu ceļš, m. -gang, m. neceļš, m. -garten, m. labirints, m. -glaube, m. maldu ticība, f. irr'gläubig, adj. maldticīgs, no īstās ticības noklīdis, ir'rig, adj. maldīgs, aplams. Irr'II licht, n. malduguns, f. -sinn, m. ārprāts, m. irr'sinnig, adj. ārprātīgs. Irr'tūm, m. -s, pl. -tümer, maldi, f.; (Versehen) vilšanās, f.; misēšanās, f. irrtümlich, I. adj. maldīgs, aplams; II. adv. aplami, nepareizi.

Ir'rung, f. pl. -en, maldīšanās, f.; misēšanās, f.; klupšana, f.

Irr'wahn, m. maldība, f.; (Vorurteil) aizspriedums, m.; (Aberglaube) māņticība, f. -weg, m. neceļš, m. -wisch, m. malduguns, f.; spīgana, f.

I'segrim, m. -s, pl. -e, 1. (Wolf) vilks, m.; 2. fig. īgonis, m.

isolie'ren, v. a. izolēt, savrup atdalīt; isoliert leben, .dzīvot par sevi.

iß, is'sest, ißt v. essen.

ist v. sein.

Ist'-Einnahme, f. patiesais iejēmums.

i'tem, adv. tāpat, tālāk.

J.

jā, adj. 1. jā; 2. (in dringenden Bitten) visādā ziņā; vergessen Sie es «. nicht, lūdzami neaizmirstiet jel to; tu' es - nicht! lūdzams nedari to nekādā ziņā! 3. (unbetont) jau; das ist schrecklich! tas jau briesmīgi! er wird - wiederkommen, viņš jau atkal atnāks.

Jacht, f. pl. -en, jachta, f. (mazs vien-masta buru kuģis).

Jäck'chen, n. -s, pl. jaciņa, f.

Jack'e, f. pl. -n, jaka, f.

Jackett [ja-], n. -(e)s, pl. -s, žakete, f.

Jagd, f. pl. -en, medības, f. pl.; (auf etw.) » machen, medīt (ko); auf die -gehen, iet medībās; auf der sein, medīt, būt medībās.

Jagd'||berechtigung, f. medību tiesības, f. pl. -beute, f. medību guvums, m.

jagd'gerecht, adj. 1. medībās izveicīgs; 2. medību nosacījumiem piemērots.

Jagd'horn, n. medību rags, m. -hund, m. medību suns, m. -recht, n. medību tiesības, f. pl.

Jagd'tasche, f. medību soma, f.

jā'gen, I. v. a. dzīt; freq. gaiņāt; fam. (jemn.) zum Teufel aizdzīt (kādu) pie velna; (jemn.) aus dem Lande izraidīt (kādu) no valsts; in die Flucht aizdzīt; II. v. n. 1. medīt; 2. fig. (sehr eilen) steigties; (zu Pferde) auļot; fig. nach

Glück dzīties laimei pakaļ; III. v. refl. sich dzīties.

Jā'gen, n. -s, dzīšana, f.; (Eilen) steigšanās, f.; (die Jagd) medīšana, f.

Jä'ger, m. -s, pl. mednieks, m.

Jä'ger||garn, n. mednieku tīkls, m. -haus, n. medību nams, m. -horn, n. mednieka rags, m.

Jä'gersmann, m. (pl. -leute) mednieks, m.

jäh, adj. 1. (steil) stāvs, kraujš; -er Abhang, stāva nokalne; 2. fig. (sehr schnell) ļoti ātrs; -er Lauf, straujš

skrējiens; -er Tod, piepeša nāve; -er Zorn, ātras dusmas. Jä'he, f. 1. (steiler Abhang) krauj ums;

2. fig. (Schnelligkeit) ātrums, m. Jahr, n. -(e)s, pl. -e, gads, m.; ein halbes pusgads, m.; ein viertel gada ceturksnis, m.; dieses šogad; voriges «, pērn, pērngad; vorvoriges aizpērn, aizviņgad; nächstes nākošu gadu; im -e 1898, 1898. gadā; einige -e, dažus gadus; er ist zwanzig -e alt, viņam divdesmit gadu. jahraus, adv. jahrein, katru gadu, ik gadus.

Jahr'būch, n. gada grāmata, f. jah'relang, I. adj. gadiem ilgs; II. adv.

gadu gadiem. Jah'resj|abschluß, m. 1. gada gals, m.; 2. (Schlußrechnung) gada noslēgums, m. -beitrag, m. gada maksa, f. -be-richt, m. gada pārskats, m. -einkom-men, n. gada iejēmums, m. -feier, f. od. -fest, n. gada svētki, m. pl. -folge, f. gada seka, f. -frist, f. gada laiks, m. -gehalt, n. gada alga, f. -zeit, f. gada laiks, m.

Jahr'gang, m. 1. gads, m.; 2. (von Zeitschriften auch) gada gājums, m. Jahrhun'dert, n. (gadu) simtenis, m. jahrhundertelang, I. adj. gadu simteņiem ilgs; II. adv. gadu simteņiem, jäh'rig, adj. gadējs, gadu vecs; heute ist es das ..., šodien paliek gads, ka ...

jährlich, I. adj. gada-, gadejs; II. adv. ik gadus, katru gadu; zweimal divreiz gadā.

Jāhr'linģ, m. -s, pl. -e, gadu vecs jērs

(od. teļš, etc.). Jahr'markt, m. gada tirgus, m. Jahrtau'send, n. gadu tūkstotis, m. jahr'weise, adv. ikgadus; uz gadiem. Jäh'zorn, m. ātras dusmas; dusmu kais-lums, m.

jäh'zornig, adj. ātrs, dusmās karsts. Jam'mer, m. -s, 1. (Wehklagen) vaimanas, f. pl.; 2. (Elend) posts, m.; es ist ein anzusehen, tur ir žēl noskatīties; 3. fam. (Katzenjammer) paģiras, f. pl. -geschrei, n. vaimanas, f. pl. jäm'merlich, I. adj. 1. (elend) posta-; (beklagenswert) nožēlojams; II. adv. » schreien, nežēlīgi bļaut. Jäm'merlichkeit, f. pl. -en, 1. nožēlojams stāvoklis; 2. (Schändlichkeit) kauna lieta, jam'mern, I. v. a. sein Elend jammert mich, viņa posts modina žēlumu manā sirdī; II. v. n. (über etw.) žēloties

od. vaimanāt (par ko); III. v. imp. es jammert mich, man žēl. Jam'mern, n. -s, žēlošanās, f.; vaimanas, f. pl.

jam'merschāde, es ist ļoti žel. Jam'mertāl, n. bēdu leja, f. Jan'hāgel, m. ļaužu pūlis, m. Ja'nuār, m. -s, janvāris, m.; im (Monat)

janvāŗa mēnesī, jap'pen, v. n. elsāt; er kann kaum

viņš tikko var atjemt elpu. Jargon' [jargon], m. -s, pl. -s, žargons,

m.; sabojāta izloksne, f. Jasmin', m. -s, pl. -e, jasmīns, m. -blüte,

f. jasmīna zieds, m. jä'ten, v. a. ravēt. Jä'ten, n. -s, ravēšana, f. Jä'ter, m. -s, pl. ravētājs, m. -in, f.

pl. -nen, ravētāja, f. Jau'che, f. pl. -n, 1. (flüssiger Dünger) virca, f.; 2. (Eiter) strutas, f. pl.; pu-veši, m. pl. jauch'zen, I. v. a. uzgavilēt (kādam);

II. v. n. gavilēt. Jauch'ļļzen, n. -s, gavilēšana, f. -zer, m. -s, pl. gavilētājs, m.; 2. (Freudenlaut) gaviļu kliedziens, m. jawohl', adv. jā gan. Jä'wort, n. jāvārds, m. jē, adv._ 1. jebkad; vienmēr; hat man * so etwas gehört? vai tad tādas lietas jebkad dzirdētas? 2. - zwei und zwei, ik pa diviem; - nachdem, kā kuŗu reizi; 3. (mit einem Komparativ) -mehr man hat, desto mehr will man haben, jo ir, jo grib; - eher, » lieber, jo ātrāk, jo labāk, jē'denfalls, adv. katrā ziņā. jē'der (jē'de, je'des), prn. ikviens, katrs ikkatrs, ikkuŗš; jeden Augenblick, katrubrīd; zu ~ Stunde, katrā laikā; prv. - für sich und Gott für uns alle, ikviens par sevi un Dievs par mums visiem.

jē'derļļmann, prn. ikviens, katrs; gegen pret visiem, -zeit, adv. vienmēr, katrā laikā, jē'desmāl, adv. katru reizi, katrreiz, -ig,

adj. katrreizējs. jedoch', conj. bet, (dennoch) tomēr, (immerhin) taču. jedwē'der, prn. ikviens, katrs, jeglicher v. ļeder. Jehö'va, m. -s, Jehova, m. Jelängerjelie'ber, n. -s, pl. *, bebrkārkls, m.

jē'māls, adv. jebkad, kaut kad. jē'mand, prn. kāds; «. anderes, cits kāds. jē'minēl int. ai Dievs!jener — Jünger

291

jē'ner (jē'ne, je'nes), prn. viņš, tas; fem. viņa, tā; jenes Haus, tas nams tur; an jenem Tage, tai dienā. jen'seit(s), I. prp. (mit dem Genetiv) viņpus; - des Berges, viņpus kalna; II. jenseits, adv. viņā pusē; das Jenseits, viņpasaule, f. jen'seitig, adj. viņas puses-, viņpusējs. Jeremiā'de, f. pl. -n, jeremiāde, f.;

raudu dziesma, f. Jesuit', m. -en, pl. -en, jezuīts, m. Jē'sus, m. (Gen. u. Dat.: Jē'sū; Akk.: Jē'sum), Jēzus, m.; dem. Jēzuliņš, m.; - Christus, Jēzus Kristus, jetz'ig, adj. tagadējs; der -e Zustand,

tagadējais stāvoklis, jetzt, adv. 1. (in der Gegenwart) tagad; bis >, līdz šim; von » an, no šīs dienas sākot; 2. nupat kā; » eben. Jetzt'zeit, f. tagadne, f. jeweilig, adj. tagadējs; der -e Tarif, spēkā esošais tarifs. Joch, n. -(e)s, pl. -e, 1. jūgs, m.; in das * spannen, likt jūgā; unter das ~ bringen, dabūt zem jūga; das - abschütteln, nomest jūgu, atkratīties no jūga;

2. (der Wasserträger) nesieni, m. pl.;

3. (Brückenjoch) loks, m.

Jock'ei, m. -s, pl. -s, žokejs, m. (1. staļļa puisis; 2. sporta valodā: ikviens samaksāts jātnieks), jö'deln, v. n. lēlot, lēlojot dziedāt. Johan'ni, zu «, pa Jāņiem. Johan'nisļļābend, m. Jāņu vakars, m. -beere, f. jāņoga, f.; (schwarze) zustrene, f. -fest, n. Jāņi, m. pl. -feuer, n. jāņugunis, f. pl. -kraut, n. Jāņu zāles, f. pl. -tag, m. Jāņu diena, f. -würmchen, n. jāņtārpiņš, m. joh'Ien, v. n. bļaustīties. Jol'le, f. «., pl. -n, maza laiva. Jop'pe, f. pl. -n, kamzoļi, m. pl. Jö'ta, n. <•, jota, m. (1. grieķu i; 2. nieks); kein •», ne tik daudz kā melns aiz naga.

Journāl' [jur-J, n. -s, pl. -e, žurnāls, m.;

laikraksts, m. joviāi' [-wi-], jautrs.

Jū'bel, m. -s, gaviles, f. pl. -gesang, m.

gaviļu dziesma, f. jū'beln, v. n. gavilēt, līksmoties. Jū'belļjpaar, n. gaviļnieku pāris, m. -tag,

m. gaviļu diena, f.; svētku diena, f. Jubilār', m. -s, pl. -e, gaviļnieks, m. Jubiläum, n. -s, pl. -lä'en, jubileja, f.; gaviļu svētki, m. pl.; das fünfzigjährige • feiern, svinēt piecdesmit gadu jubileju.

juch od. juchhē'! int. urā! Juch'ten, m. -s, od. -lēder, n. juchtāda, f.

juch'ten, adj. juchtādas-. juck'en, I. v. n. niezēt; es juckt mich, man niez; fig. die Haut juckt ihn, viņam āda niez; II. v. refl. sich kasīties. Juck'en, n. -s, niezēšana, f. Jude, m. -n, pl. -n, 1. (im Altertum) jūds, m.; (Hebräer) ebrējs, m.; 2. žīds, m.; der ewige mūžīgais žīds. Jū'denļļpech, n. asfalts, m. -viertel, n.

žīdu pilsētas daļa, f. Jü'din, f. pl. -nen, 1. (im Altertum)

jūdiete, f.; 2. žīdiete, f. jü'disch, I. adj. jūdu-, žīdu-, žīdisks;

II. adv. kā žīds, žīdiski. Jū'gend, f. 1. jaunība, f.; (Jünglingsalter) jaunatne, f.; von frühester «. an, no mazām

dienām, no mazatnes; 2. jaunekļi, m. pl.; die studierende studenti, m. pl. -alter, n. jaunatne, f. jū'gendlich, I. adj. jaunības-, jaunekļa-, jauns; -es Talent, jaunības talants, m.; -es Alter, jaunekļa gadi, m. pl.; in -em Alter, jaunekļa gados; II. adv. kā jauneklis. Jū'gendļ|lichkeit, f. spirgtums, m.; zaļoksnība, f. -Schriftsteller, m. jaunības rakstnieks, m. -streich, m. jaunības trakulība, f.; jaunekļa nedarbs, -zeit, f. jaunība, f.; jaunības laiks, m. Jū'li, "m. -s, jūlijs, m.; im (Monat)

jūlija mēnesī, jung, adj. (comp, jūng'er, sup. der jūng-ste) 1. jauns; die -en Leute, jaunekļi, m. pl.; Plinius der Jüngere, Plīnijs Jaunākais; er hat - geheiratet, viņš jauns apprecējies; 2. (frisch) svaigs; -es Gemüse, svaigi dārzāji. Jung'brunnen, m. jaunības avots, m. Junge, m. -n, pl. -n, puisis, m.; dem. puisītis, m.; kleiner puisēns, m.; dummer puika, m.; puiķelis, m.; puišelis, m. Jung'e, n. -n, pl. -n, bērns, m.; (von Hunden) kucēns, m.; (von Schweinen) sivēns, m.; (von Katzen) kaķēns, m.; » werfen od. bekommen, apbērnoties, (von größeren Tieren) atnesties. jung'en, v. n. apbērnoties; (von größeren Tieren) atnesties. jung'enhaft, adj. 1. (knabenhaft) puisēna-; 2. (flegelhaft) puicisks, jüng'er, comp, von jung. Jüng'er, m. -s, pl. māceklis, m. -Schaft, f. mācekļi, m. pl.

19*292

Jungfer, f. », pl. -n, 1. (Fräulein) jaunkundze, f.; » Anna, Annas jaunkundze; 2. (unverheiratetes Frauenzimmer) jaunava, f; (bibl.) jumprava, f.; eine alte vecmeita, f.; alte «. bleiben, palikt meitās; (Dienerin) kalpone, f.; 3. (Libelle) spāre, f.

Jüng'ferchen, n. -s, pl. jaunaviņa, f.; jumpraviņa, f.

jüng'ferlich, adj. jaunavas-; tun, lieki kautrēties.

Jung'fer||glas, n. vizla, f. -häutchen, n.

jaunavas plēvīte, f. -hönig, m. pirmais medus, -klöster, n. jaunavu klosteris, m. -kränz, m. līgavas vainags, m.

Jung'ļ|frau, f. 1. (Fräulein) jaunkundze, f.; (Mädchen) meiča, f.; 2. (unverheiratetes Frauenzimmer) jaunava, f.; die heilige svētā jaunava, f.; die - von Orleans, Orleanas jaunava; (biblisch) die törichten -en, ģeķīgās jumpravas.

jungfräulich, I. adj. jaunavas-; 2. fig. (keusch) šķīsts; II. adv. kā jaunava.

Jungfräulichkeit, f. «, jaunavība, f.; jaunavas šķīstums, m.

Jung'lette, m. jaunlatvietis, m.

jung'lettisch, adj. jaunlatviešu-.

Jung'herr, m. jaunskungs, m.

Jüng'ling, m. -s, pl. -e, jauneklis, m.

Jünglings||alter, n. jaunekļa gadi, m. pl. -verein, m. jaunekļu biedrība, f.

jüngst, I. adj. (sup. von jung) in der -en Zeit, jaunākā od. pēdējā laikā; der -e Tag od. das -e Gericht, pastarā diena; das -e Kind, pastariņš, m.; II. adv. nesen, (neulich) (in diesen Tagen) šinīs dienās.

}üngst'hin v. jüngst, adv.

Jung'vieh, n. jaunie lopi.

Jū'ni, m. -s, jūnijs, m.; im (Monat) jūnija mēnesī.

Junk'er, m. -s, pl. junkurs, m.

Jurisprudenz', f. jūrisprūdence, f.; tieslietu zinātne, f.

Jurist', m. -en, pl. -en, jürists, m.

Jury, f. pl. -ries, žūrija, f.; (1. zvērināto tiesa; 2. godalgu izspriedēja tiesa).

Jus, n. tiesība, f.

just, adv. fam. taisni, patlaban.

Justiz', f. «, tiesa, f. -behörde, f. tiesas iestāde, f. -ministērium, n. tieslietu ministrija, f.

Juwēl', n. -(e)s, pl. -en, dārgakmens, m.

Juwelier', m. -(e)s, pl. -e, dārgakmeņu apstrādātājs, m.

Jux, m. -es, pl. -e, fam. 1. (Spaß) joks, m.; 2. (wertloses Zeug) blēņas, f. pl.

K.

Kabā'le, f. pl. -n, intriga, f.; viltus, m.; -n machen, intriģēt, rīkoties ar viltu.

Kabarett', n. -(e)s, pl. -e, krodziņš, m.

kab'beln, v. refl. sich fam. ķildoties, rauties.

Kā'bel, n. -s, pl. kābelis, m.; tauva, f.

Kabinett', n. -(e)s, pl. -e, kabinets, m.

Kabinettstück, n. retums, m.; smalks mākslas gabals, m.

Kach'el, f. pl. -n, krāsns podiņš, m. -Öfen, m. podiņu krāsns, f.

kack'en, v. n. fam. izdarīties, izkratīties.

Kadā'ver [-wer], m. -s, pl. (Leichnam) līķis, m.; (Tierleiche, Aas) maita, f.

Kadenz', f. pl. -en, kadenca, f. (beigu locījums).

Kadett', m. -en, pl. -en, kadets, m. (audzēknis militārā audzināšanas iestādē).

kaduk', adj. saguris, sanīcis.

Kä'fer, m. -s, pl. kukainis, m.

Kā'ferārt, f. kukaiņu suga, f.

Käfer||kunde, f. od. -lehre, f. kukaiņu zinātne, f.; mācība par kukaiņiem.

Kaff, n. -s, 1. (Spreu) pelavas, f. pl.; peius, m.; 2. fig. (Lumperei) blēņas, f. pl. -bröt, n. pelavu maize, f.; pelavaina maize.

Kaffee, m. -s, kafija, f.; (kafeja, f.); gebrannter dedzināta (od. grauzdēta) kafija; gemahlener samalta kafija.

kaffeebraun, adj. brūns kā kafija, kafijas brūnumā.

Kaffee||brenner, m. kafijas grauzdējamais. -brett, n. paplāte, f. -bröt, n. kafijas maize, f. -klatsch, m. fam. tenkas, f. pl.; sapļurkstējums, m.

Käfig, m. -s, pl. -e, sprosts, m.; būris, m; krātiņš, m.; fig. (Gefängnis) cietums, m.

Kaf'tan, m. -s, pl. -e, kaftāns, m. (gari svārki).

kahl, adj. 1. (von Menschen, mehr in der Bedeutung von haarlos) pliks, auch wohl kails; ein -er Kopf, plika galva; 2. (unbedeckt) kails; -e Wände, kailas sienas; -e Berge, kaili kalni; mit -en Füßen, basām od. kailām kājām.

Kahl'||frost, m. pliksals, m. -heit, f. 1. plikums, m.; 2. kailums, m. -köpf, m.; 1. plika galva; 2. (Kahlköpfiger) plikgalvis, m.

kahl'köpfig, adj. plikgalvīgs, pliku galvu.

Kahm, m. -(e)s, pelējums, m.; piepes, f. pl.

Jungfer, f. », pl. -n, 1. (Fräulein) jaunkundze, f.; » Anna, Annas jaunkundze; 2. (unverheiratetes Frauenzimmer) jaunava, f; (bibl.) jumprava, f.; eine alte vecmeita, f.; alte «. bleiben, palikt meitās; (Dienerin) kalpone, f.; 3. (Libelle) spāre, f.

Jüng'ferchen, n. -s, pl. jaunaviņa, f.; jumpraviņa, f.

jüng'ferlich, adj. jaunavas-; tun, lieki kautrēties.

Jung'fer||glas, n. vizla, f. -häutchen, n.

jaunavas plēvīte, f. -hönig, m. pirmais medus, -klöster, n. jaunavu klosteris, m. -kränz, m. līgavas vainags, m.

Jung'ļļfrau, f. 1. (Fräulein) jaunkundze, f.; (Mädchen) meiča, f.; 2. (unverheiratetes Frauenzimmer) jaunava, f.; die heilige svētā jaunava, f.; die - von Orleans, Orleanas jaunava; (biblisch) die törichten -en, ģeķīgās jumpravas.

jungfräulich, I. adj. jaunavas-; 2. fig. (keusch) šķīsts; II. adv. kā jaunava.

Jungfräulichkeit, f. «, jaunavība, f.; jaunavas šķīstums, m.

Jung'lette, m. jaunlatvietis, m.

jung'lettisch, adj. jaunlatviešu-.

Jung'herr, m. jaunskungs, m.

Jüng'ling, m. -s, pl. -e, jauneklis, m.

Jünglings||alter, n. jaunekļa gadi, m. pl. -verein, m. jaunekļu biedrība, f.

jüngst, I. adj. (sup. von jung) in der -en Zeit, jaunākā od. pēdējā laikā; der -e Tag od. das -e Gericht, pastarā diena; das -e Kind, pastariņš, m.; II. adv. nesen, (neulich) (in diesen Tagen) šinīs dienās.

}üngst'hin v. jüngst, adv.

Jung'vieh, n. jaunie lopi.

Jū'ni, m. -s, jūnijs, m.; im (Monat) jūnija mēnesī.

Junk'er, m. -s, pl. junkurs, m.

Jurisprudenz', f. jūrisprūdence, f.; tieslietu zinātne, f.

Jurist', m. -en, pl. -en, jürists, m.

Jury, f. pl. -ries, žūrija, f.; (1. zvērināto tiesa; 2. godalgu izspriedēja tiesa).

Jus, n. tiesība, f.

just, adv. fam. taisni, patlaban.

Justiz', f. «, tiesa, f. -behörde, f. tiesas iestāde, f. -ministērium, n. tieslietu ministrija, f.

Juwēl', n. -(e)s, pl. -en, dārgakmens, m.

Juwelier', m. -(e)s, pl. -e, dārgakmeņu apstrādātājs, m.

Jux, m. -es, pl. -e, fam. 1. (Spaß) joks, m.; 2. (wertloses Zeug) blēņas, f. pl.

K.

Kabā'le, f. pl. -n, intriga, f.; viltus, m.; -n machen, intriģēt, rīkoties ar viltu.

Kabarett', n. -(e)s, pl. -e, krodziņš, m.

kab'beln, v. refl. sich fam. ķildoties, rauties.

Kā'bel, n. -s, pl. kābelis, m.; tauva, f.

Kabinett', n. -(e)s, pl. -e, kabinets, m.

Kabinettstück, n. retums, m.; smalks mākslas gabals, m.

Kach'el, f. pl. -n, krāsns podiņš, m. -Öfen, m. podiņu krāsns, f.

kack'en, v. n. fam. izdarīties, izkratīties.

Kadā'ver [-wer], m. -s, pl. (Leichnam) līķis, m.; (Tierleiche, Aas) maita, f.

Kadenz', f. pl. -en, kadenca, f. (beigu locījums).

Kadett', m. -en, pl. -en, kadets, m. (audzēknis militārā audzināšanas iestādē).

kaduk', adj. saguris, sanīcis.

Kä'fer, m. -s, pl. kukainis, m.

Kā'ferārt, f. kukaiņu suga, f.

Käfer||kunde, f. od. -lehre, f. kukaiņu zinātne, f.; mācība par kukaiņiem.

Kaff, n. -s, 1. (Spreu) pelavas, f. pl.; peius, m.; 2. fig. (Lumperei) blēņas, f. pl. -bröt, n. pelavu maize, f.; pelavaina maize.

Kaffee, m. -s, kafija, f.; (kafeja, f.); gebrannter dedzināta (od. grauzdēta) kafija; gemahlener samalta kafija.

kaffeebraun, adj. brūns kā kafija, kafijas brūnumā.

Kaffee||brenner, m. kafijas grauzdējamais. -brett, n. paplāte, f. -bröt, n. kafijas maize, f. -klatsch, m. fam. tenkas, f. pl.; sapļurkstējums, m.

Käfig, m. -s, pl. -e, sprosts, m.; būris, m; krātiņš, m.; fig. (Gefängnis) cietums, m.

Kaf'tan, m. -s, pl. -e, kaftāns, m. (gari svārki).

kahl, adj. 1. (von Menschen, mehr in der Bedeutung von haarlos) pliks, auch wohl kails; ein -er Kopf, plika galva; 2. (unbedeckt) kails; -e Wände, kailas sienas; -e Berge, kaili kalni; mit -en Füßen, basām od. kailām kājām.

Kahl'||frost, m. pliksals, m. -heit, f. 1. plikums, m.; 2. kailums, m. -köpf, m.; 1. plika galva; 2. (Kahlköpfiger) plikgalvis, m.

kahl'köpfig, adj. plikgalvīgs, pliku galvu.

Kahm, m. -(e)s, pelējums, m.; piepes, f. pl.

kah'micht od. kah'mig, adj. sapelējis, ap-būbējis.

Kahn, m. -(e)s, pl. Kähne, laiva, f.; dem. laiviņa, f.

Kahn'||fahrer, m. od. -führer, m. laivinieks, m. -fahrt, f. od. -partie, f. braukšana ar laivu; laivas brauciens, m.

Kai, m. -s, pl. -s, krasts, f.; krasta iela, f.

Kai'ser, m. -s, pl. ķeizars, m.; sich um des -s Bart zanken, strīdēties od. rauties nieka dēļ.

kai'serlich, adj. ķeizara-, ķeizarisks; der -e Hof, ķeizara galms, m.

Kai'ser ||mantel, m. ķeizara mētelis, m. -schnitt, m. ķeizargrieziens, m. (vēdera grieziens dzemdējot).

Kajti'te, f. pl. -n, kajīte, f. (kuģa istaba).

Ka'kadū, m. -s, pl. -s, kakadu, m.

Kakā'o, m. -s, kakao, m.

Kakophonie', f. pl. -(e)n, kakofönija, f. (nejauka kopskaņa).

Kak'tus, m. pl. - od. Kaktē'en, kaktuss, m.

Kalamität', f. pl. -en, kalamitāte, f.; ķeza, f.

Kalb, n. -es, pl. Käl'ber, teļš, m.

Kälb'chen, n. -s, pl. telēniņš, m.; telīte, f.

Kal'be, f. (Färse) tele, f.

kal'ben, v. n. atnest teļu, atnesties.

Käl'ber||gekröse, n. teļa iekšas, f. pl.

kal'bern od. kāl'bern, v. n. fam. lēkāt kā teļam, draiskoties.

Kalb'||fell, n. 1. teļa āda, m.; 2. fam. bungas, f. pl. -fleisch, n. teļa gaļa, f. -lēder, n. (mīta) teļāda, f.

Kalbs'||auge, n. teļa acs, f. -brāten, m. teļa cepetis, m.

Kaldau'nen, f. pl. iekšas, f. pl.

Kalen'der, m. -s, pl. kalendārs, m.; -unruhen, f. pl. kalendāra nemieri, m. pl.

Kalk, m. -(e)s, pl. -e, kaļķi, m. pl.; gelöschter, ungelöschter dzēsti, nedzēsti kaļķi; - brennen, dedzināt kaļķus; mit » anstreichen, nokaļķot; no-balsināt; mit - bewerfen, apmest ar kaļķiem.

Kalk'anstrich, m. nokaļķojums, m.; no-balsinājums, m.

Kalk'||bewurf, m. kaļķu apmetums, m.; stukatūra, f. -bildung, f. kaļķu rašanās, f. -brei, m. kaļķu putra, f. -brennen, n. kaļķu dedzināšana, f. -brenner, m. kaļķu dedzinātājs, m. -bruch, m. kaļķu lauztuve, f. -(magerer), liesi kaļķi, -milch, f. kaļķu piens, m. -mör-tel, m. kaļķu java, f. -putz, m. kaļķu

apmetums, m. -Öfen, m. kaļķu ceplis, m.

Kalk'tuff, m. šūnakmens, m.; burbainais kaļķakmens, m.; . ungelöschter, neveldzēti kaļķi. Kalkuhn', n. -s, pl. -en, tītars, m.; (Truthenne) tītaru mātīte, f. Kalkulation', f. pl. -en, kalkulācija, f.;

aplēsums, m. kalkulieren, v. a. kalkulēt, aplēst. Kalk'wasser, n. kaļķu ūdens, m. Kalli||graphie', f. kaligrafija, f.; glītrak-stība, f.

Kal'mus, m. skalbes, f. pl.j kalves, f. pl.

Kalosch'e, f. kaloša, f.; galoša, f. kalt, I. adj. (comp, käl'ter; sup. der kälteste) 1. auksts; salts; etw. pa-auksts; es ist •», laiks auksts; mir ist man auksti, es salstu; - machen, atdzisināt; fig. (töten) nonāvēt; werden, atdzist; der Braten ist «. geworden, cepetis atdzisis; fig. (von der Liebe) atsalt; fig. » bleiben, nesasilt; fig. -er Schlag, auksts spēriens; fig. -e Küche, auksti ēdieni; 2. fig. (frostig, gleichgültig) dzestrs, vēss; -er Empfang, vēsa sajemšana; II. adv. auksti; er grüßte uns viņš mūs vēsi sveicināja, kalt'blütig, I. adj. 1. (von Tieren) aukst-asiņu-, aukstasinīgs; 2. fig. vēss, ar aukstām asinīm; II. adv. vēsi, aukstām asinīm.

Kaltblütigkeit, f. aukstasinība, f. kalt'brüchig, (von Metallen), adj. aukst-

lūzenis, od. auksti lūznīgs. Käl'te, f. 1. aukstums, m.; (Frost) sals, m.; wir haben zehn Grad mums desmit grādu auksts; 2. fig. (Frostigkeit, Unfreundlichkeit) vēsums, m.; dzestrums, m. käl'ten, v. a. dzisināt; atvēsināt. Kalt'haus, n. (kaltes Pflan^enhaus) sal-

tumnīca, f. kalt'herzig, I. adj. vēss, cietsirdīgs; II.

adv. vēsi. Kalt'herzigkeit, f. bezjūtīgums, m. Kaltwasserheilanstalt, f. ūdens dziedinātava, f. kām v. kommen.

Kamēl', n. -(e)s, pl. -e, 1. kamielis, m.;

-haar, n. kamieļu spalva, f. Kamē'lie, f. pl. -n, kamēlija, f. Kamerād', m. -en, pl. -en, biedrs, m. -schaff, f. biedra

prāts, m.; biedriskums, m.

kamerād'schaftlich, I. adj. -er Geist, biedru gars, m.; II. adv. kā labs biedrs.294

Kamille — Kanzel

Kamil'le, f. pl. -n, kumelītes, f. pl.

Kamm', m. -(e)s, pl. -e, kamīns, m.

Kamm, m. -(e)s, pl. Kämme, 1. ķemme; suka, f.; 2. (bei den Webern) šķiets, m.; 3. (Werkzeug zur ^Behandlung des Flachses) suseklis, m.; grober rupja od. reša ķemme; feiner «, smalka ķemme; 4. (Fleischauswuchs auf dem Kopfe des Hahnes u. a.) sekste, f.; ihm schwillt der viņam briest sekste; 5. (Grat eines Bergrückens) paugurs, m.; 6. (eines Daches) čukurs, m.

käm'men, I. v. a. ķemmēt, sukāt; Wolle kārst vilnu; II. v. refl. sich ķemmēties, sukāties.

Kam'mer, f. pl. -n, 1. (Zimmer) istaba, f.; auch kambaris, m.; 2. (als Behörde) kamera, f.

Käm'mer, m. -s, pl. ķēmmētājs, m.; sukātājs, m.; (von der Wolle) kārsējs, m.

Käm'merchen, n. -s, pl. 1. (kleine Kammer) kambarītis, m.; 2. (Abtritt) atejas vieta, f.

Kam'merļļdāme, f. goda dāma, f. -diener, m. (kambaŗa) sulainis, m.

Kämmerei', f. pl. -en, pilsētas kase, f.

Kam'mer||mädchen, n. istabas meita, f. -musik, f. kamermūzika, f.

Kamm'haar, n. krēpes, f. pl. -rad, n. zob-ritenis, m.; (in der Mühle) sausais ritenis, -wolle, f. vissmalkākā vilna.

Käm'pe, m. -n, pl. -n, cīkstonis, m.

Kampf, m. -(e)s, pl. Kämpfe, (Gefecht) kauja, f.; (Ringen) cīņa, f.; (Wettstreit) sacensība, f.; in ehrlichem -e, godīgā cīņā; -bis aufs Messer, cīņa uz nažiem.

Kampfbegierde, f. cīņas kāre, f.

käm'pfen, v. n. kauties, (ringen) lauzties; fig. cīnīties; fig. mit dem Tode cīnīties ar nāvi.

Käm'pfen, n. -s, cīnīšanās, f.

Kam'pfer, m. -s, kampars, m.; mit tränken, piesūcināt ar kamparu.

Käm'pfer, m. -s, pl. », 1. kaŗotājs, m.; (Ringkämpfer) cīkstonis, m.; 2. (eines Fensters) loga šķērskoks, m.; (eines Gewölbes) velves pakājes, f. pl.

kampffähig, adj. cīņas spējīgs, spējīgs cīnīties, -fertig, adj. gatavs cīnīties.

Kampfgenosse, m. cīņas biedrs, m.

Kampf II getümmel, n. od. -gewtihl, n. kaujas karstums, m.; kaujas drūzma, f. -hahn, m. 1. cīņas gailis, m.; 2. fig. ķīlnieks, m.; 3. (machetes pugnax) gūgatnis, m.

kampflustig, adj. dedzīgs uz cīņu, (kriegerisch) kareivisks.

Kampfplatz, m. cīņas vieta, f.; (Schlachtfeld) kaujas lauks, m. kampfunfähig, adj. cīņas nespējīgs, nespējīgs cīnīties. Kampfzeuge, m. cīņas liecinieks, m. Kanāl', m. -(e)s, pl. Kanä'le, kanālis, m. Kanalisation, f. kanālizācija, f. Kanä'rien||vögel, m. kanarijas putniņš, m.

Kandelā'ber, m. -s, pl. kandēlābrs, m.

(žuburains lukturis). Kandidatur', f. pl. -en, kandidātūra, f. kandidieren, v. n. kandidēt, kandie'ren, v. a. apcukurot. Kaneel, m. -s, kanēlis, m. Ka'nevas [-waß], m. tīklenis, m.; kanva, f.

Kän'guruh, m. -s, pl. -s, ķengurs, m. Kanīn'chen, n. -s, pl. trusītis, m.; Weibchen des -s, trusene, f.; junges trusēns,

m. -bau, m. trusīšu ala, f. -feil, n. trusīšu āda, f. Kan 'ne, f. -», pl. -n, kanna, f. kan'negießern, v. n. fam. balamutēt politiskās lietās. Kan'nen II kraut, n. zirgu ašķi, m. pl. Kannibā'le, m. -n, pl. -n, kanibāls, m.;

cilvēku ēdējs, m. kannst v. können, kannte v. kennen.

Kā'non, m. -s, pl. -e, 1. (Regel) nolikums, m.; (Richtschnur) mēraukla, f.; (Vorbild) priekšzīme, f. Kanonāde, f. », pl. -n, kanonāde, f. (šaušana ar lielgabaliem). Kanö'ne, f. pl. -n, lielgabals, m. Kanonier, m. -s, pl. -e, lielgabalnieks, m. kanö'nisch, adj. (von der Kirche anerkannt) kanonisks, baznīcas atzīts, kanonisie'ren, v. a. kanonizēt, uzjemt

svēto sarakstā. Kantā'te, f. pl. -n, kantāte, f. (nopietna

satura mūzikas gabals). Kan'te, f. pl. -n, 1. mala, f.; dem. maliņa, f.; an allen Ecken und -n, malu malās, visur; 2. (scharfer Rand) šķautne, f.; abgeschrägte «, nošļaup-tā šķautne; ausspringende izceltā šķautne, f.; scharfe asā šķautne, f. kan'ten, v. a. aptēst, šķautnēt. Kantilē'ne, f. pl. -n, kantilēna, f.;

dziesmiņa, f. Kantfne, f. pl. -n, kan tīne, f.; kareivju pārtikas pārdotava, f. Kan'tor, m. -s, pl. -tö'ren, kantors, m.

(priekšdziedātājs). Kan'zel, f. pl. -n, kancele, f.; auf der «. od. von der • herab, no kanceles, -deckel, m. kanceles jumtiņš, m. -pult, n. kanceles pulte, f. -rēdner, m. kan-Kanzlei — Kartoffel

celes runātājs, m.; sprediķotājs, m. -tön, m. kanceles tonis, m. Kanzlei', f. pl. -en, kanceleja, f. Kanzlei'ļļpapier, n. kancelejas papīrs, m. -vörstöher, m. kancelejas priekšnieks, m.

Kanz'ler, m. -s, pl. kanclers, m. (valsts

augstākais ierēdnis). Kap, n. -s, pl. -s, klintsrags, m.; das » der guten Hoffnung, Labās cerības rags.

kapabel, adj. spējīgs.

Kapaun', m. -s, pl. -e, kapauns, m. (rü-

nīts gailis). Kapelle, f. «, pl. -n, 1. kapliča, f.; 2.

mazs dievnams; 3. mazs orķestris. Kapell'meister, m. kapelmeistars, m. kapie'ren, v. a. fam. apķert, kapitāl', adj. galvens, svarīgs. Kapital', n. -s, pl. -e od. -ien, kapitāls, m.; totes neauglīgs kapitāls; eisernes dzelzs kapitāls; fig. aus einer Sache - schlagen, izdzīt peļņu no kādas lietas.

Kapitāl'anlāge, f. kapitāla noguldījums, m.

Kapitalis'mus, m. kapitālisms, m. (saimnieciska kārtība, kur lielākā loma piekrīt kapitālistiem). Kapitän', m. -s, pl. -e, kapitāns, m.;

kapteinis, m. Kapit'el, n. -s, pl. nodaļa, f. kapit'elfest, adj. 1. stiprs bībelē; 2. fig. er ist > in der griechischen Geschichte, viņš ļoti labi zina grieķu vēsturi, kapitulie'ren, v. n. kapitulēt (padoties). Kaplān', m. -s, pl. Kaplāne, kaplāns, m.

(mazākas baznīcas katoļu priesteris). Käppchen, n. -s, pl. benīte, f.; cepurīte, f.

Kap'pe, f. pl. -n, cepure, f.; kapuce, f. kap'pen, v. a. apšķibīt; apkapāt. Kapp'fenster, n. kaplogs, m. Kapp'zaum, m. laužņi, m. pl. (iemaukti,

m. pl.). Kaprīc'e, f. graži, m. pl. kapriziös', adj. untumains; ietiepīgs. Kap'sel, f. pl. -n, kapsula, f.; maksts, f.; (als Deckel) vāciņš, m.; (in der Botanik) poļa, f.; pogaļa, f. kaputt', adj. fam. pagalam, beigts; • machen, sapostīt; > gehen, saplīst; iet bojā.

Kapu'ze, f. pl. -n, kapuce, f. Karaffe, f. pl. -n, karafa, f. (slīpēta pudele).

Karamelle, f. pl. -n, karamele, m.

(dedzināts cukurs). -Karau'sche, f. pl. -n, karūsa, f.

Karbat'sche, f. pl. -n, ādas pātaga, f.; pipka, f.

Karbonā'de, f. pl. -n, karbonāde, f.

Karbunk'el, m. -s, pl. karbunkuls, m. (augonis).

Kardamöm', m. u. n. -(e)s, pl. -e, kardamons, m.

Kardät'sche, f. pl. -n, 1. (für Wolle) kārstuvji, m. pl.; 2. (für Pferde) skrāpis, m.; suka, f.

Kardinäl', m. -s, pl. -näle, kardinālis, m.

Kārfrei'tag, m. Lielā piektdiena.

karg, adj. sīksts, skops, (knauserig) pārāk taupīgs; «. an Worten, mazrunīgs.

kar'gen, v. n. skopoties.

Karg'heit, f. skopums, m.

kärglich, adj. nabadzīgs, trūcīgs.

Kärglichkeit, f. nabadzīgums, m.; trūcīgums, m.

Karikatur', f. pl. -en; karikatūra, f.; kariert, adj. rūtains.

karikie'ren, v. a. kariķēt.

Karmin', m. -s, karmīns, m. (sarkanā krāsa).

Karneval [-wall], m. -s, pl. -s od. -e, karnevāls, m. (meteņu, ķekatu laiks).

Karnick'el, n. -s, pl. fam. (Kaninchen) trusītis, m.

Karnies', n. -(s)es, pl. -(s)e, dzega, f.

Ka'ro, n. -s, pl. -s, 1. rüts, f.; 2. (im Kartenspiel) kāravs, m.

Karp'fen, m. -s, pl. šķaunacis, m.; karpa, f. -teich, m. šķaunacu dīķis, m.

Kar're, f. pl. -n, od. Kar'ren, m. -s, pl. », ķerra, f.; rateļi, m. pl.; vienrocis, m.

kar'ren, I. v. a. vest ar ķerru; II. v. n. lēnām braukt.

Karrie're [-iäre], f. 1. (gestreckter Galopp) auļi, m. pl.; in » reiten, jāt auļiem; 2. (pl. -n) (dienstliche Laufbahn) kar jēra, f.

Karst, m. -es, pl. -e, divzaru kaplis, m.

kar'sten, v. a. uzcirst ar kapli, kaplēt.

Kar'te, f. pl. -n, (zum Spielen) kārts, f.; die -n mischen, maisīt od. sajaukt kārtis; -n geben, izdot od. izmest kārtis; die -n abheben, nocelt kārtis; (Visitenkarte) karte, f.; seine - abgeben, nodot savu karti; (Landkarte) - von Frankreich, Francijas karte, f.

karten, v. n. spēlēt kārtis.

Kar'tenļļspiel, n. kāršu spēle, f. -spieler, m. kāršu spēlētājs, m.; trumpotājs, m. -tisch, m. kāršu galds, m.

Kartoffel, f. pl. -n, kartupelis, m.; geschälte -n, lobīti od. nomizoti kartupeļi. -bau, m. kartupeļu audzināšana, f. -mehl, n. kartupeļu milti, m. pl.296

Karton' [-ton], m. -s, pl. -s, kartons, m. (1. pape; 2. liela papes karba),

Kartonä'ge [-äje], f. pl. -n, kartonāža, f. (papes darbs).

Karussell', n. -s, pl. -s, karuselis, m.

Kär'woche, f. klusā nedēļa.

Kar'zer, m. u. n. -s, pl. karceris, m. (cietuma telpas).

Kä'se, m. -s, pl. 1. siers, m.; grüner zaļais siers.

Kā'sejļbereitung, f. sieru siešana, f.; sieru izgatavošana, f. -blatt, n. fam. nieka lapele, f.

Käse' kammer, f. siernīca, f.

Kä'se lāden, m. siernīca, f.; siera par-dotava, f. -macher, m. siernieks, m.; siera sējējs, m. -markt, m. siera tirgus, m.

käsen, I. v. a. kūpināt pienu; gekäste Milch, kūpināts piens; II. v. n. sa-kupt.

Kä'sepapier, n. siera papīrs, m.; siera ietinamais papīrs.

Kä'ser, m. -s, pl. siernieks.

Käserei', f. pl. -en, 1. (Fabrik) siernīca, f.; 2. (Gewerbe) sierniecība, f.

Kaser'ne, f. pl. -n, kazarma, f.

Kä'se|]stoff, m. siera viela, f. -wasser, n. suliņas, f. pl.; siera sūkalas, f. pl.

kä'sicht, adj. sieram līdzīgs.

kä'sig, adj. sierains.

Kasī'no, n. -s, pl. -s, klubs, m.; slēgta sabiedrība.

Kas'se, f. pl. -n, kase, f.; - machen, noslēgt kasi; die » führen od. unter sich haben, pārzināt kasi.

Kas'sen|labschluß, m. kases noslēgums, m. -bestand, m. kases sastāvs, m.

Kasserol'le, f. », pl. -n, kastrolis, m.

Kasset'te, f. «, pl. -n, kasete, f.

Kassie'ļļrer, m. -s, pl. kasieris, m.

Kastā'nie, f. pl. -n, kastaņa, f.

Kaste, f. pl. -n, kasta, f. (ļaužu šķira).

kastei'en, v. a. mērdēt, mocīt.

Kastei'ung, f. pl. -en, mērdēšana, f.; mērdējums, m.

Kastell', n. -s, pl. -e, mazs cietoksnis.

Ka'sten, m. -s, pl. 1. šķirsts, m.; kaste, f.; lāde, f.; 2. fam. (Gefängnis) cietums, m.; 3. fam. (Bordeli) mauku nams, m.

Kast'enļļgeist, m. -es, šķiru gars, m.

Kast'enmacher, m. šķirstnieks, m.

kastrie'ren, v. a. rūnīt, rāmīt.

Kā'sus, m. pl. «-, 1. locījums, m.; 2. gadījums, m.

Katafalk', m. -(e)s, pl. -e, katafalks, m.

Katalog', m. -(e)s, pl. -e, katalogs m. (saraksts).

Katarrh', m. -(e)s, pl. -e, katarrs, m. (gļotādas iekaisums). Katast'er, m. -s, pl. kadastrs, m. (zemes novērtējums, m.). Kataströ'phe, f. pl. -n, katastrofa, f. Katechis'mus, m. pl. -men, katechisms, m.

Kategorie', f. pl. -(e)n, kalēgorija, f. kategö'risch, adj. katēgorisks. Kā'ter, m. -s, pl. 1. runcis, m.; dem. runcītis, m.; der gestiefelte «•, runcis zābakos; 2. fam. •» haben, paģiras, f. pl.

Kathe'der, n. -s, pl. katedra, f. (mācības krēsls). Kathedrā'le, f. pl. -n, katedrāle, f. (galvenā baznīca). Kathē'te, f. pl. -n, katete, f. Kattun', m. -s, pl. -e, katūns, m. (viegla

kokvilnas drāna), kattū'nen, adj. katūna-. Kätz'chen, n. -s, pl. 1. kaķītis, m.; 2. (an Sträuchern) spurdze, f.; dem. spurdzīte, f. Katz'e, f. pl. -n, 1. kaķis, m.; junge kaķēns, m.; junge -n werfen, atnest kaķēnus.

Katz'enārt, f. 1. (Art) kaķu suga, f.; 2.

(Natur) kaķu daba, f. katz'enārtig, adj. kaķim līdzīgs. Katz'enauge, n. kaķa acs, f. katzen'äugig, adj. ar kaķa acīm. Katz'enbuckel, m. kaķa kūkums, m.; fam. einen «. machen, pieglausties, pieglaimoties. -geschrei, n. ņurdēšana, f. Katz'enļļjammer, m. paģiras, f. pl. kau'derwelsch, I. adj. -es Zeug, sabuldu-rējums, m.; II. adv. sprechen, buldurēt. » kau'en, v. a. sakost; (wiederkäuen) gremot; Tabak zēlēt tabaku; an den Nägeln apgrauzt nagus. Kau'en, n. -s, sakošana, f.; gremošana, f. kau'ern, I. v. n. tupēt; II. v. refl. sich notupties.

Kauf, m. -(e)s, pl. Käu'fe, 1. (Einkauf) iepirkums, m.; 2. (das Gekaufte) pirkums, m.; den ~ rückgängig machen, atteikties no pirkuma. Kauf'||anschlag, m. 1. novērtējums, m.; 2. (Anschlagszettel) pārdevuma sludinājums, m. kau'fen, v. a. u. n. u. v. refl. sich 1. pirkt; ich habe (mir) ein Messer gekauft, nopirku sev nazi; bei wem Sie gewöhnlich? pie kā Jūs mēdzat iepirkties? 2. (beim Spielen) jemt pērkamās kārtis, pirkt. Käu'fer, m. -s, pl. pircējs, m. -in, f. pl. -nen, pircēja, f.Kauf f rau — Keiler

297

Kaufllfrau, f. tirgotāja, f. -gesüch, n. pirkšanas lūgums, m. -haus, n. tirdzniecības nams, m.

käuflich, I. adj. 1. pērkams; par naudu dabūjams; pārdodams; 2. fig. (bestechlich) piekukuļojams; II. adv. ^ an sich bringen, iegūt pērkot, nopirkt; » überlassen, pārdot.

Käuflichkeit, f. pērkamība, f.; fig. (Bestechlichkeit) piekukuļojamība, f.

Kauflust, f. pirkšanas kāre, f.

kauflustig, adj. kārīgs od. rosīgs uz pirkšanu; der K-e, pirkt gribētājs, m.

Kaufmann, m. (pl. -leute) tirgotājs, m.; tirgonis, m.; (Großhändler) lieltirgotājs, m.; lieltirgonis, m.

kaufmännisch, I. adj. -e Ausdrücke, tirgotāja izteicieni, m. pl.; II. adv. * handeln, rīkoties od. izturēties, kā tirgotājam.

Kaufmannschaft, f. 1. (Handelsstand) tirgotāju kārta, f.; 2. (die Kaufleute) tirgotāji, m. pl.; lieltirgotāji, m. pl.

Kauf||preis, m. pirkuma cena, f. -recht, n. pirkšanas tiesība, f.

Kaufvertrag, m. tirdzniecības līgums, m.

kaufweise, adv. ar pirkšanu, pirkdams.

Kaul'barsch, m. ķīsis, m. -quappe, f. vardulēns, m.

kaum, adv. 1. tikko; - waren wir abgereist, so kam er an, tikko mēs bijām aizceļojuši, viņš atnāca; 2. (schwerlich) er wird es - wissen, viņš gan to nezinās.

Kau'tabak, m. zēlējamā tabaka, f.

Kaution', f. pl. -en, kaucija, f.; drošības nauda, f.

Kaut'schuk, m. u. n. -s, kaučuks, m.

Kauz, m. -es, pl. Käu'ze, 1. (Art Eule) apogs, m.; 2. fam. (Kerl) tēviņš, m.; ein wunderlicher liels savādnieks.

Käuz'||chen od. -lein, n. -s, pl. apo-dziņš, m.

Kavalier' [-wa], m. -s, pl. -e, 1. (Ritter) bruņinieks, m.; 2. kavalieris, m.

kavali er'mäßig [-wa], I. adj. kavalierim līdzīgs, kavalieŗa-; II. adv. kā kavalieris.

Ka'vallerie [-wa-] f. kavalerija, f.; jātnieki, m. pl.

Kavent' [-wänt], m. -en, pl. -en, kavents, m.; galvotājs, m.

Kā'viar [-wiar], m. -s, kaviārs, m. (stores ikri).

Kēbs'ļļēhe, f. ārlaulība, f.; nelikumīga laulība, -kind, n. ārlaulības bērns, m. -mann, m. ārlaulībnieks, m.

keck, I. adj. 1. pārdrošs; 2. (frech) bezkaunīgi drošs; II. adv. 1. droši; 2. bezkaunīgā veidā. 1

Keck'heit, f. pl. -en, 1. pārdrošība, f.; 2. (Frechheit) bezkaunība, f.

Kē'fir, m. -s, kefīrs, m.

Kē'gel, m. -s, pl. 1. ķeglis, m.; die * aufsetzen, uzstādīt ķegļus; » schieben od. spielen, bumbot; fig. mit Kind und ar visu ģimeni; 2. (in der Geometrie) kons, m.

Ke'gel||bahn, f. bumbotava, f.

ke'gel||förmig, adj. köna veidā.

kē'geln, v. n. bumbot.

Kē'gelļlpartie, f. ķegļu partija, f.; bumbojamā partija, -schnitt, m. köna griezums, m.

Kehl'deckel, m. ūka, f. -driise, f. kakla dziedzeris, m.

Keh'le, f. pl. -n, 1. (am Körper) rīkle, f.; sie sang aus voller viņa dziedāja skaļā balsī; 2. (rinnenförmige Vertiefung) grope, f.

keh'len, v. a. 1. einen Fisch pārgriezt zivij rīkli; 2. izgropēt (stabu).

Kehl'kopf, m. gāmurs, m.

Kehl'ļjlaut, m. rīklenis, m.

Kehr'|I bürste, f. grīdas suka, f.

keh'ren, I. v. a. 1. (fegen) mēzt, slaucīt? fig. ein jeder kehre vor seiner Türe! ikviens lai mēž savu durvju priekšu! prv. neue Besen - gut, jaunas slotas labi slauka; 2. (wenden) griezt; das Oberste zu Unterst apgriezt visu otrādi; alles zum Besten vērst visu par labu; II. v. n. griezties, atgriezties; rechtsum kehrt! pa labi apkārt! III. v. refl. sich -, griezties, apgriezties; fig. sich (an etw.) bēdāt (par ko); er kehrt sich nicht daran, viņš par to nebēdā.

Keh 'rer, m. -s, pl. mezejs, m.; slaucītājs, m. -in, f. », pl. -nen, od. Kehr'-frau, f. mēzēja, f.; slaucītāja, f.

Keh'richt, n. -(e)s, mēsli, m. pl.; saslaukas, f. pl. -häufen, m. mēslu čupa, f.

Kehr'||reim, m. refrēns, m. -seite, f. otrā puse.

kehrt, ~ machen, griezties apkārt, apgriezties; atkal atgriezties.

Kehr'|I Winkel, m. mēslu kakts, m. -wisch, m. putekļu slauķis, m.

kei'fen, v. n. (kiff, gekif'fen) bārties; bļaustīties.

Kei'||fen, n. -s, bļaustīšanās, f. -fer, m. -s, pl. ķildnieks, m. -ferin, f. pl. -nen, ķildniece, f.

Keil, m. -(e)s, pl. -e, ķīlis, m., auch vadzis, m.

kei'len, I. v. a. 1. (einschlagen) iesist, iedzīt (ķīli), ķīlēt; 2. fam. (prügeln) pērt; II. v. refl. sich kauties.

Kei'ler, m. -s, pl. meža kuilis, m.298

Keilerei', f. pl. -en, fam. kaušanās, f. keil'förmig, adj. ķīļveidīgs. Keilschrift, f. ķīlu raksti, m. pl. -stück,

n. ķīļa gabals, m. Keim, m. -(e)s, pl. -e, dīglis, m.; (etw. länger ausgeschossen) asns, m.; -e treiben, dīgt; fig. im -e ersticken, apspiest pašā sākumā. Keim'chen, n. -s, pl. dīglītis, m.; asniņš, m.

keimen, v. n. dīgt; - lassen, diedzēt,

dīdzināt. Kei'men, n. -s, dīgšana, f. keim'fähig, adj. dīgstams, diedzējams. Keim'fähigkeit, f. dīgstamība, f. keim'frei, adj. sterilizēts, bezdīgļu-; ~

machen, sterilizēt. Keim'||hülle, f. dīgļa vīkala, f. -töter, m. -s, pl. sterilizētājs, m. -zeit, f. dīgstams laiks, kein (keine, kein) adj. neviens (neviena); es ist «. Mensch zu Hause, neviena cilvēka nav mājās; er ißt - Fleisch, viņš gaļas neēd; ich habe « Geld, man nav naudas.

kei'ner (kei'ne, keins) prn. neviens (neviena); - von beiden, ne viens, ne otrs; nekatrs; » von beiden wußte es, ne viens, ne otrs to nezināja; ich kenne keinen von euch, es no jums neviena nepazīstu, kei'ner||lei, adj. nekāds; auf - Weise, nekādā ziņā. -seits, adv. ne no vienas puses.

kei'nesļļfalls od. -wēgs, adv. nekādā ziņā. kein'māl, adv. ne reizi, nekad. Kelch, m. -(e)s, pl. -e, kauss, m.; biķeris, m.

kelch'ārtig, adj. kausam od. biķerim līdzīgs.

Kelch'ļļblatt, n. biķerīša lapiņa, f. Kelch'I glas, n. stikla kauss, m. Kel'le, f. pl. -n, 1. (bei den Maurern) ķelle, f.; lāpstiņa, f.; 2. (Schöpflöffel) pavārnīca, f.; smeļamais; 3. (Fugkelle) šuvju zviedene, f. Kel'ler, m. -s, pl. pagrabs, m. -assel, f.

simtkājis, m. Kel'lerj[eingang, m. pagraba ieeja, f. -ge-schoß, n. pagraba stāvs, m. -wohnung, f. pagraba dzīvoklis, m. -wurm, m. simtkājis, m. Kell'ner, m. -s, pl. », (in Wirtshäusern) viesmīlis, m.; sulainis, m.; (Kellermeister) pagraba uzraugs, m. -in, f. pl. -nen, sulaine, f.; pagraba uzraudze, f.

kel'tern, v. a. izspiest vīnu. kenn'bār, adj. pazīstams; iezīmēt.

ken'nen, I. v. a. (ken'ne; kann'te; gekannt') pazīt; » lernen, iepazīties (ar kādu); wir » uns schon von Paris her, mēs esam iepazinušies jau Parīzē; II. v. refl. sich pazīties.

ken'nenswērt, adv. derīgs zināt, ievērojams.

Ken'ner, m. -s, pl. zinātājs, m.; pratējs, m.; lietpratējs, m.; -auge, n. od. -blick, m. lietpratēja acis; mit ar lietpratēja acīm. -miene, f. lietpratēja skats, m.

kenntlich, adj. (viegli) pazīstams.

Kennt'lichkeit, f. pazīstamība, f.

Kennt'nis, f. pl. -(ss)e, 1. zināšana, f.; von einer Sache * haben, pārzināt kādu lietu; ohne - der Sache, lietu nepārzinot; 2. (Gelehrsamkeit) die -(ss)e, zināšanas, f. pl.; ein Mann von vielen -(ss)en, cilvēks ar plašām zināšanām.

kennt'nis II arm, adj. zināšanās nabadzīgs, mazzinātājs-, -lös, adj. nemācīts, neizglītots.

Kennt'nisnahme, f. zur ievērībai, lai ievērotu.

kennt'nisreich, adj. mācīts, izglītots, ar plašām zināšanām.

Ken'nung, f. dieses Pferd hat die * verloren, šim zirgam nav vairs vecuma zīmes.

Kenn'zeichen, n. pazīme, f.

kennzeichnen, v. a. iezīmēt.

ken'tern, I. v. a. apvelt, apgriezt; II. v. n. apvelties, apgāzties.

Kerā'mik, f. keramika, f.; podnie-cība, f.

Ker'be, f. *, pl. -n, robs, m.; ierobījums, m.

Ker'bel, m. -s, (scandix cerefolium) ; (anthriscus silvestris); kārvele, f.

kerben, v. a. ierobīt, uzgriezt burtu.

Kerb'||holz, n. birka, f.

Ker'ker, m. -s, pl. cietums, m. -haft, f. ieslodzīšana cietumā, -meister, m. cietuma uzraugs, m. -strāfe, f. cietuma sods, m.

Kerl, m. -s, pl. -e od. -s, 1. (urspr. in guter Bedeutimg) ein ganzer īsts vīrs; ein guter lāga zēns; 2. (ein starker, gesunder Mensch) vīrs kā bluķis; ein dicker resns, m.; 3. (verächtlich) tēviņš, m.

Kern, m. -(e)s, pl. -e, 1. kodols, m. (riekstā etc.); kauliņš, m. (plūmē etc.); grauds, m.; sēkla, f. (ābolā etc.); sēkliņa, f. (vīnogā etc.); serde, f. (kokā); Holz mit faulem idrains koks; 2. fig. (Mittelpunkt) kodols, m

Kern'ļjausdruck, m. sparīgs izteikums, -beißer, m. -s, pl. », (Vogel) rozis, m.; čakstiņš, m. kern'brāv, adj. ļoti krietns. Kern'chen, n. kodoliņš, m. ker'nen, v. a. 1. izlobīt kodolus; 2. (Butter machen) kult sviestu, kern'||faul, adj. serdē aizpuvis, -fest, adj. ļoti stiprs.

Kern'ļļfrucht, f. graudu auglis, m.; sēk-

lotnis, m. -gehäuse, sēklotne, f. kern'I |gesund, adj. vesels kā rutks, ker'nig, adj. 1. graudu pilns, kodolains; 2. fig. (kräftig) spēcīgs; -e Gesundheit, stipra veselība, kern'lös, adj. bezgraudu-, bezkodola-. Kern'||öbst, n. kauliņu augļi, m. pl. -punkt, m. galvenais punkts, -spruch, m. domu grauds, m. Kerze, f. pl. -n, svece, f. ker'zengerāde, adj. gluži stāvus, taisns kā svece.

Ker'zen||gießer, m. svečnieks, m.; sveču

lējējs, m. ker'zenhell, adj. svecēm apgaismots. Ker'zenļļleuchter, m. svečturis, m. -licht, n. sveču gaisma, f. -macher, m. svečnieks, m. -stummel, m. sveces galiņš, m. -zieher, m. -s, pl. sveču lējējs, m.; svečnieks, m. Kesch'er, m. -s, pl. «., dukurs, m.; bri-

denis, m. (tīkls). Kes'sel, m. -s, pl. 1. katls, m.; dem.

katliņš, m.; 2. (Talkessel) ieplaka, f. kes'selbraun, adj. vaŗa krāsā. Kes'selflicker, m. katlāpis, m.; katlinieks, m.

kes'selförmig, adj. katla veidīgs. Kes'selļļhāken, m. katla kāsis, m. -pauke,

f. bungas, f. pl. Kett'chen, n. -s, pl. ķēdīte, f.; važi-ņas, f. pl.

Ket'te, f. pl. -n, 1. ķēde, f.; važas, f. pl.; dzelzis, f. pl.; auch dzelži, m. pl.; an die legen, pieķēdēt; von der losmachen, atķēdēt; in -n schlagen, schmieden, slēgt, kalt dzelzīs; fig. die -n brechen, saraustīt važas, nokratīt jūgu; 2. (Webekette) meti, m. pl.; šķēri, m. pl.; die - aufziehen, uzgriezt metus; 3. (Reihenfolge) rinda, f. ket'ten, v. a. 1. saķēdēt; kalt dzelzīs; 2. fig. (festbinden) piesiet; (fesseln) saistīt; (jemn.) an sich saistīt (kādu) pie sevis.

Ket'tenļ;baum, m. (in der Weberei) ries-tava, f. -bruch, m. (Arithm.) bezgala daļu rinda, f. -brücke, f. gaisa tilts, m. auch ķēžu tilts, m. -fāden, metu pavediens, m.

Ket'ten||glied, n. ķēdes pants, m. -hund, m. ķēdes suns, m. -macher, m. ķēdi-nieks, m. -naht, f. tamborējamā vīle. Ketz'er, m. -s, pl. ķeceris, m. Ketzerei', f. pl. -en, ķecerība, f. Ketz'er I ļgericht, n. inkvizīcija, f.; ķeceŗu tiesa, f.

Keu'chel, n. -s, pl. (Küchlein) cālis, m.; cālēns, m. -brāten, m. cāļu centis, m. -chen, n. cālītis, m. keu'chen, v. n. elsāt. Keu'chen, n. -s, elšana, f.; elsāšana, f. Keuch'husten, m. gaŗais klepus. Keu'le, f. pl. -n, 1. runga, f.; (in der Schlacht) vāle, f.; (des Donnergottes) milna, f.; 2. (der Stößel im Mörser) piestala, f.; 3. (beim Vieh) gurns, m.; dem. gurniņš, m.; (bei Vögeln) ķūlis, m.; dem. ķūlītis, m. Keu'lenschlag, m. zvēliens, m. keusch, adj. šķīsts. Keusch'heit, f. šķīstība, f. Keusch'heits]|gelübde, n. šķīstības solījums, m. -gürtel, m. šķīstības josta, f. kich'ern, v.

n. fam. irgot, krikšķināt. Kie'bitz, m. -es, pl. -e, ķīvīte, f. -ei, n.

ķīvītes ola, f. Kie'fer, m. -s, pl. », žoklis m., Kie'fer, f. pl. -n, priede, f.; dem. prie-

dīte, f. kie'fer, adj. priedes-, Kie'fern||holz, n. 1. (Nutzholz) priedes koks, m.; 2. (Brennholz) priedes malka, f. -wald, m. priežu mežs, priedulājs, priediens, m. Kiel, m. -(e)s, pl. -e, 1. (spalvas) stobrs, m.; 2. (kuģa) māte, f.; 3. (Stadt) n. -s, Ķīle, f.

Kiel'||raum, m. kuģa dibena telpas, f. pl.

-wasser, n. (kuģa) taks, m. (ūdenī). Kie'me, f. žauna, f.; Atmen durch -n,

elpošana ar žaunām. Kien, m. -(e)s, sveķains koks, m. Kien'||apfel, m. čiekurs, m. -fackel, f. skalu lāpa, m ; priedes skals, m. -hārz, n. priedes sveķi, m. pl. -holz, n. priedes koks, m. kienig, adj. sveķains. Kien'|ļ öl, n. terpentīna eļļa, f. -ruß, m.

kvēpi, m. pl. -spān, m. skals, m. Kie'pe, f. pl. -n, f. (uz muguras nesams grozs). Kies, m. -(s)es, grants, f.; zvirgzds, m.;

meist im pl. zvirgzdi, kies'ārtig, adj. grantij līdzīgs. Kies'bach, m. zvirgzdupe, f. Kie'sel, m. -s, pl. od. -stein, m. olis,

m., auch ola, f. kie'selārtig, adj. oļains, oļiem līdzīgs. Kie'selērde, f. oļu zeme, f.; oļaina zeme.300

kie'selhart, adj. ciets kā olis.

kie'sen, v. a. izredzēt.

Kies'ērde, f. grants zeme, f.; grantaina zeme.

kie'ļļsicht od. -sig, adj. grantains.

Kies'j|sand, m. grants, f.; rupjās smiltis. -wēg, m. grantēts celiņš.

Kiffe, f. pl. -n, būda, f.; namiņš, m.

Kikeriki', n. -s, ķiķeriķi, m.

Ki'lo, n. -s, pl. -s, od. -gramm, n.; kilograms, m.j kg.

Kim'me, f. pl. -n, 1 (Falz) grope, f.; 2. (bei Böttchern der Einschnitt in den Dauben für den Boden) doņi, m. pl.; ķimenes, f. pl.

Kind, n. -es, pl. -er, bērns, m.; dem. bērniņš, m.; ein ausgesetztes pamests (auch izlikts) bērns; unzeitiges «, nelaikā dzimis bērns; adoptiertes », piejemts bērns; von • auf, no mazām dienām, no mazatnes.

Kind'ļļbett, n. radības, f. pl.; im * liegen, būt radībās od. nedēļās; ins -kommen, dzemdēt; im - sterben, mirt radībās od. nedēļās, -betterin, f. pl. -nen, nedēļniece, f. -bettfieber, n. radību drudzis, m. -chen, n. -s, pl. bērniņš, m.

Kin'delbier, n. kristību dzīres, f. pl.; kristības, f. pl.

Kin'der||bewahranstalt, f. bērnu patversme, f.; bērnu nams, m.

Kinderei', f. pl. -en, bērnišķība, f.; bērnišķīgums, m.; fig. blēņas, f. pl.; -en treiben, blēņoties.

Kin'der||erziehung, f. bērnu audzināšana, f. -frau, f. bērnu aukle, f. -freund, m. bērnu draugs, m. -garten, m. bērnu dārzs, m. -gärtnerin, f. bērndārznie-ce, f.

kin'derleicht, adj. ļoti viegls.

Kin'derļļliebe, f. bērnu mīlestība, f. -lied, n. bērnu dziesma, f.

kin'derlös, adj. bezbērnu-, bez bērniem.

Kin'der||lösigkeit, f. bezbērnība, f.

Kinderstube, f. bērnistaba, f.; er hat keine viņam trūkst audzināšanas.

Kinderzeug, n. bērnu drēbītes, f. pl.

Kin'des||beine, n. pl. fam. von -n an, no mazām dienām sākot, -kind, n. bērna bērns, m.; -er, bērnu bērni, m. pl.; auf -er, uz bērnu bērniem, uz mūžīgiem laikiem, -mord, m. bērna slepkavība, f. -mörder, m. u. -mörderin, f. bērna slepkava, com.

Kind'heit, f. bērnība, f.; bērnu dienas, f. pl.; von an, no bērnu dienām.

kin'disch, I. adj. bērnišķīgs, (verächtl.) tapt kā bērnam; II. adv. sich - betragen, izturēties kā mazam bērnam.

Kind'lein, n. -s, pl. bērniņš, m.

kindlich, I. adj. 1. bērna-, bērnīgs; bērnišķīgs; -e Liebe, bērna mīlestība; II. adv. 1. ar bērna sirsnību; 2. nevainīgi, vientiesīgi.

Kindlichkeit, f. «, bērna prāts, m.

Kink'erlitzen, n. nieki, m. pl.; blēņas, f. pl.

Kinn, n. -s, pl. -e, zods, m.; smakrs, m. -backen, m. žoklis, m.; žokļa kauls.

Kiosk', m. -(e)s, pl. -e, kiosks, m. (austrumos dārza namiņš).

kip'pen, I. v. a. gāzt, apgāzt; II. v. n. gāzties, zaudēt līdzsvaru.

Kip'per und Wipper, m. -s, pl. «•, naudas apgrozītājs, m.; naudas viltotājs, m.

Kirch'dorf, n. baznīcas sādža, f.

Kir'che, f. pl. -n, baznīca, f.; dievnams,, m.; dem. baznīciņa, f.

Kir'chen||ablaß, m. baznīcas atlaidas, f.. pl. -älteste(r), m. baznīcas vecākais, m. -geschichte, f. baznīcas vēsture, f.. -lied, n. baznīcas dziesma, f. -maus, f. fig. arm wie eine pliks kā baznīcas žurka.

Kir'chenrāt, m. 1. (Ältester) baznīcas padomnieks, m.; 2. (als Behörde) baznīcas padome, f. -raub, m. baznīcas aplaupīšana, f.

Kirch'||gang, m. 1. baznīcā iešana, f.; gājiens uz baznīcu; 2. (Gang der Neuvermählten in die Kirche am ersten Sonntag nach der Hochzeit u. die damit verbundene Feier) atkāzas, f. pl. -gänger, m. baznīcēns, m.

kirchlich, I. adj. 1. (die Kirche betreffend) baznīcas-; 2. (der Kirche zugetan) ticīgs.

Kirchlichkeit, f. piekļaušanās baznīcai, ticības rosīgums, m. -messe, f. 1. baznīcas iesvētīšanas diena, f.; 2. (Kirmes) apkūlības, f. pl. -ner, m. -s, pl. ķesteris, m. -Sprengel, m. prāvesta apriņķis, m. -turm, m. baznīcas tornis, m. -weihe, f. baznīcas iesvētīšana, f.

Kir'mes, f. pl. -(ss)en, baznīcas svētki, m. pl. (auch apkūlības, f. pl.).

kir're, adj. rāms, lēns.

kirren, v. a. (zähmen) darīt rāmu, pieradināt.

Kirsch'ļļbaum, m. ķiršu koks, m.

Kir'sche, f. pl. -n, ķiršoga, f.; ķirsis, m.

Kiß'chen, n. -s, pl. spilventiņš, m.

Kissel', m. -s, pl. (Mehlspeise) ķīselis, m.

Kis'sen, n. -s, pl. spilvens, m. -bezug, m. od. -Überzug, m. spilvena pārvelkamais.Kistchen — Klappsitz

Kist'chen, n. -s, pl. kastīte, f. Kist'e, f. pl. -n, kaste, f.; lāde, f. Kitt, m. -(e)s, pl. -e, ķite, f.; tepe, f. Kit'tel, m. -s, pl. uzsvārcis, m.; virsvalks, m. kit'ten, v. a. ķitēt, saķitēt; tept. Kitz'e, f. pl. -n, kaziņa, f.; kazlēns, m.

Kitz'el, m. -s, 1. kutēšana, f.; 2. fig. (Gelüst) kāre, f. kitz'elig, adj. kutelīgs. Kitzeligkeit, f. kutelība, f.; kutelīgums, m.

kitz'eln, I. v. a. kutināt; II. v. n. kutēt. Kitz'eln, n. -s, kutināšana, f.; kutēšana, f.

Kitz'ler, m. -s, pl. kutinātājs, m. Klad'de, f. pl. -n, klade, f. klaffen, v. n. atvērties, stāvēt vaļā; -de Wunde, vaļēja vāts; ein Abgrund klaffte vor uns, bezdibens atvērās mūsu priekšā, kläffen, v. n. (von Füchsen u. Hunden)

riet; (von Jagdhunden) kvekšķēt. Kläffen, n. -s, (von Füchsen u. Hunden) riešana, f.; (von Jagdhunden) kvekšķēšana, f. Kläffer, m. -s, pl. 1. rējējs, m.; (Jagdhund) kvekšķis, m.; 2. fig. (Schreihals) kliedzējs, m. Klafter, f. pl. -n, 1. ass, f.; nach -n messen, mērīt asīm; 2. «. Holz, vezums malkas, -holz, n. asīs krauta malka, asu malka, klaftern, v. a. 1. (messen) mērīt asīm;

2. (stapeln) kraut asīm. klāg'bār, adj. sūdzams, apsūdzams. Klā'ge, f. pl. -n, 1. žēlošanās, f.; žēlabas, f. pl.; gaudas, f. pl.; vaidas, f. pl.; in -n ausbrechen, žēloties, gausties; 2. (Beschwerde) sūdzība, f.; » (über etw.) führen, sūdzēties (par ko), -gesang, m. raudu dziesma, f. -ge-schrei, n. vaimanas, f. pl. klā'gen, I. v. a. (jemm. etw.) stāstīt (kādam) savas žēlabas, žēloties; II. v. n. (vor Gericht) sūdzēt, iesūdzēt, apsūdzēt; auf Scheidung iesniegt sūdzību atlaulāšanas dēļ; auf Schadenersatz sūdzēt zaudējumu atlīdzināšanas dēļ; der klagende Teil, sūdzētājs, m.

Klā'gen, n. -s, 1. (Wehklage) žēlošanās, f.; žēlabas, f. pl.; vaimanas, f. pl. 2. (vor Gericht) sūdzēšana, f. Kla'ger, m. -s, pl. sūdzētājs, m. Klä'ge||rüf, m. žēlabu sauciens, m. -Sache, f. prāva, f.; sūdzība, f. -schrift, f. sūdzības raksts, m. -tön, m. žēlabu skaņas, f. pl.

kläglich, I. adj. 1. (klagend) žēls; 2. (beklagenswert) nožēlojams; ein -es Leben führen, vārgt; II. adv. 1. žēli; « bitten,, žēli od. gauži lūgties; 2. nožēlojamā kārtā. Kläglichkeit, f. nožēlojamība, f.; nožēlojams stāvoklis, klamm, adj. (enge) šaurs.; (zusammengedrückt) saspiests. Klamm, f. pl. -en, grava, f.; aiza, f. Klam'mer, f. pl. -n, 1. [] iekava, f.; 2. (Krampe) dzintele, f.; cemme; 3. (Hafte) klamburis, m. klam'mern, I. v. a. savienot; II. v. refl. sich (an etw.) pieķerties od. turēties (pie kā), klang v. klingen.

Klang, m. -(e)s, pl. Kläng'e, 1. skaņa, f.; einen - haben od. von sich geben, skanēt.

Klang'||böden, m. skaņas vāks, m.; skaņu galds, m. klanglös, I. adj. bezskaņas-, neskanīgs;

II. adv. bez skaņas. Klang'||lösigkeit, f. neskanīgums, m. klang'||reich od. -voll, adj. skanīgs. Klappe, f. pl. -n, 1. (in Maschinen) vārstulis, m.; mit vielen -n versehen, vārstuļains; 2. (an der Flöte etc.) mēlīte, f.; 3. (am Hute) mala, f.; 4. (an Armein) atloks, m.; 5. (an Beinkleidern) ķīlis, m.; 6. (Fliegenklappe) mušu sitamais; 7. (Falltür) aizkritne, f. 8. (Deckel) vāks, m.; 9. (bei Pflanzenkapseln) vāciņš, m.; 10. (bei Brücken) izstumjamā daļa; 11. (an der Schleuse) vārti, m. pl. klap'pen, I. v. a. in die Höhe pacelt od. atsist uz augšu; II. fig. saskanēt, saderēt; das klappt, tas iet labi; das klappt nicht recht, tas īsti nevedas. Klap'per, f. pl. -n, 1. (Kinderklapper) grabulis, m.; klabis, m.; 2. (Jagdklapper) parkšķis, m.; 3. (der Schlangen) klaburs, m. klap'perig, adj. 1. klabošs; 2. fam. vājš, saguris.

Klap'per||jagd, f. dzinēju medības, f. pl.

-kästen, m. fam. nederīgas klavieres, klap'pern, v. n. klabēt; » lassen, klabināt; mit den Zähnen klabināt zobus.

Klap'pern, n. -s, klabēšana, f.; klabināšana, f.; » der Zähne, zobu trīcēšana, f.

Klap'per||schlange, f. klabŗčūska, f. Klapp'hūt, m. saliekamā cepure. Klapp'sitz, m. atsitams sēdeklis, -stuhl, m. atsitams krēsls, -tisch, m. atsitams od. saliekams galds.302 . Klaps

Klaps, m. -(s)es, pl. Klap'se od. Kläp'se, (viegls) sitiens (ar roku).

klap'sen, v. a. viegli uzsist (ar roku).

klār, adj. 1. dzidrs, skaidrs; -e Stimme, skaidra balss; -er Himmel, -es Wetter, skaidra debess, skaidrs laiks; -es Zeug, šķidra drāna; 2. fig. (verständlich) saprotams, skaidrs, (offenbar) skaidri redzams; mit -en Worten, skaidros vārdos, nepārprotamā valodā; (jemm. etw.) . machen, izskaidrot (kādam ko).

klä'ren, I. v. a. 1. noskaidrot, skaidrināt; Zucker skaidrināt cukuru; 2. fig. (aufklären) darīt saprotamu, paskaidrot; II. v. refl. sich noskaidroties.

Klār'heit, f. 1. (Helle) gaišums, m.; (Reinheit) skaidrums, m.; - der Stimme, balss skaidrums, m.; des Himmels, debess dzidrums, m.; 2. fig. (Deutlichkeit) skaidrība, f.

Klār'ļļlēgung, f. od. -Stellung, f. noskaidrošana, f.; izskaidrošana, f.

Klā'rung, f. skaidrošana, f.; skaidrinā-jums, m.; paskaidrojums, m.

Klas'se, f. pl. -n, klase, f.; (Stand) šķira, f.; (Abteilung) nodaļa, f.; er sitzt in der ersten viņš ir pirmā klasē.

Klas'sen||älteste(r), m. klases vecākais, -būch, n. klases žurnāls, m. -eintei-lung, f. klasifikācija, f.; šķirošana, f. -geist, m. kastas gars, m. -lehrer, f. klases pārzinis, m.

klas'senweise, adv. pa klasēm.

Klas'senzimmer, n. klase, f.; klases istaba, f.

klassifizieren, v. a. klasificēt, šķirot.

Klassifizie'rung, f. pl. -en, šķirošana, f.; šķirojums, m.

Klas'siker, m. -s, pl. klasiķis, m.

klas'sisch, adj. klasisks (priekšzīmīgs, pilnvērtīgs).

Klatsch, m. -es, pl. -e, 1. (Klaps) plauk-šķis, m.; 2. fam. (Geschrei) tenkas, f. pl.; mēlnesība, f.

Klatsch'||bäse, f. fam. pļāpa, f.; mēl-nese, f.

Klat'sche, f. -n, 1. (Fliegenklappe) mušu sitamais; 2. fam. (Schwätzerin) pļāpa, f.; mēlnese, f.

klat'schen, I. v. a. 1. (jemn.) Beifall izrādīt (kādam) piekrišanu; 2. fam. (ausplaudern) izpļāpāt; II. v. n. 1. plaukšķināt; in die Hände sist plaukstās; mit einer Peitsche plīkšķināt ar pātagu; 2. fam. (schwatzen) pļāpāt, pļukšķēt.

Klat'schen, n. -s, 1. (mit den Händen) plaukšķināšana, f.; (mit der Peitsche)

plikšķināšana, f.; 2. fam. (Schwatzen) pļāpāšana, f.; mēlnesība, f.

Klat'scher, m. -s, pl. », 1. plaukšķinātājs, m.; 2. fam. (Schwätzer) pļāpa, m.; plukšķis, m.; mēlnesis, m.

Klatsch'||weib, n. pļāpa, f.

klauben, v. a. u. n. izlobīt; (nagen) skrubināt.

Klauberei', f. «, pl. -en, niekošanās, f.

Klaue, f. pl. -n, 1. nags, m.; dem. nadziņš, m.; (von wilden Tiegen auch) ķetna, f.; fig. in seinen -n haben, turēt cieši nagos; fig. in (jems.) -n geraten, krist (kādam) nagos; 2. (Einschnitt) robs, m.

Klau'en||seuche, f. nagu sērga, f.

Klau 'se, f. pl. -n, muka istabiņa, f.

Klau'sei, f. pl. -n, klauzula, f.; (Vorbehalt) ierobežojums, m.

Klausur', f. pl. -en, 1. (Klosterzwang) ieslodzīšana, f.; 2. (geschlossener Raum) slēgtas telpas; 3. -arbeit, f. pārbaudījuma darbs, m.

Klavier' [-wir-], n. -(e)s, pl. -e, klavieres, f. pl.; •» spielen, spēlēt klavieres, -auszug, m. klavieŗu izvilkums, m. -be-gleitung, f. klavieŗu pavadījums, m. -Stimmer, m. klavieŗu skaņotājs, m. -Unterricht, m. klavieŗu mācība, f. -erteilen, dot od. pasniegt klavieŗu stundas.

klē'ben, I. v. a. lipināt; II. v. n. lipt, būt pielipušam; es klebt Blut an seinen Händen, pie viņa rokām līp asinis.

Klē'ben, n. -s, 1. (als Tätigkeit) lipināšana, f.; 2. (als Zustand) lipšana, f.; 3. fig. (Festhalten) pieķeršanās, f.; turēšanās, f.

Klē'bepflaster, n. lipināms plāksteris, m.

Klē'ber, m. -s, pl. 1. (Mensch) līponis, m.; 2. (Stoff) lipeklis, m. -kraut, n. vārnagas, f. pl.

klē'be||rig, adj. lipīgs.

Klē'bestoff, m. lipeklis, m.; lipīgā viela.

Klēb'rigkeit, f. lipīgums, m.

Klecks, m. -(s)es, pl. -(s)e, traips, m.

kleck'sen, v. n. 1. traipīt, smulēt; 2. fig. triept-.

Kleck'ser, m. -s, pl. smulis, m.; fig.

triepējs, m.

Kleckserei', f. pl. -en, smulēšana, f.; fig. triepšana, f.

kleck'sig, adj. aptraipīts, sasmulēts; trai-pekļains.

Klee, m. -s, āboliņš, m., auch dāboliņš od. amoliņš, m.

Klee'||bau, m. āboliņa kopšana, f.; -blatt, n. 1. āboliņa lapa, f.; 2. fig. trijatnis, m.

Klee'||feld, n. āboliņa lauks, m.

Klei, m. -s, glūdas zeme, f. Kleid, n. -es, pl. -er, 1. uzvalks, m.; drēbes, f. pl.; (Bekleidung) apģērbs, m.; -er machen, šūt drēbes; das sonntägliche svētdienas uzvalks; das alltägliche darbdienas uzvalks, klei'den, I. v. a. 1. (mit Kleidern bedecken) apģērbt; in Trauer «, tērpt sērās; 2. fig. in Worte izteikt od. ietērpt vārdos; in eine schöne Form ietērpt skaistā formā; II. v. refl. sich ģērbties; sich schwarz ģērbties melnās drēbēs; sich festlich tērpties svētku uzvalkā. Klei'den, n. -s, ģērbšana, f. Klei'derļļaufwand, m. apģērba greznums, m. -bürste, f. drēbju suka, f. -ge-schāit, n. drēbju veikals, m. -hāken, m. knaģis, m. kleid'sam, adj. piegulīgs, piekļāvīgs. Klei'dung, f. pl. -en, apģērbs, m. Kleidungsstück, n. apģērba gabals, m. Klei'e, f. pl. -n, klijas, f. pl. klei'ig, adj. 1. (tonartig) dumbrains;

2. (Kleie enthaltend) klijains. klein, I. adj. 1. mazs; dem. maziņš; (nicht groß) neliels; ein -es Kind, mazulis, m.; -er Buchstabe, mazais burts; 2. fig. (gering) mazs, sīks, (nichtig) niecīgs; -es Geld, sīka nauda; -es Vieh, sīki lopi; II. adv. 1. mazi, sīki; » schreiben (in kleiner Schrift) rakstīt sīki; 2. fig. (niedrig) zemi; - denken, zemi domāt. Klein'bahn, f. šaursliežu dzelzceļš, m. klein'||äugig, adj. mazām acīm. -blätterig, adj. mazām lapām. Klein'geld, n. sīknauda, f. klein'gläubig, adj. mazticīgs. Klein'IIgläubigkeit, f. mazticība, f. -grund-besitzer, m. sīkgruntnieks, m. -handel, m. sīktirdzniecība, f. -händler, m. sīktirgotājs, m. Klein'heit, f. «, mazums, m. klein'herzig, adj. mazsirdīgs. Klei'nigkeit, f. pl. -en, sīkums, m. Klei'nigkeitsl|krämer, m. sīkumnieks, m.; niekalbis, m. -krämerei, f. sīkumnie-cība, f.

Klein'||kräm, m. krāmu pārdotava, f.

-krämer, m. krāmu pārdevējs, m. klein'laut, adj. aprāvies, satrūcies;

werden, nolaist balsi, apklust, klein'lieh, I. adj. -er Mensch, mazisks

cilvēks; šaursirdīgs. Klein'||lichkeit, f. pl. -en, maziskums, m.

Kleinmālerei', f. sīkglezniecība, f. Klein'mūt, m. (drosmes) sašļukums, m.

klein'mütig, I. adj. sašļucis; » machen,.

atjemt cerības; II. adv. nedroši. Klein'öd, n. -(e)s, pl. -e, od. Kleinö'dien, dārgums, m.; (Edelstein) dārgmetallsr m.

kleinstädtisch, I. adj. mazpilsētnieku-, mazpilsētniecisks; II. adv. - handeln, rīkoties kā mazpilsētniekam. Klein'vieh, n. sīki lopi. Klei'ster, m. -s, pl. «., klīsteris, m.; lipeklis, m.

klei'stern, v. a. klīsterēt; (kleben) lipināt.

Klemme, f. pl. -n, 1. (Schraubstock) spīles, f. pl.; spailes, f. pl.; 2. fig. (Verlegenheit) ķeza, f.; sprukas, f. pl.; in die «. geraten, ieskriet ķezā. klem'men, I. v. a. 1. spiest, spaidīt, spīlēt; 2. (stehlen) zagt; II. v. refl. sich saspiesties, (sich quetschen) sich die Finger saspiest sev pirkstus. Klem'mer, m. -s, pl. «, kniebis, m. Klemp'ner, m. -s, pl. skārdnieks, m..

-arbeit, f. skārdnieka darbs, m. Klempnerei', f. pl. -en, 1. (Werkstatt) skārdnīca, f.; 2. (Gewerbe) skārdnie-cība, f.

Klep'per, m. -s, pl. zirģelis, m. (kle-peris, m.).

Klē'te, f. (Vorratskammer) klēts, f.; dem.

klētiņa, f. Klet'te, f. pl. -n, dadzis, m. klet'tern, v. n. kāpelēt; kāpt (kokā); uzrāpties.

Klet'ter||stange, f. kāpjamā kārts, -vögele

m. kāpelētājs putns, klie'ben, I. v. a. (klö'be; klöb; geklöben) šķelt, skaldīt; II. v. n. šķelties, plīst-Klient', m. -en, pl. -en, klients, m. -schaft,

f. pl. -en, klienti, m. pl. Klī'ma, n. -s, pl. -s od. -te, klimats, m. klim'men, v. n. (klim'me; klomm; geklommen) rāpties (od. līst) augšā). Klimperei', f. pl. -en, 1. (mit Geld)' žvadzināšana, f.; 2. fam. (auf dem Klavier) tinkšķināšana, f. klim'pern, v. n. 1. mit dem Gelde žvadzināt naudu; 2. fam. auf dem Klavier tinkšķināt uz klavierēm, kling! int. tinkšl Kling'beutel, m. upuŗu maks, m. Kling'e, f. pl. -n, 1. asmens, m.; 2. (Degen) zobens, m.; mit der flachen ar pliku zobenu, klingeln, v. n. u. imp. zvanīt, piezvanīt, klin'gen, v. n. (kling'e; klang; geklun-g'en) skanēt; ~ lassen, skandināt; hohl », dobji atskanēt; die Ohren mir, man ausīs dūc.304

Kling'en, n. -s, skanēšana, f.; (in den Ohren) dūkšana, f.

Klī'nik, f. pl. -en, klīnika, f.

Klink'e, f. pl. -n, durvju rokturis, m.; kliņķis, m.

Klip'pe, f. », pl. -n, klints, f.

Klipp'schule, f. pl. -n, ābeces skola.

klir'ren, v. n. tirkšķēt; er warf die Tür zu, daß die Scheiben klirrten, viņš aizcirta durvis, ka rūtis vien notirk-šķēja; (von Waffen u. Ketten) žvadzēt.

Klir'ren, n. -s, Urkšķēšana, f.; žvadzēšana, f.

Klischee', n. -s, pl. -s, klišeja, f.

klischie'ren, v. a. pagatavot klišejas.

Klistier, n. klistīrs, m.; klizma, f.

Kloāke, f. pl. -n, kloāka, f. (netīrumu novadāmais kanālis; izkārnījumu uz-jemamā vieta).

Klö'ben, m. -s, pl. 1. (Holz) šķila, f.; klucis, m.; bluķis, m.; 2. (Blockrolle) trice, f. -holz, n. šķilu koks, m.

klobig, adj. fam. liels, (grob) rupjš.

klomm v. klimmen.

Klöp'fel v. Klöppel.

klop'fen, I. v. a. (Wäsche) velēt; (Flachs) kulstīt; (den Staub aus den Kleidern) izdauzīt; ein Ei sakult olu; (schlagen) sist; II. v. n. u. imp. klauvēt, klaudzināt; es klopft, kāds klauvē; das Herz klopft ihm, sirds viņam pukst.

Klop'fer, m. -s, pl. 1. (Treiber auf der Jagd) dziņējs, m.; 2. dauzītājs, m.

Klopfholz, n. vāle, f.

Klöp'pel, m. -s, pl. (in der Glocke) mēle, f.

klöp'peln, v. a. ķimpulēt (mežģines), grīstot.

Klops, m. -(s)es, pl. Klöp'se, sitnis, m.; (Zwiebelklops) sīpolsitnis, m.

Klosett', n. -s, pl. -e od. -s, klosets, m. (atejas vieta).

Kloß, m. -es, pl. Klö'ße, 1, (Erdscholle) kukurznis, m.; pīte, f.; 2. (in der Speise) ķiļķens, m.; klucis, m. (von Hafer u. Erbsen) kams, m.

Klöß'chen, n. -s, pl. -, 1. kukurznītis, m.; 2. ķiļķenītis, m.

Klö'ster, n. -s, pl. Klö'ster, klosteris, m.; dem. klosterītis, m.; ins •» gehen, iestāties klosterī; ins - stecken, ieslodzīt klosterī; aus dem - entspringen, izsprukt no klosteļa.

klö'sterlich, I. adj. klosteļa-, mūku-; II. adv. kā mūks.

Klö'ster||mauer, f. klosteļa mūris, m. -mönch, m. mūks, m. -obrigkeit, f. klosteļa priekšniecība, f. -Ordnung, f.

klosteļa nolikumi, m. pl. -pforte, f. klosteļa vārti, m. pl. Klotz, m. -es, pl. Klötz'e, 1. klucis, m.;

dem. klucītis, m.; (Scheit) šķila, f. klotz'ig, adj. rupjš, neveikls. Klub, m. -s, pl. -s, klubs, m. Kluft, f. pl. Klüfte, 1. (Schlucht) grava, f.; (bodenlose Tiefe) bezdibens, m.; (Spalte) plaisa, f.; 2. fig. (großer Unterschied) plaisma, f.; liela starpība, klüftig, adj. saplaisājis; (voll Schluchten) gravains. klug, I. adj. (comp, klü'ger, sup. der klügste) gudrs; -er Mann, gudrs cilvēks, gudrinieks, m.; II. adv. gudri, prātīgi.

Klügelei', f. *, pl. -en, gudrošana, f.;

prātošana, f. klü'geln, v. n. gudrot, prātot. Klūg'heit, f. gudrība, f.; gudrums, m. Kluk'wa, m. -s, (ausgepreßter Saft von

Kransbeeren) dzērveņu sula, f. Klümp'chen, n. -s, pl. «, piciņa, f.; (in

Flüssigkeiten) kunkulītis, m. Klum'pen, m. -s, pl. (Haufen) guba, f.; blāķis, m.; (Stück) gabals, m.; pika, f.; (in Flüssigkeiten) kunkulis, m.; ein -Zucker, gabals cukura; « Schnee, sniega pika; alles auf einen - werfen, samest visu gubā. Klump'füß, m. lāča kāja, f.; ein Mensch

mit einem lāčkājis, m. klum'pig, adj. kunkuļains. Klunk'er, f. pl. -n od. m. -s, pl.

I. piekareklis, m.; 2. (von Kot) kunkulis, m.; spira, f.

klunk'erig, adj. kunkuļains. Klup'pe, f. pl. -n, spīles, f. pl.; vīt-griezis, m.

knab'bern, v. a. u. n. (etw. od. an etw.)

skrubināt (ko). Knā'be, m. -n, pl. -n, zēns, m.; puisēns,

m.; puika, m. Knā'benalter, n. puisēna gadi, m. pl. knā'benhaft, I. adj. puisēna-; puicisks;

II. kā puisēns; kā puika. Knä'ben||haftigkeit, f. zēnišķīgums, m.

-kraut, n. dzeguzenes, f. pl.; dzeguzes piestiņi, m. pl.; baložu lapas, f. pl.; (wohlriechende Orchisarten) ķērmenes,

f. pl. -Schänder, m. paiderasts, m.; puisēnu gānītājs, m. knacken, I. v. a. Nüsse atlobīt riekstus; (mit den Zähnen) pārkost; II. v. n. knakšķēt; mit den Fingern knakšķināt pirkstus. Knack'en, n. -s, knakšķēšana, f. Knack'mandel, f. atlobāmā mandele, f. Knacks, m. (des Knackses, pl. die Knackse) 1. plīsums, m.; 2. (körper-Knackwurst — Kniehosen

lieh) vaina, f.; er hat einen fürs Leben bekommen, viņš dabūjis vainu uz visu mūžu.

Knack'wurst, f. žāvēta desa.

Knag'ge, f. pl. -n, (Kleiderrechen) knaģis, m.

Knall, m. -(e)s, pl. -e, paukšķis, m.; (von der Peitsche) plīkšķis, m.; (Explosion) sprādziens, m.; rībiens, m.; fig. und Fall, uzreiz, piepeši.

Knall'effekt, m. troksnis, m.; teātrāls pajēmiens.

knallen, v. n. paukšķēt; - lassen, pauk-šķināt; mit der Peitsche plīkšķināt (ar) pātagu; (explodieren) sprāgt; rībēt; es knallte ein Schuß, norībēja šāviens.

Knal'len, n. -s, paukšķēšana, f.; (Explodieren) sprāgšana, f.; rībēšana, f.

knapp, I. adj. 1. (enge) šaurs; 2. fig. (spärlich vorhanden) rets; das Geld ist bei ihm naudas viņam maz; II. adv. 1. (enge) šauri; 2. fig. (kaum; tikko; 3. fig. (dürftig, spärlich) trūcīgi; zemn. - halten, nedot (kādam* daudz.

Knappe, m. -n, pl. -n, 1. (Schildträger) bruņnesis, m.; 2. (Bergknappe) kalnracis, m.; 3. (Geselle) palīgs, m.

Knapp'heit, f. 1. (Enge) šaurums, m.; 2. fig. (Dürftigkeit) trūcīgums, m.

Knapp'| käse, m. knapsiers, m.

Knar're, f. pl. -n, tarkšķis, m.; tarkšķ-urbis, m.

knar'ren, v. n. tarkšķēt; - lassen, tarkšķināt; čīkstināt.

Knast, m. -(e)s, pl. -e, zars, m. (kokā).

Knast'er, m.-s, 1. (Tabak) slikta tabaka, f. 2. fam. ein alter «., vecs āzis. -bārt, m. fam. (Brummbär) ņurga, com.

knast'ern, v. n. sprakstēt.

knastig, adj. zarains.

knat'tern, v. n. sprēgāt; sprakstēt.

Knat'tern, n. -s, sprēgāšana, f.; sprakstēšana, f.

Knäu'el, n. -s, pl. kamols, m.; auf ein wickeln, satīt kamolā.

Knauf, m. -(e)s, pl. Knäufe, 1. (Kapitell) pīlāra galva, f.; 2. (Griff) pumpa, f.

Knau'ser, m. -s, pl. sīkstulis, m.; skopulis, m.

knau'serig, adj. sīksts, skops.

Knē'bel, m. -s, pl. spruņģis, m.; (Mundknebel) sprūslis, m. -bārt, m. ūsas, f. pl.

knē'beln, v. a. saspruņģēt, cieši sagriezt; (jemn.) aizbāzt (kādam) muti.

Knecht, m. -(e)s, pl. -e, kalps, m.

knech'ten, v. a. kalpināt; verdzināt.

Knechtschaft, f. kalpība, f.; verdzība, f.

Knech'tung, f. kalpināšana, f.; kalpi-nājums, m.

Kneif, m. -(e)s, pl. -e, fam. nazis, m.

knei'fen, I. v. a. (knei'fe; kniff; gekniffen) kniebt; freq. knaibīt; II. v. n. fam. aiziet.

Knei'fen, n. -s, kniebšana, f.; knaibīšana, f.

Knei'fer, m. degunkniebis, m.

Kneifzange, f. knaibles, f. pl. (knīpstangas, f. pl.).

Kneip'ābend, m. dzīŗu vakars, m.

Knei'pe, f. pl. -n, plītnīca, f.; dzertuve, f.

knei'pen, I. v. a. u. imp. kniebt; freq. knaibīt; II. v. n. fam. dzert, žūpot, plītēt.

Knei'pen, n. -s, 1. kniebšana, f.; (im Leibe) graizes, f. pl.; 2. fam. žūpošana, f. -lēben, n. krogu dzīve, f.

Knē'ten, n. -s, mīcīšana, f.; (des Körpers) laitīšana, f.; masāža, f.; braucīšana, f.

Knē'ter, m. -s, pl. mīcītājs, m.; (des Körpers) laitītājs, m.; masieris, m.; braucītājs, m.

Knick, m. -(e)s, pl. -e, 1. ielūzums, m.; 2. ieliekums, m.

knick'en, I. v. a. 1. aizlauzt (kociņu); einen Hasen lauzt zaķim kaklu; 2. fig. (tief betrüben) grūti noskumdi-nāt; II. v. n. im Gehen ļodzīties ejot.

knick'erig, adj. skopulīgs.

Knicks, m. -(s)es, pl. -(s)e, kniksis, m.; (sveicinājums, ceļus palokot).

knick'sen, v. n. kniksēt.

Knick'ung, f. ļodze, f.; deformācija, pie izkļaušanās, f.

Knie, n. -s, pl. -(e), 1. celis, m. (ge-wöhnl. pl. ceļi), auch ceļgals, m.; auf den -(e)n liegen, nomesties ceļos; (vor jemm.) auf die -(e) fallen, mesties (kāda priekšā) ceļos; 2. (Biegung) ieliekums, m.

Knie'ļļband, n. prievīte, f. -beuge, f. 1. ceļu locīšana, f.; 2. (Kniekehle) pacele, f. -beugung, f. ceļu locīšana, f.

knie'(e)n, v. n. 1. stāvēt uz ceļiem; 2. mesties ceļos.

Kniefall, m. ceļos mešanās, f.

knie'fällig, adj. ceļos meties.

Knie'jļgeige, f. violoncells, m. -gelenk, n. ceļa locītava.

knie'höch, adj. ceļu augstumā.

Knieholz, n. kabe, f.

Knie'hösen, f. pl. īsas bikses, -kehle, f. pacele, f.; ceļa dobums, m. -scheibe, f. skriemelis, m. -stück, n. līknis, m. od. lieknis, m.

knietief, adj. dziļš līdz ceļiem, kniff v. kneifen.

Kniff, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Kneifen) knieb-šana, f.; kniebiens, m.; 2. (Falte) kroka, f.; ielocījums, m.; 3. fig. (Kunstgriff) ķēriens, m.; paņēmiens, m.; (List) viltus, m.; stiķis, m. kniffen, v. a. ielocīt, kniffig, adj. viltīgs.

kniff lieh, adj. grūts; (verzwickt) sarežģīts.

knipsen, v. a. izsist caurumu. Knirps, m. -(s)es, pl. -(s)e, knēvelis, m. knir'schen, v. n. (vom Sande) čirkstēt; (vom Schnee) gurkstēt; mit den Zähnen griezt zobus. Knir'schen, n. -s, čirkstēšana, f.; - mit

den Zähnen, zobu griešana, f. knisfern, v. n. (von brennenden Körpern) sprakšķēt, sprēgāt; (von Stoffen) čaukstēt. Knist'ern, n. -s, (von brennenden Körpern) sprakšķēšana, f.; (vom Feuer) švirkšķēšana, f.; (von Stoffen) čaukstēšana, f. knit'terig, adj. saburzīts, kniftern, v. a. burzīt. Knit'tern, n. -s, burzīšana, f. Knix v. Knicks.

knö'beln, v. n. fam. mest kauliņus. Knöb'lauch, m. -s, ķiploki, m. pl. Knöb'lauchgeruch, m. ķiploku smaka, f. Knöch'el, m. -s, pl. 1. (am Fuße) potīte, f.; 2. (an den Fingern) skrumslis, m.; 3. (Würfel) kauliņš, m. -chen, n.-s, pl. «., kauliņš, m. knöch'eln, v. n. mest kauliņus. Knoch'en, m. -s, pl. kauls, m. knoch'enārtig, adj.- kaulam līdzīgs. Knoch'en||asche, f. kaulu pelni, m. pl. -band, n. kaulu saišķis, m. -brand, m. kaulēde, f. -bruch, m. kaula lūzums, m. -brüchigkeit, f. kaulu trauslums, m. knoch'endürr, adj. fam. pavisam izdēdējis.

Knoch'enļ|entzūndung, f. kaulu iekaisums, m. -erweichung, f. kaulu atmīk-šums, m. -fäule, f. od. -fäulnis, f. kaul-puve, f.

Knoch'en||fortsatz, m. kaula piedēklis, m. -fräß, m. kaulēde, f. -füge, f. kaulu salaidums, m. -fügung, f. kaulu savienojums, m. -gelenk, n. kaulu locītava, f. -gerüst, n. ģindenis, m. -hauer, m. miesnieks, m. knoch'enlös, adj. bezkaulu-; -(s)es Fleisch,

gaļa bez kauliem. Knoch'en II mann, m. 1. kaulainis, m.; 2. fig. (Tod) nāve, f. -mark, n. kaulu smadzenes, f. pl. -schmerz, m. kaulu sā-

pes, f. pl. -Splitter, m. kaulu skabarga, f.

knöch'ern, adj. kaula-, no kaula, knoch'ig, adj. kaulains. Knock'e, f. pl. -n, gurste, f. Knö'del, m. -s, pl. ķilķens, m. Knol'le, f. <*, pl. -n od. Knollen, m. -s, pl. 1. (an der Wurzel) gums, m.; 2. (Beule) puns, m. Knollengewächs, n. guma augs, m. knol'lig, adj. gumains, bumbuļains. Knopf, m. -(e)s, pl. Knöp'fe, 1. poga, f.; auch pumpa, f.; 2. (bei einer Stecknadel) galviņa, f.; 3. (am Sattel) cekuls, m.

Knöpfchen, n. -s, pl. podziņa, f. knö'pfen, v. a. pogāt. Knopfloch, n. pogcaurums, m. Knor'pel, m. -s, pl. (s)krimslis, m.;

(s)krimstala, f. knor'pelig, adj. (s)krimstalains, (s)krim-šlains.

Knor'ren, m. -s, pl. 1. zars (kokā); 2. (im Holz) červuļi, m. pl. od. svēd-ras, f. pl. knor'richt od. knorrig, adj. zarains. Knösp'chen, n. -s, pl. », pumpuriņš, m. Knos'pe, f. pl. -n, (Blütenknospe) pumpurs, m.; (Blattansatz) acs, f.; (am Flachs) kukurs, m. knos'pen, v. n. mesties pumpuros; (sich

entfalten) plaukt. Knos'pen, n. -s, plaukšana, f. knos'penārtig, adj. pumpuram līdzīgs, knos'pig, adj. pumpurains, pilns pumpuru.

Knöt'chen, n. -s, pl. », mezgliņš, m. Knö'te, m. -n, pl. -n, fam. knubiķis, m.;

rupjš, neizglītots cilvēks, knö'teln, v. n. mest mezgliņus. Knö'ten, m. -s, pl. 1. mezgls, m.; einen - machen, mest od. siet mezglu; einen • aufmachen, attaisīt mezglu; 2. (Anschwellung) pampums, m. Knö'tenblech, n. mezgla plātne, f. knö'tenlös, adj. bezmezglu-. Knö'ten||punkt, m. savienošanās punkts, m.; (an Eisenbahnen) šķērsotne, f. -stock, m. boze, f.; zaraina nūja, f. Knö'terich, m. -s, kazu griķi, m. pl.; sūrenes, f. pl. knö'tig, adj. 1. mezglains; 2. fam. (flegelhaft) rupjš. Knuff, m. -(e)s, pl. Knüffe, dunka, f.;

grūdiens, m. knuffen, v. a. dunkot. * knüll, adj. fam. piedzēries, pilns, knül'len, v. a. burzīt, knüp'fen, I. v. a. 1. siet, sasiet; 2. fig.Knüppel

nodibināt sakarus; II. v. refl. sich savienoties.

Knttp'pel, m. -s, pl. runga, f.; boze, f. -brücke, f. od. -dämm, m. sprunguļu bruģis, m. -holz, n. zaru malka, f.

knurren, v. a. ņurdēt, rūkt; (im Magen) ņurkstēt, kurkšķēt.

Knur'ren, n. -s, ņurdēšana, f.; (im Magen) ņurkstēšana, f.

knur'rig, adj. ņurdīgs; saīdzis; (vom Magen) ņurdzīgs.

knus'perig, adj. čirkstošs, drupans.

knus'pern, v. a. u. n. grauzt, skrubināt.

Knū'te, f. pl. -n, pipka, f.; pātaga, f.

knü'ten, v. a. pipkāt.

Knüt'tel, m. -s, pl. runga, f.; boze, f. -verse, m. pl. pantu virums, m.

Koalition', f. pl. -en, koalicija, f.; sa-biedrošanās, f.

Koben, m. -s, pl. », (od. Kofen, auch: Kobel) cūkkūts, f.; aizgalda, f.

Kö'ber, m. -s, pl. •», grozs, m.

Kö'bold, m. -(e)s, pl. -e, kalna gars, m.

Koch, m. -(e)s, pl. Köch'e, pavārs, m.

Koch'būch, n. pavāru grāmata, f.

koch'en, I. v. a. vārīt; Wasser uzvārīt ūdeni; II. v. n. vārīties, virt; das Wasser kocht, ūdens vārās; -des Wasser, verdošs ūdens.

Koch'en, n. -s, 1. vārīšana, f.; das - erlernen, iemācīties vārīt; 2. (Sieden) vārīšanās, f.; viršana, f.

Köch'er, m. -s, pl. bultu maks, m.; koceris, m.

Koch'||fleisch, n. vārāmā gaļa. -geschirr, n. vārāmais trauks.

Köch'in, f. pl. -nen, vārītāja, f. od. virtuvniece, f., auch: ķēkša, f.

Koch'||kunst, f. vārīšanas māksla, f.; pavāra māksla, f. -löffei, m. pavārnīca, f. -öfen, m. vārāmā krāsns, -pfanne, f. kastrolis, m. -salz, n. vārāmā sāls. -topf, m. vārāmais pods.

Kock'elskörner, n. pl. zvejas graudi, m. pl.

Kö'der, m. -s, pl. esma, f.; fig. labek-lis, m.

kö'dern, v. a. pielabināt.

Koeffizient', m. -en, pl. -en, koeficients, m.

Koffer, m. -s, pl. soma, f.; seinen -packen, sakravāt ceļa somu.

Koffermacher, m. somnieks, m.

Kohl, m. -(e)s, -e, 1. kāposti, m. pl.; 2. fam. (Geschwätz) tenkas, f. pl.; • machen, blēņoties.

Kohl'||amsel, f. melnais strazds, -blatt, n. kāpostu lapa, f.

Koh'Ie, f. pl. -n, ogle, f.; dem. oglīte, f.; (Steinkohle) akmeņogle, f.; -n brennen, dedzināt ogles, koh'len, v. n. 1. pārvērsties oglē, pār-ogļoties; 2. fam. (schwatzen) terkšķēt, blēņoties.

Koh'lenarbeiter, m. ogļu strādnieks, m. koh'lenārtig, adj. ogļveidīgs. Koh'len||becken, n. 1. (als Hausgerät) ogļu panna, f.; 2. (Kohlengegend) ogļu iecirknis, m. -brennen, n. ogļu dedzināšana, f. -dunst, m. dvinga, f.; (mit Dampf vermengt) tvans, m.; (mit Rauch vermengt) birga, f. -grübe, f. ogļu bedre, f.

koh'lenhaltig, adj. ogli saturošs, ogļains. Koh'len||händler, m. ogļu tirgotājs, m. -handlung, f. ogļu tirgotava, f. -hei-zung, f. kurināšana ar oglēm. Koh'len]|säure, f. ogļskābe, f. -schaufei, f. ogļu lāpsta, f. -stoff, m. ogleklis, m. Köh'ler, m. -s, pl. ogļu dedzinātājs, m.; deģis, m.

Kohl'||garten, m. kāpostu dārzs, m. -köpf, m. kāpostu galviņa, f. -meise, f. zīlīte, f. -pflanze, f. kāpostu stādiņš, m. Kohlrā'bi, m. -(s), pl. -(s), kāļi, m. pl.

(kas virs zemes aug). Kohl'iiibe, f. kālis, m.; grieznis, m. kohl'schwarz, adj. melns kā ogle, ogles melnumā.

Kohl'||strunk, m. kāpostu kāts, m. od. kacens, m. -Weißling, m. baltais kāpostu tauriņš, m. Kohor'te, f. pl. -n, kohorte, f. (kareivju nodaļa). Kokaīn', n. -s, kokaīns, m. kokett', adj. koķets, patikšanas kāiīgs. kokettie'ren, v. n. koķetēt, lakstoties. Köks, m. kokss, m.

Kol'ben, m. -s, pl. 1. šautenes resgalis, m.; 2. (Retorte) retorte, f.; 3. (in der Bot.) vālīte, f.; 4. (einer Pumpe) sūkņa virzulis, m. -schlag, m. sitiens ar bises resgali. Ko'libri, m. -s, pl. -s, kolibrijs, m. Kolk, m. -(e)s, pl. -e, atvars, m. Kolk'rābe, m. (meža) krauklis, m. Kolleg', n. -s, pl. -ien, kollēģija, f.; priekšlasījums, m.; ein » hören, noklausīties priekšlasījumā. Kollē'ge, m. -n, pl. -n, (Amtsgencsse)

kollēga, m.; amata biedrs, m. kollegiā'lisch, I. adj. kollēģiāls; II. adv.

kā kollēga. Kollek'te, f. pl. -n, kollekte, f. kollektie'ren, v. n. kollektēt, savākt, kollektiv, adj. kollektīvs, kopīgs. Kol'ler, m. -s, pl. 1. (Lederharnisch)

20*308

ādas kamzoļi, m. pl.; 2. (Krankheit der Pferde) zirgu trakums, m. kofiern, v. n. 1. (von Pferden) trakot; 2. fig. (rasen) trakot, plosīties; 3. (vom Magen) ņurkstēt, kurkšķēt; 4. |vom Birkhahn) rubināt. Kollö'quium, n. -s, pl. -quien, kollokvijs,

m. (saruna). Kö'lon, n. -s, pl. -s, köls, m.; divpunkts, m.

koloniāf, adj. koloniju-. Kolonie', f. pl. -(e)n, kolonija, f.; apmetne, f.

kolonisie'ren, v. a. kolonizēt, nodibināt kolonijas.

Kolonist', m. -en, pl. -en, kolonists, m. Kolon'ne, f. pl. -n, kolonna, f. Koloratur', f. pl. -en, 1. (Färbung) nokrāsa, f.; 2. (beim Singen) -en, kolora-tūras, f. pl. -Sängerin, f. koloralüru dziedātāja, f. Koloß', m. -(ss)es, pl. -(ss)e, koloss, m.

(milzu statuja), kolossāl', I. adj. kolosāls, ļoti liels;

II. adv. vareni. Kolporteur', (-ör), m. -s, pl. -e, kolportieris, m. (iznēsātājs), kolportie'ren, v. a. kolportēt, iznēsāt

(pārdošanai), kombinie'ren, v. a. kombinēt. Komēt', m. -en, pl. -en, komēta, m.;

astes zvaigzne, f. Komfort' [-för], m. -s, komforts, m. (ēr-_tība).

Ko'mik, f. kömika, f. Kö'miker, m. -s, pl. komiķis, m. ko'misch, adj. komisks, jocīgs. Komitee', n. -s, pl. -s, komiteja, f. Kom'ma, n. -s, pl. -s od. -ta, kommats, m. m.

Kommandant', m. -en, pl. -en, komandants, m.; pavēlnieks, m. kommandie'ren, v. a. u. n. komandēt, pavēlēt.

kom'men, v. n. (komme; kam; gekommen) nākt, atnākt, atiet; er wird gleich «, viņš tūliņ atnāks; gut, daß du kommst, labi, ka esi atnācis. Kom'men, n. -s, nākšana, f.; atnākšana, f.; in seinem Hause ist ein ewiges -und Gehen, viņa namā ļaudis pastāvīgi nāk un iet. kom'mend, adj. nākošs; das -e Jahi nākošais gads. Kommentār', m. -(els, pl. -e, koaimen-

tārs, m. (paskaidrojuma raksts), kommentie'ren, v. a. paskaidrot, iztulkot.

Kommers', m. -(s)es, pl. -(s)e, komerss, m. (studentu dzīres).

Kommerzbank, f. tirdzniecības banka, f. kommerziell', adj. tirdzniecības-, tirdzniecisks.

Kommilitö'ne, m. -n, pl. -n, kommīlītonis, m. (skolas, sevišķi augstskolas biedrs).

Kommīs' [-mi], m. «., pl. (Kommis),

komijs, m. Kommissär', m. -s, pl. -e, komisārs, m. Kommission', f. pl. -en, 1. (Auftrag) uzdevums, m.; Waren in «. haben, turēt preces komisijā; 2. (Ausschuß) komisija, f. Kommissions geschäft, n. komisijas veikals, m.

Kommö'de, f. pl. -n, kumode, f. kommūn', adj. kopējs. Kommū'ne, f. pl. -n, komūna, f.; draudze, f.

Kommunikant', m. -en, pl. -en, komūni-kants, m.; dievgaldnieks, m. -in, f. -, pl. -nen, dievgaldniece, f. Kommunikation', f. pl. -en, komūni-kācija, f.; satiksme, f.; paziņojums, m. Kommunismus, m. komūnisms, m. Komödiant', m. -en, pl. -en, joku rādītājs, m.

Komö'die, f. pl. -n, komēdija, f. Kompagnie' [-pani], f. pl. -(e)n, kompānijā, f. (1. sabiedrība, 2. nodaļa kareivju).

Kompagnon' [-panjon], m. -s, pl. -s, kompanjons, m. (veikala dalībnieks), kompakt', adj. kompakts, ciešs. Komparation', f. pl. -en, salīdzinājums, m. komparie'ren, v. a. salīdzināt. Kom'paß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, kompass, m.

Kompensation', f. pl. -en, kompensācija, f.; atlīdzība, f. kompensie'ren, I. v. a. izlīdzināt, atlīdzināt; II. v. refl. sich izlīdzināties, kompetent', adj. kompetents, pilntiesīgs. Kompilā'tor, m. -s, pl. -tö'ren, kompilā-

tors, m.; savārstītājs, m. kompilie'ren, v. a. kompilēt, savārstīt. Komplement', n. -(e)s, pl. -e, komplē-

ments, m.; papildinājums, m. Komplikation', f. pl. -en, komplikācija,

f.; sarežģījums, m. Kompliment, n. -(e)s, pl. -e, kompliments,

m.; paglaimojums, m. Komplott', n. -(e)s, pl. -e, komplots, m.

(1. slepena noruna; 2. sazvērestība), komponie'ren, v. a. komponēt, sacerēt,

(sev. mūzikas gabalus). Komponist', m. -en, pl. -en, komponists, m.; skaņradis, m.

Komposition', f. », pl. -en, kompozicija, f.

Kom'post, m. -es, pl. -e, komposts, m. (mēslu maisījums).

Kompott', n. -(e]s, pl. -e, kompots, m. (dažādu augļu ievārījums).

Kompres'se, f. pl. -n, komprese, f.; mitrs aptinums, m.

Kompromiß', n. u. m. -(ss)es, pl. -(ss)e, kompromiss, m.; izlīgums, m.

kompromittieren, v. a. kompromitēt (nostādīt neveiklā stāvoklī pret citiem).

Kondensation', f. kondensācija, f.; sa-biezināšana, f.

kondensie'ren, v. a. kondensēt, sabiezināt.

Kondition', f. pl. -en, kondicija, f.; nosacījums.

Kondi'tor, m. -s, pl. -tö'ren, konditors, m. (saldumu cepējs).

Kon'dor, m. -s, pl. -e, kondors, m. (lija Dienvidamerikā).

Kondukteur' torļ, m. -s, pl. -e, [-konduktors, m. (uzraugs: dzelzceļa, tramvaja etc. vagonos).

Konfekt', n. -(e)s, -e, konfekte, f. (saldumu gabaliņš).

Konfektion', f. pl. -en, konfekcija, f. (1. drēbju izgatavošana; 2. drēbju veikals).

Konferenz', f. pl. -en, konference, f.; apspriešanās, f.; sēde, f.

Konfirmation', f. pl. -en, konfirmācija, f.; iesvētīšana, f.

Konfirmatiöns'tag, m. iesvētīšanas diena, f.

konfirmie'ren, v. a. iesvētīt.

konfiszie'ren, v. a. konfiscēt, atsavināt.

Konflikt', m. -(e)s, pl. -e, konflikts, m.; sadursme, f.

konfus', adj. samulsis; -(s)e Antworten geben, atbildēt samulsušā prātā.

Konglomerāt', n. -(e)s, pl. -e, konglomerāts, m.; samētājums, m.

Kongreß', m. -(ss)es, pl. -(ss)e, kongress, m. (sapulce).

kongruent', adj. kongruents, vienlīdzīgs.

Konifē're, f. -n, skuju koks, m.; skuju smaržviela, f.

Kö'nig, m. -s, pl. -e, karalis, m.; ķēniņš, m.

kö'niglich, adj. karaļa-, ķēniņa-.

Konkubī'ne, f. pl. -n, nelikumīga sieva, lieka sieva.

Konkurrent', m. -en, pl. -en, konkurents, m.; sacensis, m. -in, f. pl. -nen, konkurente, f.; sacense, f.

Konkurrenz', f. pl. -en, konkurence, f.; sacensība, f.

Konkurs', m. -(š)es, pl. -(s)e, konkurss,

m.; nespēja maksāt, kön'nen, v. a. u. n. (kann, kannst, kann; konn'te; gekonnt') 1. varēt, spēt; so gut ich kann, cik labi man iespējams; es kann sein, var būt; ich kann nicht mehr, nespēju vairs; 2. (gelernt haben) prast, mācēt; tanzen prast dejot; er kann mehrere Sprachen, viņš prot vairākas valodas. Kön'nen, n. -s, 1. (Vermögen) varēšana, f.; spēšana, f.; (Fähigkeit) spēja, f.; 2. (Wissen) prašana, f.; mācēšana, f. Konseil' [konsei], m. -s, pl. -s, padome, f. konsequent', adj. konsekvents, sekās pareizs; (fest in seinen Grundsätzen) stingrs principos; neatlaidīgs. Konsequenz', f. pl. -en, 1. konsekvence, f.; 2. slēdziens, m. Konsilium, n. -s, konsilijs, m.; apspriede, f.

Kon'sonant, m. -en, pl. -en, konsonants,

m.; līdzskanis, m. Konspekt', m. -es, pl. -e, konspekts, m.;

pārskats, m. konspirieren, v. n. sazvērēties, konstant', adj. pastāvīgs, konstatie'ren, v. a. konstatēt. Konstellation', f. pl. -en, konstellācija, f. (1. zvaigžņu stāvoklis; 2. apstākļu sarašanās). konstruieren, v. a. konstruēt, sastādīt. Konstruktion', f. pl. -en, konstrukcija,

f.; sastādījums, m. Kon'sul, m. -s, pl. -n, konsuls, m. Konsulāt', n. -(e)s, pl. -e, konsulāts, m. Konsultation', f. pl. -en, konsultācija, f. Kontakt', m. -(e)s, pl. -e, pieskaršanās, f. kontemplativ', adj. kontemplātīvs, apcerīgs.

kontent', adj. apmierināts.

Kontrakt', m. -(e)s, pl. -e, kontrakts, m.;

līgums, m. Kontrast', m. -(e)s, pl. -e, kontrasts, m.;

pretstats, m. kontrastieren, v. n. būt pretstatā. Kontribution', f. pl. -en, kontribūcija,

f.; mesli, m. pl. Kontrolle, f. kontrole, f.; pārbaude, f. kontrollie'ren, v. a. kontrolēt. Konvent' [wänt], m. -(e)s, pl. -e, konvents, m. (sapulce). Konvention' [-wän-], f. », pl. -en, konvencija, f.; līgums, m. konventionell' [-wän-], adj. konvencionāls, vispār piejemts. Konversationslexikon [-wär-], n. konversācijas vārdnīca, f. Konvulsion' (-wul-], f. pl. -en, konvul-sija, f. (locekļu raustīšanās).310

konzentrieren, I. v. n. koncentrēt (kopot ap viduspunktu); II. v. refl. sich koncentrēties.

Konzept', n. -(e)s, pl. -e, koncepts, m.j uzmetums, m.

Konzert', n. -(e)s, pl. -e, koncerts, m.; ins • gehen, iet koncertā.

Konzession', f. pl. -en, koncesija, f. (atļauja).

Konzil', n. -(e)s, pl. -e, koncils, m. (baznīcas sapulce).

Kooperation, f. kooperācija, f.; kopdarbība, f.

Kooperator, m. kooperātors, m.; līdzdar-binieks, m.

Kö'per, m. -s, pl. skujains audums.

Kopf, m. -(e)s, pl. Köp'fe, 1. (als Körperteil) galva, f.; mit bloßem -e, pliku galvu; den * schütteln; kratīt galvu; vom «. bis zu den Füßen, no galvas līdz papēžiem; der - tut mir weh, man sāp galva; der « schwindelt mir, man reibst galva; fig. er stellt alles auf den viņš izdara visu ačgārni; den -verlieren, zaudēt galvu; fig. nicht auf den - gefallen sein, nebūt muļķim; 2. fig. (als Sitz des Verstandes) galva, f.; prāts, m.; das fuhr mir durch den-, tas man iešāvās prātā.

Kopf II abschneiden, n. galvas nociršana, f. -abschneider, m. galvas nocirtējs, m. -arbeit, f. galvas darbs, m. -bedeckung, f. galvas sega, f. -bürste, f. galvas suka, f. od. suseklis, m.

Köpfchen, n. -s, pl. galviņa, f.

köp'fen, v. a. nocirst galvu.

Köp'fen, n. -s, galvas nociršana, f.

Kopfende, n. galvgalis, m.

köpf förmig, adj. galvas veidā; galvai līdzīgs.

Kopf'fü'ßler, pl. galvkājaiņi, m. pl.

Kopf||geld, n. galvas nauda, f. -ge-schwulst, f. galvas pampums, m. -hän-ger, m. -s, pl. liekulis, m.; svētulis, m.

Kopfhängerei', f. liekuļošana, f.

Kopf||haut, f. galvas āda, f. -käse, m.; (Sülze) studiņš, m. -kissen, n. spilvens, m. -kohl, m. galviņu kāposti, m. pl. -länge, f. galvas gapims, m.

köpf lös, I. adj. 1. bezgalvas-; 2. fig. (unsinnig) bezprātīgs; II. adv. bez prāta, bez apdoma.

Kopflosigkeit, f. bezprātība, f.; bez-prātīgums, m.

Kopf||nicken, n. galvas palocīšana, f. -nuß, f. fam. belziens pa galvu, f. -rechnen, n. galvas rēķināšana, f. od. galvas lēsumi, m. pl. -röse, f. galvas roze, f.

kopfscheu, adj. (von Pferden) tramīgs; (von Menschen) bailīgs.

Kopf||schmerz, m. galvas sāpes, f. pl.; er hat -en, viņam sāp galva, -schütteln, n. galvas kratīšana, f. -sprang, m. galvas lēciens, m.; einen - (ins Wasser) machen, lēkt ar galvu pa priekšu (ūdenī), -stück, n. 1. galvas gabals, m.; 2. fam. (Ohrfeige) pliķis, m. -tūch, n. galvas lakats, m.

kopfjiüber, adv. par galvu par kaklu.

Kopf||zerbrechen, n. galvas lauzīšana, f.; raizes, f. pl.

Kopie', f. -(e)n, kopija, f. 1. noraksts;

2. atdarinājums, m.

kopie'ren, v. a. kopēt.

Kop'pe, f. pl. -n, (Bergspitze) virsotne, f.; kalna gals, m.; (Baumspitze) galotne, f.

Kop'pel, f. pl. -n, 1. valgs, m.; pinekls, m.; 2. (Säbelkoppel) zobena siksna, f.;

3. (Paar) pāris (kopā sasietu suņu);

4. (Weide) aploks, m.

kop'peln, v. a. 1. sasiet kopā (suņus); sapīt zirgiem kājas; 2. (einfriedigen) iežogot.

Kop'pelriemen, m. pinekls, m.

kopulieren, v. a. 1. savienot; laulāt; 2. salaist.

Koral'le, f. pl. -n, korallis, m.

Korb, m. -es, pl. Körbe, 1. grozs, m.; (kleiner mit Henkeln) ķocis, m.; 2. . eines Wagens, kurvis, m.; 3. (für Bienen) strops, m.; 4. (für Fische) Reuse, murds, m.; 5. fig. einen - bekommen, tikt atraidītam; (jemm.) einen geben, atraidīt (kādu).

Körb'chen, n. -s, pl. groziņš, m.

Korb'||flasche, f. appīta pudele, -flechter, m. od. -macher, m. groznieks, m. -wägen, m. kurvja rati, m. pl. -weide, f. klūdziņu vītols, m.

korbweise, adv. groziem.

Kordon [-on], m. -s, pl. -s, kordons, m. (sargu rinda).

Kork, m. -(e)s, pl. -e, korķis, m.

Kork'eiche, f. korķu ozols, m.

korken, v. a. korķēt.

Kork'II zieh er, m. korķu viļķis, m.

Kormoran, m. -s, pl. -e, kormorāns, m. (jūras) krauklis).

Kora, n. -(e)s, pl. Kör'ner, 1. (einzelnes K.) grauds, m.; 2. (Getreide) labība, f. Der Hafer gab das fünfte no auzām dabūja piekto graudu; fig. die Flinte ins werfen, zaudēt dūšu.

Kora'||acker, m. tīrums, m. -ähre, f. vārpa, f. -ausfuhr, f. labības izvedums, m.kornblumenblau — kostbar

311

-bau, m. zemkopība, f. -bauer, m. zemkopis, m. -blūme, f. rudzpuķe, f. korn'blūmenblau, adj. tumši zils. Korn'||blüte, f. labības ziedi, m. pl.; -brand, m. rūsa, f. -branntwein, m. degvīns, m.

Körnchen, n. -s, pl. graudiņš, m.; fig.

ein - Wahrheit, drusciņ patiesības, kör'nen, I. v. a. 1. pārvērst graudos, sadrupināt; 2. graudot. sich 1. piebriest; 2. pārvērsties graudos. Korn'|ļfēge, f. kretulis, m. -feld, n. labības lauks, m. -friichte, f. pl. graudi, m. pl. -führe, f. labības vezums, m. -garbe, f. (labības) kūlītis, m. -halm, m. labības stiebrs, m. kör'nicht, adj. graudam līdzīgs, graud-

veidīgs. körnig, adj. graudams. Korn'|jkammer, f. labības klēts, f. Korn'mangel, m. labības trūkums, m.; labības bads, m. -markt, m. labības tirgus, m. -nelke, f. lauku naglene, f. -preis, m. labības cena, f. -r^den, m. kokaļi, m. pl. korn'reich, adj. graudiem bagāts, graudu pilns.

Korn'||röse, f. lauku magone, f. -schaufel, f. viška, f.; liekšķere, f. -scheune, f. labības šķūnis, m. -schwinge, f. vē-teklis, m. -schwinger, m. vētītājs, m. -sieb, n. kretulis, m. -Speicher, m. labības klēts, f.; -sperre, f. aizliegums ievest labību, -wicke, f. vīķi, m. pl. -wiebel, m. labības kukainis, m. Kör'per, m. -s, pl. 1. (der Leib) miesas, f. pl.; toter līķis, m.; einen gesunden haben, būt miesās veselam; 2. (stofflich) ķermenis, m. -anläge, f. konstitūcija, f. -bewegung, f. miesas kustība, f. -bildung, f. stāvs, m.; augums, m.

Körperbeschaffenheit, f. pl. -en, veselības stāvoklis, konstitūcija. Kör'per|| fülle, f. tuklums, m. -gewicht, n. miesas svars, m. -haltung, f. stāvs, m. -kraft, f. miesas spēks, m. kör'perlich, I. adj. miesas-, miesisks; -e Fehler, miesas nepilnības; ich bin -gesund, man veselas miesas; -e Strafe, miesas sods; II. adv. - strafen, sodīt ar miesas

sodu. Körperlichkeit, f. miesiskums, m.; ķer-

meniskums, m. kör'perlös, adj. bezmiesas-; bezķermeņa-. Körpermessung, f. pl. -en, miesas (dzīvnieku) mērīšana; ķermeņu (matē-mat.) mērīšana. Kör'per II pflege, f. miesas kopšana, f. kör'perschwach, adj. miesās vājš.

Kör'per||schwäche, f. miesas vājums, m. -strāfe, f. miesas sods, m. -Übung, f.

miesas vingrināšana, f.; ķermeņa vingrinājums, m. Korporation', f. pl. -en, korporācija,

f.j sabiedrība, f. korpulent', adj. korpulents, tukls. Korpulenz', f. tuklums, m. Korpus, n. 1. ķermenis, m.; kopība, f.; 2. -delikti, nozieguma priekšmets, m.; -juris, romiešu likumu krājums; 3. burtu tips (grāmatspiestuvē). Kor'referent, m. korreferents, m.; otrs ziņotājs.

korrekt', I. adj. korrekts, bezkļūdu-; II.

adv. pareizi, bez kļūdām. Korrekt'heit, f. korrektība, f.; pareizība, f.

Korrek'tor, m. -s, pl. -tö'ren, korrektors,

m. (kļūdu izlabotājs). Korrektur', f. «-, pl. -en, pārlabojums, m.; korrektūra, f.; eine » lesen, lasīt kor-rektüru. -bögen, m. korrektūras loksne, f.

Korrespon||dent', m. -en, pl. -en, korespondents, m. (1. vēstules rakstītājs; 2. ziņotājs), korrespondie'ren, v. n. sarakstīties. Kor'ridor, m. -s, pl. -e, koridors, m.; gaitenis, m.

korrigie'ren, v. a. korriģēt, pārlabot. Korroboratiön', f. pl. -en, korroborā-cija, f. (pirkuma, pārdevuma apstiprināšana tiesā). Korruption', f. pl. -en, korrupcija, f.;

tikumu sabojājums, m. Koryphä'e, m. -n, pl. -n, korifejs, m. (1. barvedis; 2. pirmais labākais kādā mākslas vai zinātnes nozarē). Kosak', m. -en, pl. -en, kazaks, m. kö'scher, adj. tīrs, atļauts, kö'sen, v. n. glāstīt.

Kö'sen, n. glāstīšana, f.; glāsti, m. pl. Kö'sewort, n. glāstu vārds, m. Kosmē'tik, f. kosmētika, f. (māksla uzturēt skaistumu), kosmē'tisch, adj. kosmētisks; -e Mittel,

skaistuma līdzekļi, m. pl. kos'misch, adj. kosmisks. Kosmo||gonie', f. pl. -n, kosmogonija, f. (mācība par pasaules izcelšanos), -polit', m. -en, pl. -en, kosmopolīts, m. (pasaules pilsonis). Kos'mos, m. kosms, m. (pasaules visums).

Kost, f. 1. (Speise) ēdiens, m.; (Nahrung) barība, f.; 2. (Unterhalt) pārtika, f.; ich habe bei ihm - und Logis, man pie viņa pārtika un dzīvoklis, kost'bār, adj. dārgs, vērtīgs, krāšņs.

Kost'bārkeit, f. pl. -en, dārgums, m.

kost'en, I. v. a. 1. baudīt; 2. nogaržot; II. v. n. maksāt; wieviel kostet dieses Buch? cik šī grāmata maksā? es wird ihm den Hals to viņš samaksās ar savu dzīvību.

Kost'en, n. -s, baudīšana, f.

Kost'en, pl. izdevumi, m. pl.j mit großen ar lieliem izdevumiem; mit geringen », ar maziem izdevumiem; (jemm.) - verursachen, gāzt (kādu) izdevumos; -ansatz, m. izdevumu takse, f. -an-schlag, m. izdevumu aplēse, f. od. tāme, f.; ~ für Bauarbeiten, būvdarbu tāme, f.; Kostenvoranschlag, m. priekš-tāme, f. -aufwand, m. izdevumi, m. pl. -betrag, m. izdevumu summa, f. -er-satz, m. izdevumu atlīdzinājums, m.

kost'enfrei, I. adj. bezizdevumu-; bezmaksas-; II. adv. bez izdevumiem; bez maksas, par velti.

Kost'enļ|preis, m. iepirkuma cena, f.

kost'frei, adj. (jemn.) halten, uzturēt (kādu) par brīvu.

Kost'||freiheit, f. uztura brīvums, m. -ganger, m. -s, pl. maizes bērns, m. -gängerin, f. pl. -nen, maizes bērns, m. -geld, n. pārtikas nauda, f. -halter, m. maizes tēvs, m.

köst'lich, adj. 1. (vom Geschmacke) gards; 2. (reizend) ļoti jauks, skaists.

Köstlichkeit, f. gardums, m.; skaistums, m.

kost'spielig, adj. ļoti dārgs.

Kostspieligkeit, f. dārgums, m.; lieli izdevumi.

Kostüm', n. -s, pl. -e, kostīms, m.

kostümie'ren, I. v. a. ģērbt; pārģērfct; II. v. refl. sich uzģērbties; pārģērbties.

Kost'verächter, m. gardēdis, m.; er ist kein ēdienu ziņā viņš nav izlutināts.

Köt, m. -(e)s, 1. (Schmutz) dubļi, m. pl.; mit bespritzen, aptašķīt dubļiem; fig. (jemn.) mit bewerfen, apmētāt (kādu) dubļiem; 2. (von Menschen u. Tieren) izkārnījumi, m. pl.; vulg. sūdi, m. pl.

Kö'te, f. pl. -n, būdiņa, f.; būdnieka namelis, m.

Kö'te, f. pl. -n, (Fesselgelenk am Pferdefuß) naris, m.

Kotelett', n. -s, pl. -s, kotlete, f.

Kö'ter, m. -s, pl. (großer Hofhund) sētas suns, m.; (verächtl. von jedem Hunde) šunelis, m., auch krancis, m.

Köt'||fliege, f. mēslu muša, f. -flügel, m. ratu spārns, m. -grübe, f. mēslu bedre, f.

Kothurn', m. -(e)s, pl. -e, koturns, m. (aktieŗu apavi antīkā traģēdijā); den anlegen, apaut koturnu. kotie'ren, v. a. novērtēt, kö'tig, adj. dubļains; noķērnāts; • machen, noķērnāt. Kotillon' [-tiljon], m. -s, pl. -s, kotiljons, m. (deja).

Köt'ner, m. -s, pl. būdnieks, m.; na-

melnieks, m. kotz'en, v. n. vemt.

Krab'be, f. pl. -n, 1. (krebsartiges Tier) jūras vēzītis, m.; 2. fam. (kleines Kind) mazulis, m. krab'belig, adj. ķepurīgs. krab'beln, I. v. a. fam. skrabināt; II. v.

n. ņudzēt, krach I int. brīkš! kraukš! Krach, m. -(e)s, 1. brīkšķis, m.; krauk-šķis, m.; fam. mit Ach und ar lielām mokām, krach'en, v. n. brīkšķēt; kraukšķēt; fam.

daß es nur so kracht, cik tik uziet. Krach'en, n. -s, brīkšķēšana, f. kräch'zen, v. n. ķērkt. Kräch'zen, n. -s, ķērkšana, f. Kraft, f. pl. Kräfte, 1. spēks, m.; (für Macht, Gewalt) vara, f.; treibende dzinējs spēks; aus allen Kräften, ar visiem spēkiem; alle Kräfte aufbieten, sajemt visus spēkus; das übersteigt meine Kräfte, tas nav man pa spēkam, kraft, prp. (mit dem Genetiv) » meines Amtes, pēc sava amata; « des Gesetzes, likuma vārdā. Kraft'ļļanstrengung, f. spēka piepūlējums, m.; pūles, f. pl. -ausdruck, m. spēcīgs izteiciens, -äußerung, f. spēka izpaudums, m. -ersparniß, n. spēka ietaupījums, m. Kraft'anlage, f. gultne, f. kräf'tig, adj. 1. spēcīgs; (rüstig) zaļoksnējs; 2. (kräftigend) -e Nahrung, spēcīga barība, kräftigen, v. a. spēcināt, stiprināt; fig.

atspirdzināt. Kräftigung, f. spēcinājums, m.; atspirdzinājums, m. Kraft'||lehre, f. dinamika, f. kraft'lös, adj. bezspēka-, nespēcīgs. Kraft'IIlösigkeit, f. 1. bezspēcība, f.;

spēka trūkums, m.; nevarīgums, m. kraftvoll, adj. 1. spēka pilns, spēcīgs,-

2. fig. sparīgs. Kraft'wagen, m. spēka rati, m. pl. Kraft'wort, n. spēcīgs vārds, m. Krä'gelchen, n. -s, pl. apkaklīte, f. Krā'gen, m. -s, pl. », apkakle, f.; stehender stāva apkakle; (jemn.) beim -fassen, grābt (kādu) aiz apkakles; fig.Kragstein — Krätze

313

es geht ihm an den viņa dzīvība atrodas briesmās. Krāg'stein, m. balsteklis, m. Krä'he, f. pl. -n, vārna, f. krä'hen, v. n. dziedāt; kliegt, ķērkt; fig. es kräht kein Hahn danach, par to neviens neliekas ne zinis. Krä'hen, n. -s, (gaiļa) dziedāšana, f. Krä'hen||auge, n. 1. vārnas acs, f.; 2. (Pflanze) lapsu zāles, f. pl.; -fuß, m. 1. vārnas kāja, f.; 2. fig. (Gekritzel) -füße, nelāga raksts, m. Kräh'|]Winkel, m. malienes kakts, m. Krakeel', m. -(e)s, pl. -e, trokšņaina

ķilda; «. anfangen, sākt ķildoties, krakee'len, v. n. ķildoties. Kral'le, f. pl. -n, nags, m.; (auch für

Tatze) ķetna, f. kral'len, v. a. sagrābt nagos. Krām, m. -(e)s, 1. (Kleinhandel) sīku preču pārdošana, f.; (Laden) bodele, f.; 2. (Kleinwaren) sīkas preces; 3. (geringfügige Sache) krāms, m.; 4. (Gerumpel) grabažas, f. pl. krā'men, v. n. (Sachen in Ordnung stellen) nokopt; (umstellen) pārkraut; (herumwühlen) rakņāties. Krä'mer, m. -s, pl. sīktirgotājs, m.;

(Hausierer) pauninieks, m. Krämerei', f. krāmēšanās, f. Krämerei, f. pl. -en, sīktirdzniecība, f. Krä'mer|jgeist, m. fam. pauninieka gars, m. -seele, f. fam. pauninieka dvēsele, f. Kräm'||handel, m. sīktirdzniecība, f. Kram'pe, f. pl. -n, krampis, m.; aizmetnis, m.

Krampf, m. -es, pl. Kräm'pfe, locekļu sa-rāvums, m.; krampji, m. pl.; er bekam einen viņam uznāca krampji, krampf'ļļārtig, adj. krampjiem līdzīgs, -haft, I. adj. krampjains; II. adv. sich • bewegen, raustīties krampjos. Krampf|!mittel, n. līdzeklis pret krampjiem.

krampfstillend, adj. -es Mittel, līdzeklis

pret krampjiem. Krān, m. -(e)s, Krä'ne, krāns, m.; (Hahn) pagriezenis, m.; (Hebekran) celtnis, m. Krā'nich, m. -s, pl. -e, dzērve, f. krank, adj. (comp, kränk'er, sup. der kränk'ste) slims, nevesels; -werden, saslimt, sasirgt; sein, slimot, sirgt; er ist am Fieber viņš saslimis od. slimo ar drudzi; sich «. essen, pārēsties; er meldete sich viņš paziņoja, ka saslimis, kränk'eln, v. a. sirguļot, vārgt, kränken, I. v. a. aizkart, aizvainot; II. v. refl. sich bēdāties; (sich beleidigt fühlen) justies aizvainotam.

Krank'enļ|anstalt, f. slimnīca, f. -bericht,

m. paziņojums par veselības stāvokli, -besuch, m. slimnieka apciemojums, m. -bett, n. slimnieka gulta, f.; auf dem -e liegen, gulēt slimam; vom -e aufstehen, celties no slimības gultas, -haus, n. slimnīca, f. -kasse, f. slimo kase, f. -pflēger, m. slimnieku kopējs, m. -pflēgerin, f. slimnieku kopēja, f. -träger, m. slimnieka nesējs, m. -trans-port, m. slimnieku rati, m. pl. -Wärter, m. slimnieku kopējs, m. -Wärterin, f. slimnieku kopēja, f. -zimmer, n. slimnieku istaba, f.

krank'haft, adj. slimīgs.

Krank'II haftigkeit, f. slimīgums, m. -heit, f. pl. -en, slimība, f.; (Fehler) kaite, f.; (Seuche) sērga, f.; eine » bekommen, saslimt; eine - durchmachen, izciest slimību.

Krank'heits||anfall, m. saslimums, m. -attestāt, n. slimības apliecība, f. -er-rēger, m. slimības cēlonis, m. -erschei-nung, f. slimības zīme, f. -geschichte, f. slimības gaita, f.

krankheitshalber, adv. slimības dēļ.

Krank'heitskeim, m. slimības dīglis, m.

kränk'lich, adj. slimīgs, vārgulīgs; ein -er Mensch, sirgulis, m.; vārgulis, m.

Kränklichkeit, f. -en, slimīgums, m.

Kränk'ung, f. «., pl. -en, kaitinājums, m.; apbēdinājums, m.; du wirst doch mir nicht diese - antun? tu taču mani tā neapvainosi? (Beleidigung) apvainojums, m.

Krans'beere, f. (Kranichsbeere, Moosbeere, f.) dzērvenes, f. pl.

Kranz, m. -es, pl. Krän'ze, vainags, m.; einen flechten, pīt vainagu; (jemm.) einen «. aufsetzen, vainagot (kādu).

Kranz'ļļbinder, m. -s, pl. od. -flechter, m. vainagu pinējs, m.

Kränz'chen, n. -s, pl. 1. vainadziņš, m.; 2. (geschlossene Gesellschaft) aprindas, f. pl.

krän'zen, v. a. vainagot.

Krapp, m. -(e)s, madaras, f. pl.; mit- -färben, madarāt.

kraß, adj. krass, rupjš, spilgts.

Krā'ter, m. -s, pl. krāteris, m. (uguni vēmējs caurums vulkānos).

Kratz'beere, f. kazenes, f. pl.; lācenes, f. pl.

Kratz'biirste, f. ņurga, f.

Kratz'e, f. «, pl. -n, 1. kasīklis, m.; skrāpis, m.; 2. (Wollkratze) kārstuvis, m.

Krätz'e, f. «, 1. (Hautkrankheit) kašķis, m.; 2. (Abfall) atkritumi, m. pl.314

Kratz'eisen, n. kasīklis, m.; skrāpis, m. kratz'en, I. v. a. 1. kasīt, freq. kašņāt; (schärfer) skrāpēt; (ritzen) skrambāt; die Katze hat mich blutig gekratzt, kaķis mani saskrāpējis asiņainu; 2. (Wolle) kārst; II. v. n. der Wein kratzt, vīns skarbs; die Feder kratzt, spalva ķeŗas,* das Rasiermesser kratzt, bārdas nazis plēš; der Hund kratzt an der Tür, suns kašājas pie durvīm; III. v. refl. sich kasīties; sich hinter den Ohren kasīt pakausi. Kratz'en, n. -s, 1. kasīšana, f.; kasīšanās, f.; 2. (vilnas) kāršana, f. Kratz'er, m. -s, pl. 1. kasītājs, m.;

2. (vilnas) kārsējs, m. Kratz'füß, m. fam. paklanīšanās, f. krätz'ig, adj. kašķains. Kratz'wolle, f. kārstā vilna, f. krau'en, v. a. viegli kasīt, kraus, adj. 1. (von Haaren) sprogains, cirtains; 2. (von Stoffen) krumpains; fig. das ist mir zu tas man pārāk raibs; 3. krause Stirn, krunkaina piere; die Stirn - ziehen, saraut pieri krunkās. Krau'se, f. «., pl. -n, krumpene, f. kräu'seln, I. v. a. 1. (Haare) iesprogāt (matus); 2. (die Stirn) krunkot (pieri); II. v. refl. sich 1. (von Haaren) cir-toties; 2. (von Wellen) červelēties. Krau'seminze, f. krūzmētra, f.; červelai-

nā mētra, f. kraus'haarig, adj. sprogains, cirtains;

sprogainiem matiem. Kraus'kopf, m. 1. (Kopf) sprogaina galva;

2. (Mensch) sproģis, m. kraus'köpfig, adj. sproggalvains. Kraut, n. -(e)s, pl. Krāu'ter, 1. zāle, f. (oft pl. zāles); (Blattwerk von Rüben, Kartoffeln etc.) laksti, m. pl.; Kräuter suchen od. sammeln, zāļot; ins - wachsen od. schießen, izaugt lakstos. Kräut'chen, n. -s, pl. zālīte, f. Kräu'ter||arznei, f. augu zāles, f. pl. -bier, n. zāļu alus, m. -frau, f. zāļu sieva, f.; zāļu pārdevēja, f. kräu'terfressend, adj. zāļēdējs. Kräu'ter||händler, m. zāļu pārdevējs, m. -handlung, f. zāļu tirgotava, f. -käse, m. zāļu siers, m.; zaļais siers, -tee, m. zāļu tēja, f. Krawall' m. -(e)s, pl. -e, (Lärm) troksnis,

m.; ielas kņada, f. Krawat'te, f. pl. -n, kravate, f.; kaklauts, m.

Kreatur', f. pl. -en, 1. radība; 2. radījums; 3. līdējs. Krēbs, m. -(s)es, pl. -(s)e, 1. vēzis, m.; -(s)e fangen, vēžot; 2. (Sternbild) Vē-

zis, m.; 3. (als Krankheit) vēzis, m.; 4. (im Buchhandel) -(s)e, vēži, m. pl. krēb'sen, v. n. vēžot. Krēbs'gang, m. vēža rāpšanās, f.; fig.

atpakaļrāpulība, f. Krēbs' II Schäden, m. vēža augonis, m. •schäle, f. vēža čaula, f. -schēre, f. vēža kāja, f. od. spīle, f. -steine, m. pl. vēžu dzirņi, m. pl. kreden'zen, v. a. 1. (kosten) baudīt; 2. (einschenken) ieliet; (darreichen) pasniegt.

Kredit, m. -(e)s, pl. -e, kredits, m.; izdevums, m.; uzticība, f. krē'gel, adj. jautrs. Krei'de, f. krīts, m. krei'deārtig, adj. krītam līdzīgs. Krei'de ļļ ērde, f. krīta zeme, f. -gebirge,

n. krīta kalnājs, m. krei'den, v. a. rakstīt ar krītu, krītot, krei'deweiß, adj. balts kā krīts, krīta

baltumā, krei'dig, adj. krltains. kreie'ren [kreī-], v. a. radīt. Kreis, m. Kreises, pl. Kreise, 1. aplis, m. auch; riņķis; 2. (Bezirk) apriņķis, m.; 3. fig. (Gesellschaft) aprinda, f.; in den Hofkreisen, galma aprindās. Kreis'ļļ abschnitt, m. segments, m.- (apļa nogriezums), -amt, n. apriņķa valde, f. -arzt, m. apriņķa ārsts, m. -ausschnitt, m. sektors, m. (apļa izgriezums). Kreis'bogen, m. apļa loks, m. krei'schen, v. n. ķērkt, spiegt. Krei'schen, n. -s, ķērkšana, f. Kreisel, m. vilciņš, m. krei'seln, v. n. 1. laist vilciņu; 2. (sich

drehen) griezties kā vilciņam, krei'sen, v. n. aplī od. riņķī griezties,

apļot, riņķot. Krei'sen, n. -s, riņķī griešanās, f.; riņķošana, f.

kreis'förmig, adj. apļveidīgs, riņķa veidā

od. apļa veidā. Kreis'‖gang, m. I. riņķa kustība, f.; 2. fig. (Wechsel) riņķošana, f. -gericht, n. apriņķa tiesa, f. Kreislauf, m. riņķošana, f.; apļošana, f.;

cirkulācija, f. kreis'rund, adj. riņķa apaļumā. Kreis'‖säge, f. ripzāģis, m. -schule, f.

apriņķa skola, f. Kreis'umfang, m. riņķa aploce, f. krei'ßen, v. n. dzemdēt, mocīties radībās. Krei'ßerin, f. pl. -nen, dzemdēšanas

sāpju cietēja, f.; dzemdētāja, f. Kreis'stadt, f. apriņķa pilsēta, f. Kre'matorium, n. -s, -rien, kremātorija, f.;

miroņu dedzinātava, f. krem'peln, v. a. kārst (vīnu).

krem'pen, v. a. uzlocīt, uzbraucīt.

Krem'ser, m. -s, pl. kremzers, m. (rati).

Krem'serweiß, n. baltā svina krāsa, f.

krepie'ren, v. n. 1. (platzen) plīst, sprāgt; 2. fam. (sterben) nosprāgt.

Krepier'ling, m. -s, pl. -e, vārgulis, m.

Krepp, m. -s, pl. -e, kreps, m. (šķidrs zīda audums).

Kres' se, f. pl. -n, krese, f.; spanische gaiļa pieši, m. pl.

Kreß'ling, m. -s, pl. -e, mazs šampiņons, m.

Kretin' [-tain], m. -s, pl. -s, vājprātīgs kroplis.

Kreuz, n. -es, pl. -e, (in allen Bedeutungen des deutschen Wortes) krusts, m.; ans «. schlagen od. heften, sist krustā; am -e sterben, nomirt pie krusta staba; fig. zu -e kriechen, zemoties; iet od. nākt lūgties.

kreuz und quēr, adv. krustām šķērsām.

Kreuz'‖abnahme, f. nojemšana no krusta, -band, n. krusta sējums, m.; krusta lente; Zeitungen unter «. versenden, izsūtīt avīzes krusta lentes sējumā.

kreuz'brāv, adj. fam. ļoti godīgs, ļoti krietns.

Kreuz'chen, n. -s, pl. krustiņš, m.

kreu'zen, I. v. a. krustot; die Arme salikt rokas krustis; die Klingen sisties ar zobeniem; 2. (quer durchschneiden) šķērsot; fig. būt par kavēkli; (jems.) Pläne izjaukt (kāda) nodomus; II. v. n. braukāt (pa jūru), kreisēt; III. v. refl. sich (sich unterwegs treffen) sastapties ceļā; 3. (ein Kreuz schlagen) mest krustu; 4. (sich vermischen) krustoties, sajaukties.

Kreu'zen, n. -s, 1. (auf dem Meere) braukšana (uz jūras), f.; 2. (von Tieren) krustošana, f.

Kreu'zer, m. -s, pl. «, 1. (Münze) kreice-ris, m.; 2. (Schiff) kreiseris, m. -flotte, f. kreiseŗu flote, f.

Kreuzes'‖abnahme, f. nojemšana no krusta. -erhöhung, f. krusta paaugstināšana, f. -stamm, m. krusta koks, m. -töd, m. krusta nāve, f. -zeichen, n. krusta zīme, f.

Kreuz'‖fahne, f. krusta karogs, m. -fah-rer, m. 1. (Streiter) krusta kaŗotājs, m.; 2. (Schiff) kreiseris, m. -fahrt, f. 1. (gegen die Ungläubigen) krusta kaŗš, m.; 2. (Bittgang) krusta gājiens, m.; (Wallfahrt) krusta ceļojums, m.; 3. (auf dem Meere) kreisēšana, f.; braukšana (pa jūru), -feuer, n. krusta uguns, f.

kreuz'fidēl, adj. fam. ļoti jautrs.

Kreuz'||gang, m. 1. (in Klöstern) krusta aile, f.; 2. (Bittgang) krusta gājiens,

m. -gewäbe, n. krusta audums, m. -gewölbe, n. krusta velve, f. -gurt, m. krusta josta, f. kreu'zigen, I. v. a. 1. krustā sist; kreuzige ihn, sit viņu krustā; 2. (biblisch) sein Fleisch nonāvēt savu miesu; II. v. refl. sich mest krustu od. krusta zīmi.

Kreu'zigung, f. pl. -en, krustā sišana, f. Kreuz'||kirche, f. krusta baznīca, f. -knoten, m. divkārtējs mezgls, kreuz'lahm, adj. klibs,• (von Tieren) klibs ar pakaļkājām; * schlagen, sadauzīt klibu.

Kreuz'II maß, n. leņķa mērs, m. -naht, f. krusta vīle, f. -orden, m. krusta ordenis, m. -otter, f. odze, f. -prēdigt, f. eine - halten, sludināt krusta kaŗu, uzaicināt uz krusta kaŗu. -schnabel, m. krustknābītis, m. -spinne, f. krustenis, m.; krusta zirneklis, m. od. lielais zirneklis, m. Kreu'zung, f. krustojums, m. Kreu'zungs||punkt, m. od. -stelle, f. šķēr-sotne, f.

Kreuz'verhör, n. krustisks nopratinājums,

-wēg, m. krustceļš, m. kreuz'weise, adv. krustiski, krustiem; -

legen, likt krustis. Kreuz'IIwoche, f. krusta nedēļa, f. -zeichen, n. krusta zīme, f. -zug, m. krusta kaŗš, m.

krib'belig, adj. fam. ņudzīgs, kutelīgs. Krib'belkopf, m. fam. gremža, com. krib'beln, I. v. n. ņudzēt; II. v. n. imp.

es kribbelt mich, man niez od. knieš. Krib'beln, n. -s, ņudzēšana, f.; (Jucken)

niezēšana, f. Krick'elei, f. pl. -en, 1. (Unannehmlichkeit) nepatikšanas, f.; 2. (schlechtes Geschreibe) nelāgs raksts, m. Krick'ente, f. kriķis, m.; krīklis, m. krie'chen, v. n. (krie'che; kroch; ge-kroch'en) līst, freq. ložņāt; aus dem Ei izšķilties no olas; auf allen vieren iet räpu; (von kleinen Kindern) rāpot; (von Würmern, Schnecken etc.) lodāt; (klettern) līst, rāpties; (gekrümmt schleichen) vilkties; da kommt er gekrochen, tur viņš lien od. velkas; in alle Winkel «, izložņāt od. izokšķerēt visus kaktus. Krie'chen, n. -s, 1. līšana, f.; 2. fig.

(Speichelleckerei) klanīšanās, f. krie'chend, adj. līdējs-. Krie'cher, m. -s, pl. līdējs, m.; ložņa, com.

Kriecherei', f. », pl. -en, līšana, f.; ložņāšana, f.; zemošanās, f. kriecherisch, adj. verdziski padevīgs.316

Krieg, m. -(e)s, pl. -e, kaŗš, m.; der Dreißigjährige trīsdesmitgadu kaŗš; der ~ im Innern, iekšējs kaŗš; brāļu kaŗš; zu Lande, sauszemes kaŗš; -zu Lande und zu Wasser, sauszemes un jūras kaŗš; die * führenden Teile, kaŗa vedējas puses; sich zum -e rüsten, sagatavoties uz kaŗu; die -e in Italien, Italijas kaŗi; - bis aufs Messer, kaŗš uz nažiem; wir haben mums kaŗš; den . erklären, pieteikt kaŗu; - führen, kaŗot; ein Land mit * «. überziehen, ielauzties ar kaŗaspēku kādā zemē; in den ziehen, iet kaŗā. krie'gen, v. n. kaŗot; miteinander ap-kaŗoties.

krie'gen, I. v. a. fam. (fassen) sagrābt; notvert; (jemn.) zu packen dabūt (kādu) ciet, saķert (kādu); 2. (bekommen) dabūt; Kinder dzemdēt bērnus; II. v. refl. sich fam. 1. sastapties; 2. precēties. Krie'ger, m. -s, pl. kareivis, m.; kaŗa-vīrs, m.

krie'gerisch, adj. 1. (den Krieg liebend) kareivisks; 2. (kriegstüchtig) kaŗā norūdīts, kaŗā krietns,- 3. (das Heerwesen betreffend) kaŗa-, kaŗaspēka-. Krie'ger||kaste, f. kareivju kaste, f. -stand, m. kareivju kārta, f. -verein, m. kaŗavīru biedrība, f. krieg'fertig, adj. gatavs kaŗam. kriegführend, adj. kaŗotājs-. Kriegführung, f. 1. kaŗošana, f.; 2. (Leitung des Krieges) kaŗa vadība, f. kriegs'bereit, adj. gatavs uz kaŗu. Kriegs'||bereitschaft, f. kaŗa gatavība, f. sich in « setzen, gatavoties uz kaŗu. -bericht, m. kaŗa ziņojums, m. -beute, f. kaŗa laupījums, m. -brauch, m. kaŗa paraža, f. -entschädigung, f. kaŗa zaudējumu atlīdzinājums, m. kriegserfahren, adj. kaŗā piedzīvojis, kriegs'gefangen, adj. kaŗā sagūstīts; der

K-e, kaŗa gūsteknis, m. Kriegs'ļļgefangeņschaft, f. kaŗagūstniecī-ba, f.; in « geraten, tikt kaŗā sagūstītam. -gericht, n. kaŗa tiesa, f.; vor das - kommen, nākt kaŗa tiesas priekšā. -geschichte, f. 1. kaŗa vēsture, f.; 2. (Soldatengeschichte) kaŗa stāsts, m. -geschrei, n. 1. (Lärm) kaŗa troksnis, m.; 2. (Schlachtruf) kaujas sauciens,

m.; 3. (Gerücht) kaŗa baumas, f. pl. -getümmel, n. od. -gewühl, n. kaŗa mudžeklis, m. kriegs'geübt, adj. kaŗā ievingrinājies, kriegs'pflichtig, adj. er ist viņam jāiet kaŗā od. jāpilda kaŗaklausība; der -e

Jüngling, jauneklis, kam jāpilda kaŗaklausība. *

Kriegs'ļļplan, m. kaŗa plāns, m. -platz, m.

kaŗa vieta, f. -rāt, m. 1. (als Behörde) kaŗa padome, f.; 2. (einzelnes Mitglied) kaŗa padomes loceklis, m.; 3. (als Titel) kaŗa padomnieks, m. -recht, n. 1. kaŗa tiesības, f. pl.; vom -e Gebrauch machen, izlietāt kaŗa tiesības, -rūf, m. kaŗa sauciens, m. -ruhm, m. kaŗa slava, f. -riistung, f. bruņas, f. pl.; -sache, f. kaŗa lieta, f. -Schäden, m. kaŗa zaudējums, m.; zaudējums, kas cēlies no kaŗa. -Schauplatz, m. kaŗa lauks, m. -schiff, n. kaŗa kuģis, m. -schuld, f. kaŗa parāds, m. -schule, f. kaŗa skola, f.

kriegs'tüchtig, adj. kareivisks, kaŗā norūdīts, kaŗā krietns.

krimi'nal, adj. krimināls.

Kriminalist', m. -en, pl. -en, kriminālists, m.

Krimināfstrāfe, f. kriminālsods, m.

Krims'krams, m. « u. -kramses, šis tas; grabažas, f. pl.

Kring'el, m. -s, pl. kliņģeris, m.; vīt(e)-nis, m.

Krinolī'ne, f. pl. -n, krinolīne, f. (brunči ar stīpu).

Krip'pe, f. pl. -n, 1. (Trog) sile, f.; in die ~ beißen, krimst sili; 2. (Kleinkin-derbeWahranstalt) bērnu patversme, f.

Krī'se od. Krī'sis, f. pl. Krī'sen, krize, f. (izšķiršanās, izšķiŗošs brīdis, pārejas stāvoklis).

Kristall', m. kristalls, m. (ledus).

Kristall', n. kristalla stikls, m. (dārgs slīpēts stikls).

Kritik', f. pl. -en, kritika, f.; spriedums, m.

Kri'tiker, rn. -s, pl. kritiķis, m.

kritik'lös, I. adj. bezkritikas-j II. adv. bez kritikas.

Kritiklosigkeit, f. kritikas trūkums, m.

kri'tisch, adj. kritisks; -er Kopf, kritisks gars.

kritisie'ren, v. a. kritizēt, apspriest.

Kritizis'mus, m. kriticisms, m.

Krittelei', f. pl. -en, fam. spriedelēšana, f.

krit'teln, v. n. fam. spriedelēt.

Kritzelei', f. pl. -en, nederīgs zīmējums.

kritz'elig, adj. neskaidrs.

kritz'eln, v. n. 1. sasmērēt; 2. die Feder kritzelt, spalva ķeŗas.

kroch v. kriechen.

Krock'etspiel, n. krokets, m. (spēle).

Krokodil',. n. -s, pl. -e, krokodīls, m.

Krokodils'tränen, f. pl. krokodlļa od. liekuļa asaras, f. pl. Krö'kus, m. krokus, m. (augs). Kroll'haar, n. -es, pl. -e,

cirtoti astri po-pēšanai.

Krö'ne, f. «, pl. -n, 1. vainags, m.; die spanische Spānijas kronis; die » niederlegen, atteikties no troņa (od. no valdības); 2. (Münze) kröna, f. Krön'einkünfte, f. pl. valdības ienākumi, m. pl.

krönen, v. a. kronēt, vainagot; fig. mit Erfolg ar sekmēm nobeigt; ein von der Akademie gekröntes Werk, akadēmijas godalgots darbs. Krön'erbe, m. troņmantnieks, m. Krön'wäre, f. vislabākā prece. Kropf, m. -(e)s, pl. Kröpfe, 1. (von Vögeln) guza, f.; 2. (von Menschen) kākslis, m.; 3. (von Pferden) ienāši, m. pl. kröpfārtig, adj. guzai līdzīgs, kröpfen, v. a. bāzt guzā. Kropfente, f. guzainā pīle, f. Kröpf er, m. -s, pl. guzainā dūja, f. Kropf gans, f. pelikāns, f. krop'fig, adj. guzains. Kropfkelle, f. dzegu zviedene, f. Kropf taube, f. guzainā dūja, f. Krö'te, f. pl. -n, krupis, m. Krück'e, f. pl. -n, 1. kruķis, m.; ķeģis, m.; 2. (Ofengabel) bigulis od. bistek-lis, m.

Krücke'nstock, m. ķeģis, m.; (auch als

Spazierstock) boze, f. Krūg, m. -(e.)s, pl. Krüge, 1. kruze, f.; ein Krugvoll, pilna krūze; 2. (Schenke) dzertuve, f.; krogus, m.; dem. krodziņš, m.; (verāchtl.) kroģelis, m. Krü'gelchen, n. -s, pl. krūzīte, f. Krü'ger, m. -s, pl. krodzinieks, fh. -in,

f. pl. -nen, krodziniece, f. krüg'förmig, adj. krūzes veidā. Krög'wirt, m. krodzinieks, m. Krü'ke, f. pl. -n, krūka, f. krül'len, v. a. skrullēt (matus). Krū'me, f. «., pl. -n, 1. (das Weiche des Brotes) (maizes) mīkstums, m.; 2. (Brotkrume) druska, f.; 3. (Ackerkrume) (zemes) virskārta, f. Krü'melchen, n. -s, pl. drusciņa, f.;

drupatiņa, f. krü'melig, adj. drupans, krü'meln, I. v. a. drupināt; II. v. n. drupt, sadrupt.

krumm, adj. u. adv. līks; etw. ielīks; gebogen, saliekts; (gekrümmt) salīcis; eine -e Linie, līka līnija; er hat einen -en Rücken, viņam līka mugura; (von Katzen) einen -en Buckel machen, mest kupri mugurā; -e Nase, līks deguns.

krumm'beinig, adj. līkām kājām; ein -er

Mensch, līkkājis, m. krümmen, I. v. a. liekt, freq. locīt; fig. (jemm.) kein Haar «., nedarīt (kādam) nekā ļauna, neaiztikt (kādam) ne mata galiņa; II. v. refl. sich 1. līkt, mesties līkam; (von lebenden Wesen) liekties, locīties; (von Flüssen u. Wegen) iet līču loču, mest līkumu; "2. fig. (sich demütigen) zemoties, liekties, locīties. Krüm'men, n. -s, liekšana, f. krumm'halsig, adj. līku kaklu. Krumm'holz, n. loks, m.; dem. lociņš, m. krumm'linig, adj. līkas līnijas-. Krumm'ļ|schnābel, m. krustknābītis, m.

-Stäb, m. bīskapa zizlis, m. Kriim' mung, f. pl. -en, līkums, m.; ein

Weg voll -en, līkumains ceļš. krüm'peln, v. a. krokot. Krupp, m. -s, (häutige Bräune) krups, m. Krup'pe, f. pl. -n, krusts, m. (pie zirga). Krüppel, m. -s, pl. -, kroplis, m.; zum

machen, sakropļot, krüp'pelhaft, adj. gaudens, kroplīgs; (von

Pflanzen) līks un greizs. Krust'e, f. «., pl. -n, 1. (Brotrinde) garoza, f.; 2. (Schorf) krevelis, m.; 3. die ~ der Erde, zemes virskārta f.; auch zemes garoza, f. Kruzifix', n. -es, pl. -e, krucifikss, m. Kū'bus, m. pl. - u. Kuben, kubs, m. Kū'chen, m. -s, pl. rausis, m.; pīrāgs, m.; (süßer) kūka, f.; » backen, cept raušus od. kūkas; 2. (Ölkuchen) eļļas rausis, m.

Kūch'enļ| garten, m. sakņu dārzs, m.

-hērd, m. pavards, m. Küchenschelle, f. salaka, f.; bada puķe, f. Küch'lein, n. -s, pl. 1. cālītis, m.; 2. fig.

(Kosewort) cibulītis, m.; cibulīte, f. Kück'en, n. -s, pl. cālis, m.; cālēns, m. Kuck'uck, m. -(e)s, pl. -e, dzeguze, f.;

schreien wie ein kūkot. Kuck'ucks||blume, f. dzeguzenes, f. pl. -ei,

n. dzeguzes ola, f. Kū'fe, f. », pl. -n, 1. (Zuber) toveris, m.; eine Kufevoll, pilns toveris; 2. - am Schlitten, kamanu sliece, f. Kü'fer, m. -s, pl. mucinieks, m. Kü'gel, f. pl. -n, 1. (runder Körper) bumba, f.; 2. (Flintenkugel) lode, f.; die Erdkugel, zemeslode; 3. (Billardkugel) biljarda bumba, f.; 4. (zum Abstimmen) bumbiņa, f. Kū'gel II abschnitt, m. bumbas segments, m. (lodes atgriezums), -achse, f. lodes ass, f.

kū'gelārtig, adj. lodei līdzīgs, kū'gelfest, adj. pret lodēm drošs.318

KQ'gelform, f. 1. bumbas veids, m.; lodes veids, m.; 2. (zum Gießen) ložu forma, f.

kü'gelförmig, adj. bumbas veidlgs. kū'geln, I. v. a. 1. noapaļot; 2. ritināt; II. v. n. 1. ritēt (kā bumba); 2. spēlēt bumbas; 3. (über jemn.) mest bumbiņas, balotēt (par kādu); III. v. refl. ritināties. Kū'gelrēgen, m. ložu krusa, f. kū'gelrund, adj. apaļš kā bumba od. lode,

bumbas od. lodes apaļumā. Kü'gelung, f. balotēšana, f.; balotējums, m.

Kuh, f. pl. Kü'he, govs, f.; die - hat gekalbt, govs atnesusies; fig. blinde «• spielen, ķert vistiņas. Kuh'||auge, n. govs acs, f. -blatter, f. bakas, f. pl. -blüme, f. purene, f. pl. Kuh'||fläden, m. pļecka, f. -fleisch, n. govs gaļa, f. -glocke, f. govs zvaniņš, m. -haar, n. govs spalva, f. kühl, I. adj. dzestrs, vēss; - werden, mesties dzestram, atdzist; ein -er Morgen, vēss rīts; II. adv. vēsi, dzestri. Kühl'apparät, m. dzesināmais aparāts. Küh'le, f. dzestrums, m.; vēsums, m.;

(kühler Wind) vēsma, f. Kuh'leder, n. govs āda, f. Kühl'eimer, m. dzesināmais spainis, m._ küh'len, v. a. dzisināt, dzēst, atvēsināt; das Eisen atlaidināt dzelzi; fig. den Schmerz remdēt sāpes. Kühl'öfen, m. dzisināmā krāsns, f. Kühlung, f. dzisināšana, f.; dzisinā-jums, m.; (Erfrischung) spirdzinājums, m.

Kuh'||mägd, f. lopu meita, f. -markt, m. lopu tirgus, m. -melker, m. slaucējs, m. -milbe, f. ērce, f. -milch, f. govs-piens, m.; govju piens, m. -mist, m. kūts mēsli, m. pl. kühn, adj. drošs; (verwegen) pārdrošs. Kühn'heit, f. pl. -en, drošība, f.; drošums, m.

kühn'lich, adv. droši, dūšīgi, pārdroši. Kuh'||pilz, m. gotenes, f. pl. -stall, m. lopu kūts, f. -weide, f. (lopu) ganības, f. pl. Kü'li, m. -s, pl. -s, kulijs, m. kulinā'risch, adj. kulinārs (uz ēdieniem

un dzērieniem attiecīgs). Kulis'se, f. pl. -n, kulise, f. Kulis'sen||fieber, n. skatuves drudzis, m. -reißer, m. fam. jokupēteris, m.; āksts, m. -Schieber, m. kulišu stūmējs, m.; skatuves strādnieks, m. kul'lern, I. v. a. velt; II. v. n. velties; es kullert mir im Leibe, vēders man kurkst.

Kulmination', f. pl. -en, kulminācija, f.

(augstākais stāvoklis). Kult v. Kultus.

Kultivā'tor [wa-], m. -s, pl. -tö'ren, kulti-

vātors, m. (lauksaimniecības rīks), kultivie'ren [-wī-], v. a. kultivēt, apstrādāt, kopt; ein kultiviertes Volk, izglītota tauta.. Kultur', f. pl. -en, kultūra, f. Kul'tus, m. », pl. -te, kults, m.; fig. (mit etw.) treiben, dievināt (ko), -minister, m. tautas apgaismošanas ministrs, m. Kumm, m. -(e)s, -e, igvāts, f. (zivīm). Küm'mel, m. -s, 1. ķimenes, f. pl.; 2. (Getränk) ķimelis, m. -bröt, n. ķimeņu maize, f. Kum'mer, m. -s, bēdas, f. pl.; (Sorge) raizes, f. pl.; das ist mein geringster par to man maza bēda. küm'merlich, I. adj. bēdīgs, nabadzīgs; (jämmerlich) nožēlojams; II. adv. grūti, ar mokām; sich » durchschlagen, kulties kā nebūt cauri, kum'merlös, I. adj. bezbēdu-; II. adv. bez bēdām.

Kum'mermiene, f. bēdīgs izskats, m. küm'mern, I. v. a. 1. apbēdināt; 2. (betreffen) attiekties; was kümmert's mich? kas man tur par daļu? das kümmert ihn wenig, par to viņam maza bēda; II. v. refl. sich (um etw.) rūpēties (par ko), gādāt (par ko); «. Sie sich um Ihre Angelegenheiten, rūpējieties par savām darīšanām! Kümmernis, f. pl. -(ss)e, bēdas, f. pl. kum'mervoll, adj. rūpju pilns. Kum'met, n. -s, pl. -e, sakas, f. pl.; pau-

gas, f. pl. -geschirr, n. rīki, m. pl. Kumpān', m. -s, pl. -e, biedrs, m. Kump'en, m. -s, pl. od. Kumpf, m. -es, pl. -e, bļoda, f.; ein Kumpenvoll, pilna bļoda.

kund, adj. zināms, (öffentlich) visiem zināms.

Kūnd'bārkeit, f. uzteicamība, f. Kun'de, f. vēsts, f.; -» haben (von etw.)

zināt (par ko). Kun'de, m. -n, pl. -n, 1. (Käufer) pircējs,, m.; nojēmējs, m.; (von Ärzten od. Notaren) klients, m.; (jemm.) -n verschaffen od. zuweisen, piegādāt (kādam) pircējus; 2. fam. (Kerl) tēviņš, m.; schlauer liels

gudrinieks, kund'gēben, v. a. (v. geben) paziņot. Kund'gēbung, f. pl. -en, paziņojums, m.; izziņojums, m.; klajā laidums, m. kun'dig, adj. zinīgs; manīgs; (in) einer

Sache • sein, pārzināt kādu lietu. Kun'dige, m. pratējs, zinātājs, m.kündigen — Kurage 319

kün'digen, v. a. u. n. 1. uzteikt, uzsacīt; seine Wohnung uzteikt dzīvokli; 2. (verkündigen) paziņot, sludināt. Kün'digung, f. «, pl. -en, uzteikšana, f.;

uzteikums, m. Kündigungsfrist, f. od. -termln, m. uzteikuma laiks, m. Kun'din, f. pl. -nen, (Käuferin) pircēja, f.

kund'machen, v. a. izziņot, sludināt. Kund'II machung, f. «, pl. -en, izziņojums, m.; sludinājums, m. -schalt, f.-, pl.-en, 1. (Erkundigung) apvaicāšanās, f.; »einziehen, ievākt tuvākas ziņas; 2. (Erforschimg der Gegend, Aufklärung) izlūkošana, f.; 3. (die Kunden) pircēji, m. pl.; nojēmēji, m. pl. kundschaften, v. n. izlūkot. Kundschafter, m. -s, pl. izlūkotājs, m.;

izlūks, m.; (Spion) spiegs, m. Kundschafterei', f. spiegošana, f. künftig, I. adj. (in der Zukunft liegend) turpmāks; (nahe bevorstehend) nākošs, nākams; -en Sonntag, nākošu svētdienu; -e Woche, jaunnedēļ; das K-e, nākamība, f.; II. adv. turpmāk, nākošā laikā, -hin, adv. turpmāk. Kunk'el, f. », pl. -n, 1. (der zum Spinnen aufgewundene Flachs) kodeļa, f.; 2. (Spinnrocken) ērkulis, m.; 3. (altes Weib) bäba, f. kunk'eln, v. n. sačukstēties, slepeni sarunāties.

Kunst, f. pl. Künste, māksla, f.; zur -

gehörig, mākslaS-. Kunst'IIakademie, f. mākslas akadēmija,

f. -ausstellung, f. mākslas izstāde, f. kunst'beflissen, adj. mākslai nodevies. Kunst'II erfahrenheit, f. lietpratība mākslā.

-erzeugnis, n. mākslas ražojums, m. Kunstfertigkeit, f. izveicībā, f. (kādā mākslā).

Kunstgärtnerei', f. mākslas dārzkopība, f. Kunst'II gebiet, n. mākslas arods, m. -ge-bilde, n. mākslas ražojums, m. -gefühl, n. mākslas izjūta, f. kunst'gemäß, I. adj. piemērots mākslas principiem; II. adv. mākslas principiem piemērīgi.

Kunstgeschichte, f. mākslas vēsture, f. Kunstgewerbe, n. mākslas rūpniecība, f. Künst'ler, m. -s, pl. mākslinieks, m.

-in, f. pl. -nen, māksliniece, f. künstlerisch, adj. mākslinieciskѕ. Kūnst'lerlēben, n. mākslinieku dzīve, f. Künst'ler||neid, m. mākslinieka skaudība, f. -Schaft, f. mākslinieki, m. pl. -tum, n. -s, mākslinieciskums, m. -verein, m. mākslinieku sabiedrība, f.

künstlich, adj. mākslīgs; (nachgemacht) mākslots; -e Blumen, mākslīgas puķes; -e Zähne, mākslīgi zobi; -e Haare, lieki mati.

Künst'Iichkeit, f. mākslīgums, m. Kunst'liebe, f. mākslas mīlestība, f. Kunst'pause, f. negribēta pauze. Kunst'||reise, f. mākslas ceļojums, m. -reiter, m. cirka jātnieks, m. -reiterin, f. cirka jātniece, f. -Sammlung, f. mākslas lietu krājums, m. Kunst'||schule, f. mākslas skola, f. -sinn,

m. mākslas gaume, f. kunstsinnig, adj. 1. ar mākslas gaumi apdāvināts; 2. mākslīgi izstrādāts, ar lielu mākslu pagatavots. Kunst'||stil, m. mākslas stils, m. -stück, n.

māka, f., (Zauberkunst) mākņa, f. Kunst'verein, m. mākslas biedrība, f. kunstverständig, adj. mākslas pratējs-. Kunstwēberei', f. mākslas aušana, f. Kunst'werk, n. mākslas darbs, m.; auch:

mākslis, m. kun'terbunt, adv. fam. juku jukām. Kup'fer, n. -s, varš, m. Kup'ferdrück, m. 1. vara iespiedums, m.j

2. (Kupferstich) vaŗa gravējums, m. Kup'fergeschirr, n. vaŗa trauki, m. pl. Kup'ferhammer, m. 1. vaŗa āmurs, m.;

2. vaŗa kaltuve, f. Kupfermünze, f. vaŗa nauda, f. Kup'fernāse, f. sarkans deguns, kup'ferröt, adj. sarkans kā vaŗš, vaŗa

sarkanumā. Kup'fer||schmied, vaŗa kalējs, m.; vaŗ-kalis, m. -Stecher, m. vaŗa gravētājs, m. -stich, m. vaŗa gravējums, m. Kupöl'öfen, m. lietuves stāvceplis, m. Kup'pe, f. pl. -n, kalna gals, m. (sev. apaļš).

Kup'pel, f. pl. -n, jumols, m.; kupols, m. -dach, n. kupola jumts, m. -gewölbe, f. kupola velve, f. kup'peln, I. v. a. saprecināt; II. v. n. nodarboties ar saprecināšanu. Kup'pelpelz, m. sich einen verdienen,

iegūt precnieka algu. kuppen, v. a. apšķibīt od. apkapāt (kokam galotni). Kuppler, m. -s, pl. •>, saprecinātājs, m.; savedējs, m.; fam. den » spielen, sniegt palīdzīgu roku (uz nekrietnu darbu), -in, f. «., pl. -nen, saprecinātāja, f.; savedēja, f.

Kupp'elung, f. sakabe, f.; sakabināšana, f. Kür, f. pl. -en, ārstēšana, f.; ārstēšanās, f.; eine •» durchmachen, ārstēties; eine - anfangen, sākt ārstēties. Kura'ge, f. dūša, f.320

Kuratēl', f. pl. -en, aizbildnība,_ f.;

unter • stellen, nostādīt aizbildnībā. Kurā'tor, m. -s, pl. -tören, kurātors, m.;

aizbildnis, m. Kuratö'rium, n. -s, pl. -rien, kurātorija, f. Kur'bel, f. pl. -n, kloķis, m.; (Bohrkurbel) vārpstkloķis, m. kur'beln, v. a. ar klūģi, kloķi, griezt, uzgriezt.

Kür'bis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, ķirbis, m.;

putrābols, m. kii'ren, v. a. vēlēt, izredzēt. Kūr'gast, m. minerālūdeņu lietotājs, m.;

(Badegast) peldviesis, m. kür'gemäß, adj. piemērots dietētiskiem

nosacījumiem. Kūr'haus, n. kūrmāja, f. Kurier', m. -s, pl. -e, kurjērs, m.; steidzīgs sūtnis, kurie'ren, v. a. ārstēt, kurios', adj. jocīgs.

Kurio'sum, n. -(s), pl. -sa, kuriozs, m.;

dīvaina, smieklīga lieta, kū'risch, adj. Kurzemes-; -e Nehrung,

Kuršu kāpas, f. pl. Kūr'land, n. -s, Kurzeme, f. Kūr'länder, m. -s, pl. kurzemnieks, m.

-in, f. pl. -nen, kurzemniece, f. kūr'lāndisch, adj. Kurzemes-, kurzemnieku*.

Kör'IIliste, f. svešnieku od. peldviesu saraksts, m. -ort, m. peldvieta, f. Kūr'pfuscher, m. pūšļotājs, m. Kūrpfuscherei', f. pūšļošana, f. Kurrende' f. «, pl. -n, 1. staiguļu koris, m. (puisēnu koris, kas iet no mājas uz māju, par naudu dziedādams garīgas dziesmas); 2. apkārtraksts, m. kurrent', adj. tekošs. Kurs, m. -(s)es, pl. -(s)e, virziens, m.; gaita, f.

Kürschner, m. -s, pl. kažocnieks, m. Kürschnerei', f. kažoku darbnīca, f. kursiv', adj. kursīvs, ieslīps. Kur'sus, m. pl. Kur'se, kurss, m. (mācības gaita). Kurtisān'e, f. pl. -n, draugaļa, f. Kur've [-we], f. pl. -n, kurve, f.; līkne, f.

kurz, I. adj. (comp, kür'zer, sup. der kür'zeste) īss; -es Haar, īsi mati; -er Schwanz, strupa aste; kürzer machen, saīsināt; - und klein schlagen, sadauzīt drusku druskās; das war von -er Dauer, tas ilgi nepastāvēja; II. adv. īsi, strupi; die Haare - (ab)schneiden, apcirpt matus īsi; fig. - angebunden sein, daudz nerunāt; strupi atbildēt; 2. (zeitlich) .. und bündig, īsi un strupi; •» antworten, strupi atbildēt.

kurz'ātmig, adj. dusulains. Kurz'ātmigkeit, f. dusulis, m. kurz'beinig, adj. īsām kājām. Kür'ze, f. 1. īsums, m.; in aller pavisam īsi, īsos vārdos; 2. (kurze Zeit) neilgs laiks. Kūr'zeit, f. ārstēšanās laiks, m. kür'zen, v. a. īsināt; (verkürzen) saīsināt; (jemm.) die Zeit «., pakavēt (kādam) laiku; 2. fig. (schmälern) pamazināt, kur'zerhand, adv. nekavēdamies, kurz' II gefaßt, adj. īsi sajemts; fig. ātri apjēmies. -geschwänzt, adj. īsu asti. -haarig, adj. īsiem matiem, īsu spalvu, kürz'lich, adv. nesen. Kurz'schluß, m. īsais savienojums, m. od.

īsslēgums, m. kurz'sichtig, adj. tuvredzīgs. Kurz'sichtigkeit, f. «., tuvredzība, f. kurz'stämmig, adj. 1. (von Menschen) plecīgs; 2. (von Bäumen) īsu stumbru. Kurz'stroh, n. īsi salmi (auzāji, miezāji), kurzum', adv. īsi sakot, ar vārdu sakot. Kürz'ung, f. pl. -en, 1. (Verkürzung) saīsinājums, m.; 2. fig. (Verminderung)

pamazinājums, m. Kurz'wären, f. pl. sīkas preces, -geschäft,

n. sīkpreču tirgotava, f. kurz'weg, adv. īsi, bez liekiem vārdiem. Kurz'weil, f. laika kavēklis, m.; - treiben, jokot, kurz'weilig, adj. jautrs, jocīgs, kusch! int. kuš!

Kuß, m. -(ss)es, pl. Küs'se, skūpsts, m.; (jemm.) einen . geben, noskūpstīt, nomutēt (kādu); ich bekam von ihr einen viņa mani noskūpstīja, küs'sen, I. v. a. skūpstīt; (jemm.) die Hand noskūpstīt (kādam) roku; II. v. refl. sich skūpstīties, bučoties. Kuß'hand, f. (jemm.) eine «. zuwerfen,

raidīt (kādam) skūpstiņu. Küst'e, f. pl. -n, krasts, m.; jūras krasts, m.; piekraste, f.; (Strand) jūrmala, f.

Küst'en||bewohner, m. jūrmalnieks, m. -handel, m. piekrastes tirdzniecība, f. •land, n. piekrastes zeme, f. -strich, m. piekraste, f. Küst'er, m. -s, pl. ķesteris, m. Küsterei, f. pl. -en, ķesteŗa nams, m. Kust'os, m. pl. -stö'den, uzraugs, m. Kutsch'bock, m. buka, f.; vedēja sēdeklis, m.

Kut'sche, f. pl. -n, kariete, f. Kut'schen||pfērd, n. karietes zirgs, m. -schlag, m. od. -tür, f. karietes durtiņas, f. pl.

Kut'scher, m. -s, pl. kučieris, m.; vedējs, m,; (Fuhrmann) važonis, m.kutschieren —

kutschie'ren, v. n. braukt (grožus savās

rokās turēt). Kut'te, f. pl. -n, mūka svārki. Kut'tel, f. ,, pl. -n, (lopu) iekšas, f. pl. Kut'ter, m. -s, pl. kuteris, m. (ātrs vien-

masta kuģis). Kiittis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, šķūtis, f. pl.;

•» machen, šķūtēt. Kuvert, n. 1. aploksne, f.; 2. galda klājiens vienai personai, kuvērs. Kwaß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, kvass, m. Ky'rie eleison! Kungs, apžēlojies!

L.

Lāb, n. -es, .1. piena kuņģis, m.; glumenieks, m.; 2. siera raugs, m. Lāban, m. -s, pl. -s, (als Schimpfwort)

slaists, m.; lempis, m. labberig, adj. (von Speisen) negaržīgs, salkans.

Lāb'e, f. pl. -n, atspirdzinājums, m. lā'ben, I. v. a. 1. (gerinnen machen) die Milch sarecināt pienu; 2. (erfrischen) atspirdzināt; II. v. refl. sich 1. (von der Milch) saiet kopā; 2. atspirdzināties.

lā'bend, adj. kas spirdzina, atspirdzinā-tājs.

Lā'be||trank, m. od. -trunk, m. spirdzinātājs dzēriens, m.; dzēriens, kas spirdzina, labiāl, adj. lūpu-. Labiāl'ļļlaut, m. lūpenis, m. Labiā'ten, pl. (Bot.) lūpziedaiņi, m. pl. labīl', adj. -es Gleichgewicht, nepastāvīgs līdzsvars. Lāb'fjkraut, n. madaras, f. pl. -māgen, m.

piena kuņģis, m. Laborant', m. -en, pl. -en, laborants, m.;

izmēģinātājs, m. Laboratö'rium, n. -s, pl. -rien, laborāto-

rija, f.; izmēģinājumu iestāde. Lāb'sāl, n. -(e)s, pl. -e od. Lā'bung, f. «., pl. -en, atspirdzinājums, m.; (Trost) iepriecinājums, m. Labyrinth, n. -(e)s, pl. -e, labirints, m. lach'bār, adj. fam. (lächerlich) smieklīgs. Lā'che, f. pl. -n, peļķe, f. Lach'e, f. smiešanās, f.; eine laute -

anschlagen, skaļi iesmieties. läch'eln, v. n. (über etw.) smaidīt (par ko); (geringschätzig od. boshaft) pa-vīpsnot. Lächeln, n. -s, smaids, m. lachen, I. v. n. 1. (über etw.) smieties (par ko); laut skaļi smieties; herzlich gardi pasmieties; heimlich od. sich ins Fäustchen klusi od. pie sevis pasmieties; 2. fig. būt labvēlīgam;

das Glück lacht dir, laime tev smaida; IL v. refl. sich krank od. halb tot pārsmieties od. plīst aiz smiekliem.

Lach'en, n. -s, smiešanās, f.; smiekli, m. pl.; höhnisches zobošanās, f.; ņirgāšanās, f.; das ist zum tur jāsmejas.

Lacher, m. -s, pl. smējējs, m.; (höhnischer) ņirga, m.

läch'erlich, adj. (spaßhaft) jocīgs, (im verächtlichen Sinne) smieklīgs, smejams; es ist mir nicht zu Mute, man smiekli nemaz nenāk; das L-e, smieklīgums, m.; ins L-e ziehen, darīt smieklīgu.

Lächerlichkeit, f. pl. -en, smieklīgums, m.

Lach'||krampi, m. histēriski od. raustītāji smiekli, -lust, f. smiešanās kāre, f.

lach'lustig, adj. jautrs; sie ist sehr viņa vienmēr labprāt smejas.

Lachs, m. -(s)es, pl. -(s)e, lasis, m.

Lachs'||fang, m. lašu zveja, f. -forelle, f. taimiņš, m.; tirze, f.

Lach'taube, f. Ēģiptes balodis, m.

Lack, m. -(e)s, pl. -e, laka, f.; firniss, f.

lackieren, v. a. laķēt, lakot, firnisēt.

Lack'lēder, n. lakāda, f.

Lāde, f. pl. -n, (Kiste) šķirsts, m.; lāde, f.

lā'den, v. a. (lāde; lūd; gelā'den) 1. (pak-ken) kraut; Steine auf einen Wagen piekraut ratus ar akmeņiem; sich den Magen voll piebāzt sev vēderu pilnu; fig. eine große Schuld auf sich stipri noziegties; 2. (zum Schießen) lādēt (auch in Bezug auf die Elektrizität); scharf », lādēt ar lodi (od. ar skrotīm); blind lādēt ar biszālēm vien; 3. (einladen) aicināt, ielūgt; zur Hochzeit aicināt kāzās.

Lā'den, n. -s, kraušana, f. (v. Zeitwort).

Lā'den, m. -s, pl. Lā'den, 1. pārdotava, f.; 2. (am Fenster) slēģi, m. pl.

Lā'denļļfenster, n. pārdotavas logs, m. -mädchen, n. od. -mamsell, f. pārdotavas jaunkundze, f. -Schwengel, m. fam. olektnieks, m.; bodes zellis, m. -tisch, m. pārdotavas galds, m.; lete, f.

Lā'deplatz, m. kraujamā vieta, f.

Lāder, m. -s, pl. krāvējs, m.; (von einer Flinte) lādētājs, m.

Lā'destock, m. lādējamais, m.; rīkstiņš, m.

lädie'ren, v. a. maitāt, bojāt.

Lā'dung, f. pl. -en, 1. (Laden) kraušana, f.; 2. (Last) nasta, f.; (einer Fuhre) vezums, m.; (eines Schiffe^) krava, f.

Lā'dungsļļplatz, m. kraujamā vieta, f.

kutschie'ren, v. n. braukt (grožus savās

rokās turēt). Kut'te, f. pl. -n, mūka svārki. Kut'tel, f. ,, pl. -n, (lopu) iekšas, f. pl. Kut'ter, m. -s, pl. kuteris, m. (ātrs vien-

masta kuģis). Kiittis, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, šķūtis, f. pl.;

•» machen, šķūtēt. Kuvert, n. 1. aploksne, f.; 2. galda klājiens vienai personai, kuvērs. Kwaß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, kvass, m. Ky'rie eleison! Kungs, apžēlojies!

L.

Lāb, n. -es, .1. piena kuņģis, m.; glumenieks, m.; 2. siera raugs, m. Lāban, m. -s, pl. -s, (als Schimpfwort)

slaists, m.; lempis, m. labberig, adj. (von Speisen) negaržīgs, salkans.

Lāb'e, f. pl. -n, atspirdzinājums, m. lā'ben, I. v. a. 1. (gerinnen machen) die Milch sarecināt pienu; 2. (erfrischen) atspirdzināt; II. v. refl. sich 1. (von der Milch) saiet kopā; 2. atspirdzināties.

lā'bend, adj. kas spirdzina, atspirdzinā-tājs.

Lā'be||trank, m. od. -trunk, m. spirdzinātājs dzēriens, m.; dzēriens, kas spirdzina, labiāl, adj. lūpu-. Labiāl'ļļlaut, m. lūpenis, m. Labiā'ten, pl. (Bot.) lūpziedaiņi, m. pl. labīl', adj. -es Gleichgewicht, nepastāvīgs līdzsvars. Lāb'fjkraut, n. madaras, f. pl. -māgen, m.

piena kuņģis, m. Laborant', m. -en, pl. -en, laborants, m.;

izmēģinātājs, m. Laboratö'rium, n. -s, pl. -rien, laborāto-

rija, f.; izmēģinājumu iestāde. Lāb'sāl, n. -(e)s, pl. -e od. Lā'bung, f. «., pl. -en, atspirdzinājums, m.; (Trost) iepriecinājums, m. Labyrinth, n. -(e)s, pl. -e, labirints, m. lach'bār, adj. fam. (lächerlich) smieklīgs. Lā'che, f. pl. -n, peļķe, f. Lach'e, f. smiešanās, f.; eine laute -

anschlagen, skaļi iesmieties. läch'eln, v. n. (über etw.) smaidīt (par ko); (geringschätzig od. boshaft) pa-vīpsnot. Lächeln, n. -s, smaids, m. lachen, I. v. n. 1. (über etw.) smieties (par ko); laut skaļi smieties; herzlich gardi pasmieties; heimlich od. sich ins Fäustchen klusi od. pie sevis pasmieties; 2. fig. būt labvēlīgam;

das Glück lacht dir, laime tev smaida; IL v. refl. sich krank od. halb tot pārsmieties od. plīst aiz smiekliem.

Lach'en, n. -s, smiešanās, f.; smiekli, m. pl.; höhnisches zobošanās, f.; ņirgāšanās, f.; das ist zum tur jāsmejas.

Lacher, m. -s, pl. smējējs, m.; (höhnischer) ņirga, m.

läch'erlich, adj. (spaßhaft) jocīgs, (im verächtlichen Sinne) smieklīgs, smejams; es ist mir nicht zu Mute, man smiekli nemaz nenāk; das L-e, smieklīgums, m.; ins L-e ziehen, darīt smieklīgu.

Lächerlichkeit, f. pl. -en, smieklīgums, m.

Lach'||krampi, m. histēriski od. raustītāji smiekli, -lust, f. smiešanās kāre, f.

lach'lustig, adj. jautrs; sie ist sehr viņa vienmēr labprāt smejas.

Lachs, m. -(s)es, pl. -(s)e, lasis, m.

Lachs'||fang, m. lašu zveja, f. -forelle, f. taimiņš, m.; tirze, f.

Lach'taube, f. Ēģiptes balodis, m.

Lack, m. -(e)s, pl. -e, laka, f.; firniss, f.

lackieren, v. a. laķēt, lakot, firnisēt.

Lack'lēder, n. lakāda, f.

Lāde, f. pl. -n, (Kiste) šķirsts, m.; lāde, f.

lā'den, v. a. (lāde; lūd; gelā'den) 1. (pak-ken) kraut; Steine auf einen Wagen piekraut ratus ar akmeņiem; sich den Magen voll piebāzt sev vēderu pilnu; fig. eine große Schuld auf sich stipri noziegties; 2. (zum Schießen) lādēt (auch in Bezug auf die Elektrizität); scharf », lādēt ar lodi (od. ar skrotīm); blind lādēt ar biszālēm vien; 3. (einladen) aicināt, ielūgt; zur Hochzeit aicināt kāzās.

Lā'den, n. -s, kraušana, f. (v. Zeitwort).

Lā'den, m. -s, pl. Lā'den, 1. pārdotava, f.; 2. (am Fenster) slēģi, m. pl.

Lā'denļļfenster, n. pārdotavas logs, m. -mädchen, n. od. -mamsell, f. pārdotavas jaunkundze, f. -Schwengel, m. fam. olektnieks, m.; bodes zellis, m. -tisch, m. pārdotavas galds, m.; lete, f.

Lā'deplatz, m. kraujamā vieta, f.

Lāder, m. -s, pl. krāvējs, m.; (von einer Flinte) lādētājs, m.

Lā'destock, m. lādējamais, m.; rīkstiņš, m.

lädie'ren, v. a. maitāt, bojāt.

Lā'dung, f. pl. -en, 1. (Laden) kraušana, f.; 2. (Last) nasta, f.; (einer Fuhre) vezums, m.; (eines Schiffe^) krava, f.

Lā'dungsļļplatz, m. kraujamā vieta, f.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīcā.

21322

Laf'fe, m. -n, pl. -n, pļēgurs, m.j pintiķis, m.

lāg v. liegen.

Ll'ge, f. pl. -n, 1. (meist örtlich) stāvoklis, m.; die Kirche befindet sich in einer malerischen baznīca atrodas skaistā vietā; 2. fig. (Verhältnisse) apstākļi, m. pl.; stāvoklis, m.; sich in einer traurigen . befinden, atrasties bēdīgos apstākļos; 3. (Geschützsalve) volle », pilna puse.

Lä'gel, n. -s, pl. muciņa, f.

la'genweise, adv. kārtām, pa kārtām.

Lā'ger, n. -s, pl. 1. (Ruheplatz) atdusas vieta, f.; (Bett) gulta, f.; cisas, f. pl.; er liegt auf dem Krankenlager, viņš guļ slims; (Lagerstätte für Tiere) miga, f.; midzenis, m.; 2. (Feldlager) nometne, f.; ein - abbrechen, nojaukt nometni; 3. (für Waren) noliktava, f.; (Speicher) spīķeris, m.; Waren auf -haben, turēt preces krājumā.

Lä'ger||apfel, m. ziemas ābols, m. -bäum, m. mucu sija, f. -bestand, m. preču sastāvs, m. -buch, n. 1. (für Gebäude u. Zubehör) kadastrs, m.; 2. (für Waren) noliktavas grāmata, f. -teuer, n. nometnes uguns, f. -lēben, n. nometnes dzīve, f.

lä'gern, I. v. a. 1. (hinlegen) nolikt; 2. (Waren) ievietot pārdotavā; II. v. n.

1. (liegen) gulēt, (ruhen) atdusēties; sich auf das Gras izstiepties od. nogulties zālē; 2. (von Truppen) atrasties nometnē; 3. (von Waren) atrasties pārdotavā; III. v. refl. sich 1. nogulties, izstiepties; 2. (von Truppen) apmesties nometnē; 3. (vom Getreide) sakrist veldrē.

Lā'gerļļobst, n. ziemas augļi, m. pl. -platz, m. 1. (für Truppen) nometnes vieta, f.;

2. (für Bauholz) noliktava, f.

Lä'ger||wache, f. nometnes sargi, m. pl.

-wein, m. vecs vīns, nogulējies vīns. -zeit, f. 1. (für Truppen) nometnes laiks, m.; 2. (für Waren) glabāšanas laiks, m.

Lagū'ne, f. pl. -n, lagūna, f. (sekla joma jūrmalā; piekrastes purvs).

lahm, adj. 1. (gelähmt) tizls, (hinkend) klibs; der L-e, tizlais; klibais, (mehr als Schimpfwort) klibiķis, m.; 2. fig. (schwach) vājš; nespēcīgs; - legen, paralizēt; der Handel ist gegenwärtig ganz « gelegt, tirdzniecība šobrīd pavisam apstājusies.

lah'men, v. n. 1. (hinken) klibot; 2. fig. (matt sein) būt vājam.

Iäh'men, v. a. 1. (körperlich) padarīt tizlu od. klibu; gelähmt, tizls, nojemts,

triekas ķerts; er ist an Händen und Füßen gelähmt, viņam rokas un kājas nojemtas od. tizlas; 2. fig. (abschwächen) novājināt, paralizēt; fig. die politischen Wirren - jede Tätigkeit, politiskās jukas aptur jebkuŗu darbību.

Lahm'heit, f. 1. tizlums, m.; klibums, m.; 2. fig. nespēks, m.; spara trūkums, m.

Läh'mung, f. pl. -en, (von Körperteilen) trieka, f.; pamirums, m.; (Erstarrung) sastingums, m.; halbseitige vienpusīga trieka.

Lahn, m. -(e)s, pl. -e, metalla drāts, f.

Laib, m. -es, pl. -e, klaips, m.; kukulis, m.

Laich, m. -s, 1. (der Fische) ikri, m. pl.; 2. (der Frösche) kurkuļi, m. pl.

lai'chen, v. n. 1. (von Fischen) nārsto-ties, laist ikrus; 2. (von Fröschen) laist kurkuļus.

Laich'zeit, f. ikru laiks, m.; nārstu laiks, m.

Lai'e, m. -n, pl. -n, 1. (Weltlicher) pa-saulnieks, m.; lajs, m.; 2. fig. (Uneingeweihter) nezinātājs, m.; er ist noch ein . in diesen Dingen, šinīs lietās viņš vēl nekā nezina.

Lai'enbrūder, m. klostera sulainis, m.

iai'enhaft, I. adj. nepiedzīvojis, neprātīgs; II. adv. kā nezinātājs, kā nepratējs.

Lai'en|jschwester, f. klostera kalpone, f. -stand, m. pasaulnieku kārta, f.

Lakai', m. -en, pl. -en, sulainis, m.

Lā'ke, f. sālījums, m.

Lā'ken, n. -s, pl. palags, m.

lakonisch, adj. 1. lakoniešu-; 2. fig. (kurz und bündig) lakonisks, īss, strups.

lal'len, v. n. 1. (stammeln) stostīties; 2. (ohne Worte singen) trallināt; 3. (undeutlich sprechen) šļupstēt; 4. (albern reden) pļurkstēt.

Lä'ma, n. -(s), pl. -s, (Zool.) lama, f.

Lamel'le, f. pl. -n, lapiņa, f.; platīte, f.

lamentie'ren, v. n. vaimanāt, žēloties.

Lamen'to, n. -(s), pl. -s, vaimanas, f. pl.

Lamm, n. -(e)s, pl. Läm'mer, jērs, m.; (Spätlamm) atpīlis, m.

Lämm'chen, n. -s, pl. «, jēriņš, m.

lam'men, v. n. atnest jēru, apjēroties.

Läm'mer||bräten, m. jēra cepetis, m. -wolle, f. jēru vilna, f.

Lamm fell, n. jērāda, f. -fleisch, n. jēra gaļa, f.

lamm'fromm, adj. lēns kā jēriņš.

Lämp'chen, n. -s, pl. lampiņa, f.

Lam'pe, m. -s, (in der Fabel) zaķis, m.

Lam'pe, f. pl. -n, lampa, f.; spuldze, f.

Lam'pen||anzünder, m. lampu aizdedzinä-tājs, m. -docht, m. lampas dakts, f. -putzer, m. lampu tīrītājs, m. -ruß, m. lampas kvēpi, m. pl. -schirm, m. lamp-sega, f. od. abažūrs, m.

Lampion (-on), m. u. n. -s, pl. -s, lampions, m.; papīra laterna, f.

Lamprē'te, f. pl. -n, zutiņš, m.; nēģis, m.

Land, n. -es, pl. Länder, 1. (im Gegensatz zum Wasser) zeme, f.; zu Wasser und zu -e, (zu B. aplenkt) no zemes un no jūras puses; (z. B, cīnīties) uz sauszemes un uz jūras; das - aus den Augen verlieren, neredzēt vairs zemi; das feste «., cietzeme, f.; 2. (im Gegensatz zur Stadt) lauki, m. pl., auch: zemes, f. pl.; auf dem -e, uz laukiem; die Leute auf dem -e, laucinieki, m. pl.; das Leben auf dem -e, lauku dzīve, f.; 3. (im Gegensatz zum Gebirge) das flache līdzenums, m.; 4. (Ackerboden) aŗama zeme, druva, f.; eine Lof-stelle pūrvieta zemes; (Feld) lauks, m.; 5. (im politischen Sinne) zeme, f.; valsts, f.; das gelobte apsolītā zeme; in allen Ländern, visās zemēs.

Land'||ädel, m. lauku muižniecība, f. -arzt, m. lauku ārsts, m.

Lan'dauer, m. -s, pl. landauers, m. (grezna kariete).

Land'II auf enthalt, m. uzturēšanās uz laukiem, lauku dzīve, f. -bau, m. zemkopība, f. -bauer, m. zemkopis, m. -besitzer, m. gruntnieks, m.; zemes īpašnieks, m. -bewohner, m. laucinieks, m.

Länd'chen, n. -s, pl. «, zemīte, f.

Land'II dienst, m. sauszemes dienests, m.

landein'wärts, adv. uz zemes iekšieni.

lan'den, I. v. a. izcelt malā; II. v. n. piebraukt; izkāpt malā; -lassen, izcelt malā.

Lan'den, n. -s, piebraukšana, f.; izkāpšana, f.; izcelšana, f.

Land'enge, f. zemes šaurums, m.

Län'derei, f. pl. -en, zemes gabali, m. pl.; zeme, f.; (Landgut) muiža, f.; er besitzt viele -en, viņam daudz zemes.

Lan'des II abgaben, pl. zemes nodokļi, m. pl. -älteste(r), m. muižniecības vecākais. -angehörige(r), m. turienietis, m.; iedzimtais, m. -angehörigkeit, f. tautība, f.; pavalstniecība, f.

Lan'des II gebiet, n. valsts novads, m. -ge-richt, n. zemes tiesa, f. -haupt, n.

. valsts galva, m.

Lan'des II herrlichkeit, f. augstākā vara; patvaldība, f. -kirche, f. valsts baznīca, f.

lan'deskundig, adj. apvidus pazinējs-. Lan'des||mutter, f. zemes māte, f.; valdniece, f. -tracht, f. tautas apģērbs, m. -trauer, f. vispārīgas sēras, lan'desüblich, adj. kā še (od. tur) parasts.

Lan'desvāter, m. zemes tēvs, m.; valdnieks, m.

Lan'des II Verfassung, f. valsts satversme, f. -verrät, m. tēvijas od. valsts nodevība, f. -Verräter, m. tēvijas od. valsts nodevējs, m.

lan'desverrāterisch, adj. tēvijas od. valsts nodevēja-.

Landesverteidigung, f. tēvijas aizstāvība, f. -Vertretung, f. valsts vietnie-cība, f. -Verwaltung, f. zemes pārvaldība, f.

Land'festung, f. iekšzemes cietoksnis, m. land'flüchtig, adj. aizbēdzis pār robežām; » werden, aizbēgt pār robežām, izmukt no tēvijas. Land'||friede, m. vispārīgs miers, land'gerichtlich, adj. zemes tiesas-. Landļ|haus, n. 1. (Gebäude) lauku ēka,

f.; 2. (Villa) vasarnīca, f. Land'||krieg, m. sauszemes kaŗš, m. landkundig, adj. apvidus od. zemes pazinējs-.

landläufig, adj. vispār piejemts; -e Redensart, visiem parasta frāze. Land'lēben, n. lauku dzīve, f. Länd'ler, m. -s, pl. lendlers, m. (tiroliešu deja). Land'leute, pl. laucinieki, m. pl. länd'lich, adj. 1. lauku-, laucinieku-;

2. (landesüblich) visā zemē parasts, land'lös, adj. bezzemes; ein Landloser,

bezzemnieks, m. Land'||luft, f. lauku gaiss, m. -mädchen, n. lauku meiča, f.; jauna lauciniece. Land'mann, m. (pl. -leute) laucinieks, m.; (Bauer) zemnieks, m.; (Ackerbauer) zemkopis, m. land'männisch, adj. laucinieka,

laucinieku-.

Land'||messer, m. mērnieks, m. -meß-kunst, f. mērniecība, f. -partie, f. izbraukums uz laukiem, -pfarre, f. lauku draudze, f. Land'ļļratte, f. 1. (Zool.) mājas žurka, f.;

2. fam. sauszemes apdzīvotājs, m. Land'||rēgen, m. lieti, m. pl.; gaŗais lietus, m.

Land'||richter, m. zemes tiesnesis, m. -rücken, m. paugurs, m. -schaft, f.

pl. -en, 1. (ländliche Gegend und Bild) ainava, f.; 2. novads.

Land'schafts|jmäler, m. peizāžists, m.; ainavnieks, m.

Land'||schwalbe, f. mājas bezdelīga, f. -see, m. ezers, m. -seite, f. zemes puse, f. -seuche, f. sērga, f. -sitz, m. (Landgut) muiža, f.; (Sommerhaus) vasarnīca, f.

Landser, m., kaŗavīrs, m.

Lands'jknecht, m. kaŗavīrs, m. -mann, m. (pl. -leute) tautietis, iA.j apvidnieks, m.,- was ist er für ein •«? kur viņš dzimis? er ist mein viņš ir no manas puses; Ihr ist gestern eingetroffen, jüsu apvidnieks vakar ieradies; wir sind Landsleute, mēs esam vienas zemes bērni, -mannschaft, f. 1. (kopēja) tautība, f.; 2. (auf Universitäten) novadnieki.

Land'ļļspitze, f. zemes nogale, f.; (Vorgebirge) zemes rags, m. -stadt, f. provinces pilsēta, f.

Land'ļ| Steuer, f. zemes nodoklis, m. -strāfie, f. lielceļš, m.; fam. immer auf der liegen, būt vienmēr ceļā. -strek-ke, f. 1. zemes gabals, m.; 2. (Ausdehnung) zemes izplatījums, m. -Streicher, m. -s, pl. klaidonis, m.; vazaņķis, m.; blandonis, m. -streicherin, f. pl.-nen, klaidone, f.; vazaņķe, f.; blan-done, f.

Land'ļļstrich, m. zemes strēmele, f.; (Gegend) apvidus, m.; puse, f. -stück, n. zemes gabals, m. -sturm, m. 1. vētra f.; auka, f.; 2. -tag, m. zemes saeima, f.

Lan'dung, f. pl. -en, izcelšana malā; izkāpšana malā.

Lan'dungsjļboot, n. izceļamā laiva, -briik-ke, f. izceļamais tilts; izkāpjamā laipa.

Land'vögt, m. zemes soģis, m.

Land'volk, n. lauku ļaudis, m. pl.; laucinieki, m. pl., auch zemnieki, m. pl.

land'wärts, adv. uz zemes pusi, uz krasta pusi.

Land'ļwēg, m. 1. (auf dem Lande) lauku ceļš, m.; 2. (zu Lande) auf dem -e zurückkehren, atgriezties pa zemes ceļu. -wehr, f. zemes sargi, m. pl. -wirt, m. saimnieks, m.; wissenschaftlich gebildeter agronoms, m. -Wirtschaft, f. lauksaimniecība, f.

landwirtschaftlich, adj. lauksaimniecības-, lauksaimniecisks.

Land'||wohnung, f. lauku dzīvoklis, m. -zunge, f. zemes mēle, f.

lang, I. adj. (comp, läng'er; sup. der längste) 1. (räumlich) gaŗš; etw. pagaŗš; zu pārāk gaŗš; so <►, so breit, tik gaŗš, tik plats, vienalga,- gleich » sein,

tikpat gaŗš; der Tisch ist 10 Fuß galds 10 pēdas gaŗš; 2. (zeitlich) ilgs, gaŗš; -e Silbe, gaŗa zilbe; eine Silbe - aussprechen, izrunāt zilbi gaŗi; das wird nicht von -er Dauer sein, tas ilgi nepastāvēs; die Zeit wird mir man paliek gaŗš laiks; II. adv. drei Monate

• trīs mēnešus; einen ganzen Tag cauru dienu; Tage caurām dienām; eine Zeit kādu laiku; mein Leben visu savu mūžu.

lang'[ährig, adj. gaŗvārpains, gaŗām vārpām. -armig, adj. gaŗām rokām.

Lang'ļļbārt, m. gaŗbārdis, m. -baum, m. treilis, m.

lang'||beinig, adj. gaŗām kājām, gaŗkājis. -blätterig, adj. gaŗām lapām, -dauernd, adj. ilgi pastāvošs.

lang'e, adv. (comp, läng'er; sup. am läng'sten), 1. (zeitlich) ilgi; etw. pailgi; •» vorher, ilgi pirms tam; nicht «. nachher, neilgi pēc tam, drusku vēlāk; 2. (bei weitem) » nicht so schön, ne tik skaists; er ist * nicht so reich, wie man denkt, viņš nebūt nav tik bagāts, kā domā.

Läng'e, f. pl. -n, 1. (räumlich) gaŗums, m.; lielums, m.; zwanzig Fuß in die divdesmit pēdas gaŗumā; der «. nach durchsägen, pārzāģēt gareniski; der -nach hinfallen, nokrist gaŗšļauku; 2. (geographisch) gaŗums, m.; diese Stadt liegt auf dem 10. Grad östlicher šī pilsēta atrodas uz 10. grada austrumu gaŗumā; 3. (zeitlich) ilgums, m.; die

• meines Aufenthaltes bedingen verschiedene Umstände, cik ilgi es uzturēšos, tas atkarājas no dažādiem apstākļiem.

lang'en, I. v. a. 1. (fassen) satvert; 2. (reichen) pasniegt; II. v. n. 1. (nach etw.) sniegties (pēc kā); in die Tasche bāzt roku kabatā; 2. (hinreichen) pietikt; 3. (genug haben) fig. damit wird er nicht weit ar to viņš tālu netiks.

läng'en, v. a. pagarināt, izstiept.

Läng'en||achse, f. gaŗuma ass, f. -grad, m. gaŗuma grads, m. -maß, n. gaŗuma mērs, m. -messung, gaŗuma mērīšana, f.

läng'er, 1. comp, von lang; 2. comp, von lange.

Langewei'le, f. gaŗš laiks; gaŗlaicība, f.; aus Langerweile, aiz gaŗa laika; «. verursachen, gaŗlaikot; die -vertreiben, pakavēt laiku.

lang'fäserig, adj. gaŗām šķiedrām.

lang'II fingerig, adj. gaŗiem pirkstiem, gaŗpirkstis-. -flügelig, adj. gaŗiemLanghaar — lassen

325

spārniem, gaŗspārnis-. -geschwänzt, adj. ar gaŗu asti, gaŗastis-. Lang'haar, m. -s, gaŗmatis, m. lang'ļļhaarig, adj. gaŗiem matiem, gaŗ-matis-. -lēbig, adj. iigmūža-, ilgmūžīgs; ein L-er, ilgmūžis, m. Lang'lēbigkeit, f. ilgmūžība, f.; ilg-

mūžīgums, m. läng'lich, adj. garens; ~ rund, ieapaļš. Langmūt, f. «, lēnprātība, f.; (Geduld)

pacietība, f. lang'mütig, adj. lēnprātīgs, (geduldig) pacietīgs.

Lang'||mütigkeit, f. lēnprātība, f.; lēn-prātīgums, m. -ohr, n. -(e)s, pl. -e, gaŗausis, m.; Meister muļķis, m.; ēzelis, m.

lang'ohrig, adj. gaŗām ausīm, gaŗausu-. längs, prp. (mit dem Genetiv) gar. lang'sam, I. adj. lēns; (unbeholfen) neveikls; ein -er Mensch, tūļa, com.; -er machen, palēnināt; -er v/erden, palēnināties; II. adv. lēni, lēnām. Lang'samkeit, f. lēnums, m. lang'schattig, adj. ar gaŗu ēnu, gaŗēnas-. Lang'schläfer, m. miega pūznis, m. -in, f.

miega pūzne, f. lang'||schnäbelig, adj. ar gaŗu knābi, längst, adv. sen; nicht nesen; - vergangen, senējs; -vergangene Zeiten, sen pagājuši od. seni laiki, läng'ste v. lang.

läng'stens, adv. visvēlākais; ja ilgi, tad. lang'stielig, adj. 1. ar gaŗu kātu, gaŗ-kātains, gaŗkātis-; 2. fam. (langweilig) gaŗlaicīgs.

Lang'stieligkeit, f. fam. gaŗlaicīgums, m.

Lang'stroh, n. gaŗkūļi, m. pl.; gaŗkūļu

salmi, m. pl. Langweile, f. gaŗš laiks, lang'weilen, I. v. a. gaŗlaikot; II. v. refl.

sich gaŗlaikoties. lang'weilig, adj. gaŗlaicīgs. Lang'weiligkeit, f. gaŗlaicība, f.; gaŗlaicīgums, m. lang'wierig, adj.

ilgs, grūts. Lang'||wierigkeit, f. ilgums, m.; grūtums, m.

Lan'ze, f. pl. -n, šķēps, m.; fig. eine • (für jemn.) brechen, aizstāvēt (kādu). Lan'zen||brechen, n. šķēpu cīņa, f. Lanzet'te, f. pl. -n, lancete, f.; blie-

tīte, f. (vāts adata). Lappā'Iie, f. «, pl. -n, nieks, m.; sīkums, m.

Läpp'chen, n. -s, pl. lupatiņa, f.; »am

Ohr, auss ļipiņa, f. Lap'pe, m. -n, pl. -n, laps, m.

Lap'pen, m. -s, pl. -, lupata, f.; dem. lupatiņa, f.; (etw. abgerissenes, nam. bei Kleidern) skranda, f.; dem. (bei Lungen, bei Blättern) lēveris, m. Lapperei', f. od. Läpperei', f. pl. -en,

nieks, m.; sīkums, m. läppern, v. refl. sich pamazām sakrāties.

lap'pig, adj. 1. (abgerissen) skrandains;

2. (schwach) gļēvs; 3. (Bot.) lēveŗains. läp'pisch, adj. (albern) aušīgs; (kindisch)

bērnišķīgs; -es Zeug, blēņas, f. pl. Lapp'||land, n. -(e)s, Lapija, f.; Laplan-de, f.

Lär'che, f. pl. -n od. Lär'chenbaum, m.

Vāczemes egle, f. Lä'ren, m. pl. (Hausgötter) mājas dievi,

m. pl.; mājas gari, m. pl. larghet'to, adv. (mūz.) palēni, lar'go, adv. (Mus.) lēnām, svinīgi. Lärm, m. -(e)s, 1. troksnis, m.; - machen, trokšņot; 2. (Warnungsruf) alarms, m.; • schlagen, sacelt trauksmi, lär'men, v. n. trokšņot, (von Kindern

auch) plosīties. Lär'men, n. -s, trokšņošana, f. Lär'mer, m. -s, pl. trokšņotājs, m. Lärm'||glocke, f. alarma zvans, m. lärm'voll, adj. trokšņains. Lar've, f. pl. -n, 1. (von Insekten) kāpurs, m.; 2. (Maske) vieplis, m.; maska, f.; eine - vortun, viepļoties, maskoties; die • abnehmen, nojemt viepli od. masku, atmaskoties. läs v. lesen.

lasch, adj. (weich) mīksts; (schlaff) ļengans.

Lasch'e, f. pl. -n, 1. (am Schuhe) osa, f.; ostiņa, f.; 2. (am Kleide) ķīlis, m.;

3. (Einschnitt) iegriezums, m. lasch'en, v. a. 1. piešūt; 2. (einschneiden) iegriezt.

Lasch'heit, f. mīkstums, m.; ļenga-

nums, m. Lä'se, f. pl. -n, (osaina) krūze. Lā'serkraut, n. bezgale, f.; rūgtā zāle, f. laß, adj. 1. gurdens; werden, nogurt;

2. (träge) kūtrs, las'sen, I. v. a. (lasse, läs'sest, läßt; ließ; gelas'sen) 1. likt; sich einen Rock machen «., likt sev pašūt svārkus; holen sūtīt pakaļ; kommen *, pasūtīt, likt atnākt; (jemn. etw.) fühlen likt (kādam ko) manīt; ich lasse es ihn wiederholen, es to liku viņam atkārtot; 2. (zulassen, erlauben) laist, ļaut; gehen ļaut iet; laß ihn gehen, lai viņš iet; fig. sich gehen palaisties; laß sie nur reden, lai viņi tikai runā; laß die Dinge laufen, wie sie laufen, lai326 Lassen — Laube

iet, kā iedams; - Sie mich nur machen, atļaujiet tikai man rīkoties; 3. in einem Zustande belassen, (nichts daran ändern) atstāt; ich habe die Sache so gelassen, wie ich sie gefunden habe, es to lietu atstāju, kādu atradu; die Tür offen atstāt durvis vaļā; (jemn.) in Ruhe «, atstāt (kādu) mierā; 4. (zurücklassen) atstāt, pamest; er hat seine Kinder zu Hause gelassen^ viņš atstājis (od. pametis) bērnus majas; die Diebe haben uns nichts (übrig) gelassen, zagļi mums nav it nekā atstājuši; 5. (unterlassen) (etw.) atmest (ko); er kann das Trinken nicht viņš nevar atmest dzeršanu; 6. (unterbringen) ievietot; er weiß seine Gäste nicht zu viņš nezina, kur likt savus viesus; 7. (von sich geben) dot; (losgelassen) palaist vaļā; sein Leben ziedot dzīvību; aus den Händen izlaist no rokām; nicht aus den Augen », paturēt acīs; Wasser ūdeni nolaist, mīzt; Blut <*, zaudēt asinis; II. v. n. (ablassen) von seiner Meinung nicht palikt pie savām domām, aizstāvēt savus uzskatus; III. v. refl. sich vor Freude nicht zu - wissen, nezināt aiz prieka kur dēties.

Las'sen, n. -s, sein Tun und viņa izturēšanās.

Laß'heit, f. 1. (Müdigkeit) gurdenums, m.; 2. (Nachlässigkeit) nolaidība, f.

läs'sig, I. adj. kūtrs; (nachlässig) nolaidīgs; II. adv. kūtri, nolaidīgi.

Läs'sigkeit, f. v. Laßheit.

Las'so, m. od. n. -s, pl. -s, laso, m. (metamā cilpa).

läßt v. lassen.

Last, f. pl. -en, (Bürde) nasta, f.; (drückende Last) slogs, m.; zur - liegen od. fallen, būt (kādam) par nastu.

last'en, v. n. grūti nospiest; die Schuld lastet auf ihm, viņš vainīgs.

last'enfrei, adj. beznodokļu-, no nodokļiem brīvs.

Laster, n. -s, pl. », netikums, m.

Läst'erer, m. -s, pl. zaimotājs, m.

last'erhaft, adj. netikls, nekrietns.

Lasterhaftigkeit, f. netiklība, f.; ne-tiklums, m.

Läst'ermaul, n. fam. mēlnesis, m.; zaimotājs, m.

läst'ern, I. v. a. gānīt; Gott zaimot Dievu; II. v. n. aprunāt, apmelot.

Läst'ern, n. -s, gānīšana, f.; zaimošana, f.

Lāst'erļļrēde, f. gānīšanās, f. zaimu vārdi, m. pl. -schrift, f. ķengāšanas raksts, m.

Last'erung, f. pl. -en, gānīšana, f.; (Gotteslästerung) Dieva zaimošana, f.

last'ervoll, adj. netikls.

Lāst'erzunge, f. ļauna mēle.

Last'||ēsel, m. nastu nesējs ēzelis, m.

-fuhrmann, m. vezumnieks, m. läst'ig, adj. (beschwerlich) grūts, grūti panesams; (unbequem) neērts; ein -er Mensch, garlaicīgs cilvēks; (jemm.) -werden, apgrūtināt (kādu). Lästigkeit, f. kuģa kravas smagums, m. Lästigkeit, f. grūtība, f.; neērtība, f.;

nepatīkamība, f. Last'ļļpfērd, n. nastu nesējs zirgs; vezuma zirgs, m. -schiff, n. transporta kuģis, m. -tier, n. nastu nesējs lops, m. -träger, m. nastu nesējs, m. -wägen, m. vezuma rati, m. pl. Last'ing, m. -s, pl. -s, lastiņš, m. (drāna). Lasūr', m. -s, pl. -e, lazūrs, m. (zils akmens).

Lasūr', f. pl. -en, 1. zilgme, f.; 2. (Glasur) glazūra, f. lasziv', adj. miesas kārīgs; nešķīsts. Lat, m. lats, m. (naudas vienība Latvijas brīvvalstī), vācu vai. nelokāms vārds. Latein', n. -s, latīņu valoda, f.; fig. mit seinem - zu Ende sein, būt galā ar savām zināšanām, latei'nisch, adj. latīņu-, latīnisks; die -e Kirche, katoļu baznīca, f.; L- lernen, mācīties latīņu valodu, latent', adj. latents, slēpts. Laterne, f. pl. -n, laterna, f.; vējlukturis, m.; gaismeklis, m. Laternenanzünder, m. laternu aizdedzi-nātājs, m.

Latifun'dium, n. -(s), pl. -dien, latifun-

dija, f. (liels grunts īpašums). Lāt'sche, f. pl. -n, fam. 1. (niedergetretener Schuh) nomīta kurpe; 2. (schmutziges Weib) slampa, f. lāt'schen, v. n. fam. vilkties, lumpačot. lāt'schig, adj. fam. 1. neveikls; 2.

(schmutzig) slampains. Lat'te, f. pl. -n, lata, f.; kārts, f. lat'ten, v. a. apkāršot, latāt. Lat'tenļļnāgel, m. kāršu nagla, f. -verschlag, m. lakšu aizgalda, f. -zäun, m. kāršu žogs, m. Lat'tich, m. -s, latukas, f. pl. Latz, m. -es, pl. -e, 1. (Brustlatz) ņieburs,

m.; 2. (Hosenlatz) ķīlis, m. lau, adj. 1. remdens; -er Wind, maigs vējš; - werden, drusku atdzist; - werden lassen, atremdināt. Laub, n. -es, (koka) lapas, f. pl. -baum,

m. lapu koks, m. laub'bekrānzt, adj. lapām vainagots. Laub'dach, n. lapu apjums, m.; salapo-jums, m.

Lau'be, f. pl. -n, (im Garten) lapene, f.

Lau'bengang, m. segta aile.

Laub'||fall, m. lapkritis, m. -frosch, m. parkšķis, m.; zaļā varde, -gang, m. lapu gatve, f. -hüttenfest, n. lieveņu od. būdiņu svētki, m. pl.

lau'||bicht, adj. lapveidīgs, lapām līdzīgs, -big, adj. lapains.

laub'lös, adj. bezlapu-.

Laub'[isäge, f. smalkzāģis, m.; rakstu zāģis, m. -wald, m. lapu mežs, m.

Lauch, m. -(e)s, loki, m. pl.

Lau'er, f. glūnēšana, f.; auf der « sein od. stehen, glūnēt.

Lau'erer v. Laurer.

lau'ern, v. n. glūnēt; auf eine Gelegenheit «, nogaidīt izdevīgu gadījumu.

Lauf, m. -(e)s, pl. Läu'fe, 1. (das Laufen) skriešana, f.; (vollendete Handlung) skrējiens, m.; skreja, f.; im -e, skre-jot; einen Hasen im -e fangen, noķert skrejošu zaķi; im vollen -e, pilnā gaitā; 2. (Strömung) (ūdens) tecēšana, f.; (asiņu) riņķošana, f.; 3. (von Gestirnen) ceļš, m.; 4. (Verlauf, Gang) gaita, f.; gājiens, m.; im -e des Jahres, gada laikā; im -e des Gesprächs, sarunājoties; im -e der Zeit, ar laiku; seinen Tränen freien « lassen, dot vaļu asarām; 5. (Röhre) stobrs, m.; 6. (Fuß) kāja, f.; 7. (Brunst) nārsti, m. pl.

Lauf||bahn, f. 1. (Rennbahn) skrejamais ceļš, m.; (Kampfplatz) cīņas vieta, f.; 2. fig. (Lebensbahn) dzīves gājums, m.; seine irdische • beschließen, nobeigt sava mūža gaitu, -brief, m. cirkulārs, m.; apkārtraksts, m. -bursche, m. izsūtāmais zēns, m.

lau'fen, I. v. a. u. n. (lau'fe, läufst, läuft; lief; gelau'fen), 1. skriet, auch tecēt, freq. skraidīt; (von Rädern) griezties; um die Wette skrieties; - lassen, skraidināt; fig. Gefahr doties briesmās; er lief Gefahr zu ertrinken, viņš tikko nenoslīka; a) ļaut (kādam) izmukt; laß ihn «, lai viņš iet; b) fig. nelikties (par kādu) vairs ne zinis; der Weg läuft um die Stadt, ceļš iet ap pilsētu; es läuft das Gerücht, dzird runājam, izplatās valodas; 2. (von Fässern) tecēt; die Tonne läuft, muca tek; das Wasser läuft mir in die Schuhe, ūdens man sūcas kurpēs; II. v. refl. sich müde noskrieties.

Lau'fen, n. -s, skriešana, f.; ich bin des -s müde, es esmu nokusis skrejot; im skriešus.

lau'fend, adj. tekošs; fig. die -en Geschäfte, pašreizējās darīšanas; fig. die -en Ausgaben, tekoši izdevumi; fig. im -en Jahre, šinī gadā.

Läu'fer, m. -s, pl. 1. (Mensch) skrējējs, m.; skraidulis, m.; 2. (in der Musik) pasāža, f.; 3. (Schachfigur) laidis, m.; 4. (schmaler Teppich) celiņš, m.; 5. (Mühlstein) dzirnu akmens, m. Lauferei', f. «., pl. -en, skraidīšana, f. Lauf||feuer, n. fig. sich wie ein » verbreiten, izplatīties zibeņātrumā. -grā-ben, m. tranšeja, f. läu'fig u. läu'fisch, adj. • sein, auros iet, aptecēties.

Lauf ||jagen, n. medības ar rīdāmiem suņiem. -junge, m. izsūtāmais zēns, m. -paß, m. atlaišanas zīme, f.; fam. (jemm.) den » geben, atlaist od. atstādināt (kādu), -schritt, m. teciņi, m. pl.; im «-, teciņos. läufst, läuft v. laufen. Laufzeit, f. nārstu laiks, m.; aptecēšanās

laiks, m. Lau'ge, f. », pl. -n, sārms, m. lau'gen, v. a. sārmot. Lau'gen, n. -s, sārmošana, f. Lau'heit, f. od. Lau'igkeit, f. remde-

nība, f.; remdenums, m. lau'lich, adj. remdens. Lau'ne, f. pl. -n, untums, m.; oma, f.; (bei) guter, schlechter « sein,

būt jautrā, īgnā omā; ich bin heute nicht in der spazieren zu gehen, man šodien prāts nenesas uz pastaigāšanos; -n haben, untumoties, būt untumainam, lau'nenhaft, adj. untumains; ein -er

Mensch, untumnieks, m. Launenhaftigkeit, f. untumainība, f. lau'nig, adj. mundrs; (drollig) jocīgs, lau'nisch, adj. untumains. Lau'rer, m.-s, pl. glūnētājs, m.; (Spion) spiegs, m.

Laus, f. pl. Läu'se, uts, f.; (in der Kinderspr.) buža, f.; fam. es ist ihm eine - über die Leber gelaufen, viņš saīdzis.

lau'schen, v. n. ausīties, vērīgi klausīties.

Lau'scher, m. -s, pl. ausītājs, m.; klausītājs, m.

lau'schig, adj. mierīgs un patīkams; ein

-es Plätzchen, jauks stūrītis. Lausch'platz, m. glūnētava, f. Lau'sejunge, m. fam. utainis, m. Läu'sekamm, m. smalka suka, f.; ķemme, f.

Lau'sekerl, m. fam. utu bunga, m. Läu'se ||krankheit, f. fam. utu slimība, f.;

utainība, f. -kraut, n. utenes, f. pl. Lau'semarkt, m. utu tirgus, m.; krāmu tirgus, m.

lau'sen, I. v. a. ieskāt, utīt; II. v. refl. sich ieskaties, utīties.328

Lau'senest, n. fam. diedelnlca, f.; utu

midzenis, m. Lauserei', f. pl. -en, fam. nieks, m. lau'sig, adj. 1. utains, utu pilns; 2. fam. skops.

Laut, m. -es, pl. -e, 1. skaņa, f.; er gab keinen - von sich, viņš cieta klusu, viņš neteica ne pušplēsta vārda; 2. (in der Grarfimatik) skaņa, f. laut, I. adj. 1. skaņš, skaļš; mit -er Stimme, skaļā balsī; er hat eine -e Stimme, viņam skaņa balss; die Kinder sind sehr bērni trokšņo; 2. fig. (öffentlich bekannt) vispār zināms; ~ werden, izplatīties; . werden lassen, darīt zināmu, izpaust; IL adv. skaļā balsī; • sprechen, runāt skaļi; sei nicht zu nekliedz, netrokšņo, laut, prp. (mit dem Genetiv od. Dativ) pēc; - Quittung, pēc kvīts, kā kvīlī minēts.

laut'bār, adj. vispār zināms. Laut'bārkeit, f. vispārzināmība, f. Lau'te, f. pl. -n, kokle f.; die -

spielen od. schlagen, koklēt. lau'ten, v. n. 1. (klingen) skanēt; wohl labi skanēt; 2. fig. (einen bestimmten Inhalt haben, heißen) izteikties, sacīt; das Gesetz lautet anders, likumam citāds saturs; wie lautet seine Adresse? kāda viņam adrese? läu'ten, I. v. a. zvanīt; II. v. n. u. imp.

zvanīt; zur Messe iezvanīt mišu. Läu'ten, n. -s, zvanīšana, f.; unter dem «. der Glocken, zvaniem atskanot (od. zvanot).

Lau'tenļļschlāger, m. od. -Spieler, m.

koklētājs, m. lau'ter, I. adj. 1. tīrs, skaidrs; -es Gold, tīrs zelts; 2. fig. (echt, wahr) patiess, šķīsts; die -e Wahrheit, skaidra patiesība; II. adv. tīri, skaidri; das ist » Gold, tas ir skaidrs zelts. Läu'ter, m. -s, pl. zvanītājs, m.; zvaniķis, m.

Läu'terer, m. -s, pl. % 1. tīrītājs, m.;

2. fig. šķīstītājs, m. Lau'terkeit, f. skaidrums, m.; šķīstums, m.; patiesums, m. iäu'tern, v. a. 1. skaidrot; skaidrināt; Gold šķīstīt zeltu; 2. fig. (veredeln) šķīstīt. Läu'terung, f. pl. -en, 1. (Reinigung) tīrīšana, f.; skaidrošana, f.; 2. fig (Veredelung) šķīstīšana, f. Läu'tewerk, n. zvanu ietaise, f. Laut'gesetz, n. fonētika od. skaņu likums.

lautie'ren, v. n. skaņot.

Lautier'methode, f. skaņojama meto-' de, f.

Laut'Iehre, f. skaņu mācība, f. laut'los, adj. bezskaņas-, (stili) kluss; (geräuschlos) beztrokšņa»; -(s)e Stille, dziļš klusums. Lautlosigkeit, f. klusums, m. Laut'verhältnis, n. skaņu samērs, m. lau'warm, adj. remdens; «. werden, tapt remdenam; werden lassen, atremdināt.

Lā'va [-waļ, f. pl. Lā'ven, lava, f.

(vulkānu izvirdums). Laven'del [-wän-], m. -s, lavendula, f. lavie'ren [-wī-], v. n. 1. (von Schiffen) lavēt; 2. fig. (vorsichtig zu Werke gehen) piesardzīgi rīkoties. Lawi'ne, f. pl. -n, lavīna, f. (sniega gāze).

Lawn-Tennis [laun-], n. -s, launtenis, m. lax, adj. 1. (matt) gurdens, vājš; 2. fig. (locker) ļodzīgs, vaļīgs; -e Sitten, sašķiebušies tikumi. Lazarett', n. -(e)s, pl. -e, slimnīca, f.;

fliegendes pārvietojamā slimnīca. Lēbe' dāme, f. uzdzīvotāja, f. Lēbehoch', n. -s, pl. -s, augstas laimes; (auf jemn.) ein - ausbringen, izsaukt (kādam) augstas laimes, lē'belang v. lebenlang. Lē'bemann, m. uzdzīvotājs, m. lē'ben, v. n. dzīvot; (am Leben sein) būt dzīvam; nicht mehr būt mirušam; er wird nicht mehr lange viņš vairs ilgi nedzīvos; so wahr Gott lebt! tik tiešām, kā Dievs ir! von Pflanzen », pārtikt no augu barības; gut būt labā maizē. Lē'ben, n. 1. dzīvošana, f.; dzīve, f.; (Lebenskraft) dzīvība, f.; dem. dzīvī-biņa, f.; das ewige mūžīgā dzīvošana; das zukünftige nākamā dzīve; jeder hat sein lieb, ikvienam sava dzīvība mīļa; am - sein, būt dzīvam, dzīvot; er ist noch am viņš vēl dzīvs; am - bleiben, palikt dzīvam; sein «. wagen, nebēdāt par savu dzīvību; das - steht auf dem Spiele, dzīvība atrodas briesmās; er hat ein zähes viņam sīksta dzīvība; (Lebensdauer) Zeit meines -s od. mein ganzes « hindurch, visu savu mūžu; (Lebhaftigkeit, Lebendigkeit) dzīvums, m.; (Bewegung) rosība, f.; es ist viel - in seinen Augen, viņam dzīvas acis od. viņam acis sprikst vien; voller dzīvs, dzīvības pilns; ohne nedzīvs; das tägliche » und Treiben, ikdienišķā dzīve.lebend — Leblosigkeit

329

lē'bend, adj. dzīvs; die L-en, dzīvotāji, m. pl.; nicht mehr unter den L-en sein, būt mirušam; die -en Sprachen, dzīvās valodas; -e Bilder, dzīvas gleznas; ich habe keine -e Seele dort gefunden, es tur neesmu atradis nevienas dzīvas dvēseles, leben'dig, adj. 1. (lebend) dzīvs; der -e Gott, dzīvais Dievs; die L-en und die Toten, dzīvie un mirušie; «. verbrannt, begraben werden, tikt dzīvam sadedzinātam, apraktam; 2. fig. (lebhaft) dzīvs, mundrs, dzīvības pilns.

Leben'digkeit, f. dzīvība, f.; dzīvums,

m.; rosīgums, m. leben'digmachend, adj. ierosinošs, atdzīvinošs.

Leben'digmachung, f. ierosinājums,

m.; atdzīvinājums, m. lē'benlang, (mein, dein, sein) visu savu mūžu, visu cauru mūžu. Lebens||abend, m. mūža vakars, m. -abschnitt, mūža gabals, m. -alter, n. vecums, m. -ārt, f. 1. dzīves veids, m.; 2. (gute Manieren) labas paražas; - haben, prast dzīvot; er hat keine gute «, viņš nezina, kas pieklājas, -berūf, m. dzīves uzdevums, m. -beschreibung, f. dzīves ap-lraksts, m. -bestimmung, f. dzīves uzdevums, m. -dauer, f. mūža ilgums, m. -ende, n. mūža gals, m. -erfah-rung, f. piedzīvojums, m. lē'bensfähig, adj. dzīvotspējīgs. Lē'bens||fähigkeit, f. spēja dzīvot, -frage, f. dzīves jautājums, m. -freude, f. dzīves prieks, m. od. dzīvot prieks, lē'bensfroh, adj. priecīgs, jautrs. Lē'bensfriihling, m. dzīves ziedonis, m. -fiihrung, f. dzīve, f.; dzīves veids, m. -fülle, f. zaļoksnība, f. -funke, m. dzīvības dzirkstele, f. -gefahr, f. dzīvības briesmas, f. pl. lē'bensgefährlich, I. adj. ļoti drausmīgs; -e Krankheit, nāvīga slimība; II. adv. - krank, uz miršanu saslimis. Lē'bens||gefährte, m. dzīves biedrs, m. -gefährtin, f. dzīves biedrene, f. -ge-wohnheit, f. dzīves paraža, f. lē'bensgrčfi, adj. dabiska lieluma-. Le'bensgröße, f. dabisks lielums, -jahr, n. mūža gads, m.; in seinem 30. -e, viņa trīsdesmitajā mūža gadā. -klūg-heit, f. dzīves gudrība, f. -kraft, f. dzīvības spēks, m. lē'bensjj kräftig, adj. zaļoksnējs, spēka pilns, -länglich, I. adj. mūža-; -e Rente, mūža rente; -es Gefängnis,

cietums uz visu mūžu; II. adv. » wählen, iecelt uz visu mūžu. Lē'bens||länglichkeit, f. mūža ilgums, m. -lauf, m. 1. dzīves gājums, m.; 2. (Lebensbeschreibung) dzīves apraksts, m. -licht, n. dzīvība, f. lē'benslustig, adj. v. lebensfroh. Lē'bensmittel, n. pl. pārtikas līdzekļi, m. pl.; mit -n versehen, apgādāt ar pārtikas līdzekļiem, lē'bensmūde, adj. noguris dzīvojot; er

ist viņam apnicis dzīvot. Lē'bensļļmūt, m. dzīvības drosme, f.; keinen «. mehr haben, būt apnikušam dzīvot, -nötdurft, f. dzīves vajadzība, f. -pfād, m. dzīves teka, f.-phi-losophie, f. dzīves filozofija, f. Lē'bens||Überdruß, m.

dzīves apnikums, m. -umstand, m. dzīves apstāklis, m. -unterhalt, m. dzīves uzturs, m. -Versicherung, f. dzīvības apdrošināšana, f. -Versicherungsgesellschaft, f. dzīvības apdrošināšanas biedrība, lē'bensvoll, adj. dzīvības pilns. Le'bens||wandel, m. dzīve, f.; dzīves gaita, f.; er führt einen schlechten viņš nekrietni dzīvo, -wasser, n. dzīvības ūdens; fig. degvīns, m. -weg, m. dzīves gaita, f. -weise, f. dzīves veids, m.; eine sitzende «. führen, dzīvot sēdus, daudz sēdēt. -Weisheit, f. dzīves gudrība, f. -zeichen, n. dzīvības zīme, f. -zeit, m. mūžs, m.; auf uz visu mūžu. Lē'ber, f. pl. -n, aknas, f. pl.; fig. frei von der weg sprechen od. reden, runāt skaidri un droši. Lē'ber II anschwellung, f. aknu uzpampums, m. -blümchen, n. zilais viz-bulītis, m. lē'berkrank, adj. ar aknām saslimis, lē'berleidend, adj. ar aknām saslimis. Lē'ber||pastēte, f. aknu pastēte, f.

-wurst, f. aknu desa, f. Lēbewohl', n. -s, ardievas, f. pl.; (jemm.) 1- sagen, atvadīties (no kāda); jemm. das letzte - sagen, šķirties no kāda uz mūžu. lēb'haft, I. adj. dzīvs, dzīvīgs, mošs-, - werden, ierosināties, sajūsmināties; eine -e Gesichtsfarbe, sārta seja; II. adv. dzīvi, moši; sich etw. vorstellen, dzīvi ko iedomāties. Lēb'haftigkeit, f. dzīvums, m.; mo-

šums, m. Leb'kūchen, m. medus rausis, m. lēb'los, adj. nedzīvs, (tot) miris, (gefühllos) nejūtīgs, nejūtīgs. Lēb'||lēsigkeit, f. nedzīvums, m.; (Gefühllosigkeit) nejūtīgums, nejutīgums,330

m. -tag, m. das habe ich mein nicht gesehen, to es vēl nekad savā mūžā neesmu redzējis, -zeiten, f. pl. bei meines Vaters, mana tēva laikā od. kamēr mans tēvs dzīvoja, lech'zen, v. n. 1. (von Pflanzen) kalst; (von Tieren u. Menschen) tvīkt, slāpt; 2. fig. (lebhaft verlangen) (nach etw.) alkt (pēc kā), leck, adj. caurumains; «. sein, (von Fässern) tecēt; das Faß ist muca tek; (von Schiffen) laist ūdeni cauri; das Schiff ist kuģim sūce. Leck, m. u. n. -(e)s, pl. -e, caurums, m.; (Spalte) šķirba, f.; (von Schiffen) sūce, f.; einen - bekommen, laist ūdeni cauri, leck'en, I. v. a. laizīt; (von Hunden) lakt; fig. wie geleckt, uzcirties; II. v. n.

1. (an etw.) aplaizīt (ko); 2. (leck sein) (von Fässern) tecēt; das Dach leckt, jumtam sūcas ūdens cauri; III. v. refl. sich laizīties.

Leck'en, n. -s, 1. (mit der Zunge) laizīšana, f.; (von Hunden) lakšana, f.;

2. (von Fässern) tecēšana, f. Leck'er, m. -s, pl. 1. laizītājs; 2.

(Gourmand) kārumnieks, m.; laiža, m.

leck'er, adj. 1. (von: Personen) kārs; -es Maul, kārs zobs; 2. (von Speisen) gards. Leck'erbissen, m. gardums, m. Leckerei', f. *, pl. -en, kārums, m.; gardums, m. leck'erhaft, adj. kārs. Leck'er|jhaftigkeit, f. -- kārums, m.-maul, n. fam. kārumnieks, m.; (Feinschmek-ker) gardēdis, m. Lē'der, n. -s, pl. āda, f. Lē'derarbeiter, m. ādas izstrādātājs, m. lē'derārtig, adj. ādai līdzīgs. Lē'der[|band, m. iesējums ādā, ādas iesējums, m. -gurt, m. ādas josta, f. -handel, m. ādu tirdzniecība, f. lēderhart, adj. ciets kā āda. Lē'derhēse, f. ādas bikses, f. pl. lē'dern, adj. 1. ādas-; ein -er Gürtel, ādas josta; 2. fig. (trocken) sauss; (langweilig) gaŗlaicīgs. lē'dern, v. a. apšūt od. apvilkt ar ādu. Lē'derwāren, f. pl. ādas preces, f. pl. lē'dig, adj. 1. (befreit) atbrīvots; ich bin aller Sorgen man nav vairs nekādu bēdu; 2. (frei, unbesetzt) brīvs, neaizjemts; 3. (unverheiratet) neprecējies; er ist noch viņš vēl puisis; sie ist noch viņa vēl meita; ich bleibe es palieku puišu kārtā; -er Stand, neprecēto kārta, f.

lē'diglich, adv. vienīgi, tikai, leer, adj. 1. tukšs; vor einem -en Hause spielen, spēlēt tukšu solu priekšā; 2. (unbesetzt) neaizjemts, vaļā; (unbeschrieben) neaprakstīts; eine Seite -lassen, atstāt lapas pusi baltu; 3. fig. (inhaltslos) bezsatura-, tukšs. Lee're, f. (leerer Raum) tukšums, m.; 2. fig. (Nichtigkeit) niecīgums, m.; vel-tīgums, m.; tukšums, m. lee'ren, I. v. a. tukšot, iztukšot; II. v.

refl. sich iztukšoties. Lee'ren, n. -s, tukšošana, f.; iztukšošana, f.

leer'stehend, adj. tukšs; (unbewohnt)

neapdzīvots. Lee'|[segel, n. sānu buras, f. pl. -seite,

f. (kuģa) aizvēja puse, f. Lefze, f. -n, lūpa, f. legāl', I. adj. likumīgs; II. adv. likumīgi.

Legalisation', f. «, pl. -en, legālizācija, f.; apstiprināšana no tiesas puses, legalisieren, v. a. legālizēt, darīt likumīgu.

Legāt', n. -(e)s, pl. -e, legāts, m. (ar

testamentu novēlēta manta). Legāt', m. -en, pl. -en, legāts, m.; sūtnis, m.

Legatiēn', f. », pl. -en, sūtniecība, f. Lē'gehenne, f. dējēja, f. lē'gen, I. v. a. 1. likt; auf die Erde nolikt zemē; ein Kind ins Bett apguldīt bērnu; trocken nosusināt; beiseite likt savrup; Bresche in eine Mauer izlauzt mūrī caurumu; 2. Eier «., dēt olas; 3. Karten likt kārtis, zīlēt; II. v. refl. sich 1. likties, gulties; (vom Getreide) sakrist veldē; (von Kranken) likties gultā, sasirgt; sich zu Bette od. sich schlafen likties od. iet gulēt; 2. fig. (nachlassen) atlaisties; (aufhören) stāties; die Kälte legt sich, aukstums atlaižas.

Lē'gen, n. -s, 1. likšana, f. (v. Zeitwort); 2. (olu) dēšana, f. Legen'de, f. *, pl. -n, leģenda, f. legen'denhaft, adj. pasakains, tikko ticams.

Lē'gezeit, f. dējamais laiks, legie'ren, v. a. 1. (durch ein Vermächtnis schenken) novēlēt legātu; 2. (verbinden, verschmelzen) savienot, sakausēt.

Legion', f. », pl. -en, 1. leģions, m. (kaŗaspēka nodaļa); 2. (unzählige Menge) neskaitāms daudzums. Legislatfve [-we], f. likumdevēja sapulce.

legitim', adj. likumīgs; (ehelich) laulībā dzimis.

Legitimation', f. », pl. -en, leģitimācija, f.; likumības atzīšana, f.; (Ausweis) pierādījums, m.; (Beglaubigung) apstiprinājums, m. legitimie'ren, I. v. a. leģitimēt, darīt likumīgu, atzīt par likumīgu, apstiprināt; IL v. refl. sich », leģitimē-ties, uzrādīt leģitimāciju. Lē'hen, n. -s, pl. », lēnis, m., auch lēņi,

m. pl.; lēņa muiža, f. Lehm, m. -(e)s, -e, māli, m. pl. (auch

māls, m.). Lehm'arbeit, f. mālu būve, f. lehm'ārtig, adj. māliem līdzīgs. Lehm||böden, m. mālu zeme, f.; {gestampfter) kuls, m. -geschirr, n. mālu trauks, m. -grübe, f. mālu bedre, f. leh'||micht od. -mig, adj. mālains. Lehm'||kästen, m. skrīnis, m. -kübel, m. mālu kubls, m. -trēter, m. mālu minējs, m. -wand, f. mālu mūris, m. Lehn'bank, f. atzveltnes sols, m. Iehn'bār, adj. vasaļa», lēņa», Lehn'barkeit, f. », vasalība, f. Leh'ne, f. », pl. -n, 1. (am Stuhl) atzveltne, f.; 2. (Abhang) nogāze, f. leh'nen, I. v. a. piesliet; II. v. refl. sich (an, auf etw.) », atbalstīties (pie kā).

Lehn'gūt, n. lēņa muiža, f. Lehn'sessel, m. atzveltnes krēsls, m. Lehns'folge, f. 1. feodāla mantošanas

kārtība; 2. vasaļa dienests, m. Lehn'wörter, n. pl. aizjemti od. patapināti vārdi. Lehr'l'amt, n. skolotāja amats, m. -anstatt, f. mācības iestāde, f. lehr'bār, adj. mācāms. Lehr'||büch, n. mācību grāmata, f. -bur-

sche, m. māceklis, m. Leh're, f. », pl. -n, mācība, f.; die christliche », Kristus mācība; die «. des Aristoteles, Aristoteļa sistēma. Lehr'eifer, m. rosība mācot, skolotāja rosība, f.

lehren, v. a. mācīt; (jemn.) eine Sprache », iemācīt (kādam) valodu; (jemn.) tanzen », iemācīt (kādu) dejot. Leh'ren, n. -s, mācīšana, f. Leh'rer, m. -s, pl. », skolotājs, m. -beruf, m. skolotāja amats, m. -gehalt, n. skolotāju alga, f. -in, f. pl. -nen, skolotāja, f. Leh'rerinnen||exämen, n. skolotājas eksāmens, m. -seminār, n. skolotāju seminārs, m.

Lehrerschaft, f. skolotāji, m. pl. -stand,

m. skolotāju kārta, f. -stelle, f. skolotāja vieta, f. -zimmer, n. skolotāju istaba, f.

Lehr'||fach, n. 1. mācību arods, m.; 2. (Unterrichtszweig) mācību priekšmets, m. -form, f. 1. (Lehrart) mācību metode, f.; 2. (belehrende Form) didaktiska forma, -freiheit, f. mācību brīvība, f. -gäbe, f. skolotāja dāvanas, f. pl. -gang, m. mācību gājiens, mL -gedieht, n. didaktisks dzejolis. -gēgenstand, m. mācību priekšmets, m. -geld, n. mācību nauda, f. -jahr, n. mācību gads, m.; die -e, mācekļa gadi, m. pl. -junge, m. māceklis, m. -kraft, f. mācību

spēks, -ling m. -s, pl. -e, māceklis, m. -mädchen. n. mācekle, f. -mittel n. mācību līdzeklis, m. -plān, m. (Studienplan) mācību plāns, m.; (Methode) metode, f.

lehr'reich, adj. pamācīgs.

Lehr'||saal, m. klase, f.; (auf Hochschulen) klausītava, f.; -satz, m. teze, f.; (in der Geometrie) teorēma, f.; mācības teikums, m. -schrift, f.; didaktisks raksts, -spruch, m. sentence, f.; pamācīgs teikums, -stoff, m. mācību viela, f. -stuhl, m. katedra, m. -stunde, f.; mācību stunda, f. -tätig-keit, f.; skolotāja darbība, f.

lehr'widrig, adj. citticīgs, maldticīgs.

Lehr'zeit, f. mācības laiks, m.

Leib, m. -es, pl. -er, 1. (Körper) miesas, f. pl., auch miesa, f.; 2. (Bauch) vēders, m.; seinen » pflegen, kopt savu vēderu; nichts im -e haben, neēdis; er hat verstopften », viņam grūta caureja; gesegneten -es sein, būt uz grūtām kājām.

Leib'||arzt, m. miesas ārsts, m. -binde, f. vēdera lente, f.; vēdera josta, f. -bürge, m. ķīla, f.; galvinieks (ar savu personu), -chen, n. -s, pl. ņieburs, m.

leib'eigen, adj. dzimts; der L-e, dzimts-cilvēks, m.; die L-en, dzimtsļaudis, m. pl.

Leibeigenschaft, f. dzimtbuve, f.; dzimts-būšana, f.

lei'ben, v. n. (nur in:) da(s) ist er, wie er leibt und lebt, tas viņš patiesi ir.

Lei'bes||beschaffenheit, f. konstitūcija, f.; miesas sastāvs, m. -beschwērde, f.; miesas vājība, f. -bürde, f. miesas auglis, m. -dicke, f. miesas tuklums, m. -frucht, f. auglis, m. -kraft, f. miesas spēks, m.; aus Leibeskräften332

laufen, skriet cik jaudā od. ko nagi nes. -gericht. n. mīļākais ēdiens, -gurt, m. od. Gürtel, m. josta, f.

leib'haft od. leibhaftig, adj. 1. miesīgs, (lebendig) dzīvs; er ist es tas ir viņš pats; der -e Teufel, dzīvs velns, pats velns; 2. fig. ļoti līdzīgs; er ist der -e Vater, viņš ir gluži kā tēvs.

Leib'||jäger, m. leibjēģeris, m.; galma mednieks, m. -kutscher, m. valdnieka kučieris, m. -lakai, m. pirmais sulainis.

leiblich, adj. 1. miesas; miesīgs; -e Schönheit, miesas skaistums, m.; 2. fig. (irdisch) laicīgs; 3. fig. (wirklich) īsts, miesīgs; -er Bruder, īstais brālis; -es Kind, pašu bērns.

Leib'|jpacht, f. mūža noma, f. -pferd, n. mīļais zirgs, -schmerzen, m. pl. od. -schneiden, n. vēdera sāpes, f. pl. -Schneider, m. galma drēbnieks, m. -wache, f. miesas sargi, m. pl. -weh, n. vēdera graizes, f. pl.

Leich'dorn, m. varžacs, f.

Lei'che, f. pl. -n, līķis, m.; mironis, m.

Leich'enacker, m. kapenes, f. pl.

leichenārtig, adj. līķim līdzīgs.

Lei'chenj|ļbegāngnis, n. bēres, f. pl. -be-gleiter, m. bērinieks, m. -bestattung, f. līķa apglabāšana, f. -bitter, m. bērinieku ielūdzējs, m. n. bēŗu mielasts, m. -farbe, f. līķa bālumā.

Lei'chen]|blässe, f. līķa bālums, m. -essen, n. bēŗu mielasts, m. -farbe, f. līķa krāsa, f. -feier, f. bēres, f. -gebühr, f. bēŗu nauda, f. -gedieht, n. bēŗu dzejolis, m. -geruch, m. līķa smaka, f. -ge-sang, m. bēŗu dziesma, f.

leichenhaft, adj. līķim līdzīgs.

Lei'chen||verbrennung, f. līķu sadedzināšana, f. -wagen, m. līķu rati, m. pl. -zug, m. bēŗu gājiens, m.

Lei'chnām, m. -(e)s, pl. -e, līķis, m.; mironis, m.

leicht, I. adj. 1. (vom Gewicht) viegls; dem. viegliņš; etw. •«., paviegls; -machen, atvieglot, atvieglināt; -er Stoff, viegla drāna; -e Truppen, viegli apbruņoti kaŗapulki; ein zu -er Anzug, pārāk viegls uzvalks; 2. fig. (flink, behende) veikls, ātrs, viegls; 3. fig. (unbedeutend), viegls, maz ievērojams; -e Verwundung, viegls ievainojums; 4. fig. (leichtfertig) viegls, vieglprātīgs; diese Frau ist

sehr šī sieviete ļoti viegla od. vieglprātīga; II. adv. 1. (vom Gewicht) viegli; ~ bewaffnet, gekleidet, viegli bruņojies, ģērbies; 2. fig. (unbedeutend) - verwundet, viegli ievainots; 3. fig.; (ohne Mühe) viegli, bez pūlēm; Sie können sich - denken, Jūs viegli varat iedomāties, leicht' II faßlich, adj. viegli saprotams, -fertig, adj. vieglprātīgs, viegls, vēj-grābslīgs; -es Wesen, vieglprātīga izturēšanās. Leicht'ļļfertigkeit, f. vieglprātība, f.; vēj-grābslība, f. -füß, m. fam. vieglprātis, m.; vējgrābslis, m. leicht'||füßig, adj. 1. viegls, vieglām kājām; 2. fam. (unbesonnen) neapdomīgs, vieglprātīgs, -gläubig, adj. lētticīgs.

Leicht'IIgläubigkeit, f. lētticība, lētticī-

gums, m. -heit, f. vieglums, m. leicht'hin, adv. viegli, paviršі. Leichtigkeit, f. (vom Gewicht) vieglums, m.; 2. fig. (Behendigkeit) veiklums, m.; ātrums, m. Leicht'sinn, m. vieglprātība, f. leichtsinnig, adj. vieglprātīgs. Leid, n. -(e)s, 1. (Kummer) bēdas, f. pl.; Freud und » teilen, dalīties priekos un bēdās; vor ~ sterben, mirt aiz bēdām; 2. (Ubel) ļaunums, m.; pārestība, f.; (jemm.) ein •* antun od. (jemm. etw.) zuleide tun, darīt (kādam kādā lietā) pāri. leid, es tut mir daß du das gesagt hast, man žēl, ka tu to esi teicis; das tut mir herzlich «., to es no visas sirds nožēloju, lei'den, I. v. a. (lei'de; litt; gelit'ten) 1. (ausstehen) ciest; Schmerzen ciest sāpes; Durst slāpt; ich leide Durst, man slāpst od. man jācieš slāpes; Not būt postā (od. grūtos apstākļos); 2. (erfahren) piedzīvot; Schiffbruch piedzīvot kuģa bojā iešanu; Schaden nest zaudējumu; 3. (dulden) panest; (erlauben) atļaut; (zulassen) pielaist; das werde ich nie to es nekad necietīšu; 4. (gern haben) mīlēt, ieredzēt; (jemn.) wohl ~ mögen od. können, ieredzēt (kādu); ich kann ihn nicht -», es viņu nevaru ieredzēt ne acu galā; II. v. n. (an etw.) slimot (ar ko); er leidet am Kopfe, viņam galva nevesela; seine Gesundheit leidet darunter, tas kaitē viņa veselībai. Lei'den, n. -s, pl. », 1. ciešanas, f. pl.ŗ das Christi, Kristus ciešanas; 2-leidend — leisten

333

(Krankheit) slimība, f.; 3. (Elend) posts, m.

leidend, adj. 1. cietējs (kränklich) slimīgs; » aussehen, izskatīties slimam; der -e Teil, cietējs, m.; cietēja puse; 2. (in der Grammatik) pasīvs; die -e Form, ciešamā kārta.

lei'denschaft, f. pl. -en, kaislība, f.; in > geraten, iekaist, iekarsties; seinen -en freien Lauf lassen, atļaut kaislībām pilnu vaļu.

leidenschaftlich, I. adj. kaislīgs; «. werden, iekaist, iekarsēties; II. adv. (jemn.) » lieben, mīlēt (kādu) kaislīgi.

Leidenschaftlichkeit, f. kaislīgums, m.

leidenschaftslos, adj. bezkaislības, bezkaislīgs.

Lei'dens gefährte, m. līdzcietīgs, m.; nelaimes biedrs, m. -geschichte, f. ciešanu stāsts, m.; - Christi, Kristus ciešanas.

.lei'der, int. žēl! par nelaimi! ~ Gottes! diemžēl!

lei'dig, adj. nepatīkams; der -e Krieg, nelaimes pilns kaŗš.

leidlich, I. adj. puslīdzīgs; eine -e Stimme, puslīdz laba balss; II. adv. puslīdz labi.

leid'trāgend, adj. sērotājs»; die L-en, sērotāji, m. pl.; (die Hinterbliebenen) pakaļpalicēji, m. pl.; (bibl.) selig sind die L-en, svētīgi tie, kam ir bēdas.

Leid'wesen, n. zu meinem großen man par lielu žēlumu.

Lei'er, f. pl. -n, 1. (Saiteninstrument) lira, f., auch kokle, f.; 2. (Art Drehorgel) leijerkaste, f.

Lei'erļļkästen, m. -s, pl. leijerkaste, f. -kastenmann, m. leijerkastnieks, m.

lei'ern, v. a. u. n. griezt leijerkasti; immer dasselbe atkārtot vienmēr to pašu.

Leihbibliothēk, f. lasāmā bibliotēka.

lei'hen, v. a. u. n. (lei'he; lieh; gelie'hen) 1. (ausleihen) aizdot; auf Pfänder aizdot pret ķīlām; auf Zinsen aizdot uz augļiem; 2. (entleihen) (etw. von jemm.) aizjemties (no kāda ko).

Lei'hen, n. -s, aizdošana, f.; aizjem-šanās, f.

Lei'her, m. -s, pl. 1. (Verleiher) aizdevējs, m.; 2. (Entleiher) aizjēmējs. m. -in, f. «., pl. -nen, 1. (Verleiherin) aizdevēja, f.; 2. (Entleiherin) aizjēmē-ja, f.

Leih'haus, n. ķīlu nams, m.; lombards,

m.; meine Uhr ist im -(s)e, mans

pulkstenis ieķīlāts, -kasse, f. aizdevu kase, f.

leih'weise, adv. aizdevuma od. aizjēmu-ma veidā.

Lei'kauf, m. -(e)s, Leikäufe, līkopi, m. pl.

Leim, m. -(e)s, 1. līme, f.; fig. aus dem -e gehen, izputēt, izšķīst; 2. (Vogelleim) putnu līme, f.

Ieim'ārtig, adj. līmei līdzīgs, līmvei-dīgs.

leimen, v. a. 1. līmēt; 2. fig. (anführen) (jemn.) «., piešmaukt (kādu); geleimt werden, tikt piešmauktam.

Lei'lļmen, n. -s, līmēšana.

Leimtiegel, m. līmes katliņš, m.

Lein, m. -(e)s, lini, m. pl.; dem. liniņi, m. pl.

Lein'|ļacker, m. linu lauks, m. -bau, m. linkopība, f. -blüte, f. linu zieds, m. -dotter, m. idri, m. pl.

Lei'ne, f. <►, pl. -n, groži, m. pl.; (Strick überhaupt) valgs, m.

Lei'nen, n. -s, audekls, m.; (Wäsche) veļa, f.

lei'nen, adj. linu nātns; -e Strümpfe, nātnas zeķes; -e Hose, nātnas bikses.

Lei'nen ||band, n. nātna lente, -geschäft, n. od. -handlung, f. veļas pārdotava, f.; veļas veikals, m. -zeug, n. veļa, f.; nātna drēbe.

Lein'||feld, n. linu lauks, m. -kraut, n. vīrcele, f.; drudžu zāle, f. -kūchen, m. linsēklu rausis, m. -öl, n. lineļļa, f. -saat, f. od. -sāmen, m. linsēklas, f. pl. -tūch, n. audekls, m.

Lein'wand, f. audekls, m.

Leinweber, m. audējs, m.; vēveris, m. -stuhl, m. stelles, f. pl.

lei'se, I. adj. 1. kluss; mit -r Stimme, klusā od. lēnā balsī; 2. fig. (leicht) viegls, (fein) smalks; er hat einen -n Schlaf, viņam caurs miegs; ein -r Hauch, maiga vēsmiņa; II. adv. 1. klusi, lēni; 2. fig. (leicht) viegli; (etw.) berühren, viegli od. liegi pieskarties (pie kā).

Lei'setreter, m. -s, pl. līdējs, m.; ložņa, com.

Leist'chen, n. -s, pl. līstīte, f.

Lei'ste, f. pl. -n, 1. (Schamleiste) cirkšņi, m. pl.; 2. (kleine Latte) līste, f.; 3. (Tuchsaum) vīle, f.

Lei'sten, m. -s, pl. «, lieste, f.; über den «. schlagen, stiept pār liesti.

lei'sten, v. a. darīt, izdarīt, veikt; er hat alles geleistet, was möglich war, viņš darīja visu, kas bija iespējams; Widerstand pretoties; einer Einladung Folge », piejemt ielūgumu.334

Lei'sten |i binde, f. cirkšņu lente, f. -bruch, m. cirkšņu trūkums, m. -drü-se, f. cirkšņu dziedzeris, m. -gegend, f. cirkšņu vieta, f. -geschwulst, f. cirkšņu pampums, m. -krebs, m. cirkšņu vēzis, m. -Schneider, m. liest-nieks, m.

Lei'stung, f. pl. -en, (Ausführung) izdarīšana, f.; (Erfüllung) izpildījums, m.; veice, f.; ~ einer Zahlung, samak-sājums, m.; ich bin mit seinen -en zufrieden, es esmu mierā ar viņa darbiem.

leistungsfähig, adj. spējīgs, veikls (pienākumu izpildīšanā).

Leistungsfähigkeit, f. spējīgums, m.; veiklums, m.

Leit'artikel, m. ievadraksts, m.

lei'ten, v. a. vadīt; (jemn.) auf den rechten Weg uzvest (kādu) uz pareiza ceļa; die Geschäfte vadīt veikalu.

lei'tend, adj. vadošs; das -e Motiv, galvenais motīvs, auch: vadmotīvs, m.; die -en Kreise, noteicējas aprindas.

Lei'ter, m. -s, pl. 1. vadonis, m.; vadītājs, m.; (Wegweiser) ceļa rādītājs, m.; 2. (von der Wärme oder Elektrizität) konduktors, m.

Lei'[|ter, f. pl. -n, 1. trepes, f. pl.; kāptuves redeles, f. pl.; die - anlegen, piesliet redeles; 2. (Wagenleiter) redele, f.; 3. fig. (Stufenfolge) pakāpes, f. pl. -chen, n. -s, pl. «., redelītes, f. pl. -sprosse, f. redeļu šķērslis, m. -wägen, m. redeļu rati, m. pl.

Leit'ļ[fāden, m. (Buch) rokas grāmata, f. -hammel, m. vadītājs auns, m.; fig. der - sein, būt galvenai pergo-nai. -motiv, n. vadmotīvs, m. -satz, m. teze, f. -seil, n. pavada, f. -stern, m. 1. vadītāja zvaigzne, f.; 2. fig. ceļa rādītājs, m.

Leitung, f. pl. -en, 1. vadīšana, f.; vadība, f.; die - in die Hand nehmen, uzjemties vadību; 2. (elektrische) vads, m.

Leitungsdraht, m. vada stieple, f.

lei'tungsfähig, adj. spējīgs vadīt.

Lei'tungsfähigkeit, f. spēja vadīt.

Lektiön, f. pl. -en, lekcija, f.j priekšlasījums, m.

Lek'tor, m. -s, pl. -tö'ren, lektors, m. (lasītājs).

Lektü're, f. lektira, f.; lasāmā viela, grāmata; sich mit » beschäftigen, grāmatas lasīt.

Lem'ming, m. -s, -e, lemiņš, m. (lauku pele).

Lemū'ren, pl. spoki, m. pl. Len'de, f. pl. -n, (Hüfte) gurns, m.; ciska, f.

Len'denļļbrāten, m. filejs, m. -gegend,

f. krustu vieta, f. len'denlahm, adj. stīvs krustos, lenk'bar, adj. 1. (von Körpern) grozāms; 2. fig. (von Menschen) viegli vadāms; (folgsam) paklausīgs. Lenk'bärkeit, f. grozāmība, f. len'ken, v. a. u. n. 1. (leiten) vadīt, (führen) vest, (regieren) valdīt (z. B. zirgu, kuģi); Gott lenkt die Geschicke der Menschen, Dievs noteic cilvēku likteni; Gott lenkt des Menschen Herz, Dievs loka cilvēka sirdi; prv. der Mensch denkt, Gott lenkt, cilvēks domā, Dievs dara; 2. (richten, wenden) griezt; vērst; grozīt; seine Schritte nach der Stadt griezties uz pilsētu; zum Guten vērst uz labu.

Lenk'er, m. -s, pl. (Leiter) vadītājs, m.; (Führer) vedējs, m.; - der Herzen, siržu locītājs, m. lenk'sam, adj. viegli vadāms, (geschmeidig) lunkans, (folgsam) paklausīgs. Lenk'samkeit, f. vadāmība, f.; (Biegsamkeit) lokāmība, f.; (Folgsamkeit) paklausība, f. Lenk'seil, n. groži, m. pl. Lenk'ung, f. «., pl. -en, (Leitung) vadība, f.; (Führung) vešana, f. len'to, adv. lēnām. Lenz, m. -es, pl. -e, ziedonis, m. Lenz'mönat, m. ziedoņa mēnesis, m. Leopard', m. -en, pl. -en, leopards, m. Lē'pra, f. lepra, f.; spitālība, f. Ler'che, f. «, pl. -n, cīrulis, m.; dem.

cīrulītis, m. Ler'chenl̦l̦gesang, m. cīruļa dziesma, f.

-strich, m. cīruļa laišanās, f. lern'begierig, adj. cītīgs uz mācīšanos, čakls.

Lern'eifer, m. cītība, f.; čaklums, m. ler'nen, v. a. 1. mācīties; lesen mācīties lasīt; auswendig mācīties no galvas; kennen «, iepazīties; 2. (von Lehrlingen) būt mācībā; ein gelernter Schuster, izmācījies kurpnieks. Lernen, n. mācīšanās, f. Lern'fleifi, m. uzcītība, f.; čaklums, m. Lēs'ārt, f. lasīšana, f.; iztulkojums, m. lēs'bār, adj. salasāms. Lē'se, f. pl. -n, ievākums, m.; raža» f.Lesebibliothek — Licht

335

Lē'sel̦l̦bibliothek, f. lasāmā bibliotēka, f.

-buch, n. lasāmā grāmata, lē'sen, v. a. (lē'se, liest; lās; gelēsen) 1. lasīt; sie hat viel gelesen, viņa daudz lasījusi; seine Handschrift ist schwer zu viņa rokraksts grūti salasāms; 2. (ernten) ievākt, lasīt; Beeren -, ogot; Pilze sēņot; 3. (auslesen) izlasīt.

Lē'sen, n. -s, 1. lasīšana, f.; beim -dieser Zeilen, šīs rindas lasot; 2. (Ernte) raža, f. lē'senswērt, adj. lasāms; das ist to

der lasīt. Lē'sepult, n. lasāmā pulte, f. Lē'ser, m. -s, pl. lasītājs, m. -in, f.

», pl. -nen, lasītāja, f. lē'serlich, adj. salasāms. Lē'serlichkeit, f. salasāmība, f. Lä'se||stück, n. lasāms gabals, -stunde, f. lasāmā stunda. -Übung, f. vingrināšanās lasīšanā. -wūt, f. lasīšanas kaislība, f. -zimmer, n. lasāmā istaba, lasītava, f. Lē'sung, f. pl. -en, lasīšana, f.; lasījums, m.; der Gesetzentwurf kam zur ersten likumprojektu lasīja pirmo reizi.

Lethargie', f. lētarģija, f. (1. miegai-nums; nāvei līdzīgs miegs; 2. garīgs gurdenums). Let'te, m. -n, pl. -n, latvietis, m.; latvis, m.

Let'te, f. pl. -n, (Budentisch) pārdotavas galds, m.; lete, f. Let'ten, m. -s, glūda, f. Let'tentūm, n. latvietība, f. Let'ter, f. «., pl. -n, burts, m. (no metalla liets).

Let'tin, f. pl. -nen, latviete, f. let'tisch, I. adj. latviešu«., latvju-, latvisks; II. adv. kā latvietis, latviski, letz'||en, I. v. a. spirdzināt; II. v. refl.

sich spirdzināties, mieloties, letzt, adv. beidzot.

Letzt, f. (nur in:) zu guter «, uz beigām, galu galā. letz'te, (der, die, das), adj. 1. pēdīgs, pēdējs, beidzams; -es Kind, pasta-riņš, m.; das Jahr seiner Regierung, viņa valdības pēdējais gads; (jemm.) die « Ehre erweisen, parādīt (kādam) pēdējo godu; 2. (vorig) iepriekšējs, pagājis; -n Sonntag, pagājušo svētdienu, letz'tenmāl, zum pēdējo reizi, letz'tens od. letzt'l̦l̦hin od. -lich, adv. nesen, viņreiz. Letzt'genannte(r), m. -n, pl. -n, beidzot minētais.

letzt'jāhrig, adj. pērnājs, pēdējā gada.

letz'willig, adj. pēc pēdējās gribas; testamentārisks.

Leu, m. -en, pl. -en, lauva, m.

Leucht'bombe, f. ugunīga bumba.

Leuch'te, f. «, pl. -n, spīdeklis, m.

leuch'ten, v. n. 1. spīdēt, mirdzēt, (vom Meere) dzirkstīt, dzirkstīties; fig. sein Licht » lassen, izrādīt savas spējas (od. savus spēkus); fig. die Freude leuchtet ihm aus den Augen, prieks viņam mirdz acīs; 2. (jemm.) parādīt kādam uguni.

Leuch'ten, n. -s, spīdēšana, f.; (vom Meere) dzirkstīšanās, f.

Leuch'jl̦ter, m. -s, pl. lukturis, m.; svečturis, m. -arm, m. luktura zars, m. -knecht, m. sveces taupāmais.

Leucht'l̦l̦feuer, n. bākas uguns, f. -kä-fer, m. jāņtārpiņš, m. -kraft, f. gaismas stiprums, m. -kugel, f. uguns-lode, f.

-turm, m. bāka, f.

leug'nen, v. a. liegt; liegties; noliegt; ich leugne, daß er es weiß, es noliedzu, ka viņš to zina; ich leugne, das gesagt zu haben, es liedzos, to teicis; es ist nicht zu nav noliedzams.

Leug'||nen, n. -s, liegšana, f.; liegšanās, f.; noliegšana, f. -ner, m. -s, pl. liedzējs, m.; noliedzējs, m. -nung, f. «, pl. -en, liegšana, f.; liegums, m.

Leu'mund, m. ļaužu valodas f. pl.; in bösen • bringen, aprunāt, apmelot.

Leut'chen, pl. die guten lāga ļautiņi, m. pl.

Leu'te, m. pl. 1. (Menschen) ļaudis, m. pl.; cilvēki, m. pl.; (Dienstboten) saime, f.; mit den -en essen, ēst kopā ar saimi; alle alten visi vecie cilvēki; 2. (Angehörige) unsere », mūsēji; einer von unseren -n, viens no mūsējiem; seine - kennen, pazīt savējus.

Leuteschinderei, f. rīkles raušana, f.

Leut'nant, m. leitnants, m.

leut'sēlig, adj. laipnīgs, runīgs.

Levan'te [-wan-],f. austrumi, m. pl.

Levkö'je, f. pl. -n, levkoja, f.

Lex'ikon, n. -s, pl. -ka, vārdnīca, f.

Libau, n. -s, Liepāja, f.

Libel'le, f. •», pl. -n, 1. (Nivellierungs-instrument) ūdens svari, m. pl.; līmeņrādis, m.; 2. (Wasserjungfer) spāre, m. f.

liberSl', adj. liberāls.

Liberalis'mus, m. liberālisms, m.

Libret'to, n. -s, pl. -s, od. -ti, librets, m.; libreto, m.

Licht, n. -(e)s, pl. -er, 1. gaisma, f.; gaišums, m.; dem. gaismiņa, f.; gaišu-336

miņš, m.; (Tageslicht) dienas gaisma; fig. ans «. kommen, nākt dienas gaismā; 2. (leuchtende Masse) spīdeklis, m.; Gott schuf zwei große -er, Dievs darīja divi lielus spīdekļus; 3. (pl. auch -e) (Kerze) svece, f.; dem. svecīte, f.; bei -e arbeiten, strādāt lampas od. sveces gaismā; ein • anzünden, aizdedzināt sveci; bringen Sie uns dodiet mums uguni.

licht, adj. 1. (hell) gaišs, skaidrs; bei -em Tage, gaišā dienā; es ist heller, -er Tag, ir liela diena; 2. -e Stelle im Walde, klajums od. izcirtums mežā; -er Wald, rets mežs.

Licht'||bild, n. fotogrāfijā, f. -blick, m.

1. gaismas stars, m.; 2. fig. cerības stars, m. -chen, n. -s, pl. svecīte, f. -druck, m. u. -druckbild, n. foto-tipija, f.

lich'ten, I. v. a. 1. einen Wald izcirst mežu; ihre Reihen wurden gelichtet, viņu rindās radās lieli robi; 2. ein Schiff izkraut kuģi; II. v. refl. sich noskaidroties; seine Haare - sich, mati viņam metas retāki.

Lich'ten, n. -s, (meža) izciršana, f.;

2. (koka) apšķibināšana, f.; 3. (enkura) izcelšana, f.; 4. (kuģa) izkraušana, f.

Lichter'glanz, m. sveču spožums, m.

lich'terloh, adv. - brennen, degt gaišās liesmās.

Licht'‖erscheinung, f. 1. gaismas parādība, f.; 2. meteors, m. -loch, n. gaismas caurums, m.; logs, m. -schein m. gaismas spīdums, m.; vāja gaisma.

licht'scheu, adj. tumšs, gaismas bēdzējs, m.

Lichtstumpf, m. sveces gals, m.

Lich'tung, f. pl. -en, 1. v. Lichten; 2. (lichte Stelle) klaja vieta (mežā), izcirtums, m.

lichtvoll, adj. 1. gaismas pilns, gaišs; 2. fig. skaidrs.

Licht'|ļweih(e), f. sveču diena, f. -wölke, f. gaišs mākonis, -zieher, m. sveču lējējs, m.; svečnieks, m.

Lid, n. -(e)s, pl. -er, 1. (Deckel) vāks, m.; ! 2. (Augenlid) plakstiņš, m.; acu vāks, m.

lieb, adj. u. adv. 1. mīļš; (jemn.) » haben, mīlēt (kādu); . gewinnen, iemīlēt; der -e Gott, mīļais Dievs; 2. (angenehm) patīkams; ein -er Mann, patīkams cilvēks; es ist mir daß Sie gekommen sind, tas man patīk, ka jūs esat atnākuši.

Liebäugelei', f. pl. -en, mīlināšanās, f. |

lieb'äugeln, v. n. mīlināties, mīļi saskatīties.

Lieb'chen, n. -s, pl. mīļākā, f.; līgaviņa, f.; fam. mein », mana ļauda-viņa.

Lie'be, f. mīlestība, f.; mīla, f.; die kindliche bērna mīlestība; die christliche kristīgā mīlestība; - zum Vaterlande, tēvijas mīlestība.

Liebelei', f. pl. -en, mīlināšanās, f.

lie'beln, v. n. mīlināties.

lieben, I. v. a. 1. mīlēt, mīļot; die L-den, mīlētāji; der (die) Geliebte, mīļākais, mīļākā; 2. (gern sehen) ieredzēt; ich liebe es nicht, daß man mir Schmeicheleien sagt, es neieredzu, ka man glaimo; II. v. refl. sich mīlēties.

Lie'ben, n. -s, mīlēšana, f.

lie'benswürdig, adj. laipns.

Liebenswürdigkeit, f. pl. -en, laipnība, f.; laipnums, m.

lie'ber, comp. v. lieb.

Liebes'‖ābenteuer, n. mīlestības od. mīlas dēka, f. -angelēgenheit, f. mīlestības lieta, f. -apfel, m. tomāts, m. -böte, m. mīlestības vēstnesis, m. -brief, m. mīlestības vēstule, f. -ge-schichte, f. mīlestības stāsts, m. -lust, f. mīlestības tīksme, f. -rausch, m. mīlestības skurbums, m.; im -e, mīlestībā apskurbis, -zeichen, n. mīlestības zīme, f.

Lieb'hāber, m. -s, pl. 1. mīlētājs, m.; cienītājs, m.; ein » (von etw.) sein, cienīt (ko); 2. Verliebter) mīļākais; erster pirmais mīļotājs (uz skatuves). -bühne, f. diletantu skatuve, f.

Liebhāberei', f. pl. -en, (Laune) untums, m.; (Vorliebe) sevišķa mīlestība, cienīšana, f.; (Leidenschaft) kaislība, f.; Blumen sind seine puķes viņš ļoti cienī.

Lieb'hāberin, f. •», pl. -nen, 1. mīlētāja, f.; cienītāja, f.; 2. (Verliebte) mīļākā; 3. erste », pirmā mīlētāja (uz skatuves).

Lieb'hāber II rolle, f. mīļotāja loma, f. -theāter, n. diletantu teātris, m.

lieb'kosen, v. a. glāstīt.

Lieb'kösung, f. pl. -en, glāstīšana, f.; glāsts, m.

lieb'lich, I. adj. mīlīgs; II. adv. mīlīgi.

Lieb'lichkeit, f. mīlīgums, m.

Lieb'ling, m. -s, pl. -e, mīlulis, m.; dem. mīlulītis, m.

Lieb'lings II arbeit, f. mīļākais darbs, -ausdruck, m. mīļākais izteiciens, -be-lieblos — linkisch

337

schältigung, f. mīļākā nodarbošanās, •buch, n. mīļākā grāmata, lieblös, I. adj. cietsirdīgs, nejūtīgs; II.

adv. cietsirdīgi, nežēlīgi. Lieblosigkeit, f. cietsirdība, f. Lieb'reiz, m. piemīlīgums, m. lieb'reizend, adj. daiļš. Lieb'schaft, f. -en, mīlēšanās, f.; (verächtlich) pīšanās, f.; mīlestības saites, f. pl.; dieses Mädchen war seine erste šī meiča bija viņa pirmā mīļākā, lieb'ste, sup. v. lieb. lieb'wērt, adj. fam. mīļākais, dārgākais.

Lied, n. -es, pl. -er, dziesma, f.; das hohe •» Salomonis, Zālamāna augsta dziesma.

Lied'chen, n. -s, pl. «, dziesmiņa, f. Lie'der||büch, n. dziesmu grāmata, f.

-dichter, m. dziesminieks, m. lie'derlich, I. adj. 1. (nachlässig) nolaidīgs,- 2. (ausschweifend) palaidnīgs; -es Subjekt, palaidnis, m.; -es Frauenzimmer, palaidne, f.; II. adv. 1. (nachlässig) nolaidīgi; 2. (ausschweifend) palaidnīgi; leben, dzīvot par palaidni.

Liederlichkeit, f. pl. -en, 1. (Nachlässigkeit) nolaidība, f.; nolaidīgums, m.; 1. (Ausschweifung) palaidnība; palaidnīgums, m. Lieder||sammlung, f. dziesmu krājums,

m. -spiel, n. dziesmu ludziņa, f. lief v. laufen.

Lieferant', m. -en, pl. -en, piegādātājs, m.

lie'fern, v. a. 1. (jemm. etw.) piegādāt (kādam ko); Beweise dot pierādījumus, pierādīt; 2. eine Schlacht ielaisties kaujā, kauties. Lie'ferung, f. pl. -en, 1. piegādāšana, f.; piegādājums, m.; 2. (eines Werkes) burtnīca, f.; in -en erscheinen, iznākt burtnīcās. Lie'ferungs||bedingungen, f. pl. piegādāšanas nosacījumi, m. pl. -frist, f. piegādāšanas termiņš, m. -schein, m. kvīts, f. -vertrag, m. piegādāšanas kontrakts, m. Lieferzeit, f. piegādāšanas laiks, m. liegen, I. v. n. (lie'ge; lāg; gelē'gen) 1. gulēt; auf dem Rücken «, gulēt augšpēdu; ausgestreckt «, gulēt gaŗšļau-ku; im Bette gulēt od. būt gultā; - bleiben, palikt guļot; fig. (von Waren) palikt pāri; fig. (unerledigt bleiben) palikt nepadarītam; 2. (aufbewahrt werden) ich habe Wein im Keller man ir vīns pagrabā; 3.

(als Ortsbestimmung) atrasties; Riga liegt an der Daugava, Rīga atrodas pie Daugavas; ein gegen Süden -des Haus, nams, kas atrodas pret dienvidiem; 4. fig. (sein, sich befinden) būt, atrasties; die Wahrheit liegt in der Mitte, patiesība atrodas vidū; II. v. imp. 1. (abhängen) atkarāties; es liegt an ihm, tas no viņa atkarājas; 2. (wichtig sein) būt svarīgam; es liegt mir viel daran, das zu erfahren, man būtu svarīgi to dabūt zināt.

Lie'gen, n. -s, gulēšana, f.; das - ist mir beschwerlich, gulēt man nākas grūti.

lie'gend, adj. 1. gulošs,- 2. gulu. Liegenschaft, f. pl. -en, nekustams

īpašums, muiža, f. lieh v. leihen, lies v. lesen, liesest u. liest v. lesen. Lies'pfund, n. pods, m. ließ v. lassen.

Lift, m. u. n. -(e)s, pl. -e, od. -s, lifts, m.;

cēlējs, m. Li'ga, f. sabiedrība, f. liie'ren, v. a. savienot. Likör, m. -(e)s, pl. -e, liķieris, m. li'la, adj. violets. Ll'lie, f. -n, lilija, f. lind, adj. maigs.

Linde, f. pl. -n, liepa, f.; dem. liepiņa, f.

Lin'den||allee, f. liepu gatve, f. -bast, m. lūks, m. -bäum, m. liepa, f. -blüte, f. liepas zieds, m. Lin'derer, m. -s, pl. «, remdētājs, m.;

atvieglinātājs, m. lin'dern, v. a. remdēt, remdināt; (beruhigen) apmierināt. Lin'derung, f. pl. -en, remdināšana,

f.; remdinājums, m. Linderungsmittel, n. remdinātājs līdzeklis, m. Lind'wurm, m. pūķis, m. Lineäl', n. -(e)s, pl. -e, līneāls, m. Linguist', m. -en, pl. -en, lingvists, m. linguistisch, adj. lingvistisks, valodniecisks.

Lī'nie, f. pl. -n, līnija, f.; svītra, f.;.

in gerader taisnā līnijā, link, adj. kreiss; die -e Hand od. die L-e, kreisā roka; sich -er Hand wenden, nogriezties pa kreisi. Linkhand, m. kreilis, m.; ķeiris, m. lin'kisch, adj. neveikls; ein -er Mensch, neveiklis, m.; -es Benehmen, neveikla izturēšanās.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

22338

links, I. adj. . sein, būt kreilim; II. adv. 1. kreisā pusē, pa kreisi; sich nach * wenden, griezties pa kreisi; 2. (von Stoffen) kreisā puse; seinen Mantel -umhängen, aplikt mēteli ar kreiso pusi uz āru.

linksum'I adv. pa kreisi apkārt! Lin'nen, n. -s, audekls, m. lin'nen, adj. nātns, lin'se, f. pl. -n, lēca, f. lin'senförmig, adj. lēcas veidā. Lin'sengericht, n. lēcu virums, m. Lip'pe, f. pl. -n, lūpa, f.; dem. lūpiņa,

f.; die obere virsējā lūpa. Lip'pen||blüme, f. lūpainīte, f. -blütler, pl. (Bot.) lūpziedaiņi, m. pl. -buchstabe, m.; lūpeņi, m. pl. Liquidation', f. pl. -en, likvidācija, f. liquidieren, v. a. likvidēt, izlīdzināties, lis'peln, v. n. 1. (beim Sprechen) svepstēt, šļupstēt; 2. (flüstern) čukstēt. Lis'peln, n. -s, 1. (beim Sprechen) svep-

stēšana, f.; šļupstēšana, f. Lis'peltön, m. im -e, čukstot. Lisp'ler, m. -s, pl. «, svepstētājs, m.;

šļupstētājs, m. List, f. -en, viltus, m.; viltīga gudrība; (Gewandtheit) izmanība, f.; mit iz-gudrēm.

List'e, f. pl. -n, saraksts, m.; liste, f.; eine - aufstellen, sastādīt sarakstu; auf der » stehen, atrasties sarakstā, list'ig, adj. viltīgs.

Litanei', f. pl. -en, litānijā, f. (baznīcā dziedama lūgšana); fam. gaŗlai-cīga žēlošanās. Li'tauļjen, n. -s, Lietuva, f.; Leišu zeme, f. -er, m. -s, pl. % leitis, m. -erin, f. pl. -nen, leitiete, f. li'tauisch, adj. leišu-, lietuvju. Li'tera, f. pl. -s u. -rä, burts, m. Literarhistoriker, m. literātūras vēsturnieks, m. literā'risch, adj. literārisks. Literāt' m. -en, pl. -en, literāts, m.; 1. zi-

niski izglītots cilvēks; 2. rakstnieks. Literatur' f. pl. -en, literātūra, f.; rakstniecība, f. -geschichte, f. literātūras od. rakstniecības vēsture, f. li'terweise, adv. litriem. Lit'faßsäule, f. sludinājumu stabs, m. Lithogrāph', m. -en, pl. -en, litografs, m.

(akmeņu gravētājs). litt v. leiden.

Liturgie', f. pl. -(e)n, liturģija, f.

(priekšraksts par dievkalpošanu), litur'gisch, adj. liturģijas-, liturģisks.

Līvļļland, n. Vidzeme, f. -länder, m. -s,

pl. vidzemnieks, m. -länderin, f. pl. -nen, vidzemniece, f. llv'ländisch, adj. Vidzemes-, vidzemnieku-.

Lob, n. -(e)s, uzslava, f.; zu seinem % viņam par godu; das gereicht ihm zum -e, tas viņam dara godu. Lob'begierde, f. uzslavas kāre, f. lob'begierig, adj. uzslavas kārīgs. loben, v. a. uzslavēt; teikt. lēbenswērt, I. adj. teicams, slavējams;

II. adv. teicami, teicamā kārtā, lö'besam, adj. cienīgs, godājams. Lobeserhēbung, f. uzslavēšana, f.; uzslava, f.

Lob'gedicht, n. ditirambs, m.; slavas

dziesma, f. Lobhūdelei', f. pl. -en, pārmērīga slavēšana; ļišķa glaimošana, f. lobhudeln, v. a. pārmērīgi slavēt; lišķīgi glaimot. Lob'hūdler, m. pārmērīgs slavētājs; lišķīgs glaimotājs, löb'lich, adj. teicams, slavējams. Löb'lichkeit, f. teicamība, f.; slavēja-mība, f.

Lob'lied, n. slavas dziesma, f. lob'preisen, v. a. slavēt, cildināt. Lob'ļjpreisung, f. cildināšana, f.; cildinājums, m. -rede, f. uzslavas vārdi, m. pl. lob'singen, v. n. (v. singen) (jemm.)

dziedāt (kādam) slavas dziesmu. Lob'spruch, m. uzslava, f. Loch, n. -(e)s, pl. Löch'er, caurums, m.; (Grube) bedre, f.; (Höhle) ala, f.; (im Käse) acs, f.; (im Eise) āliņģis, m. Loch'||bohrer, m. svārpsts, m. -eisen, n.

caurumu izsitamais, lo'chen, v. a. ietaisīt caurumu, caurumot; (bohren) urbt. löch'erig, adj. caurumains. Löck'chen, n. -s, pl. sprodziņa, f.; cir-tiņa, f.

Lock'e, f. pl. -n, sproga, f.; cirta, f. lock'en, v. a. 1. sacirtāt od. sasprogāt

(matus); 2. (an sich) pielabināt'. Lock'enļļhaar, n. sprogaini od. cirtaini mati. -köpf, m. 1. (Kopf) sprogaina galva; 2. (Person) sproģis, m.; spro-ģe, f.

Lock'ente, f. pielabinātāja pīle, f. lock'er, I. adj. (lose) vaļīgs,- -er Boden, irdena od. čagana zeme; -er Schnee, čagans sniegs; -es Brot, irdena maize; (wackelig) ļodzīgs; ein -er Zahn, nestiprs zobs; II. adv. vaļīgi; - leben, uzdzīvot.

Lock'erheit, f. «, 1. vaļīgums, m.; irde-

nums, m.j 2. fig. palaidnlgums, m. lock'ern, I. v. a. u. n. (vom Knoten) atrisināt; (vom Boden) uzirdināt; fig. (von Sitten) satricināt; II. v. refl. sich », atrisināties, lock'ig, adj. sprogains, cirtains. Lock'[[mittel, n. pielabināms līdzeklis, -pfeife, f. (für die Haselhühner) irbju svilpīte, f. -ruf, m. vilinājums, m. -speise, f. ēsma, f. Lock'ung, f. pl. -en, 1. pielabināšana, f.; pielabinājums, m.; 2. fig. kārdināšana, f.; kārdinājums, m. Lock'vögel, m. pielabinātājs putns, m. Lö'de, f. pl. -n. atvase, f.; atauga, f. Lö'den, m. -s, pl. », 1. (Lappen) lupata, f.; skranda, f.; 2. (Stoff) lodena drāna, f.

Lö'derasche, f. plēne, f.

lö'dern, v. n. 1. plēnēt; liesmot; 2. fig.

degt, kvēlot; in Zorn «, dusmās kaist. Löf, n. -es, pl. -e, pūrs, m. Löf'fei, m. -s, pl. 1. karote, f.; dem. karotīte, f.; ein Löffelvoll, pilna karote; 2. » das Hasen, zaķa ausis, f. pl. Löffelļļchen, n. -s, pl. •», karotīte, f.

-ente, f. platknābe (pīle), f. Löffelgans, f. platknābe (zoss), f. löffeln, v. a. u. n. 1. strēbt (ar karoti);

2. fig. (schmausen) mieloties. Löffelstiel, m. karotes kāts, m. löffelweise, adv. karotēm. Löfstelle, f. pūrvieta, f. lög v. lügen.

Logarith'mentāfel, f. logaritmu tabula, f. logarith'misch, adj. logaritmisks. Logarith'mus, m. pl. -men, logaritms, m. Lö'ge [loje], f. *, pl. -n, (von Freimaurern u. im Theater) loža, f.; zur -gehen, iet ložā. logie'ren [-ji], v. n. dzīvot, uzturēties;

atrasties. Lö'gik, f. loģika, f. Logīs' [-ji], n. pl. dzīvoklis, m. lö'gisch, adj. loģisks. Loh'||beize, f. od. -brühe, f. ādmiņu sī-ve, f.

Lohe, f. 1. liesma, f.; 2. (Gerberlohe)

rustes, f. pl. Löh'eiche, f. parastais ozols, lö'hen, I. v. a. rustot; II. v. n. liesmot;

degt gaišās liesmās. Lö'hen, n. -s, rustošana, f. Lohn, m. -es, pl. Löh'ne, 1. alga, f.; dem. aldziņa, f.; (Zahlung für etw.) maksa; 2. fig. (Belohnung) atlīdzinājums, m.; (Strafe) sods, m.; seinen verdienten -empfangen, dabūt pelnīto; schlimmen • bekommen, tikt slikti atlīdzinātam.

Lohn'ji arbeit, f. algots od. aljfojams darbs.

-arbeiter, m. algādzis, m. lohnen, I. v. a. u. n. atlīdzināt; Gott lohne es dir! lai Dievs tev to atlīdzina (od. atmaksā)! mit Undank samaksāt ar nepateicību; II. v. refl. sich es lohnt (sich) der Mühe, ir vērts pūlēties; es lohnt sich kaum, nebūs vērts, loh'nend, adj. (vorteilhaft) izdevīgs; (einträglich) ienesīgs, loh'nen, v. a. algot; samaksāt algu. Lohn'ļjerhöhung, f. algas paaugstināšana, f.; algas paaugstinājums, m. -her-absetzung, f. algas pamazināšana, f.; algas pamazinājums, m. -herr, maizes tēvs, m. -knecht, m. kalps, m. -tag, m. algas diena, f.

Löhnung, f. pl. -en, 1. (Löhnen) algošana, f.; algojums, m.; 2. alga, f. Löh'nungstag, m. algas diena, f. lokāl', adj. šejienes-, turienes-, vietējs;

L-es, vietējās ziņas. Lokāl', n. -(e)s, pl. -e, lokāls, m.; öffentliches atklāta vieta, -anzeiger, m. vietējs ziņotājs, vietēja avīze, -be-hörde, f. vietēja iestāde, lokalisie'ren, v. a. lokālizēt, piemērot kādas vietas apstākļiem. Lo'kativ, m. -s, pl. -e, lokātīvs, m. Lokomobile, f. pl. -n, lokomobile, f. Lolch, m. -(e)s, pl. -e, kokaļi, m. pl. Lombard' m. -s, pl. -e, lombards, m.; ķīlu nams, m.

Lor'beer, m. -s, pl. -en, lauri, m. pl. Lorbeerkranz, m. lauru vainags, m. Lös, n. Lö'ses, pl. Lö'se, 1. (Anteil) daļa, f.; tiesa, f.; 2. (gezogenes Los) loze, f.; (Lotterielos) loterijas loze, f.; od. biļete, f.; das - ziehen, vilkt lozi; 3. (Gewinn) das große lielais laimests; 4. fig. (Schicksal) liktenis, m.; es hat ihn ein trauriges » betroffen, viņam gadījies bēdīgs liktenis, lös', I. adj. 1. (nicht mehr fest) vaļējs, vaļīgs; der Knopf ist poga atgājusi vaļā; die Tür ist durvis vaļā; was ist da ~? kas tad tur noticis? II. int. iesim! frisch drauf -! uz priekšu! lös'arbeiten, I. v. a. atstrādāt vaļā; II. v. n. tapfer drauf >, strādāt visiem spēkiem; III. v. refl. sich atsvabināties, lös'bär, adj. 1. atrisināms; (von Rätseln)

atminams; 2. (auflöslich) atšķaidāms, lös'bekommen, v.a.(v.kommen) dabūt vaļā.

lös'binden, v. a. (v. binden) atsiet, atraisīt vaļā.

lös'brechen, I. v. a. (v. brechen) lauzt

vaļā; 2. fig. (ausbrechen) sākties. Lösch'anstalt, f. dzēšamā iestāde.

22*340

löschen, I. v. a. 1. (ans'löschen) dzēst, izdzēst (uguni etc.); 2. fig. den Durst dzesēt slāpes; (seinen Durst ~) nodzerties; 3. (auswischen) izdzēst, noslaucīt; 4. fig. (tilgen) dzēst, deldēt; eine Schuld samaksāt parādu; 5. fig. (ausladen) ein Schiff izkraut kuģi; die Waren izkraut preces (no kuģa); 6. Kalk dzēst kaļķus; II. v. n. das Papier löscht, papīrs laiž cauri. Lösch'en, n. -s, v. Löschung. Lösch'er, m. -s, pl. 1. dzēsējs, m.; 2.

(von Waren) izkrāvējs, m. Löschmannschaft, f. ugunsdzēsēji, m. pl. Löschpapier, n. sausēklis, m.; susināmais papīrs, m.

Löschplatz, m. izkraujamā vieta, izkraut-ne, f.

Lösch'ung, f. pl. -en, 1. dzēšana, f.; dzēsums, m.; 2. fig. - des Durstes, slāpju dzesēšana, f.; 3. fig. (Tilgung) (parāda) samaksāšana, f.; 4. fig. (Ausladen) izkraušana, f.; izkrāvums, m. lös'donnern, v. n. (gegen etw.) izkliegties (pret ko), los'drēhen, v. a. griezt vaļā, atgriezt, lö'se, adj. 1. (nicht fest) vaļī&s; (ohne Zusammenhang) nesakarīgs; - sein, (von Zähnen) kustēties; (von Hufeisen) klabēt; -s Haar, vaļēji mati; (von Geweben) šķidrs; 2. fig. (böse) ļauns; er hat einen -n Mund od. eine • Zunge, viņam ļauna mēle; - Worte, lamu vardi, m. pl.; 3. fig. (mutwillig) nerātns, draiskulīgs; -r Streich, nedarbs; -s Mädchen, draiskule, f.; 4. fig. (locker) -r Vogel, vieglprātīgs cilvēks. Lö'segeld, n. izpirkšanas nauda, izpirkums, m. lös'eisen, v. a. atbrīvot, atledot. lö'sen, I. v. n. lozēt; vilkt lozi; II. v. refl. sich frei izvilkt labu numuru, tikt no lozēm vaļā. Lē'sen, n. -s, lozēšana, f.; lozes vilkšana, f.

lö'sen, I. v. a. 1. (losmachen) taisīt vaļā, attaisīt; einen Knoten atraisīt mezglu; izšķirt grūtu lietu; die Haut vom Fleische », noplēst ādu no gaļas; 2. fig. eine Gleichung atrisināt nolīdzina-jumu; 3. fig. (auflösen) eine Ehe šķirt laulību; 4. fig. ein Billet pirkt biļeti; II. v. refl. sich i. atrisināties; (schmelzen) kust; 2. fig. irt. lös'fahren, v. n. (v. fahren) 1. braukt, cik jauda; 2. (plötzlich aufgehen) atsprukt vaļā; 3. fig. (auf jemn.) gāzties (kādām) virsū, uzbrukt (kādam).

los'feuern, v. n. (auf jemn.) izšaut (uz kadu).

los'gēhen, v. n. (v. gehen) iet vaļā, atrisināties; (von einer Naht) atirt; (vom Haken) atkabināties; (von der Rinde) atlobīties; mir ist ein Knopf losgegangen, man poga atgājusi vaļā; 2. (von Feuerwaffen) sprāgt; nicht nesprāgt; 3.

fam. sākties; kann es »? vai varam sākt?

lös'kaufen, I. v. a. atpirkt, izpirkt; II. v.

refl. sich atpirkties, los'ketten, v. a. atķēdēt. lös'knöpfen, v. a. atpogāt, lös'kniipfen, v. a. atraisīt, lös'kommen, v. n. (v. kommen) 1. tikt vaļā; atbrīvoties; 2. (von Gefangenen) tikt atlaistam; (davonlaufen) izmukt, lös'korken, v. a. korķēt vaļā, atkorķēt, lös'lassen, v. a. u. n. (v. lassen) 1. laist vaļā; atlaist; lassen Sie nicht los! turiet cieši.! 2. (Gefangene) laist uz brīvām kājām, atbrīvot, los'lēben, v. n. drauf dzīvot bez bēdām, nerūpēdamies par nākotni. los'Iēgen, v. n. (dūšīgi) sākt. los'lich, adj. atraisāms; atšķaidāms, lös'lösen, I. v. a. atdalīt; izšķirt; atrisināt, atšķetināt; II. v. refl. sich atdalīties; atrisināties, atirt, lös'machen, I. v. a. 1. taisīt vaļā, attaisīt; die Tür attaisīt durvis; 2. (befreien) atbrīvot; II. v. refl. sich «., 1. taisīties vaļā, attaisīties; 2. atbrīvoties, lös'platzen, v. n. sprāgt pušu. Los'sāgung, f. atsacīšanās, f. lös'schießen, I. v. a. (v. schießen) 1. atšaut vaļā; 2. izšaut; II. v. n. (auf jemn.) gāzties (kādam) virsū. Lös'schießen, n. izšaušana, f. lös'schlägen, I. v. a. (v. schlagen) 1. sist od. dauzīt vaļā, atsist, atdauzīt; 2. fig. pārdot (par katru cenu); II. v. n. 1. sākt sist od. dauzīt; 2. kauties, lös'schließen, v. a. slēgt vaļā, atslēgt, lös'schneiden, v. a. (v. schneiden) atgriezt.

lös'sprechen, v. a. (v. sprechen) 1. attaisnot (apsūdzēto); von Sünden «•, atlaist grēkus; 2. (freimachen) atbrīvot. Los'sprechung, f. attaisnošana, f.; attaisnojums, m. lös'springen, v. n. (v. springen) 1. lēkt vaļā, atlēkt; 2. (auf jemn.) tuvoties (kādam) lēkšus, lös'spülen, v. a. atskalot. lös'stößen, v. a. grūst vaļā, atgrūst.

lös'stürmen, v. n. joņot, doties steigšus uz priekšu; auf seine Gesundheit netaupīt savu veselību, lös'stürzen, v. n. gāzties virsu. Lo'sung, f. pl. -en, 1. (Losen) lozēšana, f.; lozējums, m.; 2. (Feldgeschrei) kaujas sauciens, m.; lozungs, m.; sauklis, m.; 3. (Einnahme) (dienas) iejēmums, m.

Lo'sung, f. », pl. -en, 1. atraisīšana, f.; atraisījums, m.; 2. fig. atrisināšana, f.; atrisinājums, m.; 3. fig. atcelšana, f.; atcēlums, m.; die » einer Ehe, laulības šķiršana, f.; 4. fig. (Aufgelöstes) atšķaidījums, m. Lö'sungswort, n. parole, f. lös'werden, v. a. (v. werden) (jemn.) tikt (no kāda) vaļā; eine Ware iz-pārdot kādu preci, lös'wickeln, v. a. attīt, losziehen, I. v. a. (v. ziehen) vilkt vaļā, atvilkt; II. v. n. 1. aiziet; 2. fam. (über jemn.) «., nozākāt (kādu). Löt, n. -(e)s, pl. -e, 1. lote, f.; 2. (Bleilot) lode, f.; 3. (senkrechte Linie) stāva līnija; svērtnis, m.; ein * fällen, vilkt stāvu līniju; 4. (Metallverbindung) lie-de, f. Löte, f. liede, f. löten, v. a. lodēt. löten, v. a. liedēt. Löten, n. -s, liedēšana, f. Löt||kolben, m. liedējamais. -Iampe, f.

liedējamā lampa, löt'recht, adj. lotisks, stāvs. Löt'se, m. -n, pl. -n, lasmanis, m. od. locis, m.

löt'sen, v. a. vest kuģi ostā. Lot'ter||bett, n. atdusas gulta, f. -būbe, m.

palaidnis, m.; vazaņlis, m. Lotterie', f. pl. -en, loterija, f. Lötung, f. pl. -en, liedēšana, f.; liedē-

jums, m. Lo'tusblūme, f. lotosa puķe, f. Lö'we, m. -n, pl. -n, lauva, m.; (Löwin)

lauvu māte. Lö'wen||anteil, m. lielākā daļa. -bändiger, m. lauvu dīdītājs, m. -fuß, m. (Pflanze) kazu zāle, f. Lö'wen||höhle, f. lauvu midzenis, m. -maul, n. 1. lauvas mute, f,; 2. (Pflanze) lauvmutīte, f. Lūch, n. -(e)s, pl. -e, purvs, m. Luchs, m. -(s)es, pl. -(s)e, lūsis, m.; dem. lūsītis, m.

Lück'e, f. pl. -n, caurums, m. (mūrī); starpa, f. (zobos); robs, m. (darbā); iztrūkums, m. (kasē); tukšums, m. (tel-

pas); izlaidums, m. (teksta); eine -ausfüllen, aizpildīt robu. Lück'enbüßer, m. 1. palīgs spaidu brīdī; (Stellvertreter) vietas izpildītājs, m.; 2. (in Versen) ielāpa vārds, m. lück'enhaft, adj. trūcīgs, nepilnīgs. Lückenhaftigkeit, f. trūcīgums, m.; ne-

pilnīgums, m. lūd, v. laden.

Lū'der, n. -s, pl. fam. 1. (Aas) maita, f.; 2. (als Schimpfwort) maitas gabals, m.

lū'dern, I. v. a. pielabināt ar maitu; II.

v. n. palaidnīgi dzīvot. Luft, f. pl. Lüf'te, gaiss, m.; in frischer spirgtā gaisā; frische ~ schöpfen, ieelpot spirgtu gaisu; nach - schnappen, atjemt elpu. Luft'alarm, m. gaisa trauksme, f. luft'ärtig, adj. gaisam līdzīgs. Luft'||bad, n. gaisa peldes, f. pl. -ballon, m. gaisa kuģis, m. -beschaffenheit, f. gaisa īpašības, f. -bläschen, n. (in den Lungen) gaisa pūtītes, f. pl. -blāse, f. burbulis, m.; dem. burbulītis, m.; fig. (eitle Hoffnung) velta cerība. Lüft'chen, n. -s, pl. vēsmiņa, f.; es

weht kein », gaiss pavisam mierīgs, luft'dicht, adj. hermetisks, cieši pret gaisu noslēgts. Luft'druck, m. gaisa spiediens, m. lüften, v. a. 1. vēdināt; 2. (aufheben)

(drusku) pacelt. Luft'||erscheinung, f. meteors, m.; gaisa parādība, f. -erscheinungslehre, f. meteoroloģija, f. (gaisa parādību zinātne), luft'förmig, adj. gaisveidīgs. Luft'gebilde, n. gaisa tēls, m. luftig, adj. 1. (aus Luft bestehend) gaisa-; 2. (kühl) vēss; 3, fig. (leicht) viegls; (durchsichtig) caurskatāms; 4. fig. (flatterhaft) vieglprātīgs, nepastāvīgs.

Luft'kissen, n. gaisa spilvens, m. luft'leer, adj. bezgaisa-; -machen, izpumpēt gaisu.

Luft'||linie, f. gaisa līnija, f.; taisna līnija; in der taisnā līnijā, -loch, n. gaisa caurums, m.; (an der Tonne) svi-ķa caurums, m. -masse, f. gaisa daudzums, m. -messer, m. aerometrs, m.; gaisa mērījamais, -pumpe, f. gaisa pumpis, m. -schicht, f. gaisa kārta, f. -schiff, n. gaisa kuģis, m. -Schiffahrt, f. gaisa kuģniecība, f. -schloß, n. gaisa pils, f.

Lüftung, f. pl. -en, vēdināšana, f.; vē-dinājums, m.342

Luftveränderung, f. gaisa pārmaiņa, f. -Verdichtung, f. gaisa sabiezējums, m. -Verdünnung, f. gaisa sašķidrinājums, m. -zug, m. vēsmiņa, f.; (Zugwind) caurvējš, m. Lüg, m. -(e)s, melošana, f.; meli, m. pl.;

» und Trug, viltus un meli. Lü'ge, f. pl. -n, melošana, f.; meli, m. pl.; (jemn.) -n strafen, pierādīt (kādam) melus; prv. -n haben kurze Beine, meliem īsas kājas, lū'gen, v. n. lūkoties, raudzīties, lü'gen, v. a. u. n. (lü'ge; log; gelö'gen) melot; (jemm.) ins Gesicht *, teikt (kādam) melus taisni acīs; fig. er lügt wie gedruckt, viņš melo, ka pakausis kūp.

Lü'gen, n. -s, melošana, f. lü'genhaft, adj. 1. (von Personen) melīgs, melkulīgs; 2. (von Sachen) samelots, nepatiess.

Lü'gen||haftigkeit, f. 1. (von Personen) melkulība, f.; 2. (von Sachen) nepatiesība, f. -maul, n. fam. liels melis. Lüg'ner, m. -s, pl. melis, m.; melkulis, m. -in, f. pl. -nen, mele, f.; melkule, f. lüg'nerisch, adj. 1. (von Personen) melīgs; 2. (von Sachen) samelots, nepatiess.

Lü'ke, f. *, pl. -n, lūka, f.; dem. lūciņa, f. lul'len, v. a. ein Kind in den Schlaf

žūžināt bērnu miegā. Lüm'mel, m. -s, pl. lempis, m. Lümmelei', f. pl. -en, lempība, f. lümmelhaft, adj. lempīgs. Lump, m. -(e)s, pl. -e u. -en, plukata, com. nelietis, m.; (Geizhals) skopulis, m.

lum'pen, v. a. (jemn.) nicināt (kādu);

sich nicht - lassen, neskopoties. Lum'pen, m. -s, pl. skranda, f.; lupata,

f.; in • gehüllt, skrandās ģērbies. Lum'peniļfrau, f. lupatniece, f. -geld, n. fam. nieka nauda, f. -gesindel, n. fam. plukatas, com. pl.; diedelnieki, m. pl. -händler, m. lupatu pārdevējs, m.; nelietis, m. -pack, n. fam. plukatas, com. pl.; diedelnieki, m. pl. -proletariāt, n. skrandu proletāriāts, m. -Sammler, m. lupatnieks, m.; lupatu lasītājs, m. -Sammlerin, f. lupatniece, f.; lupatu lasītāja, f. -volk, n. fam. plukatas, com. pl.; diedelnieki, m. pl. Lumperei' f. pl. -en, fam. 1. (Kleinigkeit) blēņas, f. pl.; 2. fig. (Schurkerei) nelietība, f. lum'üpicht od. -pig, I. adj. 1. (zerlumpt) skrandains; 2. fig. (armselig) naba-

dzīgs, nožēlojams; 3. fig. (gemein) prasts; II. adv. prasti.

Lunch [löntch], m. -(es), pl. -e(s), uzkožamais, m.; otrās brokastis.

Lung'e, f. «-, pl. -n, plaušas, f. pl.; fig. sich die aus dem Halse schreien, aiz-elsties kliedzot.

Lung'enḷḷblūtung, f. asiņu spļaušana, f. -entzündung, f. plaušu iekaisums, m. -flügel, m. plaušu puse, f., auch plaušu spārns, m.

lung'enkrank, adj. ar plaušām saslimis.

Lung'enḷḷkrankheit, f. plaušu slimība, f. -lähmung, f. plaušu trieka, f. läppen, m. plaušu lēvars, m. -leiden, n. plaušu kaite, f. -schwindsucht, f. plaušu dilonis, m.

Lung'erer, m. -s, pl. -«, fam. klaidonis, m.

lung'ern, v. n. fam. 1. slinkot; slaistīties;

2. umher klejot, dauzīties apkārt;

3. (nach etw.) glūnēt (uz ko).

Lün'se, f. pl. -n, (ass) tapa, f.

Lun'te, f. pl. -n, 1. dūlājs m.; fam. -

riechen, manīt, ka nav vairs labi, nojaust briesmas; 2. (Jāgerspr.) aste, f.

Lupi'ne, f. pl. -n, vilku pupa, f.

Lū'pus, m. (krebsartiges Geschwür) lupus, m. (vēzim līdzīgs augonis).

Lurch, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Kröte) krupis, m.; 2. (Amphibie) abinieks, m.

Lust, f. 1. tīksme, (Vergnügen) patika, f. (par ko); das Arbeiten ist mir eine man tīk strādāt; mit ~ und Liebe, ar īstu prieku; 2. (Verlangen) kāre, f.; haben, iekārot (ko darīt); ich habe keine das zu tun, man negribas to darīt; ich habe große - es ihm zu sagen, man ļoti gribētos viņam to teikt; 3. (sinnliche Begierde) (pl. Lüst'e) miesas kārība, f. od. kāre, f.

Lust'||bärkeit, f. «., pl. -en, uzjautrinājums, m. -dirne, f. mauka, f.; māsiņa, f.

lüst'en v. gelüsten.

Lüst'er, m. -s, 1. vizalve, f.; vizuļojoša glazūra, f.; 2. kroņlukturis, m.

lüst'ern, adj. 1. kārīgs; » sein (nach etw.) iekārot (ko); 2. atkarīgs. •

Lüst'ernheit, f. 1. kārība, f.; 2. alkatība, f.

Lust'||fahrt, f. izpriecas brauciens, m. -garten, m. parks, m. -gärtner, m. puķkopis, m.; puķu dārznieks, m.

lust'ig, I. adj. jautrs; «. werden, uzjautrināties; sich (über jemn.) » machen, jokoties (par kādu); II. adv. jautri.

Lust'igI|keit, f. », jautrība, f.; jautrums, m.

Lüst'ling, m. -s, pl. -e, izvirtulis, m.; al-katis, m.

Lust'mord, m. izvirtības slepkavība, f.Lustseuche — mag

Lust'seuche, f. kaunuma slimība, f.; sifiliss, m. -spiel, n. joku luga, f. -spieldichter, m. joku lugu dzejnieks, m. lust'wandeln, v. n. pastaigāties. Lust'wandler, m. pastaigātājs, m. Lutherā'ner, m. -s, pl. luterānis, m. -in,

f. pl. -nen, luterāne, f. luthē'risch, adj. luterāņu-, Lutera-, lut'schen, v. a. u. n. zīst. luxuriös', adj. grezns, krāšņs. Lüx'us, m. lukss, m.; greznums, m. -artikel, m. greznuma lietas, f. pl. -Steuer, f. greznuma nodoklis, m. Lüzifer, m. -s, 1. („gaismas nesējs") rīta

zvaigzne, f.; 2. Lūcifers, m. (velns). Lykopö'dium, n. -s, likopodijs, m.; staipekņi, m. pl. Lymphdrüse, f. limfas dziedzeris, m. Lym'phe, f. limfa, f. lyn'chen [lintsch-], v. a. linčot, izdarīt

ļaužu tiesu. Ly'rik f. lirika, f. -er, m. -s, pl. liriķis, m.; lirisks dzejnieks, ly'risch, adj. lirisks, dziesmai līdzīgs,

lut'schen, v. a. u. n. zīst. Lyzē'um, n. -s, pl. -zē'en, licejs, m. L-zug, m. (Luxuszug) greznuma vilciens.

M.

Maatjeshering, m. matjessiļķe, f. (bez

pieņiem un ikriem). Mach'e, f. 1. (Arbeit) darbs, m.; 2. fig.

(verāchtl.) savārstījums, m. ma'chen, I. v. a. 1. darīt, taisīt; (vom Schöpfer) radīt; (anfertigen) izgatavot; Stiefel pašūt zābakus; Feuer aizdedzināt od. uzkurt uguni; Licht aizdedzināt sveci; (veranstalten, ausführen) eine Reise «, ceļot; einen Spaziergang », pastaigāties; Geräusch, Lärm trokšņot; (verursachen, hervorbringen) Aufsehen sacelt uzbudinājumu; (jemm.) Ehre darīt (kādam) godu; (in Ordnung bringen) das Bett uztaisīt gultu; Essen vārīt ēdienu; (jemm.) die Haare uzpost (kādam) matus; (mit einem Adjektiv) (jemn.) glücklich aplaimot (kādu); rein aptīrīt, notīrīt; II. v. n. lassen Sie mich nur ļaujiet tikai man rīkoties; da ist nichts zu », tur nav nekā ko darīt; III. v. refl. sich darīt sevi; sich bekannt darīt sevi pazīstamu; sich verhaßt iegūt vispārīgu naidu; fig. (sich begeben) sich (an jemn.) griezties (pie kāda); sich auf den Weg *, doties ceļā; sich aus dem Staube -, nozust, aizšmaukt.

Mach'er, m. -s, pl. darītājs, m.; fam. ein großer «, liels gudrinieks, -lohn, m. (amatnieka) darba alga, f.

Machinatiön, f. pl. -en, darījums, m.

Macht, f. pl. Mäch'te, vara, f.; - haben etw. zu tun, varēt ko darīt; das steht nicht in meiner •«•, tas nestāv manā varā; die - der Gewohnheit, ieraduma vara; die weltliche, geistliche . des Papstes, pāvesta laicīgā, garīgā vara; (Staat) valsts, f.; (Großmacht) lielvalsts, f.; die europäischen Mächte, Eiropas valstis; die kriegführenden Mächte, kaŗu vedējas valstis.

Macht'IIbefūgnis, f. vara, f.; varas tiesība, f. -bereich, m. varas robeža, f. pl. -fülle, f. varas pilnība, f. -gēber, m. varas devējs, m.; pilnvarotājs, m.

mäch'tig, adj. 1. (gewaltig, stark) varens, spēcīgs; die M-en, varenie; 2. (breit, dick) plats, biezs; fig. einer Sprache -sein, prast kādu valodu; adv. vareni, spēcīgi.

Mäch'tigkeit, f. varenums, m.; spēcī-gums, m.; (Breite, Dicke) platums, m.; biezums, m.

macht'lös, I. adj. bezspēka-, bezvaras-, bezspēcīgs, vājš; sein, etw. zu tun, būt nespēcīgam ko darīt; II. adv. bez spēka, bez varas.

Macht'||lösigkeit, f. », nespēks, m.; nevarība. -Stellung, f. varenums, m.; varas stāvoklis, m.

Mach'werk, n. darinājums, m.; elendes nelāga darbs, m.; savārstījums, m.; eigenes paša pastrādājums, paša darbs.

Madam', f. madāma, f.; kundze, f.

Mäd'chen, n. -s, pl. «., 1. meitene, f., auch meita, f.; 2. (Dienstmädchen) kalpone, f. -anstalt, f. meiteņu skola, f. -erzie-hung, f. meiteņu audzināšana, f.

mäd'chenhaft, adj. meitenes-; meitenīgs.

Mäd'chen||haftigkeit, f. meitenīgums, m. -jäger, m. meitās gājējs, m. -nāme, m. 1. (weiblicher Vorname) sieviešu krustāms vārds; 2. (vor der Verheiratung) meičas od. jaunavas vārds.

Mā'de, f. pl. -n, kāpurs, m.; tārps, m.

Mä'del, n. -s, pl. meitene, f.; skuķis, m.

mā'dig, adj. kāpurains, tārpains; fam. (jemn.) » machen, sabārt (kādu).

Madon'na, f. •», pl. -donnen, madonna, f.; svētā jaunava; Marijas glezna, f.

Madon'nenbild, n. madonnas glezna, f.

Maestro, m. -s, pl. -s, meistars, m.

māg v. mögen.

Lust'seuche, f. kaunuma slimība, f.; sifiliss, m. -spiel, n. joku luga, f. -spieldichter, m. joku lugu dzejnieks, m. lust'wandeln, v. n. pastaigāties. Lust'wandler, m. pastaigātājs, m. Lutherā'ner, m. -s, pl. luterānis, m. -in,

f. pl. -nen, luterāne, f. luthē'risch, adj. luterāņu-, Lutera-, lut'schen, v. a. u. n. zīst. luxuriös', adj. grezns, krāšņs. Lüx'us, m. lukss, m.; greznums, m. -artikel, m. greznuma lietas, f. pl. -Steuer, f. greznuma nodoklis, m. Lüzifer, m. -s, 1. („gaismas nesējs") rīta

zvaigzne, f.; 2. Lūcifers, m. (velns). Lykopö'dium, n. -s, likopodijs, m.; staipekņi, m. pl. Lymphdrüse, f. limfas dziedzeris, m. Lym'phe, f. limfa, f. lyn'chen [lintsch-], v. a. linčot, izdarīt

ļaužu tiesu. Ly'rik f. lirika, f. -er, m. -s, pl. liriķis, m.; lirisks dzejnieks, ly'risch, adj. lirisks, dziesmai līdzīgs, lut'schen, v. a. u. n. zīst. Lyzē'um, n. -s, pl. -zē'en, licejs, m. L-zug, m. (Luxuszug) greznuma vilciens.

M.

Maatjeshering, m. matjessiļķe, f. (bez

pieņiem un ikriem). Mach'e, f. 1. (Arbeit) darbs, m.; 2. fig.

(verāchtl.) savārstījums, m. ma'chen, I. v. a. 1. darīt, taisīt; (vom Schöpfer) radīt; (anfertigen) izgatavot; Stiefel pašūt zābakus; Feuer aizdedzināt od. uzkurt uguni; Licht aizdedzināt sveci; (veranstalten, ausführen) eine Reise «, ceļot; einen Spaziergang », pastaigāties; Geräusch, Lärm trokšņot; (verursachen, hervorbringen) Aufsehen sacelt uzbudinājumu; (jemm.) Ehre darīt (kādam) godu; (in Ordnung bringen) das Bett uztaisīt gultu; Essen vārīt ēdienu; (jemm.) die Haare uzpost (kādam) matus; (mit einem Adjektiv) (jemn.) glücklich aplaimot (kādu); rein aptīrīt, notīrīt; II. v. n. lassen Sie mich nur ļaujiet tikai man rīkoties; da ist nichts zu », tur nav nekā ko darīt; III. v. refl. sich darīt sevi; sich bekannt darīt sevi pazīstamu; sich verhaßt iegūt vispārīgu naidu; fig. (sich begeben) sich (an jemn.) griezties (pie kāda); sich auf den Weg *, doties ceļā; sich aus dem Staube -, nozust, aizšmaukt.

Mach'er, m. -s, pl. darītājs, m.; fam. ein großer «, liels gudrinieks, -lohn, m. (amatnieka) darba alga, f.

Machinatiön, f. pl. -en, darījums, m.

Macht, f. pl. Mäch'te, vara, f.; - haben etw. zu tun, varēt ko darīt; das steht nicht in meiner •«•, tas nestāv manā varā; die - der Gewohnheit, ieraduma vara; die weltliche, geistliche . des Papstes, pāvesta laicīgā, garīgā vara; (Staat) valsts, f.; (Großmacht) lielvalsts, f.; die europäischen Mächte, Eiropas valstis; die kriegführenden Mächte, kaŗu vedējas valstis.

Macht'IIbefūgnis, f. vara, f.; varas tiesība, f. -bereich, m. varas robeža, f. pl. -fülle, f. varas pilnība, f. -gēber, m. varas devējs, m.; pilnvarotājs, m.

mäch'tig, adj. 1. (gewaltig, stark) varens, spēcīgs; die M-en, varenie; 2. (breit, dick) plats, biezs; fig. einer Sprache -sein, prast kādu valodu; adv. vareni, spēcīgi.

Mäch'tigkeit, f. varenums, m.; spēcī-gums, m.; (Breite, Dicke) platums, m.; biezums, m.

macht'lös, I. adj. bezspēka-, bezvaras-, bezspēcīgs, vājš; sein, etw. zu tun, būt nespēcīgam ko darīt; II. adv. bez spēka, bez varas.

Macht'||lösigkeit, f. », nespēks, m.; nevarība. -Stellung, f. varenums, m.; varas stāvoklis, m.

Mach'werk, n. darinājums, m.; elendes nelāga darbs, m.; savārstījums, m.; eigenes paša pastrādājums, paša darbs.

Madam', f. madāma, f.; kundze, f.

Mäd'chen, n. -s, pl. «., 1. meitene, f., auch meita, f.; 2. (Dienstmädchen) kalpone, f. -anstalt, f. meiteņu skola, f. -erzie-hung, f. meiteņu audzināšana, f.

mäd'chenhaft, adj. meitenes-; meitenīgs.

Mäd'chen||haftigkeit, f. meitenīgums, m. -jäger, m. meitās gājējs, m. -nāme, m. 1. (weiblicher Vorname) sieviešu krustāms vārds; 2. (vor der Verheiratung) meičas od. jaunavas vārds.

Mā'de, f. pl. -n, kāpurs, m.; tārps, m.

Mä'del, n. -s, pl. meitene, f.; skuķis, m.

mā'dig, adj. kāpurains, tārpains; fam. (jemn.) » machen, sabārt (kādu).

Madon'na, f. •», pl. -donnen, madonna, f.; svētā jaunava; Marijas glezna, f.

Madon'nenbild, n. madonnas glezna, f.

Maestro, m. -s, pl. -s, meistars, m.

māg v. mögen.344

Magazin', n. -sf pl. -e, preču noliktava, f.; (Laden) pārdotava, f.; (Getreidekammer) magazīna, f.

Māgd, f. pl. Mäg'de, kalpone, f.

Mägd'lein, n. -s, pl. meitiņa, f.; sku-ķītis, m.

Mā'gen, m. -s, pl. Mägen, kuņģis, m. auch (Bauch) vēders, m.; (bei den Vögeln) šķilvis, f.; guza, f.; im * liegen, apgrūtināt kuņģi; einen guten » haben, viegli sagremot; sich den » verderben, samaitāt vēderu; auf nüchternen tukšā dūšā.-beschwērde, f. vēdera graizes, f. pl. -bitter, m. vēderzāles, m. (liķieris). -brennen, n. grēmens, m.; grēmas, f. pl. -drücken, n. žņaudzējs pakrūtē, -gēgend, f. pakrūte, f. -ge-schwür, n. kuņģa augonis, m. -krampf, m. kuņģa krampji, m. pl. -krēbs, m. kuņģa vēzis, m. -leiden, n. kuņģa slimība, f.

mä'genstärkend, adj. ein -es Mittel, vēdera zāles, f. pl.

Mā'gen II Stärkung, f. vēdera zāles, f. pl. -übel, n. kuņģa kaite, f. -wärmer, m. vēdera sildītājs, m.

mā'ger, adj. 1. liess, (abgemagert) noliesējis; (hager) kalsnējs; -es Fleisch, liesa gaļa; das M-e (am Fleische), liesums, m.; * machen, noliesināt; -werden, noliesēt; 2. fig. (unfruchtbar) -er Boden, neauglīga od. liesa od. noplicināta zeme; 3. fig. (dürftig) trūcīgs, nabadzīgs; ein -es Auskommen, plāna iztikšana.

Mā'gerkeit, f. 1. liesums, m.; sausums, m.; 2. fig. (Dürftigkeit) trūcīgums, m.; tukšums, m.

Mā'germilch, f. vājpiens, m.

Magie', f. maģija, f.; burvība, f.

Mā'gier, m. -s, pl. «•, 1. senpersiešu priesteris, m.; 2. (Zauberer) burvis, m.

Mā'giker, m. -s, pl. burvis, m.

mā'gisch, adj. maģisks, burvīgs.

Magist'er, m. -s, pl. maģistrs, m.; * werden, iegūt maģistra grādu.

Magnāt, m. -en, magnāts, m. (augstmanis).

Magnēsium, n. -s, magnēzijs, m.

Magnēt', m. -(e)s, pl. -e, magnēts, m. -eisen, n. magnēta dzelzs, f.

magnetisie'ren, v. a. magnētizēt.

māh'bār, adj. pļaujams.

Mahd, f. pl. -en, 1. (Mähen) pļaušana, f.; 2. (Tagewerk eines Mähers) pļāvums, m.; 3. (Schwaden) vāle, f.; spaile, f.

mä'hen, v. a. pļaut; freq. fig. gāzt.

Mä'hen, n. -s, pļaušana, f.; pļauja, f.

Mä'her, m. -s, pl. pļāvējs, m. -in, f. pl. -nen, pļāvēja, f.

Mähe'zeit, f. pļaujas laiks, m.; (Heuernte) siena laiks, m.

Mahl, n. '(e)s, pl. -e od. Mäh'ler, (Mahlzeit) maltīte, f.; (Festmahl) mielasts, m.; dzīres, f. pl.

mah'len, v. a. (mah'le; mahl'te; gemah'-len) malt.

Mah'len, n. -s, malšana, f.

Mahl'||gang, m. dzirnavu stats, m.; dzirnavu gaņģis, m. -gast, m. malējs, m. -geld, n. maļamā nauda, f. -kammer, f. maltuve, f. -knecht, m. sudmalu puisis, m. -mühle, f. sudmalas od. dzirnavas, f. pl. -stein, m. dzirnakmens, m. -ström, m. atvars, m. -zahn, m. dzeroklis, m. -zeit, f. maltīte, f.; (mittags) pusdienas, f. pl.; (abends) vakariņas, f. pl.; gesegnete veseli ēduši!

Māh'maschīne, f. pļaujamā mašīna.

mahn'bār, adj. atgādināms, skubināms.

Mahn'brief, m. atgādinājuma vēstule.

Mäh'ne, f. «, pl. -n, krēpes, f. pl.

mahnen, v. a. (jemn. an etw.) », atgādināt (kādam ko); skubināt (kādu uz ko).

Mah'nen, n. -s, atgādināšana, f.

Mah'ner, m. -s, pl. atgādinātājs, m.

Mahnung, f. «, pl. -en, atgādinājums, m.; skubinājums, m.

Mäh're, f. pl. -n, 1. ķēve, f.; (schlechtes Pferd) ķenģis, m.; 2. fam. (großes, hageres Frauenzimmer) šeikste, f.

Mai, m. -(s), maijs, m.; lapu mēnesis, m.; im (Monat) maija mēnesī.

Mai'blümchen, n. kreimenes, f. pl.

Maid, f. meiča, f.; meitiņa, f.

Mai'e, f. pl. -n, meija, f.

Mai'glöckchen, n. kreimenes, f. pl.; maij-pulkstenīši, m. pl.

Mai||käfer, m. vabole, f. -kätzchen, n. spurdze, f. -kräuter, n. pl. maija zāles, f. pl.

Mais, m. maiss, m. pl.; turku kvieši, m. pl.; kukurūza, f.

Mai'sche, f. „•, pl. -n, iejavs, m. pl.; misa, f.

mai'schen, v. a. iejaut.

Maisch'steuer, f. iesala nodoklis, m.

Maitres'se (mä-J, f. », pl. -n, mīļākā, lieka sieva.

Majestät', f. pl. -en, 1. (Titel) majestāte, f.; Seine - der Kaiser, ķeizara majestāte; dižums, m.; die - Gottes, Dieva godība, f.

majestä'tisch, adj. majestātisks, dižs, godības pilns.

Majestäts'beleidigung, f. majestātes aiz-karšana, f.

Majö'lika, f. pl. -ken, majolika, f. (smalki glūdas trauki).

Majorāt', n. -e(s), pl. -e, majorāts, m. [1. vecākā (dēla) priekšrocība uz dzimts-muižu. 2. muiža, kas pēc

nodošanas tiesībām pāriet vecākā rokās].

majorenn', adj. pilngadīgs.

Majorität', f. pl. -en, majoritāte, f.; balsu vairākums, m.; balsu vairums, m.; mit großer ar lielü balsu vairumu; mit einer Stimme gewählt, iecelts ar vienas balss vairākumu.

Majus'kel, f. -n, lielais (iesākuma) burts.

Mā'kel, m. -s, pl. 1. traips, m.; 2. vaina, f.

Mäkelei', f. pl. -en, pelšana, f.; vainošana, f.

mä'kellös, I. adj. bezvainas-; neaptraipīts; II. adv. bez vainas.

mä'keln, v. a. u. n. pelt, vainot.

Mā'kler, m. -s, pl. mākleris, m.; starpnieks, m.

Makkaro'ni, pl. makaroni, pl.

Makrokos'mos, m. makrokosms, m.

Makulatur', f. «., pl. -en, makulātūra, f. (nederīgs papīrs).

Māl, n. -(es), pl. -e od. Mä'ler. 1. (Fleck) traips, m.; 2. (Zeichen) zīme, f.; (Grenzstein) robežakmens, m.

Māl, n. -(e)s, pl. -e, reize, f.; das erste pirmā reize; zu verschiedenen -en, vairākreiz, dažkārt; mit einem uzreiz; (plötzlich) piepeši; (zugleich) reizē; ein für alle -e, reiz par visām reizēm; manches dažreiz; für dieses šoreiz.

mäl, adv. reiz; komm her, nāc jel šurpu.

mā'len, I. v. a. gleznot; (Zimmer) krāsot; II. v. refl. sich tēloties.

Mālen, n. -s, gleznošana, f.; krāsošana, f.

Māler, m. -s, pl. gleznotājs, m.; (Zim-mermaler) krāsotājs, m.

Mālerei', f. pl. -en, 1. (das Malen) glezniecība, f.; 2. (Gemälde) gleznojums, m.

Mā'lerfarbe, f. krāsa, f.; gleznotāju krāsa, f.

Mä'ler||kunst, f. glezniecības māksla, f.; glezniecība, f. -lehrling, m. krāsotāja māceklis, m. -pinsel, m. gleznotāja ota, f.

Malheur' [-lör], n. -s, pl. -e, nelaime, f.; nelaimes gadījums, m.

Mali'ce [-ße], f. pl. -n, ļaunprātība, f.

maliziös', adj. zobgalīgi ļauns.

Māl'II kästen, m. krāsu kārbiņa, f. -säule, f. robežstabs, m.

Mal've [-we], f. pl. -n, malve, f.; alk-snene, f.

Malz, n. -es, iesals, m.; prv. an ihm ist Hopfen und » verloren, tas vairs nekur neder.

Malz'||bier, n. iesala alus m. -bonbon [-bonbon], m. iesala konfekte, f. -bot-tich, m. iesala kubls, m. -darre, f. ie-salnīca, f.

malzen, v. a. taisīt od. diedzēt iesalu.

Mal'||zen, n. -s, iesala diedzēšana, f. -zer, m. -s, pl. iesalnieks, m.

Mälzer, m. -s, pl. iesalnieks, m.

Mälzerei', f. pl. -en, iesalnīca, f.

Malz'||extrakt, m. iesala ekstrakts, m. -haus, n. iesalnīca, f. -Steuer, f. iesala nodoklis, m. -tenne, f. iesala klons,

m. -träber, m. pl. iesala drabiņas, f. pl.

Mamā', f. «, pl. -s, māte, f. -chen, n. -s, pl. māmiņa, f.

Mam'mon, m. -s, mamöns, m.; laicīga manta, bagātība, f.

man, prn. wird lettisch durch die dritte Person pl. des dazu gehörigen Zeitwortes gegeben; «. sagt, runā, auch ļaudis runā; wenn - will, ja grib.

man'cher, (man'che, man'ches) I. adj. dažs, cits; so manches Buch, daža laba grāmata; manches Mal, dažreiz; II. prn. dažs; - glaubt od. manche glauben, dažs labs od. daži domā.

mancherlei, adj. dažāds, daždažāds; man erzählt es auf Weise, to stāsta dažādi.

Mancherlei, n. -s, dažādība, f.

manch'māl, adv. dažreiz, dažkārt.

Mandant', m. -en, pl. -en, pilnvaras devējs, m.; pilnvarotājs, m.

Mandarin', m. -en, pl. -en, mandarīns, m. (augsts ķīniešu ierēdnis).

Mandari'ne, f. pl. -n, mandarīns, m. (mazs apelsīns).

Mandät', n. -(e)s, pl. -e, mandāts, m.; uzdevums, m.; pavēle, f.

Mandel, f. pl. -n, 1. (Frucht) mandele, f.; gebrannte grauzdēta mandele; 2. (Halsdrüse) kakla dziedzeris, m.

man'delärtig, adj. mandeļveidīgs; kakla dziedzerim līdzīgs.

Man'delbaum, m. mandeļkoks, m.

Man'del||kleie, f. mandeļklijas, f. pl. -krähe, f. zaļā vārna.

Mandoli'ne, f. pl. -n, mandolīna, f.

Manē'ge ejeļ, f. «, pl. -n, manēža, f. (1. jājamais ceļš; 2. jājamā skola).

Mä'nen, pl. mirušo gari, m. pl.; veļi, m. pl.

Man'ge, f. pl. -n, veļas rullis, m.; [-veļas veltnis, m.346 Mangel — Mappe

Mang'el, m. -s, pl. Män'gel, 1. trūkums, m.; «an Lebensmitteln, pārtikas līdzekļu trūkums; aus ~ an Geld, aiz naudas trūkuma; 2. (Not) posts, m.; (Hungersnot) bads, m.; » leiden, ciest badu; 3. (Fehlerhaftigkeit) vaina, f.; (Unvollkommenheit) nepilnība, f. Mang'el, f. pl. -n, veļas rullis, m. mang'elhaft, adj. trūcīgs, nepilnīgs. Mangelhaftigkeit, f. pl. -en, trūcīgums,

m.; nepilnīgums, m. mang'eln, v. n. trūkt; pietrūkt; nebūt; mir wird nichts man nekā netrūks, man netrūks nenieka; es mangelt mir an Geld, man pietrūkst naudas, mang'eln od. mang'en, v. a. rullēt veļu. man'gels, adv. iztrūkstot. Mangold, m. -(e)s, -e, runkulis, m.; svik-

lis, m.; biete, f. Mang'futter, n. krātiņi, m. pl.; maisīta barība, f.

Manie', f. pl. -en, manija, f.; (Leidenschaft) kaislība, f.; (Tollheit) trakums, m.

Manier', f. pl. -en, veids, m.; (Kunstgriff) pajēmiens, m.; auf solche šādā veidā; das ist keine tā nemēdz darīt.

manieriert', adj. mākslots, manier'lich, adj. pieklājīgs, m. Manifest' n. -(e)s, pl. -e, manifests, m. Maniküre, f. manikūra, f.; nagu kopšana, f.

Mann, m. -es, pl. Män'ner, 1. vīrs, m.; vīrietis, m.; alter sirmgalvis, m.; vecītis, m.; (verächtl.) vecis, m.; gegen vīrs pret vīru; fig. das Schiff ist mit - und Maus untergegangen, kuģis aizgājis bojā ar visiem ļaudīm; 2. (Gatte) vīrs, m.; laulāts draugs. Man'na, n. -s, manna, f. -grütze, f. mannas putraimi, m. pl. mann'bār, adj. pieaudzis; sein, būt precēšanās gados. Mann'bārkeit, f. vīrība, f.; vīra spēks, m.; (heiratsfähiges Alter) precēšanās vecums, m.; precēšanās gadi, m. pl. Männ'chen, n. -s, pl. 1. (Zwerg) punduritis, m.; 2. fam. vīriņš, m.; 3. (bei den Tieren)

tēviņš, m.; 4. fam. machen, ālēties, lēkāt; der Hase macht zaķis nostājas uz pakaļkājām. Män'nerchör [-kör], m. vīru koris, m. Man'nes ļļ alter, n. vīra gadi, m. pl. -kraft, f. vīra spēks, m. -pflicht, f. vīra pienākums, m. -wort, n. vīra vārds, m.; goda vārds, m. mann'haft, adj. vīrišķīgs, drosmīgs.

Mannhaftigkeit, f. vīrišķība, f.; vīrišķī-gums, m.

Mann'heit, f. 1. (männliches Geschlecht) vīrība, f.; vīriskums, m.; (jemm.) die «. nehmen, izrūnīt (kādu); 2. fig. (Mannhaftigkeit) vīrišķība, f.

man'nigļļfach od. -faltig, I. adj. dažāds, daždažāds; II. adv. dažādi, dažādā kārtā, dažkārt.

Man'nigfaltigkeit, f. dažādība, f.; dažā-dīgums, m.

Männ'lein, n. v. Männchen.

männ'lich, I. adj. 1. vīriešu-,- -e Kleider, vīriešu drēbes, f. pl.; ein -er Erbe, vīriešu dzimuma mantinieks, m.; -e Blüten, putekļu ziedi, m. pl.; 2. (einem Manne zukommend) vīra-; -es Alter, vīra vecums, m.; vīra gadi, m. pl.; 3. fig. (mannhaft, kräftig) vīrišķīgs, stiprs; 4. (in grammatischen u. juristischen Ausdrücken) das -e Geschlecht, (von Substantiven) vīriešu kārta; (von Menschen) vīriešu dzimums, m.; II. adv. vīrišķīgi, kā vīrs.

Männlichkeit, f. v. Mannheit.

Manns'bild, n. fam. vīrietis, m.

Mann'schaft, f. pl. -en, 1. (Truppen) kareivji, m. pl.; (Abteilung) nodaļa; 2. (auf Schiffen) kuģa ļaudis, m. pl.; ekipāža, f.

manns'höch, adj. vīra augstumā.

Manns'||höhe, f. vīra augstums, m. -hūt, m. vīrieša cepure, f. -kleid, n. vīrieša drēbes, f. pl. -klöster, n. vīriešu klosteris, m. -leute, pl. vīrieši, m. pl. -per-sön, f. vīrietis, m.

manns'toll, adj. traka uz vīriešiem.

Manns'IItollheit, f. trakums uz vīriešiem, -tracht, f. vīriešu apģērbs, m. -zucht, f. stingrība, f.; disciplīna, f.

Mann'weib, n. amazone, f.; vīrišķīgā sieviete, f.; vīriete, f.

Manö'ver [-wer], n. -s, pl. manevrs, m.

Mansar'de, f. pl. -n, mansards, m.; jumta istaba, f.

man'schen, v. a. fam. pančot, cükoties.

Man'scher, m. -s, pl. fam. pančotājs, m.

Manschet'te, f. pl. -n, manšete, f.; krekla aproce, f.

Man'tel, m. -s, pl. Män'tel, mētelis, m.

Män'telchen, n. -s, pl. mētelītis, m.

Man'tel||futter, n. mēteļa odere, f. -krā-gen, m. mēteļa apkakle, f. -sack, m. ceļa soma, f.; čemodāns, m.

Manufaktur', f. pl..-en, manufaktūra, f.

Manuskript', n. -(e)s, pl. -e, manuskripts, m.

Map'pe, f. pl. -n, mape, f.; (Schulmappe) somiņa, f.

Mär, f. », pl. -en, 1. (Nachricht) vēsts, f.; 2. (Sage) teika, f.

Mar'bel, m. -s, pl. marmora bumbiņa, f.

Mär'chen, n. -s, pl. pasaka, f. -buch, n. pasaku grāmata, f.

mär'chenhaft, adj. pasakains.

Mär'chenj|haftigkeit, f. pasakainums, m. -weit, f. pasaku pasaule, f.

Mar'der, m. -s, pl. cauna, f. -feil, n. caunada, f.

Marel'le, f. pl. -n, marele, f. (ķiršu pasuga).

Mariag'e [-aje], f. -n, mariāža, f. (precēšanās kāršu spēlē).

Mari' en bild, n. Marijas tels, m. -blüm-chen, n. spīdekles, f. pl. -dienst, m. Marijas kults, m. -distel, f. caursāpju zāles, f. pl.; dzelknes, f. pl. -fest, n. Marijas svētki, m. pl. -glas, n. kaķu sudrabs, m.; vizulis, m.; Māŗas stikls, m. -käfer, m. zīlīte, f.; dieva gotiņa, f.; mārīte, f. -röschen, n. Māŗas puķītes, f. pl.

Marine, f. pl. -n, manne, f. (jūrniecības lietas; flote). -wēsen, n. jārlietas,

f-.P?\

marinie'ren, v. a. marinēt; iesālīt; ieskābēt.

maritim', adj. jūras-, jūrniecisks.

Mark', n. (e)s, 1. smadzenes, f. pl.; die Kälte dringt durch . und Bein, aukstums spiežas līdz kauliem 2. (im Baume) serde, f.; 3. fig. (das Beste) labākais, īstais labums.

Mark, f. pl. -en, 1. (Grenze) robeža, f.; 2. (Grenzland), maliene, f.; 3. (Gebiet) novads, m.; 4. (pl. ») (Gewicht u. deutsche Silbermünze) marka, f.

markant', adj. zīmīgs.

Mar'ke, f. >, pl. -n, (Zeichen) zīme, f., auch (fabrikas) marka, f.; (beim Spiele und auf der Post) marka, f.

Mārker, m. malēnietis, m.

markerschütternd, adj. sirdi plosīgs.

markie'ren, v. a. marķēt, iezīmēt.

mar'kig, adj. 1. serdains; 2. fig. (kräftig) spēcīgs, kodolīgs.

Mark'knochen, m. smadzeņu kauls, m.

Mark'|i scheide, f. robeža, f.; eža, f. -scheider, m. mērnieks, m. -stein, m. robežakmens, m.

Markt, m. -(e)s, pl. Märk'te, 1. tirgus, m.; 2. dem. tirdziņš, m.; (Jahrmarkt) gada tirgus, m.; zu -e gehen, iet tirgū; auf den » bringen, vest uz tirgu pārdot.

Markt'auf seher, m. tirgus uzraugs, m.

mark'ten, v. n. tirgoties.

Markt'Ii flecken, m. tirgus miestiņš, m.

-frau, f. tirgus bāba, f. -gänger, m. -s,

pl. tirdzinieks, m. marktgängig, adj. der -e Preis, tirgus

cena, f.; parasta cena. Markt'jjgeld, n. tirgus nauda, f. -geschāft, n. tirgus veikals, m. -korb, m. tirgus ķocis, m. -leute, pl. tirdzinieki, m. -mei-ster, m. tirgus uzraugs, m. -Ordnung, f. tirgus nolikumi, m. pl. -preis, m. tirgus cena, f. -schreier, m. lielmutis, m.; pūšļotājs, m. Markt'||tag, m. tirgus diena, f. -wäre, f.

tirgus prece, f. -weib, n. tirgus sieva, f. Mar'kung, f. pl. -en, 1. (Grenze) robeža, f.; 2. (Gebiet) robežu novads, m. Mar'mor, m. -s, marmors, m. -āder, f.

marmora dzīsla, f. Mar'morIIbild, n. marmora tēls, m. -block, m. marmora gabals, m. -brecher, m. marmora lauzējs, m. -bruch, m. marmora lauztuve, f. mar'morhart, adj. ciets kā marmors, marmora cietumā, marmorie'ren,

v. a. marmorēt (izraibināt

marmoram līdzīgi), mar morn, adj. marmora-, marö'de, adj. noguris, nogurdināts. Marot'te, f. pl. -n, untums, m. Mar'quard, m. (Vogel) sīlis, m. Marqueur' [-kör], m. -s, pl. -e u. -s, marķieris, m. (biljarda apkalpotājs). Marquis' kij, m. pl. marķīzs, m. Marsch, m. -es, pl. Mär'sche, 1. gājiens, m.; auf dem -e sein, iet; būt ceļā; 2. (Musikstück) maršs, m.; einen - [-spielen, spēlēt maršu, marsch! int. uz priekšu! Marsch, f. pl. -en, dumbrājs, m.; sanesta zeme. Mar'schall, m. -(e)s, pl. -schälle, maršals, m.

marsch'bereit, adj. gatavs doties ceļā. Marschbereitschaft, f. in ~ setzen, sagatavoties ceļam, marsch'fertig, adj. ceļam gatavs, gatavs

doties ceļā. Marsch'fieber, n. purva drudzis, m. marschie'ren, v. n. maršēt, iet. Marsch'land, n. dumbraina zeme. Mar'stall, m. galma stallis, m. Mar'ter, f. pl. -n, 1. (Qual) mocība, f.; mokas, f. pl.; 2. (Folter) spīdzināšana, f.; spīdzinājums, m. -bank, f. moku sols, m.

Mar'terer, m. -s, pl. mocītājs, m.; spīdzinātājs, m. Mar'ter II gerät, n. spīdzināms rīks. -kam-

mer, f. spīdzinātava, f. mar'tern, v. a. spīdzināt.348 Martertod

Mar'tertöd, m. moku nāve, f. Mär'tyrer, m. -s, pl. moceklis, m. -in,

f. pl. -nen, mocekle, f. März, m. -(e)s, marts, m.; im (Monat)

marta mēnesi. März'ente, f. mežapīle, f. Marzipān', m. -(e)s, -e, marcipāns, m.

(mandeļu cepums). Masch'e, f. pl. -n, (Schlinge) cilpa, f.;

(beim Strickzeug) acs, f. masch'ig, adj. cilpains, acains. Maschi'ne, f. », pl. -n, mašīna, f. Maschi'nen||arbeit, f. mašīnu darbs, m.

-arbeiter, m. mašīnas strādnieks, m. Maschi'nen Imeister, m. mašīnu meistars, m.; mašīnists, m. -räum, m. od. -saal, m. mašīnu telpas, f. pl. Maschinist' m. -en, pl. -en, mašīnists, m. Mā'ser, f. pl. -n, (auch m. -s, pl. 1. (Fleck) plankums, m.; 2. (Ausschlagskrankheit) die -n, masalas, f. pl.; 3. (maseriges Holz) svēdrains koks. mä'se||richt od. -rig, adj. svēdrains. mā'sern, adj. svēdraina koka-, mā'sern, v. a. svēdrot. mā'sernkrank, adj. ar masalām saslimis. Mā'sernkrankheit, f. masalas, f. pl.; masalu slimība, f. Mās'holder, m. -s, pl. lauku kļavs, m. Mas'ke, f. », pl. -n, maska, f.; die - abnehmen, atmaskoties. Mas'kenḷjanzug, m. maskas uzvalks, m.

-bail, m. masku balle, f. Maskerā'de, f. pl. -n, maskerāde, f. maskie'ren, v. a. maskēt. Mas'kulinum, n. -(s), pl. -na, maskulīns,

m. (vīriešu kārta), miß v. messen.

Mäß, f. pl. -e, krūze, f.; kanna, f.; kauss, m.

Mäß, n. -es, pl. -e, mērs, m.; (zum Messen bestimmter Gegenstand) volles pilnīgs mērs; das - voll machen, piepildīt mēru; zweierlei und Gewicht haben, mērot ar divējādiem mēriem; falsches «, viltots mērs; (biblisch) mit dem -e, womit ihr messet, wird man euch wieder messen, ar kādu mēru jūs mērījāt, jums taps atmērīts; die -e angeben, norādīt lielumus; (Messung) das • zu einem Rock nehmen, nojemt mēru svārkiem; nach pēc mēra; in hohem lielā mērā; ohne «. und Ziel, pavisam bez mēra. Massā'ge [-ßāje], f. masāža, f.; braucīšana, laitīšana, f. massakrie'ren, v. a. masakrēt (apkaut). MäS'chen, n. -s, pl. «, mēriņš, m.; krūzīte, f.; kanniņa, f.

— Maßstab

Mas'se, f. pl. -n, (Menge) daudzums, m.; pulks, m.; pūlis, m.; (Stoff) masa, f.; (Mischung) maisījums, m. Mä'ßen, pl. (nur in:) über die ». pārlieku,

bez mēra; über alle «, visai. Mas'sen||angriff, m. uzbrukums lielā skaitā. -aufgeböt, n. iesaukšana lielā mērā. massenhaft, adj. ļoti daudz, lielā mērā.. mas'senweise, adv. ļoti daudz, lielā skaitā.

Masseur' [-ßör], m. -s, pl. -e, masētājs,

m.; braucītājs, māfi'gēbend, adj. ievērojams; noteicīgs, das ist für mich tas man der par priekšzīmi, massie'ren, v. a. masēt, braucīt, laitīt. mas'sig, adj. liels.

mä'ßig, I. adj. 1. (gemäßigt) mērens; 2. (einfach im Essen u. Trinken) sātīgs, gausīgs; 3. (unbedeutend) niecīgs, neievērojams; (mittelmäßig) viduvējs, vidējs; II. adv. 1. mēreni, ar mēru; 2. sātīgi, ar sātu; 3. vidēji, mä'ßigen, I. v. a. die Strafe atvieglināt sodu; seinen Zorn savaldīt savas dusmas; seinen Schmerz remdināt savas sāpes; die Geschwindigkeit *, pamazināt ātrumu; einen Ausdruck «, mīkstināt izteicienu; die gemäßigte Zone, mērenā josla; II. v. refl. sich savaldīties; (sich enthalten) apmierināties.

Mä'ßigkeit, f. 1. (im Essen u. Trinken) sātība, f.; (Enthaltsamkeit) atturība, f.; (Einfachheit) vienkāršība, f.; 2. (Geringfügigkeit) niecīgums, m.; (Mittelmäßigkeit) viduvējība, f. Mä'ßigkeitsverein, m. sātības biedrība, f. Mä'ßigung, f. savaldīšana, f.; savaldī-

jums, m.; savaldīšanās, f. massiv', adj. 1. (nicht hohl) masīvs; (von Metallen) tīrs; (durchweg aus Stein) mūŗa-; 2. fig. (plump) neveikls. Mäß'||kanne, f. kanna, f. (kas satur mēru).

-liebchen, n. spīdeles, f. pl. mäß'lös, I. adj. bezmērīgs; II. adv. bez mēra.

Mäß'j|lösigkeit, f. bezmērība, f.; bez-mērīgums, m. -nähme, f. pl. -n, solis, m. -rēgel, f. mērs, m.; (Anordnung) rīkojums, m.; seine -n treffen od. ergreifen, spert vajadzīgos soļus; (Anordnungen treffen) rīkoties, māfi'rēgeln, v. a. einen Beamten «., saukt pie kārtības od. izbārt ierēdni, dot rājienu ierēdnim. MSfi'rēgelung, f. rājiens, m. Māfi'stāb, m. 1. mērs, m.; mēraukla, f.; verjüngter •», pamazināts mērs; 2. fig.

(Umfang) apmērs, m.; mērs, m.; in großem -e, lielā mērā, plaši.

māfi'jļvoll, I. adj. mērens; II. adv. mēreni, mērenā veidā, -weise, adv. mēriem.

Mast, m. -es, pl. -e(n), masts, m.; sämtliche -en eines Schiffes, kuģa apmasto-jums, m.

Mast, f. (Mästen) barošana, f.; barojums, m.; 2. (Futter) barība, f.; barokļu ēdamais.

Mast'baum, m. masts, m.; masta koks, m.

Mast'darm, m. tūpļa zarna, f. -entzūn-dung, f. tūpļa zarnas iekaisums, m.

mäst'en, I. v. a. barot; II. v. refl. sich baroties.

Mäst'en, n. -s, barošana, f.

mast'ig, adj. tukls.

Mast'gans, f. nobarota zoss.

mast'lös, adj. bezmasta-; bezmastu-; * machen, nocirst mastus.

Mast'ochse, m. nobarots vērsis, auch barojams vērsis.

Mast'schwein, n. baroklis, m.

Mast'sēgel, n. masta bura, f.

Mast'ung, f. apmastojums, m.; masti, m. pl.

Mast'ung, f. pl. -en, barošana, f.; barojums, m.

Mast'vieh, n. nobaroti lopi, kaujami lopi.

Masur'ka, f. pl. -s, mazurka, f.

Matador', m. -s. od. -en, pl. -e od. -en,

1. (höchster Trumpf) lielākais trumpis;

2. fig. (Hauptperson) matadors, m.; galvenā persona (Spānijā: vērša nogalinātājs arēnā).

Mā'ter, f. pl. -n, matrica, f. (burtu forma); paveidne, f.

Materiāl', n. -(e)s, pl. -ien, materiāls, m.

Materia||lismus, m. materiālisms, m. -list', m. -en, pl. -en, materiālists, m.

Materiäl'wärengeschäft, n. materiālpre-ču veikals, m.

Matē'rie, f. pl. -n, matērija, f.; viela, f.

materiell', adj. vielas-, mantas-, materielle Interessen, mantas interese,- materieller Schaden, mantas zaudējums.

Mathe||matik', f. matēmatika, f. -māticker, m. -s, pl. >, matēmatiķis, m.

mathemā'tisch, I. adj. matēmatisks; II. adv. matēmatiski.

Matratz'e, f. pl. -n, matrace, f.

Matrik'el, f. pl. -n, matrikula, f.; saraksts, m.; in die » einschreiben, im-matrikulēt.

Matrö'ne, f. », pl. -n, matrona, f. (cienīga vecāka kundze).

Matrö'se, m. -n, pl. -n, matrozis, m.

Matsch, m. -es, 1. (weicher Schlamm) dūņas, f. pl.; dubļi, m. pl.; (Zerdrücktes) muidžis, m.; 2. (beim Kartenspielen) pilnīga paspēle, matsch, adj. 1. (schlammig) dūņains, dubļains; 2. (beim Kartenspielen) bez stiķa; - werden, palikt bez stiķa; (jemn.) - machen, atstāt (kādu) bez stiķa. matsch'en, v. a. maisīt, muidzīt. mattj I. adj. 1. (glanzlos) nespodrs, blāvs; -er Diamant, dimants bez spīduma; ~ werden, zaudēt spīdumu; -es Gla's, blāvs stikls; 2. (erschöpft) noguris, piekusis, gurdens; • werden, nogurt; •« machen, nogurdināt,- 3. (beim Schachspielen) mat; machen, padarīt mat; Schach und šach un mat; II. adv. vāji, gurdeni, bez spara. Mat'te, f. pl. -n, 1. sega, f.; (Strohdecke) salmu pinums, m.; maša, f.; 2. (Wiese) pļaviņa, f.; 3. (geronnene Milch) kūpināts piens, biezpiens, m. Matt'heit, f. 1. (Glanzlosigkeit) ne-spodrums, m.; blāvums, m.; (Müdigkeit) nogurums, m.; gurdenums, m. matt'herzig, adj. gurdens, vājš. Mat'tigkeit, f. v. Mattheit, mattie'ren, v. a. blāvot. Matt'Vergoldung, f. blāvais apzeltījums, m.

Maturität', f. matūritāte, f.; gatavība, f.

Maturitäts'||exämen, n. od. -prüfung, f.

gatavības eksāmens, m. -Zeugnis, n. gatavības apliecība, f. Matz, m. -es, pl. Mätz'e, fam. 1. putns,

m.; 2. muļķis, m. Matz'e, f. «, pl. -n, neraudzēta maize žīdu

Lieldienās, f. pl. Mau'er, f. pl. -n, mūris, m.; dem. (mit der Nebenbedeutung einer Ofenbank) mūrītis, m.; (Einfriedigung um ein Kloster etc.) mūŗa žogs. m.; (Wall) valnis, m.; die chinesische ķīniešu mūris; die » bekommt Risse, mūris plaisā, -absatz, m. mūŗa atkāpe, f. -arbeit, f. mūrējams darbs, -flucht, f. sienas vir-zums, m. -stärke, f. mūŗa biezums, m. Mauer'flechte, f. (liehen candelarius)

mūŗa sūna, f. mau'erfest, adj. stiprs kā mūris. Mau'er II grand, m. pamata mūris, m. -ha-bichtskraut, n. (hieracium murorum) mūŗa māraga, f. -kelle, f. mūrnieka lāpstiņa, f. -kraut, n. mūŗa zāles, f. pl. Mau'er||kresse, f. (lepidium ruderale) smirdošā krese, f.; mēslāju krese, f. -lattich, m. (lactuca scariola) meža lak-tuka, f.350

mau'ern, v. a. mūrēt.

Mau'ern, n. -s, mūrēšana, f.

Mau'er|jpfeffer, m. kaulu zāles, f. pl. -ritze, f. mūŗa plaisa, f. -schwalbe, f. čurkste, f. -stein, m. 1. (Baustein) būv-akmens, m.; 2. (Ziegelstein) ķieģelis, m. -Verkleidung, f. mūŗa apšuvums, m. -werk, n. 1. mūra darbi? 2. mūŗi, m. pl. -ziegel, m. ķieģelis, m.

Mauke, f. pl. -n, 1. (Pferdekrankheit) spreijas, f. pl.; 2. odu suga; 3. slē*ptu-ve, f.

Maul, n. -(e)s, pl. Mäu'ler, purns, m.; (Mund) mute, f.; ein Maulvoll, mutes pilnums, m.; fam. er hat immer das größte viņam nekad netrūkst atbildes; viņš vienmēr brīnum lielīgs; fam. er hat ein böses viņam ļauna mēle; fam. (jemm.) das - stopfen, aizbāzt (kādam) muti.

Maul'ļļaffe, m. fam. mēglis, m.; glūņa, com.; -n feil haben, stāvēt, muti at-plētušam. -beerbaum, m. mīkleņu koks, m. -beere, f. mīklene, f.

Maul'beerstrauch, m. mīklenājs, m.

Mäul'chen, n. -s, pl. 1. mutīte, f.; 2. fam. skūpsts, m.

mau'len, v. n. pukoties, „uzmest lūpu".

Maul'ēsel, m. mūlis, m.

Maulhängerei', f. pl. -en, pukošanās, f.

Maul'ļļheld, m. fam. mutes bajārs, m.; balamutis, m.; lielībnieks, m. -knēbel, m. sprūslis, m. -korb, m. uzpurnis, m. -schelle, f. pliķis, m.

maulschellie'ren, v. a. nopliķēt.

Maul'ļļseuche, f. purna sērga, f. -sperre, f. žokļu krampis, m. -tier, n. mūlis, m.; zirgēzelis, m. -werk, n. fam. er hat ein gutes viņam laba mute.

Maul'wurf, m. kurmis, m.; dem. kurmī-tis, m.

Maulwurfs |häufen, m. od. -hiigel, m.

kurmja rakums, m.

Mau'rer, m. -s, pl. 1. mūrnieks, m.; 2. (Freimaurer) brīvmūrnieks, m. -arbeit, f. mūrnieka darbs, m.

Mau'rergeselle, m. mūrnieka palīgs, m.

Mau'rermeister, m. mūrnieka meistars, m.

Maus, f. », pl. Mäu'se, 1. pele, f.; dem. pelīte, f.; 2. (in der Hand) pelīte, f.

Mau'schel, m. -s, pl. fam. maušelis, m.; žīds, m.

Mäus'chen, n. -s, pl. pelīte, f.

mäus'chenstill, adj. pavisam kluss; fam. es ist », var dzirdēt pelīti tekam.

Mäuse'II bussard, m. peļu vanags, m. -dreck, m. peļu spiriņas, f. pl.

Mau'sefalle, f. peļu lamatas, f. pl.

Mäu'seļjfänger, m. peļu ķērējs, m.; peļo-tājs, m. -fräß, m. peļu apgrauzums, m. Mäu'seloch, n. peļu caurums, m. mau'sen, I. v. a. fam. zagt, nagus palaist; II. v. n. peļot. Mäu'senest, n. peļu midzenis, m. Mäu'sepfeffer, m. (stachys silvatica) meža sarmene, f. Mauser, m. -s, pl. fam. gaŗnadzis, m. Mau'ser, f. spalvu metamais laiks. Mauserei', f. pl. -en, fam. zagšana, f.?

nosperšana, f. mau'sern, v. n. u. v. refl. sich (von

Vögeln) mest spalvas, mau'setöt, adj. fam. pavisam beigts. Mau'serzeit, f. spalvu metamais laiks, mau'sig, adj. fam. sich «. machen, lielīties.

Mausolē'um, n. -s, pl. -le'en, mauzolejs, m.

Maut, f. pl. -en, 1. (Zoli) muita, f.; 2.

(Zollamt) muitnīca, f. Maxi'me, f. pl. -n, maksima, f.; galvenais princips. Max'imum, n. -s, pl. -ma maksimums,

m.

(lielākais daudzums). Mayonnai'se jonä-J, f. pl. -n, [-majonēze, f. (auksta mērce). Mechā'nik, f. mechanika, f. mechä'nisch, I. adj. mechanisks; II. adv.

mechaniski. Mechanis'mus, m. «-, pl. -men, mecha-

nisms, m. meck'ern, v. n. brēkt kā kazai, blēt. Medail'le [-dalje], f. pl. -n, medaļa, f. Medaillon' [-daljan], n. -s, pl. -s, meda-ļons, m.

Medikament', n. -(e)s, pl. -e, medikaments, m.; zāles, f. pl. Meditation', f. pl. -en, meditācija, f.;

domāšana, f.; klusa lūgšana, f. meditie'ren, v. n. pārdomāt, iegrimt sevī. Mē'dium, n. -s, pl. -dien, medijs, m. Medizin', f. pl. -en, medicīna, f.; ārstniecība, f.; ~ studieren, studēt medicīnu; Doktor der », medicīnas doktors, m.

Mediziner, m. -s, pl. 1. (Student der Medizin) medicīnas students, m.; 2.. (Arzt) ārsts, m. Meer, n. -(e)s, pl. -e, jūra, f.; das hohe selga, f.

Meer'II aal, m. jūras zutis, m. -adler, m. jūras ērglis, m. -äsche, f. ālata, f.; stiepats, m. -bösen, m. jūras līcis, m. -enge, f. jūras šaurums, m. Mee'res||böden, m. jūras dibens, m. -flüt, f. 1. jūras plūdi, m. pl.; 2. paisums, m. -küste, f. jūras piekraste, f. -Spiegel,,Meerfahrt — meinen

351

m. jūras spogulis, m.; jūras līmenis, m. -Strand, m. jūrmala, f. -stille, f. jūras rāmums, m. -tiefe, f. jūras dziļums, m. -öfer, n. jūras krasts, m. Meer'fahrt, f. jūras brauciens, m. meer'griin, adj. zaļgans. Meer'||katze, f. pērtiķis, m., auch mērkaķis, m. -leuchten, n. jūras zalgošana, f. -rettich, m. mārrutks, m. -salz, n. jūras sāls, f. -schäum, m. jūras putas, f. pl. -schaumkopf, m. od. -schaumpfeife, f. jūras putu pīpis, m. -schwamm, m. jūras sūklis, m. -schweinchen, n. jūras cūciņa, f. -stint, m. salaka, f. -ungeheuer, n. jūras nezvērs, m. -wasser, n. jūras ūdens, m. -weib, n. jūras nāra, f. -wolf, m. jūras vilks, m. Mehl, n. -(e)s, milti, m. pl. mehl'ārtig, adj. miltiem līdzīgs. Mehl'beere, f. miltenes, f. pl. mehl'haltig, adj. miltus saturošs. Mehl'||handel, m. miltu tirdzniecība, f. -händler, m. miltu tirgotājs, m.j miltu pārdevējs, m. meh'|jlicht, adj. miltiem līdzīgs, -lig, adj. miltains.

Mehl'||käfer, m. miltu kolis, m.; cirmis, m. -kleister, m. miltu klīsteris, m. -klöß, m. ķilķens, m. -sack, m. miltu maiss, m. -speise, m. miltu ēdiens, m.1 -staub, m. miltu putekļi, m. pl. -zucker, m. smalkais sukurs. mehr, adv. 1. vairāk; Geld, vairāk naudas; • als ich, vairāk nekā es; um so jo vairāk; als wir glauben, vairāk nekā mēs domājam; was wollen Sie -? ko Jūs vēl gribat? «. oder weniger, vairāk vai mazāk; 2. vairs; ich weiß es nicht es to vairs nezinu; ich habe nichts - zu tun, man nav vairs nekā ko darīt.

Mehr, n. vairākums, m.; (Überschuß)

pārākums, m. Mehr'I]bedarf, m. pārākā vajadzība, -betrag, m. pārākums, m. -bieter, m. vai-rāksolītājs, m. mehr'deutig, adj. vairāknozīmīgs, neskaidri izteikts. Mehr'einnahme, f. pārākais iejēmums. meh'ren, I. v. a. vairot; II. v. refl. sich vairoties; augļoties; (sich einnisten) ieviesties. Mehrer, m. -s, pl. vairotājs, m. meh'rere, adj. vairāki, daži; -s, dažādas lietas.

mehr'II erwähnt, adj. bieži minēts, -fach, I. adj. vairākkārtīgs, vairākkārtējs; auf -e Weise, dažādā kārtā; II. adv. vairākkārt.

Mehr'gebot, n. vairāksolījums. mehr'genannt v. mehrerwähnt. Mehr'||heit, f. «, pl. -en, 1. vairākums, m.; vairums, m.; • der Stimmen, balsu vairākums; 2. (Mehrzahl) daudzskaitlis, m. mehr'II jährig, adj. daudzgadu-, daudzga-dējs. -māl od. -māls, adv. vairākreiz, vairākkārt, daudzreiz, -mālig, adj. vairākkārtējs; nach -em Suchen, vairākkārt meklējis, -seitig, I. adj. vairākpu-sējs; II. adv. no vairāk pusēm, -silbig, adj. vairākzilbju-, vairākzilbīgs. -stimmig, adj. vairākbalsu-, vairākbalsīgs. -teilig, adj. vairākdaļu-. Meh'rung, f. pl. -en, vairošana, f.; vairojums, m.; (von der Herde) pieaugums, m.

Mehr'||wērt, m. pārākā vērtība, virsvērtība, f. -zahl, f. 1. lielāks skaits; (der größte Teil) lielākā daļa; wir waren in der mūsu bija vairāk; 2. (Gramm.) daudzskaitlis, m. mei'den, v. a. (mei'de; mied; gemie'den) izvairīties, sargāties,

bēgt; die Sünde sargāties no grēkiem; er meidet mich, viņš no manis izvairās. Mei'er, m. -s, pl. muižkungs, m.; (Pächter) nomnieks, m. Mei'le, f. pl. -en, jūdze, f. 1 Meilenstein, m. jūdzes akmens, m. meilenweit, I. adj. jūdzēm tāls; II. adv.

jūdzēm tālu. Mei'ler, m. -s, pl. », ogļu bedre, f.; ogļu dedzinātava, f. -kohle, f. koka ogle, f. mein (Genetiv von ich), manis; gedenke

-! piemini mani! mein (mei'ne, mein), (pl. mei'ne) adj. poss. mans (mana, pl. mani, manas); (wenn auf das Subjekt sich beziehend) savs; das ist ~ Buch, tā ir mana grāmata; ich suche « Buch, es meklēju savu grāmatu; -es Wissens, cik es zinu; (= der, die das meinige) manējs; dieses Buch ist šī grāmata pieder man; die Feder ist nicht dein, sie ist šī spalva nav tava, bet mana (od. manējā); die M-en, manējie; das M- und Dein, manējs un tavējs. Mein'eid, m. nepatiess zvērests; einen «

schwören, nepatiesi zvērēt, mein'eidig, adj. nepatiesi zvērējis, zvērestu pārkāpis, mei'nen, v. a. u. n. 1. (glauben, denken) domāt, šķist; was - Sie dazu? ko Jūs par to domājat? ich meine nur (so), es tik tā domāju; wie - Sie? kā Jums šķiet? 2. (im Sinne haben) wen - Sie? par kuŗu Jūs runājat? ich meine Sie,^ tas esat Jūs, par kuŗu es runāju.352

mei'ner (Genetiv von ich), manis, -seits, adv. (in meinem Auftrage) manā uzdevumā; (von mir her) no manas puses; (ich ebenfalls) arl es. meinesgleichen, man līdzīgs, mei'netj|halben, -wägen od. um -willen, adv. 1. manis pēc, manis dēļ; um meinetwillen, manis labad; 2. -halben od. -wegen! manis pēc! lai būtu! mei'nige (der, die, das), prn. poss. mans, manējs; (wenn auf das Subj. sich beziehend) savs, savējs; ich tue das M-e, es daru, kas man jādara od. es_ daru savu pienākumu; die M-n, manējie. Mei'nung, f. pl. -en, 1. (Ansicht) domas, f. pl.; uzskats, m.; meiner - nach, pēc manām domām; einerlei . sein, būt vienādās domās; sie sind verschiedener viņi nevar vienoties; die öffentliche atklātības domas; 2. (Absicht) nodoms, m.; (Wille) griba, f. Mei'nungs||äußerung, f. domu izteikšana, f.; domu izteikums, m. -austausch, m. domu izmaiņa, f. Mei'nungs II streit, m. od. -Verschiedenheit,

f. domu starpība, f. Mei'se, f. pl. -n, zīle, f.; zīlīte, f. Mei'ßel, m. -s, pl. kalts, m.; dem. kal-tiņš, m.

mei'ßeln, v. a. kalt, ar kaltu apstrādāt, meist, I. adj. pa lielākai daļai; die -e Zeit, lielākais laiks, visvairāk laika; die -en Menschen glauben, lielākā daļa cilvēku domā; die -en von ihnen, lielākā daļa no viņiem; II. adv. pa lielākai daļai, visvairāk, visbiežāk; am -en, visvairāk, meist'bietend, adj. - od. an den M-en verkaufen, pārdot vairāksolīšanā; der M-e, vairāksolītājs, m. Meist'böt, m. -es, pl. -e, vairāksolījums,

m.; augstākās cenas solījums, mei'stens od. meistenteils, adv. pa lielākai daļai, visbiežāk, visvairāk. Mel'ster, m. -s, pl. meistars, m.; - werden, tikt par meistaru; prv. das Werk lobt den darbs darītāju slavē, darbs ceļ vīru, bez vingrināšanās par meistaru netiksi. Mei'sterarbeit, f. meistara darbs, m. mei'sterhaft, I. adj. meistara-, meistarisks; II. adv. kā meistars; pilnīgi. Meisterin, f. », pl. -nen, meistariene, f. meiStern, v. a. 1. (verfertigen) izgatavot; 2' (befehlen) pavēlēt; 3. (kritisieren) apspriest. MeiSter||recht, n. meistara tiesības, f. pl. -Sänger, m. meistardziedonis, m. -schaft, f. 1. (Meisterwürde) meista-

rība, f.; meistara cieņa, f.; 2. (pl. -en) (Meisterverband) meistari, m. pl. -spiel, n. meistara spēle, f. -werk, n. meistara darbs, m. -würde, f. meistara cieņa, f.; meistara gods, m.

Melancholie', f. melancholija, f.; grūtsirdība, f.

melancholisch, I. adj. melancholisks, grūtsirdīgs; II. adv. jnelancholiski.

Melancholiker, m. melancholiķis, m.; grūtsirdis, m.

Melan'ge [-anje], f. pl. -n, maisījums, m.

Melas'se, f. brūnais sīrups.

Mel'de, f. pl. -n, balanda, f.

Mel'deamt, n. ziņu birojs, m.

mel'den, I. v. a. 1. (ankündigen) pasludināt, ziņot, paziņot; der Diener meldete ihn, sulainis viņu pieteica; der Hausknecht meldete mich bei der Polizei, namiķis lika mani pierakstīt policijā; man meldet aus Berlin, no Berlīnes raksta (od. ziņo); 2. (dienstlich) ziņot; II. v. refl. sich », pieteikties.

mel'denswērt, adj. ziņojums.

Mel'dung, f. ->, pl. -en, 1. (Bericht) ziņojums, m.; paziņojums, m.; 2. (militärischer Bericht) ziņojums (raports), m.; seine » machen, sniegt ziņojumu.

melie'ren, v. a. maisīt, raibināt.

Melioration', f. meliorācija, f.; zemes uzlabošana, f.

Melis'se, f. pl. -en, bišu zāles, f. pl.

melk, adj. slaucams; «. werden, sākt dot pienu.

Melk'eimer, m. slaucene, f.

mel'ken, v. a. (mel ke; molk; gemol'ken) slaukt; frisch gemolkene Milch, nule slaukts piens.

Mel'ker, m. -s, pl. slaucējs, m.

Molkerei', f. pl. -en, moderniecība, f.

Mel'kerin, f. «, pl. -nen, slaucēja, f.

Melk'||kübel, m. slaucene, f. -kuh, f. slaucama govs. -schēmel, m. od. -stuhl, m. slaucējas ķeblītis, m. -vieh, n. slaucami lopi.

Melodie', f. pl. -(e)n, melodija, f.

Melodrā'ma, n. -s, pl. -drā'men, melodrāma, f.

Melö'ne, f. pl. -n, melone, f.

Mēl'tau, m. rūsa, f.; aperenes, f. pl.

Mē'mel, f. (Fluß) Nemuns, m.

Membra'ne, f. », pl. -n, plēvīte, f.

Mem'me, f. pl. -n, bāba, com.

mem'menhaft, I. adj. bābisks; II. adv. bā-biski, kā bāba.

Memoi'ren [-moi-], pl. memuāri, m. pl.

Memoran'dum, n. -s, pl. -den od. -da, (Denkschrift) piemiņas raksts, m.; atgādinājums, m.

Menäch'men, pl. dvīņu brāļi, m. pl.

Menagerie' [-je-], f. », pl. -(e)n, menaže-rija, f.; zvērnīca, f.

Meng'e, f. pl. -n, daudzums, m.; eine unzählige neskaitāms daudzums; in großer lielā skaitā; (von Menschen) pulks, m.; drūzma, f.; die große lielais pūlis.

meng'en, I. v. a. jaukt, auch maisīt; II. v. refl. sich (in etw.) iejaukties (kādā lietā).

Meng'en, n. -s, jaukšana, f.

Meng'||futter, n. krātiņi, m. pl. -korn, n. mistrs, m. -sei, n. -s, maisījums, m. -stroh, n. jaukumi, m. pl.

Mensch, m. -en, pl. -en, cilvēks, m.; die -en, cilvēki, ļaudis, m. pl.; die Reden der -en, ļaužu valodas; was werden

die -en sagen? ko ļaudis teiks? ein junger jauneklis, m.; ein guter lāga cilvēks; ein roher rupjš tēviņš; ein nichtswürdiger nelietis,- ein geschwätziger pļāpa, com.; es ist kein » da, tur neviena nav.

Mensch, n. -es, pl. -er, fam. nekrietna sieviete, mauka, f.

menschenähnlich, adj. cilvēkam līdzīgs.

Men'schen||alter, n. paaudze, f. -ange-sicht, n. od. -antlitz, n. cilvēka vaigs, m. -ärt, f. 1. cilvēku suga, f.; 2. cilvēka daba, f.; das ist tādi nu cilvēki ir.

menschenfeindlich, adj. cilvēka ienaidnieka-; das tat er in menschenfeindlicher Absicht, to viņš darīja, cilvēkiem laba nevēlēdams.

Men'schen||feindschaft, f. cilvēku ienaids, m. -fleisch, n. cilvēku gaļa, f. -fresser, m. cilvēkēdājs, m.

Menschenfreund, m. cilvēku draugs, m.

menschenfreundlich, I. adj. cilvēku drauga-, cilvēcīgs; (wohlwollend) labvēlīgs; II. adv. kā cilvēku draugs, cilvēcīgi.

Menschen||freundlichkeit, f. filantropija, f.; cilvēcīgums, m.; (Wohlwollen) labvēlība, f. -furcht, f. bailes no cilvēkiem. -gattung, f. cilvēku suga, f. -gedenken, n. seit kamēr vien ļaudis var atminēties, -geschlecht, n. cilvēku dzimums, m. -gewühl, n. drūzma, f. -lēben, n. cilvēka dzīve, f., cilvēka mūžs, m.

menSchenleer, adj. bezļaužu-; (unbewohnt) neapdzīvots; (öde) tukšs.

Menschen||liebe, f. cilvēku mīlestība, f. -lös, n. cilvēku liktenis, m. -menge, f. drūzma, f.; ļaužu pūlis, m. menschenmöglich, adj. cilvēkam iespējams.

Men'schenrecht, n. cilvēka tiesības, f. pl. men'schenscheu, adj. bikls. Menschenschinderei', f. fam. ļaužu bendēšana, f.

Menschen||schlag, m. cilvēku rase, f. -seele, f. cilvēka dvēsele, f.; fig. es war keine - da, tur nebija nevienas dvēselītes. -Weisheit, f. cilvēka gudrība, f. -werk, n. cilvēku darbs, m. menschenwürdig, adj. cilvēka cienīgs. Mensch'heit, f. «., 1. (menschliche Natur) cilvēka daba, f.; cilvēcība, f.; 2. (Menschengeschlecht) cilvēce, f. menschlich, I. adj. cilvēka-, cilvēcīgs; cilvēcisks; das M-e, cilvēciskais; cilvēciskums, m.; nach -er Voraussicht, cilvēciski runājot; eine -e Gestalt annehmen, piejemt cilvēka ģīmi; -e Natur, cilvēka daba, f.; II. adv. cilvēcīgi, cilvēciski.

Mensch'||lichkeit, f. «, cilvēcība, f.; cilvēciskums, m. -wērdung, f. pārvēršanās cilvēka miesās. Menstruation', f. pl. -en, menstruācija, mēneša ziedi, m. pl.; mēnešstarpas, f. pl.

Mensur', f. -en, menzūra, f. (studentu divkauja).

Men'tor, m. -s, 1. mentors, m.; 2. fig. vadonis, m.; pamācītājs, m. Menuett', n. -(e)s, pl. -e, menuets, m. Mer'gel, m. -s, glūda, f.; kaļķu māls, m. Meridiān', m. -(e)s, pl. -e, meridiāns, m.

(pusdienas jeb gaŗuma riņķis). Meri'no, m. -s, pl. -s, merīns (aitu suga), merk'bār, adj. manāms, mer'ken, I. v. a. u. n. 1. (bemerken, wahrnehmen) manīt, nomanīt; « lassen, likt manīt; er hat es mich - lassen, viņš man lika sajust; sich nichts lassen, likties nemanām; 2. (achten) (auf etw.) ievērot (ko), uzmanīt (ko); 3. (bezeichnen) iezīmēt, iešūt; 4. fig. den Braten saost, kas sagaidāms; er merkte Unrat, viņam radās aizdomas; II. v. refl. sich (etw.) *, iegaumēt (ko); das will ich mir to es neaizmirsīšu, mer'kenswärt, adj. ievērojams, vērā liekams.

Mer'ker, m. -s, pl. ievērotājs, m. merklich, I. adj. 1. manāms; 2. fig. ievērojams; II. adv. ievērojamā mērā. Merk'||mäl, n. pazīme, f. -tinte, f. iezīmējamā tinte.

merk'würdig, I. adj. 1. ievērojams, vērā liekams; 2. dīvains; II. adv. ievērojamā mērā.

merkwürdigerweise, adv. er ist ~ nicht gekommen, brīnums (od. dīvaini), ka viņš nav atnācis.

Merkwürdigkeit, f. pl. -en, dīvainība, f.

Merk'zeichen, n. iezīme, f.; pazīme, f.

Mer'le, f. pl. -n, melnais strazds, m.

Mes'ner, m. -s, pl. baznīcas sulainis, m.; ķesteris, m. (klosteŗos).

Mes'se, f. pl. -n, 1. aizlūguma dievkalpojums, miša, f.; 2. kat. baznīcas liturģija, mesa, f.; 3. (Jahrmarkt) gada tirgus, m.

mes'sen, I. v. a. u. n. (mes'se, mes'sest, mißt; mäß; gemes'sen) mērīt, mērot; mit der Elle «-, izmērīt od. izmest ar olekti; mit der Wasserwage nivelet; er mißt sechs Fuß, viņam sešas pēdas gaŗumāj II. v. refl. sich (mit jemm.) », mēroties od. spēkoties (ar kādu).

Mes'sen, n. -s. od. Mes'sung, f. «, pl. -en, mērīšana, f.

Mes'ser, m. -s, pl. mērītājs, m.

Mes'ser, n. -s, pl. -, nazis, m.; dem. nazītis, m.; fig. das - steht ihm an der Kehle, viņš lielos spaidos.

Mes'serbänkchen, n. nažu paliekamais.

Mes'ser||heft, n. naža spals, m. -händler, m. nažnieks, m.; nažu pārdevējs, m. -held, m. kauslis, m. -klinge, f. naža asmens, m. -rücken, m. naža mugura, f. -scheide, f. naža maksts, f. -schmied, m. nažkalis, m. -schmiede, f. nažu kaltuve, f. -schneide, f. naža asmens, naža zobi, m. pl. -schnitt, m. naža grieziens, m. -spitze, f. naža gals, m.; eine » voll, vienu naža galu. -stich, m. naža dūriens, m. -stiel, m. naža spals, m., auch naža kāts, m.

Meß'||gewand, n. mišu apģērbs, m. -gūt, n. tirgus prece, f. -hemd, n. baltais mišu apģērbs.

Messi'as, m. Mesija, f.

Mes'sing, n. -s, misiņš, m.

mes'singen, adj. misiņa-.

Mefi'ļļleute, pl. tirdzinieki, m. pl. -Woche, f. tirgus nedēļa, f. -zeit, f. tirgus laiks, m.

Mēt, m. -(e)s, medalus, m.; miestiņš, m.

Metall', n. -(e)s, pl. -e, metalls, m.

Metall'āder, f. metalla dzīsla, f.

metall'ārtig, adj. metallam līdzīgs.

Metall'asche, f. metalla pelni, m. pl.

metallen, adj. metalla-.

Metamorphö'se, f. pl. -n, metamorfoze, f.; pārvēršanās, f.

Meta'pher, f. *, pl. -n, metafora, f. (vārds

pārnestā nozīmē). Metaphy'sik, f. metafizika, f.; pārpa-

saulība, f. Meteor', n. -s, pl. -e, meteors, m. Meteorolog', m. -en, pl. -en, meteorologs, m.

Mē'ter, m. u. n. -s, pl. metrs, m. -mäß,

n. metra mērs, m. Methö'de, f. pl. -n, metode, f. methö'disch, I. adj. metodisks; II. adv.

metodiski. Metier' [-tjē], n. -s, pl. -s, amats, m. Mē'trik, f. metrika, f. (mācība par

pantmēru), mē'trisch, adj. metrisks. Metrologie', f. metroloģija, f. Metronom, n. -s, pl. -e, metronoms, m. Mē'trum, n. -s, pl. -tra u. -tren, metrs,

m.; pantmērs, m. Met'te, f. pl. -en, rīta dievkalpošana, f. (katoļiem: rīta miša; protestantiem: rīta sprediķis). Metteur' [-tör], m. -s, pl. -e, metieris, m.;

aplauzējs, m. Mett'wurst, f. gaļas desa, f. Metz'e, f. pl. -n, 1. (Maß) mats, m.; garnīca, f.; 2. fam. (Buhlerin) draugaļa, f.

Metzelei', f. pl. -en, asins izliešana, f. metz'eln, v. a. asinis izliet, briesmīgi apkaut.

Metz'ger, m. -s, pl. miesnieks, m. -bur-

sche, m. miesnieka puika, m. Meu'chel||mord, m. slepkavība, f. -mör-

der, m. slepkava, com. meu'cheln, v. a. slepeni od. ar viltu nokaut.

Meuchler, m. -s, pl. slepkava, com. Meu'te, f. pl. -n, medību suņubars, m.;

fig. negantu ļaužu pulks, m. Meuterei', f. pl. -en, dumpis, m.; sazvērēšanās, f. Meu'terer, m. -s, pl. dumpinieks, m.;

sazvērnieks, m. meu'terisch, adj. dumpīgs, miau'en, v. n. ņaudēt, Miau'en, n. -s, ņaudēšana, f. mich, prn. (Akkusativ von ich) mani. mied v. meiden.

Mie'der, n. -s, pl. ņieburs, m. Mie'ne, f. pl. -n, seja, f.; vaibsti, m.

pl.; mit trauriger bēdīgu seju. Mienenspiel, n. mīmika, f.; vaibstu spēle, f.

Mie'||re, f. pl. -n, skudra, f. -renei, n.

skudras oliņa, f. Mie'te, f. % pl. -n, 1. (Milbe) smidzis, m.; 2. (Schober) kaudze, f.; stirpa, f.; 3.mieten — Milzbrand

(Wohnungsgeld) īre, f.; noma, f.; in einem Hause zur - wohnen, dzīvot kādā namā par īrnieku, mie'ten, v. a. īrēt. Mie'ten, n. -s, īrēšana, f. Mie'ter, m. -s, pl. īrnieks, m. Miet'geld, n. īres nauda, f. Miet'ling, m. -s, pl. -e, algādzis, m. Miet'steuer, f. īres nodoklis, m. mietweise, adv. uz īri, īres veidā. Miet'II Wohnung, f. īres dzīvoklis, m.

-zettel, m. īres zīme, f. Miet'zins, m. īre, f.; īres nauda, f. Mie'ze, f. pl. -n, fam. 1. Mariņa, f.; 2.

kaķis, m.; pincis, m. Migrä'ne, f. pl. -n, migrēna, f.; galvas

sāpes, f. pl. Mikrokos'mus, m. pl. -men, mikrokosms, m. („mazā pasaule", cilvēks kā pasaules mazumā). Mikroskop', n. -s, pl. -e, mikroskops,

m.; sīkskatis, m. mikroskö'pisch, adj. mikroskopisks. Mil'be, f. pl. -n, smidzis, m.; smidzī-tis, m.

Milch, f. 1. piens, m.; dicke biezpiens, m.; frische svaigs piens; saure rūdzis piens; 2. (von Fischen) pieņi, m. pl.; Fische, die viel - haben, pieņainas zivis. Milch'||absonderung, f. piena atdalīšana,

f. -Überfluß, m. piena pārpilnība, f. milch'ärtig, adj. pienam līdzīgs, pienains. Milch'II bārt, m. 1. dīgstoša bārdiņa; 2. fig. pienzīdis, m. -bütte, f. piena kub-liņš, f. -eimer, m. slaucene, f.

mil'chen, v. n. dot pienu, būt slaucamam; eine -de Kuh, slaucama govs; das -de Vieh, slaucami lopi. Mil'cher, m. -s, pl. pienis, m.; zivju

tēviņš, m. Milch'farbe, f. piena krāsa, f. Milch'II lieber, n. piena drudzis, m.; zīdala drudzis, m. -frau, f. pieniniece, f.; piena pārdevēja, f. milch'gēbend, adj. slaucams. Milch' II geschäft, n. piena veikals, m. -glas, n. 1. (Geschirr) piena glaze, f.; 2. (Stoff) piena stikls, m. milch'haltig, adj. kas satur pienu (pienu saturošs).

Milch'handel, m. piena tirdzniecība, f. milch'IIicht, adj. pienam līdzīgs, -ig, adj.

piena-, pienains. Milch'ļļkalb, n. piena teļš, m.; zīdāms teļš. -kammer, f. piena kambaris, m.; piennīca, f. -kuh, f. slaucama govs. -kūr, f. ārstēšanās ar pienu; eine -

(ge)brauchēn, ārstēties ar pienu, -ling, m. alksnene, f. -mädchen, n. lopu, meita, f. -mangel, m. piena trūkums, m. -mann, m. pieninieks, m., auch modernieks, m.

milch'reich, adj. pienīgs.

Milch'||seihe, f. kāstuvis, m. -speise, f. piena ēdiens, m. -straße, f. putnu ceļš, m. -topf, m. piena pods, m. -tūch, n. kāšamais auts. -wasser, n. sūkalas, f. pl.; suliņas, f. pl.

milch'weiß, adj. balts kā piens, piena baltumā.

Milchwirtschaft, f. piensaimniecība, f.

Milch'zahn, m. piena zobs, m.; pirmais zobs.

mil'de, I. adj. 1. maigs, lēns; - Luft, maigs gaiss; -s Klima, mērens klimats; 2. fig. (gütig) laipns, lēns; II. adv. maigi lēni.

Mil'de, f. 1. maigums, m.; 2. fig. (Güte) laipnība, f.; lēnība, f.

mil'dern, v. a. mīkstināt; (erleichtern) atvieglināt; remdināt (von Farben) pavājināt; darīt maigāku; -de Umstände, mīkstinātāji apstākļi.

Mil'derung, f. «, pl. -en, mīkstināšana, f.; mīkstinājums, m.; (Mäßigung) pamazi-nāšana, f.; atvieglinājums, m.

Mil'derungs||grund, m. iemesls soda atvieglināšanai. -mittel, n. atvieglināšanas līdzeklis, m.

mild'herzig, adj. žēlsirdīgs, līdzcietīgs.

mild'||reich, adj. lēns, žēlīgs, -tätig, adj. labdarīgs; (freigebig) devīgs.

Mild'tātigkeit, f. labdarība, f.; labdarī-gums, m.

Milieu' l-ljöl, n. -s, dzīves apvarsnis, m.; apvide, f.

Militär', m. -s, pl. -s, kareivis, m.; kaŗa-vīrs, m.

Militär', n. -s, kaŗaspēks, m.; kareivju kārta, f.

Militär'IIarzt, m. kaŗa ārsts, m. -dienst, m. kaŗadienests, m.

militär'frei, adj. no kaŗadienesta brīvs.

Militaris'mus, m. militārisms, m.

Militär'wäsen, n. kaŗa resors, m.

Miliz', f. pl. -en, miliči, m. pl.; zemes sargi, m. pl.

Mil'le, n. tūkstotis, m.

Milliar'de, f. pl. -n, miljards, m.

Mil'limēter, n. milimetrs, m.

Million', f. pl. -en, miljons, m.

Millionär', m. -s, pl. -e, miljonārs, m.

Milz, f. pl. -en, liesa, f.

Milz'||brand, m. liesas sērga, f. -entzün-dung, f. liesas iekaisums, m. -seuche, f. (der Schweine) Sibirijas sērga, f.356

Milz'verhärtung, f. liesas sacietējums, m.

Mi'me, m. -n, pl. -n, aktieris, m.

Mimö'se, f. pl. -n, (Pflanze) mimöza, f.

min der, I. adj. mazāks; II. adv. mazāk.

Minderheit, f. pl. -en, mazākums, _m.; sich in der - befinden, būt mazakā skaitā.

min'derjährig, adj. nepilngadīgs, vel nepieaudzis, auch mazgadīgs.

Minderjährigkeit, f. nepilngadība, f.; während seiner kamēr viņš vēl nebija pilngadīgs.

min'dern, I. v. a. mazināt, pamazinat; (lindern) atvieglināt; (den Schmerz) remdināt; II. v. refl. sich mazināties ; (von einer Geschwulst) attūkt.

Min'derung, f. pl. -en, pamazināšana, f.; pamazinājums, m.

Min'derwērt, m. mazāka vērtība.

min'derwērtig, adj. mazāk vērtīgs, mazvērtīgs.

Minderwertigkeit, f. mazvērtība, f.

Min'denvērtigkeitsgefūhl, n. mazvērtības izjūta, f.

min'deste (der, die, das) adj. mazākais, vismazākais; das mazākais mērs, mazākā lieta; zum -n, vismaz; nicht im -n, it nebūt.

mindestens, adv. vismaz.

Mindestfordernde, m. der *>, par visiem mazāk prasītājs; tas, kas par visiem mazāk prasa.

Mi'ne, f. pl. -n, 1. (Bergwerk) raktuve, f.; 2. (zum Sprengen) mīna, f.; eine -springen lassen, uzspridzināt mīnu.

Mi'ner, f. pl. -n, rūdas iezis, m.

Minerāl', n. -(e)s, pl. -e od. -ien, minerāls, m.

Minerāl'ļ |quelle, f. minerälavots, m. -reich, n. minerālu valsts, f.

Miniatur', f. pl. -en, miniatūra, f. (maza bilde), -ausgābe, f. miniatūras izdevums, m.

Mi'nimum, n. -(s), pl. -ma, minim(um)s, m.; mazākais daudzums (no kā); das » einer Frist, visīsākais termiņš.

Minist'er, m. -s, pl. ministrs, m.

Ministē'rium, n. -s, pl. -rien, 1. (Amt) ministrija, f.; 2. (sämtliche Minister) ministri, m. pl.; 3. (Gebäude) ministrijas nams, m.

Minist'er||krisis, f. ministru krize, f. -po-sten, m. ministra vieta, f. -Wechsel, m. ministru maiņa, f.

Min'ne, f. mīlestība, f.; mīla, f.

min'nen, v. a. mīlēt.

Min'ne||sang, m. trubadūra dziesma, f. -sänger, m. od. -singer, m. trubadūrs, m.; mīlas dziedātājs, m.

min'niglich, I. adj. glezns, mīlīgs; II. adv. glezni.

Minorität', f. •», pl. -en, minoritāte, f.; mazākums, m.; in der - sein, būt mazākā skaitā, mi'nus, adv. mazāk; das M-, iztrūkums, m.

Mi'nuszeichen, n. atskaitāmā zīme, minus-zīme.

Minus'kel, f. «, pl. -n, mazais burts. Minū'te, f. pl. -n, minūte, f.; in dieser «, šai brīdī, minū'tenlang, adj. minūtēm ilgs. minutiös', adj. sīks, rūpīgs. Min'ze, f. pl. -n, mētra, f. mir, prn. (Dativ von ich) man; von -< no manis.

Mirabel'le, f. *, -n, mirabella, f. (plūme), misch'bār, adj. maisāms, sajaucams. Misch'ēhe, f. jaukta laulība, misch'en, I. v. a. maisīt, auch jaukt, sajaukt; Gift sagatavot nāves zāles; Wein «., salaistīt vīnu; die Karten jaukt kārtis; fig. eine gemischte Gesellschaft, šādi, tādi; fig. gemischte Ehen, jauktas laulības; II. v. refl. sich (in etw.) «, iemaisīties od. iejaukties (kādā lietā). Misch'en, n. -s, maisīšana, f. Misch'||korn, n. mistrs, m. -ling, m. -s, pl. -e, mesties, m. -masch, m. -es, jukumi, m. pl. -trank, m. maisīts dzēriens, m.

Misch'ung, f. pl. -en, maisījums, m. Misch'volk, n. jaukta tauta, miserā'bel, I. adj. nožēlojams, nabadzīgs;

II. adv. slikti. Misē're, f. posts, m. Miserē're, n. -s, -s, (kathol. Kirchengesang) apžēlojies, miß'achten, v. a. (part. p. mißgeachtet od.

mißachtet) necienīt, nicināt. Miß'achtung, f. necienīšana, f.; necienība, f.; (Verachtung) nicināšana, f.; nicinājums, m. miß'behägen, v. n. nepatikt, nebūt pa prātam.

Miß'behägen, n. nepatikšana, f.; saīgums, m.; neomulība, f.; (Unwohlsein) neveselība, f.; empfinden, justies neveselam.

Miß'bildung, f. kroplīgums, m.; izķēmo-jums, m.

mißbilligen, v. a. neatzīt par labu; vainot.

Mißbilligung, f. par labu neatzīšana, f.;

vainojums, m. Mißbrauch, m. nelietīga od. nepareiza lietāšana; der des Vertrauens, dermißbrauchen —

Amtsbefugnis, uzticības, amata varas lietāšana nevietā, miß'brauchen od. mißbrau'chen, v. a.

(part. p. gemiß'braucht od. mißbraucht') nelietīgi lietātj nevietā likt; den Namen Gottes nelietīgi velti valkāt Dieva vārdu, miß'bräuchlich, I. adj. nelietīgi lietāts;

II. adv. nevietā, nelaikā, miß'deuten, v. a. aplami iztulkot; vērst uz ļaunu.

Miß'deutung, f. aplama iztulkošana; aplams iztulkojums, mis'sen, v. a. (etw.) būt od. iztikt (bez kā); das muß ich -», tas man jāpiecieš; er kann es nicht viņš bez tā nevar iztikt. Miß'erfolg, m. neveiksme, f. Miß'ernte, f. neraža, f. Mis'setāt, f. noziegums, m.; ļauns darbs. Mis'setäter, m. ļaundaris, m. -in, f.

pl. -nen, ļaundare, f. mißfal'len, v. n. (v. fallen) (part. p. mißfallen) nepatikt; būt pretim. Miß'fallen, n. nepatikšana, f.; (Widerwillen) pretīgums, m. miß'fällig, I. adj. pretīgs; (jemm.) » werden, nepatikt (kādam); II. adv. nepatīkami, mifi'gēārtet, adj. izvirtis. Miß'gebürt, f. 1. izdzimums, m.; 2. (Fehlgeburt) nelaika radības, f. pl. miß'gelaunt, adj. saīdzis, sarūdzis. Miß'geschick, n. ļauns liktenis; (Widerwärtigkeit) nepatīkams atgadījums, posts, m. Miß'gestalt, f. nekošs augums. miß'gestalt(et), adj. nejaukā veidā, miß'gestimmt, adj. saīdzis. Miß'gewächs, n. nelāga augs, m. mißglttck'en, v. n. (part. p. mißglückt') neizdoties, neveikties; es ist ihm mißglückt, viņam nav izdevies, mißgön'nen, v. a. (part. p. mißgönnt') (jemm. etw.) nenovēlēt (kādam ko); (beneiden) apskaust. Miß'griff, m. 1. aplams ķēriens; einen -tun, nošaut gaŗām; 2. fig. (Irrtum) vilšanās, f.; (Fehler) kļūda, f. Miß'gunst, f. nenovēlība, f.; (Neid) skaudība, f.

miß'günstig, adj. nenovēlīgs, skaudīgs, mißhan'deln, v. a. (part. p. mißhan delt

od. gemiß'handelt) nežēlīgi apieties. Miß'handlung od. Mißhandlung, f. nežēlīga apiešanās. Miß'heirät, f. nelāga saprecēšanās, miß'hellig, adj. nesaderīgs.

Miß'helligkeit, f. pl. -en, nesaderība,

f.; nesaskanība, f. Mission', f. pl. -en, misija, f.; (Aufgabe) uzdevums, m.; innere «, iekšējā misija.

Missionär', m. -s, pl. -e, misionārs, m. Miß'jahr, n. neauglīgs gads, bada gads, m.

Miß'klang, m. nesaskaņa, f.; nejauka skaņa.

Miß'kredit, m. neuzticība, f.; kredita zaudējums, m.; in » bringen, modināt neuzticību, gāzt neslavā; in - kommen,

zaudēt kreditu. mißlich, adj. (zweifelhaft) šaubīgs; (gefährlich) bīstams. Miß'lichkeit, f. šaubīgums, m.; kritisks stāvoklis.

mißliebig, adj. sich (bei jemm.) » machen, zaudēt (kāda) labvēlību, mißling'en, v. imp. (mißlingt'; mißlang'; mißlung'en) neizdoties; es ist uns mißlungen, mums nav izdevies, nav veicies.

Mißling'en, n. -s, neizdošanās, f.; neveiksme, f. Miß'müt, m. saīgums, m. mißrä'ten, v. n. (v. raten) (part. p. mißratenes Kind, slikti audzināts bērns. Miß'stand, m. nelabums, m.; (Fehler) kļūda, f.

miß'stimmen, v. a. modināt nesaskaņu. Miß'stimmung, f. nesaskaņa, f.; saīgums, m.

mißt v. messen.

Miß'tön, m. nepareiza skaņa; nesaskaņa, f.

miß'tönen, v. n. nepareizi skanēt. Miß'trauen, n. -s, neuzticība, f.; «. (gegen jemn.) haben, (in jemn.) setzen, neuzticēties (kādam), miß'trauen, v. n. (part. p. mißtraut') (jemm.) neuzticēties (kādam), būt neuzticīgam (pret kādu); (nicht glauben) neticēt. Mißtrauensvotum [-wo-], n. neuzticības

izteikums, m. miß'trauisch, I. adj. neuzticīgs; * sein, neuzticēties; (jemn.) • machen, modināt (kādā) neuzticību; II. adv. neuzticīgi, ar neuzticību. Miß'vergnügen, n. īgnums, m. miß'vergnügt, adj. saīdzis. Mißverhältnis, n. nesamērība, f.; (Ungleichheit) nevienādība, f. Mißverständnis, n. pārpratums, m.; nesaprašanās, f. mifi'verstēhen, v. a. (v. verstehen) pārprast.358

Miß'wachs, m. -(s)es, neraža, f.; neauglība, f.

Mist, m. -es, 1. mēsli, m. pl.; mit - düngen, mēslot; (Kot) sūdi, m. pl.; 2. (dichter Nebel) bieza migla.

Mist'beet, n. lecekts, f.

Mist'el, f. pl. -n, āmalis, m. -kraut, n. vēja slotiņa, f.

Misteldrossel, f. (Mistelfink, m.); melnais strazds, m.

mist'en, v. a. mēslot; fam. sūdot.

Mist||fink, m. fam. ķēma, com. -gābel, f. sekumi, m. pl.; (kleinere zum Ausstreuen) ārdīkļi, m. pl. -grübe, f. mēslu bedre, f. -häufen, m. mēslu bedre, f. -häufen, m. mēslu čupa, f. -höf, m. laidars, m.

mist'ig, adj. 1. mēslu-, mēslains; 2. (nebelig) miglains.

Mist'||jauche, f. virca, f. -käfer, m. sūdu bambāls, m.; mēslu vabole, f. -wägen, m. mēslu rati, m. pl.; fam. sūdu rati, m. pl.

mit, I. prp. (mit dem Dativ) 1. ar; sich ~ jemm.) schlagen, sisties (ar kādu);

- Eifer, ar uzcītību, dedzīgi; - großem Eifer, ļoti dedzīgi; • Recht, ar pilnu tiesību; 2. (mit dem Lokativ) » lauter Stimme, skaļā balsī; . leiser Stimme, klusā balsī; 3. (mit dem Instrumental)

- offenen Armen, vaļējām rokām; ~ aller Macht, visiem spēkiem; 4. (mit Gerundien) • Sonnenaufgang, saulei lecot; » Anfang des Jahres, gadam sākoties; - einem Worte, vārdu sakot; 5. līdzi; kommt «. uns, nāciet mums līdzi; 6. pa; - der Eisenbahn ankommen, pienākt pa dzelzceļu; II. adv. līdzi , klāt; «. dabei sein, būt līdzi, būt klāt; - dazu gehören, piederēt tur klāt.

mit'anfassen, v. a. ķerties klāt, arī piepalīdzēt.

Mit'angeklāgte(r), m. līdzapsūdzētais.

mit'arbeiten, v. a. strādāt līdzi.

Mit'arbeiter, m. līdzstrādnieks, m.; darba biedrs, m. -in, f. līdzstrādniece, f. -schaft, f. «, līdzstrādniecība, f.; līdzstrādnieki, m. pl.

Mi'tau, n. -s, Jelgava, f. -er, m. jelgavnieks, m.; adj. Jelgavas-, -in, f. jel-gavniece, f.

mit'begriffen, adj. kopā ar; ieskaitot.

mit'bekommen, v. a. (v. bekommen) 1. dabūt reizē; 2. (als Mitgift) dabūt pūrā, dabūt līdzi.

Mit'besitz, m. kopīpašums, m.; daļa pie īpašuma.

mit'besitzen, v. a. (v. besitzen) būt dalībniekam pie īpašuma. Mitbesitzer, m. līdzīpašnieks, m. mitbeteiligt, adj. an einer Sache • sein,

būt dalībniekam kādā lietā, mit'bewerben, v. refl. sich sacensties Mit'bewer||ber, m. sacensis, m. -bung, f.

sacenšanās, f. Mit'bewohner, m. līdziedzīvotājs, m. mit'bezahlen, v. n. maksāt līdzi, mit'bringen, v. a. (v. bringen) 1. nest līdzi, atnest; (fahrend) vest līdzi, atvest; in die Ehe jemt līdzi pūrā; 2. (nach sich ziehen) die Umstände bringen es mit sich, apstākļi to prasa. Mit'bürge, m. līdzgalvotājs, m. Mit'bürger, m. vienvalstnieks, m.; tautietis, m. -in, f. līdzpilsone, f. -schaft, f. līdzpilsoņi, m. pl. mit'dürfen, v. n. (v. dürfen) drīkstēt iet (braukt, jāt etc.) līdzi, drīkstēt pavadīt. Mit'eigentūm, n. kopīpašums, m. Miteigentümer, m. kopīpašnieks, m. miteinan'der, adv. kopā; aile », visi kopā.

mitempfinden, v. a. (v. empfinden) just līdzi.

Mit'erbe, m. līdzmantinieks, m. mit'erlēben, v. a. piedzīvot līdzi, mit'essen, v. a. u. n. (v. essen) ēst kopā

(ar citiem). Mit'esser, m. 1. līdzēdējs, m.; galda biedrs, m.; 2. (Finne) pūtīte, f.; piņņi, m. pl.

mitfahren, v. n. (v. fahren) braukt līdzi,

braukt kopā (ar kādu). Mitfahrt, f. auf der «, braucot līdzi, mit'fasten, v. n. gavēt līdzi, mitfühlen, v. a. u. n. just līdzi, mitführen, v. a. vest līdzi. Mit'gābe, f. 1. līdzdevums, m.; unter -eines Briefes, dodot vēstuli līdzi; 2. (Heiratsgut) pūrs, m. Mit'gast, m. viesis, m.; galda biedrs, m. mit'gēben, v. a. (v. geben) 1. (jemm. etw.) dot (kādam ko) līdzi; 2. (als Mitgift) dot pūrā līdzi. Mitgebrauch, m. līdzlietāšana, f.; līdz-

lietājums, m. Mitgefühl, n. līdzjūtība, f. mit'gehen, v. n. (v. gehen) (mit jemm.) iet (kādam) līdzi, pavadīt (kādu); wollen Sie «? vai nenāksit līdzi? Mit'gift, f. pl. -en, pūrs, m. Mitglied, n. loceklis, m.; biedrs, m. Mitglieds||beitrag, m. biedra nauda, f.

-karte, f. biedra karte, f. mit'hāben, v. n. (v. haben) ich habe etw. Geld mit, man ir drusku naudas līdzi.mithalten — Mittel

359

'mit'halten, v. a. (v. halten) 1. turēt kopā (ar kādu); 2. eine Zeitung abonēt kopā avīzi, mit'helfen, v. n. (v. helfen) piepalīdzēt. Mit'hilf e, f. piepalīdzība, f. mithin', conj. tad nu; tātad. Mit'inhāber, m. līdzīpašnieks, m. mit'kāmpfen, v. n. cīnīties līdzi. Mit'kämpfer, m. cīņas biedrs, m. Mitkläger, m. līdzsūdzētājs, m. -in, f.

līdzsūdzētāja, f. mit'kommen, v. n. (v. kommen) 1. nākt līdzi; kommen Sie mir mit, nāciet man līdzi; 2. « können, varēt tikt līdzi, mit'können, v. n. (v. können) varēt iet līdzi.

mit'lachen, v. n. smieties līdzi. Mit'laut, m. -(e)s, pl. -e, līdzskanis, m. mit'lēben, v. n. dzīvot līdzi. Mit'leid, n. od. -en, n. līdzcietība, f.;

von - ergriffen, līdzcietības aizgrābts, mit'leiden, v. n. (v. leiden) ciest līdzi. Mitleidenschaft, f. 1. līdzciešana, f.; 2.

(Mitgefühl) līdzjūtība, f. mit'leidenswürdig, adj. līdzjūtības cienīgs.

mitleidig, I. adj, līdzcietīgs, žēlsirdīgs;

II. adv. līdzcietīgi, ar līdzcietību, mitleidslos, adj. u. adv. nežēlīgs, bez

žēlastības, bez līdzcietības. Mit'leidsbezeigung, f. līdzjūtības parādīšana, f.; līdzjūtības parādījums, m.

mitleidsvoll, adj. līdzjūtīgs, līdzcietīgs, mit'lernen, v. a. u. n. mācīties līdzi, mit'lēsen, v. a. u. n. (v. lesen) lasīt līdzi,

lasīt kopā (ar citiem), mit'machen, v. a. (etw.) », piedalīties (pie kā); er hat schon viel mitgemacht, viņš jau daudz piedzīvojis; sie macht alle Moden mit, viņa seko visām modēm; einen Krieg *, iet kaŗā līdzi.

Mit'mensch, m. (līdzcilvēks, m.) tuvākais, mit'müssen, v. n. (v. müssen) būt piespiestam iet līdzi; ich muß mit, man jāiet (od. jābrauc etc.) līdzi, mit'nehmen, v. a. (v. nehmen) 1. jemt līdzi; fam. das muß man eben tas jau jājem par labu; 2. eine Stunde piedalīties mācības stundā, mitnich'ten, adv. it nebūt ne. Mi'tra, f. », pl. -tren, mitra, f. (bīskapa cepure).

mit'rechnen, I. v. a. ieskaitīt līdzi, pieskaitīt klāt; mitgerechnet, ieskaitot līdzi, pieskaitot klāt; II. v. n. skaitīt kopā.

Mit'redakteur [-tör], m. (līdzredaktors, m.); redaktora palīgs, m.

mit'rēden, v. n. runāt līdzi; iejaukties sarunā.

mit'reisen, v. n. ceļot līdzi; der M-de,

ceļa biedrs, m. mitsamt', prp. (mit dem Dativ) kopā ar. mit'schicken, v. a. sūtīt līdzi. Mit'schulden, f. dalība vainā, f. mit'schuldig, adj. līdzvainīgs; der M-e,

līdzvainīgais, līdzvaininieks, m. Mit'schuldner, m. līdzparādnieks, m. Mit'schtiler, m. skolas biedrs, m. -in, f.

skolas biedrene, f. mit'singen, v. n. (v. singen) dziedāt līdzi, mit'spielen, v. n. 1. spēlēt līdzi; 2. fam. (jemm.) übel nelāgi apieties (ar kādu); nelāgi izturēties (pret kādu). Mit'spieler, m. līdzspēlētājs, m. mit'stimmen, v. n. balsot līdzi. ' mit'streiten, v. n. (v. streiten) cīnīties līdzi.

Mit'streiter, m. cīņas biedrs, m. Mit'tag, m. 1. (als Tageszeit) pusdiena, f.; heute mittag, šodien ap pusdienu; zu essen, ēst pusdienu od. pusdienas; zu - schlafen, gulēt dienasvidu od. diendusu? 2. (Süden) dienvidus, m. mit'täglich, adj. 1. pusdienas-; 2. (südlich) dienvidus-, mittags od. des M-, adv. pusdienā, ap

pusdienu, pusdienas laikā. Mit'tags||bröt, n. od. -essen, n. pusdiena, f.; pusdienas, f. pl. auch launags, m.; beim pusdienu ēdot. -hitze, f. pusdienas karstums, m. -höhe, f. pusdienas augstums, m. -kreis, m. meridiāns, m.; pusdienas aplis, m. -llnie, f. pusdienas līnija, f. -mahl, n. od. -mahl-zeit, f. pusdienas maltīte, f. -Schläfchen, n. diendusa, f.; sein(e) - halten, atdusēties dienasvidū. -sonne, f. pusdienas saule, f. -tisch, m. pusdienas galds, m.; pusdiena, f. -zeit, f. pusdienas laiks, m. Mit'te, f. pl. -n, vidus, m.; gerade in der pašā vidū; (Mittelstück) viduklis, m.; in unserer mūsu vidū; in die - nehmen, jemt vidū; einer aus unserer », viens no mūsējiem, mit'teilen, I. v. a. (jemm. etw.) paziņot (kādam ko), darīt (kādam ko) zināmu; (zuteilen) piešķirt; (sich teilen) dalīties; II. v. refl. sich saziņo-ties, sazināties, mit'teilsam, adj. vaļsirdīgs, runīgs. Mitteilung, f. paziņojums, m. mit'tel, adj. v. mittler. Mit'tel, n. -s, pl. 1. (Hilfsmittel) līdzeklis, m.; die äußersten beidzamie līdzekļi; 2. (Geld) nauda, f.; keine -360

haben, būt bez naudas od. bez līdzekļiem; 3. (Heilmittel) zāles, f. pl.; es gibt kein - gegen diese Krankheit, šai slimībā nelīdz nekādas zāles. Mittelalter, n. (in der Geschichte) viduslaiki, m. pl.; (eines Menschen) pusmūžs, m. mittelalterlich, adj. viduslaiku-, mit'telbār, I. adj. netiešs; II. adv. netieši.

Mit'telbārkeit, f. 1. netiešums, m.; 2.

atkarība, f. Mittel||ding, n. vidēja lieta, -finger, m. vidējais od. gaŗais pirksts, -glied, n. vidējais loceklis, mittelgroß, adj. vidēji liels, vidēja lieluma.

Mittelgut, n. vidēja prece, mittellös, adj. trūcīgs, tukšs, bezlīdzekļu-. Mittellosigkeit, f. trūcīgums, m.; tukšums, m.; līdzekļu trūkums, m. mittelmäßig, I. adj. vidējs, viduvējs;

II. adv. vidēji, puslīdz. Mittel||mäßigkeit, f. viduvējība, f. -mast, m. lielais masts, -meer, n. Vidusjūra, f. -punkt,

m. centrs, m.; viduspunkts, m.; im . befindlich, centrāls, viduspunkta-.

mittels, prp. (mittelst) ar (palīdzību) Mittel II satz, m. vidus teikums, -schule,

f. vidusskola, f. Mit'telsļļmann, m. (pl. -leute) od. -per-

sön, f. starpnieks, m. Mittelstand, m. vidusšķira, f. mittelste, (der, die, das), adi. vidēis-. Mit'tel||stelle, f. vidēja vieta, -stimme, f. vidēja balss, -sträße, f. vidus ceļš, m.; die - halten, turēties pa vidu. -stück, n. vidus gabals, m.; viduklis, m. -stūfe, f. vidēja pakāpe, -treffen, n. kaujas centrs, m. -wēg, m. vidusceļš, m.

mit'ten, adv. vidū; - im Walde, meža vidū; - im Winter, pašā ziemā; «. in der Ernte, pašā (labākā) pļaujā. Mitternacht, f. 1. pusnakts, f.; 2. (Norden) ziemeļi, m. pl. mitternächtlich, adj. 1. pusnakts-; zur -en Stunde, pusnakts laikā; 2. fig. nakts-, vēls; 3. (nördlich) ziemeļu-, mit'ternachts, adv. pusnaktī. Mitternachts|ļstunde, f. od. -zeit, f. zur »,

ap pusnakti. Mitt'fasten, pl. gavēņa vidus, m. mitt'ler, adj. 1. (örtlich) vidus-; das -e Fenster, vidus logs, m.; 2. (quantitativ) vidējs, viduvējs; von -er Größe, vidējā lielumā, vidējā augumā.

Mitt'ler, m. -s, pl. starpnieks, m.; vid-nieks, m. -amt, n. starpniecība, f.; starpnieka loma, f. -in, f. pl. -nen, starpniece, f. -töd, m. starpnieka nāve, f.

mittlerwei'le, adv. pa tam, pa to starpu, mittönen, v. n. skanēt līdzi, mittrinken, v. a. u. n. (v. trinken) 1. dze-ŗot norīt; 2. dzert līdzi, dzert kopā (ar citiem). Mitt'woch, m. -s, trešdiena, f.; am trešdien; (des) -s, trešdienām, mitun'ter, adj. reizēm; šad un tad; dažkārt.

mit'unterzeichnen, v. a. parakstīt līdzi; der Mitunterzeichnete, līdzparakstītājs, m.

mitverantwortlich, adj. līdzatbildīgs. Mit'verbrecher, m. līdznoziedznieks, m. Mit'verschwörene(r), m. līdzsazvērnieks,

m.; dalībnieks sazvērestībā. Mit'welt, f. tā paša laika paaudze, f.;

vienlaicnieki, m. pl. mit'wirken, v. n. līdzdarboties, līdzstrā-dāt.

mit'wissen, v. n. (v. wissen) zināt līdzi;

ohne mein M-, man nezinot. Mit'wisser, m. -s, pl. līdzzinātājs, m. mit'wollen, v. n. (v. wollen) gribēt iet

(braukt etc.) līdzi. Mixtur', f. pl. -en, 1. mikstūra, f.; maisījums, m.; 2. (in der Apotheke) mikstūra, f. (dzeŗamas zāles). Mob, m. -s, ļaužu pūlis, m. Mö'bel, n. -s, pl. •», mēbele, f.; istabas lieta, f. -arbeiter, m. mēbeļu izgatavotājs, m.

mobil', adj. mobils, kustīgs, kustināms, mobilisie'ren, v. a. mobilizēt (1. pārvērst

naudā; 2. sagatavot uz kaŗu). möblie'ren, v. a. mēbelēt (apgādāt istabas lietām), moch'te, möch'te v. mögen. Mö'de, f. », pl. -en, mode, f.; nach der pēc modes, modē; - sein, būt modē; • werden, nākt modē; es ist das zu tun, tā mēdz darīt; aus der » kommen, novecot; in die » bringen, ievest modē; die - mitmachen, sekot modei, -artikel, m. modes lieta, f. -dāme, f. modes dāma, f. -dichter, m. modes dzejnieks, m. -journāl, n. modes žurnāls, m.

Modeli', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Muster) paraugs, m.; 2. (beim Maler) modelis, m. modellieren, v. a. veidot, mö'deln, v. a. veidot. Moder, m. -s, 1. (Schlamm) gļotas, f. pl.; 2. (Fäulnis) puvums, m.; trūdi, m. pl.;moderato — Mönchtum

361

nach - riechen; dieser Schrank riecht nach šim skapim trūdu smaka; zu » werden, satrūdēt, moderā'to, adv. mēreni. Mö'der||duft, m. trūdu smaka, f. -ērde, f.

trūdu zeme, f.; trūdājs, m. mö'de|jricht od. -rig, adj. 1. (schlammig)

gļotains; 2. (verwest) satrūdējis, mö'dern, v. n. trūdēt, modern', adj. moderns, jaunlaiku-, modernisieren, v. a. modernizēt, modei piemērot.

Modifikation', f. pl. -en, modifikācija,

f.; pārveidošana, f. modifizieren, I. v. a. modificēt, pārveidot; II. v. refl. sich pārveidoties, mö'disch, adj. modes-. Modist', m. -en, pl. -en, modists, m.; modes lietu pārdevējs, m. -in, f. pl. -nen, modiste, f.; modes lietu izgatavotāja (un pārdevēja), f.; cepuŗu taisītāja, f.

modulie'ren, v. a. u. n. modulēt (vadīt pa

dažādām toņu kārtām). Modus, m. pl. - u. -di, mods, m.; izteiksme, f. mö'geln, v. n. fam. apšmaukti. mö'gen, v. a. u. n. (māg, māgst, māg; mochte, gemocht') 1. (können) varēt; Sie » wohl recht haben, Jums gan varētu būt taisnība; es mag ein Glück sein, tā gan būs laime; wo mag er wohl sein? kur gan viņš varētu būt? 2. (wollen) gribēt; ich mag es gar nicht sehen, es to nemaz negribētu redzēt; ich mag ihn nicht, es viņu neieredzu; gern mīlēt; ich mag gern Äpfel, es labprāt ēdu ābolus; ich möchte gern wissen, es labprāt gribētu zināt; 3. (in Wunschsätzen) mögest du glücklich sein! lai tu būtu laimīgs! 4. (sollen) er mag es tun, lai viņš to dara. möglich, adj. iespējams, izdarāms; sobald als cik drīz vien iespējams, möglichenfalls, adv. varbūt, varētu būt, ka...

möglicherweise, adv. varbūt; - ist er

krank, varētu būt, ka viņš slims. Möglichkeit, f. pl. -en, varbūtība, f.; iespējamība, f.; nach pēc iespējas; es ist keine • vorhanden, nav iespējams.

möglichst, adv. cik vien iespējams; -

viel, pēc iespējas daudz. Mohn, m. -(e)s, pl. -e, magone, f. mohn'ārtig, adj. magonei līdzīgs. Mohn'||blüme, f. magones puķe, f. -kopf, m. magones galviņa, f.

Möhr, m. -(e)s, pl. -e, (Wasserglanz u.

Stoff) mors, m. Mohr, m. -en, pl. -en, moris, m.; nēģeris, m.

Möh're, f. pl. -n, burkāns, n. Mohr'rübe, f. burkāns, m. Moi'ra, f. pl. -ren, likteņa dieviete, f. mokant', adj. zobgalīgs. Mok'kakaffee, m. Mokkas kafija, f. mokie'ren, v. refl. sich zoboties (par ko).

Molch, m. -(e)s, pl. -e, salamandra, f.;

melnā ķirzaka. Mē'le, f. pl. -n, mols, m.; ostas dambis, m.

molestie'ren, v. a. apgrūtināt, molk v. melken.

Mol'ken, f. pl. suliņas, f. pl.; sūkalas, f.

pl. -säure, f. suliņu skābe, f. Molkerei', f. pl. -en, piensaimniecība,

f.; moderniecība, f. mol'kicht, adj. suliņu-; sūkalains. Moli, n. molls, m. („mīkstā toņu kārta"), mol'lig, adj. fam. mīksts, omulīgs. Mö'lo, m. -s, pl. -len u. -li, möls, m.;

ostas dambis, m. Moment' m. -(e)s, pl. -e, moments, m.j brīdis, m.; acumirklis, m.; im acumirklī.

Moment', n. -(e)s, pl. -e, svarīgākais apstāklis; izšķīrējs iemesls, momentān', I. adj. acumirkļa-, acumirklīgs; II. adv. acumirklī, uz acumirkli. Moment'|ļ auf nähme, f. od. -bild, n. momenta fotogrāfijā, f. Monarch', m. -en, pl. -en, monarchs, m. Monarchie', f. pl. -(e)n, monarchija, f. Mö'nat, m. -s, pl. -e, mēnesis, m. mö'natlich, I. adj. mēneša-; II. adv. ik mēnešus; dreimal trīs reiz mēnesī. Monats||bericht, m. mēneša pārskats, m. -frist, f. mēneša laiks, m.; binnen «, mēneša laikā, -geld, n. mēneša nauda, f. -heft, n. mēnešraksts, m. -schritt, f. mēnešraksts, m. Mönch, m. -(e)s, pl. -e, 1. mūks, m.; * werden, kļūt par mūku, iet klosterī; 2. (blasse Stelle im Druck) bāla vieta, bālums (drukā); 3. (Brückenmönch) meniķis, m. mön'chisch, adj. mūka-. Mönchs't| bögen, m. mūka loksne, f. (nepareizi iespiesta loksne), -koppe, f. mūka kapuce, f. -kutte, f. mūka uzvalks, m. -orden, m. mūka ordenis, m. Mönch'tüm, n. -s, mūka kārta, f.362

Mönd, m. -es, pl. -e, 1. mēness, m.; dem. mēnestiņš, m.; der «. ist voll, mēness pilns; der - nimmt zu, mēness aug;

der » nimmt ab, mēness dilst; 2. fig. (Monat) mēnesis, m.

Mönd'||finsternis, f. mēness aptumšošanās, f. -flecken, m. mēness plankums, m.

mond hell, adj. mēness apgaismots, mēness gaismā; es ist «, mēness gaiši spīd.

Mönd'||jähr, n. mēness gads, m. -kalb, n. nelādzīgs dzemdējums, nelaika auglis. -lauf, m. mēness griešanās, f.; mēness ceļš, m. -licht, n. mēnesnīca, f. -schein, m. mēnesnīca, f. -sichel, f. mē-nessirpis.

mönd'süchtig, adj. mēnessērdzīgs.

Mond'II süchtigkeit, f. mēnessērdzība, f. -viertel, n. mēness ceturksnis, m. -Wechsel, m. mēness grieži, m. pl.

Monē'ten, pl. fam. nauda, f.

Mono||gramm', n. -(e)s, pl. -e, monogram-ma, f. -graphie, f. pl. -(e)n, monogrāfijā, f. -log', m. -(e)s, pl. -e, monologs, m. -pol' n. -(e)s, pl. -e, monopols, m.

Mön'tag, m. -s, pl. -e, pirmdiena, f.; am pirmdien; (des) -s, pirmdienām; fam. blauen ~ machen, neiet pirmdienā pie darba.

mön'täglich, adj. pirmdienās-, pirmdienu-.

Monteur [montör], m. -s, pl. -e, montieris, m.

Montūr', f. pl. -en, 1. (kareivju) uniforma, f.; tērps, m.; 2. (sulaiņu) livreja, f.

Monument', n. -(e)s, pl. -e, piemineklis, m.

monumentāl', adj. 1. pieminekļa-; 2. fig. varens, lielisks.

Moor, n. -(e)s, pl. -e, purvs, m.; dum-brājs, m.

Moor'||bad, n. dubļu vanna, f. -bewohner, m. purvmalnieks, m. -böden, m. dum-brājs, m.; purva zeme, f.

moo' richt od. -rig, adj. purvains, dum-brains.

Moor'||kultür, f. purva kultūra, f. -land, n. purva zeme, f. -teich, m. purva dīķis, m.

Moos, n. -(s)es, pl. -(s)e, sūnas, f. pl.; isländisches Islandes sūnas, f.

moos'ārtig, adj. sūnām līdzīgs.

moos'bedeckt, adj. sūnām apklāts (od. apaudzis).

Moos'beere, f. dzērvenes, f. pl.

moo'sig, adj. sūnains.

Moos'röse, f. sūnroze, f.

Mops, m. -(s)es, pl. Möp'se, mopsis, m. mop'sen, v. a. izmuļķot. Morāl, f. «., 1. (Sittenlehre) morāle, f.; tikumu mācība, f.; 2. (einzelne Lehre) morāle, f.; mācība, f. -gesetz, n. mo* rāles likums, m. morā'lisch, adj. morāls, tikumisks; fig. -et

Katzenjammer, morālas paģiras, moralisie'ren, v. n. morālizēt, tikumus mācīt.

Moralist' m. -en, pl. -en, morālists, m.;

tikumības mācītājs, m. Morāl'IIphilosophie, f. morāles filozofija, f. -prēdiger, m. morāles sprediķotājs, m.

Morast', m. -es, pl. -e u. Morāst'e, 1. (Schmutz) dubļi, m. pl.; muklājs, m.; in einem -e stecken bleiben, iestigt dubļos; 2. (Sumpf) purvs, m. morastig, adj. 1. (schmutzig) dubļains;

mukls; 2. (sumpfig) purvains. Moratö'rium, n. -(s), pl. -rien, moratorijs, m. (1. raksts, ar ko paildzina maksājumu; 2. (termiņa] paildzinājums). Mor'chel, f. pl. -n, ķēvpupis, m.; rum-

pauši, m. pl.; lāčpurni, m. pl. Mord, m. -es, pl. -e, slepkavība, f.; einen

- begehen, izdarīt slepkavību, mord'II begierig, adj. asinskārīgs. Mord'||beil, n. slepkavas cirvis, m. -bren-

ner, m. dedzinātājs, m. mor'den, I. v. a. nogalināt, nokaut; II. v.

n. izdarīt slepkavību. Mor'den, n. -s, nogalināšana, f.; nokaušana, f.

Mör'der, m. -s, pl. slepkava, m. -grübe,

f. slepkavu bedre, f. mör'derisch, adj. slepkavas-, slepkavīgs, mör'derlich, I. adj. fam. briesmīgs; II. adv. briesmīgi; « schreien, bļaut pilnā rīklē.

Mord'||gedanke, m. slepkavības nodoms, m.; -n hegen, domāt uz slepkavību, -geschichte, f. 1. slepkavības stāsts, m.; 2. fam. briesmīgs atgadījums, mord'gierig, adj. asinskārīgs, mord'iol int. slepkava! palīgā! Zeter und

~ schreien, nežēlīgi kliegt. Mord'II nacht, f. slepkavības nakts, f. -schwärt, n. slepkavas zobens, m. -stahl, m. slepkavas duncis, m. -tāt, f. slepkavība, f. -versuch, m. slepkavības mēģinājums, m. -waffe, f. slepkavas ierocis, m. Mords'kerl, m. fam. velna zellis, m. mords mäßig, adv. fam. briesmīgi. Mords' ||spektäkel, m. fam. briesmīgs troksnis.Mores — mühevoll

Mö'res, fam. (jemn.) - lehren, pamācīt (kādu); ich werde dich * lehren, es tev rādīšu. Morgā'na, f. », burve Morgana; die Fata fata morgana (gaisa atspoguļojums). Mor'gen, m. -s, pl. », 1. rīts, m.; dem. rītiņš, m.; heute m-, šorīt; des -s, no rīta; rītiem; am frühen «, agrā rītā, no rīta agri; es wird rīts aust; 2. (Osten) austrumi, m. pl.; 3. (Feldmaß) morgens, m. (dienas arums), mor'gen, adv. rīt; früh, rīt agri, rīt no rīta; - abend, rītvakar; lieber heute als labāk šodien nekā rīt. Mor'gen [ļandacht, f. rīta svētcere, f. od. rīta lūgšanas, f. pl. -anzug, m. rīta uzvalks, m.; -blatt, n. rīta avīze, f. -bröt, n. brokastis, f. pl. Morgendämmerung, f. rīta krēsla, f.; rīta ausma, f.; in der », dienai austot; in der ersten », dienai svīstot, mor'gendlich, adj. rīta-. Mor'genļ|frische, f. rīta spirgtums, m. -gäbe, f. rīta dāvinājums, m., auch (Mitgift) pūrs, m. -gebēt, n. rīta lūgsna, f. -gēgend, f. austrumu puse, f. -grüß, m. rīta sveicinājums, m. -kleid, n. rītsvārki, m. pl. -land, n. austrumu zeme, f.; austrumi, m. pl.; die drei Weisen aus dem -e, trīs gudrie no austrumu zemes, -länder, m. -s, pl. «•, austrumnieks, m. Mor'genļjlicht, n. rīta gaisma, f. -lied, n. rīta dziesma, f. -luft, f. rīta gaiss, m.; rīta spirgtums, m. -milch, f. rīta piens, m. -röte, f. rīta blāzma, f. mor'gens, adv. no rīta, rītiem; - und abends, rītiem un vakariem; früh - od. . früh, rīt agri. Mor'genļ|schlāf, m. rīta miegs, m. -sonne, f. rīta saule, f. -stern, m. rīta zvaigzne, f.; auseklis, m. -wind, m. 1. rīta vējš, m.; 2. rītenis, m.; austrenis, m. Mor'phium, n. -(s), morfijs, m. -ein-spritzung, f. morfija iešļircinājums, m. -sucht, f. morfinists, m. morsch, adj. (faul) aizpuvis, satrunējis; (vom Eise) izburbējis, izčākstējis; (vom Körper) sanīcis; * werden, sākt pūt, trūdēt, drupt. Mör'ser, m. -s, pl. 1. (zum Stoßen) piesta, f.; dem. piestiņa, f.; 2. (Geschütz) mortira, f.; lielgabals, m. -bat-terie, f. lielgabalu baterija, f. Mortalität', f. mortālitāte, f.; mirstība, f. Mörtel, m. -s, pl. java, f. mortifizieren, v. a. mortificēt, iznīcināt. Mosaik' {-saik], f. mozaika, f.

Most, m. -es, pl. -e, vīnogu sula, f.; ne-rūdzis vīns; - von Obst, augļu vīns, m. Most'ert, m. -s. od. Most'rich, m. -s, sinepes, f. pl. Motion', f. pl. -en, kustēšanās, f.; kustība, f.; sich eine • machen, izkustēties, izstaigāties. Motiv', n. -(s), pl. -e, motīvs, m. (sacerējuma galvenā ideja; ierosinātājs cēlonis; pamudinājums), motivie'ren [-wi-], v. a. motīvēt (pamatot).

Mö'tor, m. -s, pl. -tö'ren, motors, m. (dzinējs; dzinējs spēks; spēka mašīna). Mot'te, f. pl. -n, kode, f. Motto, n. -s, pl. -s, moto, m. Möwe, f. pl. -n, kaija, f. Muck, m. fam. nicht » sagen, neteikt ne

pušplēsta vārda. Muck'e, f. pl. -n, untums, m.; ietiepība, f.; er hat -n, viņš untumains od. ietiepīgs, das Pferd hat -en, zirgam niķi. Mück'e, f. pl. -n, ods, m.; dem. odiņš,

m.; (eine kleinere Art) knislis, m. muck'en, I. v. n. 1. (sich rühren) kustēties; 2. (murren) kurnēt; er darf nicht viņš nedrīkst muti vaļā attaisīt; II. v. refl. sich nicht «., nekustēties. Mücken'II schwärm, m. odu bars, m. -stich,

m. oda dzēliens, m. Mucker, m. -s, pl. 1. (Eigensinniger) tiepša, com.; 2. (Scheinheiliger) liekulis, m.

muck'isch, adj. tiepīgs, untumains, mü'de, adj. 1. noguris, piekusis, nogurdināts; «. machen, nogurdināt, piekausēt; - werden, nogurt, piekust; sich - laufen, piekust skrejot; 2. fig. (überdrüssig) apnicis; des Lebens apnicis dzīvot.

Mü'digkeit, f. nogurums, m.; gurdenums, m.; vor « umsinken, aiz noguruma saļimt. Muff, m. -(e)s, pl. -e, 1. uzrocis, m.; uzmava, f.; 2. (Schimmel) pelējums, m. Muffel, f. pl. -n, 1. (Schnauze) purns,

m.; 2. (Tiegel) rūdas kausējamais, muffeln, v. a. fam. sukāt, ēst. muffig od. müf'fig, 1. sasmacis, sapelējis,- - werden, sabojāties; 2. fig. (mürrisch) saīdzis. Mü'he, f. pl. -n, pūles, f. pl.; pūliņš, m.; - machen, nopūlēt; sich geben, pūlēties; sich alle erdenkliche «. geben, pūlēties, cik vien iespējams, mü'helös, adj. u. adv. viegls, bez pūlēm. Mühelosigkeit, f. vieglums, m. mü'hen, v. refl. sich pūlēties, mü'hevoll, adj. grūts, pūļu pilns.364

Mü'hewaltung, f. pūles, f. pl.; für deine par tavām pūlēm.

Müh'le, f. -n, 1. sudmalas, f. pl.; dzirnavas, f. pl.; kleine sudmaliņas, f. pl.; dzirnaviņas, f.; 2. (Art Brettspiel) sudmaliņas, f. pl.

Mühl'gang, m. sudmalu gaņģis, m.; dzirnu statnis, m.

Mühl'||rad, n. sudmalu rats, m. -schleuse, f. sudmalu slūžas, f. pl. -stein, m. dzirnakmens, m.

Muhme, f. pl. -n, 1. krustmāte, f.; 2. māsīca, f.

muh'en, v. n. (von der Kuh) maut.

Müh'säl, n. -(e)s, pl. -e, f. pl. -e, grūtības, f.; pūles, f. pl.

müh'säm, I. adj. grūts; (sorgfältig) rūpīgs; II. adv. grūti, ar pūlēm; rūpīgi.

Müh'samkeit, f. grūtums, m.; (Sorgfalt) rūpīgums, m.

mūhsēlig, adj. 1. (von Arbeiten) grūts; 2. (von Menschen) rūpju sagrauzts.

Mul'de, f. pl. -n, 1. (Backtrog) abra, f., auch mulda, f.; dem. muldiņa, f.; 2. (Vertiefung) ieleja, f.; padziļinājums, m.

Mull, m. u. n. -(e)s, -e, muslīns, m.

Müll, m. -(e)s, saslaukas, f. pl.; mēsli, m. pl.

Mül'ler, m. -s, pl. sudmalnieks, m.; dzirnavnieks, m., auch melderis, m. -bursche, m. sudmalu puisis, m. -in, f. pl. -nen, sudmalniece, f.

MüH'||haufen, m. mēslu čupa, f. -kästen, m. mēslu kaste, f.

Mulm, m. -(e)s, -e, 1. (lockere Erde) irdena zeme; 2. (Staub) putekļi, m. pl.; trūdi, m. pl.; (von faulem Holze) prauls, m.

mulmicht od. -mig, adj. irdens; praulains.

mul'tiplizieren, v. a. vairot, reizināt.

Mū'mie, f. pl. -n, mūmija, f.

Mum'me, f. pl. -n, 1. mums, m. (stiprs alus); 2. (Maske) maska, f.; vieplis, m.

mum'meln, v. n. murmināt.

Mum'menschanz, m. -es, od. -Mummerei', f. », pl. -en, maskarāde, f.; meteņu joki, m. pl.

Mumpitz, m. -(e)s, blēņas, f. pl.

Mumps, m. mums, m. (kakla, ausu dziedzeru uzpampums).

Mund, m. -es, pl. Mün'der, 1. mute, f. dem. mutīte, f.; in der Leute ļaužu valodās; aus einem vienā mutē; fig. Sie nehmen mir das Wort aus dem -e, to es pašlaik gribēju teikt; prv. wes das Herz voll ist, des geht der - über, mute runā, no kā sirds pilna, (bibl.) no

sirds pilnības mute runā; 2. (Öffnung) caurums, m. Mund'ārt, f. izloksne, f. Mund'bedarf, m. ēdamas lietas; proviants, m.

Münd'chen, n. -s, pl. mutīte, f. Mün'del, n. -s, pl. (Zögling) audzēknis, m.; (Pflegesohn) audžudēls, m.; (Pflegetochter) audžumeita, f.; (unter Vormundschaft stehende Waise) aizbildnim uzticēts bāŗa bērns, -gelder, n. pl. bāriņu naudas, f. pl. mun'den, v. n. labi garžot; dieses Bier mundet mir nicht, šis alus nav pa manai garžai. münden, v. n. ins Meer ietecēt (od. iegāzties) jūrā; diese Straße mündet auf einen Platz, šī iela iziet uz laukumu, mundfaul, adj. er ist viņš maz runā. Mund'fäule, f. mutes puve, f. mund'gerecht v. mundrecht. Mund'||geruch, m. mutes smaka, f. -harmonika, f. rūcenis, m.; mutes harmonika, f. -höhle, mutes dobums, mün'dig, adj. pilngadīgs; - werden, sasniegt pilngadību; (jemn.) «. sprechen od. für - erklären, atzīt (kādu) par pilngadīgu. Mün'digjkeit, f. pilngadība, f. -sprechung, f. », pl. -en, pilngadības atzinums, m. Mund'klemme, f. žokļu krampji, m. münd'lich, I. adj. mutes vārdiem, mutvārdu-; -es Versprechen, apsolījums mutes vārdiem; II. adv. mutes vārdiem. Mund'||schenk, m. dzērienu devējs, m. -sperre, f. žokļu krampji, m. pl. -stück, n. iemutis, m.; (am Zaume) iemauktu dzelzis, f. pl. Mün'dung, f. pl. -en, 1. (beim Flusse)

grīva, f.; 2. (Öffnung) caurums, m. Mund' II voll, m. 1. (Stück) kumoss, m.; dem. kumosiņš, m.; 2. (Schluck) malks, m. -werk, n. mute, f.; er hat ein gutes viņam liela (od. laba) mute. Munition', f. -en, municija, f. (šaujamas lietas), mun'keln, v. n. fam. klusi od. slepeni runāt; čukstēt; sačukstēties; man munkelt davon, ļaudis runā. Mün'ster, n. -s, pl. galvenā baznīca,

doma baznīca, mun'ter, I. adj. 1. mundrs; - machen, uzmundrināt; 2. (wach) nomodā; - werden, pamosties; . machen, pamodināt; II. adv. mundri; -! mudīgi! Mun'terkeit, f. mundrums, m. Mün 'ze, f. *, pl. -n, 1. nauda, f.; naudas gabals, m.; monēta, f., auch sīka nau-münzen — Mut

da; in klingender - bezahlen, samaksāt skaidrā naudā. • mün'zen, v. a. u. n. kalt naudu; fig. das ist auf Sie gemünzt, tas zīmējas uz Jums.

Münzer, m. -s, pl. naudas kalējs, m. Münz'|jfälscher, m. naudas viltotājs, m.

-fälschung, f. naudas viltošana, f. mür'be, adj. 1. (weich) mīksts; (brüchig) drupans; -s Holz, satrunējis koks; 2. fig. (jemn.) » machen od. bekommen, (demütigen) pazemot (kādu); (nachgiebig machen) piedabūt (kādu). Mür' |be, f. od. -bigkeit, f. mīkstums, m.; eines Steines, akmens drupa-nums, m. murksen, v. n. ņurdēt. Mur'mel, m. -s, pl. marmora bumbiņa» f.

mur'meln, v. a. u. n. murmināt; (vom

Bache) burbuļot. Mur'meln, n. -s, murmināšana, f.; (vom

Bache) burbuļošana, f. Mur'meltier, n. murkšķis, m.; dem.

murkšķītis, m. mur'ren, v. n. kurnēt. Mur'ren, n. -s, kurnēšana, f. mür'risch, adj. saīdzis, ņurdīgs; ein -er

Mensch, ņurga, com. Murr'kopf, m. īgņa, com.; ņurga, com. murr'köpfig, adj. īdzīgs. Mūs, n. -(s)es, putra, f.; bes. augļu putra, f.

Musch'el, f. pl. -n, 1. gliemezis, m.; dem. gliemezītis, m.; (Schale) gliemežnīca, f.; gliemeža vāks, m.; 2. (am Ohr) skrimstala, f. -bank, f. gliemežu sēklis, m. -ērde, f. gliemežaina zeme. musch'elförmig, adj. u. adv. gliemeža veidā.

Muschel'tier, n. gliemezis, m. Mū'se, f. pl. -n, Mūza, f. (mākslas dieviete).

Musē'um, n. -s, pl. Musē'en, mūzejs, m. Musik', f. «., mūzika; «. machen, mūzicēt. musikā'lisch, adj. 1. (Musik

betreffend) mūzikas-; 2. (Musik verstehend) mūzi-kālisks; er ist sehr viņš liels mūzikas pratējs. Musikant', m. -en, pl. -en, mūzikants, m. Musik'begleitung, f. mūzikas pavadījums, m.

Mūsiker, m. -s, pl. mūziķis, m. Musik'||fest, n. mūzikas svētki, m. pl.

-Unterricht, m. mūzikas mācība, f. musizie'ren, v. n. mūzicēt, spēlēt. Mus'kel, m. -s, pl. -n od. f. pl. -n, muskulis, m. -band, n. muskuļu saiš-

ķis, m. -entzündung, f. muskuļu iekaisums, m.

mus'kelig, adj. muskuļots, muskuļains. Mus'kelkraft, f. muskuļu spēks, m. Muskulatur, f. muskulātūra, f. muskulös', adj. muskuļains, stiprs, muß v. müssen.

Muß, n. pienākums, m.; neatraidāma vajadzība; es ist ein «, tas visādā ziņā vajadzīgs.

Mü'ße, f. patapa, f.; vaļa, f.; vaļas laiks, m.

Musselin, m. -s, pl. -e, muslīns, m.

(šķidra drāna), müs'sen, v. n. (muß, mußt, muß; muß'te; gemußt') vajadzēt; man muß es tun, tas jādara. Mü'ße||stunde, f. vaļas brīdis, m.; in -n, vaļas brīžos, -zeit, f. vaļas laiks, m. mü'ßig, adj. 1. (unbeschäftig) neaizjemts, bezdarba-; dīks; die -en Stunden, vaļas brīži; 2. (überflüssig) lieks, nevajadzīgs; -e Frage, lieks jautājums. Mü'ßiggang, m. -(e)s, slinkošana, f.; slinkums, m.; laiskums, mü'ßiggängerisch, adj. slinks, laisks;

slinka-, mußt, mußte v. müssen. Must'er, n. -s, pl. 1. (Vorbild) priekšzīme, f.; paraugs, m.; (Beispiel) piemērs, m.; das ist ein von einem Menschen, tas ir priekšzīmīgs cilvēks; 2. (Warenprobe) preču paraugs, -būch, n. paraugu grāmata, f. must'er|| gültig od. -haft, adj. priekšzīmīgs.

Must'er||haftigkeit, f. priekšzīmīgums, m. -knābe, m. fam. priekšzīmīgs cilvēks; puika kā nagla, mustern, v. a. vērīgi aplūkot, pārraudzīt. Must'er|| Sammlung, f. 1. priekšzīmīgs krājums; 2. parauga krājums, -schrift, f. 1. (Vorschrift) priekšraksts, f.; 2. (ein ausgezeichnetes Werk) priekšzīmīgs od. klasisks sacerējums. Musterschule, f. paraugskola, f. Musterung, f. pl. -en, (vērīga) aplūkošana, pārraudzīšana, f.; eine abhalten, (vērīgi) aplūkot, pārraudzīt. Must'er II werk, n. priekšzīmīgs, darbs; priekšzīmīgs sacerējums. -Wirtschaft, f. priekšzīmīga saimniecība; paraugu saimniecība, f. -Zeichner, m. paraugu zīmētājs, m. Mūt, m. -(e)s, drosme, f.; drošsirdība, f.; dūša, f.; » fassen, iedrošināties, jem-ties drošu sirdi; den . verlieren od. sinken lassen, zaudēt dūšu.366

Müt'chen, n. fam. sein - (an jemm.) kühlen, izgāzt savu žulti (par kādu), atriebties (kādam), muten, ilgoties, iekārot, šķist, mūterfūllt, adj. drošsirdīgs, drosmes pilns.

mūtig, I. adj. drošs, drošsirdīgs; II. adv.

droši, ar drošu sirdi, mūt'los, I. adj. bezdrosmes-; (jemn.) -machen, satramdīt (kādu); II. adv. bez drosmes. Mutlosigkeit, f. nedrosme, f. müt'mäßen, v. a. domāt, šķist, nojaust;

ich mutmaße, man šķiet, müt'mäßlich, I. adj. domājams, šķietams; II. adv. kā domājams; (wahrscheinlich) laikam. MQt'mäßlichkeit, f. šķietamība, f.; varbūtība, f.

Müt'mäßung, f. pl. -en, domas, f. pl. Mut'ter, f. », pl. Müt'ter, 1. māte, f.; dem. māmiņa, f.; māmuliņa, f.; die - Gottes, dievmāte, f.; 2. (Gebärmutter) dzemde, f., auch māte, f.; mātnīca, f.; 3. (Schraubenmutter) mitriķis, m. Mut'ter||beschwērde, f. dzemdes kaite, f.

-brüst, f. mātes krūts, f. Müt'terchen, n. -s, pl. 1. māmiņa, f.; māmuliņa, f.; 2. (beim Federvieh) mātīte, f.

Mut'ter||fieber, n. dzemdes drudzis, m. -füllen, n. ķēvīte, f. -gefühl, n. mātes jūtas, f. pl. -gestein, n. dzemde, f. Muttergot'tesbild, n. dievmātes glezna,

f.; dievmātes tēls, m. Mut'terļļherz, n. mātes sirds, f. -höhle, f. dzemdes dobums, m. -kalb, n. gosniņa, f. -kirche, f. galvenā baznīca, -korn, n. zirgu zobi, m. pl. -kraut, n. māteres, f. pl. -kūchen, m. otrā puse. müt'terlich, I. adj.

mātes-; II. adv. kā

māte, ar mātes mīlestību. Mütterlichkeit, f. mātes jūtas, f. pl.;

mātišķīgums, m. mü'terlicherseits, adv. no mātes puses. Mutterliebe, f. mātes mīlestība, f. mut'terlös, adj. bezmātes-, kam nav mātes; - werden, zaudēt māti; - -(s)es, Kind, bārenis, m. Mut'ter ||mal, n. iedzimta zīme. -milch, f. zīdals, m.; mātes piens, m.; mit der * einsaugen, iezīst ar mātes pienu. Nfut'ter||scheide, f. dzemdes maksts, f. -schoß, m. mātes klēpis, m. -seele, f. cilvēks, m.; dzīva dvēsele; es war keine - da, tur nebija nevienas dzīvas dvēseles.

mutterseelenallein, adj. viens pats, gluži viens.

Mutter||sēgen, m. mātes svētība, f. -söhnchen, n. fam. luteklis, m. -spräche, f. tēvu valoda, f.; mātes valoda, f. -stūte, f. kumeļnīca, f. -witz, m. dabīga od. iedzimta asprātība, -zelle, f. mātes šūniņa.

Mütwille(n), m. pārgalvība, f.; nebēdība, f.; draiskulība, f.

mutwillig, I. adj. pārgalvīgs; draiskulīgs; ein -er Streich, "nedarbs, m.; eine -e Person, nebēdnieks, m.; draiskulis, m.; nebēdniece, f.; draiskule, f.; II. od. mütwilligerweise, adv. pārgalvīgi, nebēdīgi.

Mütz'e, f. pl. -n, cepure, f.

Mütz'en||macher, m. cepurnieks, m. -ma-cherin, f. cepurniece, f. -schirm, m. cepures nags, m.

Myriä'de, f. «, pl. -n, miriāde, f. (1. 10.000} 2. neskaitāms daudzums).

Myr'rhe, f. pl. -n, mirres, f. pl. (smaržīgas zāles).

Myr'te, f. pl. -n, mirte, f.

mysteriös', I. adj. noslēpumains; II. adv. noslēpumainā veidā.

Mystē'rium, n. -(s), pl. -rien, mistērija, f.; noslēpums, m.

Mystik, f. mistika, f.

Mysti'ker, m. -s, pl. mistiķis, m.

Mystizis'mus, m. misticisms, m.

Mythe, f. », pl. -n, mīts, m.; teika, f.

Mythologie', f. pl. -(e)n, mītoloģija, f.

N.

Nā'be, f. pl. -n, rumba, f. Nā'bel, m. -s, pl. Nä'bel, naba, f.; dem. nabiņa, f. -binde, f. nabas josta, f. -bruch, m. nabas trūkums, m. -schnür, f. nabas saite, f. nach, I. prp. (mit dem Dativ) 1. (Richtung) uz; - Berlin, uz Berlīni; - allen Richtungen, uz visām pusēm; (mit dem Lokativ) ich werde « Hause gehen, es iešu mājās; pret; - Norden, pret ziemeļiem; par; etw.) fragen, apvaicāties (par ko); 2. (Zeit) pēc; - dem Mittagessen, pēc pusdienas; 3. (gemäß) pēc; » den Gesetzen, pēc likumiem; - Belieben, pēc patikas; - meiner Meinung, pēc manām domām; II. adv. pēc; mir -I man pakaļ! - wie vor, pa vecam, allaž; - und pamazām, nach'äffen, v. a. ķēmoties pakaļ. Nach'äffen, n. -s, od. Nachäffung, f.

pl. -en, pakaļķēmošanās, f. nach'ahmen, v. a. u. n. (jemm.) darīt (kādam) pakaļ; atdarināt (kādu). 366

Müt'chen, n. fam. sein - (an jemm.) kühlen, izgāzt savu žulti (par kādu), atriebties (kādam), muten, ilgoties, iekārot, šķist, mūterfüllt, adj. drošsirdīgs, drosmes pilns.

mūtig, I. adj. drošs, drošsirdīgs; II. adv.

droši, ar drošu sirdi, mūt'los, I. adj. bezdrosmes-; (jemn.) -machen, satramdīt (kādu); II. adv. bez drosmes.

Mutlosigkeit, f. nedrosme, f. müt'mäßen, v. a. domāt, šķist, nojaust;

ich mutmaße, man šķiet, müt'mäßlich, I. adj. domājams, šķietams; II. adv. kā domājams; (wahrscheinlich) laikam. MQt'mäßlichkeit, f. šķietamība, f.; varbūtība, f.

Müt'mäßung, f. pl. -en, domas, f. pl. Mut'ter, f. », pl. Müt'ter, 1. māte, f.; dem. māmiņa, f.; māmuliņa, f.; die - Gottes, dievmāte, f.; 2. (Gebärmutter) dzemde, f., auch māte, f.; mātnīca, f.; 3. (Schraubenmutter) mitriķis, m. Mut'ter||beschwērde, f. dzemdes kaite, f.

-brüst, f. mātes krūts, f. Müt'terchen, n. -s, pl. 1. māmiņa, f.; māmuliņa, f.; 2. (beim Federvieh) mātīte, f.

Mut'ter||fieber, n. dzemdes drudzis, m. -füllen, n. ķēvīte, f. -gefühl, n. mātes jūtas, f. pl. -gestein, n. dzemde, f. Muttergot'tesbild, n. dievmātes glezna,

f.; dievmātes tēls, m. Mut'terļ|herz, n. mātes sirds, f. -höhle, f. dzemdes dobums, m. -kalb, n. gosniņa, f. -kirche, f. galvenā baznīca, -korn, n. zirgu zobi, m. pl. -kraut, n. māteres, f. pl. -kūchen, m. otrā puse. müt'terlich, I. adj. mātes-; II. adv. kā

māte, ar mātes mīlestību. Mütterlichkeit, f. mātes jūtas, f. pl.;

mātišķīgums, m. mü'terlicherseits, adv. no mātes puses. Mutterliebe, f. mātes mīlestība, f. mut'terlös, adj. bezmātes-, kam nav mātes; - werden, zaudēt māti; - -(s)es, Kind, bārenis, m. Mut'ter ||mal, n. iedzimta zīme. -milch, f. zīdals, m.; mātes piens, m.; mit der * einsaugen, iezīst ar mātes pienu. Nfut'ter||scheide, f. dzemdes maksts, f. -schoß, m. mātes klēpis, m. -seele, f. cilvēks, m.; dzīva dvēsele; es war keine - da, tur nebija nevienas dzīvas dvēseles.

mutterseelenallein, adj. viens pats, gluži viens.

Mutter||sēgen, m. mātes svētība, f. -söhnchen, n. fam. luteklis, m. -spräche, f. tēvu valoda, f.; mātes valoda, f. -stūte, f. kumeļnīca, f. -witz, m. dabīga od. iedzimta asprātība, -zelle, f. mātes šūniņa.

Mütwille(n), m. pārgalvība, f.; nebēdība, f.; draiskulība, f.

mutwillig, I. adj. pārgalvīgs; draiskulīgs; ein -er Streich, "nedarbs, m.; eine -e Person, nebēdnieks, m.; draiskulis, m.; nebēdniece, f.; draiskule, f.; II. od. mütwilligerweise, adv. pārgalvīgi, nebēdīgi.

Mütz'e, f. pl. -n, cepure, f.

Mütz'en||macher, m. cepurnieks, m. -ma-cherin, f. cepurniece, f. -schirm, m. cepures nags, m.

Myriä'de, f. «, pl. -n, miriāde, f. (1. 10.000} 2. neskaitāms daudzums).

Myr'rhe, f. pl. -n, mirres, f. pl. (smaržīgas zāles).

Myr'te, f. pl. -n, mirte, f.

mysteriös', I. adj. noslēpumains; II. adv. noslēpumainā veidā.

Mystē'rium, n. -(s), pl. -rien, mistērija, f.; noslēpums, m.

Mystik, f. mistika, f.

Mysti'ker, m. -s, pl. mistiķis, m.

Mystizis'mus, m. misticisms, m.

Mythe, f. », pl. -n, mīts, m.; teika, f.

Mythologie', f. pl. -(e)n, mītoloģija, f.

N.

Nā'be, f. pl. -n, rumba, f. Nā'bel, m. -s, pl. Nä'bel, naba, f.; dem. nabiņa, f. -binde, f. nabas josta, f. -bruch, m. nabas trūkums, m. -schnür, f. nabas saite, f. nach, I. prp. (mit dem Dativ) 1. (Richtung) uz; - Berlin, uz Berlīni; -

allen Richtungen, uz visām pusēm; (mit dem Lokativ) ich werde « Hause gehen, es iešu mājās; pret; - Norden, pret ziemeļiem; par; etw.) fragen, apvaicāties (par ko); 2. (Zeit) pēc; - dem Mittagessen, pēc pusdienas; 3. (gemäß) pēc; » den Gesetzen, pēc likumiem; - Belieben, pēc patikas; - meiner Meinung, pēc manām domām; II. adv. pēc; mir -I man pakaļ! - wie vor, pa vecam, allaž; - und pamazām, nach'äffen, v. a. ķēmoties pakaļ. Nach'äffen, n. -s, od. Nachäffung, f.

pl. -en, pakaļķēmošanās, f. nach'ahmen, v. a. u. n. (jemm.) darīt (kādam) pakaļ; atdarināt (kādu).nachahmenswert — Nachfrist

nach'ahmenswērt, adj. priekšzīmīgs. Nach'ahmer, m. -s, pl. «, pakaļdarinātājs,

m.; atdarinātājs, m. Nachahmerei', f. pl. -en, kāre atdarināt.

Nach'ahmung, f. pl. -en, pakaļdarinājums, m.; atdarinājums, m. Nach'ahmungstrieb, m. tieksme atdarināt.

nach'ahmungswärt, adj. priekšzīmīgs, nach'arbeiten, I. v. a. 1. pārstrādāt; 2. (nachholen) pastrādāt nokavētu darbu; II. v. n. strādāt citiem pakaļ. Nach'bār, m. -s u. -n, pl. -n, kaimiņš, m. -dorf, n. kaimiņu sādža, f. -haus, n. kaimiņa nams, m. -in, f. pl. -nen, kaimiņiene, f. nach'bārlich, I. adj. kaimiņa-; II. adv.

kā kaimiņš. Nach'bār ļļ recht, n. kaimiņa tiesības, f. pl. -schaft, f. 1. (Nähe) apkaime, f.; in der kaimiņos, tuvumā; 2. (die Nachbarn) kaimiņi, m. pl. Nach'bārsleute, pl. kaimiņi, m. pl. Nach'bārstaat, m. kaimiņu valsts, f. nach'bellen, v. n. (jemm.) riet (kādam) pakaļ.

nach'benannt, adj. vēlāk (od. zemāk) minēts.

nach'bessern, v. a. pārlabot, pielabot. Nachbesserung, f. pārlabošana, f.; pārlabojums, m. nachbestellen, v. a. vēl pasūtināt. nachbezahlen, v. a. samaksāt vēlāk, nachbilden, v. a. atveidot. Nachbildung, f. atveidojums, m. nachblättern, v. n. šķirstīt, uzšķirt, nach'bleiben, v. n. (v. bleiben) 1. palikt pakaļ; (von Uhren) būt vēlam; 2. (in der Schule) palikt sēdot; •» lassen atstāt skolā.

Näch'bleibsel, n. -s, atliekas, f. pl.; pārpalikums, m. nachblicken, v. n. (jemm.) skatīties

(kādam) pakaļ. Nach'bliite, f. otrie ziedi, nach'dēm', I. conj. 1. kad, pēc tam kad; meist durch part. zu geben: » er das gesagt hatte, ging er hinaus, to teicis, viņš gāja ārā; 2. je kā kuŗu reizi; II. adv. pēc tam, vēlāk, nach'denken, v. n. (v. denken) (über etw.) pārdomāt (ko od. par ko); reiflich labi apdomāt. Nach'denken, n. -s, pārdomāšana, f.; in tiefes - geraten, nogrimt dziļās domās, nach'ļļdenkend od. -denklich, adj. domīgs; (in Gedanken versunken) domās nogrimis.

Nachdenklichkeit, f. domīgums, m. nachdichten, v. a. atdzejot. Nachdruck, m. 1. (pl. -drücke) pārdru-kājums, m.; 2. uzsvērums, m.; spars, m.

nachdrücklich, I. adj. spēcīgs, sparīgs;

II. adv. ar spēku, ar sparu. Nach'drücklichkeit, f. -», spēcīgums, m.;

sparīgums, m. nachdunkeln, v. n. tapt, kļūt tumšākam, nach'eifern, v. n. (jemm.) *, censties (kādam) pakaļ; jemt (kādu) sev par priekšzīmi. Nach'eiferung, f. līdzcensība, f. nacheinander, adv. cits pēc cita, (von zweien) viens pēc otra; (in einer Reihe) rindā; pa rindai; (wechselweise z. B. singen) pārmaiņus; drei Tage trīs dienas no vietas, nachempfinden, v. a. (v. empfinden) ich kann dir den Schmerz es varu sajust tev līdz tavas sāpes. Nach'en, m. -s, pl. laiviņa, f. Nach'erbe, m. otrais mantinieks (noteikts

pirmā mantinieka nāves gadījumā). Nach'ernte, f. otrā raža; uz lauka palikušo vārpu savākšana, nach'erzählen, v. a. atstāstīt, pārstāstīt, nach'essen, v. n. (v. essen) uzēst. Nach'essen, n. uzēdamais. nach'färben, v. a. pārkrāsot, uzkrāsot. Nach'feier, f. atsvēte, f.; svētku beigas, f. pl.

nach'feiern, v. a. svinēt vēlāk.

nach'feilen, v. a. pārvīlēt.

Nach'folge, f. 1. sekošana, f.; 2. fig.

(Nachahmung) pakaļdarināšana, f. nach'folgen, v. n. 1. (jemm.) (räumlich) sekot (kādam); (im Amte) nākt (kāda) vietā; 2. nākt vēlāk. Nach'folger, m. -s, pl. », 1. pēcnācējs, m.; 2. fig. atdarinātājs, m. -in, f. pēcnācēja, f.

nachfordern, v. a. uzprasīt virsū. Nach'forderung, f. papildu prasījums, m.;

uzprasījums, m. nachforschen, v. n. (einer Sache) izmeklēt od. izklaušināt (kādu lietu). Nachforschung, f. izmeklēšana, f.; apvaicāšanās, f.; (amtliche) izdibinājums, m.; -en anstellen, izmeklēt, izdibināt. Nach'frāge, f. 1. (Erkundigung) apvaicāšanās, f.; . halten, apvaicāties; 2. (von Waren) pieprasījums, m.; es ist keine - nach dieser Ware, šo preci nemaz nepieprasa, nach'frāgen, v. n. iztaujāt; apvaicāties;

(nach Waren fragen) pieprasīt. Nachfrist, f. jauns termiņš, m.368

Nach'frost, m. vēlīns sals. Nach'friihling, m. otrs ziedonis, nach'fühlen, v. a. just līdzi, iejusties, sajust.

nach'füllen, v. a. uzpildīt. Nach'füllung, f. uzpildījums, m. nach'gēben, I. v. a. (v. geben) 1. dot vēlāk; 2. dot klāt, pielikt; (ergänzen) papildināt; II. v. n. 1. (loslassen) atlaist; die Feder gibt nach, atspere liecas; 2. fig. (weichen) piekāpties; einer Bitte ievērot od. izpildīt lūgumu; (einwilligen) būt ar mieru. Nach'gēben, n. 1. (Loslassen) atlaišanās, f.; 2. fig. (Willfährigkeit) piekāpšanās, f.

nach'gebören, adj. 1. (jünger) jaunāks;

2. (nach dem Tode des Vaters geboren) vēlāk dzimis, pēc tēva nāves dzimis.

Nach'gebūrt, f. otrā puse. nach'gēhen, v. n. (v. gehen) 1. (jemm.) sekot (kādam); 2. fig. (sich hingeben, sich widmen) seinen Geschäften izdarīt (od. izpildīt) savas darīšanas; dem Vergnügen nodoties priekiem;

3. meine Uhr geht nach, mans pulkstenis paliek pakaļ (od. nosebojas).

nach'gemacht, adj. pakaļtaisīts; (verfälscht) viltots; -e Blumen, mākslīgas puķes.

nach'gerāde od. nachgerā'de, adv. 1. beidzot; 2. (allmählich) pamazām. Nach'geschmack, m. atgarža, f.; übler

nelāga atgarža. nach'giebig, adj. 1. (biegsam) atlaidīgs, lokāms; 2. fig. (willfährig) piekāpīgs. Nachgiebigkeit, f. 1. (Biegsamkeit) atlaidība, f.; lokanums, m.; 2. (Willfährigkeit) piekāpība, f.; piekāpīgums, m.

nach'gießen, v. a. (v. gießen) uzliet virsū, pieliet klāt. nach'grāben, v. n. (v. graben) rakt, izrakt.

Nach'grābung, f. pl. -en, rakšana, f.; alle -en helfen nichts, visa rakšanās nekā nelīdzēja. Nach'gras, n. atāls, m. nach'grübeln, v. n. lauzīt galvu, pārdomāt; (durchforschen) izdibināt. Nach'guß, m. uzlējums, m.; nolējums, m. Nach'hall, m. atbalss, f.; atskaņa, f. nach'haljļten, v. n. turēties, jo ilgi pastāvēt. -tig, I. adj. izturīgs, pastāvīgs; (wirksam) stiprs; II. adv. izturīgi, stipri.

Nachhaltigkeit, f. izturīgums, m.; (Wirksamkeit) stiprums, m.

nach'hangen, v. n. (v. hangen) od. nachhängen, v. n. seinen Gedanken nodoties savām domām, nach'helfen, v. n. (v. helfen) (jemm.) piepalīdzēt (kādam); (verbessern) pārlabot, uzlabot, nach'hēr', adv. pēc tam, vēlāk; ein Jahr

gadu vēlāk. Nach'herbst, m. vēlīns rudens, rudens

beigas, f. pl. nachhē'rig, m. vēlāks. Nachhilfe, f. piepalīdzēšana, f.; piepalīdzība, f. -stunde, f. repetīcija, f. Nach'hochzeit, f. atkāzas, f. pl. nachholen, v. a. 1. piedabūt klāt; 2. fig. atgūt.

nach'humpeln, v. n. lumpačot pakaļ. Nachhut, f. 1. otrreizējā ganīšana; 2.

(Nachtrab) pakaļpulki, m. pl. nach'jägen, v. a. dzīties pakaļ. Nach'klang, m. 1. atbalss, f.; 2. fig. piemiņa, f.

nach'klingen, v. n. (v. klingen) atskanēt, noskanēt.

Nach'komme, m. -n, pl. -n, pēcnācējs,

m.; die -n, pēcteči, m. pl. nach'kommen, v. n. (v. kommen) 1. nākt pakaļ, nākt vēlāk; 2. fig. (genügen, Folge leisten) izpildīt, izdarīt; seinen Verpflichtungen izdarīt savus pienākumus.

Nachkommenschaft, f. pēcnācēji, m. pl.; bērni, m. pl., auch bērnu bērni, m. pl.

Nach'kommling, m. -s, pl. -e, pēcnācējs, m.

nach'können, v. n. (v. können) varēt tikt

līdzi, varēt sekot. Nach'kost, f. v. Nachessen. Nach'kur, f. papildu ārstēšanās, f. Nach'laß, m. -(ss)es, pl. -lasse, -u. -lässe, 1. (Nachlassen) atlaišanās, f.; ohne neatlaidīgi; 2. (Hinterlassenschaft) atlikusies manta (pēc nāves), atstājums, m.; mantojums, m.; 3. (nachgelassene Werke) atstāti darbi, nachlassen, I. v. a. (v. lassen) 1. (hinterlassen) atstāt; nachgelassene Werke, atstāti darbi; 2. (loslassen) atlaist; 3. (ablassen) nolaist; (etw.) vom Preise », nolaist od. atlaist no cenas; II. v. n. atlaisties, mazināties, atslābt; die Kälte läßt nach, vējš norimst; der Regen läßt nach, lietus stājas; der Sturm läßt nach, vētra mitējas; der Schmerz läßt nach, sāpes norimst. Nachlassen, n. atlaišanās, f.; atslābšana, f.; (Verminderung) mazināšanās, f.

Nachlassenschaft, f. atstāta od. atlikusies manta, nachlässig, adj. nevērīgs, nolaidīgs. Nachlässigkeit, f. pl. -en, nevērība;

nolaidība, f. nachlaufen, v. n. (v. laufen) (jemm.) skriet (kādam) pakaļ; einer Sache », dzīties pēc kādas lietas. Nachläufer, m. pakaļskrējējs. nachleben, v. n. piemēroties (kam), dzīvot (pēc kā), nach'lēgen, v. a. pielikt klāt. nachlernen, v. a. piemācīties klāt. Nach'lēse, f. pl. -n, (auf dem Felde) laukā atlikušo vārpu salasīšana, f.; -halten, salasīt laukā atlikušās vārpas; ievākt pārējās vīnogas, nach'lēsen, I. v. a. (v. lesen) 1. (eine Stelle) pārlasīt (kādu vietu); 2. sekot lasot, lasīt pakaļ; salasīt laukā atlikušās vārpas; ievākt pārējās vīnogas; II v. n. in einem Buch lasīt kādā grāmatā; uzšķirt kādā grāmatā, nachliefern, v. a. piegādāt klāt, piegādāt vēlāk.

Nachlieferung, f. papildu piegādājums, m.; (von Werken) papildu burtnīca, f. nach'machen, v. a. 1. (etw.) darīt (ko) vēlāk; 2. (nachahmen) atdarināt; (verfälschen) viltot. Nach'machen, n. pakaļdarināšana, f. Nach'macher, m. pakaļdarītājs, m. Nach'machung, f. pl. -en, pakaļdarinājums, m.

Nach'mahd, f. *, otrreizējs pļāvums, m. nach'mālig, adj. vēlāks, nach'māls, adv. vēlāk, pēc tam. nach'messen, v. a. (v. messen) pārmērīt, izmērīt.

Nach'mittag, m. pēcpusdiena, f.; pēcpusdienas laiks, m.; heute n-, šodien pēc pusdienas, šo pēcpusdien; des -s, pēcpusdienas; pēcpusdienām, nach'mittags, adv. pēcpusdienas; pēcpusdienām.

Nach'nahme, f. pēcmaksa, f. nach'nehmen, v. a. (v. nehmen) 1. jemt vēlāk, piejemt klāt; 2. uzlikt pēcmaksu.

Nachprüfung, f. 1. papildu eksāmens, m.;

2. vēlāks pārbaudījums, m. nachrechnen, v. a. pārlēst, pārbaudīt. Nach'rēde, f. 1. gala vārds, m.; epilogs, m.; 2. fig. (Ruf) slava, f.; üble «-, ļauna slava, neslava, f.; in üble » bringen, celt neslavu, nach'rēden, I. v. a. atkārtot; fig. (jemm.) Böses aprunāt (kādu); celt (kādam)

neslavu; II. v. n. (jemm.) runāt (kādam) pakaļ, nach'reifen, v. n. nogatavoties vēlāk. Nach'richt, f. *, pl. -en, vēsts, f.; ziņa, f. Nach'richter, m. bende, com. nach'richtlich, adv. paziņojuma veidā, nach'rücken, I. v. a. stumt pakaļ, stumt tālāk; II. v. n. 1. (jemm.) iet (kādam) pakaļ; 2. (in eine höhere Stelle einrücken) tikt augstākā vietā. Nach'rūf, m. pēdējās ardievas; nekrologs, m.

Nach'ruhm, m. slava, f. (pēc nāves), nach'sāgen, v. a. teikt pakaļ, atkārtot; fig. (jemm. etw.) atsaukties (par kādu labi od. slikti); man sagt ihm nichts Gutes nach, par viņu nerunā labi.

Nach'satz, m. otrs teikums, m.; pēctei-kums, m.; (Hinzufügung) piemetinājums, m.

Nachschläfchen, n. atmiegs, m.; atmie-

ga, f-

Nach'schlag, m. papildu nots, f. nach'schlāgen, I. v. a. (v. schlagen) eine Stelle *, uzšķirt od. uzmeklēt ' kādu vietu (grāmatā); II. v. n. in einem Buche šķirstīt (grāmatā). Nach'schlüssel, m. mūķis, m.; mūķējamā atslēga. Nach'schrift, f. gala raksts, m.; piemetinājums, m.; pēcraksts, m. Nach'schub, m. 1. pakaļbīdīšana, f.; 2. (von Truppen) papildu od. palīga spēki, m. pl. nach'schüren, v. a. uzkurstīt. Nach'schuß, m. piedevas, f. pl.; piemak-

sājums, m. nach'schütten, v. a. piebērt klāt, uzbērt virsū.

Nach'schwärm, m. otrs spiets, nach'sēhen, I. v. a. (v. sehen) 1. (suchen) pameklēt, uzmeklēt; (z. B. grāmatā); 2. (prüfen) pārbaudīt; 3. fig. (verzeihen) (jemm. etw.) piedot (kādam ko); II. v. n. 1. (jemm.) skatīties (kādam) pakaļ; 2. in einem Buche paskatīties grāmatā. Nach'sēhen, n. 1. pārbaudījums, m.; (Verbesserung) izlabojums, m.; 2. fig. das «. haben, tikt piešmauktam, nach'senden, v. a. (v. senden) (jemm.

etw.) sūtīt (kādam ko) pakaļ, nach'setzen, I. v. a. 1. likt pakaļ; 2. fig. atstādināt, mazāk cienīt; z. piemetināt; II. v. n. 1. (jemm.) dzīties (kādam) pakaļ; 2. atjaunot savu metienu (pie spēles). Nach'setzen, n. -s, pakaļdzīšanās, f.

24370

Nachsicht — Nachtlicht

Nach'sicht, f. pacietība, f.; lēnība,, f.; (mit jemm.) •» haben, būt pacietīgam od. lēnīgam (pret kādu), nach'sichtig, I. pacietīgs, lēnīgs; II. adv.

pacietīgi, ar lēnu prātu. Nachsichtigkeit, f. pacietīgums, m.;

lēnīgums, m. nach'sichtsvoll, v. nachsichtig. Nach'silbe, f. gala zilbe, f. nach'sinnen, v. n. (v. sinnen) pārdomāt, apcerēt.

Nach'sinnen, n. pārdomas, f. pl. nach'sitzen, v. n. (v. sitzen) palikt skola;

(jemn.) - lassen, paturēt (kādu) skolā. Nach'sommer, m. atvasara, f. nach'spähen, v. n. einer Sache izpētīt kādu lietu. Nach'spiel, n. 1. epilogs, m.; pēcspēle,

f.; 2. fig. (Folgen) sekas, f. pl. nach'spielen, v. a. 1. atkārtot; 2. dieselbe Farbe izspēlēt to pašu mastu (od. krāsu), nach'spotten, v. n. (jemm.) izmēdīt (kādu).

nach'sprechen, I. v. a. (v. sprechen) (jemm. etw.) runāt (kādam ko) pakaļ; atkārtot (kāda vārdus); II. v. n. (jemm.) imitēt (kāda) balsi, nächst, prp. (mit dem Dativ) pēc; - mir,

pēc manis; (außerdem) bez tam. nach'stammeln, v. a. atkārtot stostoties;

šļupstēt pakaļ, nächstbeste (der, die, das), adj. (pēc tam); nākošais (nākošā); pirmais (pirmā), kas atgadās, nāchstdēm', adv. 1. (nächstens) turpmāk, drīzā laikā, šinīs dienās; 2. (nachher) vēlāk.

näch'ste, (der, die, das), adj. tuvākais (tuvākā); nākošais (nākošā); die -Stadt, tuvākā pilsēta; -s Jahr, nākamu gadu; - Woche, nākošā nedēļā; -n Sonntag, citu svētdienu, nach'stehen, v. n. (v. stehen) 1. stāvēt od. būt aiz...; die -den Worte, sekojošie vārdi; 2. fig. būt mazākā vērtībā; būt sliktākam; nicht nebūt sliktākam.

nach'stellen, I. v. a. 1. nostatīt pakaļ; 2. eine Uhr atstatīt pulksteni; II. v. n. (jemm.) uzglūnēt (kādam). Nach'steller, m. -s, pl. uzglūnētājs,

m.; lamatu licējs m.; tīkotājs, m. Nach'stellung, f. 1. (vārda) pakaļstāstīša-

na, f.; 2. (Verfolgung) vajāšana, f. Nächstenliebe, f. tuvākā mīlestība, f. näch'stens, adv. turpmāk, drīzā laikā, šinīs dienās. Nach'steuer, f. papildu nodoklis, m.

nach'steuern, v. n. samaksāt papildu nodokli; piemaksāt klāt. nächstfolgend, adj. nākošs; am -en Tage, otrā od. nākošā dienā. Nach'stich, m. pakaļgravējums, m. nächstliegend, adj. 1. tuvākais; 2. fig.

das N-e, vissvarīgākais, nach'stopfen, v. a. piebāzt vēl klāt. Nach'stöß, m. 1. otrs grūdiens; 2. atgrū-

diens, m.; atsitiens, m. nach'stößen, v. n. (v. stoßen) 1. vēlreiz

grūst; 2. atsist un durt. nach'strēben, v. n. (einer Sache) censties (pēc kādas lietas), nach'strömen, v. n. 1. tecēt pakaļ; tecēt

vēlāk; 2. fig. sekot pūlī. nach'sūchen, I, v. a. lūgt; II. v. n. meklēt, taujāt; pārmeklēt; in einem Buche pameklēt od. pašķirstīt grāmatā; in seiner Tasche pārmeklēt kabatu.

Nach'sūchung, f. pl. -en, 1. pārmeklē-jums, m.; pameklējums, m.; kratījums, m.; 2. fig. (Bitte) lūgums, m. Nacht, f. », pl. Nāch'te, nakts, f.; dem. naksniņa, f.; es wird'-, nakts metas; bei nakts laikā; bei finsterer tumšā naktī; mitten in der nakts vidū; heute šonakt. Nacht'arbeit, f. nakts darbs, m. Nach'teil, m. zaudējums, m.; ~ bringen od. zum » gereichen, kaitēt (kādam) celt (kādam) zaudējumus, nachteilig, adj. neizdevīgs; (schädlich) kaitīgs.

näch'telang, adv. caurām naktīm, nach'ten, v. imp. es nachtet, nakts tuvojas, tumsa metas. Nacht'|jfalter, m. nakts tauriņš, m. -frost, m. nakts salna, f. -geschirr, n. nakts trauks, m.; nakts pods, m. -gleiche, f. dienas un nakts vienlīdzīgums, m. -hemd, n. nakts krekls, m. -hütung, f. pieguļa, f.; in der . gehen, iet od. jāt pieguļā, -hüter, m. pieguļnieks, m. Nach'tigall, f. pl. -en, lakstīgala, f.;

die - singt, lakstīgala pogā. Nachtigallenschlag, m. lakstīgalas pogāšana.

näch'tigen, v. n. pārnakšņot, pārlaist nakti.

Nach'tisch, m. uzkodas, f. pl. Nachtkauz, m. apogs, m. Nacht'kerze, f. nakts svece, f. nächt'lich, I. adj. nakts-; II. adv. nakti,

pa nakti, nakts laikā, nächtlicherweile, adv. pa nakti. Nacht'(|licht, n. nakts svece, f. -mahl, n. 1. (Abendbrot) vakariņas, f. pl.;. 2.Nachtposten — nackt

371

(heiliges Abendmahl) svētais vakarēdiens.

Nacht'posten, m. naktssargs, m. Nach'trab, m. pakaļpulki, m. pl. Nach'trābe, m. vakara lēpis, m. nach'trāben, v. n. (jemm.) tecēt (kādam) pakaļ. Nach'trag, m. -(e)s, pl. -träge, papildinājums, m.; piedevas, f. pl.; piemetinājums, m.; (Nachzahlung) piemaksā-jums, m.

nach'trāgen, v. a. (v. tragen) 1. nest pakaļ; 2. papildināt, piemetināt; (nachzahlen) piemaksāt; 3. fig. (jemm. etw.) «, nepiemirst od. pieminēt (kādam ko); ilgi sirdīties (uz kādu par ko), nachträglich, I. adj. papildu-; II. adv.

vēlāk; papildām; piedevām. Nachtraubvogel, m. plēsīgs naktsputns, m.

nach'trēten, v. n. (v. treten) (jemm.) », iet od. staigāt (kādam) pakaļ, sekot (kādam); fig. sekot (kāda) priekšzīmei. Nach'trēter, m. -s, pl. pakaļstaigātājs,

m.; fam. pakaļbradātājs, m. Nacht'rūhe, f. nakts miers, m.; nakts dusa, f.; sich zur - begeben, iet gulēt, doties pie miera, nachts, adv. naktī; naktīm; nakts laikā. Nacht'schatten, m. (solanum) bebrukār-

kli, m. pl.; naktene, f. Nacht'schmetterling, m. nakts tauriņš, m. Nacht'schwalbe, f. (caprimulgus euro-paeus) lēpis, m. -Schwärmer, m. 1. nakts staigulis, m.; nakts klaidonis, m.; 2. (Schmetterling) nakts tauriņš, m.

Nachtschwärmerei', f. nakts staigulība,

f.; nakts klaidonība, f. Nacht'topf, m. naktspods, m. nach'tūn, v. a. (v. tun) (es jemm.) darīt (kādam ko) pakaļ; sekot (kāda priekšzīmei). Nacht'|ļviole, f. naktsvijolīte, f. -wache, f. nakts nomodā, f. -Wächter, m. naktssargs, m.

nacht'wandeln, v. n. klejot pa naktīm,

būt mēnessērdzīgam. Nacht'|ļ wandler, m. mēnessērdzīgs cilvēks, nakts staigulis, m. -wandlerin, f. mēnessērdzīga sieviete, nakts staigule, f.

Nach'ūrlaub, m. papildu atvaļinājums, m. nach'verlangen, v. a. pieprasīt klāt. nach'wachsen, v. n. (v. wachsen) pieaugt

klāt; ataugt; augt vēlāk, nach'wägen, v. a. pārsvērt. Nachwahl, f. papildu vēlēšanas, f.

nachwanken, v. n. (jemm.) iet (kādam) ļodzīdamies pakaļ. Nach'wēhen, f. pl. 1. radību sāpes, f. pl.; dzemdēšanas sāpes, f. pl., auch atsā-pes, f. pl.; 2. fig. (böse Folgen) ļaunas sekas.

nach'weinen, v. n. (jemm.) «., raudāt (kādam) pakaļ; apraudāt (kāda), nāvi. Nachweis, m. (Beweis) pierādījums, m.; (Aufklärung) paskaidrojums, m.; den ~ liefern, pierādīt, nach'weisbär, adj. pierādāms; uzrādāms. Nach'weiseamt, n. ziņu birojs, m. nachweisen, v. n. (v. weisen) 1. (angeben) uzrādīt; (zeigen) rādīt; 2. (beweisen) pierādīt, aprādīt. Nach'weiser, m. -s, pl. «>, rādītājs, m. nachweislich, adv. kā pierādāms, kā pierādīts.

Nach'Weisung, f. pierādījums, m. Nach'weit, f. pēcnācēji, m. pl.; nākamā paaudze.

Nachwinter, m. otra od. vēlīna ziema,

atziema, f. nach'wirken, v. n. darīt iespaidu vēlāk. Nach'wirkung, f. vēlāks iespaids; (Folge) sekas, f. pl.; pēcdarbība, f. Nachwort, n. gala vārds, m.; epilogs, m. Nach'wuchs, m. 1. ataudzē, f.; 2. fig.

jaunā paaudze, nachzahlen, v. a. maksāt vēlāk; piemaksāt klāt. nachzählen, v. a. pārskaitīt, vēlreiz

skaitīt; (prüfen) pārbaudīt. Nachzahlung, f. papildu maksājums, m.;

piemaksājums, m. Nachzählung, f. pārskaitīšana, f.; pārskaitījums, m. nach'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) vilkt līdzi; II. v. n. sekot. Nach'zug, m. pakaļpulki, m. pl.; (Begleiter) pavadoņi, m. pl.; später gab es noch einen großen - von Kolonisten, vēlāk pienāca vēl ļoti daudz kolonistu klāt. Nachzügler, m. -s, pl. atpakaļ palicis od. nosebojies (gājējs); (Marodeur) sirotājs, m.

Nack'en, m. -s, pl. pakausis, *m.; sprands, m.; (jemm.) den - beugen, pārvarēt (kādu); fig. den •» beugen, padoties; fig. den Schelm im « haben, būt viltīgam, nack'end, adj. kails, pliks. Nack'enschlag, m. sitiens pa sprandu; fig. Nackenschläge bekommen, dabūt pārmetumus, nackt, adj. kails, pliks; (von den Füßen) bass; (jemn.) ganz - ausziehen, no-

ģērbt (kādu) gluži kailu; mit -en Füssen, basām kājām; fig. die -e Wahrheit, kaila patiesība. Nackt'heit, f. pl. -en, kailums, m.; plikums, m.

Nā'deL f. pl. -n, (Nähnadel) adata, f.; dem. adatiņa, f. -arbeit, f. adatas darbs, m. Nä'delchen, n. -s, pl. adatiņa, f. Nadelholz, n. skuju koks; skujmežs, m. Nä'delwald, m. skujmežs, m. Nād'Ier, m. -s, pl. adatnieks, m. Nā'gel, m. -s, pl. Nä'gel, 1. (an Fingern und Zehen) nags, m.; keinen - breit, ne naga platumā; nicht soviel als schwarz hinter dem ne tik daudz kā melns aiz naga. -amboß, m. nagu laktiņa, f. -bürste, f. nagu suseklis, m. Nä'gelchen, n. -s, pl. 1. nadziņš, m.; 2. (von Eisen) nagliņa, f.; 3. (Pflanze) naglene, f. Nā'geleisen, n. naglu laktiņa, f. nā'gelfest, adj. stiprs, naglām piesists. Nā'gelkopf, m. naglas galva, f. Nā'gelmāle, n. pl. naglu zīmes, f. pl. nā'geln, v. a. naglot. Nā'geln, n. -s, naglošana, f. nā'gelneu, adj. fam. gluži jauns, nule kā

pagatavots, nä'gen, v. a. u. n. (an etw.) grauzt, krimst (ko); am Knochen <*, skrubināt od. krimst kaulu; fig. der Kummer nagt an seinem Herzen, bēdas grauž viņam sirdi. Nā'gen, n. -s, graušana, f.; krimšana, f. Nā'ger, m. -s, pl. od. Nā'getier, n.

grauzējs, m. Näh'arbeit, f. šujams darbs, nā'he, I. adj. (comp, nä'her; sup. der nächste) tuvs; dem Tode - sein, būt uz miršanu od. pie beigām; er ist dem Tode viņam neatliek vairs ilgi ko dzīvot; ein -r Verwandter, tuvs radinieks; II. adv. tuvu, tuvumā; - bei der Kirche, baznīcas tuvumā; - bevorstehen, būt drīz klāt; - daran sein, etw. zu tun, pašlaik gribēt ko darīt. Nä'he, f. tuvums, m.; hier in der šepat tuvumā; ganz in der sein, būt gluži tuvu. nähe|jbei', adv. tuvu klāt. -hin', adv. gandrīz, bezmaz, nā'hen, v. n. u. n. v. refl. sich «, tuvoties.

nä'hen, v. a. šūt; freq. šūstīt; «. lassen, šūdināt; weiß šūt veļu.

nä'her, I. adj. (comp, von nahe) tuvāks; dieser Weg ist šis ceļš īsāks; II. adv. tuvāk; «. kommen, tuvoties; nākt

klātāk; - bringen, tuvināt; fig. einer Frage » treten, ķerties pie jautājuma.

Näherei, f. », šūšana, f.; šuvums, m.; šuveklis, m.

Nä'herin, f. pl. -nen, šuvēja, f.

nä'hern, I. v. a. tuvināt; II. v. refl. sich tuvoties.

Nä'herrecht, n. priekšroka, f.; priekšrocība, f.

Nä'herung, f. tuvināšana, f.; tuvinājums, m.

nā'heļļstēhend, adj. tuvs. -zū, adv. gandrīz, bezmaz.

Näh'||garn, n. šujamie diegi, diegi, ko šūt. -korb, m. od. -körbchen, n. šujamais groziņš.

Nah'kampf, m. tuvcīņa, f.

nahm v. nehmen.

Näh'ļjmädchen, n. šuvēja, f. -maschine,

f. šujammašīna. -nādel, f. šujamadata.

näh'ren, I. v. a. 1. (ernähren) barot; (beköstigen) ēdināt; ein Kind zīdīt bērnu, dot bērnam krūti; 2. fig. (unterhalten) uzturēt; II. v. n. (nahrhaft sein) būt derīgam; III. v. refl. sich baroties.

Näh'ren, n. -s, barošana, f.

näh'rend, adj. barojošs, gausīgs.

nahr'haft, adj. gausīgs, uzturam od. barībai derīgs.

Nahrhaftigkeit, f. gausīgums, m.

Nähr'stoff, m. barības viela, f.

Nah'rung, f. 1. (Futter) barība, f.; (Speise) ēdiens, m.; 2. (Lebensunterhalt) pārtika, f. -squelle, f. pārtikas avots, m.; peļņas avots, m. -ssorge, f. pārtikas raizes, f. pl.

Näh'||schüle, f. šūšanas skola, f. -seide, f. šujamais zīds.

Naht, f. pl. Näh'te, 1. vīle, f.; dem. vīlīte, f.; 2. (am Körper) šuve, f.

Näh'j|terin, f. pl. -nen, šuvēja, f. -tisch, m. šujamais galds, -zeug, n. 1. šūšanas piederumi, m. pl.; 2. šuveklis, m.

naiv', adj. naīvs, vientiesīgs.

Naivität [-wi-], f. naīvitāte, f.; vien-tiesīgums, m.

Nä'me, m. -ns, pl. -n, 1. vārds, m.; (Benennung) nosaukums, m.; einen -n führen, saukties, tikt sauktam; wie ist Ihr kā Jūs sauc? seinen -n ändern, mainīt savu vārdu; ein falscher «, neīsts vārds, piejemts vārds; unter fremdem -n, ar svešu vārdu.Namenbuch — Nationalismus

373

Nä'men]|büch, n. vārdu saraksts, m. -ge-dächtnis, n. ein gutes haben, labi atminēt vārdus, nä'menlös, I. adj. 1. bezvārda-; 2. fig. (unsäglich) neizsakāms; ein -(s)es Unglück, briesmīga nelaime; II. adv. lielā mērā; bez mēra. Nā'menregister, n. vārdu saraksts, m. nā'men, prp. (mit dem Genetiv) vārdā. Nā'mensļļaufrūf, m. vārdu uzsaukums, m. -fest, n. od. -tag, m. vārdadiena, f. -Unterschrift, f. vārda paraksts, m. -vetter, m. vārda brālis, m.; sovārdis, m., auch vārdainis, m. nā'mentlich, I. adj. vārda-; -er Aufruf, -e Abstimmung, nobalsošana, vārdus uzsaucot; II. adv. 1. ar vārdu; 2. (besonders) sevišķi. Nā'menļjverwechselung, f. vārdu samai-ņa, f. -Verzeichnis, n. vārdu saraksts, m. -Wechsel, m. vārdu maiņa, f. nām'haft, I. adj. 1. vārdā minēts; (bekannt) pazīstams; -machen, minēt vārdā; 2. fig. (bedeutend) ievērojams; II. adv. ievērojamā mērā. näm'lich, I. adj. der -e, tas pats; das -e, tā pati lieta; II. adv. 1. (bei Aufzählungen) proti, ar vārdu; 2. (zur Erklärung) t. i. = tas ir; jo; ich war

krank, jo es biju slims. Näni'e, f. pl. -n, sēru dziesma, f. nann'te v. nennen.

Napf, m. -es, pl. Näp'fe, bļoda, f.; kauss,

m.; skutulis, m. Napfkuchen, m. rozīņu rausis, m. Naph'tha, n. -s, pl. -s od. f. pl. -s,

nafta, f.; petroleja, f. Nar'be, f. pl. -n, 1. (von Wunden) rēta, f.; 2. (bei Pflanzen) drīksna, f. nar'ben, v. n. u. v. refl. sich «, rētāties. nar'big, adj. rētains.

Nar'de, f. «, pl. -n, narde, f. (smaržīgs aug_s).

Narko'se, f. pl. -n, narköze, f. Narr, m. -en, pl. -en, ģeķis, m.; nerrs, m.; (alberner Mensch) auša, com.; āksts, m.

Närr'chen, n. -s, pl. fam. aušiņa, com. nar'ren, v. a. (jemn.) muļķot, āzēt (kādu).

Nar'renfest, n. ākstu svētki, m. pl. Narretei', f. od. Narr'heit, f. pl. -en,

ģeķība, f.; aušība, f. När'rin, f. pl. -nen, ģēķe, f.; auša, f. När'risch, I. adj. 1. negudrs; 2. (drollig)

jocīgs, ākstīgs; II. adv. kā traks. Nar'wal, m. -(e)s, pl. -e, narvals, m.

(jūras vienradzis). Narzisse, f. pl. -n, narcise, f. (puķe).

Nasäl'laut, m. nāsenis, m. nasch'en, v. a. u. n. kārumoties (auch našķēt); er nascht gern, viņš liels kārumnieks.

Näs'chen, n. -s, pl. deguniņš, m., auch

deguntiņš, m. Nasch'er, m. od. Näsch'er, m. -s, pl.

kārumnieks, m.; laiža, com. Nascherei', f. od. Näscherei', f. pl. -en, 1. kārumošanās, f.; laizīšanās, f.; 2. (Naschwerk) gardumi, m. pl.; saldumi, m. pl.

Näsch'erin, f. pl. -nen, kārumniece, f. nasch'haft, adj. kārs. Naschhaftigkeit, f. kārums, f. -katze,

f. sie ist eine viņa ir liela kārumniece. -maul, n. kārumnieks, m.; gārd-ēdis, m.

Nā'se, f. pl. -n, deguns, m.; dem. deguniņš, m., auch deguntiņš, m.; stumpfe, aufgeworfene strups, atcirsts deguns; durch die - sprechen, runāt caur degunu; die » schnäuzen, izšņaukt degunu.

nä'seln, v. n. runāt caur degunu. Nā'senļjbein, n. deguna kauls, m. -bluten, n. deguna asiņošana, f.; er hat viņam asiņo deguns, -flügel, m. nāsis, f. pl.; rechter «, nāšu labā puse. -knei-fer, m. degunkniebis, m. -loch, n. nāšu caurums, m.; nāsis, f. pl. -polyp, m. deguna polips, m. -rümpfen, n. deguna raustīšana, f. -stüber, m. 1. knipis pa degunu; 2. fig. rājiens, m. nä'seweis, adj. bezkaunīgs, vīzdegunīgs. Nä'seweisheit, f. vīzdegunība, f.; pārgudrība, f.

Nās'horn, n. degunradzis, m. -käfer, m.

ragu bambāls, m. naß, adj. slapjš; - machen, saslapināt; - werden, samirkt; fam. sich machen, apmīzties; durch und durch samircis pavisam slapjš. Naß' n. Nas'ses, slapjums, m.; šķidrums, m.

Näs'se, f. slapjums, m. näs'sen, v. a. slapināt, naß'kalt, adj. drēgns.

Natterknöterich, m. (Natterwurz, f.), zalkšu sakne, f.; pļavu sūrene, f. Nation', f. pl. -en, nācija, f.; tauta, f. nationāl', adj. nacionāls, tautisks. Nationāl'charakter, m. tautas raksturs, m.

nationalisie'ren, v. a. nacionālizēt (uz-

jemt tautas vai valsts savienībā). Nationalismus, m. nacionālisms, m.; tautiskums, m.374

Nationalität', f. pl. -en, nacionalitāte,

f.; tautība, f. Nationalsozialismus, m. nacionālsociālisms, m.

Nat'ter, f. pl. -n, odze, f. -biß, m.

odzes kodiens, m. od. dzēliens, m. -würz, vīgrieze, f. Natur', f. pl. -en, 1. daba, f., auch radība, f.; nach der - zeichnen, zīmēt pēc dabas; prv. Gewohnheit wird zur zweiten ieradums pāriet dabā; 2. (Charakter) raksturs, m.; daba, f.; eine glückliche », laimīgs cilvēks, naturalisieren, v. a. naturālizēt (uzjemt valsts savienībā, dot valsts pilsoņu tiesības).

Naturalisierung, f. «, pl. -en, naturālizē-šana, f.

Natūr'lļanläge, f. dabiskas dāvanas, dabiska spēja, -begēbenheit, f. dabas parādība, f. -beschreiber, m. dabas aprakstītājs, m. Naturell', n. -s, pl. -e, raksturs, m.; gara

dāvanas, f. pl. Natür'||ereignis, n. od. -erscheinung, f. dabas parādība, f. -forscher, m. dabas pētnieks, m. -forschung, f. dabas pētīšana, f. -freund, m. dabas draugs, m. natūr'gemäß, I. adj. dabīgs, dabai piemērots; II. adv. dabīgi, pēc dabas likumiem. Natūr'geschichte, f. dabas vēsture, f. natūr'geschichtlich, adj. dabas vēstures-. Natūr'gesetz, n. dabas likums, m. natūr'||getreu, adj. dabisks, -historisch, adj. -es, Kabinett, dabas vēstures kabinets, m.

Natür'||kenner, m. dabas pazinējs, m. -kind, n. dabas bērns, m. -kunde, f. dabas mācība, f.; dabas zinātne, f. natürlich, adj. dabīgs; dabisks; der -e

Lauf der Dinge, lietu dabiskā gaita. Natürlichkeit, f. pl. -en, dabīgums, m.; dabiskums, m.; (Einfachheit) vien-kāršums, m. Natūr'mensch, m. dabas bērns, m. -Ordnung, f. dabas likums, m. -philosophie, f. dabas filozofija, f. -recht, n. dabas tiesība, f. -reich, n. dabas valsts, f. -Schönheit, f. dabas skaistums, m. -Seltenheit, f. dabas retums, m. natür'widrig, adj. pretdabas-, pretdabīgs. Naturwissenschaft, f. dabas zinātne, f. naturwissenschaftlich, adj. -e Studien, dabas zinātņu studijas, f. pl., auch dabaszinātniskas studijas. Natūr'IIwüchsigkeit, f. pirmatnējums, m.; pirmatnība, f. -wunder, n. dabas brī? nums, m. „ " ;

Navigation' [-wi-], f. navigācija, f.;

kuģošana, f.; kuģniecība, f. Nē'bel, m. -s, pl. migla, f.; starke liela migla; bei Nacht und paslepeni, klusi. nē'bel||grau, adj. miglas krāsā, -haft, adj.

1. miglains; 2. fig. (undeutlich) neskaidrs.

Nē'belhaftigkeit, f. miglainums, m. Nē'belhorn, n. miglas svilpe, f. nē'beI]licht, adj. miglai līdzīgs, -lig, adj. miglains.

Nē'belļļkappe, f. 1. kapuce, f.; 2. fig. mētelis, kas padara neredzamu, -krähe, f. pelēkā vārna, nē'beln, v. imp. es nebelt, miglo, rodas

migla, ārā migla. Nē'belļļrauch, m. 1. bieza migla; 2. (Staubregen) smalks lietiņš, -stera, m. miglaina zvaigzne, -streif(en), m. miglas strēmele, f. -tag, m. miglaina diena, nē'ben, prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) 1. blakus, līdzās; (bei) pie; - der Brücke, pie tilta; » dem Ufer, pie krasta; 2. (außer) bez; seinen Amtsgeschäften, bez viņa amata darīšanām. Nē'benļļabgābe, f. blakusnodoklis, m. . -absieht, f. slepens nolūks, m. nēbenan, adv. blakus. Nē'ben II arbeit, f. blakusdarbs, m. -ausgäbe, f. blakusizdevums. -ausgang, m. sānizeja, f.; atsevišķa izeja, -bedeu-tung, f. blakusnozīme, f.; dieses Wort hat noch eine «, šim vārdam ir vēl cita nozīme, nēbenbei', adv. 1. (örtlich) blakus; 2. (zeitlich) tai pašā laikā; pie tam; « erwähnen, garām ejot pieminēt; (ausserdem) turklāt. Nē'benļļbeschäftigung, f. papildu nodarbošanās, f.; das ist seine ar to viņš nodarbojas blakus savam amatam, -buhler, m. sāncensis, m.; līdztīkotājs, m. -buhlerin, f. sāncense, f. nēbeneinan'der, adv. (von zweien) viens otram blakus; (von mehreren) cits citam blakus, cits pie cita. Nēbeneinan'derstellung, f. salīdzināšana,

f.; salīdzinājums, m. Nē'ben ļ| einkommen, n. od. -einkünfte, f. pl. od. -einnähme, f. blakus iejēmumi, m. pl. -fach, n. 1. sānu atvilktne, f.;

2. fig. neobligātorisks priekšmets, -fluß, n. pieteka, f. -gebäude, n. (Anbau) piebūve, f. -gūt, n. pusmuiža, f.; lopmuiža, f.

nēben||hēr', adv. 1. blakus; 2. tai pašā laikā; (im Vorübergehen) gaŗām ejot;Nebenkammer — nennen

(außerdem) bez tam. -hin, adv. blakus minot.

Nē'ben|ļkammerf f. blakusistaba, f. -mann, m. kaimiņš, m. -sache, f. blakuslieta, m.; mazāk svarīga lieta; das ist tas nav svarīgi, nē'bensāchlich, adj. nesvarīgs; (gleichgültig) vienaldzīgs. Nē'benļjsatz, m. palīgteikums, m. -schlüs-

sel, m. otra atslēga, lieka atslēga, nē'benstēhend, adj. u. adv. blakus esošs, blakus.

Nē'ben||stelle, f. v. -amt. -strāfie, f. sānceļš, m.; sāniela, f. Nē'ben||wēg, m. 1. sānceļš, m.; 2. fig. (Winkelzug) er sucht immer -e, viņš arvienu mēģina izlocīties, -weib, n. lieka sieva, -winkel, m. blakusleņķis, m. -zimmer, n. blakusistaba, f. -zweig, m. piezare, f. nē'blicht v. nebelicht, nēbst, prp. (mit dem Dativ) līdz ar, kopā ar.

neck'en, I. v. a. ķircināt; II. v. refl.

sich «., ķircināties. Neck'er, m. -s, pl. -, ķircinātājs, m. Neckerei', f. pl. -en, ķircināšanās, f. neck'isch, adj. 1. ķircīgs; 2. (drollig) jocīgs.

Neffe, m. -n, pl. -n, brālenis, m.; brāļa dēls, m.; māsenis, m.; māsas dēls, m. Negation', f. pl. -en, negācija, f.; noliegums.

ne'gatīv od. negativ', adj. negātīvs. Nē'ger, m. -s, pl. nēģeris, m. -dorf, n.

nēģeŗu sādža, f. negie'ren, v. a. liegt, noliegt. Negligē' [-jē], n. -s, pl. -s, mājtērps, m.;

rīta uzvalks, m. * Negoziant', m. -en, pl. *-en, lieltirgotājs, m.

nehmen, I. v. a. (nehme, nimmst, nimmt; nahm; genommen) 1. jemt; bei der Hand nehmen, jemt aiz rokas; fig. man muß die Menschen ~ wie sie sind, jāiztiek ar cilvēkiem, kādi viņi ir; Abschied atvadīties, šķirties; seinen Abschied atkāpties no amata, iesniegt atlūgumos; Anlaß izlietāt gadījumu; viel Zeit in Anspruch aizjemt daudz laika; in Empfang sajemt; ein Ende beigties,- das will gar kein Ende *, tur gala nemaz nav; 2. (wegnehmen) atjemt, nojemt; man hat mir meine Uhr genommen, man atjemts od. nozagts pulkstenis,- II. v. refl. sich jemties; sich in acht piesargāties.

Nehmen, n. -s, jemšana, f.; prv. Geben ist seliger denn labāk dot nekā jemt.

Neh'mer, m. -s, pl. jemejs, m.

Neh'rung, f. pl. -en, zemes mēle, f.; (Düne) kāpa, f.; Kurische Kuršu kāpas, f. pl.

Neid, m. -es, skaudība, f.^ erregen, modināt skaudību; aus aiz skaudības.

nei'den, v. a. (jemm. etw.) skaust od. apskaust (kādu par ko).

Nei'der, m. -s, pl. «., skauģis, m.; haben, būt apskaustam.

Neid'hammel, m. -s, pl. «., od. Neid'hart, m. -s, pl. -e, skauģis, m.; skauģa dvēsele, com.

nei'disch, I. adj. skaudīgs; (etw.) mit -en Augen betrachten, lūkoties (uz ko) skaudīgām acīm; - werden, sākt skaust, kļūt skaudīgam; II. adv. skaudīgi, skaudīgām acīm.

neid'lös, adj. u. adv. bez skaudības.

Neid'nagel v. Niednagel.

Nei'ge, f. *, pl. -n, 1. (Abnahme) mazināšanās, f.; (Ende) beigas, f. pl.; zur od. auf die - gehen, iet uz beigām, mazināties; 2. (Rest) atlikums, m.; (Bodensatz) padibenes, f. pl.

nei'gen, I. v. a. noliekt; (senken) pagāzt; eine geneigte Fläche, noslīpums, m.; das Haupt nokārt galvu; (zum Gruße) palocīt galvu; II. v. a. tiekties; er neigt zum Frieden, viņš tiecas uz mieru; III. v. refl. sich «., 1. noliekties; (sich senken) pagāzties, nokārties; sich zum Ende tuvoties beigām; fig. der Tag neigt sich, diena iet uz beigām, vakars metas.

Nei'gung, f. pl. -en, 1. (das Neigen) noliekšana, f.; (vom Haupte) palocīšana, f.; (Magnetnadel) noliekšanās, f.; (Verneigung) klanīšanās, f.; 2. (von Flächen) slīpums, m.; (Abhang) nogāze, f.; nokalne, f.; 3. fig. (Hang) tieksme, f.

Neigungswinkel, m. slīpuma leņķis, m.

nein, adv. nē; ~ sagen, teikt nē; etw. mit ~ od. mit einem Nein beantworten, atbildēt ar nē.

Nekrolog', m. -(e)s, pl. -e, nekrologs, m. (miruša cilvēka dzīves apraksts).

Nek'tar, m. -s, pl. -e, nektārs, m. (dievu dzēriens).

Nel'ke, f. -n, naglene, f.

Nel'kenblüte, f. naglenes zieds, m.

nenn'bār, adj. izteicams, nosaucams.

nen'nen, I. v. a. (nenne; nann'te; genannt') saukt, nosaukt, dēvēt; einen Tag, noteikt dienu; (jemn.) bei sei-376

nem Namen saukt (kādu) vārdā; II. v. refl. sich nosaukties; wie nennt er sich? kā viņu sauc?

Nen'ner, m. -s, pl. saucējs, m.

Nenn'fall, m. nominātīvs, m.

Nen'nung, f. pl. -en, mit seines Namens, savu vārdu minot.

Nenn'wērt, m. nominālvērtība, f.

Nenn'wort, n. vārds, m.; (Substantiv) lietas vārds, m.

Neolög', m. -en, pl. -en, neologs, m.; jauninātājs, m.

Nergelei', (Nörgelei), f. pl. -en, ņurdēšana, f.; kurnēšana, f.

ner'geln, v. n. (nörgeln) ņurdēt, kurnēt.

Nerv, m. -s, od. -en, pl. -en, nervs, m.

Ner'venjjanfall, m. nervu lēkme, f. -auf-rēgung, f. nervu uztraukums, m. -er-schiitterung, f. nervu satricinājums, m. -fieber, n. nervu drudzis, m.

nervenkrank, adj. ar nerviem saslimis od. sasirdzis.

Nervenkrankheit, f. nervu slimība, f.

nervös' [-wö], adj. nervozs.

Nervosität' [-wo-], f. nervozitāte, f.

Nerz, m. -es, pl. -e, nercs, m.; purva sermulis, m.

Nerz'fell, n. nercāda, f.

Nes'sel, f. pl. -n, nātre, f.; dem. nāt-rīte, f.

Nes'sel||ausschlag, m. nātŗu izsitums, m. pl. -brand, m. sūrstēšana, f. (no nātrēm). -fieber, n. drudzis (ar izsitumiem); nātŗu drudzis, m.

Nest, n. -es, pl. -er, 1. lizds, m.; (zum Brüten) pereklis, m., auch pērklis, m.; ein «. bauen, taisīt lizdu; ein ~ voll, pilns pereklis; 2. fam. miga, f.; midzenis, m.; 3. fam. (elende Wohnung) būda, f.

Nest'chen, n. -s, pl. lizdiņa, f.; perek-lītis, m.

Nest'ei, n. padēklis, m.

Nest'el, f. pl. -n, (Band) lentiņa, f.; (Schnur) auklinа, f.; (Riemen) siksniņa, f.; (Stift) nagliņa, f.

nest'eln, v. a. sasiet od. piestiprināt (ar lentiņu, aukliņu, siksniņu, nagliņu).

Nest'||llüchter, pl. lizdbēgļi, m. pl. -hok-ker, pl. lizdguļi, m. pl. -häkchen, n. od. -küchlein, n. fam. pēdējais cālītis; fig. pastariņš, m.

Nest'ling, m. -s, pl. -e, putnēns, m. (kas vēl nespēj laisties).

nett, adj. glīts; ein -es Benehmen, jauka izturēšanās.

Net'tigkeit, f. glītums, m.

net'to, adv. netto, skaidri; es bleibt * soviel, atliek skaidrā tik daudz.

Netz, n. -es, pl. -e, 1. tīkls, m.; (großes Fischernetz) vads, m.; das - auswerfen, izmest tīklu, zvejot; ins » gehen, līst tīklā; 2. (Haarnetz) tīkliņš, m.; 3. fig. (Falle) lamatas, f. pl.; slazds, m. ne'tzen, v. a. slapināt, apslapināt, apslacīt.

Netzen, n. -s, slapināšana, f. netzförmig, adj. tīkla veidā. Netz'lļhaut, f. (im Auge) tīklene, f. -mā-

gen, m. aceknis, m. neu, I. adj. jauns; das -e Jahr, jaungads, m.; (jemm.) zum -en Jahre gratulieren, novēlēt (kādam) laimīgu jaunu gadu; das N-e Testament, jaunā derība; der -e Mond, jaunais mēness; von -em od. aufs -e, no jauna, par jaunu; II. adv.

umarbeiten, no jauna pārstrādāt; -angekommen, no jauna pienācis. Neu'ļļanschaffung, f. - eines Buches, grāmatas iegādāšana, f. -bau, m. jauna ēka; jaunbūve, f. -bildung, f. jaunat-vasinājums, m.; jauninājums, m. Neu'druck, m. jauns iespiedums, neuerdings', adv. 1. no jauna; 2. (vor

Kurzem) nesen, šinīs dienās. Neu'erer, m. -s, pl. jauninātājs, m. Neu'erung, f. pl. -en, jauninājums, m. Neu'erungssucht, f. jauninājuma kāre, f. neu'erworben, adj. no jauna iegūts, neu'ļiärtig, adj. jaunveida. -gebacken, adj. 1. nule cepts, svaigs; 2. fig. jaun-cepts, jauns, -geboren, adj. jaunpiedzimis.

Neu'||gestaltung, f. reorganizācija, f.; atjaunošana, f.; atjaunojums, m. -gier-(de), f. ziņkārība, f.; aus «, aiz ziņkārības.

neu'gierig, I. adj. ziņkārīgs; II. adv. ziņkārīgi, ar ziņkārību. Neu'heit, f. pl. en, jaunums, m. Neu'igkeit, f. pl. -en, jauna ziņa,

jauns notikums. Neuigkeitskrämer, m. jaunu ziņu iznēsātājs, m.

Neu'jahr, n. jaungads, m.; jaunsgads. Neu'jahrsbrief, m. jaungada vēstule, f. Neuland, n. plēsums, m. neu'lich, I. adj. nesenējs; II. adv. nesen,

šinīs dienās. Neu'ling, m. -s, pl. -e, iesācējs, m. Neu'mönd, m. jauns mēnesis, neun, num. deviņi; (fam. deviņas); - Schlitten, deviņas kamanas; zu pa deviņiem.

Neun'Jjauge, n. zutiņš, m.; nēģis, m. -eck,

n. -s, pl. -e, deviņstūris, m. neun'eckig, adj. deviņstūŗu-.Neunmannskraft — niederdrücken

377

Neun'mannskraft, f. deviņvīru spēks, m.;

saules svece, f. neun'||silbig, adj. deviņzilbīgs. -stündig, adj. deviņstundu-. -tägig, adj. deviņ-dienu-.

neun'te (der, die, das), adj. devītais (devītā); Karl der N-e, Kārlis Devītais. Neuntel, n. -s, pl. devītdaļa, f. neun'tens, adv. devītkārt. Neun'töter, m. -s, pl. brūnā čakste;

kleiner », čakstiņš, m. neun'zehn, num. deviņpadsmit, neunzehnte, (der, die, das), adj. deviņpadsmitais (deviņpadsmitā). Neurö'se, f. pl. -n, neuröze, f.; nervu

slimība, f. Neuschläg, m. jaunvalks, m. neutrāl', adj. neitrāls (1. lietišķs; 2. bezpartejisks; 3. ķīmijā: beziespaida-

); -machen, neitrālizēt. Neu'trum, n. -s, pl. Neu'tra, (sächliches

Geschlecht) nekatra kārta, neu'vermählt, adj. jaunsalaulāts; die N-

en, jaunais pāris. Neu'zeit, f. jauni laiki, jaunlaiki, m. pl. nicht, adv. 1. (mit einem Verb verbunden) ne; er liest viņš nelasa; sind Sie denn « dagewesen? vai tad Jūs nebijāt tur? - einmal, pat ne; er lobt mich . einmal, viņš mani pat neuzslavē; 2. (ohne Verb) ne; ich sah deinen Vater und - deine Mutter, es redzēju tavu tēvu, un ne tavu māti; 3. mit -en, it nebūt ne, nemaz ne. Nicht'ļļachtung, f. necienīšana, f.; necienība, f. -annahme, f. nepiejemšana, f.; nepiejēmums, m. -anwēsenheit, f. pro-jiene, f. -ausftihrung, f. neizdarīšana, f. Nich'te, f. pl. -n, 1. brālene, f.; brāļa meita, f.; 2. māsene, f.; māsas meita, f. Nicht' II erfolg, m. nesekmība, f.; neveiksme, f. -erfüllung, f. neizpildīšana, f.; neizpildījums, m. -erscheinen, n. -hal-tung, f. neturēšana, f.; pārkāpšana, f.; pārkāpums, m. nich'tig, adj. 1. (ungültig) nederīgs; null und nekam nederīgs; - machen od. für » erklären, iznīcināt, izsludināt par nederīgu od. spēkā neesošu; 2. niecīgs.

Nich'tigkeit, f. pl. -en, 1. nederīgums, m.; 2. fig. niecīgums, m.; veltīgums, m.

Nich'tigkeits||beschwērde, f. kasācijas sūdzība, f.; die «. einreichen, iesniegt kasācijas sūdzību, -erklärung, f. iznīcināšana, f.

Nicht'kenntnis, f. nezināšana, f.

Nicht'raucher, m. nesmēķētājs, m.; nepīpētājs, m.; für nesmēķētājiem! -ab-teil, m. od. -coupē [-kupē], n. nesmēķētāju nodaļa, f. nichts, adv. nekā, neko, nenieka, nekas; ich habe - gesagt, es neko neesmu teicis; man hat von ihm no viņa nav nekāda labuma. Nichts, n. », nekas, m. nichts'bedeutend, adj. nenozīmīgs. Nicht'schwimmer, m. nepeldētājs, m. nichtsdestowē'niger, conj. tomēr. Nicht'sein, n. -s, neesme, f. Nichts'nutz, m. -es, pl. -e, nelietis, m. nichts'nutzig, adj. nelietīgs; nelāga-, nichts'sāgend, adj. nenozīmīgs, tukšs. Nichts'tüer, m. -s, pl. bezdarbis, m.;

sliņķis, m. Nichtstuerei', f. slinkošana, f. nichts'würdig, I. adj. negodīgs, nekrietns;

II. adv. negodīgi, negodīgā od. necienīgā kārtā.

Nichts'würdigkeit, f. nekrietnība, f.; neģēlība, f.; nekrietnums, m. Nicht' ļļ teilnähme, f. nepiedalīšanās, f.

-Veröffentlichung, f. neizsludināšana, f. Nickel, n. u. m. -s, niķelis, m. -münze, f.

niķeļa nauda, f. nick'en, v. n. 1. noliekt galvu; 2. palocīt

galvu od. pamest ar galvu. Nicken, n. -s, galvas palocīšana, f. nie, adv. nekad; ich habe ihn » gesehen, es viņu nekad neesmu redzējis; . und nimmer, nekad ne. nie'der, I. adj. zems; (in Verbindungen auch:) lejas-; -e Jagd, sīku putnu medības; die -en Klassen, apakšējās šķiras; Hohe und N-e, lieli uņ mazi, augsti un zemi; II. adv. zemē, lejā, uz zemi, pie zemes; auf und - gehen, staigāt šurpu turpu; im Zimmer auf und «. gehen, pastaigāties pa istabu;

III. int. mit dem Verräter! nost ar nodevēju!

nie'der ||beugen, v. a. liekt zemē, noliekt; 2. fig. noskumdināt, apbēdināt, satriekt. -biegen, v. a. (v. biegen) v. -beugen, -blicken, v. n. lūkoties zemē; (die Augen niederschlagen) nodurt od. nolaist acis. -brechen, v. a. (v. brechen) lauzt nost, nolauzt, ārdīt nost, noārdīt, -brennen, I. v. a. (v. brennen) nodedzināt; II. v. n. nodegt, aiziet ar uguni, -bücken, v. refl. sich », liekties zemē, noliekties, nie'der II drücken, v. a. 1. spiest zemē, nospiest; 2. fig. die Preise nospiest cenas, dzīt cenas uz leju; 3. fig. (tief betrüben) noskumdināt, apbēdināt; (be-378

drängen) apspiest, -fahren, v. n. (v. fahren) braukt zemē, nobraukt. Nie'derļļfahrt, f. lejā brauciens, m.; no-brauciens, m. -fall, m. kritiens, m.; no-kritiens, m. nie'derfallen, v. n. (v. fallen) krist zemē, nokrist; (vor jemm.) mesties ceļos (kāda priekšā). Nie'der ||gang, m. 1. noiešana, f.; nogā-jiens, m.; 2, (von der Sonne) norietēšana, f.; saulriets, m.; einen so schönen • der Sonne habe ich noch nie gesehen, tik skaisti es vēl nekad neesmu redzējis sauli norietam; fig. (Verfall) panīkums, m.; bojāeja, f. -gedriicktheit, f. nospiestība, f.; sku-mīgums, m.; bēdīgs

prāts, nie'dergehen, v. n. 1. noiet; 2. (von der Sonne) norietēt; 3. es ging ein starker Regen nieder, nolija stiprs lietus, niedergeschlāgen, adj. noskumis, bēdīgs; (mutlos) dūšu zaudējis; er stand mit -en Augen, viņš stāvēja, acis nolaidis. Nie'dergeschlāgenheit, f. nomāktība, f.;

skumīgums, m.; bēdīgums, m. nie'der||halten, v. a. (v. halten) 1. turēt zemē, noturēt (pie zemes); 2. fig. (jemn.) apspiest (kādu), -hauen, v. a. (v. hauen) 1. cirst nost, nocirst, nosist; 2. (töten) nonāvēt, -hocken, v. n. tupties zemē, notupties, -kauern, v. n. tupties zemē, notupties, -kommen, v. n. (v. kommen) 1. nākt zemē, nonākt; 2. (gebären) dzemdēt; dabūt bērnu.

Nie'derkunft, f. dzemdēšana, f.; radības, f. pl.

Nie'der-Kurland, m. Lejaskurzeme, f. Nie'derlāge, f. 1. (Speicher, Weinlager) noliktava; 2. (Filiale) filiāle, f.; 3. (Besiegung) satrieka, f.; eine ~ erleiden, tikt sakautam; der Feind hat eine vollständige - erlitten, ienaidnieks galīgi sakauts; dem Feinde eine beibringen, sakaut ienaidnieku; (Mißerfolg) neveiksme, f.; er hat mit seiner Liebeserklärung eine vollständige ~ erlitten, viņam, atzīstoties mīlestībā, pagalam neveicies, nie'derlassen, I. v. a. (v. lassen) laist zemē, nolaist; II. v. refl. sich «., 1. (von Vögeln) nolaisties; 2. (sich setzen) apsēsties; 3. (Wohnung nehmen) apmesties, nomesties; sich häuslich apmesties uz dzīvi. Niederlassung, f. pl. -en, 1. nolaišana, f.; nolaidums, m.; 2. apmetne, f.; (Kolonie) kolönija, f.

Nie'derlassungsrecht, n. tiesība apmesties uz dzīvi, nie'derlēgen, I. v. a. 1. likt zemē, nolikt; er weiß nicht, wo er sein Haupt soll, viņš nezina, kur galvu likt; die Waffen atdot ieročus, padoties; 2. Geld

noguldīt naudu; 3. fig. ein Amt atkāpties no amata; die Krone atteikties no valdības; 4. eine Straße noārdīt namus gar ielas malām; II. v. refl. sich (auf die Erde) likties zemē, nogulties. Nie'derlēgung, f. «., 1. nolikšana, f.; nolikums, m.; 2. fig. atkāpšanās, f.; atteikšanās, f. nie'der I |machen, v. a. sakaut, apkaut, -mähen, v. a. pļaut nost, nopļaut, -metzeln, v. a. apkaut, apslānīt. nie'derreißen, v. a. (v. reißen) 1. plēst

nost, noplēst; 2. noārdīt (namu). Nie'derreißung, f. pl. -en, 1. noplēšana, f.; noplēsums, m.; 2. (nama) noārdīšana, f. nie'der||reiten, v. a. (v. reiten) sajāt, -rennen, v. a. (v. rennen) apgāzt skre-jot.

Niederschlag, m. 1. (in der Chemie) nogulums, m.; (Bodensatz) padibenes, f. pl.; 2. (die atmosphärischen Niederschläge) nokrišņi, m. pl. nie'derschlāgen, I. v. a. (v. schlagen) 1. sist zemē, nosist, nogāzt (gar zemi); (einen Baum) nocirst; 2. (von Augen) nodurt, nolaist; 3. (aus einer Flüssigkeit) atdalīt; 4. fig. einen Prozeß apturēt od. izbeigt prāvu; 5. fig. (betrüben) noskumdināt, apbēdināt; II. v. n. 1. ātri krist zemē, nogāzties; 2. (in der Chemie) nogulties, nosēsties. Nie'derschlā gen, n. od. -gung, f. 1. (meža) nociršana, f.; 2. (acu) nolaišana, f.; 3. fig. (prāvas) apturēšana, f. od. izbeigšana, f. nie'derüschreiben, v. a. (v. schreiben) uzrakstīt. -senden, v. a. (v. senden) sūtīt lejā, nosūtīt, -senken, I. v. a: nolaist (zārku kapā); (ins Wasser) nogremdēt; die Augen nodurt od. nolaist acis; II. v. refl. sich nolaisties; die Nacht senkt sich nieder, nakts tuvojas.

nie'der II stechen, v. a. (v. stechen) nodurt.

-steigen, v. n. (v. steigen) nokāpt. Nie'dersteigen, n. nokāpšana, f. Niedertracht, f. neģēlība, f.; nekrietnība, f.

niederträchtig, I. adj. neģēlīgs; II. adv. neģēlīgi.

Nie'derung, f. pl. -en, zemums, m.;

zema vieta, ieleja, f. Nie'derwald, m. krūmājs, m.; biezoknis, m.

nie'derwärts, adv. uz leju, lejup, uz apakšu.

«ie'derwerfen, I. v. a. (v. werfen) 1. nogāzt; 2. fig. (besiegen) uzvarēt; II. v. refl. sich », mesties zemē; sich (vor jemm.) mesties (kāda priekšā) ceļos, uie'derziehen, v. a. (v. ziehen) vilkt zemē, novilkt, nied'lich, adj. glīts, mīlīgs. Niedlichkeit, f. pl. -en, glītums, mīļums, m.

Nied'nāgel, m. (am Finger) atnadzis, m.;

dem. atnadzītis, m. nie'drig, I. adj. 1. (räumlich) zems; -er machen, pazemināt; -er werden, pazemināties; 2. fig. (gering) niecīgs, mazs, zems; -er Preis, zema od. lēta cena; zum -sten Preise, par vislētāko cenu; von -em Stande, zemas kārtas; 3. fig. (gemein) prasts, negodīgs, zems; II. adv. zemi. Nie'drigkeit, f. 1. (räumlich) zemums, m.; 2. fig. lētums, m.; 3. fig. (Gemeinheit) zemums, m. nie'mals, adv. v. nie. nie'mand, -es, prn. neviens; war zu Hause, neviena nebija mājās; hier ist še neviena nav. Niemandsland, n. nevienam nepiederošā zeme, f.

Nie're, f. pl. -n, niere, f.; īksts, f.; dem. nierīte, f.; fig. das geht mir an die -n, tas mani ļoti aizgrābj, tas man ķeras pie sirds, nie'sen, v. n. šķaudīt; (vom Pferde) sprauslāt.

Nie'sen, n. -s, šķaudīšana, f.; šķavas, f. pl.

Nies'kraut, n. (Niesgarbe, f.) bišu krēsliņš, m.

Nieß'brauch, m. lietāšana, f.; tiesība lie-

tāt svešu īpašumu. Nieß'braucher, m. -s, pl. lietātājs, m. Nies'wurz, f. cūku zāles, f. pl. Niet, n. -(e)s, pl. -e, kniede, f.; dem.

kniedīte, f. niet- und nā'gelfest, adj. piekniedēts, pienaglots; nekustams. Nie'te, f. », pl. -n, tukša loze. Niet'eisen, n. kniedējamā dzelzs, f. nie'ten, v. a. kniedēt. Niet'|'hammer, m. kniedējamais āmurs.

-nāgel, m. kniedējamā nagla. Nihilis'mus, m. nihilisms, m.

Nim'bus, m. nimbs, m.; apstaro jums, m.; der » ist hin, spožums pagalam, nimm, nimmst, nimmt v. nehmen. nim'mer(mehr) adv. nekad, nekad ne. Nim'mersatt, m. -s, pl. -e, nesātis, m. Nimmerwie'dersēhen, n. sein Vaterland auf - verlassen, atstāt tēviju uz visiem laikiem od. bez cerības uz atgriešanos, nip'pen, v. n. 1. mazliet nodzert, pielikt

pie lūpām; 2. fam. iemest. Nipp'sachen, f. pl. glītlietiņas, f. pl. nir'gend(s), adv. nekur; sonst citur

nekur, -wohin, adv. nekurp. Ni'sche, f. pl. -n, niša, f.; ielodze, f. Niß, f. pl. Nis'se, gnīda, f.; dem. gnī-

diņa, f. niss'ig, adj. gnīdains. nist'en, v. n. perēt; (Nest bauen) taisīt lizdu.

Niveau' [-wo], n. -s, pl. -s, līmenis, m. nivellie'ren [-wäl-], v. a. nivelēt. Nix'e, f. pl. -n, nāra, f.; ūdens nāra, f. nö'bel, adj. cēls, augstsirdīgs, noch, I. adv. vēl; nicht, vēl ne; - immer, vēl vienmēr; «. heute, a) vēl šodien; b) (gleich heute) tūliņ šodien; II. conj. weder ... ne ... ne, nedz ... nedz; er hat weder Verwandte -Freunde, viņam nav ne radu, nedz draugu.

noch'ļļmālig, adj. vēlreizējs. -māls, adv.

vēlreiz, no jauna. Nock, n. -(e)s, pl. -e, rājas gals, m. Nock'e, f. «, pl. -n, ķiļķens, m.; dem.

ķiļķeniņš, m. nölens vö'lens [-wo-], adv. gribot negribot.

Nomā'de, m. -n; pl. -n, staigulis, m. nomā'denhaft, adj. staiguļu-, nomā'disch, adj. staiguļu-. Nomenklatur', f. pl. -en, nomenklātūra,

f.; vārdu saraksts, m. Nomināl'wērt, m. nominālvērtība, f. No'minatīv, m. -s, pl. -e, nominātīvs, m. nominell', I. adj. nomināls, vārda-; II.

adv. vārda pēc. Nonchalan'ce [-schalanß], f. neievērība, f.; nolaidība, f. Nö'ne, f. pl. -n, 1. (katholisches Gebet) nōna, f. (katoļu lūgsna); 2. (im römischen Kalender) pl. -n, nōnas, f. pl. Nönn'chen, n. -s, pl. mūķīte, f.; mūķenīte, f.

Non'ne, f. pl. -n, mūķiene, f.; mūķene, f.; (eine) werden, iet klosterī. Non'nenklöster, n. sieviešu klosteris, m. Non'sens, m. blēņas, f. pl. Nop'pe, f. pl. -n, plūksne, f. (vilnā), nop'pen, v. a. izplūkāt, izplūksnāt (vilnu).

Nord od. Nor'den, m. -s, ziemeļi, m. pl. (auch ziemelis, m.; eig. Nordwind); im -en, ziemeļos; gegen -en, pret zie- ziemeļiem, ziemeļu pusē; der Wind kommt von -en, vējš nāk no ziemeļiem. Nord'front, f. ziemeļu fronte, f. nor'disch, adj. ziemeļu-. Nord'|jkiiste, f. ziemeļu piekraste, f. -län-der, m. -s, pl. «, ziemeļnieks, m. -lands-fahrt, f. ceļojums pa ziemeļu zemēm, nördlich, I. adj. ziemeļu-; die -en Völker, ziemeļu tautas, f. pl.; ziemeļnieki, m. pl.; II. adv. von Deutschland, ziemeļos no Vācijas. Nord'licht, n. ziemeļblāzma, f.; (Myth.)

kāvi, m. pl. Nordost'(en), m. ziemeļrietumi, m. pl. nordöstlich, I. adj. ziemeļaustrumu-; II. adv. » von Berlin, ziemeļaustrumos no Berlīnes.

Nord'pöl, m. ziemeļpols, m. -expeditiön,

f. ziemeļpola ekspedīcija, f.; ekspedīcija uz ziemeļpolu, -fahrer, m. ziemeļpola braucējs, m. Nord'schein, m. ziemeļblāzma, f. nord'wärts, adv. uz ziemeļu pusi, pret ziemeļiem.

Nordwest'(en), m. ziemeļrietumi, m. pl.; der Wind kommt aus od. von -en, vējš pūš no ziemeļrietumiem, nordwestlich, I. adj. ziemeļrietumu-; II. adv. - von Riga, ziemeļrietumos no Rīgas.

Nord'wind, m. ziemeļu vējš, m.;* ziemelis, m. nör'geln v. nergeln.

Norm, f. pl. -en, norma, f.; (Richtschnur) mēraukla, f.; (Muster) priekšzīme, f.

normāl', I. adj. normāls, priekšzīmīgs;

II. adv. normāli, normālā veidā, normie'ren, v. a. normēt, nolikt, nokārtot. _

Nor'wegen, n. -s, Norvēģija, f. Nor'wēger, m. -s, pl. norvēģis, m.

-in, f. pl. -nen, norvēģiete, f. Nörz v. Nerz.

Not, f. pl. Nö'te, 1. (Notwendigkeit) vajadzība, f.; aus aiz vajadzības, piespiests; es tut not, ir vajadzīgs; das Eine, was not tut, viena lieta, kas vajadzīga; 2. trūkums, m.; nabadzība, f.; (Elend) posts, m.; in ~ sein od. -leiden, ciest trūkumu; er leidet - an Brot, viņam maizes trūkums; in • geraten, nākt postā; krist nabadzībā; die äußerste galīgs posts; 3. (Gefahr) briesmas, f. pl.; es hat keine nav ko bīties; 4. (Mühe) mokas, f. pl.; (Schwierigkeit) grūtība, f.; mit ge-

nauer ar lielām mokām; im Falle der », nebaltā brīdī.

Nö'ta, f. pl. -s, zīme, f.; (mazs) ap-lēsums, m.

Notā'beln, pl. augstas personas, augstmaņi, m. pl.

Notabē'ne, n. piezīme, f.

Nöt'||achse, f. pagaidu ass, f. -anker, m.

1. aizgāda enkurs, m.; 2. fig. pēdējais glābiņš.

Notār', m. -(e)s, pl. -e, notārs, m.

Notariāt', n. -(e)s, pl. -e, notāriāts, m.

notariell', I. adj. notāra-; II. adv. - beglaubigt, notāra apstiprināts.

Not'||bau, m. pagaidu būve, f. -behelf, m. izpalīdzētājs, m. -bremse, f. klizmas bremze, f. -dürft, f. vajadzība, f.; fam. seine - verrichten, izdarīt, kas vajadzīgs; iziet sevis pēc; izdarīties, izkratīties.

nöt'dürftig, I. adj. 1. tikko pietiekošs;

2. (notleidend) trūcīgs; II. adv. tikko; trūcīgi; kā nekā; ar pūlēm.

Nöt'dürftigkeit, f. nabadzība, f.; trūcība, f.

Note, f. pl. -n, 1. (in der Musik) nots, m.; ganze vesela nots; halbe «, pusnots, m.; in -n setzen, komponēt; 2. (Anmerkung) piezīme, f.; mit -n versehen, rakstīt piezīmes; eine schlechte • erhalten, dabūt sliktu numuru; 3.

(diplomatische Mitteilung) paziņojums, m., auch nota, f.

Nö'ten||blatt, n. nošu lapa, f. -būch, n. nošu grāmata, f.

Not'ļļerbe, m. likumīgs mantinieks, m.; -fall, m. vajadzības gadījums, m., im -e, vajadzības gadījumā, -feuer, n. signāla uguns, f.; klizmas uguns, m. -frist, f. neatliekams termiņš, m.

notgedrungen, I. adj. piespiests, vajadzības dzīts; II. adv. ar varu; gribot negribot; vajadzības dēļ.

Nöt'|lgeschrei, n. baiļu kliedzieni, m. pl.; palīgā saucieni, m. pl. -groschen, m. grasis nebaltām dienām.

notie'ren, v. a. 1. piezīmēt; (anschreiben) pierakstīt; 2. (an der Börse) noteikt (cenas).

nö'tig, adj. - sein, būt vajadzīgam; wenn es - ist, ja vajadzīgs; die -en Anordnungen treffen, spert vajadzīgos soļus; ich habe Geld man vajag naudas.

nö'tigen, v. a. 1. (zwingen) spiest, piespiest; ich bin genötigt, es esmu piespiests; 2. (auffordern, bitten) uzaicināt, lügt; (ermuntern) skubināt; (zum Essen) lūgt, lai ēd.

nö'tigenfalls, adv. vajadzības brīdī, ja vajadzīgs.

Nö'tigung, f. pl. -en, 1. (Zwang) piespiešana, f.; 2. (Bitte) lūgšana, f.

Notiz', f. pl. -en, 1. (Aufzeichnung) piezīme, f.; sich -en machen, piezīmēt šo to; 2. (Kenntnis) (von etw.) «. nehmen, iepazīties (ar ko); ievērot (ko), -buch, n. piezīmju grāmatiņa, f.

Nöt'||jahr, n. neražas od. bada gads, m.; spaidu gads, m. -läge, f. grūts stāvoklis.

notleidend, adj. trūcīgs, trūkuma nomākts.

Nöt'||liige, f. spaidu meli, m. pl. -mast, m. pagaidu masts, m. -nāgel, m. fam. palīgs spaidu brīdī.

notö'risch, I. adj. visiem zināms; II. adv. kā visiem zināms.

nöt'peinlich, adj. krimināls, kriminālˆ-.

Not'IIpfennig, m. (aiztaupīts) grasis nebaltām dienām, -schrei, m. baiļu kliedziens, m. -schuß, m. od. -signal, n. briesmu signāls, m. -taufe, f. pagaidu kristība, f.; einem Kind die - geben, nokristīt bērnu pagaidām, -verband, m. pagaidu apsējums, m.

nöt'wendig, I. adj. vajadzīgs; (unerläßlich) nepieciešams; II. adv. vajadzīgā kārtā; (unbedingt) visādā zinā.

notwendigerweise, adv. Visādā ziņā.

Notwendigkeit, f. 1. vajadzība, f.; unumgängliche nepieciešamība, f.; 2. (pl. -en), vajadzīga lieta, -zeichen, n. spaidu zīme, f.

notzüchtigen, v. a. izvarot; piemocīt; pastrādāt varas darbu (pie sievietes).

Nöt'züchtigung, f. izvarošana, f.; izvaro-jums, m.

Novelle [-wäl-], f. pl. -n, novele, f.

Novel'lenschreiber [-wä-], novelists, m.

Novem'ber [-wäm-], -s, novembris, m.; im (Monat) novembŗa mēnesī.

Novität' [-wi-], f. pl. -en, novitāte, f.

Novi" ze [-wi-], m. -n, pl. -n, novicis, m.; uzjemams mūks — pārbaudīšanas laikā; f. «, pl. -n, no vice, f.

Nū, im acumirklī.

Nuan'ce [nüanße], f. pl. -n, nianse, f.; nokrāsa, f.

nüch'tern, adj. 1. tukšā dūšā; neēdis od. nedzēris; ich bin noch «•, es vēl nekā neesmu baudījis, es esmu tukšā dūšā; -er Magen, tukšs vēders; 2. (nicht betrunken) nepiedzēries, neieskurbis, skaidrā prātā; «. machen, atskurbināt; - werden, atskurbt; 3. fig. (mäßig) sātīgs; (enthaltsam) atturīgs; ein -es Leben führen, dzīvot sātīgi; 4. fig. (kaltblütig) aukstām asinīm; mierīgā garā.

Nüch'ternheit, f. 1. tukša dūša, vēdera tukšums, m.; 2. prāta skaidrums, m.; 3. fig. (Mäßigkeit) sātība, f.; sātīgums, m.

Nück'e, f. pl. -n, untums, m., auch

niķis, m. nück'isch, adj. untumains, niķīgs. Nū'del, f. pl. -n, nūdele, f. -bäcker, m. nūdeļu cepējs, m.; nūdeļnieks, m. Nudität', f. pl. -en, 1. (Nacktheit) kailums, m.; 2. (Schlüpfrigkeit) divkosī-gums, m. Null, f. pl. -en, nulle, f. null, adj. - und nichtig, nekam nederīgs; (etw.) für « und nichtig erklären, pasludināt (ko) par pavisam nederīgu, nummerie'ren, v. a. numurēt, apzīmēt numuriem, skaitļot. Num'mer, f. pl. -n, numurs, m. nūn, I. adv. 1. (von der Gegenwart) tagad, nupat; von » an, no šī brīža, no šī laika; und nimmer, nekad, ne mūžam; 2. (unter diesen Umständen) nu; - aber, bet nu; II. conj. kad nu; III. int. nu! nūnmehr' od. nūn'mehr, adv. tagad, nūn'mehrig, adj. tagadējs, nūr, adv. tikai, vien vienīgi; auch tik; «. zehn, tikai desmit; » er, viņš vien; «. Mut! tikai drosmi! weiter! tik tālāk uz priekšu! Nuß, f, pl. Nüs'se, rieksts, m.; eine taube », tukšs rieksts; eine - knacken, pārkost riekstu; Nüsse lesen, riekstot. Nuß'baum, m. lazda, f.; riekstu koks, m. Nuß'bohrer, m. riekstu tārps, m. Nuß'||häher, m. krīķis, m. -kern, m. (riekstu) kodols, m. -knacker, m. riekstu knaibles, f. pl. -schäle, f. riekstu čaumala, f. Nüst'er, f. pl. -n, (bes. des Pferdes)

nāsis, f. pl. Nü'te, f. pl. -n, grope, f.; dem. gro-pīte, f.

Nüt'höbel, m. gropējamā ēvele, nutsch'en, v. a. u. n. zīst, sūkāt, nutz od. nütz'e, adj. derīgs, lietājams; das ist nichts nutz od. nichts nütze, tas nekam neder. Nutz, m. (nur in:) zu - und Frommen

der Menschheit, cilvēces labā. Nutzanwendung, f. izlietājums, m.; piemērojums, m. nutz'bār, adj. derīgs, lietājams; (einträglich) ienesīgs; » machen, likt lietā; iz-lietät.

Nutz'bārļļkeit, f. derīgums, m. -machung, f. lietā likšana, f. nutzbringend, adj. ienesīgs.382 Nutzen —

Nutz'en, m. -s, (Nützlichkeit) derīgums, m.; (Vorteil) labums, m.j (Gewinn) ienesīgums, m.; peļņa, f.; von keinem ~ sein, neatnest nekāda labuma, nutz'en, I. v. a. lietāt; izlietāt; ein Gut gūt peļņu no muižas; II. od. nützen, v. n. (zu etw.) noderēt; kalpot (kam); das nützt nichts, tas ir velti; wozu nützt das? kam tas der? nütz'lich, I. adj. derīgs; (vorteilhaft) izdevīgs; (gewinnbringend) ienesīgs; II. adv. derīgi. Nützlichkeit, f. «, derīgums, m.; lietderība, f.; lietderīgums, m. nutzlos, I. adj. nederīgs; (vergeblich) veltīgs; (unfruchtbar) neauglīgs; II. adv. nelietīgi, nederīgi; (vergebens) velti.

Nutz'||lösigkeit, f. nederīgums, m.; vel-tīgums, m. -nießer, m. -s, pl. -», lietā-tājs, m.

Nutz'ung, f. pl. -en, 1. lietāšana, f.;

baudīšana, f.; 2. (Ertrag) ienākums, m. Nym'phe, f. «•, pl. -n, nāra, f.

o.

Oā'se, f. pl. -n, oaze, f. (auglīgs apvidus tuksnesī). Oä'senbewohner, m. oaznieks, m.; oazes

iemītnieks, m. ob, I. prp. (mit dem Dativ) 1. (= über) virs; 2. (= jenseits) viņpus; 3. (= wegen) dēļ; II. conj. vai; es ist mir, als ~ ich ihn schon gesehen hätte, man šķiet, it kä es viņu būtu jau redzējis.

Öb'acht, f. ievērošana, f.; vērā likšana, f.; (auf etw.) geben, ievērot (ko), likt (ko) vērā. ob'bemeldet ob. ob'benannt od. ob'be-sāgt, adj. jau minēts, augšā minēts. Ob'dach, n. pajumte, f.; (Zufluchtsort) patversme, f.; mājvieta, f.; unter * bringen, dabūt od. nogādāt drošā vietā, ob'dachlös, adj. bezpajumtes-; ein -(s)er Mensch, bezpajumtis, m.; (Vagabund) vazaņķis, m. Obdachlosigkeit, f. «., bezpajumtība, f. obelis'kenförmig, adj. obeliska veidā, ö'ben, adv. augšā; augšām; da tur augšā; nach uz augšu; weiter augstāk; (darauf) virsū; das Fett schwimmt tauki peld pa virsu, oben||an', adv. priekšgalā, augstākā vietā. -auf, adv. virsū; - schwimmen, peldēt pa virsu; fig.

«. sein, dabūt virsroku, -drein, adv. turklāt; bez tam; (als Zugabe) piedevām; das geht noch tas vēl piedevām.

Oberleitung

ö'benerwähnt, adj. augšā minēts, obenhin', adv. (flüchtig) pavirši; (irgendwie) kā nekā; (in der Eile) uz ātru roku; (aus Langerweile) pa gaŗu laiku. Ö'ber, m. -s, pl. (im Skatspiel) dāma, f. ö'bere (der, die, das), adj. virsējs, augšējs; augstākais; die -n Klassen, augstākās klases; (in der Gesellschaft) augstākās šķiras. Ö'ber|jarbeiter, m. vecākais strādnieks, priekšstrādnieks, m. -arm, m. rokas augšējais stilbs, -arzt, m. vecākais ārsts, virsārsts. -aufsēher, m. galvenais uzraugs, virsuzraugs, m. -auf-sēherin, f. galvenā uzraudze, virsuz-raudze, f. v -aufsieht, f. galvenā uzraudzība, virsuzraudzība, f. -befehlshāber, m. virspavēlnieks, m. Oberfläche, f. virspuse, f.; virsus, m.;

virsa, f.; (Außenseite) ārpuse, f. oberflächlich, I. adj. virsējs; fig. paviršs; II. adv. pavirši. Oberflächlichkeit, f. 1. virspusība, f.';

2. fig. (Leichtfertigkeit) paviršība, f. Oberförster, m. mežzinis, m.; virsmežzinis, m.

Oberförsterei', f. mežziņa mājas, f. oberhalb, prp. (mit dem Genetiv) virspus, augšpus; (bei Flüssen) augšgalā. Oberhand, f. 1. rokas virspuse, f.; 2. fig. (Überlegenheit) virsroka, f.; pārsvars, m.; die behalten od. gewinnen, paturēt od. dabūt virsroku, palikt virsū. Oberhaupt, n. priekšnieks, m.; galva, m.;

(Anführer) vadonis, m.; galvenais rīko-_ tājs.

o'berherrlich, adj. virskunga-, virskun-dzisks.

Oberhöf'gericht, n. virstiesa, f. O'berin, f. pl. -nen, priekšniece, f.; _ (in Klöstern) klosteŗa priekšniece, f. Ober||kellner, m. vecākais sulainis, virs-sulainis, m. -kiefer, m. augšējais žoklis, viršžoklis, m. Ö'berl||klasse, f. virsklase, f.; augstākā klasse. -kleid, n. virsdrēbes, f. pL -koch, m. vecākais pavārs, virspavārs,. m. -kommando, n. virspavēlniecība, L -kūrland, n. Augškurzeme, f. -läge, f. griesti, m. pl. -land, n. augšzeme, L -länder, m. augšzemnieks, m.; augš-galietis, m. Ober||lauf, m. 1. (auf dem Schiffe) kuģa virsus, m.; 2. (bei einem Flusse) (upes) augšgals, m. -lēder, n. virsāda, f. Oberlehrer, m. virsskolotājs, m. Ober||leitung, f. galvenā vadība, virsvadība, f. -licht, n. virsgaisma, f. -leutnant [-leu-], virsleitnants, m. -lippe, f. virslūpa, f. 382 Nutzen —

Nutz'en, m. -s, (Nützlichkeit) derīgums, m.; (Vorteil) labums, m.j (Gewinn) ienesīgums, m.; peļņa, f.; von keinem ~ sein, neatnest nekāda labuma, nutz'en, I. v. a. lietāt; izlietāt; ein Gut gūt peļņu no muižas; II. od. nützen, v. n. (zu etw.) noderēt; kalpot (kam); das nützt nichts, tas ir velti; wozu nützt das? kam tas der? nütz'lich, I. adj. derīgs; (vorteilhaft) izdevīgs; (gewinnbringend) ienesīgs; II. adv. derīgi. Nützlichkeit, f. «, derīgums, m.; lietderība, f.; lietderīgums, m. nutzlos, I. adj. nederīgs; (vergeblich) veltīgs; (unfruchtbar) neauglīgs; II. adv. nelietīgi, nederīgi; (vergebens) velti.

Nutz'||lösigkeit, f. nederīgums, m.; vel-tīgums, m. -nießer, m. -s, pl. -», lietā-tājs, m.

Nutz'ung, f. pl. -en, 1. lietāšana, f.;

baudīšana, f.; 2. (Ertrag) ienākums, m. Nym'phe, f. «•, pl. -n, nāra, f.

o.

Oā'se, f. pl. -n, oaze, f. (auglīgs apvidus tuksnesī). Oä'senbewohner, m. oaznieks, m.; oazes

iemītnieks, m. ob, I. prp. (mit dem Dativ) 1. (= über) virs; 2. (= jenseits) viņpus; 3. (= wegen) dēļ; II. conj. vai; es ist mir, als ~ ich ihn schon gesehen hätte, man šķiet, it kä es viņu būtu jau redzējis.

Öb'acht, f. ievērošana, f.; vērā likšana, f.; (auf etw.) geben, ievērot (ko), likt (ko) vērā. ob'bemeldet ob. ob'benannt od. ob'be-sāgt, adj. jau minēts, augšā minēts. Ob'dach, n. pajumte, f.; (Zufluchtsort) patversme, f.; mājvieta, f.; unter * bringen, dabūt od. nogādāt drošā vietā, ob'dachlös, adj. bezpajumtes-; ein -(s)er Mensch, bezpajumtis, m.; (Vagabund) vazaņķis, m. Obdachlosigkeit, f. «., bezpajumtība, f. obelis'kenförmig, adj. obeliska veidā, ö'ben, adv. augšā; augšām; da tur augšā; nach uz augšu; weiter augstāk; (darauf) virsū; das Fett schwimmt tauki peld pa virsu, oben||an', adv. priekšgalā, augstākā vietā. -auf, adv. virsū; - schwimmen, peldēt pa virsu; fig.

«. sein, dabūt virsroku, -drein, adv. turklāt; bez tam; (als Zugabe) piedevām; das geht noch tas vēl piedevām.

Oberleitung

ö'benerwähnt, adj. augšā minēts, obenhin', adv. (flüchtig) paviršī; (irgendwie) kā nekā; (in der Eile) uz ātru roku; (aus Langerweile) pa gaŗu laiku. Ö'ber, m. -s, pl. (im Skatspiel) dāma, f. ö'bere (der, die, das), adj. virsējs, augšējs; augstākais; die -n Klassen, augstākās klases; (in der Gesellschaft) augstākās šķiras. Ö'ber|jarbeiter, m. vecākais strādnieks, priekšstrādnieks, m. -arm, m. rokas augšējais stilbs, -arzt, m. vecākais ārsts, virsārsts. -aufsēher, m. galvenais uzraugs, virsuzraugs, m. -auf-sēherin, f. galvenā uzraudze, virsuz-raudze, f. v -aufsieht, f. galvenā uzraudzība, virsuzraudzība, f. -befehlshāber, m. virspavēlnieks, m. Oberfläche, f. virspuse, f.; virsus, m.;

virsa, f.; (Außenseite) ārpuse, f. oberflächlich, I. adj. virsējs; fig. paviršs; II. adv. paviršī. Oberflächlichkeit, f. 1. virspusība, f.';

2. fig. (Leichtfertigkeit) paviršība, f. Oberförster, m. mežzinis, m.; virsmežzinis, m.

Oberförsterei', f. mežziņa mājas, f. oberhalb, prp. (mit dem Genetiv) virspus, augšpus; (bei Flüssen) augšgalā. Oberhand, f. 1. rokas virspuse, f.; 2. fig. (Überlegenheit) virsroka, f.; pārsvars, m.; die behalten od. gewinnen, paturēt od. dabūt virsroku, palikt virsū. Oberhaupt, n. priekšnieks, m.; galva, m.;

(Anführer) vadonis, m.; galvenais rīko-_ tājs.

o'berherrlich, adj. virskunga-, virskun-dzisks.

Oberhöf'gericht, n. virstiesa, f. O'berin, f. pl. -nen, priekšniece, f.; _ (in Klöstern) klosteŗa priekšniece, f. Ober||kellner, m. vecākais sulainis, virs-sulainis, m. -kiefer, m. augšējais žoklis, viršžoklis, m. Ö'berl||klasse, f. virsklase, f.; augstākā klasse. -kleid, n. virsdrēbes, f. pL -koch, m. vecākais pavārs, virspavārs,. m. -kommando, n. virspavēlniecība, L -kūrland, n. Augškurzeme, f. -läge, f. griesti, m. pl. -land, n. augšzeme, L -länder, m. augšzemnieks, m.; augš-galietis, m. Ober||lauf, m. 1. (auf dem Schiffe) kuģa virsus, m.; 2. (bei einem Flusse) (upes) augšgals, m. -lēder, n. virsāda, f. Oberlehrer, m. virsskolotājs, m. Ober||leitung, f. galvenā vadība, virsvadība, f. -licht, n. virsgaisma, f. -leutnant [-leu-], virsleitnants, m. -lippe, f. virslūpa, f.Oberpostamt — öfchen

Öberpost'amt, n. pasta virsvalde, f. Oberpräsident, m. virsprezidents, m. Ö'beV|jrichter, mt virstiesnesis, m. -rock, _ m. virssvārki, m. pl. O'berschwelle, f. paloda, f. O'berst, m. -en, pl. -en, pülkvedis, m. Oberstäbs'arzt, m. štāba virsārsts, m. Oberstleutnant, m. pulkvežleitnants, m. O'berļļtasse, f. virstase, f. -teil, m. virs-_ daļa, f.j augšējā daļa. O'berļļwasser, n. virsūdens, m.; virsējais ūdens; fig. » haben, tikt virsū, -weit, f. zeme, f.; pasaule, f.; zemes virsus, m. -zahn, m. virszobs, m. obgleich', conj. lai gan, kaut gan, jebšu. Ob'hūt, f. uzraudzība, f.; (Schutz) aizsardzība, f.; paspārne, f.; in seine nehmen, jemt savā gādībā, ö'big, adj. augšējs; (schon angeführt) jau minēts.

Objekt', n. -(e)s, pl. -e, (Gegenstand) objekts, m.; priekšmets, m.; 2. (in der Grammatik) objekts, m.; papildītājs, m. objektiv' od. ob'jektiv, I. adj. objektīvs,

lietišķs; II. adv. objektīvi, lietišķi. Objektivität' [-wi-], f. objektivitāte, f.;

lietišķība, f. Oblä'te, f. pl. -n, 1. (zum Siegeln) ob-lāta, f.; 2. (Backwerk) oblāta, f.; 3. (Hostie) dievmaize, f.; dievmaizīte, f. ob'liegen, v. n. (v. liegen) 1. (sich hingeben) pūlēties (kādā lietā), nodoties, (kaut kam); den Studien *, nodarboties ar studijām; 2. pienākties; die Pflichten, die uns pienākumi, kas mums jāizpilda; es liegt mir ob, tas man pienākas od. tas mans pienākums. Obliegenheit, f. pl. -en, pienākums, m.

obligā't, adj. pienācīgs; das -e Kompliment machen, izdarīt pienācīgo komplimentu; (in der Musik) obligāts. Obligation', f. pl. -en, obligācija, f.

(parāda raksts), obligatö'risch, adj. obligātorisks, obligāts. Ob'mann, m. 1. (bei den Geschworenen) priekšnieks, m.; 2. (oberster Šchieds-_ richter) izšķīrējs, m. O'brigkeit, f. «., pl. -en, priekšniecība, f.;

(Regierung) valdība, f. ö'brigkeitlich, adj. valdības-; -e Gewalt, valdības vara, f.; -e Person, amata vīrs, m.

obschön', conj. lai gan, kaut gan, jebšu, obskūr', adj. tumšs, nezināms, öbst, n. -es, augļi, m. pl.; dem. auglīši, m. pl.

Obst'i |bäum, m. augļu koks, m. -baum-zucht, f. augļkopība, f. -darre, f. augļu kaltētava, f. -ernte, f. augļu raža, f.;

augļu ievākšana, f. -essig, m. ābolu etiķis, m. -frau, f. augļu pārdevēja, f. -garten, m. augļu dārzs, m. -händler,

m. augļu tirgotājs, m.; augļu pārdevējs, m. -handlung, f. augļu pārdotava, f. -höker(in), v. -hāndler(in). obstināt', adj. stūrgalvīgs, ietiepīgs. Obst'||jahr, n. augļu gads, m.; ābolu gads, m. -kern, m. augļu kauliņš, m. (od. sēkla), ēbst'reich, adj. augļiem bagāts, öbst'||wein, m. augļu vīns, m. obszön', adj. nepieklājīgs, nešķīsts, ob'walten, v. n. būt, pastāvēt; (herrschen) valdīt; unter den -den Umständen, šādos apstākļos, obwohl' od. obzwär', conj. lai gan, kaut

gan, jebšu. Och'se, m. -n, pl. -n, 1. vērsis, m.r fig-da stehen die -n am Berge, te nu ir grūts stāvoklis od. kā nu tiksim kalnam pāri; 2. fig. (dummer Kerl) muļķis, m.; ragu lops, m. och'sen, v. n. fam. neatlaidīgi mācīties,.

jemties mācīdamies. Och'senauge, n. 1. vērša acs, f.; 2. (Eierspeise) cepta ola; 3. (chrisanthemum leucanthemum) ziemele, baltā puķe, f.; (anthemis tinctoria) dzeltānā pīpene, f.f (anthemis arvensis) baltā pīpene, f.r (anthemis cotula) smirdošā pīpene, f. Och'senfleisch, n. vērša gaļa, f.; gedämpftes sutināta vērša gaļa. och'senmäßig, 1. adj. vērsim līdzīgs; IL

adv. kā vērsis. Och'sen||schwanzsuppe, f. vēršastes zupa, f. -stall, m. vēršu kūts, f. -treiber, m. vēršu dzinējs, m. -ziemer, m. vērša diņķis, m. -zunge, f. vērša mēle, f. och'sig, I. adj. 1. vērsim līdzīgs; fig. muļķīgs; 2. fam. (ungeheuer) ļoti liels, milzīgs; II. adv. 1. kā vērsis; 2. fam. milzīgi.

öchs'lein, n. -s, pl. vērsītis, m. Ock'er, m. -s, ochra (dzeltānā krāsa). Odalis'ke, f. pl. -n, odaliska, f. (su-

laine harēmā). Ö'de, f. pl. -n, öda, f. ö'de, adj. tukšs, tuksnesīgs, ö'de, f. «, pl. -n, neapdzīvota vieta,

postaša, f. Ö'dem, m. -s, dvaša, f.; elpa, f. Ö'dendichter, m. odu dzejnieks, m.; ödu

sacerētājs, m. ö'der, conj. vai, jeb. Ö'dermennig, m. -(e)s, ancīši, m. pl. Odeur' (odör), n. smaržas, f. pl. odiös', adj. naidīgs, öfchen, n. -s, pl. krāsniņa, f.384

Ö'fen, m. -s, pl. ö'fen, 1. krāsns, f.; dem. krāsniņa, f.; fig. immer hinter dem -hocken, tupēt vienmēr aizkrāsnē; 2. (Fabrikofen) ceplis, m.

Ö'fen ||bank, f. mūrītis, m. -blech, n. aiz-sargskārds, m.; krāsns skārds, m. -dunst, f. dvinga, f. -ecke, f. aizkrāsne, f. -gābel, f. podu dakšas, f. pl., auch (Krücke) bigulis, m. -heizer, m. kräsn-kuris, m.; kurinātājs, m. -herd, m. pavards, m. -hocker, m. -s, pl. *, mājās tupētājs, m. -kachel, f. podiņš, m. -klappe, f. aizšautne, f. -krücke, f. bigulis, m. -loch, n. krāsns mute, f. -mantel, m. krāsns čaula, f. -nische, f. krāsns niša, f. od. ielodze, f. -röhre, f.

I. krāsns trūba, f.; (hohler Raum) ro-vis, m.; rovītis, m. -rost, m. krāsns restes, f. pl. -schaufei, f. lize, f.; dem. lizīte, f. -Schieber, m. aizbīdnis, m. od. aizlaidnis, m. -schirm, m. krāsns vairogs, m. -setzer, m. podnieks, m. -ttir, f. krāsns durtiņas, f. pl.

offen, I. adj. 1. (geöffnet) vaļējs, atvērts, atdarīts; bei -en Türen, pie vaļējam durvīm; » sein od. stehen, būt vaļā; die Tür ist halb durvis pa pusei vaļā (od. atvērtas od. atvērušās); durvis pusviru; mit -en Augen schlafen, gulēt vaļējām acīm, gulēt, acis atvērušam; -er Wagen, vaļēji rati; -er Brief, (entsiegelt) atplēsta vēstule; (in der Presse) atklāta vēstule; -e Feindschaft, atklāts ienaids; auf -er Straße, ielas vidū; die -e See, plašā jūra; die Düna ist schon Daugava jau atsalusi; 2. fig. (aufrichtig) vaļsirdīgs; 3. fig. (unentschieden) nenoteikts; eine Frage - lassen, atstāt jautājumu neizšķirtu; II. adv. vaļā; fig. (aufrichtig) vaļsirdīgi; - gestanden, taisnību sakot; reden, runāt vaļsirdīgi.

offenbār', I. adj. acīm redzams, skaidrs, saprotams, vispār zināms; - werden, tikt zināmam, izpausties; II. adv.

acīm redzot.

offenbā'ren, I. v. a. atklāt; darīt zināmu;

II. v. refl. sich parādīties; izrādīties; sich (jemm.) atklāt (kādam) savu sirdi.

Offenbā'ļ|rer, m. -s, pl. parādītājs, m.; atklājējs, m. -rung, f. pl. -en, atklāsme, f.

Offenbā'rungsglaube, m. atklāsmes ticība, f.

Offenheit, f. vaļsirdība, f.

offenherzig, adj. vaļsirdīgs.

Offenherzigkeit, f. », vaļsirdība, f.; vaļ-sirdīgums, m.

offenkundig, adj. vispār zināms. Offenkundigkeit, f. vispārzināmība, f. offensiv', adj. ofensīvs, uzbrucējs-. • Offensivkrieg, m. ofensīvas od. uzbrukuma kaŗš, m. öffentlich, I. adj. atklāts, publisks; -e Meinung, atklātības domas; auf -er Straße, ielas vidū; II. adv. atklāti, visiem zinot; - bekannt machen, izsludināt; - verkaufen, pārdot vairāksolīšanā.

Öffentlichkeit', f. pl. -en, atklātība, f.; der «• übergeben, izsludināt, laist klajā; an die - treten, nākt klajā, uzstāties.

offerie'ren, v. a. piesolīt.

Offer'te, f. pl. -n, piedāvājums, m.;

sludinājums, m. offiziell', I. adj. oficiāls, valdības-; II.

adv. oficiāli, no valdības puses. Offizier' m. -(e)s, pl. -e, oficieris, m.;

virsnieks, m. offizinell', adj. oficīnāls. offiziös', I. adj. oficiözs (pusoficiāls, uz ziņojumiem no valdības aprindām attiecīgs); II. adv. oficiözi, no valdības aprindām.

öffnen, I. v. a. atvērt, atdarīt, attaisīt, uzšķirt (grāmatu), atplēst (vēstuli), atkorķēt (pudeli), atšķērst (augoni), uzšķērst (līķi); die Ader laist asinis; (etw.) mit Gewalt atlauzt (ko); fig. (jemm.) die Augen izberzēt (kādam) acis; fig. (jemm.) sein Herz atklāt (kādam) sirdi; II. v. refl. sich atvērties, atdarīties; (von Blumen) uzplaukt. Offnen, n. -s, atvēršana, f. (v. Zeitwort). Off 'ner, m. -s, pl. atvērējs, m. -in, f.

«, pl. -nen, atvērēja, f. Öffnung, f. pl. -en, 1. atvēršana, f.; atvērums, m.; (Loch) caurums, m.; 2. aile, f.; Fensteröffnung, loga aile; Öffnung im Lichten, aile caurskatā; mit Öffnungen versehen, aiļains. oft, adv. (comp, öfter, sup. am öftesten) bieži, daudzreiz; wie «? cikreiz; so tikreiz; so . (als), katrreiz, öfter v. oft.

öfters, adv. bieži, daudzreiz, oft'māls, adv. bieži.

Ö'heim, m. -s, pl. -e, tēvocis, m.; krusttēvs, m.

Ohm, m. -(e)s, pl. -e, v. Oheim, oh'ne, prp. (mit dem Akkusativ) bez; -mich, bez manis; % mein Wissen, man nezinot; - weiteres, tūliņ; er ist jetzt - Geld, viņam tagad nav naudas, ohne||dies' od. -hin', adv. bez tam; to neskaitot, -glei'chen, adj. bez piemēra.

Oh'nesorge, m. bezrūpis, m.; nebēdnis, m.

Ohn'macht, f. 1, (Machtlosigkeit) nespēks, m.; vājums, m.j 2. (Bewußtlosigkeit) ģībonis, m.; nesamaņa, f.; in - fallen, zaudēt samaņu, noģībt; aus der - erwachen, atdabūt samaņu, atžilbt.

ohn'mächtig, adj. 1. (machtlos) nespēcīgs; 2. (bewußtlos) noģībis, bez samaņas; - werden, zaudēt samaņu, noģībt.

oho', int. nu, nu!

Ohr, n. -(e)s, pl. -en, 1. auss, f.; das äußere auss krimstala; die -en spitzen, ausīties; sich hinter den -en kratzen, kasīt pakausi; (jemm. etw.) ins •» sagen, iečukstēt (kādam ko); 2. (in einem Buche) ieloks, m.; austiņa, f.

Öhr, n. -(e)s, pl. -e, caurums, m.; (Nadelöhr) acs, f.

öhr'chen, n. -s, pl. 1. (kleines Ohr) austiņa, f.; 2. (kleines Öhr) caurumiņš, m.; (Nadelöhr) actiņa, f.

öh'ren, v. a. die Nähnadeln ietaisīt šujamām adatām acis.

Oh'renļļarzt, m. ausu ārsts, m. -bläser, m. fam. mēlnesis, m.; iečukstētājs, m. -brausen, n. ausu dūkoņa, f.; ich habe «-, man dūc ausīs, -diener, m. lišķis, m. -driise, f. ausu dziedzeris, m. -entztin-dung, f. ausu iekaisums, m. -fluß, m. ausu tecēšana, f.

Ohr'eneule, f. ūpis, m.; ausainā pūce, f.

Ohrenwärmer, m. uzausis, m.

Ohr'feige, f. pliķis, m.; pļauka, f.

ohr'feigen, v. a. pliķēt.

Ohr'||gehänge, n. auskari, m. pl. -läp-chen, n. auss ļipiņa, f. -loch, n. ausu caurums, m.; sich Ohrlöcher . stechen lassen, likt izdurt ausīs caurumus, -muschel, f. auss krimstala, f. -ring, m. auskars, m. -wurm, m. ausurbis, m.

Okkupation', f. pl. -en, okupācija, f.

Ökonom', m. -en, pl. -en, ekonoms, m.; oikonoms, m.

Ökonomie', f. pl. -(e)n, oikonomija, f.; ekonomija, f.

ökonö'misch, adj. oikonomisks, ekonomisks.

Oktāv', n. -s, pl. -e, od. -band, m. u. -formāt, n. oktāvs, m.; oktāva formāts, m.

Oktā've [-we], f. pl. -n, oktāva, f. (astotais tonis no pamattoņa; astoņu toņu kopa).

Oktö'ber, m. -s, oktobris, m.; (im Monat) oktobra mēnesī, -fērien, pl. oktobra brīvdienas, f. pl.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Okulatiön', f. pl. -en, 1. (Impfung) potēšana, f.; 2. (Veredelung) okulēšana, acu likšana, f. Okulist', m. -en, pl. -en, acu ārsts, m. Okzident, m. -(e)s, rietumi, m. pl.; rietumu zeme, f. 01, n. -(e)s, pl. -e, eļļa, f.; in » malen, gleznot eļļas krāsām; fig. ins Feuer gießen, laist uguni pakulās, gumdīt, öl'j|baum, m. eļļas koks, m. -berg, m.

1. eļļas koku kalns, m.; 2. (bei Jerusalem) Eļļas kalns, m. -bild, n. eļļas gleznojums, m.

Ol'druck, m. chromolitografija, f. (krāsās

iespiesta bilde). ö'Ien, v. a. eļļot; (mit öl tränken) piesātināt ar eļļu;' (beim kirchl. Gebr.) svaidīt.

öl'farbe, f. eļļas krāsa, f.; mit ~ malen,

gleznot eļļas krāsās, ö'licht od. ö'lig, adj. eļļai līdzīgs; eļļains. Oli've [-we], f. «, pl. -n, olīva, f. öl'mühle, f. eļļas sudmalas, f. pl. ö'lung, f. pl. -en, eļļošana, f.; eļļo-jums, m.; die letzte pēdējā svaidīšana.

Olympiä'de, f. pl. -n, olimpiāde, f. Ö'mega, n. -(s), pl. -s, omega, f. (garais „o" (2), pēdējais burts grieķu alfabētā).

Om'nibus, m. pl. -(ss)e, omnibus, m.

(lieli rati), omnipotent', adj. visvarens. Omnipotenz', f. visvarenība, f. Onanie', f. •», onanija, f.; onanisms, m.;

pašaptraipīšanās, f. onanie'ren, v. n. onanēt, apgānīties. On'kel, m. -s, pl. 1. tēva brālis, m.;

2. mātes brālis, m.; 3. krusttēvs, m.; tēvocis, m.

Ontologie', f. ontoloģija, f. (mācība

par to, kas ir), ö'per, f. «., pl. -n, opera, f. Operation', f. pl. -en, operācija, f. Operet'te, f. pl. -n, operete, f. operie'ren, v. a. u. n. operēt. Ö'pern||gucker, m. lorņete, f.; (für beide Augen) binoklis, m. -musik, f. operu mūzika, f. -personāl, n. operas personāls, m.

Opfer, n. -s, pl. ziedojums, m.; upuris, m.

Opferaltār, m. upuru altāris, m. Opferbereitschaft, f. gatavība ziedoties, opfern, I. v. a. upurēt, ziedot; II. v. n. upurēt; III. v. refl. sich upurēties, ziedoties.

Opfern, n. -s, upurēšana, f.; ziedošana, f.

25386'

Opfer||priester, m. upurētājs, m.; upuŗu priesteris, m. -rauch, m. upuŗa dūmi, m. pl.

Opferung, f. pl. -en, ziedojums, m.;

upurējums, m. opferwillig, adj. gatavs ziedoties, od.

uzupurēties. Ophif, m. -(e)s, ofīts, m. (iezis). O'pium, n. -s, opijs, m. Opponent', m. -en, pl. -en, oponents, m. opponie'ren, oponēt. Opposition', f. «, pl. -en, opozicija, f. Op'tativ, m. -s, pl. -e, optātivs, m. Op'tik, f. optika, f. Opti||mis'mus, m. optimisms, m. -mist, _ m. -en, pl. -en, optimists, m. Ö'pus, n. pl. O pera, op\is, m.; darbs,

m. (sev. literātūrā un mūzikā). Orā'kel, n. -s, pl. orākuls, m. orakel||haft od. -mäßig, adj. u. adv. mīklains; kā orākuls. Orā'kelspruch, m. orākuls, m.; pareģojums, m.

Oran'ge [oranje], f. pl. -n, oranža, f. Orangerie' [oranje-], f. pl. -(e)n, oranžērija, f.; augu nams, m. Oratö'rium, n. -(s), pl. -ien, 1. (geistliches Drama) orātorija, f.; 2. lūgšanu nams, m.

Orchest'er, n. -s, pl. orķestris, m. Orchidē'e, f. pl. -n, orchideja, f. Or'den, m. -s, pl. ordenis, m. Or'dens||band, n. ordeņa lente, f. -ritter, m. (ordeņa) bruņinieks, m. -Verleihung, f. ordeņa dāvinājums, m. or'dentlich, I. adj. 1. nokārtots, kārtīgs; er ist sehr viņš ļoti kārtīgs; 2. (fest angestellt) kārtējs; (ständig) pastāvīgs, parasts; -er Professor, kārtējs profesors; II. adv. 1. kārtīgi, kā vajadzīgs; 2. fam. ich bin froh, es patiesi priecājos.

Or'der, f. pl. -n, pavēle, f.; uzdevums, m.; bis auf weitere līdz tālākai pavēlei, līdz turpmākam rīkojumam, ordinär', I. adj. parasts, ikdienišķs; (grob), rupjš, prasts; -er Ausdruck, prasts izteiciens; II. adv. pa parastam; (grob) rupji, prasti, ordinie'ren, v. a. einen Priester iesvētīt priesteri, ord'nen, I. v. a. kārtot, nokārtot; savest kārtībā; nach Klassen šķirot; II. v. refl. sich nokārtoties; (sich aufstellen) sastādīties rindā. Ord'nen, n. -s, kārtošana, f.; nokārtošana, f.

Ord'ner, m. -s, pl. 1. kārtotājs, m.; (bei einer Festlichkeit) kārtībnieks, m.; 2. (Vorsitzender) priekšnieks, m.

Ord'nung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) kārtošana, f.; kārtojums, m.; sakārtojums, m.; 2. (geordneter Zustand) kārtība, f.; in » bringen, savest kārtībā, nokārtot; 3. (Reihenfolge) kārta; alphabetische alfabēts, m.; burtu kārta, f. Ord'nungsliebe, f. kārtības mīlestība, f.;

piekopība, f. ord'nungs ||liebend, adj. kārtības mīlētājs-, kārtīgs; ein -er Mensch, kārtīgs cilvēks, -mäßig, I. adj. kārtībai piemērots; II. adv. kārtīgi; kārtību ievērojot.

Ord'nungssinn, m. kārtības tieksme, f.;

tieksme uz kārtību, ordnungswidrig, I. adj. nekārtīgs; II.

adv. pret kārtību, nekārtīgi. Ord'nungszahl, f. kārtas skaitlis, m. Orgān', n. -(e)s, pl. -e, orgāns, m.; rīks,

m.; (Stimme) balss, f. Organisation', f. pl. -en, organizācija, f. organisie'ren, v. a. organizēt, iekārtot, ierīkot.

Organis'mus, m. pl. -men, organisms, m.

Organist', m. -en, pl. -en, ērģelnieks, m. Or'gel, f. -n, ērģeles, f. pl. Or'gel||balg, m. ērģeļu plēšas, f. pl. -bauer, m. ērģelnieks, m. -begleitung, f. ērģeļu pavadījums, m. -gehäuse, n. ērģeļu apbūve, f. or'geln, v. n. ērģelēt, spēlēt ērģeles. Or'gel||pfeife, f. ērģeļu stabule, f. -re-

gister, n. ērģeļu reģistrs, m. Or'gie, f. pl. -n, orģija, f. (1. slepena

dievkalpošana; 2. izlaidīgas dzīres). Ö'rient, m. -(e)s, 1. (Osten) austrumi, m. pl.; im austrumos; 2. (Morgenland) austrumu zeme, f. orientie'ren, I. v. a. orientēt, iepazīstināt; II. v. refl. sich orientēties. Origināl', n. -(e)s, pl. -e, oriģināls, m. -ausgäbe, f. oriģinālizdevums, m. -ge-mälde, n. oriģinālgleznojums, m. originell', adj. oriģināls, pirmatnējs, sa-vādīgs.

Ornament', n. -(e)s, pl. -e, ornaments, m.;

izrotājums, m. ornamentie'ren, v. a. ornamentēt. Ornamen'tik, f. ornamentika, f. (orna-

mentēšanas māksla). Ornāt', m. -(e)s, pl. -e, ornāts, m.; amata

uzvalks, m. Ornitholög', m. -en, pl. -en, ornitologs,

m.; putnu zinātnieks, m. Ort, m. -(e)s, pl. -e od. ör'ter, 1. vieta, f.; ein befestigter «•", apcietināta vieta; an allen -en, malu malās; an «. und Stelle, savā vietā; .(Stadt) pilsēta, f.;I

(Städtchen) pilsētiņa, f.; (Flecken) miestiņš, m.; (Dorf) sādža, f.

Ort, m. u. n. -(e)s, pl. -e, īlens, m.

Örtchen, n. -s, pl. pilsētiņa, f.; miestiņš, m.

Ortho||doxie, f. ortodoksija, f.; pareizticība, f. -graphie', f. pl. -(e)n, ortogrāfijā, f.j pareizrakstība, f.

ört'lich, adj. šejienes-, turienes-, vietējs.

ört'lichkeit, f. pl. -en, vieta, f.; (Stadt) pilsēta, f.; (Städtchen) pilsētiņa, f.; (Flecken) miestiņš, m.; (Dorf) sādža, f.

Ort'scheit, n. zveņģele, f.

Orts'II gebrauch, m. šejienes resp. turienes paradums, -gedächtnis, n. vietu atmiņa, f.

ö'se, f. -n, 1. (an der Nadel), acs, f.; 2. (Schlinge) cilpa, f.j 3. (Knopfloch) pogas caurums, m.

Ost'en, m. -s, austrumi, m. pl., auch rīti, m. pl.; im -en, austrumos; gen -en, pret austrumiem (od. rītiem).

Ost, (Wind) austrenis, m.; rītenis, m.

O'ster||äbend, m. Lieldienu svētvakars, m. -ei, n. Lieldienu ola, f. -fērien, pl. Lieldienu brīvdienas, f. pl. -fest, n. Lieldienas, f. pl.} Lieldienu svētki, m. pl. -lamm, n. Lieldienu jērs, m.

O'sterluzei, f. baltie vizbuļi.

ö'stern, pl. Lieldienas, f. pl.; Lieldienu svētki, m. pl.; zu pa Lieldienām, uz Lieldienām; nächste <% nākošās Lieldienās.

Österreich, n. -s, Austrija, f.

öst'lich, I. adj. austrumu-; -e Länge, austrumu garums; II. adv. uz austrumiem, uz austrumu pusi.

Ostfront, f. austrumu fronte, f.

Ost'see, f. Baltijas jūra, f. -küste, f. Baltijas jūras piekraste, f.

Ot'ter, f. pl. -n, (Fischotter) ūdrs, m.

Ouvertü're [uwärtüre], f. », pl. -n, uvertīra, f. (ievada mūzika).

ovāl' [-wāl], adj. ovāls, ieapaļš.

Ovation' [-wa-], f. pl. -en, ovācija, f. (goda parādījums).

oxydie'ren, v. n. oksidēt.

Ö'zean, m. -s, pl. -e, okeāns, m.; liel-jūra, f.

P.

Paar, n. -(e)s, pl. -e, 1. (von zusammengehörigen Dingen) pāris, m.; ein -Strümpfe, Stiefel, Handschuhe, pāris zeķu, zābaku, cimdu; (von zusammengewachsenen Ähren, Nüssen etc.), jumis, m.{ ein «. Tauben, baložu pāris; ein - werden, apprecēties.

paar, ein * Freunde, pāris draugu (aber: ein Freundespaar, draugu pāris); mit ein • Worten, pāris vārdiem, pāris vārdos.

paar, adj. pāra-; oder unpaar spielen,.

spēlēt pāri vai nepāri* paa'ren, I. v. a. 1. (paarweise zusammenbringen) pārot, sapārot; 2. fig. (vereinigen) savienot; II. v. refl. sich 1. pāroties, kopoties; 2. fig. savienoties, sabiedroties. Paa'ren, n. -s, pārošana, f.; savienošana,

f.; pārošanās, f.; kopošanās, f. paar'māl, adv. ein pāris reižu, paar'weise, adv. pāŗiem, pa pāŗiem. Paar'zeit, f. pārošanās laiks, m. Pacht, f. 1. -en, noma, f., auch rente, f.; in - geben, iznomāt, auch izrentēt; in «. nehmen, nomāt, auch rentēt; 2. (Pachtgeld) nomas nauda, f.; noma, f., auch rentes nauda, f.; rente, f. pach'ten, v. a. nomāt. Päch'ter, m. -s, pl. nomnieks, m., auch rentnieks, m. -in, f. pl. -nen, nom-niece, f., auch rentniece, f. Pach'tung, f. pl. -en, nomāšana, f.;

nomāj ums, m. Pachtvertrag, m. nomas līgums, f. pachtweise, adv. nomas veidā, nomājot, rentējot.

Pack, m. -(e)s, pl. -e od. Pāck'e, sainis, m., auch paka, f.; fig. mit Sack und ar visām lietām. Pack, n. -(e)s, fam. diedelnieki, m. pl.;

nelieši, m. pl. Päck'chen, n. -s, pl. sainītis, m.; paciņa, f.

Pack'en, m. -s, pl. », liels sainis, pack'en, I. v. a. 1. (greifen) ķert, grābt; saķert, sagrābt; 2. fig. aizraut, aizgrābt, sajūsmināt; 3. (einpacken) saiņot (pakot); seinen Koffer pielocīt ceļa somu; in eine Kiste salikt od. sakraut kastē; Heringe in Tonnen ieslānīt siļķes mucās; die Taschen.voll piebāzt kabatas; das P-, saiņošana, f.; 4. (dichten) blīvēt; II. v. refl. sich fam. (sich davon machen), aiziet; packe dich! velcies projām, ej pie velna!

Pack'er, m. -s, pl.*, saiņotājs, m. Pack'ēsel, m. 1. nastu nesējs ēzelis; 2. vergs, m.

Pack'||pferd, n. nastu zirgs, m. -raum, m. saiņu telpas, f. pl.; (Eisenb.) bagāžas nodaļa, f. -riemen, m. saiņu siksna, f. -träger, m. nesējs, m.; saiņu nesējs, m. Pack'ung, f. pl. -en, saiņošana, f.; sai-. ņojums, m.; (in der Medizin) ietīšana; f.; ietinums, m.

25* I

(Städtchen) pilsētiņa, f.; (Flecken) miestiņš, m.; (Dorf) sādža, f.

Ort, m. u. n. -(e)s, pl. -e, īlens, m.

Örtchen, n. -s, pl. pilsētiņa, f.; miestiņš, m.

Ortho||doxie, f. ortodoksija, f.; pareizticība, f. -graphie', f. pl. -(e)n, ortogrāfijā, f.j pareizrakstība, f.

ört'lich, adj. šejienes-, turienes-, vietējs.

ört'lichkeit, f. pl. -en, vieta, f.; (Stadt) pilsēta, f.; (Städtchen) pilsētiņa, f.; (Flecken) miestiņš, m.; (Dorf) sādža, f.

Ort'scheit, n. zveņģele, f.

Orts'II gebrauch, m. šejienes resp. turienes paradums, -gedächtnis, n. vietu atmiņa, f.

ö'se, f. -n, 1. (an der Nadel), acs, f.; 2. (Schlinge) cilpa, f.j 3. (Knopfloch) pogas caurums, m.

Ost'en, m. -s, austrumi, m. pl., auch rīti, m. pl.; im -en, austrumos; gen -en, pret austrumiem (od. rītiem).

Ost, (Wind) austrenis, m.; rītenis, m.

O'ster||äbend, m. Lieldienu svētvakars, m. -ei, n. Lieldienu ola, f. -fērien, pl. Lieldienu brīvdienas, f. pl. -fest, n. Lieldienas, f. pl.} Lieldienu svētki, m. pl. -lamm, n. Lieldienu jērs, m.

O'sterluzei, f. baltie vizbuļi.

ö'stern, pl. Lieldienas, f. pl.; Lieldienu svētki, m. pl.; zu pa Lieldienām, uz Lieldienām; nächste <% nākošās Lieldienās.

Österreich, n. -s, Austrija, f.

öst'lich, I. adj. austrumu-; -e Länge, austrumu garums; II. adv. uz austrumiem, uz austrumu pusi.

Ostfront, f. austrumu fronte, f.

Ost'see, f. Baltijas jūra, f. -küste, f. Baltijas jūras piekraste, f.

Ot'ter, f. pl. -n, (Fischotter) ūdrs, m.

Ouvertü're [uwärtüre], f. », pl. -n, uvertīra, f. (ievada mūzika).

ovāl' [-wāl], adj. ovāls, ieapaļš.

Ovation' [-wa-], f. pl. -en, ovācija, f. (goda parādījums).

oxydie'ren, v. n. oksidēt.

Ö'zean, m. -s, pl. -e, okeāns, m.; liel-jūra, f.

P.

Paar, n. -(e)s, pl. -e, 1. (von zusammengehörigen Dingen) pāris, m.; ein -Strümpfe, Stiefel, Handschuhe, pāris zeķu, zābaku, cimdu; (von zusammengewachsenen Ähren, Nüssen etc.), jumis, m.{ ein «. Tauben, baložu pāris; ein - werden, apprecēties.

paar, ein * Freunde, pāris draugu (aber: ein Freundespaar, draugu pāris); mit ein • Worten, pāris vārdiem, pāris vārdos.

paar, adj. pāra-; oder unpaar spielen,.

spēlēt pāri vai nepāri* paa'ren, I. v. a. 1. (paarweise zusammenbringen) pārot, sapārot; 2. fig. (vereinigen) savienot; II. v. refl. sich 1. pāroties, kopoties; 2. fig. savienoties, sabiedroties. Paa'ren, n. -s, pārošana, f.; savienošana,

f.; pārošanās, f.; kopošanās, f. paar'māl, adv. ein pāris reižu, paar'weise, adv. pāŗiem, pa pāŗiem. Paar'zeit, f. pārošanās laiks, m. Pacht, f. 1. -en, noma, f., auch rente, f.; in - geben, iznomāt, auch izrentēt; in «. nehmen, nomāt, auch rentēt; 2. (Pachtgeld) nomas nauda, f.; noma, f., auch rentes nauda, f.; rente, f. pach'ten, v. a. nomāt. Päch'ter, m. -s, pl. nomnieks, m., auch rentnieks, m. -in, f. pl. -nen, nom-niece, f., auch rentniece, f. Pach'tung, f. pl. -en, nomāšana, f.;

nomāj ums, m. Pachtvertrag, m. nomas līgums, f. pachtweise, adv. nomas veidā, nomājot, rentējot.

Pack, m. -(e)s, pl. -e od. Päck'e, sainis, m., auch paka, f.; fig. mit Sack und ar visām lietām. Pack, n. -(e)s, fam. diedelnieki, m. pl.;

nelieši, m. pl. Päck'chen, n. -s, pl. sainītis, m.; paciņa, f.

Pack'en, m. -s, pl. », liels sainis, pack'en, I. v. a. 1. (greifen) ķert, grābt; saķert, sagrābt; 2. fig. aizraut, aizgrābt, sajūsmināt; 3. (einpacken) saiņot (pakot); seinen Koffer pielocīt ceļa somu; in eine Kiste salikt od. sakraut kastē; Heringe in Tonnen ieslānīt siļķes mucās; die Taschen.voll piebāzt kabatas; das P-, saiņošana, f.; 4. (dichten)

blīvēt; II. v. refl. sich fam. (sich davon machen), aiziet; packe dich! velcies projām, ej pie velna!

Pack'er, m. -s, pl.*, saiņotājs, m. Pack'ēsel, m. 1. nastu nesējs ēzelis; 2. vergs, m.

Pack'||pferd, n. nastu zirgs, m. -raum, m. saiņu telpas, f. pl.; (Eisenb.) bagāžas nodaļa, f. -riemen, m. saiņu siksna, f. -träger, m. nesējs, m.; saiņu nesējs, m. Pack'ung, f. pl. -en, saiņošana, f.; sai-. ņojums, m.; (in der Medizin) ietīšana; f.; ietinums, m.

25*388

Pack'wägen, m. ore, f.; vezuma rati, m.

pl.; bagāžas rati, m. pl. Pädagög', m. -en, pl. -en, paidagōgs, m. Pädago gik, f. paidagoģija, f. Pad'de, f. pl. -n, rupucis, m. pad'deln, v. n. bradāt. Paddock', m. -s, pl. -s, aploks, m. Päderast', m. -en, pl. -en, paiderasts, m.;

puisēnu maukuris, m. paffen, v. n. fam. 1. paukšķināt; 2. laist

kuplu dūmu, kūpināt. Pā'ge [-je], m. -n, pl. -n, pāžs, m. (dižciltīgs puisēns galma dienestā). Pakēf, n. -(e)s, pl. -e, sainis, m. Pakt, m. līgums, m. Palais' [palē], n. pl. pils, f. Paläontologie', f. palaiontoloģija, f. (mācība par pārakmeņojumiem; mācība par aizvēsturiskiem kustoņiem un augiem).

Palast', m. -es, pl. Paläste, pils, f. palatāl', adj. aukslēju-. Palāte, f. pl. -n, palāta, f. Pa'letot [-to], m. -s, pl. -s, mētelis, m. Palet'te, f. pl. -n, palete, f. (krāsu

ripa). Pal'me, f. palma, f. pal'menārtig, adj. palmveidīgs. Palm'sonntag, m. Pūpolsvētdiena, f. Paneel', n. -s, pl. -e, panelis, m.; pa-siena, f.

Pā'nik, f. pānika, f.; izbailes, f. pl.;

uztraukums, m. Panorā'ma, n. -s, pl. -s u. -men, panorāma, f.

pan'schen od. pan'tschen, v. a. u. n. 1.

pārēsties, pārdzerties; 2. (mischen, verfälschen) maisīt; viltot, pančkāt; 3. (plätschern) plunčkāties, plunčoties. Pan'sen, m. -s, pl. priekškuņģis, m. Pantheist', m. -en, pl. -en, panteists, m.

(panteisma piekritējs). Pan'ther, m. -s, pl. panteris, m. Pantoffel, m. -s, pl. -(n), tupele, f.; fam.

er steht unter dem «, sieva viņu rīko. Pantöffelchen, n. -s, pl. «, tupelīte, f. Pantoffel||held, m. fam. tupeļu varonis,

m. -macher, m. tupeļnieks, m. pantoffeln, v. a. 1. (schlagen) sist ar tupeli; 2. fig. den Mann », dīdīt vīru. Pantomī'me, f. pl. -en, pantomīma, f.

(vaibstu spēle). Pan'zer, m. -s, pl. 1. (Brustharnisch) krūšu bruņas, f. pl.; 2. (eines Schiffes) bruņojums, m. pan'zern, v. a. bruņot. Pan'zertier, n. bruņnesis, m.; joslainis,

m. -

Päö'nie, f. pl. -n, peonija, f. (puķe). Papā', m. -s, pl. -s, tēvs, m.; tētis, m.

Papagei', m. -en od. -s, pl. -en, papagailis, m.

Papier', n. -(e)s, pl. -e, papīrs, m. Papier'||blatt, n. papīra lapa, f. -blūme, f.

papīra puķe, f. -bögen, m. papīra loksne, f. papie'ren, adj. papīra-. Papier'||fabrik, f. papīrfabrika, f. -wisch,

m. papīra lupata, f. Papil'le, f. pl. -n, 1. (Brustwarze) pupa gals, m.; 2. (Fühlwärzchen) taustekļa sūceknītis, m. Pap'pe, f. 1. (Mehlbrei) miltu putra, f.; 2. (dickes Papier) pape, f.; (Karton) kartons, m. Pap'pel, f. pl. -n, Vācijas apse, f. Pap'pendeckel, m. papes vāks, m.; kartons, m.

Pap'penstiel, m. fam. nieka lieta, f. Papp'schachtel, f. papes kārba, f. Pāpst, m. -es, pl. Päp'ste, pāvests, m. päpst'lich, adj. pāvesta-; pāvestīgs; die

-e Würde, pāvesta cieņa, f. Päpst'||tüm, n. -(e)s, pāvesta cieņa, -wähl,

f. pāvesta iecelšana, f. Parā'bel, f. -n, līdzība, f. Parä'de, f. pl. -n, parāde, f. Para'detreppe, f. galvenās kāpnes, f. paradie'ren, v. n. izrādīties; (mit etw.) «,

greznoties (ar ko), spīdēt (ar ko). Paradies', n. -(s)es, pl. -(s)e, paradīze, f.

-apfel, m. paradīzes ābols, m. Paradig'ma, n. -(s), pl. -men od. -mata,

paradeigma, f. paradox', adj. paradokss (1. veselam prātam pretējs; 2. dīvains). Paragraph', m. -en, pl. -en, paragrafs, m. parallēl', I. adj. parallēls, līdzteku-; II.

adv. līdzteku. Parallelepi'pedon, n. -s, pl. -da, parallēl-

epipeds, m. Parasit', m. -en, pl. -en, parazīts, m.;

liekēdis, m. parasitisch, adj. parazītisks, liekēdīgs. parāt', adj. gatavs. Pär'chen, n. -s, pl. pārītis, m. Par'del, m. -s, pl. «, panteris, m. Parenthē'se, f. pl. -n, 1. parenteze, f.; (als Satz) iesprausts teikums; in «, blakus pieminot; 2. (als Zeichen) iekavas, f. pl. Parfüm' [fön], n. -s, smarža, f. parfümie'ren, I. v. a. parfimēt, iesmaržot; II. v. refl. sich parfimēties, iesmaržoties, sasmaržoties, pā'ri, adv. (al) - stehen, būt līdzīgā vērtībā; über . stehen, celties virs vērtības.

Pā'ria, m. -s, pl. -s, pārijs, m. (beztiesību cilvēks).

parle'ren, I. v. a. 1. einen Stoß atsist grūdienu; 2. sekot; Order «, paklausīt; II. v. n. paklausīt; (von Pferden) apstāties.

Parität', f. paritāte, f.; tiesību vienlīdzība, f.

Park, m. -(e)s, pl. -e, parks, m.

Parkett', n. -(e)s, pl. -e, parkets, m.

Parlament', n. -(e)s, pl. -e, parlaments, m.

Parlamentaris'mus, m. parlamentārisms, m.

Parochiälschüle, f. draudzes skola, f.

Parodie', f. pl. -(e)n, parodija, f.

parodie'ren, v. a. piezobot.

Parö'le, f. pl. -n, parole, f.

Part, m. u. n. -(e)s, pl. -e, daļa; halb -! uz pusēm! dalīsim!

Partei', f. pl. -en, partija, f.; die liberale, konservative liberālā, konser-vātīvā partija; sich einer - anschlies-sen, piebiedroties kādai partijai, -füh-rer, m. partijas vadonis, m. -genösse, m. partijas biedrs, m.

partei'||isch od. -lieh, I. adj. partejisks; II. adv. partejiski, partejiskā veidā.

Parteilichkeit, f. partejlba, f.; parte-jiskums, m.

parteilos, adj. bezpartejisks.

Partei'lösigkeit, f. «, bezpartejība, f.; bezpartejiskums, m.

Partei'||ung, f. pl. -en, 1. nevienprātība, f.; šķelšanās, f.; 2. (kleine Partei) maza partija. -wēsen, n. partijas lietas, f. pl. -wüt, f. partiju trakums, m.

Parter're [-tār], n. -s, 1. (im Theater) parters, m.; 2. (in Häusern) apakšējais stāvs, -wohnung, f. partera dzīvoklis, m.; apakšējā stāva dzīvoklis.

Partie', f. pl. -(e)n, 1. daļa, f.; 2. (bestimmte Menge) pulks, m.; 3. (Spiel) partija, f.; eine - Schach spielen, spēlēt partiju šacha; 4. (Ausfahrt) izbraukums, m.; 5. (Heirat) apprecēšanās, f.; eine reiche - machen, apjemt bagātu sievu od. iet pie bagāta vīra; eine gute « machen, labi apprecēties.

Partisān', m. -(e)s, pl. -e, 1. partizāns, m.; biedrs, m.; partijas piekritējs, m.; 2. (Freibeuter) sirotājs, m.

par'titīv, adj. daļu-; -er Genetiv, dalāmais ģenitīvs.

Partitur', f. pl. -en, partitūra, f.

Part'ner, m. -s, pl. dalībnieks, m.

Partizip', n. -s, pl. -e od. -ien, particips, m.; divdabis, m.

Parzelle, f. pl. -n, daļa, f.; gabals, m.

parzellie'ren, v. a. sadalīt gabalos.

Pasquill', n. -s, pl. -e, paskvila, f.; ķengāšanās raksts, m.

Paß, m. -(ss)es, pl. Passe, 1. (Gebirgspaß) aiza, f.; 2. (Reisepaß) pase, f.; 3. fig. er war auf seinem Passe, viņš bija jautrā prātā; das kam ihm zupaß, tas viņam nāca pašā laikā.

Passā'ge [-je], f. pl. -n, 1. (Durchgang) caureja, f.; (überfahrt) pārbrauktuve, f.; 2. (in der Musik) pasāža, f.

Passagier' [-jir], m. -(e)s, pl. -e, pasažieris, m.; ceļinieks, m.; blinder bezbiļetnieks, m. -zug, m. pasažieŗu vilciens, m.

pas'sen, I. v. n. 1. derēt; -d, derīgs; piemērots; (schicklich) pieklājīgs; -de Gelegenheit, izdevīgs brīdis; dieser Hut paßt mir, šī cepure man pašā laikā; das paßt mir, tas man kā likts; wie das paßt! kā tas sakrīt kopā! zusammen », saderēt; (zu etw.) saskanēt (ar ko); das paßt nicht hierher, tas ir še nevietā; 2. (nicht spielen) pasēt, neiet līdzi; 3. fam. (auf etw.)

(warten) gaidīt (uz ko); (aufpassen) uzmanīt (ko); II. v. refl. sich klāties, pieklāties; das paßt sich nicht, tas neklājas.

Paß'gänger, m. aidinieks, m.

passier'bār, adj. ejams; lietājams, derīgs.

passie'ren, v. n. 1. iet gaŗām; eine Brūk-ke pārbraukt pār tiltu; die Zensur tikt cenzūrai cauri; • lassen, laist cauri; 2. (geschehen) notikt; 3. (gelten) derēt.

Passier'schein, m. 1. (beim Militär) pases zīme, f.; 2. (von Waren) caurlaide, f.

Passion', f. pl. -en, kaislība, f.; (Leiden) ciešana, f.; er hat eine - für die Musik, viņam prāts nesas uz mūziku.

Passions'ļļgeschichte, f. Kristus ciešanas, f. pl. -predigt, f. ciešanu sprediķis, m.

pas'siv, adj. pasīvs, bezdarbīgs.

Paß'karte, f. 1. leģitimācijas karte, f.; 2. (beim Kartenspielen) -n, sliktas kārtis.

paß'lich, adj. derīgs; piemērīgs.

paßlös, I. adj. bezpases-; II. adv. bez pases.

Paß'ļj Ordnung, f. nolikumi par pasēm. -wēsen, n. pasu lietas, f. pl. -zwang, m. pases pienākums, m.

Pas'sus, m. 1. (Schritt) solis, m.; 2. (Stelle) vieta, f.; (Stück) gabals, m.

Past'a, f. pl. -sten, pasta, f.; ziede, f.

Pastell'farbe, f. pasteļkrāsa, f.

Pastē'te, f. pl. -n, pastēte, f.

Past'or, m. -s, pl. -stö'ren, mācītājs, m.

pastorāl', adj. mācītāja-.390

Pastorale — Pelzdecke

Pastorale, n. -s, pl. -s, gana dziesma, f. (mūzikas gabals ar idillisku raksturu).

Pasto'rin, f. «., pl. -nen, mācītājā kundze, f. . . Pā'te, m. -n. pl. -n, 1. (Taufzeuge) kūma, com.; kūms, m.; bei einem Kinde ~ stehen, būt kūmās; 2. (Taufvater) krusttēvs, m.; 3. (Taufmutter) krustmāte, f.; 4. (Taufsohn) krustdēls, m. Patent', n. -(e)s, pl. -e, patents, m. patent', adj. glauns.

patentie'ren, v. a. patentēt, dot patentu;

patentiert, patentēts. Pāternost'er, n. -(s), pl. pātemostrs, m.;

tēvreize, f. pathē'tisch, adj. patētisks, svinīgs. Pathologie', f. «., patoloģija, f. (mācība

par slimībām). Pa'tina, f. (Edelrost) sūba, f. Patriarch', m. -en, pl. -en, patriarchs, m. Patrimonium, n. -s, pl. -nien, patrimonijs,

m. (ciltsmanta, tēvu tēvu manta). Patriot', m. -en, pl. -en, patriots, m. patriotisch, adj. patriotisks. Patriotis'mus, m. patriotisms, m. Patri'zier, m. -s, pl. *, patricietis, m. Patrö'ne, f. pl. n, patrona, f.; čaulīte, f. Patrouil'le [-trulje], f. pl. -n, patruļa, f. Pat'sche, f. pl. -n, fam. 1. (Hand) roka;

f.; 2. (Schmutz) dubļi, m. pl. Patsch'händchen, n. fam. rociņa, f. patsch'enaß, adj. fam. samircis līdz kauliem.

patz'ig, adj. uzpūtīgs. Patz'igkeit, f. pl. -en, uzpūtība, f. Pau'del, m. -s, pl. (Prov.) kārba, f.; ķocis, m.

Pati'ke, f. pl. -n, bungas, f. pl.; die

schlagen, bungot, pau'ken, I. v. n. 1. (die Pauke schlagen) bungot; fam. auf dem Klavier dauzīt klavieres; 2. (fechten) paukot; II. v. refl. sich (mit jemm.) sisties (ar kādu).

Pau'ker, m. -s, pl. bundzinieks, m. Paukerei', f. pl. -en, divkauja, f. (studentu starpā), pausbäckig, adj. apaļiem vaigiem. Pauschalsumme, f. *, pl. -n, caurmēra summa, f.

Pau'se, f. pl. -n, pauze, f.; starpbrīdis, m.

pau'sen, v. a. pārvest, pauzēt (rakstu), pausie'ren, v. n. (anhalten) apstāties, atpūsties.

Paus'papier, n. pārvednis, m.; pārvedamais papīrs, m. Pa'villon (-wiljon], m. -s, pl. -s, paviljons, m.

Pech, n. -s, 1. piķis, m.; mit - beschmieren, appiķot, nopiķot; 2. fam. (Unglück) nelaime, f., auch piķis, m.; er hat viņam nav laimes, pech'ärtig, adj. piķim līdzīgs. Pech'||draht, m. piķa stieple, f. -ērde, f zemes piķis, m. -fackel, f. piķa lāpa, f -fāden, m. piķa diegs, m. pech'finster, adj. gluži tumšs, pavisam tumšs.

Pech'hütte, f. piķa ceplis, m. pech'icht u. pech'ig, adj. piķa-, piķains. Pech'ļļkessel, m. piķa katls, m. -kohle, f.

piķa ogle, f. pech'schwarz, adj. melns kā piķis, piķa

melnumā. Pedāl', n. -(e)s, pl. -e, pedālis, m. Pedant', m. -en, pl. -en, pedants, m.; sī-

kumnieks, m. Pedanterie', f. pl. -(e)n, pedantisms, m.;

sīkumainība, f. Pedeli', m. -s od. -en, pl. -e, pedelis, m. (atklātu iestāžu, sev. augstskolu sulainis).

Pē'gel, m. -s, pl. mērlata, f.; mēršķets,

m.; ūdens augstuma rādītājs, m. pē'geln, v. n. izmērīt (ūdens augstumu

dīķī vai upē), pei'len, v. a. izmērīt (ūdens dziļumu). Pein, f. mocība, f. pei'nigen, v. a. mocīt, spīdzināt. Pei'niger, m. -s, pl. mocītājs, m.; spīdzinātājs, m. pein'lich, I. adj. (schmerzlich) sāpīgs; -e Frage, tincināšana, f.; II adv. sāpīgi ar mokām; (von einer Sache) berührt werden, tikt nepatīkami aizkartam. Peinlichkeit, f. grūts stāvoklis, pein'voll, adj. moku pilns. Peit'sche, f. -n. pātaga, f.; dem. pāta-dziņa, f.; den Pferden die -e geben, sist od. uzšaut

zirgiem ar pātagu, peit'schen, v. a. u. n. sist od. uzšaut ar

pātagu, pātagot. Peit'scher, m. -s, pl. pātagotājs, m. pekuniär', adj. naudas-; in -en Fragen ist seine Stimme entscheidend, naudas jautājumos viņam ir noteicēja balss. Peleri'ne, f. «., pl. -n, pelerīne, f. Pel'le, f. pl. -n, fam. miza, f. pei'len, v. a. fam. mizot. Pell'kartoffeln, f. pl. nemizoti kartupeļi. Pelz, m. -es, pl. -e, 1. (Fell) āda, f.; fam. (jemm.) den - ausklopfen od. waschen, sadot (kādam) krietni pa muguru; 2. (Pelzwerk) kažokāda, f.; mit besetzen, apšūt ar kažokādu; 3. (Kleidungsstück) kažoks, m. Pelz'decke, f. ādas sega, f.

pel'zen, v. a. 1. (das Fell abziehen) dīrāt; 2. (prügeln) sadot pa ādu; 3. (propfen) potēt (mizā), pel'ļļzicht, adj. spalvains; (von Früchten)

novītis, -zig, adj. kažokains. Pelz'||krägen, m. kažoka apkakle, f. -ma-gazin, n. kažoku pārdotava, f. -mantel, m. kažoka mētelis, f. -mütze, f. kažokādas cepure, f. -Schneider, m. kažok-nieks, m. -wäre, f. od. -werk, n. kažokādas f. pl.; kažoka prece, f. Pen'del n. od. m. -s, pl. «, svārsteklis, m. Pen'dellāger, n. vārstaļas uzgultne, f. Pen'deltür, f. vārstuļdurvis, f. pl. Pennāl', n. -(e)s, pl. -e, penālis, m.; spalv-nīca, f.

Pension' [pan-], f. pl. -en, 1. (Ruhegehalt) pensija, f.; mit » verabschiedet, atlaists ar pensiju; 2. (Anstalt) pensija, f.

Pensionär' [pan-], m. -s, pl. -e, 1. pensionārs, m.; 2. (Kostzögling) pensionārs, m.

pensioni'eren [pan-], v. a. pensionēt. Pensionsberechtigung [pan-], f. pensijas

tiesības, f. pl. Pen'sum, n. -s, pl. -sa u. -sen, pensums,

m.; uzdevums, m. Pentagramm', n. -s, pl. -e, pentagram-

ma, f.; lietuvēna krusts, m. per, prp. » Jahr, par gadu, gadā; - Wagen, ar ratiem; - Dampf, ar tvaika spēku.

perennie'rend, adj. ilggadīgs; -e Pflanzen, ziemcieši, m. pl. Perfekt', n. -s, od. Per'fektum, n. -s, pl.

-ta, perfekts, m.; pabeigtā tagadne, f. perfekt', I. adj. pilnīgs, derīgs; II. adv.

pilnīgi, labi. perfid', adj. perfids, neģēlīgs, perforieren, v. a. perforēt (izcaurumot). Pergament', n. -(e)s, pl. -e, pergaments, m.

Per'gel, m. -s, pl. «, skals, m.; dem. skaliņš, m. -feuer, n. skala uguns, f. per'geln, v. a. plēst skalus. Periö'de, f. pl. -n, periods, m. (1. laikmets; 2. teikuma sakārtojums; 3. mē-nešstarpas). periö'disch, adj. periodisks. Peripherie', f. pl. -(e)n, periferija, f. Perkussion', f. pl. -en, perkusija, f. (1. satricinājums, grūdiens; 2. miesas ap-klauvēšana, sev. krūšu, lai noklausītos plaušu darbībā), perkutie'ren, v. a. apklauvēt. Perl, f. perls, m. (burtu grāds). Per'le, f. pl. -n, pērle, f.; (Glasperle) zīle, f.

per'len, v. n. (schäumen) putot, zīles

mest; (glänzen) spīdēt. Per'len||bank, f. pērļu sēklis, m. -fischer,

m. pērļu zvejnieks, m. perl'ļļfarben od. -farbig, adj. pērļu krāsā, perl'förmig, adj. pērļveida-, Per'lenmuschel, f. pērlene, f.; pērļu gliemezis, m.

Perl'||gerste, f. pērļu mieži, m. pl. -grau-

pe, f. pērļu grūbas, f. pl. perl'grau, adj. pērļu pelēkumā. Perl'huhn, n. pērļu vista, f. per'licht, adj. pērļains. Perlmut'ter, f. pērlenes vāks, m. perlmut'tern, adj. pērlenes-. permanent', I. adj.- pastāvīgs, vienmērīgs; II. adv. vienmēr, perplex', adj. satrūcies; samulsis. Perron [-ron], m. -s, pl. -s, 1. (Freitreppe) lievenis, m.; 2. (auf Bahnhöfen) perons, m.

Person', f. pl. -en, persona, f.; in eigener - pats; er begab sich in eigener » nach Berlin, viņš devās pats uz Berlīni; ich für meine es no savas puses.

Personāl', n. -s, personāls, m. Persö'nen II bestand, m. personu sastāvs, m. -dampfer, m. pasažieru tvaikonis, m. -verkehr, m. ceļinieku kustība, f. -zug, m. pasažieru vilciens, m. Personifikation', f. «., pl. -en, personifikācija, f.

persönlich, I. adj. personas-, personisks; -e Freiheit, personas brīvība; II. adv. pats; ich war «. da, es pats tur biju; ich gab es ihm » ab, es viņam pašam to iedevu.

Persönlichkeit, f. pl. -en, personība, f. Perspektiv', n. -s, pl. -e, tālskatis, m. Perspekti've [-we], f. pl. -n, perspektīva, f.

perspektivisch [-wisch], adj. perspektīvas*, perspektīvisks. Perück'e, f. pl, -n, parūka, f. pervers [-W-], adj. samaitāts. Pessimis'mus, m. pesimisms, m. pessimist'isch, adj. pesimistisks. Pest, f. pl. -en, mēris, m. Pest'beule, f. mēŗa trums, m. Pest'wurz, f. (petasites) mēŗa saknes, f.

pl.; saltlapas, f. pl. pest'krank, adj. ar mēri saslimis. Pest'zeit, f. mēŗa laiks, m. Petar'de, f. pl. -n, petarde, f. (spridzināmā bumba). Pētersi'lie, f. pētersīlis, m. Pē'terstag, m. Pēteŗi, m.; Pēterdiena, f. Petition', f. pl. -en, petīcija, f.; lūgums, m.; eine ~ einreichen, iesniegt lūgumu.392

Petrö'leum, n. -s, petroleja, f.

Pē'trus, m. der Apostel apustulis Pēteris.

Pet'schaft, n. -(e)s, pl. -e, spiežamais zīmogs, m.

petschie'ren, v. a. aizzīmogot.

Petz', m. -es, pl. -e, lācis, m.; Mika, m.

Pfād, m. -es, pl. -e, teka, f., auch taks, m.; celiņš, m.

pfäd'lös, I. adj. bezceļa-, neejams; II. adv. bez ceļa.

Pfād'finder, m. atradējs, m.

Pfäffchen, n. -s, pl. fam. priesterītis, m.

Pfaffe, m. -n, pl. -n, baznīckungs, m.; priesteris, m.

Pfaf'fenkraut, (melissa officinalis) n. bišu zāle, f.j melisa, f.

Pfahl, m. -(e)s, pl. Pfäh le, pālis, m.; stabs, m.; miets, m.

Pfahl'||bau, m. pāļu būve, f. -brücke, f. stabu tilts, m. *

Pfähl'chen, n. -s, pl. pālītis, m.; stabiņš, m.; mietiņš, m.

pfäh'len, v. a. 1. (mit Pfählen versehen) pāļot, miet; 2. (spießen) uzspraust mietā.

Pfäh'len, n. -s, 1. pāļošana, f.; 2. (Spies-sen) mietā uzspraušana, f.

Pfahl'hecke, f. pāļu žogs, m.

Pfand, n. -(e)s, pl. Pfän'der, ķīla, f. (meist im pl. gebr.:); ķīlas, f. pl.; als « zurücklassen, atstāt ķīlām; (in Gesellschaftsspielen:) was soll der tun, dem dies gehört? ko tas lai dara, kam šī ķīla pieder?

pfänd'bär, adj. ķīlājams.

Pfand'ļļbesitz, m. ķīlu piederums, m. -be-sitzer, m. ķīlu turētājs, m.

pfän'den, v. n. 1. (etw.) ~t ķīlāt (ko); 2. (jemn.) apķīlāt (kādu).

Pfän'der, m. -s, pl. », ķīlātājs, m. -spiel, n. ķīlu rotaļa, f.

Pfand'||haus, n. ķīlu nams, m. -inhāber, v. -haber. -leiher, m. aizdevējs pret ķīlām, -recht, n. ķīlu tiesība, f.

Pfän'dung, f. pl. -en, ķīlāšana, f.; ķīlājums, m.

Pfan'ne, f. pl. -n, panna, f.; dem. panniņa, f.

Pfann'kūchen, m. pannas rausis, m.; plānenes, f. pl.

Pfarr'amt, n. mācītāja amats, m.; mācītāja vieta, f.

Pfar're, f. pl. -n, 1. mācītāja vieta, f.; mācītāja amats, m.; 2. (Pfarrhaus) mācītāja muiža, f.

Pfar'rer, m. -s, pl. mācītājs, m.; (bei den Rechtgläubigen) priesteris, m., auch mācītājs, m.

Pfarr'ļļ gebühr, f. baznīcas nodevas, f. pl. -genösse, m. draudzes loceklis, m.

Pfau, m. -(e)s u. -en, pl. -en u. -e, pāvs, m.

Pfau'enauge, n. (Schmetterling) pāvacis, m.

Pfeffer, m. -s, pipari, m. pl.; (ein einzelnes Korn) pipars, m.; mit «. würzen, piparot.

Pfefferbaum, m. piparkoks, m. -brühe, f. piparu mērce, f.

Pfeffermin'ze, f. piparu mētra, f.; piparmētra, f.

pfeffern, v. a. piparot; fig. recht gepfeffert, sapiparots.

Pfeffernuß, f. piparrieksts, m.

Pfeifchen, n. -s, pl. <►, 1. svilpīte, f.; 2. pīpītis, m.

Pfei'fe, f. pl. -n, 1. (Art Flöte) svilpe, f.; fig. nach (jems.) - tanzen, klausīt kungam; 1. (an der Orgel u. auch bei Hirten) stabule, f.; dem. stabulīte, f.; 3. (zum Rauchen) pīpis, m. (auch pīpe; f.); eine » stopfen, piebāzt pīpi.

pfei'fen, v. a. u. n. (pfei'fe; pfiff; gepfiffen) svilpt, svilpot; stabulēt; ein Lied svilpot dziesmu; einem Hunde uzsvilpt sunim.

Pfei'fen, n. -s, svilpšana, f.; svilpošana, f.

Pfei'fen ļļ deckel, m. pīpja vāks, m. -köpf, m. pīpja galviņa, m. -mundstück, n. 1. svilpes iemutis, m.; 2. pīpja iemutis, m.

Pfei'fer, m. -s, pl. svilpotājs, m.; sta-bulētājs, m.; stabulnieks, m.

Pfeil, m. -(e)s, pl. -e, bulta, f.

Pfei'ler, m. -s, pl. stabs, m., auch pīlārs, m.

Pfeil'||köcher, m. bultnīca, f. -kraut, n. bultas zāle, f.

pfeil'schnell, I. adj. ātrs kā bulta; II. adv. bultas ātrumā.

Pfeil'||schuß, m. bultas šāviens, m. -schütze, m. strēlnieks, m.

Pfen'nig, m. -s, pl. -e, feniņš, m.

Pferch, m. -(e)s, pl. -e, (lauka) laidars, m.; aploks, m.

pfer'chen, v. a. 1. apsklandēt (lauku laidaru); 2. sadzīt (lopus laidarā od. aplokā); 3. (eng einschließen) saslānīt.

Pfērd, n. -es, pl. -e, zirgs, m.; (poet., eig. Füllen) kumeļš, m.; dem. zirdziņš, m.; kumeliņš, m.; (verächtl.) zirģelis, m.; zu -e steigen, kāpt zirgam mugurā; vom -e steigen, nokāpt od. nolēkt no zirga; ein «. (zu)reiten, iejāt od. iejādīt zirgu; zu -e sitzen, jāt; zu -e dienen, būt jātniekos; zu -e, jāšus.

Pfērd'chen, n. -s, pl. zirdziņš, m.

Pfer'de||ameise, f. lielā skudra. -apfeL m. stempars, m. -bürste, f. zirgu suka,pferdemässig — pflichtgemäss

f.; skrāpis, m. -decke, f. zirgu sega, f. -dieb, m. zirgu zaglis, m. -fliege, f. aklais dundurs, -fuß, m. zirga kāja, f. -geschirr, n. zirglietas, f. pl.; jūdzamie rīki. -gurt, m. pavēderes josta, f. -haar, n. (auf dem Leibe) zirga spalva, f.;

(in der Mähne) krēpes, f. pl.; (im Schweife) astri, m. pl. -kraft, f. zirga spēks, m.; Maschine von 20 Pferdekräften, 20 zirgspēku mašīna, -kür, f. 1. zirga ārstēšana, f.; 2. (starke Kur) das war eine tās bija pārāk stipras zāles.

pfer'demäßig, I. adj. 1. zirga-,- 2. fam. pārliecīgs; II. adv. kā zirgs.

Pfēr'de|[milch, f. ķēves piens, m. -minze, f. meža mētras, f. pl.; zirgu mētras, f. pl. -mist, m. zirgu mēsli, m. pl. -Schinder, m. zirgu bende, m. -schwänz, m. zirga aste, f. -schwemme, f. zirgu pel-dinātava, f. -stall, m. stallis, m. -Striegel, m. skrāpis, m. -tränke, f. zirgu dzirdinātava, f. -Vermieter, m. zirgu izīrētājs, m. -zucht, f. zirgkopība, f. -ziichter, m. zirgkopis, m.

pfiff, v. pfeifen.

Pfiff, m. -(e)s, pl. -e, 1. svilpiens, m.; 2. fig. (Kniff) ķēriens, m.; pajēmiens, m.

Pfifferling, m. -s, pl. -e, 1. gailenes, f. pl.; 2. fam. nieks, m.; blēņas, f. pl.; das ist keinen «. wert od. ich gebe nicht einen ~ dafür, par to es nedodu ne tik-daudz kā melns aiz naga.

pfiffig, adj. blēdīgs, viltīgs; (spaßhaft) jocīgs.

Pfiffigkeit, f. «., pl. -en, blēdīgums, m.; jocīgums, m.

Pfiffikus, m. pl. -(ss)e, fam. gudrinieks, m.; jokupēteris, m.

Pfingst'ābend, m. Vasarsvētku priekšvakars,' m.

Pfing'sten, n. -s, zu pa Vasarsvētkiem.

Pfingst'fest, n. Vasarsvētki, m. pl.; -mon-tag, m. Vasarsvētku pirmdiena, f.

Pfir'sich, m. -s, pl. -e, firziķis, m.

Pflan'ze, f. pl. -n, augs, m.; stāds, m.

pflan'zen, v. a. stādīt; dēstīt.

Pflan'zenabdruck, m. auga nospiedums, m.; Stein mit Pflanzenabdrücken, den-drīts, m.

pflan'zenārtig, adj. augveidīgs.

Pflan'zenļļbeet, n. augu dobe, f. -bildung, f. augu rašanās, f. -ērde, f. augu zeme, f. -fāser, f. augu šķiedra, f.

pflanzenfressend, adj. augu ēdējs-.

Pflan'zenļļfresser, m. pl. augu ēdēji, m. pl. -gattung, f. augu suga, f. -gewēbe, n. augu audi, m. pl. -reich, n. augu valsts, f. -saft, m. augu sula, f.

Pflan'zer, m. -s, pl. •», stādītājs, m.; dēstītājs, m.; plantātors, m.; plantācijas īpašnieks, m.

Pflänzling, m. -s, pl. -e, dēsts, m.; (Ableger) durteknis, m.

Pflanz'ort, m. augotne, f.

Pflan'zung, f. •», pl. -en, plantācija, f.

Pflast'er, n. -s, pl. », 1. bruģis, m.; das «. aufreißen, izārdīt bruģi; 2. (auf Wunden) plāksteris, m.; englisches - angļu plāksteris.

Pfläst'erchen, n. -s, pl. plāksterītis, m.

Pflast'erer, m. -s, pl. bruģētājs, m.

Pflasfergeld, n. bruģa nauda, f.

Pflast'ern, n. -s, 1. bruģēšana, f.; 2. (von Wunden) plāksterēšana, f.

Pflasf er I |ramme, f. bruģu stampa, f. -stein, m. bruģa akmens, m. -trēter, m. -s, pl. vazaņķis, m.

Pflau me, f. pl. -n, plūme, f.; dem. plū-mīte, f.

Pflaumenbaum, m. plūmju koks, m.

pflau'menweich, adj. mīksts kā plūme, plūmes mīkstumā.

Pflē'ge, f. «., 1. kopšana, f.; eine gute -haben, būt labi apkoptam; ein Kind in «• nehmen, uzņemties bērnu audzināt; -angedeihen lassen, kopt; -eitern, pl. audžuvecāki, m. pl. -kind, n. audžubērns, m. -mutter, f. audžumāte, f.

pflē'gen, I. v. a. 1. einen Kranken «, kopt slimnieku; hegen und lolot;, 2. fig. eine Wissenschaft nodarboties ar zinātni; 3. (pflē'ge; pflog; gepflö'gen) Umgang (mit jemm.) uzturēt satiksmi (ar kādu); II. v. n. 1. baudīt; der Ruhe atpūsties; 2. (pflē'ge; pflegte; gepflö'gen) eines Amtes izpildīt amatu; 3. būt paradušam; er pflegt des Morgens Milch zu trinken, rītiem viņš mēdz (od. paradis) dzert pienu; wie es zu geschehen pflegt, kā tas mēdz notikt; kā tas parasts.

Pflē'ger, m. -s, pl. kopējs, m. -in, f. kopēja, f.

Pflē'ge söhn, m. audžudēls, m. -tochter, f. audžumeita, f. -vāter, m. audžutēvs, m.

Pflēg'ling, m. -(e)s, pl. -e, audžubērns, m.; audzēknis, m.

Pflicht, f. pl. -en, pienākums, m.; seine - erfüllen, izpildīt savu pienākumu; seine - verletzen, pārkāpt savu pienākumu; es ist meine das zu sagen, man pienākums to teikt.

Pflicht'erfüllung, f. pienākuma izpildīšana, f.; in der - fahrlässig sein, būt nolaidīgam pienākumu izpildot.

pf licht'I gemäß, I. adj. pienākuma-, pienākumam piemērots; II. adv. kā pie-394

nākums prasa, -getreu, I. adj. savam pienākumam uzticīgs; II. adv. uzticami. -mäßig, v. -gemäß, -schuldig, v. -getreu.

Pflichtteil, m. pienācīga daļa, f.; likumīga daļa.

pflichttreu, adj. savam pienākumam uzticīgs; uzticīgs.

Pflichttreue, f. pienākumu izpildīšana, f.; uzticamība pienākumos.

pflichtvergessen, adj. nolaidīgs, nevīžīgs.

Pflicht'||Vergessenheit, f. pienākumu neizpildīšana, f.; nevīžība. -Verletzung, f. pienākuma pārkāpšana, f.

p flicht'widrig, I. adj. pienākumam pretējs; II. adv. pret pienākumu; - handeln, rīkoties pret pienākumu.

Pflicht'widrigkeit, f. pl. -en, pienākuma neievērošana, f.; nelikumīga rīcība.

Pflock, m. -(e)s, pl. Pflöck'e, puļķis, m.; (Keil) vadzis, m.; ķīlis, m.

Pflöck'chen, n. -s, pl. puļķītis, m.

pflöck'en, v. a. piestiprināt ar puļķiem, puļķot.

pflog v. pflegen.

pflück'en, v. a. 1. (von Blumen) plūkt, freq. plūkāt; noraut; (von Hopfen) šķīt; (von Früchten) nojemt; (von Beeren) lasīt; 2. (von Federn) plucināt.

Pflüg, m. -(e)s, pl. Pflü'ge, arkls, m.; fig. die Ochsen hinter den . spannen, uzsākt darbu ačgārni.

pflü'gen, v. a. art; (ein Feld zum zweiten Male pflügen) kārtāt; fig. mit fremdem Kalbe dzīvot no otra pūlēm.

Pflü'gen, n. -s, aršana, f.

Pflü'ger, m. -s, pl. arājs, m. -lohn, m. arāja alga, f.

Pflūg'ļļfēmern, pl. appīšas, f. pl. -gābel, f. lemesnīca, f. -ochse, m. aŗams vērsis. -schār, f. «•, pl. -en, lemesis, m. -sterz, m. arkla valdāmais (ragi), -stürze, f. vērstava, f.

Pförtchen, n. -s, pl. «, vārtiņi, m. pl.

Pfor'te, f. pl. -n, vārti, m. pl.

Pfortenschlüssel, m. vārtu atslēga, f.

Pfört'ner, m. -s, pl. 1. vārtu sargs, m., auch vārtnieks, m.; (Schweizer) durvju sargs, m.; 2. (Anat.) vārtnieks, m. -in, f. pl. -nen, vārtu sardze, f.; vārt-niece, f.

Pfost'en, m. -s, pl. stabs, m.; (an Türen u. Fenstern) stendere, f., auch sleņģis, m.

Pföt'chen, n. -s, pl. ķetniņa, f.

Pfö'te, f. pl. -n, ķetna, f., auch ķepa, f.

Pfriem, m. -(e)s, pl. -e od. Pfrie'me, f.

pl. -n, īlens, m.; dem. īleniņš, m., auch īlentiņš, m. Pfropf, m. -es, pl. -e od. Pfropfen, m. -s, pl. korķis, m.; dem. korķītis, m.; (am Fasse) spunde, f.; dem. spundīte, f. pfropfen, v. a. 1. (stopfen) bāzt; der Saal war gepropft voll, zāle bija pilna kā piebāzta; 2. (mit einem Propfen schließen) aizkorķēt; aizspundēt; 3. (von Pflanzen) potēt. Pfropfen, n. -s, potēšana, f. -zieher, m.

-s, pl. viļķis, m. Pfröpfling, m. -s, pl. -e, potēts koks, po-teknis, m.

Propf ļļmesser, n. potējamais nazis, -reis, n. potējamais zariņš, -spalt, m. potējamā šķeltne, -wachs, n. potvaski. Pfrün'de, f. pl. -n, alga, f.; vieta, f. bes. garīdznieka vieta (ar zināmiem ienākumiem). Pfründ'ner, m. -s, pl. (garīdznieka) vietas iejēmējs, m.; algas sajēmējs, m. Pfuhl, m. -(e)s, pl. -e, dūksts, f.; im -e

der Hölle, elles zveņģī. Pfühl, m. u. n. -(e)s, pl. -e, pēlis, m. pfuh'licht, adj. dūkšņains. pfui! int. fui!

Pfund, n. -(e)s, pl. -e, mārciņa, f. pfund'weise, adv. - verkaufen, pārdot mārciņām.

pfusch'en, v. n. nelāgi strādāt; sabojāt; saķēzīt darbu;. fig. (jemm.) ins Handwerk iejaukties kāda darīšanās. Pfusch'er, m. -s, pl. darba nepratējs,

m.; nemākulis, m. pfusch'erhaft, adj. -e Arbeit, sabojāts;

saķēzīts darbs. Pfütz'e, f. pl. -n, peļķe, f.; dem peļķīte, f. pfützig, adj. peļķains. Phānomēn', n. -s, pl. -e, fainomens, m. Phantasie', f. pl. -(e)n, fantazija, f.; iedomas spēja, f.; (Hirngespinst) māņi, m. pl.; murgi, m. pl. phantasie'ren, v. n. 1. sapņot; 2. (auf dem Klavier) fantazēt, improvizēt; 3. (irre reden) murgot. Phantasie'ren, n. -s, 1. sapņošana, f.; 2.

improvizēšana, f.; 3. murgošana, f. Phantasie'stück, n. fantazijas gabals, m. Phantas'ma, n. -s, pl. -men, fantasma, f.;

maldu tēls, m. phantastisch, adj. fantastisks, sapņains, dīvains.

Phantom', n. -(e)s, pl. -e, fantoms, m.;

maldu tēls, m.; spoks, m. Pharisä'er, m. -s, pl. farizejs, m. Pharmakologie', f. farmakoloģija, f. (mācība par zāļu spējām).

Pharmazeut', m. -en, pl. -en, farmaceuts, m.

Pharmazie', f. farmacija, f. Philanthrop', m. -en, pl. -en, filantrops,

m.; cilvēku draugs, m. Philist'er, m. -s, pl. 1. filistietis, m.;

2. (als Studentenausdruck) filistrs, m. Philoden'drön, n. -s, pl. -dren, filodendrs, m.

Philo||lög', m. -en, pl. -en, filologs, m.; valodnieks, m. -logie', f. filoloģija, f.; valodniecība, f. philolö'gisch, adj. filoloģisks, valodniecisks.

Philo'soph, m. filozofs, m. philosophie'ren, v. n. filozofēt. Phleg'ma, n. -s, flegma, f.; gara kūtrums, m.

Phlegmā'tiker, m. -s, pl. flegmatiķis, m. phlegmä'tisch, I. adj. flegmātisks, garā

kūtrs; II. adv. flegmātiski. Phonē'tik, f. fonētika, f. Phö'nix, m. >, pl. -e, fēniks, m. Phos'phor, m. -s, fosfors, m. Photo||grāph', m. -en, pl. -en, fotogrāfs, m. -graphie', f. pl. -(e)n, fotogrāfija, f.

photographie'ren, v. a. fotografēt. Phrā'se, f. pl. -n, fraze, f. (1. teiciens;

2. tukši vārdi). Phrä'sen||held, m. od. -macher, m. bala-

mutis, m. Physik', f. fizika, f. Phy'siker, m. -s, pl. fiziķis, m. Physiognomie', f. pl. -(e)n, fiziognö-

mija, f. (vaibsti). Physio||lög', m. -en, pl. -en, fiziologs, m. -logie', f. «., fizioloģija, f. (mācība par dzīvības parādībām), phy'sisch, adj. fizisks (miesas-, jutekļu-). Piani'no, n. -s, pl. -s, pianīns, m. Piā'no, n. -s, pl. -s, klavieres, f. pl. piā'no, adv. piano, klusi, pich'eln, v. a. fam. dzert, iemest. Pickel, m. -s, pl. pūtīte, f. -flöte, f. stabulīte, f.; maza flauta, -haube, f. ķivere, f. -hēring, m. 1. ieskābēta siļķe; 2. fig. (Hanswurst) āksts, m. pick'en, v. a. knābt, knābāt. Pie'ce (pjēBe), f. pl. -n, pjēsa, f.; gabals, m.

Piēdestal', n. -s, pl. -e, pjedestāls, m.;

pakājis, m. (pakāje, pamats). Piel'beerbaum, m. sērmokslis, m.; pīlādzis, m.

Piel'beere, f. sērmokšķa od. pīlādža oga, f.

pie'pen od. piep'sen, v. n. pīkstēt, čiept. Pietät', f. «, pietāte, (dievbijība; godbijība).

Pigment', n. -(e)s, pl. -e, pigments, m.

Pik, m. -s, pl. -s, kalna gals, m.

Pik, n. -s, pl. -s, pīķis, m.; - As, pīķa

dūzis, m.; «. Bube, pīķa kalps, m. pikant', adj.*pikants, ass; kas kairina. Pi'ke, f. pl. -n, 1. pīķis, m.; fig. von der auf dienen, uzkalpot, no apakšas sākot; 2. fig. (Groll) dusmīgs prāts; eine - (od. einen Pik) (auf jem.) haben, būt niknam (uz kādu). Pikett', n. -s, pl. -e, 1. (Feldwache) sargu

pulciņš, m.; 2. (Spiel) piķēts, m. pikie'ren, I. v. a. aizkart; kaitināt; pikiert sein, justies aizkartam; II. v. refl. sich (auf etw.) būt iekarsušam (uz ko).

Pikkolo, m. -(s), pl. -s, puisēns, sulaiņa māceklis.

Pil'ger, m. -s, pl. svētceļnieks, m.; svētceļotājs, m. -fahrt, f. svētceļojums, m. -in, f. ļ», pl. -nen, svētceļniece, f.; svētceļotāj i, f. pil'gern, v. r . svētceļot; (wandern) staigāt; ceļot. Pil'grim, m. s, pl. -e, v. Pilger. Pil'le, f._-, p;. -n, pilula, f. Pil'lendrēher, m. fam. aptiekārs, m. Pilot', m. -en, pl. -en, pilots, m. (stūrmanis).

Pilz, m. -es, jl. -e, sēne, f.; dem. sēnīte, f.

pil'zicht, adj. sēņains.

Pim'pernuß, f. pistācija, f. (auglis).

-baum, m. pistāciju koks, m. Pi'nie, f. p[. -n, pīnija, f. Pin'ne, f. ;jl. -n, 1. (Feder) spalva, f.;

2. (Stift) nagliņa, f.; 3. pūtīte, f. (sejā). Pin'scher, m. -s, pl. plušķis, m. Pin'sel, m. -s, pl. ota, f.; dem otiņa,

f.; (Malerpinsel) sarene, f. pin'seln, v. n krāsot. Pin'selstrich, m. otas vēriens, m. Pionier' m. -3, pl. -e, pionieris, m.; fig.

celmlauzis, m. Pipe, f. pl. -n, pipete, f. (šķidruma mērs).

Pips, m. -(s)es) pipsis, m. (putnu slimība); fam. das du den «. bekommst, ka tu izčibētu! Piqueur' [-kör], m. -s, pl.

-e, piķieris, m.;

sUņu puisis m. Pirāt', m. -en, pl. -en, pīrāts, m.; jūras

laupītājs, m. Pirö'ge, f. pl. -n, laiva, f. Pirog'ge, f. pl. -n, pīrāgs, m.; dem. pīrādziņš, m. Pi'rol od. Pirol', m. -s, pl. -e, vālodze, f. Pirouet'te [-ru], f. pl. -n, piruets, m. pī'sacken, v. a. fam. mocīt, spīdzināt, pis'sen, v. n.mīzt.396

Pis'ser, m. -s, pl. mlzējs, m.; mīža,

com. -in, f. », pl. -nen, mīzēja, f. Pistö'le, f. pl. -n, pistole, f.; sich auf

-n schießen, iet uz pistolēm, šauties. Pistö'len||lauf, m. pistoles stobrs, m.

-schuß, m. pistoles šāviens, m. plack'en, I. v. a. 1. kārst; 2. lipināt, piestiprināt; 3. fig. (quälen) mocīt; II. v. refl. sich nopūlēties. Plackerei', f. -», pl. -en, nopūlēšanās, f. plad'dern, v. n. līņāt. Plad'derwetter, n. lietains laiks, slapjdraņķis, m. Plafond [-on], m. -s, pl. -s, griesti, m. pl. Plā'ge, f. pl. -n, 1. mokas, f. pl.; prv. jeder Tag hat seine katrai dienai sava nasta; 2. fig. (Landplage) posts, m. -geist, m. mocītājs, m. plā'gen, I. v. a. (belästigen) apgrūtināt; (quälen) mocīt; II. v. refl. sich nopūlēties.

Plagiāt', n. -(e)s, pl. -e, plaģiāts, m. (lite-

rāriska zādzība). Plaid [pläd], m. u. n. -s, pl. -s, plēds, m. Plakāt' n. -(e)s, pl. -e, plakāts, m. -paß,

m. plakātpase, f. plān, adj. līdzens.

Plān, m. -(e)s, pl. Pläne, 1. (Ebene) līdzenums, m.; 2. cīņas vieta, f.; 3. (Entwurf) plāns, m.; uzmetums, m. Plā'ne, f. pl. -n, sega, f. Plä'ne, f. pl. -n, līdzenums, m. plā'nen, v. a. projektēt, nodomāt. Planēt', m. -en, pl. -en, planēta, f.; gāju

zvaigzne, f. planie'ren, v. a. 1. (ebenen) nolīdzināt;

2. (kleben) lipināt. Planie'rer, m. -s, pl. nolīdzinātājs, m. Planierwasser, n. līmens ūdens, m. Planiglöb', m. -en, pl. -en, plāniglobs, m.

(pasaules karte). Planimetrie', f. plānimetrija, f. Plank'e, f. pl. -n, planka, f., auch

šķautnis, m. Plank'enlage, f. planku paklājs, m. Plänkelei', f. pl. -en, apšaudīšanās, f. plän'keln, v. n. apšaudīties, kauties, plank'en, v. a. likt plankas, plankot. Plänk'ler, m. -s, pl. apšaudītājs, m. plān'los, I. adj. bezplāna-; (unüberlegt)

neapdomāts; II. adv. bez plāna, plän'mäßig, I. adj. plānam piemērots, ar

nodomu darīts; II. adv. pēc plāna, plan'schen, v. n. pančkāties. Planscherei', f. •% pl. -en, pančkāšanās, f.;

pančkājums, m. Plän'wägen, m. kulba, f. Plān'zeichen, n. uzzīmēšana, f. Plapperei', f. pl. -en, pļāpāšana, f.; sa-pļāpājums, m.

plap'perhaft, adj. pļāpīgs. Plap'perļ|haftigkeit, f. -maul, n. fam. pļāpa, com.

plap'pern, v. n. pļāpāt, pļurkstēt. Plap'pern, n. -s, pļāpāšana, f. Plap'pertasche, f. fam. pļāpa, com. plär'ren, v. n. fam. 1. (schreien) ķērkt;

2. (weinen) kaukt, raudāt. Plär'ren, n. -s, fam. ķērkšana, f.; kaukšana, f. Pläsier', n. -(e)s, prieks, m. Plast'ik, f. plastika, f.; tēlniecība, f. plast'isch, I. adj. plastisks; II. adv. plastiski, plastiskā veidā. Plateau' [-tö], n. -s, pl. -s, (Hochebene)

augstiene, f. Pla'tin, n. -s, od. Pla'tina, f. platīns, m. plät'schern, v. n. 1. (vom Wasser) šļakstāt, šļakstāties; das Wasser plätschert, ūdens šļakst; 2. (im Wasser) plunkšķi-nāt; mit der Hand im Wasser ar roku šļakstināt ūdeni. Plät'schern, n. -s, 1. šļakstināšana, f.; 2.

plaukšķināšana, f. platt, adj. 1. (flach) plakans; -e Nase, plakans deguns; -es Dach, lēzens jumts; das -e Land,

līdzena zeme; sich «. auf den Bauch legen, nogulties uz vēdera; - schlagen, sist plakanu; 2. fig. (geistlos) sekls; 3. (von Sprachen) izloksnes-.

Platt, n. -(s), izloksne, f.; ļaužu od. zemnieku valoda, f. Platt'beil, n. platcirvis, m. Plätt'brett, n. gludināmais dēlis, platt'deutsch, adj. die -e Sprache od. das

P-e, lejasvācu valoda. Plat'te, f. pl. -n, 1. augstiene, f.; 2. (der katholischen Geistlichen) tonsūra, f.; kahle », plika galva; 3. (Metallplatte) plate, f.; - eines Tisches, galda virsa, f.; 4. (Schüssel) bļoda, f. Plätt'eisen, n. gludināmais dzelzis, glu-dīklis, m.

plät'ten, v. a. 1. plakanot; 2. Wäsche

gludināt veļu. Plät'ten, n. -s, 1. plakanošana, f.; 2. (von

der Wäsche) gludināšana, f. Plät'terin, f. pl. -nen od. Plätt'frau, f.

gludinātāja, f. Platt'||form, f. platforma, f. -fuß, m. plakanā pēda, f. platt'füßig, adj. pekainām kājām, klum-pačains.

Platt'hammer, m. āmurs plakņotājs, m. Platt'heit, f. 1. plakanums, m.; 2. fig. (Geistlosigkeit) seklums, m.; sājums, m.Plattkopf — Poet

397

Platt'||kopf, m. 1. (Kopf) plakana galva; 2. (Person) plakangalvis, m. -näse, f. plakans deguns. Platt'röse, f. radzene, f.; kaulu zāle, f. Plättwäsche, f. smalkā veļa, gludināmā veļa.

Platz, m. -es, pl. Plätz'e, 1. vieta, f.; telpa, f.; - nehmen, nosēsties; (jemm.) -machen, gādāt (kādam) vietu, griezt (kādam) ceļu; (jemm.) den « räumen, atstāt (kādam) vietu; seinen - wechseln, mainīt vietu; Plätze bestellen, pasūtināt vietas; fig. diese Bemerkung ist nicht am -e, šī piezīme ir nevietā; 2. (im Freien) öffentlicher «, laukums, m.

Plätz'chen, n. -s, pl. *, 1. vietiņa, f.; 2.

plācenītis, m. platz'en, v. n. 1. (krachen) brīkšķēt; 2. (bersten) sprāgt; freq. sprēgāt; 3. (von Gefäßen) plīst; freq. plaisāt; 4. (von Geschwüren) trūkt, pārtrūkt (pušu). Platzkarte, f. vietas karte, f. (vagonos). Plauderei', f. pl. -en, 1. (Unterhaltung) tērzēšana, f.; čalojums, m.; 2. (Geschwätz) pļāpāšana, f.; sačalojums, m.

Plau'derer, m. -s, pl. <►, tērzētājs, m.;

pļāpātājs, m. plau'derhaft, adj. pļāpīgs. Plau'derhaftigkeit, f. pļāpība, f.; pļāpī-gums, m.

Plau'derin, f. pl. -nen, tērzētāja, f.;

pļāpātāja, f. plau'dern, v. n. 1. (sich unterhalten) tērzēt; sarunāties; (gemütlich) iztriekties; 2. (schwatzen) pļāpāt; čalot. Plau'der II Stündchen, n. pačalojamais brītiņš. -tasche, f. fam. pļāpa, com. plausi'bel, adj. piejemams, saprotams. Plebē'jer, m. -s, pl. plēbējs, m. -in, f. pl. -nen, plēbējiete, f. -stand, m. plēbēju kārta, f. plebē'jisch, adj. plēbējisks. Plebs, m. -(s)es, pūlis, m. Plei'te, f. pl. -n, fam. bankrots, m.; -

machen, krist bankrotā. Plenār'II Sitzung, f. plenārsēde. -Versammlung, f. pilna sapulce. Ple'sche, f. v. Glatze. Pleuri'tis, f. krūšu plēves iekaisums,

m.; pleurīts, m. Plom'be, f. «, pl. -n, plomba, f. plombie'ren, v. a. plombēt. Plötz'e, f. «, pl. -n, rauda, f. plötz'lich, I. adj. piepešs, pēkšņs; II. piepeši, pēkšņi, ātri, uz ātru roku. Plötzlichkeit, f. piepešums, m.; pēkš-

ņums, m. Plū'derhose, f. platas bikses.

plump, I. adj. neveikls; II. adv. neveikli, kā lempis.

Plump'heit, f. pl. -en, ne veiklums, m.}

lempiskums, m. plumps 1 int. plaukš! Plump'sack, m. lempis, m. plump'sen, v. n. neveikli krist. Plun'der, m. -s,

skrandas, f. pl. Plün'derer, m. -s, pl. laupītājs, m. plün'dern, v. a. izlaupīt; nošķīt (kokam augļus).

Plün'derung, f. pl. -en, izlaupīšana, f.;

aplaupīšana, f. Plün'derungssucht, f. laupīšanas kāre, f. plün'derungssüchtig, adj. laupīšanas kā-rīgs.

Plu'rāl, m. -s, pl. -e, pluralis, m.; daudzskaitlis, m. plus, adv. vairāk, pieskaitot. Plus, n. od. Pluszeichen, n. saskaitāmā zīme. Plüsch, m. -(e)s, pl. -e, plīšs, m. Plus'quamperfekt(um), n. -s, pl. -ta, pabeigtā pagātne. Pneumā'tik, f. pneumatika, f. pneumā'tisch, adj. pneumatisks, m. Pö'bel, m. -s, pūlis, m. pö'belhaft, od. -mäßig, I. adj. prasts,

zems; II. adv. prasti, kā nelietis.-poch'en, I. v. a. das Erz sadrupināt (od. sadauzīt gabalos) rūdu; II. v. n.

1. klauvēt, pieklaudzināt; das Herz pocht ihm, sirds viņam pukst; 2. fig. (auf etw.) (sich rühmen) lepoties (ar ko); 3. fig. (schelten) bārties.

Poch'en, n. -s, 1. klauvēšana, f.; (sirds) pukstēšana, f.; 2. (rūdas) sadrupināša-na, f.; 3. fig. (Prahlerei) lielīšanās, f. Poch'er, m. -s, pl. 1. sadrupinātājs, m.;

2. fig. (Prahler) lielībnieks, m. Pock'e, f. -n, bakas, f. pl. pock'enārtig, adj. bakām līdzīgs. Pock'en||fieber, n. baku drudzis, m. -im-

pfung, f. baku potēšana, f. pock'enkrank, adj. ar bakām saslimis;

der P-e, baku slimnieks, m. Pock'en||krankheit, f. baku slimība, f.

-narbe, f. baku rēta, f. Pö'dagra, n. -s, podagra, f. (kaulu sāpes kājās).

Podest', n. od. m. -es, pl. -e, podests, m.

(trepju atelpis). Pö'dex, m. -es, pl. -e, podekss, m.; pakaļa, f.

Po'dium, n. -s, pl. -dien, podijs, m.; paaugstinājums, m. Poēm', n. -s, pl. -e, poēma, f. Poesie', f. pl. -(e)n, poēzija, f. poesielos, adj. nedzejisks. Poēt', m. -en, pl. -en, dzejnieks, m.398

Poē'ļļtik, f. «V poētika, f.; dzejas macība,

f. -tin, f. pl. -nen, dzejniece, f. poē'tisch, I. adj. poētisks, dzejisks; II.

adv. dzejiski, kā dzejnieks. Poin'te [poente], f. pl. -n, kodols, m. Pokāl', m. -(e)s, pl. -e, pokāls, m. Pö'kel, m. -s, sālījums, m. -faß, n. sālāmā muca. -fleisch, n. sālīta gaļa. -hē-ring, m. sālīta siļķe, pö'keln, v. a. sālīt, iesālīt. Pol, m. -(e)s, pl. -e, pols, m. Polār'fahrt, f. pola ekspedīcija, f. Polarisation', f. «., pl. -en, polārizācija, f. polarisieren, v. a. polārizēt. Polarität', f. polāritāte, f. Polār'kreis, m. polāra riņķis, m. Po'le, m. -n, pl. -n, polis, m. Polē'mik, f. pl. -en, polemika, f. Polē'miker, m. -s, pl. polemiķis, m. polemisieren, v. n. polemizēt. Polī'ce [-līfie], f. pl. -n, polise, f. (apdrošināšanas zīme). Polier', m. -s, pl. -e, pulieris, m.; strādnieku vecākais, polie'ren, v. a. polēt, auch pulieret, spodrināt.

Polie'ren, n. -s, polēšana, f.; auch pulie-rēšana, f.

Polie'rer, m. -s, pl. polētājs, m., auch

pulieris, m. Polie'rung, f. polēšana, f.-r polejums, m.

Polikli'nik, f. -en, poliklīnika, f. (pilsētas slimnīca). Pö'lin, f. pl. -nen, poliete, f. Politik', f. polītika, f. Poli'tiker, m. -s, pl. politiķis, m. politisieren, v. n. polītizēt. Politūr', f. pl. -en, politūra, f.; (Glanz)

spožums, m. Polizei', f. policija, f. -aufseher, m.

policijas uzraugs, m. polizeilich, adj. policijas-; unter -er Aufsicht stehen, būt policijas uzraudzībā. Polizei'I|Ordnung, f. policijas kārtība, f. -wache, f. aresta telpa, f. -wēsen, n. policija, f.; policijas daļa, f. polizeiwidrig, I. adj. policijas nolikumiem pretējs; II. adv. pret policijas nolikumiem. Polizist', m. -en, pl. -en,

policicists, m. Pol'ka, f. pl. -s, polka, f. Pollution', f. pl. -en, pollūcija, f. Pol'ster, n. -s, pl. 1. (Kissen) spilvens, m.; 2. (Polsterung) popis, m.; popē-jums, m.; 3. (am Pferdegeschirr) silksnis, m. -haare, n. pl. popējamās spalvas. -macher, m. popētājs, m. -möbel, pl. popētas mēbeles, pol'stern, v. a. popēt.

Pol'stern, n. -s, popēšana, f.

Pol'sterstuhl, m. spilvenu krēsls, m.

Pol'sterung, f. pl. -en, popēšana, f.-popējums, m.

Pol'terābend, m. kāzu priekšvakars, m.

Pol'terer, m. -s, pl. «, 1. trokšņotājs, m.; 2. fig. (Zänker) ķildnieks, m.j bulduris, m.

pol'tern, v. n. 1. trokšņot; 2. fig. (zanken) ķildoties, rāties.

Polygamie', f. poligāmijā, f.; daudzsievība, f.

Polyp', m. -en, pl. -en, polips, m.

Polytechnikum, n. -s, pl. -ken, politech-nika, f.

polytechnisch, adj. politechnisks.

Pomā'de, f. pl. -n, pomāde, f.

Pomeran'ze, f. pl. -n, pomerance, f.

pomp'haft, adj. grezns, krāšņs.

Pomp'haftigkeit, f. greznums, m.; krāšņums, m.

pompös', adj, grezns, krāšņs.

Pön, f. pl. -en, sods, naudas sods, m.

Ponton' [pontonj, m. -s, pl. -s, pontons, m. (tilta laiva), -brücke, f. pontontilts, m.

Pö'ny, n. u. m. -s, pl. -s u. -nies, ponijs, m.

Pö'panz, m. -es, pl. -e, fam. bubulis, m.; ķēms, m.

Pö'pe, m. -n, pl. -n, pops, m.; krievu mācītājs, m.

Popö', m. -s, pl. -s, pakaļa, f.

populär', I. adj. populārs, (leicht verständlich) viegli saprotams; (beliebt) iecienīts; sich - machen, tikt populāram; II. adv. populārā kārtā; populāri; er schreibt sehr viņš raksta visiem viegli saprotamā valodā.

popularisie'ren, v. a. populārizēt.

Popularität, f. -en, populāritāte, f.; er genießt große viņš visai iecienīts.

Pö're, f. «., pl. -n, pora, f.; svīdra, f.

porös', adj. burbains, acots, izalots.

Porosität', f. «, porainums, m.; svīdrai-nums, m.

Pornogra'phie, f. pornogrāfijā, f.; netiklās dzīves raksti vai zīmējumi.

Porsch, m. -es, vāverāji, m. pl.

Port, m. -es, osta, f.

Portāl', n. .-(e)s, pl. -e, portāls, m. (galvenā ieeja).

Portefeuille [portföi'J, n. -s, pl. -s, portfelis, m.

Portemonnaie' [portmonē], n. -s, pl. -s, naudas maks, m.

Portier' [-tiē], m. -s, pl. -s, durvju sargs, m.; šveicars, m.

Portiē're, f. «., pl. -n, portjēra, f.

Portiersfrau [-tiē-], f. šveicara sieva, f.

Por'tikus, m. pl. stabu aile, f. Portion', f. pl. -en, porcija, f. portionenweise, adv. porcijām. Por'to, n. -s, pl. -s, od. -ti, porto, m.; pasta nauda, f. -ermäßigung, f. pasta naudas pazemināšana, f.; pasta naudas pazeminājums, m. por'tofrei, adj. bezporto-; dieser Brief

geht par sūtījumu nav jāmaksā. Por'to||satz, m. porto, m. -tarif, m. porto-tarifs, m.

Porträt' [-trä], n. -s, pl. -s, portrets, m. porträtie ren, v. a. portretēt. Porträt'mäler [-trä-], m. portretu gleznotājs, m.; portretists, m. Porzellān', n. -s, pl. -e, porcelāns, m. porzellā'nen, adj. porcelāna-. Porzellān'|ļ ērde, f. porcelāna zeme, f.

-fabrik, f. porcelāna fabrika, f. Posamentier', m. -s, pl. -e, bārkstnieks, m.

Posau'ne, f. pl. -n, bazūne, f.; fig. in

die ~ stoßen, izkliegt, posau'nen, v. n. bazūnēt. Pö'se, f. <*, pl. -n, 1. spalvas stobrs, m.; 2. (Stellung od. Sitzung beim Maler) poze, f.

Position', f. pl. -en, pozicija, f.; stāvoklis, m.

positiv od. positiv', adj. pozitīvs, skaidri

zināms, noteikts. Pos'se, f. pl. -n, joku luga, f.; -n reis-

sen, jokot. Pos'sen, m. -s, pl. nedarbs, m.; (jemm.)

einen spielen, izmuļķot (kādu), pos'senhaft, adj. jocīgs. Pos'sen||haftigkeit, f. jocīgums, m.

-macher, m. jokotājs, m.; draiskulis, m. pos'sessiv, adj. piederuma-, possier'lich, I. adj. jocīgs, (komisch) komisks; II. adv. jocīgi, jocīgā kārtā. Possierlichkeit, f. pl. -en, jocīgums, m. Post, f. pl. -en, 1. pasts, m.; auf der *, pastā; 2. (Postwagen) pasta rati, m. pl.; mit umgehender ar nākošu pastu. Post'ļ'amt, n. pasta nams, m. -anstalt, f. pasta iestāde, f.; pasta nams, m. -an-weisung, f. pasta pavēste, f. -beamte(r), m. pasta ierēdnis, m. -böte, m. past-niēks, m.

Post'dampfer, m. pasta tvaikonis, m. Post'en, m. -s, pl. 1. (angewiesener Standort) vieta, f.j auf seinem » sein, būt savā vietā; fig. auf dem » sein, uzmanīties; darīt savu pienākumu; fig. wieder auf dem » sein, būt vecā vietā; 2. (Wachtposten) sargvieta, f.; (Schildwache) sargs, m,; (auf) • stehen, stāvēt sargvietā; einen «. ausstellen,

nostādīt sargu; 3. (Amt) amats, m.; vieta, f.; 4. (Summe) summa, f. post'enweise, adv. gabaliem; partijām, poste restante' [post restant], līdz pieprasījumam, post'lägernd, adv. līdz pieprasījumam. Post'||marke, f. pastmarka, f. -meister,

m. pastmeistars, m. postnumeran'do, adv. - bezahlen, samaksāt vēlāk.

Post'||papier, n. pastpapīrs, m. -porto, n. pasta porto, m. -Sendung, f. pasta sūtījums, m.

Postskrip'tum, n. -s, pl. -ta, pēcraksts, m. Post'||spärkasse, f. pasta krājkase, f. -Stempel, m. pasta zīmogs, m. -tag, m. pasta diena, f. -tarif, m. pasta tarifs, m. postulie'ren, v. a. prasīt. Post'||verband, m. pasta savienība, f.

-Verbindung, f. pasta satiksme, f. Potenz', f. », pl. -en, potence, f. (1. vara;

2. pakāpe), potenzie'rēn, v. a. potencēt, paaugstināt varu.

Pot'pourri [-pu-], n. -s, pl. -s, popurijs,

m.; maisījums, m. potztau'send! int. tavu brīnumu I pie joda!

prach'ern, v. n. (geizen) skopoties; (betteln) diedelēt. Prach'er, m. -s, pl. diedelnieks, m. Pracht, f. krāšņums, m.; (Prunk) greznums, m.

Pracht'II aufwand, m. krāšņums, m. (Verschwendung) izšķērdība, f. -aufzug, m. krāšņs gājiens, -ausgäbe, f. grezns izdevums.

präch'tig, I. adj. krāšņs; (prunkhaft)

grezns; II. adv. krāšņi, grezni. Pracht'kāfer, m. zelta vabole, f. Pracht'kerl, m. fam. lāga zēns, m. prachtliebend, adj. greznīgs. pracht'voll v. prächtig. Pracht'||wägen, m. grezni rati. -werk, n.

grezns darbs, prädestinie'ren, v. a. predestmēt, iepriekš nolemt.

Präfekt', m. -en, pl. -en, prefekts, m.? priekšnieks, m.; iecirkņa priekšnieks, m.

Prāfektūr', f. *, pl. -en, prefektūra, f. Präferen'ce [-ranß], f. preferanse, f.

(kāršu spēle). Präfix', n. -es, pl. -e, prēfikss, m.; priedēklis, m. Prä'geeisen, n. spiežamais; kaļamais, prä'gen, v. a. spiest; Geld kalt naudu? Metall metallu ciļņot; ins Gedächtnis «., paturēt prātā.400

Prä'gen, n. -s, 1. kalšana, f.; 2. ciļņoša-na, f.

Prä'ger, m. -s, pl. «, naudas kalējs, f.;

metalla ciļņotājs, m. Prä'gewerkstatt, f. kaltuve od. ciļņota-va, f.

pragmä'tisch, adj. prāgmatisks. prägnant', I. adj. zīmīgs; II. adv. zīmīgā

od. sparīgā kārtā. Prä'gung, f. pl. -en, naudas kalšana,

f.; naudas kalums, m. prah'len, v. n. lielīties. Prah'len, n. -s, lielīšanās, f. Prah'ler, m. -s, pl. lielībnieks, m. prah'lerisch, adj. lielīgs. Prahl'||hans, m. v. Prahler, -sucht, f. lielība, f.

Prahm, m. -(e)s, pl. -e, celtuve, f. (auch

prāmis, m.). Prairie' [prä-], f. pl. -(e)n, prērija, f. Prak'tik, f. pl. -en, praktika, f. praktikä'bel, adj. lietājams; izdarāms. Praktikant', m. -en, pl. -en, praktikants, m.

Prak'tiļļker, m. -s, pl. •>, od. -kus, m.

pl. -ker, od. -ci, 1. praktiķis, m. (piedzīvojis, izveicīgs cilvēks); 2. fam. alter -kus, liels gudrinieks, praktisch, I. adj. praktisks; -er Arzt, praktizētājs ārsts; II. adv. praktiski; eine Kunst » betreiben, praktizēt mākslu.

praktizieren, I. v. a. 1. praktizēt, izdarīt; 2. fam. (jemm. etw.) in die Tasche iebāzt (kādam ko) kabatā; II. v. n. praktizēties; -der Arzt, praktizētājs ārsts.

Prālāt', m. -en, pl. -en, prelāts, m. (garīdznieks), prall, adj. apaļš kā bumba. Prall, m. -(e)s, grūdiens, m.; atlēciens, m. pral'ien, v. n. atsisties; atlēkt. Prall'||kraft, f. atlecība, f. -stein, m. atsitu akmens, m.; stūra akmens, m. prāludie'ren, v. n. spēlējot ievadīt, prelū-dēt.

Prāludie'ren, n. -s, prelūdēšana, f. Prālū'dium, n. -(s), pl. -dien, prelūdija, f.;

priekšspēle, f. Prä'mie, f. «•, pl. -n, 1. prēmija, f. (maksa par apdrošinājumu); 2. (Belohnung) godalga, f. prämiie'ren, v. a. godalgot. Prämis'se, f. pl. -n, premisa, f. (piejē-mums).

prang'en, v. n. (glänzen) spīdēt; die Wiesen » in ihrer Blumenpracht, pļavas greznojas savā puķu krāšņumā. Prang'er, m. -s, pl. kāķis, m.; kauna

stabs, m.; (jemn.) an den - stellen, nostādināt (kādu) pie kauna staba. Prank'e, f. pl. -n, (zvēru priekšējā) ķetna, f.

pränumerando, adv. «. bezahlen, samaksāt iepriekš. Präparatiön', f. pl. -en, sagatavošana, f. präparie'ren, I. v. a.

sagatavot; II. v. refl. sich auf eine Prüfung «., sagatavoties uz eksāmenu. Prä'sens, n. tagadne, f. präsent', adj. tagadējs. Präsent', n. -(e)s, pl. -e, dāvinājums, m. präsentie'ren, I. v. a. 1. (jemm. etw.) pasniegt (kādam ko); 2. einen Wechsel uzrādīt vekseli; II. v. refl. sich

1. (von Personen) stādīties priekšā; 2. (von Sachen) labi izskatīties.

Präsentier'teller, m. paplāte, f. Präsenz', f. klātiene, f. -liste, f. klāt-. esošo saraksts, m.

Präsident', m. -en, pl. -en, prezidents, m., Präsidium, n. -s, pl. -dien, prezidijs, m. pras'seln, v. a. 1. (knistern) sprēgāt,

sprakšķēt; 2. rībēt, brīkšķēt. Pras'seln, n. -s, 1. (Knistern) sprēgāšana,

f.; 2. (Getöse) rībēšana, f. pras'sen, v. n. izšķērdīgi dzīvot, plītēt. Pras'ser, m. -s, pl. izšķērdētājs, m.;

plītmanis, m. Prasserei', f. pl. -en, izšķērdība, f. Prätendent', m. -en, pl, -en, pretendents,

m.; tīkotājs, m. prätendie'ren, v. a. prasīt; tīkot. Prätensiön', f. pl. -en, pretenzija, f.;

prasījums, m.; prasība, f. prätentiös', adj. prasīgs. Prax'is, f. prakse, f.; (Erfahrung) piedzīvojums, m.; dieser Arzt hat eine ausgedehnte šim ārstam daudz slimnieku, auch šim ārstam plaša prakse, präzis', I. adj. precīzs, noteikts; II. adv. pareizi; • um zwei Uhr, taisni pulksten divos.

prē'digen, I. v. a. sprediķot; Gottes Wort *, sludināt Dieva vārdus; II. v. n. sprediķot, runāt. Prē'digen, n. -s, sprediķošana, f. Prē'diger, m. -s, pl. 1. sprediķotājs, m.;

2. (protestantischer Geistlicher) mācītājs, m.

Prē'digt, f. pl. -en, sprediķis, m., auch:

svētruna, f. od. dievvārdi. Preis, m. -(s)es, pl. -(s)e, 1. maksa, f.; (Wert) cena, f.; niedriger, hoher «, zema, augsta cena; der äußerste pēdīgā cena; was ist der • dieser Ware? cik šī prece maksā? 2. (Belohnung,Preisangabe — Privatsache

401

Prämie) godalga; einen - aussetzen, izsolīt godalgu.

Preis'||angabe, f. cenu noteikums, m. -aufschlag, m. cenas paaugstināšana, f.; cenas paaugstinājums, m. -bericht, m. cenu ziņojums, m. -Bewerbung, f. sacīkste, f. -courant [-ku-], m. cenu rādītājs, m.

Prei'selbeere, f. brūklene, f.

Prei'selbeerstrauch, m. brūklenājs, m.

prei'sen, v. a. (prei'se; pries; geprie'sen) 1. slavēt, teikt; 2. glücklich daudzināt par laimīgu; (verherrlichen) cildināt.

Preis'||erhöhung, f. cenas paaugstinājums, m.; sadārdzinājums, m. -ermäs-sigung, f. cenas pazeminājums, m. -frā-ge, f. sacensības jautājums, m.

preis'gēben, I. v. a. (v. geben) atstāt, atmest; atstāt bez palīdzības; dem Spotte nolikt apsmieklā; den Winden preisgegeben sein, būt vēju vaļā; II. v. refl. sich doties briesmās, nebēdāt par briesmām.

Preis'gesang, m. slavas dziesma, f.

preis'gekrönt, adj. godalgots.

Preis'ļļ läge, f. cena, f. -liste, f. cenu rādītājs, m. -richter, m. sacīkstes izšķīrējs, m. -schießen, n. sacīkstes šaušanā, f. -schritt, f. godalgots raksts, godalgots sacerējums.

Preisverzeichnis, m. cenu saraksts, m.

preis'würdig, adj. vērtīgs, teicams.

Prell'bock, m. atsitenis, m.

prel'len, v. a. 1. (in die Höhe schnellen) mest augšā; 2. fig. (betrügen) piekrāpt; (jemn. um etw.) izšmaukt (kādam ko).

Prel'len, n. -s, 1. mešana, f.; 2. fig. krāpšana, f.

Premier' [-mjē], m. -s, pl. -s, pirmais, bes. pirmais ministrs, ministru priekšnieks, m.

Premie're [-mjēre], f. «., pl. -n, premjēra, f.; pirmizrāde.

Pres'se, f. pl. -n, 1. prese, f.; unter der sein, tikt iespiestam, auch atrasties drukā; 2. spiestuve, f.; 3. slogs, m.

pres'sen, v. a. 1. spiest; fig. (hart bedrängen) spaidīt; 2. (auspressen) izspiest.

Pres'sen, n. -s, 1. spiešana, f.; 2. (Auspressen) izspiešana, f.

Pres'ser, m. -s, pl. «., spiedējs, m.

Preß'||freiheit, f. preses brīvība, f. -ge-setz, n. preses likums, m. -hefe, f. sausais raugs.

Pression', f. pl. -en, spaids, m.

Preß'kohle, f. spiesta ogle.

Preß'||vergehen, n. preses noziegums, m. -wurst, f. spiesta desa, f. -zwang, m. preses aprobežojums, m. Prestig'e [-ij], n. -s, prestižs, m. prest'o, adv. ātri. Preu'ße, m. -n, pl. -n, prūsis, m. Prick'e, f. pl. -n, zutiņš, m.; nēģis, m. prick'eln, I. v. a. durstīt; II. v. n. niezēt;

kniest, kņudēt, prie'men, v. n. zelēt tabaku. Priem'tabak, m. zelējamā tabaka, pries v. preisen.

Prie'ster, m. -s, pl. priesteris, m. -amt, n. priesteŗa amats, m. -ēhe, f. priesteŗu laulība, f. -gewand, n. talārs, m. Pri'ma, f. pl. -men, prīma, f.; pirmā klase.

Primadon'na, f. prīmadonna, f.; pirmā

operas dziedātāja. Pri'me, f. <►, pl. -n, prīma, f. (1. pirmais tonis oktāvā; 2. pirmā stunda lūgšanā; 3. pirmais stāvoklis cīkstoties; 4. loksnes pirmās lapas puses nospiedums). Pri'mel, f. pl. -n, gailene, f. primitiv', adj. primitīvs; pirmatnīgs; vienkāršs.

Pri'mus, m. pl. -usse u. -mi, prīmus, m.

(pirmais klasē). Prinz, m. -en, pl. -en, princis, m. Prinzes'sin, f. pl. -nen, princese, f. Prinzip', n. -(e)s, pl. -e, princips, m. prinzipiell', I. adj. principa-; principiāls;

II. adv. aiz principa. Prinzi'pienļļfrā'ge, f. principa jautājums, m. -reiter, m. fam. principu tirzātājs, m. -streit, m. principu strīds, m. Pri'or, m. -s, pl. -ö'ren, priors, m. (klos-

teŗa priekšnieks). Pri'se, f. «., pl. -n, 1. šņauciens, m. (tabakas); 2. (erbeutetes Schiff) prīze, f. (ienaidniekam noņemts kuģis), pri'sen, v. n. šņaukt. Pris'ma, n. -s, pl. -men, prizma, f. Prit'sche, f. pl. -n, 1. (Schlegel) vāle,

f.; 2. (hölzerne Lagerstätte) lāva, f. Pritsch'meister, m. āksts, m. privāt' [-wāt], adj. privāts. Privāt'ļabkommen [-wāt-], n. sevišķs nolīgums. -angelēgenheit, f. privāta lieta, -dozent, m. privātdocents, m. Privāt'ļļ mann, m. (pl. -leute) od. -persön, f. privātnieks, m. -recht, n. civillikumi, m. pl.

privāt'rechtlich [-wāt-], I. adj. civillikumu-; II. adv. pēc civillikumiem. Privāt'||sache [-wāt-], f. privāta darīšana, -schule, f. privātskola, f. -schüler, m. privātskolēns, m. -sekretär, m. privātsekretāre, m. -stunde, f. privātstunda,

f.; außer dem Hause -n geben, dot privātstundas ārpus mājām. Privilēg' wi-J, n. -s, pl. -ien, [-privilēģija, f.

privilegie'ren wi-J, v. a. privilēģet, dot

privilēģiju, pro, prp. par; - Stück, gabalā, par [-gabalu.

Prö'be, f. pl. -n, 1. mēģinājums, m.; eine - (mit etw.) machen, izmēģināt (ko); fig. (jemn.) auf die - stellen, pārbaudīt (kādu); 2. - eines Theaterstücks, lugas mēģinājums, m.; 3. (Warenprobe) paraugs, m.; 4. (Beweis) pierādījums, m.; -n seiner Tapferkeit ablegen, parādīt savu dūšību. Prö'be|jarbeit, f. paraugdarbs, m. -blatt, n. paraugļapa, f. -bögen, m. od. -druck, m. parauglоksne, f. Prö'belektiön, f. parauglekcija, f. probemäßig, adj. paraugam piemērots, m. prö'ben, v. a. probieren. Prö'be||nummer, f. paraugnumurs, m.

-prēdigt, f. paraugsprediķis. prö'beweise, adv. mēģinājuma dēļ. Prö'bezeit, f. pārbaudījuma laiks, m. probie'ren, v. a. (versuchen) mēģināt, izmēģināt; (von Speisen) nogaržot. Probie'ren, n. -s, (Versuch) mēģināšana, f.; (von Speisen) nogaržošana, f.; (von Rollen) repetīcija, f. Probie'rer, m. -s, pl. mēģinātajs, m. Probier'II gewicht, n. mēģināmie svari.

-stein, pārbaudes akmens, m. Problēm', n. -(e)s, pl. -e, problēma, f. problemä'tisch, adj. problēmatisks. Produkt', n. -(e)s, pl. -e, 1. produkts, m.; ražojums, m.; 2. (Ergebnis) iznākums, m.

Produktion, f. pl. -en, produkcija, f.;

ražošana, f.; (Erzeugnis) ražojums, m. produktiv', adj. produktīvs, ražīgs;

(fruchtbar) auglīgs. Produktivität' wi-J, f. ražība, f.; [-ražīgums, m.

Produzent', m. -en, pl. -en, ražotājs, m. produzieren, I. v. a. 1. (hervorbringen) ražot; 2. (vorzeigen) parādīt; II. v. refl. sich parādīties, profān', adj. profāns, nesvēts; pasaulīgs, profanie'ren, v. a. sagānīt. Profession', f. «, pl. -en, profesija, f.;

amats, m.; arods, m. Profes'sor, m. -s, pl. -ö'ren, profesors, m.; ordentlicher kārtējs profesors; ausserordentlicher ārkārtējs profesors, -titel, m. profesora tituls, m. Professür' f. pl. -en, profesūra, f. Profil', n. -(e)s, pl. -e, profils, m.

Profit', m. -{e)s, pl. -e, profits, m.; (Nutzen) labums, m.; (Verdienst) peļņa, f. profitieren, v. n. bei einer Sache gūt labumu no kādas lietas; (von jemm. etw.) mācīties (no kāda ko). Prognö'se, f. «., pl. -en, prognoze, f. Programm', n. -(e)s, pl. -e, programma, f. programm'mäßig, I. adj. programmas-, programmai piemērots; II. adv. pēc programmas, sekojot programmai. Progreß', m. -(ss)es, pl. -(ss)e, progress, m.

progressiv, adj. progresīvs.

Projekt', n. -(e)s, pl. -e, projekts, m.;

priekšlikums, m.; plāns, m. Proklamation', f. pl. -en, proklamācija,

f. (paziņojums, pasludinājums), proklamieren, v. a. pasludināt. Prole||tariät', n. -(e)s, pl. -e, proletāriāts, m. (proletārieši, bezīpašuma ļaudis), -tā'rier, m. -s, pl. proletārietis, m. Prolog', m. -(e)s, pl. -e, prologs, m. prolongie'ren, v. a. prolongēt, paildzināt Promenā'de, f. pl. -n, promenāde, f. promenie'ren, v. n. pastaigāties, promovie'ren wi-J, I. v. a. (jemn.) promovēt, paaugstināt (kādu) (par [-doktoru); II. v. n. promovēt, iegūt doktora grādu.

prompt, I. adj. noliktā laikā gatavs; II.

adv. noliktā laikā; uzreiz. Propädeutik, f. propaideutika, f. Propaganda, f. propaganda, f. Propeller, m. -s, pl. propelleris, m. Prophēt', m. -en, pravietis, m. prophē'tisch, adj. pravieša-, prophezei'en, v. a. pravietot, pareģot. Prophezeiung, f. pl. -en, pravietošana, f.; pravietojums, m.; (Vorhersagung) pareģošana, f.; pareģojums, m. prophylaktisch, adj. profilaktisks (tas, kas novērš kādu slimību vai notikumu).

proportionāl', adj. samēra-, samērīgs. Propositiön', f. pl. -en, propozicija, f.;

priekšlikums, m. Propst, m. -es, pl. Pröpste, prāvests, m. Propstei', f. <►, pl. -en, 1. prāvesta amats, m.; 2. prāvesta nams, m.; 3. prāvesta iecirknis, m. Protektor, m. prorektors, m. Prö'sa, f. pröza, f. Prosā'iker, m. -s, pl. prozaiķis, m. prosä'isch, adj. prozaisks, prösitl int. sveiki! (beim Essen) veseli ēduši! (beim Trinken) veseli

dzēruši! (beim Niesen) Dievs palīdz! Prospekt', m. -(e)s, pl. -e, prospekts, m.prostituieren — Psalter 403

prostituie'ren, v. refl. sich padoties netiklībai od. maucībai; eine Prostituierte, netikle, f.; mauka, f. Prostitution', f. (ar peļņas nolūku); maucība, f.

Proszē'nium, n. -s, pl. -ien, proscēnijs,

m.; skatuves priekša, f. protegie'ren ji-J, v. a. izrādīt labvēlību, lutināt.

Protektion', f. protekcija, f. Protest', m. -es, pl. -e, 1. pretruna, f.; pretošanās, f.; (gegen etw.) . erheben od. einlegen, pretoties (kam); 2. (bei Wechseln) protests, m. Protestant', m. -en, pl. -en, protestants, m. protestan tisch, adj. protestantu-. Protokoll', n. -s, pl. -e, protokols, m.; ein aufnehmen, sastādīt protokolu; (etw.) zu » nehmen, uzrakstīt (par ko) protokolu. Protokoll'führer, m. protokolists, m. protokollieren, I. v. a. ierakstīt [-protokolā; II. v. n. rakstīt protokolu. Protz'e, f. pl. -n, lielgabala priekšrati, m. pl.

Protz'e, m. -n. pl. -n, fam. lielībnieks, m.;

uzpūties cilvēks, protz'en, v. a. eine Kanone «, likt lielgabalu uz priekšratiem, protzig, adj. lielīgs, uzpūtīgs. Proviant' [-wi-], m. -(e)s, proviants, m.; pārtikas līdzekļi, m. pl.; (Mundvorrat) ēdamas lietas; mit ~ versehen, apgādāt ar proviantu, -amt, n. pārtikas līdzekļu valde, f. Proviantie'rung [-wi-], f. pl. -en, apgādāšana ar proviantu. Provinz' [-winz], f. pl. -en, province, f. provinziāl' [-win-], adj. provinces-. Provinziāle' [-win-], m. -n, pl. -n, provinces iedzīvotājs, m. Provinzialis'mus [-win-], m. pl. -men, provinciālisms, m.; apvidus vārds, m. provinziell' [-win-], adj. provinces-. Provi'sor [-wi-], m. -s, pl. -sö'ren, provizors, m.

provisö'risch [-wi-], I. adj. pagaidu-; II.

adv. pagaidām, provozie'ren [-wo-], v. a. izaicināt. Prozedur', f. pl. -en, procedūra, f. (rīcība; darbības veids). Prozent', n. -(e)s, pl. -e, procents, m.; zu fünf uz pieci procentiem; zu hohen -en, uz augstiem procentiem, -satz, m. procentu likme, f. Prozeß', m. -(ss)es, pl. -(ss)e, (vor Gericht) prāva, f.; einen «. anhängig machen, uzsākt prāvu; (jemm.) den » machen, sākt prāvoties (ar kādu), prozessieren, v. n. prāvoties.

Prozession', f. pl. -en, procesija, f.; svinīgs gājiens. Prozeß'kosten, pl. prāvas izdevumi, m. pl. prozeß'süchtig, adj. kaislīgs uz prāvoša-nos.

Prozeßverfahren, n. prāvas gaita, f. prü'de, I. adj. lieki kautrīgs; II. adv. ar

lieku kautrību. Prū'del, m. -s, pl. fam. kļūda, f.; aplams ķēriens. Prüderie', f. pl. -(e)n, lieka kautrība. Prüfeisen, n. sonda, f. prü'fen, v. a. 1. (untersuchen) izmeklēt, (erproben) izmēģināt, (kosten) pabaudīt; eine Rechnung », pārbaudīt lēsi;

2. (examinieren) eksāminēt, pārbaudīt;

3. fig. (heimsuchen) piemeklēt. Prü'fer, m. -s, pl. «., pārbaudītājs, m. Prü'fung, f. pl. -en, 1. (Untersuchung)

izmeklējums, m.; nach reiflicher labi pārdomājis od. pārbaudījis; 2. (Examen) eksāmens, m.; pārbaudījums, m.; eine - abhalten, pārbaudīt, eksāminēt; zur «. zugelassen werden, tikt pielaistam pie eksāmena; 3. fig. (Heimsuchung) piemeklējums, m. Prii'fungs Iļ arbeit, f. eksāmena darbs, m. -gebühren, f. pl. eksāmena izdevumi, m. pl. -kommissiön, f. eksāmenu komisija, f. -zeugnis, n. pārbaudīšanas liecība, f.

Prii'gel, m. -s, pl. 1. (Stock) spieķis, m.; nūja, f.; (Knüttel) runga, f.; boze, f.; 2. (Schläge) pēriens, m.; eine Tracht krietns pēriens; » bekommen, dabūt pērienu od. sukas. Prügelei', f. pl. -en, kaušanās, f. Prū'gelknābe, m. grēku āzis, m. prü'geln, I. v. a. pērt; II. v. refl. sich kauties.

Prii'gelstrāfe, f. miesas sods, m. Prunk, m. -(e)s, greznums, m.; spožums,

m.; krāšņums, m. prunk'en, v. n. greznoties; (glänzen) spīdēt.

prunk'end, adj. grezns, spožs. Prunk'gemach, n. greznā istaba, prunk'ļjhaft, adj. greznīgs, krāšņs, »liebend, adj. greznīgs. -lös, adj. bezgrez-numa-, vienkāršs. Prunk'lösigkeit, f. vienkāršība, f. pru'sten, v. n. 1. šņākt; spurkt; 2. (niesen) šķaudīt; (von Pferden) sprauslāt. Psalm, m. -(e)s, pl. -en, psalms, m.; dziesma, f.; Dāvida dziesma, f.

Psal'mendichter, m. psalmu dzejnieks, m. Psal'ter, m. -s, pl. 1. (Harfe) kokle, f.;

2. (Buch) Dāvida dziesmu grāmata, f.;

3. (Magen der Wiederkäuer) grāmatnieks, m.; kārtoksnis, m.

Pseudonym, n. -s, pl. -e, pseudonims, m.;

pieņemts vārds, pst! int. est! klusu! Psy'che, f. pslche, f.; dvēsele, f. Psychiä'ter, m. -s, pl. psīchiatrs, m.

(dvēseles ārsts). Psycho|[lög', m. -en, pl. -en, psīchologs,

m. -logie', f. psīcholoģija, f. Pubertät', f. pubertāte, f. Publikation', f. », pl. -en, publikācija, f.;

klajā laišana, f. Pu'blikum, n. -s, publika, f. publizie'ren, v. a. laist klajā. Publizist', m. -en, pl. -en, publicists, m. Puck, m. -s, puks, m. (draiskulis gars). Puck'el v. Buckel.

Püd, n. -(e)s, pl. -e, puds, m., mēra vienība 16,38 kg. pud'deln, v. n. pudlet (pārvērst dzelzi tēraudā).

Pud'delj|öfen, m. od. -werk, n. pudlēja-mais ceplis, -stahl, m. pudlēts tērauds. Pud'ding, m. -s, pl. -e u. -s, pudiņš, m. (ēdiens).

Pü'del, m. -s, pl. 1. püdelis, m.; 2. fam.

(Fehler) kļūda, f.; aplams ķēriens, pū'deln, kļūdīties, pašaut gaŗām. Pū'der, m. -s, pūderis, m. pū'dern, v. a. pūderēt. Puff'ärmel, m. uzpūstā piedurkne, puffen, I. v. a. 1. (Püffe geben) dunkāt; (stoßen) grūstīt; 2. fam. aizdot; aizņemties; II. v. n. 1. paukšķēt; 2. šaut. Puffer, m. -s, pl. 1. kabatas pistole, f.; 2. (am Eisenbahnwagen) buferis, m.; atsitenis, m.; 3. (Kuchen) kartupeļu rausis, m. puff ig, adj. uzpūsts. Puffspiel, n. pufa spēle, f. Puls, m. -(s)es, pl. -(s)e, pulss, f.; der ~ geht bei ihm schwach, viņam pulss tikko pukst. Puls'āder, f. pulsa dzīsla, f. Puls'ļlStockung, f. pulsa apstāšanās, f. -wärmer, m. -s, pl. rociņas, f. pl.; roči, m. pl. Pult, n. -(e)s, pl. -e, pulte, f. Pul'ver, n. -s, pl. pulveris, m.; (Schießpulver) biszāles, f. pl., auch šaujamais pulveris, -beutel, m. biszāļu maks, m. pul'verig, adj. pulveŗains; saberzts, sasmalcināts, pulverisie'ren, v. a. sasmalcināt. Pum'pe, f. pl. -n, pumpis, m.; sūknis, m.; Leitungsfähigkeit einer sūkņa jauda, f.

pum'pen, v. a. 1. pumpēt; sūknēt; 2. fam. (verleihen) aizdot, auch pumpēt; 3. fam. (entleihen) aizņemties, auch pumpēt.

Pum'penļļkolben, m. pumpja virzulis, m. -Schwengel, m. pumpja svirnis, m. -ventil, n. sūkņa vārstulis, m. Pum'per, m. -s, pl. », pumpētājs, m. Pum'pernickel, m. -s, pumperniķelis, m. Pump'höse, f. platbikses, f. pl. pump'sen, v. n. fam. pirst. Pūn'deljūde, m. paunu žīds, m. Punkt, m. -(e)s, pl. -e, punkts, m. punktie'ren, v. a. punktēt; (mit Punkten bezeichnen) apzīmēt punktiem; punktiert, lāsains; punktierte Linie, punktēta līnija. Punktie'||ren, n. -s, punktēšana, f. -rer,

m. -s, pl. punktētājs, m. pünkt'lich, I. pašā laikā; akurāts; II. adv.

pašā laikā; akurāti. Pünktlichkeit, f. <►, pareizība, f.; akurātība, f.

Punk'tum! int. ar to pietiek! punktweise, adv. pa punktiem. Punsch, m. -es, pl. -e od. Pün'sche, punšs, m.

Pun'zen, m. blīvoklis, m.; ciļņu spiednis, m.

Pupil'le, f. pl. -n, acu zīle, f.; redzoklis, m.

Pup'pe, f. pl. -n, 1. lellis, m. od. lelle,

f.; 2. (von Insekten) kūnis, m. pūr, adj. skaidrs, tīrs; -e Wahrheit, tīra

patiesība, f. Püree', n. -(s), pl. -s, biezenis, m. Purgatö'rium, n. -s, šķīstītava, f.; šķīstīšanas uguns, f.. purgie'ren, v. a. veicināt caureju. Pur'pur, m. -s, purpurs, m. Pust'el, f. -n, pūtīte, f. pū'sten, v. a. u. n. fam. pūst. Pūst'rohr, n. pūšamais stobrs. Pū'te, f. pl. -gptītaru mātīte, f. Pūlenbrāten, m. tītara cepetis, m. Pfiier, m/js, pl. ^.tītars, m.-

pīrferirot, adj. sarkans kā vēzis. Putz, m. -es, 1. greznums, m.; rota, f.; 2. (Modewaren) modes lietas, f. pl.; 3. (Mauerbewurf) stukatūra, f.; mūŗa apmetums, m.; mit - bewerfen, uzsviest apmetumu. Putz'arbeiten, f. pl. apmetēju darbi, m. pl. putz'en, I. v. a. 1. (reinigen) tīrīt; (blank machen) spodrināt; das Licht nokniebt svecei dakts galu; die Pferde nosukāt zirgus; seine Zähne iztīrīt sev zobus; 2. (schmücken) pušķot, rotāt; 3. eine Mauer «, apmest; II. v. refl. sich greznoties, pušķoties, rotāties, uzposties. Putz'en, n. -s, 1. tīrīšana, f.; spodrināšana, f.; 2. pušķošana, f.; 3. apmešana, f.Putzer — Quecke

Putz'er, m. -s, pl. 1. tīrītājs, m.; spodrinātājs, m.; 2. fam. (Verweis) rājiens, m.

Putz||geschäft, n. od. -handel, m. modes veikals, m. -händler, m. modes lietu pārdevējs, m. putz'ig, adj. jocīgs.

Putz'||macher, m. modists, m. -macherin, f. pl. -nen, modiste, f. -sucht, f. greznošanās kāre, f. putz'süchtig, adj. greznkārīgs. Puzzolān'ērde, f. pucolānzeme, f. Pygmä'e, m. -n, pl. -n, punduriītis, m. Pyrami'de, f. pl. -n, piramida, f. pyramidenförmig, adj. piramidas veida. Pyrotech'nik, f. pirotechnika, f. (ugu-. ņošanas māksla).

Q.

Quab'be, f. pl. -en, 1. pakakle, f.; 2.

līkšņains purvs, m. quab'belig, adj. ļumīgs, mīksts, quack'eln, v. n. fam. blēņoties, pļāpāt blēņas.

Quack'salber, m. -s, pl. pūšļotājs, m. Quacksalberei', f. pl. -en, pūšļošana, f. Quä'der, m. -s, pl. od. -stein, m. kvä-

ders, m.; apstrādāts akmens, m. Quadrant', m. -en, pl. -en, kvadrants, m.

(apļa ceturtā daļa). Quadrät', n. -(e)s, pl. -e, kvadrāts, m.; ins •» erheben, celt kvadrātā, celt otrā pakāpē.

quadrä'tisch, adj. kvadrātisks, kvadrāta-. Quadrit'wurzel, f. kvadrāta sakne, f. quadrie'ren, v. a. paaugstināt kvadrātā, quadriert', adj. rūtains. Quadril'le [kadrilje], f. pl. -n, kadriļa, t

qua'ken, v. n. kurkstēt, kurkt. Quä'ken, n. -s, kurkstēšana, f. Quä'ker, m. -s, pl. kvēkeris, m. (sektas

pārstāvis Anglijā). Quäl, f. «., pl. -en, mokas, f. pl. quä'len, I. v. a. 1. mocīt; 2. (plagen) mur-

dzināt; II. v. refl. sich mocīties. Quä'len, n. -s, mocīšana, f. quä'lend, adj. moku-, sāpīgs. Quä'ler, m. -s, pl. mocītājs, m. Quälerei', f. pl. -en, mocīšana, f. Quäl'geist, m. v. Quäler. Qualifikation', f. pl. -en, kvalifikācija, f.

qualifizieren, I. v. a. kvalificēt, šķirot;

II. V. refl. sich būt derīgam, derēt, qualifiziert', adj. derīgs; -er Diebstahl, zādzība ar ielaušanos; -es Verbrechen, grūts noziegums.

Qualität', f. pl. -en, kvalitāte, f.; (von Waren) labums, m.

Qual'le, f. pl. -n, (Zool.) medūza, f.

Qualm, m. -(e)s, svelme, f.; dūmi, m. pl.; (Dampf) suta, f.; (dumpfe Luft) piesmacis gaiss.

qual'men, v. n. 1. (vom Feuer) mutuļot dūmus, kūpēt; 2. (vom Raucher) kūpināt; 3. (von der Lampe) kūpēt.

Qual'mer, m. -s, pl. «, pīpētājs, m.; kūpinātājs, m.

qual'mig, adj. 1. dūmains; 2. piesmacis.

Qualst'er, m. -s, pl. fam. krēpas, f. pl.

qual'stern, v. n. fam. krēpot.

quäl'voll, adj. moku pilns.

Quantität', f. pl. -en, kvantitāte, f.; sastāvs, m.

Quan'tum, n. -s, pl. -ten, daudzums, m.; summa, f.; (Betrag) kopums, m.; ich kaufte das ganze es nopirku visu,

cik bija.

Quap'pe, f. pl. -n, vēdzele, f.

Quark, m. -(e)s, 1. biezpiens, m.; kūpināts piens, m.; 2. fam. (Plunder) blēņas, f. pl.; nieki, m. pl.; 3. fam. (Schmutz) dubļi, m. pl.

Quar're, f. pl. -n, fam. raudulis, m.; pinkšķis, m. .

quar'ren, v. n. fam. dīkt; ņurkstēt.

Quarren, n. -s, fam. dīkšana, f.; ņurk-stēšana, f.

quar'rig, adj. fam. raudulīgs.

Quart, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Maß) kvarts, m. (šķidruma mērs); kortelis, m.; 2. (Format) kvarta formāts, m.

Quartett', n. -(e)s, pl. -e, kvartets, m.

Quartier', n. -(e)s, pl. -e, dzīvoklis, m.; nehmen, apmesties; (jemm.) - geben, uzņemt (kādu) pie sevis mājās.

quartie'ren, v. a. nometināt.

Quartier'j|geld, n. dzīvokļa nauda, f. -liste, f. dzīvokļa saraksts, m. -Steuer, f. dzīvokļa nodoklis, m.

Quart'seite, f. lapas puse kvarta formātā.

Quārz, m. -es, pl. -e, kvarcs, m. (minerāls).

quas'seln, v. n. pļurkstēt; terkšķēt.

Quas'sia, f, kvasija, f. (augs).

Quast, m. -es, pl. Quäste, slota, f.

Quast, m. -es, pl. -e od. Quast'e, f. pl. -n, pušķis, m.

Quäst'chen, n. -s, pl. pušķītis, m.

Quatsch, m. -es, fam. muļķa valodas, m. pl.

quat'schen, v. n. fam. runāt ka muļķim.

quat'schend, adv. » naß, pavisam samircis.

Queck'e, f. pl. -n, od. Queck'engras, n.

vārpuzāle, f.; ciesa, f.

Putz'er, m. -s, pl. 1. tīrītājs, m.; spodrinātājs, m.; 2. fam. (Verweis) rājiens, m.

Putz||geschäft, n. od. -handel, m. modes veikals, m. -händler, m. modes lietu pārdevējs, m. putz'ig, adj. jocīgs.

Putz'||macher, m. modists, m. -macherin, f. pl. -nen, modiste, f. -sucht, f. greznošanās kāre, f. putz'süchtig, adj. greznkārīgs. Puzzolān'ērde, f. pucolānzeme, f. Pygmä'e, m. -n, pl. -n, pundurītis, m. Pyrami'de, f. pl. -n, piramida, f. pyramidenförmig, adj. piramidas veida. Pyrotech'nik, f. pirotechnika, f. (ugu-. ņošanas māksla).

Q.

Quab'be, f. pl. -en, 1. pakakle, f.; 2.

līkšņains purvs, m. quab'belig, adj. ļumīgs, mīksts, quack'eln, v. n. fam. blēņoties, pļāpāt blēņas.

Quack'salber, m. -s, pl. pūšļotājs, m. Quacksalberei', f. pl. -en, pūšļošana, f. Quä'der, m. -s, pl. od. -stein, m. kvä-

ders, m.; apstrādāts akmens, m. Quadrant', m. -en, pl. -en, kvadrants, m.

(apļa ceturtā daļa). Quadrät', n. -(e)s, pl. -e, kvadrāts, m.; ins •» erheben, celt kvadrātā, celt otrā pakāpē.

quadrä'tisch, adj. kvadrātisks, kvadrāta-. Quadrit'wurzel, f. kvadrāta sakne, f. quadrie'ren, v. a. paaugstināt kvadrātā, quadriert', adj. rūtains. Quadril'le [kadrilje], f. pl. -n, kadriļa, t

qua'ken, v. n. kurkstēt, kurkt. Quä'ken, n. -s, kurkstēšana, f. Quä'ker, m. -s, pl. kvēkeris, m. (sektas

pārstāvis Anglijā). Quäl, f. «., pl. -en, mokas, f. pl. quä'len, I. v. a. 1. mocīt; 2. (plagen) mur-

dzināt; II. v. refl. sich mocīties. Quä'len, n. -s, mocīšana, f. quä'lend, adj. moku-, sāpīgs. Quä'ler, m. -s, pl. mocītājs, m. Quälerei', f. pl. -en, mocīšana, f. Quäl'geist, m. v. Quäler. Qualifikation', f. pl. -en, kvalifikācija, f.

qualifizieren, I. v. a. kvalificēt, šķirot;

II. V. refl. sich būt derīgam, derēt, qualifiziert', adj. derīgs; -er Diebstahl, zādzība ar ielaušanos; -es Verbrechen, grūts noziegums.

Qualität', f. pl. -en, kvalitāte, f.; (von Waren) labums, m.

Qual'le, f. pl. -n, (Zool.) medūza, f.

Qualm, m. -(e)s, svelme, f.; dūmi, m. pl.; (Dampf) suta, f.; (dumpfe Luft) piesmacis gaiss.

qual'men, v. n. 1. (vom Feuer) mutuļot dūmus, kūpēt; 2. (vom Raucher) kūpināt; 3. (von der Lampe) kūpēt.

Qual'mer, m. -s, pl. «, pīpētājs, m.; kūpinātājs, m.

qual'mig, adj. 1. dūmains; 2. piesmacis.

Qualst'er, m. -s, pl. fam. krēpas, f. pl.

qual'stern, v. n. fam. krēpot.

quäl'voll, adj. moku pilns.

Quantität', f. pl. -en, kvantitāte, f.; sastāvs, m.

Quan'tum, n. -s, pl. -ten, daudzums, m.; summa, f.; (Betrag) kopums, m.; ich kaufte das ganze es nopirku visu, cik bija.

Quap'pe, f. pl. -n, vēdzele, f.

Quark, m. -(e)s, 1. biezpiens, m.; kūpināts piens, m.; 2. fam. (Plunder) blēņas, f. pl.; nieki, m. pl.; 3. fam. (Schmutz) dubļi, m. pl.

Quar're, f. pl. -n, fam. raudulis, m.; pinkšķis, m. .

quar'ren, v. n. fam. dīkt; ņurkstēt.

Quarren, n. -s, fam. dīkšana, f.; ņurk-stēšana, f.

quar'rig, adj. fam. raudulīgs.

Quart, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Maß) kvarts, m. (šķidruma mērs); kortelis, m.; 2. (Format) kvarta formāts, m.

Quartett', n. -(e)s, pl. -e, kvartets, m.

Quartier', n. -(e)s, pl. -e, dzīvoklis, m.; nehmen, apmesties; (jemm.) - geben, uzņemt (kādu) pie sevis mājās.

quartie'ren, v. a. nometināt.

Quartier'j|geld, n. dzīvokļa nauda, f. -liste, f. dzīvokļa saraksts, m. -Steuer, f. dzīvokļa nodoklis, m.

Quart'seite, f. lapas puse kvarta formātā.

Quārz, m. -es, pl. -e, kvarcs, m. (minerāls).

quas'seln, v. n. pļurkstēt; terkšķēt.

Quas'sia, f, kvasija, f. (augs).

Quast, m. -es, pl. Quäste, slota, f.

Quast, m. -es, pl. -e od. Quast'e, f. pl. -n, pušķis, m.

Quäst'chen, n. -s, pl. pušķītis, m.

Quatsch, m. -es, fam. muļķa valodas, m. pl.

quat'schen, v. n. fam. runāt ka muļķim.

quat'schend, adv. » naß, pavisam samircis.

Queck'e, f. pl. -n, od. Queck'engras, n.

vārpuzāle, f.; ciesa, f.406

Quecksilber — Rächer

Queck'silber, n. dzīvsudrabs, m.; fig. er ist wie viņš kust kā ūdenszāle.

Quecksilbersalbe, f. dzīvsudraba ziede, f.

Quell, m. -(e)s, pl. -e, avots, m.

Quelle, f. pl. -n, avots, m.; (Ursache) cēlonis, m.

quellen, v. n. (quelle, quillst, quillt; quoll; gequollen) 1. (schwellen) briest; «. lassen, briedināt; 2. tecēt.

Quellenforscher, m. avotu pētnieks, m.

Quell'wasser, n. avota ūdens, m.

Quen'del, m. -s, lauka eglītes, f. pl.

Quengelei', f. •», pl. -en, fam. činkstēša-na, f.

quengeln, v. n. fam. činkstēt.

Quent'chen, n. -s, pl. kventiņš, m. (lotes ceturtā daļa).

quēr, I. adj. šķērss; šķērsu-; II. adv. šķērsām; ~ über eine Straße gehen, iet šķērsām pār ielu, šķērsot ielu; kreuz und », krustiem šķērsām.

Quer']|balken, m. sija, f.; šķērsis, m.; šķērssija, f. -säge, f. šķērszāģis, m. -schnitt, m., šķērsgriezums.

Quēr'schwelle, f. šķērsgulsnis, m.

Quē're, f. šķērsums, m.; in die šķērsām; in die Kreuz und krustiem šķērsām.

quērfeldein', adv. šķērsām pār lauku.

Quēr'ļ|frāge, f. pretjautājums, m. -gang, m. šķērseja, f. -gasse, f. sāniela, f.; šķērsiela, f. -holz, n. šķērskoks, m. -kopf, m. fam. stūrgalvis, m.; resgalvis, m.

quer'köpfig, adj. fam. stūrgalvīgs; dīvains.

Querl, m. -es, pl. -e, 1. (zum Umrühren) mieturis, m.; 2. apšuve, f.; vīle, f.

Quēr'||linie, f. šķērslīnija, f. -schnitt, m. šķērsgriezums, m.

querulie'ren, v. n. žēloties (par niekiem).

Quēr'wand, f. šķērssiena, f.

Quet'sche, f. pl. -n, 1. spaidi, m. pl.; in der - sein, fam. atrasties ķezā; 2. plūme, f.

quet'schen, I. v. a. 1. spiest, saspiest; 2. (ausdrücken) izspiest; den Saft aus einer Zitrone izspiest sulu no citrona;

II. v. refl. sich saspiesties.

Quet'schen, n. -s, saspiešana, f.

Quetsch'wunde, f. saspieduma vāts, f.

Queue [kö-J, n. -s, pl. -s, kija, f.; biljarda nūja, f.

Queue [kö,], f. 1. (hintere Reihe) pa-kaļrinda, f.; 2. (lange Reihe) gaŗa rinda.

quick, adj. dzīvs, mundrs.

Quick'brei, m. amalgama, f.

quie'ken, v. n. fam. kviekt.

Quietis'mus, m. kviētisms, m.

quiet'schen, v. n. spiegt, quillst, quillt v. quellen. Quint'essenz, f. pl. -en, kvintesence, f.;

lietas kodols, m. Quintett', n. -(e)s, pl. -e, kvintets, m. Quirl, m. -(e)s, pl. -e, mieturis, m. quirlen, v. a. mieturot, sakult ar mieturi.

quitt, adj. līdzīgs; nun sind wir tagad mēs esam līdzīgi; - machen, izlīdzināt. Quit'te, f. pl. -n, cidonija, f. (auglis), quit'tengelb, adj. dzeltāns kā cidonija. quittieren, v. a. 1. kvitēt, dot kvīti; 2. (verlassen) den Dienst atstāt dienestu.

Quit'tung, f. pl. -en, kvīts, f. Quö'te, f. pl. -n, kvote, f. (noteikta daļa).

R.

Rabatt', m. -(e)s, rabats, m. (atlaidums no cenas).

Rabat'te, f. pl. -n, 1. (Umschlag) atloks, m.; 2. (Beet) (puķu) dobe, f.

rabattie'ren, v. n. atlaist no cenas.

Rab'bi'ner, m. -s, pl. rabīns, m. (žīdu mācītājs).

Rā'be, m. -n, pl. -n, krauklis, m.

Rä'ben|jaas, n. (Schimpfwort) maitas gabals, m. -ārt, f. 1. kraukļu suga, f.; 2. kraukļu paradums; nach kā pie kraukļiem parasts, -eitern, pl. necilvēcīgi vecāki, -mutter, f. nežēlīga māte.

rä'benschwarz, adj. melns kā krauklis.

Rā'benļļstein, m. bendes vieta, f.; (Galgen) karātavas, f. pl. -vāter, m. nežēlīgs tēvs.

rabiāt, adj. plosīgs, traks.

Rach'begierde, f. atriebšanās kāre, f.

Rach'e, f. atriebšanās, f.; atriebe, f.; nach «. schreien, gribēt atriebties; (an jemm.) . nehmen, atriebties (kādam); aus - für, atriebdamies par.

Rach'eakt, m. atriebības od. atriebes darbs, m.

Rach'en, m. -s, pl. rīkle, f.; fig. des Todes nāves apkampiens, m.

räch'en, I. v. a. atriebt; II. v. refl. sich 1. sich (für etw.) atriebties (par ko); sich (an jemm.) atriebties (kādam); 2. (bestraft werden) tikt sodītam; das wird sich tas nepaliks bez soda.

rach'enförmig, adj. rīkles veidā.

Rach'enhöhle, f. rīkles dobums, m.

Rāch'er, m. -s, pl. atriebējs, m. -in, f. pl. -nen, atriebēja, f.

Queck'silber, n. dzīvsudrabs, m.; fig. er ist wie viņš kust kā ūdenszāle.

Quecksilbersalbe, f. dzīvsudraba ziede, f.

Quell, m. -(e)s, pl. -e, avots, m.

Quelle, f. pl. -n, avots, m.; (Ursache) cēlonis, m.

quellen, v. n. (quelle, quillst, quillt; quoll; gequollen) 1. (schwellen) briest; «. lassen, briedināt; 2. tecēt.

Quellenforscher, m. avotu pētnieks, m.

Quell'wasser, n. avota ūdens, m.

Quen'del, m. -s, lauka eglītes, f. pl.

Quengelei', f. •», pl. -en, fam. činkstēša-na, f.

quengeln, v. n. fam. činkstēt.

Quent'chen, n. -s, pl. kventiņš, m. (lotes ceturtā daļa).

quēr, I. adj. šķērss; šķērsu-; II. adv. šķērsām; ~ über eine Straße gehen, iet šķērsām pār ielu, šķērsot ielu; kreuz und », krustiem šķērsām.

Quer']|balken, m. sija, f.; šķērsis, m.; šķērssija, f. -säge, f. šķērszāģis, m. -schnitt, m., šķērsgriezums.

Quēr'schwelle, f. šķērsgulsnis, m.

Quē're, f. šķērsums, m.; in die šķērsām; in die Kreuz und krustiem šķērsām.

quērfeldein', adv. šķērsām pār lauku.

Quēr'ļ|frāge, f. pretjautājums, m. -gang, m. šķērseja, f. -gasse, f. sāniela, f.; šķērsiela, f. -holz, n. šķērskoks, m. -kopf, m. fam. stūrgalvis, m.; resgalvis, m.

quer'köpfig, adj. fam. stūrgalvīgs; dīvains.

Querl, m. -es, pl. -e, 1. (zum Umrühren) mieturis, m.; 2. apšuve, f.; vīle, f.

Quēr'||linie, f. šķērslīnija, f. -schnitt, m. šķērsgriezums, m.

querulie'ren, v. n. žēloties (par niekiem).

Quēr'wand, f. šķērssiena, f.

Quet'sche, f. pl. -n, 1. spaidi, m. pl.; in der - sein, fam. atrasties ķezā; 2. plūme, f.

quet'schen, I. v. a. 1. spiest, saspiest; 2. (ausdrücken) izspiest; den Saft aus einer Zitrone izspiest sulu no citrona; II. v. refl. sich saspiesties.

Quet'schen, n. -s, saspiešana, f.

Quetsch'wunde, f. saspieduma vāts, f.

Queue [kö-J, n. -s, pl. -s, kija, f.; biljarda nūja, f.

Queue [kö,], f. 1. (hintere Reihe) pa-kaļrinda, f.; 2. (lange Reihe) gaŗa rinda.

quick, adj. dzīvs, mundrs.

Quick'brei, m. amalgama, f.

quie'ken, v. n. fam. kviekt.

Quietis'mus, m. kviētisms, m.

quiet'schen, v. n. spiegt, quillst, quillt v. quellen. Quint'essenz, f. pl. -en, kvintesence, f.;

lietas kodols, m. Quintett', n. -(e)s, pl. -e, kvintets, m. Quirl, m. -(e)s, pl. -e, mieturis, m. quirlen, v. a. mieturot, sakult ar mieturi.

quitt, adj. līdzīgs; nun sind wir tagad mēs esam līdzīgi; - machen, izlīdzināt. Quit'te, f. pl. -n, cidonija, f. (auglis), quit'tengelb, adj. dzeltāns kā cidonija. quittieren, v. a. 1. kvitēt, dot kvīti; 2. (verlassen) den Dienst atstāt dienestu.

Quit'tung, f. pl. -en, kvīts, f. Quö'te, f. pl. -n, kvote, f. (noteikta daļa).

R.

Rabatt', m. -(e)s, rabats, m. (atlaidums no cenas).

Rabat'te, f. pl. -n, 1. (Umschlag) atloks, m.; 2. (Beet) (puķu) dobe, f.

rabattie'ren, v. n. atlaist no cenas.

Rab'bi'ner, m. -s, pl. rabīns, m. (žīdu mācītājs).

Rā'be, m. -n, pl. -n, krauklis, m.

Rä'ben|jaas, n. (Schimpfwort) maitas gabals, m. -ārt, f. 1. kraukļu suga, f.; 2. kraukļu paradums; nach kā pie kraukļiem parasts, -eitern, pl. necilvēcīgi vecāki, -mutter, f. nežēlīga māte.

rä'benschwarz, adj. melns kā krauklis.

Rā'benļļstein, m. bendes vieta, f.; (Galgen) karātavas, f. pl. -vāter, m. nežēlīgs tēvs.

rabiāt, adj. plosīgs, traks.

Rach'begierde, f. atriebšanās kāre, f.

Rach'e, f. atriebšanās, f.; atriebe, f.; nach «. schreien, gribēt atriebties; (an jemm.) . nehmen, atriebties (kādam); aus - für, atriebdamies par.

Rach'eakt, m. atriebības od. atriebes darbs, m.

Rach'en, m. -s, pl. rīkle, f.; fig. des Todes nāves apkampiens, m.

räch'en, I. v. a. atriebt; II. v. refl. sich 1. sich (für etw.) atriebties (par ko); sich (an jemm.) atriebties (kādam); 2. (bestraft werden) tikt sodītam; das wird sich tas nepaliks bez soda.

rach'enförmig, adj. rīkles veidā.

Rach'enhöhle, f. rīkles dobums, m.

Rāch'er, m. -s, pl. atriebējs, m. -in, f. pl. -nen, atriebēja, f.Rachgier — Randbemerkung

407

Räch'{|gier, f. od. -sucht, f. atriebība, f.;

atriebības kāre, f. rach'||gierig od. -süchtig, adj. atriebīgs. Rack'er, m. -s, pl. fam. blēdis, m.; bendes maiss, m. rack'ern, v. refl. sich pūlēties. Rad, n. -es, pl. Rä'der, ritenis, m., auch rats, m.; dem. ritentiņš, m.j (Spinnrad) vērkulis, m.; ratiņš, m.; (Fahrrad) ritenis, m.; - schlagen, mest kūleni, kūleņot; aufs . flechten, stiept uz rata; fahren, braukt ar riteni. Rad'achse, f. riteņa ass, f. Radau', m. -s, fam. troksnis, m.; tracis, m. -macher, m. fam. trokšņotājs, m.; kauslis, m. Rād'chen, n. -s, pl. ritentiņš, m.; rite-nītis, m.

Rā'de, f. «., pl. -n u. Rāden, m. -s, pl.

kokaļi, m. pl. rā'debrechen, v. a. eine Sprache lauzīties valodā, runāt sabojātā valodā; einen Namen sagrozīt vārdu, rā'deln, v. n. braukt ar riteni, riteņot. Rä'delsführer, m. nemiernieku vadonis,

m.; gumdītājs, m. Rā'demacher, m. ratnieks, m. -arbeit, f.

ratnieka darbs, m. rä'dern, v. a. nobendēt ar riteni; fig. wie

gerädert sein, būt kā samaltam. Rä'dern, n. -s, nobendēšana ar riteni. Rä'derwerk, n. riteņi, m. pl.; riteņu ietaise, f.

Rad'||fahren, n. riteņbraukšana, f. -fahrer, m. -s, pl. », riteņbraucējs, m. -fahrerin, f. pl. -nen, riteņbraucēja, f. -fahrer-anzug, m. riteņbraucēju uzvalks, m. -feige, f. riteņa gabals, m.; dandzis, m. rad'förmig, adj. riteņveidīgs. Rad'||geleise, n. gramba, f. -hemme, f.

riteņa bremze, f. radiāl', adj. starveidīgs. Ra'diator, m. -s, pl. -en, radiātors, m.; sildnis, m.

radie'ren, v. a. 1. (ausradieren) izdzēst;

2. (mit der Radiernadel) radēt, gravēt. Radier'IIgummi, m. radējamā gumija, f. od. dzēšamā gumija, f. -kunst, f. gravējamā māksla. Radie'rung, f. pl. -en, gravējums, m. Radies'chen, n. -s, pl. redīsi, m. pl. radikal', I. adj. radikāls, pamatīgs; II.

adv. radikāli, pamatīgi. Radikalis'mus, m. radikālisms, m. Rā'dius, m. pl. -dien, rādijs, m. Rad'||käse, m. ratsiers, m. -kasten, m. riteņa apbūve, f. Rād'ler, m. -s, pl. v. Radfahrer. Rad'||macher, m. ratnieks, m. -nābe, f. rumba, f. -schaufel, f. riteņa spārns, m.

-schiene, f. riteņa stīpa, f. -Schlägen, n. fam. das ist zum tur jāmet kūleņi. -schuh, m. bremzes kurpe, f. -Speiche, f. spieķis, m. -spūr, f. gramba, f.

Raffel, f. pl. -en, linu sukas, f. pl. raffeln, v. a. 1. linus sukāt; 2. pļāpāt, raffen, v. a. 1. (wegraffen) grābt; 2. (aufschürzen) uzspraust. Raff gūt, n. sarausta manta, f. raf'fig, adj. mantkārīgs, rausīgs. raffiniert', izmanīgs.

Ragout' [-gū], n. -s, pl. -s, ragū, m.; maišķis, m. (ēdiens no cepešu atliekām ar dažādām piedevām). Rā'he, f. pl. -n, rāja, f. (buŗu kārts). Rahm, m. -(e)s, krējums, m. Rah'men, m. -s, pl. rāmis, m. od. ap-loda, f.; (Fensterrahmen) sleņģis, m.; (zum Schlafen) skrāģis, m.; (Türrahmen) durvju rāmis, m.; (des Webstuhls) stāvu rāmis, m. rah'men, I. v. a. 1. (einrahmen) ierāmēt, iestiklot; 2. (absahnen) krejot, nokre-jot (pienu); II. v. n. 1. (von der Milch) nostāties; die Milch hat gerahmt, piens nostājies.

Rahm'||käse, m. krējuma siers, m. -torte,

f. krējuma torte, f. Raigras, n. raizāle, f. Rainfarren, m. biškrēsliņi, m. pl. Rain, m. -(e)s, pl. -e, 1. eža, f.; 2. (Grasplatz) zālaine, f.; mauriņš, m. Raison' [rāson], f. prāts, m. Rakē'te, f. pl. -n, raķete, f. Rakē'tenļ'hūlse, f. raķetes čaula, f. -stock,

m. raķetes kātiņš, m. Ram'me, f. *, pl. -n, mietdzinis, m.; stampa, f.

Ram'mel, m. -s, pl. auns, m.; teķis, m. ram'meln, v. n. (von Hasen u. Kaninchen) pāroties, apskrieties. ram'men, v. a. iedzīt zemē. Ramm'ler, m. -s, pl. (zaķa od. trusīša) tēviņš, m., auch (Kater) runcis, m.; (Widder) auns, m. Ram'pe, f. pl. -n, rampa, f.; uzbraucamā vieta, f. ramponie'ren, v. a. fam. stipri sabojāt. Ramsch, m. -es, pl. -e, kaudze, f.; im •

kaufen, pirkt visu kopā. ram'schen, v. a. u. n. pirkt od. pārdot visu kopā.

Rand, m. -es, pl. Rän'der, mala, f.; ein Brief mit schwarzem vēstule ar melnām malām; fig. aus - und Band kommen, izskriet no eņģēm, randalie'ren, v. n. fam. trokšņot, plosīties.

Rand'bemerkung, f. malas piezīme, f.408

rän'dern, v. a. izrobīt, rantēt. Rand'verzierung, f. malas izrotājums, m. Ranft, m. -(e)s, pl. Ränfte, garoza, f.;

dem. garoziņa, f. rang v. ringen.

Rang, m. -es, pl. Ränge, 1. (eines Beamten) pakāpe, f.; (Klasse) šķira, f.; (Würde) cieņa, f.; (Ordnung) kārtība, f.; (Abteilung) nodaļa, f.; 2. (im Theater) rangs, m.; ein Schriftsteller ersten -es, pirmās šķiras rakstnieks; fig.

(jemm.) den - ablaufen, tikt (kādam priekšā.

Rang'e, f. pl. -n, u. m. -n, pl. -n, fam.

resgalis, m.; palaidnis, m. Rangerhöhung, f. paaugstinājums, m. Rangier'bahnhof [-jir-], m. šķirotavas stacija.

rangie'ren [-ji-], v. a. rindot, kārtot. Rang'ļ i Ordnung, f. goda pakāpe, f. -stolz, m. šķiras lepnums, m. -stūfe, f. pakāpe, f.

rang'süchtig, adj. godkārīgs.

rank, adj. slaiks, smuidrs.

Rank'e, f. », pl. -n, stīga, f.; vīte, f.; -n

treiben, apstīgoties. Ränk'e, pl. intrigas, f. pl.; . schmieden,

sarīkot intrigas, rank'en, I. v. n. stīgot; II. v. refl. sich «.,

tīties, vīties. Rankengewächs, n. stīgu od. vītņu augs, m.

ränk'e||spinnend od. -süchtig od. -voll,

adj. blēdīgs, viltīgs, ran'kig, adj. stīgains. rann v. rinnen, rann'te v. rennen.

Ranunk'el, f. pl. -n, gundegas, f. pl. Ran'zen, m. -s, pl. 1. muguras soma,

f.; 2. fam. (Bauch) vēders, m. ran'zig, adj. sasmacis, sadusējis; cēdrs;

werden, sasmakt. Ran'zigkeit, f. sasmakums, m.; cēd-

rums, m. rapi'de, adj. u. adv. ātrs, ļoti ātrs. Rapiditäf, f. liels ātrums. Rapier', n. -(e)s, pl. -e, rapieris, m. Rap'pe, m. -n, pl. -n, melnis, m.; melnī-tis, m.; fig. auf Schusters -n reiten, iet kājām.

Rappe, f. zirgu slimība, miroņkauls, m. Rap'pel, m. -s, fam. trakums, m.; wenn er den kriegt, kad viņam uznāk trakums.

rap'pelig, adj. fam. traks, ne pie pilna prāta.

Rap'pelkopf, m. fam. trakulis, m. Rappell', m. -s, atsaukums, m.; zīme atkāpties.

rap'peln, v. n. u. imp. būt trakam, plosīties.

Rapport', m. -(e)s, pl. -e, ziņojums, m. (raports); (Bericht) ziņojums, m.; . abgeben, ziņot, rapportie'ren, v. a. ziņot. Rap'putz, m. apmetums, m. Raps, m. -(s)es, rapši, m. pl. Rap'tus, m. fam. trakums, m.; prāta jukums.

Rapun'zel, m. -s, (phuteuma) deviņvīru

spēks, m. Rarität', f. pl. -en, retums, m. rasch, adj. ātrs, izveicīgs, rasch'eln, v. n. grabēt, čaukstēt. Rasch'eln, n. -s, grabēšana, f.; čaukstēšana, f. Rasch'heit, f. ātrums, m. Rā'sen, m. -s, zālaine, f.; mauriņš, m.; (der ausgestochene) velēna, f.; stechen, griezt velēnas; mit - belegen, aplikt velēnām, rā'sen, v. n. trokšņot, trakot, plosīties. Rā'sen, n. -s, trokšņošana, f.; plosīšanās, f.

Rā'senļļbank, f. velēnu sols, m. -beklei-

dung, f. velēnu aplikums, m. rä'send, I. adj. 1. traks, plosīgs; «. machen, satracināt; fig. ich möchte -werden, es varētu vai traks palikt; 2. fig. (übermäßig) ich habe -e Zahnschmerzen, man ir briesmīgas zobu sāpes.

Rā'senļļhūgel, m. zāļu pakalne, -platz, m.

mauriņš, m. -teppich, m. zāļu sega. Rāserei', f. pl. -en, plosīšanās, f. Rasier'becken, n. bārdas skujamā bļodiņa.

rasie'ren, I. v. a. (jemn.) dzīt od. skūt (kādam) bārdu; II. v. refl. sich dzīt od. skūt sev bārdu. Rasier'ļļmesser, n. bārdas nazis, m. -seife,

f. bārdas ziepes, f. pl. rā'sig, adj. zālains. Räsonneur', m. -s, pl. -e, klamsts, m. Ras'pel, f. pl. -n, skrāpvīle, f.

ras'peln, v. a. vīlēt, nolīdzināt; fig. Süßholz mīlināties. Ras'se, f. «., pl. -n, rase, f.; suga, f. Ras'sel, f. pl. -n, grabulis, m.; tark- . šķis, m.

ras'seln, v. n. grabēt, tarkšķēt; (von Equipagen) rībēt; mit der Kette kratīt važas; fig. mit dem Säbel », zva-dzināt ar zobenu. Ras'senkampf, m. rašu cīņa, f. Ras'sepferd, n. sugas zirgs, m. Rast, f. «, atpūta, f.; « machen, atpūsties; ohne - und Ruhe, bez atpūtas.Rastelbinder — Rauchcoupē

409

Rast'elbinder, m. 1. (Siebmacher) siet» nieks, m.; 2. (Kesselflicker) katllāpis, m.

rast'en, v. n. atpūsties, atdusēties, rast'lös, I. adj. nerimstošs; II. adv. bez

atpūtas, bez pārtraukuma. Rastlosigkeit, f. nerimstama darbība. Rastrāl', n. -(e)s, pl. -e, rastrals, m. (nošu

līniju velkamais). Rast'tag, m. atpūtas diena, f. Rasūr', f. pl. -en, 1. (Radierung) radē-jums, m.; 2. (Abscheren) apcirpums, m. Rāt, m. -(e)s, 1. (pl. Ratschläge) padoms, m.; fig. da ist guter - teuer, te būs grūti atrast padomu; prv. kommt Zeit, kommt nāks laiks, nāks padoms; 2. (Beratung) apspriešanās, f.; (mit jemm.) zu -e gehen od. -pflegen od. - halten, apspriesties (ar kādu); (jemn.) zu -e ziehen, prasīt padomu; 3. (Beschluß) nolēmums, m.; es ist bestimmt in Gottes Dievs to nolēmis; 4. (RatsVersammlung) padome, f.; der hohe augstā padome; 5. (einzelne Person) (pl. Rä'te) padomnieks, m.; geheimer », slepenpadomnieks, m. rät v. raten.

Rä'te, f. pl. -n, 1. (Abschlagszahlung) daļas maksājums, m.; in -n zahlen, maksāt pa daļām; 2. (Anteil) daļa, f.; tiesa, f.

rā'ten, v. a. u. n. (rä'te, rätst', rät; riet; gerāten) 1. dot padomu; ich weiß mir nicht mehr zu es vairs nezinu ko darīt; 2. (erraten) uzminēt, atminēt, rä'tenweise, adv. pa daļām. Rā'tenzahlung, f. daļas maksājums, m. Rā'ter, m. -s, pl. uzminētājs, m. _ Rāt'Hgēber, m. padomdevējs, m. -gēberin, f. padomdevēja, f. -haus, n. pilsētas nams, m.

Ratifikation', f. pl. -en, ratifikācija, f.

(apstiprināšana), ratifizieren, v. a. ratificēt, atzīt par derīgu.

Ration', f. », pl. -en, racija, f.; piešķirts

mērs, piešķirta daļa. rationāl', adj. racionāls; (vernunftgemäß)

prātam piemērots. Rationalis'mus, m. racionālisms, m. rationalistisch, adj. racionālisks. rationell', adj. racionāls, rätlich, adj. derīgs; (sparsam) taupīgs. Rät'lichkeit, f. derīgums, m. rāt'los, adj. bezpadoma-, bezpalīga-; neziņā esošs. Rātlosigkeit, f. neizpratne, f. rāt'sam, adj. derīgs, taupīgs; (mit etw.) «, umgehen, taupīt (ko); es ist nicht nav ieteicams.

Rāt'samkeit, f. derīgums, m. Räts'beschluß, m. padomes lēmums, m. Rāt'schlag, m. padoms, m. rāt'schlāgen, v. n. apspriesties. Rät'schluß, m. lēmums, m.; Gottes Ratschlüsse, Dieva ceļi, m. pl. Rāts'diener, m. padomes sulainis, m. Rät'sel, n. -s, pl. mīkla, f.; ein ~ aufgeben, likt atminēt mīklu; ein - raten, atminēt mīklu, rät'selhaft, adj. mīklains. Rätselhaftigkeit, f. mīklainums, m. Rāts'herr, m. pilsētas padomnieks, m.; padomes kungs, m. Rāts'ļļkeller, m. pilsētas nama pagrabs, m.; domes pagrabs, m. -Versammlung, f. padomes sapulce, f. Rat'te, f. pl. -n, žurka, f. Ratten|[falle, f. žurku lamatas, f. pl. -fän-ger, m. žurku ķērējs, m. -gift, n. od. -pulver, n. žurku inde, f.; žurku zāles, f. pl. -nest, n. žurku miga, f. -schwänz, m. žurkas aste, f. Ratz'e, f. pl. -n, v. Ratte. Raub, m. -(e)s, laupījums, m.; fig. ein -der Flammen werden* nodegt; fig. ein » des Todes werden, nomirt. Raub'anfall, m. laupītāja uzbrukums, m. rau'ben, v. a. u. n. laupīt; (jemm. etw.)

nolaupīt od. atņemt (kādam ko). Rau'ben, n. -s, laupīšana, f. Räu'ber, m. -s, pl. laupītājs, m. -bände,

f. laupītāju bars, m. Räu'ber II geschichte, f. laupītāju stāsts, m. -hauptmann, m. laupītāju virsnieks, m. -höhle, f. laupītāju midzenis, räu'berisch, I. adj. laupītāja-; (raubgierig) laupīšanas kārīgs; II. adv. kā laupītājs.

räu'bern v. rauben.

Raub'II fisch, m. plēsīga zivs. -gesindel,

n. laupītāju bars, m. -gier, f. laupīšanas kāre, f. raub'gierig, adj. kārīgs uz laupīšanu, plēsīgs.

Raub'j|krieg, m. laupīšanas kaŗš, m. -lust, f. laupīšanas kāre, f. -mörder, m. laupītājs, m. -möwe, f. klijāns, m. -nest, n. laupītāju midzenis, m. -ritter, m. laupītāju bruņinieks, m. -schiff, n. laupītāju kuģis, m. -schloß, n. laupītāju pils, f.

Raub'würger, m. lielā čakste, f. Rauch, m. -(e)s, dūmi, m. pl.; dieses Zimmer ist voll šī istaba pilna dūmu; in » aufgehen, sadegt; prv. kein «. ohne Feuer, kur dūmi, tur uguns. Rauch'altār, m. kvēpināms altāris, m. Rauch'coupē [-kupē], n. smēķētāju noda-I ļa, f.410

rau'chen, I. v. a. u. n. smēķēt, pīpēt; das R- ist hier verboten, smēķēt aizliegts; II. v. imp. es raucht hier, še dūmi, še kūp.

Rau'cher, m. -s, pl. «., smēķētājs, m.; pīpētājs, m.; fam. pīpmanis, m. -abteil, n. smēķētāju nodaļa, f. Räu'cherbüchse, f. kvēpnīca, f. Räu'cherer, m. -s, pl. kvēpinātājs, m. Räu'cher||faß, n. kvēpnīca, f.; kvēpināms

trauks, -holz, n. smaržīgs koks. räu'cherig, adj. dūmains; (von Rauch geschwärzt) apkvēpis. Räu'cher||kammer, f. žāvētava, f. -kerzchen, n. od. -kerze, f. kvēpināmā svece, räu'chern, I. v. a. 1. žāvēt; ein geräucherter Schinken, žāvēts šķiņķis; 2. kvēpināt; II. v. n. 1. kūpēt; 2. kvēpt. Räuchern, n. -s, 1. (mit Rauch) žāvēšana, f.; 2. fmit Weihrauch) kvēpināšana, f. Räu'cher||papier, n. kvēpināms papīrs.

-pfanne, f. kvēpnīca, f. Räu'cherung, f. pl. -en, v. Räuchern. Räu'cherwerk, n. kvēpināmas zāles;

(Wohlgerüche) smaržas, f. pl. Rauch'||fang, m. 1. dūmvads, m.; 2. (Schornstein) skurstenis, m. -fleisch, n. žāvēta gaļa. rau'chig, adj. 1. (rauchend) kūpošs; 2.

(voller Rauch) dūmains, dūmu pilns. Rauch'||kabinett, n. smēķētāju istaba, f.; smēķētava, f. -lēder, n. zamšāda, zie-mišķa āda. -loch, n. dūmu caurums, m. rauchlös, adj. bezdūmu-, Rauch'rohr, n. dūmstobrs, m. Rauch'IIsäule, f. dūmu stabs, m. -schwal-be, f. bezdelīga, f.; mājas bezdelīga, f. -tabak, m. smēķējamā tabaka, -verbot, n. aizliegums smēķēt, -waren, f. pl. od. -werk, n. kažokādu preces, f. pl. -wol-ke, f. dūmu mutulis, m. -zimmer, n. smēķētāju istaba, f. Rauch'ztige, m. pl. dūmvadi, m. pl. Räude, f. (Grind) krupis, m.; (Krätze)

kašķis, m. räu'dig, adj. kraupains, kašķains. Rauf||bold, m. -(e)s, pl. -e", kauslis, m. -dēgen, m. 1. (gaŗš) zobens; 2. fig. (Raufbold) kauslis, m. Rau'fe, f. «., pl. -n, 1. (in Ställen) redeles,

f. pl.; 2. (Flachsraufe) suseklis, m. rau'fen, I. v. a. plūkt, raut; (Unkraut ausreißen) ravēt; II. v. n. u. v. refl. sich plūkties, kauties. Rau'fen, n. -s, 1. plūkšana, f.; 2. plūkšanās, f. Rau'fer, m. -s, pl. kauslis, m. Rauferei', f. pl. -en, plūkšanās, f. Rauf sucht, f. plūkšanās kāre, f.; kaus-lība, f.

raufsüchtig, adj. kārīgs uz plūkšanos,

ķildīgs. Rauf'wolle, f. plūkta vilna, rauh, I. adj. 1. (behaart) spalvains; 2. (nicht glatt) grumbuļains; 3. (heiser) aizsmacis; 4. fig. (unfreundlich) nelaipns; (streng) bargs; -e Kälte, stingrs sals; -er Wind, ass vējš; -es Wetter, nejauks laiks; -e Luft, nemīlīgs gaiss; -er Winter, barga ziema; -er Felsen, kailas klintis; -e Gemütsart, skarba daba; 5. fig. (roh) rupjš; II. adv. nelaipni, bargi; (jemn.) - behandeln, izturēties (pret kādu) nelaipni. Rau'heit, f. 1. nelīdzenums, m.; grum-buļainums, m.; 2. (von der Stimme) aizsmakums, m.; 3. fig. bargums, m.; 4. fig. (Roheit) rupjums, m. rau'hen, I. v. a. pluksināt; II. v. n. (mausern) mest spalvas. Rau'higkeit v. Rauheit. Rauhreif, m. sarma, f. Raum, m. -es, pl. Räume, 1. telpa, f. (meist pl.) telpas; (Ausdehnung) izplatījums, m.; (Platz) vieta, f.; 2. (Zimmer) istaba, f.; 3. fig. einer Bitte « geben, paklausīt lūgumu; der Hoffnung ~ geben, cerēt; dem Zorne ~ geben, atļaut dusmām vaļu. Raum'einheit, f. telpas vienība, f. räu'men, v. a. 1. noridāt; (wegschaffen) aizgādāt projām, nogādāt pie malas: (jemn.) aus dem Wege dabūt (kādu) no ceļa nost; 2. (ausräumen) iztukšot; (säubern) iztīrīt; 3. (verlassen) atstāt. Räu'men, n. -s, v. Räumimg. Räu'mer, m. -s, pl. tīrītājs, m. Raum' erspārnis, f. telpas aiztaupījums, der «. wegen, lai aiztaupītu telpu, -in-halt, m. tilpums, m. Raum'lehre, f. ģeometrija, f. räum'lich, adj. telpu-; in -er Beziehung, telpu ziņā.

Räumlichkeit, f. pl. -en, 1. (Baum) telpas, f. pl.; 2. (Volumen) tilpums, m.; 3. (Geräumigkeit) tilpīgums, m.; plašums, m. raum'lös, adj. beztelpu-. Raum'mēter, n. kubikmetrs, m. Räum'te, f. pl. -n, (Seew.) klaja jūra. Räu'mung, f. pl. -en, 1. (Beseitigung) noridāšana, f.; 2. (Ausräumen) iztukšošana, f.; (Säuberung) iztīrīšana, f.; 3. (Verlassen) atstāšana, f.; • einer Festung, cietokšņa pamešana, f. rau'nen, v. a. (jemm. etw.) ins Ohr

iečukstēt (kādam ko) ausī. Rau'pe, f. pl. -n, kāpurs, m. Rau'pennest, n. kāpuru midzenis, m. Rau'pengras, n. timotiņš, m.raupig — Recht

411

rau'pig, adj. kāpuru pilns, raus (= heraus!) int. ārā! Rausch, m. -es, pl. Räu'sche, 1. dzērums, m.; reibums, m.; er hat einen viņš ieskurbis, viņš piedzēries; sich einen * trinken, piedzerties; 2. fig. skurbums, m.

Räusch'chen, n. -s, pl. ein - haben, būt

iemetušām, būt iesilušam, rau'sehen, v. n. (von Meere) krākt; (vom Winde) šalkt; (vom Sturme) plosīties, brāzt; (von Kleidern) čaukstēt, čakstēt; (vom Bache) burbuļot, čurkstēt; -der Beifall, skaļa piekrišana. Rauschen, n. -s, jūras krākšana, f.; (vēja) šalkšana, f.; (drēbju) čaukstēšana, f.; (strautiņa) burbuļošana, f. Rausch'II gelb, n. auripigments, m.; dzel-tānais arseniks. -gold, n. vizuļu zelts, m. -gras, n. reibumzāle, f. räus'pern, v. refl. sich krekot, krekšķināt; iekāsēties. Rāus'pern, n. -s, krekšķināšana, f.; iekā-

sēšanās, f. Rau'te, f. pl. -n, (Pflanze) rūta, f. Rayon' [rājon], m. -s, pl. -s, rajons, m.;

iecirknis, m. Raz'ziā, f. pl. -s u. -zzien, racija, f.;

izlūku gājiens, m. reagie'ren, v. n. reaģēt. Reaktion', f. pl. -en, reakcija, f. reaktionär', adj. reakcionārs. Reaktionär', m. -s, pl. -e, reakcionārs, m. reāl, adj. reāls, patiess, lietišķs, realisie'ren, v. a. reālizēt. Realis'mus, m. reālisms, m. realistisch, adj. reālistisks. Realität', f. pl. -en, reālitāte, f. Reāl'ļļkenntnisse, f. pl. speciālas od. reālas zināšanas, -klasse, f. reālklase., f. -lexikon, n. enciklopēdiska vārdnīca. Rē'be, f. pl. -n, vīnkoka zars, m. Rebell', m. -en, pl. -en, dumpinieks, m. rebellie'ren, v. n. sadumpoties. Rebellion', f. pl. -en, dumpis, m. rebel'lisch, adj. dumpīgs, pretīgs. Rē'benblatt, n. vīnkoka lapa, f. Reb'huhn, n. irbe, f.; lauku irbe, f.; dem.

irbīte, f. Rēb'laus, f. vīnkoka uts, f. Rēbs, m. -(s)es, pl. -(s)e, (Fisch) repsis, m.

Rēb'stock, m. vīnkoks, m.

Rē'bus, m. u. n. pl. - u. -(ss)e, rēbuss,

m.; bilžu mīkla, f. Rech'en, m. -s, pl. grābeklis, m. rech'en, v. a. grābt, auch kasīt. Rech'enļļaufgābe, f. rēķināšanas uzdevums, m.; aritmētisks uzdevums, -būch, n. lēsumu grāmata, f. -lehrer, m. arit-

mētikas skolotājs, m. -maschine, f. lē-suma mašīna, -schaft, f. atbildība, f.; (von etw.) - geben od. ablegen, dot atbildību od. atbildēt (par ko); (jemn.) wegen einer Sache zur ~ ziehen, saukt (kādu) pie atbildības kādā lietā, -unter-richt, m. rēķināšanas mācība, f. aritmētikas mācības, f. pl.

rech'nen, v. a. u. n. 1. (zählen) skaitīt; von einem gewissen Tage zu » anfangen, sākt skaitīt no zināmas dienas; 2. (ausrechnen, berechnen) rēķināt, aplēst; - lernen, mācīties aplēst; 3. fig. (schätzen) sich zur Ehre uzskatīt par godu; das rechne ich für nichts, tas man nav nekas; 4. fig. (sicher erwarten) (auf etw.) droši sagaidīt (ko); (sich verlassen) paļauties.

Rech'nen, n. -s, rēķināšana, f.; aplēša-na, f.

Rech'ner, m. -s, pl. «, 1. (Zähler) skaitītājs, m.; 2. (Berechner) rēķinātājs, m.; aplēsējs, m.

Rechnung, f. pl. -en, 1. (als Handlung) rēķināšana, f.; (Berechnung) aplēsums, m.; richtige, falsche », pareiza, aplama lēse; 2. (kaufmännische Rechnung) rēķins, m.; lēse, f.; in - kommen, tikt ielēstam.

Rech'nungs||abschluß, m. lēsuma noslēgums, m. -führer, m. aplēsējs, m.; grāmatvedis, m.

Recht, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Berechtigung, Anrecht) tiesība, f.; tiesa, f.; das » des Stärkeren, stiprākā tiesa; die -e

eines Staatsbürgers, pilsoņa tiesības; • über Leben und Tod, tiesība par dzīvību un nāvi; 2. (Richtigkeit einer Behauptung od. Forderung) ich habe r-, man taisnība; er hat r- bekommen, viņš dabūjis taisnību; 3. (Gerechtigkeit) taisnība, f.; (Billigkeit) taisnīgums, m.; Gnade für - ergehen lassen, apžēlot; ohne bez taisnības; ich habe das gute « auf meiner Seite, taisnība ir manā pusē; prv. Gewalt geht vor vara nomāc taisnību; 4. (gesetzliche Bestimmung) likums, m.; das ist gegen alles tas ir pret jebkuŗu likumu; nach - und Gesetz, pēc likuma; von -s wegen, pēc likuma; 5. (Gesamtheit der Gesetze) likumi, m. pl.; bürgerliches civillikumi; römisches romiešu likumi; 6. (Rechtswissenschaft) jurisprudence, f.; tieslietu zinātne, f.; Student der -e, tieslietu students, m.; 7. (Rechtspflege, Rechtsprechung) tiesa, f.; das » anrufen, griezties pie tiesas.412

recht, I. adj. 1. (nicht link) labais; -e Hand, labā roka; fig. (jems.) -e Hand sein, būt (kādam) labā roka; 2. (von 90 Grad) taisns; -er Winkel, taisns leņķis; 3. (richtig) pareizs; (gerecht) taisns; (passend) piemērīgs, pienācīgs; (geeignet) izdevīgs; das ist tas ir pareizi; das ist nicht mehr als « und billig, tas ir tikai pareizi un taisni; was dem einen - ist, das ist dem andern billig, nemēro ar diviem mēriem,-fig. es geht nicht mit -en Dingen zu, tur viss nav kārtībā; 4. (genehm od. angenehm) patīkams; das ist mir tas man ir pa prātam; wenn Ihnen das - ist, ja Jums tas patīk; das wäre od. käme mir gerade tas man nāktu kā likts; 5. (groß, tüchtig) liels, krietns; eine -e Freude, liels prieks; II. adv.

1. (richtig) pareizi, kā vajag, kā pienākas; (jemn.) ~ verstehen, saprast (kādu) pareizi; nicht ~ wissen, (ko) lāgā nezināt; habe ich » gehört? vai es pareizi esmu dzirdējis? 2. (sehr) visai; er war » traurig, viņš bija it noskumis; ich tue das - gern, es to daru visai labprāt; ich bin - hungrig, es esmu krietni izsalcis.

Recht'eck, n. -(e)s, pl. -e, taisnstūris, m. recht'eckig, adj. taisnstūŗu-, taisnstūŗains. rech'ten, v. n. strīdēties, prāvoties, rechtfertigen, I. v. a. attaisnot, auch taisnot; II. v. refl. sich wegen einer Sache attaisnoties kādā lietā. Rechtfertigung, f. «., pl. -en, attaisnošana, f.; attaisnojums, m. Rechtfertigungsgrund, m. attaisnošanas

iemesls, m. rechtgläubig, adj. pareizticīgs. Recht'IIgläubigkeit, f. pareizticība, f. -hā-

ber, m. -s, pl. tiepša, com. Rechthāberei', f. pl. -en, tiepība, f.; tie-pīgums, f.

recht'||häberisch, adj. tiepīgs, -lieh, I. adj. 1. (gerichtlich) tiesas-, tiesisks; -er Bestand, advokāts, m.; 2. (gesetzlich) likumīgs; • unzulässig, pretlikumīgs; 3. (redlich) taisns, godīgs; II. adv. 1. tiesiski; 2. likumīgi; 3. godīgi, rechtlich, adj. taisnīgs, taisns, likumīgs;

tiesas-, tiesisks. Rechtlichkeit, f. 1. tiesiskums, m.; 2.

(Rechtlichkeit) godīgums, m. recht'||liebend, adj. taisnīgs, -līnig, adj. taisnlīniju-. -lös, adj. 1. nelikumīgs;

2. beztiesību-. Rechtlosigkeit, f. beztiesiskums, m. rechtmäßig, I. adj. likumīgs; II. adv. likumīgi.

Rechtmäßigkeit, f. likumīgums, m.

rechts, I. adj. - sein, lietāt labo roku; II. adv. labā pusē, pa labi; sich und links verbeugen, klanīties uz visām pusēm.

Rechts'||anspruch, m. tiesisks prasījums, -anwalt, m. advokāts, m.; (Verteidiger) aizstāvis, m. -belehrung, f. tiesiska pamācība.

rechtschaffen, I. adj. taisns, godīgs;. II. adv. 1. godīgi; 2. sich « wehren, dūšīgi atvairīties. Recht'schaffenheit, f. godīgums, m. Rechtschreibung, f. pareizrakstība, f. rechts'erfahren, adj. tieslietu pratējs-. Rechts'fall, m. juridisks gadījums; (Prozeß) prāva, f. rechts'fällig, adj. werden, zaudēt savu prāvu.

Rechts'||form, f. tiesas forma, f. -frāge, f. tiesisks od. juridisks jautājums, -ge-lehrsamkeit, f. jurisprudence, f.; likumu zināšana, f. rechts'gelehrt, adj. izveicīgs tieslietās. Rechts'||geschäft, n. juridisks nolīgums, m.

rechts'gültig, adj. likumīgi dibināts, likumīgs.

Rechts'||gültigkeit, f. likumīgs spēks, likumīgums, m. -kniff, m. tiesas sagrozījums, m.

rechts'kräftig, adj. likumīgs, likumīgā

spēkā (esošs). Rechts'kunde, f. jurisprudence, f.; likumu

od. tiesību zinātne, f. Rechtsstreit, m. (Prozeß) prāva, f. rechts'üblich, I. adj. tiesiski parasts; II.

adv. likumīgā ceļā. Rechts'übung, f. likumu piemērošana, f. rechtsum! adv. pa labi apkārt; « machen,

pagriezties pa labi. rechts'ungültig, adj. nelikumīgs. Rechts'II Unkenntnis, f. likumu nezināšana, f. -Verbindlichkeit, f. likumīgs pienākums. -verdrēher, m. tiesas sagrozī-tājs, m. -verdrēhung, f. tiesas sagrozījums, m. -verfahren, n. tiesas vešana, f. -Verhältnis, n. juridiska attiecība. -Verletzung, f. likumu pārkāpšana, f.; likumu pārkāpums, m. -verständige(r), m. tieslietu pratējs, m. -wēg, m. den -beschreiten, griezties pie tiesas, rechts'widrig, I. adj. pretlikumīgs; II.

adv. pret likumu, pretlikumīgi. Rechts'wissenschaft, f. jurisprudence, f.;

tieslietu zinātne, f. recht'IIwink(e)lig, adj. taisnleņķa-, -zeitig, I. adv. īstā laikā, īstā brīdī. Rechtzeitigkeit, f. «., savlaicīgums, m. Reck, n. -(e)s, pl, -e, reks, m.; vingrolis, m.Recke — rege

Reck'e, m. -n, pl. -n, 1. (Riese) milzis, m.; 2. fig. (Held) varonis, m.

reck'en, I. v. a. stiept, (verlängern) pagarināt; die Glieder staipīt locekļus; II. v. refl. sich «., stiepties; staipīties.

Reck'en, n. -s, stiepšana, f.

reck'enhaft, adj. milzīgs.

Redakteur' [-tör], m. -s, pl. -e, redaktors, m.

Redaktion', f. pl. -en, redakcija, f.

Rē'de, f. pl. -n, 1. runa, f.; 2. (Ausdrucksweise) gebundene saistīta valoda; ungebundene nesaistīta valoda; gehobene «, pacilāta valoda; 3. (Gespräch) saruna, f.; (jemm.) in die ~ fallen, pārtraukt (kādu); wovon ist die -? par ko runā? davon ist nicht die », par to nerunā; 4. (Redensart) izteiciens, m.; vārds, m.; höfliche «, laipni vārdi; 5. (Vortrag) runa, f.; eine * halten, teikt runu; eine «. ans Volk halten, uzrunāt tautu; 6. (Gerede) valodas, f. pl.; es geht die «, valodas izplatās; 7. (Rechenschaft) atbildība, f.; (jemn.) wegen einer Sache zur stellen, saukt (kādu) pie atbildības.

Rē'de||flu8, m. tekoša valoda, -gäbe, f. runas dāvanas, f. pl. -kunst, f. runas māksla, f. -künstler, m. runātājs, m.

rē'den, I. v. a. u. n. runāt; (ein Gespräch führen) sarunāties; fig. mit sich « lassen, piekāpties; nicht ein Wort neteikt ne pušplēsta vārda; II. v. refl. sich heiser aizsmakt runājot.

Rē'den, n. -s, runāšana, f.; (Unterhaltung) saruna, f.; all Ihr - nützt nichts, Jūs velti runājat.

Rē'densārt, f. teiciens, m.; eine hergebrachte «•, parasts teiciens; das ist nur so eine *, tas tik tā ierunāts.

Rēderei' f. pl. -en, runāšana, f.; (Geschwätz) pļāpāšana, f.; balamutēša-nās, f.

Rē'deteil, m. vārdu šķira, f.

redigie'ren, v. a. rediģēt.

rēd'lich, I. adj. taisns, godīgs; II. adv. taisni, godīgi; es - meinen, būt labi nodomājušam.

Rēd'lichkeit, f. taisnums, godīgums, m.

Rēd'ner, m. -s, pl. runātājs, m. -gäbe, f. runas dāvanas, f. pl. -in, f. pl. -nen, runātāja, f.

rēd'nerisch, adj. runas-, runātāja-; -e Begabung, daiļrunība, f.

Rēd'ner I ļ kunst, f. runāšanas māksla, f.; daiļrunība, f. -liste, f. runātāju saraksts, m.

Redou'te [-dute], f. pl. -n, 1. masku balle, f.; 2. (Schanze) redute, f.; skanste, f.

red'sēlig, adj. runīgs; (schwatzhaft) pļāpīgs.

Rēd'sēligkeit, f. -, runīgums, m.; (Schwatzhaftigkeit) pļāpīgums, m.

Reduktion', f. pl. -en, redukcija, f.; pa-mazināšana, f.

Reduplikation', f. pl. -en, reduplikāci-ja, f.

reduzieren, I. v. a. reducet, pamazinat; II. v. refl. sich auf die Hälfte «, pamazināties par pusi.

Ree'||de, f. pl. -n, reida, f. -der, m. -s, pl. «-, kuģa saimnieks, m.; kuģa īpašnieks, m.

Reederei', f. », pl. -en, kuģa sarīkošana, f.

reell', I. adj. 1. patiess; 2. fig. godīgs, uzticams; II. adv. 1. patiesi; 2. fig. godīgi.

Reellität', f. godīgums, m.; uzticamība, f.

Reep, n. -(e)s, pl. -e, virve, f.; tauva, f. -Schläger, m. virvnieks, m.

Ree'sterholz, n. bezvārde, f.

Refektö'rium, n. -(s), pl. -rien, refektoŗi-ja, f. (ēdamzāle klosteŗos un pilīs).

Referāt', n. -(e)s, pl. -e, referāts, m.

Referent', m. -en, pl. -en, referents, m.

referie'ren, v. a. u. n. referēt, ziņot.

Reff, n. -(e)s, pl. -e, 1. nestuves, f. pl.; 2. ierīce buŗu samazināšanai.

ref'feln, I. v. a. ārdīt; II. v. n. irt; (sich fasern) spurot.

reffen, v. a. die Segel pievākt buŗas.

Reflektant', m. -en, pl. -en, reflektants, m.

reflektieren, I. v. a. atstarot; II. v. n. domāt; (auf etw.) cerēt (uz ko).

Reflek'tor, m. -s, pl. -tö'ren, reflektors, m. (gaismas spogulis; staru metējs).

Reflex', m. -es, pl. -e, reflekss, m.; atspīdums, m.

Reflexion', f. pl. -en, refleksija f.; 1. atstarojums, m.; atspoguļojums, m.; 2. apcerējums, m.; pārdomas, f. pl.

Reform', f. pl. -en, reforma, f.

Reformation', f. pl. -en, reformācija, f.

reformieren, v. a. reformēt, atjaunot, i Refrain' [-frain], m. -s, pl. -s, refrēns, m. (panta beidzamo vārdu atkārtojums).

Refraktion', f. refrakcija, f. (staru laušana).

Regāl', n. -s, pl. -e, 1. (für Bücher), plaukts, m.; (oft nur pl.) plaukti; 2. (an der Orgel) reģistrs, m.

Regāl(e), n. -s, pl. -lien, valdnieka tiesība, f.

Regat'ta, f. pl. -tten, regata, f. (airētāju sacīkstē).

rē'ge, I. adj. dzīvs, rosīgs; . Aufmerksamkeit, liela uzmanība; (erregen) ie-414 Regel — Rehe

rosināt; - werden, pamosties; der Wunsch wurde in ihm viņam radās (od. pamodās) vēlēšanās; II. adv. rosīgi.

Rē'gel, f. pl. -n, 1. regula, f.; kārtula, f.; nolikums, m.; in der », kā parasts, gandrīz arvien, rē'gellos, I. adj. (unregelmäßig) ārkārtējs, (unordentlich) nekārtīgs; II. adv. nekārtīgi.

Rē'gellosigkeit, f. nekārtīgums, m. rē'gelmāfiig, I. adj. kārtējs, (ordentlich)

kārtīgs; II. adv. kārtīgi. Rä'gelmäßigkeit, f. kārtīgums, m. rē'geln, I v. a. nokārtot; II. v. refl. sich

nokārtoties, rē'gelrecht, adj. kārtīgs, ein -er Prozeß,

īsta prāva, rē'gehvidrig, adj. nekārtīgs, rē'gen, I. v. a. kustināt; fig. modināt; II. v. refl. sich 1. kustēties; es regt sich kein Lüftchen, nav ne mazākās vēsmiņas; 2. fig. mosties; (entstehen) celties; rasties; (sich erheben) pacelties.

Rē'gen, m. -s, lietus, m.; es sieht nach -aus, rādās, ka lietus būs; prv. auf -folgt Sonnenschein, pēc lietus atspīd saule.

Regenbach, m. strautiņš, m.; urga, f.; ur-dziņa, f.

Rē'genbēgen, m. varavīksne, f. -bogen-farbe, f. varavīksnes krāsa, f. -bögen-haut, f. varavīksne, f. regenerie'ren, v. a. atjaunot. Rē'genļļguB, m. lietus gāze, f. -jahr, n. lietains gads. -mantel, m. lietus mētelis, m. -schauer, m. lietus gāze, f. Rē'genschirm, m. lietus sargs, m.; einen

» aufspannen, atsist lietus sargu. Regent' m. -en, pl. -en, 1. (stellvertretender Fürst) pavaldonis, m.; 2. (Herrscher) valdnieks, m. Rē'gentag, m. lietaina diena. Rē'gentropfen, m. lietus piliens, m. . Regentschaft, f. «., pl. -en, pavaldonība, f. Rē'genļjtuch, n. lietus sega, f. -vogel, m. lauka tātiņš, m. -wasser, n. lietus ūdens, m. -wetter, n. lietains laiks; lietavas, f. pl. -wind, m. lietus vējš, m. -wölke, f. lietus mākonis, m. -wurm, m. slieka, f. -zeit, f. lietus laiks, m. Regie [-jī], f. pl. -(e)n, režija, f. regie'ren, I. v. a. 1. valdīt; 2. (lenken) vadīt; II. v. a. n. über ein Volk valdīt par tautu; der -de Fürst, valdnieks, m.

Regie'II ren, n. -s, valdīšana, f. -rer, m. -s, pl. valdītājs, m.

Regie'rung, f. pl. -en, 1. valdīšana, f.; zur » gelangen, tikt pie varas, tikt par valdnieku; 2. (Regierungszeit) valdības laiks, m.; unter der - Wilhelms des Ersten, Vilhelma I. valdības laikā od. Vilhelmam I valdot.

Regie'rungs II antritt, m. valdīšanas sākums, m. -gebäude, n. valdības ēka, f. -partei, f. valdības partija, f. -Präsident, m. valdības prezidents, m.

Regime [rejīm], n. -s, pl. -s, režīms, m. (1. valdības forma; 2. dzīves kārtība).

Regiment', n. -(e)s, 1. (pl. -er), pulks, m.;

2. (pl. -e), (Herrschaft) valdība, f.; das führen, valdīt, pavēlēt.

Regiments'IIarzt, m. pulka ārsts, m. -kom-mandeur [-dör], m. pulka komandieris, m. -musik, f. pulka mūzika, f. -stāb, m. pulka stābs, m.

Region', f. pl. -en, 1. apvidus, m.; puse, f.; 2. fig. aprinda, f.

Regisseur', [-jißör], m. -s, pl. -e, režisors, m.

Register, n. -s, pl. 1. saraksts, m.; ins - eintragen, ierakstīt sarakstā; in den -n nachschauen, uzšķirt sarakstos; 2. (Inhaltsverzeichnis) satura rādītājs, m.;

3. (in der Druckerei u. an der Orgel) reģistrs, m.

registrie'ren, v. a. reģistrēt.

Reglement' [-man-], n. -s, pl. -s, reglā-ments, m.; kārtības rullis, m.

Reglet'te, f. -n, reglete, f.; plēksnē, f. (spiestuvē).

rēg'nen, v. imp. līt; es regnet, līst, lietus nāk; es regnete, lietus lija; es wird būs lietus.

Rēg'nen, n. -s, līšana, f.

rēg'nerisch, adj. lietains.

rēg'sam, v. rege.

Rēg'samkeit, f. rosība, f.; rosīgums, m.

regulär', adj. kārtējs, rēgulārs.

regulie'ren, v. a. 1. nokārtot; 2. (abrechnen) izlīdzināt.

Regulie'rung, f. pl. -en, 1. nokārtojums, m.; 2. (Abrechnung) izlīdzinājums, m.

Rē'gung, f. pl. -en, 1. (Bewegung) kustība, f.; 2. fig. (Gemütsbewegimg) tieksme, f.

rē'gungslos, adj. nekustīgs, nekustams.

Regungslosigkeit, f. nekustamība, f.

Reh, n. -(e)s, pl. -e, stirna, f.; dem. stir-niņa, f.

Rehabilitation', f. pl. -en, rehabilitācija, f.

rehabilitie'ren, I. v. a. rehabilitet; II. v. refl. sich atjaunot savu slavu.

Reh'||bock, m. stirnu tēviņš, m. -brāten, m. stirnas cepetis, m.

Rehe, f. arkla balsts, m.Rehe —Reiher 415

Rehe, f. stirnas mātīte, f.; stirnas kaza, f. Reh'de v. Reede, reh'färben, adj. stirnas krāsā. Reh'|jfell, n. stirnāda, f. -haar, n. stirnas spalva, f. -jagd, f. stirnu medības, f. pl. -kalb, n. stirnēns, m. Reib'brot, n. berztā maize. Rei'be, f. pl. -n, berze, f.; beržamais, rei'ben, I. v. a. (rei'be; rieb; gerie'ben) 1. berzt, berzēt; (sanft mit der Hand) braucīt; sich die Augen «., izberzēt sev acis; II. v. refl. sich berzties; fig. sich (an jemm.) berzties (gar kādu). Rei'||ben, n. -s, bēršana, f.; berzēšana, f.

-ber, m. s, pl. berzējs, m.; berzētājs, m. Reiberei', f. pl. -en, berzēšanās, f. Reib'stein, m. beržamais akmens. Rei'bung, f. pl. -en, 1. berzēšana, f.; berzēj ums, m.; 2. fig. (Streit) ķilda, f.; (Zwistigkeit) nevienprātība, f.; es herrschen -en zwischen ihnen, viņi nesatiek.

Reich, n. -(e)s, pl. -e, 1. valsts, f.; (Königreich) karaliste, f.; das himmlische «, debesu valstība, f.; 2. die drei -e der Natur, trīs dabas valstis, reich, I. adj. 1. (wohlhabend) bagāts, turīgs; - werden, tapt bagātam; der R-e, bagātnieks, m.; der -e Mann (im Evangelium) bagātais vīrs; 2. (reichlich) bagātīgs; eine -e Ernte, kupla raža,-in -em Maße, bagātīgi; II. adv. bagātīgi, bagātā mērā. rei'chen, I. v. a. sniegt, padot; (jemm. etw.) pasniegt (kādam ko); (jemm.) die Hand •», dot (kādam) roku; sich die Hände sarokoties; II. v. n. 1. (sich erstrecken) izplatīties; weit tālu sniegties; bis an die Wolken pacelties līdz padebešiem; er reicht mir nicht bis ans Kinn, viņš man nesniedzas ne līdz zodam; 2. (langen) mit der Hand nach (etw.) ->, stiepties od. sniegties ar roku (pēc kā); ich kann so weit nicht tik tālu nevaru aizsniegt; 3. (hinreichen) pietikt; 4. (auskommen) iztikt.

reich'haltig, adj. bagātīgs. Reichhaltigkeit, f. bagātīgums, m. reich'lich, I. adj. bagātīgs (genügend) pietiekošs; mehr als pārpārim pilns; sein -es Auskommen haben, būt labi pārtikušam; II. adv, bagātīgi, bagātīgā mērā, pilnīgi. Reichs'II acht, f. valsts trimda, f.; in die • erklären, izraidīt no valsts robežām, -ausschuß, m. valsts vietnieki, m. pl. -bank, f. valsts banka, f. reichs'mittelbār, adj. netiešs. Reichs'HOberhaupt, n. valsts galva, m.

-schuld, f. valsts parāds, m. -schwert, n. valsts zobens, m. -stadt, f. valsts pilsēta, f.

reichs'unmittelbār, adj. tiešs.

Reichs'||verfassung, f. valsts satversme, f. -verwēser, m. valsts valdītājs, m. -Währung, f. valsts nauda, f. -wappen, n. valsts ģerbonis, m.

Reich'tūm, m. -(e)s, pl. -tü'mer, bagātība, f.

reif, adj. gatavs, nobriedis; -e Früchte, nobrieduši augļi; «. werden, nogatavoties.

Reif, m. -(e)s, sarma, f.

Reif, m. -(e)s, pl. -e, (Ring) stīpa, gredzens.

Reif'chen, n. -s, pl. stīpiņa, f.

Rei'fe, gatavība, f.; nobriedums, m.; zur - bringen, nogatavot; fig. Zeugnis der gatavības apliecība, f.

rei'feln, v. a. gropēt.

rei'fen, I. v. a. gatavot; II. v. n. gatavoties; nogatavoties; nobriest; zum Manne », sasniegt vīra vecumu; III. v. imp. es reift, sarma metas; sarmo.

Rei'fen, n. -s, gatavošanās, f.

Rei'fen, m. -s, pl. », stīpa, f.

Rei'fe ||prüfung, f. gatavības pārbaudījums, m. -zeugnis, n. gatavības apliecība, f.

reiflich, I. adj. pilnīgs, pamatīgs; nach -er Überlegung, nopietni od. pamatīgi pārdomājis; II. adv. pilnīgi, nopietni, pamatīgi.

Reif||monat, m. sarmas mēnesis, m. -rock, m. stīpas lindraki, m. pl. -Schläger, m. riepnieks, m.

Rei'gen, m. -s, pl. rotaļa, f.; den - eröffnen, uzsākt deju.

Rei'he, f. pl. -n, 1. rinda, f.; eine » Perlen, pērļu virkne, f.; eine - von Zimmern, vesela rinda istabu; eine -von Jahren, vairāk gadu; in Reih' und Glied marschieren, iet rindās; in eine - stellen, nostāties rindā, virknēties; 3. (bestimmte Reihenfolge) reize, f.; kārta, f.; auch rinda, f.; an wem ist die •»? kam reize? (od. kārta od. rinda); ich bin an der od. die - ist an mir, tagad mana reize.

rei'hen, I. v. a. 1. rindot; (Perlen) virk-nēt; 2. (heften) ein Kleid sadiegt drēbes; II. v. refl. sich nostāties rindā; sich (an etw.) piebiedroties.

Reihen, m. -s, pl. «, v. Reigen.

Reihenfolge, f. kārta, f.; in alphabetischer alfabētiskā kārtā.

rei'henweise, adj. rindām.

Rei'her, m. -s, pl. gārnis, m.; dzēse, f. -beize, f. gārņu medības, f. pl. -busch,416

m. gārņa cekuls, m.; (als Federbusch) spalvu pušķis, m. -schnābel, m. (Bot.) grābeklītes, f. pl.; vārnekļi, m. pl. Reim, m. -(e)s, pl. -e, atskaņa, f.; fam. rīme, f.; -e machen, dzejot; fam. rīmēt; -e schmieden, rīmes kalt; in -e bringen, rakstīt atskaņās. Reim'ārt, f. atskaņas veids, m. rei'men, I. v. a. 1. dzejot, fam. rīmēt; 2. fig. (in Einklang bringen) saskaņot; II. v. n. u. v. refl. sich «, 1. būt ar atskaņām; 2. fig. (übereinstimmen) saskanēt, saderēt. Rei'men, n. -s, dzejošana, f. Reimerei', f. «., pl. -en, rīmēšana, f. reim'lēs, adj. bezatskaņu-, Reim'wörterbüch, n. atskaņu vārdnīca, f. rein, I. adj. tīrs, skaidrs, balts; -es Wasser, skaidrs ūdens; machen, tīrīt; -e Wäsche, tīra, auch balta veļa; -e Hände, tīras, auch baltas rokas; ins R-e schreiben, pārrakstīt tīrā; fig. ein -es Gewissen, skaidra sirdsapziņa; fig. -en Mund halten, ciest klusu, turēt muti; II. adv. 1. tīri; 2. (gänzlich) pavisam; - unmöglich, pavisam neiespējams.

Rei'neke, m. -s, lapsa kūmiņš, m. Rein'II ertrag, m. od. -gewinn, m. tīrā peļņa.

Rein'heit, f. tīrība, f.; (Keuschheit)

šķīstība, f. rei'nigen, I. v. a. tīrīt; skaidrot (valodu); šķīstīt (zeltu); II. v. refl. sich tīrīties, skaidroties; (von einer Schuld) notīrīties.

Rei'nigung, f. pl. -en, tīrīšana, f.; tīrī-jums, m.

Rei'nigungs||eid, m. šķīstīšanās zvērests,

m. -mittel, n. caurejas līdzeklis, m. rein'lich, adj. tīrīgs.

Rein'||lichkeit, f. tīrība, f.; tīrīgums, m. -schrift, f. tīrais raksts, -weide, f. (Bot.) pabērze, f. Reis, m. -(s)es, rīsi, m. pl. Reis, n. -(s)es, pl. -(s)er, 1. (Schlößling) atvase, f.; 2. (kleiner Zweig) zariņš, m. Reis'||acker, m. rīsu lauks, m. -bau, m.

rīskopība, f. Rei'se, f. », pl. -n, ceļojums, m.; er ist auf -n, viņš ceļo od. atrodas ceļā; auf -n gehen, doties ceļā; glückliche laimīgu ceļu! wo geht die - hin? uz kurieni jūs iedami (od. braukdami)? -ābenteuer, n. ceļa dēka, f. -anzug, m. ceļa uzvalks, m. -beschreibung, f. ceļa apraksts, m. -decke, f. ceļa sega, f. rei'sefertig, adj. gatavs ceļot, uz ceļu gatavs; sich •» machen, sagatavoties uz ceļu; pielocīt ceļa somu.

Rei'se||gefährte, m. ceļa biedrs, m. -ge-fährtin, f. ceļa biedrene, f. -gesell-schaft, f. ceļotāju sabiedrība, f. -ge-sellschafter v. -gefährte.

rei'selustig, adj. er ist ~ geworden, viņam uznākusi patika ceļot.

Rei'se||mantel, m. ceļa mētelis, m. -mützec f. ceļa cepure, f.

rei'sen, v. n. ceļot; nach Riga braukt uz Rīgu; hin und her braukt turpu un atpakaļ.

Rei'sen, n. -s, ceļošana, f.; ich bin des -s müde, man netīk vairs ceļot.

Rei'sende, m. u. f. -n, pl. -n, ceļotājs, m.; ceļinieks, m.; ceļotāja, f.; (Passagier) pasažieris, m.

Rei'sepaß, m. ceļa pase, f.

Reis'feld, n. rīsu lauks, m.

Reis'holz, n. od. Rei'sig, n. -s, žagari, m. pl.

rei'sig, adj. jāšus, der R-e, jātnieks, m.

Reisig, n. (Reisholz) žagari.

Reißaus', m. od. n. fam. - nehmen, laisties lapās, mukt.

Reiß'||blei, n. melns zīmulis; grafīts, m. -brett, n. zīmējamais galdiņš.

rei'ßen, I. v. a. (rei'ße; riß; geris'sen)

1. raut, freq. raustīt; plēst, freq. plosīt; (jemm. etw.) aus den Händen reißen, izraut (kādam ko) no rokām; 2. (zerreißen) in Stücke saraustīt gabalos; eine große Lücke *, izplēst lielu robu; 3. Federn plūkt spalvas; 4. fig. Possen jokoties, ērmoties; II. v. n. 1. vilkt; 2. (zerreißen) plīst, trūkt; dieses Zeug reißt leicht, šī drāna viegli plīst; III. v. refl. sich 1. rauties; 2. sich an einer Nadel «, saskrambāties ar adatu; 3. fig. sich (um etw.) dzīties (pēc kā); die Leute » sich um seine Waren, ļaudis aizgūdamies pērk viņa preces.

Rei'ßen, n. -s, 1. raušana, f.; plēšana, f.;

2. (Schmerzen) plēsoņa, f.; - im Leibe, vēdera graizes, f. pl.; ~ in den Gliedern, kaulu sāpes, f. pl.

rei'ßend, I. adj. 1. ātrs, (ungestüm) nevaldāms; ein -er Strom, strauja upe; 2. ein -es Tier, plēsīgs zvērs; II. adv. ātri, strauji; diese Ware geht - ab, šo preci ātri izpērk.

Rei'ßer, m. -s, pl. (für Bauholz) kaķis, m.; mit dem zeichnen, kaķēt.

Reiß'kohle, f. zīmējamā ogle. -stift, m. spraudīte, f.; -zahn, m. plēsējzobs, m. -zeug, n. rasējamie piederumi, m. pl.

Rei'ste, f. pl. -n, gurste, f.

Reit'bahn, f. manēža, f.; jātuve, f.

reit'bār, adj. 1. (von Reittieren) jājams; 2. (von Wegen) ein -er Weg, jājams ceļš.

Reit'decke, f. seglu sega, f.

reiften, I. v. a. (rei'te; ritt gerit'ten) 1. ein Pferd jāt od. jādīt zirgu; fünf Meilen *, nojāt piecas jūdzes; 2. (mit Angabe der Wirkung) ein Pferd zu Schanden sajāt zirgu maitās; ein Pferd zu Tode nojāt zirgu; II. v. n.

1. jāt, freq. jādelēt; er reitet schlecht, nelāga jājējs; (im) Schritt jāt soļiem; Trab rikšot; Galopp auļot; spazieren pajāties; 2. fam. auf Schusters Rappen iet kājām; III. v. refl. sich müde -», nojāties.

Rei'ten, n. -s, jāšana, f.; das - würde ihm gesund sein, jāt viņam būtu veselīgi; er kann das ~ nicht vertragen, jāt viņam neder.

rei'tend, adj. jāšus.

Rei'ter, m. -s, pl. •», 1. jātnieks, m.; jājējs, m.; 2. (Kunstreiter) cirkus jātnieks, m.; 3. spanischer āzīši, m. pl. -aufzug, m. kavalkāde, f. (jātnieku pulciņš svinīgā gaitā), -dienst, m. jātnieku dienests, m.

Reiterei' f. «-, pl. -en, 1. kavalerija, f.; jātnieki, f.; die leichte vieglā kavalerija; die schwere smagā kavalerija,-

2. jāšana, f.; jādelēšana, f.

Rei'terļļfahne, f. standarts, m.; jātnieku karogs, m. -gefecht, n. kavalerijas kau-1 tiņš, m.

Rei'tersmann, m. jātnieks, m.

Rei'ter||standbild, n. od. -statue, f. jātnieku statuja, f. -Stiefel, m. jātnieka zābaks, m.

Reit'l'gerte, f. jājamā pātaga, -gurt, m. jātnieka josta, f. -höse, f. jājamās bikses. -wēg, m. jājamais ceļš. -zeug, n. jāšanas piederumi.

Reiz, m. -es, pl. -e, 1. iekairinājums, m,; 2. (Zauber) daiļums, m.; (Lockung) vilinājums, m.

reiz'bār, adj. iekairināms.

Reiz'bārkeit, f. kairināmība, f.; (Empfindlichkeit) juteklība, f.

rei'zen, v. a. 1. kairināt; 2. den Appetit, die Neugierde, den Zorn-,, modināt ēstgribu, ziņkārību, dusmas; 3. (verlok-ken) vilināt, kairināt; 4. (aufregen) die Nerven-, uzbudināt nervus.

rei'zend, adj. 1. kairīgs; 2. pievilcīgs; 3. jauks.

Reiz'ker, m. -s, pl. (Art Pilze) rudmieses, f. pl.

reiz'lös, adj. bezdaiļuma-, nepievilcīgs.

Reiz'||lösigkeit, f. daiļuma trūkums, m.; -mittel, n. kairināmais līdzeklis.

Rekapitulation', f. pl. -en, rekapitulā-cija, f. (īss atskats, atkārtojums).

Rē'kel, m. -s, pl. fam. lempis, m.

Rēkelei', f. pl. -en, fam. gorīšanās, f.; lempīga izturēšanās.

rē'keln, v. refl. sich », fam. gorīties, staipīties.

Reklamation', f. pl. -en, reklamācija, f. (atprasīšana).

Reklā'me, f. pl. -n, reklāma, f.

reklamie'ren, v. a. reklamēt.

rekognoszie'ren, v. a. rekognoscēt, izzināt.

Rekonvales||zent' [-wa], m. -en, pl. -en, rekonvalescents, m. -zenz, f. *, atveseļošanās, f.

Rekord', m. -(e)s, pl. -e, rekords, m.

Rekrut', m. -en, pl. -en, rekrūtis, m.; die -en, rekrūši; die -en ausheben, jeint rekrūšus.

Rekrutierung, f. «., pl. -en, rekrūšu jem-šana, f.

Rek'tor, m. -s, pl. -tö'ren, rektors, m.

Rekurs', m -(s)es, pl. -(s)e, rekurss, m.

Relais' [-lā], n. (PferdeWechsel) zirgu maiņa, f. -pfērd, n. maiņas zirgs, m.

Relation', f. pl. -en, (Beziehung) attieksme, f.; attiecība, f.; (Bericht) ziņojums, m.; sich in setzen, stāties sakarā.

re'lativ, adj. relātīvs.

Relief [-liāf], n. -s, pl. -s, reljefs, m.

Religion', f. pl. -en, reliģija, f.

Religiöns'||angelegenheit, f. ticības lieta, f. -bekenntnis, n. ticības apliecinājums, m. -buch, n. ticības grāmata, f. -frei-heit, f. ticības brīvība, f. -geschichte, f. reliģijas vēsture, f. -krieg, m. ticības kaŗš, m. -lehrer, m. ticības skolotājs, m.

religionslos, adj. bezticības-, neticīgs.

Religiöns'j||losigkeit, f. bezticība, f.; ne-ticīgums, m. -Schwärmer, m. fanātiķis, m. -spötter, m. ticības apsmējējs, m. -Stifter, m. ticības dibinātājs, m. -streit, m. ticības strīds, m. -zwang, m. ticības spaids, m.

religiös', adj. 1. (die Religion betreffend) ticības-, ticīgs; 2. (fromm) dievbijīgs.

Religiosität', f. reliģiozitāte, f.; dievbijība, f.; dievbijlgums, m.

Reli'quie, f. pl. -n, relikvija, f. (svētas atliekas).

Remi'se, f. pl. -n, (Wagenschuppen) ratu šķūnis, m., auch vāgūzis, m.

remittie'ren, v. a. 1. (übersenden) aizsūtīt; 2. (zurücksenden) sūtīt atpakaļ.

Remon'te, f. pl. -n, remonts, m.

Renaissan'ce [-näßanße], f. «-, renesanse, f. („atdzimšana").

Ren'dezvous [randewu], n. pl. (Stelldichein) satikšanās, f.

Renegāt', m. -en, pl. -en, renegāts, m. (savas ticības noliedzējs). Renn'bahn, f. skrietuve, f. ren'nen, I. v. a. (renne; rannte; gerannt') (jemn.) zu Boden «, apskriet (kādu); skrejot nogāzt (kādu) gar zemi; II. v. n. skriet, freq. skraidīt; * lassen, skraidināt; um die Wette skrieties; fig. ins Unglück gāzties nelaimē; fig. mit dem Kopfe gegen die Wand skriet ar galvu sienā. Ren'nen, n. -s, skrēja, f.; skriešanās, f.; flaches līdzena skrēja; - mit Hindernissen, kavēkļu skrēja. Ren'ner, m. -s, pl. 1. skrējējs, m.; 2.

(Rennpferd) skrejamais zirgs. Renn'||pfērd, n. skrejamais zirgs, -platz, m. v. Rennbahn, -tier, n. ziemeļbriedis, m.

Renommā'ge [-māje], f. lielīšanās, f. Renommee', n. -s, slava, f. renommie'ren, v. n. lielīties; daudzināt. Renommisterei', f. «., pl. -en, lielīšanās, f. Renon'ce [-nonße], f. pl. -n, renonse, f.

(kāršu spēle), renoncie'ren [-nonß-], v. n. atsacīties;

(im Kartenspiel) atmest, renovie'ren [-wi-], v. a. renovēt, atjaunot, savest kārtībā, rentā'bel, adj. ienesīgs. Ren'te, f. pl. -n, rente, f.; (Einkünfte) ienākums, m.; (Zinsen) augļi, m. pl.; (Leibrente) mūža rente, f.; ein Kapital auf -n geben, atdot kapitālu uz augļiem.

Rentier' [-tiē], m. -s, pl. -s, naudnieks, m.

(kas dzīvo no sava kapitāla augļiem), rentie'ren, v. n. u. v. refl. sich būt ienesīgam.

Reorganisation', f. pl. -en, reorganizācija, f. (pārveidošana), reorganisieren, v. a. reorganizēt, pārveidot, no jauna ierīkot. Reparatur', f. pl. -en, reparātūra, f.;

izlabošana, f.; izlabojums, m. reparaturbedürftig, adj. izlabojams, reparie'ren, v. a. izlabot. Repetent', m. -en, pl. -en, atkārtotājs, m.;

profesora palīgs, m. repetie'ren, v. a. u. n. atkārtot. Replik', f. pl. -en, replika, f. (atbilde). Reporter, m. -s, pl. reportieris, m. (ziņotājs).

Repräsen||tation', f. reprezentācija, f. -tatiöns'kosten, pl. reprezentācijas izdevumi, m. pl. repräsentativ', adj. reprezentātīvs (uz

priekšstāvību attiecīgs), repräsentie'ren, v. a. reprezentēt.

Reproduktion', f. pl. -en, reprodukcija, f.

reproduzie'ren, adj. reproducet (attēlot; atstāstīt).

Reps, m. -(s)es, rapši, m. pl.

Rep||til, n. -s, pl. -e u. -ien, reptilis, m.; rāpulis, m.

Republik', f. pl. -en, republika, f.; brīvvalsts, f.

Republikaner, m. -s, pl. », republikānis, m.

republikā'nisch, adj. republikāņu-, republikas-.

Re'quiem, n. -(s), pl. -s, rekviēms, m. (dvēseļu aizlūgums).

Requisit', n. -s, pl. -e(n), rekvizīte, f. (piederums, sev. pie izrādes uz skatuves).

Resē'da, f. pl. -s, rezēda, f. (puķe).

Reser've we-ļ, f, », pl. -n, 1. rezerve, f.; aizgāds, m.; zur gehören, [-piederēt pie rezerves od. pie aizgāda pulkiem; 2. fig. (Zurückhaltung) atturība, f. -truppen, f. pl. rezerves pulki, m. pl.

reservie'ren [-wi-], v. a. rezervēt, likt aizgādā, aiztaupīt; (belegen z. B. Plätze) aizjemt; die Plätze sind reserviert, vietas aizjemtas; fig. reserviert sein, būt atturīgam.

Reservist' [-wist], m. -en, pl. -en, rezervists, m.

Reservoir' [-woir], n. -s, pl. -e, rezervuārs, m.; tvertne, f.

Residenz', f. pl. -en, rezidence, f.; galvaspilsēta.

residie'ren, v. n. rezidēt, uzturēties.

Resignation', f. rezignācija, f.; padošanās.

resignie'ren, v. n. (auf etw.) atteikties (no kā); resigniert sein, būt atmetušam cerības.

resolut', adj. (entschlossen) cieši apjē-mies; (tapfer) dūšīgs.

Resolution' f. pl. -en, rezolūcija, f. (1. augstāku vērtību pārvēršana zemākās; 2. nolēmums); eine - fassen, nolemt.

Resonanz', f. pl. -en, u. -böden, m. re-zonance, f.

Respekt', m. -(e)s, respekts, m.; cienība, f.; (vor jemm.) - haben, godāt od. cienīt (kādu); sich - verschaffen, iegūt godbijību.

respektā'bel, adj. godājams, cienījams.

respektie'ren, v. a. godāt, cienīt.

respekt'lös, adj. bezcienības-.

Respektlosigkeit, f. pl. -en, godbijības trūkums, m.

Respektsperson, f. godājamā persona.

respekt'voll, I. adj. godbijīgs, godbijības pilns; II. adv. godbijīgi, -widrig, I. adj. bezcienības-; II. adv. bez cienības.

Respekt'widrigkeit, f. -», pl. -en, godbijības trūkums, m. Respiration', f. pl. -en, elpošana, f.;

dvašošana, f. Ressort'' [-ßor-], n. -s, resors, m. Rest, m. -(e)s, 1. (pl. -e), atlikums, m.; im -e sein, būt atlikušam; fig. (jemm.) den - geben, nobeigt (kādu); 2. (pl. -er) atliekas, f. pl. Restauration' [-sto-], f. pl. -en, 1. restaurācija, f.; (Wiederherstellen) atjaunošana, f.; 2. (Speisewirtschaft) resto-rācija, f.

restaurieren [-sto-], I. v. a. atjaunot; II.

v. refl. sich atspirdzināties. Rest' bestand, m. atlikuma sastāvs, m.; atlikumi, m. pl. -chen, n. -s, pl. at-likumiņš, m. Resultāt', n. -(e)s, pl. -e, rezultāts, m.;

iznākums, m. resultat'lös, adj. beziznākuma-; (nutzlos) veltīgs.

resultie'ren, v. n. iznākt, auch izrisinā-ties.

Resume' [-sü-] od. Resümee', n. -s, pl. -s,

gala pārskats, m. resümie'ren, v. a. sajemt kopā. Retirā'de, f. pl. -n, 1. (Rückzug) atkāpšanās, f.; 2. (Abtritt) atejas vieta, f. retirie'ren, v. n. atkāpties. Retor'te, f. pl. -n, retorte, f. (destillēja-

mais trauks), retouchie'ren [-tuschī-], v. a. retušēt, pārstrādāt (piem., fotogrāfiju), retour' [-tūr], adv. atpakaļ. Retour'||billet [-tūrbiljāt], n. retūrbiļete,

f.; atpakaļbraucamā biļete, retournie'ren [-tur-], v. a. 1. sūtīt atpakaļ; 2. griezties atpakaļ, rettbar, adj. glābjams, ret'ten, I. v. a. glābt, (befreien) atbrīvot;

II. v. refl. sich glābties. Ret'ter, m. -s, pl. glābējs, m. (Befreier)

-in, f. «., pl. -nen, glābēja, f. Ret'tich, m. -(e)s, pl. -e, rutks, m. -saft,

m. rutku sula, f. Ret'tung, f. pl. -en, 1. glābšana, f.; 2.

(Heil) glābiņš, m. Ret'tungs anker, m. glābšanas enkurs, m. -anstalt, f. glābtuve, f. -boot, n. glābjamā laiva. -gürtel, m. glābšanas josta, f.

ret'tungslös, I. adj. bezglābiņa-, bezcerības-; II. adv. bez glābiņa; - verloren, bez glābiņa beigts. Ret'tungs II lösigkeit, f. «., bezcerības stāvoklis, m. -medaille [-dalje], f. glābšanas medaļa, f. -mittel, n. glābiņš, m.; das ist das letzte tas ir pēdējais glā-

biņš. -versuch, m. glābšanas mēģinājums, m.; mēģinājums glābt. Reu'e, f. nožēla, f. reu'en, v. a. u. imp. nožēlot; mein Geld reut mich, man žēl savas naudas; es reut mich, daß ich es getan habe, es nožēloju od. man žēl, ka es to darījis; sie hat es gereut, viņa to nožēlojusi, reu'evoll, adj. nožēlas pilns. Reu'geld, n. atkāpšanās nauda, f. reu'ig, adj. nožēlas pilns; er ist viņš

nožēlo, reu'mütig, adj. v. reuig. Reu'se, f. pl. -n, murds, m. Reu'ße, m. -n, pl. -n, krievs, m.; Kaiser

aller -n, visu krievu ķeizars, revakzinie'ren, v. a. potēt otrreiz bakas. Reval, n. Rēvele, f.; Tallina, f. Revan'che [-wansche], f. revanšs, m.; i atmaksa, f.; atriebšanās, f. revanchie'ren [-wanjī], v. refl. sich «., atdarīt; (sich rächen) atriebties. Reverenz' [-we-], f. pl. -en, paklanī-'

šanās, f.; godbijības parādīšana, f. Revident' [-wi-], m. -en, pl. -en, revidents, m. (pārlūks). revidie'ren [-wi-], v. a. revidēt, pārlūkot. Revier' [-wīr-], n. -(e)s, pl. -e, iecirknis,

m.; pilsētas daļa, f. Revision' [-wi-], f. pl. -en, revīzija, f. Revi'sor [-wī-], m. -s, pl. -so'ren, 1. revidents, m.; 2. (Landmesser) mērnieks, m.

Revokation [-wo-], f. pl. -en, atsaukums, m.

Revol'te [-wol-], f. », pl. -n, dumpis, m. Revolution' [-wo-], f. pl. -en, revolūcija, f.

revolutionär' [-wo-], adj. revolūcionārs, dumpīgs.

Revolutionär' [-wo-], m. -s, pl. -e, revolūcionārs, m.; dumpinieks, m. revolutionieren [-wo-], v. a. revolūcio-

nēt, sakūdīt uz dumpi. Revolutiöns'geschichte [-wo-], f. revolūcijas vēsture, f. Revol'ver [-wolwer], m. -s, pl. revolveris, m.

Revue' [-wü], f. pl. -n, rēvija, f.; apskate, f.; passieren lassen, aplūkot. Rezensent', m. -en, pl. -en, recenzents, m. reisensie'ren, v. a. pārspriest, kritizēt. Rezension', f. pl. -en, recenzija, f. Rezept', n. -(e)s, pl. -e, recepte, f. Rezeptier'būch, n. recepšu grāmata, f. reziprok', adj. savstarpējs. Rezitativ', n. -s, pl. -e, rečitatīvs, m.

(runājamā dziesma), rezitie'ren, v. a. recitēt. Rhabar'ber, m. -s, rabarbers, m.

Rhachi'tis, f. rachlts, m.; angļu slimība.

Rhapsö'de, m. -n, pl. -n, rapsöds, m. (dziedātājs, episku dzejoļu priekšne-sējs).

Rhapsodie', f. pl. -en, rapsödija, f. (episks dzejolis).

rhapsö'disch, I. adj. gabalains; II. adv. pa gabaliem.

Rhein, m. -(e)s, Reina, f.; Reinupe, f.

Rhē'tor, m. -s, pl. -tö'ren, daiļrunis, m.; daiļrunības skolotājs.

Rhetö'rik, f. rētorika, f.; daiļrunība, f.

rhetö'risch, adj. rētorisks, daiļrunīgs.

rheumā'tisch, adj. reumatisks.

Rheumatis'mus, m. reumatisms, m. (locekļu sāpes).

Rhinö'zeros, n. pl. od. -rosse, degunradzis, m.

Rhombus, m. pl. - od. -en, rombs, m.

Rhyth'mik, f. ritmika, f.

Ryth'mus, m. «., pl. -men, ritums, m.; ritms, m.

Richtblei, n. svērtnis, m.; svārsts, m.

Rich'te, f. taisns virziens; in die -gehen, iet taisnā līnijā; in die - bringen, pareizi nostādīt.

rich'ten, I. v. a. 1. (aufstellen) nostādīt; gerade «., pagriezt taisni; in die Höhe sasliet stāvus; fig. zu Grunde izpostīt; 2. (auf ein Ziel hinlenken) virzīt; seine Schritte nach der Stadt soļot uz pilsētu; seine Blicke (auf etw.)

vērst acis (uz ko); ein Geschütz vērst lielgabalu pret mērķi; fig. eine Frage (an jemn.) jautāt (kādam); 3. (zu Gericht sitzen über) tiesāt; (biblisch) richtet nicht, auf daß ihr nicht gerichtet werdet! netiesājiet, lai jūs netopat tiesāti! 4. (verurteilen) notiesāt; II. v. n. (über jemn.) spriest tiesu (par kādu); III. v. refl. sich 1. (sich aufstellen) nostāties; fig. sich zu Grunde sevi izpostīt; 2. fig. sich (nach etw.) », rīkoties (pēc kā); piemēroties (kam).

Rich'ten, n. (des Werkstückes) apstrādājamā priekšmeta pielāgošana.

Rich'ter, m. -s, pl. «., 1. tiesnesis, m.; soģis, m., auch tiesas kungs, m.; tiesas vīrs, m.; (der Richtende) tiesātājs,

m.; vor dem - erscheinen, nākt tiesas priekšā; sich zum aufwerfen, uzmesties par tiesnesi; (biblisch) das Buch der Soģu grāmata, f.; prv. wo kein Kläger ist, da ist auch kein kur sūdzētāja nav, tur tiesnesis lieks; 2. (Geschützrichter) virzītājs, m.

Rich'ter||amt, n. tiesneša amats, m. -in, f. -nen, tiesnese, f.; soģe, f.

rich'terlich, adj. tiesneša-; -es Urteil, tiesas spriedums, m.

Rich'ter||spruch, m. tiesas spriedums, m. -stuhl, m. soģa krēsls, m,

Richt'fest, n. spāŗu svētki, m. pl.

rich'tig, I. adj. 1. (nicht falsch) pareizs» das -e Maß, īstais mērs; eine -e Rechnung, pareiza lēse, f.; ein -es Verhältnis, pareizs samērs; so ist's -! tā pareizi! 2. (etw.) machen, nokārtot (ko); II. adv. - singen, pareizi dziedāt; • hören, pareizi dzirdēt; diese Uhr geht šis pulkstenis iet pareizi.

Richtigkeit, f. 1. pareizība, f.; parei-zums, m.; seine haben, būt patiesi tādam; 2. (Ordnung) kārtība, f.; in - bringen, nokārtot; in » sein, būt kārtībā.

Richt'||keil, m. virzulis, m. -korn, n. grauds, m. -löt, n. lote, f. -pfähl, m. virzumpālis, m. -scheit, n. plaknulis, m. -schnür, f. 1. mēraukla, f.; 2. fig. paraugs, m.; sich (etw.) zur » nehmen, rīkoties (pēc kā), -schwört, n. bendes zobens, m.

Rich'tung, f. «., pl. -en, virziens, m.; eine nördliche ~ einschlagen, griezties uz ziemeļu pusi; in gerader taisnā līnijā; eine andere ~ nehmen, mainīt virzienu; nach allen -en, uz visām pusēm.

Richtwage, f. līmeņrādis, m.

Richt'wēg, m. šķērsceļš, m.

Rick'e, f. pl. -n, stirnu māte, f.

rieb v. reiben.

rie'chen, I. v. a. (rie'che; roch; geroch en) ost, ostīt; (wittern) ošņāt; er kann keinen Knoblauch viņš nepanes ķiploku smaku; II. v. n. 1. (einen Geruch verbreiten) izplatīt smaržu od. smaku, ost; (stinken) smirdēt; er riecht aus dem Munde, viņam nāk no mutes smaka; 2. an einer Rose ieelpot rozes smaržu; III. v. imp. es riecht hier nach öl, še ir eļļas smaka.

Rie'cher, m. -s, pl. 1. odējs, m.; fig. feiner », liels okšķeris; 2. fam. deguns, m.

Riech'II essig, m. ožamais etiķis, -fläsch-chen, n. ožamā pudelīte.

Ried, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Sumpf) purvs, m.; liekna, f.; 2. (Schilf) niedre, f. -gras, n. grīslis, m.

rief v. rufen.

Rie'fe, f. pl. -n, grope, f.

rie'feln od. rie'fen, v. a. gropēt.

Rie'ge, f. pl. -n, (Getreidedarre) rija, f.

Rie'gel, m. -s, pl. 1. bulta, f.; aizšaut-ne, f.; aizšaujamais; hinter Schloß und » sitzen, būt drošā vietā; mit einem «. verschließen, aizbultēt, aizšaut; den - vorschieben, aizšaut bultu priekšā; 2. (Kleiderriegel) drēbju pakaŗa-mais; 3. (Fensterriegel) šķērsis, m.; 4. (Spreize) spraislis, m.; 5. (Querbalken) šķērsis, m. rie'geln, v. a. aizbultēt, aizšaut. Rie'gelschloß, n. bultas atslēga, f.; atslēga ar aizšaujamu bultu. Rie'men, m. -s, pl. «, 1. (Lederstreifen) siksna, f.; dem. siksniņa, f.; 2. (Ruder) airis, m.; -pfērd, n. piejūgts zirgs, -werk, n. siksnas, f. pl. Rie'mer, m. -s, pl. rēdnieks, m. -arbeit, f. rēdnieka darbs, m. Ries, n. -(s)es, pl. -(s)e, risi, f. Rie'se, m. -n, pl. -n, milzis, m.; milzenis, m.

rie'seln, v. n. tecēt; (vom Wasser) čurkstēt; (von Bächen) burbuļot. Rie'seln, n. -s, burbuļošana, f.; čurkstē-šana, f.

Rie'senarbeit, f. milzu darbs, m.; liels un

grūts darbs, rie'senārtig, adj. milzīgs, rie'sen||größ od. -haft, adj. milzīgs, milzīgi liels.

Rie'sen||kämpf, m. 1. milžu cīņa, f.; 2. nikna cīņa. -kopf, m. milzu galva, -kör-per, m. milzīgs augums, -kraft, f. milzīgs spēks, -schlänge, f. milzu čūska, f. -schritt, m. milzīgs solis, rie'sig, I. adj. milzīgs; II. adv. kā milzis, milzīgi.

Rie'sin, f. pl. -nen, milzene, f. Ries'ling, m. -s, pl. -e, 1. rīslinga ogas, f. pl.; 2. rīslinga vīns, m.; rīslings, m. Riest'er, m. -s, pl. ādas ielāps (apaviem), riet v. raten.

Rietschling, m. rudmiese, f. Riez'chen, n. -s, pl. (Pilz) sēne, f.; dem. sēnīte, f.

Riff, n. -(e)s, pl. -e, rifs, m.; zemūdens

klintis, f. pl. Riffel, f. pl. -n, (linu) suseklis, m. riffeln, v. a. sukāt (linus). Rī'ga, n. *, Rīga, f.; -er, adj. Rīgas-, rigā'isch, adj. Rīgas-. Rigen'ser, m. -s, pl. «, rīdzinieks, m. -in,

f. pl. -nen, rīdziniece, f. Rigoris'mus, m. rigorisms, m. (pārspīlēts

stingrums). Rigorist', m. -en, pl. -en, rigorists, m.

(stingri domātājs). Rind, n. -(e)s, pl. -er (Ochs) vērsis, m.; (Kuh) govs, f.; die -er, liellopi, m. pl.

Rind'chen, n. -s, pl. (am Brot) garoziņa, f.

Rin'de, f. pl. -n, 1. (von Bäumen) miza, f.; dem. miziņa, f.; (von der Birke) tāss, f.; (von der Linde) krija, f.; (von der Tanne) kamiens, m.; 2. (am Brot) garoza, f.; dem. garoziņa, f.

rin'denārtig, adj. mizai od. garozai līdzīgs.

Rin'der||bräten, m. vēršu cepetis, m. -hēr-de, f. liellopu bars, m. -hirt, m. govju gans, m. -pest, f. liellopu mēris, m.

Rind'fleisch, n. vērša gaļa, f.

rin'dig, adj. mizains od. garozains.

Rinds'lēder, n. vēršāda, f.

Rind'vieh, n. 1. liellopi, m. pl.; raglopi, m. pl.; 2. fam. (als Schimpfwort) lops, m.

Ring, m. -es, pl. -e, gredzens, m.; dem gredzentiņš; den - anstecken, uzmaukt od. uzvilkt gredzenu; (Glied einer Kette) gredzens, m.; (Hof um die Sonne od. den Mond) dārzs, m.; (an Bäumen Jahreswuchs) gada augums, m,; 2. (Kreis) aplis, m.; 3. fig. (geschlossener Kreis von Menschen) aprindas, f. pl.; ~ von Industriellen, sindikāts, m.; trests, m.

ring'ārtig, adj. gredzenam līdzīgs.

Ring'el, m. -s, pl. od. -chen, n. -s, pl.

1. gredzentiņš, m.; 2. (Locke) sproga, f.; cirta, f.

Ring'blüme, f. kriņģelīte, f.

ring'eln, I. v. a. sarotināt; (in Locken legen) sacirtāt; II. v. refl. sich I. sacirtāties; 2. ritināties.

Ring'elnatter, f. zalktis, m.

Ring'el|jtanz, m. rotaļa, f. -taube, f. zili pelēkais meža balodis.

rin'gen, I. v. a. (ring'e; rang; gerungen) griezt; die Hände «, žņaugt od. žņaudzīt rokas; (jemm. etw.) aus den Händen «., izraut (kādam ko) no rokām; II. v. n. lauzties; spēkoties; cīkstēties; fig. mit dem Tode «-, cīnīties ar nāvi.

Ring'en, n. -s, laušanās, f.; spēkošanās, f.; cīnīšanās, f.; fig. mit dem Tode, agonija, f.; nāves cīņa, f.

Ring'finger, m. zelta pirksts, m.; zeltenis, m.

ring'förmig, adj. gredzenveida.

Ring'kampf, m. laušanās, f.; spēkošanās, f.

Ring'kämpfer, m. cīkstonis, m.

rings od. rings(her)um' od. ringsumhēr, adj. visapkārt.

Ring'II schule, f. spēkošanās skola, f. -Übungen, f. pl. spēku vingrinājumi, m. pl. -Wechsel, m. gredzenu maiņa, f.422

Rinne — Rocken

Rin'ne, f. pl. -n, 1. (Dachrinne) tekne, f.; rene, f.; 2. (Rinnstein) noteka, f.; renstele, f.; (Leitungsröhre) vadtrūba, f.; 3. (an Säulen) grope, f.; rieva, f. riifnen, v. n. (rin'ne; rann; geron'nen) 1. tecēt; » lassen, tecināt; 2. (leck sein) sūkties. Rin'nen, n. -s, tecēšana, f. Rin'nenļ hāken, m. teknes kāši, m. pl.

-zapfen, m. teknes piedēklis, m. Rinn'|'säl, n. -(e)s, pl. -e, tēcīte, f. -stein, m. 1. (an der Straße) noteka, f.; renstele, f.; 2. (in der Küche) izlietne, f. Rip'pe, f. pl. -n, 1. riba, f.; er stieß mir in die -n, viņš man iebelza pa ribām; 2. (als Speise) ribiņa, f. rip'pen, v. a. gropēt, rievot; geripptes Blatt, lapa ar izcilām dzīslām; gerippte Säule, rievains stabs. Rip'pen! bruch, m. ribu lauzums, m. -feil, n. ribu plēve, f. -fellentzündung, f. plaušu plēves iekaisums, m. -stoß, -m. belziens pa ribām, -stück, n. ribu gabals, m. rip'pig, adj. ribains.

Rips, m. -(s)es, pl. -(s)e, ripss, m. (drāna). Ri'siko, n. -s, risks, m.; pārdrošs solis; auf sein - übernehmen, uzņemties (ko) uz savu galvu, riskant', adj. pārdrošs, bīstams, riskie'ren, v. a. u. n. riskēt, uzdrošināties, spert drošu soli; sein Leben nebēdāt par dzīvību. Ris'pe, f. pl. -n, skara, f. ris'penförmig, adj. skarveidīgs. Ris'pengras, n. skarainā zāle. rispig, adj. skarains, riß v. reißen.

Riß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. plīsums, m.; (Bruch) lūzums, m.; (Sprung) plaisa, f.; sprēgā, f.; (Spalte) šķirba, f.; im Kleide, caurums, m.; einen bekommen, man rokas sasprēgājušas, 2. fig. (Spaltung) šķelšanās, f.; 3. fam. (Prügel) Risse bekommen, dabūt sukas; 4. (Zeichnung) mets, m.; plāns, m. ris'sig, adj. saplaisājis, sasprēgājis; -

werden, saplaisāt, sasprēgāt. Rist, m. -es, pl. -e, (bei Pferden) kumbrs,

m.; skausts, m. ritt v. reiten.

Ritt, m. -(e)s, pl. -e, jājiens, m.; in einem nenoseglojot; vienā rāvienā, bez atpūtas.

Rit'ter, m. -s, pl. bruņinieks, m.; fahrender dēku meklētājs; - ohne Furcht und Tadel, bruņinieks bez bailēm un bez vainas; zum - schlagen, celt bruņinieku kārtā, -burg, f. bruņinieka pils, f. -dienst, m. bruņinieka

dienests, m. -geschlecht, n. bruņinieku cilts, f. -gūt, n. bruņinieka muiža, f. -gūtsbesitzer, m. bruņinieku muižas īpašnieks, m. rit'terlich, I. adj. bruņniecisks, kavalie-ŗa-; II. adv. bruņnieciski, kā bruņinieks. Rit'ter||lichkeit, f. bruņnieciskums, m.

-mantel, m. bruņinieka mētelis, m. rit'termäßig, adj. u. adv. bruņniecisks, kā

bruņinieks. Rit'terļ;orden, m. bruņinieku ordenis, m. -schaft, f. 1. (Ritterstand) bruņniecība, f.; (Adel) muižniecība, f.; 2. (die sämtlichen Ritter) bruņinieki, m. pl.; muižnieki, m. pl. Rit'ter II schild, m. bruņinieka vairogs, m. -schlag, m. iecelšana bruņinieku kārtā; (jemm.) den - geben, iecelt (kādu) bruņinieku kārtā, -sporn, m. 1. bruņinieka piesis, m.; 2. (delphinium) piesī-ši, m. pl.; vārndeguni, m. pl.; zilauši, m. pl.; rudzu kurpītes, f. pl. -stand, m. bruņinieku kārta, f. -tūm, n. bruņniecība, f.; bruņnieciskums, m. -würde, f. bruņinieka cieņa, f. ritt'lings, adv. jāteniski. Rituāl', n. -(e)s, pl. -e, rituāls, m. (svinīgu formulu, dievkalpošanas paražu etc. sakopojums). Ritz, m. -es, pl. -e od. Ritz'e, f. pl. -n, 1. (Spalte) šķirba, f.; 2. (in der Haut) skramba, f.; dem. skrambiņa, f.; voll Ritzen, šķirbains, skrambains. ritz'en, I. v. a. 1. iegriezt; iešķelt; 2. ieskrambāt (ādu); II. v. refl. sich ieskrambāties. Rivāl' [-wāl], m. -s od. -en, pl. -e od. -en,

sāncensis, m.; līdztīkotājs, m. Rī'zinus, m. ricīns, m. -öl, n. ricīn-eļļa, f.

Rob'be, f. pl. -n, ronis, m.

Rö'be, f. pl. -n, drēbes, f. pl.; svētku

uzvalks, m. robust', adj. plecīgs, roch v. riechen.

Roch'e, m. -n, pl. -n, 1. (Schachturm) tornis, m.; 2. (Fisch) raja, f. röch'eln, v. n. gārgt. Röch'eln, n. -s, gārgšana, f. Roch'en, m. -s, pl. «, (Fisch) raja, f. rochie'ren, v. n. (beim Schachspielen) ro-ķēt (šacha spēlē: pārvietot torni un karali).

Rock, m. -(e)s, pl. Röck'e, 1. (Frauenkleid) lindraki, m. pl.; auch svārki, m. pl.; 2. (für Männer) svārki, m. pl. Röck'chen, n. -s, pl. svārciņi, m.; bērnu drēbītes, m. pl. Rock'en, m. -s, pl. (Spinnrocken) vēr-kulis, m.; ratiņš, m.

Rock'||falte, f. svārku kroka, f. -futter,

n. svārku odere, f. -schoß, m. svārku stūris, m. -tasche, f. svārku kabata, f. -zipfel, m. stērbele, f.

Ro'del, (Schlitten) f. pl. -n, sporta ragaviņas, f. pl.

ro'deln, v. a. lēzēt, braukt ar ragaviņām no kalna.

Rö'deland, n. plēsums, m.; līdums, m.

rö'den, v. a. uzplēst (jaunu zemi); līst (mežu).

Rö'dung, f. pl. -en, līšana, f.; im Rauche der līduma dūmos.

Rö'gen, m. -s, ikri, m. pl.; viel - enthaltend, ikrains.

Rog'gen, m. -s, rudzi, m. pl. (einzelne Pflanze) rudzītis, m. -ähre, f. rudzu vārpa, f. -bröt, n. rudzu maize, f. -feld, n. rudzu lauks, m. -mehl, n. rudzu milti, m. pl. -stoppeln, pl. rugāji, m. pl. -ströh, n. rudzu salmi, m. pl.

roh, I. adj. 1. (ungekocht) jēls; (von Früchten) zaļš; (unbearbeitet) neizstrādāts; -es Fleisch, jēla gaļa; -es Obst, zaļi augļi; -e Seide, neizstrādāts zīds; -er Zucker, smilšu sukurs, m.; -er Diamant, neslīpēts dimants; -e Speisen, nevārīti ēdieni; 2. fig. (ungeschliffen) neizglītots; (wild) mežonīgs; (grob) rupjš; II. adv. rupji, auch jēli.

Roh'bau, m. pusbūve, f.

Ro'heit, f. », pl. -en, 1. (gaļas) jēlums, m.; (augļu) zaļums, m.; 2. fig. (rohe Gesinnung od. Handlung) rupjība, f.; mežonība, f.

Roh'r einnähme, f. od. -ertrag, m. brutto iejēmums, m. -eisen, n. čuguns, m. -kost, f. zaļbarība, f. -materiāl, n. neizstrādāts materiāls.

Rohr, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Schilf) niedre, f.; fig. (wie) ein schwankendes - sein, būt kā svārstīgai niedrei; 2. (Röhre) caurule, f. od. caure, f.; (an der Pflanze) stiebrs, m.; (an der Flinte) stobrs, m.; (an der Pfeife) kāts, m.; 3. (Kanone) lielgabals, m.

rohr'ārtig, adj. niedrei līdzīgs.

Röhr'chen, n. -s, pl. «., caurulīte, f.

Rohr'brunnen, m. cauruļu aka, f.

Rohr'||dach, n. stiebru jumts, m. -dik-kicht, n. niedrājs, n. -dommel, f. dumpis, m.; ezergailis, m. -drossel, f. purva strazds, m.

Röh're, f. pl. -n, caurule, f.

röh'renförmig, adj. cauruļveidīgs.

Röh'renleitung, f. cauruļu vads, m.

Rohr'||flöte, f. niedres stabule, f. -ge-büsch, n. niedrājs, m. -geflecht, n. stiebra pinums, m. -pfeife, f. niedres

svilpe, f. -schilf, n. niedre, f. -Schnepfe,

f. purva sloka, f. -spatz, m. od. -Sperling, m. svilsprāklītis, m.; fam. er schimpft wie ein viņš lamājas kā tirgus bāba. -stock, m. niedres nūja, f.

Roh'ļļstahl, m. neizstrādāts tērauds, -stoff, m. neizstrādāts materiāls, -zucker, m. netīrīts sukurs.

Röll'chen, n. ein Röllchen Zwirn, dieg-spolīte, f.; saivīte, f.

Rol'Ie, f. pl. -n, 1. (am Flaschenzuge) skritulis, m.; skriemelis, m.; (an Rollstühlen) skritulītis, f., auch ritenītis, m.; 2. (von Tabak) vīstoklis, m.; (von Papier) tīstoklis, m.; eine «. Seide, spolīte zīda; 3. (für Wäsche) rullis, m.; 4. (auf dem Theater) loma, f.; die -n verteilen, izdalīt lomas; fig. eine große ~ spielen, būt lielā cieņā, būt nozīmīgam; fig. aus der » fallen, aizmirst savu lomu; fam. das Geld spielt keine nauda nav svarīga.

rol'len, I. v. a. 1. velt, ritināt; die Augen bolīt acis; 2. rullēt (veļu); II. v. n. 1. velties, ritēt; -des Material, ritošais materiāls; ritekļi, m. pl.; 2. (vom Meere) die See rollt, jūra nemierīga; 3. (vom Donner) der Donner rollt, pērkons rūc od. ducina; 4. (vom Wagen) rībēt.

Rollen, n. -s, 1. (mucas) velšana, f.; 2. (acu) bolīšana, f.; 3. (veļas) rullēšana, f.; 4. (pērkona) ducināšana, f.; 5. (ratu) rībēšana, f.; ich hörte das « eines Wagens, es dzirdēju ratus rībam.

Rollenbesetzung, f. lomu izdalījums, m.

rollend, adv. ripu ripām; ritinādams.

rol'lenförmig, adj. cilindrisks.

Roll'stuhl, m. braucamais krēsls, m.

Rom, n. -s, Roma, f.

Roman', m. -(e)s, pl. -e, romāns, m. -bib-liothēk, f. romānu bibliotēka, f.

romān'haft, adj. romāna-; fig. sadomāts, dīvains.

Romän'held, m. romāna varonis, m.

romā'nisch, adj. romāņu-; die -en Sprachen, romāņu valodas, f. pl.

Romanist', m. -en, pl. -en, romānists, m.

Romān'ļ lēser, m. romānu lasītājs, m. -li-teratūr, f. romānu rakstniecība, f.

Roman'tik, f. romantika, f.; romantisms, m. -er, m. -s, pl. romantiķis, m.

romantisch, adj. romantisks.

Rös'chen, n. -s, pl. rozīte, f.

Rö'se, f. «., pl. -n, 1. roze, f.; wilde vilka drīceklis, m., auch meža roze, f.; fig. sie blüht wie eine viņa zied kā roze; 2. (als Hautkrankheit) roze, f.

rö'senärtig, adj. rozei līdzīgs.424

Rosen ||blatt, n. rožu lapa, f. -busch, m. j

rožu krūms, m. -dorn, m. vilka drī-ceklis, m. -duft, m. rožu smarža, f.

rö'senfar||ben od. -big, adj. rožu krāsā; (von Wangen, Lippen) sārts.

Rö'sen||garten, m. od. -hain, m. rožu dārzs, m. -hecke, f. rožu krūms, m. -holz, n. rožu koks, m. -kränz, m. 1. rožu vainags, m.; 2. (zum Beten) pātaru virkne, f.; den ~ beten, noskaitīt pātaru virkni.

rö'senröt, adj. rožu sārtumā.

Rö'sen||stock, m. od. -Strauch, m. rožu krūms, m. -Strauß, m. rožu pušķis, m.

rö'sig, adj. rožains; -e Lippen, sārtas lūpas.

Rosi'ne, f. », pl. -n, rozīna, f.; fam. er hat große -n im Sack, viņš izliekas par svarīgu vīru; viņš iztēlo nākotni ļoti jauku.

Roß, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, zirgs, m.; kaujas zirgs, m.; (im Volksliede auch) kumeļš, m.; kumeliņš, m.

Roß'apfel, m. zirga stempars, m.

Ros'sebāndiger, m. zirgu vaļātājs, m.

Rös'selsprung, m. 1. (beim Schachspielen) zirdziņa lēciens, m.; 2. (als Rätsel) režģu mīkla, f.; zirdziņu mīkla, f.

Roß'||haar, n. zirga spalva, f.; (Mähne) krēpes, f. pl.; (im Schweife) astri, m, pl. -handel, m. zirgu veikals, m. -händ-ler, m. zirgu mietnieks, m.

roß'haaren, adj. astru-.

Roß'kamm, m. 1. (Striegel) skrāpis, m.; ļ 2. (Roßtäuscher) zirgu mietnieks, m.

Röß'lein, n. -s, pl. zirdziņš, m.

Röß'schlächter, m. zirgu miesnieks, m.

Roßschlächterei', f. zirgu kautuve, f.

Roß'||schweif, m. 1. zirga aste, f.; 2. (Bot.) kosas, f. -täuscher, m. zirgu mietnieks, m.

Rost, m. -es, pl. -e, 1. (zum Braten) restes, f. pl.; ārdiņas, f. pl.; 2. (auf Eisen) rūsa, f.

Röst'e, f. pl. -n, 1. (das Rösten) mērcē-šana, f. (linu, kaņepāju); 2. (Ort) mārks, m.

rost'en, v. n. rūsēt; prv. alte Liebe rostet nicht, pirmā mīlestība paliek neaizmirstama.

Rost'en, n. -s, rūsēšana, f.

röst'en, v. a. 1. (Fleisch, Brot) grauzdēt; 2. (Flachs, Hanf) mērcēt.

Röst'en, n. -s, 1. grauzdēšana, f.; 2. mēr-cēšana, f.

Rost'farbe, f. rūsas krāsa, f.; rūsganums, m.

rost'far||ben od. -big, adj. rūsas krāsa, rūsgans.

Rost'fleck, m. rūsas plankums, m. rost'fleckig, adj. plankumains, rost'ig, adj. rūsains, aprūsējis; «. werden, aprūsēt.

Röst'ung, f. pl. -en, 1. grauzdējums, m.;

2. mērcējums, m. röt, adj. sarkans; (von Wangen, Lippen) sārts; (von Haaren auch) ruds; etw. rot, pasarkans, iesarkans; eine -e Nase, sarkans deguns; -er Wein, sarkanvīns, m.; -e Backen, sārti vaigi; einer, der -e Haare hat, sarkanmatis, m.; einer, der einen -en Bart hat, sarkanbārdis, m.; - werden, nosarkt, pietvīkt; (vom Himmel) sārtoties; (von Pflanzen) apsarkt; fig. bis über die Ohren «. werden, pārpārim nosarkt; die -e Farbe od. das R-e, sarkanums, m.; sarkanā krāsa; (vom Gesichte) sārtums, m. Röt, n. -es, sarkanums, m.; sārtums, m. Rotation', f. pl. -en, rotācija, f. (apgriešanās ap asi). Rotauge, n. rauda, f.; dem. raudiņa, f. röt'bäckig, adj. sārtvaigu-, ar sārtiem vaigiem; ein R-er, sārtvaidzis, m. Rot'bārt, m. sarkanbārdis, m.; rudbārdis, m.

röt'bärtig, adj. ar sarkanu bārdu, -braun,

adj. sarkanbrūns. Rot'būche, f. sarkanā vīksna, skābarde, f. Rö'te, f. sarkanums, m.; sārtums, m. Röt'eiche, f. sarkanais ozols, vasaras ozols.

Rö'tel, m. -s, pl. sarkans zīmulis, j Rö'teln, pl. masalas, f. pl. rö'ten, I. v. a. krāsot sarkanu; gerötet sein (von

Pflanzen) būt apsarkušam; II. v. refl. sich mesties sarkanam; (vom Himmel) sārtoties; (erröten) nosarkt.

Röt'| fichte, f. priede, f. -fink, m. svāpu-lis, m.

röt'fleckig, adj. ar sarkaniem plankumiem.

Röt'||fuchs, m. sarķis, m. (tumši sarkans

zirgs), -gerber, m. rustu ādminis, m. Rötgerberei', f. rustu ādminība, f. röt' gelb, adj. rūsgans, -gestreift, adj.

sarkansvītrains. Röt'||gießer, m. vaŗa lējējs, m. -glühhitze,

f. sarkankvēļu karstums, m. röt'haarig, adj. ar sarkaniem od. rudiem matiem; ein R-er, sarkanmatis, m.; rud-matis, m. Röt'haut, f. sarkanādis, m. rotie'ren, v. n. griezties ap savu asi; eine -de Bewegung, rotācijas kustība.

Röt'|jkäppchen, n. Sarkangalvīte, f. -kehlchen, n. sārtkrūtītis, m. -kohl, m. sarkanie kāposti, -köpf, m. sarkangalvis, m.; rudgalvis, m. röt'köpfig, adj. ar sarkanu galvu. Röt'i kraut, n. maranas, f. pl.; auch -kohl, -kupfer, n. sarkanais kapars, -lauf, m. roze, f.

röt'lich, adj. iesarkans, pasarkans. röt'näsig, adj. ar sarkanu degunu. Röt'|jschimmel, m. sarķis, m. -Schwänzchen, n. särtastainais erickiņš. -stift, m. sarkans zīmulis, röt'streifig, adj. sarkanstrīpains. Rot'te, f. pl. -n, bars, m., auch banda, f.; (bibl.) die ~ Korah, Koracha dēli, m. pl.; 2. (von Soldaten) rota, f. rot'ten, v. refl. sich pulcēties. rotten'Weise, adv. 1. bariem; 2. (von Soldaten) rotām. Rotun'de, f. «., pl. -n, rotunda, f.; (1. apala

būve; 2. apjemams sieviešu mētelis), röt'wangig, adj. sārtvaigu-, ar sārtiem

vaigiem; der R-e, sārtvaidzis, m. Röt'||welsch, n. čigānu valoda, f.; (Gaunersprache) blēžu valoda, f. -wild, n. sarkanie meža kustoņi (brieži, stirnas). Röt'wurz, f. retēlis, m.; retējsakne, f. Rotz, m. -es, 1. puņķi, m. pl.; purpuļi, m. pl.; 2. (als Pferdekrankheit) ienāši, m. pl.

rotz'ig, adj. puņķains. Rotz'|jkrankheit, f. ienāšu slimība, f.

-nāse, f. fam. smurgulis, m. Rouleau' [rulo], n. -(s), pl. -s od. -x, (inneres) stora, f.; (äußeres) markīze, f. Roulet'te [rulät], n. -s, pl. -s, rulete, f.

(laimes ritenis), routiniert' [ru-], adj. rutinēts, izveicīgs. Ro'wer, m. 1. ceļotājs, m.; 2. roveris, m. Rü'be, f. pl. -n, weiße rācenis, m.;

gelbe burkāns, m.; rote biete, f. Rubel, m. rublis, m. (monēta). Rü'bezahl, m. -s, kalnu gars vācu pasakās.

Rubin', m. -(e)s, pl. -e, rubīns, m. (dārgakmens). -farbe, f. rubīna krāsa, f. rubin'||färben od. -farbig od. -röt, adj. rubīna krāsā, sarkans kā rubīns. Rüb'öl, n. ripšu eļļa, f.; rāceņu eļļa, f. Rubrik', f. pl. -en, rubrika, f.; aile, f.

(uzraksts; šķira), rubrizie'ren, v. a. ailēt, apzīmēt, ruch'bār, adj. zināms, izpausts; machen,

izpaust; - werden, izpausties. Rttch'bārkeit, f. izpaustība, f. ruch'lös, I. adj. negants, neģēlīgs; (gott-, 1os) bezdievīgs; II. adv. neģēlīgi, neģēlīgā veidā.

Ruch'lösigkeit, f. pl. -en, negantība, f.; neģēlība, f.; neģēlīgums, m.

Ruck, m. -(e)s, pl. -e, grūdiens, m.; auf einen ar vienu rāvienu.

Rück'II angriff, m. uzbrukums no muguras puses, -ansprach, m. pretprasījums, m. -antwort, f. pretatbilde, f.; -bezahlt, atbilde samaksāta. -bewēgung, f. at-pakaļkustība, f.

rückbezüglich, adj. atgriezenisks.

Rück'en, m. -s, pl. 1. mugura, f.; dem. muguriņa, f.; zum - gehörig, muguras*; mit dem «. gegeneinander, muguru pret muguru; einen krummen » machen, saliekt muguru, sakumpt; einen breiten haben, būt plecīgam; 2. fig. (Rückseite) mugurpuse, f.; mugura, f.; dem Feinde in den fallen od. den Feind im angreifen, uzbrukt

ienaidniekam no muguras; sich den dek-ken, nodrošināt sev aizmuguri; sich den - frei halten, nodrošināt sev atkāpšanos.

rück'en, I. v. a. stumt, bīdīt, virzīt; den Tisch stumdīt galdu; vorwärts pastumt uz priekšu; näher », piestumt tuvāk klāt; II. v. n. 1. kustēties, virzīties; vorwärts iet uz priekšu; näher tuvināties; von der Stelle mainīt vietu; höher pacelties; vor eine Stadt pieiet pilsētas vārtiem; in des Fremdes Land iebrukt ienaidnieka zemē; 2. fig. (von Beamten) tikt uz priekšu.

Rück'en||darre, f. mugurkaula dilonis, m. -deckung, f. atkāpšanās nodrošināšana, f. -flösse, f. muguras spura, f. -lehne, f. atzveltne, f. -mark, n. mugurkaula smadzenes, f. pl.; auch mugursmadze-nes, f. pl. -seite, f. mugurpuse, f.

rück'enständig, adj. muguras-.

Rück'en||stück, n. muguras gabals, m.; filejs, m. -wehr, f. muguras aizsardzība, f. -Wirbel, m. muguras skritulis, m.

Rück erstattung, f. atlīdzinājums, m.; atdošana, f.

Rück'||fahrkarte, f. atceļa biļete, f. -fahrt,

f. atpakaļbrauciens; auf der atpakaļ-braucot, atceļā.

rückfällig, adj. recidīvs; ein -er Verbrecher, recidīvists, m.; vecs noziedznieks; ein -er Sünder, vecs grēcinieks.

Rück'||fluß, m. atplūdums, m. -forderung, f. atprasījums, m. -gang, m. atpakaļ iešana, f.; krišana, f.

rück'gängig, adj. atpakaļejošs; fig. -machen, atcelt, iznīcināt; fig. werden, izjukt.

Rūck'grāt, n. mugurkauls, m.; zum - gehörig, mugurkaula-.426

rück'grätslös, adj. bezmugurkaula-. Rück'grätsverkrtimmung, f. mugurkaula

sašķiebšanās, f. Rück'halt, m. 1. (Stütze) atbalsts, m.; 2. (Zurückhaltung) atturība, f.; ohne » sprechen, runāt vaļsirdīgi, rück'haltlös, I. adj. vaļsirdīgs; II. adv.

vaļsirdīgi, neko neslēpjot. Rückkauf, m. atpirkums, m. Rück'||kehr, f. od. -kunft, f. atgriešanās, f.; pārnākšana, f.; auf der «, atgriežoties; bei meiner «, man mājās pārnākot, -lauf, m. 1. atpakaļiešana, f.; 2. (bises) atpakaļsišana, f. rückläufig, adj. atpakaļejošs. Rück'lehne, f. atzveltne, f. rücklings, adv. 1. (nach hinten) atpaka-ļiski; «. (im Wagen) sitzen, sēdēt atmuguriski; « liegen, gulēt augšpēdu; 2. (von hinten) no muguras; sie haben uns - überfallen, viņi mums no muguras uzbrukuši. Rück'[marsch, m. atpakaļiešana, f.; atpa-kaļgājiens, m.; auf dem -e, atpakaļ-ejot. -prall, m. atsišanās, f.; atsitiens, m. -reise, f. atpakaļbrauciens, m.; die Hin- und turpu- un atpakaļbrauciens, m.; auf der atpakaļ braucot, -schritt, m. solis atpakaļ; atpakaļrāpšanās, f.; -e machen, iet atpakaļ; slīdēt uz leju. -schrittler, m. atpakaļrāpulis, m. -schrittspolitik, f. atpakaļrāpuļu politika, f.; atpakaļrāpulība, f. -sieht, f. ievērošana, f.; ievērība, f.; (auf etw.) -nehmen, ievērot (ko); keine auf etw.) nehmen, nelikties ne zinis (par ko); mit - auf seinen Bruder, ievērojot viņa brāli; ohne - auf, neievērojot (ko); aus » für Sie, Jūsu labad, rück'ļļ sich tslös, I. adj. nesaudzīgs, nepieklājīgs; (schonungslos) nežēlīgs; (roh) rupjš; - sein, negriezt nekādu vērību (uz ko); II. adv. (schonungslos) bez žēlastības; (roh) rupji. Rücksichtslosigkeit, f. pl. -en, neievērība, f.; (Roheit) rupjums, m. rücksichtsvoll, adj. ievērīgs, uzmanīgs, saudzīgs.

Rück||sitz, m. pakaļējais sēdeklis, -spräche, f. aizruna, f.; pārruna, f.; (mit jemm.) » nehmen, apspriesties od. izrunāties (ar kādu); laut pēc norunas, -sprung, m. atpakaļlēciens, m. -stand, m. atlikums, m.; (von Schulden) parāda atlikums, m.; » an Gehalt, vēl neizmaksāta od. atlikusi alga; im -e sein, būt palikušam pakaļ; būt palikušam parādā; in » geraten, nemaksāt īstā laikā.

rückständig, adj. vēl maksājams, vēl nemaksāts; -e Zahlung, nokavēts maksājums; -e Schuld, atlicis parāds. Rück||tritt, m. atkāpšanās, f. -wand, f.

pakaļsiena, f. rück'wärtig, adj. atpakaļējs. rückwärts, adv. atpakaļiski; atmuguriski; «! atpakaļ! » gehen, iet atmuguriski; fig. - fahren, rīkoties ačgārni; - sitzen, sēdēt atmuguriski; weder vorwärts noch » können, netikt vairs ne uz priekšu, ne atpakaļ. Rūck'|ļwārtsbewēgung, f. atpakaļiska kustība. -wēg, m. atceļš, m.; auf dem -e sein, būt atceļā, rückweise, adv. grūdieniem, rück'wirken, v. n. atspaidot; izrādīt atgriezenisku darbību, rück||wirkend, adj. atgriezenisks. Rück'| Wirkung, f. atgriezeniska darbība; atseku darbība. -Zahlung, f. atmaksājums, m.; maksājums atpakaļ, -zug, m. atkāpšanās, f.; auf seinem -e, viņam atkāpjoties; den antreten, iet atpakaļ, atkāpties. Rü'de, m. -n, pl. -n, 1. (liels) sētas suns;

2. suņu tēviņš, m. rü'de, I. adj. rupjš, neizglītots; II. adv. _rupji.

Ru'del, n. -s, pl. bars, m.; pulks, m. rü'delweise, adv. bariem, j Rū'der, n. -s, pl. >., airis, m., auch irkls, m. Rū'derbank, f. airētāju sols, m.; laida, f. 1 Rū'derļ boot, n. (airējama) laiva, f. Rū'derer, m. -s, pl. airētājs, m.; īrējs, m.

rū'dern, v. a. u. n. airēt, irties. Rū'dern, n. -s, airēšana, f.; iršanās, f. Rū'der ļļ pinne, f. dullis, m. -schiff, n. airējams kuģis, -schlag, m. ich hörte Ruderschläge, es dzirdēju aiŗus cilājam, -stange, f. airis, m. -stock, m. stūres kāts, m.

Rudimen'te, n. pl. sākumi, m. pl. Rūf, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Schrei) kliedziens, m.; (Zuruf) sauciens, m.; auf den ersten uz pirmo saucienu; 2. (Stimme) balss, f.; die Schafe verstehen den -des Hirten, aitas pazīst gana balsi; fig. dem -e der Natur folgen, sekot dabas balsij; 3. fig. (Berufimg) aicinājums, m.; er hat einen - an die Berliner Universität erhalten, viņš aicināts par profesoru Berlīnes universitātē; 4. fig. (Nachrede) slava, f.; er steht in einem guten -e, viņam laba slava; (jemn.) in einen schlechten - bringen, celt (kādam) ļaunu slavu; 5. tālrunis, m. rū'fen, I. v. a. (rū'fe; rief; gerū'fen) 1. (ausrufen) izsaukt, izkliegt; 2. (herbei-Rufen — rühren 427

rufen) saukt, piesaukt klāt; (jemn.) zu Hilfe *, saukt (kādu) palīgā; (jemn.)

lassen, likt (kādu) aicināt; er kommt wie gerufen, viņš nāk kā aicināts od. viņš nāk pašā laikā; fig. (jemm. etw.) wieder ins Gedächtnis atgādināt (kādam ko); fig. ins Leben dibināt; fig. wieder ins Leben «, atdzīvināt; II. v. n. 1. (schreien) kliegt; um Hilfe saukt palīgā; zu Gott piesaukt Dievu; ins Gewehr -, saukt pie ieročiem; 2. (jemm.) uzsaukt (kādam); III. v. refl. h. sich heiser aizsmakt saucot.

Rū'fen, n. -s, saukšana, f.

Rū'fer, m. -s, pl. saucējs, m.; aicinātājs, m.

Rüffel, m. -s, pl. fam. rājiens, m.

rüffeln, v. a. fam. rāt.

Rūfnāme, m. saucamais vārds.

Rü'ge, f. pl. -n, 1. pēliens, m.; (Verweis) rājiens, m.; eine . bekommen, dabūt rājienu; 2. (Strafe) sods, m.

Rü'gegericht, n. izmeklēšanas tiesa, f.

rti'gen, v. a. 1. (tadeln) pelt; 2. (strafen) sodīt.

Rü'ger, m. -s, pl. pēlējs, m.

Rü'gesache, f. izmeklējama lieta; pārkāpums, m.

Rū'he, f. 1. (im Gegensatz zur Unruhe) miers, m.; (Stille) klusums, m.; die öffentliche «. stören, traucēt atklātības mieru; lassen Sie mich in lieciet mani mierā; lassen Sie mich damit in nerunājiet man par to; 2. (im Gegensatz zur Aufregung) mierinājums m.; (Kaltblütigkeit) aukstas asinis; (jemn.) mit > anhören, noklausīties (kādā) mierīgi; 3. (im Gegensatz zur Arbeit) dusa, f.; die Nacht ist die Zeit der nakts ir dusas laiks; sich zur -begeben, iet gulēt od! dusēt; 4. (Ruhestand) sich zur ~ setzen, atkāpties no veikala darīšanām; (von Beamten) iet atvaļinājumā.

Rū'hebank, f. atdusas od. atpūtas sols, m.

rū'hebedürftig, adj. er ist sehr viņam miers ļoti vajadzīgs.

Rū'heļļbett, n. guļas od. atdusas vieta, f. -gehalt, n. pensija, f. -kissen, n. spilvens, m.

rü'helös, I. adj. nemiera pilns, nemierīgs; (aufgeregt) uzbudināts; II. adv. bez miera.

Rü'helösigkeit, f. «, nemierība, f.; nemie-rīgums, m.

rū'hen, v. n. h. 1. (stille od. ungestört sein) būt mierā, būt netraucētam; -lassen, atstāt mierā; 2. (ausruhen) atdusēties, atpūsties; von seiner Arbeit atpūsties no sava darba; fig. auf

seinen Lorbeeren atdusēties uz saviem lauriem; 3. (schlafen) gulēt, dusēt; ~ lassen, atļaut gulēt; (auf Gräbern) hier ruht (in Gott), še dus (Dieva mierā); lasset die Toten «., lai dus mirušie! 4. (sich befinden) atrasties; ihr Arm ruhte auf seiner Schulter, viņas roka atradās viņam uz pleca. Rü'he||platz, m. atdusas vieta, f. -posten, m. atpūtas vieta, f. (ienesīga vieta bez darba), -punkt, m. atbalsta punkts, m. -stand, m. atvaļinājums, m.; sich in den begeben od. in den •» treten, atkāpties no veikala darīšanām od. iet atvaļinājumā; in den - versetzen, atvaļināt (ar pensiju), -stätte, f. 1. miera vieta, f.; 2. (Ruhesitz) atdusas miteklis, m.; 3. (Grab) kaps, m. -störer, m. miera traucētājs, m. -Störung, f. miera traucēšana, m. -stunde, f. atpūtas brīdis, m. rū'hig, I. adj. 1. (stili) kluss, rāms, (friedlich) mierīgs; seid -! klusu! 2. (nicht aufgeregt) mierīgs; bei -er Überlegung, mierīgi pārdomājot; II. adv. mierīgi. Ruhm, m. -es, slava, f.; (Ehre) gods, m.; man muß ihm zu -e sagen, viņam par godu jāsaka, ruhmbedeckt, adj. slavas vainagots. Ruhmbegierde, f. slavas kāre, f. ruhmbegierig, adj. slavas kārīgs; (ehrgeizig) godkārīgs, rüh'men, I. v. a. slavēt; (preisen) teikt; II. v. refl. sich (einer Sache) sevi daudzināt od. lielīties (kādā lietā). Rüh'men, n. -s, slavēšana, f.; viel -s (von

etw.) machen, lieliski (ko) daudzināt, rühmlich, I. adj. slavens, slavējams; (ehrenvoll) godājams; II. adv. slaveni; -st erwähnen, godam pieminēt, ruhmlos, I. adj. bezslavas-, neslavens;

II. adv. bez slavas. Ruhmlosigkeit, f. neslavenums, m. ruhm'rēdig, adj. lielīgs, balamutīgs. ruhm'||reich, od -voll, od. -würdig, I. adj. slavens, slavas pilns, slavas cienīgs; II. adv. slaveni. Ruhr, f. asinssērga, f. Ruhr'anfall, m. saslimums ar asinssērgu, ruhr'ārtig, adj. asinssērgai līdzīgs. Rühr'ei, n. olu kultenis, m. riih'ren, I. v. a. 1. (bewegen) kustināt; kein Glied ~ können, nevarēt pakustināt ne locekļa; die Trommel sist bungas, bungāt; 2. (umrühren) Eier kult od. maisīt olas; Kalk iejaukt kaļķus; 3. fig. (in Rührung versetzen) aizgrābt, aizkustināt; ein rührendes Schauspiel, aizgrābīga skatu luga; das alles rührt ihn nicht, viss tas viņam vienalga; II. v. n. 1. (an etw.) aiz-428

tikt (ko) i 2. fig. (herrühren) nākt, celties; III. v. refl. sich (sich bewegen) kustēt, kustēties; ich kann mich vor Müdigkeit nicht mehr aiz noguruma es vairs nespēju ne pakustēties; er rührt sich nicht, viņš neiet no vietas. Rühr'holz, n. mieturis, m. rüh'rig, adj. rosīgs; (tätig) darbīgs; (unruhig) nemierīgs; (behende) žigls. Rüh'rigkeit, f. rosīgums, m.; (Behendigkeit) žiglums, m. ruhr'krank, adj. ar asinssērgu saslimis. Rühr'||löffel, m. pavārnīca, f. -stück, n.

asaru luga, f. Rüh'rung, f. pl. -en, 1. kustība, f.; 2. fig. aizgrābtība, f.; in versetzen, aizgrābt.

Ruin', m. -(e)s, posts, m.; das war sein

tas viņu iegrūda postā. Rui'ne, f. pl. -n, drupas, f. pl. ruinie'ren, I. v. a. gāzt postā, izpostīt;

II. v. refl. sich sevi izpostīt. Rülps, m. -(s)es, pl. -(s)e, atraugas, f. pl. rülpsen, v. n. atraugāties. Rülp'ser, m. -s, pl. raugātājies, m. Rum, m. -s, rums, m. (sukura niedŗu degvīns).

Rum'mel, m. -s, fam. 1. (Lärm) troksnis, m.; 2. (Plunder) grabažas, f. pl.; den ganzen » kaufen, nopirkt visu kopā. Rumor', m. -(e)s, troksnis, m.; nemiers, m.

rumö'ren, v. n. trokšņot, plosīties. Rum'pel||kammer, f. grabažnīca, f. -kästen, m. 1. grabažu šķirsts, m.; 2. fam. veca karīte. rum'peln, v. n. fam. bruzdēt; (von [-Wagen}-] {+Wa- gen}+} rībēt. Rumpf, m. -es, pl. Rūm'pfe, stāvs, m.;

viducis, m. rüm'pfen, v. a. die Nase raustīt degunu.

rund, I. adj. 1. apaļš; etw. ieapaļš; (dick) tukls, resns; «. machen, noapaļot; » werden, noapaļoties, pieņemties miesās; 2. fig. (klar) skaidrs; eine -e Antwort geben, atbildēt īsi un skaidri; II. adv. 1. herum, visapkārt; 2. fig. - heraussagen, teikt vaļsirdīgi; • abschlagen, strupi atraidīt. Rund, n. -es, apaļums, m. rund'||äugig, adj. ar apaļām acīm.

-bäckig, adj. ar apaļiem vaigiem. Run'de, f. *, pl. -n, (Kreis) aplis, m.; auch: riņķis, m.; (Reihe) kārta, f.; die - machen, apstaigāt visapkārt; der Kopf geht mir in die galva man griežas riņķī, run'den od. rün'den, v. a. noapaļot.

Rundfunk, m. radiofons, m.; rundfunken,

noraidīt radio viļņus, rund'erhāben, adj. izdobts. Rundgang, m. apstaigājums, m. -gebäude,

n. apaļbūve, f. -lauf, m. apļa skrējiens, m.

rund'lich, adj. apaļans, ieapaļš. Rund'reise, f. apbrauciens, m. Rundschau, f. apskats, m.; panorāma, f. Rundschrift, f. apaļraksts, m.; apaļie burti, m. pl. Rundschreiben, n. apkārtraksts, m. rundum', adv. visapkārt. Run'dung, f. pl. -en, apaļums, m.; apa-

liskums, m. rundweg', adv. «. abschlagen, strupi atraidīt.

Rū'nen, f. pl. rūnas, f. pl. -schrift, f. rūnu

raksti, m. pl. Rung'e, f. pl. -n, (am Wagen) stērste, f. Runk'el||rübe, f. svikls, m.; biete, f. -rü-

benzucker, m. biešu sukurs, m. Run'zel, f. pl. -n, krunka, f.; grumba, f.

run'zelig, adj. krunkains; - werden, sa-

krunkāties. run'zeln, I. v. a. sakrunkāt; die Stirn saraukt pieri; II. v. refl. sich », sa-krunkāties. Run'zeln, n. -s, (pieres) sakrunkāšana, f. runzlig v. runzelig. Rü'pel, m. -s, pl. lempis, m. rüpel'haft, adj. lempīgs, rupfen, v. a. plūkt; Vögel plucināt putnus; fam. (jemn.) plucināt od. dīrāt (kādu). Rupfer, m. -s, pl. plūcējs, m. rup'pig, I. adj. 1. nodriskājies, skrandains; 2. (knauserig) sīksts; II. adv. sīksti.

Rup'pigkeit, f. 1. nabadzīgums, m.; 2.

sīkstums, m. Rup'recht, m. -s, fam. Knecht Ziemsvētku vecītis, m.; bubulis, m. Rusch, (scirpus lacustris) m. ezera meldri, m. pl.

Ruß, m. -es, kvēpi, m. pl.; sodrēji, m. pl. Rus'se, m. -n, pl. -n, krievs, m. Rüs'sel, m. -s, pl. (bei Elefanten) snuķis, m.; (bei Schweinen) purns, m,; (bei Insekten) smeceris, m. -bär, m. snuķains lācis, rüs'selförmig, adj. snuķveidīgs. rüs'selig, adj. snuķains. Rüs'seltier, n. snuķainis, m.; -e, snuķai-nie.

rü'ßen, v. a. nokvēpināt, russifizie'ren, v. a. pārkrievot, rü'ßig, adj. kvēpains; » werden, apkvēpt. Rus'sin, f. pl. -nen, krieviete, f.russisch — säbeln

rus'sisch, adj. krievu-, krievisks; ein -es Bad, krievu pirts, f.

Ruß'land, n. Krievija, f., auch Krievu zeme, f.

Rüst'|[bock, m. āži, m. pl.; steķi, m. pl. -brett, n. sastatnes dēlis, m.

Rüst'e, f. die Sonne geht zu(r) *, saule noiet.

Rüste, f. (Tauhalter am Schiff) kuģa virves turētājs ārpusē.

rüst'en, I. v. a. sagatavot, sarīkot; ein Schiff apgādāt kuģi (ar visu, kas vajadzīgs); ein Heer apbruņot kaŗa-spēku; II. v. n. bruņoties; III. v. refl. sich sagatavoties, sataisīties, bruņoties.

Rüst'er, f. pl. -n, weiße goba, f.; schwarze vīksna, f.

rüst'ern, adj. gobas-; vīksnas-.

rüst'ig, adj. spirgts; ein -es Alter, spirgts vecums.

Rüstigkeit, f. spirgtums, m.; stiprums, m.; (Gesundheit) veselība, f.

Rüst'||kammer, f. bruņu zāle, f.; ieroču noliktava, f.; (Arsenal) arsenāls, m. -leiter, f. ratu redele, f. -tag, m. svētku priekšvakars, m.

Rüst'ung, f. pl. -en, 1. (das Rüsten) sagatavošana, f.; sagatavojums, m.; sagatavošanās, f.; (zum Kriege) bruņošanās, f.; 2. (Bewaffnung, Ausrüstung) bruņojums, m.; (Panzer) bruņas, f. pl.; die «. anlegen, aplikt bruņas; 3. (Gerüst) sastatnes, f. pl.

Rüst'wägen, m. ore, f.; vezuma rati, m. pl. -zeug, n. rīki, m. pl.; (bibl.) auserwähltes izredzēts rīks.

Rüt'chen, n. -s, pl. rīkstīte, f.

Rū'te, f. pl. -n, 1. (Gerte) rīkstīte, f.; (lange auch) vica, f.; 2. (für Kinder) rīkstes, f. pl.; žagari, m. pl.; einem Kinde -n, geben, dot bērnam žagarus od. izpērt bērnu, auch šaust; fig. unter (jems.) - stehen, būt (kāda) varā od. stāvēt zem (kāda) pātagas; fig. der - entwachsen sein, iztikt bez pēriena, būt atstājušam bērna vecumu; fig. sich selbst eine - binden, griezt sev pašam rīkstes; 3. (Meßrute) kārts, f.; 4. (männliches Glied) rīks, m.; diņķis, m.; 5. (Schwanz) aste, f.

Rü'ten||bündel, n. rikšu sainis, m. -hieb, m. od. -streich, m. rīkšu cirtiens, m.

Rutsch'bahn, f. šļūktava, f.

ru'tschen, v. a. šļūkties; (gleiten) slīdēt vom Berge laisties no kalna lejā; auf den Knien līst uz ceļiem.

Rutsch'partie, f. fam. izbraukumiņš, m.; pašļūciens, m.; wollen wir eine nach Riga machen, aizšļūksim uz Rīgu.

rüt'teln, I. v. a. kratīt; (jemn.) aus dem Schlafe uzpurināt (kādu) no miega; ein voll gerütteltes Maß, pilnum pilns mērs; II. v. n. (an etw.) ķerties (pie kā) klāt.

Rüt'teln, n. -s, kratīšana, f.

Rütt'stroh, n. smalkie salmi.

s.

Saal, m. -(e)s, pl. Sä'le, 1. (großer Saal) zāle, f.; 2. (Empfangszimmer) viesistaba, f.

Saal'tür, f. zāles durvis, f. pl.

Saat, f. pl. -en, 1. (das Säen) sēšana, f.; sējums, m.; sēja, f.; die - bestellen, apsēt laukus; man ist mit der «. beschäftigt, pašu laiku sēj; 2. (das Ausgesäte) sēkla, f.

Saat'||bestellung, f. apsēšana, f. -erbse, f. sēklas zirņi, m. pl. -feld, n. sējas lauks, m.; apsēts lauks; druva, f. -frucht, f. u. -korn, n. sēklas labība, f.; sēkla, f. -furche, f. birze, f.; die -ziehen, biržot. -gerste, f. sēklas mieži, m. pl. -gurke, f. sēklas gurķis, m. -hafer, m. sēklas auzas, f. pl. -kartoffel, f. sēklas kartupeļi, m. pl. -korb, m. sētuve, f. -krähe, f. krauķis, m. -rog-gen, m. sēklas rudzi, m. pl. -stock, m. sēklinieks, m. -weizen, m. sēklas kvieši, m. pl. -zeit, f. sējas laiks, m.

Sab'bat, m. -(e)s, pl. -e, atdusas diena, f.; (bei den Juden) sabats, m.; (bei den Christen) svētdiena, f. -feier, f. sabata svētdiena, f. -jähr, n. (bei den Juden) vaļas gads, m. -ruhe, f. svētdienas miers, m. -Schänder, m. sabata od. svētdienas apgānītājs, m. -Schändung, f. sabata od. svētdienas apgānīšana, f.

Sab'ber, m. -s, fam. slienas, f. pl.

Sabberei', f. pl. -en, fam. 1. slienāšana, f.; 2. (Geschwätz) terkšķēšana, f.

sab'bern, v. n. fam. slienāt.

Sabbler, m. -s, pl. smulis, m.

Säbel, m. -s, pl. zobens, m.; dem. zo-bentiņš, m.; fig. mit dem «. rasseln, zvadzināt ar zobenu, draudēt, -bein, n. līka kāja; einer, der -e hat, līkkājis, m.

sä'belbeinig, adj. līkkāju-, ar līkām kājām.

Sä'belduell, n. zobenu divkauja, f.; divkauja ar zobeniem.

säbelförmig, adj. zobenveida.

Sä'bel||griff, m. zobena spals, m. -hieb, m. zobena cirtiens, m. -klinge, f. zobena asmens, m. -koppel, f. zobena josta, f.

sä'beln, v. a. cirst ar zobenu. russisch — säbeln

429

rus'sisch, adj. krievu-, krievisks; ein -es Bad, krievu pirts, f.

Ruß'land, n. Krievija, f., auch Krievu zeme, f.

Rüst'|[bock, m. āži, m. pl.; steķi, m. pl. -brett, n. sastatnes dēlis, m.

Rüst'e, f. die Sonne geht zu(r) *, saule noiet.

Rüste, f. (Tauhalter am Schiff) kuģa virves turētājs ārpusē.

rüst'en, I. v. a. sagatavot, sarīkot; ein Schiff apgādāt kuģi (ar visu, kas vajadzīgs); ein Heer apbruņot kaŗa-spēku; II. v. n. bruņoties; III. v. refl. sich sagatavoties, sataisīties, bruņoties.

Rüst'er, f. pl. -n, weiße goba, f.; schwarze vīksna, f.

rüst'ern, adj. gobas-; vīksnas-.

rüst'ig, adj. spirgts; ein -es Alter, spirgts vecums.

Rüstigkeit, f. spirgtums, m.; stiprums, m.; (Gesundheit) veselība, f.

Rüst'||kammer, f. bruņu zāle, f.; ieroču noliktava, f.; (Arsenal) arsenāls, m. -leiter, f. ratu redele, f. -tag, m. svētku priekšvakars, m.

Rüst'ung, f. pl. -en, 1. (das Rüsten) sagatavošana, f.; sagatavojums, m.; sagatavošanās, f.; (zum Kriege) bruņošanās, f.; 2. (Bewaffnung, Ausrüstung) bruņojums, m.; (Panzer) bruņas, f. pl.; die «. anlegen, aplikt bruņas; 3. (Gerüst) sastatnes, f. pl.

Rüst'wägen, m. ore, f.; vezuma rati, m. pl. -zeug, n. rīki, m. pl.; (bibl.) auserwähltes izredzēts rīks.

Rüt'chen, n. -s, pl. rīkstīte, f.

Rū'te, f. pl. -n, 1. (Gerte) rīkstīte, f.; (lange auch) vica, f.; 2. (für Kinder) rīkstes, f. pl.; žagari, m. pl.; einem Kinde -n, geben, dot bērnam žagarus od. izpērt bērnu, auch šaust; fig. unter (jems.) - stehen, būt (kāda) varā od. stāvēt zem (kāda) pātagas; fig. der - entwachsen sein, iztikt bez pēriena, būt atstājušam bērna vecumu; fig. sich selbst eine - binden, griezt sev pašam rīkstes; 3. (Meßrute) kārts, f.; 4. (männliches Glied) rīks, m.; diņķis, m.; 5. (Schwanz) aste, f.

Rü'ten||bündel, n. rikšu sainis, m. -hieb, m. od. -streich, m. rīkšu cirtiens, m.

Rutsch'bahn, f. šļūktava, f.

ru'tschen, v. a. šļūkties; (gleiten) slīdēt vom Berge laisties no kalna lejā; auf den Knien līst uz ceļiem.

Rutsch'partie, f. fam. izbraukumiņš, m.; pašļūciens, m.; wollen wir eine nach Riga machen, aizšļūksim uz Rīgu.

rüt'teln, I. v. a. kratīt; (jemn.) aus dem Schlafe uzpurināt (kādu) no miega; ein voll gerütteltes Maß, pilnum pilns mērs; II. v. n. (an etw.) ķerties (pie kā) klāt.

Rüt'teln, n. -s, kratīšana, f.

Rütt'stroh, n. smalkie salmi.

s.

Saal, m. -(e)s, pl. Sä'le, 1. (großer Saal) zāle, f.; 2. (Empfangszimmer) viesistaba, f.

Saal'tür, f. zāles durvis, f. pl.

Saat, f. pl. -en, 1. (das Säen) sēšana, f.; sējums, m.; sēja, f.; die - bestellen, apsēt laukus; man ist mit der «. beschäftigt, pašu laiku sēj; 2. (das Ausgesäte) sēkla, f.

Saat'||bestellung, f. apsēšana, f. -erbse, f. sēklas zirņi, m. pl. -feld, n. sējas lauks, m.; apsēts lauks; druva, f. -frucht, f. u. -korn, n. sēklas labība, f.; sēkla, f. -furche, f. birze, f.; die -ziehen, biržot. -gerste, f. sēklas mieži, m. pl. -gurke, f. sēklas gurķis, m. -hafer, m. sēklas auzas, f. pl. -kartoffel, f. sēklas kartupeļi, m. pl. -korb, m. sētuve, f. -krähe, f. krauķis, m. -rog-gen, m. sēklas rudzi, m. pl. -stock, m. sēklinieks, m. -weizen, m. sēklas kvieši, m. pl. -zeit, f. sējas laiks, m.

Sab'bat, m. -(e)s, pl. -e, atdusas diena, f.; (bei den Juden) sabats, m.; (bei den Christen) svētdiena, f. -feier, f. sabata svētdiena, f. -jähr, n. (bei den Juden) vaļas gads, m. -ruhe, f. svētdienas miers, m. -Schänder, m. sabata od. svētdienas apgānītājs, m. -Schändung, f. sabata od. svētdienas apgānīšana, f.

Sab'ber, m. -s, fam. slienas, f. pl.

Sabberei', f. pl. -en, fam. 1. slienāšana, f.; 2. (Geschwätz) terkšķēšana, f.

sab'bern, v. n. fam. slienāt.

Sabbler, m. -s, pl. smulis, m.

Säbel, m. -s, pl. zobens, m.; dem. zo-bentiņš, m.; fig. mit dem «. rasseln, zvadzināt ar zobenu, draudēt, -bein, n. līka kāja; einer, der -e hat, līkkājis, m.

sä'belbeinig, adj. līkkāju-, ar līkām kājām.

Sä'belduell, n. zobenu divkauja, f.; divkauja ar zobeniem.

säbelförmig, adj. zobenveida.

Sä'bel||griff, m. zobena spals, m. -hieb, m. zobena cirtiens, m. -klinge, f. zobena asmens, m. -koppel, f. zobena josta, f.

sä'beln, v. a. cirst ar zobenu.430

Sä'bel|[rasseler, m. zobena zvadzinātājs, m. -regiment, n. zobena režīms, m. -scheide, f. zobena maksts, m. -tasche, f. zobena somiņa, f. Sacharin', n. -(e)s, sacharīns, m. Sach'||bemerkung, f. lietišķa piezīme, -beschädigung, f. kaitējums, m.; zaudējums, m. -beweis, m. lietišķs pierādījums. -dārstellung, f. lietas iztēlojums, m.

sach'dienlich, adj. derīgs, lietderīgs. Sach'e, f. pl. -n, 1. (Ding) lieta, f.; dem. lietiņa, f.; meine -n, manas lietas, fam. seine sieben -n, visa viņa manta; 2. fig. (Angelegenheit) darīšana, f.; (Tatsache) fakts, m., auch lieta, f.; (Gegenstand) priekšmets, m.; das ist Ihre tā Jūsu darīšana; so ist die tāda lūk lieta patiesībā; der Name tut nichts zur «., vārds nav svarīgs; ich bin meiner - gewiß, man šai lietā nav ne mazāko šaubu; zur «! pie lietas! lassen Sie uns endlich zur - kommen, stāsimies beidzot pie lietas; nicht bei der - sein, būt neuzmanīgam; 3. fig. (Angelegenheit, die man verteidigt) die - der Freiheit verteidigen, aizstāvēt brīvības lietu. Sach' erklärung, f. lietišķs izskaidrojums. -führer, m. advokāts, m. -ge-dächtnis, n. lietu atmiņa, f. sach'gemäß, adj. lietišķs. Sach'ļ'kenner, m. lietpratējs, m. -kennt-nis, f. od. -kunde, f. lietpratība, f.; mit . urteilen, spriest kā lietpratējam, sach'kundig, adj. lietderīgs, lietpratīgs. Sach'läge, f. lietas stāvoklis, m.; situācija, f. sachlich, adj. lietišķs, säch'lich, adj. nekatrs. Sach'||lichkeit, f. lietišķība, f. -register,

n. satura rādītājs, m. sacht u. sach'te, I. adj. (leise) kluss; (langsam) lēns; II. adv. 1 (langsam) lēni, lēnām, lēnītiņām; 2. (leise) klusi, klusām, klusītiņām. Sachverhalt, m. lietas sastāvs; den -klarlegen, izskaidrot, kāda lieta bijusi, sach'verständig, I. adj. lietpratīgs; der S-e, lietpratējs, m.; II. adv. ar lietpratību, lietpratīgi. Sachverzeichnis, n. lietu saraksts, m.;

inventārs, m. Sachwalter, m. lietas vadītājs, m.; advokāts.

Sack, m. -(e)s, pl. Säck'e, 1. maiss, m.; dem. maisiņš, m.; (verächtl.) maišelis, m.; ein Sackvoll, pilns maiss; fig. mit und Pack, ar visām lietām; im » und in der Asche od. in . und Asche Buße

tun, nožēlot grēkus; gavēt; 2. (Tasche) kabata, f., auch kule, f.; dem. kabatiņa, f.

sack'ārtig, adj. maisam līdzīgs. Säck'chen, n. -s, pl. », maisiņš, m.; kulīte, f.

Säck'el, m. -s, pl. «., maisiņš, m.; (Beutel)

maks, m. -meister, m. kasieris, m. sack'en, I. v. a. bāzt maisā; II. v. refL

sich (sich senken) sēsties, sackerlöt! int. tavu brīnumu! sackförmig, adj. maisveida. Sack'gasse, f. strupceļā, m.; in eine - geraten, ieskriet sprukās, sack'grob, adj. ļoti rupjš. Sack']]laufen, n. skriešana maisā, -leinen, n. od. -leinwand, f. maisu audekls, m.ŗ rupjš audekls. Säck'ler, m. -s, pl. 1. v. Säckelmeister? 2. (Beutler) macnieks, m.; maku fabrikants, m.

Sack'||netz, n. tīkls ar kuli. -pfeife, f.

dūdas, f. pl.; somu stabules, f. pl. -pfeifer, m. dūdnieks, m. -pistole, f. kabatas pistole, f. -träger, m. 1. (Lastträger) maisnesis, m.; 2. fam. pautne-sis, m. -tūch, n. maisu audekls. Sā'debaum, m. paeglis, m. Sä'e||mann, m. sējējs, m.; dem. sējējiņš,

m. -maschine, f. sējammašīna, f. |säen, v. a. sēt; das S-, sēšana, f.; das Geld ist bei ihm dünn gesät, naudas viņam maz; prv. wie gesät, so geschnitten, kāda sēkla, tāda raža; prv. wer Wind sät, wird Sturm ernten, kas vēju sēj, tas vētru pļauj. Sä'er, m. -s, pl. sējējs, m. Sä'e||tüch, n. sētuve, f. -zeit, f. sējlaiks. Saffian, m. -s, pl. -e, safjāns, m. (āda). Safrān, m. -s, safrāns, m. Safrāngelb, n. safrāna dzeltānums, m. Saft, m. -(e)s, pl. Säfte, 1. sula, f.; (eingekochter) ievārījums, m.; der «. tritt in die Bäume, sula kokos ietekas; 2. fig. (Kraft) spēks, m.; (Energie) spars, m.; weder - noch Kraft haben, būt pavisam vājam. Säftebildung, f. (Mediz.) sulu rašanās, f. Saft'fülle, f. sulu pilnība, f. saft'grün, adj. sulīgi zaļš. saftig, adj. 1. sulīgs, sulots, sulas pilns;

2. fig. (unzüchtig) nekaunīgs. Saftig'keit, f. 1. sulīgums, m.; 2. fig.

(Unzüchtigkeit) nekaunīgums, m. safflös, adj. bezsulas-; bezspēka-; fig.

saft- und kraftlos, pavisam vājš. sāg'bār, adj. teicams, sakāms. Sā'ge, f. *, pl. -n, 1. (Gerücht) baumas, f. pl.; es geht die ļaudis runā; 2. teika, f.Säge — salutieren

431

Sä'ge, f. pl. -n, zāģis, m.; dem. zāģītis, m. -blatt, n. zāģa asmens, m. -block, m. zāģējams bluķis, -bock, m. krāģis, m.,- malkas statnis, m. -fisch, m. zāģa zivs.

sä'geförmig, adj. zāģveida; (gezähnt) zobains.

Sä'ge||mehl, n. zāģu skaidas, f. pl. -mtih-

le, f. zāģētava, f. -müller, m. zāģētavas meistars, m.

sā'gen, I. v. a. u. n. 1. teikt, sacīt; kein Wort neteikt ne vārda; (jemm.) guten Tag vēlēt (kādam) labdienu; (jemm. für etw.) Dank pateikties (kā-kam par ko); ich habe mir - lassen, man stāstīja od. bija jādzird; was wollen Sie damit ko Jūs ar to gribat teikt? was haben Sie dagegen zu kas Jums pret to būtu ko teikt? hierüber wäre viel zu šai lietā būtu daudz ko teikt; was Sie *! ko Jūs man sakāt! offen gesagt, taisnību sakot; 2. (befehlen) pavēlēt; Sie haben hier nichts zu -, še Jums nav nekādas noteikšanas; er hat bei Hofe viel zu viņam galmā liela nozīme; 3.

(bedeuten) nozīmēt; was will das »? ko tas nozīmē? 4. (für jemn.) gut «, galvot (par kādu); II. v. refl. sich Schmeicheleien sev glaimot.

sā'gen, v. a. zāģēt; das S-, zāģēšana, f.

Sä'gen||forschung, f. teiku pētīšana, f. -geschichte, f. teiku vēsture, f.

sā'genhaft, adj. teiksmains.

Sā'gen II kreis, m. teiku aplis, m. -kunde, f. teiku zinātne, f.

sā'genreich, adj. teikām bagāts.

Sā'genzeit, f. teiku laikmets, m.

Sä'ger, m. -s, pl. zāģnieks, m.; zāģētājs, m.

Sä'ge||schmied, m. zāģu kalējs, m. -späne, m. pl. zāģu skaidas, f. pl. -werk, n. (Sägemühle) zāģētava, f. -zahn, m. zāģu zobs, m.

Sā'go, m. -s, sāgo, m. -baum, m. sāgo koks, m.

sah v. sehen.

Sahl'j|band, n. mala, f. -weide, f. kazu vītols, m.

Sahne, f. krējums, m.

Sah'nenkäse, m. krējumsiers, m.

sah'nig, adj. krējumains.

Saison' [ßäson], f. pl. -s, sezona, f. (gada laiks).

Sai'te, f. pl. -n, stīga, f.; dem. stīdziņa, f.; fig. die -n zu hoch spannen, daudz prasīt; fig. gelindere -n aufziehen, tapt rāmākam, piekāpties.

Sei'tenII Instrument, n. stīgu instruments, m. -klang, m. stīgu skaņas, f. pl. -ma-

cher, m. stīdzinieks, m. -spiel, n. 1. stīgu mūzika, f.; 2. stīgu instruments, m.; (Harfe) kokle, f.

Sakrament', n. -(e)s, pl. -e, sakraments, m. (svēts iestādījums).

Sakristei', f. pl. -en, ģērbkambaris, m.; sakristeja, f.

Säkulär'feier, f. simtgadu jubileja, f.

Sä'kulum, n. -s, pl. -la, sēkuls, m.; gadu simtenis, m.

Salair' v. Salär.

Salaman'der, m. -s, pl. », salamandra, f.

Salär', n. -s, pl. -e, alga, f.

Salāt', m. -(e)s, pl. -e, salāti, m. pl. -gā-bel, f. salātu dakšiņa, f. pl.

Salāt'II köpf, m. salātu galviņa, f. -schüs-sel, f. salātnīca, f.

Salbā'der, m. -s, pl. fam. 1. (Schwätzer) pļāpa, com.; 2. (Quacksalber) pūšļotājs, f.

Sal'be, f. pl. -n, 1. ziede- f. (smēre); svaidāmās zāles.

Salbei', f. », pl. -en, salvija, f.

sal'ben, v. a. 1. (Mediz.) ieziest; 2. einen König svaidīt karali; 3. eins Leiche balzamēt līķi.

Sal'ben||büchse, f. ziedes kārbiņa, f.

Salb'öl, n. svaidāmā eļļa.

Sal'bung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) svaidīšana, f.; svaidījums, m.; 2. fig. (Pathos) svinīgums, m.; mit «. sprechen, runāt pacilātā balsī.

sal'bungsvoll, adj. svinīgs.

saldie'ren, v. a. izlīdzināt lēsi.

Sal'do, n. -s, pl. -s, od. -di, saldo, m. -betrag, m. saldo summa, f.

Sä'Iep, m. -s, od. -wurzel, f. saleps, m. (zāles).

Salī'ne, f. pl. -n, sāls vārītava, f.

Salm, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Fisch) lasis, m.; dem. lasītis, m.; junger lasēns, m.; 2. fam. (eintöniger Vortrag) pentere, f.; einen langen - machen, ilgi penterēt.

Sālomonssiegel, n. (polygonatum offici-nale) kaulu zāle, f.

Salon' [-Ion], m. -s, pl. -s, salons, m. viesu istaba, f.

Salon'wägen [-Ion-], m. salonvagons, m.

salopp', adj. ļoti nolaidīgs.

Salpē'ter, m. -s, salpetris, m.

Sal'se, f. pl. -n, sālījums, m.

Sal'to mortā'le, m. pl. -s. od. Salti mor-tali, salto mortale, m. (bīstams lēciens, pārdrošs solis).

Salūt', m. -(e)s, pl. -e, salūts, m. (goda sveicinājums); schießen, apsveicināt ar lielgabaliem.

salutie'ren, v. a. u. n. salūtēt (godam sveikt).432 Salve — Sand

Sal've [-we], f. pl. -n, salve, f. (vairāki šāvieni reizē); eine - geben, šaut salvi.

Salz, n. -es, pl. -e, sāls, f.; Fleisch in -legen, iesālīt gaļu.

Salz^ļabgābe, f. sāls nodoklis, m. -āder, f. sāls dzīsla, f.

salz'ārtig, adj. sālij līdzīgs.

sal'zen, v. a. (part. p. gesal'zen) salīt; die Suppe ist zu stark gesalzen, zupa pārsālīta; das ist gesalzen, tas ir sālīts; fam. ir pārāk dārgs.

Sal'zen, n. -s, sālīšana, f.

Salz'iļērde, f. sālszeme, f. -faß, n. od. -fäßchen, n. sālnīca, f. -fisch, m. sālīta zivs. -fleisch, n. sālīta gaļa. -fluß, m. (Mediz.) sāls sūce, f. -gehalt, m. sāls saturs, m. -geschmack, m. sāls garža, f. -gewinnung, f. sāls iegūšana, f. -grübe, f. sāls raktuve, f. -gurke, f. sālīts gurķis.

salz'haltig, adj. sāļš, salzhaltiges Wasser, ūdens, kas satur sāli; sālsūdens, m.

Salz'||handel, m. sāls tirdzniecība, f. -hāndler, m. sāls tirgotājs, m.

sal'zig, adj. (gesalzen) sālīts, sālīgs; (nach Salz schmeckend) sāļš.

Sal'zigkeit, f. sālīgums, m.; sāļums, m.

Salz'||Industrie, f. sāls rūpniecība, f. -kästen, m. od. -kiste, f. sāls tīne, f. -klumpen, m. sāls gabals, m. -korn, n. sāls grauds, m. -köte, f. sāls vārītava, f. -kruste, f. sāls garoza, f. -krystalle, pl. sāls kristalli, m. pl. -kūchen, m. sāls rausis, m. -lāche, f. sāls dūkste, f. -lāden, m. sāls pārdotava, f. -lāke, f. sālījums, m. -niederläge, f. sāls noliktava, f.

salz'sauer, adj. sāļskābs.

Salz'||säule, f. sālsstabs, m. -säure, sālsskābe, f. -see, sāls ezers, m.

Salzsiederei', f. 1. sāls vārīšana, f.; 2. sāls vārītava, f.; sāls tīrītava, f.

Salz' söle, f. sāls atšķaidījums, m.; sālījums, m. -werk, n. sāls vārītava, f.; sāls tīrītava, f.; sāls raktuve, f. -zoll, m. sāls muita, f.

Sā'me, m. -ns, pl. -n, od. Sāmen, m. -s, pl. 1. sēkla, f.; dem. sēkliņa, f.; 2. fig. (Keim) dīglis, m.

Sä'men||behälter, m. sēklas trauciņš, m. -ergießung, f. sēklas od. ziedu notecēšana, f.

sā'menerzeugend, adj. sēklnesīgs.

Sā'menļļerzeuger, m. sēklnesis, m. -fäden, rJ. sēklas pavedieni, m. pl. -fluß, m. sēklas tecēšana, f. -handel, m. sēklu tirdzniecība, f. -hāndler, m. sēklu tirgotājs, m. -hülse, f. pāksts, f. -kapsei,

f. poļa, f.; pogaļa, f. -korn, n. sēklas grauds, m. -lehre, f. spermatoloģija, f.; sēklas zinātne, f. sā'menlos, adj. bezsēklas-. Sä'men||milch, f. sēklas piens, m. -staub, m. ziedu putekļi, m. pl. -tierchen, n. sēklas dzīvnieciņš, m. sā'mentrāgend, adj. sēklnesējs-; sēklas-, Sämerei', f. pl. -en, sēklas, f. pl. sä'misch, adj. zamšādas-; -es Leder, zamšāda, f.

Säm'ling, m. -s, pl. -e, sēklinieks, m.;

sēklas stāds, m. sam'meln, I. v. a. u. n. krāt, vākt; Pflanzen krāt augus; die Truppen pulcināt karaspēku; Geld krāt naudu; verschiedene Schriften •», kopot dažādus rakstus; II. v. refl. sich 1. (sich vereinigen) sapulcēties; (sich Aufhäufen) sakrāties; 2. fig. (seine Gedanken sammeln) apdomāties. Sam'mel||näme, m. kopvārds, m. -platz, m. u. -punkt, m. sapulcēšanās vieta, f. -stelle, f. galvenā noliktava. Sam'met, m. -s, samts, m. sam'metārtig, adj. samtam līdzīgs, samtains.

sam'meten, adj. samta-, Sam'metfabrik, f. samta fabrika, f. sam'metweich, adj. samta mīkstumā,

mīksts kā samts. Sam'metweste, f. samta veste, f. pl. Samm'||ler, m. -s, pl. 1. krājējs, m.; (von Almosen) dāvanu lasītājs, m.; 2. (aus Schriften) kopotājs, m. -lung, f.

pl. -en, 1. (das Sammeln) krāšana, f.; krājums, m.; (von Truppen) pulcinā-šana, f.; pulcinājums, m.; für die Armen, nabagu kollekte, f. (dāvanu lasīšana nabagiem); 2. fig. (der Gedanken) apcere, f. -lungspunkt, m. sapulcēšanās vieta, f. Samowar', m. -s, pl. -e, patvaris, m. Sams'tag, m. sestdiena, f.; (des) -s, sestdienām.

Samt, auch Sammet, samts, m. samt, I. prp. (mit dem Dativ) ar, kopā ar; er - allen übrigen, viņš kopā ar visiem citiem; II. adv. •» und sonders, visi kopā.

sämt'Iich, I. adj. viss; II. adv. viss kopā. Sā'mum, m. -s, samums, m. (tuksneša vētra).

Sanato'rium, n. -(s), pl. -rien, (sanatorija,

f. (dziedinātava). Sand, m. -(e)s, smilts, f.; (gewöhnl. pl.) smiltis, f. pl.; mit » bestreuen, apkaisīt smiltīm; (von Schiffen), auf den -laufen od. geraten, uzskriet sēklī; sich

im » verlaufen, (von Flüssen) nozust smiltīs; fig. neatstāt nekādas pēdas, -aal, m. svilpiņš, m.

Sandā'ļļle, f. «., pl. rn, sandale, f. -len-macher, m. sandalnieks, m.

sand'ārtig, adj. smiltīm līdzīgs.

Sand'|[bank, f. sēklis, m. -berg, m. smilšu kalns, m. -böden, m. smiltszeme, f. -büchse, f. smiltnīca, f. -ēbene, f. smilšu klajums, m.

San'del, m. -s, od. San'delholz, n. sandel-koks, m.

sanden, v. a. apkaisīt ar smiltīm.

San'der, m. -s, pl. zandarts, m. (zivs).

Sand'ļļ faß, n. od. -fäßchen, n. smiltnīca, f. -fläche, f. smilšu laukums, m. -frau, f. smiltniece, f.; smilšu pārdevēja, f. -führe, f. smilšu vezums, m. -gēgend, f. smilšains apvidus, -grieß, m. grants, f. -grübe, f. smilšu bedre, f. -hāse, m. 1. baltais zaķis,; 2. fam. (Infanterist) kājnieks, m.; smilšbridis, m. -hügel, m. smilšu pakalne, f.; kāpa, f.

san'dig, adj. smilšains, smilšu pilns.

Sand'jiinsel, f. smilšu sala, f. -körn, n. od. -körnchen, n. smilšu graudiņš, m. -mann, m. 1. smiltnieks, m,; smilšu pārdevējs, m.; 2. fam. (Schlaf) miega ma-cis, m. -stein, m. smilšakmens, m. -uhr, f. smiltenis, m.; smilšu stundenis, m. -weg, m. smilšains ceļš.

Sand'ļļ wüste, f. smilšu tuksnesis, m. -zucker, m. smalkais sukurs, auch smilšu sukurs, m.

san'dte v. senden.

sanft, I. adj. maigs, lēns; II. adv. maigi, lēni.

Sänf||te, f. », pl. -n, nestuves, f. pl. -tenträger, m. nesējs, m.

Sanft'heit, f. od. Sanft'mūt, f. «., maigums, m.; lēnums, m.

sanft'mütig, I. adj. lēnīgs, lēnprātīgs; (biblisch) selig sind die S-en, svētīgi tie lēnprātīgie; II. adv. lēnprātīgi, ar lēnu prātu.

sang v. singen.

Sang, m. -(e)s, pl. Säng'e, dziedājums, m.; dziesma, f.; fig. mit - und Klang, bungas sitot; fig. ohne und Klang abziehen, aiziet gluži klusi.

Sän'ger, m. -s, pl. 1. dziedātājs, m.; fig. die - des Waldes, meža dziedoņi, m. pl.; 2. fig. (Dichter) dziesminieks, m. -chör, m. dziedātāju koris, m. -fest, n. dziesmu svētki, m. pl. -in, f. pl, -nen, dziedātāja, f. -kreis, m. dziedātāju pulciņš, m.

Sangui'niker, m. -s, pl. sangviniķis, m. (viegli uzbudināms cilvēks).

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

sanitär', adj. sanitārs, veselības-, uz veselību attiecīgs. Sanitäts'||behörde, f. veselības iestāde, f. -wēsen, n. veselības lieta, f.; veselības apstākļi, m. pl. sank v. sinken.

Sankt (od. St), svēts; (verkürzt) sv.; -

Paulus, svētais od. sv. Pāvils. Sanktion', f. sankcija, f. (apstiprināšana).

sanktionieren, v. a. sankcionēt (apstiprināt), sann v. sinnen. Santim, m. santims, m. Sā'phir, m. -s, pl. -e, safīrs, m. (zilais

dārgakmens), sapperlot' od. sapperment! int. fam. tavu

brīnumu! kad tevi! Sarazē'ne, m. -n, pl. -n, saracēnis, m. (viduslaikos nosaukums arabiešiem, vēlāk visām nekristītām tautām, pret kuŗām sludināja krusta kaŗu). Sardi'ne, f. pl. -n, sardīne, f. Sarg, m. -(e)s, pl. Sär'ge, zārks, m., auch šķirsts, m.; dem. zārciņš, m.; šķirstiņš, m.

Sarg'||deckel, m. zārka vāks, m. -macher, m. zārcnieks, m. -stein, m. kapa akmens, m. -tūch, n. zārka sega, f. Sarkas'mus, m. pl. -men, sarkasms, m.

(sīvs piezobojums), sarkastisch, adj. sarkastisks. Sarkophāg', m. -(e)s, pl. -e, sarkofags, m. säß, sä'ße v. sitzen.

Sā'tan, m. -s, pl. -e, sātans, m.; velns, m.;

sie ist ein wahrer viņa ir īsts velns, satā'nisch, adj. sātanisks, velnišķīgs. Sati'||re, f. pl. -n, satira, f. -riker, m.

-s, pl. satiriķis, m. sati'risch, adj. satirisks. Satisfaktion', f. satisfakcija, f.; gandarījums, m.

Satrāp', m. -en, pl. -en, satraps, m. (valdnieka vietnieks, novada pārvaldnieks), satt, adj. 1. (gesättigt) paēdis; (von Tieren auch) pieēdis; * machen, paēdināt; sich essen, paēsties; sich recht -essen u. trinken, krietni saēsties im sadzerties; fig. sich • lachen, krietni od. papilnam izsmieties; 2. fig. (überdrüssig) ich habe diese Sache », man šī lieta apnikusi; 3. (in der Chemie, gesättigt) piesātināts; 4. fig. (von Farben) lekns; (dunkel), tumšs. Sattel, m. -s, pl. Sät tel, 1. segli, m. pl.; sich in den - schwingen, kāpt seglos, lēkt zirgam mugurā; (jemn.) aus dem -heben, izcelt (kādu) no segliem; paturēt (par kādu) virsroku; fest im -

sitzen, būt stingram seglos; 2. * eines Berges, kalna ieplaka, f.

sat'telārtig, adj. seglveida.

Sat'tel||baum, m. seglu loks, m. -decke, f. seglu sega, f.; (unter dem Sattel) pa-seglis, m.

sat'telfest, adj. 1. er ist «., viņš sēž stingri seglos od. viņš prot labi jāt; 2. fig. er ist in der Geographie viņš labi prot ģeogrāfiju.

Sat'telļļgurt, m. pavēderes josta, f. -kis-sen, n. seglu spilvens, m. -knecht, m. zirgu puisis, m. -knopf, m. seglu cekuls, m.

sat'teln, v. a. seglot; das S-, seglošana, f.

Sat'telļļpferd, n. jājams zirgs, -zeug, n. seglu piederumi, m. pl.

Satt'heit, f. paēšana, f.; paēdums, m.; pilnība, f.

sät'tigen, I. v. a. 1. paēdināt; 2. (chemisch) piesātināt; II. v. refl. sich paēst, paēsties.

Sättigung, f. 1. paēdinājums, m.; 2. (chemische) piesātinājums, m.

Sat'tler, m. -s, pl. seglinieks, m., auch rēdnieks, m. -arbeit, f. seglinieka darbs, m.

Sattlerei', f. pl. -en, (Handwerk) seglinieka darbnīca, f.

satt'sam, I. adj. pietiekošs; II. adv. papilnam, diezgan.

Saturei', f. kaulu zāle, f.

Sä'tyr, m. -n u. -s, pl. -n, Satirs, m. (meža dievs).

Satz, m. -es, pl. Sätze, 1. (Sprung) lēciens, m.; (Anlauf) saskrējiens, m.; mit einem ar vienu lēcienu, auch ar vienu rāvienu; 2. (Bodensatz) padibenes, f. pl.; (von Kaffee) biezumi, m. pl.; 3. (in der Druckerei) salikums, m.; glatter vienkāršs salikums; den * stehen lassen, uzglabāt salikumu; 4. (Einsatz) metiens, m.; 5. (Preis) fester stingras cenas; 6. (aus Wörtern bestehend) teikums, m.; abhängiger atkarīgs teikums; 7. (Lehrsatz) teze, f.

Satz'|ļ bau, m. od. -bildung, f. teikuma uzbūve, f. -gefiige, n. teikumu sakopojums, m. -lehre, f. sintakse, f.; teikuma mācība, f.

Satz'ung, f. pl. -en, nolikums, m.; likums, m.j (Vorschrift) priekšraksts, m.; (Glaubenssatz) dogma, f.

satz'weise, adv. 1. lēcieniem; 2. teikumiem, pa teikumiem.

Sau, f. pl. Säu'e, 1. cūka, f.; dem. cūciņa, f.; (biblisch) die Perlen vor die Säue werfen, mest pērles cūkām priekšā; 2. (Jägerspr., Wildschwein) mežcūka, f.

sau'ber, I. adj. tīrīgs, tīrs; II. adv. glīti. Sau'berkeit, f. glītums, m.; tīrība, f. säu'berlich v. sauber, säu'bern, I. v. a. tīrīt; post, spodrināt; fig. das Land vom Feinde izdzīt no zemes visus ienaidniekus; II. v. refl. sich tīrīties; posties. Säu'berung, f. pl. -en, tīrīšana, f. Sau'ļibohne, f. lielā pupa, lauku pupa, cūku pupa. -borste, f. cūkas sars, m. -bruch, m. mežcūku rakumi, m. pl. Sau'ce [säße], f. pl. -n, mērce, f. sau'er, adj. 1. skābs; (herb) skāņš; -e Milch, skābs piens; (gegorene Milch) rūdzis piens; • machen, ieskābēt; * werden, saskābt; die Milch wird «, piens

saskābst; 2. fig. nelaipns, saskābis, sarūdzis; ein -es Gesicht machen, rādīt saīgušu seju. Sau'erļļampfer, m. skābenes, f. pl. -braten, m. skābs cepetis, -dorn, m. bārbeļu krūms, m. Sauerei', f. pl. -en, fam. cūcība, f.; cū-

cīgums, m. Sau'er|ikirsche, f. skābie ķirši, -klee, m. zaķkāposti, m. pl. -kohl, m. skābi kāposti. -kohlsuppe, f. skābu kāpostu zupa, f. -kraut, n. skābi kāposti, säu'erlich, adj. skābans, ieskābs, paskābs. Säu'erling, m. -s, pl. -e, 1. skābs minerālūdens; 2. fam. (sauerer Wein) skābu-lis, m.

säu'ern, v. a. skābēt; den Teig raudzēt mīklu. Sau'erJ[salz, n. skāba sāls. -stoff, m. skābeklis, m. -teig, m. raugs, m. sau'ertöpfisch, adj. fam. saskābis, saīdzis. Säue'rung, f. skābēšana, f.; skābē-jums, m.

Sau'ļļfang, m. mežcūku medības, f. pl. -fänger, m. mežcūku suns, m., auch mežcūku duncis, m. Saufbrüder, m. dzērājs, m.; žūpa, com. saufen, v. a. u. n. (sau'fe, säufst, säuft; soff; gesoffen) 1. (von Tieren) dzert; 2. fam. (von Menschen) žūpot, auch dzert; «. wie ein Loch, liet kā mucā. Säu'fer, m. -s, pl. dzērājs, m.; žūpa, com.

Sauferei', f. pl. -en, žūpošana, f., auch

dzeršana, f. Säu'ferin, f. «, pl. -nen, dzērāja, f.; žūpa, com.

Säuferwahnsinn, m. dzērāju trakums, m. Sauf'geläg(e), n. dzīres, f. pl. -gesell-

schaft, f. dzērāju sabiedrība, f. Säug'amme, f. zīdītāja, f.Saugebeutel — Schachbrett

435

Sau'g(e)||beutel, m. knupis, m.; dem. knupītis, m. -ferkel, n. sivēntiņš, m.; zīdāms sivēns, m. -Hasche, f. zīdaiņa pudele, f.

sau'gen, v. a. u. n. (sauge; sog; gesogen) 1. sūkt; den Saft aus den Früchten «, izsūkt sulu no augļiem; in sich iesūkt sevī; den Tabak sūkāt tabaku; 2. (von Kindern) zīst, f.

Sau'gen, n. -s, sūkšana, f.; zīšana, f.

säu'gen, v. a. zīdīt; ein Kind dot bērnam krūti.

Säu'gen, n. -s, zīdīšana, f.

Sau'ger, m. -s, pl. sūcējs, m.

Säu'gerin, f. pl. -nen, zīdītāja, f.

Sau'ge||röhre, f. sūcēja caurule, -schwamm, m. sūklis, m.

Säu'getier, n. zīdītājs (dzīvnieks) m.

Sau'gewerk, n. sūcamā ietaise.

Saug'fläschchen, n. žīžamā pudelīte.

Säug'ling, m. -s, pl. -e, zīdainis, m.

Säug'lingsbewahranstalt, f. zīdaiņu patversme, f.

Saug'wärze, f. pupa gals, m.

Sau'II hieb, m. fam. cirtiens vēderā, -hirt, m. cūkgans, m.

säu'isch, adj. cūcisks; (unsauber) netīrs.

Sau'||jagd, f. mežcūku medības, f. pl. -kerl, m. cūka, m. -köben, m. cūku kūts, f.

Sau'lāche, f. cūku bedre, f.

Säu'le, f. «., pl. -n, 1. stabs, m.; kolonna, m.; fig. * des Staates, valsts atbalsts, m.; 2. galvanische Galvani stabs, m.

Sau'lēben, n. fam. cūku dzīve, f.

Säu'lenbau, m. stabu būve, f.

säulenförmig, adj. stabveidīgs.

Säu'lenjjfüß, m. kolonnas pakāje, f. -gang, m. kolonnu od. stabu aile, f. -halle, f. stabu aile, f. -knauf, m. od. -knöpf, m. kapitelis, m. (staba augšējā daļa), -weite, f. stabu starpa, f. -werk, n. stabi, m. pl.

Saum, m. -(e)s, pl. Säume, 1. (an Kleidern) vīle, f.; dem. vīlīte, f.; 2. (am Walde) mala, f.; 3. (an der Blumenkrone) valnītis, m.

säu'men, I. v. a. 1. vīlēt (drēbi); 2. seglot (nastas nesēju lopu); II. v. n. vilcināties; (Bedenken tragen) šaubīties; (langsam vorwärtskommen) tūļāties.

Säu'men, n. -s, 1. vīlēšana, f.; 2. vilcināšanās, f.

Sau'mensch, n. fam. rušķe, f.; smulē, f.

Säu'mer, m. -s, pl. 1. (an Nähmaschinen) vīlētājs, m.; 2. (saumseliger Mensch) tūļa, com.

Saum'ēsel, m. nastu ēzelis, m.

säu mig, adj. tūļīgs.

Saum'||pferd, n. od. -roß, n. nastas zirgs, m.

saum'sēlig, adj. tūļīgs. Saum'sēligkeit, f. tūļīgums, m. Sau'mutter, f. cūka, f.; sivēnu māte, f. Säu're, f. pl. -n, 1. skābums, m.; 2.

(als chemische Verbindung) skābe, f. säu'rebildend, adj. (viela), kas rada skābi. Säu'rebildung, f. skābes rašanās, f. säu'refrei, adj. bezskābes-. Sauregur'kenzeit, f. tukša sezona, auch

skābu gurķu laiks, säurehaltig, adj. (viela), kas satur skābi. Sau'rüssel, m. cūkas purns, m.; cūkas

šņukurs, m. Saus, m. -(s)es, troksnis, m.; in - und

Braus leben, dzīvot vienos priekos, säu'seln, v. n. (vom Winde) žūžot, žūži-nāt; lēni pūst; (vom Wasser) čurkstēt. Säu'seln, n. -sr šalkšana, f.; šalkoņa, f.

(v. Zeitwort), sau'sen, v. n. šalkt; durch die Luft brāzties pa gaisu; (zischend pfeifen) švīkstēt; der Pfeil sauste durch die Luft, šautra nošvīkstēja pa gaisu; es saust mir in den Ohren, man džinkst ausīs.

Sau'sen, n. -s, šalkšana, f.; (in den Ohren) džinkstēšana, f. Sau'||sewind, m. 1. stiprs vējš; 2. fam.

(Tollkopf) trakulis, m. Sau'||spieß, m. mednieka šķēps, m. -stall, m. cūku kūts, f. -trog, m. cūku sile, f. fam. cūkošanās, f. Schä'be, f. pl. -n, 1. (Werkzeug) kasīklis, m.; 2. v. Schwabe, -eisen, n. kasīklis, m. -messer, n. kasāmais nazis, schā'ben, v. a. kasīt; drāzt. Schā'ben, n. -s, kasīšana, f. Schā'ber, m. -s, pl. kasītājs, m.; drāzējs, m.

Schā'bernack, m. -(e)s, pl. -e, nedarbs, m.; (jemm.) einen spielen, izjokot (kādu); er hat es mir zu - getan, viņš to darījis, mani kaitinādams, schä'big, I. adj. 1. (abgeschabt) nodriskāts, noplīsis; 2. fig. (schmutzig, geizig) skops, plukatas-; ein -er Mensch, plukata, com.; II. adv. skopi, kā plukata.

Schablö'ne, f. pl. -n, šablona, f. schablonenhaft od. -mäßig, I. adj. me-

chanisks; II. adv. pēc šablonas. Schāb'sel, n. -s, nokasas, f. pl. Schach, n. -(e)s, šachs, m.; - spielen, spēlēt šachu; der König steht im karalim pieteikts šachs; fig. (jemn.)' in - halten, turēt (kādu) no sevis atkarībā.

Schach'brett, n. šacha galdiņš, m.

Schach'er, m. -s, netīra veikalošanās. Schäch'er, m. -s, pl. ļaundaris, m. schach'ern, v. n. fam. šacherēt (netīras

peļņas dēļ veikaloties). schachmattadj. 1. šachs un mats; (jemn.) machen od. setzen, nogurdināt (kādu) līdz beidzamam; 2. fig. (erschöpft) noguris.

Schacht, m. -(e)s, pl. -e od. Schāch'te,

šachta, f. (raktuvēs). Schach'tel, f. pl. -n, 1. kārba, f.; dem. kārbiņa, f.; 2. fam. eine alte veca jumprava, f. Schach'telḷḷhalm, m. ašķi, m. pl. -macher,

m. kārbnieks, m. schäch'ten, v. a. kaut lopu (pēc žīdu paražām).

Schāch'ter, m. -s, pl. », žīdu miesnieks, m.

schā'de, adj. es ist daß du nicht gekommen bist, žēl, ka tu neesi atnācis; wie cik žēl! es ist » um ihn, viņš nožēlojams od. man viņa žēl. Schä'del, m. -s, pl. galvas kauss, m. fig. hohler tukša galva, -bruch, m. galvas kausa lūzums, m. -haut, f. galvas kausa plēve, f. Schā'den, m. -s, pl. Schäden, 1. zaudējums, m., saukums, m.,- (Verwüstung) posts, m.; der Hagel hat einen großen angerichtet, krusa padarījusi lielu postu; 2. (Verletzung) ievainojums, m.; (Gebrechen) trūkums, m.; vaina, f.; -nehmen od. sich «. tun, sev kaitēt; * bringen, celt (kādam) zaudējumus; (jemm.) » zufügen, kaitēt (kādam). Schäden, v. n. kaitēt; es schadet nichts,

nekas par to. Schā'denḷḷersatz, m. zaudējuma atlīdzinājums, m. -freude, f. ļaunprieks, m. schā'denfroh, adj. nenovīdīgs, schād'haft, adj. sapostīts, (verdorben) sabojāts, (mangelhaft) trükumains, (von Zähnen) (angefault) aizpuvis; (zerfressen) saēsts; apdrupis; ~ werden, bojāties.

Schād'haftigkeit, f. sabojā jums, m.;

trūkumi, m. pl. schā'digen, v. a. (jemn.) kaitēt (kādam), celt (kādam) zaudējumus. Schä'digung, f. pl. -en, kaitējums, m. schädlich, adj. kaitīgs, (verderblich) pos-tīgs, (bösartig) nikns, ļauns; der Wein ist mir % vīns man neder od. vīns man kaitīgs.

Schädlichkeit, f. kaitīgums, m. schadlos, adj. nebojāts; bez zaudējuma-; (jemn. für etw.) • halten, atlīdzināt (kādam par ko).

Schäd'löshaltung, f. atlīdzinājums, m ; zaudējuma atlīdzinājums, m.

Schāf, n. -(e)s, pl. -e, 1. aita, f.; avs, f.; dem. aitiņa, f.

Schāf'bock, m. auns, m., auch tekulis, m.

Schäfchen, n. -s, pl. 1. aitiņa, f.; jērs, m.; (Wolken) aitiņas, f. pl.

Schāf'dūnger, m. aitu spiras, f. pl.

Schäler, m. -s, pl. aitu od. avju gans, m.

schā'ferārtig, adj. gana-.

Schäferei', f. pl. -en, aitu audzinātava, f.; (Schafzucht) aitkopība, f.

Schä'fer||gedicht, n. ganu dzejolis, m.; idille, f. -hund, m. aitu suns, m. -ta-scļ»e, f. gana kulīte, f. od. tarbiņa, f.

Schāffell, n. aitāda, f.

schaffen, v. a. (schaffe; schūf; geschaffen) radīt; er ist dazu nicht geschaffen, viņš tam neder; die -de Kraft, radītājs spēks; das S-, radīšana, f.

schaffen, v. a. u. n. 1. (tun) darīt, (arbeiten) strādāt; was hat er hier zu kas viņam še darāms? mit Ihnen habe ich nichts zu gar Jums man nav nekādas daļas,- 2. (herbeischaffen) piegādāt klāt; Hilfe palīdzēt; Rat dot padomu; 3. (bringen) aizgādāt (projām); (etw.) an Ort und Stelle aizgādāt (ko) no mājām.

Schaffens {'drang, m. darba dziņa, f. -freu-digkeit, f. darba prieks, m.

Schāffleisch, n. aitas gaļa, f.

Schaffner, m. -s, pl. 1. (Verwalter) pārvaldnieks, m.; (Haushälter) nama pārzinis, m.; 2. (auf Eisenbahnen) konduktors, m.

Schaffnerei', f. «., pl. -en, nama pārziņa dzīvoklis, m.

Schaffnerin, f. pl. -nen, piegādātāja, f.; (Wirtin) saimniece, f.

Schāf IIgarbe, f. pelašķi, m. pl. -gras, n. aitu auzene, f. -hērde, f. aitu bars, m. -hirte, m. aitu gans, m. -hürde, f. aitu laidars, m. -hūsten, m. sauss klepus, -kamēl, n. lama, f. -käse, m. aitu siers, m. -knecht, m. aitu puisis, m. -lamm, n. jērs, m. -lēder, n. aitāda, f.

schāf'lēdern, adj. aitādas-.

Schäflein, n. -s, pl. aitiņa, f.

Schāf mist, m. aitu spiras, f. pl.

Schafott', s. -(e)s, pl. -e, šafots, m.

Schāf||pelz, m. aitādu kažoks, m. -schēre, f. dzirkles, f. pl. -schērer, m. aitcirpis, m. -schür, f. aitu cirpšana, f.; aitu cirpums, m.

Schāfs'ļļgesicht, n. muļķa ģīmis, m. -kleid,

n. fig. ein Wolf in -ern, vilks aitu ādā. -kopf, m. aitas galva, f.

schäfs'mäßig, I. adj. aitai līdzīgs; fig. muļķīgs; II. adv. kā aita.

Schāfstall, m. aitu kūts, f.

Schaft, m. -(e)s, pl. Schäfte, 1. (Stiel) kāts, m.; spals, m.; "2. (am Stiefel) liels, m.; stilbs, m.; 3. (an der Flinte) resgalis, m., auch laide, f.; 4. (an Blumen) stiebrs, m.

Schäften, v. a. pielikt od. pietaisīt kātu, lielu etc.

Schāf||weide, f. aitu ganības, f. pl. -wolle, f. aitu vilna, f. -zucht, f. aitkopība, f. -Züchter, m. aitkopis, m.

Schä'kal, m. -s, pl. -e, šakālis, m.

Schäke, f. pl. -n, (ķēdes) gredzens, m.

Schä'ker, m. -s, pl. jokotājs, m.; (Schelm) blēdnieks, m.

Schäkerei', f. pl. -en, jokošanās, f.; (Schelmerei) blēņošanās, f.

schä'kern, v. n. jokoties; plosīties; mit einem Mädchen «., lakstoties ap meiču.

schäl, adj. 1. sājs, (abgestanden) novade-jies; 2. fig. (geschmacklos) nodilis; ein -er Kopf, tukša galva.

Schāl'brett, n. nomale, f.

Schäfchen, n. -s, pl. kausiņš, m.; (zu Branntwein) glāzīte, f.

Schä'le, f. pl. -n, 1. (von Früchten und Bäumen) miza, f.; dem. miziņa, f.; (von Nüssen) čaumala, f.; Kartoffeln in der nemizoti od. nelobīti kartupeļi; 2. (von Krebsen) čaumala, f.; (von Muscheltieren) gliemežnīca, f.; (von Schildkröten) bruņas, f. pl.; 3., (von Eiern) čaumala, f.; dem. čaumaliņa, f.; 4. (Napf) kauss, krūze; 5. (Wagschale) kauss, m.

schä'len, I. v. a. mizot, (von Kartoffeln auch) lobīt; (hülsen) lobīt; II. v. refl. sich nolobīties; die Haut schält sich, āda nolobās od. nobraunojas.

Schä'len, n. -s, mizošana, f.; lobīšana, f.

Schä'len||früchte, pl. čaumalainie. -ge-häuse, n. čaumala, f.; gliemežnīca, f. -tier, n. čaulainis, m.

Schäl'heit, f. 1. sājums, m.; 2. fig. tukšums, m.

Schäl'hengst, m. vaislas ērzelis, m.

schā'lig, adj. mizains; čaumalains, (von Tieren) čaulains.

Schalk, m. -(e)s, pl. -e, viltnieks, m.; fig. er hat den im Nacken, viņš liels viltnieks.

schalk'haft, adj. blēdīgs, viltīgs.

Schalks'auge, n. blēža od. draiskuļa acis, f. pl.

Schall, m. -(e)s, pl. -e, skaņa, f.

Schall'brechung, f. skaņas laušana, f.

schal'len, v. n. skanēt, (widerhallen) atskanēt; der Ruhm seiner Taten ist

durch das ganze Land geschallt, viņa darbu slava atskanējusi par visu zemi.

schal'lend, adj. skanīgs; (laut) skaļš; in ein -des Gelächter ausbrechen, skaļi iesmieties.

Schall'||hörn, n. skaņu rags, m. -lehre, f. skaņu mācība, f. -loch, n. skaņu caurums, m. -Schwingungen, pl. skaņu vir-•mojums, m. -weite, f.; skaņas atstatums, m. -welle, f. skaņu vilnis, m.

Schalmei', f. pl. -en, stabule, f.; dem. stabulīte, f.

Schäl'pflüg, m. velēnu arkls, m.

Schalt'būchstābe, m. iestarpināms burts.

schalt v. schelten.

schallen, v. n. (mit etw.) pavēlēt (par ko), lietāt (ko); nach Belieben ~ und walten, rīkoties pēc patikas; (jemn.) - und walten lassen, atļaut (kādam) pilnu vaļu.

Schal'ter, m. -s, pl. 1. atvērtne, f.; kase, f.; 2. starpeklis, m. (elektrībā).

Schāl'tier, n. čaulainis, m.

Schalt'||jähr, n. starpgads, m.; auch lielais gads. -tag, m. starpdiena, f.; iestarpināta od. iesprausta diena.

Schal'ung, f. ieveidne, f. od. sega, f.; • eines Daches, jumta klājs, m.

Schälung, f. «, pl. -en, mizošana, f.; mi-zojums, m.

Schalup'pe, f. pl. -n, f. šalupe, f. (laiva).

Schām, f. (Schamgefühl) kauns, m.; (Schamhaftigkeit) kaunīgums, m.; vor - erröten, nosarkt aiz kauna; aller -bar sein od. keine - im-Leibe haben, būt atmetušam od. pazaudējušam visu kaunu.

Schamā'de, f. pl. -n, (Kriegsw.) šamā-de, f. (padošanās zīme, bungas sitot).

Schām'bein, n. kaunuma kauls, m.

schä'men, v. refl. sich kaunēties; sich (einer Sache) nosarkt (par kādu lietu); ich schäme mich vor ihm, man viņa priekšā kauns; schämst du dich nicht? vai tev nav kauna?

Schām'IIgefühl, n. kauna jūtas, f. pl.; das » verletzen, aizkart kauna jūtas, -gē-gend, f. kaunuma vieta, f. -glied, n. dzimuma orgāns, m.

schāmhaft, I. adj. kaunīgs; II. adv. kaunīgi.

Scham'ǀjhaftigkeit, f. kaunīgums, m. -knochen, m. kaunuma kauls, m. -lef-zen, f. pl. od. -lippen, f. pl. kaunuma lūpas, f. pl.

schām'los, I. adj. bezkaunīgs-, (unzüchtig) nešķīsts; II. adv. bez kauna.

Schäm'||lösigkeit, f. «., pl. -en, bezkaunība, f.; bezkaunīgums, m.; (Unzucht)438

nešķīstība, f.; (Unsittlichkeit) netikumība, f. -ritze, f. kaunuma šķirba, f.

schäm'röt, adj. aiz kauna nosarcis; . sein, tvīkt aiz kauna; (jemn.) «. machen, kauninät (kādu); . werden, nosarkt aiz kauna.

Schäm'||röte, f. kauna sārtums, m.; (jemm.) die • ins Gesicht treiben, likt (kādam) nosarkt aiz kauna, -teile, m. pl. kaunuma daļas, f. pl. -züngeichen, n. klitoris, m.; kutinātājs, m.

schand'bār, adj. kauna pilns, neģēlīgs.

Schand||bärkeit, f. », neģēlība, f.; neģēlī-gums, m. -bild, n. kauna tēls, m. -būbe, m. neģēlis, m.; bezgodis, m.

Schan'de, f. 1. (Schmach) kauns, m.; (Schimpf) negods, m.; izsmiekls, m.; (Niederträchtigkeit) neģēlība, f.; das ist für mich keine tas man nedara kaunu; (jemm.) - machen, apkauninät, apkaunot (kādu); mit «. beladen, kauna apspiests; (jemm.) zur • gereichen, nākt (kādam) par kaunu; es ist eine so zu handeln, kauns tā rīkoties; ich gestehe es zu meiner sev par kaunu es atzīstos; 2. sich zu -n laufen, pār-skrieties; (jemn.) zu -n prügeln, sapērt (kādu) lupatās; ein Pferd zu -n reiten, sajāt zirgu maitās.

schänden, I. v. a. (entbehren) laupīt godu; (entheiligen) sagānīt, apgānīt; (beschimpfen) nozākāt, likt kaunā; ein Mädchen piesmiet od. izvarot meiču; II. v. refl. sich krist kaunā.

Schän'der, m. -s, pl. apgānītājs, m.; • eines Heiligtums, svētuma sagānītā js, m.

Schand'||fleck, m. kauna traips, m. -gedieht, n. kauna dzejolis, m. -geld, n.

. 1. kauna nauda, f.; 2. (Schleuderpreis) smieklu nauda, f. -kauf, m. kauna pirkums, m.; pirkums par smiekla cenu.

schändlich, I. adj. (schimpflich) negodīgs; (unwürdig) nekrietns; (niederträchtig) neģēlīgs, negants; II. adv. 1. negodīgi; 2. briesmīgi.

Schändlichkeit, f. pl. -en, negantība, f.; negodīgums, m.

Schand'ļļlied, n. kauna dziesma, f. -māl, n. kauna zīme, f. -maul, n. fam. ļauna mēle. -pfāhl, m. od. -sāule, f. kauna stabs, m.; kāķis, m.

Schändung, f. «., pl. -en, 1. (Entheiligung) sagānījums, m.; (Beschimpfung) nozā-kājums, m.; » eines Mädchens, meičas izvarojums, m.; 2. (Verstümmelung) izķēmo jums, m.

Schand'i|weib, n. neliete, f.; nekrietna sieviete. -Winkel, m. kauna vieta, f. -Wörter, n. pl. nešķīsti vārdi.

Schank, m. -(e)s, dzērienu pārdošana, f.; kroģēšana, f.

Schank'wirt, m. dzērienu pārdevējs, m.; krodzinieks, m. -schaft, f. dzērienu pārdotava, f.; krogus, m.

Schanz'ļļ arbeit, f. apcietināšanas darbs, m. -arbeit, m. pionieris, m.; zemes racējs, m.; skanstes racējs, m.

Schan'ze, f. pl. -n, skanste, f.; valnis, m.; sein Leben in die » schlagen, nebēdāt par savu dzīvību.

schan'zen, v. n. 1. celt skanstes, uzmest vaļņus; 2. fam. (sich plagen) mocīties.

Schanz'II gräber, m. v. -arbeiter. -pfahl, m. skanstes stabs, m. -wehr, f. bar-jēra, f. -werk, n. apcietinājums, m.

Schär, f. pl. -en, pulks, m.; bars, m.; die feindlichen -en, ienaidnieku pulki; in -en, bariem.

Scharā'de, f. mīkla, f.

Schār'bock, m. -s, skorbuts, m. -kraut, n. trūkuma zāle, f.

Schären, f. pl. krastu klints, f. pl.; rāvās, f. pl.

schā'ren, I. v. a. pulcināt; II. v. refl. sich pulcēties.

schä'renweise, adv. pulkiem, bariem.

scharf, I. adj. (comp, schär'fer, sup. der schär'fste) 1. (schneidend) ass, auch griezīgs; -es Messer, ass nazis; -e Waffe, ass od. asināts ierocis; machen, asināt; 2. (spitz) ass; -e Spitze, ass gals; -e Kante, asa šķautne; -e Ecke od. -er Winkel, saasināts stūris od. leņķis; 3. fig. -er Geschmack, sīva garža; -e Säure, sīva skābe; 4. fig. -er Ton, skarba skaņa; in -em Tone, skarbā balsī; 5. fig. (ausgeprägt) -e Züge, izteiksmīgi od. zīmīgi vaibsti; 6. fig. (sein, gut) -es Gehör, smalka dzirde; -es Gesicht, gaišas od. skadras acis; 7. fig. (streng) -e Zucht, stingrā kārtībā; -er Verweis, stingrs rājiens; II. adv. 1. «. beschlagen, apkalt ziemas ceļam; 2. fig. - begrenzt, skaidri noteikts od. norobežots; 3. fig. - schießen, sašaut ar lodi.

Scharfblick, m. skarbums, m.; skadrs skatiens.

scharfblickend, adj. skadrs.

Schär'fe, f. », pl. -n, 1. asums, m.; (Schneide) asmens, m.; 2.. fig. (des Gesichts) skadrums, m.; (des Gehörs) smalkums, m.; 3. fig. (Säure) sīvums, m.; 4. fig. (Strenge) stingrums, m.; (Härte) bargums, m.; 5. fig. (durchdringender Verstand) prāta gaišums, m.ļ 6. (Genauigkeit) noteiktība, f.

schär'fen, v. a. 1. asināt; (wetzen) trīt; (schleifen) slīpēt; 2. ein Pferd apkalt zirgu ziemas ceļam scharf||kantig, adj. ar asām šķautnēm.

-klauig, adj. ar asiem nagiem. Scharf||richter, m. bende, m. -richteramt,

n. bendes amats, m. Scharfrichteref, f. pl. -en, 1. bendes amats, m.; 2. bendes nams, m.; 3. v. Abdeckerei. Scharfschießen, n. sašaušana ar lodi;

scharf schmeckend, adj. kam sīva garža. Scharf||schuß, m. šāviens ar lodi. -schütze, m. 1. labs šāvējs; 2. (beim Militär) strēlnieks, m. scharfsichtig, adj. 1. skadracīgs; ein S-er,

skadracis, m.; 2. fig. asprātīgs. Scharf||sichtigkeit, f. 1. skadracība, f.; skadracīgums, m.; 2. fig. asprātība, f.; asprātīgums, m. -sinn, m. prāta gaišums, m.; asprātība, f. scharfsinnig, adj. asprātīgs. Scharfsinnigkeit, f. v. Scharfsinn. Schär'fung, f. «., asināšana, f.; asinājums,

m. (v. Zeitwort). Schar'lach, m. -s, šarlachs, m., auch skar-latīna, f.

schar'lachārtig, adj. skarlatīnveidīgs. scharlachrot, adj. skarlatīnas sarkanumā,

sarkans kā skarlatīna. Scharlachrote, f. skarlatīnas sarkanums, m.

scharmant', adj. piemīlīgs, ļoti tīkams. Scharmütz'el, n. -s, pl. «., kautiņš, m.;

sadursme, f. scharmütz'eln, v. n. kauties, apšaudīties

(mazos pulciņos). Scharnier', n. (Gelenkband) vira. Schär'pe, f. -n, lente, f.; josta, f. Scharpie', f. šarpija, f.; pluceņi, m. pl. Schar're, f. pl. -n, kasīklis, m. schar'ren, I. v. a. 1. (kratzen) kasīt, freq. kašņāt; (von Pferden) kārpīt; (von Hühnern) kašņāt; ein Loch in die Erde izkasīt zemē caurumu, izrakt zemē bedri; 2. (verscharren) in die Erde ierušināt zemē; (begraben) aprakt; II. v. n. 1. kašņāties; der Hund scharrt an der Tür, suns kašņājas pie durvīm; 2. mit den Füßen (Beifall) švīkot kājām; 3. fig. Geld krāt naudu.

Schar'ren, n. -s, 1. (Kratzen) kasīšana, f.; kašņāšana, f.; kašņāšanās, f.; 2. (mit den Füßen) švīkošana, f.; mīņāšana, f.; (von Pferden) kārpīšana, f. Schar'ren, m. -s, pl. gaļas pārdotava,

f.; skārnis, m. Schār'schmied, m. sīkkalējs, m.; sīku lietu kalējs.

Schar'te, f. pl. -n, 1. (am Messer) robs, m.; -n machen, (vom Messer) atgriezt; (vom Beile) atcirst; -n bekommen, atgriezties; atcirsties; fig. eine - auswetzen, izlabot kļūdu; 2. (Schießscharte) šaujamais caurums. Schartē'ke, f. pl. -n, (wertloser Gegenstand) krāms, m.; grabaža, f. schar'tig, adj. robains; - machen atgriezt, atcirst.

Schär'wache, f. sargu pulciņš, m. schär'werken, v. n. lāpīt, pielabot. Schäften, m. -s, pl. 1. (von Bäumen) paēna, f., auch ēna, f.; (im Gegensatz zum Licht) ēna, f.; kühler spirdzinātājs pavēnis; - der Erde, zemes ēna, f.; 2. fig.

die - der Verstorbenen, mirušo dvēseles, f. pl.; ēnu valsts, f. schaffen, v. n. atēnoties. Schat'ten||bild, n. 1. ēnu tēls, m.; 2. fig. ķēms, m. -blume, f. vīnpuķīte, f.; žaga-tiņa, f. -licht, n. pusgaisma, f. schaftenlös, adj. bezēnas-. Schat'tenreich, n. ēnu valsts, f. schat'tenreich, adj. ēnains. Schäften II riß, m. 1. ēnu tēls, m.; 2. fig. ātrs uzzīmējums, m. -seite, f. 1. ēnas puse, f.; 2. fig. (schwache Seite) vājā puse; (Ubelstand) nelabums, m. -spiel, n. 1. (an der Wand) ēnu rotaļas, f. pl.; 2. fig. (Blendwerk) māžošanās, f.; māņu tēlojums, m. schattie'ren, v. a. noēnot, atēnot. Schattie'rung, f. pl. -en, noēnošana, f.; noēnojums, m.; atēnojums, m.; nokrāsa, f.

schat'tig, adj. ēnains. Schatulle, f. naudas od. dārglietu kastīte, f.

Schatz, m. -es, pl. Schätze, 1. manta, f.; Schätze sammeln, krāt naudu; 2. fig. ein «. von Kenntnissen, zināšanu krājums, m.; 3. fam. mein mīļo mei-tiņ! sein «., viņa mīļākā, viņa zeltenīte. Schatz'amt, n. 1. mantu kambaris, m.;

2. (in England) finanču ministrija, f. schätz'bār, adj. 1. (achtungswert) cienījams; 2. (berechenbar) novērtējams. Schätz'chen, n. -s, pl. «, mein -! mīļā ļaudaviņa!

schä'tzen, I. v. a. 1. (achten) cienīt, godāt; 2. (abschätzen) novērtēt; zu hoch pārāk augstu vērtēt; pārvērtēt; wie alt « Sie ihn? cik vecs viņš pēc Jūsu domām ir? II. v. refl. sich glücklich «., uzskatīt sevi par laimīgu, schätz'enswert, adj. cienījams. Schätz'er, m. -s, pl. novērtētājs. Schatz'grāber, m. mantas racējs, m.440

Schatzgräberei', f. •», pl. -en, apslēptas

mantas meklēšana, f. Schatz'||kammer, f. mantas kambaris, m.; -kanzler, m. (in England) valsts mantzinis, m. -kästen, m. od. -kästchen, n.

1. mantu kastīte, f.; 2. (Sammlung) dārgumu krājums, m. -meister, m. mantzinis, m.

Schätz'ung, f. pl. -en, 1. (Abschätzung) novērtējums, m.; 2. (Steuerauflage) nodokļu uzlikums, m.. Schau, f. «, 1. apskate, f.; (etw.) zur -stellen, izlikt (ko) apskatei; fig. (etw.) zur «. tragen, izrādīt (ko). Schau'ausstellung, f. izstāde, f. schau'begierig, adj. ziņkārīgs. Schau'||bröt, n. (bibl.) svētīta maize, f.

-bühne, f. skatuve, f. Schau'der, m. -s, », šausmas, f. pl.; šaušalas, f. pl.; (Zittern) drebuļi, m. pl. schau'derļļerrēgend, od. -haft, adj. šausmīgs; briesmīgs. Schau'derhaftigkeit, f. šausmīgums, m. schau'dern, I. v. n. drebēt; vor Kälte drebēt od. trīcēt aiz aukstuma; II. v. imp. es schaudert mich od. mir schaudert, wenn ich daran denke, man uznāk šausmas (od. drebuļi), par to domājot.

Schau'dern, n. -s, v. Schauder, schau'dervoll, adj. šausmu pilns; ein -er Gedanke, doma, kas modina šausmas, schau'en, v. a. u. n. skatīties, lūkoties; redzēt; um sich », skatīties visapkārt sev; gegen Himmel pacelt acis uz debesīm; in die Zukunft raudzīties nākotnē; fig. dem Tode ins Auge būt nāves briesmās. Schau'en, n. -s, skatīšanās, f. Schau'er, m. -s, pl. «., 1. šalkas, f. pl.;

2. (Fieberschauer) drebuļi, m. pl.; 3. (Regenschauer) lietus gāziens, m.; 4. (Schuppen) šķūnis, m.; (Abschauer) pajumte, f.; nojume, f. -geschichte, f. spoku od. briesmu stāsts, m.

schau'ļļerig, od. -erlich, adj. šausmīgs;

briesmīgs; neģēlīgs, schau'ern, I. v. drebēt, trīcēt; II. v. imp.

es schauert, lietus nāk gāzieniem. Schau'ern, ņ. -s, drebēšana, f. Schau'er I |nacht, f. briesmu nakts, f.; -tāt,

f. briesmu darbs, schau'ervoll, adj. briesmu pilns. Schau'fel, f. », pl. -n, 1. lāpsta, f.; eine Schaufelvoll, pilna lāpsta; 2. (am Wasserrade) spārns, m.; (am Ruder) pēda, f.; 3. (am Geweih) kronis, m.; 4. (fürs Korn) liekšķere, f.; 5. (beim Brotbacken) lize, f.; dem. lizīte, f. schau'felförmig, adj. lāpstas veida.

schau'fein, I. v. a. izrakt ar lāpstu; II.

v. n. rakt ar lāpstu. Schau'fel|lrad, n. lāpstu ritenis, m. -stiel,

m. lāpstas kāts, m. Schau'||fenster, n. skatu logs, m. -gerüst,

n. estrāde, f.; skatuve, f. Schau'kel, f. pl. -n, šūpotnes, f. pl.; (Wiege) šūpulis, m. -brett, n. šūpotņu dēlis, m.

schau'keln, I. v. a. šūpot; II. v. n.-šūpoties, svārstīties; III. v. refl. sich šūpoties.

Schau'keln, n. -s, šūpošana, f.; šūpošanās, f.

Schau'kel pferd, n. šūpotņu zirdziņš, m.

-stuhl, m. šūpotņu krēsls, m. Schauk'ler, m. -s, pl. šūpotājs, m. Schau'Iust, f. ziņkārība, f. schaulustig, adj. ziņkārīgs. Schaum, m. -(e)s, pl. Schäu'me, putas, f. pl.; zu » schlagen, sakult putās, saputot; fig. zu » werden, izputēt, schaum'||ärtig, adj. putām līdzīgs, -bedeckt, adj. das Pferd war zirgs bija putās; das -e Pferd, putās saskriets zirgs.

Schaum'j bier, n. putojošs alus. -blāse, f.

putu burbulis, m. schäu'men, I. v. a. noputot; II. v. n. putot; fig. vor Wut aiz dusmām plosīties.

Schäu'men, n. -s, putošana, f. schäu'mend, adj. putojošs, putains, schaum'geboren, adj. putās dzimis; die

S-e, Venera, Afrodīte, f. Schaum'Iļgericht, n. putu ēdiens, m. -gold,

n. vizuļu zelts, m. schau'mig, adj. putains. Schaum'II kelle, f. od. -löffei, m. pavārnīca, f.; putu karote, f. -Schlägen, n. saputošana, f.; putās sakulšana, f. -schläger, m. saputotājs, m.; 2. fig. tukšu salmu kūlējs, m.; balamutis, m. Schaum'seife, f. putu ziepes, f. pl. Schaum'wein, m. putojošs vīns. Schau'platz, m. skatuve, f.; der . des

Krieges, kaŗa lauks, m. schau'rig v. schauerig. Schau'spiel, n. (Theaterstück) skatu luga,

f.; (Anblick) skats, m. Schau'spieler, m. aktieris, m. -in, f. aktrise, f.

Schauspielhaus, n. teātŗa nams, m.

-kunst, f. drāmatiska māksla. Schau'j|stellung, f. izstāde, f. -stück, n. 1. skatāms gabals; 2. (Denkmünze) medaļa, f. -tisch, m. (bibl.) galds ar svētītām maizēm, -turnen, m. atklāta vingrošana.

Schē'be, f. •», spaļi, m. pl.

Schebeck'e, f. pl. -n, šebeka, f. (šaurs kaŗa kuģis ar trim mastiem).

Schek, m. čeks, m.

Scheck, m. -en, pl. -en od. Scheck'e f.

pl. -n, 1. lāsains kustonis; 2. raibs zirgs, raibis, m.

Scheck'ig, adj. lāsains, raibs; -es Pferd, raibis, m.; raibais.

scheel, I. adj. 1. (schielend) ar greizām acīm; 2. fig. (neidisch) skaudīgs; (etw.) mit -en Augen ansehen, apskaust (ko); II. adv. 1. (jemn.) - ansehen, greizi lūkoties (uz kādu); 2. fig. - (zu etw.) sehen, skaudīgi od. ar skauģa acīm lūkoties (uz ko).

Scheel'sucht, f. skaudība, f.; skaudī-gums, m.

scheel'süchtig, adj. skaudīgs, skauģa-.

Scheffel, m. -s, pl. -, sieciņš, m.; šefe-lis, m. (Vācijas pūrs); (bibl.) pūrs, m.; ein Scheffel voll, pilns pūrs; prv. man muß sein Licht nicht unter den «, stellen, neliec sveci zem pūra.

scheffeln, v. n. das Getreide scheffelt gut, labībai labs birums.

Scheffelsack, m. pūra maiss, m.

scheffelweise, adv. pūriem.

Scheib'chen, n. -s, pl. % ripiņa, f.; riciņa, f.

Šchei'be, f. pl. -n, 1. ripa, f.; 2. (zum Schießen) mērķis, m.; 3. (Glasscheibe) rūts, f.; 4. (Schnitte) rika, f. (maizes); (Wabe) šūna, f.; 5. (Töpferscheibe) ripa, f.; skritulis, m.

schei'ben! ārtig, adj. ripai līdzīgs, ripains.

Schei'ben ||hönig, m. šūnu medus, m. -schießen, n. mērķī šaušana, f. -schütze, m. mērķī šāvējs, m.

schei'benweise, adv. rikām.

Schei'ben||werfen, n. ripas mešana, f. -zeiger, m. marķieris, m.

Scheich, m. -s, pl. -s, scheichs, m. (apakš-pavēlnieks).

Schei'de, f. pl. -n, 1. maksts, f.; (oft nur pl.) makstis, f. pl.; den Degen aus der - ziehen, izraut zobenu no makstīm; 2. (Grenze) robeža, f.; 3. (Körperteil) maksts, f. -kunst, f. ķīmija, f. -mauer, f. mūŗa šķērssiena, f.; starpmūris, m.

Scheidemünze, f. sīknauda, f.

schei'den, I. v. a. (schei'de,- schied; geschieden) šķirt; (ehelich) atlaulāt; (chemisch) sadalīt; von Tisch und Bett atšķirt mantas un miesas ziņā, auch šķirt no maizes un gultas; sie hat sich von ihm » lassen, viņa likusies no viņa atlaulāties; sie haben sich - lassen, viņi atlaulājušies; sie ist eine Geschiedene, viņa ir atlaulāta sieva;

II. v. n. šķirties; (verreisen) aizceļot; (von einem Orte *) atstāt kādu vietu; aus der Welt od. von hinnen «., nomirt; III. v. refl. sich šķirties.

Schei'den, n. -s, šķiršana, f.; šķiršanās, f.; bei seinem - sagte er, šķiŗoties viņš teica.

schei'den II ārtig, adj. makstij līdzīgs, makstveidīgs.

Schei'den||macher, m. makstnieks, m. -mündung, f. maksts caurums, m.

Schei'de II punkt, m. šķiršanās vieta, f. -stunde, f. šķiršanās brīdis, m. -wand, f. šķērssiena, f.; (Zwischenwand) starpsiena, f. -wēg, m. ceļa jūtis, f. pl.; (Kreuzweg) krustceļš, m.; am-e stehen, atrasties ceļa jūtīs.

Schei'dung, f. «., pl. -en, šķiršanās, f.; (Ehescheidung) atlaulāšana, f.; atlaulā-jums, m.

Schei'dungs||grund, m. šķiršanās iemesls, m. -klāge, f. šķiršanās od. atlaulāša-nās sūdzība, f.; die einreichen, iesniegt atlaulāšanas sūdzību.

Scheik, s. Scheich.

Schein, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Licht) gaisma, f.; (Schimmer) mirdzums, m.; spul-gums, m.; (Glanz) spīdums, m.; beim -e der Lampe, lampas gaismā; 2. fig. (Anschein Aussehen) izlikšanās, f.; rādīšanās, f.; den ~ haben, likties; es hat den als ob er..., liekas, it kā viņš ...; 3. (Bescheinigung) zīme, f.; (Quittung) kvīts, f.; (Schuldschein) parāda raksts, m.; 4. (Bankschein) bankas zīme, f.

Schein'angriff, m. māņu uzbrukums, m.

schein'bār, I. adj. šķietams; II. adv. kā šķietams, kā šķiet.

Schein'IIbārkeit, f. šķietamība, f. -be-helf, m. māņu līdzeklis, m. -beweis, m. māņu pierādījums, m. -bild, n. māņu tēls, m.

schei'nen, v. n. (scheine; schien; geschienen) 1. spīdēt; - lassen, spīdināt; 2. (erscheinen) parādīties, (aussehen) izskatīties; likties; die Dinge - oft anders, als sie sind, lietas bieži izskatās citādas, nekā tās ir.

Schei'nen, n. -s, 1. spīdēšana, f.; 2. (Anschein) izlikšanās, f.

Schein'IIfreude, f. neīsts prieks, -freund, m. šķietams draugs, -freundschaft, f. šķietama draudzība, liekuļota draudzība. -friede, m. liekuļots miers.

schein'fromm, adj. liekulīgs.

Schein'||frömmigkeit, f. liekulība, f.; lie-kulīgums, m.; liekuļota dievbijība, -gefecht, n. māņu kauja, f. -gelehrsam-442 scheinheilig

keit, f. māņu zinātne, f.? neīsta zinātne. -gelehrte(r), m. māņu zinātnieks, m. scheinheilig, adj. svētulīgs, liekulīgs, liekuļa*; » sein, liekuļot. Schein'IIheiligkeit, f. svētulība, f.; liekulība, f.; liekulīgums, m. -herrschaft, f. māņu valdība, f. -hoffnung, f. māņu cerība, f. -töd, m. pamirums, m.; (Erstarrung) lētarģija, f.; sastingums, m. schein'töt, adj. pamiris. Schein'werfer, m. gaismas metējs, m.;

staru metējs, m. Scheiß'e, f. fam. sūdi, m. pl.; izkārnījumi, m. pl. schei'ßen, v. a. u. n. (schei'ße, schiß, ge-

schis'sen) fam. dirst; (dünn) pļūtīt. Scheit, n. -(e)s, pl. -e, pagale, f.; šķila,

f.; dem. pagalīte, f.; šķiliņa, f. Schei'tel, m. -s, pl. 1. galvas vidus, m.; vom bis zur Sohle, no galvas līdz kājām; 2. (Haarscheitel) celiņš, m. schei'teln, I. v. a. nošķirt, pāršķirt (matus celiņā); II. v. refl. sich pāršķir-ties, dalīties. Scheitelpunkt, m. 1. (leņķa) augšgala punkts, m.; 2. (am Himmel) zenīts, m.; 3. fig. (Gipfel) augstumi, m. pl.; augstākā pakāpe, schei'telrecht, adj. stāvs, vertikāls. Schei'terhaufen, m. sārts, m.; einen - errichten, sakraut sārtu, schei'tern, v. n. 1. (von Schiffen) iet bojā, sadragāties; 2. fig. iznīkt, izputēt; sabrukt.

Schei'tern, n. -s, 1. (von Schiffen) bojā iešana, f.; 2. fig. sabrukšana, f.; neveiksme, f. Scheit'||hauer, m. malkas skaldītājs, m.

-holz, n. saskaldīta malka. Schel'fe, f. pl. -n, 1. (Schale) miza, f.; (Hülse) čaula, f.; 2. (am Kopfe) blaug-zna, f.

Schel'fer, m. -s, pl. blaugzna, f. schelfern, v. refl. sich lobīties; blaug-

znāties. Schel'lack, m. -s, šellaka, f. Schelfbeere, f. pl. -n, lācene, f. Schel'le, f. pl. -n, 1. zvaniņš, m.; zvārgulis, m.; 2. fam. (Ohrfeige) pliķis, m.; 3. (auf Karten) rūte, f., auch kāravs, m.; 4. (Fessel) dzelži, m. pl. schel'len, v. n. skandināt; piezvanīt. Schel'len, n. -s, skandināšana, f.; piezvanīšana, f. Schel'len||bübe, m. rūtes kalps, m. Schell||fisch, m. šelzivs, m.; klintszivs, f. -hengst, m. vaislas ērzelis, m. -kraut, n. vanduļi, m. pl.; trūkumzāle, f. Schelm, m. -(e)s, pl. -e, 1. blēdis, m.; (listiger Mensch) viltnieks, m.; (Schalk)

— Scherbchen

draiskulis, m.; 2. fam. (Kerl) velna zellis, m.; ein armer nabadziņš, m.

Schel'men||gesicht, n. blēža ģīmis, m. -streich, m. od. -stück, n. draiskulība, f.; draiskuļa nedarbs.

Schelmerei', f. pl. -en, draiskulība, f.

Schel'min, f. pl. -nen, blēde, f.; drais kule, f.

schel'misch, I. adj. 1. draiskulīgs,- 2. (boshaft) ļaunprātīgs; blēdīgs; II. adv. kā draiskulis; blēdīgi.

Schel'te, pl. bāriens, m.; - bekommen, tikt izbārtam.

schel'ten, v. a. (schel'te, schiltst, schilt; schalt; geschol'ten) 1. (auszanken) bārt rāt, sunīt; (jemn.) wegen einer Sache izbārt (kādu) kādas lietas dēļ; 2. v. n. bārties; (auf etw.) lamāties (par ko).

Schel'ten, n. -s, bāršana, f.

Schel'ter, m. -s, pl. », bārējs, m.; rājējs, m.

Schelf wort, n. bāriens, m.; rājiens, m.

Schē'ma, n. -s, pl. -s, od. -ta, schēma, f.; paraugs, m.

schemā'tisch, adj. schēmatisks.

Schē'mel, m. -s, pl. ķeblītis, m.; soliņš, m., auch (bibl.) kāju pamesls, m.

Schē'men, m. -s, pl. ēna, f.; spoks, m.

schē'menhaft, adj. ēnains; spokains.

Schenk, m. -en, pl. -en, 1. (Mundschenk) dzērienu devējs, m.; 2. (Wirt) krodzinieks, m.

Schenk'e, f. », pl. -n, krogus, m.; krodziņš, m.; dzertuve, f.

Schenk'el, m. -s, pl. 1. gurns, m.; 2. -eines Winkels, leņķa sāni, m. pl. -bruch, m. gurna lūzums, m.

schenk'en, v. a. 1. (eingießen) ieliet; 2. (verkaufen) kroģēt; 3. (zum Geschenk machen) dāvināt; (geben) dot; er hat mir eine Uhr geschenkt, viņš man dāvinājis pulksteni; 4. (erlassen) (jemm. etw.) atlaist (kādam ko); (jemm.) die Strafe apžēlot (kādu); dieses Mal soll es dir noch geschenkt sein, šoreiz tev vēl piedošu.

Schenk'en, n. -s, 1. kroģēšana, f.; 2. dāvināšana, f.

Schenk'||mädchen, n. krogus meita, f. -stūbe, f. krogus istaba, f.

Schenk'ung, f. pl. -en, dāvināšana, f.; dāvinājums, m.; (Geschenk) dāvana, f.

Schenk'ungs||brief, m. od. -ūrkunde, f. dāvināšanas dokuments, m.

Schenk'||wirt, m. krodzinieks, m. -Wirtin, f. krodziniece, f. -Wirtschaft, f. krogus, m.

Scherb'chen, n. -s, pl. šķēpelīte, f.; suķīte, f.

Scher'be, f. pl. -n od. Scher'ben, m. -s, pl. », drumstala, f.; šķēpele, f.; (vom Glase auch) suķe, f.

Scher'bel, m. -s, pl. puķu pods, m.

Schē're, f. pl. -n, 1. šķēres, f. pl.; grieznes, f. pl.; zirkles, f. pl.; (größere, zum Schafscheren) dzirkles, f. pl., 2. ilkse, f.; 3. (vēža) kāja, f., auch spīle, f.; 4. (Klippen) -n, šēras, f. pl.; (Felseninsel) klinšu salas, f. pl.

schē'ren, I. v. a. (schē're; schör; geschö'-ren) 1. cirpt; kurz geschoren, strupi apcirpts; den Bart dzīt od. skūt bārdu; sich den Bart - lassen, likt no-skūt bārdu; 2. fam. (angehen) was schert euch das? kas jums tur daļas? das schert mich nicht, ne mana cūka, ne mana druva; II. v. refl. sich «., fam. 1. aiziet; - Sie sich zum Henker! ejiet bekot! scher dich zum Teufel! ej pie joda! 2. (sich kümmern) sich (um etw.) «., rūpēties od. pūlēties (par ko).

Schē'rer, m. -s, pl. cirpējs, m.

Schē'renschleifer, m. nažu trinējs, m.

Schē'rer, m. -es, pl. cirpējs, m.

Schērerei', f. pl. -en, vazāšanās, f.; pūles, f. pl.

Scherflein, n. -s, pl. grasītis, m.; das . der Witwe, atraitnes ārtava, f.; fig. sein - mit beitragen, dot savu tiesu klāt.

Scher'ge, m. -n, pl. -n, tiesas sulainis, m.

Scher'genj|amt, n. od. -dienst, m. tiesas sulaiņa amats, m.

Sche'rif, m. pl. -s, šerifs, m. (tiesnesis).

Schēr'ljmascnine, f. cirpene, f. -messer, n. bārdas nazis, m. -tisch, m. cērpamais galds.

Scherwen'zel, m. -s, pl. 1. (beim Kartenspiel) kalps, m.; 2. fig. (Augendiener) lišķis, m.; līdējs, m.; laiža, com.

Schēr'wolle, f. no vadmalas cirpta vilna.

Scherz, m. -es, pl. -e, joks, m.; dem. jociņš, m.; das war nur ein tas tik bija pa jokam; ohne - od. » beiseite, bez jokiem; seinen (mit etw.) treiben, jokoties (ar ko); aus «. od. im -e, pa jokiem.

scher'zen, v. n. jokot; Sie (belieben zu) -! Jūs jokojat! er läßt nicht mit sich viņš neprot joku, ar viņu nevar jokot.

Scher'zen, n. -s, jokošana, f.

Schēr'zeug, n. bārdskuvja lietas, f. pl.

Scherz'gedieht, n. joku dzejolis, m.

scherz'haft, I. adj. jocīgs; (drollig) ērmīgs; II. adv. jocīgi, jocīgā veidā.

Scherz'haftigkeit, f. 1. (von Menschen) jocīgums, m.; (von Sachen) komiskā puse.

Scherz'nāme, f. iesauka, f.; palama, f.

scherz'weise, adv. pa jokam.

Scherz'wort, n. joku vārds, m.

scheu, I. adj. bikls, (von Pferden) tramīgs; - machen, iztrūcināt, sabiedēt; • werden, trūkties, izbīties; (durchgehen) das Pferd wurde zirgs sāka trakot; II. adv. bikli.

Scheu, f. biklums, m.; (Schüchternheit) kautrība, f.; kautrīgums, m.; (von Pferden) tramīgums, m.

Scheu'che, f. «., pl. -n, biedēklis, m.

scheu'chen, v. a. biedēt; (verscheuchen) aizdzīt, aiztrenkt.

scheu'en, I. v. a. bīties; keine Mühe nebēdāt ne par kādām pūlēm; prv. ein gebranntes Kind scheut das Feuer, kas reiz pirkstus sadedzinājis, tas klāt vairs neķersies; II. v. n. bīties, (durchgehen) sākt trakot; III. v. refl. sich (vor etw.) trūkties od. baidīties (no kā); sich die Wahrheit zu sagen, kautrēties teikt patiesību.

Scheu'er, f. pl. -n, šķūnis, m.

Scheu'er||bürste, f. beržamā suka. -faß, n. mazgājamā baļļa, -frau, f. trauku mazgātāja, f.; grīdas mazgātāja, f. -lappen, m. beržamā lupata.

scheu'ern, v. a. 1. (reinigen) berzt, berzēt; 2. (verletzen) nospraukt.

Scheu'ern, n. -s, bēršana, f.

Scheu'er I sand, m. beržamās smiltis, -tag, m. beržamā diena.

Scheu'||klappe, f. od. -lēder, n. iemauktu oss, aizači, m. pl. t.

Scheu'ne, f. », pl. -n, šķūnis, m.; dem. šķūnītis, m., auch gubenis, m.

Scheu'nen||drescher, m. kūlējs, m.; fam. er frist wie ein -, viņš ēd kā negalis. -tör, n. šķūņa durvis, f. pl.

Scheu'rer, m. -s, pl. berzējs, m.; mazgātājs, m.

Scheu'sāl, n. -(e)s, pl. -e, neģēlis, m.; negantnieks, m.

scheuß'lich, I. adj. neģēlīgs, negants; II. adv. neģēlīgi.

Scheußlichkeit, f. pl. -en, neģēlīgums, m.; negantība, f.

Schicht, f. pl. -en, 1. kārta, f.; slānis, m.; aufeinander liegende Schichten, kārtas, f. pl.; fig. die -en der menschlichen Gesellschaft, cilvēku sabiedrības kārtas; 2. (Tagewerk) dienas darbs, m.; maiņa (darbā); (Aufgabe) uzdevums, m.

schich'ten, v. a. 1. sakraut kārtās; 2. (teilen) dalīt, (trennen) šķirt.

Schicht'II holz, n. asu malka, f. -meister, m. (Bergw.) strādnieku uzraugs, m.444

Schichtung, f. pl. -en, 1. (von Schiffen) sakrāvums, m.; 2. (Geogr.) slāņo-jums, m.; 3. kārtainums, m.'

Schicht'weise, adv. kārtām; slāņiem.

Schick, m. -es, izveicība, f.; außer » kommen, zaudēt fasonu.

schick'en, I. v. a. sūtīt; (jemn.) auf Reisen likt (kādam) ceļot; fig. ein Buch in die Welt laist grāmatu klajā; II. v. n. (nach jemm.) sūtīt (kādam) pakaļ; III. v. refl. sich 1. (sich fügen) padoties, (sich ereignen) notikt; wenn es sich gerade so schickt, kad tas taisni tā gadās; 2. (sich passen) das schickt sich nicht für Sie, tas jums neder od. nepieklājas; 3. (sich hineinfinden) pierast; sich (in jem.) pieradināties (pie kāda).

schick'lich, I. adj. pieklājīgs; II. adv. pieklājīgi, pieklājīgā veidā.

Schick'lichkeit, f. pieklājība, f.; pie-klājīgums, m.

Schick'lichkeitsgefühl, n. pieklājības jutas, f. pl.

Schick'sāl, n. -(e)s, pl. -e, liktenis, m.; sich über das - beklagen, žēloties par likteni; das - hat so gewollt, liktenis to tā lēmis.

Schick'säls||dräma, n. likteņa drāma, f. -genossen, pl. likteņa biedri, m. pl. -tragödie, f. likteņa traģēdija, f. -tücke, f. likteņa untums, m.

Sckick'ung, f. pl. -en, 1. (Schicksal) liktenis, m.; 2. (Fügung) lēmums, m.; das ist eine - Gottes, tas ir Dieva lēmums.

Schie'befenster, n. stumjams logs.

schie'ben, I. v. a. (schie'be; schob; geschöben) 1. stumt, bīdīt; freq. stumdīt; (von Tieren) Zähne mest zobus; (etw.) unbemerkt in die Tasche iebāzt (ko) nemanot kabatā; beiseite nolikt savrup; das Brot in den Ofen iešaut maizi krāsnī; 2. Kegel bumbot; wieviel hat er geschoben? cik viņš nogrūdis? II. v. n. 1. bumbot; 2. fam. iet, vilkties; v. refl. sich (sich bewegen) kustēties; 2. (in Unordnung geraten) sajukt.

Schie'ber, m. -s, pl. bīdītājs, ;n.; 2. (verschiebbarer Teil) aizšaujamais; (am Ofen) aizbīdnis, m. od. aizlaidnis, m.

Schie'be II ring, m. aizstumjamais, m. -tör, n. stumjami vārti, -wand, f. stumjamā siena, kulise, f.

Schieb'lāde, f. atvilktne, f.

Schie'bung, f. pl. -en, stūmums, m.; sagrozījums, m.

schied v. scheiden.

Schieds'IIgericht, n. šķīrēja tiesa, f.; šķīrējtiesa, f. -mann, m. u. -richter, m. šķīrējtiesnesis, m.; šķīrējs, m. schiedsrichterlich, adj. šķīrējtiesas-; auf

-em Wege, šķīrējtiesas ceļā. Schiedsspruch, m. šķīrējtiesas lēmums, m.

schief, I. adj. (nicht senkrecht od. wagerecht) šķībs; slīps, -e Ebene, slīps klajums; 2. (krumm) greizs; er hat -e Beine, viņam greizas od. līkas kājas; 3. fig. (verkehrt, falsch) aplams, nepareizs; -es Urteil, aplams spriedums; II. adv. 1. (nicht senkrecht od. wagerecht) šķībi; er schreibt ganz viņš raksta pavisam šķībi; . sitzen, greizi sēdēt; 2. fig. (verkehrt) aplami; die Sache geht lieta šķobās; es geht -mit ihm, viņa apstākļi sašķiebušies. Schie'fe, f. 1. šķībums, m.; 2. (Abhang) nokārums, m.; nogāze, f. Schie'fer, m. -s, pl. šīferis, m.; meln-radze, f.

Schie'f er| |block, m. šīfeņa bluķis, m.; šī-feņa gabals, m. -bruch, m. šīfeņa lauztuve, f. -dach, n. šīfeņa jumts, m. Schiefheit, f. », šķībums, m. schief||mäulig, adj. ar šķību muti; ein S-er, šķībmutis, m. -nāsig, adj. ar greizu degunu, schie'len, v. a. 1. greizi skatīties, šķielēt; er schielt mit einem Auge, viņam viena acs greiza; 2. fig. (nach etw.) glūnēt (uz ko). Schie'len, n. -s, šķielēšana, f. schie'lend, adj. greizacu-. Schie'ler, m. -s, pl. greizacis, m. schien v. scheinen.

Schien'bein, n. stilbs, m.; liela kauls, m.

-bruch, m. stilba lūzums, m. Schie'ne, f. pl. -n, 1. (am Rade) šķiene, f.; 2. lubiņa, f. od. plāns dēlītis, m.; 3. (Eisenbahnschiene) sliede, f.; aus den -n kommen, izlēkt no sliedēm; 4. lāpstiņa (dzīvniekiem), schie'nen, v. a. 1. uzsist šķieni; 2. likt lubiņas.

Schie'nen||bahn, f. 1. sliežu ceļš, m.; 2. dzelzceļš, m. -sträng, m. sliežu ceļš, m. -wēg, m. dzelzceļš, m. schier, I.

adj. tīrs; II. adv. 1. (fast) gandrīz; 2. (rein) tīri, (ganz) pavisam; - unmöglich, tīri neiespējams. Schier'ling, m. -s, velna rutki, m. pl.;

suņa stiebri, m. pl. Schier'lings||becher, m. velna rutku kauss, m. -blatt, n. velna rutku lapa, f. -fichte, f. Kanadas priede, f. -gift, n. velna rutku inde, f. -kraut, n. vizbuļi, m. pl. I Schiefi'bahn, f. šautuve, f.schießbar — Schimmer 445

schieß'bär, adj. šaujams. Schieß'||baumwolle, f. šaujamā kokvilna, schie'ßen, I. v. a. (schie ße, schoß, ge-schos'sen) 1. (abschießen) šaut, izšaut; 2. (schießend treffen) iešaut, (erschießen) nošaut; (jemn.) mitten in die Brust iešaut (kādam) taisni krūtīs; einen Hasen nošaut zaķi; 3. (mit Angabe der Wirkung) eine Festung in Grund und Boden sašaut cietoksni; 4. (schieben) stumt; Brot in den Ofen iešaut maizi krāsnī; II. v. n. 1. šaut, freq. šaudīt; (nach jemm.) od. (auf jemn.) », šaut (uz kādu); mit Schrot šaut ar skrotīm; scharf, blind «, šaut ar lodi, ar biszālēm vien; 2. celties; (vom Bache) gāzties; in die Höhe «•, pacelties gaisā; in Ähren mesties vārpās; III. v. refl. sich auf Pistolen šauties ar pistolēm. Schie'ßen, n. -s, 1. (Gewehrfeuer) šaušana, f.; 2. gāšanās, f. Schießerei', f. pl. -en, šaudīšana, f. Schieß'i|geid, n. šaujamā nauda, -gerech-tigkeit, f. šaujamās tiesības, -gewehr, n. šaujamais rīks, flinte, f. -haus, n. šautuve, f.; medību suns, m. -hütte, f. mednieku būdiņa, f. -klasse, f. strēlnieku klasse, f. -loch, n. šaujamais caurums. -scheibe, f. mērķis, m. -stand, m. šautuve, f. -tasche, f. mednieka soma, f. Schiff, n. -(e)s, pl. -e, 1. kuģis, m.; 2.

(Web.) atspole, f.; šautuve, f. Schiff ahrer (in Trennungen: Schiff-fah-

rer), m. kuģotājs, m. Schiffahrt, (in Trennungen: Schiff-fahrt),

f. kuģošana, f.; kuģniecība, f. Schiffahrts||akte, f. kuģniecības akts, f. -kunde, f. kuģniecības zinātne, f. -vertrag, m. kuģniecības līgums, m. schiffahrttreibend, adj. kuģniecisks. schiffbār, adj. kuģojams; kuģniecībai derīgs.

Schiffbau, m. kuģa od. kuģu buve. Schiffbauer, m. kuģa od. kuģu būvētājs, m.

Schiffbruch, m. kuģa bojā eja, f. schiffbrüchig, adj. ar kuģi bojā gājis, kuģi zaudējis; er ist - geworden, viņam kuģis gājis bojā. Schiff||brücke, f. kuģa laipa, f. -chen, n. -s, pl. 1. kuģītis, m.; 2. (Weberei) atspole, f.; šautuve, f. schiffen, I. v. a. vest pa ūdensceļu, vest ar kuģi; II. v. n. kuģot; nach England braukt uz Angliju. Schiffen, n. -s, kuģošana, f. Schiffer, m. -s, pl. 1. (Seefahrer) kuģ-nieks, m.; 2. (Kahnfahrer) laivinieks, m.; 3. (Besitzer) kuģa īpašnieks, m.;

kuģa kungs, m. -ausdruck, m. jūrnieku izteiciens, m. -stechen, n. regata, f. -zunft, f. jūrnieku savienība, f. schifförmig, adj. kuģveidīgs. Schiffpfund, n. birkavs, m. Schiffs'II bauch, m. kuģa iekša, f. -beklei-dung, f. kuģa apsitums, m. -bēsen, m. kuģa slota, f. -böden, m. kuģa dibens, m. -eigenttimer, m. kuģa īpašnieks, m. -fracht, f. krava, f. -grund, m. kuģa apakšējās telpas, -kiel, m. kuģa ķīlis, m.; andrus, m. -kunde, f. kuģniecības zinātne, f. -volk, n. kuģa ļaudis, m. pl. -wache, f. kuģa sargi, m. pl. -werft, f. kuģu būvētava,'f. Schikā'ne, f. pl. -n, ķibelēšana, f.;

ķibelējums, m.; zākāšana, f. Schild, m. -(e)s, pl. -e, 1. vairogs, m.;

2. (im Wappen) ģerboņa vairogs, m.;

3. (bei Schildkröten) bruņas, f. pl.; (bei Insekten) vairodziņš, m.

Schild, n. -(e)s, pl. -er, izkārtne,"f. Schild'bürger, m. vientiesītis, m.; auša, com.

Schil'derhaus, n. sarga būdiņa, f. Schild'erhēbung, f. vairoga pacelšana, f.;

(Aufstand) dumpis, m. schil'dern, v. a. tēlot. Schil'derung, f. pl. -en, tēlojums, m. schild'förmig, adj. vairogveidīgs. Schild'|[knappe, m. bruņu nesējs, m. -kröte, f. bruņurupucis, m. -träger, m. bruņu nesējs, m. -wache, f. sargkareivis, m.; sardze, f. Schilf, n. -(e)s, pl. -e, stiebrs, m. (ge-wöhnl. pl.) stiebri; auch niedre, f.; doņi, m. pl. schilfārtig, adj. niedrei līdzīgs. Schilficht, n. niedrājs, m. schil'fig, adj. stiebrains, stiebru-. Schilf| matte, f. stiebru sega, f.; stiebrs,

m.; niedre, f. Schil'ler, m. -s, mirdzums, m.; spul-gums, m.

schil'lern, v. n. mirdzēt, spulgot, laistīties; in rot laistīties sarkanā krāsā. Schillern, n. -s, laistīšanās, f. schillernd, adj. mirdzošs. Schilling, m. -s, pl. -e, šiliņš, m. (nauda), schiltst, schilt v. schelten. Schim'mel, m. -s, pl. 1. (Pferd) sirmis, m.; sirmītis, m.; sirmais, m.; 2. (Pilz-art) pelējums, m. schim'me II licht od. -lig, adj. sapelējis; etw. iepelējis; -es Brot, saziedējusi maize; werden, sapelēt, saziedēt, schim'meln, v. n. pelēt. Schim'mer, m. -s, pl. 1. mirdzums, m.; (schwaches Licht) gaismiņa, f.; fig. ein446

von Hoffnung, vāja cerība; 2. (Flitter) vizuļi, m. pl.

schim'mern, v. n. 1. mirdzēt; 2. (glänzen) spīdēt; vizuļot.

Schimpan'se, m. -n, pl. -n, šimpanze, m.

Schimpf, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Beschimpfung) nozākāšana, f.; (jemm.) einen - antun, nozākāt (kādu); 2. (Schande) kauns, m.; negods, m.; mit » und Schande bedeckt, kauna apkrauts.

schim'pfen, I. v. a. nozākāt, lamāt; II. v. n. lamāties; (auf jemn.) «. lamāties par kādu.

Schim'pfen, n. -s, lamāšana, f.; lamāšanās, f.

Schim'pfer, m. -s, pl. lamātājs, m.

Schimpferei', f. «, pl. -en, lamāšanās, f.

schimpflich, I. adj. negoda-; II. adv. kauna pilnā veidā.

Schimpf||näme, m. palama, f. -rēde, f. lamāšanās, f. -wort, n. lamuvārds, m.

Schind'||aas, n. fam. maita, f. -anger, m. dīrnīca, f.

Schin'del, f. pl. -n, jumstiņš, m.; lubīte, f.; šķindelis, m. -decker, m. jumiķis, m.

schin'deln, v. a. jumt jumstiņiem.

schin'den, I. v. a. (schin'de,- schund; geschunden) 1. (das Fell abziehen) dīrāt; 2. fam. (quälen) mocīt; die Leute raut ļaudīm ādu pār acīm; ein Pferd bendēt zirgu; II. v. refl. sich 1. (sich verletzen) nospraukties; 2. fam. (sich quälen) mocīties, pūlēties.

Schin'der, m. -s, pl. 1. (Abdecker) dīrātājs, m.; dīriķis, m.; 2. fam. (Peiniger) plēsējs, m.; bende, m.; ļaužu ēdējs, m.

Schinderei', f. pl. -en, 1. (Abdeckerei) dīrnīca, f.; 2. fam. (Quälerei) mocīšanās, f.

Schin'der II karren, m. dīriķa rateļi, m. pl. -knecht, m. bendes kalps, m.

Schind'||grübe, f. dīrnīca, f. -lūder, n. fam. maita, f. -mähre, f. fam. ķeņģis, m.; sterva, f.

Schink'en, m. -s, pl. kumpis, m.; šķiņķis, m. -stulle, f. kumpja maizīte, f.

Schin'ne, f. pl. -n, blaugzna, f.-, dem. blaugzniņa, f.

Schip'pe, f. «., pl. -n, lāpsta, f.

schip'pen, I. v. a. Schnee norakt sniegu; II. v. n. strādāt ar lāpstu.

Schirm, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Regenschirm) lietussargs, m.j 2. (Sonnenschirm) saulessargs, m.; 3. (Bettschirm) gultas aizliekamais; 4. (Lampenschirm) lampas aizsargs, m.; abažūrs, m.; 5. (Mützenschirm) cepures nags, m.; 6. fig. (Schutz) aizsardzība, f.; patvērums, m.

Schirm'dach, n. pajumte, f. schir'men, v. a. sargāt, aizsargāt. Schirmer, m. -s, pl. «, aizsargātājs, m.^

aizstāvis, m. Schirm'||herr, m. aizsargātājs, m.; protektors, m. -mauer, f. aizsarga mūris, m. -wand, f. aizsargu siena, f. schir'ren, v. a. jūgt, aizjūgt. Schlacht, f. pl. -en, kauja, f.; die -

bei Sedan, Sedanas kauja, f. Schlacht'bank, f. kaujamais sols; zur -

führen, vest pie kaujamā sola. schlacht'bār, adj. kaujams. Schlacht'||bell, n. kaujamais cirvis, -block,

m. kaujamais bluķis, schlachten, I. v. a. 1. kaut; ein Schwein nokaut cūku; 2. fig. nobendēt; II. v. n. (nach jemm.) «, līdzināties (kādam).

Schlach'ten, n. -s, kaušana, f. Schläch'ter, m. -s, pl. miesnieks, m. -beil, n. miesnieka cirvis, m. -geselle, m. miesnieka palīgs, m., auch miesnieka zellis, m. -handwerk, n. miesnieka amats, m.

Schlachffeld, n. kaujas lauks, m.; das -behaupten, paturēt virsroku, palikt par uzvarētāju, schlacht'fertig, adj. gatavs uz kauju; sich

• machen, sagatavoties uz kauju. Schlachfhaus, n. (Schlachthof, m.), kautuve, f.

Schlacht'I)opfer, n. kaujams upuris, m.

-Ordnung, f. kaujas kārtība, f. Schlack'e, f. pl. -n, 1. (vom Metall) sārņi, m. pl.; 2. fig. (Unreinigkeit) netīrumi, m. pl. schlack'enārtig, adj. sārņiem līdzīgs. Schlack'enbildung, f. sārņu rašanās, f. schlack'icht, adj. sārņiem līdzīgs, schlack'ig, adj. 1. sārņains, sārņu; 2. fam.

-es Wetter, slapjdraņķis, m. Schlack'wurst, f. gaļasdesa, f.; asiņdesa, f. Schlāf, m. -(e)s, miegs, m.; (Schlummer) snaudiens, m.; ein sehr fester ļoti ciets miegs; ich habe einen sehr leichten man caurs miegs; ein Kind in (den) » wiegen, singen, iemidzināt, ie-žūžināt.

schläfbringend, adj. iemidzinātājs-. Schläfbursche, m. piegulētājs, m. Schläfchen, n. -s, pl. % miedziņš, m.j (nach Tisch) atdusa, f.; ein - machea od. halten, nosnausties. Schlä'fe, f. pl. -n, deniņi, m. pl. schlä'fen, I. v. a. (schlä'fe, schläfst, schläft; schlief; geschlā'fen) dusēt; den ewigen Schlaf dusēt mūžīgo miegu; fig. den Schlaf des GerechtenSchlafen — schlagen

447

dusēt Dieva mierā; II. v. n. 1. gulēt, (ruhen) dusēt; (von Kindern) čučēt; • legen, guldināt; mit offenen Augen -; 2. (liegen) gulēt; » gehen od. sich •legen, iet gulēt; 3. fa^n. (nicht aufpassen) snaust, būt neuzmanīgam. Schläfen, n. -s, gulēšana, f. -gehen, n.

gulēt iešana, f.; beim gulēt ejot. Schlä'fer, m. -s, pl. «, gulētājs, m. schlä'ferig v. schläfrig. Schlä'ferin, f. », pl. -nen, gulētāja, f. schlä'fern, v. imp. es schläfert mich, man

nāk miegs, schlaff, I. adj. 1. ļengans, vaļīgs; - machen, atslābināt; - werden, atslābt; 2. fig. (kraftlos) nespēcīgs, noguris; II. adv. slābi. Schlaffheit, f. 1. slābums, m.; 2. fig.

nogurums, m. Schlāf ||fieber, n. miega drudzis, m. -gemach, n. guļamistaba. Schlafitt'chen, n. (nur in der Redensart:) am - kriegen od. packen, sagrābt aiz svārku stērbeles. Schläf||kameräd, m. guļas biedrs, m. schlāf lēs, adj. bezmiedzīgs, bezmiega-;

schlaflose Nächte, bezmiega naktis, f. Schlāflosigkeit, f. bezmiegs, f. schlāf machend, adj. v. schlafbringend. Schlaf||mittel, n. miega zāles, f. pl. -miitze, f. 1. nakts cepure, f.; 2. fam. (faule Person) miega pūznis, m.; miega Miķelis, m. -ratte, f. fam. miega pūznis, m.; gulētājs, m. schläfrig, I. adj. 1. miegains; ich bin man nāk miegs; - machen, iemidzināt;

werden, apmiegoties; 2. fig. kūtrs; II. adv. kā pa miegam. Schläfrigkeit, f. 1. miegainums, m.; 2. fig. (Mattigkeit) nogurums, m.; (Trägheit) kūtrums, m.; (Langsamkeit) lēnums, m. Schlaf||rock, m. rītasvārki, m. pl. -stätte,

f. od. -stelle, f. guļas vieta, f. schläfsüchtig, adj. sasirdzis ar miega kaiti.

Schläftrank, m. miega zāles, f. pl. schlāf trunken, adj. apmiegojies, miegains.

Schlāf II trunkenheit, f. miegainums, m. -wägen, m. guļamvagons, -zeit, f. guļamais laiks, -zimmer, n. guļamistaba. Schlag, m. -es, pl. Schlā'ge, 1. sitiens, m., auch belziens, m.; (Prügel) pēriens, m.; - ins Gesicht,

pliķis m.; ohne einen -zu tun, bez sitiena; (jemm.) Schläge geben, izpērt (kādu); er fürchtet sich vor Schlägen, viņam bailes no pēriena; 2. » des Herzens, sirds pukstēšana, f.; elektrischer elektrisks trieciens; 3.

(Schlagfluß) trieka, f.; der - hat ihn gerührt, viņu ķērusi trieka; 4. «. der Vögel, putnu dziedāšana, f.; (von Nachtigallen) pogāšana, f.; 5. fig. (Art) suga, f.; ein schöner . Menschen, skaista cilvēku rase; 6. (Fällen) ciršana, f.; (Waldbezirk) cirsnis, m.; 7. (Wagenschlag) ratu durtiņas, f. pl.; 8. (Taubenschlag) baložu kūts, f.; 9. (Feuerwerk) lielgabala spēriens, m.

Schlag'||äder, f. artērija, f. -anfall, m. triekas lēkme, f.

Schlag'ball, m. sitamā bumba.

schlag'bār, adj. -es Holz, cērtami koki.

Schlag'baum, m. barjēra, f.; šķērsis, m.

schlā'gen, I. v. a. (schlā'ge, schlägst, schlägt; schlūg; geschlā'gen) 1. sist; freq. dauzīt; (prügeln) pērt; Ball spēlēt bumbu; zu Schaum sakult putās, saputināt; die Ader laist asinis; Wurzeln iesakņoties; den Takt sist takti; die Trommel *, bungot; die Saiten ķert stīgās; 2. (von der Uhr) sist; fig. eine geschlagene Stunde, vesela stunda; 3. (abschlagen) Holz līst mežu, cirst malku; 4. (herstellen) eine Brücke taisīt tiltu; (ein) Rad mest kūleni; Feuer šķilt uguni; 5. (besiegen) den Feind uzvarēt ienaidnieku; aus dem Felde, od. in die Flucht sakaut ienaidnieku; 6. (irgendwo befestigen od. anbringen) piesist; ans Kreuz », krustā sist; (etw.) in Papier ietīt (ko) papīrā; (etw.) durch ein Sieb laist (ko) caur sietiņu; den Mantel um die Schultern *, apjemt mēteli ap pleciem; die Füße übereinander salikt kājas krustis; 7. fig. (aufwärts od. abwärts richten) pacelt, nolaist; die Augen gen Himmel pacelt acis pret debesīm; die Augen zur Erde -, nolaist acis; II. v. n. 1. sist; (nach jemm.) «, sist (kādam); der Blitz hat in das Haus geschlagen, zibens iespēris namā; 2. (von Pferden) spert; 3. (von Uhren) sist; die Uhr schlägt zwölf, pulkstenis sit divpadsmit; 4. (von Vögeln) dziedāt, (von der Nachtigall) pogāt, tricināt; 5. fig. (gehören) piederēt; das schlägt nicht in mein Fach, tas nepieder pie mana aroda; III. v. n. 1. krist; atsisties; er ist mit dem Kopfe auf einen Stein geschlagen, viņš atsities ar galvu pret akmeni; in die Höhe «, uzšauties gaisā; die Flamme ist zum Fenster hinaus geschlagen, liesma izšāvusies pa logu ārā; IV. v. refl. sich «., 1. sich an die Brust sist sev pa krūtīm.448 Schlagen

Schlä'gen, n. -s, 1. sišana, f.; (vom Herzen) pukstēšana, f.;. 2. (von Pferden) speršana, f.; 3. (von Nachtigallen) pogāšana, f.

schlā'gend, adj. 1. sitējs-; 2. fig. pārliecinošs, stiprs; -er Beweis, skaidrs pierādījums; 3. -e Wetter, sprādzējs gaiss (raktuvēs).

Schlä'ger, m. -s, pl. 1. sitējs, m.; 2. (Raufbold) kauslis, m.; 3. (Rapier) rapieris, m.; zobens, m.; 4. (Vogel) dziedātājs, m. Schlägerei', f. % pl. -en, kaušanās, f. schlagfertig, adj. 1. gatavs uz kaŗu; gatavs kauties; 2. fig. (beim Reden) apķērīgs.

Schlag'||fertigkeit, f. 1. kaŗa gatavība, f.; 2. fig. apķērība, f.; - besitzen, bütap-apķērīgam, nepalikt atbildes parada, -fluß, m. trieka, f. -gold, n. lapu zelts, m. -holz, n. (Forstw.) cērtams mežs. -instrument, n. sitams mūzikas instruments. -licht, n. 1. (in der Malerei) gaišums, m.; gaismas spilgtums, m.; 2. fig. {Lichtstrahl)_ gaismas stars, m. -sahne, f. putu krējums, -wort, n. 1. daudzināts vārds, sauklis, m.; 2. (im Theater) gala vārds, m. Schlamm, m. -(e)s, (im Wasser) dūņas, f. pl.; gļotas, f. pl.; (Schmutz) dubļi, m. pl.

Schlamm''bad, n. dūņu vanna, f. -beißer, m. (Zool.) pīckainis, m. -böden, m. dūņu zeme, f. schlam'men, v. n. gļotāt. schläm'men, I. v. a. (reinigen) skalot; II. v. n. fam. (schwelgen) v. schlemmen.

Schläm'men, n. -s, 1. skalošana, f.; 2. v.

Schlemmen. Schläm'mer v. Schlemmer. Schlamm'jļfisch, m. dūņu zivs, f. schlam'mig, adj. dūņains; gļotains; dubļains.

Schlamm'peizker, m. v. Schlammbeißer, schlampam'pen, v. n. fam. plītēt. Schlam'pe, f. pl. -n, fam. slampa, f.

echlam'pen, v. n. fam. slampāt. Schlam'per, m. -s, pl. smulis, m. schlam'pig, adj. fam. neglīts, smulīgs. schlang v. schlingen. Schlang'e, f. pl. -n, čūska, f.; junge čūskulēns; fig. eine * an seinem Busen nähren, sildīt čūsku azotē, schläng'elig, adj. līču loču-, schläng'eln, v. refl. h. sich «., locīties, aizlocīties, iet līču loču;, sich (um etw.) herum grozīties (ap ko). Schlang'enļļādler, m. čūsku ērglis, m -anbēter, m. čūsku pielūdzējs, m.

— schlecht

schlang'enārtig, adj. čūskai līdzīgs. Schlang'en||balg, m. čūskas novalka, f.; čūskas braunas, f. pl.; čūskas āda, f. -beschreibung, f., čūsku aprakstīšana, f. -beschwörer, m. čūsku vaļātājs, m. -biß, m. čūskas kodiens, m. -brūt, f.

1. čūskulēni, m. pl.; 2. fig. odžu dzimums, m. -bussard, m. čūsku vanags, m.

Schlang'enj|fresser, m. čūsku ēdājs, m. -geschlecht, n. čūsku dzimums, m. -ge-ziicht, n. v. -brut. -gift, n. čūsku inde, f. schlang'englatt, adj. glums kā čūska. Schlang'enļļhaupt, n. čūskas galva, f, -haut, f. čūskas āda, f. -kraut, n. vī-grieži, m. pl. -kriimmung, f. čūskas līkums, m. -lauch, m. (Bot.) bulītis, m. -linie, f. līkloču līnija, līkumaina līnija. -röhre, f. līka caurule, f. -wurzel, f. vīgrieži, m. pl. schlank, adj. slaiks, smuidrs. Schlank'heit, f. slaikums, m.; smuid-

rums, m. schlank'weg, adv. strupi, schlapp, adj. v. schlaff. Schlap'pe, f. pl. -n, sāpīgs zaudējums; eine ~ erleiden, ciest sāpīgu zaudējumu; (im Kriege) tikt sakautam, schlap'pen, v. n. in Pantoffeln herum

staigāt tupelēs. Schlapp'hūt, m. mīksta cepure, cepure ar

nokārenām malām, ļebene. Schlaraf'fe, m. -n, pl. -n, sliņķis, m.; dienas zaglis, m. Schlaraffen||land, n. Lejputrija, f. -lēben, n. sliņķa dzīve, f.; ein « führen, slinkot, blandīties bez darba, schlau, I. adj. viltīgs, (gerieben) norūdīts; fig. ein -er Fuchs, liels blēdis; II. adv. ar viltu; . handeln, rīkoties viltīgi od. ar viltu. Schlau'berger, m. -s, pl. fam. liels blēdis.

Schlauch, m. -s, pl. Schläu'che, šļūtene, f. schlauch'ārtig, adj. šļūtenei līdzīgs, schlau'erweise, adv. ar lielu viltu. ✓ Schlau'||heit, f. od. -igkeit, f. pl. -en,

viltība, f. -köpf, m. gudrinieks, m. schlecht, I. adj. 1. (äußerlich) slikts, nelabs, nelāga-; -er Wein, slikts vīns, auch nelāga vīns? in -em Zustande, nelabā stāvoklī; es ist -es Wetter, laiks slikts; die Zeiten sind laiki nelāga od. grūti; » werden, maitāties; eine -e Aussprache, nepareiza izruna;

2. (moralisch) ļauns, nelāga-; -er Mensch, ļauns od. nelāga cilvēks; fig. (jemn.) . machen, aprunāt (kādu); 3. (unwohl) mir ist man metas nelabi ap dūšu; 4. (schlicht) vienkāršs; - undschlechterdings — Schleppdampfer

449

recht, godīgs un taisns; II. adv. slikti, nelabi; » schreiben, slikti rakstīt; es geht ihm » od. es steht mit ihm. viņam klājas slikti, schlechterdings', adv. visādā ziņā;

nicht, nekādā ziņā ne. schlechthin', adv. vienkārši; tikai. Schlechtigkeit, f. pl. -en, ļaunums, m.;

negantība, f. schlechtweg', adv. v. schlechthin, schleck'en, v. n. laizīt. Schleck'er, m. -s, pl. kārumnieks, m.,-

gardēdis, m. ' Schleckerei', f. pl. -en, laizīšanās, f. schleck'erhaft, adj. kārs. schleck'ern, v. n. būt kāram, Schlē'gel, m. -s, pl. «, 1. vāle, f.; 2. (bei einer Trommel) vālīte, f.; 3. (Keule) runga, f.

Schleh'dorn, m. plūmju krūms, m. Schlē'he, f.' pl. -n, plūme, f.; meža

plūme, f. Schlei'che, f. pl. -n, glodene, f. schleichen, I. v. n. (schlei'che; schlich; geschli'chen) 1. klusītiņām iet, vilkties,-(kriechen) līst; geschlichen kommen, pienākt lienot, pielīst; 2. fig. slepeni rīkoties; II. v. refl. sich pielīst, piezagties; sich aus dem Zimmer aiziet klusītiņām no istabas. Schleichen, n. -s, 1. vilkšanās, f.; 2. fig.

slepena rīkošanās, schlei'chend, adj. līdējs-, (verstohlen) slepens drudzis. Schlei'cher, m. -s, pl. līdējs, m. Schleicherei', f. pl. -en, līšana, f. Schlei'cherin, f. pl. -nen, līdēja, f. Schleich'||fieber, n. lēnais drudzis, -han-del, m. tirgošanās ar kontrabandu, -händler, m. kontrabandists, m. -wēg, m. slepens ceļš, zagļu ceļš. Schlei'e, f. pl. -n, līnis, m.; dem. līnī-

tis, m.; junge līnēns, m. Schlei'er, m. -'s, pl. šķidrauts, m.; plīvurs, m.; den ~ lüften, pacelt šķidrautu; -eule, f. plīvurpūce, f. schleierhaft, adj. 1. ar šķidrautu segts; 2. fig. (dunkel) tumšs; (geheimnisvoll) noslēpumains. Schleier'macher, m. šķidrautnieks, m. schlei'ern, v. a. segt ar šķidrautu. Schleier'taube, f. cekulainais balodis, m. Schleife, f. pl. -n, 1. (Schlittensohle) sliece, f.; 2. (Schlinge) cilpa, f.; dem. cilpiņa, f.

schleifen, I. v. a. (schleppen) vilkt (gar zemi); freq. vazāt; 2. (niederreißen) noārdīt; noplēst; II. v. n. vilkt, šļūkt.

schlei'fen, v. a. (schleife; schliff; geschliffen) 1. (schärfen) trīt, asināt,' auch tecināt; 2. (glätten) slīpēt. Schlei'fen, n. -s, 1. vilkšana, f.; 2. (Niederreißen) noārdīšana, f.; 3. (Schärfen) trīšana, f.; 4. (Glätten) slīpēšana, f.

Schleifer, m. -s, pl; trinējs, m.; slīpētājs, m.

Schleiferei', f. pl. -en, trītava, f.; slī-pētava, f.

Schleif II mühle, f. slīpētava, f. -rad, n. slīpējamais rats. -stein, m. 1. (nicht drehbar) galoda, f.; dem. galodiņa, f.; 2. (drehbar) teciela, f. Schlei'he, f. v. Schleie. Schleim, m. -(e)s, 1. (im menschlichen Körper) gļotas, f. pl.; (beim Husten) krēpas, f. pl.; 2. (dünner Brei) tume, f. Schleim'absonderung, f. gļotu od. krēpu

atdalīšana, f. od. atdalīšanās, f. schleim'ārtig, adj. gļotām līdzīgs. Schleim'||auswurf, m. izkrēpojums, m.

-drüse, f. gļotu dziedzeris, m. schlei'men, I. v. a. 1. einen Fisch tīrīt zivi; 2. den Zucker noputot sukuru; II. v. n. gļotāt. Schleim'||fieber, n. gļotu drudzis, m. -fluß, m. gļotu tecējums, m. -haut f. gļotāda, f.

schlei'mig, adj. gļotains; krēpains. • Schleim'tier, n. mīkstmiesis, m. Schlei'ße, f. pl. -rt, skals, m. schlei'ßen, I. v. a. (schlei'ße; schliß; ge-schlis'sen) skaldīt; Pergel plēst skalus; Federn plūkt spalvas; II. v. n. plīst, plaisāt, schlem'men, v. n. plītēt, uzdzīvot. Schlem'men, n. -s, plītēšana, f. Schlem'mer, m. -s, pl. plītnieks, m.;

uzdzīvotājs, m. Schlemmerei', f. plītēšana, f.; palaidnīga dzīve. Schlem'merin, f. pl. -nen, plītniece, f.;

uzdzīvotāja, f. Schlempe, f. brāga, f. Schlen'der||gang, m. fam. lēna gaita, -jan,

m. -s, fam. pļēgurošanās, f. schlen'dern, v. n. fam. iet lēniem soļiem;

meimurot; vazāties. Schlend'rian, m. -s, pl. -e, veca paraža; pļēgurošanās, f.; am alten - festhalten, braukt pa vecām sliedēm. Schlen'ge, f. *, pl. -n, sleņģis, m.; Fen-

sterschlenge, loga sleņģis, m. schlenk'ern, v. a. u. n, mētāt; mit den Armen mētāties rokām; mit den Beinen ļenkurot kājām. Schlen'keŗn, n. -s, ļenkurošana, f. Schleppdampfer, m. velkonis, m.

Schlep'pe, f. pl. -n, šlepe, f.; aste, f.

schlep'pen, I. v. a. 1. vilkt; freq. vazāt; einen Menschen ins Gefängnis iebāzt cilvēku krātiņā; 2. fig. (verzögern) vilcināt; II. v. n. vilkties; der Anker schleppt, enkurs neķeŗas; III. v. refl. sich «., lēnām vilkties; tikko tikt uz priekšu; sich (mit etw.) «, grūti pūlēties (gar ko); fig. sich mit einer Krankheit -, kauties ar slimību; er schleppt sich schon lange mit dieser Krankheit, viņam jau sen šī slimība.

schlep'pend, adj. -er Gang, lēni soļi; -er Stil, vienmuļīgs stils; -er Gesang, stiepta dziedāšana.

Schlep'penträger, m. 1. pāžs, m.; 2. fig. lišķis, m.

Schlep'per, m. -s, pl. «, vilcējs, m. velkonis, m.

Schlepp'||säbel, m. gaŗš zobens, -seil, n. velkamā virve, -tau, n. velkamā tauva; fig. (jemn.) ins - nehmen, vilkt (kādu) sev līdz; fig. sich (von jemm.) ins «• nehmen lassen, sekot (kādam), iet (kādam) līdz.

Schleu'der, f. pl. -n, linga, f.; dem. lin-dziņa, f.

Schleu'derer, m. -s, pl. 1. lingotājs, m.; 2. (Preisverderber) cenu sabojātājs, m.

schleu'dern, I. v. a. (werfen) sviest, mest; freq. svaidīt, mētāt; (mit einer Schleuder) lingot; einen Bannstrahl nolādēt (no baznīcas puses); II. v. n. 1. (vom Wagen) svaidīt; 2. fig. (zu billig verkaufen) pārdot zem cenas.

Schleu'derļļpreis, m. niecīga cena, f. -wurf, m. lingas metiens, m.

schleunig, I. adj. ātrs, steidzams; II. adv. ātri, bez kavēšanās; -st, vislielākā ātrumā, visai steigšus, lielā steigā.

Schleunigkeit, f. ātrums, m.; steiga, f.

Schleu'se, f. pl. -n, slūžas, f. pl.; plūs-kas, f. pl.

Schleu'senļļbau, m. slūžu būve, f. -bett, n. od. -böden, m. slūžu galds, m. -geld, n. slūžu nauda, f. -meister, m. slūž-nieks, m. -tör, n. slūžu vārti, m. pl. -wehr, n. slūžu cel tava, f.; šķutas, f. pl.

schlich v. schleichen.

Schlich, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Schleichweg) slepens ceļš; aile -e im Hause kennen, zināt visus kaktiņus namā; 2. (Kniff) pajēmiens, m.; ich bin hinter seine -e gekommen, es esmu nācis viņa niķiem uz pēdām; ich kenne seine -e, es zinu viņa pajēmienus.

schlicht, adj. 1. līdzens; -e Haare, gludi mati; 2. fig. vienkāršs, (gerade) taisns; der -e Menschenverstand, vesela cilvēka prāts.

Schlicht'||pfeile, f. sīkvīle, f. -hammer, m.

gludināmais paveseris, m. -hobel, m. gludene, f. -meißel, m. tīrcirtnis, m. schlich'ten, v. a. 1. nolīdzināt; 2. fig. (beilegen) einen Streit nobeigt od. izšķirt strīdu. Schlich'ter, m. -s, pl. «, izlīdzinātājs, m ;

izšķīrējs, m.; samierinātājs, m. Schlichtheit, f. vienkāršība, f.; vien-

kāršums, m. Schlichtung, f. pl. -en, 1. nolīdzināšana, f.; nolīdzinājums, m.; 2. fig. (Beilegung) nobeigšana, f.; nobeigums, m.

Schlick, m. -(e)s, pl. -e, gļotas, f. pl.

schlick'erig, adj. gļotains.

schlickern, saiet (piens vārot).

Schlief, m. glīzdaina vieta maizē.

schlief v. schlafen.

schließ'bär, adj. slēdzams.

Schließ'!jbaum, m. barjēra, f. -bolzen, m.

aizšaujamā bulta. Schließbeschläge, m. pl. slēdzamie piederumi, m. pl. schließen, I. v. a. (schlie'ße; schloß; geschlossen) 1. (zumächen) slēgt; die Tür aizvērt durvis; die Augen aizvērt acis; fig. (sterben) mirt; 2. (einschließen) ieslēgt; einen Gefangenen likt cietumnieku važās; (jemn.) in seine Arme -», apkampt (kādu); fig. (jemn.) in sein Herz «, iemīlēt (kādu); 3. (absondern) nošķirt, eine geschlossene Gesellschaft, slēgta sabiedrība; ein geschlossenes Ganze, noapaļots kopums; ein geschlossener Garten, slēgts dārzs; 4. fig. (abschließen, zum Abschluß bringen) nolīgt, norunāt; ein Bündnis sabiedroties; einen Vertrag •», salīgt; Frieden •», līgt mieru; eine Heirat apprecēties; Freunschaft (mit jemm.) sadraudzēties (ar kādu); 5. fig. (beendigen) pabeigt; seine Vorlesungen pabeigt savas lekcijas; einen Brief beigt rakstīt vēstuli; eine Sitzung, die Debatten beigt sēdi, debates; 6. fig. (folgern) slēgt, attiecināt; was • Sie daraus? ko Jūs no tā secināt? II. v. n. 1. pievērties-, die Tür schließt nicht, durvis nepieveŗas; das Fenster schließt gut, logs labi pie-veŗas; 2. fig. (zu Ende gehen) beigties; die Sitzung schloß um vier TJhr, sēde beidzās pulksten četros; 3. fig. (folgern) von sich auf andere *, spriest par citiem no sevis; III. v. refl. sich 1. aizvērties, aizdarīties; 2. sich (an jemn.) piekļauties (kādam). Schlie'fien, n. -s, slēgšana, f. (v. Zeitwort).Schließer —

Schlie'ßer, m. -s, pl. slēdzējs, m.; (in Gefängnissen) cietuma uzraugs, m. -in, f. pl. -nen, slēdzēja, f.; (in

Gefängnissen| cietumu uzraudze, f. Schließ'| fēder, f. slēdzamā atspere, -geld,

n. slēdzēja nauda, f. schließlich, I. adj. gala-, (endgültig) galīgs; II. adv. beidzot, (endgültig) galīgi. Schließ'||muskel, m. aizvērējs muskulis.

-nāgel, m. aizšaujamā nagla. Schließung, f. pl. -en, 1. slēgšana, f.; slēgums, m.; 2. fig. nolīgums, m.; 3. fig. (Beendigung) beigšana, f.; beigums, m. schliff v. schleifen.

Schliff, m. -(e)s, 1. (Schärfe) asmens, m.; asums, m.; (Politur) spīdums, m.; politūra, f.; noslīpējums, m.; dieses Glas hat einen guten šis stikls labi noslīpēts; 2. fig. (Lebensart) veiklums, m.; iznesība, f. schlimm, I. adj. 1. slikts, nelabs, negants; das ist nicht *, tas vēl nekas; das S-ste, visļaunākā gadījumā; 2. (krank) slims; mir wird od. ist man paliek nelabi; er hat einen -en Arm, viņam slima roka; II. adv. slikti, ļauni; desto -er, sliktāki; es steht mit ihm, viņa stāvoklis nopietns. Schling'e, f. pl. -n, cilpa, f.; dem. cilpiņa, f.; (zum Fangen) sprosts, m.; slazda valgs, m.; fig. in die «• geraten, ieskriet lamatās (od. cilpā); fig. den Kopf aus der ziehen, tikt ārā no sprukām.

Schling'el, m. -s, pl. nelietis, m.; palaidnis, m.; fauler sliņķis, m.; grober resgalis, m. schling'en, I. v. a. u. n. (schling'e; schlang; geschlung'en) 1. (gierig essen) rīt, negalīgi ēst; 2. (flechten) pīt, vīt; die Arme (um jemn.) apkampt (kādu); die Hände um den Hals », aplikt rokas ap kaklu; II. v. refl. sich tīties, vīties (ap ko). Schling'en, n. -s, 1. (gieriges Essen) rīšana, f.; 2. (Flechten) pīšana, f.; 3. (Umschlingen) (roku) aplikšana, f. schling'ern, v. n. (vom Schiffe) tricināties, auch zvāļoties. Schling'||gewächs, n. od. -pflanze, f. vī-

teņu augs, m. Schlips, m. -(s)es, pl. -(s)e, kravate, f.;

kakla saite, f. Schlit'ten, m. -s, pl. kamanas, f.; dem. kamaniņas, f. pl.; (Bauernschlitten) ragavas, f. pl.; dem. ragutiņas, f. pl.; (mit einem Korbe) kuražas, f. pl.; * fahren, braukt kamanām; (zum Vergnügen) vizināties, -bahn, f. kamanu

ceļš, m.; ziemas ceļš; es ist ārā kamanu ceļš. -bäum, m. sliece, f. -fahrt, f. kamanu brauciens, m.; (Lustfahrt) vizināšanās, f. (ar kamanām), -küfe, f. v. -bäum, -pfērd, n. kamanu zirgs, m. -sohle, f. v. -bäum, -wetter, n. kamanu laiks, m. Schlit'terbahn, f. slidinātava, f. schlit'tern, v. n. slidināties, šļūkt. Schlitt'schuh, m. slida, f.; -laufen, slidot. -bahn, f. slidotava, f. -laufen, n. slidošana, f. -läufer, m. slidotājs, m. -läuferin, f. slidotāja, f. Schlitz, m. -es, pl. -e, 1. (am Kleide) ķīlis, m.; 2. (Spalte) šķēlums, m.; šķeltne, f. Schlitz'ärmel, m. šķelta piedurkne, schlitz'äugig, adj. ar šaurām acīm. schlitz'en, v. a. šķelt, šķērst; ein geschlitzter Ärmel, šķelta piedurkne, eine Feder šķelt spalvu; ein geschlitztes Auge, šaura acs. /

Schlitz'||fenster, n. augsts un šaurs logs.

-messer, n. šķēržamais nazis; lancete, f. schloh'weiß, adj. balts kā sniegs, sniega

baltumā, schloß v. schließen.

Schloß, n. -(ss)es, pl. Schlös'ser, 1. (an Türen) atslēga, f.; dem. atslēdziņa, f.; Schnappschloß, n. aizkrītamā atslēga, f.; unter - und Riegel halten, turēt aizslēgtu; 2. (am Gewehr) atslēga, f.; 3. (Gebäude) pils, f. Schloß'||aufseher, m. pils uzraugs, m. -be-

amte(r), m. pils ierēdnis, m. Schlöß'chen, n. -s, pl. 1. atslēdziņa, f.;

2. pilīte, f. Schlö'ße, f. pl. -n, krusas grauds, m. schlö'ßen, v. imp. es schloßet, krusa birst.

Schlös'ser, m. -s, pl. atslēdznieks, m.

-arbeit, f. atslēdznieka darbs, m. Schlosserei', f. pl. -en, 1. (Handwerk) atslēdzniecība, f.; 2. (Werkstatt) atslēdznīca, f. od. atslēdznieka darbnīca, f.

Schlos'ser|[geselle, m. atslēdznieka palīgs, m. -handwerk, n. atslēdznieka amats, m.; atslēdzniecība, f. -innung, f. atslēdznieku amats, m. od. -junge, m. atslēdznieka māceklis, m. -meister, m. atslēdznieka meistars, m. »Werkzeug, n. atslēdznieka darba rīki, m. pl. Schlofi'ļļfēder, f. atslēgas atspere, f. -garten, m. pils dārzs, m. -

grāben, m. pils grāvis, m. -herrin, f. pils kundze, f. -hof od. höf, m. pils pagalms, m. -tör, n. pils vārti, m. pl. -türm, m. pils tornis, m.

Schloß'wache, f. pils sargs, m.; pils sargi, m. pl.

Schlot, m. -(e)s, pl. -e, skurstenis, m.; od.

dūmvads, m. Schlöffeger, m. skursteņslaucis, m. Schlot'tergang, m. nolaidīgs gājiens, schlot'terig, adj. 1. (wackelig) ļodzīgs;

2. fig. (nachlässig) nolaidīgs. Schlot'terigkeit, f. nolaidība, f.; no-

laidīgums, m. schlot'tern, v. n. ļodzīties; die Knie -

ihm, ceļi viņam trīc. Schlot'tern, n. -s, ļodzīšanās, f. Schlucht, f. pl. -en, grava, f.; (Hohlweg) gravas ceļš, m.; (Engpaß) aiza, f. schluchtig, adj. gravains. schluch'zen, v. n. šņukstēt. Schluch'zen, n. -s, šņukstēšana, f. Schluch'zer, m. šņukstiens, m. Schluck, m. -(e)s, pl. -e, malks, m., auch guldziens, m.; dem. malciņš, m.; ein

Wasser, malks ūdens; auf einen uzreiz; ar vienu pajēmienu. Schluck'auf, m. -s, žagas, f. pl. schluck'en, v. a. u. n. rīt, freq. rīstīties. Schluck'en, n. -s, rīšana, f. Schluck'en, m. -s, žagas, f. pl. Schluck'er, m. -s, pl. «., rijējs, m.; fam.

ein armer (verächtl.) plukata, com. schluck'weise, adv. malkiem, rijieniem. schlug v. schlagen.

Schlum'mer, m. -s, snaudiens, m.; miedziņš, m. -kissen, n. spilvens, m. -kopf, m. fam. snauža, com.; miega pūznis, m. -körner, n. pl. miega zāles, f. pl. schlum'mern, v. n. snaust; fig. im Grabe

dusēt kapā. Schlum'mern, n. -s, snaušana, f. Schlum'pe, f. «, pl. -n, slampa, f. schlum'pig, I. adj. slampains; II. adv.

kā slampa. Schlund, m. -(e)s, pl. Schlünde, 1. (Gurgel) rīkle, f.'; rīkles gals, m.; 2. fig. (Abgrund) bezdibens, m. Schlund'kopf, m. rīkles gals, m. -opera-

tiön, f. rīkles gala operācija, f. Schlupf, m. -(e)s; pl. Schlüpfe, slēptuve, f.

schlüpfen, v. n. slīdēt; sprukt; aus der

Hand izšļukt no rokas, schltipferig v. schlüpfrig. Schlupfloch, n. slēptuve, f.; (für wilde

Tiere) midzenis, m. schlüpfrig, adj. 1. (glatt) slidens; 2. fig. (bedenklich) šaubīgs, m.; 3. fig. (zweideutig) divkosīgs; (unzüchtig) nešķīsts. Schlüpfrigkeit* f. pl. -en, 1. slidenums, • m.; 2. fig. (Zweideutigkeit)' divkosī-gumsŗ m.; (Unzüchtigkeit) nešķīstums, m.

Schlupfwinkel, m. slēptuve, f.; (für wilde Tiere) midzenis, m.; ala,'f.

schlür'fen, v. a. strēbt; (trinken) dzert

(maziem malkiem); sūkt. Schluß, m. -(ss)es, pl. Schlüs'se; 1. (Schließung) slēgšana, f.; die Tür hat keinen guten durvis labi neaizveŗas; 2. fig. (Ende) gals, m.; beigas, f. pl.; (Abschluß) pabeigums, m.; » einer Sitzung* sēdes beigas; den - beantragen, likt priekšā beigt (od. slēgt); - einer Rede, runas gals, m.; am des Briefes, Vēstules beigās; •» machen, pabeigt; eine Sache zum ~ bringen, pabeigt lietu; zum beidzot, beigās; 3. fig. (Folgerung) secinājums, m.; attiecinājums, m.; logischer -, sillogisms, m.; einen •« (aus etw.) ziehen, secināt od. attiecināt (ko no kā). Schluß'II abstimmung, f. galīgs nobalsojums. -antrag, m. beigu priekšlikums, m. -ārt, f. slēdziena veids, m. -artikel, m. gala raksts, m. -bemerkung, f. gala piezīme, f.

Schlüs'sel, m. -s, pl. 1. (am Schlosse) slēdzamais, m., auch atslēga, f.; dem. atslēdziņa, f.; 2. (in der Musik) atslēga, f.; 3. fig. izskaidrojums, m.; atslēga, f. -bārt, m. atslēgas, zobi, m. pl. -bein, n. lāpstiņa, f. -blūme, f. gailene, f. od. gaiļa pieši, m. pl. -bund, n. atslēgu saišķis, m. -chen, n. -s, atslēdziņa, f. -loch, n. atslēgas caurums, m. -ring, m. atslēgu gredzens, m. Schlüs'sel Stellung, f. atbildīga vieta, izcils postenis. Schluß'IIergēbnis, n. gala

iznākums, m. -folge(rung), f. slēdziens, m.; secinājums, m. -formel, f. gala formula, f. -gebēt, n. beigu lūgšana, f. od. beigu lūgsna, f. schluß'gerecht, adj. loģisks. Schluß'gesang, m. beigu dziesma, f.;' (in

Opern) fināls, m. schlüs'sig, adj. apjēmies, izšķīries; werden, apjemties, izšķirties; er ist noch nicht viņš vēl šaubās. Schluß'||kadenz, f. beigu kadenca, f. -punkt, m. beidzamais punkts, -stein, m. velves atslēga, f.; ķīlis, m.; fig den * legen, pabeigt, -urteil, n. galīgs spriedums, -vers, m. pēdējais pants, schluß'widrig, adj. nekonsekvents, nepareizs sekās. Schluß'||wort, n. pēdējais vārds, (Nachwort) gala vārds, m. -zeichen, n. beigu zīme, f. -zeile, f. pēdējā rinda. Schmach, f. 1. (Beschimpfung) nozākā-jums, m.; antun, nozākāt; 2. (Schande) kauns, m.; negods, m. schmāch'||bedeckt, od. -beladen, adj. ne- • godā kritis.schmachten — schmeicheln

schmachten, v. n. tvīkt; (im Kerker) ciest; (nach etw.) karsti iekārot (ko), schmach'tend, adj. tvīkstošs; -e Augen,

salkstošas acis. schmäch'tig, adj. (mager) liess; (schlank)

slaiks; (schmächtig) vārs. Schmäch'tigkeit, f. vārums, m.; tievums, m.

Schmacht'||lappen, m. fam. 1. (Hungerleider) bada kāsis, m.; 2. (verliebter Kerl) salkulis, m. -locke, f. salku cirta, f. -riemen, m. bada josta, f.; den - umschnallen, ciest badu, badoties, schmāch'voll, I. adj. kauna pilns; II. adv.

negodīgā veidā, schmack'haft, adj. gards, garžīgs. Schmack'haftigkeit, f. gardums, m.;

garžīgums, m. schmad'dern, v. a. u. n. fam. ķēpāties. Schmadderei', f. pl. -en, ķēpāšanās, f. Schmāh'brief, m. ķengāšanās vēstule, f. schmā'hen, v. a. u. n. ķengāt, zākāt; (jemn. od. über jemn.) ķengāties (par kādu). Schmā'hen, n. -s, ķengāšanās, f. schmählich, I. adj. kauna-, negoda-, kauna pilns; II. adv. negodīgi, negodīgā veidā.

Schmäh'||rede, f. ķengāšanās, f. -schrift, f.

ķengāšanas raksts, m. -sucht, f. ķengāšanās kāre, f. schmäh'süchtig, adj. gatavs uz ķengāšanos, ar ļaunu mēli. Schmä'hung, f. pl. -en, ķengājums, m. Schmäh'wort, n. lamu vārds, m. schmāl, adj. 1. šaurs; dem. šauriņš; -er od. schmäler machen, sašaurināt; -er od. schmäler werden, sašaurināties; 2. fig. (knapp) liess, nabadzīgs; -e Besoldung, maza alga; -e Bissen essen, grūti pārtikt; trūcīgi dzīvot, schmāl'||ļbäckig, adj. ar iekritušiem vaigiem. -blätterig, adj. ar šaurām lapām, šaurlapu-.

schmä'len, v. n. (auf jemn.) . bārties od.

pukoties (par kādu). Schmä'len, n. -s, bāršanās, f.; pukoša-nās, f.

schmälern, v. a. 1. sašaurināt; 2. fig. (vermindern) pamazināt; (beschränken) aprobežot.

Schmälerung, f. pl. -en, i: sašaurināšana, f.; sašaurinājums, m.; 2. (Verminderung) pamazināšana, f.; pamazi-nājums, m. Schmāl'IIhans, m. sīkstulis, m.; fam. bei ihm ist • Küchenmeister, viņam nav ko grauzt, -heit, f. 1. šaurums, m.; 2. fig. (Knappheit) trūcīgums, m.

Schmāl'spūrbahn, f. šaursliežu dzelzceļš,

m. (

schmāl'spūrig, adj. šaursliežu-. ' Schmal'te, f. smalta, f. (zilums). Schmäl'||tier, n. gadu vecs kustonis (briedēns, stirnēns). -vieh, n. sīki lopi (sev. aitas).

Schmalz, n. -es, tauki, m. pl. (sev. tecināti).

Schmalz'birne, f. sulīgs krausis (bumbieris).

Schmant, m. -(e)s, krējums, m, schmarotz'en, v. n. dzīvot par liekēdi;

laizīties ap otru bļodu. Schmarotz'er, m. -s, pl. liekēdis, m.;

bļodlaiža, com.; parazīts, m. Schmarotz'erlēben, n. liekēža dzīve, f. Schmarotzerpflanze, f. parazīts, m.; liekēdis

augs, m. Schmar're, f. pl. -n, skramba, f.; dem. skrambiņa, f.; (Narbe) rēta, f.; dem. rētiņa, f.

schmar'rig, adj. skrambains, saskrambāts; rētains.

Schmatz, m. -es, pl. Schmatze, od. Schmätz'e, od. Schmätz'chen, n. -s, pl. fam. bučiņa, f. schmatz'en, I. v. a. fam. bučot; II. v. n.

(beim Essen) čāpstināt. Schmauch, m. -(e)s, biezi dūmi. schmau'chen, v. a. u. n. kūpināt, pīpēt, smēķēt.

Schmaus, m. -(s)es, pl. Schmäu'se, dzīres, f. pl.

Schmäus'chen, n. -s, pl. dzīrītes, f. pl. schmau'sen, v. n. dzīŗot, mieloties, schmeck'en, I. v. a. (kosten, probieren) nogaržot; II. v. n. 1. garžot; das schmeckt gut, tam laba garža; das schmeckt bitter, tam rūgta garža; 2. (jemm.) patikt (kādam); schmeckt Ihnen diese Suppe? vai Jums šī zupa pa garžai? dieser Wein schmeckt mir (gut), šis vīns man garžo. Schmeck'er, m. -s, pl. 1. garžotājs, m.;

2. (Feinschmecker) gardēdis, m. Schmehl, m. -s, smilgas, f. pl. Schmeichelei', f. pl. -en, glaimi, m. pl.; (kriechende) lišķēšana, f.; -en sagen, glaimot.

schmei'chelhaft, adj. glaimīgs; das ist

mir sehr tas man ļoti patīk. Schmei'chel||kätzchen, n. od. -katze, f. 1. glaudu kaķis, m.; 2. fig. glāstulītis, m.; glāstulīte, f. schmei'cheln, I. v. n. glaimot, (liebkosen) glāstīt; II. v. refl. sich mit leeren Hoffnungen nodoties veltīgām cerībām-, ich schmeichle mir mit der Hoffnung,454 Schmeicheln

daß es mir gelingen würde, es cerēju, ka man izdosies.

Schmei'cheln, n. -s, glaimošana, f.

Schmei'chel||näme, m. glaimu vārds, m. -rēde, f. glaimu vārdi, m. pl. -wort, n. glaimojamais vārds.

Schmeich'ler, m. -s, pl. glaimotājs, m.; niedriger lišķis, m. -in, f. pl. -nen, glaimotāja, f.; (Liebkoserin) glāstītāja, f.; niedrige lišķe, f.

schmeichlerisch, adj. glaimu-, glāstu-.

schmei'ßen, v. a. (schmei'ße; schmiß; ge-schmis'sen) mest, sviest.

Schmeiß'fliege, f. gaļas muša, f.j spļāvēj-muša, f.

Schmelz, m. -es, pl. -e, 1. vāpe, f.; emalja, f.; - der Zähne, zobu emalja; mit » verzieren, emaljēt; 2. fig. balss daiļums, m.

Schmelz'arbeit, f. emaljas darbs, m.

schmelz'bār, adj. kausējams; schwer schmelzbar, grūti kausējams.

Schmelz'jļbārkeit, f. kausējamās spējas, f. pl. -butter, f. kausēts sviests.

schmel'zen, v. a. (schmel'ze; schmil'zest; schmilzt; schmolz; geschmolzen) kausēt; II. v. n. 1. (flüssig werden) kust; 2. fig. (hinschwinden) izzust; (abnehmen) dilt.

Schmel'zen, n. -s, kausēšana, f.; kušana, f.

schmel'zend, adj. 1. kūstošs; 2. fig. (schmachtend) tvīkstošs; (zart) maigs; (melodiös) melodisks.

Schmel'zer, m. -s, pl. kausētājs, m.

Schmelzerei', f. pl. -en, kausētava, f.

Schmelz'!;färbe, f. emaljas krāsa, f. -grad, m. od. -hitze, f. kausējamais karstums, -hütte, f. u. -kammer, f. kausētava, f. -kessel, m. kausējamais katls.

Schmelz'tiegel, m. kausējamais pods.

Schmel'zung, f. pl. -en, kausēšana, f.; kausējums, m.

Schmelz'werk, n. kausētava, f.

Schmēr, n. od. m. -(e)s, tauki, m. pl.

Schmēr'bauch, m. fam. 1. resns vēders; 2. (dicker Mensch)" resnvēderis, m.

Schmer'gel v. Schmirgel.

Schmerl', m. (falco aesalon) vanadziņš, m.

Schmer'le, f. pl. -n, (Fisch) smērdele, f.

Schmerz, m. -es, pl. -en, sāpes, f. pl.; fig. ich bekomme -en im Fuße, man kāja sāk sāpēt; heftige -en empfinden, sajust stipras sāpes.

schmer'zen, v. n. sāpēt; (brennen) sūrstēt; fig. sāpināt; der Fuß schmerzt mich, man kāja sāp; fig. es schmerzt mich sehr, daß er das gesagt hat, tas mani skumdina, ka viņš to teicis.

Schmerzensgeld, n. 1. sāpju nauda, f.; 2. (Reugeld) atkāpšanās nauda, f. -kind, n. 1. sāpju bērns, m.; 2. fig. slimīgs bērns (kas vecākiem dara raizes), -lāger, n. sāpju cisas, f. pl. -rūf, m. od. -schrei, m. sāpju kliedziens, m.

schmerz'ļļfrei, adj. bezsāpju-. -haft, adj. sāpīgs, -lieh, I. adj. 1. sāpīgs, sāpju pilns; II. adv. sāpīgi, gauži; das ha\ mich . berührt, tas man gauži ķērās pie sirds, -lindernd, adj. sāpes mazi-nātājs-; ein -es Mittel, līdzeklis, kas sāpes mazina, -lös, adj. bezsāpju-, nesāpīgs.

schmerz'jļstillend, adj. v. -lindernd, -voll,

adj. sāpīgs, sāpju pilns.

Schmet'terling, m. -(e)s, pl. -e, tauriņš, m.; dem. taurenītis, m.

Schmet'terlingsārt, f. 1. tauriņu suga, f.; 2. tauriņu daba, f.

schmet'terlingsārtig, adj. 1. tauriņam līdzīgs; 2. fig. (flatterhaft) vējgrābslīgs, nepastāvīgs.

Schmet'terlings ļ'fang, m. tauriņu ķeršana, f. -flügel, m. tauriņu spārns, m. -Sammler, m. tauriņu krājējs, m.

schmet'tern, I. v. a. zu Boden nogāzt gar zemi, nosist zemē; sadragāt; II. v. n. 1. (von Trompeten) (dikti) skanēt; 2. (von Nachtigallen) pogāt, tricināt.

Schmet'tern, n. -s, 1. sadragāšana, f.; 2. (von Trompeten) skanēšana, f.; (von Nachtigallen) pogāšana, f.; tricināšana, f.

schmet'ternd, adj. dārdošs; skanīgs.

Schmied, m. -(e)s, pl. -e, kalējs, m.; od. kalvis, m.

schmied'bār, adj. kaļams.

Schmied'bārkeit, f. kaļamība, f.

Schmie'de, f. pl. -n, kalve, f.; od. smēde, f. -amboß, m. lakta, f. -arbeit, f. kalēja darbs, m. -balg, m. smēdes plēšas, f. pl. -eisen, n. kaļamā dzelzs, -esse, f. ēze, f. -gerät, n. smēdes rīki, m. pl. -geselle, m. kalēja palīgs, m. -hammer, m. kaļamais āmurs, -hand-werk, n. kalēja amats, m. -kohle, f. kalēja ogle, f. -kunst, f. kalēja māksla, f. -meister, m. kalēju meistars, m.

schmie'den, v. a. 1. kalt; lassen, kaldināt; prv. man muß das Eisen solange es warm ist, kal dzelzi, kamēr tā karsta; 2. einen Verbrecher in Ketten od. in Eisen iekalt noziedznieku važās; 3. fig. (ersinnen) sadomāt; Lügen sadomāt melus; Ränke rīkoties ar ļaunu nodomu; Verse savārstīt pantus, rīmēt.

Schmieden, n. -s, kalšana, f.

Schmie'de||wäre, f» kalta prece, -werk-stätte, f. kalēja darbnīca, f. -zange, f. lūkšas, f. pl.

Schmie'ge, f. pl. -ņ, 1. (Biegung) lie-ciens, m.; 2. (Werkzeug zum Messen) leņķmērs, m.; od. stūrenis, m.

schmie'gen, I. v. a. liekt, locīt; II. v. refl. sich 1. liekties; sich (an etw.)

piekļauties (kam) klāt; 2. šļaupt, slīpnēt; 3. fig. (sich fügen) locīties; (sich unterwerfen) padoties; sich * und biegen, visur pieglausties.

schmiegsam, adj. 1. lokans; 2. fig. pieglaudīgs.

Schmieg'samkeit, f. 1. lokanums, m.; 2. fig. pieglaudīgums, m.

Schmie'le, f. «., pl. -n, meldri, m. pl.

Schmierbrand, m. melnplauka, f.

Schmie're, f. pl. -n, 1. ziede, f.; smēre, f.; 2. fam. (Schläge) pēriens, m.; bekommen, dabūt sukas; 3. fam. (Schauspielerbande) klejotāju aktieŗu bars, m.

schmie'ren, v. a. 1. ziest, triept; mit Fett ieziest ar taukiem; mit öl eļļot; mit Teer darvot; 2. fam. (sudeln) ķērnāt; 3. fam. (bestechen) (jem.) piekukuļot (kādu); (jemm.) den Buk-kel sadot (kādam) pa dibenu; (jemm.) das Maul mānīt (kādu) ar veltīgām cerībām; prv. wer gut schmiert, der gut fährt, ar naudu var panākt visu.

Schmie'ren, n. -s, 1. triepšana, f.; ziešana, f.; - mit öl, eļļošana, f.; - mit Teer, darvošana, f.; 2. fam. piekukuļošana, f.

Schmie'rer, m. -s, pl. 1. ziedējs, m.; triepējs, m.; 2. fam. (Sudler) smulis, m.; 3. fam. (Bestecher) piekukuļotājs, m.

Schmier'fink, m. fam. smulis, m.; smuļļa, com.

schmie'rig, adj. (schmutzig) netīrs, sasmērēts; noķērnāts; (fettig) taukains; (ölig) eļļains; (schlammig) dubļains; -machen, sasmērēt; noķērnāt; werden, noķērnāties.

Schmier'|'käse, m. mīksts siers, -salbe, f. ziede, f.; smēre, f. -seife, f. mīkstas ziepes.

schmilzt v. schmelzen.

Schmin'ke, f. pl. -n, smiņķe, f.; krā-soklis, m.; - auflegen, smiņķēties.

schmin'ken, I. v. a. smiņķēt; II. v. refl. sich smiņķēties; krāsoties.

Schmink'I;mittel, n. kosmētisks līdzeklis, -wasser, n. kosmētisks ūdens.

Schmir'gel, m. -s, smirģelis, m.

schmiß v. schmeißen.

Schmiß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. cirtiens, m.; sitiens, m.; 2. (Schmarre) skramba, f.; nospraukums, m. Schmitz, m. -es, pl. -e, pātagas cirtiens, m.

Schmitz'e, f. «, pl. -n, pātagas gals, m. schmitz'en, v. a. uzšaut ar pātagu. Schmö'ker, m. -s, pl. fam. 1. (Raucher) pīpētājs, m.; 2. veca grāmata (nokvēpusi, mazvērtīga), schmö'kern, v. n. fam. rakņāties pa vecām grāmatām, lasīt grabažas, schmol'len, v. n. uzmest lūpu. schmollie'ren, v. n. fam. brāļoties. Schmol'lis, n. » (mit jemm.) trinken, sabrāļoties (ar kādu), sadzert brālības (ar kādu), schmolz v. schmelzen. Schmör'bräten, m. sutināta od. šmorēta gaļa.

schmo'ren, v. a. 1. taukšķēt, sutināt; 2.

fam. žūpot, plītēt. Schmuck, m. -(e)s, 1. (Zierat) rota, f.; greznums, m.; (Verschönerung) izpušķojums, m.; 2. (Juwelen) dārgakmeņi, m. pl. schmuck, adj. glīts. Schmuck'arbeit, f. rotas darbs, m. schmück'en, I. v. a. rotāt, pušķot; II. v. refl. sich izpušķoties; fig. sich mit fremden Federn greznoties ar svešām spalvām. Schmück'en, n. -

s, rotāšana, f. Schmuck'||händler, m. rotu pārdevējs, m. -kästchen, n. rotu kastīte, f.; fig. ein wahres īsts dārgums, -läden, m. dārgakmeņu od. rotas lietu pārdotava, f.

schmuck'lös, adj. bezrotas-, vienkāršs. Schmuck'II Sachen, f. pl. od. -wäre, f. rotas lietas, f. pl. Schmuddelei', f. netīrība, f. schmud'delig, adj. netīrīgs. Schmug'gel, m. -s, od. Schmuggelei', f.

pl. -en, kontrabanda, f. schmug'geln, v. n. blēžot, nodarboties ar

kontrabandu. Schmug'geln, n. -s, nodarbošanās ar kontrabandu. i Schmugg'ler, m. -s, pl. kontrabandists,

m.; krāpnieks, m. schmun'zeln, v. a. smīnēt, smaidīt. Schmur'gel, m. -s, pl. «, 1. (Nasenschleim) smurguļi, m. pl.; puņķi, m. pl.; 2. (Schimpfwort) smurgulis, m. Schmutz, m. -es, netīrumi, m. pl.; (Straßenschmutz) dubļi, m. pl.; vom -e reinigen, notīrīt; mit « bewerfen, apmētāt dubļiem, schmut'zen, v. n. notašķīt, noķēzīt.456

Schmutzerei', f. «., pl. -en, netīrība, f. Schmutz'||färbe, f. netīra krāsa, -fink, m.

fam. smulis, m. -fleck, m. traips, m. schmutz'ig, I. adj. 1. netīrs, auch melns; er hat -e Hände, viņam netīras od. melnas rokas; - machen, nosmērēt;

werden, nosmērēties; 2. fig. (gemein) nekrietns; -er Geiz, neģēlīgs sīkstums; -e Reden, neķītras valodas; -e Wäsche, netīra veļa; -es Wesen, neķītrība, f.; II. adv. nekrietni, neķītri, schmutz'iggrau, adj. neskaidri pelēks. Schmutz'igkeit, f. netīrums, m.; fig.

nekrietnums, m. Schmutz'ļļkittel, m. darba svārki, m. pl. -läppen, m. netīra lupata, -wasser, n. samazgas, f. pl. Schnā'bel, m. -s, pl. Schnä'bel, 1. knābis, m.; ein Schnabelvoll, pilns knābis; mit dem - picken, knābt, knābāt; fig. er spricht, wie ihm der - gewachsen ist, kā prot, tā runā; 2. (eines Schiffes) priekšgals, m.; auch deguns, m.; snīpis, m.

Schnä'belchen, n. -s, pl. -, knābītis, m. schnä'belförmig, adj. knābja veidā, schnabelie'ren, v. a. u. fam. ēst, mieloties.

schnä'beln, v. refl. sich (von Vögeln) knāblīties; (von Menschen) skūpstīties.

Schnä'bel||schiff, n. snīpains kuģis, -schuh, m. snīpaina kurpe, -tier, n. knābainis, m.; pīļknābis, m. -zange, f. snīpainas knaibles.

Schnack, m. -(e)s, fam. tenkas, f. pl.;

dummer aušība, f. Schnack'e, f. pl. -n, fam. pātaga, f. schnā'ken, v. n. fam. 1. (schwatzen) pļāpāt, triekt; 2. (mit der Peitsche knallen) plīkšķināt. Schnäderhüpf'el, n. -s, pl. «, dejas dziesmiņa^ f.

Schnā'ke, f. pl. -n, 1. knausis, m.; (Mücke) miģele, f.; 2. fam. (Scherz) joks, m.

schnā'lļkig od. -kisch, adj. jocīgs, ērmīgs. Schnal'le, f. pl. -n, 1. sprādze, f.; 2.

fam. mauka, f. schnal'len, v. a. sprādzēt. Schnal'lenfabrik, f. sprādžu fabrika, f. schnal'zen, v. n. klakšķināt. Schnal'zen, n. -s, klakšķināšana, f. Schnäpel, m. -s, pl. sīga, f.; dem.

sīdziņa, f. schnapp! int. čapts!

schnap'pen, v. n. 1. kampt (ar muti); nach Luft grūti elpot; 2. in die Höhe palēkties gaisā; das Schloß schnappt, atslēga ieķeŗas.

Schnäp'per, m. -s, pl. 1. (zum Aderlassen) blietīte, f.; 2. (am Schloß) slēdzene, f.; piegrūdne, f. Schnapp'Iļfēder, f. atspere, f. -schloß, n.

atslēga ar atsperi. Schnaps, m. -(s)es, pl. Schnäp'se, (Branntwein) degvīns, m. Schnaps' brūder, m. žūpa. Schnaps'||Hasche, f. degvīna od. šņabja

pudele, f. schnar'chen, v. n. krākt. Schnarchen, n. -s, krākšana, f. -eher, m. -s, pl. », krācējs, m. -cherin, f. pl. -nen,

krācēja, f. Schnarr'drossel, f. dzeltānknābis strazds. Schnar're, f. pl. -n, tarkšķis, m. schnar'ren, v. n. 1. tarkšķēt; 2. šņākt (runājot); jemd., der beim Sprechen schnarrt, šņāka, com. Schnar'ren, n. -s, šņākšana, f. Schnarr'||wachtel, f. grieze, f. Schnat'terer, m. -s, pl. fam. terkšķis, m.

schnat'tern, v. n. 1. (von Gänsen) dedi-nāt; (von Enten) pēkšķēt; 2. fam. (schwatzen) terkšķēt, pļāpāt, schnau'ben, I. v. a. u. n. (schnaube; schnob; geschnö'ben) šņākt; (keuchen) eist; (von Pferden) sprauslāt; die Nase šņaukt degunu; fig. vor Wut šņākt aiz dusmām; II. v. refl. sich «, izšņaukt degunu. Schnau'ben, n. -s, šņākšana, f.; (von

Pferden) sprauslāšana, f. schnau'fen, v. n. elst, elsot; (von Pferden) sprauslāt. Schnäuz'chen, n. -s, pl. purniņš, m.;

snuķītis, m. Schnau'ze, f. pl. -n, 1. purns, m.; (Rüssel) snuķis, m.; fam. die - halten, turēt muti; 2. (an Gefäßen) snīpis, m. schnau'zen, v. n. rupji runāt, schnäu'zen, I. v. a. šņaukt; das Licht notīrīt sveci; II. v. refl. sich *, iz-šņaukties. schnau'zig, adj. fam. rupjš. Schneck'e, f. pl. -n, 1. (mit Haus) gliemezis, m.; dem. gliemezītis, m,; 2. (im Ohr) gliemezis, m. Schneck'en||achse, f. spirāles ass, f. -ärt, f. 1. gliemežu suga, f.; 2. gliemeža daba, f.

schneck'en artig, adj. gliemezim līdzīgs. Schneck'en||fräß, m. gliemežu graušļi, m. pl. -gang, m. 1. gliemeža gājiens; 2. fig. (langsamer Gang) lēna gaita, -hans, n. gliemeža vāks, m.; gliemežnīca, f. -Windung, f. spirāle, f. Schnee, m. -s, sniegs, m.; dem. snie-dziņš, m.; der - von einer Nacht, vie-

nas nakts snigums; es fällt », sniegs nāk; der - geht ab, sniegs küst; prv. den - im Ofen backen, velti pūlēties. Schnee'||ammer, f. «, pl. -n, sniedze, f.; dem. sniedzīte, f. -bahn, f. sniega ceļš, m. -ball, m. 1. sniega pika, f.; 2. (Pflanze) irbenes, f. pl. schnee'ballen, v. refl. sich «., pikoties, schnee'bedeckt, adj. sniega apklāts. Schnee'ļļberg, m. 1. sniega kalns; 2. mūžīga sniega apklāts kalns, schnee'blind, adj. sniega apžilbināts, aiz

sniega apstulbis. Schnee' bruch, m. sniega lauzti zari. -decke, f. sniega sega, f. -fall, m. no-snigums, m. -fink, m. kalna žubīte, f.; sniega žubīte, -flocke, f. sniega pārsla, f. -gebirge, n. sniega kalnājs, m. -gefilde, n. pl. sniega lauki, m. pl. -gestöber, n. putenis, m. -glöckchen, n. spīdzenīte, f.; sniegpulkstenītis, m. -grenze, f. mūžīga sniega robežas, f. pl. -hāse, m. liepiņš, m.; baltais zaķis. -haufe(n), m. sniega kupene, f. -huhn, n. baltā irbe. schnee'icht, adj. sniegam līdzīgs, schnee'ig, adj. sniegains. Schnee' klumpen, m. sniega pika, f. -kö-nig, m. (Vogel) ceplītis, m. -kuppe, f. sniega virsotne, f. -lawine, f. lavīna, f. -licht, n. sniega spožums, m. -linie, f. mūžīga sniega robežas, f. pl. -luft, f. sniega pilns gaiss, m. -mann, m. sniega vīrs, m. -schuh, m. sniegkurpes, f. pl.; slēpes, f. pl. -sturm, m. od. -treiben, n. (sniega) putenis, m.;_ sniegputenis, m. -wasser, n. sniega ūdens, m.

schnee'weiß, adj. balts kā sniegs, sniega baltumā.

Schnee'wetter, n. sniega laiks, m. Schnee'wiesel, n. zebiekste, f.; sermulis (baltais).

Schneewitt'chen, n. -s, Sniegbaltīte, f. Schnee'||wolke, f. sniega mākonis, m. Schneid, m. -s, dzīvums, m.; straujums,

m.; iznesība, f. Schnei'de, f. «, pl. -n, zobi, m. pl,; asmens, m. -bohne, f. zaļas pupas, -brett, n. griežamais dēlis, schnei'den, I. v. a. (schnei'de,- schnitt; geschnit'ten) 1. griezt, freq. graizīt; (abschneiden) nogriezt; (zerschneiden) sagriezt; (zuschneiden) piegriezt; in Stücke sagriezt gabalos; 2. in Holz, Stahl «., griezt kokā, tēraudā; in Stein i, gravēt akmenī; II. v. n. 1. būt asam, kost; dieses Messer schneidet gut, šis nazis kož labi; ins Fleisch griezties miesās; fig. der Wind schneidet mir

ins Gesicht, vējš man pūš (od. drāžas) ģīmī; 2. fig. (beim Kartenspiel) mit dem König griezt ar kungu; III. v. refl. sich 1. griezties; sich in den Finger <», iegriezt sev pirkstā; sich die Nägel apgriezt sev nagus; 2. (sich kreuzen) šķērsoties, krustoties; 3. fam. (sich täuschen) piekrāpties, maldīties. Schnei'den, n. -s, 1. griešana, f.; 2. - im Leibe, graizes, f. pl.; 3. fig. (beim Kartenspielen) griešana, f. schnei'dend, adj. 1. griezīgs,- 2. fig. -er Schmerz, briesmīgas sāpes; -e Kälte, liels aukstums; 3. fig. (scharf) ass; (bitter) rūgts.

Schnei'der, m. -s, pl. 1. drēbnieks, m.; 2. (beim Kartenspielen) - machen, atstāt jāņos; - werden od. sein, palikt jāņos. -arbeit, f. drēbnieka darbs, m. Schneiderei', f. pl. -en, 1. drēbnieka amats, m.; 2. (Werkstätte) drēbnieka

darbnīca, f.; 3. fam. (Prellerei) pie-šmaukšana, f. 4 schnei'dern, v. n. nodarboties ar drēbnieka amatu, šūt. Schnei'der||rechnung, f. drēbnieka lēse, f. Schneidezahn, m. priekšzobs, m. schnei'dig, I. adj. 1. (scharf) ass, griezīgs,- 2. fig. sparīgs; -er Redner, sparīgs runātājs; -es Eingreifen, asa uzstāšanās; II. adv. sparīgi. Schnei'digkeit, f. sparīgums, m.; spars,

m.; iznesība, f. schnei'en, v. imp. snigt; es schneit, sniegs nāk; es hat geschneit, sniegs snidzis; es hat stark geschneit, sasnidzis (od. uznācis) daudz sniega. Schnei'en, n. -s, snigšana, f. schnei'teln, v. a. apgraizīt (kokus), schnell, I. adj. ātrs, žigls; mit -en Schritten, ātriem soļiem; II. adv. ātri, žigli, steigšus; so ~ als möglich, cik ātri vien iespējams; mudīgi; nicht so »! ne tik ātri! lēnām! Schnell' bleiche, f. ķīmiska balināšana.

-dampfer, m. ātrais tvaikonis. Schnefle, f. ātrums, m, schnellen, I. v. a. sviest; izšaut (bultu); II. v. n. šauties gaisā; (losgehen) sprāgt vaļā. Schneller, m. -s, pl. «, slazds, m.; cilpa,

f.; knipis, m. Schnell'ļļfēder, f. atspere, f. -feuer, n. ātršāvēju uguns, f. -feuerkanone, f. ātršaujamais lielgabals, schnell'füßig, adj. žigls, ātrkāju-, viegliem, soļiem. Schnell'füßigkeit, f. žiglums, viegli soļi.458 Schnelligkeit — schnüren

Schnelligkeit, f. ātrums, m. Schnell'||lauf, m. ātrs skrējiens; im skriešus, -läufer, m. ātrskrējējs, m. -post, f. ātrais pasts, -zug, m. ātrvilciens, m.; ātrais vilciens od. brauciens, schnell'züngig, adj. pļāpīgs; izveicīgs valodā; ein -er Mensch, cilvēks ar lunkanu mēli. Schnepfe, f. pl. -n, sloka, f. Schnepfen|| fang, m. od. -jagd, f. sloku medības, f. pl. -strich, m. v. -zug. -zeit, f. sloku laiks, m. -zug, m. i. sloku laišanās, f.; 2. (Schwärm) sloku bars, f. Schnep'pe, f. pl. -n, (an Gefäßen) snīpis, m.

Schnick'schnack, m. -(e)s, fam. blēņošanās, f.; pļāpāšana, f. schnie'geln, v. a. u. v. refl. sich fam. uzcirsties; geschniegelt und gebügelt, vareni uzcirties. Schnipp'chen, n. -s, pl. fam. knipis, m.; ein - schlagen, sist knipi; fig. (jemm.) ein - schlagen, piešmaukt (kādu). Schnip'pel, m. -s, pl. mazs gabaliņš, kripata.

schnip'peln, v. a. sagriezt mazos gabaliņos.

schnip'pen, I. v. a. uzsist gaisā; II. v. n.

sist knipi, schnip'pisch, adj. vīzdegunīgs. Schnip'sel, n. -s, pl. droztala, f. schnitt v. schneiden.

Schnitt, m. -(e)s, pl. -e, 1. (das Schneiden) griešana, f.; 2. (Ernte) pļauja, f.; fam. seinen « machen, gūt labumu, auch izdarīt labu griezumu; 3. (Einschnitt) grieziens, m.; (in der Mathem.) griezums, m.; 4. (von Kleidern) piegriezums, m. od. piegrieze, f.; 5. (an Büchern) griezums, m. Schnitt'chen, n. -s, pl. 1. riecentiņš,

m.; 2. fam. labumiņš, m. Schnitte, f. pl. -n, riecens, rieciens, m. Schnit'ter, m. -s, pl. pļāvējs, m. -in, f. pl. -nen, pļāvēja, f. -lohn, m. pļāvēja alga, f. Schnitt'||kohl, m. kālis, m. -lauch, m.

loki, m. pl. schnitt'weise, adv. griezieniem. Schnitt'wunde, f. iegriezums, m. Schnitz, m. -es, pl. -e, gabaliņš, m. Schnitz'el, n. -s, pl. 1. droztalas, f. pl.; 2. (von Fleisch) šķēle, f.; Wiener «., Vīnes šnicele, f. Schnitzelei', f. pl. -en, 1. (Schnitzeln) izdrāšana, f.; 2. (Schnitzwerk) izdrā-zums, m. schnitz'eln, v. a. izdrāzt, izgriezt. Schnitz'eln, n. -s, izdrāšana, f. schnilz'en, v. a. izdrāzt, izgriezt (kokā).

Schnitz'er, m. -s, pl. 1. kokā griezējs, f.; einen - machen, kļūdīties, misēties.

schnitz'ern, v. n. kļūdīties.

Schnitz'|lmesser, n. slīmests, m. -werk, n.

izdrāzums, m. schnob v. schnauben. Schnod'der, m. -s, fam. puņķi, m. pl.;

smurguļi, m. pl. schnod'derig, adj. (unverschämt) bezkaunīgs; (rotzig) nopuņķojies. schnö'de, I. adj. 1. (geringschätzig) nicīgs; (beleidigend) aizkarīgs; 2. (wertlos) niecīgs; 3. (schändlich) neģēlīgs; II. adv. (jemn.) - behandeln, nicināt od. nievāt (kādu). Schnö'digkeit, f. pl. -en, 1. (Verachtung) nicināšana, f.; 2. (Gemeinheit) nelietība, f.; neģēlība, f. Schnör'kel, m. -s, pl. lieks izrotājums, m.

Schnörkelei', f. izrotājums, m.; līkumi, m. pl.

schnör'keln, v. n. izrotāt, izlīkumot. schnor'ren, v. n. fam. diedelēt. Schnor'rer, m. -s, pl. «, fam. diedelnieks, m.

schnuck'en, v. n. žagoties. Schnuck'en, n. -s, žagi, m. pl.; er hat

das viņam žagi rauj. schnüffeln, n. -s, 1. ošņāšana, f.; 2. fig.

(Spionieren) izokšķerēšana, f. Schnüffler, m. -s, pl. 1. ošņātājs, m.; 2. fig. (Spion) spiegs, m.; izokšķerē-tājs, m.

schnupfen, v. n. šņaukt tabaku. Schnupfen, n. -s, tabakas šņaukšana, f. Schnup'fen, m. -s, iesnas, f. pl.; den » bekommen, dabūt iesnas; er hat den viņam iesnas. Schnupfenfieber, n. iesnu drudzis, m. Schnupf||tabak, m. šņaucamā tabaka, f. -tabaksdose, f. tabaknīca, f. -tūch, n. kabatas lakatiņš, m.; slaucis, m. Schnup'pe, f. 1. dakts galiņš, m.; 2. fam.

das ist mir s-, tas man vienalga, schnup'pern, v. n. ostīt, ošņāt. Schnür, f. pl. Schnüre, 1. aukla, f.; dem. aukliņa, f.; (dünne) pavediens, m.; eine - (um etw.) binden, apsiet (ko) ar auklu; fig. über die «. hauen, iet pār robežām pāri; cirst pār mēru; 2. - Perlen, pērļu virkne. Schnür'|iband, n. saiņojamā aukliņa, -bö-den, m. teātŗa augša, f: -brust, f. ņieburs, m.; brucīte, f. schnü'ren, I. v. a. 1. sasiet ar auklu, saiņot; sein Bündel pielocīt savu ceļa somu; 2. fig. das schnürt das Herzschnurgerade — Schöpfer

459

zusammen, tas žņaudz sirdi nost; II. v. refl. sich lietāt ņieburu, schnūr'gerāde, I. adj. pavisam taisns;

II. adv. taisnā līnijā. Schnür'|[leib, m. od. -leibchen, n. ņieburs, m. -loch, n. saiņojamais caurums. Schnūr'macher, m. lentnieks, m.; aukli-nieks, m.

Schnurr'bārt, m. ūsas, f. pl.; dem. ūsi-

ņas, f. pl. schnurr'bärtig, adj. ūsains. Schnur're, f. pl. -n, 1. (Klapper) tarkšķis, m.; parkšķis, m.; 2. fig. (scherzhafte Erzählung) joku stāsts, m.; -n erzählen, stāstīt jokus, schnur'ren, v. n. 1. (von Rädern) bruzdēt;

2. (von Katzen) ņurdēt. Schnür'riemen, m. saiņojamā siksna, schnür'rig, adj. fam. (scherzhaft) jocīgs;

(drollig) ērmīgs; (komisch) komisks, schnūr'stracks, adv. 1. tiešām, taisni, taisnā līnijā; 2. . entgegen, taisni pretim. Schnū'te, f. pl. -n, fam. deguns, m.;

purns, m. schob v. schieben.

Schö'ber, m. -s, pl. ein Heu, siena

kaudze, schö'bern, v. a. mest kaudzē. Schock, n. -(e)s, kapa, f., auch šoks, m.;

ein Eier, sešdesmit olu. schock'weise, adv. 1. šokiem; 2. fig. lielā skaitā.

Schö'fel, m. -s, grabaža, f.

schö'fel, adj. (erbärmlich) nožēlojams;

adv. nožēlojamā veidā. Schöffe, m. -n, pl. -n, tiesas priekšsēdētājs, m.; tiesnesis, m.; zvērinātais. Schöffengericht, n. zvērināto tiesa, f. Schokolā'de, f. pl. -n, šokolāde, f. Schokolä'den||händler, m. šokolādes pārdevējs, m. -plätzchen, n. šokolādes plā-cenītis, m. -tāfel, f. šokolādes tāfele, f. Scholār', m. -en, pl. -en, skolēns, m. Scholast'ik, f. Scholastika, f. Schol'le, f. pl. -n, 1. (von Erde) kukur-znis, m.; an die « gebunden, saistīts pie zemes; 2. (Eisscholle) ledus gabals, m.; 3. (Fisch) plekste, f. schoflig, adj. kukuržņains. schön, adv. jau; - jetzt, jau tagad; » am Morgen, jau no rīta; das wird » gehen, gan jau būs izdarāms; wenn «, kad arī.

schön, I. adj. skaists, jauks, daiļš; das -e Geschlecht, skaistais dzimums; die -e Welt, skaistā pasaule; es ist heute -es Wetter, šodien jauks laiks; -en Dank! lielu paldies! II. adv. labi; skaisti; - singen, jauki dziedāt; ich bitte «, mīļi lūdzu; ich danke ļoti pateicos;

er läßt - grüßen, viņš liek daudzkārt sveicināt.

schö'ne Literatur, f. daiļliterātūra, f.; be-letristika, f.

Schön'druck, m. grezns iespiedums.

schönen, I. v. a. saudzēt; seine Kleider «., taupīt drēbes; die Waldungen taupīt od. saudzēt mežus; II. v. refl. sich piesargāties, taupīties.

schö'nend, I. adj. saudzīgs; II. adv. saudzīgi, žēlojot.

Schö'ner, m. -s, pl. 1. (Deckchen) sedziņa, f.; 2. (Schiff) šoneris, m.; divmastu buŗu kuģis; 3. aizsargs.

Schön'geist, m. daiļnieks, m.

schön'geistig, adj. daiļniecisks.

Schön'heit, f. pl. -en, 1. skaistums, m.; 2. (als Person) skaistule, f.

Schön'heits||gefühl, n. skaistuma izjūta, f.; (Geschmack) gaume, f. -lehre, f. aistētika, f. -mittel, n. kosmētisks līdzeklis. -sinn, m. v. -gefühl. -wasser, n. kosmētisks ūdens.

Schön'||pflästerchen, n. skaistuma plāk-sterītis, m. -rēdner, m. daiļrunis, m.

Schönrederei', f. daiļrunība, f.

Schön'IIschreibekunst, f. daiļrakstība, f.; kaligrafija, f. -Schreiber, m. kaligrafs, m.

Schö'nung, f. 1. taupīšana, f.; saudzēšana, f.; taupījums, m.; saudzējums, m.; mit behandeln, saudzīgi izturēties; 2. (pl. -en) (junge Anpflanzung) jauns mežs.

Schö'nungsbrille, f. aizsarga brilles, f. pl.

schö'nungslös, I. adj. nesaudzīgs; II. adv. bez žēlastības.

Schö'nungslösigkeit, f. «, nesaudzība, f.; nesaudzīgums, m.

schö'nungsvoll, I. adj. saudzīgs; II. adv. saudzīgi, žēlojot.

Schön'zeit, f. taupāmais laiks.

Schopf, m. -(e)s, pl. Schöpfe, 1. čuprs, m.; (von Vögeln) cekuls, m.; fig. man muß die Gelegenheit beim -e fassen, jāievēro izdevīgs brīdis; 2. (Gipfel) galotne, f.

Schöpf||brett, n. smeļamais, -brunnen, m. aka, f. -eimer, m. smeļamais spainis, virloks, m.

schöpfen, v. a. u. n. smelt; aus einem Brunnen », smelt no akas; fig. Atem atelpot; fig. frische Luft », ieelpot svaigu gaisu; fig. Verdacht sākt šaubīties; Hoffnung sākt cerēt; Mut atžirgt.

Schöpfen, n. -s, smelšana, f.

Schöpfer, m. -s, pl. «, 1. radītājs, m.; 2. smēlējs, m. -geist, m. radītājs, -hand,

f. radītāja roka, f. -in, f. pl. -nen, radītāja, f.

schöpferisch, adj. radītāja-; (fruchtbar) auglīgs.

Schöpfer||kraft, f. radītāja spēks, m. -macht, f. radītāja vara, f.

Schöpf II gefäß, n. od. geschirr, n. smeļamais trauks, -kanne, f. smeļamā kanna, -kelle, f. kauss, m. -löffei, m. pavārnīca, f. -rad, n. smeļamais ritenis, -topf, m. smeļamais pods.

Schöpfung, f. pl. -en, 1. (das Schaffen) radīšana, f.; radība, f.; 2. (Weltall) visums, m.; (Welt) pasaule, f.

Schöpfungs||geschichte, f. radības vēsture, f. -tag, m. radīšanas diena, f. -werk, n. radīšanas darbs, m.

Schop'pen, m. -s, pl. kauss, m.; (alus) kanna, f.

schop'penweise, adv. kausiem.

Schöps, m. -(s)es, pl. -(s)e, 1. (Hammel) auns, m.; 2. fam. (einfältiger Mensch) muļķis, m.

Schorf, m. -(e)s, pl. -e, 1. (bei Wunden) kreve, m.; 2. (Kartoffelkrankheit) krau-pas, f. pl.

schorfig, adj. kreveļains.

Schörl, m. -(e)s,,pl. -e, šerls, m. (minerāls).

Schorn'stein, m. skurstenis, m. od. dūmvads, m.; fig. eine Schuld in den * schreiben, atteikties no parāda prasības. -brand, m. skursteņa degšana, f. -feger, m. skursteņslaucis, m.

schoß v. schießen.

Schoß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e od. Schös'se, 1. (Zweig) atvase, f.; 2. (Zoll) mesli", m. pl.

Schoß, m. -es, pl. Schö'ße, 1. (von sitzenden Personen) klēpis, m.; (jemn.) auf den - nehmen, jemt (kādu) klēpī; fig. die Hände in den . legen, likt rokas klēpī; fig. in Abrahams -e sitzen, sēdēt Ābrāma klēpī; 2. fig. (das Innere) vi-dua m.; im -e seiner Familie, savas ģimenes vidū; 3. (Rockschoß) stērbele, f.

Schoß'||hund, m. -hündchen, n. klēpja sunītis, m. -kind, n. luteklītis, m.

Schöß'ling, m. -(e)s, pl. -e, atvase, f.

Schöt'chen, n. -s, pl. «, pākstiņa, f.

Schote, f. pl. -n, 1. pāksts, f.; 2. (Segelleine) buŗu tauva.

Schote, m. -n, pl. -n, āksts, m.

schö'tenärtig, adj. pākstij līdzīgs.

Schö'ten||gewächse, n. pl. od. -pflanzen, f. pl. pākšaugi, m. pl.

schö'tenträgend, adj. pākstains.

Schott, n. -(e)s, pl. -e, (Seew.) šķērssiena, f.

Schotten, m. (Schotte, f.), sūkalu padibenes, f. pl. schräg, I. adj. slīps, nokārens, noslīps; (abgeschrägt) nošļaupts; -e Richtung, šķībs virziens; II. adv. slīpi, šķībi. 1 Schrä'ge, f. pl. -n, slīpums, m. Schrä'gen, m. -s, pl. «., 1. (Gestell) steķi, m. pl.; 2. (ein Haufen Scheitholz) (skaldītas) malkas kāpele, f. schrä'gen, v. a. nošļaupt, slīpu pataisīt. Schräg'IIfenster, n. nošļaupts logs. -heit,

f. slīpums, m. Schram'me, f. pl. -n, skramba, f.; dem.

skrambiņa, m., arī dräsme, f. schram'men, I. v. a. skrambāt, saskrambāt; II. v. refl. sich saskrambāties. schram'mig, adj. skrambains. Schrank, m. -(e)s, pl. Schränke, skapis, m.

Schrank'e, f. pl. -n, 1. barjēra, f.; trel-liņi, m. pl.; in den -en erscheinen ierasties cīņas vietā; fig. (für jemn.) in die -n treten, aizstāvēt (kādu); 2. fig. (Grenze) robeža, f.; (jemn.) in den -en halten, savaldīt (kādu), schränk'en, v. a. salikt krustis. schrank'enlös, adj. bezrobežu-, neaprobežots.

Schrank'enlösigkeit, f. neaprobežotī-ba, f.

Schran'ne, f. pl. -n, labības tirgus, m. Schran'ze, m. -n, pl. -n, lišķis, m.; fam.

laiža, com. schran'zenhaft, adj. lišķīgs, ļišķa-, schra'pen, kasīt, kašāt. Schrapnell', n, -s, pl. -e, šrapnelis, m.

(granātas karteča). Schrau'be, f. pl. -n, skrūve, f.; dem. skrūvīte, f.; vītenis; ~ ohne Ende, bezgala skrūve, f.; fig. in seinem Kopfe od. bei ihm ist eine los, viņš nav pie pilna prāta, schrau'ben, v. a. (schrau'be; schrob; ge-schrö'ben) 1. skrūvēt; in die Höhe skrūvēt augšā; fig. die Preise in die Höhe *, dzīt cenas augšā; fig. seinen Stil saskrūvēt stilu; 2. fam. (jemn.) piezobot (kādu). Schrau'ben bohrer, m. skrūves svārpsts, m. -dampfer, m. skrūves tvaikonis, m. schrau'benförmig, adj. skrūves veidā. Schrau'ben||gang, m. od. -gewinde, n. skrūves vītes, f. pl. -mutter, f. «., pl. -n, mātīca, f.; mitriķis, m. -schloß, n. skrūves atslēga, f. -schlüssel, m. skrūves slēdzamais, -zieher, m. skrūvju velkamais skrūvju viļķis, m. Schrauberei', f. pl. -en, fam. piezobošana, f. Schreck, m. v.

schreck'bār, adj. baidāms; bailīgs. Schreck'bild, n. baiļu tēls, m.; (für Kinder) bubulis, m. Schreck'en, m. -s, pl. «., bailes, f. pl.;

(plötzlicher S.) izbailes, f. pl, schreck'en, I. v. a. baidīt, biedēt; II. v. (schreck'e, schrickst, schrickt; schrāk; erschrock'en) izbīties, iztrūkties. Schreck'ens||bötschaft, f. šausmu vēsts, f. -nachricht, f. šausmu vēsts, f. -nacht, f. šausmu nakts, f. -post, f. šausmu vēsts, f. •

Schreck'gespenst, n. baiļu tēls, m. schreck'haft, adj. bailīgs, (von Pferden) tramīgs; sehr «. sein, izbīties nieku dēļ. Schreckhaftigkeit, f. bailīgums, m.;

tramīgums, m. schrecklich, I. adj. briesmīgs, (entsetzlich) šausmīgs; II. adv. 1. briesmīgi; 2. fam. ļoti. Schreck'||lichkeit, f. pl. -en, briesmī-gums, m.; šausmīgums, m. -nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, bailes, f. pl.; .baiļu priekšmets, m. -schanze, f. redute, f. -schuß, m. 1. šāviens gaisā; 2. fig. (blinder Lärm) lieks troksnis. Schrei, m. -es, pl. -e, kliedziens, m.;

einen - ausstoßen, iekliegties. Schreib'ārt, f. rakstīšanas veids, m.;

(Stil) stils, m. Schrei'be||brief, m. fam. vēstule, f. -buch,

n. rakstāmā grāmata. Schrei'beļļ gebühr, f. rakstu nodevas.

-kunst, f. rakstāmā māksla, schrei'ben, I. v. a. u. n. (schrei'be; schrieb; geschrie'ben) rakstīt; diese Feder schreibt gut, ar šo spalvu var labi rakstīt; (jemm. od. an jemn.) rakstīt (kādām); er hat mir lange nicht geschrieben, viņš man ilgi nav rakstījis; ein Wort groß, klein rakstīt vārdu ar lielu, mazu iesākuma burtu; II. v. refl. sich 1. rakstīties, sarakstīties; 2. (heißen) nosaukties. Schrei'ben, n. -s, 1. rakstīšana, f.; durch vieles daudz rakstot; 2. (Schriftstück) (pl. •) raksts, m.; (Brief) vēstule, f.

Schreibe'pult, n. rakstama pulte. Schrei'ber, m. -s, pl. 1. rakstītājs, m.; der - dieses Briefes, šīs vēstules rakstītājs; 2. (berufsmäßiger) rakstvedis, m.; (Abschreiber) norakstītājs, m. -amt, n. od. -dienst, m. rakstveža amats, m.

Schreiberei', f. pl. -en, 1. (Schreiben) rakstīšana, f.; ich habe viel - gehabt, man bija daudz jāraksta; 2. (Geschriebenes) raksts, m. Schrei'berin, f. pl. -nen, rakstītāja, f.

Schrei'berFposten, m. od. -stelle, f. rakstveža vieta, f.

schreib'faul, adj. ein -es Mädchen, meitene, kam netīk rakstīt.

Schreib'lļfēder, f. rakstāmā spalva, -fēh-ler, m. pareizrakstības kļūda, f.

schreib'fertig, adj. 1. gatavs rakstīt; 2. izveicīgs rakstīšanā.

Schreib'||fertigkeit, f. rakstītāja izveicība, f. -gebühr, f. raksta nodevas, -heft, n. rakstāmā burtnīca, -kohle, f. minerāla grafīts, m. -krampf, m. rakstīšanas krampji, m. pl. -maschīne, f. rakstāmā mašīna, -papier, n. rakstāms papīrs.

Schreib'ļļstift, m. rakstāms zīmulis, -stū-be, f. rakstāmā istaba. -Übung, f. vingrinājums rakstīšanā.

Schrei'bung, f. 1. rakstīšana, f.; rakstījums, m.; 2. (Rechtschreibung) pareizrakstība, f.; rakstība, f.

Schreib'||weise, f. rakstība, f.; rakstības veids, m. -zeug, n. rakstāmas lietas.

schrei'en, I. v. n. (schrei'e; schrie; ge-schrie'en) 1. kliegt, brēkt; bļaut; freq. klaigāt, brēkāt; bļaustīties; (ausrufen) izsaukt; aus vollem Halse kliegt pilnā rīklē; 2. (weinen) raudāt; (über etw.) žēloties (par ko); II. v. refl. sich heiser aizsmakt kliedzot.

Schrei'en, n. -s, kliegšana, f.; durch vieles daudz kliedzot.

schrei'end, adj. kliedzošs; -e Ungerechtigkeit, briesmīga netaisnība; -e Farben, pārāk spilgtas krāsas.

Schrei'er, m. -s, pl.* kliedzējs, m.; , bļāvējs, m.

Schreierei', f. pl. -en, fam. kliegšana, f.; bļaušana, f.

Schrei'||erin, f. pl. -nen, kliedzēja, f.; bļāvēja, f. -hals, m. bļauris, m.; fam. ein kleiner «, mazs brēkulis.

Schrein, m. -(e)s, pl. -e, skapis, m.; dem. skapītis, m.

Schrei'ner, m. -s, pl. «, galdnieks, m. -arbeit, f. galdnieka darbs, m.

schrei'nern, v. n. strādāt galdnieka darbus.

Schrei'ner||werkstätte, f. galdnieku darbnīca, f.

schreiler^v. n. (schrei'te; schritt; ge-»sitttTTten) iet, soļot; vorwärts soļot uz priekšu; über einen Graben «, lēkt pār grāvi; fig. (zu etw.), ķerties (pie kā) klāt; fig. zur zweiten Ehe iestāties otrā laulībā; fig. zur Abstimmung stāties pie nobalsošanas; fig. zum Werke likt roku pie darba.

Schrei'vögel, m. klaigulis, m.

schrie v. schreien.462

schrieb — Schüchternheit

schrieb v. schreiben.

Schrift, f. pl. -en, 1. (Handschrift) rokraksts, m.j ich kenne seine », es pazīstu viņa rokrakstu (od. roku); 2. (Schriftzeichen) burts, m.; in lateinischer latīņu burtiem; 3. (Schriftvorrat) burti, m. pl.; - fehlt, burtu trūkst; 4. (Schriftstück) raksts, m.; (Abhandlung) sacerējums, m.; die heilige svētie raksti; 5. (auf Münzen) raksts; Kopf od. - spielen, spēlēt ērgli vai rakstu. Schrift'||auslēger, m. svētu rakstu iztulkotā js, m. -auslēgung, f. svētu rakstu iztulkošana, f. Schriftgießerei', f. burtu lietuve, f. schriftlich, I. adj. rakstu-, ar rakstu, (rakstisks); -e Prüfung, pārbaudījums rakstos; II. adv. ar rakstu; (etw.) beantworten, atbildēt ar rakstu; er versprach es mir viņš man to ar rakstu apsolīja.

schrift'mäßig, adj. svētiem rakstiem piemērots, uz svētiem rakstiem dibināts. Schrift'||mutter, f. «., pl. -n, matrica, f. -probe, f. 1. raksta paraugs, m.; 2. burtu paraugs, m. -satz, m. burtu salikums, m. -Schneider, m. burtu gravē-tājs, m. -setzer, m. burtlicis, m. -spräche, f. 1. svētu rakstu valoda, f.; 2. rakstu valoda, f. -steiler, m. -s, pl. rakstnieks, m. Schriftstellerei', f. rakstniecība, f. Schriftstellerin, f. pl. -nen, rakstniece, f.

schriftstellerisch, I. adj. rakstnieka-, rakstniecisks; II. adv. kā rakstnieks; ♦ tätig sein, nodarboties kā rakstniekam.

schrift'stellern, v. n. nodarboties kā

rakstniekam, rakstīt, sacerēt. Schrift||stück, n. raksts, m.; (Urkunde) dokuments, m. -Verfälscher, m. raksta viltotājs, m. -Verfälschung, f. raksta viltošana, f.; raksta viltojums, m. schriftverständig, adj. rakstu pratējs-. Schrift' ||vorrät, m. burtu krājums, m.

-wart, m. -(e)s, pl. -e, rakstvedis, m. schriftwidrig, adj. svētiem rakstiem pretējs.

Schrift'||zeichen, n. burts, m. -zug, m.

raksts, m. schrill, adj. skaļš, ass. schril'len, v. n. asi skanēt. Schrip'pe, f. «., pl. -n, šripe, f. (baltmaize), schritt v. schreiten.

Schritt, m. -(e)s, pl. -e, 1. solis, m.; dem. solītis, m.; kleine, große -e machen, spert mazus, lielus soļus; seine -e be-

schleunigen, pasteigties; 2. fig. (als Handlung) -e tun, rīkoties. Schritt'gänger, m. soļotājs, m.; soļos gājējs, m.

schritt'||lings od. -weise, adv. soļiem. Schrittzähler, m. soļu skaitāmais, schröb v. schrauben.

schroff, I. adj. 1. (steil) stāvs; 2. (rauh)' grubuļains; 3. fig. (barsch) skarbs; II. adv. skarbi. Schroffheit, f. pl. -en, 1. (Steile) stāvums, m.; 2. (Rauheit) grumbuļainums, m.; 3. fig. (barsches Wesen) skarbums, m.

schröpfen, v. a. 1. (Schröpfköpfe setzen) likt radziņus, nolaist asinis; 2. fig. (Geld abnehmen) (jemn.) ->, noplēst (kādam) naudu. Schröpfen, n. -s, asiņu nolaišana, f. Schröpfer, m. -s, pl. asiņu laidējs, m. Schröpf ||köpf, m. radziņš, m. -Schnäpper, m. asiņu nolaižamā blietīte. -zeug, n. asiņu nolaižamie rīki. Schrot, m. u. n. -(e)s, pl. -e, 1. skrotē-jums, m.; skrotēta labība; 2. (zum Schießen) skrotis, f. pl. Schrot'||beutel, m. skrošu maks, m. -bröt,

n. maize no skrotētiem miltiem, schrö'ten, v. a. 1. (part. p. geschrö'ten) skrotēt (labību); 2. (part. p. geschrö'-tet) velt.

Schroten, n. -s, 1. skrotēšana, f.; 2. velšana, f.

Schrö'ter, m. -s, pl. 1. skrotētājs, m.ŗ

2. (Küfer) pagrabnieks, m. Schröt'flinte, f. medību bise, f. Schrot'||körn, n. 1. skrotēta labība; 2. skrošu grauds, m. -mehl, n. skrotēti milti, -messer, n. pavāra duncis, m. -mühle, f. skrotējamās sudmalas, -säge, f. lielais zāģis, schrub'ben, v. a. berzt; tīrīt ar skrubi. Schrub'ber, m. -s, pl. skrubis, m. Schrul'le, f. «-, pl. -n, fam. untums, m. schrullenhaft, adj. fam. untumains, schrum'pfen, v. n. sarukt, schrum'pfig, adj. sarucis; krunkains. Schub, m. -(e)s, pl. Schübe, 1. (Stoß) grūdiens, m.; (jemm.) einen - geben, pagrūst (kādu); 2. (Kegelwurf) stūmiens, m.

Schub'||fach, n. atvilktne, f. -fenster, n stumjams lodziņš, -jack, m. -(e)s, pl. -e. fam. diedelnieks, m.; plikadīda, -karren, m. ķerra, f. -kasten, m., -lāde, f. atvilktne, f. schub'weise, adv. pa partijām; pulciņos, schüchtern, adj. kautrīgs. Schüchternheit, f. «., kautrība, f.; kautrīgums, m.

schūf v. schaffen.

Schuft, m. -(e)s, pl. -e, blēdis, m.; nelietis, m.

schuftig, I. adj. blēdīgs, nelietīgs; II. adv. kā nelietis.

Schuftigkeit, f. pl. -en, nelietība, f.; nelietīgums, m.

Schuh, m. -(e)s, pl. -e, kurpe, f.; dem. kurpīte, f.; bequeme -e, ērtas kurpes; hölzerne koka tupeles; -e anziehen, apaut kurpes.

Schuh'i absatz, m. kurpes papēdis, m. -ahle, f. kurpnieka īlens, m. -anzieher, m. kurpju aunamais, -band, n. kurpju saite, f. -bürste, f. kurpju suka, f. -fabrik, f. kurpju fabrika, f. -flicker, m. kurpju lāpītājs, m. -leisten, m. kurpju liests, m.

Schuh'macher, m. kurpnieks, m. -frau, f. kurpniece, f. -geselle, m. kurpnieka palīgs, m. -handwerk, n. kurpnieka amats, m.

Schuh'j |markt, m. kurpju tirgus, m. -putzer, m. kurpju spodrinātājs, m. -riemen, m. kurpju siksna, f.; (biblisch) er ist nicht wert, ihm die - aufzulösen, tas nav cienīgs atraisīt viņam kurpju siksnas, -werk, n. apavs, m.

Schūl'II abgäbe, f. skolas nodoklis, m. -arbeit, f. skolas darbs, m. -bildung, f. skolas izglītība, f.; eine gute -erhalten haben, būtu dabūjušam labu izglītību skolās, -būch, n. skolas grāmata, f.

Schuld, f. pl. -en, 1. (Geldschuld) parāds, m.; rückständige atlicis parāds; ausstehende vēl nesamaksāts parāds; 2. (Verschulden) vaina, f.; wessen - ist es? kas vainīgs? es ist nicht meine » od. die - liegt nicht an mir od. ich bin nicht schuld daran, tur nav mana vaina.

schuld'II befleckt, adj. noziedzies, -belā-den, adj. nozieguma nastas nospiests.

Schuld'beweis, m. nozieguma pierādījums, m.

schuld'II bewußt, adj. kas jūtas vainīgs.

Schuldbewußtsein, n. vainas apziņa, f.

schul'den, v. a. būt paŗādā; ich schulde dir noch drei Mark, es tev esmu parādā vēl trīs markas.

schul'denfrei, adj. bezparādu-; -es Haus, nams bez parādiem; sich » machen, samaksāt savus parādus.

Schul'den||last, f. parādu nasta, f.; eine große « auf dem Halse haben, apkrāvies parādiem, -tilgung, f. parādu deldēšana, f.

Schūl' II diener, m. skolas sulainis, m. -dienst, m. skolas dienests, m.

schuldig, adj. 1. parādā; (jemm.) hundert Taler - sein, būt (kādam) simts dāl-deŗu parādā; er ist mir hundert Mark - geblieben, viņš man palicis simts marku parādā; 2. (gebührend) pienācīgs; (jemn.) die -e Achtung versagen, liegt (kādam) pienācīgo cienību; 3. (strafbar) vainīgs; sich - bekennen, atzīties par vainīgu; des Todes sein, būt pelnījušam nāves sodu. Schul'diger, m. -s, pl. parādnieks, m.; vaininieks, m.; (biblisch) wie wir vergeben unsern -n, ka mēs piedodam saviem parādniekiem. Schul'digkeit, f. 1. (Pflicht) pienākums, m.; 2. fam. (Schuld) parāds, m.; was ist unsere *? cik mums jāmaksā? schul'digst, adv. kā pienākas. Schūl'j| direktor, m. skolas direktors, m.

-disziplīn, f. skolas disciplīna, f. Schuld'klāge, f. parāda sūdzība, f. schuldlos, adj. nevainīgs, bezvainīgs. Schuld'||lösigkeit, f. nevainība, f.; nevainīgums, m. -ner, m. -s, pl. parādnieks, m. -nerin, f. pl. -nen, parādniece, f. -schein, m. parāda zīme, f. Schū'le, f. pl. -n, skola, f.; hohe augstskola, f.; eine - eröffnen, atvērt skolu; es ist heute keine šodien skolas nav; fig. aus der » schwatzen od. plaudern, izpļāpāt noslēpumu; fig. die des Lebens, dzīves skola, schū'len, v. a. skolot; ein geschulter Reiter, mācīts jātnieks; ein gut geschultes Pferd, labi iejāts zirgs. Schüler, m. -s, pl. «., skolēns, m., auch skolnieks, m.; (von einem Gelehrten) māceklis, m. -arbeit, f. skolēna darbs, m. -bibliothēk, f. skolēnu bibliotēka, f. schü'lerhaft, I. adj. skolēna-, skolniecisks;

nepilnīgs; II. adv. kā skolēns. Schü'ler||haftigkeit, f. skolnieciskums, m. -in, f. pl. -nen, skolniece, f. -liste, f. skolēnu saraksts, m. -schaft, f. skolēni, m. pl. -streich, m. skolēna nedarbs, m. -Verzeichnis, n. skolēnu saraksts, m. -zahl, f. skolēnu skaits, m. Schul'erziehung, f. skolas audzināšana, f. schūl'frei, adj. -er Tag, skolas brīvdiena, f.

Schūl'||freund, m. skolas draugs, m.

-freundin, f. skolas draudzene, f. Schūl'IIgebäude, n. skolas ēka, f. -gebrauch, m. 1. skolas paradums, m.; 2. für den lietošanai skolā; -geld, n. skolas nauda, f. Schūl'||gesetz, n. skolas likums, m. -ka-merād, m. skolas biedrs, m. -kennt-nisse, f. pl. skolas zināšanas, f. pl. -kind, n. skolas bērns, m.464

schül'mäßig, adj. skolas nolikumiem piemērots.

Schūl'meister, m. skolotājs, m.; skolmeistars, m. schül'meistern, I. v. a. skolmeistarot, mācīt; II. v. n. turēt skolu. Schül'pflicht, f. piespiesta skolas apmeklēšana, f.

schūl'pflichtig, adj. piespiests iet skolā; dieses Kind ist šim bērnam jāiet skolā.

Schulter, f. pl. -n, plecs, m.; kamiesis, m.; »an plecus kopā; fig. (etw.) auf seine -n nehmen, jemt (ko) uz saviem kamiešiem, -band, n. (Anat.) pleca saišķis, m. -bein, n. pleca kauls, m. -blatt, n. lāpstiņa, f. -breite, f. plecu platums, m. schul'tern, v. a. das Gewehr », likt bisi uz pleca.

Schul'ter naht, f. uzplecis, m. -stück, n.

1. (von Tieren) pleca gabals, m.; 2. (an Kleidern) uzplecis, m. Schultheiß, m. -en, pl. -en, sādžas od. ciema vecākais, m. Schū'lung, f. skološana, f.; skolo-jums, m.

Schūl' Unterricht, m. skolas mācība, f. -Verfassung, f. skolas nolikumi, m. pl. -Versäumnis, f. skolas nokavējums, m. -vorstand, m. skolas priekšniecība, f. Schul'ze, m. -n, pl. -n, sādžas vecākais. Schūl'ii zeit, f. 1. skolas laiks, m.; 2. skolas gadi, m. pl. -zeugnis, n. skolas apliecība, f. -zimmer, n. skolas istaba, f.; klase, f. -zwang, m. piespiesta skolā iešana.

Schum'mer, m. -s, krēsla, f. schund v. schinden.

Schund, m. -(e)s, grabažas, f. pl.; nevērtīgas lietas. Schund'||grübe, f. mēslu bedre, f. -preis,

m. nieka cena, f. Schup'pe, f. pl. -n, (an Fischen) zvīņa, f.; (an Schlangen) brauna, f.; (auf dem Kopfe) blaugzna, f.; mit -n bedeckt, zvīņains; fig. es fiel ihm wie -n von den Augen, viņam kā zvīņas nokrita no acīm od. viņš uzreiz skaidri redzēja.

Schup'pen, m. -s, pl. šķūnis, m.; (Ab-

dach) nojume, f. schup'pen, I. v. a. nozvīņot; II. v. refl.

sich nozvīņoties, nobraunāties. schup'penļļārtig, adj. zvīņām līdzīgs, -förmig, adj. zvīņveidīgs. Schup'penļļfisch, m. zvīņaina zivs. -haut,

f. zvīņaina āda. schup'penlös, adj. bezzvīņu-. schup'pig, adj. zvīņains.

Schür', f. pl. -en, 1. (das Scheeren) cirpšana, f.; cirpums, m.; 2. (Wolle) nocirpta vilna.

Schür'eisen, n. bigulis, m.; dem. bigulī-tis, m.

schü'ren, v. a. das Feuer bikstīt, kur-stīt uguni; fig. die Zwietracht uzpūst naida uguni, kūdīt uz nevienprātību.

schür'fen, I. v. a. spraukt; II. v. n. rakt.

Schür'|[häken, m. bigulis, m. -hērd, m. pavards, m.

Schur'ke, m. -n, pl. -n, nelietis, m.

Schurkenstreich, m. od. Schurkerei', f. pl. -en, nelieša darbs, m.; nelietība, i:

schur'kisch, I. adj. nelietīgs; II. adv. kā nelietis.

Schür'wolle, f. nocirpta Vilna.

Schurz, m. -es, pl. (Schürze) 1. skotele, f.; dem. skotelīte, f.; 2. (Gürtel) josta, f.

Schür'ze, f. pl. -n, priekšauts, m.; fig. jeder nachlaufen, skriet pakaļ katrai bābai.

schür'zen, I. v. a. 1. einen Knoten siet mezglu; 2. den Rock in die Höhe uzspraust brunčus; II. v. refl. sich 1. uzsprausties, sajozties; 2. fig. (sich vorbereiten) sagatavoties.

Schurz'fell, n. ādas priekšauts, m.

Schuß, m. -(ss)es, pl. Schüs'se, 1. ātra kustība; des Wassers, ūdens straujums; im Schusse sein, šauties, būt pilnā skriešanā; in ~ kommen, ieskrieties; 2. (Trieb) atvase, f.; dieser Baum hat schöne Schüsse getrieben, šim kokam izaugušas skaistas atvases; Rohr von einem Schusse, vienposma stiebrs; im Schusse sein, augt; 3. flintes šāviens; einen » abgeben, izšaut; einen ~ tun, šaut; es fiel ein -, norībēja šāviens; 4. (Ladung) lādiņš, m.; fig. er ist keinen ~ Pulver wert, viņš nav nekam vērts; 5. (beim Weben) audi, m. pl.

Schüs'sel, f. pl. -n, 1. bļoda, f.; dem. bļodiņa, f.; 2. (Gēricht) ēdiens, m. -brett, n. bļodu od. trauku plaukts, m. -schrank, m. trauku skapis, m.

schuß'|jfertig, adj. gatavs uz šaušanu, -gerecht, adj. 1. pa šāvienam (pienācis); der Hase ist zaķis ir pa šāvienam; 2. -es Pferd, ar šaušanu apradis zirgs.

Schuß'||geschwindigkeit, f. šāviena ātrums, m. -linie, f. šaujamā līnija.

Schuß'waffe, f. šaujamais ierocis.

Schuß'weite, f. šāviena tālums, m.; šaujamais tālums. ; . :: .

Schu'ster, m. -s, pl. kurpnieks, m. -arbeit, f. kurpnieka darbs, m. -handwerk, n. kurpnieka amats, m.

schu'stern, v. n. fam. strādāt kurpnieka darbu, nodarboties ar kurpnieka amatu.

Schu'sterpech, n. kurpnieka piķis, m.

Schū'te, f. od. Schii'te, f. pl. -n, velkama laiva.

Schutt, m. -(e)s, gruži, m. pl.; mēsli, m. pl.

Schüt'te, f. pl. -n, guba, f.

Schüttelfrost, m. drebuļi, m. pl.

schütteln, I. v. a. purināt, kratīt; den Kopf paskurināt galvu, grozīt galvu; (jemm.) die Hand spiest (kādam) roku; II. v. refl'. sich 1. sich vor Lachen aiz smiekliem nezināt kur dēties,- 2. (von Vögeln) nopurināties; (von Menschen) nodrebināties.

Schütteln, n. -s, purināšana, f.

schütten, v. a. 1. bērt, freq. birdināt; (von Flüssigkeiten) liet, freq. laistīt; aus einem Gefäß in ein anderes bērt od. pārliet no viena trauka otrā; der Baum schüttet die Blätter, koks birdina lapas; 2. (vom Getreide) dot daudz graudu.

Schutt'haufen, m. gružu od. mēslu kaudze, f.; in einen » verwandeln, izpostīt.

Schüt'tung, f. pl. -en, uzbērums, m.; (vom Getreide) birums, m.

Schutz, m. -es, aizsardzība, f.; unter dem -e der Dunkelheit, nakts aizsardzībā; - suchen, meklēt patvērumu; in » nehmen, aizstāvēt; zu » und Trutz verbündet, sabiedrojies ar aizsardzības un uzbrukuma nolūku.

Schütz, n. -es, pl. -e, plūsku dēlis, m.

schutz'befohlen, adj. novēlēts aizsardzībai; der S-e, luteklis, m.

Schutz'||brief, m. aizsardzības vēstule, f. -brille, f. sargacenes, f. pl.; aizsardzības brilles, f.

Schütz'e, m. -n, pl. -n, 1. (Scharfschütze) strēlnieks, m.; ein guter - sein, labi šaut; 2. (Jäger) mednieks, m.

Schütz'e, f. v. Schütz.

schütz'en, I. v. a. 1. sargāt, aizsargāt; (verteidigen) aizstāvēt; (bewahren) glabāt; ein -der Engel, sargeņģelis, m; ein -des Dach, aizsargu jumts, m. 2. das Wasser apturēt od. aizdambēt ūdeni; II. v. refl. sich sargāties, aizstāvēties; sich gegen die Kälte izvairīties no aukstuma.

Schütz'en, n. -s, sargāšana, f.

Schutz'engel, m. sargeņģelis, m.

Schützer, m. -s, pl. aizsargātājs, m. -in, f. pl. -nen, aizsargātāja, f.

Schutz'IIgatter, n. barjēra, f. -gebiet, n.

aizsargājamais novads, -geist, m. sargeņģelis, m. -geleit, n. aizsargu pava-donība, f.

Schutz'||herrschaft, f. protektorāts, m. -lēder, n. krūšu bruņas, f. pl.

Schützling, m. -(e)s, pl. -e, sargulis, m.; luteklis, m.

schutzlos, adj. neaizsargāts, atstāts, bez aizsardzības-.

Schutz'||lösigkeit, f. aizsardzības trūkums, m. -mann, m. (pl. -leute) kārtībnieks, m. -mauer, f. aizsardzības mūris, m. -mittel, n. aizsardzības līdzeklis, m. -ort, m. patversme, f. -patron, m. patrons, m.; aizsargātājs, m. -zoli, m. aizsardzības (aizsargu) muita.

schwab'beln, v. n. fam. ļekšķēt, pļāpāt.

Schwä'be, f. pl. -n, (Insekt) prusaks, m.

Schwä'be, m. -n, pl. -n, švābs, m.

schwach, I. adj. (comp, schwäch'er; sup. der schwächste) vājš, nespēcīgs; (hinfällig) sanīcis; (gebrechlich) vārgs;

(matt) gurdens; • werden, tapt vājam, sākt vārgt; nīkuļot; er hat eine -e Brust, viņam vārgas krūtis; -e Gesundheit, vāja od. vārga veselība; es wurde ihr od. sie wurde viņai palika nelabi od. viņa sāka ģībt; II. adv. vāji; sein Puls geht pulss viņam pukst vāji.

Schwäch'e, f. pl. -n, vājums, m.; (Gebrechlichkeit) vārgums, m.; (Zartheit) vārīgums, m.; (Ohnmacht) ģībonis, m.; m.; (Mattigkeit) gurdenums, m.; nespēks, m.; 2. fig. vājība, f.; vājā puse; jeder hat seine -n, ikvienam savas vājās puses.

schwäch'en, I. v. a. 1. vājināt, (entkräften) darīt nespēcīgu; fig. mazināt; sein Mut kann dadurch geschwächt werden, viņam dūša no tā var sašļukt (od. saplakt); 2. ein Mädchen pie-gulēt meiču; II. v. refl. sich «., novājināties.

Schwäche'züstand, m. vājums, m.; (Entkräftigung) nogurums, m.; nespēks, m.

Schwach'heit, f. pl. -en, v. Schwäche; fam. bilden Sie sich keine -en ein, neiedomājieties tādas blēņas.

schwach'köpf ig, adj. plānprātīgs.

schwächlich, adj. vājīgs, pavājš; (matt) gurdens; (gebrechlich) vārgs; (zart) vārīgs.

Schwäch'||lichkeit, f. «, vājums, m.; (Mattigkeit) gurdenums, m.; (Gebrechlichkeit) vārgums, m.; vārgulība, f.; (Zartheit) vārīgums, m. -ling, m. -(e)s, pl. -e,

(körperlich) nīkulis, m.; vārgulis, m.; nespējnieks, m.; (geistig) plānprātiņš, m.

Schwachmä'tikus, m. pl. -küsse od. -ker, fam. vājulis, m.j_ plānprātiņš, _m.

Schwach'sinn, m. gara vājums, m.; plānprātībā, f.

schwachsinnig, adj. vājprātīgs, garā vājš.

Schwächung, f. pl. -en, 1. vajinājums, m.; (Entkräftigung) nogurdinājiuns; 2. (Schändung) piegulējums, m.

Schwä'den, m. -s, 1. tvans, m.; (Grubengas) raktuves gāze, f.; 2. (pl. ~) (beim Mähen) spaile, f.

Schwadron', f. pl. -en, eskadrons, m.

Schwadroneur, [-nö], m. -s, pl. -e, fam. balamutis, m.

Schwä'ger, m. -s, pl. Schwä'ger, svainis, m.; dieveris, m.

Schwä'gerin, f. pl. -nen, svaine, f.

Schwä'her, m. -s, pl. sievas tēvs, m. -in, f. pl. -nen, sievas māte, f.

Schwal'be, f. «, pl. -n, bezdelīga, f.; (Mauerschwalbe) čurkste, f.

Schwal'ben||falk, m. lielais ērglis, -schwänz, m. 1. bezdelīgas aste, f.; 2. (Zapfen) zoss ķēpa, f.; 3. (Schmetterling) gaŗastis, m.; 4. fam. (Frack) fraka, f.

Schwalch, m. -(e)s, pl. -e, liesmas caurums, m. (ceplī).

schwal'ken, v. n. kūpēt.

Schwall, m. -(e)s, 1. saplūdums, m.; 2. fig. von Worten, vārdu savārstījums, m.

schwamm v. schwimmen.

Schwamm, m. -(e)s, pl. Schwämme; 1. sūklis, m.; 2. (Pilz) sēne, f.; dem. sēnīte, f.; 3. (Feuerschwamm) deglis, m.,- posa, f.; 4. (fleischiger Auswuchs) lieka gaļa; 5. (im Holze) piepe, f.

Schwamm'gewächs, n. liekas gaļas augonis, m.

schwam'mig, adj. 1. sūklim līdzīgs, sūk-ļains; 2. (am Körper) uzpūsts; 3. (von Wurzelgewächsen) izkurtējis; » werden, izkurtēt.

Schwän, m. -(e)s, pl. Schwäne, gulbis, m.

schwand v. schwinden.

schwä'nen, v. imp. mir schwant etw., man tāda jausma.

Schwä'nen |l arm, m. balta roka. -bett, n. gulbju spalvu gulta, f.; gulbju spalvu pēlis, m. -brüst, f. od. -busen, m. gulbja krūtis, f. pl.

schwang v. schwingen.

Schwang, m. im -e sein, būt parastam; būt iecienītam.

schwang'er, adj. grūta (fem. von grūts); « sein od. - gehen, būt uz grūtām kājām; sie ist hoch viņa drīz dzemdēs.

Schwäng'erer, m. -s, pl. piegulētājs, m. schwäng'ern, v. a. piegulēt; fig. die

Luft piesātināt gaisu. Schwang'erschaft, f. pl. -en, grūsnie-cība, f.

Schwäng'erung, f. pl. -en, piegule-jums, m.; fig. - der Luft, gaisa piesātinājums, m. schwank, adj. 1. (biegsam) lokans; (dünn) tievs-, 2. fig. (schwankend) nepastāvīgs, svārstīgs. Schwank, m. -(e)s, pl. Schwänk'e, (Posse)

pose, f.; (Scherz) joks, m. schwank'en, v. n. 1. (wanken) ļodzīties; (von Wellen) līgoties; (von Schiffen) zvalstīties; 2. fig. (von Preisen) svārstīties; 3. fig. (unschlüssig sein) šaubīties; nezināt ko darīt, svārstīties. Schwank'en, n. -s, 1. (Wanken) ļodzī-šanās, f.; zvalstīšanās, f.; 2. fig. svār-stīšanās, f.; 3. fig. (Zögern) šaubīšanās, f.; vilcināšanās, f. schwankend, adj. 1. (wankend) ļodzīgs; (von Wellen) līgans; 2. fig. (von Preisen) svārstīgs; 3. fig. (unschlüssig) nenoteikts, svārstīgs; (zweifelhaft) šaubīgs; (unbeständig) nepastāvīgs. Schwanz, m. -es, pl. Schwän'ze, 1. aste, f., auch (z. B. beim Hasen) ļipa, f.; dem. astīte, f.; ļipiņa, f.; mit dem -wedeln, luncināt asti; fam. den - zwischen die Beine nehmen, laisties lapās. Schwanz'bein, n. astes kauls, m. Schwänz'chen, n. -s, pl. *, astīte, f. schwän'zeln, v. n. luncināt asti; 2. fig.

(herumstolzieren) slaistīties, schwän'zen, I. v. a. 1. pietaisīt asti; (den Schwanz aufbinden) uzsiet asti; 2. fig. (versäumen) eine Stunde nokavēt stundu; die Schule noslinkot skolas laiku; II. v. n. mētāties apkārt. Schwanz'||fēder, f. astes spalva, f. -haar, n. astrs, m. -meise, f. astainā zīlīte, -stern, m. asteszvaigzne, f. schwapp (s) I int. caps! Schwär, m. -(e)s, pl. -e, od. Schwä're,

f. «, pl. -n, trums, m.; augonis, m. schwä'ren, v. n. (es schwärt od. schwiert; schwör; geschwö'ren) strutot, čūlāt; -machen, strutināt. Schwä'ren, n. -s, strutošana, f. Schwärm, m. -(e)s, pl. Schwär'me, bars, m.; pulks, m.; (von Menschen auch) drūzma, f.; (Bienenschwarm) spiets, m.

schwär'men, v. n. 1. laisties šurpu turpu; laidelēties; 2. (von Bienen) spietot; 3. (von Soldaten) izklīst; 4. fig. (sich herumtreiben) klejot; des Nachts dauzīties pa nakti apkārt; 5. fig. (begeistert sein) sajūsmināties; (träumen) sapņot; (für etw. od. jemn.) jūsmot (par kādu). Schwär'men, n. -s, 1. laidelēšanās, f.;

2. (von Bienen) spietošana, f.; 3. (von Soldaten) izkllšana, f.; 4. fig. klejo-šana, f.; 5. fig. (Begeisterung) sajūsmināšanās, f.; (Träumen) sapņošana, f.

Schwär'mer, m. -s, pl. 1. klejotājs, m.; nakts putns, m.; 2. (begeisterter Mensch) jūsmiņš, m.; (Träumer) sapņotājs, m.; (Fanatiker) fanātiķis, m.;

3. (Schmetterling) vakara tauriņš, m. schwär'merisch, I. adj. jūsmīgs; II. adv.

jūsmīgi.

schwärm'weise, adv. bariem, (von Bienen) spietiem. Schwärm'zeit, f. spietojamais laiks. Schwärte, f. pl. -n, 1.

kamara, ,f.; 2. fam.

(altes Buch) veca grāmata, schwär'tig, adj. kamarains. schwarz, adj. (comp, schwär'zer, sup. der schwär'zeste) melns; pamelns; (schmutzig) netīrs; -er Kaffee, melna kafija; das S-e Meer, Melnā jūra; fam. der -e Mann, bubulis, m. Schwarz'amsel, f. melnais strazds, schwarz'||äugig, adj. melnaču-, ar melnām acīm; die S-e, melnace, f.; dem. melnacīte, f. -bärtig, adj. melnbārdas-, ar melnu bārdu; ein S-er, melnbārdis, m.

Schwarz'beere, f. melnene, f. Schwarz'blech, n. dzelzs skārds, m. schwarzbraun, adj. tumši brūns. Schwarz'bröt, n. rupja maize, melna maize.

Schwär'ze, f. pl. -n, 1. melnums, m.;

2. (Druckerschwärze) melna krāsa;

3. fig. (Verruchtheit) negantība, f. schwär'zen, v. a. nomelnot. Schwarz'||erle, f. melnalksnis, m. -färber,

m. melnkrāsotājs, m. Schwarz'ļ|holz, n. skuju koku mežs, m. -kehlchen, n. (Vogel) erickiņš, m. -kopf, m. melngalvis, m.; ķauķis, m. Schwarz'||kümmel, m. lauku ķimenes, f. pl. -kunst, f. melnā māksla, burvība, f. -künstler, m. burvis, m. schwärzlich, adj. melngans, pamelns, ie-melns.

Schwarz'||mehl, n. rupji milti, -meise, f.

meža zīle, f. -rock, m. fam. 1. melnsvārcis, m.; 2. priesteris, m.

Schwarz'||schimmel, m. melnsirmis, m. -sēher, m. pesimists, m.; drūmiķis, m.

Schwarz'IIspecht, m. melnā dzilna, -tanne, f. priede, f. -würz, f. tauksakne, f.; kaislā zāle, f.

schwatz'en od. schwätz'en, v. n. pļāpāt; pļurkstēt; (plaudern) tērzēt, čalot.

Schwatz'en od. Schwätz'en, n. -s, pļāpāšana, f.

Schwätz'er, m. -s, pl. pļāpa, com.; pļāpātājs, m.

schwatz'haft, adj. pļāpīgs.

Schwatz'haftigkeit, f. pļāpība, f.; pļā-pīgums, m.

Schwē'be, f. in der - sein, karāties; die Sache ist noch in der lieta vēl nav skaidrībā.

schwē'ben, v. n. (hängen) karāties; (fliegen) lidināties; der Vogel schwebt in der Luft, putns lidinās pa gaisu; fig. noch in der Luft būt vēl neizšķirtam.

Schwē'ben, n. -s, karāšanās, f.; lidināšanās, f.

schwē'bend, adj. 1. gaisa-; -e Brücke, gaisa tilts, m.; fig. -e Schuld, noteiktā laikā maksājams parāds; 2. -er Schritt, viegli soļi; 3. fig. (unentschieden) neizšķirts.

Schwē'de, m. -n, pl. -n, zviedrs, m.

Schwē'fel, m. -s, sērs, m.

Schwē'fel||blūte, f. sēra ziedi, m. pl. -dampf, m. sēra tvaiki, m. pl. -erz, n. sēra rūda, f. -fāden, m. sēra pavediens, m.

schwē'fel||licht od. -lig, adj. sēra-, sē-

rains.

Schwe'fel||kammer, f. od. -kästen, m. sēr-nīca, f. -kies, m. sēra zvirgzds, m.

schwe'feln, v. a. kvēpināt ar sēru, sērot; das S-, sērošana, f.

Schweif, m. -(e)s, pl. -e, aste, f.; dem. astīte, f.; mit dem -e wedeln, luncināt asti.

schwei'fen, I. v. a. 1. līkumot, (wölben) velvēt; 2. schön geschweiftes Pferd, zirgs ar skaistu asti; II. v. n. klejot;

in die Ferne doties tālumā; fig. der Blick schweift über das Tal, skats laižas pār ieleju.

Schweif'säge, f. līkumotais zāģis, m.

schwei'gen, v. n. (schwei'ge; schwieg; geschwie'gen) klusēt, klusu ciest; (von od. über etw.) turēt muti od. nerunāt (par ko).

Schwei'gen, n. -s, klusēšana, f.; klusu ciešana, f.; (jemn.) zum * bringen* likt (kādam) klusēt.

Schwei'ger, m. -s, pl. klusētājs, m.

schweig'sam, adj. kluss, nerunīgs.

Schweigsamkeit, f. «, klusēšana, f. Schwein, n. -(e)S, pl. -e, 1. cūka, f.; dem. cūciņa, f.; (männliches) kuilis, m-; dem. kuilītis, m.; junges kuilēns, m.; (verschnittenes) vepris, m. Schwei'ne||bräten, m. cūkas cepetis, m.

-fett, n. cūku tauki, m. pl. Schweinerei', f. », pl. -en, cūcība, f. Schweinezucht, f. cūkkopība, f. schwein'igeln, v. n. fam. cūkoties. schwei'nisch, adj. cūcīgs. Schweins'j|bläse, f. cūkas pūslis, m. -börste, f. cūkas sars, m. Schweiß, m. -es, pl. -e, 1. sviedri, m. pl.; in - gebadet, pavisam nosvīdis; - treiben, sviedrēt. Schweiß'bad, n. sviedrēšanās, f.; ein -

nehmen, sviedrēties; iet pirtī, schweiß'bär, adj. saliedējams. Schweiß'bärkeit, f. saliedējamība, f. schweiß'bedeckt, adj. nosvīdis. Schweiß'drüse, f. sviedru dziedzeris, m. schwei'ßen, I. v. a. saliedēt; II. v. n.

(vom Wilde) asiņot. Schwei'ßen, n. -s, 1. saliedēšana, f.; 2.

(Bluten des Wildes) asiņošana, f. Schweiß' |j f ieber, n. svīstamais drudzis, -fleck, m. sviedru traips, m. -fuchs, m. baltkrēpis, m.; dūkanais. -geruch, m. sviedru smaka, f. schwei'ßig, adj. 1. nosvīdis, sviedrains;

2. (blutend) asiņains, schweiß'|j treibend, adj. sviedrētājs-; ein -es Mittel, sviedrētājs līdzeklis, -triefend, adj. pārpārim nosvīdis. Schweiß'||tropfen, m. sviedru läse, f.

-tüch, n. sviedrauts, m. Schwei'ßung, f. savirinājums, saliede-

jums, m. Schweiz, f. Šveice, f. Schweizer, n. šveicietis, m.; durvjsargs,

m., šveicars. schwē'len, I. v. a. dedzināt; Teer dedzināt darvu; II. v. n. gruzdēt, schwel'gen, v. n. lepni dzīvot; (zechen, schmausen) plītēt; im Überflusse dzīvot pārpilnībā; (in etw.) apskur-bināties (ar ko). Schwel'gen, n. -s, lepna dzīve; plītēšana, f.

Schwel'ger, m. -s, plītnieks, m. Schwelgerei', f. », pl. -en, plītēšana, f. Schwefle, f. pl. -n, 1. (Türschwelle) slieksnis, m.; (Eisenbahnschwelle) sija, f.; 3. (Oberschwelle) paloda, f. schwel'len, I. v. a. uzpūst; II. v. n. (schwelle, schwillst, schwillt; schwoll; geschwollen) uzpūsties; (von Händen, Füßen) pampt, tūkt; geschwollene Beine, uzpampušas kājas; (vom Was-

ser) celties, kāpt; (von Tönen) pieaugt; fig. der Kamm schwillt ihm, viņam sekste briest.

Schwellen, n. -s, pampšana, f.; (vom Wasser) celšanās, f.

Schwellung, f. pl. -en, pampums, m

Schwem'me, f. «, pl. -n, peldināmā vieta, peldinātava, f.

schwem'men, v. a. 1. (treiben) dzīt; der Fluß hat Sand an das Ufer geschwemmt, upe piesērusi (od. pieskalojusi) smiltis pie krasta; Holz pludināt kokus; 2. die Pferde peldināt zirgus.

Schweng'el m. -s, pl. 1. (an der Glocke) mēle, f.; 2. (am Brunnen) svirnis, m.; 3. (an der Pumpe) kārts, f., auch svirnis, m.; 4. (Kurbel) kloķis, m. -brun-nen, m. aka ar svirni. -presse, f. prese ar kloķi.

schwenk'en, I. v. a. die Fahne vicināt (od. cilāt) karogu; II. v. n. 1. novērsties; (beim Marschieren) nogriezties; links schwenkt, marsch! pa kreisi apkārt, uz priekšu! 2. fig. mainīt uzskatus.

Schwenk'ung, f. pl. -en, 1. (karoga) vicināšana, f.; 2. novēršanās, f.; nogriešanās, f.; novirziens, m.; eine -machen, nogriezties.

schwör, I. adj. 1. (vom Gewicht) smags; grūts; -e Last, smaga nasta; 2. Pfund sein, svērt divas mārciņas; -e Reiterei, smagi apbruņoti jātnieki; er hat eine -e Hand, viņam smaga roka; -e Luft, piesmacis, auch smags gaiss; -im Magen liegen, būt grūti sagremojamam; fig. das Herz ist mir *, sirds man grūta; fig. (jemm.) das Herz -machen, darīt (kādam) sirdi grūtu; 2. fig. (schwer verdaulich) grūti sagremojams; -e Speisen, grūti sagremojami ēdieni; (ermüdend) nogurdinošs; -e Arbeit; grūts darbs; -e Zeiten, grūti laiki; -es Verbrechen, liels od. smags noziegums; II. adv. 1. (vom Gewicht| smagi; - wiegen, būt smagam; sich -entschließen, grūti apjemties; -begreifen, grūti sajēgt; . verständlich, grūti saprotams.

schwär'||ätmend, adj. dusuļains. -belāden od. -belastet, adj. smagi apkrauts, -bewaffnet, adj. smagi apbruņots.

Schwē're, f. 1. (Gewicht) smagums, m.; 2. fig. (Schwierigkeit) grūtums, m.; grūtība, f.; 3. fig. (soda) bargums, m. -messer, m. barometrs, m.

Schwēreno'ter, m. -s, pl. fam. drais-kulis, m.schwerfällig — schwindeln

469

schwSr'fällig, adj. smags; (plump) lempīgs; (ungewandt) neizveicīgs. Schwēr'fālligkeit, f. pl. -en, smagums,

m.; neizveicīgums, m. schwär'hörig, adj. pakurls. Schwēr'h5rigkeit, f. pakurlums, m. Schwär'kraft, f. gravitācija, f.; smaguma spēks, m.

schwär'lich, adj. grūti, gan ne; er wird . kommen, viņš gan nenāks, od. grūti domājams, ka viņš nāks. Schwēr'mūt, f. grūtsirdība, f. schwär'mütig, adj. grūtsirdīgs. Schwēr'||mūtigkeit, v. -mut. -pumkt, m.

smaguma punkts, m. Schwērt, n. -(e)s, pl. -er, zobens, m.; dem. zobentiņš, m.; mit Feuer und verheeren, izpostīt ar uguni un zobenu; zum -e greifen, ķerties pie zobena; das » einstecken, iebāzt zobenu makstī.

Schwērt'brūderorden, m. zobenbrāļu ordenis, m. Schwēr'tertanz, m. zobenu deja, f. Schwērt'fēger, m. zobenu kalējs, m.; zo-benkalis, m. -meister, m. zobenkaļu meistars, m. Schwērt'fisch, m. zobena zivs, f. schwērt'f0rmig, adj. zobenveida. Schwērt'||geklirr, n. zobenu zvadzēšana, f. -hieb, m. zobena cirtiens, m -lilie, f. zobenveidīgā lilija, -orden, m. Šķēpa ordenis, m. -ritter, m. zobenbrālis, m. -ritterorden, m. Zobenbrāļu ordenis, m. -streich, m. zobena cirtiens, m. schwēr'wiegend, adj. smags; (ernsthaft) nopietns.

Schwē'ster, f. pl. -n, māsa, f. -chen, n. -s, pl. māsiņa, f. -kind, n. māsas bērns, m.; māsenis, m.; māsene, f. schwesterlich, I. adj. -e Liebe, māsas

mīlestība, f.; II. adv. kā māsa. Schwest'ermann, m. māsas vīrs, m. Schwib'bögen, m. spraislis, m. schwieg v. schweigen. Schwiegel, f. auzene, f.; aitu auzene,

pļavu auzene, sarkanā auzene. Schwie'ger, f. pl. -n, sievasmāte, f.;

vīramāte, f. schwie'gerelterlich, adj. das -e Haus, sievas od. vīra vecāku nams, m. Schwie'ger|| eitern, pl. sievas vecāki, m. pl.; vīra vecāki, m. pl. -in, f. v. Schwägerin. -mutter, f. sievasmāte, f.; vīramāte, f. -söhn, m. znots, m.; meitas vīrs, m. -tochter, f. vedekla, f.; dēla sieva, f. -vater, m. sievastēvs, m.; vīratēvs, m.

Schwie'le, f. pl. -n, tulzna, f. schwie'||licht, adj. tulznai līdzīgs, -lig,

adj. tulznains. Schwiemelei', f. pl. -en, fam. uzdzīvošana, f.

Schwie'meler, m. -s, pl. fam. uzdzīvotājs, m.; izšķērdētājs, m. schwie'rig, adj. grūts, grūti izdarāms; das ist eine -e Sache, tā lieta grūti izdarāma.

Schwie'rigkeit, f. pl. -en, grūtība, f.; ohne «, viegli; -en machen, radīt grūtības, likt šķēršļus, schwill, schwillst,

schwillt v. schwellen. Schwimm'||anstalt, f. peldētava, f.; peldēšanas skola, f. -bassin [-ßain], n. peldams baseins, -blāse, f. 1. (von Fischen) zivs pūslis, m.; 2. (für Schwimmschüler) peldams pūslis, schwim'men, I. v. n. (schwimme; schwamm; geschwommen) peldēt; -lassen, peldināt; etw. «, papeldēties; auf dem Wasser •», peldēt virs ūdens; unter dem Wasser peldēt zem ūdens; gegen den Strom », peldēt pret straumi; über einen Fluß », pārpeldēt upei pāri; II. v. refl. sich frei at-peldēties.

Schwim'men, n. -s, peldēšana, f.; sich

durch «. retten, glābties peldot. Schwim'mer, m. -s, pl. peldētājs, m.

-in, f. pl. -nen, peldētāja, f. schwimm'fähig, adj. peldēt spējīgs. Schwimm'II flösse, f. peldu spura, f. -fuß, m. plezna, f. -gürtel, m. peldu josta, f. -haut, f. peldu plēve, f. -hölzchen, n. (an der Angel) pludiņš, m. -hose, f. peldu bikses, f. pl. -lehrer, m. od. -meister, m. peldēšanas skolotājs, m. Schwin'del, m. -s, 1. (Taumel) reibonis, m.; es überfällt mich ein man uznāk reibonis; es ģībstu, es reibstu; 2. fig. (Verblendung) māņi, m. pl.; 3. fig. (Betrügerei) blēdība, f. schwin'del II errēgend, adj. reibināms; in -er Höhe, reibinošā augstumā, -frei, adj. bezreiboņa-. Schwin'delgeist, m. vieglprātis, m.; vēja grābslis, m. schwin'delig, adj. reiboņa-, apreibis; es wird mir • od. ich werde man galva reibst; er wird leicht «•, viņam drīz galva reibst; (jemn.) » machen, apreibināt (kādu). Schwin'del ||köpf, m. vieglprātis, m.; vēja grābslis, m. -macher, m. krāpnieks, m.

schwin'deln, v. n. u. imp. 1. reibt; mir schwindelt, man reibst galva; 2. eine470

-de Höhe, reibinošs augstums; 3. fig. (betrügen) krāpt; (gaunern) blēdīties, schwin'den, v. n. (schwin'de; schwand; geschwun'den) 1. (abnehmen) dilt, mazināties,- (absterben) nīkt; (von Pflanzen) kalst; (vom Wasser) izsikt; (von Geschwülsten) atslābt; 2. (verschwinden) nozust, izgaist; (aufhören) beigties; seine Kräfte spēki viņu atstāj. Schwin'den, n. -s, 1. (Abnahme) dilšana, f.; mazināšana, f.; (Absterben) nīkšana, f.; 2. (Verschwinden) nozušana, f.

Schwind'ler, m. -s, pl. (Betrüger) krāpnieks, m.; (Gauner) blēdis, m. schwin'dlig v. schwindelig. Schwind'sucht, f. dilonis, m.; galoppierende ātrais dilonis; fam. die - im Geldbeutel haben, büt bez naudas, schwind'süchtig, adj. ar diloni sasirdzis;

ein S-er, diloņa slimnieks, m. Schwing'e, f. pl. -n, 1. (für Getreide) vētīklis, m.; kretulis, m.; (Flachsschwinge) kulstīklis, m.; brauktuve,-f.; 2. (Flügel) spārns, m. schwing'en, I. v. a. (schwing'e; schwang; geschwungen) 1. vētīt (labību); kulstīt (linus); 2. vicināt (karogu); 3. vēcināt (spārnus); 4. cilāt (zobenu); die Arme svaidīt rokas; II. v. n. (vom Pendel) vēzēties; (von Tönen) tricināties; III. v. refl. sich līgoties; sich in die Luft pacelties gaisā; sich aufs Pferd lēkt zirgam mugurā. Schwing'en, n. -s, (vom Pendel) vēzēšanās, f.; (von Tönen) tricināšanās, f. Schwing'ung, f. pl. -en, vēziens, m.;

tricinājums, m. Schwip'pe, f. pl. -n, viciņa, f.; pātagas gals, m.

Schwipps, m. -(s)es, skurbulis, m.; fam. einen » haben, būt drusku ieskurbušām.

schwir'ren, I. v. n. 1. (von Pfeilen) švīkstēt; (beim Fliegen) spurkšķēt; 2. (vom Heimchen) čirkstēt; (von Vögeln und von Käfern) spurkt; II. v. imp. es schwirrt mir vor den Augen, man ņirb gar acīm. Schwirr'en, n. -s, 1. švīkstēšana, f.; 2.

čirkstēšana, f. Schwitz'bad, n. sviedrēšanās, m.; römisches romiešu pirtis, f. pl. schwitz'en, I. v. a. Häute sviedrēt ādas; II. v. n. svīst; am ganzen Lei-' be būt vispār nosvīdušam; fig. er hat dabei gehörig * müssen, viņam tas nav nācies viegli; die Fensterscheiben logu rūtis mitras (od. ap-' svīdušas)-..'-

Schwitz'en, n. -s, svīšana, f. Schwitz'I |kästen, m. sviedrētava, f.; fig. das ist hier ein wahrer še ir tīrā pirts, -kūr, f. ārstēšanās ar sviedrēša-nos. -pulver, n. sviedrējamais pulveris.

Schwö'f, m. -(e)s, pl. -e, fam. maza deja;

ļaužu balle, f. schwoll v. schwellen, schwör v. schwören, schwö'ren, v. a. u. n. (schwö're; schwör od. schwör;

geschwören) 1. (eidlich versichern) zvērēt; » lassen, zvērināt; ich schwöre, daß ich unschuldig bin, es apzvēru savu nevainību; falsch nepatiesi zvērēt; auf das Wort des Meisters *, cieši paļauties uz sava skolotāja vārdiem; 2. (eidlich geloben) ar zvērestu apsolīt, zvērēt, apzvērēt; ich schwöre, daß ich die Wahrheit sagen werde, es zvēru, ka es teikšu patiesību; (jemm.) Treue «, zvērēt (kādam) uzticību. Schwö'ren, n. -s, zvērēšana, f. schwuch'ten, v. n. plītēt, schwül, adj. (sehr heiß) ļoti karsts,-(drückend) smacīgs; es ist hier še smok nost; ein schwüler Tag, bula diena.

Schwü'le, f. smacīgs karstums. Schwulst, m. -es, 1. (besser: Geschwulst) pampums, m.; 2. fig. (Bombast) uzpūtība, f.; tukšu vārdu savārstījums, schwül'stig, adj. uzpūsts, lielīgs,- «. reden,

klabināt vārdus. Schwül'stigkeit, f. «, uzpūtīgums, m.;

vārdu klabinājums, m. Schwund, m. -(e)s, dilšana, f.; dilums, m. Schwund'stüfe, f. zudumpakāpe, f. (gram.). Schwung, m. -(e)s, pl. Schwüng'e, 1. vēziens, m.; in . bringen, iekustināt; fig. būt pilnā gaitā; 2. fig. (Begeisterung) sajūsminājums, m.; sacildinājums, m.; » der Rede, runas spars, m. Schwung'||bewēgung, f. atspara kustība, -brett, n. atlēktne, f.; atlēcamais dēlis, -fēder, f. lidu spalva, f. schwung'haft, I. adj. 1. sajūsmas pilns; (energisch) sparīgs; 2. (blühend) ziedošs; II. adv. ar sajūsmu. Schwung'kraft, f. 1. centrifugāls spēks;

2. fig. sparīgums, m. schwung'Iös, adj. bezspara-, Schwung'IIrad, n. spararats, m.; vēzenis,

m.. -riemen, m. atsperes siksna, f. Schwung'stange, f. līksts, f. schwung'voll, adj. v. schwunghaft, schwör v. schwören.

Schwur, m. -(e)s, pl. Schwü're, 1. (Eid) zvērests, m.; 2. (Fluch) nodievoša-nās, f.

Schwür'gericht, n. zvērināto tiesa, f. sechs, num. seši; fem. sešas; etwa -Personen, personas sešas; am Tische saßen wir unserer pie galda mēs sēdējām sešatā; die Uhr ist *, pulkstenis seši. sechs'||armig, adj. seššuburu-. -beinig,

adj. seškāju-, ar sešām kājām. Sechs'eck, n. -(e)s, pl. -e, sešstūris, m. Sech'ser, m. -s, pl. zeseris, m.; sešnieks, m. sechserlei, adj. sešējāds. sechs'fach, I. adj. seškārtlgs, seškārtējs;

II. adv. seškārt, sešām kārtām, sechshundert, num. seši simti, sech'ste (der, die, das), adj. sestais; fem.

sestā; der - April, sestais aprīlis. Sech'stel, n. -s, pl. sestdaļa, f. sech'zehn, num. sešpadsmit, sechzehnte (der, die, das), adj. sešpadsmitais; fem. sešpadsmitā; der -April, sešpadsmitais aprīlis od. aprīļa sešpadsmitā diena. Sech'zehntel, n. -s, pl. sešpadsmitda-ļa, f.

sech'zig, num. sešdesmit; etwa - Personen, personu sešdesmit; - Jahre alt sein, būt sešdesmit gadus vecam. See, f. pl. -(e)n, jūra, f.; dem. jūriņa, f.; die betreffend od. zur - gehörig, jūras-; Handel zur jūras tirdzniecība, f.

See, m. -(e)s, pl. -(e)n, ezers, m.; dem.

ezeriņš, m. See'jjbad, n. peldēšanās jūrā. -bär, m. jūras lācis, m.; fam. alter vecs jūrnieks. -bārsch, m. jūras asaris, m. -blū-me, f. baltā lēpe; gelbe plaiksne, f. -dienst, m. jūras dienests, m. -einhorn, n. narvalis, m.; jūras vienradzis, m. see'fahrend, adj. jūrniecisks. See'ļļfahrer, m. jūrnieks, m. -fahrt, f. jūras brauciens, m.; eine > machen, braukt od. ceļot pa jūru. see'fest, adj. «. sein, (von Schiffen) derīgs braukšanai pa jūru; (von Personen) nesaslimt ar jūras slimību. See'fisch, m. jūras zivs, f. See'ļļflotte, f. jūras flote, f. -gefecht, n. jūras kauja, f. -geruch, m. jūras smaka, f. -geschmack, m. jūras garža, f. -gewächs, n. jūras augs, m. -gras, n. jūras zāle, f. -igel, m. jūras ezis, m. see'krank, adj. saslimis ar jūras slimību;

werden, saslimt ar jūras slimību. See'||krankheit, f. jūras slimība, f. -krēbs, m. jūras vēzis, m. -krieg, m. jūras

kaŗš. -küste, f. jūrmala, f.; jūras piekraste, f.

See'le, f. pl. -n, dvēsele, f.; dem. dvēselīte, f.; es ist keine (lebendige) - in diesem Hause, šinī namā nav nevienas dzīvas dvēseles; das tut mir in der • weh, man ļoti žēl. See'lēben, n. jūras dzīve, f. See'lenļļādel, m. dvēseles

cēlums, m.

-angst, f. nāvīgas bailes, see'lenfroh, adj. ļoti līksms, seelengut, adj. ļoti labs. See'lenļļheil, n. dvēseles glābiņš, m.; pestīšana, f. -heilkunde, f. psīchiatrija, f.; dvēseles slimību zinātne, f. -hirt, m. dvēseļu gans, m. see'lenlös, adj. 1. bezdvēseles-; 2. nedzīvs.

See'lenļļmesse, f. dvēseles miša, f.; dvēseles aizlūgums, m. -nöt, f. od. -quäl, f. dvēseles mokas, f. pl. seelensgūt, adj. ļoti labs. Seelen|jstärke, f. dvēseles spēks, m. see'lenvergnügt, adj. ļoti jautrs, seelenverwandt, adj. dvēselē radniecisks. See'lenverwandtschaft, f. dvēseļu radniecība, f. seelenvoll, adj. jūtu pilns. See'len||wanderung, f. dvēseļu staigāšana, f. -wärmer, m. silta jaciņa, -zū-stand, m. dvēseles stāvoklis, m. See'||lerche, f. jūras cīrulis, m. -leuchte, f. bāka, f. -leute, pl. jūrnieki, m. pl. seelisch, adj. dvēseles-. See'löwe, m. jūras lauva, m. Seel'sorger, m. dvēseļu gans, m.; mācītājs, m.

See'ļļluft, f. jūras gaiss, m. -macht, f. 1.

(Seestaat) jūras valsts, f.; 2. (Flotte) jūrasspēks. -mann, m. (pl. -leute) jūrnieks, m.

see'männisch, edj. jūrnieka-, jūrniecisks. See'mannschaft, f. kuģa ļaudis, m. pl. See'mannsschüle, f. jūrnieku skola, f. See'||meile, f. jūras jūdze, f. -möwe, f. kaija, f. -muschel, f. jūras gliemezis, m. -nessel, f. jūras nātre, f. -nymphe, f. nāra, f. -otter, f. jūras ūdrs, m. -pfērdchen, n. jūras zirdziņš, m. -pflanze, f. jūras augs, m. -räuber, m. jūras laupītājs, m. see'räuberisch, I. adj. jūras laupītāju-;

II. adv. kā jūras laupītājs. See'|jräuberschiff, n. korsārs, m.; jūras laupītāju kuģis, m. -röse, f. lēpas, baltās,- lēpas, f. pl. -salz, n. jūras sāls, f. -sand, m. jūras smiltis, f. pl. -schāden, m. avarija, f. schwalbe, f. jūras sīriņš, m. -stern, m. jūras zvaigzne, f. -stille,seetüchtig — seiden

472

f. jūras rāmums, m. -Strand, m. jūrmala, f. -tang, m. jūras zāle, f. seetüchtig, adj. 1. (von Menschen) apradis ar jūras dzīvi; 2. (von Schiffen) derīgs kuģniecībai. See'ļļ ungeheuer, n. jūras nezvērs, m. -vögel, m. jūras putns, m. -volk, n. jūras ļaudis, m. pl.; jūrnieku tauta, f. -warte, f. jūras lūkotava, f. see'wärts, adv. 1. no jūras puses; 2. uz

jūras pusi. See'|jwasser, n. jūras ūdens, m. -wēg, m. jūras ceļš, m. -wēsen, n. jūrniecība, f. -wind, m. jūras vējš, m. -zunge, f. (Fisch) sola, f. Sē'gel, n. -s, pl. buŗa, f. (auch zēģele, f.) unter - gehen, doties jūrā; mit vollen -n, pilnās buŗās; die » streichen, nolaist buŗas; fig. (sich für besiegt erklären) padoties, se'gel||fertig od. -klär, adj. gatavs braukt jūrā; sich «. machen, sagatavoties jūras braucienam. sē'gellSs, adj. bezbuŗu-. Sē'gelmacher, m. buŗu izgatavotājs, m. sē'geln, I. v. a. ein Schiff in den Grund «, nogremdēt kuģi; II. v. n. buŗāt, (auch zēģelēt); landwärts tuvoties piekrastei.

Sē'gel||schiff, n. buŗukuģis, m. -tau, n. tauva, f. -tüch, n. buŗu audekls, m. -werk, n. buŗas, f. pl. Sē'gen, m. -s, 1. svētība, f.; den «. erteilen od. sprechen, svētīt; Gott gebe seinen «. dazu! lai Dievs svētī! Sē'gensformel, f. svētīšanas vārdi, m. pl. Sē'genspendung, f. svētīšana, f. sē'gensreich, I. adj. svētības pilns; (glücklich) laimīgs; II. adv. ar svētību; laimīgi. Sēg'ler, m. -s, pl. 1. jūrnieks, m.; 2.

buŗu kuģis, m. Segment', n. -(e)s, pl. -e, segments, m.;

nogriezums, m. sēg'nen, I. v. a. 1. svētīt; gesegneten Andenkens, laimīgā piemiņā; gesegnete Mahlzeit! veseli ēduši! fig. das Zeitliche nomirt, atstāt pasauli; 2. dot pilnīgi; Gott hat uns reichlich gesegnet, Dievs mums bagātīgi devis savu svētību; sie ist in gesegneten Umständen, viņa ir uz grūtām kājām; II. v. refl. sich «•, mest krustu. £ēg'nung, f. pl. -en, svētīšana, f.; svētība, f.

Sēh'achse, f. redzes ass, f. sē'hen, I. v. a. u. n. (sē'he, siehst, sieht; sāh; gese'hen) redzēt, (blicken) lūkoties; ich habe sie kommen », es viņus

redzēju nākam; II. v. refl. sich sich die Augen aus dem Kopfe kļūt vai aklam skatoties. Sē'hen, n. -s, redzēšana, f.; das hat man umsonst, lūkošanās par velti; es verging mir Hören und es vairs nekā ne redzēju, nedz dzirdēju, sē'hend, adj. redzīgs; die Blinden - machen, padarīt aklus par redzīgiem; fig. mit -en Augen blind sein, ar vaļējām

acīm nekā neredzēt, sē'hens ļwērt od. -würdig, adj. ievērojams, uzskatāms; cienīgs, ka to aplūko; ievērības cienīgs. Sē'henswūrdigkeit, f. pl. -en, ievēro-

jamība, f.; (Seltenheit) retums, m. Sē'her, m. -s, pl. », pareģis, m.; pareģotājs, m. -blick, m. pareģa acis, f. pl. -in, f. pl. -nen, pareģe, f.; pareģotāja, f.

Sēh'kraft, f. redzes spēja, f.

Seh'ne, f. pl. -n, 1. stīga, f.; 2. (im

Fleisch) cīpsla, f. seh'nen, v. refl. sich (nach etw.) ilgoties (pēc kā); sie sich danach, euch zu sehen, viņi ilgojas Jūs redzēt. Seh'nen, n. -s, ilgošanās, f. Seh'nerv, m. redzes nervs, m. seh'nicht, adj. -es Fleisch, cīpslaina gaļa. seh'nig, adj. 1. cīpslains; -e Hand, stiegraina roka; 2. (kräftig) stiprs, sehn'lich, I. adj. ein -er Wunsch, karsta vēlēšanās; II. « od. -st wünschen, karsti vēlēties. Sehn'sucht, f. ilgas, f. pl. sehn'||süchtig od. -suchtsvoll, I. adj. ilgu pilns; II. adv. karsti, ar lielām ilgām, sēhr, adv. ļoti; » gut, ļoti labi; - viel Geld, ļoti daudz naudas; das gefällt mir tas man ļoti patīk; so tik visai; ebenso tikpat daudz; - weinen, gauži raudāt. Seh'||vermögen, n. redzes spēja, f. -weite,

f. redzes tālums, m. sei v. sein.

Sei'che, f. mīzali, m. pl. sei'chen, v. n. mīzt.

seicht, adj. 1. sekls; 2. fig. (oberflächlich) paviršs, auch sekls; (fade) sājs; ein -er Kopf, plānprātiņš, m. Seicht'heit, f. od. Seich'tigkeit, f. pl. -en, 1. seklums, m.; 2. fig. (Oberflächlichkeit) paviršums, m.; paviršība, f.; (Geschmacklosigkeit) sājums, m. seid v. sein.

Sei'de, f. pl. -n, zīds, m.; rohe », neizstrādātais zīds; - spinnen, vērpt zīdu. Sei'del, n. -s, pl. «, kauss, m. -bast, m.

zalši, m. pl.; zeltenāji, m. pl. sei'den, adj. zīda-.seidenartig — seitenlang

sei'denārtig, adj. zīdam līdzīgs. Sei'den||bau, m. zīdkopība, f.; - treiben, nodarboties ar zīdkopību. -fabrik, f. zīda fabrika, f. -raupe, f. zīda kāpurs, m.

sei'denreich, adj. ar zīdu bagāts. Sei'denļļspinner, m. 1. zīda vērpējs, m.; 2. (Schmetterling) zīda tauriņš, m.; zīdtauriņš, m. -Spinnerei, f. zīda vērptuve, f. -stoff, m. zīda drāna, f. -wäre, f. zīda prece, f. -zucht, f. v. -bau. sei'dig, adj. zīda-, zīdains. Sei'fe, f. pl. -n, ziepes, f. pl.; • sieden, vārīt ziepes, sei'fen, v. a. 1. ziepēt; 2. (Bergw.) skalot

metalla graudus. Sei'fen, n. -s, 1. ziepēšana, f.; 2. (Bergw.) skalošana, f. -apfel, m. ziepju ābols, m.

sei'fenārtig, adj. ziepēm līdzīgs. Sei'fen||bildüng, f. pārvēršanās ziepēs, -blāse, f. ziepju burbulis, m. -lauge, f. ziepju sārms, m. -pulver, n. ziepju pulveris, m. -sieder, m. ziepnieks, ziepju vārītājs, m. -stein, m. ziepju akmens, m. -wasser, n. ziepju ūdens, m. sei'fig, adj. ziepjains. Seif'napf, m. ziepnīca, f. Sei'he, f. pl. -n, kāstuvis, m.; (Filter) filtrs, m.

seihen, v. a. kāst; (filtrieren) filtrēt.

Sei'hen, n. -s, kāšana, f.

Seih'||kasten, m. u. -trichter, m. u. -tuch,

n. kāstuvis, m. Seil, n. -(e)s, pl. -e, valgs, m.; dickes virve, f.

Sei'ler, m. -s, pl. virvnieks, m,; auch riepnieks, m. -arbeit, f. virvnieka darbs, m. -bahn, f. virvnīca, f.; auch riepnīca, f. Sei'ler||handwerk, n. virvnieka amats, m.

-kämm, m. virvnieka suseklis, m. Seif||macher, m. virvnieks, m. -tanzen,

n. virves dejošana, f. Seil'tänzer, m. virves dejotājs, m. Seil'werk, n. virves, f. pl. Seim, m. -(e)s, 1. (Schleim) gļotas, f. pl.; 2. (Honigsaft) medus sula, f.; (no šūnām iztecējis) medus, m. sei'men, I. v. a. tīrīt (medu); II. v. n.

sa-

biezēties. sei'micht, adj. gļotains, •ei'mig, adj. sabiezējis, sein, I. v. aux. (bin, bist, ist, sind, seid, sind; daß ich sei; war; gewē'sen) būt; sie sind abgereist, viņi ir aizceļojuši; sie sind gelaufen, viņi ir skrējuši; II. v. n. 1. (existieren) būt, pastāvēt; ich denke, darum bin ich, es domāju, tātad es esmu; auf der Welt būt pa-

saulē; 2. (stattfinden) heute ist Markt, šodien ir tirgus; 3. (als Kopula) (mit persönlichem Subjekt) wir sind alle sterblich, mēs visi esam mirstīgi; (mit unpersönlichem Subjekt) es ist kalt, ir auksts; es ist mir warm, man silti; es ist windig, vējš pūš, es ist gutes Wetter, laiks ir labs; wie dem auch -mag, lai būtu, kā būdams. Sein, n. -s, esme, f.; ira, f. sein (seine, sein) (pl. seine), adj. poss. 1. viņa-; - und unser Freund, viņa un mūsu draugs; das S-e, viņa manta; 2. (zurückbezüglich) savs, fem. sava; er sucht -e Mütze, viņš meklē savu cepuri.

sein od. sei'ner (Genetiv von er) viņa. sei'nerseits, adv. (von ihm her) no viņa puses.

seinesgleichen, viņam līdzīgs; (jemn.) wie - behandeln, izturēties (pret kādu) kā pret līdzīgu, sei'net||halben od. -wēgen od. um -willen, (der, die, das), prn. poss. 1. viņa-; das S-e, viņa manta (od. īpašums); die S-n, viņa piederīgie; 2. (zurückbezüglich) savējs, fem. savēja; er tut das S-e, viņš dara savu pienākumu; er sorgt für die S-n, viņš gādā par savējiem.

seit, I. prp. (mit dem Dativ) kopš; « wann? no kuŗa laika? - Ostern, kopš Lieldienām; II. conj. » ich ihn kenne, kamēr es viņu pazīstu, seit'ab, adv. sāņus, iesānis. seitdēm', I. conj. kamēr, no tā laika, kamēr; » sie hier ist, kamēr viņa še uzturas; II. adv. pēc tam, vēlāk. Seite, f. pl. -n, 1. (der rechte od. der linke Teil des menschlichen Körpers) sāni, m. pl.; ich habe Stiche in der man dūrējs sānos; die Hände in die * stemmen, spraust rokas sānos; auf der -liegen, gulēt uz sāniem; den Feind von der - angreifen, uzbrukt ienaidniekam sānos; (jemm.) nicht von der * gehen, neatstāt (kādu); 2. (Außenseite, Fläche) puse, f.; (Rand) mala, f.; die linke - (eines Stoffes), (drānas) kreisā puse; die vordere -eines Gebäudes, ēkas priekšpuse (od. fasāde), f.; fig. die schwache vājā puse; fig. (jemn.) bei seiner schwachen «. fassen, izlietot (kāda) vājības; 3. (Blattseite) lappuse, f.; lapas puse, f. Sei'ten||ansieht, f. profils, m.; sānskats, m.; šķērsgriezums, m. -ast, m. sānu zars, m.

sei'tenlang, adj. pa vairāk lappusēm (lasāms).474

Sei'ten |l lehne, f. 1. rokas atzveltne, f.; 2. (kāpņu) margas, f. pl. -linie, f. sān-līnija, f. -löge [-löje], f. sānu loža, f. -mauer, f. sānu mūris, m. sei'tens, prp. (mit dem Genetiv) no ...

puses; (im Auftrage) uzdevumā. Sei'ten |l stück, n. 1. sānu gabals, m.; 2. fig. (Gegenstück) līdzīgs gabals, -tür, f. sāndurvis, f. pl. -zahl, f.; 1. lappušu skaits, m.; 2. lappuses skaitlis, m.; mit -en zeichen, lappusi apzīmēt ar skaitli, -zimmer, n. sānistaba, f. -zweig, m. sānu zars, m. seithēr, adv. 1. (seitdem) no_ ta laika;

2. līdz šim. -ig, adj. līdzšinējs, m. seit'lich, adj. sānu-, seit'wärts, adv. sāņus, sānis. Sekan'te, f. pl. -n, sēkante, f. (griezēju līnija). Sekretär', m. -s, pl. -e, sekretārs, m.

(1. rakstvedis; 2. rakstāms galds). _ Sekretariāt', n. -(e)s, pl. -e, sekretārā

amats, m. (od. dzīvoklis, m.). Sekretion', f. «, -en, nošķiršana, f. Sekt, m. -(e)s, šampanietis, m.; sēkts, m. Sek'te, f. pl. -n, sekta, f. (ticības šķira).

Sektion', f. pl. -en, 1. (Öffnung) uzšķēršana, f.; 2. (Abteilung) nodaļa, f. Sek'tor, m. -s, pl. -to'ren, sektors, m.

(riņķa izgriezums). Sekun'da, f. pl. -den, Sekunda, f. (otrā klase).

Sekundant', m. -en, pl. -en, sekundants,

m. (divkaujas liecinieks), sekundär', I. adj. sekundārs, pie otras pakāpes (od. šķiras) piederīgs; II. adv. otrā pakāpē. Sekun'de, f. pl. -n, (Zeit u. Fechterhieb) sekunde, f. sekundie'ren, v. a. u. n. 1. sekundēt (būt par sekundantu divkaujā); 2. (beim Singen od. Spielen) pavadīt, selbander, divatā.

selbst, adv. 1. (in eigener Person) pats, fem. pati; ich es pats; wir mes paši; ich bin es tas es pats esmu; ich habe

es . gesehen, es pats to esmu redzējis; um seiner willen, viņa od. sevis paša dēļ; die Sache an und für sich lieta pati par sevi; 2. (sogar) pat; seine Freunde - haben ihn verlassen, pat draugi viņu atstājuši; * wenn ich es wollte, pat ja es to gribētu.

Selbst'achtung, f. pašcienība, f. selbständig, I. adj. patstāvīgs; II. adv.

patstāvīgi. Selbständigkeit, f. patstāvība, f.

Selbst' I ankläge, f. pašapsūdzība, f. -auf-opferung, f. pašuzupurēšanās, f. -be-herrschung, f. pašsavaldīšanās, f. -be-kenntnis, n. pašatzīšanās, f. -bestim-mung, f. pašnoteikšana, f. -bestim-mungsrecht, n. pašnoteikšanas tiesības, f. pl. -trachtung, f. pašapcere, f. selbstbewußt, adj. pašapzinīgs. Selbst'|lbewußtsein, n. pašapzinīgums, m.

-biographie, f. autobiogrāfijā, f. selbst'eigen, adj. paša-. Selbst'||einschätzung, f. pašnovērtējums, m. -entleibung, f. pašslepkavība, f. -entsägung, f. pašaizliedzība, f. -erhal-tungstrieb, m. pašuztura dzinulis, m. -erkenntnis, f. pašatzīšanās, f. selbst'! gebacken, adj. pašcepts, -gefällig,

I. adj. iedomīgs, (dünkelhaft) uzpūtīgs;

II. adv. iedomīgi. Selbstgefälligkeit, f. iedomība, f.; ie-

domīgums, m. -gefühl, n. pašcienības jūtas, f. pl. selbst'genügsam, adj. pašpieticīgs. Selbst genügsamkeit, f. pašpietfcība, f.; pašpieticīgums, m. -gespräch, n. paš-saruna, f.; monologs, m. -herrschafl, f. patvaldība, f. selbst'isch, adj. savtīgs, patīgs. Selbst|[kostenpreis, m. paša cena, f. -lauter, m. patskanis, m. -liebe, f. patmīlība, f. -lob, n. pašuzslava, f. selbstlos, I. adj. nesavtīgs; II. adv. bez savtības.

Selbst'|llösigkeit, f. nesavtība, f.; ne-savtīgums, m. -mord, m. pašslepkavība, f. -mörder, m. pašslepkava, m. selbstredend, I. adj. skaidri redzams; das ist tas ir pats par sevi saprotams; II. adv. bez vārda runas. Selbstschutz, m. pašaizsardzība, f. Selbstsucht, f. savtība, selbstsüchtig, adj. savtīgs, selbsttätig, adj. pašdarbīgs; (von Maschinen) automatisks. Selbst||tätigkeit, f. pašdarbība, f. -täu-schung, f. pašapmānīšana, f. -Überhöhung, f. uzpūtība, f. -Überwindung, f. pašuzvara, f. -Unterricht, m. pašmācība, f. -Verachtung, f. pašnievājums, m.

selbstvergessen, adj. sevi pašu aizmirsis, pats sevi aizmirsis. Selbst |l Vergessenheit, f. pašaizmiršanās, f. -Vergötterung, f. pašdievinājums, m. -Verleugnung, f. pašaizliedzība, f. selbstverständlich, I. adj. pats par sevi saprotams; das ist tur nav ko runāt, tas pats par sevi saprotams; II. adv. Sie müssen - zu ihm gehen, saprotams, ka Jums pie viņa jāiet.

Selbst||verstümmelung, f. pašsakropļo-jums, m. -Verteidigung, f. pašaizstāvē-šanās, f.; pašaizstāvība, f. -vertrauen, n. pašpaļāvība, f. -Verwaltung, f. pašvaldība, f.

selbstzufrieden, adj. pašapmierināts, ar sevi pašu mierā; (dünkelhaft) uzpūtīgs.

Selbstzufriedenheit, f. pašapmierinā-jums, m.; (Dünkel) uzpūtība, f. -zweck, m. pašnolūks, m.

Sel'cher, m. -s, pl. desinieks, m.

sē'lig, adj. svētlaimīgs; (bibl.) - sind, die reines Herzens sind, svētīgi tie sirdsšķīstie; - machen, pestīt; « werden, iemantot debesu valstību; (jemn.) - preisen, cildināt (kādu) par laimīgu; prv. Geben ist -er denn Nehmen, labāk dot nekā jemt; 2. (verstorben) nelaiķa-; mein -er Vater, mans nelaiķa tēvs; meine -e Mutter, mana nelaiķa māte; der S-e, nelaiķis, m.; 3. fam. (benebelt) ieskurbis; piedzēries.

Sē'ligkeit, f. •>., 1. (Glückseligkeit) svēt-laimība, f.; svētlaimīgums, m.; 2. die ewige mūžīgā svētlaime, f.

sē'ligmachend, adj. die allein '-e Kirche, vienīgā baznīca, kas cilvēku dara svētu (katoļu baznīca).

Sē'ligļļmacher, m. Pestītājs, m. -machung, f. pestīšana, f. -preisung, f. pl. -en, cildināšana, f.; -sprechung, f.-, pl.-en, iecelšana svēto kārtā.

Sel'lerie od. Sellerie', m. -s, pl. -s, od. f. -n, selerija, f.

sel'ten, I. adj. 1. (nicht häufig) rets; ein -er Vogel, rets putns; das ist nichts S-es, tas atgadās diezgan bieži; 2. (ungewöhnlich) neparasts; (merkwürdig) ievērojams; II. adv. reti; nicht nereti, diezgan bieži; möglichst pēc iespējas jo reti.

Sel'tenheit, f. pl. -en, 1. retums, m.; der wegen, retuma dēļ; 2. (seltene Sache) reta lieta.

Sel'terwasser, n. zelteris, m.

selt'sam, I. adj. savāds; (wunderlich) dīvains; II. adv. savādi, dīvaini.

Seltsamkeit, f. pl. -en, savādums, m.; (Wunderlichkeit) dīvainums, m.

Semaphör', n. (auch m.) -(e)s, pl. -e, sē-mafors, m.; zīmnesis, m.

Semester, n. -s, pl. sēmestris, m.; pusgads, m.

Semikö'lon, n. -s, pl. -la, sēmikols, m.

Semi'nār, n. -s, pl. -rien, sēminārs.

Sem'mel, f. -, pl. -n, veģis, m.

Senāt', m. -(e)s, pl. -e, senāts, m.

Senā'tor, m. -s, pl. -tö'ren, seāātors, m.

Senatö'rengeschlecht, n. senātoru cilts, f.

send'bār, adj. sūtāms.

Send'ļļbote, m. sūtnis, m.; (Apostel) apustulis, m. -brief, m. vēstule, f.

sen'den, v. a. (sen'de; sandte; gesandt') sūtīt.

Send'ļļling, m. -(e)s, pl. -e, sūtnis, m. -schreiben, n. vēstule, f.

Sen'dung, f. pl. -en, sūtījums, m.; 2. (Auftrag) uzdevums, m.; fig. misija, f. sūtība, f.

Senf, m. -(e)s, sinepes, f. pl.

Senf||büchse, f. sinepnīca, f. -gurke, f. sinepju gurķis, m. -kora, n. sinepju graudiņš, m.

sen'gen, I. v. a. svilināt, dedzināt; II. v. n. svilt; ~ und brennen, dedzināt un postīt.

Seng'en, n. -s, svilināšana, f.

Sē'nior, m. -s. pl. -ö'ren, seniors, m.

Senk'blei, n. lote, f.

Senk'el, m. -s, pl. aukliņa, f. -nadel, f.

aukliņas adata, f.

sen'ken, I. v. a. nogremdēt; in die Erde nolaist, laist zemē; die Stimme », runāt lēnāki; die Augen nodurt (auch nolaist) acis; das Haupt *, noliekt galvu; II. v. refl. sich nogrimt, (von Gebäuden) sēsties.

Sen'ken, n. -s, nogremdēšana, f.

Sen'ker, m. -s, pl. (von Pflanzen) dur-teknis, m.; stādāms zariņš.

Senk'iigrūbe, f. od. -loch, n. samazgu bedre, f. -nādel, f. sonda, f.; maisu adata, f. -rēbe, f. vīnkoka durteknis, m.

senk'recht, I. adj. statenisks, svērtenisks, stāvs; eine S-e ziehen, vilkt stāvu līniju; II. adv. stāvu, lotiski.

Sen'kreis, n. durteknis, m.

Sen'kung, f. pl. -en, 1. nogremdējums, m.; nogrimums, m.; (von Gebäuden) sēšanās, f.; 2. (Abschüssigkeit) noslī-pums, m.; (zwischen zwei Bergen) ieplaka, f.; 3. (von der Stimme) balss nolaidums, m.

Senn, m. -(e)s, pl. -en, od. Sen'ne, m. -n, pl. -n, od. Sen'ner, m. -s, pl. lopu gans, m. (Alpu kalnos).

Sen'ne, f. pl. -n, ganības, f. pl. (Alpu kalnos).

Sen'nerin, f. pl. -nen, ganumeita, f. (Alpu kalnos).

Sensation', f. sensācija, f.

Sen'se, f. pl. -n, izkapts, f.; (lange, zum Grasmähen) gaŗkāte, f.; (kurze, zum Getreideschneiden) vienroce, f.

! Sen'senklinge, f. izkapts ģelzis, m.

sensi'bel, adj. ļoti jūtīgs.

Sensualis'mus, m. sensuālisms, m.

Sentenz', f. pl. -en, sentence, f.; ievērojams teikums.476

sentimēntāl, adj. sentimentāls, jūtelīgs, salkans.

Sentimentalität', f. jūtelība, f.; salkanība, f.; sentimentālitāte, f.

separāt', adj. atšķirts, atsevišķs.

Separäf ||eingang, m. atsevišķa ieeja, -friede, m. atsevišķs miers.

Separation', f. pl. -en, atšķiršanās, f.

separie'ren, v. refl. sich atšķirties.

Sē'pia, f. pl. -pien, (Fisch) tintes zivs, f.

Septem'ber, m. -s, septembris, m.j im (Monat) septembŗa mēnesī.

Sequenz', f. pl. -en, sekvence, f. (seka, rinda).

Sergeant' [-jant], m. -en, pl. -en, seržants, m.

Sē'rie, f. pl. -n, sērija, f. (rinda, seka).

Servi'ce [-wiß], n. -s, pl. servize, f.; galda trauki, m. pl.

servie'ren wi-J, I. v. a. klāt galdu, likt ēdienu galdā; II. v. n. apkalpot pie galda.

Serviet'te [-wiä-J, f. », pl. -n, servjete, f.; salvete, f.

Ses'sel, m. -s, pl. •», sēdeklis, m.; krēsls.

seß'haft, adj. 1. (sitzend) sēdošs; 2. (wohnhaft) apmeties uz dzīvi; [-iemi-tīgs; er ist in Riga viņš dzīvo Rīgā; sich - niederlassen, apmesties.

Seßhaftigkeit, f. iemītniecība, f.

Session', f. «, pl. -en, sesija, f. (sēžu laiks).

setzen, I. v. a. 1. likt, (stellen) nostatīt; (zum Sitzen bringen) sēdināt, nosēdināt; (mit an:) an seinen Platz likt savā vietā; alles daran », ķerties ar visiem spēkiem klāt; (mit über:) (jemn.) über den Rhein pārcelt (kādu) pār Reinupi; fig. (jemn. über etw.)

likt (kādu kam) priekšgalā; (mit unter:) unter Wasser *, appludināt; seinen Namen unter ein Schriftstück parakstīt savu vārdu rakstam; 2. (aufstellen, anbringen) ein Denkmal celt pieminekli; einen Ofen mūrēt krāsni; 3. fig. (in einen Zustand versetzen) in Freiheit palaist vaļā; in Erstaunen pārsteigt; 4. fig. (bestimmen, festsetzen) einen Termin od. eine Frist nolikt od. noteikt termiņu; Grenzen od. ein Ziel ierobežot; II. v. n. 1. lēkt; über einen Graben pārlēkt pār grāvi; über einen Fluß pārcelties pār upi; III. v. imp. es wird Schläge būs pēriens; IV. v. refl. sich 1. nosēsties, apsēsties; (von Vögeln) nolaisties; sich zu Tische sēsties pie galda; sich aufs Pferd kāpt zirgam

mugurā.

Setz'en, n. -s, 1. likšana, f.; celšana, f.r 2. (in der Druckerei) salikšana, f.

Setz'er, m. -s, pl. 1. licējs, m.; 2. (in der Druckerei) burtlicis, m. -fehler, m. tipogrāfiskā kļūda, -in, f. pl. -nen, burtlice, f. -lohn, m. burtliča alga, f.

Setz'||korb, m. murds, m. -maschine, f. burtu saliekamā mašīna, -netz, n. venteris, m. -teich, m. zivju dīķis, m.? zivju audzējamais dīķis.

Seu'che, f. pl. -n, sērga, f.

Seu'chenhērd, m. sērgas pereklis, m.

seufzen, v. n. (über etw.) nopūsties (par ko).

Seuf||zen, n. -s, nopūšanās, f. -zer, m. -s, pl. nopūta, f.; (meist pl.) nopūtas; » ausstoßen, nopūsties; fig. den letzten - ausstoßen, izlaist garu.

sexuell', adj. seksuāls, dzimuma-,

sezie'ren, v. a. uzšķērst (anatomiski sadalīt, sev. līķus).

Sezier'messer, n. uzšķēržamais nazis.

Shawl [schäl], m. -(e)s, pl. -s, šalle, f.

Sibyl'le, f. pl. -n, sibile, f. (praviete).

sich, prn. Gen. sevis; Dat. sev; Akk. sevi; Instr. sevim; Lok. sevī; - waschen, mazgāties; nur für •» leben, dzīvot tikai sev par labu; Sie haben « getäuscht, Jūs esat maldījušies; an (und für) par sevi; die Sache an lieta par sevi.

Sich'el, f. pl. -n, sirpis, m.; fig. » des Mondes, mēness sirpis, m.; mēness rags, m.

sich'el||ärtig u. -förmig, adj. stipri līdzīgs.

sich'eln, v. a. pļaut (ar sirpi).

sich'er, I. adj. 1. drošs; die Wege sind ceļi droši; (jemn.) an einen -en Ort bringen, aizvest (kādu) drošā vietā; 2. (gewiß) drošs, skaidri zināms; (unzweifelhaft) nešaubāms; eine -e Nachricht, droša vēsts; ich betrachte das als es to uzskatu par drošu; -e Beweise, droši od. nešaubāmi pierādījumi; 3. (zuverlässig) uzticams, drošs; -er Freund, uzticams draugs; ein -es Mittel, drošs līdzeklis; II. adv. droši; ich kann mich - auf ihn verlassen, uz viņu es varu droši paļauties; «. rechnen (auf etw.), droši sagaidīt (ko); er wird - kommen, viņš droši vien atnāks.

Sicherheit, f. pl. -en, 1. drošība, f.; in - bringen, aizgādāt drošībā; zur größeren lielākas drošības dēļ; 2. (Zuversicht) paļāvība, f.; (etw.) mit -behaupten, droši (ko) apgalvot; 3. (Zuverlässigkeit) uzticamība, f.; drošība,Sicherheitsbehörde — siegen

477

f.; 4. (Bürgschaft) drošība, f.j garantija, f.; • geben, nodrošināt. Sich'erheits||behörde, f. policija, f. -ge-leit, n. drošības pavadi, m. pl. -ventil [-wän-], n. drošības vārstulis, m. sich'erlich, adv. droši, droši vien, bez šaubām.

sich'ern, I. v. a. nodrošināt, gādāt par drošību; II. v. refl. sich nodrošināties.

Sich'erstellung, f. nodrošināšana, f.; nodrošinājums, m. Sich'erung, f. pl. -en, v. Sicherstellung; zur - der Grenzen, lai nodrošinātu robežas; zur » des Friedens, lai nodrošinātu mieru; 2. (am Gewehr) drošības od. aizsardzības līdzeklis, m.; 3. (bei der elektrischen Leitung) aizsargs, m. Sicht, f. in » sein, būt redzamam; 2. (von Wechseln) zahlbar nach «•, maksājams pēc uzrādīšanas; acht Tage nach «, astoņas dienas pēc uzrādīšanas, sicht'bār, I. adj. redzams, (augenscheinlich) acīm redzams; II. acīm redzot. Sicht'bārkeit, f. redzamība, f. sieht'bārlich, adv. acīm redzot. Sicht'bārwērden, n. parādīšanās, f. • sichten, v. a. 1. (sieben) sijāt; Getreide vētīt labību; das Mehl bīdelēt miltus; 2. fig. (prüfen) pārbaudīt. Sich'ten, n. -s, 1. (Sieben) sijāšana, f.; 2. fig. (Prüfen) pārbaudīšana, f.;

(Aussuchen) izraudzīšana, f. Sich'ter, m. -s, pl. sijātājs, m. sicht'lich, I. adj. redzams, acīm redzams;

II. adv. acīm redzot. Sich'tung, f. pl. -en, v. Sichten. Sicht'wechsel, m. uzrādītāja vekselis, m. sick'ern, v. n. sūkties; das Faß sickert,

muca tek. Sick'ern, n. -s, sūkšanās, f. Sick'erwasser, n. sūces ūdens, m. sidē'risch, adj. sīderisks (uz zvaigznēm attiecīgs).

sie, prn. 1. viņa, Akk. viņu (auch tā, namentl. bei Wiederholungen des prn., z. B. sie kann sie nicht leiden, viņa to nevar ieredzēt); 2. pl. m. viņi, Akk. viņus; pl. f. viņas; Akk. viņas; 3. (in der höflichen Anrede) S-, Jūs. Sieb, n. -(e)s, pl. -e, siets, m.; dem. sietiņi, m.; (Haarsieb) astru siets, m.; (Riegensieb) kretulis, m. sie'ben, v. a. sijāt, (vom Getreide auch) vētīt.

Sie'ben, n. -s, sijāšana, f.; vētīšana, f. sie'ben, num. septiņi (fem. septiņas); es ist bald «, pulkstenis drīz būs septiņi, siebenerlei, adj. septiņāds.

sie'benļļfach od. -fältig, I. adj. septiņkār-

tīgs; II. adv. septiņkārt. Sie'bengestirn, n. sietiņš, m. siebenhun'dert, num. septiņi simti, siebenjährig, adj. septiņgadu-, septiņus

gadus vecs. Siebenmei'lenstiefel, m. pl. septiņjūdžu zābaki, m. pl.; mit -n gehen, iet milzu soļiem.

Sie'benschlāfer, m. 1. viens no septiņiem gulētājiem; 2. fam. miega pūznis, m.; 3. (Tier) miegainā žurka. Siebenstern, m. bezbērnīte, f. sie'benstimmig, adj. septiņbalsu-, septiņ-balsīgs.

Sie'bentel, n. -s, pl. septītdaļa, f. sie'bentens, adv. septītkārt, septītā kārtā. Sie'ber, m. -s, pl. sijātājs, m. -in, f.

pl. -nen, sijātāja, f. Sieb'||macher, m. sietnieks, m. -mehl, n.

bīdelēti milti, -staub, m. izsijās, f. pl. sie'bten, v. siebentens. Sieb'tūch, n. šķidra drāna, sieb'zehn, num. septiņpadsmit, -te, (der, die, das), adj. septiņpadsmitais, (fem. -ta); der - April, septiņpadsmitais aprīlis.

Sieb'zehntel, n. septiņpadsmitdaļa, f. sieb'zig, num. septiņdesmit. Sieb'ziger, m. -s, pl. gadu septiņdesmit

vecs sirmgalvis, siech, adj. vārgs, (schwächlich) nespēcīgs; ein -er Mensch, vārgulis, m. Siech'bett, n. slimības gulta, f. sie'chen, v. n. vārgt, sirgt. Sie'chenhaus, n. nedziedināmu slimnieku

nams, m.; patversme. Siech'ling, m. vārgulis, m. Siech'tūm, n. -(e)s, vārgulība, f.; nespēks, m. Sie'degrād, m. vārīšanas grāds, m. Sie'demeister, m. cukura vārītājs, m. sie'deln, I. v. a. apmetināt; II. v. n. u.

refl. sich », apmesties uz dzīvi, sie'den, I. v. a. (sie'de; sott; gesot'ten)

vārīt; II. v. n. virt, vārīties. Sie'den, n. -s, vārīšana, f.; viršana, f.;

vārīšanās, f. sie'dend, I. adj. verdošs; II. adv. » heiß,

verdoši karsts. Sieg, m. -(e)s, pl. -e, uzvara, f.; den -davontragen, uzvarēt; paturēt virsroku.

Sie'gel, n. -s, pl. zīmogs, m.; - (auf

etw.) drücken, uzspiest savu zīmogu. Sie'gellack, m. zīmogu laka. sie'geln, v. a. zīmogot. Sie'gelring, m. zīmoggredzens, m. sie'gen, v. n. uzvarēt; über seine Feinde uzvarēt savus ienaidniekus.

sie'gend, adj. uzvarētājs-. Sie'ger, m. -s, pl. užvarētājs, m. -in, f. pl. -nen, uzvarētāja, f. -kröne, f. uzvarētāja lauri, m. pl. Sie'ges||aufzug, m. uzvaras gājiens, m. -feier, f. od. -feierlichkeit, f. od. -fest, n. uzvaras svētki, m. pl. sie'gesgewiß, adj. par uzvaru pārliecināts.

Sie'ges'||gewißheit, f. uzvaras pārliecība, f. -göttin, f. uzvaras dieviete, f. -held, m. (uzvaras) varonis, m. -lied, n. uzvaras dziesma, f. -nachricht, f. uzvaras vēsts, f.

sie'gestrunken, adj. uzvarā apskurbis, sieg'reich, I. adj. uzvarētājs-, uzvarām

bagāts; II. adv. kā uzvarētājs. Sieg'wurz, f. (gladiolus communis)

dzērvjkāji, m. pl. sie'he, siehst, sieht v. sehen. Siel, n. -(e)s, pl. -e, 1. plüskas, f. pl.; (Schleuse) slūžas, f. pl.; 2. (Kanal) ka-nālis, m.

Sie'||Ie, f. *, pl. -n, krūšu siksna, f. -len-geschirr, n. od. -lenzeug, n. vērzeles, f. pl.

sie'pern, v. n. čulat,

Siest'a [siä-], f. pl. -s, u. Siesten, diendusa, f. sie'zen, V. a. jūsināt.

Signāl', n. -(e)s, pl. -e, signāls, m.; zīme,

f.; durch -e ankündigen, signālizēt. signie'ren, v. a. parakstīt; apzīmēt. Sil'be, f. pl. -n, zilbe, f.; balsiens, m.; fig. ich verstehe keine - davon, es no tā nesaprotu ne pušplēsta vārda. Sil'ber, n. -s, (als Metall) sudrabs, m.,

auch sidrabs, m. sil'berārtig, adj. sudrabam līdzīgs. Sil'ber ||harren, m. sudraba stienis, m. -bergwerk, n. sudraba raktuve, f. -be-schlag, m. sudraba apkalums, m. » Sil'ber||forelle, f. jūras tirzā, f. -fuchs, m.

sudrablapsa, f. Sil'berglanz, m. sudraba spožums, m. sil'bergrau, adj. gaiši pelēks, sudraba pelēkumā.

sil'berhell, adj. gaiši skanīgs; -e Stimme,

sudraba balss. Sil'ber||hochzeit, f. sudraba kāzas, -ling, m. -(e)s, pl. -e, sudraba gabals, m.; sudraba grasis, m. -mine, f. sudraba raktuve, f. sil'bern, adj. sudraba-, sudrabains, sifberreich, adj. sudraba bagāts. Sil'berreiher, m. lielais gārnis, sil'berrein, adj. skaidrs- kā sudrabs, sudraba skaidrumā.

Sil'berjļrūbel, m. sudraba rublis, m. -Sachen, f. pl. sudrablietas, f. pl. -sandr m. sudrabainas smiltis.

Sil'berweide, f. (salix alba) sudrabvītols, m.

sil'berweiß, adj. balts kā sudrabs, sudraba baltumā.

Sil'berzeug, n. sudraba lietas, f. pl.; sudrablietas, f. pl.

Silen'tium! int. klusu!

Silhouet'te lu-ļ, f. pl. -n, siluets, m. (ēnas zīmējums).

sim'pel, adj. 1. (einfach) vienkāršs; 2. (einfältig) vientiesīgs; (dumm) [-muļķīgs.

Sims, m. -(s)es, pl. -(s)e, dzega, f.

Simulant', m. -en, pl. -en, simulants, m. (tāds, kas izliekas par citu nekā ir)? simulācija, f. (izlikšanās).

simulie'ren, v. a. simulēt, izlikties.

sind v. sein.

Sin'fonie v. Symphonie.

sing'bār, adj. dziedams.

Sing'drossel, f. mazais strazds.

sing'en, v. a. u. n. (sing'e; sang; gesun-g'en) dziedāt; lassen, dziedināt.

Singen, n. -s, dziedāšana, f.

Sing ||sang, m. fam. vienmuļīga dziedāšana. -schlüssel, m. atslēga, f. -schule, f. dziedāšanas skola, f. -spiel, n. dziesmu luga, f. -stimme, f. 1. balss, f.; 2. dziedama partija, f. -stück, n. dziedams gabals, -stunde, f. dziedāšanas stunda, f.

Sing'ulār, m. -(e)s, pl. -e, singulāris, m.; vienskaitlis, m.

Sing'||vögel, m. dziedātājs putns, nu -weise, f. melodija, f.

sink'en, v. n. (sink'e; sank; gesunk'en)

1. laisties zemē; slīgt; (von Schiffen) grimt, auch iet dibenā; - lassen, gremdēt; in das Moor iestigt purvā; der Nebel sinkt, migla krīt; die Sonne sinkt, saule riet; in Ohnmacht noģībt; zu Boden pakrist gar zemi;

2, fig. (abnehmen) mazināties; sein Einfluß sank, viņa ietekme mazinājās.

Sink'en, n. -s, 1. slīgšana, f.; grimšana, f.; 2. fig. (cenu) krišana, f.

Sinn, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Empfindungsvermögen) juteklis, m., auch prāts, m.; die fünf -e, pieci jutekļi; seine fünf -e (beisammen) haben, būt pie pilna prāta; 2. (Gefühl) jūta, f.; sajūta, f.; (Geschmack) gaume, f.; (Neigung) tieksme, f.; (Interesse) interese, f.; dafür hat er keinen », par to viņš neinteresējas, tas nav viņa gaumē; der - für das Schöne, skaistuma izjūta; 3. (Gemütsart) daba, f.; (Charakter) raksturs, m.p

ein leichter viegla daba; ein froher priecīgs prāts; 4. (Gedanke) domas, f. pl.; prāts, m.; seinen * (auf etw.) richten, domāt (par ko); 5. (Ansicht) uzskats, m.; andern -es werden, mainīt uzskatus; (mit jemm.) eines -es sein, būt (ar kādu) vienādos uzskatos; 6. (Bedeutung) nozīme, f.; im bildlichen -e, pārnestā nozīmē; der eigentliche «., īstā nozīme; das hat keinen tur nav nekādas jēgas. Sinn'bild, n. līdzība, f.; simbols, m. sinn bildlich, adj. simbolisks, sin'nen, v. n. (sinne; sann; gesonnen) (auf etw.) pārdomāt (ko), domāt od. prātot (par ko); auf Mittel und Wege meklēt līdzekļus; er sinnt auf Böses, viņam ļauns nodoms prātā. Sin'nen, n. -s, (Nachdenken) pārdomāšana, f.; (Träumen) sapņošana, f.; all sein - und Trachten, viss viņa prāts, -ge-nuß, m. jutekļu bauda, f. -lust, f. jutekļu prieks, m.; miesas prieks, m. -reiz, m. jutekļu kairinājums, m. sinnentstellend, adj. nozīmi sagrozītājs-. Sin'nenwelt, f. redzamā pasaule. Sin'nes||änderung, f. uzskatu maiņa, f. -ärt, f. domāšanas veids, m.; • (Charakter) raksturs, m.; daba, f.; (Gesinnung) domas, f. pl. -täuschung, f. jutekļu mānīšana, f. Sinn'gedicht, n. epigramma, f. (īss, asprātīgs dzejolis), sinn'gemäß, I. adj. saturam piemērots; II.

adv. pēc satura, sin'nig, adj. 1. (nachdenkend) domīgs; (träumerisch) sapņains; 2. (zart) glezns, maigs.

Sin'nigkeit, f. 1. domīgums, m.; 2.

(Zartheit) gleznums, m. sinn'lich, adj. juteklisks; (wollüstig) mie-saskārīgs; die -e Begierde, miesas kārība, f.

Sinnlichkeit, f. juteklība, f.; miesas kārība, f.

sinn'lös, I. adj. 1. (bewußtlos) bezsamaņas-; 2. (unvernünftig) bezprātīgs, nejēdzīgs; ein -(s)er Mensch, bezprātīgs, m.; 3. (inhaltslos) bezsatura-; fig. (abgeschmackt) sekls, nodilis; II. adv. 1. (bewußtlos) bez samaņas; - betrunken, nejēdzīgi piedzēries; 2. (töricht) aušīgi. Sinn'||lösigkeit, f. 1. bezjūtīgums, m.; 2. (Torheit) nejēdzība, f.; nejēdzīgums, m.; 3. (Abgeschmacktheit) seklums, m. -pflanze, f. mimöza, f. sinnreich, adj. asprātīgs, prātīgs. Sinnspruch, m. sentence, f.; prātula, f.; pieminams teikums.

sinn'verwandt, adj. sinonims; ar vienādu nozīmi.

sinn'widrig, adj. veselam prātam pretējs. Sin'ter, m. -s, pl. 1. (Tropfstein) 1ās-akmens, m.; 2. (Schlacke) sārņi, m. pl. sin'tern, v. n. lāsēt.

Sint'flūt od. Sündflut, f. grēku plūdi, m. pl.

Sip'pe, f. pl. -n, od. Sipp'schaft, f.

pl. -en, 1. visi radi kopā; 2. fam. (abgeschlossener Kreis) kliķe, f. Sirē'ne, f. pl. -n, sirēne, f. (1. jūras nāra, kas pievilina jūrniekus ar savām dziesmām; 2. pavedēja; 3. sirēna, f.; [akustisks rīks]), sirē'nenhaft, adj. sirēnei līdzīgs. Si'rius, m. Sīrijs, m.; Suņa zvaigzne, f. Si'rup, m. -s, pl. -e, sīrups, m. Sit'te, f. pl. -n, 1. (Brauch) ieraža, f.; ieradums, m.; (Gewohnheit) paraža, f.; paradums, m.; das ist - bei uns, tā pie mums parasts; bei den Ägyptern war es die Toten zu verbrennen, ēģiptieši mēdza sadedzināt miroņus; 2. (Anstand) tikums, m. Sit'ten||bild, n. od. -gemälde, n. tikumu tēlojums, m. -geschichte, f. tikumu vēsture, f. -lehre, f. tikumu mācība, f. sit'tenlös, adj. beztikuma-, netikumīgs, netikls.

Sit'tenḷḷlosigkeit, f. netiklība, f. -rēgel,

f. morāles noteikums, m. sit'tenrein, adj. stingrs tikumos. Sit'tenḷḷreinheit, f. tikumu šķīstība, f. -richter, m. tikumu soģis, m. -roheit, f. tikumu mežonība, f. -spruch, m. morāles teikums, m. -strenge, f. tikumu stingrība, f. -Verderbnis, f. tikumu sa-bojājums, m. -verfall, m. tikumu panīkums, m. -Verfeinerung, f. tikumu izsmalcinātība, f. -zeugnis, n. tikumības apliecība, f. Sit'tich, m. -(e)s, pl. -e, papagailis^ m. sittig, adj. pieklājīgs, godprātīgs, tikls, rātns.

sittlich, I. adj. tikumīgs; II. adv. tikumīgi.

Sittlichkeit, f. tikumība, f. sitt'sam, I. adj. tikls, (anständig) pieklājīgs; II. adv. tikli. Sitt'samkeit, f. tiklums, m.; (Anstand)

pieklājīgums, m. Situation', f. pl. -en, situācija, f. situiert', adj. gut » sein, būt labos apstākļos.

Sitz, m. -es, pl. -e, 1. (Stellung zum Sitzen) sēža, f.; (Stuhl) krēsls, m.; (Sessel) sēdeklis, m.; ich habe hier keinen guten «, še man nav laba sēža; er hat . und Stimme im Landtage, vi-480

ņam ir vieta un balss tiesība zemes saeimā; 2. (Wohnsitz) dzīves vieta, f.; (fürstlicher) rezidence, f.; miteklis, m.; seinen » aufschlagen, apmesties.

Sitz' ļļ arbeit, f. sēdu darbs, m. -bad, n. sēdu vanna, f.

sitz'en, I. v. n. (sitz'e; säß; geses'sen) 1. sēdēt; (von Vögeln) tupēt; (zum Sitzen veranlassen) sēdināt, tupināt; bei Tische sēdēt aiz galda; sie haben lange bei Tische gesessen, viņi ilgi nosēdēja pie galda; 2. (von Kleidern) piekļauties, stāvēt; gut labi piegult; des Kleid sitzt Ihnen gut, drebes Jums labi piegul; 3. fig. (haften) fest būt cieši klāt; der Hieb sitzt, cirtiens labi ķēris; II. v. refl. sich müde nogurt sēžot; sich wund sasēdēt sevi jelu.

Sitzen, n. -s, sēdēšana, f.; (jemn.) zum . nötigen, apsēdināt (kādu); das viele - schadet der Gesundheit, daudz sēdēt kaitē veselībai.

sitz'end, I. adj. 1. sēdošs, (von Vögeln) tupošs; 2. fig. -e Lebensart, sēdu dzīve, f.; II. adv. sēdus.

Sitz'||fleisch, n. turpeklis, m.; er hat kein «., viņš nevar ilgi palikt viena vietā, -platz, m. sēdvieta, f. -polster, n. sēžas spilvens, m.

Sitz'ung, f. pl. -en, 1. sēde, f.; (Sitzen) sēdēšana, f.; - halten od. haben, noturēt sēdi; 2. ~ eines Konzils, koncila sesija, f.

Sitz'tungs||bericht, m. sēdes pārskats, m.; ziņojums par sēdi. -gebäude, n. sēžu nams, m. -saal, m. sēžu zāle, f. -tag, m. sēdes diena, f. -zimmer, n. sēžu istaba, f.

sixti'nisch, adj. Siksta-.

Skandāl', m. -s, pl. -e, skandals, m.; großen erregen, sacelt lielu troksni.

Skelett', n. -(e)s, pl. -e, skelets, m.; ģindenis, m.

Skep'sis, f. šaubas, f. pl.

Skep'tiker, m. -s, pl. skeptiķis, m.; šau-bulis, m.

skep'tisch, adj. skeptisks, šaubīgs.

Skiz'ze, f. pl. -n, skice, f.; pirmmets, m.; mets, m.

skizzie'ren, v. a. skicēt, uzmest.

Sklā've [-we], m. -n, pl. -n, vergs, m.; als verkauft werden, tikt pārdotam par vergu.

Sklā'ven I |arbeit [-wen-], f. vergu darbs, m. -handel, m. vergu tirdzniecība, f. -tūm, n. -(e)s, verdzība, f.

Sklaverei' [-we-], f. verdzība, f.; in • geraten, tikt par vergu.

Sklā'vin [-win], f. pl. -nen, verdzene, f.

sklā'visch [-wisch], I. adj. verga-, verdzības-, verdzisks; das S-e, verdziskums, m.; II. adv. kā vergs. Skorbūt', m. -(e)s, skorbuts, m. (ar mutes

puvi savienota slimība), skrofulös', adj. skröfulözs, (ar kakla dziedzeriem sasirdzis). Skrū'pel, m. -s, pl. 1. (auch n.) (Gewicht) skrupula, f.; 2. fig. (Gewissenszweifel) šaubas, f. pl. skrupulös', adj. skrüpulözs, bažīgs; (bedenklich) šaubīgs. Skulptūr, f. pl. -en, skulptūra, f.; tēlniecība, f. Slā've [-we], m. -n, pl. -n, slāvs, m. slā'visch [-wisch], adj. slavu-, slavisks. sö, I. adv. 1. (mit einem Adjektiv od. Adverb verbunden) tik; (ebenso) tikpat; er ist - groß wie ich, viņš tikpat liels kā es; er ist nicht - reich, wie man glaubt, viņš nav tik bagāts, kā ļaudis domā; - sehr, tik ļoti; um -mehr, jo vairāk; um - besser, jo labāk; wollen Sie «. gut sein, mir zu sagen? esiet tik laipni un pasakait man! 2. (allein od. mit einem Verb verbunden) tā, tādā veidā, tādā kārtā; » sei es! lai būtu tā! - ist es! tā tas iri dem ist nicht tā vis nav; die anderen machen es auch citi dara tāpat; machen Sie es - wie ich, darait kā es;

vai patiesi tā? II. conj. 1. (statt: als) kaum waren wir abgereist, «. starb er, tikko mēs bijām aizceļojuši, viņš nomira; 2. (im Nachsatz) wenn du es tust, - wirst du bestraft werden, to darīdams, tu dabūsi sodu. sobald', conj. - er kommt, tiklīdz viņš nāk.

Sock'e, f. pl. -n, zeķe, f.; dem. zeķīte, f.

Sock'el, m. -s, pl. », pamatne, f. Sö'da, f. od. s, - s, söda, f. (pelnu sāls), sodann', adv. pēc tam, vēlāk; tad. Sö'dawasser, n. södas ūdens, m. Söd'brennen, n. grēmas, f. pl. soē'ben, adv. nupat; er war » ausgegangen, viņš bija nupat kā izgājis. Sö'fa, n. -s, pl. -s, söfa, m.; dīvāns, m. -ecke, f. dīvāna stūris, m. -kissen, n. dīvāna spilvens, m. sofern', conj. ja tik. soff v. saufen.

Soff, m. -(e)s, fam. 1. (Trunksucht) žūpība, f.; er hat sich ganz dem - ergeben, viņš pavisam palaidies dzeršanā; 2. (schlechts Getränk) samazgas, f. pl. Söf'fel, m. -s, pl. «, fam. žūpa, com. sofort', adv. tūliņ, tūlīt.sofortig — sonderbarerweise

481

sofor'tig, adj. tūlītējs; (schleunig) steidzams, sog V. saugen.

sogär', adv. pat; - seine Freunde, pat viņa draugi.

sogenannt', adj. tā saukts, tā saucams, sogleich', adv. tūliņ, bez kavēšanās. Soh'le, f. », pl. -n, 1. (am Fuße) pēda, f.; kājas apakša, f.; dem. pēdiņa, f.; 2. (am Stiefel) zole, f.; dem. zolīte, f. soh'len, v. a. zolēt, pazolēt. Sohn, m. -(e)s, pl. Söh'ne, dēls, m.; (biblisch) der verlorene pazudušais dēls.

Söhn'chen, n. -s, pl. dēliņš, m.

solang'e, conj. kamēr.

solch, prn. tāds; fem. tāda; ein Mensch

od. -er Mensch, tāds cilvēks, sol'||chenfalls, adj. tādā gadījumā, -cher-gestalt, adv. tādā veidā, -cherlei, adj.

Menschen, tādi cilvēki. Sold, m. -(e)s, alga, f.; in (jems.) -e stehen, būt (kāda) maizē; auf halben -setzen, nolīgt uz pusalgas. Soldāt', m. -en, pl. -en, kareivis, m. Soldā'tenaušhēbung, f. rekrūšu ņemšana, f.

soldā'tenhaft, I. adj. kareivja-; II. adv.

kā kareivis. Soldä'ten||küche, f. kareivju virtuve, f. -lēben, n. kareivju dzīve, f. -lied, n. kareivju dziesma, f. soldā'tisch, I. adj. kareivja-; II. adv. kā kareivis.

Söld'ling, m. -(e)s, pl. -e od. Söld'ner, m.

-s, pl. », derēts kareivis; auch algādzis, m. Sö'le, f. sāls ūdens, f. solenn', adj. svinīgs.

solfeggie'ren fādji-ļ, v. n. solfedžēt

(dziedāt bez teksta), solid', adj. solids, uzticams. Solist', m. -en, pl. -en, solists, m. Soli, n. », maksājums; - und Haben,

maksājums un dabūjums. Soll-Ein'nahme, f. brutto, iejēmums, m. sol'len, v. n. (er soll) kann lettisch nur durch Umschreibung gegeben werden: 1. er soll kommen, lai viņš nāk; was soll ich tun? ko lai daru? sagen Sie ihm, er solle kommen, sakait viņam, lai viņš atnāk; man sollte ihn [-strafen, viņu vajadzētu sodīt; du hättest kommen tev būtu bijis jānāk; 2. er soll krank sein, viņš esot slims od. runā, ka viņš esot slims. Söl'ler, m. -s, pl. 1. (Boden) bēniņi, m. pl.; istabas augša, f.; 2. (Altan) balkons, m. sö'lo, adj. viens pats, sölo.

Sö'lo, m. u. n. -s, pl. -s, od. -li, 1. (Einzelstück) sölogabals, m.; 2. (beim Kartenspielen) ich spiele es spēlēju sölo. -geiger, m. vijoles solists, m. -sänger, m. solodziedātājs, m.; sölists, m.

somit', conj. tātad.

Som'mer, m. -s, pl. vasara, f.; dem. vasariņa, f.; im vasarā, vasaru; den ganzen hindurch, cauru vasaru; prv. eine Schwalbe macht noch keinen viena bezdelīga nav vēl vasaras nesēja. -ābend, m. vasaras vakars, m. -arbeit, f. vasaras darbs, m. -fērien, pl. vasaras brīvlaiks, m.

som'merfleckig, adj. vēja plankumiem apklāts, plankumains.

Som'mer ||frische, f. vasaras spirgtums, m.; fig. in die ~ gehen, iet vasaras atpūtā. -frischler, m. -s, pl. vasarnieks, m. -gäste, m. pl. vasarnieki, m. pl. -gerste, f. vasaras mieži, m. pl. -getrei-de, n. vasarāji, m. pl. -haus, n. vasarnīca, f.

som'merlich, I. adj. vasaras-, vasarīgs, vasarai līdzīgs; -e Kleidung, vasaras drēbes; II. adv. kā vasarā; sich - kleiden, ģērbties vasaras drēbēs.

Som'merluft, f. vasaras gaiss, m.

som'mern, v. imp. es sommert, vasara tuvojas, vasara sākas.

Som'mer|| nacht, f. vasaras nakts, f. -nachtstraum, m. vasaras nakts sapnis, m. -roggen, m. vasaras rudzi, m. pl.; adiņi, m. pl. -saat, f. vasarāja sēkla, f. -schwüle, f. vasaras tveice, f. -Sonnenwende, f. vasaras grieži, m. pl. -sprossen, f. pl. vasaras plankumi, m. pl.; od. mūsainums, m.

Som'mer||stoff, m. vasaras drāna, f. -tag, m. vasaras diena, f. -theāter, n. vasaras teātris, m. -Überzieher, m. vasaras mētelis, m.

Söm'merung, f. 1. saulgozējums, m.; 2. pārvasarojums, m.

Som'mervergnügen, n. vasaras izprieca, f.

somnambul', adj. naktspamašu-, mēnessērdzīgs; der S-e, nakts staigulis, m.; die S-e, nakts staigule, f.

Sonā'te, f. pl. -n, sonāta, f.

Son'de, f. pl. -n, sonda, f.; taustulis, m.

Son'derausgābe, f. sevišķs izdevums.

son'derbār, I. adj. (eigentümlich) savāds; (wunderlich) dīvains; ein -er Kauz, savādnieks, m.; II. adv. savādi, dīvaini.

son'derbärerweise, adv. er ist - nicht gekommen, ērmoti, ka viņš nav atnācis.

Son'derbārkeit, f. pl. -en, (Eigentümlichkeit) savādība, f.; savādums, m. Sonderführer, m. sevišķu uzdevumu augstāks kaŗa ierēdnis, son'dergleichen od. sondergleichen, adj. das sind Früchte tie ir augļi, kam līdzīgu nav.

Sonderheit, f. sevišķība, f. son'derlich, I. adj. 1. (eigentümlich) sa-vādīgs; (außergewöhnlich) ārkārtējs; 2. (bedeutend) ievērojams; ich habe keine -e Lust dazu, man uz to nav sevišķas patikas; II. adv. sevišķi; nicht diezgan maz, ne visai daudz. Son'derling, m. -(e)s, pl. -e, savādnieks, m.

son'dern, I. v. a. šķirt, atšķirt; II. v. refl.

sich atšķirties, son'dern, conj. bet; nicht nur, . auch,

neviens, bet arī. son'ders, adv. samt und visi kopā, visi. Son'derung, f. pl. -en, atšķiršana, f. Son'derzug, m. sevišķs (auch ekstra-) brauciens.

sondie'ren, v. a. izmeklēt (vāti, apstākļus etc.). Sonett', n. -(e)s, pl. -e, sonets, m. Sonn'ābend, m. sestdiena, f.; (des) -s,

sestdienām; am • od. sestdien. Son'ne, f. », pl. -n, saule, f.; dem. saulīte, f.; die - scheint, saule spīd; die » geht auf, saule lec; die » geht unter, saule noiet od. noriet; die - sticht, saule spiež; die steht hoch, saule vēl lielā gabalā; von der - verbrannt, saulē iededzis, son'nen, I. v. a. likt saulē, apsauļot, saul-gozēt; II. v. refl. sich sauļoties, ap-sauļoties.

Son'nen || auf gang, m. saules lēkšana, f.; saules lēkta, f.; beim -e, saulei lecot, -blūme, f. saulgrieze, f.; auch saules puķe, f. -brand, m. 1. (Sonnenglut) saulgozis, m.; saules tveice, f.; 2. (im Gesicht) saules tveicējums, m. -brüder, m. fam. vazaņķis, m.; saules brālis, m. •finsternis, f. saules aptumsums, m. -flecken, m. saules plankums, m. son'nenförmig, adj. saules-. Son'nen||glanz, m. saules spožums, m. -glūt, f. saules kvēle, f.; tveice, f.; saulgozis, m. son'nenhell, adj. saules apspīdēts, gaišs kā saule.

Son'nen ||hitze, f. saules karstums, m. -höhe, f. saules augstums, m. -jahr, n. saules gads, m. son'nenklār, adj. skaidrs kā diena. Son'nen ||klärheit, f. dienas skaidrums, m. •kūgel, f. saules bumba, f. -licht, n.

saules gaisma, f. -rauch, m. dūmaka, f. -rēgen, m. lietus, saulei spīdot, son'nenreich, adj. saules apspīdēts. Son'nenschein, m. saules spīdums, m.; im -e, saulītē; wir haben od. es ist mums spīd saule, -schirm, m. saul-sargs, m. -spektrum, n. saules spektrs, m. -stäubchen, n. atoms, m.; saules puteklītis, m. -stich, m. saules dūriens, m. -strahl, m. saules stars, m. -uhr, f. saules stundenis, m. -Untergang, m. saules noiešana, f.; saulriets, m. son'nenverbrannt, adj. saulē iededzis. Son'nen||wägen, m. saules rati, m. pl.

-wärme, f. saules siltums, m. son'nicht od. son'nig, adj. saulains, saules apspīdēts; fig. -e Tage, saulainas dienas, f. pl. Sonn'tag, m. svētdiena, f.; (des) -(e)s,

svētdienām; am - od. svētdien, sonn'l|tägig, adj. svētdienas-, -täglich, I. adv. 1. ik svētdienas, svētdienām; 2. kā svētdienām; sich anziehen, ģērbties svētdienas drēbēs. Sonn'tagsļ|andacht, f. svētdienas pātari, m. pl. -arbeit, f. svētdienas darbs, m. -feier, f. svētdienas svētīšana, f. -gebēt, n. svētdienas lūgsna, f. -gericht, n. svētdienas ēdiens, m. -gottesdienst, m. svētdienas dievkalpojums, m. -jäger, m. svētdienas mednieks, m.; slikts šāvējs. -kind, n. 1. svētdienas bērns, m.; 2. fig. (Glückskind) laimes bērns, m.; laimes luteklis, m. -rūhe, f. svētdienas miers, m. -schūle, f. svētdienas skola, f.

sonör', adj. sonors, skanīgs, pilnskanīgs. sonst, adv. 1. (andernfalls) citādi; arbeitet, «. werdet ihr bestraft werden, strādājiet, citādi būs sods; 2. (ehemals) citkārt; senāk; 3. (für gewöhnlich) kā parasts; wie kā arvienu; 4. (außerdem) bez tam; - etwas, vēl kaut kas; 5. (im übrigen) er ist - sehr still, vispārīgi viņš mēdz būt ļoti rāms. son'stig, adj. 1. (ehemalig) citkārtējs; 2.

(ander) cits. sonst'wö, adv. citur.

Sor'ge, f, pl. -n, 1. (Besorgnis) rūpes, f. pl.; raizes, f. pl.; bažas, f. pl.; das macht mir viele od. große -n, tas man dara rūpes; (um jemn.) in -n sein, bažīties (kāda dēļ); sich wegen einer Sache -n machen, raizēties kādas lietas dēļ; außer -n sein, būt bez rūpēm; seien Sie außer »! esiet mierīgi! 2. (Sorgfalt) rūpība, f.; gādība, f.; (für etw.) • tragen, rūpēties od. gādāt (par ko).

sor'gen, I. v. n. 1. (besorgt sein) bažīties ,• 2. (Sorge tragen) (für jemn. od. etw.)

rūpēties od. gādāt (par kādu od. par ko), raizēties od. zūdīties (kāda dēļ); er hat für eine zahlreiche Familie zu •», viņam jāgādā par lielu ģimeni; 3. (herbeischaffen) für die nötigen Bücher apgādāt vajadzīgās grāmatas; II. v. refl. sich (um etw.) raizēties (par ko).

Sor'gen, n. -s, bažīšanās, f.; rūpēšanās,

f.; raizēšanās, f. sor'genļļfrei od. -lös, I. adj. bezrūpju-, bezbēdu-, bezrūpīgs; II. adv. bez rūpēm, bez bēdām. Sor'genļjlast, f. briesmīgas rūpes, f.; bēdu nasta, f. -stuhl, m. atzveltnes krēsls, m.

sor'genvoll, adj. rūpju pilns. Sorg'falt, f. rūpība, f.; - (auf etw.) verwenden, rūpīgi gādāt (par ko), sorg'fältig, I. adj. 1. (von Personen) rūpīgs; (gewissenhaft) apzinīgs; 2. eine -e Erziehung, rūpīga audzināšana; II. adv. rūpīgi, ar rūpību. Sorg'fältigkeit, f. «., rūpība, f.; rūpīgums, m.

sorg'lich, adj. 1. (sorgfältig) rūpīgs; 2.

(sorgenvoll) rūpju pilns. Sorg'lichkeit, f. rūpība, f.; rūpests, m. sorg'lös, I. adj. 1. ohne Sorgen) bezrūpju-, bezbēdu-; (ruhig) mierīgs; 2. (nachlässig) nolaidīgs; (gleichgültig) vienaldzīgs; 3. (von Arbeiten) bezrūpīgs, nolaidīgs; II. adv. bez rūpēm; nolaidīgu

Sorglosigkeit, f. 1. bezrūpība, f.; bezbēdība, f.; 2. (Nachlässigkeit) nolaidība, f. sorg'sam v. sorgfältig. Sorg'samkeit v. Sorgfältigkeit. Sorr'tau, n. piestiprināmā tauva. Sor'te, f. pl. -n, suga, f.; šķirne, f. sortie'ren, v. a. šķirot, kārtot. Sortie'||ren, n. -s, šķirošana, f. -rer, m.

-s, pl. šķirotājs, m. Sortiment', n. -s, pl. -e, sortiments, m. Souffleur' [ßuflör], m. -s, pl. -s, suflieris,

m. (priekšā teicējs), souflie'ren [ßu-], v. a. u. n. suflēt. Souper' [Bupē], n. -s, pl. -s, vakariņas, f. pl.

soupie'ren (ßu-], v. n. est vakariņas. Souveränität', f. suverēnitāte, f.; valsts

vara, f.; augstākā vara, f. soviel', conj. - ich weiß, cik es zinu. soweit', conj. - ich sehen kann, cik tālu es varu redzēt.

sowie', I. conj. - ich ihn sah, tiklīdz es viņu ieraudzīju: II. adv. auch er, tāpat kā viņš. sowohl', conj. » er, als auch seine Frau,

ne vien viņš, bet arī viņa sieva, soziāl', adj, sociāls, sabiedrisks. Sozialdemokrat, m. sociāldemokrāts, m.;

sociālists, m. sozialdemokratisch, adj. sociāldemokrātisks.

Sozialis'mus, m. sociālisms, m. sozialistisch, adj. sociālistisks. Soziologie', f. socioloģija, f. sozusagen, tā sakot, spähen, izlūkot, spiegot. Späher, m. izlūks, m.; spiegs, m. Spähtruppv m. izlūku nodaļa, f. Spalier, n. -s, pl. -e, 1. (im Garten) spa-lieris, m.; 2. (Menschenreihe) rinda, f.; die Soldaten in ~ aufstellen, nostādīt zaldātus rindās; -bilden, nostāties rindās.

Spalier'öbst, n. spalieŗu augļi, m. pl. Spalt, m. -(e)s, pl. -e, šķirba, f.; plaisa,

f.; (beim Pfropfen) šķeltne, f. Spal'te, f. pl. -n, 1. šķirba, f.; plaisa,

f.; 2. (Kolumne) sleja, f. spal'ten, I. v. a. (part. p. gespal'ten) 1. šķelt; Holz skaldīt malku; gespaltene Klauen, šķelti nagi; 2. fig. (entzweien) celt nevienprātību, skaldīt; II. v. refl. sich 1. šķelties, plīst; 2. fig. (sich entzweien) šķirties, skaldīties, šķelties.

Spal'ten, n. -s, šķelšana, f.; (vom Holze)

skaldīšana, f. Spalter, m. -s, pl. šķēlējs, m.; skaldītājs, m. Spaltholz, n. saskaldīta malka, spal'tig, adj. saplaisājis. Spaltung, f. pl. -en, 1. šķelšana, f.; šķēlums, m.; 2. fig. (Uneinigkeit) nevienprātība, f.; šķelšanās, f. Spān, m. -(e)s, pl. Spāne, (Holzspan) skaida, f.; dem. skaidiņa, f.; (zum Brennen) skals, m. Spān'ferkel, n. zīdāms sivēns. Spang'e, f. pl. -n, 1. (an Kleidern) sakta, f.; sprādze, f.; 2. (Haken) āķis, m.; 3. (Armband) rokas sprādze, f.; aproce, f.

spän'grün, adj. zaļš kā vaŗš, vaŗa zaļumā.

Spanien, n. -s, Spānija, f. Spā'nier, m. -s, pl. », spānietis, m. spannbar, adj. stiepjams. Span'nāgel, m. ratu bulta, f. Spann'dienst, m. iejūgu klauši, m. pl. Span'ne, f. pl. -n, sprīdis, m.; dem. sprīdītis, m.

span'nen, I. v. a. 1. stiept, freq. staipīt; (jemn.) auf die Folter mocīt od. spīdzināt (kādu); nomocīt (kādu); Tuch in den Rahmen iestiept drānu rāmī; die Segel uzvilkt buŗas; den Hahn (am Gewehr) •», uzvilkt gaili; Saiten auf ein Instrument uzvilkt stīgas instrumentam; 2. (umfassen) eine Oktave apņemt oktāvu; 3. (beengen) fig. die Lage ist gespannt, stāvoklis nopietns; fig. gespanntes Verhältnis, nedraudzīgas attiecības; 4. (anspannen) jūgt; die Pferde vor den Wagen iejūgt zirgu ratos; II. v. a. interesēt, valdzināt; modināt ziņkārību; ein -der Roman, romāns, kas valdzina.

Span'nen, n. -s, stiepšana, f.

span'nenlang, adj. sprīdi gaŗš, sprīža ga-ŗumā.

Span'ner, m. -s, pl. stiepējs, m.

Spann'‖fēder, f. atspere, f. -hammer, m.

stiepējveseris, m. -ringel, m. balzums, m.; balgzdi, m. pl. -kraft, f. elastība, f.; atsperība, f.

spann'kräftig, adj. elastīgs, atsperīgs.

Spann'muskel, m. stiepējs muskulis, m.'

Spannraupe, f. sprīžmetis, f.

Spannung, f. pl. -en, 1. (Spannen) stiepšana, f.; (Ausdehnung) izstiepums, m.; 2. (Spannweite) sprīža platums, m.; 3. fig. sasprindzinātība, f.; (Mech.) spriegums, m.; (Ungeduld) nepacietība, f.; in großer ~ sein, būt ļoti nepacietīgam; 4. (gespanntes Verhältnis) nesaderība, f.; nesaprašanās, f.; sie leben in großer miteinander, viņi dzīvo ļoti nesaderīgi.

Spann'weite, f. sprīža platums, m.

Spār'||büchse, f. krājnīca, f.; krājamā kārbiņa, f. -einläge, f. noguldījums krājkasē.

spā'ren, I. v. a. taupīt; Geld krāt naudu; II. v. n. taupīt.

Spä'||ren, n. -s, taupīšana, f. -rer, m. -s, pl. taupītājs, m.

Spar'gel, m. -s, sparģeļi, m. pl., auch skostiņi, m. pl.; der wilde laumas slota, f. -pflanzung, f. sparģeļu lauks, m. '

Spār'hērd, m. taupības pavards, -kasse, f. krājkase, f. -lampe, f. taupības spuldze, f.

spär'lich, I. adj. nabadzīgs, niecīgs; (selten) rets; ein -es Auskommen haben, dzīvot trūcīgi; -e Mahlzeit, gausīga maltīte; II. adv. nabadzīgi.

Spär'lichkeit, f. niecīgums, m.; (Seltenheit) retums, m.; (von Mahlzeiten) gausīgums, m.

spationieren

Spār'||licht, n. ekonomiska, oikonomiska svece. -Öfen, m. taupības krāsns, -pfen'nig, m. aiztaupīts grasis. Spar'ren, m. -s, pl. •», spāre, f.; fam. einen - haben, nebūt pie pilna prāta, -holz, n. spāŗu koks, m. Spar'renschwelle, f. pakāju kopturis, m Sparr'werk, n. spāres, f. pl. spār'sam, I. adj. taupīgs; (knickerig) skopulīgs; sein (mit etw.), skopoties (ar ko); II. adv. - leben, taupīgi dzīvot; ~ (mit etw.) umgehen, būt ekonomiskam, oikonomiskam (ar ko); diese Lichter brennen šīs sveces deg lēnām.

Spār'samkeit, f. taupība, f.; taupīgums, m.

Spār'samkeitsriicksicht, f. aus -en, aiz

taupības nolūkiem. Späß, m. -es, pl. Spä'ße, (Scherz) joks, m.; (Vergnügen) prieks, m.; uzjautrinājums, m.; zum pa jokam; das macht mir tas mani uzjautrina; seinen - (mit jemm.) haben od. treiben, pajokoties (ar kādu). Späß'chen, n. -s, pl. «, jociņš, m. spä'ßen, v. n. jokot, jokoties; er läßt mit sich nicht ar to cilvēku nevar jokot.

Späßerei', f. pl. -en, jokošanās, f. späß'haft, adj. jocīgs. Späß'haftigkeit, f. jocīgums, m. spä'ßig, adj. jocīgs, joku-. Späß'Hmacher, m. od. vögel, m. jokotājs,

m.; jokpēteris, m. späß'weise, adv. pa jokam. Spät, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Mineral) spats, m.; 2. (Pferdekrankheit) spreijas, f. pl.; vīpotnes, f. pl. spät, I. adj. vēls, sebs; -e Kirschen, vēlīnie ķirši; bis in die -e Nacht (hinein), līdz vēlai naktij, līdz melnai tumsai; II. adv. vēlu; es ist ir jau vēls laiks; es wird būs vēlu; zu -kommen od. zu erscheinen, noseboties; wie «. ist es? cik pulkstenis? zu par vēlu. Spät'apfel, m. vēlīns ābols, m. Spä'tel, m. -s, pl. lāpstiņa, f. Spā'ten, m. -s, pl. lāpsta, f.; šķipele, f. später, I. adj. vēlāks; II. adv. vēlāk, späterhin, adv. vēlāk, pēc tam. spätestens, adv. visvēlāk, ne vēlāk. Spät'||frost, m. vēls sals. -gebūrt, f. novēlojušās radības, vēlas radības, -herbst, m. rudens beigas, f. pl. -heu, n. atāls, m. ,

spā'tig, adj. spreijains. spationie'ren, v. a. (Buchdr.) izretināt.Spatium — Spender

485

Spā'tium, n. -s, pl. -tien, 1. starpa, f.; 2. (Buchdr.) slēdzenis, m.; spacija, f.

Spät'j jähr, n. vēla gadskārta; rudens, m.; gada beigas, f. pl. -ling, m. -(e)s, pl. -e, 1. (von jungen Lämmern) at-pllis, m.; 2. vēlīns auglis, -öbst, n. vēlīni augļi, rudens augļi.

spät'reil, adj. vēlīns.

Spät'sommer, m. vasaras beigas, f. pl.; atvasara, f.

Spatz, m. -en, pl. -en, zvirbulis, m.

Spätz'chen, n. od. -lein, n. -s, pl. zvirbulis, m.; junges zvirbulēns, m.

spazie'ren, v. n. (gehen), pastaigāties; - fahren, pabraukāties, pavizināties; -reiten, pajādelēties; (jemn.) führen, vest (kādu) pastaigāties.

Spazie'rengēhen, n. pastaigāšanās, f.

Spazier'ļ fahrt, f. pavizināšanās, f. -gang, m. pastaiga, f.; auf meinem -e durch den Wald, man pa mežu pastaigājoties; einen machen, pastaigāties, -gänger, m. -s, pl. pastaigātājs, m. -platz, m. pastaigāšanās vieta, f. -ritt, m. pajādelēšanās, f.; pajājiens, m. -stock, m. nūja, f.; auch spieķis, m. -stöckchen, n. nūjiņa, f.

Specht, m. -(e)s, pl. -e, dzenis, m.; dem. dzenītis, m.; junger dzenēns, m.

Speck, m. -(e)s, 1. taukums, m.; speķis, m.; fam. ansetzen, pieblīst miesās, palikt treknam; fam. im - sitzen, dzīvot kā nierei pa taukiem; 2. fam. (in der Druckerei) speķis, m.

speck'ārtig, adj. speķim līdzīgs.

Speck'ļļbauch, m. fam. resnvēderis, m. -bohne, f. speķa pupa, f. -geschwulst, f. tauku pampums, m. -griebe, f. tauku cirpuliņi, m. pl. -hals, m. trekns od. tukls kakls.

speck'ig, adj. speķains, trekns.

Speck'jjkūchen, m. speķrausis, m. -schwärte, f. speķa kamara, f. -schwein, n. baroklis, m.

Speck'seite, f. sal(i)s, m.

Speck'stein, m. speķakmens, m.

spedie'ren, v. a. sūtīt, aizsūtīt.

Spedi||teur [-tör], m. -s, pl. -e, ekspeditors, m.; sūtītājs, m. -tiön, f. », pl. -en, spedicija, f.; sūtīšana, f.

Speditiöns'||gebühren, f. pl. spedicijas izdevumi, m. pl. -geschäft, n. spedicijas veikals, m.

Speech [spītsch], m. -es, pl. -(e)s, runa, f.

Speer, m. -(e)s, pl. -e, šķēps, m.

Speer'träger, m. šķēpnesis, m.

Spei'becken, n. spļautuve, f.

Speiche, f. », pl. -n, spieķis, m.; dem. spieķītis, m.

Spei'chel, m. -s, siekalas, f. pl.; (Auswurf) spļaudekļi, m. pl.; krēpas, f. pl. -drüse, f. siekalu dziedzeris, m. -fluß, m. siekalu tecēšana, f. -gang, m. sie-kalvads, m. -lecker, m. siekalu laiža, com.; lišķis, m.

spei'chen, v. a. spieķot.

Spei'cher, m. -s, pl. 1. (Boden) bēniņi, m. pl.; 2. (Lager) spīķeris, m.; noliktava, f.

spei'chern, v. a. likt spīķerī; (aufstapeln) kraut kaudzē.

spei'en, v. a. u. n. (spei'e; spie; ge-spie'en) spļaut; freq. spļaudīt; Blut «, spļaut asinis; fig. Feuer und Flamme būt niknam; ein feuerspeiender Berg, ugunsvēmējs kalns, m.; fig. Gift und Galle plosīties, trakot.

Spei'en, n. -s, spļaušana, f.

Spei'er, m. -s, pl. «., spļāvējs, m.

Spei'se, f. pl. -n, 1. (Nahrung) barība, f.; 2. (Gericht) ēdiens, m. -anstalt, f. od. -haus, n. ēdienu nams, m. -karte, f. ēdienu karte, f.

spei'sen, I. v. a. 1. (essen) ēdināt, dot ēst; 2. (ernähren) barot; 3. eine Maschine apgādāt mašīnu; 4. fig. (jemn.) mit leeren Hoffnungen -. priecināt (kādu) ar veltām cerībām; II. v. n. ēst; zu Abend ēst vakariņas; zu Mittag ēst pusdienu; wünsche, wohl zu veseli ēduši!

Spei'se II röhre, f. barības rīkle, f. -saal, m. ēdamzāle, -saft, m. (im Magen) barības sula, f. -Wirtschaft, r. restorāci-ja, f. -zimmer, n. ēdamistaba, f.

Spei'sung, f. pl. -en, ēdināšana, f.; ēdinājums, m.; (Bewirtung) pacienāšana, f.; pacienājums, m.

Spektā'kel, m. u. n. -s, pl. 1. (Schauspiel) skats, m.; 2. (Lärm) troksnis, m.; tracis, m.

Spekträl'analyse, f. spektrālanalize, f.

Spek'trum, n. -(s), pl. -tra u. -tren, spektrs, m.

Spekulant', m. -en, pl. -en, spekulants, m.

spekulie'ren, v. n. 1. spekulēt, prātot; 2. ielaisties pārdrošos veikalos.

Spelunk'e, f. pl. -en, ala, f.; (Schlupfwinkel) slēptuve, f.; (verrufene Kneipe) kabaks, m.

Spel'ze, f. pl. -n, (Granne) akots, m.

spel'zig, adj. akotains.

Spen'de, f. pl. -n, 1. (Gabē) dāvana, f.; 2. (Austeilung) izdalījums, m.

spen'den, v. n. 1. (geben) dot, dāvināt; 2. (austeilen) izdalīt.

Spen'der, m. -s, pl. 1. (Geber) devējs, m.; (Schenker) dāvinātājs, m.; 2. (Aus-teiler) izdalītājs, m.466

spendie'ren, v. a. fam. dot, dāvināt. Spen'dung, f. došana, f.; dāvinājums, m.

Sper'ber, m. -s, pl. zvirbuļu vanags,

m.; vēja vanags, m. Sper'ling, m. -(e)s, pl. -e, zvirbulis, m.;

dem. zvirbulltis, m. Sperlingseule, f. apodziņš, m. sperrang'elweit, adj. auf, pavisam vaļā; plaši vaļā. Sperr'baum, m. bar jēra, f.; aizkārtne, f. SpeT're, f. 1. (Schließung) slēgšana, f.; (einer Straße) aizkrustošana, f.; (Blok-kade) blokāde, f.; 2. (Verbot) aizliegums, m.; 3. (Schlagbaum) barjēra, f. sper'ren, I. v. a. 1. (weit öffnen) plaši atvērt; 2. (gesperrt drucken) izretināt, izretot; 3. (absperren) noslēgt; (versperren) aizkrustot; einen Hafen bloķēt ostu; 4. (untersagen) aizliegt; (hemmen) apturēt, aizkrustot; 5. (einschließen) ieslēgt; ins Gefängnis mest cietumā; II. v. refl. sich 1. ķepuroties, spārdīties; 2. fig. (sich sträuben) turēties pretī. Sperr'ļļfēder, f. surdīne, f. -feuer, n. sprostugunis, f. -geld, n. aizkrustojuma nauda, f. -gesetz, n. aizlieguma likums, m. -hāken, m. apturamais āķis. -holz, n. (Knebel) sprūslis, m. sper'rig, adj. kavēklīgs. Sperr'ļ kette, f. aizkrustojamā ķēde.

-klappe, f. aizveramais vārstulis, m. Sper'rung, f. pl. -en, 1. (Schließung) noslēgums, m.; (Blockade) blokāde, f.; ~ einer Straße, ielas aizkrustojums, m.; 2. (Verbot) aizliegums, m.; 3. (Vorrichtung zum Sperren) barjēra, f. Sperr'vorrichtung, f. apturamā ietaise, f. sperr'weit, adj. » auf, plaši vaļā, pavisam vaļā. Spē'sen, pl. izdevumi, m. pl. spē'senfrei, adj. bezmaksas-. Spē'senrechnung, f. izdevumu lēse, f. Spezerei', f. pl. -en, 1. (Gewürz) zāļu prece, f.; virce, f.; 2. -en, zāles, f. pl. -händler, m. zāļu pārdevējs, m. Speziāl', m. -s, pl. -e, speciāls, m. -arzt, m. speciālists, m. -bericht, m. sevišķs ziņojums, -freund, m. tuvs draugs. Speziā'lien, pl. sevišķības, f. pl. Speziālist', m. -en, pl. -en, speciālists, m. Spezialität', f. pl. -en, speciālitāte, f. speziell', adj. sevišķs. Spē'zies, f. pl. specija, f. (1. suga;

2. pamata darbība aritmētikā), spezi'fisch, adj. specifisks (savādīgs, se-višķīgs); -es Gewicht, specifiskais svars, īpatsvars.

Sphä'ļjre, f. », pl. -n, sfēra, f.; sfaira, f.

-renmusik, f. sfēru mūzika, f. Sphinx, f. sfinga, f. spick'en, v. a. 1. speķot (gaļu); 2. fig. (reichlich bedenken) bagātīgi apgādāt; (bestechen) piekukuļot; 3. fig. den Beutel piebāzt maku; 4. fam. (jemn.) «, iespert (kādam); 5. (von Schülern) nočiept; norakstīt. Spick'er, m. 1. (des Wildes) speķotājs,

m.; 2. (bei Schülern) atslēga, f. Spick'||gans, f. žāvēta zoss. -nādel, f. spe-

ķojamā adata, spie v. speien.

Spiegel, m. -s, pl. 1. spogulis, m.; dem. spogulītis, m.; sich im - besehen, apskatīties spogulī; 2. (weißer Fleck) laukums, m.; 3. (beim Wasser) līmenis, m.

spie'gelārtig, adj. spogulim līdzīgs. Spie'gelbild, n. 1. atspoguļojums, m.; 2.

fig. (Täuschung) māņi, m. pl. spie'gelblank, adj. spožs, kā spogulis,

spoguļains. Spie'gelchen, n. -s, », spogulītis, m. Spie'gelļidecke, f. spoguļa sega, f. -eier, n. pl. ceptas olas. -fabrik, f. spoguļu fabrika, f. Spie'gelfenster, n. spoguļa logs, m. Spie'gelglas, n. spoguļu stikls, m. -fabrik,

f. spoguļu stiklinīca, f. spie'gelglatt, adj. gluds kā spogulis, spoguļa gludenumā. spie'ge||licht od. -lig, adj. spoguļains;

gaišs; spīdīgs, spie'geln, I. v. a. atspoguļot; II. v. n. spīdēt, atspīdēt; III. v. refl. sich i. skatīties spogulī; spoguļoties; 2. (sich abspiegeln) atspoguļoties. Spie'gelung, f. pl. -en, atspoguļojums, m.

Spiel, n. -(e)s, pl. -e, spēle, f.; (Spielen) spēlēšana, f.; rotaļa, f.; (von jungen Tieren, auch von Kindern) meņģēšanās, f.; (Spielerei, Zeitvertreib) ein harmloses nevainīga spēle, nevainīgs laika kavēklis; sein - (mit etw.) treiben, spēlēties od. rotāties (ar ko). Spiel' jļārt, f. 1. spēlēšanās veids; 2. (Abart) pasuga, f. -ball, m. 1. spēļu-bumba, f.; 2. fig. rotaļa, f. -bank, f. banka, f.; spēles banka, f. spie'len, I. v. a. 1. spēlēt; (von Gesellschaftsspielen) Schach spēlēt šachu; Karten », spēlēt kārtis, trumpot; Würfel mest kauliņus; 2. (irgendwohin befördern) eine Kugel ins Loch iespēlēt bumbu caurumā;, fig. (jemm. etw.) in die Hände izveicīgi piegā-Spielen — Spitzbübin

dēt (kādam ko); II. v. n. 1. spēlēt, spēlēties; rotaļāties; (von jungen Tieren, auch von Kindern) meņģēties; (zum Zeitvertreib) mit der Puppe rotaļāties ar lelli; mit den Worten mētāties ar vārdiem; fig. er läßt nicht mit sich ar

viņu nevar jokot; (von Gesellschaftsspielen) falsch blēdīgi spēlēt; hoch (niedrig) spēlēt par augstu (par zemu) kursu; in der Lotterie spēlēt loterijā; III. v. refl. sich um sein Vermögen «-, paspēlēt savu mantu; sich arm palikt par ubagu spēlējot.

Spie'len, n. -s, spēlēšana, f.

Spie'ler, m. -s, pl. 1. spēlētājs, m.; spēlmanis, m.; (Kartenspieler auch) trumpotājs, m.; trumpmanis, m.; falscher krāpnieks, m.; blēdīgs spēlmanis; 2. (Schauspieler) aktieris, m.

Spielerei', f. pl. -en, 1. (Spielen) spēlēšana, f.; (Scherzen) jokošanās, f.; (Kinderei) niekošanās, f.; 2. (Spielsache) rotaļlieta, f.; sich mit -en beschäftigen, nodarboties ar blēņām, niekoties.

Spie'lerin, f. pl. -nen, spēlētāja, f.; spēlmane, f.; (Kartenspielerin auch) trumpotāja, f.; trumpmane, f.

Spiel'|jfreund, m. spēles draugs, m. -gebrauch, m. spēles paradums, m. -mann, m. (pl. -leute), mūziķis, m.; mūzikants, m. -pächter, m. spēles nomnieks, m. -platz, m. (bei Schulen) rotaļu vieta, f. -Sachen, f. pl. rotaļu lietas, f. pl.; ro-taļiņas, f. pl. -schuld, f. spēles parāds, m. -stunde, f. rotaļu stunda, f. -sucht, f. spēles kaislība, f. -verderber, m. spēles traucētājs, m. -wären, f. pl. rotaļu preces, f. pl. -wärengeschäft, n. rotaļlietu veikals, m.

Spier'ling, m. -s, pl. -e, (Fisch) esliņš, m.

Spier'lingsbaum, m. sērmokslis, m.; pīlādzis, m.

Spieß, m. -es, pl. -e, 1. (Pike) pīķis, m.; (Wurfspieß) šķēps, m.; (Jagdspieß) sīts, m.; 2. (Bratspieß) iesms, m.

Spieß'bürger, m. fam. mietpilsonis, m.

spießbürgerlich, adj. fam. mietpilsoņa-, mietpilsonisks.

Spieß'bürgertüm, n. fam. mietpilsonība, f.; mietpilsoniskums, m.

spie'ßen, v. a. (durchbohren) durt, izdurt; (an den Bratspieß stecken) uzdurt; auf einen Pfahl uzspraust mietā.

Spie'ßen, n. -s, duršana, f.; (als Strafe) mietā uzspraušana, f.

Spie'ßer, m. -s, pl. (junger Hirsch) (gadu vecs) briedēns; 2. fam. (Spießbürger) mietpilsonis, m.

Spieß'röten, f. pl. strostēs, f. pl.; rīkstes, f. pl.; - laufen, iet caur strostēm.

Spill, n. -(e)s, pl. -e, vinda, f.; uzgriežamais.

Spill'baum, m. (Bot.) segliņi, m. pl.

Spil'le, f. pl. -n, vārpsta, f.

Spinat', m. -(e)s, spināti, m. pl.

Spind, m. u. n. -(e)s, pl. -e, skapis, m.

Spin'del, f. pl. -n, 1. (zum Spinnen) sprēslīca, f.; ērkulis, m.; vārpsta, f.;

2. (mechanikā) skriemelis, m.

spin'del II dünn, adj. tieviņš. -dürr, adj.

izkaltis.

Spin'delschnecke, f. (Zool.) vārpstene, f.

Spin'ne, f. -n, zirneklis, m.

spin'nefeind, adj. (jemm.) ~ sein, nāvīgi ienīst (kādu).

spin'nen, v. a. u. n. (spinne; spann; gesponnen) 1. vērpt; (mit der Spindel) sprēst; Tabak sagriezt od. satīt tabaku; fig. keine Seide bei einer Sache «, nekā nepanākt kādā lietā;

3. (von Katzen) ņurrāt, malt.

Spin'nen, n. -s, vērpšana, f.

Spin'nen |ļgewēbe, n. od. -netz, n. zirnekļu tīkliņi, m. pl.

Spin'ner, m. -s, pl. vērpējs, m.

Spinnerei', f. pl. -en, 1. (Handlung) vērpšana, f.; 2. (Ort) vērptuve, f. -be-sitzer, m. vērptuvnieks, m.

Spin'nerin, f. pl. -nen, vērpēja, f.

Spin'nerlohn, m. vērpēja alga, f.

Spinn'||fraU; f. vērpēja, f. -gewēbe, n. zirnekļu tīkliņi, m. pl. -rocken, m. vērkulis, m.; ratiņš, m., (auch Kunkel) kodeļa, f.

Spion', m. -(e)s, pl. -e, spiegs, m.; izlūks, m.

Spionā'ge [-nāje], f. pl. -n, spiegošana, f.

spionie'ren, v. n. spiegot.

Spirāle, f. «., pl. -n, spirāle, f.

Spiritus, m. spirts, m.

Spitäl', n. -(e)s, pl. Spitä'ler, slimnīca, f.

spitz, I. adj. 1. ass, smails; -er Winkel, ass leņķis; » machen, saasināt; 2. fig. (beißend) ass, kodīgs,- II. adv. 1. asi, smaili; 2. fig. asā veidā.

Spitz, m. -es, pl. -e, 1. spicis, m. (suns); 2. fam. einen haben, būt ieskurbušām.

Spitz'j|amboß, m. lakta ar radziņiem, -bārt, m. āža bārdiņa, f.

Spitz'II bögen, m. smailarka, f. -bögen-fenster, n. gotisks logs. -būbe, m. nelietis, m.; blēdis, m.

Spitzbüberei', f. pl. -en, blēdība, f.

Spitz'bübin, f. pl. -nen, zagle, f.; neliete, f.438

spitzbübisch — spöttisch

spitz'bübisch, I. adj. blēdīgs, blēža-, II.

adv. kā blēdis. Spitz'e, f. pl. -n, 1. (spitzes Ende) gals, m.i smaile, f.; in eine ~ auslaufen, nobeigties ar asu galu,- (einer Sache) die » abbrechen, noņemt (kādai lietai) asumu; fig. darīt (kādu lietu) nekaitīgu; 2. (äußerstes od. höchstes Ende) (kalna) gals, m. od. virsotne, f.; (koka) galotne, f.; (jumta) čukurs, m.; die ~ der Nase, deguna gals, m.; fig. (etw.) auf die «. treiben, pārspīlēt (ko); 3. mežģines f. pl. Spitz'el, m. -s, pl. •», spiegs, m. spitz'en, I. v. a. 1. asināt; smailināt; einen Bleistift uzasināt zīmuli; od. nodrāzt zīmuli; 2. fig. die Ohren pacelt ausis; II. v. refl. sich 1. nobeigties ar asu galu; 2. fig. sich (auf etw.) sagaidīt (ko); sataisīties (uz ko).

spitz'enārtig, adj. ka mežģines. Spitz'enbesatz, m. mežģiņu garnitūra, f. Spitz'||eisen, n. smailkalts, m. -feile, f.

smailvīle, f. spitz'findig, I. adj. viltīgs, norūdīts, sti-

ķots; II. adv. viltīgi. Spitz'iļfindigkeit, f. pl. -en, norūdīts blēdīgums. -glas, n. glāzīte, f. -hacke, f. smailkaplis, m. -hammer, m. smails āmuriņš.

spitz'ig, I. adj. 1. smails, (scharf) ass; 2. fig. (beißend) ass, kodīgs; II. adv. 1. smaili; 2. fig. asā veidā. Spitz'kopf, m. smailgalvis, m.; fig. gudrinieks, m.

Spitz'||kugel, f. koniska od. saasināta lode. -maul, n. fam. sīkmutīte, f. Spitz'nāme, m. palama, f.; (jemm.) einen

-n geben, iesaukt (kādu), spitz'nāsig, adj. ar smailu degunu. Spitz'||pfähl, m. smails stabs, m. Spitz'wort, n. ass vārds. Spleen [ßplin], m. -s, -e, splīns, m.; untums, m. Splei'ße, f. pl. -n, skals, m. splei'ßen, I. v. a. (splei ße;

spliß; gesplis'-sen) 1. plēst skalus; 2. Federn plūkt spalvas; II. v. n. plīst. Splei'ßer, m. -s, pl. plēsējs, m. splendid', adj. spīdošs, krāšņs. Splint, m. -(e)s, pl. -e, gremzdi, m. pl.;

nomaļa malka, f. spliß v. spleißen.

Split'ter, m. -s, pl. skabarga, f.; (Knochensplitter) šķēpele, f.; (bibl.) den -im Auge des Nächsten sehen und den Balken im eigenen nicht sehen, redzēt skabargu brāļa acī, bet baļķi savā acī nemanīt.

splitterig, adj. 1. skabardzīgs; 2. skabargains.

split'tern, I. v. a. skabargāt; II. v. n. skabargāties.

split'ternackt, adj. pavisam pliks.

Spontanität', f. spontānitāte, f.; pašno-teikums, m.

Spö're, f. pl. -n, spora, f.

Spö'rer, m. -s, pl. piešnieks, m.; pieš-kalis, m.

Sporn, m. -s, pl. Spö'ren, 1. piesis, m.; dem. piesitis, m.; die Sporen anschnallen, piesprādzēt piešus; einem Pferde die Sporen geben, spiest zirgam piešus sānos; 2. » eines Hahnes, gaiļa piesis, m.

Sporn'blüme, f. (Rittersporn) piesīši, m. pl.

spor'nen, v. a. 1. apgadat ar piešiem, dot piešus; 2. fig. (antreiben) paskubināt, pamudināt.

Spornen, n. -s, piešu piespiešana, f.; 2. fig. (Antreiben) paskubināšana, f.

sporn' stätisch, adj. stūrgalvīgs, -streichs, adv. steigšus, tūliņ.

Sport, m. -(e)s, sports, m.

Spor'teln, f. pl. blakus iejēmumi, m. pl.

Sport'liebhäber, m. sportsmenis, m.; sporta cienītājs, m.

Spott, m. -(e)s, 1. izsmiekls, m.; izzobojums, m.; seinen ~ (mit etw.) treiben, zoboties (par ko); er ist ein - der Leute, viņš ir pasaulei par apsmieklu.

Spott'benennung, f. palama, f.

spott'billig, I. adj. ļoti lēts; II. adv. par smiekla naudu.

Spott'drossel, f. Amerikas strazds, m.

Spöttelei', f. pl. -en, pazobošanās, m.

spöt'teln, v. n. (über etw.) pazoboties (par ko).

spot'ten, v. n. (über etw.) <*, zoboties (par ko), izzobot (ko); ņirgāties (par ko).

Spot'ten, n. -s, zobošanās, f.; izzobošana, f.; ņirgāšanās,' f.

Spöt'ter, m. -s, pl. zobotājs, m.; zobgalis, m.; gaŗzobis, m.; ņirga, com.; (Gotteslästerer) Dieva zaimotājs, m.

Spötterei', f. pl. -en, zobošanās, f.; ņirgāšanās, f.; (feiner Spott) zobgalība, f.; (Gotteslästerung) Dieva zaimošana, f.

Spöt'terin, f. pl. -nen, zobotāja, f.; zobgale, f.; ņirga, com.; (Gotteslästerin) Dieva zaimotāja, f.

Spott'||geböt, n. viszemākās cenas notei kums, m. -gedieht, n. satira, f.; sati-riska dzeja.

spöt'tisch, I. adj. zobgaļa-, zobgalīgs; IL adv. zobgalīgi; er fügte * hinzu, viņš piebilda zobodamies.Spöttler — spreizen

Spött'ler, m. -s, pl. zobotājs, m.; zobgalis, m.

Spott'|llied, n. apdziedamā dziesma, -lust,

f. zobošanās kāre, f. spott'lustig, adj. zobgalīgs. Spott'||näme, m. palama, -preis, m. für

einen par smiekla cenu. spott'schlecht, I. adj. ļoti slikts, nekur

nederīgs; II. adv. ļoti slikti. Spott'i|schrift, f. zobgalīgs raksts, m. spott'süchtig, adj. zobgalis. Spott'vögel, m. 1. (Spötter) zobgalis, m.;

2. (Vogel) lakstīgalas brālis, m. spott'weise, adv. zobodamies, spott'wohlfeil, I. adj. ļoti lēts; II. adv.

par smiekla cenu; ļoti lēti. sprāch v. sprechen.

Sprāch'āhnlichkeit, f. valodu līdzīgums,

m. -armūt, f. valodas nabadzība, f. Sprā'che, f. pl. -n, 1. (Fähigkeit zu sprechen) runa, f.; die » verlieren, nevarēt vairs runāt; 2. (Art zu sprechen, Aussprache) izruna, f.; (Stimme) balss, f.; eine sanfte - haben, runāt maigā balsī; 3. (Sprache eines Volkes) valoda, f.; mēle, f.; (Mundart) izloksne, f.; die platte - sprechen, runāt izloksnē; mehrere -n sprechen, runāt vairāk valodas; in deutscher vācu valodā; eine tote, lebende nedzīva, dzīva valoda; eine - beherrschen, labi prast valodu.

Sprāch'eigenheit, f. valodas savādība, f.; englische », anglicisms, m.; französische gallicisms, m. Sprä'chenverwirrung, f. valodu sajukums, m.

Spräch'||fehler, m. valodas kļūda, f. -fer-tigkeit, f. valodas veiklums, m. -forscher, m. valodnieks, m.; valodas od. valodu pētnieks, m. -forschung, f. valodniecība, f.; vergleichende salīdzināmā valodniecība, -gefühl, n. valodas izjūta, f. -gelehrte(r), m. valodnieks, m. -gesetz, n. valodas likums, m. -kenner, m. valodas pratējs, m.; valodnieks, m. sprächkundig, adj. valodu pratējs-. Sprāch'|l lehre, f. valodas mācība, f. -leh-

rer, m. valodas skolotājs, m. sprāch'||lieh, adj. valodniecisks, valodas-, -lös, adj. 1. zaudējis spēju runāt, (stumm) mēms; 2. fig. (verblüfft) • dastehen, būt apmulsušam, stāvēt kā mietam.

Sprāch'|llösigkeit, f. 1. nespēja runāt; (Stummheit) mēmums, m.; 2. fig. (Verblüfftheit) apmulsums, m. Sprāchmengerei', f. valodu jaukšana, f.

Spräch'||neurer, m. valodas jauninātājs, m.; jauninātājs, m.; jaunu vārdu atvasinātā js, m. -neuerung, f. neoloģisms, m. -reichtūm, m. valodas bagātība, f. -reinheit, f. valodas skaidrums, m. -rohr, n. runas radziņš, m. -schätz, m. vārdu krājums, m.

Sprāch'vergleichung, f. valodas salīdzināšana, f.

sprāch'widrig, adj. nepareizs, pret valodas likumiem esošs.

Spräch'||widrigkeit, f. valodas nepareizība, f. -Wissenschaft, f. filoloģija, f.; valodu zinātne, f.; valodniecība, f.; vergleichende salīdzināmā valodniecība.

sprang v. springen.

Sprechārt, f. izteiksme, f.; (Mundart) izloksne, f.

sprechen, I. v. a. (sprech'e, sprichst, spricht; sprāch; gesprochen) 1. runāt; eine Sprache runāt valodu; französisch runāt franciski; kein Wort neteikt ne vārda; 2. (jemn.) runāt (ar kādu); ich habe ihn gesprochen, es ar viņu tiku runājis; der Herr ist nicht zu «., kungs nav runājams; 3. fig. Recht «, izspriest; ein Urteil dot spriedumu, spriest; den Segen «., svētīt; ein Gebet noskaitīt lūgsnu od. lūgšanu; (jemn.) heilig pieskaitīt (kādu) pie svētajiem; II. v. n. runāt; (sagen) sacīt, teikt; laut skaļi runāt, runāt skaļā balsī; durch die Nase runāt caur degunu; III. v. refl. sich runāties; wir werden uns mēs redzēsimies; sich müde nogurt runājot. r

Sprech'en, n. -s, runašana, f.; das viele

- hilft bei ihm nichts, ar daudz vārdiem pie viņa nekā nevar panākt; das

- fällt ihm schwer, viņam grūti nākas runāt.

sprech'end, adj. runātājs-; ein » ähnliches Bild, ļoti līdzīga glezna; (von Beweisen) skaidrs; (von Augen: lebhaft, ausdrucksvoll) dzīvs, izteiksmīgs.

Sprech'er, m. -s, pl. », runātājs, m.

Sprech'|l stunde, f. runas stunda, f.; runājamā stunda; '«. haben, būt runājamam. -Übung, f. runas vingrinājums, m. -weise, f. runāšanas veids, m. -zimmer, n. runājamā istaba.

Sprēhe, f. pl. -n, strazds, m.

spreiten, v. a. izplatīt, izkliest.

Sprei'ze, f. pl. -n, stute, f.

sprei'zen, I. v. a. 1. (mit Stützen versehen) atstutēt; 2. (ausbreiten) izplēst; die Beine «., izplēst kājas; II. refl. sich 1. izplēsties; 2. fig. (sich brüsten)

plātīties, lielīties; 3. fig. (sich sträuben) turēties pretī. Spreng'arbeit, f. spridzināms darbs. Spreng'el, m. -s, pl. 1. (Sprengwedel) slaceklis, m.; slakāmais, m.; 2. (Kirchspiel) draudze, f. spreng'en, I. v. a. 1. spridzināt, gaisā uzspert; 2. sadragāt; eine Tür atlauzt od. atspert durvis (vaļā); eine Bank », izputināt banku; eine Versammlung ar varu izklīdināt sapulci; 3. (tropfenweise ausgießen) slacīt; 4. (begießen) aplaistīt (ielu); II. v. n. auļot; gesprengt kommen, piejāt auļiem, pieauļot; auf die Feinde doties ienaidniekiem virsū; über einen Graben pārlēkt pār grāvi. Spreng'en, n. -s, spridzināšana, f.; 2. atlaušana, f.; 3. (Begießen) aplaistīšana, f. Spreng'II geschoß, n. spridzināms rīks. -kūgel, f. spridzināmā bumba, granāta, f. -mittel, n. spridzināms līdzeklis, -stoff, m. spridzināmā viela, auch sprāgstoša viela. Spreng'ung, f. pl. -en v. Sprengen. Spreng'||wägen, m. laistāmie rati. -wēdel,

m. slaceklis, m. Sprenk'el, m. -s, pl. «, 1. (zum Vogelfang) sprosts, m.; cilpa, f.; 2. (auf Stoffen) lāsums, m.; traips, m. sprenk'(e)lig, adj. lāsains, traipains, raibs, sprenk'eln, v. a. lāsot, traipīt, raibot; grau und weiß gesprenkelt, iesirms, pasirms.

Spreu, f. 1. pelavas, f. pl.; peius, f.; die - vom Weizen trennen, atšķirt pelavas no kviešiem (od. graudiem); 2. fig. (Staub) putekļi, m. pl. spreu'ārtig, adj. pelavām līdzīgs, spreu'ig, adj. pelavains. Spreu rēgen, m. lietutiņš, m. -scheune,

f. pelavnīca, f.; pelūde, f. sprich, sprichst, spricht v. sprechen. Sprich'II wort, n. paruna, f.; sakāmvārds;

zum » werden, ieviesties par parunu, sprich'wörtlich, adj. parunai līdzīgs, parunā, kā parunā teikts. Sprick'e, f. », pl. -n, vabiņa, f.; zediņš, m.

Spriegel, m. -s, pl. lubiņa, f.; skangals, m.

sprie'ßen, v. n. (sprie'ße; sproß; gespros'-sen) augt; (keimen) dīgt; (treiben) plaukt.

Sprie'ßen, n. -s, plaukšana, f.

Spring'ijanker, m. metams enkurs, -brun-

nen, m. strūklaka, f. sprin'gen, I. v. n. (spring'e; sprang; ge-sprung'en) 1. lēkt, freq. lēkāt; » lassen, lecināt; er kam gesprungen, viņš

pielēca; hin und her izlēkāties; über einen Graben pārlēkt pār grāvi; auf ein Pferd », lēkt zirgam mugurā; aus dem Fenster -», izlēkt pa logu ārā; ins Wasser ielēkt ūdenī; 2. (platzen) sprāgt pušu, plīst; die Kanone ist gesprungen, lielgabals pārplīsis; II. v. refl. sich müde nogurt lēkājot.

Spring'en, n. -s, 1. lēkšana, f.; (Hüpfen) lēkāšana, f.; im lēkšus; 2. (ūdens) laistīšanās, f.; 3. (Platzen) plīšana, f.

Spring'er, m. -s, pl. 1. lēcējs, m.; (Hüpfer) lēkātājs, m.; 2. (im Schachspiel) zirdziņš, m. -in, f. «, pl. -nen, lēcēja,

f.; lēkātāja, f.

Spring'IIfēder, f. atspere, f. -fisch, m. spārnotā zivs. -flūt, f. 1. uzplūdums, m.; (vom Meere) paisums, m. -hengst, m. vaislas ērzelis, m. -insfeld, m. -(e)s, pl. -e, sprukstiņš, m.; jautrulis, m.; (Windbeutel) vējgrābslis, m. -kraft, f. atsperība, f. -quelle, f. avots, m.; burbuļotais avots, m. -wurm, m. spalītis, m. -zeit, f. (von Pferden) aplecināmais laiks; 2. (vom Meere) paisuma laiks, m.

Spritz'e, f. pl. -n, 1. šļūtene, f., auch šļācene, f.; 2. (Feuerspritze) uguns šļirce, f.; fig. an der - sein, būt savā vietā.

spritz'en, I. v. a. šļircināt, šļākt; (jemm.) Wasser ins Gesicht », iešļākt (kādam) ūdeni ģīmī; (etw.) ins Ohr iešļircināt (ko) ausī; II. v. n. 1. (von Flüssigkeiten) šļākties; 2. die Feder spritzt, spalva ķeŗas.

Spritz'en, n. -s, 1. (Einspritzen) šļircinā-šana, f.; 2. šļākšanās, f. -haus, n. šļūteņu noliktava, f. -leute, pl. ugunsdzēsēji, m. pl.

Spritz'II fahrt, f. mazs izbraukums, -kanne, f. laisteklis, m.; laistīkla, f.

sprö'de, adj. 1. trausls; 2. fig. spīvs.

Sprö'digkeit, f. 1. trauslums, m.; 2. spī-vums, m.

sproß v. sprießen.

Sproß, m. -(ss)es, pl. -(ss)e,- 1. (Trieb) atvase, f.; 2. fig. (Nachkömmling) pēcnācējs, m.; bērns, m.

Spröß'chen, n. -s, pl. atvasīte, f.

Spros'se, f. pl. -n, šķērsis, m.; šķērskoks, m.; (an Leitern) pakāpene, f.; pakāpslis, m.

spros'sen, v. n. 1. augt; laist zarus, atvases; 2. fig. (herkommen) celties,

Spros'sen, n. -s, augšana, f.; atvašu laišana, f.

Spros'ser, m. -s, pl. nakts dziedātāja, f.; dižā lakstīgala, f.Sprößling — Staat

491

Sprößling, m. -(e)s, pl. -e, atvase, f.; atauga, f.

Sprot'te, f. pl. -n, šprote, f. Spruch, m. -(e)s, pl. Sprüch'e; 1. (Urteil) spriedums, m.j lēmums, m.; zum -e bringen, likt spriest; zum -e kommen, tikt spriestam; 2. (Austausch) teikums, m.; izteiciens, m.; (kurzgefaßter Lehrspruch) aforisms, m.; domu grauds, m. Sprö'del, m. -s, pl. 1. (Sprudeln) bur-buļošana, f.; 2. (Quelle) burbuļotājs avots, m.; burzgulis, m. -köpf, m. karstgalvis, m. sprö'deln, v. n. burbuļot; mutuļot; (perlen) dzirkstīt; fig. -der Witz, spīdoša atjautība;' fig. er sprudelt von Witz, viņam vārdi sprikst vien. Sprū'deln, n. -s, 1. burbuļošana, f.; mutu-ļošana, f.; 2. fig. (vom Witz) sprikstē-šana, f.

sprü'hen, I. v. a. Funken mest dzirksteles; II. v. n. 1. sprēgāt; 2. fig. dzirkstīt; 3. fig. sprikstēt; III. v. imp. (vom Regen) es sprüht, lietutiņš smidzina. Sprüh' ||teuer, n. sprēgātāja uguns, f.

-rēgen, m. smalks lietutiņš. Sprung, m. -(e)s, pl. Sprüng'e; 1. lēciens, m.; Sprünge machen, lēkt, lēkāt; im -e, lecot; mit einem -e, ar vienu lēcienu; fam. es ist nur ein - bis dahin, ir tikai pāris soļu līdz turienei; fig. (jemm.) auf die Sprünge helfen, palīdzēt tikt (kādam) uz ceļa; 2. (Riß) plaisa, f.; sprēgā, f.; (Spalt) šķirba, f.; Sprünge bekommen, plaisāt, sprēgāt. Sprung'ļ Jbein, n. papēža kauls, m. -brett, n. atlēktne, f. -fēder, f. atspere, f. -fēdermatratze, f. atspeŗu matrace, f. sprung'fertig, adj. uz lēcienu gatavs, gatavs lēkt. sprung'weise, adv. lēkšus, lēcieniem. Spuck'e, f. siekalas, f. pl.; slienas, f. pl. spuck'en, v. n. spļaut, spļaudīt. Spuck'napf, m. spļautuve, f. Spūk, m. -(e)s, pl. -e, (Gespenst) spoks,

m.; ķēms, m. spū'ken, I. v. n. spokot; spokoties; II. v. imp. es spukt in diesem Hause, šai namā spokojas; fig. es spukt in seinem Kopfe, viņš muld. Spū'le, f. pl. -n, 1. (für Fäden) spole, f.; dem. spolīte, f.; 2. spalvas stobrs, m.; spīga, f. spu'len, v. a. spolēt. Spū'len, n. -s, spolēšana, f. spülen, I. v. a. skalot; mazgāt; Bernstein ans Land izskalot dzintaru malā; II. v. n. an die Mauern piesisties (od. piešļakstināties) pie mūkiem.

Spülen, n. -s, skalošana, f.

Spü'ler, m. -s, pl. spolētājs, m. -in, f. pl. -nen, spolētāja, f.

Spül'faß, n. baļļa, f. -frau, f. skalotāja, f.; mazgātāja, f.

Spülicht, n. -(e)s, samazgas, f. pl.

Spül'lappen, m. lupata, f.; beržamā lupata.

Spūl'mādchen, n. spolētāja, f.

Spül'||mägd, f. skalotāja, f.; trauku mazgātāja, f. -napf, m. muldiņa, f.

Spūl'rad, n. spolējamais ritenis.

Spülung, f. skalojums, m.

Spül'wasser, n. samazgas, f. pl.

Spül'wurm, m. cērme, f.

Spund, m. -(e)s, pl. Spün'de, spunde, f.; dem. spundīte, f.

Spund'bohrer, m. spundes urbjamais; mucu svārpsts, m.

spün'den, v. a. spundēt.

Spund'||loch, n. spundes caurums, m. -tiefe, f. spundes dziļums, m. -zapfen, m. spunde, f.

Spür, f. pl. -en, 1. (von Menschen od. Tieren) pēda, f.; dem. pēdiņa, f.; (von Wagen od. Schlitten) sliede, f.; (Geleise) gramba, f.; (jems.) «. verfolgen, sekot (kāda) pēdām; die Hunde haben die - verloren, suņi noklīduši no pēdām; 2. fig. (von Ereignissen) zīme, f.; (Überbleibsel) atliekas, f. pl»; ohne eine - zu hinterlassen, ne zīmes neatstājis.

Spür'biene, f. ogstenis, m.

spü'ren, I. v. a. 1. (bemerken) pamanīt, (fühlen) just; (merken) manīt, noskārst, noprast; 2. das Wild saost medījumu; II. v. n. dzīt pēdas; ošņāt; (nach etw.) meklēt (ko), dzīties (pēc kā).

Spü'ren, n. -s, meklēšana, f.; ošņāšana, f.

Spü'rer, m. -s, pl. ošņātājs, m.; okšķeris, m.

Spür'hund, m. 1. kvekšķis, m.; 2. fig. (Schnüffler) okšķeris, m.; ošņa, com.; (Spion) spiegs, m.

spürlös, adv. bez pēdām.

Spür'||näse, f. 1. okšķeŗa deguns, m.; 2. fam. ošņa, com.; okšķeris, m. -sinn, m. 1. (von Hunden) guter «, labs deguns; 2. fig. (Scharfsinn) asprātība, f.

Spür'weite, f. sliežu platums, m.

spū'ten, v. refl. sich steigties.

St. (= Sankt) - Paulus, svētais Pāvils.

Staat, m. -(e)s, pl. -en, 1. (Land) valsts, f.; 2. (Aufwand) greznums, m.; großen « machen, vareni greznoties; 3. (schöne Kleider) skaistās drēbes.492

Staat'II lieh, adj. valsts-, politisks, (öffentlich) atklāts; -e Anstalt, valsts iestāde, -licherseits, adv. no valsts puses.

Staats'II abgäben, f. pl. valsts nodokļi, m. pl. -angehörige(r), m. pavalstnieks, m. -angehörigkeit, f. pavalstniecība, f. -angelēgenheit, f. valsts lieta, f. -an-leihe, f. valsts aizjēmums, m. -anwalt, m. prokurors, m. -anwaltschaft, f. pro-kurātūra, f. -anwaltsgehilfe, m. prokurora palīgs, m. -anweisung, f. valsts asignācija, f. -anzeiger, m. valsts

vēstnesis, m. -ausgäbe, f. valsts izdevums, m. -bank, f. valsts banka, f. -beamte, m. valsts ierēdnis.

staatsbürgerlich, adj. pilsonisks, pilsoņa-, pilsoņu-,

Staats'||bürgerrecht, n. pilsoņu tiesība, f. -bürgertüm, n. pilsonība, f.; pilsonis-kums, m. -einkommen, n. od. -ein-künfte, f. pl. valsts ienākumi, m. pl. -einkommensteuer, f. ienākumu nodoklis, m. -einrichtung, f. valsts organizācija, f.; valsts iekārtojums, m. -exā-men, n. valsts eksāmens, m. -feind, m. valsts ienaidnieks, m. -gebäude, n. valsts ēka, f.

staats'gefährlich, adj. valstij bīstams.

Staats'ļjgefangene(r), m. valsts cietumnieks, m. -gefängnis, n. valsts cietums, m. -geheimnis, n. valsts noslēpums, m. -gesetz, n. valsts likums, m. -gewalt, f. valsts vara, f. -kirche, f. valsts baznīca, f.

staats'klūg, adj. politisks.

Staats'jļklūgheit, f. polītika, f. -körper, m. valsts sastāvs, m.

staats'männisch, adj. politisks.

Staats']|maxime, f. valsts princips, m. -minister, m. valsts ministrs, m. -pa-piere, n. pl. valsts papīri, m. pl. -pfērd, n. parādes zirgs, m. -rāt, m. 1. (Behörde) valsts padome, f.; 2. (einzelne Person) valsts padomnieks, -recht, n. valsts tiesības, f. pl.; valsts likumi, m. pl.

staatsrechtlich, adj. valststiesību-, valsts-tiesisks.

Staatsrechtslehre, f. valststiesību mācība, f. -rechtslehrer, m. valststiesību profesors, m. -rechtswissenschaft, f. valststiesību zinātne, f. -religiön, f. valsts ticība, f. -sache, f. valsts darīšana, f. -Verbrecher, m. valsts noziednieks, m.; politisks noziednieks. -Verfassung, f. valsts satversme, f. -Wirtschaft, f. politiskā ekonomija, politiskā oikonomija.

staats'wirtschaftlich, adj. politiskās ēno-nomijas-, politiskas oikonomijas-, valsts-saimniecisks.

staats'wissenschaftlich, adj. -e Studien machen, studēt politiskās zinātnes.

Staats'wohl, n. valsts labklājība, f.

Stäb, m. -(e)s, pl. Stä'be, 1. (Stock) nūja, f., auch spieķis, m.; ķūze, f.; (Bettelstab) balts spieķis; (eines Bischofs, eines Feldherrn) zizlis, m.; fig. seinen » weiter setzen, iet tālāk, turpināt savu ceļu; fig. den «. (über jemn.) brechen, nosodīt (kādu); 2. (Stange) stienis, m.; ein - Gold, stienis zelta; 3. (Pulka) stābs, m. (štābs).

Stäb'|[eisen, n. stieņu dzelzs, f. -gold, n. stieņu zelts, m. -halter, m. zižļa nesējs, m.

stabil, adj. stabils, patstāvīgs, nepārvēr-tīgs.

Stäbs'||arzt, m. štāba ārsts, m.

Stāb'silber, n. stieņu sudrabs, m.

Stābs'ljoffizier, m. štāba virsnieks, m.

stāch v. stechen.

Stach'el, m. -s, pl. -n, 1. dzelonis, m.; (ah Ähren) akots, m.; (an Schnallen) zosne, f.; ostiņš m.; (von Stachelschweinen auch) adata, f.; 2. fig. dzinulis, m.; -beere, f. ērkšķoga, f., auch stiķene, f. -beerstrauch, m. ērkšķogu krūms, m., auch stiķenāji, m. pl. -fisch, m. stagaris, m.

Stach'elhäuter, pl. (Zool.) spurādaiņi, m.

P1- „

stach'e licht od. -lig, dzeloņains; (dornig) ērkšķains; (borstig) spurains.

Stach'elkraut, n. vilka āboli, m. pl.

stach'ellös, adj. bezdzeloņu-.

stach'eln, v. a. 1. durstīt; 2. fig. (anspornen) mudināt, skubināt, urdīt.

Stach'el|nuß, f. ezera rieksts, m. -rēde, f. asa runa, asi vārdi. -Schwein, n. ezis, m.

Stā'dium, n. -(s), pl. -dien, 1. (= 180 Meter) stadija, f.; 2. (Periode) laikmets, m.; attīstības laikmets, m.; 3. (Stufe) pakāpe, f.

Stadt, f. pl. Stād'te, pilsēta, f.; dem. pilsētiņa, f.; die heilige svētā pilsēta; von einer » zur andern od. von » zu no pilsētas uz pilsētu.

Stadt'II abgäben, pl. pilsētas nodokļi, m. pl. -amt, n. pilsētas valde, f. -arzt, m. pilsētas ārsts, m.

stadt'bekannt, adj. visā pilsētā pazīstams (od. zināms); diese Nachricht ist », šo vēsti daudzina pa visu pilsētu.

Stadtbevölkerung, f. pilsētas iedzīvotāji, m. pl. -bewohner, m. pilsētas iedzīvotājs, m.; pilsētnieks, m. -bürger.Städtchen — Stammeln

m. pilsonis, m. -bürgerrecht, n. pilsoņu tiesības, f. pl.

Städt'chen, n. -s, pl. pilsētiņa, f.

Städ'ter, m. -s, pl. pilsētnieks, m.

Stadt'I gebiet, n. pilsētas novads, m. -ge-fängnis, n. pilsētas cietums, m. -gē-gend, f. pilsētas daļa, f. -gemeinde, f. pilsētas draudze, f. -gericht, n. pilsētas tiesa, f. -gespräch, n. pilsētā izplatītās baumas; baumas, kas izplatās pa visu pilsētu; es ist allgemeines visā pilsētā runā. -grund, m. pilsētas zeme, f. -haupt, n. pilsētas galva, m.

städ'tisch, I. adj. pilsētas-, pilsētu-, pilsētnieka-, pilsētnieku-; pilsētniecisks; die -en Behörden, pilsētas iestādes; eine -e Schule, pilsētas skola; das -e Leben, pilsētas od. pilsētnieku dzīve; II. adv. kā pilsētā, kā pilsētnieks.

Stadt'||kasse, f. pilsētas kase, f. -kind, n. pilsētas bērns, m. -kirche, f. pilsētas baznīca, f. -klatsch, m. fam. pilsētas tenkas, f. pl. -krankenhaus, n. pilsētas slimnīca, f.

Stadt'IJlēben, n. pilsētas dzīve, f. -leute, pl. pilsētnieki, m. pl. -mauer, f. pilsētas mūris, m. -neuigkeit, f. jauna vēsts no pilsētas dzīves; was gibt es für -en? kas no jauna pilsētā dzirdams? -öbrigkeit, f. pilsētas priekšniecība, f. -pfarre, f. pilsētas draudze, f. -pfarrer, m. pilsētas mācītājs, m. -rāt, m. 1. (Behörde) pilsētas padome, f.; 2. (einzelne Person) pilsētas padomnieks, m. -recht, n. pilsētas tiesības, f. pl.

Stadt'schuld, f. pilsētas parads, m. -schule, f. pilsētas skola, f. -verordnete(r), m. pilsētas domnieks, m. -verordneten-sammlung, f. pilsētas domnieku sapulce, f. -viertel, n. pilsētas daļa, f.; kvartāls, m.

Stadt' wäge, f. pilsētas svari, m. pl. -wappen, n. pilsētas ģerbonis, m. -wē-sen, n. pilsētu lietas, f. pl.

Staffel, f. pl. -n, 1. (Stufe) kāpene, f.; 2. fig. (Rangstufe) pakāpe, f.; (Grad) grāds, m.; 3. (Gestell) skrājas, f. pl.

Staffel, f. iestādes nodaļa, f. Propagandastaffel, propagandas nodaļa.

Staffelei', f. -en, gleznstājs, m.; skrājas, f. pl.

staffie'ren, v, a. 1. izpost, (schmücken) izpušķot; 2. (versehen) apgādāt.

Stāg, n. -(e)s, pl. -e(n), stags, m.; resna tauva, f.

Stagnation, f. 1. (vom Wasser) uz vietas stāvēšana, f.; pūšana, f.; 2. fig. gurdenums, m.

stagnieren, v. n. 1. (vom Wasser) uz vietas stāvēt, pūt; 2. fig. būt gurdenam.

stahl v. stehlen.

Stahl, m. -(e)s, 1. tērauds, m.; fig. Nerven von dzelzs nervi; 2. (Feuerstahl) šķiltavas, f. pl.

Stahl'arbeit, f. tērauda izstrādājums, m.

Stahl'draht, m. tērauda drāts, f.; od. stieple, f.

stäh'len, v. a. 1. rūdīt, ārdēt; 2. fig. den Mut stiprināt drosmi; gestählt unter den Mühsalen des Lebens, norūdīts dzīves grūtībās.

stäh'lern, adj. tērauda-.

Stahl' erz, n. tērauda rūda, f. -fēder, f.

1. tērauda atspere, f.; 2. (zum Schreiben) tērauda spalva, f.

stahl'hart, adj. ciets kā tērauds, tērauda cietumā.

Stahl' |'härtung, f. tērauda rūdīšana, f. -hütte, f. tērauda lietu fabrika, f.; tērauda lietuve, f.

Stäh'lung, f. tērauda rūdījums, m.

Stahl'||wäre, f. tērauda prece, f. -werk, n. tērauda lietuve, f.

stāk v. stecken.

Stā'ken, m. -s, pl. «., kārts, f.; miets, m.

Stakēt', n. -(e)s, pl. -e, pāļu od. latu žogs, m.

Stall, m. -(e)s, pl. Stäl'le, kūts, f.; (Pferdestall) stallis, m., auch zirgu kūts, f.

Stall'dünger, m. kūts mēsli, m. pl.

stal'len, I. v. a. likt kūtī od. stallī; II. v. n. 1. būt ievietotam kūtī od. stallī;

2. (|von Pferden) mīzt.

Stalfi|fütterung, f. lopu barošana kūtī. -gabel, f. sekumi, m. pl. -junge, m. od. -knecht, m. zirgu puisis, m.

Stal'lung, f. pl. -en, kūts, f.; stallis, m.

Stall'wache, f. kūts sargs, m.

Stamm, m. -(e)s, pl. Stämme, 1. (von Bäumen) stumbrs, m., auch celms, m.; Holz vom -e hauen, cirst malku no celma; prv. der Apfel fällt nicht weit vom kāda ābele, tāds ābols; 2. fig. (eines Volkes) cilts, f.; der - Juda, Jūdas cilts; 3. fig. (Menschenschlag) rase, f.; suga, f.; ein schöner - (von) Menschen, skaisti cilvēki; 4. fig. (Linie) der weibliche, männliche sieviešu, vīriešu līnija, f.; 5. fig. (eines Wortes) celms, m.

Stamm'|jbaum, m. cilts koks, m.; cilts grāmata, f. -būch, n. 1. (Geschlechtsregister) cilts grāmata, f.; 2. (Album) albums, m. -būchblatt, n. albuma lapa, f.

stammeln, v. a. u. n. stostīties.

Stam'meln, n. -s, stostīšanās, f. >494

Stamm'eltern, pl. cilts vecāki, m. pl.

stam'men, v. n. 1. (von Personen) celties,- woher stammt er? no kurienes viņš cēlies? 2. (von Wörtern) celties, būt atvasinātam.

Stamm'|| ende, n. resgalis, m. -endung, f. celma galotne, f. -erbe, m. cilts mantinieks, m.

Stamm'II folge, f. ģeneāloģija, f.; paaudze, f. -form, f. pamata forma, f. -gast, m. ikdienas viesis, m.; ikdieninieks, m. -genösse, m. vienciltnieks, tautietis, m.

stamm'haft, adj. 1. resns; 2. fig. stiprs, stingrs; drosmīgs.

Stamm'IIhalter, m. cilts uzturētājs, m.; pēcnācējs, m. -haus, n. cilts nams. -holz, n. lieli koki; no celma cirsta malka.

stämmig, adj. 1. resns un augsts; 2. fig. (untersetzt) plecīgs, (kräftig) stiprs, zaļoksnis.

Stäm'migkeit, f. stiprums, m,; zaļoksnība, f.

Stamm'||kapitäl, n. pamata kapitāls, m. -kneipe, f. parastais krodziņš, m.

Stamm'ler, m. -s, pl. », stostītājs, m. -in, f. «, pl. -nen, stostītāja, f.

Stamm'fļlinie, f. cilts līnija, f. -mutter, f. cilts māte, f. -register, n. cilts saraksts, m. -reis, n. celma atvase, f. -sitz, m. senču miteklis, m. -tāfel, f. cilts tabula, f. -vāter, m. ciltstēvs, m.

stamm'verwandt, adj. radniecisks.

Stamm'||verwandtschaft, f. radniecība, f. -volk, n. cilts tauta, f. -wort, n. pamata vārds, m. -wurzel, f. pamata sakne, f.

Stampf'bau, m. kula būve, f.

Stam'pfe, f. pl. -n, (Stößel) piestala, f.; stampa, f.; (Schlegel) vāle, f.; (Ramme) bāba, f.

stam'pfen, I. v. a. 1. grūst, auch stampāt; Pfeffer grūst piparus; 2. aus der Erde izsist no zemes; II. v. n. mit dem Fuße (auf die Erde) spert kāju (pie zemes); (von Pferden) dīžā-ties; kašņāt zemi.

Stam'pfen, n. -s, 1. (Zerstoßen) grūšana, f.; 2. (mit den Füßen) kājas piesper-šana, f.; (von Pferden) dīžāšanās, f.

Stam'pfer, m. -s, pl. 1. grūdējs, m.; 2. (Werkzeug) piesta, f.; (Ramme) bāba, f.

Stampf I ērde, f. kuls, m. -haus, n. od. -mühle, f. smalcinātava, f.

stand v. stehen.

Stand, m. -(e)s, pl. Stän'de, 1. (Standpunkt) stāvoklis, m.; • der Gestirne, zvaigžņu stāvoklis; (des Wildes) midzenis, m.; seinen * verlassen, atstāt

savu vietu; 2. (Höhe) - des Wassers, ūdens augstums, m.; ūdens stāvoklis, m.; des Barometers, barometra stāvoklis, m.; 3. (Zustand) sastāvs, m.? (Lage) stāvoklis, m.; » der Dinge, lietu sastāvs; in den • der Ehe treten, iestāties laulībā, apprecēties; gut im -e sein, būt labā kārtībā; 4. (gesellschaftliche Stellung) kārta, f.; der geistliche garīdznieku kārta; von niedrigem -e, no zemas kārtas,- 5. (vornehmer Stand) dižciltība, f.; ein Mann von -e, augstmanis, m.; 6. (Volksvertretung) die Stände, kārtu sapulce, f.? tautas vietnieki, m. pl.

Standar'te, f. pl. -n, standarts, m.;

I. valsts karogs; 2. mēraukla, f.

Stand'II bäum, m. (in Pferdeställen) šķērskoks, m. -bild, n. statuja, f.

Ständ'chen, n. -s, pl. serenāde, f.? (Morgenständchen) rīta mūzika, f.; (jemm.) ein - bringen, pārsteigt (kādu) ar mūziku.

Stän'der, m. -s, pl. », stendere, f.; stabs, m.; (für Stöcke) nūjnīca, f.; statnis, nu

Stän'de||rät, m. kārtu padome, f. -recht, n. kārtu tiesības, f. pl.

Stan'des||ädel, m. cilts muižniecība, f. -amt, n. dzimtsarakstu nodaļa, f. -be-amte(r), m. dzimtsarakstu ierēdnis, m. -erhöhung, f. kārtas paaugstināšana, f.; kārtas paaugstinājums, m.

stan'desgemäß, I. adj. kārtai piemērīgsr

II. adv. pēc savas kārtas.

Stan'des II genösse, m. er ist mein mēs piederam pie vienas kārtas, -gleich-heit, f. kārtu vienādība, f.

Stan'des ||herrlichkeit, f. augstība, f. -herr-schaft, f. 1. (Würde) augstība, f.; 2. (Besitzung) augstmaņa zeme, f. -inter-essen, n. pl. kārtas intereses, f. pl.

stand'desmäßig, I. adj. kārtai piemērīgs? II. adv. pēc savas kārtas.

Stan'des||persön, f. augstas kārtas persona, f.; augstmanis, m. -unterschied, m. kārtas starpība, f. -Vorurteil, n. kārtas aizspriedums, m.

stan'deswidrig, adj. kārtai pretējs, pie kārtas nepiederīgs.

Stand'geld, n. tirgus nauda, f.; vietas nauda, f.

stand'haft, I. adj. pastāvīgs, stiprs; (beharrlich) neatlaidīgs; II. adv. pastāvīgi; (fest) stipri; (beharrlich) neatlaidīgi.

Stand'haftigkeit, f. pastāvīgums, m.; (Festigkeit) stingrums, m.; (Beharrlichkeit) neatlaidīgums, m.

stand'halten, v. n. (v. halten) cieši stāvēt, neatkāpties, turēties pretim.ständig — stärken

495

st&n'dig, adj. pastāvīgs; -es Einkommen,

noteikts ienākums. Stand'||krämer, m. krāmu tirgotājs, m. -punkt, m. 1. vieta, f.; fig. auf demselben -e stehen bleiben, palikt tai pašā vietā; palikt kur bijis; 2. fig. (Gesichtspunkt) viedoklis, m.; (etw.) von einem anderen -e betrachten, uzlūkot (ko) no cita stāvokļa; das ist ein überwundener šis uzskats jau atmests, -quartier, n. 1. (Garnison) garnizons, m.; 2. (im Felde) nometnes vieta, f.; wo werden wir unser -nehmen? kur mēs apmetīsimies? -recht, n. kaŗa likumi, m. pl.; kaŗa tiesības, f. pl.

standrechtlich, I. adj. kaŗa tiesībām piemērots; -es Erschießen, kaŗa stāvokļa laikā parasta nošaušana; IL adv. pēc kaŗa tiesībām,- (jemn.) » erschießen, nošaut (kādu) uz kaŗa likumu pamata. Standļ|rēde, f. svinīga runa; (bes. Grabrede) kapa runa, f. -rēdner, m. svinīgs runātājs, -uhr, f. sienas pulkstenis, m. Stang'e, f. «, pl. -n, (von Holz) kārts, f.; (an Zäunen auch) sklanda, f.; (von Metall) stienis, m.; (über die Sparren zu nageln) lakts, f.; (für Hopfen und Bohnen) maikste, f.; šķeists, m.; (zum Reichen der Garben) dalbs, m.; (Stab) spieķis, m.; (Hühnerstange) lakta, f.; (am Hirschgeweih)'zars, m.; (am Pferdegebiß) laužņi, m. pl.; (jemm.) die -halten, turēt (kādam) ragus pretim; būt (kādam) līdzīgam. Stang'enļ|bohne, f. maikšķu pupas, f. pl.

-eisen, n. stieņu dzelzs, f. stang'enförmig, adj. stieņa veidā. Stang'en||gebiß, n. iemauktu dzelži, m. pl.; laužņi, m. pl. -gitter, n. dzelzs margas, m. pl. -pfērd, m. ilkšu zirgs, m. -silber, n. stieņu sudrabs, m. -Spargel, m. kātiņu sparģeļi, m. pl. -stahl, m. stieņu tērauds, m. -zaum, m. laužņu iemaukti, m. pl. -zäun, m. sklandu žogs, m. stank v. stinken. Stank, m. -(e)s, smirdoņa, f. Stänk'er, m. -s, pl. 1. smerdelis, m.,-bezdelis, m.; 2. (Darmgase) bezdeli, m. pl.; 3. fam. (Zänker) ķildnieks, m. Stänkerei', f. pl. -en, 1. smerdēšana, f.; bezdēšana, f.; 2. (Klatscherei) nelāga valodu celšana, f.; pļukstēšana, f. stänk'ern, v. n. 1. bezdēt; 2. fam. (Streit suchen) meklēt ķildas; 3. (Gerede verbreiten) celt nelāga valodas, pļukstēt. Stan'ze, f. pl. -n, 1. (Strophe) pantiņš, m.; 2. (Prägstempel) štance, f.; spiedogs, m.

stan'zen, v. a. iespiest, štancēt (izsist ar štanci).

Stā'pel, m. -s, 1. reida, f.; steķi, m. pl.; ein Schiff von « (laufen) lassen, ielaist kuģi ūdenī; von laufen, braukt jūrā; 2. (Niederlage) noliktava, f.; 3. (Haufe) kaudze, f.; grēda, f.; » Holz, malkas grēda, f. -gūt, n. izkrautņu preces, f. pl. '

stā'peln, v. a. kraut, sakraut kaudze. Stā'pel II ort, m. od. -platz, m. izkraujamā

vieta, izkrautne, f. Stapf'e, f. «., pl. -n, pēda, f. stapfen, v. n. iet smagiem soļiem, čāpāt. Stār, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Vogel) (melnais) strazds, m.; dem. Strazdiņš, m.; junger », strazdēns, m.; 2. (Augenkrankheit) grauer pelēkais nags, katar-rakta, f.; der schwarze melnais nags; der grüne zaļais nags, glaukoma, f.; (jemm.) den «. Siechen, nojemt (kādam) nagu no acs; fig. atvērt (kādam) acis. Stār, m. -(e)s, pl. -e, auns, m. starb v. sterben, stār'blind, adj. pavisam akls. Stär'||häuschen, n. od. -kasten, m. auriņš, m.

stark, I. adj. (comp, stär'ker; sup. der stärk'ste) 1. stiprs, spēcīgs; stärker werden, piejemties spēkā; fig.-er Geist, varens gars; fig. -er Glaube, stipra ticība; 2. (fest, haltbar) izturīgs, stiprs; -e Mauern, stipri mūŗi; -es Gebäude, labi būvēta ēka; fig. (mächtig, gewaltig) -e Stimme, varena balss; -er Wind, liels (od. stiprs) vējš; -er Esser, liels ēdējs; im stärksten Regen, vislielākā lietū; -e Dosis, liels devums, m.; -es Heer, liels kaŗaspēks; 3. (dick) biezs; (umfangreich) resns, tukls; -es Brett, biezs dēlis; - werden, piejemties resnumā; II. adv. stipri, spēcīgi; « besucht, labi apmeklēts, stark'i |beleibt, adj. resns, tukls, -besetzt,

adj. pārpildīts. Stär'ke, f. pl. -n, 1. stiprums, m.; spēks, m.; 2. (Macht) vara, f.; 3. fig. (Gewalt, Heftigkeit) varenums, m.; 4. (Dicke) biezums, m.; (an Umfang) resnums, m.; -eines Brettes, dēļa biezums, m.; 5. (Stärkemehl) stēŗķeles, f. pl. od. cietes, f. pl. 6. (junges Rind) tele, f.; gotene, f. -blau, n. stēŗķeļu zilums, m. -fabrik, f. stēŗķeļu fabrika, f. -grād, m. stipruma grads, m. -klei-ster, m. stēŗķeļu klīsteris, m. -mehl, n. stēŗķeles, f. pl.; stēŗķeļu milti, m. pl. stär'ken, I. v. a. 1. (kräftigen) stiprināt, spēcināt; den Magen spēcināt kuņģi; fig. den Mut sadrošināt; 2.

(Wäsche) stīvināt, stēŗķelēt, iestēŗķe-lēt, sacietēt; II. v. refl. sich stiprināties, (durch Speise u. Trank) atspirdzināties.

Stär'ken, n. -s, stīvināšana, f.; stēŗķelē-šana, f.

stär'kend, adj. stiprinātājs-; (erquickend) atspirdzinātājs-; ein -es Mittel, stiprinātājs od. atspirdzinātājs līdzeklis.

Stär'ker, m. -s, pl. stīvinātājs, m.; stēŗķelētājs, m. -in, f. «., pl. -nen, stīvi-nātāja, f.; stēŗķelētāja, f.

stark'i'fließend, adj. straujš, -knochig, adj. kaulains, ar stipriem (od. lieliem) kauliem, -leibig, adj. resns, tukls.

Starkleibigkeit, f. tuklums, m.

Stär'kung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) stiprinājums, m.; zur » des Magens, lai spēcinātu kuņģi od. kuņģa spēcināšanai; 2. (als Mittel) spēcinātājas od. spirdzinātājas zāles.

Stärkungsmittel, n. v. Stärkung 2.

Stār'matz, m. strazds, m.

starr, I. adj. 1. stīvs, stingrs; (unbeweglich) nekustams; (erstarrt) sastindzis; « werden, sastingt; - werden lassen, sastindzināt; vor Kälte sasalis, aiz aukstuma sastindzis; ein -es Auge, stīvas acis; ein -er Blick, stings skats; 2. fig. (unbeugsam) nelokāms; 3. fig. (verblüfft) samulsis; vor Schrecken baiļu pārjemts; II. adv. 1. (jemn.) -ansehen, stingi (kādu) uzlūkot; 2. fig. stūrgalvīgi.

Star're, f. v. Starrheit.

star'ren, v. n. būt stīvam, sastingt; das Blut starrt in meinen Adern, asinis man sastingst dzīslās; (auf etw.) cieši (od. stingi) lūkoties (uz ko).

Star'ren, n. -s, 1. sastingšana, f.; 2. rēgo-šanās, f.

Starr'j heit, f. 1. (Steifheit) stīvums, m.; sastingums, m.; « des Blickes, skata stingums, m.; 2. fig. (Unbeugsamkeit) nelokāmība, f.; (Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f. -köpf, m. stūrgalvis, m.

starr'köpfig, adj. stūrgalvīgs.

Starr'||köpfigkeit, f. stūrgalvība, f.; stūrgalvīgums, m. -krampf, m. sastingums, m. -sinn, m. stūrgalvība, f.

starr'sinnig, adj. v. starrköpfig.

Starr'sucht, f. katalēpse, f.; muskuļu sastingums, m.

Start, m. -(e)s, starts, m. (aizskrejamā,' noejamā vieta).

star'ten, v. n. aizskriet no starta, noiet.

Stā'tik, f. statika, f. (mācība par līdzsvaru).

Statiö'n, f, pl. -en, 1. (Rastort auf Reisen) atpūtas vieta, f.; machen, atpūsties; 2. (von Eisenbahnen) piestātne, f.; stacija, f.; an der vorbeifahren, nobraukt piestātnei gaŗām; 3. (Kost u. Logis) freie - haben, dabūt dzīvokli un pārtiku par velti (od. par brīvu).

stationie'ren, v. n. stāvēt uz vietas; būt nostādītam.

Statiöns'||gebäude, n. piestātnes ēka, f. -halter, m. od. -Vorsteher, m. stacijas priekšnieks, m.

statiös, adj. grezns.

stā'tisch, adj. statisks.

Statist', m. -en, pl. -en, statists, m. (mēma persona uz skatuves).

Statistik, f. statistika, f.

Statistiķei*, m. -s, pl. statistiķis, m.

Statistin, f. pl. -nen, statiste, f.

Stativ', n. -(e)s, pl. -e, statīvs, m.; pa-kājis, m.

Statt, f. vieta, f.

statt, prp. (mit dem Genetiv) vietā; •» meiner, manā vietā.

Stät'te, f. •% pl. -n, vieta, f.; eine bleibende paliekama vieta; keine bleibende - haben, būt bez paliekamas vietas.

stat'ten, von - gehen, iet uz priekšu.

statt'| finden, v. n.. (v. finden), -häben, v. n. (v. haben) notikt, -haft, adj. (erlaubt) atļauts; (gültig) derīgs.

Statt'||haftigkeit, f. (Gültigkeit) derīgums, m. -halter, m. zemes pārvaldītājs, m.; valdības vietnieks, m.; (bibl.) zemes soģis, m.

stattlich, adj. 1. stalts; -es Aussehen, stalts izskats; -er Mann, stalts vīrs; 2. fig. (bedeutend) ievērojams.

Statt'lichkeit, f. (von Personen) staltums, m.; (von Sachen) krāšņums, m.

Stä'tue, f. pl. -n, statuja, f.

Statur', f. -, pl. -en, augums, m.

Statüt', n. -(e)s, pl. -en, statūti, m. pl. (pamata likumi).

statutenmäßig, I. adj. statūtiem piemērots; II. adv. pēc statūtiem.

Staub, m. -(e)s, putekļi, m. pl.; pīšļi, m. pl.; dem. puteklītis, m.; viel -aufwirbeln, sacelt daudz putekļu; machen, putināt; in « verwandeln, pārvērst pīšļos; wieder zu - werden, pārvērsties atkal par pīšļiem; fig. (jemm.) •» in die Augen streuen, laist (kādam) miglu- acīs.

staub'||ärtig, adj. putekļiem od. pīšļiem līdzīgs, -bedeckt, adj. putekļu apklāts.

Staub'ļ|bēsen, m. putekļu slaukāmais, -beutel, m. putekļu maciņš, m. -blätter, pl. putekļnīca, f. -bliite, f. putekļu zieds, m. -bürste, f. putekļu suka, f. Stäub'chen, n. -s, pl. puteklītis, m. Staub'deckel, m. putekļu vāks, m. stau'ben, v. n. putēt; es staubt, putekļi ceļas.

stäu'ben, v. a. putināt, noputināt; noslaucīt putekļus. Stäuber, m. -s, pl. spārniņš, m. (ko

putekļus noslaucīt). Staub' fāden, m. putekļnīca, f.; auch putekļu kātiņš, m. -fliege, f. knislis, m. staub'|jfrei, adj. bezputekļu-. -geboren, adj. pīšļos dzimis; die St-en, nabaga mirstīgie.

Staub'gefäß, n. putekļu trauciņš, m. stau'big, adj. putekļains. Staub'jļkamm, m. smalka ķemme, -läppen, m. putekļu lupata, -mantel, m. putekļu mētelis, m. -mücke, f. knislis, m. -rēgen, m. smalks lietutiņš; es fällt līņā. -sand, m. smalkas smiltis, -weg, m. (Bot.) auglenīca, f. -Wirbel, m. putekļu viesulis, m. -wölke, f. putekļu mākonis, m. Stau'che, f. pl. n, 1. (Pulswärmer) rociņa, f.; 2. (von Flachs) sauja, f. stau'chen, v. a. 1. grūst; sich die Hand izmežģīt roku; 2. den Flachs siet linus.

Stau'de, f. pl. -n, krūms, m.; (ilggadējs) puķu augs, m. stau'denārtig, adj. krūmveidīgs. Stau'denļļgewāchs, n. krūmveidīgs augs,

m. -salāt, m. galviņu salāti, m. pl. stau'dig, adj. cerains. stau'en, I. v. a. 1. das Wasser aizsprostot, aizdambēt ūdeni; 2. ein Schiff «, piekraut kuģi; II. v. refl. sich 1. (vom Wasser) sacelties, uzplūst; 2. (vom Eise) saspriesties. Stau'en, n. -s, 1. (ūdens) aizdambēšana,

f.; 2. (in Schiffen) piekraušana, f. stau'nen, v. rt. brīnīties; būt pārsteigtam.

Stau'nen, n. -s, brīnīšanās, f. stau'nens!ļwērt od. -würdig, adj. apbrīnojams.

Staup'bēsen, m. rīkstes, f. pl.

Stau'pe, f. pl. -n, 1. (Peitsche) pātaga,

f.; 2. (Tierkrankheit) mēris, m. stäu'pen, v. a. šaust. Stau'ung, f. 1. aizdambējums, m.; uzplūdums, m.; 2. fig. (Stillstand) gurdenums, m.; 3. (kuģa) piekrāvums, m. Stearin', n. -s, -e, stearīns, m. (tīrīti tauki). -licht, n. stearīna svece, f.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Stech'jļapfel, m. velnābols, m.; baltās driģenes, caurduņu zāles, f. pl. -bahn, f. skrietuve, f. -baum, m. od. -eiche, f. ūdenslape, f. -eisen, n. žeberkls, m.

stech'en, I. v. a. (stech'e, stichst, sticht; stāch; gestochen) 1. durt; freq. durstīt; (von Bienen, Mücken) dzelt; (jemm.) den Degen durch den Leib izdurt (kādam) zobenu caur miesām; (jemm.) Ohrlöcher », izdurt (kādam) ausīs caurumus;- durch und durch viscaur sadurstīt; 2. (schlachten) kaut, nodurt; 3. Rasen griezt velēnas; 4. (gravieren) gravēt; fig. das ist weder gehauen, noch gestochen, tas nav ne cepts, ne vārīts; II. v. n. durties; (nach jemm.) *, cirst ar zobenu (kādam).

Stech'en, n. -s, 1. duršana, f.; 2. (stechender Schmerz) dūrējs, m.; «.in der Seite, dūrējs sānos; 3. (Gravieren) gravēšana, f.; 4. (auf dem Rennplatz) pār-skrējiens, m.

Stech'er, m. -s, pl. 1. dūrējs, m.; 2. gravētājs, m.; 3. (am Gewehr) mēlīte; f.; spiedulis, m. -lohn, m. gravētāja alga, f.

Stech'|l fliege, f. dzēlēja, f. -gābel, f. žeberkls, m. -ginster, m. ērkšķainās irbu-lenes. -hēber, m. sifons, m.; sūcenis, m. -mücke, f. ods, m. -palme, f. ūdenslape, f.

Steck'||amboß, m. rokas lakta, f. -brief,

m. bēgļa apraksts, m.; ziņojums par bēgļa izskatu.

steckbrieflich, I. adj. -e Verfolgung, apzīmētā bēgļa meklēšana; II. adv. er wurde - verfolgt, viņu meklēja kā apzīmēto bēgli.

Steck'en, m. -s, pl. spieķis, m.; nūja, f.

steck'en, I. v. a. 1. bāzt; spraust; den Schlüssel ins Schlüsselloch bāzt atslēgu caurumā; (etw.) in die Tasche iebāzt (ko) kabatā; den Degen wieder in die Scheide iebāzt zobenu atkal makstī; 2. (befestigen) piestiprināt; (etw.) mit einer Nadel an ein Kleid piespraust (ko) ar adatu pie drēbēm; 3. Bohnen stādīt pupas; 4. fig. einer Sache ein Ziel nospraust kādai lietai mērķi; II. v. n. (steck e; stack; gesteckt') būt, atrasties; - lassen, atstāt; wo steckt er? kur viņš ir? der Pfeil steckt im Fleische, bulta ieķērusies (od. iespraudusies) miesās; III. v. refl. sich bāzties, sprausties; sich (hinter jemn.) slēpties (kādam) aiz muguras; fig. nostāties (aiz kāda).

Steck'enI|pferd, n. koka zirdziņš, m.; sein - reiten, dziedāt savu dziesmu; fig. das ist sein ar to viņam visvairāk

tīk nodarboties; fig. jeder hat sein «, ikvienam ir savi untumi, -zäun, m. va-biņu žogs, m. Steck'ling, m. -(e)s, pl. -e, durteknis, m. Steck'nādel, f. (kniepadata, f.) spraužam-

adata, f.; spraudene, f. Steck'||reis, n. durteknis, m. -riibe, f.

rācenis, m. Stēg, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Fußpfad) teka, f.; taks, m.; dem. taciņš, m.; er kennt alle Wege und -e, viņš zina visas malas; 2. (schmale Brücke) laipa, f.; dem. laipiņa, f.; 2. (an der Violine) atbalste-nis, m.; auch steķis, m.; ķilpis, m.; 4. (in der Druckerei) pildenis, m. Stēg'reif, m. kāpslis, m.; fig. aus dem tūliņ, nesagatavojies; fig. aus dem sprechen, runāt nesagatavojoties, stē'hen, I. v. a. (stē'he; stand; gestanden) seinen Mann izpildīt savu vietu; (jemm.) Rede (und Antwort) dot (kādam) izskaidrojumus; II. v. n. 1. (im Gegensatz zum Gehen, Sitzen od. Liegen) stāvēt; auf seinen Füßen turēties uz kājām; gerade stāvēt taisni; fig. er steht mir immer im Wege, viņš man vienmēr ceļā; (auf) Posten stāvēt sardzē; (zu) Gevatter «, būt kūmās, turēt bērnu (kristībās); -lassen, neaizkart, atstāt; 2. fig. (sein, sich befinden) būt, atrasties; offen būt vaļā; allein būt vienam; auf dem Sprunge od. im Begriff patlaban gribēt (ko darīt); er stand im Begriff abzureisen, viņš patlaban taisījās aizceļot; davon steht nichts im Briefe, par to vēstulē nekas nav minēts; die Tränen standen ihm in den Augen, asaras viņam bija saskrējušas acīs; 3. (vorhanden sein, bestehen) pastāvēt; solange die Welt steht, kamēr pasaule pastāv; 4. (von Früchten) das Getreide steht gut, labība apsola labu ražu, raža sagaidāma laba; 5. (von Kleidern) gut labi piekļauties; der Rock steht gut, svārki labi pašūti; 6. (von Kursen und Preisen) hoch būt cenā; pari būt pari; 7. fig. (trachten) nesties; danach steht mein Sinn, uz to man prāts nesas; (jemm.) nach dem Leben tīkot (kādam) pēc dzīvības; III. v. refl. sich müde nogurt stāvēdams, nostāvēties. Stē'hen, n. -s, stāvēšana, f.; zum » bringen, apturēt; das lange « ermüdet mich, ilgi stāvot es nogurstu, stē'hend, I. adj. 1. (aufrecht) stāvošs; auf den Füßen uz kājām turēdamies; '2. (nicht fließend) -es Wasser, stāvošs ūdens; 3. fig. (feststehend) -e Redensart, daudz lietots izteiciens; 4. fig.

(dauernd) -es Heer, pastāvīgs karaspēks ; -e Bühne, pastāvīgs teātris; II. adv. stāvu, stāvus.

Stē'henbleiben, n. apstāšanās, f.; das * ist verboten, še aizliegts apstāties.

Steh'krāgen, m. stāva apkakle, f.

Steh'leiter, f. stāvas trepes; divkāršas trepes.

steh'len, I. v. a. (steh'le, stiehlst, stiehlt; stahl; gestohlen) zagt; fam. nospert, nagus palaist; man hat ihm sein Geld aus der Tasche gestohlen, viņam nozagta nauda no kabatas; (biblisch) du sollst nicht tev nebūs zagt; II. v. refl. sich aus dem Hause «, aizvilkties klusiņām no mājām.

Steh'len, n. -s, zagšana, f.

Steh'ler, m. -s, pl. zaglis, m.; prv. der Hehler ist so gut wie der slēpējs nav labāks par zagli.

Steh'||platz, m. stāvvieta, f. -pult, n. stāvpulte, f. -seidel, n. glāze alus (ku-ŗu dzer stāvot).

steif, I. adj. 1. (unbiegsam) stīvs; er hat einen -en Arm, viņam stīva roka; -er Kragen, stīva apkakle; -es Leder, sīksta āda; vor Kälte, nosalis, aiz aukstuma vai sastindzis; 2. fig. (ungelenk, linkisch) neveikls, stīvs; (gezwungen) piespiests; II. adv. 1. stīvi; 2. fig. neveikli; es ging sehr » her, nebija nekādas rosības; 3. fig. cieši, stipri; » und fest glauben, būt pilnīgi pārliecinātam; (etw.) . und fest behaupten, cieši apgalvot (ko).

Stei'fe, f. 1. stīvums, m.; 2. (Stärke) stērķeles, f. pl. od. cietes, f. pl.; 3. (pl. -n) (Stütze) atbalsts, m.

stei'fen, I. v. a. 1. sastīvināt, padarīt stīvu; Wäsche sastīvināt od. iestēr-ķelēt veļu; 2. (stützen) atbalstīt; II. v. refl. sich (auf etw.) (an etw. festhalten) palikt (pie kā), neatlaisties (no kā).

Stei'fen, n. -s, iestērķelēšana, f.

Steifheit, f. od. Steifigkeit, f. stīvums, m.

Steifleinen, n. gludināts audekls.

Steig, m. -(e)s, pl. -e, teka, f.; taks, m.

Steig'bü'gel, m. kāpslis, m.; dem. kāpslī-tis, m.; aus den -n kommen, izšļukt no kāpšļiem, -riemen, m. kāpšļa siksna, f.

Stei'ge, f. «, pl. -n, 1. (Treppe) kāpnes, f. pl.; trepes, f. pl.; 2. (Steigung) pacelšanās, f.

stei'gen, v. n. (stei'ge; stieg; gestie'gen) 1. kāpt; «. lassen, kāpināt; hin u. her kāpelēt; (in die Höhe gehen) pacelties; zu Pferde od. aufs Pferd kāpt zirgam mugurā; fig. auf den ThronSteigen — Steinkrankheit

499

kāpt tronī; einen Drachen - lassen, laist pūķi gaisā; 2. fig. (von Kursen od. Preisen) celties; im Preise sadārdzināties, kļūt dārgākam; im Preise - lassen, sadārdzināt; die Aktien «, akcijas ceļas.

Stei'gen, n. -s, 1. kāpšana, f.; beim kāpjot; das » des Wassers, ūdens celšanās, f.; 2. fig. (von Kursen od. Preisen) celšanās, f.; des Preises, cenas sadārdzināšanās, f.; der Kurs ist im *, kurss ceļas.

stei'gend, adj. 1. kāpjošs; 2. fig. (zunehmend) augošs.

Stei'ger, m. -s, pl. kāpējs, m.; (in den Minen) strādnieku uzraugs, m.

Steigerer, m. pārsolītājs, m.

stei'gern, I. v. a. 1. kāpināt, pacelt; (in der Auktion) pārsolīt; allmählich pamazām kāpināt; seine Ansprüche palielināt od. kāpināt savas prasības; die Miete paaugstināt īri; 2. (in der Grammatik) ein Adjektiv lietāt īpašības vārdu salīdzināmos pakāpienos; II. v. refl. sich «., paaugstināties, palielināties.

Stei'gern, n. -s, 1. paaugstināšana, f.; od. kāpināšana, f.; 2. (in der Grammatik) salīdzināšana, f.

Stei'gerohr, n. cēlēja caurule, f.

Stei'gerung, f. pl. -en, 1. paaugstinājums, m.; kāpinājums, m.; 2. (in der Grammatik) salīdzinājums, m.

Stei'gerungsgrād, m. salīdzināmais pakāpiens (od. salīdzināmā pakāpe).

Stei'gung, f. pl. -en, pacelšanās, f.; (Steigen) kāpšana, f.; kāpiens, m.

steil, adj. kraujš; stāvs.

Stei'le, f. pl. -n od. Steil'heit, f. kraujums, m.; stāvums, m.

Stein, m. — (e)s, pl. -e, 1. akmens, m.; akmentiņš, m.; einen Acker von -en reinigen, nolasīt akmeņus no tīruma; in «. verwandeln, pārvērst akmenī, pārakmeņot; zu werden, pārakmeņo-ties; fig. - des Anstoßes, piedauzības akmens; einen des Anstoßes finden, atdurties uz kavēkļiem; fig. der ~ der Weisen, prātnieku akmens; fig. ~ und Bein schwören, dievoties; 2. (Felsart) klints, f.; iezis, f.; 3. (im Obst) kauliņš, m.; 4. (in der Blase) akmens, m.; (Grieß) graušļi, m. pl.; 5. (beim Schach-od. Damenspiel) ripiņa, f.; kauliņš, m.; fig. einen . (bei jemm.) im Brette haben, būt (pie kāda) labi ieredzētam; 6. (Gewicht) divdesmit mārciņas.

Stein'||acker, m. akmeņains tīrums, -āder, f. klints dzīsla, f. -ādler, m. klinšu ērglis, m.

stein'alt, adj. fam. ļoti vecs.

Stein'|[amsel, f. klinšu strazds, m. -arbeit, f. akmeņkaļa darbs, m. -ārt, f. iezis, m.

stein'ārtig, adj. akmenim līdzīgs; akmeņains.

Stein'||bach, m. klinšu strauts, m. -bau, m. mūŗa būve, f. -beere, f. kaulene, f. -beißer, m. (Vogel) svirpis, m. -berg, m. akmeņu kaudze, f. -beschwērde, f. graušļu sāpes, f. pl.; akmeņu kaite, f. -bildung, f. akmeņu rašanās, f. -block, m. akmens bluķis, m. -bock, m. kaln-āzis, m. (kalnu kaza), -böden, m. 1. (Grund) akmeņaina zeme; 2.

(Fußboden) akmeņu kuls, m. -bohrer, m. klinšu urbjamais. -brecher, m. akmeņ-lauzis, m. -bruch, m. akmeņu lauztuve, f. -būche, f. skābarde, f. -butte, f. āte, f. -druck, m. litogrāfijā, f. -drucker, m. litografs, m.

Steindruckerei', f. litogrāfijā, f.; litogra-fiskā spiestuve, f.

Stein'eiche, f. cietais ozols, m.

stei'nern, adj. 1. akmens-; (aus Steingut) māla-; 2. fig. ciets, akmens-.

Stein'fļesche, f. lielais osis. -flachs, m. kalna lini, m. pl.

Stein'j|frucht, f. kauliņa auglis, m. -galle, f. (Pferdekrankheit) lēles, f. pl. -grieß, m. graušļi, m. pl. -grübe, f. akmeņu lauztuve, f.; akmeņu bedre, f.

stein'hart, adj. ciets kā akmens, akmens cietumā.

Stein'ļļhārte, f. akmens cietums, m.-haue, f. akmeņu laužamais, klinšu cērtamais, -hauer, m. dzirkalis, m.; akmeņkalis, m. -haufe(n), m. akmeņu kaudze, f.

stei'nicht, adj. akmenim līdzīgs, akmeņains.

stei'nig, adj. akmens-, akmeņains; (felsig) klints-, klinšains.

stei'nigen, v. a. nomētāt ar akmeņiem.

Stei'niļjgen, n. -s, od. -gung, f. pl. -en, nomētāšana ar akmeņiem.

Stein'||käuzchen, n. apogs, m. -kenner, m. litologs, m.; akmeņu zinātnieks, m. -kohle, f. akmeņogle, f.

Stein'kohlen||bergwerk, n. akmeņogļu raktuve, f. -gas, n. akmeņogļu gāze, f. -gräber, m. akmeņogļu racējs, m. -grübe, f. v. -bergwerk. -Schacht, m. akmeņogļu šachta, f. -teer, m. akmeņogļu darva, f.

stein'krank, adj. ar akmeņu kaiti sasirdzis (od. saslimis).

Stein'] |krankheit, f. akmeņu kaite, f. -krūg, m. māla krūze, f. -kruste, f. akmens červelis, m. -lēberkraut, n.

32=»500

suņu ķērpis, m. -lerche, f. cekulainais cīrulis, -linde, f. sīklapainā liepa.

Steinmälerei', f. mozaīkas glezniecība, f.

Stein'ļļmarder, m. baltvēdere, f. -meißel, m. akmeņu kalts, m. -mergel, m. akmeņains merģelis. -messer, n. litotoms, m.; akmeņu griežamais, -metz, m. -en, pl. -en, dzirkalis, m.; akmeņkalis, m. -mörser, m. 1. akmens piesta, f.; 2. (Geschütz) akmeņu mortira, f. -mör-tel, m. cements, m. -öbst, n,, kauliņa auglis, m. -pech, n. asfalts, m.; zemes piķis, m. -pflanze, f. akmeņaugs, m. -pflaster, n. akmeņu bruģis, m. -ram-me, f. bāba, f. -rēgen, m. akmeņu lietus, m.

stein'reich, adj. akmeņiem bagāts; ļoti bagāts.

Stein'jļreich, n. minerālu valsts, f. -rinde, f. akmens garoza, f. -ritze, f. klints plaisa, f. -säge, f. akmeņu zāģis, m. -sauger, m. akmeņgriezis, m. -schicht, f. akmeņu slānis, m.; akmeņu kārta, f. -Schleifer, m. akmeņu slīpētājs, m. -Schleuder, f. linga, f. -schloß, n. krama atslēga, f. -Schloßgewehr, n. kramenīca, f. -schmätzer, m. baltspārklītis, m. -schmerzen, m. pl. akmeņgraizes, f. pl. -schwalbe, f. mūŗa bezdelīga, f. -setzer, m. bruģētājs, m. -wurf, m. akmens metiens, m. -Zeichnung, f. litogrāfija, f.; akmens zīmējums, m. -zeit, f. akmeņu laikmets, m.

Steiß, m. -es, pl. -e, pakaļa, f.; (von Vögeln) guza, f.; (von Insekten) okste, f.

Steiß'bein, n. tūpļa kauls, m.

stell'bār, adj. kustināms, pārvietojams, nostādāms.

Stell'|lbärkeit, f. kustināmība, f. -chen, n. -s, pl. vietiņa, f. -dichein, n. -s, satikšanās, f.

Stel'le, f. pl. -n, 1. (Ort, Platz) vieta, f.; von der - bringen, izkustināt no vietas; nicht von der > kommen, nekustēt no vietas; 2. fig. (Stellung) vieta, f.; (Amt) amats, m.; dem. vietiņa, f.; (verächtl.) vietele, f.; ohne ~ sein, būt bez vietas; sich zu einer ~ melden od. sich um eine » bewerben, pieteikties kādā vietā.

stel'len, I. v. a. 1. likt, nolikt; statīt, nostatīt; den Topf aufs Feuer likt podu uz uguns; an die Wand nolikt (od. novietot) pie sienas; ein Pferd in den Stall likt zirgu stallī; 2. (in die richtige Lage bringen) die Uhr nokārtot pulksteni; die Uhr richtig uzgriezt pulksteni pareizi; fig. eine Sache richtig ievirzīt lietu pareizā

stāvoklī; 3. fig. (zur Stelle schaffen) piegādāt; einen Bürgen od. Bürgschaft piegādāt galvotāju; einen Zeugen », sagādāt od. uzrādīt liecinieku; einen Ersatzmann od. Stellvertreter dot vietnieku; 4. fig. (zum Stehen brin gen) das Wild apstādināt medījumu 5. (machen) darīt; zufrieden «•, apmierināt; II. v. n. (jemm.) nach dem Leben tīkot (kādam) pēc dzīvības; III. v. refl. sich 1. stāties, nostāties; sich ans Fenster nostāties pie loga; sich auf die Zehen pacelties uz pirkstu galiem; 2. fig. (sich einfinden) ierasties; sich dem Gericht nākt tiesas priekšā; 3. fig. (sich den Schein geben), izlikties; er stellt sich nur so, viņš tik tā izliekas; er stellt sich krank, viņš izliekas slims esam.

Stellen, n. -s, 1. likšana, f.; (Anordnen) nokārtošana, f.; 2. (Richten) virzīšana, f.; 3. fig. (jautājuma) celšana, f. -ge-sūch, n. vietas lūgums, m. -vermittler, m. vietas apgādātājs, m. -vermittlungs-bureau [-bürö], n. vietu apgādājamais birojs.

stellenweise, adv. vietām; vietvietām.

Steiler, m. -s, pl. «-, rēgulātors, m.; kārtotājs, m.

SteH'| macher, m. ratnieks, m. -macher-arbeit, f. ratnieka darbs, m. -scheibe, f. rozete, f. (uzgriežamā ripiņa).

Stellung, f. pl. -en, 1. v. Stellen; 2. stāvoklis, m.; die feindlichen -en, ienaidnieku pozicijas; 3. (Körperhaltung) izturēšanās, f.; fig. zu einer Frage - nehmen, nostāties pret kādu jautājumu; . 4. (Stelle, Amt) vieta, f.; ohne od. außer «. sein, būt bez vietas.

stell'vertrētend, adj. vietas izpildītājs-.

Stellvertreter, m. vietas izpildītājs, m.; (Amtsvertreter) vietnieks, m. -terin, f. vietas izpildītāja, f.; vietniece, f. -tung, f. vietas izpildīšana, f.; vietas izpildījums, m. -tungskosten, pl. izdevumi par vietas izpildīšanu.

Stelz'bein, n. koka kāja, f.

Stel'ze, f. pl. -n, kokkāja, f.; od. stak-lis, m.; auf -n gehen, iet ar stakļiem; fig. būt saspīlētam.

Stel'zenläufer, m. (Vogel) bridējs putns, m.

Stelz'füß, m. koka kāja, f.

Stemm'eisen, n. kalts, m.; dem. kaltiņš, m.

stem'men, I. v. a. 1. (stützen) atbalstīt; den Ellbogen auf den Tisch atspiesties od. atbalstīties ar elkoni uz galda; die Hände in die Seite iespraust ro-Stempel — stets

501

kas sānos; II. v. refl. sich «, 1. atbalstīties, atspiesties; 2. fig. (sich widersetzen) turēties pretim. Stem'pel, m. -s, pl. 1. zīmogs, m.; 2. (bei Pflanzen) auglenlca, f. -abgäbe, f. zlmognodoklis, m. -bögen, m. zīmoga papīrs, m.

stem'pelfrei, adj. atbrīvots no zīmogno-dokļa.

Stem'pel|[gebühr, f. od. -geld, n. zīmoga

nauda, f. -marke, f. zīmogmarka, f. stem'peln, v. a. zīmogot. Steng'e, f. pl. -n, steņģe, f. (masta

virsējā, kustināmā daļa). Steng'el, m. -s, pl. (an Pflanzen meist) stiebrs, m.; auch kāts, m.; kātiņš, m. -glied, n. posms, m. sten'gellös, adj. bezstiebra-. Steno||gramm', n. -s, pl. -e, stenogramma, f. -graphie', f. stenografija, f. stenographieren, v. a. u. n. stenografēt. Step'pe, f. pl. -n, stepe, f. (plašs, ar

zāli apaudzis klajums), step'pen, v. a. šūt ar divkārtīgiem pa-

kaļdūrieniem. Step'pen|[bewohner, m. stepes apdzīvotājs, m. -huhn, n. stepes irbe, f. Ster'be||bett, n. nāves cisas, f. pl. -būch, n. mirušo saraksts, m. -fall, m. nāves gadījums, m. -gebēt, n. aizlūgums par mirēju, -gedanken, m. pl. domas par nāvi (od. par miršanu), -geld, n. bēŗu nauda, f. -gesang, m. bēŗu dziesma, f. -glocke, f. bēŗu zvans, m. -haus, n. sēru nams, m. -jahr, n. nāves gads, m. -kasse, f. bēŗu kase, f. -kleid, n. līķa uzvalks, m. -lied, n. bēŗu dziesma, f. -liste, f. mirušo saraksts, m. -mönat, m. nāves mēnesis, m. ster'ben, v. n. (ster'be, stirbst, stirbt; starb; gestor'ben) mirt, nomirt; (verscheiden) aiziet Dieva priekšā, šķirties no šīs pasaules; (vom Vieh) nobeigties, nosprāgt; jung •% nomirt jaunības gados; als Märtyrer nomirt mocekļa nāvē; an der Schwindsucht nomirt ar diloni; woran ist er gestorben? ar ko viņš nomiris? Ster'ben, n. -s, miršana, f.; nāve, f.; im

• liegen, mirt; im «, mirstot, ster'bend, adj. mirstošs; der S-e, mirējs, m.

Ster'bensangst, f. nāves bailes, f. pl. jter'benskrank, adj. uz miršanu saslimis. Ster'benswörtchen, n. fam. er hat mir kein davon gesagt, viņš man par to nav teicis ne pušplēsta vārdiņa. Ster'be II stunde, f. nāves stunda, f.; mirstamais brīdis, -tag, m. nāves diena, f.

-zeit, f. mirstamais laiks, nāves laiks, m.

sterblich, I. adj. mirstams, mirstīgs; II.

adv. nāvīgi. Sterb'lich||keit, f. mirstība, f. -keits-

liste, f. mirstības saraksts, m. Sterb'ling, m. -(e)s, pl. -e, mirulis, m. stereotyp', adj. stereotips, steril', adj. sterils, neauglīgs, sterilisie'ren, v. a. sterilizēt, iznīcināt

dīgļus (baktērijas) pienā etc. Sterling, m. -s, drei Pfund «, trīs mārciņas sterliņu. Stern, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Himmelskörper) zvaigzne, f.; dem. zvaigznīte, f.; fig. unter einem glücklichen - geboren sein, būt piedzimušam laimīgā dienā; 2. (im Auge) zīle, f. Stern'||äder, f. astes dzīsla, f. -anbēter, m. zvaigžņu pielūdzējs, m. -anbētung, f. zvaigžņu pielūgšana, f. stern'ārtig, adj. zvaigznei līdzīgs. Stern'||bild, n. zvaigžņu kopa, f.; od. zvaigznājs, m. -blūme, f. astere, f. -chen, n. -s, pl. «, zvaigznīte, f. -deu-ter, m. astrologs, m.; zvaigžņu tulkotājs, m. -deuterkunst, f. od. -deutung, f. astroloģija, f. Ster'nen|!bahn, f. zvaigžņu ceļš, m. -ban-

ner, n. zvaigžņu karogs, ster'nen||hell od. -klār, adj. zvaigžņots; es ist redz zvaigznes mirdzam, ir nozvaigžņojies. Ster'nen||helle, f. zvaigžņu gaišums, m. -himmel, m. zvaigžņotas debesis, -nacht, f. zvaigžņota nakts, -zelt, n. debesu apjums, m. sternlörmig, adj. u. adv. zvaigznes veidā.

Stern'gruppe, f. zvaigžņu kopa, f.; zvaigznājs, m.

ster'nig, adj. zvaigžņains, zvaigžņots, stern'hell, adj. v. sternenhell. Stern'||jahr, n. zvaigznes gads, m. -kam-mer, f. zvaigžņu istaba, f. -karte, f. zvaigžņu karte, f. -kenner, m. astronoms, m.; zvaigžņu pratējs, m. -kunde, f. astronomija, f.; zvaigžņu zinātne, f. stern'kundig, adj. astronomijā iedziļinājies.

Stern'II lehre, f. astronomija, f.; zvaigžņu zinātne, f. -schnuppe, f. krītoša zvaigzne. -warte, f. zvaigžņu lūkotava, f. Sterz, m. -es, pl. -e, 1. aste, f.; 2. (am

Pfluge) balsts, m. stēt, adj. 1. (fest) ciešs; 2. (beständig)

pastāvīgs. Stē'tigkeit, f. pastāvīgums, m. stēts, adv. arvienu, vienmēr; (beständig) pastāvīgi.502

Steu'er, n. -s, pl. «, stūre, f.

Steu'er, f. pl. -n, 1. (Abgabe) nodoklis, m.; nodeva, f.; (früher) mesli, m. pl.; (Zoll) muita, f.; direkte, indirekte tiešs, netiešs nodoklis; die -n erheben, ievākt od. piedzīt nodokļus; 2. bei der - beschäftigt sein, būt darbā nodokļu valdē, -amt, n. nodokļu valde, f. -an-schlag, m. nodokļu pārskats, m.

steu'erbār, adj. 1. (von Sachen) nodokļiem apliekams; 2. (von Schiffen) stūrējams.

Steu'er beamte(r), m. nodokļu resora ierēdnis, m. -behörde, f. nodokļu resors, m. -betrag, m. nodokļu summa, f. -bewilligung, f. nodokļa atvēlējums, m. -bewilligungsrecht, n. tiesība atvēlēt nodokli, -bezirk, m. nodokļu iecirknis, m. -einnähme, f. nodokļu ienākums, m. -einschätzungskommissiön, f. nodokļu novērtētāja komisija, f. -er-hēbung, f. nodokļa ievākšana, f. (od. piedzīšana, f.). -erlaß, m. nodokļu atlaišana, f.

steu'erfrei, adj. no nodokļiem atbrīvots.

Steu'er |j freiheit, f. atbrīvojums no nodokļiem. -geld, n. nodokļu nauda, f. -gesetz, n. nodokļu likums, m. -mann, m. stūrmanis, stūrētājs, m.

steu'ern, I. v. a. 1. ein Schiff stūrēt od. vadīt kuģi; (beisteuern) Geld iemaksāt naudu; II. v. n. i. (das Steuer führen) stūrēt; 2. (fahren) braukt; gegen den Wind braukt ar kuģi pret vēju; 3. (Einhalt tun) einer Sache -, nepielaist, apturēt, novērst (kādu lietu).

Steu'er||nachlaß, m. nodokļu atvieglinājums, m. -Ordnung, f. nodokļu nolikumi, m. pl.

steuerpflichtig, adj. (von Sachen) nodokļiem apliekams; 2. (von Personen) nodokļu maksātājs-; er ist viņam jāmaksā nodokļi.

Steu'er|| pflichtigkeit, f. pienākums

maksāt nodokļus, -rad, n. stūrefc ritenis, m. -sache, f. nodokļu lieta, f.

Steu'erung, f. pl. -en, 1. (kuģa) stūrēšana, f.; 2. (mašīnas) rēgulātors, m.

Steu'er||verwaltung, f. nodokļu valde, f. -Verweigerung, f. liegšanās maksāt nodokļus. -wēsen, n. nodokļu lietas, f. pl. -zahler, m. nodokļu maksātājs, m. -züschlag, m. papildu nodoklis, m.

stich, stichst, sticht v. stechen.

Stich, m. -(e)s, pl. -e, 1. dūriens, m.; (von Bienen u. Schlangen) dzēliens, m.; das war ein - ins Herz, tas bija tikpat kā ar nazi sirdī; ein tödlicher «, nāvīgs dūriens; 2. (beim Nähen) dūriens, m.;

weite, enge -e machen, šūt lieliem, maziem dūrieniem; sie hat heute noch keinen • gemacht, viņa šodien adatu nemaz nav aiztikusi; 3. (stechender Schmerz) dūrējs, m.; ich habe -e in der Seite, man dūrējs sānos; 4. fig. (Hieb) cirtiens, m.; das ist ein •» auf mich, tas zīmēts uz mani; 5. fig. (von Getränken) ieskābums, m.; dieser Wein hat einen šis vīns drusku ieskābis; (vom Fleische) sasmakums, m.; aiz-puvums, m.; 6. (Kupferstich) gravējums, m.; 7. (beim Kartenspielen) stiķis, m.; einen » machen, piejemt stiķi; den letzten ~ machen, pajemt pēdējo stiķi; 8. (Tauschhandel) maiņa, f.; -um •*, maiņa uz galviņām; 9. (von der Farbe) hat einen - ins Blaue, šī krāsa laistās (od. atsitas) zilumā.

Stichblatt, n. 1. zobena kauss, m.; rokas aizsargs, m.; 2. (von Karten) kaujama kārts.

Stich'el, m. -s, pl. greblis, m.; kaltiņš, m.; gravējamais.

Stichelei', f. «, pl. -en, bikstīšana, f.; (Spöttelei) zobošanās, f.

Stich'elfuchs, m. baltkrēpis, m.; dūka-nais.

stich'eln, v. n. bikstīt; (auf jemn.) zoboties (par kādu), aizkart (kādu).

Stich'eln, n. -s, zobošanās, f.

Stich'elļ|rēde, f. kodīga runa. -wort, n. kodīgs od. kaitināms vārds.

Stich'flamme, f. liesmas kodols, m.

stich' frei, adj. nemaitājies, nebojājies, -haltig, adj. piejemams; (wohl begründet) dibināts.

Stich' haltigkeit, f. pl. -en, derīgums, m. -ling, m. (Fisch) stagaris, in.; auch kazrags, m.; dem. stagarītis, m. -probe, f. nomēģinājums, m. -waffe, f. duŗa-mais ierocis, -wähl, f. pārvēlēšana, f. -wort, n. 1. (auf der Bühne) gala vārds, m.; 2. (Losung) vērā liekams vārds; sauka, f. -wunde, f. dūriena vāts, f.

Stick'arbeit, f. izšuvums, m.; izrakstī-jums, m.

stick'en, I. v. a. u. n. izšūt, (ar rakstiem) izrakstīt; II. v. n. smakt; rīstīties; aizrauties.

Sti'cken, n. -s, 1. izšūšana, f.; izrakstīšana, f.; 2. (Ersticken) smakšana, f.; eine Hitze zum smacīgs karstums, kuŗā var nosmakt.

Stick'er, m. -s, pl. izšuvējs, m.

Stickerei', f. pl. -en, izšuvums.

Stickerin, f. pl. -nen, izšuvēja, f.; iz-rakstītāja, f.; brodētāja, f.

Stick'|jfluß, m. plaušu trieka, f. -garn, n. izšuvumu dzija, f.; dzīpari, m. pl. -husten, m. gaŗais klepus, m. -luft, f. smacīgs od. piesmacis gaiss, -nādel, f. izrakstāmā adata, -rahmen, m. izšuvumu rāmis, m. -seide, f. izrakstāmais zīds. -stoff, m. slāpeklis, m. stickstoffhaltig, adj. slāpekli saturošs,

slāpekļa-, slāpekļains. Stickstoffverbindung, f. slāpekļa savienojums, m. Stiefbrüder, m. pusbrālis, m. Stie'fel, m. -s, pl. 1. zābaks, m.; dem. zābaciņš, m.; anziehen, apaut zābakus, auch uzvilkt, uzmaukt zābakus; wer macht Ihnen Ihre kuŗš kurpnieks Jums šuj zābakus? 2. (an der Pumpe) virzuļa caurule, f. -absatz, m. zābaku papēdis, m. -anzieher, m. zābaku aunamais, -bürste, f, zābaku suka, f.

stie'feln, I. v. a. apaut zābakus; gestie-r feit und gespornt, zābakos un piešos; der gestiefelte Kater, runcis zābakos; II. v. n. fam. iet, soļot. Stie'fel putzer, m. zābaku tīrītājs, m. -quaste, f. zābaku pušķis, m. -schaft, m. zābaku stulms, m, (od. liels, m.). -sohle, f. zābaku zole, f. -stulpe, f. zābaka atloks, m. -strippe, f. zābaka austiņa, f. Stiefeltern, pl. patēvs un pamāte. Stie'fel||wichse, f. zābaku (vikse) ziede, f.

-wichser, m. zābaku spodrinātājs, m. Stief||geschwister, pl. pusbrālis un pusmāsa. -kind, n. pabērns, m. -mutter, f. pamāte, f. -mütterchen, n. (Bot.) atraitnīte, f.; bezdelīgu actiņas, f. pl. stiefmütterlich, I. adj. pamātes-; II. adv. kā pamāte; die Natur hat ihn be-, handelt, daba viņu skopi apbalvojusi. Stief||schwester, f. pusmāsa, f. -söhn, m. padēls, m. -tochter, f. pameita, f. -Väter, m. patēvs, stiefväterlich, I. adj. patēva-; II. adv.

kā patēvs, stieg, stiegst v. steigen. Stie'ge, f. <», pl. -n, 1. (Treppe) kāpnes, trepes, f. pl.; 2. divdesmit; eine Leinwand, divdesmit olektis audekla. Stieg'litz, m. -es, pl. -e, dadzītis, m.;

ķivulis, m. stiehl, stiehlst, stiehlt v. stehlen. Stiel, m. -(e)s, pl. -e, kāts, m.; (am Messer auch) spals, m.; dem. kātiņš, m.; spaliņš, m. Stiel'chen, n. -s, pl. kātiņš, m. stie'len, v. a. 1. pielikt od. pietaisīt kātu;

2. ein gestieltes Blatt, kātaina lapa. Stiel'ende, n. kāta od. spala gals, m.

stiel'lös, adj. bezkāta-. stier, adj. (starr) stīvs. • Stier, m. -(e)s, pl. -e, 1. vērsis, m.; bullis, m.; dem. vērsītis, m.; bullītis, m.; junger vērsēns, m.; bullēns, m.; 2. (Sternbild) Vērsis, m. stie'ren, v. n. rēgoties, ar stīvām acīm

lūkoties. Stier'gefecht, n. vēršu cīņa, f. stieß v. stoßen.

Stift, m. -(e)s, pl. -e, 1. spraude, f.; spraudīte, f.; mit -en befestigen, piekniedēt; 2. (Bleistift) zīmulis, m. Stift, n. -(e)s, pl. -e od. -er, iestāde, f. stiften, v. a. 1. (gründen) dibināt; 2. fig. (hervorbringen) ražot, panākt; Gutes darīt labu; Frieden noslēgt mieru; eine Ehe saprecināt; eine Freundschaft sadraudzēt; Feindseligkeiten sanaidot; Händel sacelt ķildas; Nutzen būt derīgam; 3. fam. (schenken) dāvināt. Stiften, n. -s, dibināšana, f. Stifter, m. -s, pl. dibinātājs, m.; 2. fig. (Urheber) darītājs, m.; sacēlējs, m. -in, f. pl. -nen, dibinātāja, f. Stifts'j|däme, f. od. -frau, f. patversmes iemītniece, f. -herr, m. doma kungs, m. Stiftung, f. pl. -en, 1. dibināšana, f.; 2. (das Gestiftete) dibinājums, m.; (Anstalt) iestāde, f. Stiftungsļ|brief, m. dibināšanas dokuments, m. -fest, n. dibināšanas svētki, m. pl.; gada svētki, m. pl. Stiftungstag, m. dibināšanas diena, f. Stig'ma, n. -s, pl. -ta, 1. (Stich) dūriens, m.; (Wundmal) vāts zīme, f.; rēta, f.; 2. (Bot.: Narbe) drīksna, f.; 3. (Zool.: Luftloch) elpeklis, m. Stil, m. -(e)s, pl. -e, stils, m.; im gehobenen augstā stilā; 3. fig. (Maßstab) im großen lielā mērā. Stilett', n. -(e)s, pl. -e, stilets, m.; duncis, m.

Stil'fehler, m. stila kļūda, f. stil'gerecht, I. adj. stilam piemērots; II. adv. schreiben, rakstīt, kā stils to prasa.

Stilist', m. -en, pl. -en, stilists, m. stil'le, I. adj. 1. kluss; (ruhig) mierīgs, rāms; (langsam) lēns; ein -r Mensch, lēns cilvēks; ein -s Leben führen, dzīvot klusi; 2. fig. (heimlich) slepens; «. Liebe, slepena mīlestība; II. adv. klusi, mierīgi; - fortgehen, aiziet, nevienam nemanot. Stil'le, f. klusums, m.; klusībā, f.; in der «. weggehen, aiziet, nevienam nemanot.504 stillen — Stirnader

stil'len, v. a. 1. klusināt, (beruhigen) mierināt; einen Aufruhr nomierināt dumpi; den Schmerz remdēt sāpes; 2. (befriedigen) apmierināt; (jems.) Neugierde apmierināt (kāda) ziņkārību; den Durst dzesēt slāpes; 3. (Einhaltung) das Blut apturēt asinis; 4. (säugen) ein Kind zīdīt bērnu.

Stil'len, n. -s, klusināšana, f.

Stil'ler, m. remdinātājs, m.; mierinātājs, m.

Still'halten, n. apturēšana, f.

Stilleben, n. 1. klusa od. mierīga dzīve; 2. (in der Malerei) klusā daba.

stil'los, adj. bezstila-; (von Schriften) nesakarīgs.

still'schwei gen, v. n. (v. schweigen) klusēt, klusu ciest; das S-, klusēšana, f.; (etw.) mit S- übergehen, nepieminēt (ko), -gend, I. adj. kluss; II. adv.-klusu.

Still'stand, m. (Aufhören) apstāšanās, f.; (Untätigkeit) bezdarbība, f.; (von Planeten) stāvēšana, f.; - in den Geschäften, klusums veikalos; zum -e bringen, apturēt.

Stil'lung, f. pl. -en, 1. remdējums, m.; 2. (slāpju) dzesēšana, f.; (slāpju) dze-sējums, m.; 3. (asiņu) apturēšana, f.; 4. (bērna) zīdīšana, f.; (bērna) zīdī-jums, m.

Stil'lungsmittel, n. remdētājs līdzeklis, m.

still'vergnügt, I. adj. kas klusu papriecājas; II. adv. klusu.

stil'voll, adj. laba stila-.

Stil'tibung, f. stila vingrinājums, m.

Stimm' abgäbe, f. nobalsojums, m.,- sich der - enthalten, nebalsot, -bänder, pl. balss saites, f. pl.; od. balseklis, m.

stimm'|]bar, adj. 1. (von Instrumenten) skaņojums; 2. (vom Abstimmen) balsojums. -berechtigt, adj. kam balss tiesība, balsstiesīgs; -e Mitglieder, balsstiesīgi biedri; er ist viņam balss tiesība.

Stimm'berechtigung, f. balss tiesība, f.

Stim'me, f. pl. -n, balss, f.; die -erheben, pacelt balsi; die sinken lassen, nolaist baisi; mit lauter -, skaļā balsī; mit leiser klusā balsī; (jemm.) seine geben, dot (kādam) savu balsi, balsot (kādam) par labu-, seine » abgeben, nodot savu balsi.

stim'men, I. v. a. 1. (von Instrumenten) skaņot, tīrskaņot; 2. fig. (jemn. für etw.) pārliecināt (kādu); pierunāt (kādu uz ko); wie ist er gestimmt? kāds viņam prāts? er ist heute übel gestimmt, viņš šodien saīdzis, viņam

šodien nav labs prāts; II. v. n. 1. (von Instrumenten) pareizi skanēt, saskanēt; 2. fig. (übereinstimmen) saderēt, saskanēt; seine Handlungen » nicht zu seinen Reden, viņš nedara, kā runā od. darbi viņam nesaskan ar vārdiem; die Rechnung stimmt nicht, lēse nav pareiza; 3. (abstimmen) balsot; (für jemn.) dot (kādam) savu balsi.

Stim'menzahl, f. balsu skaits, m.

Stimmen||einheit, f. od. -einhelligkeit, f. mit vienbalsīgi, vienprātīgi, -mehr-heit, f. balsu vairākums, m.; mit ar balsu vairumu, -min'derheit, f. balsu mazākums, m.

Stim'men II prülung, f. balsu pārbaudījums, m. -sammler, m. od. -zähler, m. balsu skaitītājs, m.

Stim'mer, m. -s, pl. 1. (von Instrumenten) skaņotājs, m.; tīrskaņotājs, m.; 2. (Abstimmer) balsotājs, m.

stimmfähig, adj. balsstiesīgs.

Stimm'l|führer, m. 1. galvenais dziedātājs, barvedis, m.; 2. fig. (Wortführer) runātājs, m.; barvedis, m. -gābel, f. toņa piesitamais, kamertonis, m.; auch balsonis, m. -gēber, m. balsotājs, m.

stimm'haft, adj. skanīgs.

stimm' lieh, adj. balss-, -lös, adj. bez-balss-.

Stimmrecht, n. balss tiesība, f.

Stim'mung, f. pl. -en, 1. skaņojums, m.; einem Instrument die rechte geben, instrumentu pareizi noskaņot; die * nicht halten, drīz atskaņoties; 2. fig. (Gemütsstimmung) noskaņa, f.; ich bin nicht in der zu scherzen, man prāts nenesas uz jokiem.

Stim'mungsbild, n. noskaņu aina.

stim'mungsvoll, adj. noskaņām bagāts.

Stimm'wechsel, m. balss maiņa, f.

Stink'||bäum, m. vilka ābele, f. -bock, m. smerdelis, m.

stink'en, v. n. (stink'e; stank; gestunden) smirdēt; » lassen, smirdināt; prv. Eigenlob stinkt, kas sunim asti cels,' ja pats necels.

Stink'tier, n. sesks, m.

Stint, m. -(e)s, pl. -e, ķīsis, m.; (größere Art) salaka, f.

Stipendiāt', m. -en, pl. -en, stipendiāts, m.

stip'pen, v. a. fam. mērcēt.

stirb, stirbst, stirbt v. sterben.

Stirn, f. pl. -en, piere, f.; dem. pie* rite, f.; er hat eine hohe viņam augsta piere; die - runzeln, saraukt od. sakrunkot pieri.

Stirn'||äder, f. pieres dzīsla, f. -band, n. v. -binde, -bein, n. pieres kauls, m.

Stirn'||falte, f. krunka pierē, -gēgend, f.

pieres puse, f. -haar, n. pieres mati, m. pl. -locke, f. pieres cirta, f. -runzeln, n. pieres saraukšana, f. stöb, stöbst v. stieben. Stob'ben, m. -s, pl. celms, m. stö'ben, v. a. (Kochk.) sutināt, stö'bern, I. v. n. ošņāt, okšķerēt; (suchen) meklēt; (wühlen) rakņāties; II. v. imp. es stöbert, snieg od. līņā. Stöberwetter, n. putenis, m. Stoch'er, m. -s, pl. zobu bakstāmais, stoch'ern, v. n. das Feuer bikstīt uguni; sich die Zähne «., bakstīt sev zobus. Stock, m. -(e)s, pl. Stöcke, 1. (Knüppel) runga, f.; boze, f.; (Spazierstock) nūja, f.; spieķis, m.; (Billardstock) ķūze, f.; 2. (Blumenstock) puķes mietiņš, m.; (Blume) puķe, f.; (Weinstock) vīnkoks, m.; 3. (Baumstumpf) celms, m.;. fam. über - und Stein springen, doties pa galvu pa kaklu; 4. fam. (Gefängnis) cietums, m.; 5. (Stockwerk) stāvs, m.; im ersten wohnen, dzīvot apakšā (od. pirmā stāvā); das Haus ist vier -hoch, namam četri stāvi. Stock'āmeise, f. klaidone skudra, f. stock'blind, adj. pavisam akls. Stöck'chen, n. -s, pl. bozīte, f.; (Spa-

zierstöckchen) nūjiņa, f. stock'||dumm, adj. pavisam muļķīgs.

-dunkel, adj. pavisam tumšs, stock'en, I. v. a. die Weinstöcke piesiet vīnkokus pie mietiņiem; II. v. n.

1. (stehen bleiben) apstāties; (stecken bleiben) aizmesties; sastrēgties; 2. fig. stāvēt uz vietas, nīkuļot; der Handel stockt, tirdzniecība stāv uz vietas; das Gespräch stockt, saruna nevedas; 3. (schimmelig werden) pelēt; bojāties aiz drēgnuma.

Stock'en, n. -s, 1. apstāšanās, f.; ins -geraten, apstāties; fig. (von Verhandlungen) netikt uz priekšu, stāvēt uz vietas; (von Gesprächen) nevesties;

2. pelēšana, f.

stock'finster, adj. pavisam tumšs; -e, Nacht, melna nakts; es ist«, tik tumšs, ka pirkstu neredz acu priekšā. Stock'fisch, m. 1. kabeljavs, m.; 2. fam.

(dummer Mensch) muļķis, m. Stock'fleck, m. drēgnuma traips, m.; rūsains traips. Stock'haus, n. cietums, m. stock'ig, adj. sapelējis aiz drēgnuma, samaitājies; (von Wurzeln) izkurtējis; » werden, sapelēt, stöck'isch, adj. stūrgalvīgs, resgalīgs. Stock'reis, n. atvase, f. -rose, f. kārš-roze, f.

Stock'schnupfen, m. sausas iesnas, pastāvīgas iesnas.

Stock'ung, f. pl. -en, 1. apstāšanās, f.; (Steckenbleiben) sastrēgšanās, f.; sastrēgums, m.; . des Blutes, asiņu sastāšanās, f.; (von der Brustmilch) sa-biezēšanās, f.; 2. fig. (Unterbrechung) pārtraukums, m.; (beim Sprechen) stos-tīšanās, m.; (Faulheit) gurdenums, m.

Stock'||werk, n. stāvs, m. -winde, f. kuģa trice, f.

Stöf, m. -es, pl. -e, stops, m. -flasche, f. stopa pudele, f.

Stoff, m. -(e)s, pl. -e, 1. viela, f.; die einfachen -e, elementi, m. pl.; 2. fig. (Gegenstand) priekšmets, m.; viela, f.; » zum Lachen geben, gādāt vielu smiekliem; keinen «. zur Unterhaltung finden, nezināt par ko runāt; 3. (Zeug) drāna, f.

Stoff|'haltig, adj. vielām bagāts, -lös, adj. bezvielas-.

Stoff||näme, m. vielas vārds, m. -Verwandtschaft, f. vielas radniecība, f. -Wechsel, m. vielu maiņa, f.

stöfweise, adv. stopiem.

stöh'nen, v. n. stenēt, kunkstēt, vaidēt; (vom Vieh) īdēt.

Stöh'nen, n. -s, stenēšana, f.; vaidēšana, f.; (vom Vieh) īdēšana, f.

Stö'la, f. stola, f. (priesteŗa drēbes).

Stol'le, f. pl. -n, fam. baltmaizes klaips, m.

Stol'len, m. -s, pl. 1. (galda, gultas) kāja, f.; (am Hufeisen) rēdze, f.; 2. (Kuchen) rausis, m., auch baltmaizes klaips, m.; 3. (raktuves) eja, f.

stol'pern, v. n. klupt.

Stol'pern, n. -s, klupšana, f.

stolz, I. adj. 1. lepns; (auf etw.) - sein, lielīties (ar ko), lepoties (par ko).

Stolz, m. -es, lepnums, m.; lepnība, f.; (Aufgeblasenheit) uzpūtība, f.; (Ruhmredigkeit) lielība, f.

stolzie'ren, v. n. lepni staigāt, dižoties.

stopfen, I. v. a. 1. (zustopfen) bāzt, aizbāzt; ein Loch aizbāzt caurumu; mit Werg drīvēt; fam. (jemm.) das Maul aizbāzt (kādam) muti; 2. (füllen) eine Gans pildīt zosi; Würste

dēt desas; seine Taschen voll piebāzt kabatas; eine Pfeife piebāzt pīpi; 3. (ausbessern) Strümpfe lāpīt zeķes; II. v. n. (von Speisen) aizcie-tēt, aizcietināt (vēderu); III. v. refl. sich 1. sarīties; 2. (sich drängen) sasprausties, sastrēgties.

Stopf'en, n. -s, 1. (Zustopfen) aizbāšana, f.; 2. (Füllen) pildīšana, f.; 3. (Ausbessern) lāpīšana, f.506

Stopfer, m. -s. pl. lāpītājs, m. -in, f. *,

-nen, lāpītāja, f. Stopf||garn, n. lāpāmā dzija, -mittel, n.

aizcietinātājs līdzeklis, m. -nādel, f. lāpāmā adata, -wachs, n. bišu sveķi, m. pl. '

Stop'pel, f. pl. -n, 1. (überhaupt, wie auch bes. vom Roggen) rugāji, m. pl.; (von der Gerste) miezāji, m. pl.; (vom Hafer) auzāji, m. pl.; 2. fam. bārdas spuras, f. pl. -bārt, m. spuru bārda, f.; spuraina bārda. -butter, f. rugāju sviests, m.; rudens sviests, m. -dach, n. salmu jumts, m. -feld, n. rugājs, m. -lerche, f. parastais cīrulis, m. stop'peln, v. a. lasīt vārpas (no rugājiem), vārpot. stop'pen, v. a. apturēt. Stop'per, m. aizturis, m. Stoppi'ne, f. pl. -n, pakulu dūlājs, m.; deglis, m.

Stopp'ler, m. -s, pl. », vārpu lasītājs, m.;

vārpotājs, m. Stöpsel, m. -s, pl. 1. korķis, m.; aizbāznis, m.; puļķis, m.; 2. fam. punduriītis, m. stöp'seln, v. a. aizbāzt, aizkorķēt. Stör, m. -(e)s, pl. -e, stora, f. Storch, m. -(e)s, pl. Stör'che, stārks, m.; gandrs, m.; auch svētelis, m.; der -klappert, stārks parkšķina. Storch' beine, n. pl. fam. gaŗas un tievas kājas, -nest, n. starka lizds, m. -schnābel, m.; 1. starka knābis, m.; 2. (Blume) ģerānijā, f.; gandra knābis, m.; meža rozīte, f. -schnābelkraut, n. matu zāles, f. pl. stö'ren, I. v. a. die Ruhe traucēt mieru; (jemn.) iztraucēt (kādu); II. v. n. (durchwühlen) urkņāties. stö'rend, adj. traucējošs; (unangenehm)

nepatīkams. Stö'renfried, m. -(e)s, pl. -e, traucētājs, m.

Stö'rer, m. -s, pl. traucētājs, m.; izjaucējs, m. Störerei', f. », izjaukšana, f. stör'rig, adj. stūrgalvīgs, ietiepīgs. Stör'rigkeit, f. stūrgalvība, f.; stūr-

galvīgums, m. stör'risch v. störrig.

Stö'rung, f. «., pl. -en, traucējums, m.; (Unruhe) nemiers, m.; (Unordnung) nekārtība, f.; (Unterbrechung) pārtraukums, m.; ich leide keine -en, es neciešu, ka mani traucē. Stoß, m. -es, pl. Stö'ße, 1. grūdiens, trieciens, m.; (Hieb) cirtiens, m.; (vom Winde) brāziens, m.; (jemm.) einen -versetzen, pagrūst (kādu); 2. (am Klei-

de) uzšuve, f.; 3. (Trompetenstoß) raga skaņa, f.; einen «. ins Horn tun, pūst ragā, sākt taurēt; 4. (Haufe) kaudze, f.; ein » Akten, aktu blāķis, m.; ein ~ Bücher, grāmatu kaudze, f.; 5. (Bauk.) sadura, f.

Stöß'|jdögen, m. duŗams zobens, -eisen,

n. grūžamais. Stoß' fläche, f. saduru plāksne, f. -fuge,

f. saduru šuve, f. Stö'ßel, m. -s, pl. piestala, f. stö'ßen, I. v. a. (stö'ße, stö'ßest, stößt; stieß; gestö'ßen) 1. grūst, freq. grūstīt; von sich atstumt no sevis; zu Boden od. über den Haufen pagāzt gar zemi; (jemn.) mit dem Fuße spert (kādam) ar kāju; (jemn.) mit den Hörnern badīt (kādu); 2. (zerstoßen) sagrūst; Pfeffer sagrūst piparus; zu Pulver », sasmalcināt; II. v. n. 1. atgrūsties; (gegen etw.) piegrūsties (pie kā); 2. (vom Wagen) kratīt; die Flinte stößt, flinte sitas atpakaļ; 3. ins Horn «, pūst ragā;

fig- (grenzen) (an etw.) », piegrūsties (pie kā), saiet kopā (ar ko); 5. (auf jemn.) nejauši sastapties (ar kādu); der Habicht stößt auf die Hühner, vanags gāžas uz vistām; auf eine Sandbank uzbraukt sēklī; vom Ufer od. Lande «, atbraukt no malas; ans Land piebraukt malā; III. v. refl. sich 1. sagrüsties; (sich verletzen) nosprauktíes; 2. fig. (Anstoß nehmen) (sich an etw.) >, atrast (ko) par netaisnu od. nepieklājīgu. Stö'ßen, n. -s, 1. grūšana, f.; , (von Wagen) kratīšana, f.; 2. (Zerstoßen) sasmalcināšana, f. Stö'ßer, m. -s, pl. 1. grūdējs, m.; stūmējs, m.; 2. (Habicht) vanags, m. Stoß' ērde, f. sastampāta zeme; kuls, m.

-falke, m. vanags, m. stö'ßig, adj. 1. badīgs; 2. fig. ķildīgs. Stoß naht, f. drānas vīle, f. -seufzer, m.

dziļa nopūta, -waffe, f. duŗams ierocis, stöß'weise, adv. grūdieniem, grūšus; (haufenweise) kaudzēm; (vom Winde) brāzieniem. Stoß' wind, m. vēja brāzma, f. -zahn, m.

(von wilden Tieren) ilknis, m. Stot'terer, m. -s, pl. stostītājs, m. stot'tern, v. n. stostīties, valodā raustīties.

Stoftern, n. -s, stostīšanās, f. stracks, adv. tieši; (sogleich) tūliņ. Straf| andröhung, f. soda piedraudējums, m. -anstalt, f. labošanas iestāde, f. -antrag, m. soda priekšlikums, m. -arbeit, f. soda darbs, m.

strāfbār, adj. noziedzīgs, vainīgs-, sodāms.

Strāf ||bärkeit, f. (von Personen) noziedzība, f.; (von Sachen) sodāmība, f. -befügnis, f. tiesība sodīt, -bestimmung, f. soda noteikums, m. Strā'fe, f. «., pl. -n, sods, m.; Gottes Dieva sodībā; zur par sodu; bei piedraudot ar sodu; eine verhängen, uzlikt sodu. strā'fen, v. a. sodīt, (züchtigen) pārmācīt; (jemn.) mit Gefängnis sodīt (kādu) ar cietumu. Strā'fen, n. -s, sodīšana, f.; (Züchtigung)

pārmācīšana, f. strafend, adj. sodītājs-, (rächend) atriebējs-.

Strāf engel, m. atriebējs eņģelis, m. -er-kenntnis, n. soda nolēmums, m. -erlaß, m. od. -erlassung, f. soda atlaišana, f. straff, I. adj. 1. stipri uzstiepts, grods; 2. fig. (streng) stingrs; II. adv. ~ anziehen, savilkt ciešāki; ~ anliegen, cieši piekļauties. Strāffall, m. sodāms gadījums, strāf fällig, adj. sodāms, noziedzies, vainīgs; - werden, noziegties. Strāffälligkeit, f. noziedzība, f.; sodāmība, f. straffen, v. a. cieši savilkt. Straffheit, f. 1. stīvums, m.; grodums,

m.; 2. fig. (Strenge) stingrums, m. strāffrei, I. adj. bezsoda-, no soda atbrīvots; II. adv. bez soda. Strāfjigeböt, n. piedraudētāja pavēle, f. -gefängnis, n. labošanas iestāde, f. -geld, n. soda nauda, f. -haft, f. arests, m.; ieslodzīšana, f. -kammer, f. krimināltiesa, f.

sträflich, I. adj. 1. noziedzīgs, sodāms; (sündhaft) grēcīgs; 2. (tadelnswert) peļams; II. adv. peļamā veidā. Strāfļ!lichkeit, f. (von Personen) noziedzība, f.; (von Sachen) sodāmība, f. -ling, m. -(e)s, pl. -e, noziedznieks, m.; cietumnieks, m. strāf lös, I. adj. bezsoda-, nesodīts,- ~ ausgehen, palikt bez soda; II. adv. bez soda.

Sträf||mäß, n. soda mērs, m. -milderung,

f. od. -minderung, f. soda mīkstinājums, m. -mittel, n. soda līdzeklis, m. -prēdigt, f. rājiens, m.; (jemm.) eine - halten, norāt (kādu), -recht n. 1. tiesība sodīt; 2. krimināltiesība, f.; krimināllikumi, m. pl. strāf rechtlich, adj. krimināls. Strāf II rechtslehrer, m. kriminālists, m. -Vollziehung, f. soda piepildījums, m.

strafwürdig, adj. noziedzīgs, sodāms. Strafzeit, f. soda laiks, m. Strahl, m. -(e)s, pl. -e, 1. (vom Licht u. von der Wärme) stars, m.; 2. (vom Wasser) strūkla, f.; šļāce, f. strah'len, v. n. 1. spīdēt; starot; fig. vor Freude ļoti priecāties; er strahlt vor Freude, viņa vaigs laistās aiz prieka; 2. (glänzen) spīguļot, mirdzēt, strählen, v. a. sukāt. Strah'len, n. -s, spīdēšana, f. strah'lenbrechend, adj. staru lauzējs-. Strah'len ||brechung, f. staru lūzums, m.

-büschel, m. u. n. staru kopa, f. strah'lend, adj. spīdīgs, (glänzend) mirdzošs; -e Sonne, gaiša saule; -es Gesicht, priecīga seja. Strah'lentiere, n. pl. staraiņi, m. pl. strah'licht, adj. stariem līdzīgs, strah'lig, adj. starains. Sträh 'ne, f. pl. -n, (vom Haar) cirta, f.; pinka, f., auch šķipsna, f.; (von Garn) pīne, f., auch šķipsna, f. stramm, I. adj. 1. (gespannt) stipri uzstiepts, grods; 2. fig. (kräftig) spēcīgs, stiprs; -er Soldat, brašs kareivis; 3. fig. (streng) stingrs; II. adv. stipri; - arbeiten, dūšīgi strādāt. Stramm'heit, f. fig. (Strenge) stingrums, m.

stram'peln, I. v. n. mīņāties, dižāties;

II. v. refl. sich bloß nospārdīties. Strand, m. -(e)s, jūrmala, f.; (Küste) piekraste, f.; am -e, jūrmalā; auf den ~ laufen od. treiben, uzskriet sēklī. Strandbewohner, m. jūrmalnieks, m. stran'den, v. n. uzskriet sēklī; (Schiffbruch erleiden) iet ar kuģi bojā; fig. seine Hoffnung ist gestrandet, cerības viņam sabrukušas. Stran'den, n.'-s, bojā iešana, f. Strand'||fisch, m. jūrmalas zivs, f. -fischer,

m. jūras zvejnieks, m. Strand', gūt, n. 1. jūras manta, f. (no jūras izmesti priekšmeti); 2. (Landgut) jūrmalas muiža, f. -läufer, m. 1. (Vogel) trulis, m.; 2. fam. staigulis, m. -räuber, m. piekrastes laupītājs, m. Strand'II vögel, m. jūrmalas putns, m.

-wache, f. jūrmalas sargi, m. pl. Strang, m. -(e)s, pl. Sträng'e, 1. valgs, m.; bei Strafe des -es, piedraudot ar pakāršanu; zum -e verurteilen, piespriest pakāršanas sodu; 2. (vom Garne) šķipsna, f.; 3. (am Fahrzeuge) streņģe, f.; atsēja, f. Strä'ße, f. pl. -n, 1. ceļš, m.; (Landstraße) lielceļš, m.; eine belebte *, daudz lietāts ceļš; 2. (in einer Stadt)508

iela, f.; fig. (jemn.) auf die «. setzen, atstāt (kādu) bez palīga; 3. (Meerenge) jūras šaurums, m.

Strä'ßen|[arbeit, f. ceļa od. ielas darbs, m. -aufsēher, m. ceļu uzraugs, m. -bahn, f. ielu dzelzceļš, m. -ecke, f. ielas stūris, m. -fēger, m. ielas slaucītājs, m. -junge, m. ielas puika, m. -kämpf, m. ielas ciņa, f. -kehrer, m. ielas slaucītājs, m. -köt, m. ielas dubļi, m. pl. -latente, f. ielas lukturis, m. -lied, n. ielas dziesma, f. -pflaster, n. bruģis, m.

Strä'ßen||reinigung, f. ielu aptīrīšana, f.; ielu aptīrījums, m. -verkehr, m. ielas satiksme, f.; satiksme pa ielām.

sträu'ben, I. v. a. sacelt stāvu; (von Federn) izpurt; mit gesträubtem Haar, ar izpūrušiem matiem; II. v. refl. sich 1. celties stāvu; 2. fig. (Widerstand leisten) sich (gegen etw.) turēties (kam) pretim.

Sträu'ben, n. -s, 1. sacelšanās stāvus; 2. fig. (Widerstand) pretimturēšanās, f.

Strauch, m. -(e)s, pl. Sträu'che od. Sträu-cher, krūms, m.; ein Ort, mit Sträuchern bewachsen, krūmājs, m.

strauch'ärtig, adj. krūmveidīgs, krūmains.

Strauch'dieb, m. zaglis, m.

strau'cheln, v. n. (stolpern) klupt, paklupt.

Strau'chēln, n. -s, klupšana, f.

Strauch'! holz, n- žagari, m. pl. -hopfen, m. meža apīņi, m. kl.

Strauß, m. -es, pl. -e, (Vogel) strauss, m.; junger «, strausēns, m.

Strauß, m. -es, pl. Sträu ße, 1. pušķis, m.; 2. (Schopf) cekuls, m.

Strau'Benfēder, f. strausa spalva, f.

Strē'be, f. pl. -n, atgāznis, m.; (tilta) atspaids, m. -balken, m. atspaids, m.; atspaida baļķis, m. -kraft, f. virzība, f. -mauer, f. atspaida mūris, m.

strē'ben, v. n. 1. (sich bemühen) censties; 2. (trachten) (nach etw.) tīkot (pēc kā), tiekties od. virzīties (uz ko); nach der Krone tīkot pēc kroņa.

Strē'ben, n. -s, 1. (Bemühen) cenšanās, f.; 2. (Trachten) tīkošana, f.

Strē'bepfeiler, m. pretbalsta pīlārs, m.

Strē'ber, m. -s, pl. «, censonis, m.; (ver-ächtl.) līdējs, m.; goda od. augstākas vietas meklētājs, m. -tūm, n. -(e)s, centīgums, m.; (verächtl.) līšana, f.; dzīšanās pēc goda od. augstākām vietām.

strēb'sam, adj. centīgs.

Strebsamkeit, f. centība, f.; centīgums, m.

Streck'balken, m. griestu sija, f.

streck'bār, adj. stiepjams; (hämmerbar) kaļams.

Streck'bārkeit, f. stiepj amība, f.;

(Hämmerbarkeit) kaļamība, f. Streck'e, f. pl. -n, 1. gabals, m.; eine gute « Weges, labs ceļa gabals; ich sah ihn schon eine gute - weit, es viņu redzēju jau pa gabalam (od. iztālēm); 2. (Eisenbahnstrecke) līnija, f. Streck'eisen, n. stiepjamais, m. streck'en, I. v. a. 1. (ausdehnen) stiept, freq. staipīt, (walzen) velt; 2. (ausstrecken) izstiept; die Hände gen Himmel T, pacelt rokas uz debesīm; fam. alle viere von sich atgāzties gaŗ-šļauku; (verenden) atšaut asti; die Zunge aus dem Munde rādīt mēli; fig. im gestreckten Galopp, pilnos auļos r 3. (hinstrecken) zu Boden nogāzt gar zemi; das Gewehr nolikt bisi? die Waffen *, padoties; II. v. refl. sich stiepties, staipīties; sich ins Gras atlaisties mauriņā. Streck'en, n. -s, stiepšana, f. -verkehr, m. (auf Eisenbahnen) vietēja satiksme, streck'enweise,

adv. vietvietām, šur tur. Streck'er, m. -s, pl. (Muskel) stiepējs, m.

Streck'||hammer, m. kaļamais āmurs, -metāli, n. caurumots metalls, m. -mus-kel, m. stiepējs muskulis, m. Streich, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Schlag) sitiens, m.; (Hieb) cirtiens, m.; auf einen ar vienu rāvienu; 2. fig. nedarbs, m.; (jemm) einen spielen, izmuļķot (kādu); ein dummer blēņas, f. pl.; muļķīgs joks. strei'chēln, v. a. 1. glaudīt; 2. fig. (liebkosen) glāstīt, (in der Kinderspr.) paijāt

Strei'cheln, n. -s, glaudīšana, f. streichen, I. v. a. (strei'che; strich; gestrichen) 1. braucīt; mit dem Magnete braucīt ar magnētu; ein Messer », slīpēt nazi; 2. (schmieren) triept, ziest; Butter auf das Brot uztriept sviestu uz maizes; 3. (anstreichen) nokrāsot, auch otēt; 4. die Segel nolaist buŗas; fig. (sich ergeben) padoties; 5. mit Ruten šaust ar rīkstēm; 6. (ausstreichen) dzēst, auch izsvītrot; II. v. n. 1. glaust; mit der Hand über das Gesicht noglaust ar roku seju; 2. skriet, skraidīt, (von Vögeln) laisties; durch Feld und Wald staigāt pa laukiem un pa mežiem; der Wind streicht durch das Fenster, vējš pūš pa logu iekšā; das Schiff streicht durch die Wellen, kuģis šķeļ viļņus.

Streichen, n. -s, 1. braucīšana, f.; 2. (Anstreichen) krāsošana, f.; 3. (Wegstreichen) dzēšana, f.; izsvītrošana, f.

Strei'cher, m. -s, pl. braucītājs, m.; galoda, f.

Streich'; feuer, n. noslaukāmā uguns, -garn, n. putnu tīkls, m. -holz, n.

1. sērkociņš, m.; 2. (zum Messen) strīķa koks, m.ļ 3. (zum Schleifen) der Sensen) strīķis, m.; brucināmais. -hölzchen, n. sērkociņš, m. -holz-schachtel, f. sērkociņu kārbiņa, f. -kon-zert, n. stīgu instrumentu koncerts, m. -lēder, n. bārdas naža siksna, L; trinamā siksna, -musik, f. stīgu mūzika, f. -netz, n. putnu tīkls, m. -Orchester, n. stīgu orķestris, m. -stein, m. trinamais, m.; galoda, f. -zeit, f. nārsta laiks, m. (zivīm), putnu aizlaišanās laiks, m.

Streif, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Band) lente, f.;

2. (längliches Stück) strēmele, f.; 3. (an Säulen) rieva, f.; 4. (in Stoffen) riksna, f.; svītra, f.

Streifband, n. krustu lente, f.

Strei'fen, m. -s, pl. 1. lente, f.; 2. ein schmaler - Land, sleja od. strēmele zemes; 3. die ~ einer Säule, staba rievas, f. pl.; 4. svītra, f.

strei'fen, I. v. a. 1. (leicht berühren) aiztikt, aizkart; die Hand ieskrambāt roku; 2. (abstreifen) einen Ring vom Finger novilkt no pirksta gredzenu; die Blätter von einem Zweige nobraucīt lapas no zara; 3. die Ärmel in die Höhe uzbraucīt od. atlocīt piedurknes; 4. (mit Streifen versehen) svītrāt; gestreifte Strümpfe, rīdzainas zeķes; weiß gestreift, ar baltām svītrām; gestreifte Säulen, rievaini stabi; II. v. n. 1. (an etw.) >, pieskarties (pie kā); fig. an Unverschämtheit sniegties līdz bezkaunībai; 2. (umherstreifen) staigāt, klejot; sirot, auch siŗot; (umherirren) maldīties; III. v. refl. sich nospraukties.

Strei'fen, n. -s, 1. aiztikšana, f.; 2. (Umherstreifen) staigāšana, f.; klejošana, f.

Strei'fer, m. -s, pl. izlūks, m. (jāšus); sirotājs, m., auch siŗotājs; (ein Umherirrender) maldonis, m.

Streiferei', f. pl. -en, apstaigājums, m.; sirojums, m.

strei'fig, adj. riksnains, svītrains.

Streif [Jagd, f. od. -jāgen, n. medības ar dzinējiem, -licht, n. fig. ein (auf etw.) werfen, mazliet (ko) apgaismot, -ritt, m. sirotāja jājiens, m. -schuß, m. spraucamais šāviens; er hat einen -bekommen, viņam lode nospraukusi

ādu. -wache, f. patruļa, f. -wunde, f. viegls ievainojums, ieskrambājums, m.

Streik, m. -(e)s, pl. -s, streiks, m. -ma-cher, m. streikotājs, m.

strefken, v. a. streikot.

Streik'er, m. -s, pl. streikotājs, m.

Streit, m. -(e)s, rāte, f.; (Zank) ķilda, f.; (Wortstreit) strīds, m.

Streit axt, f. kaŗa cirvis, m.; (Hellebarde) āva, f.; fig. die - begraben, nobeigt ķildas.

streit'bār, adj. 1. uz cīņu gatavs; 2. (kriegerisch) kareivisks; (tapfer) drošsirdīgs; 3. (streitsüchtig) ķildīgs.

Streit'bārkeit, f. drošsirdība, f.

strei'ten, I. v. a. (strei'te; stritt; gestritten) noliegt; II. v. n. (mit Waffen) cīnīties; (mit Worten) strīdēties; (über etw.) «, izsacīt dažādas domas (par ko); III. v. refl. sich ķildoties; sich (um etw.) strīdēties (par ko).

Strei'ten, n. -s, strīdēšanās, f.

Strei'ter, m. -s, pl. (mit Warfen) kareivis, m.; (mit Worten) strīdnieks, m.; (Prozeßführer) prāvnieks, m.; (Zänker) ķildnieks, m.

Streiterei', f. pl. -en, strīdēšanās, f.

Streif ļ|frāge, f. neizšķirts jautājums, -gier, f. nesaderības gars, m. -hammel, m. fam. strīdnieks, m.; tiepulis, m. -hammer, m. (kara) vāle, f. -handel, m. 1. neizšķirta lieta, ķilda, f.; 2. (vor Gericht) prāva, f. -handschuh, m. cīņas cimds, m. -hengst, m. 1. kaujas zirgs, m.; 2. fam. strīdnieks, m.; tiepulis, m.

strei'tig, adj. apstrīdams; (zweifelhaft) šaubīgs; (vor Gericht) neiztiesāts, neizšķirts; (jemm. etw.) - machen, nostrīdēt (kādam ko); neatvēlēt (kādam ko).

Streitigkeit, f. «., pl. -en, ķilda, f.; strīds, m.; die -en beilegen, nobeigt ķildas.

StreifIIkolben, m. cīņas vāle, f. -kräfte, f. pl. kaŗaspēks, m.

streif lustig, adj. ķildīgs.

Streif ||macht, f. kaŗaspēks, m. -sucht, f. ķildošanās gars, m.

streif süchtig, adj. ķildīgs.

Strē'Iitze, m. -n, pl. -n, strēlnieks, m.

streng, I. adj. 1. (von Personen,Gesetzen u. Maßregeln) stingrs, bargs; (hart) ciets; (unbeugsam) nelokāms; ein -er Richter, stingrs tiesnesis; -e Strafe, bargs sods; 2. (scharf, heftig) -e Kälte, stiprs aukstums; im -sten Winter, vislielākā ziemā; 3. (vom Geschmack) sīvs; (scharf) ass; II. adv. bargi, stingri.510

strenge — Strohkopf

streng'e v. Streng.

Streng'e, f. 1. stingrums, m.; bargums, m.; 2. (aukstuma) stiprums, m.; (klimata) skarbums, m.; 3. (vom Geschmack) sīvums, m.; (Schärfe) asums, m.

streng'flüssig, adj. (von Metallen) ne-kausējams, grūti atšķaidāms.

Streng'flüssigkeit, f. nekausijamība, f.

streng'gläubig, adj. stingrticīgs.

Streu, f. pl. -en, 1. (für Vieh) pakaiši, m. pl.; 2. (Strohlager) salmu cisas, f. pl.

Streu'büchse, f. smiltnīca, f.

streu'en, v. a. u. n. 1. kaisīt; bērt, freq. bārstīt; Blumen auf den Weg kaisīt puķes ceļā; Mist ārdīt mēslus; Sand bārstīt smiltis; Samen «, sēt; den Pferden pakaisīt zirgiem pakaišus; fig. (jemm.) Sand in die Augen laist (kādam) miglu acīs; 2. (von Flinten) izsvaidīt (skrotis).

Streu'en, n. -s, 1. (mēslu) ārdīšana, f.; 2. (skrošu) izsvaidīšana, f.

Streu' gābel, f. sekumi, m. pl. -gold, n. zelta smiltis, f. pl. -mehl, n. pabari, m. pl.; paberes, f. pl. -pulver, n. vāšu

pulveris, m. -sand, m. smiltis, f. pl. (ko kaisīt), -sandbüchse, f. smiltnīca, f. -stroh, n. pakaišu salmi, m. pl. -zucker, m. smalkais cukurs.

strich v. streichen.

Strich, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Linie) līnija, f.; (mit der Feder od. dem Pinsel) svītra, f.; einen - (durch etw.) machen, nosvītrot (ko); in einem -e, vienā gabalā, bez mitēšanās; fig. das macht uns einen . durch die Rechnung, tas izjauc mūsu nodomus; 2. * auf der Geige, lociņa vilciens, m.; 3. (Gegend) apgabals, m.; 4. der - des Tuches, vadmalas spalva, f.; dem Tuche den - geben, sukāt vadmalu; nach dem pēc spalvas; gegen den pret spalvu; 5. ~ der Vögel, putnu aizlaišanās, f.; fig. (jemn.) auf dem - haben, sabozties (pret kādu); 6. ~ der Fische, zivju nārstošanās, f.; 7. (Rausch) skurba, f.; sich einen - anlegen, piedzerties.

Strichpunkt, m. sēmikols, m.

Strich'vögel, m. apvidus putns, m.

strich'weise, adv. 1. (mit Strichen) svītrām; 2. (in einigen Gegenden) apgabaliem, vietvietām, šur tur; 3. (von Vögeln) bariem.

Strich'zeit, f. putnu laišanās laiks, m.

Strick, m. -(e)s, pl. -e, 1. valgs, m. (auch striķis, m.); (Tau) virve, f.; (Schlinge) cilpa, f.; fig. wenn alle -e reißen, vis-

ļaunākā gadījumā od. kad nekas vairs nelīdz; 2. fam. (Taugenichts) nelietis, m.; slaists, m.

Strick'I|arbeit, f. adāms darbs, adījums, m.; adīklis, m. -beutel, m. adīkļa kulīte, f.

strick'en, v. a. adīt.

Strick'en, n. -s, adīšana, f.

Strick'er, m. -s, pl. adītājs, m.

Strickerei', f. pl. -en, adīšana, f.

Strick'erin, f. pl. -nen, adītāja, f.

Strick'ijgarn, n. adāmā dzija, -hāken, m. adāmais āķis. -leiter, f. dzeinis, m.; valgu trepes, f. pl. -masche, f. acs, f. -maschine, f. adāmā mašīna, -muster, n. adāmais paraugs, -nādel, f. adāmā adata, -strumpf, m. adāmā zeķe.

Strie'gel, m. -s, pl. sukas, f. pl.; (für Pferde auch) skrāpis, m.

strie'geln, v. a. sukāt.

Strie'me, f. pl. -n, brūce, f.

Strie'senholz, n. sausvieži, m. pl.

Strie'zel, m. -s, pl. «., baltmaize, f.; veģis.

Strip'pe, f. %, pl. -n, 1. (an Stiefeln) austiņa, f.; 2. (Bindfaden) pavediens, m.

Stripps, m. -(s)es, pl. -(s)e, pēriens, m.

stritt v. streiten.

Stroh, n. -(e)s, salmi, m. pl.; (Langstroh) gaŗkūļi, m. pl.; kürzeres *, jukumi, m. pl.; ein Bund salmu kūlis, m.

Stroh' arbeit, f. salmu darbs, m.; salmu izstrādājums, m. -arbeiter, m. salmu izstrādātājs, m. -band, n. salmu saiš-ķis, m. -bett, n. salmu cisas, f. pl. -blū-me, f. salmu puķe, f. -butter, f. ziemas sviests, m. -dach, n. salmu jumts, m. -decker, m. jumiķis, m.

stro'hern, adj. 1. salmu-, salmains; 2. fig. (geistlos) tukšs.

Stroh'farbe, f. salmu krāsa, f.

stroh': färben od. -farbig, adj. dzeltāns kā salmi, salmu krāsā.

Stroh'||feuer, n. salmu uguns, f.; fig. ātri pārejošs iesilums. -flechter, m. salmu krēslu pinējs, m.

Stroh' halm, m. salms, m.; dem. salmiņš, m.; fig. nach einem » greifen, ķerties pie salmiņa, -hūt, m. salmenīca, f.

stro'hig, adj. salmains; «. schmecken; das schmeckt », tam ir salmu garža.

Stroh'jļkopf, m. fam. plānprātiņš, m.; muļķis, m. -korb, m. salmu groziņš, m. -lāger, n. salmu cisas, f. pl. -mann, m. 1. salmu kūlis, m.; (Vogelscheuche) putnu biedēklis, m.; 2. (beim Kartenspielen) mit dem - spielen, spēlēt ar bulvānu; 3. fig. (Person, die ihren Namen hergibt) vārda devējs, m. -matte, f. salmu sega, f. -wisch, m. salmu kuš-Strolch — stückchenweise

ķis, m. -witwe, f. fam. (sieva, kuŗai vīrs aizbraucis), -witwer, m. fam. vīrs, kam sieva aizbraukusi, -wulst, m. salmu popis, m.ļ salmu būkšķis, m.

Strolch, m. -(e)s, pl. -e, vazaņķis, m.; blandonis, m.

strol'chen, v. n. vazāties, blandīties.

Ströᴍ, m. -(e)s, pl. Ströme, 1. (großer Fluß) upe, f.; (reißender Fluß) Straujupe, f.; 2. (Strömung) strāva, f., auch straume, f.; gegen den ~ schwimmen, peldēt pret straumi; mit dem -e schwimmen, peldēt straumei līdz; elektrischer elektriska strāva; 3. fig. (Flut) plūdi, m. pl.; ein - von Worten sprudelte hervor, vārdi bira kā pupas; Ströme von Tränen wurden vergossen, asaras plūda aumaļām; » von Menschen, ļaužu drūzma, f.; der Regen fiel od. es regnete in Strömen, lietus gāza kā ar spaiņiem.

stromab(wärts), adv. lejup, uz leju, ar straumi.

Ström'anwohner, m. -s, pl. », upmalnieks, m.

stromauf (wärts), adv. augšup, pret straumi.

Ström'j|bahn, f. upes ceļš, m. -bett, n.

gultne, f.; upes vieta, f. -breite, f. upes platums, m.

strö'men, v. n. tecēt; (heftig fließen) strauji tecēt, gāzties; der Regen strömt, lietus gāžas; die Tränen strömten ihm aus den Augen, asaras viņam plūda no acīm; das Blut strömte aus der Wunde, asinis plūda no ievainojuma.

Ström'enge, f. upes šaurums, m.

Strö'mer, m. -s, pl. vazaņķis, m.; klaidonis, m.

Ström'ļ[gebiet, n. upes baseins, m.; upes novads, m. -karte, f. hidrogrāfiskā karte.

Ström'ling, m. -(e)s, pl. -e, reņģe, f.; strimala, f.

Ström'lingswolf, m. grēvis, m.

Ström'||messer, m. strāvas mērījamais, -schnelle, f. 1. (Schnelligkeit) strāvas ātrums, m.; 2. (reißende Stelle) ķe-gums, m.; krāce, f.

Strömung, f. pl. -en, strāva, f.

ström'weise, adv. strāvām; aumaļām.

Strē'phe, f. «., pl. -n, strofa, f., auch pantiņš, m.

Stros'se, f. pl. -n, pakāpe, f. (raktuvēs).

strotz'en, v. n. būt pilnam, būt piebriedušam; ihre Brüste - von Milch, krūtis viņai pierietējušas; fig. von Hoch-

mut «., uzpūsties augstprātībā; fig. von Gesundheit plīst aiz veselības.

strub'belig, adj. pinkains.

Strū'del, m. -s, pl. atvars, m.; (Wirbel) virpulis, m.; fig. im der Geschäfte, darīšanu virpulī, -kopf, m. karstgalvis, m.

strū'deln, v. n< mutuļot, virpuļot.

Strū'deln, n. -s, mutuļošana, f.

Struktur', f. pl. -en, struktūra, f.

Strumpf, m. -(e)s, pl. Strüm'pfe, zeķe, f.; dem. zeķīte, f.

Strumpfļļband, n. prievīte, f. -garn, n. adāmā dzija, -stopfer, m. zeķu lāpītājs, m. -Stopferin, f. zeķu lāpītāja, f.

Strunk, m. -(e)s, pl. Strünke, struņķis, m.; kacens, m.; kāts, m.

Strunt, m. -es, fam. nieks, m.

strup'pig, adj. pinkains, savēlies.

Strup'pigkeit, f. pinkainums, m.; neglītums, m.

Strū'se, f. pl. -n, strūga, f.

Stru(w)'welpēter, m. pinkainis, m.

Strychnin', n. -s, strichnīns, m.

Stub'be, f. (Stubben, m.) celms.

Stüb'chen, n. -s, pl. 1. istabiņa, f.; 2. (als Maß) četru litru mērs, m.

Stū'be, f. pl. -n, istaba, f.

Stü'ben||arrest, m. mājas arests, m.; er hat viņam jāsēž mājās, -fliege, f. mājas muša, f. -hocker, m. fam. mājās tupētājs, m.; dūmu runcis, m. -kame-rād, m. istabas biedrs, m. -mädchen, n. istabas meita, f.; od. istabene, f.

Stück, n. -(e)s, pl. -e, 1. (als Teil eines Ganzen) gabals, m.; dem. gabaliņš, m.; ein . Brot, gabals maizes; in -e schlagen, sasist gabalos; in -e gehen, sadrupt, saplīst; 2. (Abschnitt) nodaļa, f.; (Lesestück) gabals, m.; (Sache) lieta, f.; fig. in allen -en, visās lietās; 3. (als selbständiges Ganzes) gabals, m.; aus einem «., viengabala-; fig. ein gutes - Arbeit, labi ko jemties; fig. ein schweres - Arbeit, visai grūts darbs; 4. (Exemplar) eksemplārs, m.; gabals, m.ļ das schönste - einer Sammlung, krājuma skaistākais gabals; zehn -Vieh, desmit lopu; 5. luga, f.; gabals, m.; ein neues - geben, izrādīt jaunu lugu; welches • wird heute gegeben? kuŗu lugu šodien izrāda?

Stuck'arbeit, f. stukatūras darbs, m.

Stück'IIarbeiter, m. gabalu strādnieks, m. -bett, n. baterija, f. -bohrer, m. kalibra urbjamais, m. -chen, n. -s, pl. gabaliņš, m.; ein » Papier, mazs gabaliņš (od. gabaliņš) papīra.

stück'chenweise, adv. gabaliņiem, pa gabaliņiem.

stück'eln, v. a. sadalīt od. sagriezt gabalos.

Stück'||verkauf, m. pārdošana mazumā od. pa gabaliem, sīktirdzniecība, f. -Verzeichnis, n. specifikācija, f.; sīks saraksts.

stück'weise, adv. gabaliem, pa gabaliem. Stück'||werk, n. no gabaliem sastāvošs darbs; (unvollkommene Arbeit) nepilnīgs darbs; unser Wissen ist mūsu zināšanas ir nepilnīgas; (biblisch) denn unser Wissen ist « und unser Weissagen ist jo tas ir mazums, ko zinām, un tas ir mazums, ko mācām, -zucker, m. gabalu sukurs, m. Student', m. -en, pl. -en, students, m.;

» der Rechte, tieslietu students, m. Studen'tenfutter, n. fam. studentu ēdiens,

m. (mandeles un rozīnes), studen'tenhaft, I. adj. studenta-; II. adv.

kā students. Studen'ten||jahre, n. pl. studiju gadi, m. pl. -korporation, f. studentu korporācija, f. -lēben, n. studentu dzīve, f. -lied, n. studentu dziesma, f. -schaft, f. studenti, m. pl. -Verbindung, f. studentu savienība, f. Studen'tin, f. pl. -nen, studente, f. Stū'die, f. pl. -n, studija, f. studie'ren, I. v. a. studēt; Jura studēt tieslietas; II. v. n. studēt, mācīties augstskolā; seinen Sohn - lassen, sūtīt dēlu augstskolā; ein studierter Mann od. ein Studierter, studēts od. studējis vīrs.

Stū'fe, f. pl. -n, 1. (von Treppen) pakāpiens, m.; od. pakāpe, f.; 2. fig. grāds, m.; pakāpe, f.; (in der Grammatik) salīdzināmais pakāpiens; (Mus.) intervalls, m.; (in der Farbe) noēno-jums, m.; von - zu -, arvienu augstāk (od. zemāk); auf derselben od. auf gleicher » stehen, atrasties tajā pašā augstumā, stū'fen, v. a. pakāpeņot. stū'fenārtig, adj. pakāpēm līdzīgs. Stü'fenl|bank, f. pakāpeņu sols, m. -breite, f. pakāpenes platums, m.; 2. fig. (Abstufung) pakāpenība, f. stufenförmig, adj. pakāpeņu veidā, pakāpenisks.

Stü'fen||gang, m. pakāpeniska gaita, -höhe, f. pakāpenes augstums, m. -lei-ter, f. pakāpes, f. pl. stü'fenweise, adv. pakāpēm, pakapes,

pakāpeniski. Stuhl, m. -(e)s, pl. Stüh'le, 1. krēsls, m.; dem. krēsliņš, m.; fig. sich zwischen zwei Stühle setzen, palikt tukšā; 2. fig.

der bischöfliche *, bīskapa sēdeklis; m.; 3. izkārnījums, m.; zu -e gehen, iet sevis pēc; 4. (Werkstuhl) austuve, f.

Stuhl'; arm, m. paroce, f. -bein, n. krēsla kāja, f.

Stühl'chen, n. -s, pl. krēsliņš, m.

Stuhl'||drang, m. vajadzība iet sevis pēc. -gang, m. izkārnījums, m.; atpūles, pl.; er hat einen harten », viņam ciets vēders; ich habe keinen man vēders cieti, -lēhne, f. krēsla atzveltne, f. -macher, m. krēslinieks, m. -polster, n. krēsla popis, m.

Stukkatur', f. pl. -en, stukatūra, f.

Stul'le, f. pl. -n, sviestmaize, f.

Stul'pe, f. pl. -n, 1. (zābaka) atloks, m.; 2. (Manschette) manšete, f.; 3. (Deckel) vāks, m.

stül'pen, v. a. vāzt, maukt; (zurückschlagen) atlocīt; den Hut auf den Kopf uzbāzt cepuri galvā; einen Deckel auf einen Topf uzlikt podam vāku virsū.

Stul'penstiefel, m. atloku zābaks, m.; zābaks ar atlokiem.

stumm, adj. mēms,- der (die) S-e, mēmais, (mēmā); - werden, kļūt mēmam, fig. apklust; » dasitzen, neteikt ne vārda.

Stum'mel, m. -s, pl. «, gals, m.; dem. galiņš, m.

Stumm'heit, f. mēmums, m.

Stüm'per, m. -s, pl. «, nepraša, com.; (im Spiele) vājš spēlmanis.

Stümperei', f. pl. -en, neprašana, f.

stüm'pern, v. n. ķērnāties, muļļāties; niekoties; auf einem Klavier tinkšķi-nāt Klavieres.

Stüm'pern, n. -s, muļļāšanās, f.

Stumpf, m. -(e)s, pl. Stümpfe, (von einem Baume) celms, m.; (von einem Zahne) zoba atlikums, m.; fig. mit » und Stiel ausrotten, galīgi iznīcināt.

stumpf, adj. 1. (nicht scharf) neass; (nicht spitz) triļls, notrulināts; strups; -e Waffen, neasi ieroči; -es Messer, neass od. atgriezts nazis; -es Beil, neass od. atcirsts cirvis; -e Zähne, nodiluši zobi; fig. (von Säuren) nomizāti

zobi; -er Winkel, strups leņķis; -er Kegel, nogriezts od. nostrupināts kons; -e Nase, strups deguns; ein Beil «. machen, atcirst cirvi; die Zähne . machen, nodeldēt zobus; fig. du wirst deine Zähne machen, tev nomizēs zobi; -werden, tapt neasam, notrulināties, (vom Messer) atgriezties; (vom Beile) atcirsties; (von den Zähnen) nodilt; nomizāt; die Säge ist geworden, zāģis atkodies; 2. fig. (abgestumpft) nolietojies, nodilis, truls.Stümpfchen — stürzen

Stümpfchen, n. -s, pl. galiņš, m. stumpfeckig, adj. strupstūŗains. stumpfen, I. v. a. atgriezt; atcirst; no-strupināt; II. v. n. fig. (untätig sein) wir haben den ganzen Tag gestumpft, mēs visu dienu noslinkojām. Stumpfnäschen, n. strups deguntiņš; Person n-it einer Stumpfnase, strupdegu-MS. m.

Stumpf j|schwänz, m. 1. strupa aste; 2. (von Tieren) strupastis, m. -sinn, m. trulums, m. stumpfsinnig, adj. garā truls, stund — stand.

Stünd'chen, n. -s, pl. (Zeit) stundiņa,

f.; brītiņš, m. Stun'de, f. pl. -n, 1. (Zeit) stunda, f.; (Weile) brīdis, m.; eine halbe pusstunda, f.; anderthalb -n, pusotras stundas; von ~ zu no stundas uz stundu; zu jeder «, katrā stundā; katru brīdi; 2. (Wegstunde) stundas gājiens (od. brauciens), m.; eine * von hier bis dahin, no šejienes būs viena stunda ko iet; 3. Stunda, f.; französische -n geben, dot stundas franču valodā; -n außer dem Hause geben, dot stundas ārpus mājām, stun'denlang, I. adj. stundu od. stundām

ilgs; II. adv. caurām stundām. Stun'denļļplān, m. (in Schulen) stundu plāns, m., auch stundu saraksts, m.; -säule, f. ceļa rādītājs, m.; ceļa stabs, m. -schlag, m. pulksteņa sitiens, m. stun'denweise, adv. stundām, pa stundām.

stündlich, I. adj. stundas-, katru stundu notiekošs; II. adv. katru stundu, ik stundas.

Stun'dung, f. pl. -en, termiņa atlikums,

m.; paildzinājums, m. stupid, adj, garā vājš, stulbs. Stupidität', f. «., gara vājums, m.; stulbums, m. stupfen, bukstīt, grūstīt, dzīt. Sturm, m. -(e)s, pl. Stürme, vētra, f.; (Orkan) auka, f.; (Gewitter) pērkona negaiss, m. Sturm'jļanlauf, m. spējš uzbrukums, m.; uzbrukums ar joni. -balken, m. od. -bock, m. avenis, m.; mūŗu dragājamais, m. -brücke, f. saķeksējamā laipa, -dach, n. negaisa nojume, m.; nojume pret negaisu, stür'men, I. v. a. ein Haus ielauzties namā; ein Tor ielauzties pa vārtiem, sadragāt vārtus; eine Festung uzbrukt ar joni cietoksnim; iejemt ar joni cietoksni; II. v. n. u. imp. 1. būt vētrainam; der Wind stürmt, vējš brā-

žas; es stürmt, vētra plosās; 2. uzbrukt ar joni; 3. fig. gāzties od. drāzties (kam virsū).

Stür'men, n. -s, 1. vētrains laiks, negaiss, m.; das - des Windes, vēja plosīšanās; 2. (Erstürmung) uzbrukšana ar joni.

stür'mend, adj. 1. dedzīgs, karsts, straujš; 2. uzbrucējs-; mit -er Hand, ar varu.

Sttir'mer, m. -s, pl. «., 1. uzbrucējs, m.; 2. fig. karstgalvis, m.; (Tobender) plo-sonis, m.

Stur'mesbrausen, n. vētras kaukšana, f.

Sturm'ļļfahne, f. vētras karogs, -faß, n. 1. aizdedzināma muca; 2. ugunsdzēsēju muca, f. -flūt, f. paisums, m.

sturm'frei, adj. » sein, būt nodrošinātam pret uzbrukumu.

Sturm' ļļglocke, f. nemiera od. dumpja zvans, m. -haube, f. u. -hūt, m. ķivere, f.

stür'misch, adj. 1. vētrains; -es Wetter, vētrains laiks; 2. fig. (ungestüm) ātrs, straujš; (lärmend, tobend) trokšņains, plosīgs.

Sturm'ļļlauf, m. od. -laufen, n. spējš uzbrukums. -läufer, m. uzbrucējs, m. -läuten, n. nemiera zvana zvanīšana, -lücke, f. izlauzts caurums cietokšņa mūrī. -möwe, f. zilā kaija, -schritt, m. ātri soļi; im », ātriem soļiem, -sēgel, n.

briesmu bura, f. -vögel, m. vētras putns, m.; kaupa, f. -Warnung, f. jūrnieku biedinājums, m.; vētras pareģojums, m. -wetter, n. vētras laiks, m.; negaiss, m. -wind, m. vētra, f. -wölke, f. negaisa mākonis, m.

Sturz, m. -es, 1. gāšanās, f.; gāziens, m.; (Fall) kritiens, m.; (vom Wasser) gāze, f. («. eines Ministers) gāšana, f.; (Zusammensturz) sabrukums, m.; 2. (an Fenstern u. Türen) paloda, f.

Sturz'ļļacker, m. uzarts papuves lauks, m. -bach, m. strauts, m. -bad, n. duša, f. -becher, m. kauss ar vāku.

Stür'ze, f. «., pl. -n, vāks, m.

Stür'zel, m. -s, pl. stumbrs, m.

stür'zen, I. v. a. 1. gāzt; zu Boden nogāzt gar zemi; in einen Abgrund «, iegāzt bezdibenī; fig. (jemn.) ins Verderben «., iegrūst (kādu) postā; 2. den Acke^ uzart papuvi; II. v. n. 1. gāzties; (fallen) krist, pakrist; er ist mit dem Pferde gestürzt, viņš klupis ar zirgu; 2. fig. steigties; aus dem Hause skriet no nama ārā; 3. fig. (zu Falle kommen) paklupt; (zu Grunde gehen) iet bojā; III. v. refl. sich gāzties; sich ins Wasser lēkt ūdenī; fig. sich ins Verderben doties postā.

33514

Stür'zen, n. -s, 1. gāšana, f.; 2. (Fallen) gāšanās, f.; krišana, f.; 3. papuves uzaršana, f.

Stürz'||furche, f. pirmā vaga. -gut, n. iegāžamās preces.

Sturz'||see, f. od. -welle, f. stiprs vilnis.

Stuß, m. -(ss)es, fam. blēņas, f. pl.; aušība, f.

Stü'te, f. pl. -n, ķēve, f.

Stüterei', f. pl. -en, ķēvnīca, f.

Stutz, m. -es, pl. -e, karabīns, m. (īsa bise, m.).

Stutz'||bärt, m. ūsiņas, f. pl. -dēgen, m.

īss zobens.

Stütz'e, f. pl. -n, 1. atspaids, m.; 2. fig. (Hilfe) atbalsts, _m.; 3. fig. (Gehilfin der Hausfrau) mājturības palīdze, f.

stutz'en, I. v. a. strupināt; Bäume ap-šķibīt kokiem zarus; eine Hecke apcirpt dzīvžogu; einem Hunde die Ohren apgriezt sunim ausis; einem Pferde den Schwanz -«, nostrupināt zirgam asti; einem Vogel die Flügel apgriezt putnam spārnus; II. v. n. būt pārsteigtam; satrūkties; samulst; das macht mich tas mani pārsteidz.

Stutz'en, n. -s, 1. (Verkürzen) strupinā-šana, f.; 2. fig. (Staunen) satrūkšanās, f.

stütz'en, I. v. a. atbalstīt, atspiest; auch atstutēt; II. v. refl. sich auf einen Stock atbalstīties uz nūjas; sich mit den Armen auf den Tisch atspiesties ar elkoņiem uz galda.

Stütz'en, n. -s, atbalstīšana, f.

Stutz'er, m. -s, pl. 1. (kurze Büchse) karabīns, m.; 2. (Dandy) modes ģeķis, m.; švauksts, m.

stutz'erhaft, I. adj. švauksta-; II. adv. kā švauksts.

stutz'ig, adj. pārsteigts; satrūcies; samulsis; » machen, pārsteigt; satrūcināt; samulsināt; - werden, būt pārsteigtam; satrūkties; samulst.

Stütz'punkt, m. atbalsta punkts, m.; atbalsta vieta, f.

Stutz'schwanz, m. 1. nostrupināta aste; 2. (Pferd) strupastis, m.

Stutz'uhr, f. galda pulkstenis, m.

Subjekt', n. -(e)s, pl. -e, subjekts, m.

sub'jektīv, adj. subjektīvs.

Subjektivität' [-wi-], f. subjektivitāte, f.

subordinie'ren, I. v. a. subordinet; pakārtot; II. v. refl. sich padoties.

Subskribent', m. -en,_pl. -en, subskri-bents, m.; parakstītājs, m.

subskribieren, v. n. (auf etw.) parakstīties (uz ko), abonēt (ko).

Sub'stanļjtīv, n. -(e)s, pl. -e od. -tīvum

wumj, n. -(s), pl. -va, substantīvs, m.; lietvārds, m. sub'trahieren od. subtrahie'ren, v. a. [-atskaitīt, atjemt. Sū'che, f. meklējums, m.; auf der *

(nach etw.) sein, meklēt (ko), sū'chen, v. a. meklēt; zu gefallen censties patikt; die Ware ist sehr gesucht, šo preci daudz pieprasa; ein gesuchter Arzt, iecienīts ārsts. Sū'chen, n. -s, meklēšana, f. Sū'cher, m. -s, pl. 1. meklētājs, m.;

2. (Werkzeug) sonda, f. Sucht, f. 1. (Krankheit) slimība, f.; sērga, f.; fallende krītamā kaite; 2. (übertriebene Vorliebe) kāre, f. Süd, m. -(e)s, pl. -e, vārījums, m.; brūvējums, m. Süd, m. -(e)s, dienvidus, m.; dienvidi, m. pl.

Südfront, f. dienvidu fronte, f. sü'deln, v. a. u. n. sasmulēt, saķēzīt. Sü'den, m. -s, 1. dienvidi, m. pl.; im dienvidos; der Wind kommt von ir dienvidu vējš, vējš nāk no dienvidiem; 2. (die südlichen Länder) siltās zemes; im » reisen, ceļot pa siltām zemēm. Süd'länder, m. dienvidnieks, m. süd'lich, I. adj. dienvidu-; II. adv. uz

dienvidiem. Südost'(en), m. dienvidaustrumi, m. pl.; der Wind kommt von vējš nāk no dienvidaustrumiem, südöstlich, I. adj. dienvidaustrumu-; II. adv. - von Berlin, dienvidaustrumos no Berlīnes, südwärts, adv. uz dienvidu pusi, pret

dienvidiem, südwestlich, I. adj. dienvidrietumu-; II. adv. von Berlin, dienvidrietumos no Berlīnes.

Südwest'wind, m. dienvidrietumu vējš,

m.; valdzenis, m. Süd'wind, m. dienvidu vējš, m.; tārpe-nis, m.

Suffix', n. -es, pl. -e, sufikss, m.; piedēklis, m.

Suggestion', f. pl. -en, suģestija, f.;

iedvesme, f. Suh'le, f. pl. -n, peļķe, f. Süh'ne, f. pl. -n, grēku izpirkšana, f. süh'nen, v. a. izpirkt (grēkus), samierināt. Sul'ze, f. od. Sülze, f. «•, pl. -n, studiņš,

m.; receklis, m. Sum'ma, f. summa, f. summā'risch, I. adj. kopā sajemts; (kurz) īsi kopā sajemts; II. adv. kopā jemot. Summe, f. pl. -n, summa, f.; die ganze -j viss kopā.summen — Tabakskauer

sum'men, I. v. a. žužināt, trallināt (dziesmiņu); II. v. n. dūkt, sīkt; (von Glok-ken) dunēt; die Ohren - ihm, viņam ausīs dūc; III. v. refl. sich sakrāties. Sum'men, n. -s, dūkšana, f. summie'ren, v. a. saskaitīt. Summie'ren, n. -s, saskaitīšana, f. Sumpf, m. -(e)s, pl. Sūm'pfe, purvs, m.; muklājs, m.; (großer, zum Heuschlage gereinigt) tīrelis, m. Sumpf||böden, m. purva zeme, f. -fieber, n. purva drudzis, m. -gēgend, f. purvains apvidus, -heidelbeere, f. glāzene, zilene, f.

sum'pfig, adj. purvains; eine -e Stelle,

purvājs, m. Sumpf||läche, f. dūksts, f. -land, n. purvaina zeme. -läusekraut, n. jāņeglīte, f. -lerche, f. purvu cīrulis, m. -loch, n. dūksts, f. -luft, f. purva gaiss, m. -moor, n. purvaina zeme. -pflanze, f. purva augs, m. -Schnepfe, f. ķikuts, m. -torf, m. purva kūdra, f. -vögel, m. purva putns, m. -wasser, n. purva ūdens, m.

Sund, m. -(e)s, 1. jūras šaurums, m.;

2. zunds, m. Sün'de, f. pl. -n, grēks, m.; eine - begehen, grēkot; eine verzeihliche «. begehen, izdarīt piedodamu grēku. Sün'denjjbahn, f. grēku ceļš, m. -be-kenntnis, n. grēku atzīšana, f. -bock, m. grēku āzis, m. -erlaß, m. grēku piedošana, f. -fall, m. grēkos krišana, f. sün'denfrei, adj. bezgrēka-. Sün'den||geld, n. 1. grēka nauda, f.; 2.

(niedriger Preis) smieklu cena, f. sün'denlös, adj. nevainīgs, bezgrēka-. Sün'den||lösigkeit, f. nevainīgums, m.; bezgrēcība, f. -pfuhl, m. grēku zveņ-ģis, m. -vergēbung, f. grēku piedošana, f.

sün'denvoll, adj. grēku pilns, grēcīgs. Siin'der, m. -s, pl. grēcinieks, m. siind'haft, adj. grēcīgs. Sündhaftigkeit, f. grēcība, f.; grēcīgums, m. sün'dig, adj. grēku pilns, grēcīgs, sün'digen, v. n. grēkot, apgrēkoties. Sün'digkeit, f. grēcība, f.; grēcīgums, m.

sünd'lös, adj. nevainīgs. Sup'pe, f. pl. -n, zupa, f.; strēbiens, m.; fig. (jemm.) die - versalzen, samaitāt (kādam) prieku, sup'picht, adj. zupai līdzīgs, šķidrs. Surrogāt', n. -(e)s, pl. -e, surrogāts, m.; vieteklis, m.; pakaļdarinājums, m.

süß, adj. salds, mīlīgs, maigs; dem. sal-diņš; den Kaffee - machen, saldināt kafiju, sü'ßen, v. a. saldināt. Süß'holz, n. saldsaknis, m.; lakricas koks, m.; fam. raspeln, mīlināties, lakstoties. -raspler, m. fam. glaimotājs, m.; lakstotājs, m. Sü'ßigkeit, f. pl. -en, 1. saldums, m.; 2. (Leckerei) gardums, m.; saldumi, m. pl.; 3. fig. (Schmeichelei) glaimi, m. pl. Süß'kirsche, f. vasaras ķirši, m. pl. süß'lich, adj. saldens, pasalds; (widerlich

süß) salkans. Süß'lichkeit, f. saldenums, m.; salka-nums, m.

Süß' ling, m. -(e)s, pl. -e, saldulis, m.; salkulis, m. -maul, n. fam. gardmutis, m.

süß'sauer, adj. saldskābs; -es Brot, saldskāba maize. Süß'wasser, n. salds ūdens, saldūdens, m. Symbol', n. -(e)s, pl. -e, simbols, m. Symmetrie', f. simmetrija, f. Sympathie', f! pl. -(e)n, simpātijā, f. sympä'thisch, adj. simpātisks, sympathisieren, v. n. simpatizēt. Symphonie', f. pl. -(e)n, simfonija, f. Symptom', n. -(e)s, pl. -e, simtöms, m.;

pazīme, f. Synagö'ge, f. pl. -n, sinagoga, f. synchronistisch kro-ļ, adj. [-sinchronis-tisks.

Syndikät', n. -(e)s, pl. -e, sindikāts, m.

(1. sindika amats; 2. sabiedrība). Syn'dikus, m. pl. -dici, od. -ken, sin-diks, m. (aizstāvis, pastāvīgs padomnieks tieslietās). Syn'kope, f. pl. -n, sinkope, f. (saīsinājums, atmetot burtu vārda vidū). Synö'de, f. pl. -n, sinode, f. Sinonym', n. -s, pl. -e, sinonims, m. Syn'tax, f. pl. -en, sintakse, f. Synthē'se f. pl. -n, sintēzē, f. synthē'tisch, adj. sintētisks. Sy'philis, f. sifiliss, m. Systēm', n. -s, pl. -e, sistēma, f. systemä'tisch, adj. sistēmatisks. Szē'ne, f. pl. -n, 1. (Bühne) skatuve, f.; 2. (Auftritt) skats, m.; 3. (Vorgang) notikums, m.

T.

Ta'bak, m. -(e)s, pl. -e, tabaka, f.; -rauchen, kauen, smēķēt, zelēt tabaku; «. schnauben, šņaukt tabaku. Tabaks'||kauer, m. tabakas zelētājs, m. -pfeife, f. pīpe, f. -schnupfer, m. tabakas šņaucējs, m.

sum'men, I. v. a. žužināt, trallināt (dziesmiņu); II. v. n. dūkt, sīkt; (von Glok-ken) dunēt; die Ohren - ihm, viņam ausīs dūc; III. v. refl. sich sakrāties. Sum'men, n. -s, dūkšana, f. summie'ren, v. a. saskaitīt. Summie'ren, n. -s, saskaitīšana, f. Sumpf, m. -(e)s, pl. Sūm'pfe, purvs, m.; muklājs, m.; (großer, zum Heuschlage gereinigt) tīrelis, m. Sumpf||böden, m. purva zeme, f. -fieber, n. purva drudzis, m. -gēgend, f. purvains apvidus, -heidelbeere, f. glāzene, zilene, f.

sum'pfig, adj. purvains; eine -e Stelle,

purvājs, m. Sumpf||läche, f. dūksts, f. -land, n. purvaina zeme. -läusekraut, n. jāņeglīte, f. -lerche, f. purvu cīrulis, m. -loch, n. dūksts, f. -luft, f. purva gaiss, m. -moor, n. purvaina zeme. -pflanze, f. purva augs, m. -Schnepfe, f. ķikuts, m. -torf, m. purva kūdra, f. -vögel, m. purva putns, m. -wasser, n. purva ūdens, m.

Sund, m. -(e)s, 1. jūras šaurums, m.;

2. zunds, m. Sün'de, f. pl. -n, grēks, m.; eine - begehen, grēkot; eine verzeihliche «. begehen, izdarīt piedodamu grēku. Sün'denjjbahn, f. grēku ceļš, m. -be-kenntnis, n. grēku atzīšana, f. -bock, m. grēku āzis, m. -erlaß, m. grēku piedošana, f. -fall, m. grēkos krišana, f. sün'denfrei, adj. bezgrēka-. Sün'den||geld, n. 1. grēka nauda, f.; 2.

(niedriger Preis) smieklu cena, f. sün'denlös, adj. nevainīgs, bezgrēka-. Sün'den||lösigkeit, f. nevainīgums, m.; bezgrēcība, f. -pfuhl, m. grēku zveņ-ģis, m. -vergēbung, f. grēku piedošana, f.

sün'denvoll, adj. grēku pilns, grēcīgs. Siin'der, m. -s, pl. grēcinieks, m. siind'haft, adj. grēcīgs. Sündhaftigkeit, f. grēcība, f.; grēcīgums, m. sün'dig, adj. grēku pilns, grēcīgs, sün'digen, v. n. grēkot, apgrēkoties. Sün'digkeit, f. grēcība, f.; grēcīgums, m.

sünd'lös, adj. nevainīgs. Sup'pe, f. pl. -n, zupa, f.; strēbiens, m.; fig. (jemm.) die - versalzen, samaitāt (kādam) prieku, sup'picht, adj. zupai līdzīgs, šķidrs. Surrogāt', n. -(e)s, pl. -e, surrogāts, m.; vieteklis, m.; pakaļdarinājums, m.

süß, adj. salds, mīlīgs, maigs; dem. sal-diņš; den Kaffee - machen, saldināt kafiju, sü'ßen, v. a. saldināt. Süß'holz, n. saldsaknis, m.; lakricas koks, m.; fam. raspeln, mīlināties, lakstoties. -raspler, m. fam. glaimotājs, m.; lakstotājs, m. Sü'ßigkeit, f. pl. -en, 1. saldums, m.; 2. (Leckerei) gardums, m.; saldumi, m. pl.; 3. fig. (Schmeichelei) glaimi, m. pl. Süß'kirsche, f. vasaras ķirši, m. pl. süß'lich, adj. saldens, pasalds; (widerlich

süß) salkans. Süß'lichkeit, f. saldenums, m.; salka-nums, m.

Süß' ling, m. -(e)s, pl. -e, saldulis, m.; salkulis, m. -maul, n. fam. gardmutis, m.

süß'sauer, adj. saldskābs; -es Brot, saldskāba maize. Süß'wasser, n. salds ūdens, saldūdens, m. Symbol', n. -(e)s, pl. -e, simbols, m. Symmetrie', f. simmetrija, f. Sympathie', f! pl. -(e)n, simpātijā, f. sympä'thisch, adj. simpātisks, sympathisieren, v. n. simpatizēt. Symphonie', f. pl. -(e)n, simfonija, f. Symptom', n. -(e)s, pl. -e, simtöms, m.;

pazīme, f. Synagö'ge, f. pl. -n, sinagoga, f. synchronistisch kro-ļ, adj. [-sinchronis-tisks.

Syndikät', n. -(e)s, pl. -e, sindikāts, m.

(1. sindika amats; 2. sabiedrība). Syn'dikus, m. pl. -dici, od. -ken, sin-diks, m. (aizstāvis, pastāvīgs padomnieks tieslietās). Syn'kope, f. pl. -n, sinkope, f. (saīsinājums, atmetot burtu vārda vidū). Synö'de, f. pl. -n, sinode, f. Sinonym', n. -s, pl. -e, sinonims, m. Syn'tax, f. pl. -en, sintakse, f. Synthē'se f. pl. -n, sintēzē, f. synthē'tisch, adj. sintētisks. Sy'philis, f. sifiliss, m. Systēm', n. -s, pl. -e, sistēma, f. systemä'tisch, adj. sistēmatisks. Szē'ne, f. pl. -n, 1. (Bühne) skatuve, f.; 2. (Auftritt) skats, m.; 3. (Vorgang) notikums, m.

T.

Ta'bak, m. -(e)s, pl. -e, tabaka, f.; -rauchen, kauen, smēķēt, zelēt tabaku; «. schnauben, šņaukt tabaku. Tabaks'||kauer, m. tabakas zelētājs, m. -pfeife, f. pīpe, f. -schnupfer, m. tabakas šņaucējs, m.

Tabel'le, f. •», pl. -n, tabula, f.

Taburett', n. taburets, m.; sēdeklis, m.

Tā'del, m. -s, pl. (Rüge) pēliens, m.; (Vorwurf) pārmetums, m.; (Verweis) rājiens, m.; das verdient tas ir peļams; an ihm ist kein Viņam nav nekādas vainas; der Ritter ohne Furcht und », nevainojams bruņinieks.

Tādelei', f. pl. -en, paļāšana, f.

tā'del'ļļfrei, I. adj. bezpaļas-, nevainojams; II. adv. bez paļas, -haft, I. adj. paļājams; II. adv. paļājamā veidā.

tā'dellos, adj. v. tadelfrei.

Tä'dellösigkeit, f. nevainojamība, f.

tā'deln, v. a. pelt, paļāt, auch smādēt, vainot; er findet an allem etw. zu viņam jau pie visa kas paļājams.

Tād'ler, m. -s, pl. paļātājs, m.; od. pēlējs, m.

Tā'fel, f. pl. -n, 1. (Platte) tāfele, f.; 2. (bibl. Gesetzestafel) galdiņš, m.; 3. (Eßtisch) galds, m.; die - decken, klāt galdu; zur » gehen od. sich an die -setzen, iet od. sēsties pie galda; die -aufheben, celties no galda.

Tā'felapfel, m. galda ābols, m.

tā'felārtig, adj. tāfelei līdzīgs.

Tā'felļļbirne, f. galda krausis, m. (bumbieris, m.) -bröt, n. baltmaize, f.

Tä'felchen, n. -s, pl. tāfelīte, f.

Tā'feldecker, m. galda klājējs, m.

Tälel|lfreuden, f. pl. galda prieki, m. pl. -klavier, n. tāfelklavieres, f. pl.

tā'feln, v. n. fam. ēst; gern cienīt galda priekus.

tā'feln, v. a. 1. apsist sienu galdiņiem; 2. (parkettieren) parketu likt.

Tā'felobst, n. galda augļi, m. pl.

Tā'felparkett, n. plātņu parkets, m.

Tä'felwerk, n. galdiņu apsitums, m;; -eines Fußbodens, grīdas parkets, m.

Taffet, m. -(e)s, pl. -e, tafts, m.

Tä'fler, m. parketa licējs, m.

Tag, m. -(e)s, pl. -e, 1. diena, f.; dem. dieniņa, f.; bei Anbruch des -es, dienai austot; der » bricht an, diena sākas, diena aust; bis zum lichten -e, līdz lielai gaismai; vor -e, pirms gaismas; der - neigt sich, vakars metas; den lieben langen visu cauru dienu; heute über acht, vierzehn -e, pēc nedēļas, pēc divi nedēļām; am folgenden -e, otrā od. nākošā dienā; einen * nachher, dienu vēlāk; den « darauf, otrā dienā; fig. der jüngste pastardiena; fig. der Held od. Heilige des -es, dienas varonis; fig. er lebt in den « hinein, viņš dzīvo, par otru dienu nebēdādams; 2. (denkwürdiger Tag) pieminama diena.

tag'blind, adj. pa dienu neredzīgs, pa

dienu pusakls. Tä'ge||arbeit, f. dienas darbs, m. -arbei-ter, m. 1. dienas algādzis, m.; 2. (in Fabriken) dienas strādnieks, m. -blatt, n. dienas avīze, f.; dienas lapa, f. -būch, n. dienas grāmata, f. -dieb, m. dienas zaglis, m.; diedelnieks, m. -gel« der, n. pl. 1. (Tagelohn) dienas alga, f.;

2. (Reisekosten) ceļa izdevumi, m. pl.;

3. (Entschädigung) atlīdzinājums, m. tā'gelang, I. adj. cauru dienu-; II. adv.

caurām dienām. Ta'geļļlohn, m. dienas alga, f.'; im - arbeiten, strādāt par dienas algu. -löhner, m. -s, pl. algādzis, m. -löhner-arbeit, f. algādža darbs, m. -löhnerin, f. pl. -nen, algādze, f. Tā'gemarsch, m. dienas gājiens, m. tā'gen, I. v. n. (von Versammlungen) apspriesties, noturēt sēdi, sapulcēties; II. v. imp. es tagt, diena aust; als es eben zu » anfing, gaisma tikko svīda. Tā'gereise, f, dienas ceļojums, m. Tā'ges ļanbruch, m. dienas sākums, m.; bei dienai austot; vor pirms diena ausa. -bericht, m. dienas ziņojums, m. -frāge, f. dienas jautājums, m. -ge-spräch, n. ļaužu valodas, f. pl. -grauen, n. ausma, f. -Ordnung, f. darba kārtība, f.; darba gaita, f. -zeitung, f. dienas avīze, f. -zettel, m. dienas ziņojums, m.

tä'geweise, adj. dienām, pa dienām. Tä'gewerk, n. dienas darbs, m.; sein • verrichten, padarīt savu dienas darbu. Tag'falter, m. dienas tauriņš, m. tag'hell, adj. gaišs kā dienā, dienas gaišumā.

täg'lich, I. adj. (alle Tage wiederkehrend) ikdienas-; (alltäglich) ikdieniš-ķīgs; -e Arbeit, ikdienas darbs; die -e Erfahrung, ikdienas piedzīvojums; (bibl.) unser -es Brot gib uns heute, dod mums mūsu dienišķu maizi šodien;

II. adv. katru dienu, ik dienas; dreimal <», trīsreiz dienā, tags, adv. - darauf, otrā dienā; «. zuvor,

dienu pirms tam. Tag'satzung, f. saeima, f. tagtäglich, I. adj. ikdienas-; II. adv.

katru dienu, ik dienas. Tag- u. Nachtgleiche, f. dienas un nakts

vienlīdzīgums, m. Tagung, f. sēde, f.; sanāksme, f. Ta'kel, n. -s, 1. (Tauwerk) tauvas, f. pl.;

2. (Zugwinde) kuģa trice, f. tā'keln, v. a. apgādāt kuģi ar tauvām un buŗām.

Takt, m. -(e)s, pl. -e, 1. takts, f.; (laika) mērs, m.j (den) - schlagen, sist takti; «. halten, ieturēt mēru; aus dem - kommen, noklīst no takts; 2. fig. (Schicklichkeitsgefühl) takts, m.; pieklājības jūtas; er hat keinen viņam trūkst takta, taktfest, adj. taktī drošs od. stingrs. Takt'ļļfestigkeit, f. drošums, m. -führer,

m. orķestra vadonis, m. taktie'ren, v. n. taktēt, sist takti. Tak'tik, f. taktika, f. taktlos, I. adj. beztakts-; II. adv. bez takts.

Taktlosigkeit, f. pl. -en, takta tru-kums, m.

taktmäßig, I. adj. taktij piemērots; II.

adv. pēc takts, takti ievērojot. Taktmesser, m. metrometrs, m.; takts

mērījamais. Talār', m. -(e)s, pl. -e, tālārs, m. Tāl, n. -(e)s, pl. Tä'ler, leja, f.; ieleja, f. täl'abwärts, adv. uz leju, lejup, täl'aufwärts, adv. uz augšu, kalnup. Tāl'enge, f. lejas sprauga, f.; ieplaka, f. Talent', n. -(e)s, pl. -e, talants, m.; gara dāvanas, f. pl.; er hat viel - für die Malerei, viņam lielas dāvanas gleznošanā.

talentvoll, adj. ļoti apdāvināts. Tā'ler, m. -s, pl. dālderis, m. Talg, m. -(e)s, tauki, m. pl.; dem. tau-ciņi, m. pl. -driisen, pl. tauku dziedzeri, m. pl. talg'ārtig, adj. taukiem līdzīgs, tai ļļgicht, adj. taukiem līdzīgs, -gig, adj.

taukains. Talg'licht, n. tauku svece, f. Talisman, m. -s, pl. -e, talismans, m. Talk, m. -(e)s, talks, m. (minerāls). Tāl'kessel, m. ieplaka, f. Tal'mūd, m. -(e)s, talmūds, m. Talon' [-lon], m. -s, pl. -s, talons, m. Tāl'sohle, f. lejas apakša, f. täl'wärts, adv. uz leju, lejup. Tāl'i|wēg, m. 1. ielejas ceļš, m.; 2. (von Flüssen) gultne, f. -wind, m. ielejas vējš, m.

tamburie'ren, v. n< izšūt ķēžu dūrieniem. Tand, m. -(e)s, nieki, m. pl.; blēņas, f. pl. Tändelei', f. pl. -en, niekošanās, f.; blēņošanās, f.; sich mit -en beschäftigen, niekoties, blēņoties, tän'delhaft, adj. tukšs, niecīgs, tän'deln, v. n. niekoties, blēņoties. Tän'delwerk, n. nieki, m. pl.; blēņas, f. pl.

Tan'dem, n. -s, pl. -s, tandēms, m. (1. viegli rati ar diviem zirgiem, kas aiz-

jūgti viens aiz otra; 2. braucamais ritenis ar divi sēdekļiem). Tänd'ler, m. -s, pl. niekalbis, m. -in,

f. pl. -nen, niekalbe, f. Tangen'te, f. pl. -n, tangente, f.; pieskare, f. tangie'ren, v. a. aizkart. Tann, m. -(e)s, pl. -e, lielmežs, m.; liels mežs.

Tan'ne, f. pl. -n, (abies pectinata) egle,

f.; dem. eglīte, f. tan'nen, adj. egles-.

Tan'nen||baum, m. eglīte, f. -hārz, n. egles sveķi, m. pl. -holz, n. 1. egles koks, f. -meise, f. meža zīle, f. -nādel, f. egles skuja, f. -wald, m. egļu mežs, m.; eglājs, m.; egliens, m. -zapfen, m. čiekurs, m.; dem. ciekuriņš, m. Tan'nicht, n. -(e)s, pl. -e, eglājs, m. Tan'te, f. pl. -n, 1. tēvmāsa, f.; 2. mātesmāsa, f.; 3. krustmāte, f. Tantie'me [tantjäm], f. pl. -n. tantjema,

f. (peļņas daļa). Tanz, m. -es, pl. Tänze, deja, f. tän'zeln, v. n. 1. palēkāties; 2. (von

Pferden) cilāt kājas, tan'zen, I. v. a. dejot, diet; II. v. n. dejot, diet; (verāchtl.) lēkāt; - lassen, dancināt; fig. nach der Pfeife eines anderen lēkāt pēc otra stabules; III. v. refl. sich müde nogurt dejojot, nodejoties; es tanzt sich gut in diesem Saal, šinī zālē labi dejot. Tan'zen, n. -s, dejošana, f. Tän'zer, m. -s, pl. », dejotājs, m. -in,

f. pl. -nen, dejotāja, f. Tanz'||fest, n. dejas svētki, m. pl. -gesell-schaft, f. dejas vakars, m. -lehrer, m. dejas skolotājs, m. tanzlustig, adj. dejas kārs. Tanz'ļļmeister, m. dejas skolotājs, m. -musik, f. dejas mūzika, f. -saal, m. dejas zāle, f. Tapē'te, f. pl. -n, tapēte, f. Tapē'tenļļborte, f. tapētes mala, f. -fabrik, f. tapēšu fabrika, f. -fabrikant, m. ta-pētnieks, m. Tapezier', m. -s, pl. -e, tapsētājs, m. tapezie'ren, v. a. tapsēt. Tapezie'||ren, n. -s, tapsēšana, f. -rer, m. -s, pl. tapsētājs, m. -rung, f. tapsēšana, f.; tapsējums, m. tapfer, I. adj. dūšīgs; (wacker) krietns; (mutig) drošsirdīgs; -e Tat, drošsirdīgs solis; krietns darbs; II. adv. dūšīgi, krietni; . arbeiten, uzcītīgi od. dūšīgi strādāt; sich - halten, parādīt dūšu, nebīties, dūšīgi aizstāvēties; fam. '* trinken, krietni iemest; fam. -zugehen, iet bez bēdām.518

Tapferkeit, f. dūšība, f.; drošsirdība, f. tap'pen, v. n. 1. taustīties; im Finstern •», grābstīties pa tumsu; 2. iet nedrošiem soļiem, iet taustīdamies; in einen Sumpf », iečāpāt purvā. Tap'pen, n. -s, taustīšanās, f. tāp'pisch, adj. fam. neveikls. Taps, m. -(s)es, pl. -(s)e, fam. lempis, m. tap'sig, adj. fam. lempīgs. Tā'ra, f. od. -gewicht, n. tara, f. (iesaiņojuma svars). Tarif, m. -(e)s, pl. -e, tarifs, m. (cenu saraksts). -ermäßigung, f. tarifa pazeminājums, m. tarnen, maskot (kaŗa laukā). Tarn'kappe, f. neredzene, f. (neredzamības cepure). Tasch'e, f. «., pl. -n, 1. kabata, f.; (etw.) in die stecken, bāzt (ko) kabatā; 2. soma; (Reisetasche) ceļojumu soma, f. Täsch'elkraut, n. plikstiņi, m. pl. Tasch'enļļausgābe, f. kabatas izdevums, m. -būch, n. kabatas grāmatiņa, f. -dieb, m. kabatas zaglis, m.; vor -en wird gewarnt! sargaities no kabatas zagļiem! -diebstahl, m. kabatas zādzība, f. -kraut, n. plikstiņi, m. pl. -krēbs, m. jūras vēzītis, m. -messer, n. kabatas nazis, m. -spiegel, m. kabatas spogulis, m. -spiel, n. māži, m. pl. -spieler, m. māžs, m.; acu apmānītājs, m. -tuch, n. mutautiņš, m.; kabatas lakatiņš, m. -Wörterbuch, n. kabatas vārdnīca, f. Täsch'ner, m. -s, pl. somnieks, m. Tas'se, f. pl. -n, tase, f.; eine kleine

- Kaffee, maza tase kafijas. Tast'e, f. pl. -n, taustiņš, m. tast'en, I. v. a. taustīt; II. v. n. taustīties; (im Dunkeln) grābstīties. Tast'en, n. -s, taustīšana, f.; taustīšanās, f.

Tast'er, m. -s, pl. 1. taustītājs, m.; 2. (Zirkel) līkkājis cirkulis, m.; od. taustcirkulis, m. Tast'||sinn, m. tauste, f. -Werkzeug, n.

tausteklis, m. tāt v. tun.

Tāt, f. pl. -en, darbs, m.; eine schlechte nedarbs, m.; eine ruchlose neģēlība, f.; eine Heldentat, varoņdarbs, m.; (jemn.) auf frischer » ertappen, noķert (kādu) uz karstām pēdām; in der patiesi. Tāt'||bestand, m. lietas sastāvs, m.; lietas kodols, m.; den - aufnehmen, sarakstīt protokolu, -beweis, m. faktisks pierādījums, täte v. tun.

Tā'ten| drang, m. od. -durst, m. dziņa darboties, m.

tä'ten||lös, adj. 1. (untätig) bezdarbīgs;

2. fig. (unberühmt) neslavens, -reich, adj. notikumu pilns, darba pilns; ein -es Leben, darba pilns mūžs.

Tä'ter, m. -s, pl. 1. darītājs, m.; 2. (der Schuldige) vainīgais, -in, f. », pl. -nen, 1. darītāja, f.; 2. vainīgā.

tä'tig, adj. 1. darbīgs; 2. (wirksam) spēcīgs; (erfolgreich) auglīgs.

Tä'tigkeit, f. darbība, f.; darbīgums, m.; in - sein, būt darbā; in » setzen, nodarbināt; eine Maschine in « setzen, palaist mašīnu vaļā; außer « setzen, atstādināt no darba; (in den Ruhestand versetzen) atvaļināt no amata.

Tāt'kraft, f. spars, m.

tāfkräftig, adj. sparīgs.

tätlich, I. adj. patiess, lietišķs; -e Beleidigung, aizkārums ar darbiem; II. adv. ar darbu, ar darbiem; ar varu.

Täflichkeit, f. pl. -en, darbība, f.; (Gewalttätigkeit) varmācība, f.

Tāt'sache, f. pl. -n, fakts, m.; lietas patiesīgums, m.; das ist tas patiesi tā ir.

tāf sächlich, I. adj. uz faktiem dibināts; (wirklich) patiess; II. adv. patiesi.

Tatsch'e, f. pl. -n, fam. ķepa, f. (liela un neveikla roka).

tätsch'eln, v. a. glāstīt.

Tāt'sūnde, f. darba grēks, m.

Tat'terich, m. -(e)s, drebulība, f.

Tatz'e, f. pl. -n, ķetna, f.; dem. ķet-niņa, f.

Tau, n. -(e)s, pl. -e, tauva, f. (resna virve).

Tau, m. -(e)s, rasa, f.; dem. rasiņa, f.

taub, adj. 1. kurls; etw. pakurls; auf einem Ohre «-, kurls ar vienu ausi; sich «. stellen, izlikties kurlam, ein -er Mensch, kurlais; 2. fig. (empfindungslos) nejūtīgs, notirpis; die Hand ist mir - geworden, roka man notirpusi;

3. fig. (leer) tukšs; -e Ähre, tukša vārpa; -e Nuß, tukšs rieksts; -e Blüten, vēja ziedi, m. pl.; -er Hafer, tukšas auzas, vēja auzas, f. pl.

Täub'chen, n. -s, pl. balodītis, m.; dūjiņa, f.; fam. mein »! mīlulīt! drozta-liņ!

Tau'be, f. pl. -n, 1. (Haustaube) dūja, f.; auch balodis, m.; junge dūjiņa, f.; 2. wilde balodis, m.

Tau'ben||äuge, n. baloža acs, f.*-hābicht, m. dūju vanags, m. -haus, n. baložu kūts, f.; dūjnīca, f. -schlag, m. dūj-nīca, f.

Tau'ber, m. od. Täu'ber, m. -s, pl.

dūju tēviņš, m.

Taub'heit, f. 1. kurliba, f.; kurlums, m.; 2. fig. (Empfindungslosigkeit) notirpums, m.

Täu'bin, f. pl. -nen, dūju mātīte, f.

Taub'nessel, f. akles, f. pl.; baltās od. mīkstās nātres.

taubstumm, adj. kurlmēms; der (die) T-e, kurlmēmais, kurlmēmā.

Taub'stummen||anstalt, f. od. -institüt, n. kurlmēmo iestāde, f. -lehrer, m. kurlmēmo skolotājs, m.

Taubstummheit, f. kurlmēmums, m.

tau'chen, I. v. a. mērkt, mērcēt; fig. seine Hände in Blut », mērcēt rokas asinīs; II. v. n. u. v. refl. (sich) nirt, līst zem ūdens.

Tau'chen, n. -s, 1. mērkšana, f.; 2. nir-šana, f.

Tau'cher, m. -s, pl. 1. (Mensch) dū-kurs, m.; nirējs, m.; ūdenslīdējs, m.; 2. (Vogel) nira, f. -anzug, m. ūdenslīdēja uzvalks, m. -ente, f. nira, f.; slīce, f.

tau'en, v. a. buksēt, vilkt tauvā.

tau'en, v. imp. es taut; (vom Wetter) laiks atlaižas; (vom Schnee) sniegs kūst; (vom Tau) rasa rodas.

Tau'en, n. -s, kušana, f.

Tau'ende, n. tauvas gals, m.

Tau'er, m. -s, pl. buksētājs, m.

Tauf||akt, m. kristība, f. -becken, n. kristījamā bļoda, -būch, n. baznīcas saraksts, m.

Tau'fe, f. pl. -n, kristība, f.; (das Fest der Taufe) kristības, f. pl.; (das Taufen) kristīšana, f.; ein Kind aus der -heben od. über die » halten, turēt bērnu kristībā, būt bērnam par kūmu; die - verrichten, izdarīt kristību; der

Pfarrer hat heute drei -en, mācītājam šodien jākristī trīs bērni.

tau'fen, v. a. kristīt (auch krustīt); fam. den Wein », atlaistīt od. salaistīt vīnu,-ein getaufter Jude, kristīts žīds.

Tau'fen, n. -s, kristīšana, f.

Täu'fer, m. -s, pl. kristītājs, m.; Johannes der Jānis Kristītājs, m.

Täufling, m. -(e)s, pl. -e, kristījamais bērns.

Tauf||mutter, f. krustmāte, f. -nāme, m.

kristītais vārds, kristībvārds, m. -pāte, m. kūma, com.; kūms, m. -schein, m. kristījamā zīme, f.; od. kristībzīme, f.; vecuma zīme, f. -sohn, m. krustdēls, m. -zeuge, m. kūma, com.; kūms, m. -zeugin, f. kūma, f.

tau'gen, v. n. derēt, būt lietājamam; nichts », nekam nederēt.

Tau'genichts, m. - od. -(s)es, pl. -(s)e, nelietis, m.

taug'lich, adj. derīgs; - sein, derēt. -Tauglichkeit, f. derīgums, m. Tau'gras, n. smelģes, f. pl. tau'ig, adj. rasains, rasas apklāts. Tau'mel, m. -s, 1. streipuļošana, f.; (Wanken) ļodzīšanās, f.; (Schwindel) reibonis, m.; 2. fig. (Rausch) reibums, m. tau'melig, adj. ļodzīgs, apreibis; ich bin

man galva reibst, tau'meln, v. n. streipuļot, meimurot; (wanken) ļodzīties; in das Zimmer iestreipuļot istabā; zur Erde paklupt gar zemi.

Tau'meln, n. -s, streipuļošana, f.; ļodzīšanās, f. Tau'rose, f. pl. -n, rasene, f. Tausch, m. -es, pl. -e, maiņa, f.; (von

Pferden auch) mieti, m. pl. tau'schen, v. a. u. n. mīt, mainīt; Pferde mitot zirgus; ich möchte nicht mit ihm negribu būt viņa vietā. Tau'schen, n. -s, mīšana, f.; mainīšana, f. täuschen, I. v. a. mānīt; (anführen) krāpt, vilt; die Hoffnung hat mich getäuscht, cerība mani pievīlusi; II. v. refl. sich piekrāpties, pievilties, täu'schend, I. adj. māņu-; eine -e Ähnlichkeit, ļoti liela līdzība; II. adv. das ist ähnlich, tas ir ļoti līdzīgs. Tau'scher, m. -s, pl. «., mainītājs, m.;

mīļotājs, m.; od. mietnieks, m. Täu'scher, m. -s, pl. mānītājs, m.; krāpējs, m.

Tauscherei' f. «., pl. -en, mainīšana, f. Tauscherin, f. pl. -nen, mainītāja, f.;

mietniece, f. Tausch'IIgeschäft, n. od. -handel, m. 1. maiņas veikals, m.; maiņas tirdzniecība, f.; 2. (einzelner Tausch) maiņa, f. Täu'schung, f, pl. -en, 1. (Betrug) krāpšana, f.; 2. (Irrtum) maldīšanās, f. Täu'schungsversüch, m. mēģinājums piemānīt.

Tausch'vertrag, m. maiņas līgums, m. tausch'weise, adv. maiņus, mainot, tau'send, num. tūkstoš; «. und aber tūkstošu tūkstošiem; T- und eine Nacht, tūkstoš un viena nakts; ein T-, tūkstotis, m.; T-e von Menschen, tūkstošiem cilvēku; zu T-en, tūkstošiem. Tausender, m. tūkstotnieks, m. tau'send||erlei, adj. » Blumen, tūkstošē-jādas puķes, -fach od. -fältig, I. adj. tūkstoškārtīgs, tūkstoškārtējs; II. adv. tūkstoškārt. Tau'sendfüß, m. simtkājis, m. Tausendgüldenkraut, n. drudža zāles, f. pl. tausendjährig, adj. tūkstošgadu-; das -e Reich (Christi auf Erden) tūkstošgadu valstība, f.520

Tau'sendkünstler, m. burvis, m.

tau'send'|jmäl, adv. tūkstošreiz, -mālig, adj. tūkstošreizīgs, tūkstošreizējs.

Tau'send||schön, n. od. -schönchen, n. -s,

pl. kaķaste, f.; slkrozlte, f.

tausendste (der, die, das), adj. tūkstošais, fem. tūkstošā; fig. vom Hundertsten ins T- kommen, noklīst pārāk tālu no lietas.

Tau'tropfen, m. rasas piliens, m.

Tau'werk, n. tauvas, f. pl.

Tau'j|wetter, n. atkusnis, .m. -wind, m. atkušņa vējš, m.

Taxä'meter, m. -s, pl. taksametrs, m.

Taxä'tor, m. -s, pl. -tö-ren, taksātors, m.; novērotājs, m.

Tax'e, f. pl. -n, 1. takse, f.; 2. (Abgabe) nodoklis, m.

taxie'ren, v. a. taksēt, novērot; zu hoch «, pārtaksēt.

Tech'nik, f. technika, f.

Tech'niker, m. -s, pl. techniķis, m.

tech'nisch, adj. technisks.

Teck'el, m. -s, pl. taksītis, m.; āpšu sunītis, m.

Tee, m. -s, pl. -s, tēja, f.

Tee'||brett, n. paplāte, f. -büchse, f. tējas kārbiņa, f. -gesellschaft, f. tējas vakars, m. -haus, n. tējnīca, f. -kanne, f. tējas kanna, f. -kessel, m. 1. tējas katls, m.; 2. (Dummkopf) muļķis, m.; blarkšķis, m. -löffei, m. tējkarote, f. -maschīne, f. patvāris, m.

Teer, m. -(e)s, darva, f.; mit « bestreichen, darvot.

Teer'brenner, m. darvdeģis, m.; darv-nieks, m.

Teerbrennerei', f. darvas ceplis, m.; darv-nīca, f.

tee'ren, v. a. darvot; das T-, darvošana, f.

tee'lļricht, adj. darvai līdzīgs, -rig, adj. darvains.

Teer'jacke, f. 1. darvaini kamzoļi; 2. fam. (Seemann) alte -, vecs jūrnieks.

Tee'röse, f. tējas roze, f.

Teer'werg, n. darvotas pakulas.

Tee'siebchen, n. tējas sietiņš, m. -staude, f. od. -strauch, m. tējas krūms, m.

Teich, m. -(e)s, pl. -e, dīķis, m.; dem. dīķītis, m.

Teich'||fisch, m. dīķa zivs, f. -gras, n. spilva, f. -rose, f. lēpe, f. -wasser, n. dīķa ūdens, m.

Teig, m. -(e)s, pl. -e, mīkla, f.

tei'gig, adj. mīklains.

Teil, m. -(e)s, pl. -e, 1. daļa, f.; dem. daļiņa, f.; der erste pirmā daļa; der obere virsējā daļa, virspuse, f.; der größte - der Menschen, cilvēku

lielākā daļa od. lielākā daļa cilvēku; zum größten pa lielākai daļai; in vier -e teilen, iedalīt od. sadalīt četrās daļās; zum pa daļai; zu gleichen -en, līdzīgās daļās; 2. (auch n.) (Anteil) tiesa, f.; ich werde mein(en) -davon bekommen, es no tā dabūšu savu tiesu; ich habe ihm sein(en) -gegeben, es viņam esmu atdevis viņa tiesu.

teil'bār, adj. dalāms.

Teil'||bärkeit, f. dalāmība, f. -begriff, m.

daļas jēdziens, m. -chen, n. -s, pl. daļiņa, f.

tei'Ien, I. v. a. 1. (einteilen u. dividieren) dalīt; das Jahr wird in zwölf Monate geteilt, gadu iedala divpadsmit mēnešos; eine Zahl durch vier dalīt skaitli ar četri; 2. (verteilen) izdalīt laupījumu savā starpā; 3. fig. (spalten)

šķirt; die Meinungen waren geteilt, domas šķīrās; 4. fig. (empfinden) just līdz; ich teile deine Ansicht, es pievienojos tavam uzskatam; II. v. refl. sich 1. (sich trennen) šķirties; 2. sich (in etw.) dalīt (ko) savā starpā.

Tei'ler, m. -s, pl. dalītājs, m.

teil'hāben, v. n. (v. haben) (an etw.) būt dalībniekam (pie kā); piedalīties (pie kā); er hat teil daran, viņam tur sava tiesa klāt.

Teil'hāber, m. -s, pl. », dalībnieks, m. -in, f. pl. -nen, dalībniece, f. -schaft, f. dalībniecība, f.

teilhaftig, adj. līdzdalīgs; (no kā) savu tiesu dabūjis; (jemn.) einer Sache -machen, piešķirt (kādam) kādu lietu.

Teil'nahme, f. 1. (Beteiligung) piedalīšanās, f.; dalība, f.; 2. (Mitgefühl) līdzjūtība, f.

teil'nahmlös, adj. 1. (gleichgültig) vienaldzīgs, bez intereses; 2. (zerstreut) izklaidīgs, domās apjucis.

Teil'nahmlösigkeit, f. 1. (Gleichgültigkeit) vienaldzība, f.; 2. (Zerstreutheit) izklaidība, f.

teil'nehmen, v. n. (v. nehmen) (an etw.) », piedalīties (pie kā).

teil'nehmend, adj. 1. dalībnieka-; 2. (mitfühlend) līdzjūtīgs; (mitleidig) līdzcietīgs.

Teil'nehmer, m. dalībnieks, m. -in, f.

pl. -nen, dalībniece, f.

teils, adv. pa daļai.

Tei'Iung, f. pl. -en, 1. dalīšana, f.; (Einteilung) iedalīšana, f.; iedalījums, m.; 2. (Verteilung) izdalīšana, f.; izdalījums, m.

Tei'lungs||glied, n. dalīšanas loceklis, m. -zeichen, n. dalīšanas zīme.

teil'weise, adv. 1. (zum Teil) pa daļai;

2. (in einzelnen) Teilen) daļās. Teilzahlung, f. daļas maksājums, m. Teint [tain], m. -s, pl. -s, sejas krāsa, f. Telegramm', n. -(e)s, pl. -e, telegramma, f. Telegrāph', m. -en, pl. -en, telegrāfs, m. Telegrä'phen||amt, n. telegrāfā kantoris, m. -beamte(r), m. telegrāfā ierēdnis, m. -wēsen, n. telegrāfi, m. pl. telegraphieren, v. a. u. n. telegrafēt, telegrā'phisch, adj. telegrāfisks. Teleologie', f. teleoloģija, f. Telephon', n. -(e)s, pl. -e, telefons, m.; tālrunis, m. -anschluß, m. telefona savienojums, m. -beamte(r), m. telefö-nists, m.; telefona ierēdnis, m. telephonie'ren, v. a. u. n. telefonēt, telephö'nisch, I. adj. telefonisks, telefona-; II. adv. pa telefönu, telefoniski. Telephön'verbindung, f. telefona satiksme, f.; telefona savienojums, m Teleskop', n. -(e)s, pl. -e, teleskops, m.;

tālskatis, m. Tel'ler, m. -s, pl. šķīvis, m.; ein Tellervoll, pilns šķīvis, -chen, n. -s, pl. šķīvītis, m. tellerförmig, adj. šķīvja veidā. Tel'ler]Ilecker, m. fam. podlaiža, com.; liekēdis, m. -leckerei, f. fam. liekēdī-ba; f.

Tem'pel, m. -s, pl. 1. svētnīca, f.; auch templis, m.; (Gotteshaus) dievnams, m. Tem'pel II rauh, m. dievnama aplaupījums, m. -räuber, m. d'evnama aplaupītājs, m. -Schänder, m. dievnama apgānītājs, m. -weihe, f. dievnama iesvētīšana, f. Temperament', n. -(e)s, pl. -e, temperaments, m.; daba, f. Temperatür', f. pl. -en, temperātūra, f. temperie'ren, v. a. mērināt, remdināt. Temp'ler, m. -s, pl. templietis, m.; tempļa kungs, m. Tem'pö, n. -(s), pl. -s od. -pi, temps, m.;

tempo, m. temporal', adj. laicīgs, iznīcīgs, temporär', I. adj.' pagaidu-; II. adv. pagaidām.

Tendenz', f. », pl. -en, tendence, f. (nolūks).

tendenziös', I. adj. tendences-, ar nolūku darīts od. rakstīts; II. adv. ar nolūku. Ten'der, m. -s, pl. », tenderis, m. (1. pavadu kuģis; 2. ogļu rati). Ten'ne, f. pl. -n, klons, m. Ten'nis, n. tenisspēle, f. Tenor', m. -(e)s, pl. -e od. -nöre, tenors, m,

Tep'pich, m. -(e)s, pl. -e, paklājs, m.; tepiķis, m.; grīdsega, f. -wēber, m. od. -Wirker, m. grīdsegu audējs, m.

Terminm. -(e)s, pl. -e, termiņš, m (noteikts laiks), -arbeit, f. termiņa darbs, m.

termin'lös, adj. beztermiņa-.

Terminologie', f. pl. -(e)n, terminoloģija, f._

terminolo'gisch, adj. terminoloģisks.

Ter'minus, m. », pl. -ni, termins, m.; vārds, m.; izteiciens, m.

termin'weise, adv. termiņos.

Termi'te, f. pl. -n, kokgrauze, f. (lielu skudru suga).

Terpentin', m. -s, terpentīns, m.

Terrain' [-rain], n. -s, pl. -s, zeme, f.; (Platz) vieta, f.; das » sondieren, izmeklēt zemi; fig. izdibināt apstākļus.

Terras'se, f. pl. -n, terase, f.

terrassenförmig, adj. terases veidā; sich «. erheben, pacelties terasēs.

Terri'ne, f. », pl. -n, terīne, f.; zupas bļoda, f.; zupnīca, f.

territoriāl', adj. territoriāls.

terrorisie'ren, v. a. terrorizēt.

Terz, f. pl. -en, (dritter Ton vom Grundton aus) terce, f.; eine große, kleine lielā, mazā terce.

Terzett', n. -(e)s, pl. -e, tercets, m. (trīsbalsīgs mūzikas gabals).

Test, m. tests (mēģinājums).

Testament', n. -(e)s, pl. -e, testaments, m.; sein ~ machen, novēlēt savu mantu; ein - fälschen, viltot testamentu; eigenhändiges paša rokas testaments'; fig. das Alte und das Neue Vecā un Jaunā Derība.

testamentā'risch, I. adj. testamenta-, tes-tamentārisks; II. adv. ~ vermachen, novēlēt ar testamentu.

Testaments'||erbe, m. testamentārisks mantinieks, testamentā noteikts mantinieks. -eröffnung, f. testamenta pasludinājums, m. -vollstecker, m. testamenta izpildītājs, m. -Vollstreckung, f. testamenta izpildīšana, f.

teu'er, I. adj. dārgs; etw. padārgs; - machen, sadārdzināt; werden, sadārdzināties; eine teure Ware, dārga prece; wie - ist dieses Buch? cik šī grāmata maksā? das Leben in dieser Stadt ist dzīve šai pilsētā dārga; II. adv. dārgi; zu « bezahlen, par daudz samaksāt; fig. sein Leben - verkaufen, aistāvēt savu dzīvību līdz pēdējam asins pilienam.

Teu'erung, f. dārdzība, f.

Teu'fe, f. », pl. -n, dziļums, m. (kalnraču valodā — Tiefe).

Teu'fel, m. -s, pl. velns, m.; dem. velniņš, m.; fam. geh zum -! ej pie joda;522

fig. den «. an die Wand malen, minēt velnu vārdā, teu'felmäßig, I. adj. velna-, velnišķīgs;

II. adv. kā velns, velnišķīgi, īeu'felsļļbanner, m. u. -beschwörer, m. velna izdzinējs, m.; velna saucējs, -beschwö'rung, f. velna izdzīšana, f. -brūt, f. velna dzimums, m. -dreck, m. azants, m.; velnasūds, m. teuflisch, I. adj. velnišķīgs, velna; II.

adv. kā velns, velnišķīgi. Text, m. -es, pl. -e, teksts, m.; gefälschter viltots teksts; fig. (jemm.) den - lesen, sabārt (kādu); fig. weiter im »! tālāk! turpiniet! Text'||ausgäbe, f. teksta izdevums, m.

-būch, n. teksta grāmata, f. texfgemäß, I. adj. tekstam piemērots;

II. adv. pēc teksta. Textilindustrie, f. tekstilrūpniecība, f.;

audumu rūpniecība, f. Theā'ter, n. -s, pl. teātris, m.; (einzelne Vorstellung) izrāde, f.; (Bühne) skatuve, f.; ins - gehen, iet teātrī, -besūch, m. teātŗa apmeklēšana, f.; der * war in dieser Saison sehr gut, teātris šinī sesonā bija ļoti labi apmeklēts. -besūcher, m. teātŗa apmeklētājs, m. -stück, n. teātŗa luga, f. Thē'ma, n. -s, pl. -men od. -mata, temats, m.

Theolö'ge, m. -n, pl. -n, teologs, m. Theologie', f. teoloģija, f. theolö'gisch, adj. teoloģisks, teoloģijas-. Theorē'tiker, m. -s, pl. teorētiķis, m. theorē'tisch, I. adj. teorētisks; II. adv.

teorētiski, teorijā, theoretisie'ren, v. n. teorētizēt. Theorie', f. •», pl. -(e)n, teorija, f. Theosöph', m. -en, pl. -en, teozofs, m. Theosophie', f. «, teozofija. Thermomē'ter, n. u. m. termometrs, m.; das - steht auf 5 Grad über Null, termometrs rāda 5 grādus virs nulles; das * steigt, fällt, termometrs ceļas, krīt.

Thē'se, f. », pl. -n, teze, f. Thron, m. -(e)s, pl. -e, tronis, m.; den -besteigen od. auf den « steigen, kāpt tronī, sākt valdīt; (jemn.) vom - stoßen, gāzt (kādu) no troņa. Thron'IIbesteigung, f. tronī kāpšana, f.; valdīšanas sākums, m. -bewerber, m. troņa tīkotājs, m. -bewerbung, f. troņa tīkošana, m. thrē'nen, v. n. sēdēt tronī; (herrschen) valdīt.

Thron'||entsagung, f. atteikšanās no troņa. -erbe, m. troņmantnieks, m. -erbin, f. troņmantniece, f. -folge, f. troņa

mantošana, f. -folger, m. troņmantnieks, m. -Streitigkeiten, f. pl. ķildas troņa dēļ.

tick'en, v. n. tikšķēt.

Tick'tack, n. -(s), (pulksteņa) tikšķēšana, f.

tief, I. adj. 1. (nach unten) dziļš; etw. -, padziļš; der Fluß ist 3 Meter upei trīs metri dziļumā; -e Verbeugung, zema od. dziļa paklanīšanās; -er machen, padziļināt; -er werden, padziļināties; eine Straße -er legen, padziļināt ielu; 2. (nach hinten) -e Aufstellung, dibena iekārtojums; 3. (nicht flach) -er Teller, dziļš šķīvis; 4. -er Schnee, biezs od. dziļš sniegs; 5. fig. (von Tönen) zems; -er stimmen, skaņot zemāki; 6. fig. (von Farben) tumšs; 7. fig. (weit vorgerückt) im -sten Winter, vislielākā ziemā, ziemas vidū; im -sten Norden, tālu ziemeļos; bis in die -e Nacht arbeiten, strādāt līdz vēlai naktij; II. adv. dziļi; ~ eingewurzelt, dziļi iesakņojies; fig. stipri ieviesies; das Schiff geht kuģis peld dziļi; sich » verbeugen, zemu paklanīties; fig. - Atem holen, atjemt dziļi elpu.

tiefäugig, adj. ar iedubušām acīm.

Tiefbau, m. dziļbūve, f.

Tie'fe, f. pl. -n, 1. dziļums, m.; 2. (sniega) biezums, m.; 3. (kuģa) peldes dziļums, m.; 4. fig. (toņa) zemums, m.; 5. fig. (Gründlichkeit) pamatīgums, m.; 6. (Abgrund) bezdibens, m.

Tiefēbene, f. zemums, m.; zemes līdzenums, m.

tie'fen, v. a. 1. padziļināt; izrakt dziļāki; 2. izmērīt dziļumu (jūrā).

Tiefgang, m. peldes dziļums, m.

tiefgēhend, adj. (von Wurzeln) dziļš; (von Schiffen) dziļi ejošs, ar lielu peldes dziļumu.

Tiefland, n. ieleja, f.

tiefliegend, adj. 1. zemu esošs, dziļi atrodams; 2. (von Augen) iedubis.

Tief'sinn, m. 1. dziļdomība, f.; 2. (Melancholie) grūtsirdība, f.

tiefsinnig, adj. dziļdomīgs, pamatīgs; (scharfsinnig) asprātīgs; 2. (melancholisch) grūtsirdīgs.

Tief sinnigkeit, f. domu dziļums, m.; dziļdomība, f.

Tie'gel, m. -s, pl. «, katliņš, m. (ar kātu); kausenis, m.

Tie'ne, f. pl. -n, tīnis, m.

Tier, n. -(e)s, pl. -e, dzīvnieks, m.; kustonis, m.; (Vieh) lops, m.; (wildes) zvērs, m.; dem. dzīvnieciņš, m.; kus-tonītis, m.; lopiņš, m.; zvēriņš, m.

tier'ähnlich, adj. kustonim od. lopam līdzīgs.

Tier'arzt, m. lopu ārsts, m.

Tier'|igarten, m. zvērudārzs, m. -gattung,

f. kustoņu suga, f.

tie'risch, adj. 1. dzīvnieka-, kustoņa-, lopa-, zvēra-, lopisks, zvērisks; das T-e, lopiskums, m.; -er Magnetismus, dzīvniekā magnētisms, m.; 2. fig. (roh) rupjš; (unmenschlich) necilvēcisks.

Tier' kenner, m. zoologs, m. -kunde, f. zooloģija, f. -pflanze, f. dzīvniekaugs, m. -quäler, m. lopu mocītājs, m.

Tierquälerei', f. lopu mocīšana, f.

Tier', reich, n. dzīvnieku (od. kustoņu) valsts, f. -schütz, m. lopu aizsardzība, f. -schutzverein, m. lopu aizsardzības biedrība, f.

Ti'ger, m. -s, pl. tīģeris, m. -decke, f. tīģera āda, f.

ti'gerfarbig, adj. raibs kā tīģeris, lāsains.

Ti'gerfell, n. tīģerāda, f.

Til'de, f. «., pl. -n, tilde, f.; atkārtojuma zīme, f. (-).

tilg'bār, adj. deldējams.

Tilg'bārkeit, f. deldējamība, f.

til'gen, v. a. 1. deldēt; (vertilgen) iznīcināt; 2. eine Schuld nomaksāt od. dzēst, auch deldēt parādu; fig. izlabot savu vainu.

Til'gung, f. pl. -en, 1. (Vertilgung) iznīcināšana, f.; 2. dzēšana, f.; amorti-zēšana, f.

Tilgungs'fond, m. pamatu kapitāls parāda dzēšanai.

Timo'tygras, n. timotiņš, m.

Ting'eltangel, m. -s, pl. tingeltangelis, m.; kafejnīca ar vieglu mūziku.

Tinktūr', f. pl. -en, tinktūra, f.

Tin'te, f. *, pl. -n, tinte, f.; fig. in der * sitzen, atrasties ķezā.

Tin'ten||faß, n. tintnīca, f. -fisch, m. tintes zivs, f. -flasche, f. tintes pudele, f. -fleck, m. tintes traips, m.

tip'pen, v. n. fam. 1. (berühren) viegli aiztikt, aizkart; 2. (erraten) uzminēt.

Tisch, m. -es, pl. -e, galds, m.; dem. galdiņš, m.; bei -e, pie galda; zu -e gehen od. sich zu -e setzen, sēsties pie galda; vom od. von -e aufstehen, celties no galda; (jemn.) zu -e einladen od. bitten, aicināt (kādu) pie galda; lūgt (kādu) uz pusdienu od. uz vakariņām; ; den «. decken, klāt galdu; fig. einen guten - führen, labi ēst un dzert.

Tisch'ļjaufsatz, m. galda izrotājums, m. -bein, n. galda kāja, f. -gebēt, n. (vor dem Essen) lūgsna pirms ēšanas; (nach dem Essen) lūgsna pēc ēšanas, -ge-

spräch, n. galda saruna, f. -karte f. ēdienu karte, f.

Tisch'ler, m. -s, pl. galdnieks, m. -arbeit, f. galdnieka darbs, m.

Tischlerei', f. pl. -en, 1. (Handwerk) galdniecība, f.; 2. (Werkstatt) galdnieka darbnīca, f.

Tisch'ler||gesell, m. galdnieka palīgs, m. -handwerk, n. galdniecība, f.

tisch'lern, v. n. strādāt galdnieka darbus, nodarboties ar galdniecību.

Tisch'ler||werkstatt, f. galdnieka darbnīca, f. -Werkzeug, n. galdnieka rīki, m. pl.

Tisch'ļ|lied, n. galda dziesma, f. -nachbār, m. kaimiņš pie galda, -nachbarin, f. kaimiņiene pie galda, -tūch, n. galdauts, m. -wein, m. galda vīns, m. -zeit, f. ēdamais laiks, -zeug, n. galda veļa, f.

Ti'tel, m. -s, pl. 1. (eines Buches) titu-tuls, m.; (Aufschrift) virsraksts, m.; einen - führen: das Buch führt den «, grāmatas virsraksts ir ...; 2. (eines Menschen) tituls, m.; er hat den -Graf, viņam ir grāfa tituls.

ti'tellčs, adj. beztitula-.

Ti'tel Iļnarr, m. titulu āksts, m. -sucht, f. titulu trakums, m.

Toast [tost], m. -(e)s, pl. -e, tosts, m.; laimes uzsaukums, m.; einen - (auf jemn.) ausbringen, uzsaukt (kādam) laimes.

tö'ben, v. n. 1. (lärmen) trokšņot; 2. (wüten) plosīties, trakot.

Tö'ben, n. -s, 1. (Lärmen) trokšņošana, f.; 2. (Wüten) plosīšanās, f.;. trakošana, f.; zum bringen, satracināt.

tö'bend, adj. trokšņains; plosīgs; das -e Meer, satracinātā jūra.

Töb'sucht, f. plosība, f.; trakums, m.

töb'süchtig, adj. plosīgs; traks.

Toch'ter, f. pl. Töch'ter, meita, f. -an-stalt, f. nodaļa.

Töchterchen, n. -s, pl. meitiņa, f.

Töch'ter| I kind, n. meitas bērns, m. -land, n. kolānija, f.

töch'terlich, adj. meitas-,

Toch'ter||liebe, f. meitas mīlestība, f. -mann, m. meitas virs, m.; znots, m.

Töch'terschüle, f. meiteņu skola, f.; höhere augstāka meiteņu skola.

Toch'ter |ļ spräche, f. valodas atvase, f. -staat, m. kolonija, f.

Tod, m. -es, nāve, f.; (Sterben) nomiršana, f.; plötzlicher piepeša nāve; den - erleiden, mirt; eines natürlichen -es sterben, nomirt dabiskā nāvē; er ist dem -e nahe, viņš drīz mirs; Kampf auf Leben und », cīņa uz dzīvību un nāvi; sich zu -e hungern, nomērdēties524

badā; sich zu -e lachen, pārsmieties, aiz smiekliem vai pušu plīst.

töd'bringend, adj. nāvīgs.

tö'desähnlich, adj. nāvei līdzīgs, lētar-ģisks; -er Schlaf, lētarģija, f.

Tö'des||ahnung, f. nāves nojauta, f. -angst, f. nāves bailes, f. pl.; briesmīgas bailes;— ausstehen od. in schweben, izciest nāves bailes, atrasties nāves bailēs, -gedanke, m. domas par nāvi. -gefahr, f. nāves briesmas f. pl.; in - schweben, atrasties nāves briesmās; (jemn.) aus - retten, izglābt (kādam) dzīvību, -grauen, n. nāves šausmas, f. pl. -schweiß, m. nāves sviedri, m. pl.; auksti sviedri, -stille, f. nāves klusums, m.; liels klusums, -stoß, m. nāvīgs dūriens; (jemm.) den «. versetzen, nogalināt (kādu), -strāfe, f. nāves sods, m.; die - erleiden, izciest nāves sodu; zur » verurteilen, piespriest nāves sodu; bei piedraudot ar nāves sodu. -streich, m. nāvīgs cirtiens.

tö'deswürdig, adj. nāvi pelnījis.

Töd'feind, m. nāvīgs ienaidnieks, -in, f. nāvīga ienaidniece. -schaft, f. nāvīgs ienaids.

töd'krank, adj. uz miršanu saslimis.

töd'lich, I. adj. nāvīgs, nāves-; -e Waffe, nāves ierocis; II. adv. nāvīgi; fig. (jemn.) ~ hassen, ienīst (kādu) kā nāvi;

fig. sich - langweilen, gaŗlaikoties līdz nāvei.

Töd'lichkeit, f. nāvīgums, m.

töd'müde, adj. līdz nāvei piekusis.

Töd'sünde, f. briesmīgs grēks.

To'ga, f. pl. -gen, toga, f.

Toilet'te [toi-], f. pl. -n, 1. tualete, f.; uzpošanās galdiņš; 2. tērps; 3. ateja.

tolerant', adj. tolerants, panesīgs, iecietīgs.

toll, I. adj. 1. (verrückt, wahnsinnig) traks, ārprātīgs; werden, palikt trakam, sākt trakot; (jemm.) den Kopf - machen, satracināt (kādu); ein -er Hund, traks suns; 2. (unsinnig) neprātīgs; II. adv. traki, aušīgi; er macht es zu viņš par daudz ālējas; es ging - her, bija traka dzīve; fam. sich und voll saufen, piedzerties kā lopam.

Tol'le, f. pl. -n, 1. (vom Haar) cirta, f.; 2. (Krause) krumpene, f.

Toll'beere, f. vilku oga, f.

tol'Ien, I. v. a. sacirtāt matus; II. v. n. trakot, plosīties.

Toll'||haus, n. trako nams, m.; ārprātīgo nams, m. -heit, f. pl. -en, 1. (als Zustand) trakums, m.; 2. (als Hand-

lung) trakošana, f.; traks nedarbs, -kirsche, f. vilku oga, f. -kopf, m. trakulis, m.; trakule, f. toli'i; köpf ig, adj. trakulīgs, -kühn, adj. pārdrošs.

Toll'||kühnheit, f. pārdrošums, m.; pārdrošība, f. -wūt, f. trakuma sērga, f. Toll'patsch, m. -es, pl. -e, fam. lempis, m. toll'patschig, adj. fam. lempīgs. Töl'pel, m. -s, pl. lempis, m.; lācis, m.; teļš, m.

Tölpelei', f. pl. -en, lempība, f.; lem-

pīgums, m. töl'pelhaft, I. adj. lempīgs; II. adv. kā

lempis, lempīgi. Tomā'te, f. pl. -n, tomāts, m. Tön, m. -(e)s, pl. Tö'ne, 1. tonis, m.; ein ganzer vesels tonis; ein halber pustonis, m.; den . angeben, dot toni; fig. spēlēt pirmo vijoli; in klagendem, spöttischem -e, žēlodamies, zobodamies (runāt); fig. in gebieterischem -e reden, runāt pavēlētāja balsī; 2. (Schall) skaņa, f.; 3. (Betonnung) akcents, m.; uzsvars, m.; den - auf die erste Silbe legen, uzsvērt pirmo balsienu; 4. (Farbengrund) tonis, m.; krāsas noēno-jums, m.

Tön, m. -(e)s, pl. -e, māls, m.; meist māli, m. pl.; (bes. der blaue) glūds, m., auch glūda, f. Tön'abstand, m. intervalls, m.; toņu starpa, f.

ton'angēbend, adj. svarīgs, galvens, vadošs.

Tēn'llangēber, m. galvenais vīrs, barvedis, m. -ārt, f. 1. toņu kārta, f.; harte dūrs, m.; weiche molls, m.; in allen -en, visās toņu kārtās; fig. eine andere «. anschlagen, runāt citādā balsī; 2. (Erde) glūdas suga, f. Tön'||brechung, f. skaņas laušana, f. -dichter, m. skaņradis, m. -dichtung, f. kompozicija, f. tö'nen, v. n. skanēt. Tö'nen, n. -s, skanēšana, f. Ton'ērde, f. glūdzeme, f. tö'nern, adj. māla-, glūda-, Tön'[]fall, m. kadence, f. -folge, f. toņu seka, f. -führung, f. modulācija, f. -fülle, f. skaņu kuplums, m. tö'nicht od. tö'nig, adj. mālains, glūdains. tö'nisch, adj. tonisks. Tön'||kalk, m. glūdas kaļķis, m. -kunst, f. mūzika, f.; mūzikas māksla, f. -künst-ler, m. mūzikas mākslinieks, m. -künst-lerin, f. mūzikas māksliniece, f. Tön'leiter, f. gamma, f.; toņukārta, f.; toņkāpenis, m.

tön'lös, adj.. 1. bezskaņas-, neskanīgs; (stumm) mēms; 2. (von Silben) neuzsvērts, bez akcenta.

Tön'||lösigkeit, f. «., pl. -en, bezskanība, f.; neskanīgums, m. -mäß, n. skaņas mērs, m. -messer, m. skaņmēris, m.

rönn'chen, n. -s, pl. «-, muciņa, f.

Ton'ne, f. pl. -n, muca, f.; tonna, f.; eine - Bier, muca alus; eine - Goldes, muca zelta.

Ton'nenļļbutter, f. mucu sviests, m. -ge-halt, m. tonnu saturs, m.; tilpums, m. -reifen, m. mucas stīpa, f.

ton'nenweise, adv. mucām.

Tön'||röhre, f. mālu caurule, f.

Tonsūr', f. pl. -en, tonsūra, f. (matu cirpums, sev. katoļu garīdzniekiem).

Tön'f Veränderung, f. modulācija, f. -Verhältnis, n. ritums, m.; skaņu attiecība, f.

Topf, m. -(e)s, pl. Töpf'e, pods, m.; dem. podiņš, m.; ein Topfvoll, pilns pods; fig. alles in denselben od. einen • werfen, bāzt visu vienā maisā.

Topf'ļļblūme, f. poda puķe, f. -brett, n. puķu plaukts, m.

Töpfchen, n. -s, pl. «, podiņš, m.

Töpfer, m. -s, pl. podnieks, m. -arbeit, f. podnieka darbs, m.

Töpferei', f. pl. -en, 1. (Handwerk) podniecība, f.; 2. (Werkstatt) podnieka darbnīca, f.; podnīca, f.

Töpf'er||erde, f. podu māli, m. pl. -ge-schirr, n. māla trauks, m. -geselle, m. podnieka palīgs, m. -Werkstatt, f. podnieku darbnīca, f.; podnīca, f.

Topf||gewächs, n. poda augs, m. -guk-ker, m. fam. niekalbis, m.; sīkum-nieks, m.; er ist ein viņš visur bāž degunu, -henkel, m. poda osa, f. -lecker, m. fam. kārumnieks, m. -markt, m. podu tirgus, m. -stürze, f. poda vāks, m. -

Topogrāph', m. -en, pl. -en, topogrāfs, m.

topp! int. lai notiek!

Topp'||ende, n. virsgals, m.; galotne, f. -mast, m. topmasts, m. -sēgel, n. top-buŗa, f.; virsējā buŗa.

Tör, m. -en, pl. -en, muļķis, m.; auch vientiesis, m.

Tör, n. -(e)s, pl. -e, vārti, m. pl.; dem. vārtiņi, m. pl.

Tö'resschluß, m. vārtu slēgšana, f.; fig. vor pēdējā brīdī.

Torf, m. -(e)s, kūdra, f.; torfs, m.; * stechen, rakt od. griezt kūdru.

torfārtig, adj. kūdrai līdzīgs, kūdrains.

Torfļļasche, f. kūdras pelni, m. pl. -bö-den, m. 1. kūdras zeme, f.; kūdrainā zeme; 2. kūdras augša, f. -ērde, f.

kūdras zeme, -feuer, n. kūdras uguns, m. -feuerung, f. kūdras kurināšana, f.; kurināšana ar kūdru, -gewinnung, f. kūdras izstrādāšana, f.; kūdras iegūšana, f. -gräber, m. kūdras racējs, m. (od. griezējs, m.). -grübe, f. kūdras bedre, f. -land, -moor, n. kūdrājs, m.; kūdrās purvs.

Tör'heit, f. pl. -en, ģeķība, f.; muļķība, f.

Tor'hüter, m. vārtu, sargs, m.

tö'richt, adj. muļķīgs.

Tö'rin, f. «, pl. -nen, muļķe, f.

Tor'kel,*m. -s, 1. zvalstīšanās, f.; 2. fam. (Trunkenheit) skurba, f.; 3. (Kelter) vīna spaids, m.

Tornist'er, m. -s, pl. soma, f.

Torpē'do, m. -(s), pl. -s, torpēda, f. -schiff, n. torpēdu kuģis, m.

Tort, m. -(e)s, pārestība, f.; (jemm.) einen - antun, (kādam) pāri darīt; (jemm. etw.) zum «. tun, kaitināt (kādu ar

ko); darīt (kādam ko) par spīti.

Tor'te, f. pl. -n, torte, f. (smalks cepums). v

Tortur', f. pl. -en, mokas, f. pl.

Tör'||wache, f. vārtu sardze, f. -wärter-häuschen, n. vārtnieka būdiņa, f. -weg, m. izbrauktne, f.

tö'sen, v. n. trokšņot, plosīties; (vom Winde) brāzties; (heulen) kaukt.

Tö'sen, n. -s, trokšņošana, f.; kaukšana, f.

tot, adj. miris, nedzīvs; (von Tieren auch) nobeidzies, nosprādzis; «. geboren, nedzīvs piedzimis; * niederfallen, pakrist bez dzīvības; (jemn.) - od. lebendig gefangen nehmen, sajemt (kādu) dzīvu vai mirušu; der T-e, mironis, m.; fig. das Reich der T-en, miroņu valsts, f.; sich «. stellen, izlikties par mirušu; fam. sich . lachen, vai pušu plīst smejoties; fig. eine -e Sprache, mirusi valoda.

totāl', I. adj. viss, pilnīgs; II. adv. viss kopā, pavisam.

Totāl'||ansieht, f. kopskats, m.; pilnīgs skats, kopējs skats, -eindruck, m. kopiespaids, m. -einnähme, f. kopiejēmums, m.; viss iejēmums.

Totalisā'tor, m. -š, pl. -toren, totālizātors, m.

Totalität', f. pl. -en, totālitāte, f.

Totāl'summe, f. kopsumma, f.

tö'ten, I. v. a. 1. nokaut, nonāvēt, nogalināt; (erschlagen) nosist; du sollst nicht tev nebūs nokaut; 2. fig. (kasteien) das Fleisch mērdēt miesas; II. v. refl. sich *, nonāvēties, nogalināties.526

Töten — tragen

Tö'ten, n. -s, nokaušana, f.; nonāvēšana, f.

Tö'ten||acker, m. kapsēta, f.; kapenes, f. pl. -amt, n. sēru dievkalpojums, m.; dvēseles aizlūgums, m. -asche, f. miroņa pelni, m. pl. -bahre, f. bēres, f. pl.; od. miroņu nestuves, f. pl. -be-schwörer, m. miroņu saucējs, m. -bett, n. nāves cisas, f. pl.

tö'ten blaß, od. -bleich, adj. bāls kā līķis; līķa bālumā. .

Tö'ten| blässe, f. līķa bālums, m. -būch, n. mirušo saraksts, m. -farbe, f. līķa bālums, m. -feier, f. bēres, f. pl. -lest, n. mirušo svētki, m. pl. -gebēt, n. aizlūgums par mirušiem, -geläute, n. be-ŗu zvans, m. -geleit, n. līķa izvadīšana, f. -gerippe, n. ģindenis, m. -geruch, m. līķa smaka, f. -gertist, n. katafalks, m. -gesang, m. bējru dziesma, f. -glocke, f. bēŗu zvans, m. -gräber, m. kapracis, m. -gruft, f. kaps, m.

tö'tenhaft, adj. mironim līdzīgs; fig. -e Stille, nāves klusums, m.

Tö'ten| hand, f. miroņa roka, f. -schein, m. nāves zīme, f.; miršanas zīme, f. -Stadt, f. miroņu pilsēta, f. -starre, f. līķa sastingums, m.

tö'tenstill, adj. kluss kā kaps.

Tö'ten||stille, f. nāves klusums, m. -tanz, m. miroņu deja, f. -träger, m. miroņa nesējs, m. -Verbrennung, f. miroņu sadedzināšana, f. -vögel, m. (Schmetterling) miroņgalvis, m.

Tö'ter, m. -s, pl. nonāvētājs, m.; nogalinātājs, m.

töt'gebören, adj. nedzīvs piedzimis.

Töt'lachen, n. das ist zum tur var pār-smieties.

tot'machen, v. a. nokaut, nonāvēt, nogalināt; fig. (eine Sache) apspiest od. neizpaust od. noklusēt (kādu lietu).

Töt'schlag, m. nosišana, f.; nogalināšana, f.

tot'schlāgen, v. a. (v. schlagen) nosist, nogalināt; fig. die Zeit nobendēt laiku.

Töt'schläger, m. 1. nogalinātājs, m.; (Mörder) slepkava, m.; 2. (Stock mit Bleikugel) bendes boze, f.

töt'II schweigen, v. a. (v. schweigen) (eine Sache -) noklusēt (kādu lietu), «stechen, v. a. (v. stechen) nodurt.

Tö'tung, f. pl. -en, 1. nonāvēšana, f.; nonāvējums, m.; (Mord) slepkavība, f.; 2. fig. (Kasteiung) miesas mērdēšana, f.

Tour [tūr], f. pl. -en, 1. (Reise) ceļojums, m.; (Ausflug) izbraukums, m,; 2. (Reihe) rinda, f.; 3. (beim Tanzen) tūre, f.

Tourist' [tu-], m. -en, pl. -en, tūrists, m.ŗ

ceļotājs, m. Tournee' [turnē], f. pl. -n, apceļojums, m.

Trab, m. -(e)s, rikši, m. pl.; in vollem -e, pilnos rikšos; ~ reiten, jāt rikšos (od. rikšiem); sich in » setzen, sākt rikšot; ein Pferd in - setzen, likt zirgam rikšot, laist zirgu rikšos. Trabant', m. -en, pl. -en, trabants, m. trā'ben, v. n. rikšot.

Trä'||ben, n. -s, rikšošana, f. -ber, m. -s,

pl. rikšotājs, m. Trä'ber, f. pl. drabiņas, f. pl. Trab'rennen, n. rikšotāju skriešanās, f. Tracht, f. pl. -en, 1. (Last) nasta, f.; klēpis, m. (malkas); nesieni, m. pl. (ūdens); 2. (von Tieren) dzemdējums, m.; 3. eine - Prügel, pēriens, m.; kūliens, m.; 4. (Kleidung) apģērbs, m. trach'ten, v. n. (nach etw.) », dzīties od. tiekties (pēc kā); (jemm.) nach dem Leben tīkot (kādam) pēc dzīvības. Trach'ten, n. -s, dzīšanās, f.; tiekšanās, f.; sein Dichten und viņa domas un pūliņi, träch'tig, adj. grūsnējs. Träch'tigkeit, f. grūsnējība, f.; grūs-nība, f.

Tradition', f. pl. -en, tradicija, f. (nostāsts).

traditionell', adj. tradicionāls, trāf v. treffen.

Träg'||bahre, f. nestāvās, f. pl.; (für Tote)

bēres, f. pl. -band, n. lences, f. pl. trāg'bār, adj. 1. (leicht) nesams; 2. (von Kleidern) valkājams, nēsājams-, 3. (fruchtbar) auglīgs. Trāg'bārkeit, f. auglība, f.; auglīgums, m.

Trä'ge, f. pl. -n, nestāvās, f. pl. trä'ge, I. adj. kūtrs; (lässig) laisks; *

werden, sākt slinkot; II. adv. kūtri. Trä'ge||balken, m. atspaids, m.; stute, f.; (Querbalken) sija, f.; dziedrs, m. -bäum, m. nestāvās, f. pl. -holz, n. od. -joch, n. nesieni, m. pl. -korb, m. nesams kurvis, -lohn, m. nesēja alga, f. trä'gen, I. v. a. (trä'ge, trägst, trägt; trug; geträ'gen) 1. nest; freq. nēsāt; eine Last «., nest nastu; fig. des Tages Last und Hitze panest od. ciest dienas nastu un karstumu; den Arm in einer Binde nēsāt roku saitē; ein Kind unter dem Herzen būt uz grūtām kājām; 2. (einbringen) Früchte nest od. atnest augļus; Zinsen nest augļus od. procentus; II. v. n. 1. (vom Eise) das Eis trägt, pa ledu var iet (od. braukt); 2. (trächtig sein) diese HündinTragen — Trassant

trägt, šī kuņa ir grūsnēja; III. v. refl. sich 1. (sich kleiden) ģērbties; sich einfach ģērbties vienkārši; 2. (getragen werden) dieses Tuch trägt sich gut, šī drāna derīga valkāšanai; šo drānu var ilgi valkāt; 3. fig. (sich lebhaft beschäftigen) sich mit einem Plan », nodarboties ar plānu. Trā'gen, n. -s, nešana, f.; das » von Waffen ist verboten, aizliegts nēsāt ieročus.

Trä'ger, m. -s, pl. 1. nesējs, m.; ne-

sājs, m.; 2. (Stütze) v. Tragebalken. Trā'geriemen, m. lences, f. pl. Trä'gerin, f. », pl. -nen, nesēja, f.; nesā-ja, f.

Trä'gerlohn, m. nesaja alga, f. Trä'ge||sattel, m. nastas segli, m. pl. -ses-sel, m. nestāvās, f. pl.; nesams krēsls, träg'fähig, adj. nest spējīgs. Träg'fähigkeit, f. nešanas spēja, f. Träg'heit, f. (Faulheit) kūtrums, m.; slinkums, m.; (Lässigkeit) laiskums, m.; nolaidība, f.; (in der Physik) inerci-ja, f.

Trägheitsgesetz, n. inercijas likums, m. Trā'giker, m. -s, pl. traģiķis, m. tragikö'misch, adj. traģikomisks. Tragikomödie, f. traģikomēdija, f. tra'gisch, I. adj. traģisks, bēdīgs; eine -e Wendung nehmen, vērsties uz traģisko pusi; II. adv. traģiski; die Dinge allzu nehmen, lūkoties uz visām lietām drūmi. Träg'||pfeiler, m. atspaida stabs, m. -vermögen, n. stiprums, m. -weite, f. 1. nozīme, f.; (Wichtigkeit) svarīgums, m.; eine Sache von großer ļoti svarīga lieta; ohne die - der Worte zu berechnen, neapdomādams vārdu svaru; 2. (von der Flinte) šaujams tālums, trainie'ren [trä-], v. a. trenēt, vingrināt. Traktāt', m. -(e)s, pl. -e, 1. (Abhandlung) sacerējums, m.; 2. (Vertrag) līgums, m. traktie'ren, v. a. 1. (behandeln) apieties;

2. (bewirten) pacienāt. _

träl'lern, v. a. trallināt, pusbalsī dziedāt. Tram'bahn, f. tramvajs, m.; ielu dzelzceļš, m.

tram'peln, v. n. mīņāties; dauzīties kājām.

Tram'peltier, n. 1. divkupŗu kamielis; 2.

fam. lempis, m. Tram'way [-we], m. -(s), pl. -s, tramvajs,

m.; ielu dzelzceļš, m. Trän, m. trāns, m.; zivju eļļa, f.; fam.

im sein, iedzēries. Tran'chee [transchē], f. «•, pl. -n, (Fortif.) tranšeja, f.; ierakumi, m. pl.

tranchie'ren [transchī-], v. a. griezt, sagriezt.

Tranchiermesser [transchīr-], n. sagriežamais nazis. Träne, f. pl. -n, asara, f.; dem. asariņa, f.; -n vergießen, raudāt; mit -n in den Augen, asarainām acīm; in -n ausbrechen, sākt raudāt; fig. in -n zerfließen, mirkt asarās; zu -n gerührt sein, būt ļoti aizgrābtam, trä'nen, v. n. asarot; mit -den Augen, ar

asarainām acīm. Trä'nen, n. asarošana, f. -auge, n. asaraina acs. -bach, m. asaru lietus, m. -drüse, f. asaru dziedzeris, m. trä'nen leer od. lös, adj. bezasaru-; (von

Augen) sauss, trä'nenvoll, adj. asarains, asaru pilns. Tränenweide, f. sēru vītols, m. Trān'geruch, m. trāna smaka, f. trā'ļļnicht, adj. trānam līdzīgs, -ig, adj.

trāna-, trānains. trank v. trinken.

Trank, m. -(e)s, pl. Trānk'e, 1. (Getränk) dzēriens, m.; (fürs Vieh) dzira, f.; 2. (Arzneitrank) dzeŗamas zāles. Tränk'chen, n. -s, pl. zālītes, f. pl. Trānk'e, f. pl. -n, dzirdinātava, f.; dze-

ŗama vieta. Tränk'en, v. a. 1. dot dzert, dzirdīt; die Pferde dzirdināt zirgus; 2. (mit etw.) piesūcināt (ar ko). Trän'ken, n. -s, 1. dzirdināšana, f.; 2. pie-

sūcināšana, f. Transformation', f. pl. -en, transformācija, f.; pārveidojums, m. Transitverkehr, m. transita tirdzniecība, f.

Transport', m. -(e)s, pl. -e, 1. (Beförderung) transports, m.; sūtīšana, f.; vešana, f.; 2. (Ubertrag) pārvedums, m. transportā'bel, adj. nesams, vedams. Transportation', f. nešana, f.; vešana, f.

transportfähig, adj. transportējams, transportieren, v. a. 1. (fortschaffen) aiznest, aizvest, transportēt; 2. (übertragen) pārvest. Transport||kosten, pl. transporta izdevumi, m. pl. -mittel, n. pl. transporta līdzekļi, m. pl. -schein, m. transporta zīme, f. -schiff, n. transporta kuģis, m. Transpositiön', f. pl. -en, pārvietojums, m.

transzendent', adj. transcendentāls. Trapēz', n. -es, pl. -e, trapeza, f. Trap'pe, f. «, pl. -n, trape, f.; gaŗkāje,

f.; stepju sīga, f. Trassant', m. -en, pl. -en, trasants, m. (vekseļu izrakstītājs).528

trassieren, v. a. u. n. trasēt (pārvest ar vekseli); ein trassierter Wechsel, tra-ta, f. trat v. treten.

trāt'schen od. trät'schen, v. n. fam. triekt,

tērzēt, pļāpāt. Trat'te, f. pl. -n, trata, f.; pārveduma

vekselis, m. Trau'be, f. pl. -n, ķekars, m. trau'benārtig, adj. ķekaram līdzīgs. Trau'ben II beere, f. vīnoga, f. -blüt, n.

vīnogu sula, f.; (Wein) vīns, m. trau'benförmig, adj, ķekarveidīgs, ķekara veida-.

Trau'ben|| geländer, n. vīnkoka lapene, f. -holunder, m. sarkanais pliederis, m.; pusirbene, f. -kraut, n. smaržīgā balanda, lipīgā balanda, f. -lēse, f. vīnogu novākšana, f. saft, m. vīnogu sula, f. trau'big, adj. ķekarains. trau'en, I. v. a. laulāt; sich - lassen, salaulāties; II. v. n. (jemm.) ticēt; uzticēties (kādam); (jemm.) nicht neuzticēties (kādam); einer Sache paļauties uz kādu lietu; fam. ich traue dem Frieden nicht, man še nav nekādas uzticības; fam. seinen Augen kaum neticēt savām acīm; III. v. refl. sich iedrošināties, uzdrošināties; ich traue mich nicht, es zu tun, neiedrošinos to darīt. Trau'er, f. 1. bēdas, f. pl.; 2. (um einen Toten) sēras, f. pl.; in « versetzen, apbēdināt; 3. (Kleidung) * anlegen, ģērbties sēru drēbēs; - ablegen, novilkt sēru drēbes; er hat viņš valkā sēru drēbes. Trau'er|| anzeige, f. nāves vēsts, f. -anzug, m. sēru uzvalks, m. -binde, f. sēru lente, f. -birke, f. sēru bērzs, m. -bötschaft, f. sēru vēsts, f. -geprānge, n. bēŗu greznums, m. -geriist, n. katafalks, m. -gesang, m. bējru dziedāšana, f. -marsch, m. sēru maršs, m. -musik, sēru mūzika, f. trau'ern, v. n. 1. (traurig sein) būt bēdīgam od. noskumušam; bēdāties; 2. (um einen Toten) sēroties; (um jemn.) apraudāt (kāda) nāvi; nēsāt (kāda dēļ) sēras.

Trau'ern, n. -s, 1. (Traurigkeit) bēdāšanās, f.; bēdas, f. pl.; 2. (um einen Toten) sērošanās, f.; sēras, f. pl. Trau'er| I nachricht, f. bēdu vēsts, f. -pa-pier, n. sēru papīrs, m. -rand, m. sēru mala, f. -schleier, m. sēru šķidrauts, m. -spiel, n. bēdu luga, f.; traģēdija, f. -weide, f. sēru vītols, m. Trauf'dach, n. palāses jumts, m.

Trau'fe, f. pl. -n, 1. (Dachrinne) jumta tekne, f.; 2. (herabströmendes Regenwasser) lāstekas, f. pl.; palāse, f.; fig. aus dem Regen in die » kommen, no vilka bēg, uz lāci krīt. trāu'feln, I. v. a. pilināt; II. v. n. pilēt?

(rieseln) tecēt. Trāu'feln, n. -s, 1. pilināšana, f.; 2. pi-

lēšana, f. trāu'fen v. triefen.

Trauf faß, n. palāses muca, f. -rinne, f. jumta notece, f. -röhre, f. palāses caurule, f. -wasser, n. palāses ūdens, m.; lietus ūdens, m. Trau' gebühr, f. od. -geld, n. laulājamā

nauda, -handlung, f. laulāšana, f. trau'lich, I. adj. drauga-, draudzīgs, mīlīgs; (herzlich) sirsnīgs; II. adv. draudzīgi; (herzlich) sirsnīgi. Trau'lichkeit, f. draudzīgums, m.;

(Herzlichkeit) sirsnīgums, m. Traum, m. -(e)s, pl. Trāu'me, sapnis, m.; einen ~ haben, sapņot; an Träume glauben, ticēt sapņiem; im -e, sapnī. Traum'||bild, n. sapnis, m.; (Trugbild) māņu tēls, m.; (Hirngespinst) murgojums, m. -büch, n. sapņu grāmata, f. -deuter, m. sapņu iztulkotājs, m. -deu-terin, f. sapņu tulkotāja, f. -deutung, f. sapņu tulkošana, f. träu'men, v. a. u. n. sapņot; ich od. mir träumte, ich sehe meinen Freund, man sapnī parādījās, it kā es redzētu savu draugu; fig. fam. ich hätte mir das nicht lassen, to es nekad nebūtu iedomājies. Träu'men, n. -s, sapņošana, f. Träu'mer, m. -s, pl. 1. sapņotājs, m.; 2. fig. (Grübler) gudrotājs, m.; sapņotājs, m.

Träumerei', f. pl. -en, sapņošana, f. Träu'merin, f. pl. -nen, 1. sapņotāja,

f.; 2. fig. (Grüblerin) gudrotāja, f. träu'merisch, I. adj. sapņains-, sapņu-, sapņotāja-; II adv. kā sapnī, kā pa sapņiem. Traum'gesicht, n. sapņu tēls, m. traum'haft, adj. kā sapnī esošs. Traum' leben, n. ein - führen, dzīvot kā pa sapņiem, -weit, f. sapņu pasaule, f. Trau'rēde, f. laulājamā runa. trau'rig, I. adj. (betrübt) bēdīgs, noskumis; ~ werden, noskumt; - machen, bēdināt, skumdināt; II. adv. bēdīgi. Trau'rigkeit, f. bēdīgums, m.; bēdas, f. pl.; (Betrübnis) skumīgums, m.; skumjas, f. pl. Trau'|ļring, m. laulības gredzens, m. -schein, m. laulības zīme, f.traut

traut, adj. (teuer) mīļš; (innig) sirsnīgs.

Trau'||ung, f. «., pl. -en, laulāšana, f.

Trau'ungsj|büch, n. laulības grāmata, f. -tag, m. laulāšanas diena, f.; kāzu diena, f.

Trau'zeuge, m. laulāšanas liecinieks, m.

Travestie' [-wä-], f. pl. -n, travestija, f. (dzejoļa pārstrādāšana jocīgā veidā).

Treff, n. -s, pl. -s, (im Kartenspiel) krusts, m.

treffen, I. v. a. u. n. (treffe, triffst, trifft; trāf; getroffen) 1. (exreichen, nicht verfehlen) ķert (trāpīt); das Ziel uztvert mērķi; der Blitz traf in den Turm, zibens iespēra tornī; der Blitz hat ihn getroffen, zibens viņu ķēris; die Kugel traf ihn an die Stirne, lode viņam ieskrējusi pierē; nicht alle Schüsse ne ikviens šāviens sasniedz mērķi; fig. sich getroffen fühlen, justies aizkar-tam od. vainīgam; fig. den Nagel auf den Kopf uzsist naglai taisni virsū; fig. Sie haben es getroffen, Jūs esat uzminējuši; 2. (antreffen) sastapt; (vorfinden) atrast; ich habe ihn nicht zu Hause getroffen, es viņu nesastapu mājās; ich traf ihn im Theater, es ar viņu satikos teātrī; 3. fig. (richtig singen) pareizi dziedāt; uzķert toni; 4. fig. (richtig malen) er hat Sie sehr gut getroffen, viņš Jūs ļoti labi uzgleznojis; Sie sind gut getroffen, Jūsu portrets ļoti līdzīgs; II. v. refl. sich sastapt, satikties; es traf sich, daß ..., gadījās, ka...; wie sich das trifft! kā tas sagadās!

Treffen, n. -s, pl. 1. ķeršana, f.; (trāpīšana, f.); 2. (Zusammenstoß) sadursme, f.; (Kampf) cīņa, f.; (Schlacht) kauja, f.; ins - gehen, doties cīņā; es kam zu einem notika sadursme.

treffend, I. adj. 1. (richtig) pareizs; (passend) derīgs, piederīgs; das -e Wort, patiesais vārds; -e Antwort, atbilde īstā vietā; das T-e seiner Bemerkung, viņa piezīmes kodols; 2. (von Bildern) līdzīgs; II. adv. - antworten, pareizi atbildēt.

Treffer, m. -s, pl. 1. laimesta (vinnesta) loze, f. od. numurs, m.; 2. (beim Schießen) trāpījums, m.

trefflich, I. adj. krietns, brangs; II. adv. ļoti labi.

Treff||lichkeit, f. krietnums, m. -Schuß, m. mērķa šāviens, m. -Sicherheit, f. 1. (beim Schießen) drošība šaujot; 2. (beim Singen) toņa uzķeršanas pareizība, f.; drošība dziedot, f.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Treib'li anker, m. peldošs enkurs, -beet, n. lecekts, f. -eis, n. ledus gabals, m.; vizas, f. pl. od. vižņi, m. pl. trei'ben, I. v. a. (trei'be; trieb; getrie'ben) 1. (in Bewegung setzen) dzīt; freq. dzenāt; das Wasser treibt die Mühle, ūdens dzen sudmalas; 2. (drängen) dzīt, spiest; in die Höhe pacelt; fig. die Preise in die Höhe sadzīt cenas augšā; fig. die Not hat ihn" dazu getrieben, posts viņu piespiedis tā rīkoties; fig. (jemn.) in die Enge -„ iedzīt (kādu) sprukās; fig. (etw.) aufs äußerste od. auf die Spitze pārspīlēt (ko); 3. (einschlagen) iesist; 4. (jagen) padzīt; aizdzīt; aus dem Hause padzīt no mājām; in die Flucht od. zu Paaren aizdzīt projām; das Vieh auf die Weide «, dzīt lopus ganībās; 5. (hervortreiben, ansetzen) riest; (von Blumen) uzziedināt; (von Früchten) izdzīt; Schweiß sviedrēt; 6. fig. (betreiben, machen) darīt; Handel veikaloties; nodarboties ar tirdzniecību; Musik nodarboties ar mūziku; Scherz od. Spott (mit etw.) jokoties od. zoboties (par ko); Hurerei mau-koties; II. v. n. 1. peldēt; ans Ufer piepeldēt pie krasta; das Eis treibt auf dem Flusse, ledus peld pa upi; das Schiff treibt mit dem Strome, kuģis peld ar straumi; das Schiff «. lassen, ļaut kuģim peldēt; 2. (von Pflanzen) augt, plaukt. Trei'ben, n. -s, 1. dzīšana, f.; 2. (Treib-jagen) dzīšana, f.; 3. (von Pflanzen) augšana, f.; plaukšana, f.; 4. fig. (Bewegung) kustība, f. (ielās); (Unruhe) nemiers, m.; das tägliche Leben und ikdienas dzīve; sein Tun und viņa rīkošanās; sein - gefällt mir gar nicht, viņa rīkošanās (od. nodarbošanās) man nemaz nepatīk; 5. peldēšana, f. trei'bend, adj. 1. -e Kraft, dzinējspēks;

2. peldošs. Trei'ber, m. -s, pl. dzinējs, m. Treib'||haus, n. siltumnīca, f. -hauspflan-ze, f. siltumnīcas augs, m. -holz, n. 1. peldoši koki; malā piedzīti koki; 2. (Flößholz) plostu koki, atpludināti koki; 3. (als Brennholz) plostu malka, f. -jagd, f. od. -jāgen, n. medības ar dzinējiem. -rad, n. dzinējs ritenis, m.; dzenamais. Trei'del, m. -s, pl. ļamka, f. trei'deln, v. a. ļamkot; vilkt kuģi. Trei'deln, n. -s, ļamkošana, f. trenn'bār, adj. šķiŗams. Trenn'bārkeit, f. «., šķiŗamība, f.

34530

tren'nen, I. v. a. 1. šķirt, atšķirt; den Kopf vom Rumpfe nocirst galvu; (spalten) šķelt; der Tod hat sie getrennt, nāve viņus izšķīrusi; eine Ehe

šķirt laulību; atlaulāt; eine Naht ārdīt vīli; 2. fig. (entzweien) Freunde radīt nevienprātību draugu starpā; II. v. refl. sich 1. šķirties; 2. fig. (sich entzweien) sanākt naidā; šķelties. Tren'nen, n. -s, šķiršana, f. Trenn'messer, n. ārdāmais od. šķēržamais nazis.

Tren'nung, f. pl. -en, 1. šķiršana, f.; šķiršanās, f.; - einer Ehe, laulības šķiršana, f.; atlaulāšana, f.; 2. fig. (Entzweiung) šķelšanās, f. Trenn'ungsļ|schmerz, m. šķiršanās sāpes, f. pl. -stunde, f. šķiršanās brīdis, m. _ trepp||ab', adv. pa kāpnēm (trepēm) leja.

-auf, adv. pa kāpnēm (trepēm) augša. Trepp'chen, n. -s, pl. kāpnītes, f. pl.

(trepītes, f. pl.). _ j

Trep'pe, f. pl. -n, 1. kāptuves, f. pl.; kāpnes, f. pl.; (trepes, f. pl.); die -hinauf-, hinabgehen, iet pa kaptuvem augšā, lejā; zwei -n hoch wohnen, dzīvot otrā stāvā; eine ~ höher ziehen, iekravaties vienu stāvu augstāki; 2. (Wendeltreppe) vītās kāpnes; 3. (vor einem Hause) lievenis, m. Treppen||absatz, m. posmenis, m.; kāpņu atelpis, m.; kāpņu plakne, f. -bau, m. kāpņu būve, f. treppenförmig, adj. kāpņu veida-. Trep'pen||geländer, n. kāpņu margas, f. pl. -halle, f. kāpņu telpne, f. -haus, n. kāpņu apbūve, f. -lauf, m. kāpņu laids, m. -laufen, n. wird nicht einmal das - aufhören? vai skraidīšana pa kāpnēm reiz nebeigsies? -laufer, m. kāpņu paklājs, m. -stūfe, f. kāpņu pakape, f. -wange, f. kāpņu koks, m. Tresor', m. -(e)s, pl. -e, 1. manta, f.; 2. (Geldschrank) trezors, m. (naudas skapis).

Tres'pe, f. pl. -n, lāčauzas, f. pl. Tres'se, f. pl. -n, trese, f. Trest'er, pl. drabiņas, f. pl. (sev. no vīnogām). -wein, m. drabiņu vīns, m. (slikts vīns), trē'ten, I. v. a. (trē'te, trittst, tritt; trāt; getrēt'ten) mīt; freq. mīdīt, mīņāt; fest cieši samīt; mit Füßen od. unter die Füße samīdīt, samīņāt; fig. neievērot, nezināt; das Pflaster piemīt bruģi; fig. dauzīties apkārt; Lehm mīt mālus; die Blasebälge mīt plēšas; II. v. n. 1. (auf etw.) iet (pa ko), uzkāpt (uz ko); auf der Stelle mīņāties uz vietas; leise iet klusi;

2. beiseite nostāties savrup; näher iet tuvāki klāt, tuvoties; (mit an:) an das Fenster pieiet pie loga; ans Land izkāpt malā; ans Licht tuvoties gaismai; fig. parādīties; an (jems.) Stelle iestāties (kāda) vietā; (mit auf:) auf die Kanzel kāpt kancelē; (mit aus:) dem Zimmer iziet no istabas; aus den Ufern pārplūst pār krastiem; (mit in:) in ein Zimmer ieiet istabā; fig. Blut trat ihm ins Gesicht, viņš nosarka; auch asinis viņam sakāpa vaigos; fig. in ein Amt iestāties amatā; (mit über:) über die Ufer plūst pār krastiem pāri; über die Schwelle iet pār slieksni; (mit unter:) unter ein Dach nostāties zem jumta; (mit vor:) vor den König stādīties karalim priekšā.

Trē'ter, m. -s, pl. 1. minējs, m.; 2. (Bla-sebalgtreter) plēšu minējs, m.

Trēt'schēmel, m. pamina, f.

treu, I. adj. uzticīgs, uzticams; -e Übersetzung, pareizs tulko jums; II. adv. uzticīgi.

Treu'bruch, m. uzticības laušana, f.; (Meineid) zvēresta pārkāpšana, f.; (Verrat) nodevība, f.; (Treulosigkeit) neuzticamība, f.

treu'brüchig, adj. uzticības lauzējs-; (meineidig) zvēresta pārkāpējs-; (treulos) neuzticams.

Treu'e, f. «, uzticība, f.; (jemm.) - schwören, zvērēt (kādam), ka būs viņam uzticīgs; die - brechen, kļūt neuzticamam.

treu'herzig, adj. (aufrichtig) vaļsirdīgs; (unbefangen) vientiesīgs; (herzlich) sirsnīgs.

Treuherzigkeit, f. (Aufrichtigkeit)

vaļsirdība, f.; (Unbefangenheit) vientiesība, f.; (Herzlichkeit) sirsnība, f.

treu'||lich, adv. uzticīgi, -lös, I. adj. neuzticīgs, neuzticams; II. adv. handeln, rīkoties līdzīgi nodevējam.

Treulosigkeit, f. neuzticamība, f.; (Verrat) nodevība, f.

Tribuļļnāl, n. -(e)s, pl. -e, tribūnāls, m. (augstāka tiesa, virstiesa).

Tribü'ne, f. «., pl. -n, tribīne, f. (1. runātāja krēsls; 2. paaugstināta vieta sēdekļiem).

Trich'ter, m. -s, pl. «, piltuve, f.; (eines Vulkans) krāteris, m.

trich'terförmig, adj. piltuves veidā.

trich'tern, v. a. iepildīt ar piltuvi.

Trick, m. u. n. -s, pl. -s, triks, m.

trieb v. treiben.Trieb — Trockenboden

531

Trieb, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Keimkraft) dīg-šana3 spēja; 2. (Schößling) atvase, f.; dzinums, m.; (Antrieb) dzinulis, m.; (Neigung) tieksme, f.; der natürliche dabas dziņa, f.; aus eigenem -e, labprātīgi.

Trie'bel, m. -s, pl. 1. (Werkzeug der Böttcher) mucinieka āmurs, m.; 2. (Kurbel) kloķis, m.

Trieb'ļjfeder, f. 1. (in Maschinen od. Uhren) dzinēja atspere; 2. fig. (Beweggrund) dzinulis, m. -kraft, f. 1. dziņas spēja, f.; 2. (Bot.) dīgšanas spēja, -sand, m. irstošās od. caurās smiltis, -werk, n. mašīna, f.; (Räderwerk) riteņu ietaise, f.

triefäugig, adj. ar pūžņainām acīm.

trie'fen, v. n. (trie'fe; troff; getroffen) 1. (träufeln) pilēt; 2. (Tropfen fallen lassen) er trieft von Schweiß, viņam sviedri plūst aumaļām; die Augen -ihm, acis viņam asaro; seine Kleider viņam drēbes pavisam samirkušas.

Trie'fen, n. -s, pilēšana.

Triefnāse, f. puņķains deguns.

Trie'ze, f. dzeinis, m.

Trift, f. pl. -en, 1. lopu ceļš, m.; 2. (Weiderecht) ganību tiesība, f.j 3. (Weide) ganības, f. pl.

Triffgeld, n. ganību nauda, f. -gerech-tigkeit, f. ganību tiesība, f.

triftig, adj. 1. nošķiebties; 2. fig. (glaubwürdig) ticams; (begründet) dibināts; (zutreffend) pareizs.

Triftigkeit, f. ticamība, f.

Triffrecht, n. ganību tiesība, f.

Trikot' [-kö], n. -s, pl. -s, trikots, m.

Tril'Ier, m. -s, pl. trilleris, m. (toņa).

tril'Iern, v. n. tricināt.

Tril'Iern, n. -s, tricināšana, f.

Trilogie', f. pl. -(e)n, triloģija, f.

Trimest'er, n. -s, pl. trimestris, m.

Tri'ne, f. pl. -n, fam. dumme muļ-ķe, f.

trink'bār, adj. dzeŗams.

Trink'ļļbrūder, m. dzērējs, m. -būde, f. dzertuve, f.

trink'en, I. v. a. u. n. (trink'e; trank; getrunk'en) 1. dzert; lassen, dzirdināt; aus einem Glase dzert no glāzes; ein Glas leer iztukšot glāzi; direkt aus der Flasche dzert no pašas pudeles; ich trinke gern Bier, es dzeŗu labprāt alu;

2. (gewohnheitsmäßig) dzert, žūpot, auch vitot; (jemn.) unter den Tisch dzert, līdz kāds pakrīt; II. v. refl. sich voll 1. piesūkties kā dēlei; sich arm nodzert visu savu nabadzību; 2. sich satt atdzerties.

Trin'ken, n. -s, 1. dzeršana, f.; durch vieles daudz dzeŗot; 2. (Trunksucht) žūpošana, f.; auch dzeršana, f.; sich das - angewöhnen, pieradināties pie dzeršanas.

Trink'er, m. -s, dzērējs, m.; (Trunkenbold) žūpa, com. dzērājs, m. -in, f., pl. -nen, dzērēja, f.; žūpa, com. Triqk'||gast, m. dzērājs, m.; krodziņa brālis, m. -gefäß, n. dzeŗams trauks, -geläge, n. dzīres, f. pl. -geld, n. dzeŗamnauda, f. Trio, n. -(s), pl. -s, (Mus.) trio, m. trip'peln, v. n. tipināt, iet sīkiem solīšiem.

Trip'per, m. -s, pl. triperis, m. (kaunuma slimība), tritt, trittst v. treten. Tritt, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Schritt) solis, m.; -e wechseln, mainīt soļus; im « marschieren, iet soļos; einen sicheren haben, soļot droši; einen schweren ~ haben, iet smagiem soļiem; 2. (Fußspur) pēda, f.; 3. (Fußtritt) spēriens, m.; 4. (erhöhter Platz) estrāde, f.; paaugstināta vieta; 5. (Stufe) pakāpe, f.; 6. pedālis, m.; pamina, f. Tritt' ||brett, n. kāpslis, m.; pamina, f.

-Wechsel, m. soļu maiņa, f. Triumph', m. -(e)s, pl. -e, triumfs, m.; uzvaras prieks, m. Triumph'bögen, m. uzvaras loks, m. triumphie'ren, v. n. (über etw.) gavilēt (par ko). Triumph' ||Iied, n. uzvaras dziesma, f. -säule, f. uzvafas stabs, m. -wägen, m. uzvaras rati, m. pl. -zug, m. uzvaras gājiens, m.; einen - halten, iet uzvaras gājienā, triviāl' [-wi-], adj. 1. parasts, prasts; 2.

fig. nodilis; auch triviāls. Trivialität' [-wi-], f. pl. -en, 1. pras-tums, m.; 2. fig. seklums, m.; (abgedroschene Redensarij nodilusi frāze, trock'en, I. adj. 1. (nicht naß) sauss; (ausgetrocknet) izžuvis, sakaltis; werden, žūt; -machen, žāvēt, kaltēt, susināt;

halten, turēt sausumā; «. legen (von Morästen) nosusināt; -es Brot essen, ēst sausu maizi; -en Fußes, sausām kājām; 2. fig. (geistlos) tukšs, sekls; (langweilig) gaŗlaicīgs; -e Rede, gaŗ-laicīga runa; -er Stil, sauss stils; II. adv. sausi. Trock'en ||böden, m. kaltētava, f. -brett, n. kaltējamais plaukts. -Witterung, f. sausa barība, -heit, f. 1. sausums, m.; 2. fig. (Geistlosigkeit) .tukšums, m.; seklums, m. -kammer, f. kaltētava, f. -lēgung, f. nosusināšana, f. -Öfen, m.

kaltējamā krāsns, -platz, m. kaltējamā vieta, -substanz, f. sausne, f. -wohner, m. -s, pl. dzīvokļa susinātājs, m.

trock'nen, I. v. a. kaltēt, žāvēt (abwischen) noslaucīt; II. v. n. kalst, žūt; III. v. refl. sich noslaucīties.

Trock'nen, n. -s, kaltēšana, f.; žāvēšana, f.; Wäsche zum «. aufhängen, izžaut veļu.

Trod'del, f. pl. -n, pušķis, m.; dem. pušķītis, m. -mütze, f. cepure ar pušķi.

Trö'del, m. -s, 1. krāmi, m. pl.; grabažas, f. pl.; krāmu tirgus, m.; 2. fam. joki, m. pl. -büde, f. krāmu bode, f.

Trödelei', f. pl. -en, vilcināšanās, f.; tūļāšanās, f.

Trö'deljjfrau, f. od. -weib, n. krāmu pārdevēja, f. -fritze, m. -n, pl. -n, fam. tūļa, com. -jūde, m. krāmu žīds, m. -krām, m. od. -wäre, f. krāmu preces, f. pl. -markt, m. krāmu tirgus, m.

trö'deln, v. n. 1. tirgoties ar vecām lietām; 2. fam. (lange machen) vilcināties, tūļāties.

Tröd'ler, m. -s, pl. 1. krāmu pārdevējs, m.; krāmu bodnieks, m.; 2. fam. (langsamer Mensch) tūļa, com. -in, f. pl. -nen, 1. krāmu pārdevēja, f.; 2. fig. tūļa, com.

troff, tröf'fe v. triefen.

trög v. trügen.

Trog, m. -(e)s, pl. Trö ge, sile, f.; (Brottrog) abra, f.

Troll'blüme, f. buļļu piere, f.

trol'len, I. v. n. fam. skriet sīkiem soļiem; II. v. refl. sich aiziet, aizvilkties.

Trom'be, f. pl. -n, tromba, f.; ūdens stabs, m.

Trom'mel, f. pl. -n, bungas, f. pl.; dem. bundžiņas, f. pl.; die - rühren, bungot.

Trommelei', f. », bungošana, f.

Trom'melļļfell, n. 1. bungāda, f.; 2. (im Ohr) bungu plēvīte, f. -klöppel, m. bungvāle, f.

trom'meln, I. v. a. einen Marsch «, bungot maršu; II. v. n. 1. bungot, bungas sist; 2. (mit den Fingern) grabināt.

Trom'meln, n. -s, 1. bungošana, f.; 2. (mit den Fingern) grabināšana, f.

Trom'melļļschlag, m. bungu sitiens, m.; unter bungas sitot, -schläger, m. bungotājs, m.; bundzinieks, m. -schlē-gel, m. bungvāle, f. -sucht, f. (als Krankheit) vēdera uzpūtums, m. -Wirbel, m. bungu rīboņa, f.

Tromm'ler, m. -s, pl. bungotājs, m.; bundzinieks, m.

Trompē'te, f. pl. -n, trompēte, f.: taure, f.; (bibl.) balksne, f.; die - blasen, pūst trompēti. trompēten, v. n. pūst trompēti. Trompē'tenbläser, m. -s, pl. trompēt-nieks, m.

Tro'pe, f. pl. -n, 1. (bildlicher Ausdruck) trops, m. (līdzībā teikts vārds)» 2. (Tropengegend) die -n, tropi, m. pl.; karstā zemes josla. Tro'penfrucht, f. tropisks auglis, m. Tropf, m. -(e)s, pl. Tröp'fe, muļķis, m.; pintiķis, m.; ein armer nabaga cilvēks, m.; (verāchtl.) plukata, com. Tropf'bad, n. lietus pelde, f.; duša, f. tropf'bār, adj. pilienu-, pilienos pārvēršams, pilināms; (flüssig) šķidrs. Tröpfchen, n. -s, pl. pilieniņš, m. tröpfeln, I. v. a. pilināt; II. v. n. pilēt;

es tröpfelt, smidzināt, lietus pilina. Tropfen, m. -s, pl. piliens, m.; lāse, f.; « einnehmen, ņemt od. dzert pilienus; der Schweiß floß ihm in großen sviedri viņam plūda lielās lāsēs, tropfen, I. v. a. pilināt; II. v. n. pilēt;

die Bäume no kokiem pil ūdens, tropfenweise, adv. pilieniem, pa pilieniem.

Tropfstein, m. lāsakmens, m. -höhle, f.

lāsakmens ala, f. Trophä'e, f. pl. -n, trofēja, f.; uzvaras zīme, f.

tro'pisch, adj. 1. (bildlich) pārnestā nozīmē; līdzībā teikts; 2. -e Hitze, tropisks karstums. Troß, m. -(ss)es, 1. mantu krājums, m.;

2. fig. (Schwärm) bars, m. TroB'ļļbūbe, m. od. -junge, m. od. -knecht, m. vezumnieks, m. -pfērd, n. vezumnieku zirgs, m. Trost, m. -(e)s, mierinājums, m.; (jemm.) • zusprechen, priecināt od. iepriecināt (kādu); das ist ein schwacher «, tas mani maz mierina; fam. nicht recht bei -e sein, būt zaudējušam prātu, tröst'bär, adj. iepriecināms od. mierināms, tröst'bedttrftig, adj. er ist viņu vajag

iepriecināt, trö'sten, I. v. a. mierināt, priecināt, iepriecināt; II. v. refl, sich apmierināties.

Trö'ster, m. -s, pl. 1. iepriecinātājs, m.;

2. (der Heilige Geist) svētais gars;

3. fam. ein alter vecs āzis. -in, f. pl. -nen, iepriecinātāja, f.

Trö'misteswort, n. (pl. -Worte) apmierinātājs vārds, m. tröst'lös, adj. 1. (von Personen) neiepriecināms, bez cerības palicis, izsamisis;Trostlosigkeit — Trunksucht

533

2. (von Sachen) bēdīgs; eine -(s)e, Nachricht, bēdu vēsts. Tröst'||lösigkeit, f. bezcerība, f. -rēde,

f. priecinātā ja runa, f. trostreich, adj. iepriecinājuma pilns. Tröst'||schreiben, n. iepriecinātāja vēstule, f. -Sprecher, m. priecinātājs, m.; iepriecinātājs, m. Trö'stung, f. pl. -en, iepriecinājums, m. tröst'voll, adj. v. trostreich. Tröst'wort, n. apmierinātāja vārds, m. Trott, m. -es, rikši, m. pl. Trot'tel, m. -s, pl. vājprātīgs cilvēks, m.

trot'ten, v. n. rikšot.

Trottoir' [-toir], n. -s, pl. -e, trotuārs, m.;

ietve, ietne, f. Trotz, m. -es, spītība, f.; (Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f.; (Eigensinn) ietiepība, f.; ihm zum viņam par spīti; (jemm.) » bieten, spītēt od. saspītēt (kādam), trotz, prp. (mit dem Genetiv u. Dativ) par spīti; - des Regens, neievērojot lietu, ar visu lietu; «. alledem, tomēr, trotzdēm', I. adv. tomēr; II. conj. lai gan.

trotz'en, v. n. 1. turēties pretim, tiepties; den Gefahren spītēt briesmām, nebēdāt par briesmām; 2. (auf etw.) «, lepoties (ar ko). Trotz'en, n. -s, spītēšana, f. Trotz'er, m. -s, pl. spītnieks, m. -in,

f. », pl. -nen, spītniece, f. trotz'ig, I. adj. spītīgs; (hartnäckig) stūrgalvīgs; (eigensinnig) ietiepīgs; II. adv. spītīgi, ar spītību, -lich, adv. v. trotzig. Trotz'||kopf, m. spītnieks, m.; stūrgalvis,

m. -köpfchen, n. fam. stūrgalvīte, f. trotz'kopf ig, adj. stūrgalvīgs, trii'be, I. adj. 1. (nicht klar) neskaidrs; - Augen, neskaidras od. tumšas acis; (glanzlos) nespožs; -s Wasser, duļķains ūdens; -s Wetter, apmācies laiks; es wird debess apmācas, metas tumšs; das Wasser - machen, sajaukt ūdeni; Glas - machen, atjemt stiklam spožumu; - werden, (vom Wasser) sajaukt, saduļķoties; (vom Glase) kļūt nespožam, apsūbēt; (von Augen) kļūt neskaidram, mesties tumšam; fig. im T-n fischen, zvejot pa duļķainu ūdeni, negodīgi pelnīt; 2. fig. (finster) drūms; .(traurig) bēdīgs; (trübsinnig) grūtsirdīgs; II. adv. bēdīgi, īrū'bel, m. -s, jukas, f. pl.; nemiers, m. trii'ben, I. v. a. 1. sajaukt (ūdeni); padarīt nespožu (stiklu); fig. er tut, als könnte er kein Wässerchen •», viņš izliekas gluži nevainīgs; 2. fig. (verwirren) sacelt jukas; (verdunkeln) aptum-

šot; II. v. refl. sich sajukt, kļūt nespožam, apsūbēt; der Himmel trübt sich, debess apmācas. Trü'ben, n. -s, 1. (vom Wasser) sajaukšana, f.; 2. (Verwirren) juku sacelšana, f.; (Verdunkeln) aptumšošana, f. Trüb'säl, f. pl. -e od. s, -(e)s, pl. -e, bēdas, f. pl.; skumjas, f. pl.; sirdēsti, m. pl.; (Drangsal) spaidi, m. pl.; posts, m. trūb'sēlig, adj. bēdīgs, noskumis; (jämmerlich) nožēlojams; es geht ihm viņam klājas grūti. Trūb'ļļsēligkeit, f. bēdīgums, m.; grūtums, m. -sinn, m. grūtsirdība, trüb'sinnig, adj. grūtsirdīgs; (finster) drūms.

Trüb'sucht, f. drūmums, m.

Trii'bung, f. v. Trüben.

Trüffel, f. pl. -n, trifelis, m.; zemes

rieksts, m. trūg v. tragen.

Trüg, m. -(e)s, krāpšana, f.; māņi, m. pl. Trūg'bild, n. māņu tēls, m. trü'gen, v. a. (trü'ge; trög; getrogen) krāpt; maldināt; die Hoffnung trügt, cerība pieviļ, trü'gerisch, adj. krāpīgs, viltīgs; māņu-, Trūg'ļļgestalt, f. māņu tēls, m. -gewēbe,

n. ilūzija, f.; māņi, m. pl. trüg'lich, adj. krāpīgs; māņu-, trüg'lös, adj. bezmāņu-, taisns. Trüg' II Schluß, m. māņu slēdziens, m.; aplams slēdziens, -werk, n. ilūzija, f.; māņi, m. pl. Trū'he, f. pl. -n, šķirsts, m.; lāde, f. Trum'mel, f. », pl. -n, trumulis, m. Trüm'mer, pl. drupas, f. pl.; in « gehen, sabirt drupās, sadrupt; in schlagen, sasist drupās, tiiim'merārtig, adj. drupām līdzīgs, gabalains.

Trüm'mergestein, n. akmeņu drupas, f. pl. trüm'merhaft, adj. drupains. Trüm'merhaufen, m. drupu kaudze, f. Trumpf, m. -(e)s, pl. Trümpfe, trumpis, m.; welche Farbe ist -? kuŗš masts trumpī? od. kas ir par trumpi? trum'pfen, v. a. trumpot; fig. (jemn.)

atcirst, asi atbildēt (kādam). Trunk, m. -(e)s, 1. (Schluck) malks, m.; einen » tun, dzert malku; ein «. Wasser, glāze ūdens; 2. (Trunksucht) dzeršana, f.; dem - ergeben sein, palaisties dzeršanā.

trun'ken, adj. ieskurbis, apskurbis; (betrunken) piedzēries; vor Freude prieka pārjemts. Trunk'en||bold, m. -(e)s, pl. -e, dzērājs, m.; žūpa, com. -heit, f. dzērums, m. Trunk'sucht, f. dzeršanas liga, f.534

Trupp, m. -s, pl. -s, pulks, m.; bars, m.

Trup'pe,- f. pl. -n, 1. (von Schauspielern) trupa, f.; 2. pl. -n, karapulki, m. pl.

trup'pen, v. refl. sich «., pulcēties.

Trup'pen aushēbung, f. rekrūšu jemšana, f. -bewēgung, f. karaspēka kustība, f. -gattung, f. kaŗaspēka daļa, f. -körper, m. od. -teil, m. korpuss, m.

trupp'weise, adv. pulkiem, bariem.

Trüt'||hahn, m. tītars, m. -henne, f. tītaru mātīte, f.

Trut'schel, f. •», fam. eine dicke jautra resnule.

Trutz, m. -es, zu Schutz und «! aizstāvēt un uzbrukt!

Trutz- und Schutzbündnis, n. aizstāvēšanās un uzbrukšanas sabiedrība, f.

Trutz- und Schutzwaffen, f. pl. ieroči, ko uzbrukt un ko aizstāvēties.

Tuber'kel, f. «., pl. -n, tuberkula, f.

tuberkulös', adj. tuberkulözs.

Tuberkulö'se, f. tuberkuloze, f.

Tuberö'se, f. pl. -n, tuberoze, f. (augs).

Tūch, n. -(e)s, pl. Tü'cher, 1. vadmala, f.; vilnas drāna, auch tūks, m.; mit - beschlagen, apsist ar vadmalu; 2. (zum Abwischen) lupata, f.; 3. (Taschentuch) mutauts, m.; 4. (Umlegetuch bes. Halstuch) lakats, m.

tuch'ārtig, adj. vadmalai līdzīgs, auch tūkveidīgs.

Tūch'|ļļfabrik, f. vilnas fabrika, f. -fabri-kant, m. vadmalas fabrikants, m.; vad-malnieks, m.

Tūchmacherei', f. •», pl. -en, vadmalnie-cība, f.

tüch'tig, I. adj. 1. krietns, teicams; (fähig) spējīgs, derīgs; (zu etw.) » sein, būt derīgam (kam); in der Mathematik -sein, būt labam matēmatiķim; 2. fig. (gediegen) krietns, pamatīgs; 3. fam. (gehörig) krietns, brangs; ein -er Regen, stiprs lietus; eine -e Tracht Prügel, krietns pēriens; II. adv. krietni, kā vajadzīgs; (sehr) ļoti; » ausschel-ten, krietni izbārt; * essen, dūšīgi ēst.

Tüch'tigkeit, f. 1. krietnums, m.; (Geschicklichkeit) izveicība, f.; (Vortrefflichkeit) teicamība, f.; (Fähigkeit) spēja, f.; 2. fig. (Gediegenheit) krietnums, m.; (Tapferkeit) dūšība, f.

Tüch'||wären, f. pl, vadmalas preces, f. pl. -wēber, m. vadmalas audējs, m.

Tūchwēberei', f. vadmalas austuve, f.

Tück'e, f. pl. -n, (Boshaftigkeit) ļaunprātība, f.; slepens niknums; (Falschheit) viltība, f.; (von Pferden) niķība, f. -bold, m. -(e)s, pl. -e, ļaunprātis, m.

tück'isch, I. adj. (boshaft) ļaunprātīgs; (falsch) viltīgs; (von Pferden) niķīgs; er ist auf mich, viņam uz mani ļauns prāts; fam. - sein, bozties; II. adv. ļaunā prātā, ar viltu. Tuff, m. -s, pl. -e, tufs, m. (akmens). Tuffstein, m. tufs, m., iezis, m., šūnakmens, m. -brach, m. tufa lauztuve, f. Tüftelei', f. pl. -en, gudrošana, f. tüfteln, v. n. gudrot. Tū'gend, f. pl. -en, tikums, m.; (Tugendhaftigkeit) tikumība, f.; tiklība, f, tū'gendhaft, I. adj. tikumīgs, tikls; II. adv. tikli.

Tū'gend [|haftigkeit, f. tikumība, f.; tiklība, f.; tiklums, m. -held, m. tikumības varonis, m. -lehre, f. morāle, f.; tikumu mācība, f. -lehrer, m. morālists, m.

tū'gendļļreich, adj. ļoti tikumīgs, -sam,

adj. tikumīgs, tikls. Tū'gendspiegel, m. tikumības paraugs, m. Tüll, m. -s, pl. -e, tills, m. (smalks audums).

Tül'le, f. pl. -n, caurule, f.

Tul'pe, f. pl. -n, 1. (Pflanze) tulpe, f.;

f. fam. (Bierglas) tulpe, f. Tul'penārt, f. tulpju suga, f. tul'penārtig, adj. tulpei līdzīgs. Tumm' m. -es, tume, f. tum'meln, I. v. a. ein Pferd jādīt zirgu; v. refl. sich <., 1. labi izkustēties; 2. fig. (sich beeilen) pasteigties. Tum'mel platz, m. (Kampfplatz) cīņas vieta, f.; (Sammelplatz) sapulces vieta, f.; (Spielplatz) rotaļu vieta, f. Tüm'pel, m. -s, pl. dūksts, f.; (Pfütze) peļķe, f.

Tumult', m. -(e)s, pl. -e, 1. dumpis, m.;

2. (Lärm) troksnis, m. tun, V. a. u. n. (tue, tūst, tut; tāt; getan') 1. darīt; (= machen, schaffen) ich habe viel zu man daudz darba; er hat nichts zu viņam nav nekā ko darīt; was ist zu-? ko darīt? kas tagad darāms? (mit einem Objekt:) Abitte nolūgties; sein Bestes darīt, cik iespējams; Böses darīt ļaunu; Buße «, nožēlot grēkus, atgriezties no grēkiem; einen Schrei iekliegties; Schritte rīkoties; ein übriges darīt vairāk nekā vajadzīgs; ich habe Ihnen unrecht getan, es Jums esmu pāri darījis; Verzicht

atsacīties; (jemm.) seinen Willen darīt (kādam) pa prātam; Wunder darīt brīnumus; Sünde grēkot, grēku darīt; 2. (legen, bringen) auf die Seite nolikt savrup, noglabāt; Salz an die Speisen pielikt sāli ēdie-Tun — Typus

535

niem; Zucker in den Kaffee iemest sukuru kafijā; 3. fig. (von Wichtigkeit sein) das tut nichts, tas nekas, tas neko nenozīmē; das tut nichts zur Sache, tas neko nepārgroza; es ist mir sehr darum zu das zu erfahren, man ļoti svarīgi dabūt to zināt; es ist mir nur um Sie zu es rūpējos tikai par Jums; 4. fig. (genügen) pietikt; das Geld allein tut's nicht, ar naudu vien nav gana. Tūn, n. -s, darīšana, f.; sein - und Lassen, viņa izturēšanās. Tünch'e, f. «., pl. -n, 1. stukatūra, f.; kaļķu kārta, f.; 2. fig. (glänzender Anstrich) pārkrāsojums, m.; neīsts spožums.

tünch'en, v. a. balsināt.

Tün'cher, m. -s, pl. -. balsinātājs, m.

Tun'dra, f. pl. -ren, tundra, f.

Tunk'e, f. pl. -n, mērce, f.

tunk'en, v. a. mērcēt.

tūn'lich, adj. darāms, izdarāms; (möglich)

iespējams. Tun'nel, m. -s, pl. », tunelis, m. Tüpfel, m. od. - chen, n. -s, pl. «•, traips, m.; läsojums, m.; (Punkt) punkts, m. tüpfelig, adj. lāsains, mūsains, raibs, tüp'feln, v. a. raibināt, punktot. tup'fen, v. a. u. n. viegli aizkart, viegli

pieskarties. Tür, f. pl. -en, durvis, f. pl.; dem. durtiņas, f. pl.; bei verschlossenen -en, aiz aizslēgtām durvīm; vor eine verschlossene - kommen, atrast durvis cieti.

Tür'band, n. durvju viras, f. pl. Tür'j|flügel, m. durvju puse, f. -gesims, n. durvju dzega, f. -griff, m. kliņķis, m.; od. durvju rokturis, m. -hüter, m. durvju sargs, m. Turm, m. -(e)s, pl. Türme, 1. tornis, m.; dem. tornītis, m.; 2. (Kirchturm) zvana tornis, m.; 3. (Gefängnis) cietums, m.; krātiņš, m.; 4. (im Schachspiel) tornis, m.

tür'men, I. v. a. celt, (anhäufen) sakopot, sakrāt; sakraut (vai torņa augstumā); II. v. refl. sich «, pacelties od. sakrāties (vai torņa augstumā). Tür'mer, m. -s, pl. torņa sargs, m.;

torninieks, m. Turm'l|fahne, f. torņa karogs, m. -falke,

m. dzeltānais vanags, turm'förmig, adj. torņa veidā. Turm'glocke, f. torņa zvans, m. turm'höch, adj. torņa augstumā. Turm'ļ|hohe, f. torņa augstumā, m. -hüter, m. torņa sargs, m.; (Kerkermeister) cietuma sargs, m. -schwalbe, f. svīre,

f.; svīriņš, m. -spitze, f. torņa gals, m. -uhr, f. torņa pulkstenis, m. -verließ, n. torņa krātiņš, m. -Wächter, m. torņa sargs, m. tur'nen, v. n. vingrot. Tur'nen, n. -s, vingrošana, f. Tur'ner, m. -s, pl. vingrotājs, m. -an-

zug, m. vingrotāja uzvalks, m. Turnerei', f. vingrošana, f. Tur'nerschaft, f. -en, vingrotāji, m. pl. Turn'||fahrt, f. vingrotāju izbraukums, m. -fest, n. vingrotāju svētki, m. pl. -gerät, n. vingrojamais aparāts, -halle, f. vingrotava, f.; vingrotāju zāle, f. Turnier', n. -s, pl. -e, turnīrs, sacīkste, f. Turn'ļļlehrer, m. od. -meister, m. vingrošanas skolotājs, m. - -platz, m. vingrojamā vieta, -saal, m. vingrotāju zāle, f. -unterricht, m. ģimnastika, f. Tur'nus, m. (Reihenfolge) kārta, f.; (Ordnung) kārtība, f. Turn'ļjverein, m. vingrotāju biedrība, f. -wart, m. -(e)s, pl. -e, vingrotāju pārzinis, m. -zeug, n. 1. (Gerät) vingrojamie rīki; 2. (Anzug) vingrotāju uzvalks, m.

Tür'ļj Öffnung, f. durvju starpa, f. -pfo-sten, m. durvju stendere, f. -riegel, m. durvju aizšaujamais, -schloß, n. dur-- vju atslēga, f. -schlüssel, m. durvju slēdzamais od. atslēga, f. -schwelle, f. slieksnis, m.; (die obere) paloda, f. -stēher, m. durvju sargs, m. Tur'teltaube, f. ūbele, f. Tür'vörhang, m. durvju aizkars, m,; por-tjēra, f.

Tusch, m. -es, pl. -e, tušs, m. Tusch'e, f. «., tuša, f. tusch'eln, v. n. sačukstēties, tusch'en, v. a. tušēt.

Tū'te od. Tüte, f. pl. -n, turza, f.; dem.

turziņa, f. Tutēl', f. pl. -en, aizbildnība, f. tū'ten, v. n. pūst (ragā), taurēt. Tūt'horn, n. (pūšams) rags, m.; taure, f. Typ, m. v. Typus.

Ty'pe, f. pl. -n, tips, m. (liets burts).

Ty'phus, m. tīfs, m.

ty'phus ||ärtig, adj. tīfam līdzīgs, -krank,

adj. ar tīfu saslimis, ty'pisch, adj. tipisks.

Typogräph', m. -en, pl. -en, tipografs, m.

(grāmatu iespiedējs). Typographie', f. tipogrāfijā, f. (grāmatu spiestuve). Ty'pus, m. pl. -pen, tips, m.536

Tyrann', m. -en, pl. -en, varmāka, m.;

auch tiranns, m. Tyrannei', f. varmācība, f. tyran'nisch, I. adj. varmācīgs; II. adv.

varmācīgi, kā varmāka, tyrannisieren, v. a. tirannizēt, varmācīgi apieties.

u.

fi'bel, I. adj.. 1. (schlecht) nelabs, nelāgs, slikts,- ļauns; nicht nekas; übles tun, darīt ļaunu; übles (von jemm.) reden, ļaunu (par kādu) runāt, aprunāt (kādu); 2. (unwohl) slims; mir wird man nāk vēmiens; es ist mir man nelabi ap dūšu; dabei kann einem werden, pie tā sirds var apšķe-bināties; II. adv. nelabi, slikti; das schmeckt tam nelaba garža; das riecht tam nelaba smaka; das schmeckt nicht tas diezgan gards; es ist ihm «. ergangen, viņam izgājis plāni; wohl oder », labi vai ļauni, gribot negribot. U'bel, n. -s, pl. nelabums, m.; ļaunums, m.; das ist vom tas ir kaitīgs; es ist ein wahres tīrais posts; (bibl.) erlöse uns vom atpestī mūs no ļauna.

ü'bel II befinden, n. -s, neveselums, m. -keit, f. «., slikta dūša, apšķebinājusies sirds; ich empfinde man slikti ap dūšu.

ü'bel ' nehmen, v. a. (v. nehmen) (etw.) jemt (ko) par ļaunu; nehmen Sie mir nicht übel, wenn Ich ihnen sage, nejemiet par ļaunu, kad Jums saku; nehmen Sie es mir nicht übel! nejemiet man to par ļaunu! U'bel||stand, m. nelabums, m.; ļaunums, m.; (Mangel) trūkums, m. -tāt, f. ļauns darbs, nedarbs, m.; (Missetat) grēka darbs, m. -täter, m. ļaundaris, m. -tä-terin, f. ļaundare, f. ü'bel tätig, adj. ļaundarīgs; (schädlich) kaitīgs.

ü'belwollen, v. n. (v. wollen) (jemm.) novēlēt (kādam) ļaunu, nevēlēt (kādam) labu; das U-, nelabvēlība, f. ü'belwollend, adj. nelabvēlīgs, ü'ben, I. v. a. 1. vingrināt, mācīt, lauzīt; geübte Soldaten, labi iemācīti (auch iedīdīti) kareivji; (in etw.) geübt sein, būt pratējam (kādā lietā); seine Hand *, vingrināt roku; 2. (Musik) studēt, spēlēt; 3. (ausüben) izdarīt; Gewalt », lietāt varu; Rache (an jemm.) atriebties (kādam); Verrat (an jemm)

nodot (kādu); Barmherzigkeit parādīt žēlastību, būt žēlsirdīgam; Gerechtigkeit «, būt taisnam; II. v. n. u. refl.

(sich) vingrināties, mācīties, lauzīties.

ü'ben, n. -s, vingrināšana, f.; vingrināšanās, f.

ü'ber, I. prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) 1. (oberhalb) virs; (auf) uz; -dem Fenster, virs loga; er wohnt * mir, viņš dzīvo virs manis; 2. fig. par;

- ein Volk herrschen, valdīt par tautu; er vermag viel » mich, viņam liela vara par mani; « die Feinde siegen, uzvarēt ienaidniekus; es • sich gewinnen od. es « sein Herz bringen, jaudāt, pagūt; ich konnte es nicht -s Herz bringen, nicht zu schreiben, es nevaru nociesties nerakstījis; 3. pār; «. Land reisen, izbraukt pa laukiem; • den Graben springen, lēkt pār grāvi;

eine Brücke gehen, iet pār tiltu; 4. (jenseits) viņpus; . dem Flusse, viņpus upes; 5. fig. (weiter od. höher als) das geht - meine Kräfte, to es nespēju, auch tas iet pāri maniem spēkiem; das geht » meinen Verstand od. Horizont, to es vairs nesaprotu; 6. (während) ~ Nacht, pa nakti; fig. (plötzlich) piepeši; «. Nacht wegbleiben, palikt pa nakti projām; 7. (nach) pēc; - ein Jahr od. übers Jahr, pēc gada od. gadu vēlāk; heute « acht Tage, no šīs dienas par nedēļu; • eine Weile od. ein kleines, mazu brīdi vēlāk od. pēc maza brīža; - kurz od. lang, agri vai vēlu; 8. (bei Verben der Gemütsbewegung) sich (. etw.) freuen, beklagen, wundern, priecāties, žēloties, brīnīties (par ko); 9. (in Betreff) « etw. nachdenken, pārdomāt (ko), domāt (par ko); er hat ein Buch

- diesen Krieg geschrieben, viņš sarakstījis grāmatu par šo kaŗu; II. adv. pavisam.

ü'ber, adj. fam. (jemm.) sein, būt pārākam od. stiprākam (par kādu).

Überachse, f. plāce (ratu).

überall', adv. visur, -hin, adv. pa malu malām, uz visām pusēm, visur.

überan'strengen, I. v. a. pārpūlēt; II. v. refl. sich pārpūlēties.

Überanstrengung, f. pārpūle, f.; pārpūlēšanās, f.

überar'beiten, I. v. a. pārstrādāt; II. v. refl. sich pārstrādāties.

Überarbeitung, f. pl. -en, pārstrādāšana, f.; pārstrādājums, m.; pārstrādāšanās, f. 536

Tyrann', m. -en, pl. -en, varmāka, m.;

auch tiranns, m. Tyrannei', f. varmācība, f. tyran'nisch, I. adj. varmācīgs; II. adv.

varmācīgi, kā varmāka, tyrannisieren, v. a. tirannizēt, varmācīgi apieties.

u.

fi'bel, I. adj.. 1. (schlecht) nelabs, nelāgs, slikts,- ļauns; nicht nekas; übles tun, darīt ļaunu; übles (von jemm.) reden, ļaunu (par kādu) runāt, aprunāt (kādu); 2. (unwohl) slims; mir wird man nāk vēmiens; es ist mir man nelabi ap dūšu; dabei kann einem werden, pie tā sirds var apšķe-bināties; II. adv. nelabi, slikti; das schmeckt tam nelaba garža; das riecht tam nelaba smaka; das schmeckt nicht tas diezgan gards; es ist ihm «. ergangen, viņam izgājis plāni; wohl oder », labi vai ļauni, gribot negribot. U'bel, n. -s, pl. nelabums, m.; ļaunums, m.; das ist vom tas ir kaitīgs; es ist ein wahres tīrais posts; (bibl.) erlöse uns vom atpestī mūs no ļauna.

ü'bel II befinden, n. -s, neveselums, m. -keit, f. «., slikta dūša, apšķebinājusies sirds; ich empfinde man slikti ap dūšu.

ü'bel ' nehmen, v. a. (v. nehmen) (etw.) jemt (ko) par ļaunu; nehmen Sie mir nicht übel, wenn Ich ihnen sage, nejemiet par ļaunu, kad Jums saku; nehmen Sie es mir nicht übel! nejemiet man to par ļaunu! U'bel||stand, m. nelabums, m.; ļaunums, m.; (Mangel) trūkums, m. -tāt, f. ļauns darbs, nedarbs, m.; (Missetat) grēka darbs, m. -täter, m. ļaundaris, m. -tä-terin, f. ļaundare, f. ü'bel tätig, adj. ļaundarīgs; (schädlich) kaitīgs.

ü'belwollen, v. n. (v. wollen) (jemm.) novēlēt (kādam) ļaunu, nevēlēt (kādam) labu; das U-, nelabvēlība, f.

ü'belwollend, adj. nelabvēlīgs, ü'ben, I. v. a. 1. vingrināt, mācīt, lauzīt; geübte Soldaten, labi iemācīti (auch iedīdīti) kareivji; (in etw.) geübt sein, būt pratējam (kādā lietā); seine Hand *, vingrināt roku; 2. (Musik) studēt, spēlēt; 3. (ausüben) izdarīt; Gewalt », lietāt varu; Rache (an jemm.) atriebties (kādam); Verrat (an jemm)

nodot (kādu); Barmherzigkeit parādīt žēlastību, būt žēlsirdīgam; Gerechtigkeit «, būt taisnam; II. v. n. u. refl. (sich) vingrināties, mācīties, lauzīties.

ü'ben, n. -s, vingrināšana, f.; vingrināšanās, f.

ü'ber, I. prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) 1. (oberhalb) virs; (auf) uz; -dem Fenster, virs loga; er wohnt * mir, viņš dzīvo virs manis; 2. fig. par;

- ein Volk herrschen, valdīt par tautu; er vermag viel » mich, viņam liela vara par mani; « die Feinde siegen, uzvarēt ienaidniekus; es • sich gewinnen od. es « sein Herz bringen, jaudāt, pagūt; ich konnte es nicht -s Herz bringen, nicht zu schreiben, es nevaru nociesties nerakstījis; 3. pār; «. Land reisen, izbraukt pa laukiem; • den Graben springen, lēkt pār grāvi;

eine Brücke gehen, iet pār tiltu; 4. (jenseits) viņpus; . dem Flusse, viņpus upes; 5. fig. (weiter od. höher als) das geht - meine Kräfte, to es nespēju, auch tas iet pāri maniem spēkiem; das geht » meinen Verstand od. Horizont, to es vairs nesaprotu; 6. (während) ~ Nacht, pa nakti; fig. (plötzlich) piepeši; «. Nacht wegbleiben, palikt pa nakti projām; 7. (nach) pēc; - ein Jahr od. übers Jahr, pēc gada od. gadu vēlāk; heute « acht Tage, no šīs dienas par nedēļu; • eine Weile od. ein kleines, mazu brīdi vēlāk od. pēc maza brīža; - kurz od. lang, agri vai vēlu; 8. (bei Verben der Gemütsbewegung) sich (. etw.) freuen, beklagen, wundern, priecāties, žēloties, brīnīties (par ko); 9. (in Betreff) « etw. nachdenken, pārdomāt (ko), domāt (par ko); er hat ein Buch

- diesen Krieg geschrieben, viņš sarakstījis grāmatu par šo kaŗu; II. adv. pavisam.

ü'ber, adj. fam. (jemm.) sein, būt pārākam od. stiprākam (par kādu).

Überachse, f. plāce (ratu).

überall', adv. visur, -hin, adv. pa malu malām, uz visām pusēm, visur.

überan'strengen, I. v. a. pārpūlēt; II. v. refl. sich pārpūlēties.

Überanstrengung, f. pārpūle, f.; pārpūlēšanās, f.

überar'beiten, I. v. a. pārstrādāt; II. v. refl. sich pārstrādāties.

Überarbeitung, f. pl. -en, pārstrādāšana, f.; pārstrādājums, m.; pārstrādāšanās, f.

überaus', adv. ļoti, visai, pārlieku. U'berbau, m. 1. (Vorsprung) izcilnis, m.;

2. (aufgesetzter Bau), virsbūvē, f. ü'berbauen, v. a. pārbūvēt, überbau'en, I. v. a. 1. uzbūvēt virsū; 2. (überdecken) segt; 3. (überdachen) apjumt; II. v. refl. sich pārbūvēties; izputināt sevi, būvējot namus, ü'berbehalten, v. a. (v. behalten) 1. (erübrigen) paturēt pāri; 2. (von Kleidern) paturēt mugurā (od. galvā etc.). U'berbein, n. uzkaulis, m.; veļakauls, m. U'berbett, n. virspēlis, m. überbieten, I. v. a. (v. bieten) (part. p. überböten) (jemn.) «, pārsolīt (kādu), solīt vairāk (par kādu); fig. būt pārākam (par kādu); II. v. refl. sich in Höflichkeiten vienam otru pārspēt pieklājības formās, ü'berbinden, v. a. (v. binden) pārsiet, uzsiet virsū.

überbin'den, v. a. (v. binden) (part. p.

überbun'den) pārsiet, apsiet, ü'berbleiben, v. a. (v. bleiben) palikt pāri, atlikt.

U'berbleibsel, n. -s, pl. atliekas, f. pl.;

(Rückstand) atlikums, m. U'berblick, m. 1. (Blick) pārskats, m.; 2. (Anblick) skats, m.; fig. den verlieren, nevarēt vairs pārredzēt, überblick'en, v. a. 1. pārredzēt, pārskatīt; 2. die ganze Gegend aptvert ar acīm visu apkārtni. U'berbögen, m. pārloks, m. überbring'en, (v. bringen) (part. p. überbracht') pārnest, atnest. Uberbring'er, m.

atnesējs, m. -in, f. atneseja, f. Uberbring'ung, f. pārnesums, m. überbrück'en, v. a. celt tiltu (pār upi). Uberbrück'ung, f. tilta celšana, f. überbür'den, v. n. pārāk apkraut; (geistig) pārpūlēt. Uberbtir'dung, f. pārliecīga nasta; geistige pārpūlējums, m. U'berdach, n. pajumte, f.; paspārne, f. überdach'en, v. a. apjumt, überdau'ern, v. a. (etw.) pārdzīvot

(ko), pastāvēt ilgāki (par ko). U'berdecke, f. virssega, f. U'berdruß, m. apnikums, m. ü'berdrüssig, adj. apnicis; (einer Sache)

- werden, apnikt (kādu lietu), überdün'gen, v. a. pārmēslot. übereilen, I. v. a. pārsteigt; II. v. refl. sich pārsteigties; sich (bei etw.) pārsteigties; od. pārskatīties (kādā lietā).

übereilt', I. adj. pārsteigts; (unbedacht) neapdomāts; II. adv. ar pārsteidzību; (unbedacht) neapdomīgi. Übereilung, f. pārsteigšanās, f.; pārsteidzība, f.; (Unbesonnenheit) neapdomība, f.

übereinan'der, adv. viens pār otru, cits pār citu.

übereinan'der ||lägen, v. a. likt vienu pār otru. -liegen, v. n. (v. liegen) būt od. atrasties vienam pār otru. -schlagen, v. a. (schlagen) die Beine sakrustot kājas, -setzen od. -stellen, v. n. likt vienu pār otru. überein'kommen, v. n. (v. kommen) salīgt, norunāt, überein'||kommen, n. od. -kunft, f. •», pl. -künfte, noruna, f.; (Vertrag) līgums, m.

übereinstimmen, v. n. saskanēt; sakrist kopā; ich stimme damit überein, es tam piebiedrojos; alle stimmen darin überein, daß sie sagen..., visi tai ziņā vienprātīgi, ka viņi saka ... übereinstimmend, I. adj. saskanīgs, piemērots, līdzīgs; II. adv. saskaņā; vienprātīgi.

Übereinstimmung, f. saskaņa, f.; piemē-rība, f.; in - bringen, saskaņot, sakopot; piemērot, überein'treffen, v. n. (v. treffen) saskanēt, überes'sen, v. refl. (v. essen) (part. p.

ūberes'sen) sich pārēsties, ü'berfahren, I. v. a. (v. fahren) vest pāri,

pārvest; II. v. n. pārbraukt, überfah'ren, v. a. (v. fahren) (part. p.

überfah'ren) (jemn.) sabraukt (kādu). Überfahrt, f. pārbraucamā vieta, pārbrauktuve, f. Überfall, m. uzbrukums, m.; (Handstreich) pārsteigums, m. überfallen, v. a. (v. fallen) (part. p. überfallen) uzbrukt; pārsteigt; ein Land ielauzties od. iebrukt zemē; der Schlaf überfällt mich, miegs man mācas virsū, ü'berfließen, v. n. (v. fließen) 1. tecēt od. plūst pāri, pārtecēt, pārplūst; 2. fig. būt pārpilnībā; mein Herz fließt über vor Freude, sirds man prieka pilna, ü'berfließen, n. -s, 1. pārplūšana, f.; 2.

fig. pārpilnība, f. überflügeln, v. a. 1. tikt gaŗām, aiziet priekšā; 2. fig. (übertreffen) būt pārākam.

U'berfluß, m. pārpilnība, f.; er hat alles im viņam visa papilnam; er hat * an Heu, viņam siena par daudz, ü'berflüssig, I. adj. 1. (überreichlich) pilnīgs, pārpilnīgs; 2. (unnötig) lieks,538

nevajadzīgs; das U-e, pārākums, m.; II. adv. (reichlich) pilnīgi, bagātīgi; (unnötig) lieki, nevajadzīgi, bez vajadzības. -erweise, adv. veltīgi, bez vajadzības, ūberflū'ten, v. a. pārpludināt. Uberflū'tung, f. pārpludināšana, f.; plūdinājums, m. Überforderung, f. pārprasījums, m. ü'berfracht, f. lieks svars; » bezahlen, samaksāt par lieko (od. pārāko) svaru, überfres'sen, v. refl. (v. fressen) (part. p.

überfres'sen) sich pārēsties, ü'berführen, v. a. vest pāri, pārvest. U'berführung, f. pārvešana, f.; pārvedums, m.

ü'berfülle, f. pārpilnums, m.; (Wohlbeleibtheit) tuklums, m. ü'berfüllen, v. a. pildīt pāri, pārpildīt, überfül'len, v. a. pārpildīt; der Saal war überfüllt, zāle bija kā bāztin piebāzta (od. pārpildīta), überfüflung, f. pārpildīšana, f.; pārpil-

dījums, m. überfüt'tern, v. n. pārbarot, ū'bergābe, f. 1. atdošana, f.; 2. kapitulācija, f.; eine Festung zur auffordern, uzaicināt cietoksni padoties, ü'bergang, m. 1. pāreja, f.; (über einen Fluß auch) pārcelšanās, f.; 2. allmählicher Ubergang vom Gewölbe zu den Widerlagern, velves slaida pāreja, pie-skaŗoties atbalstsienām; 3. (Stelle) pārejamā vieta, pāreja, f.; da ist kein tur netiek pāri; 4. fig. (aus einem Zustande in einen anderen) pārvēršanās, f.

Übergangs|| stādium, n. pārejas stāvoklis,

m. -zeit, f. pārejas laiks, m. übergē'ben, I. v. a. (v. geben) (part. p. übergäben) 1. atdot, nodot, pasniegt; dem Druck dot iespiest; der Öffentlichkeit laist klajā; 2. eine Festung padoties ar cietoksni, kapitulēt; II. v. refl. sich 1. (sich ergeben) padoties, kapitulēt; 2. (sich erbrechen) vemt; er mußte sich viņam bija jāvemj.

Ūbergē'ben, n. -s, 1. (Ubergabe) atdošana, f.; 2. (Erbrechen) vemšana, f. U'bergeböt, n. pārsolījums, m. übergē'bung, f. atdošana, f.; pasniegšana, f.

ū'bergēhen, v.- n. (v. gehen) 1. iet pāri, pāriet; zum Feinde stāties ienaidnieka pusē; pāriet ienaidnieka pulkos; zu einer anderen Religion «, mainīt ticību, pieņemt citu ticību; 2. (sich verwandeln) pārvērsties; in Fäulnis », sākt pūt; in Fäulnis - lassen, pūdēt;

3. (überfließen) pārplūst; die Milch geht über, piens iet pāri; die Augen gingen ihm über, acis viņam bija pilnas asaru; fig. die Galle geht ihm über, žults viņam aptekas; prv. wes das Herz voll ist, des geht der Mund über, mute runā, no kā sirds pilna; (bibl.) no sirds pilnības mute runā. übergē'hen, v. a. (v. gehen) (part. p. übergegan'gen) 1. ein Feld pārstaigāt lauku;. 2. fig. (auslassen) izlaist; (vergessen) aizmirst; (vernachlässigen) neievērot; (jemn.) in seinem Testamente nepieminēt od. neievērot (kādu) savā testamentā; ein Wort beim Lesen izlaist vārdu lasot; (etw.) mit Stillschweigen noklusēt od. nepieminēt (ko), übergē'hung, f. pl. -en, izlaidums, m.; (Vergessen) aizmirsums, m.; (von Beamten) neievērojums, m.; mit ~ meines Bruders, manu brāli neievērojot, ü'bergelehrt, adj. par daudz mācīts, pārāk mācīts, ü'bergenug, adv. tiku tikām, par daudz. U'bergewalt, f. pārvara, f. ü'bergewicht, n. 1. pārsvars, m.; lieks svars; das - bekommen, dabūt pārsvaru; 2. fig. (Überlegenheit) pārākums, m.; pārsvars, m.; das - haben, būt pārākam; das » bekommen, dabūt virsroku, tikt virsū, ü'bergießen, v. a. (v. gießen) 1. apliet; 2.

(in ein anderes Gefäß) pārliet, übergießen, n. pārliešana, f. übergie'ßen, v. a. (v. gießen) (part. p. übergos'sen) apliet, aplaistīt sevi (ar aukstu ūdeni), übergie'ßen, n. aplaistīšana, f. überglücklich, adj. ļoti laimīgs, pārāk laimīgs.

übergreifen, v. n. (v. greifen) ieķerties;

pāriet; iejaukties, übergreifen, n. (od. Übergriff, m.) der

Steine od. Ziegel, akmeņu vai ķieģeļu savienojuma griezums, m.; fig. (tiesību) aizkārums, m.; varas lietojums nevietā.

übergroß, adj. pārāk liels. U'berguß, m. pārlējums, m. überhand od. überhand', adv. » nehmen, (von Zuständen) par daudz ieviesties, iesakņoties; (von Personen und Dingen) vairoties, pieaugt; (von Ereignissen) bieži atgadīties, überhandnehmen od. Uberhand'nehmen, n. (zu schnelles Anwachsen) ļoti ātra pieaugšana; (zu schnelle Ausbreitung) pārāk ātra ieviešanās; (Umsichgreifen) izplatīšanās, f.überhangen — überlegsam

539

ü'berhangen, v. n. (v. hangen| būt nokarenam,

ü'berhängen, v. a. einen Schleier pārklāt šķidrautu, überhäu'fen, v. a. (jemn.) mit Wohltaten darīt (kādam) par daudz laba; mit Arbeiten überhäuft sein, būt pārāk apkrautam ar darbiem, überhäu'fung, f. apgrūtināšana, f.; (Uber-

lastung) apkraušana, f. überhaupt', adv. (im allgemeinen) vispārīgi, pavisam; (im ganzen) visu kopā ņemot; (schließlich) beidzot; - nicht, nekad ne; wenn er - kommt, ja viņš pavisam nāk. überhē'ben, I. v. a. (v. heben) (part. p. überhö'ben) (jemn.) einer Sache atbrīvot (kādu) no kādas lietas; II. v. refl. sich 1. (sich verheben) pārcelties; 2. fig. (sich freimachen) sich einer Sache atbrīvoties no kādas lietas; 3. fig. (stolz sein) lepoties; būt uzpūtīgam; lielīties, überhö||ben, n. od. -bung, f. 1. (Befreiung) atbrīvošanās, f.; 2. (Stolz) lepnums, m.; (Anmaßung) dižošanās, f.; lielība, f. überhei'zen, v. a. pārkurināt. U'berhemdchen, n. uzkreklītis, m. überhēr', adv. pa virsu. Überhin', adv. 1. pa virsu; 2. fig. paviršī, kā nekā. überhitzen, v. a. pārkarsēt, überhö'beln, v. a.

pārēvelēt. überhö'len, v. a. 1. vest pāri, pārvest; 2.

die Segel apgriezt buŗas.' überhö'len, v. a. panākt; noskriet; tikt priekšā; (übertreffen) pārspēt, būt pārākam.

überhö'ren, v. a. 1. (etw.) nedzirdēt (ko); das habe ich überhört, tas man pasprucis nemanīts; 2. (jemn.) - od. (jemm.) seine Lektion likt (kādam) uzsacīt savu lekciju;, pārklausīt (kādu).

ü'berjährig, adj. vairak neka gadu vecs. überkal'ken, v. a. pārkaļķot. ūberklē'ben, v. a. (etw.) mit Papier

aplipināt (ko) ar papīru. U'berkleid, n. virsdrēbes, f. pl. überklei'den, v. a. pārģērbt, apsegt, ū'berlāden, v. a. (v. laden) pārkraut. U'berlāden, n. pārkraušana, f. ūberlā'den, I. v. a. (v. laden) (part. p. ūberlā'den) par daudz apkraut; mit Geschäften - sein, pārāk apkrāvies ar darīšanām; II. v. refl. sich pārāk apkrauties; sich mit Speisen pārēsties; sich den Magen pārpildīt vēderu.

Uberlä'||den, n. od. -düng, f. pārāk liela

apkraušana. überlassen, I. v. a. (v. lassen) (part. p. überlassen) atļaut; (abtreten) atdot; (preisgeben) atstāt, pamest; (jemn.) seinem Schicksal atstāt (kādu) ķezā; ich überlasse es Ihnen, zu urteilen, ob er recht hat, atļauju Jums spriest, vai viņam taisnība; das überlasse ich Ihnen, to atstāju jūsu ziņā; sich selbst «. sein, būt bez uzraudzības, būt bez palīdzības; II. v. refl. sich nodoties, überlas'sen, n. atdošana, f.; (Preisgebung) atstāšana, f. Uberlas'ser, m. -s, pl. «., atdevējs, m. Überlassung, f. v. Uberlassen, ü'berlast, f. 1. pārsvars, m.; 2. fig. (Beschwerlichkeit) grūtība, f. überlasten,- v. a. pārāk apgrūtināt, ü'berlästig, adj. pārāk grūts; (unangenehm) nepatīkams, ü'berlaufen, v. n. (v. laufen) 1. tecēt od. iet pāri; die Milch läuft über, piens iet pāri; fig. die Galle läuft ihm über, žults viņam aptekas; 2. zum Feinde doties ienaidnieka pusē. ü'berlaufen, n. 1. pārtecēšana, f.; 2. (zum Feinde) dezertēšana, f.; izmukšana, f. überlau'fen, I. v. a. (v. laufen) (part. p. überlau'fen) 1. (durcheilen) pārskriet; pārlaist acis; 2. fig. es überläuft mich ein kalter Schweiß, man uznākauksti sviedri; 3. fig. (belästigen) apgrūtināt; (bestürmen) nedot miera; urdzināt; II. v. refl. sich «., pārskrieties. ü'berläufer, m. bēglis, m.; pārgājējs ienaidnieka pusē. ü'berlaut, I. adj. pārāk skaļš; II. adv. par daudz dikti; (aus vollem Halse) pilnā kaklā.

ūberlē'ben, I. v. a. (jemn.) pārdzīvot (kādu); der U-de, pārdzīvotājs, m.; er wird uns alle », viņš mūs visus apbedīs; das wird er nicht to viņš nepārdzīvos; tas viņam būs nāvīgs spēriens; II. v. refl. sich diese Romane haben sich überlebt, šie romāni novecojušies. Ūberlē'ben, n. pārdzīvošana, f. ū'berlēgen, v. a. pārlikt; 1. eine Decke pārklāt segu; 2. fam. (jemn.) «., no-strostīt (kādu), ūberlē'gen, v. a. (etw.) pārdomāt od. pārlikt; (etw. mit jemm.) apspriesties (ar kādu par ko); alles wohl überlegt, viss labi apdomāts, ūberlē'gen, adj. pārāks; (stärker) stiprāks; an Zahl būt pārskaitā. Uberlē'genheit, f. «., pārākums, m. ūberlēg'sam, adj. apdomīgs.540 Überlegung

Uberlē'gung, f. pārdomāšana, f.j od. pārdomas, f. pl.; nach reiflicher «, krietni lietu apsvēris; ohne » handeln, rīkoties neapdomīgi, überleiten, v. a. vadīt pāri, pārvadīt, ū'berlēsen, v. a. (v. lesen) pārlasīt, überliefern, v. a. atdot, nodot; der Nachwelt atstāt pēcnācējiem. Überlieferung, f. 1. nodošana, f.; atsta-šana, f.; 2. (Sage) tradicija, f.; nostāsts, m.; die mündliche nostāsts mutes vārdiem, überlist'en, v. a. pārspēt viltībā; (anführen) piešmaukt; (täuschen) piemānīt.

Uberlist'ung, f. •», pl. -en, piešmaukšana,

f.; piešmaukums, m. übermach'en, v. a. atdot, pasniegt; (schik-

ken) sūtīt; (befördern) nosūtīt. Ubermach'en, n. -s, atdošana, f. Übermacht, f. pārsvars, m.; pārvara, f.; mit «. angreifen, uzbrukt ar lielākiem spēkiem; der ~ weichen, atkāpties pret pārsvaru.

übermächtig, adj. par daudz varens, pā-

,rāk stiprs, übermach'ung, f. atdošana, f.; (Sendung) sūtījums, m.; (Beförderung) nosūtījums, m.

ūbermā'len, v. a. pārkrāsot, überman'nen, v. a. pārspēt, pārvarēt, übermäß, n. 1. (Zugabe) uzberes, f. pl.; 2. fig. (Zuviel) pārmērs, m.; (Überfluß) pārpilnība, f.; im lielā merā. übermäßig, I. adj. pārmērīgs, pārliecīgs; (übertrieben) pārspīlēts; II. adv. lielā mērā, ļoti daudz. Übermäßigkeit, f. pārmērīgums, m.; pār-

liecīgums, m. übermau'ern, v. a. pārmūrēt. Übermensch, m. pārcilvēks, m. übermenschlich, I. adj. pārcilvēcisks;

II. adv. pārcilvēciski, pārāk par cilvēka spēkiem.

übermor||gen, adv. parīt, -gend, adj. parīta-, parītējs; der -e Tag, parītdiena, f.

übermü'den, v. refl. sich pārāk nogur-

dināties, pārpūlēties. Ubermü'dung, f. pārāk liels nogurdi-

nājums, pārpūlējums, m. Übermut, m. 1. (Hochmut) augstprātība, f.; (Anmaßung) uzpūtība, f.; (Überhebung) lielība, f.; (Frechheit) bezkaunība, f.; 2. (Mutwille) pārgalvība, f.; ēverģēlība, f. übermütig, I. adj. 1. (hochmütig) augstprātīgs; (anmaßend) uzpūtīgs; (frech) bezkaunīgs; 2. (mutwillig) pārgalvīgs,

ēverģēlīgs; II. adv. uzpūtīgi, pārgalvīgi.

übernach'ten, v. n. pārlaist nakti, pārnakšņot.

übernächtig, adj. cauras naktis-; -e

Miene, nogurusi seja. Übernahme, f. sajemšana, f.; eines Amtes, iestāšanās amatā; - einer Erbschaft, mantojuma sajemšana, f.; » einer Arbeit, darba piejemšana, f.; bei » des Kommandos, uzjemoties pavēlniecību. Übernaht, f. virsvīle, f. übernatürlich, I. adj. pārdabisks; II. adv.

pārdabiski, pārdabiskā veidā, übernehmen, v. a. (v. nehmen) pārjemt, apjemt.

übernähmen, I. v. a. (v. nehmen) (part. p. übernom'men) etw. (in Empfang od. Besitz nehmen) sajemt (ko); (auf sich nehmen) uzjemties (ko); ein Amt

iestāties amatā; eine Erbschaft sajemt mantojumu; eine Arbeit >, pie-jemt darbu; die Verantwortlichkeit (für etw.) uzjemties atbildību (par ko); II. v. refl. sich iet pār mēru, neieturēt robežas; sich im Essen und Trinken pārēsties un pārdzerties. Ubernēh'mer, m. 1. sajēmējs, m.; 2. uz-

jēmējs, m. überordnen, v. a. pārkārtot. Überproduktion, f. pārprodukcija, f.; pār-raža, f.

ūberrā'gen, v. n. 1. (höher liegen od. sein) būt augstākam, pacelties augstāki; 2. fig, (übertreffen) pārspēt, būt pārākam.

überrank'en, v. a. stiepties pāri ar zariem, pārstīdzēt. überrasch'en, v. a. pārsteigt; (jemn.) auf frischer Tat pieķert (kādu) uz karstām pēdām, überrasch'ung, f. pl. -en, pārsteigums, m.

überrech'nen, v. a. pārlēst, pārnest otrā lēsumā.

ūberrē'den, v. a. pārrunāt, pierunāt; (jemn.) - zu heiraten, pierunāt (kādu) precēties; sich » lassen, ļauties sevi pierunāt.

Uberrē'dung, f. », pl. -en, pierunāšana, f. ūberrē'dungsļjgābe, f. pārliecināmā spēja. -kraft, f. pārliecināmais spēks; od. spēja pārliecināt, -kunst, f. māksla pierunāt.

überreich, adj. visai bagāts, überreichen, v. a. pasniegt, padot, überreichlich, I. adj. ļoti pilnīgs, ļoti bagātīgs; II. adv. papilnam.

Überreichung, f. pasniegšana, f.; pasnie-

gums, m. ü'berreif, adj. pārāk nogatavojies. U'berreife, f. pārgatavlba, f. überreift', adj. nosarmojis, ü'berreiten, v. a. (v. reiten) (jemn.)

sajāt (kādu), überrei'ten, v. a. (v. reiten) (part. p. über-rit'ten) 1. nojāt, apjāt; 2. (zu sehr anstrengen) nodzīt, überrei'zen, v. a. pārkairināt. Uberļreizt'heit, f. pārkairināmība, f. -rei-

zung, f. pārkairinājums, m. ü'berrennen, v. a. (v. rennen) nogāzt od.

pagāzt skrienot, ü'berrest, m. atliekas, f. pl.; (Trümmer)

drupas, f. pl. ü'berrock, m. 1. virssvārki, m. pl.; 2. (für Frauen) brunči, m. pl.; 1. (Überzieher) mētelis, m. überrum'peln, v. a. pārsteigt, negaidot uzbrukt.

überrum'pelung, f. pārsteigums, m.; negaidīts uzbrukums, übersä'en, v. a. pārsēt, übersal'zen, v. a. pārsālīt, ü'bersatt, adj. pārāk paēdis, übersättigen, I. v. a. pārēdināt; (in der Chemie) pārsātināt; II. v. refl. sich pārēsties.

Übersättigung, f. », pārēdinājums, m.; pārēšanās, f.; (Ekel) riebums, m.; (in der Chemie) pārsātinājums, m. übersäu'ern, v. a. pārskābēt. überschätz'en, v. a. (jemn.) - pārāk augsti cienīt (kādu); ich überschätze ihn, man par viņu pārāk labas domas; seine Kräfte par daudz paļauties uz saviem spēkiem. Überschätzung, f. pārāka cienīšana; » seiner selbst, par daudz liela pašpaļāvība.

überschau'en, v. a. pārskatīt, ü'berschäumen, v. n. putot pāri, iet ar

putām pār malu pāri. Überschlag, m. 1. (am Kleide) atloks, m.; 2. (Rechnungsüberschlag) aplēsums, m.; (Schätzung) novērtējums, m.; einen - machen, aplēst. Überschlägen, I. v. a. (v. schlagen) sist pāri, pārsist; apsist; II. v. n. 1. mest kūleni; 2. (von der Wagschale) pār-svērties.

Überschlägen, I. v. a. (v. schlagen) (part. p. Überschlägen) 1. aplēst; (erwägen) pārdomāt; 2. (auslassen) izlaist; (eine Seite überspringen) pāršķirt; eine Station nobraukt piestātnei garām; II. v. refl. sich apgāzties; (Rad schlagen) mest kūleni.

überschreiben, v. a. (v. schreiben) 1. uzrakstīt virsū; 2. pārrakstīt, überschreiben, v. a. (v. schreiben) (part. p. überschrieben) 1. pārrakstīt, aprakstīt; 2. (betiteln) dot virsrakstu, uzrakstīt.

überschrei'en, I. v. a. (v. schreien) (part. p. überschrieen) (jemn.)-, pārkliegt (kādu); II. v. refl. sich «., pārkliegties. überschreiten, v. a. (v. schreiten) (part. p. überschritten) 1. die Grenze «, iet pār robežām; die Alpen kāpt pāri Alpiem; einen Fluß celties pār upi;

2. fig. einen Kostenanschlag », izdot vairāk nekā aplēsts; nepaliek budžeta robežās; seine Vollmacht pārkāpt savas pilnvaras robežas; 3. fig. (verletzen) ein Gesetz pārkāpt likumu.

überschrei'||ten, n. od. -tung, f. pl. -en,

1. pāriešana, f.; 2. fig. neievērošana, f.;

3. fig. (Verletzung) pārkāpšana, f. Überschrift, f. virsraksts, m. Überschuh, m. virskurpe, f.; kaloša, f. Uberschuß, m. pārpalikums, m.; atlikums, m.

überschüssig, adj. pārpalicis, atlicis, lieks.

überschütten, v. a. bērt virsū, uzbērt, überschütten, v. a. 1. apbērt; 2. fig. (überhäufen) (jemn.) mit Wohltaten (kādam) par daudz laba darīt. Uberschwang, m. -(e)s, pārmērīgums, m.;

pārliecīgums, m. überschwem'men, v. a. pārplūdināt, applūdināt; die ganze Wiese war überschwemmt, visa pļava bija applūdusi; die Uberschwemmten, no plūdiem cietušie.

Uberschwem'mung, f. pl. -en, plūdi, m. pl.

Uberschwem'mungs1 gebiet, n. plūdu novads, m.; applūdis apgabals, -zeit, f. plūdu laiks, m. überschwenglich, I. adj. 1. (überreichlich) pārliecīgs, ļoti bagātīgs; (ungeheuer) milzīgs; (unendlich) bezgalīgs;

2. fig. (überspannt) pārspīlēts, pārmērīgs; II. adv. pārlieku, visai.

Uberschweng'lichkeit, f. pārliecīgums,

m.; pārmērīgums, m. überseeisch, adj. aizjūras-; (transatlantisch) transatlantisks, ū'bersēgeln, v. n. braukt ar kuģi pāri. ūbersē'geln, v. a. 1. ein Meer «, braukt pār jūru; 2. (jemn.) nobraukt (kādu); 3. ein Schiff », nogremdēt kuģi. ūberseēh'bār, adj. pārskatāms, ūbersē'hen, v. a. (v. sehen) (part. p. übersehen) 1. pārskatīt, pārlūkot; 2. pārredzēt; fig. einen Plan pārzināt plā-542

nu, zināt plānu visos sīkumos; 3. fig. (überragen) (jemn.) būt pārākam (par kādu); 4. fig. (nicht bemerken) nepamanīt; (nicht beachten) neievērot; nicht zu lūdz ievērot! zwei Zeilen beim Lesen izlaist divas rindas lasot; das habe ich tas man pasprucis; (jems.) Fehler *w aiztaisīt acis (pret kāda) kļūdām. Ubersē'hen, n. 1. pārlūkošana, f.; 2. fig. (Nachlässigkeit) nolaidība, f.; neieve-rība, f.; 3. fig. (Nachsicht) pacietība, f. ū'bersēlig, adj. pārāk laimīgs, übersen'den, v. a. (v. senden) (part. p.

übersandt') pārsūtīt, piesūtīt, nosūtīt, übersen'||der, m. -s. pl. piesūtītājs, m.;

nosūtītājs, m. -dung, f. piesūtījums, m. ūbersetz'bār, adj. pārtulkojams, übersetzen, I. v. a. celt pāri, pārcelt;

II. v. n. celties pāri, pārcelties, ü'bersetzen, n. pārcelšana, f.; pārcelšanās, f.

übersetz'en, v. a. tulkot, pārtulkot, auch pārcelt; ins Deutsche pārtulkot vācu valodā; vom Blatte weg veikli tulkot.

übersetz'en, n. tulkošana, f. übersetz'er, m. tulkotājs, m.; pārtulko-tājs, m.; tulks, m. -in, f. pl. -nen, tulkotāja, f.

Übersetzung, f. pl. -en, tulkojums, m. ūbersetz'ungsļ'aufgābe, f. tulkojams uzdevums. -fehler, m. tulkojuma kļūda, ü'bersicht, f. pārskats, m.; (Rundsicht)

apskats, m. übersichtlich, I. adj. 1. pārskatāms; 2. fig. skaidrs, noteikts; II. adv. pārskatāmā veidā. Übersichtlichkeit, f. pārskatāmība, f. ū'bersichtsplān, m. pārskata plāns, m. übersiedeln, v. n. nach Amerika nomesties uz dzīvi Amerikā, izceļot uz Ameriku.

Übersiedelung, f. izceļošanat f.; izceļo-jums, m.

übersinnlich, adj. pār juteklisks; (übernatürlich) pārdabisks. Übersinnlichkeit, f. pārjuteklība, f.; pār-

dabiskums, m.; pārdabība, f. übersom'mern, I. v. a. izmitināt od. uzturēt pa vasaru; II. v. n. pārlaist vasaru, pārvasarot. überspannen, v. a. uzstiept, pārstiept. Überspan'nen, v. a. 1. (überreizen) pārkairināt; ein überspannter Mensch, liels savādnieks; 2. (übertreiben) pārspīlēt; überspannte Hoffnungen, pārspīlētas cerības.

Überspanntheit, f. od. span'nung, f. 1.

(Überreiztheit) pārspīlētība, f.; (Verschrobenheit) dīvainība, f.; ērmīgums, m.; (Übertreibimg) pārspīlējums, m. überspringen, v. n. (v. springen) 1. lēkt pāri, pārlēkt; fig. von einem Gegenstande zum andern pāriet no viena priekšmeta uz otru; 2. (von Sehnen) pārvietoties, überspring'en, I. v. a. (v. springen) (part. p. übersprungen) 1. pārlēkt; 2. fig. (auslassen) izlaist; (nicht berühren) neaizjemt; 3. fig. (im Amte) tikt gaŗām; II. v. refl. sich <*, pārlēkties. überspring'en, n. pārlēkšana, f. übersprudeln, v. n. burbuļot pāri; fig.

von Witz dzirkstēt atjautībā, überständig, adj. par daudz gatavs, ū'berstēhen, v. n. (v. stehen) stāvēt pāri,

būt augstākam, būt izcilam, ūberstē'hen, v. a. (v. stehen) (part. p. überstanden) (ausstehen) izturēt; (ertragen) panest; (erleiden) izciest; seine Dienstzeit nokalpot savu laiku; eine Krankheit », pārspēt slimību; er hat es überstanden, viņš izcietis, viņš miris.

ūbersteig'bār, adj. pārkāpjams. übersteigen, v. n. (v. steigen) 1. kāpt pāri, pārkāpt; 2. (vom Wasser) pārplūst.

übersteigen, n. pārkāpšana, f. überstei'gen, v. a. (v. steigen) (part. p. überstie'gen) 1. pārkāpt (pār mūri), pārkāpt (pār Alpiem); 2. fig. (über etw. hinausgehen) iet pāri pār mēru; die Einnahme überstieg die Ausgabe, ienākumi bija lielāki par izdevumiem; das übersteigt alle Begriffe, tas nav saprotams, tur nevar tikt gudrs; das übersteigt meine Kräfte, tas iet pāri maniem spēkiem, überstei'||gen, n. od. -gung, f. pārkāpšana, f.

übersteigern, v. a. (jemn.) pārsolīt (kādu).

übersteig'lich, adj. pārkāpjams. überstick'en, v. a. pārbrodēt, vispār izrakstīt.

überstimmen, v. n. pārskaņot, überstim'men, v. a. (jemn.) pārbalsot (kādu); er ist überstimmt worden, viņš pārbalsots, ü'berstolz, adj. pārāk lepns, überstreu'en, v. a. pārkaisīt; mit Sand ar smiltīm apkaisīt od. apbārstīt; mit

Blumen ar puķēm apbērt, überströmen, v. a. plūst pāri, pārplūst; fig. von Lob nerimties slavēt.überströmen — überwinden

überströ'men, v. a. applūdināt; von Blut

überströmt, asinīm applūdis. U'berstrumpf, m. virszeķe, f. ü'berstülpen, v. a. mest virsū, uzmest, ü'berstunde, f. virsstunda, f. Überstundenarbeit, f. virsstundu darbs, m.

ü'berstürzen, v. a. gāzt virsū; uzgāzt, überstür'zen, I. v. a. pārsteigt; II. v. refl.

sich », pārsteigties. Überstürzung, f. pl. -en, pārsteigšanās, f.

U'bertrag, m. (-e)s, pl. -träge, pārvedums, m.

ūberträg'bār, adj. pārnesams; pārvedams, ü'berträgen, v. a. (v. tragen) nest pāri, pārnest.

überträ'gen, I. v. a. (v. tragen) (part. p. überträ'gen) 1. pārvest; in ein Buch ievest grāmatā; 2. (auftragen) uzdot; 3. (abtreten) atdot; (etw. auf jemn.) atvēlēt (kādam ko); 4. (anvertrauen) uzticēt; 5. (verleihen) piešķirt; 6. (übersetzen) tulkot; (umsetzen) pārlikt; II. v. refl. sich pārvietoties, pārcelties, überträ'gen, adj. in -er Bedeutung, pārnestā ziņā, neīstā nozīmē, ūberträ'gung, f. 1. pārvedums, m.; (in ein Buch) ievedums, m.; 2. (Auftrag) uzdevums, m.; 3. (Abtretung) atde-vums, m.; (Überlassung) atvēlējums, m.; 4. (Verleihung) piešķīrums, m.; 5. (Ubersetzung) tulkojums, m.; (Umsetzung) pārlikums, m. übertreff'bār, adj. pārspējams, übertreffen, v. a. (v. treffen) (part. p. übertrof'fen) (jemn. in etw.) pārspēt (kādu kādā lietā), būt pārākam (par kādu kādā lietā), ü'bertreiben, v. a. (v. treiben) dzīt pāri, pārdzīt.

übertrei'ben, v. a. (v. treiben) (part. p.

übertrie'ben) pārspīlēt. Ubertrei'bung, f. pl. -en, pārspīlējums,

m. /

ū'bertrēten, v. n. (v. (treten) 1. iet pāri, pāriet; 2. (vom Wasser) pārplūst; 3. fig. zu (jems.) Partei -, piebiedroties (kāda) partijai; zu einer andern Religion mainīt ticību, pāriet citā ticībā; zum Christentum piejemt kristīgu ticību.

ū'bertrēten, n. -s, 1. (vom Wasser) pārplūšana, f.; 2. fig. pāriešana, f. ūbertrē'ten, v. a. (v. treten) (part. p. ūbertrē'ten) 1. pāriet; 2. (verletzen) pārkāpt (likumu). Ubertrē'tung, f. pl. -en, pārkāpums, m. übertrie'ben, adj. pārspīlēts, pārliecīgs; (maßlos) pārmērīgs; -e Forderung, pār-

mērīgs prasījums; -e Freigebigkeit, liela devība.

U'bertritt, m. pāriešana, f.j pāreja, f.; * zu einer andern Religion, ticības maiņa, f.; citas ticības piejemšana, f. übertrumpfen, v. a. 1. pārkaut; 2. fig.

(übertreffen) pārspēt, übertün'chen, v. a. 1. pārbalsināt; 2. fig. (beschönigen) dot labāku izskatu, piepušķot.

U'berverdiēnst, m. lieka peļņa, übervöi'kert, adj. pārāk biezi apdzīvots. Ubervöl'kerung, f. «., pārāk liels iedzīvotāju skaits, ü'bervoll, adj. pārpildīts, pārāk pilns, übervor'teilen, v. a. piešmaukt. Übervorteilung, f. piešmaukums, m. überwach'en, v. a. pārraudzīt, überwach'sen, I. v. a. (v. wachsen) (part. p. überwach'sen) pāraugt, aizaugt; II. v. n. apaugt. Uberwach'ung, f. pārraudzība, f. überwältigen, v. a. uzvarēt, pārspēt; (bezwingen) pievarēt, pārvarēt; ein Hindernis novērst kavēkli; der Schlaf überwältigt mich, miegs mani nomāc; ein -des Schauspiel, varens skats.

überwäl'ti|lger, m. -s, pl. pievarētājs, m. -gung, f. pl. -en, pievarēšana, f. überweisen, v. a. (v. weisen) (part. p. überwiesen) 1. (anweisen) zīmēt; eine Bittschrift der Regierung piesūtīt valdībai lūgumrakstu; 2. (überführen) pierādīt; (überzeug'en) pārliecināt.

Überweisung, f. 1. pārvedums, m.; eine Geldüberweisung, naudas pārvedums; 2. (Uberführung) pierādīšana, f. überwendlich, I. adj. -e Naht, pārmalas vīle, f.; II. adv. ~ nähen, šūt pārma-lām.

ü'berwerfen, v. a. (v. werfen) mest pāri, pārmest; seinen Mantel «., apjemt mēteli.

überWer'fen, I. v. a. (v. werfen) (part. p. überwor'fen) (jemn.) mest tālāk (par kādu); II. v. refl. sich sanīsties, saķildoties. U'berwērt, m. pārāka vērtība, überwie'gen, v. a. (v. wiegen) (part. p. überwö'gen) 1. (schwerer sein) būt smagākam, vairāk svērt; 2. fig. (den Ausschlag geben) būt pārsvarā, izšķirt; (vorherrschen) jemt virsroku; eine -de Majorität, stipra majoritāte, überwin'den, I. v. a. (v. winden) (part. p. überwun'den) die Feinde «, uzvarēt od. pārspēt ienaidniekus; (ertragen)

pārciest; Hindernisse novērst kavēkļus; II. v. refl. sich pārspēt pašam sevi, apjemties. überwind'lich, adj. pārspējams; pārcie-šams.

Uberwin'dung, f. 1. pārspēšana, f.; 2. fig. es gehört viel » dazu, tur stipri jāsajemas; das hat mir » gekostet, tas man nenācās viegli, überwintern, I. v. a. izmitināt od. uzturēt pa ziemu; II. v. n. pārlaist ziemu, pārziemot.

Überwinterung, f. pārziemošana, f.;

pārziemojums, m. iiberwöl'ken, v. a. apklāt mākoņiem, überwuch'ern, I. v. a. nomākt; II. v. n. apaugt.

ü'berwurf, m. (Decke) sega, f.; (Uber-zieher) mētelis, m.; • zum Ballanzuge, apvalks, m. ü'berzahl, f. pārskaits, m.; der « weichen,

piekāpties pret pārskaitu, überzählen, v. a. pārskaitīt, ü'berzählig, adj. 1. (überschüssig) lieks;

2. (von Beamten) virsskaita-. Uberzahn, m. liekais zobs, m. überzeu'||gen, v. a. pārliecināt, -gend,

adj. pārliecinošs, überzeu'gung, f. pārliecība, f.; aus «• handeln, darīt aiz pārliecības; die innerste - haben, būt pilnīgi pārliecinātam.

überziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. vilkt pāri, pārvilkt; 2. fam. (jemm.) eins sadot (kādam) pa dibenu; II. v. n. in eine neue Wohnung pārkravāties uz jaunu dzīvokli, überzie'hen, I. v. a. (v. ziehen) (part. p. überzö'gen) pārvilkt; ein Bett uzklāt gultu; fig. ein Land mit Krieg ielauzties zemē ar karaspēku; II. refl. sich 1. (sich bewölken) apmākties; 2. (sich Schaden tun) pārrauties. ü'berzieher, m. -s, pl. mētelis, m. ü'berzug, m. 1. pārvelkamais, pārvalks, m.; 2. (von Farben) pärvelks, m.; fir-nisējums, m.; 3. (von einem Pelze) virsdrēbe, f. ü'blich, adj. parasts; (von Ausdrücken) lietāts; die -e Redensart, parastais vārds; das ist bei uns so *, tas pie mums tā parasts; das ist nicht mehr to vairs nelietā, ü'brig, adj. atlicis, pārējs; das -e Geld, pārējā nauda; mein -es Leben, mana pārējā dzīve; die -en Menschen, pārējie cilvēki; das U-e, atlikums, m.; -behalten, paturēt; » sein, atlikt, pāri palikt; wieviel hat er -? cik viņam

atlicies? 2. (überflüssig) lieks; (nutzlos) veltīgs.

ü'brigbleiben, v. n. (v. bleiben) atlikt; es blieb ihm nichts anderes übrig als fortzugehen, viņam neatlika nekas cits, kā aiziet projām; prv. wer nicht kommt zur rechten Zeit, der muß essen, was übrigbleibt, kas vēlu atnāk, tam maz tik atliek.

ü'brigens, adv. citādi; (indessen, jedoch) tomēr; außerdem) bez tam.

U'bung, f. pl. -en, vingrinājums, m.; eine - mitmachen, vingrināties līdz; Mangel an prakses trūkums; aus der - kommen, atradināties; um nicht aus der - zu kommen, lai neatradinātos; prv. macht den Meister, darbs ceļ vīru.

ü'bungs||buch, n. uzdevumu grāmata, f. -stück, n. vingrināms gabals, -stunde, f. vingrināšanās stunda.

Ü'fer, n. -s, pl. krasts, m.; auch mala, f.; dem. krastiņš, m.; ans « gehen, izkāpt malā. -bewohner, m. krastmal-nieks, m.

ü'ferlös, adj. bezkrasta-; fig. -(s)e Pläne, nenoteikti plāni.

O'ferschwalbe, f. zemes čurkstīte, f.

Uhr, f. pl. -en, 1. pulkstenis, m.; auch stundenis, m.; dem. pulkstenītis, m.; 2. (Stunde) wieviel «. ist es? cik

pulkstenis? es ist drei pulkstenis trīs.

Uhr'II band, n. pulksteņa lente, f. -deckel, m. pulksteņa vāks, m.

Uhr'||feder, f. pulksteņa atspere, f. -ge-hänge, n. pulksteņa piekareklis, m. -ge-häuse, n. pulksteņa vāzts, m. -gewicht, n. pulksteņa bumba, f. -kette, f. pulksteņa saite, ķēde, f. -macher, m. pulksteņu taisītājs, m.; pulksteņtaisī-tāju māksla, f. -rad, n. pulksteņa rite-nītis, m. -schlüssel, m. pulksteņa atslēga, f. -zeiger, m. pulksteņa rādītājs, m.

Ū'hu, m. -s, pl. -s, ūpis, m.; dem. ūpī-tis, m.

Ukelei', m. -s, pl. -s u. -e, jugliņš, m. (zivs).

Ulk, m. -(e)s, fam. joks, m.

ul'ken, v. n. fam. jokot.

Ul'|jme, f. pl. -n od. -menbaum, m. (ulmus campestris) vīksna, f.; (ulmus effusa) goba, f. -menwald, m. vīksnājs, m.; gobājs, m.

Ultimā'tum, n. -(s), pl. -ten u. -s, ultimāts, m. (pēdējais vārds).

um, I. prp. (mit dem Akkusativ) 1. ap; - die Stadt, ap pilsētu; eine Reise -die Welt machen, apceļot pasauli; -jemn. sein, būt kāda tuvumā; 2. (gegen,umackern — Umfassung

545

ungefähr) ap; - die sechste Stunde, ap sesto stundu; 3. pēc, aiz; « zwei Jahre, pēc divi gadiem; eins - das andere, vārds aiz vārda; 4. (für) par;

- Geld arbeiten, strādāt par naudu;

- nichts und wieder nichts, it ne par ko; 5. (in betreff) wie steht es ihre Gesundheit? kā jums klājas ar veselību? das Geheimnis wissen, zināt noslēpumu; 6. (wegen) dēļ; sich jemn.) ängstigen, baiļoties od. uzbudināties (kāda dēļ); 7. (Redensarten:) • die Hälfte zu lang, uz pusi par gaŗu; • ein Haar wäre er verloren gewesen, bez maz viņš būtu bijis beigts; - so besser, jo labāki; - so mehr, jo vairāk; II. adv. fam. dieser Weg ist pa šo ceļu iznāk līkums,- « und visapkārt; wenn es - und ~ kommt, galu galā; wenn der Monat - ist, kad mēnesis apkārt; links -! pa kreisi apkārt!

um'ackern, v. a. 1. pārart; 2. apart, um'ändern, v. a. pārgrozīt; (ummachen)

pārtaisīt; (verwandeln) pārvērst. Umänderung, f. pārgrozīšana, f.; pārgrozījums, m. um'arbeiten, v. a. 1. pārstrādāt; (ummachen) pārtaisīt; 2. (ausbessern^ izlabot.

Um'arbeitung, f. 1. pārstrādāšana, f.; pārstrādājums, m.; 2. pārstrādāts darbs.

umar'men, I. v. a. apkampt; (den Hals auch) apskaut; II. v. refl. sich apkampties.

Umar'mung, f. apkampšana, f.; apkampiens, m.; apskāviens, m.; (gegenseitige) apkampšanās, f. Um bau, m. 1. pārbūve, f.; 2. pārbūvēta ēka, f.

um'bauen, v. a. pārbūvēt, umbau'en, v. a. apbūvēt, um'benennen, v. a. pārdēvēt. Um'ber, m. -s, 1. pelēkbrūna krāsa, f.;

2. zivju suga. um'betten, v. a. likt citā gultā, pārguldīt. um'biegen, I. v. a. (v. biegen) 1. apliekt;

2. atliekt; II. v. refl. sich apliekties. um'bilden, v. a. pārveidot. Um'bildung, f. pārveidojums, m. um'binden, v. a. (v. binden) 1. apsiet; eine Schürze «, likt priekšautu priekšā; 2. (von Büchern) pārsiet, no jauna iesiet.

umbin'den, v. a. (v. binden) (part. p. um-

bun'den) apsiet, pārsiet, um'blāsen, v. a. (v. blasen) appūst, um'blättern, v. a. apšķirt, pāršķirt.

um'blicken, v. refl. sich «, apskatīties visapkārt.

um'brechen, I. v. a. (v. brechen) 1. aplauzt, nolauzt; 2. einen Acker uzplēst tīrumu; 3. (beim Drucken) aplauzt; II. v. n. nolūzt. Um'bre||chen, n. od. -chung, f. 1. aplaušana, f.; 2. uzplēšana, f.; 3. (beim Drucken) aplaušana, f. um'bringen, I. v. a. (v. bringen) nonāvēt; (ermorden) nogalināt; (töten) nokaut; (erwürgen) nožņaugt; II. v. refl. sich nonāvēties, nogalināties. Um'bruch, m. plēsums, m. umbrül'len, v. a. bļaut ap ... umdäm'men, v. a. aptaisīt ar dambi, ap-dambēt.

um'decken, v. a. no jauna segt; ein

Dach pārjumt jumtu, um'deuten, v. a. no jauna iztulkot, um'dichten, v. a. pārdzejot. umdräng'en, v. a. spiesties od. drūzmēties ap ...

um'drēhen, I. v. a. apgriezt; (jemm.) den Hals nožņaugt (kādu); fig. den Spieß griezt iesmu otrādi; II. v. refl. sich apgriezties. Um'drēļjhen, n. od. -hung, f. 1. apgriešana, f.; 2. (zemes) apgriešanās, f. -hungsachse, f, rotācijas ass, f. -hungs-punkt, m. rotācijas centrs, m. Um'druck, m. jauns iespiedums, m. um'drucken, v. a. no jauna iespiest, um'fahren, I. v. a. (v. fahren) apbraukt, braucot apgāzt; II. v. n. apbraukt, braucot- apmest līkumu, umfah'ren, v. a. (v. fahren) (part. p. umfahren) braukt ap ..., apbraukt. Um'fahrt, f. apbrauciens, m. Um'fall, m. apgāšanās, f. um'fallen, v. n. (v. fallen) apgāzties, pakrist; 2. (von Tieren) nobeigties. Um'fallen, n. 1. apgāšanās, f.; 2. (von

Tieren) nobeigšanās, f. Um'fang, m. 1. apmērs, m.; in vollem -e, pilnīgi; 2. - einer Figur, apveids, m. umfang'en, v. a. (v. fangen) (part. p. umfangen) 1. (umarmen) apkampt; 2. (umschließen) ielenkt, um'fangreich, adj. plašs, um'färben, v. a. pārkrāsot, um'fassen, v. a. 1. apķert, apkampt; 2. no

jauna apdarināt, umfas'sen, v. a. 1. apkampt; 2. fig. (enthalten) aptvert, saturēt, ietvert, umfas'send, adj. (ausgedehnt) plašs; (vielseitig) daudzpusīgs; alles -es Prinzip, visu aptvērējs princips. Umfas'sung, f. 1. apkampšana, f.; 2. ietveršana, f.

35546

Umfassungsmauer, f. apkārtējs mūris, m. umflat'tern, v. a. lidināties ap ... um'formen, I. v. a. pārveidot; II. v. refl.

sich pārveidoties. Um'formung, f. pārveidojums, m. Um'frāge, f. aptauja, f.; ziņu ievākšana, f.; ~ halten, apvaicāties (visapkārt); ievākt ziņas (no visām pusēm), umfrie'digen, v. a. iežogot. Umfrie'digung, f. pl. -en, iežogojums, m.

um'ftihren, v. a. vest apkārt, um'füllen, v. a. pārpildīt. Umhüllung, f. pārpildīšana, f.; pārpildī-jums, m.

Um'gang, m. 1. (Rundgang) apkārtgā-jiens, m.; einen » halten, apiet visapkārt; 2. (Drehung) apgriešanās, f.; 3. fig. (Verkehr) satiksme, f.; (mit jemm.) - haben, satikties (ar kādu); fleischlicher «, mieslošanās, f.; 4. fig. (Personen, mit denen man verkehrt) paziņas, f. pl.; (mit jemm.) ~ suchen, pūlēties iepazīties (ar kādu); 5. (Gang) galerija, f.

um'gänglich, adj. laipns; (gesellig) saticīgs.

Um'gänglichkeit, f. saticīgums, m. Um'gangsļļformen, f. pl. sadzīves formas, f. pl.; keine ~ haben, neprast sadzīves formas, -spräche, f. sarunas od. sadzīves valoda, f. um'gar'nen, v. a. apvilkt tīklu; fig.

(jemn.) iedabūt (kādu) cilpās, umgau'keln, v. a. māžoties ap ... um'gēben, v. a. (v. geben) apdot; (jemm.)

einen Mantel aplikt (kādam) mēteli, umgē'ben, v. a. (v. geben) (part. p. umgeben) aptaisīt visapkārt; (umbringen) apstāt.

Umgē'bung, f. pl. -en, 1. (Gesellschaft, in der man lebt) apkārtne, f.; apkārtējā sabiedrība; (Freunde) draugi, m. pl.; (Hausgenossen) mājinieki, m. pl.; (Begleitung) pavadoņi, m. pl.; 2. (Umgegend) apkārtne, f.; apkaime, f. Um'gēgend, f. apkārtne, f.; apkaime, f.;

in der - von Riga, Rīgas apkaimē, um'gēhen, I. v. n. (v. gehen) 1. iet apkārt, apiet, apstaigāt; 2. iet procesijā; 3. apiet riņķī, apmest līkumu; 4. fig. (verkehren) (mit jemm.) -», satikties (ar kādu); būt sakarā (ar kādu); es ist gut mit ihm », ar viņu var labi satikt, viņš ir ļoti saticīgs; prv. sage mir, mit wem du umgehst, so will ich dir sagen, wer du bist, saki man, ar ko tu satiecies, un es tev teikšu, kas tu esi; 5. fig. (behandeln) apieties,

rīkoties; (mit etw.) umzugehen wissen, prast rīkoties (ar ko); sparsam mit seinem Gelde taupīgi rīkoties ar savu naudu; 6. (spuken) spokot, spokoties; es geht hier um, še spoko; II. v. refl. sich apiet riņķī. Um'gēhen, n. 1. apiešana, f.; 2. (Umweg) līkums, m.; 3. fig. (Verkehren) satiksme, f.

umgē'hen, v. a. (v. gehen) (part. p. umgangen) 1. apiet; 2. fig. (ausweichen) ein Gesetz neievērot likumu; eine Schwierigkeit izvairīties no grūtības. Umgē'hen v. Umgehung, um'gēhend, adj. mit -er Post, ar pirmo pastu.

Umgē'hung, f. 1. apiešana, f.; 2. fig.

(Ausweichen) izvairīšanās, f. um'gekehrt, I. adj. 1. apgriezts; (bei Stoffen) -e Seite, kreisā puse; 2. pretējs; im -en Verhältnis, pretējā samērā; in -er Richtung, pretējā virzienā; 3. otrāds; pavisam otrādi! II. adv. otrādi, umgestalten, v. a. pārveidot; pārtaisīt; (neugestalten) no jauna ierīkot; (verbessern) reformēt, atjaunot. Umgestaltung, f. pārveidojums, m.; (Neugestaltung) jaunierīkojums, m.; (Verbesserung) atjaunojums, m. um'gießen, v. a. (v. gießen) 1. (umfüllen)

pārliet; 2. (umschmelzen) pārkausēt. Um'gießen, n. 1. (Umfüllen) pārliešana, f.; 2. (Umschmelzen) pārkausēšana, f. umgit'tern, v. a. aptaisīt ar margām. ^ um'glän'zen, v. a. apspīdēt, izplatīt spožumu ap... um'grāben, v. n. (v. graben) 1. pārrakt; izrakņāt; 2. einen Baum norakt koku.

umgren'zen, v. a. aprobežot; (in Grenzen einschließen) ierobežot. Umgren'zung, f. «., aprobežojums, m.; ierobežojums, m. umgürten, v. a. apjozt, umgür'ten, 1. v. a. (mit etw.) aptaisīt

(ko) ap...; 2. sich », apjozties. Um'gürtung, f. apjošanās, f.; die Umgürtung des Säbels, apjošanās ar zobenu. Um'gürtung, f. apj ošana, f.; die Umgürtung des Säbels, zobena apj ošana. Um'guß, m. pārliešana, f.; pārlējums, m. um'häben, v. a. būt apģērbušam; er hatte einen Mantel um, viņam bija mētelis mugurā; sie hatte ein schwarzes Tuch um, viņa bija apņēmusi melnu lakatu apkārt.

Um'hang, m. -(e)s, pl. Um'hānge, apmetnis, m.umhängen — Umringen

547

um'hängen, v. a. 1. apkārt ap..einen Mantel apņemt mēteli sev apkārt; 2. pārkārt, uzkārt citādi, umhēr', adv. rund od. rings *, visapkārt. (Man vergleiche auch die mit herum anfangenden Wörter), umhör'||blicken, v. n. skatīties apkārt, -fahren, I. v. a. (v. fahren) (von Personen) braukt apkārt; (von Sachen) vadāt apkārt; II. v. n. 1. pabraukāties; 2. fam. mit den Händen mētāties rokām. -flattern, v. n. lidināties šurpu turpu, -fliegen, v. n. (v. fliegen) laisties apkārt, -führen, v. a. vadāt apkārt, -kriechen, v. n. (v. kriechen) ložņāt šurpu turpu, -laufen, v. n. (v. laufen) skraidīt apkārt (bez mērķa), -lēgen, v. a. izmētāt šur tur. -liegen, v. n. (v. liegen) būt izmētātam (šur tur), -reisen, v. n. ceļot apkārt od. pa malu malām; in der Welt apceļot visu pasauli, -reiten, v. n. (reiten) pajādelēties. -schicken, v. a. izsūtīt visapkārt, -schleichen, v. n. (v. schleichen) ložņāt apkārt, -sēhen, v. n. (v. sehen) apskatīties visapkārt, -treiben, I. v. a. (v. treiben) dzenāt šurpu turpu; II. v. refl. sich blandīties, umhin' adv. nicht » können, nevarēt citādi.

umhüllen, v. a. ieterpt, ietīt; (verbergen)

apslēpt; (verschleiern) apklāt. Umhüllung, f. pl -en, ietērpšana, f.;

ietērp ums, m.; (Schleier) šķidrauts, m. Um'kehr, f. 1. apgriešana, f.; apgrieziens, m.; 2. fig. (Bekehrung) atgriešana, f.; atgriešanās, f. um'kehrbār, adj. apgriežams, um'kehren, I. v. a. 1. (umwenden) apgriezt, atgriezt; 2. (umstürzen) apgāzt; ailes visu savandīt; II. v. n. griezties atpakaļ, atgriezties; III. v. refl. sich apgriezties, atgriezties. Um'kehrung, f. 1. (Umwendung) apgriešana, f.; 2. (Umstürzung) apgāšana, f.; 3. (von Satzteilen) pārstatīšana, f.; 4. (umgekehrter Satz) pārstatīts teikums, m.

um'kippen, I. v. a. apgāzt; II. v. n. apgāzties.

um'kleiden, I. v. a. pārģērbt; II. v. refl.

sich pārģērbties, umklei'den, v. a. ietērpt. Um'kleidung, f. pārģērbšanās, f. Umklei'dung, f. ietērpums, m. um'kommen, v. n. (v. kommen) iet bojā, dabūt galu, nomirt; (von Sachen) sabojāties; (verloren gehen) pazust, umkrän'zen, v. a. 1. apvainagot; 2. fig. aptaisīt vainaga veidā.

Um'kreis, m. 1. (Umfang) apmērs, m.; (Kreislinie) periferija, f.; apkārtlīnija, f. od. aplīnija, f.; 2. (Ausdehnung) apgabals, m.; izplatījums, m.; zehn Mei^ len im -(sje, desmit jūdzes visapkārt, umkrei'sen, v. a. laisties ap...; (umringen) ielenkt, um'lāden, v. a. (v. laden) pārkraut. Um'lādung, f. pārkraušana, f.; pārkrā-vums, m.

umlä'gern, v. a. apsēst; (umringen) ielenkt.

Umlauf, m. 1. (Umdrehung) apgriešanās, f.; 2. (Kreislauf) riņķošana, f.; od. ap-tecēšana, f.; 3. (Bewegung) apgrozīšana, f.; in bringen od. setzen, laist apgrozībā, laist ļaudīs; in - sein, (vom Gelde) būt apgrozībā, umlaufen, I. v. a. (v. laufen) apskriet, apgāzt skrejot; II. v. n. 1. apgriezties;

2. riņķot; (von Gerüchten) izplatīties;

3. skriet apkārt; 4. fig. (zu Ende gehen) beigties; (verstreichen) notecēt.

Umlaut, m. pārskaņojums, m. umlauten, v. n. pārskaņoties. umlegen, v. a. 1. aplikt ap...; ein Pflaster uzlikt plāksteri; 2. pārlikt, pārvietot; die Soldaten pārvietot kareivjus; die Segel mainīt buŗas; 3. fig. (verteilen) die Steuern <., repartēt od. izdalīt nodokļus. Umle||gen, n. od. -gung, f. 1. aplikšana, f.; 2. pārvietošana, f.; 3. (Verteilung) reparticija, f. Um'lēger, m. apmetnis, m. umliegend, adj. apkārtējs; die -e Gegend, apkārtne, f.; die -en Dörfer, apkārtējās sādžas, ummau'ern, v. a. apmūrēt; aptaisīt mūri. umnach'ten, v. a. aptumšot; fig. umnachtet, prātā aptumsis. Umnach'tung, f. prāta aptumsums, m. umnē'beln, v. a. apmiglot, um'nehmen, v. a. (v. nehmen) apjemt ap...; den Mantel apjemt od. aplikt mēteli, um'packen, v. a. pārsaiņot, pārkravāt, umpfäh'len, v. a. apmiet. um'pflanzen, v. a. pārstādīt, umpflan'zen, v. a. apstādīt. Um'pflanzung, f. pārstādīšana, f.; pār-

stādījums, m. um'pflastern, v. a. pārbruģēt. um'pflügen, v. a. pārart. um'rennen, v. a. (v. rennen) apgāzt skrejot.

umring'en, v. a. apstat; ielenkt. Umring'en, n. apstāšana, f.; ielenkšana, f.

Um'riß, m. 1. apveids, m.; aptvars, m.; ārējās līnijas; 2. (Entwurf) skice, f.; 3. fig. kurzer », īss pārskats. Um'ritt, m. apjājiens, m. um'rfihren, v. a. apmaisīt; izmaisīt. Um'rührung, f. apmaisīšana, f. um'satteln, I. v. a. pārseglot; II. v. n. 1. fig. izredzēt citu darba lauku; (auf der Univ.) pāriet citā fakultātē; 2. fig. (seine Meinung ändern) mainīt uzskatus.

Um'||satteln, n. od. -sattelung, f. 1. pār-seglošana, f.; 2. fig. cita darbalauka izredzēšana, f.; 3. fig. uzskatu maiņa, f. Um'satz, m. apgrozījums, m.; er macht große Umsätze, viņš daudz apgroza (od. daudz pārdod). -Steuer, f. apgrozījuma nodoklis, m. umsäu'men, v. a. apvīlēt, umschat'ten, v. a. apēnot, um'schätzen, v. a. pārvērtēt. Um'schau, f. apskats, m.; « halten, apskatīties visapkārt, um'schauen, v. refl. sich 1. apskatīties

(visapkārt); 2. atskatīties (atpakaļ), um'schichtig, adv. pārmaiņus, pamīšus; pa kārtai.

um'schießen, v. a. (v. schießen) apšaut, um'schiffen, v. a. pārkraut (no viena

kuģa otrā), umschiffen, v. a. apbraukt (ar kuģi)

ap ..., apkuģot ap ... Umschiffung, f. apkuģošana, f.; ap-

kuģojums, m. Um'schlag, m. 1. aploksne, f.; (von Büchern) vāki, m. pl.; 2. (Aufschlag) atloks, m.; (Saum) vīle, f.; 3. (Kompresse) komprese, f.; apliekamais; 4. fig. (plötzlicher Wechsel) maiņaL f.; apgriešanās, f.; » der öffentlichen Meinung, atklātības domu grozīšanās, um'schlāgen, I. v. a. (v. schlagen) 1. 5. (umlegen) apjemt; ein Tuch apgriezt (kārti), apšķirt (lapu); 3. (falten) aplocīt; 4. (aufstreifen) atlocīt; 5. (umlegen) apjemt; ein Tuch apjemt lakatu od. ietīties lakatā; II. v. n. 1. apgāzties; 2. (von Karten) apgriezties; welche Karte ist

umgeschlagen? kuŗa kārts apgriezta? 3. fig. (sich plötzlich verändern) pārgrozīties; das Wetter schlägt um, laiks grozās; der Wind ist umgeschlagen, vējš apgriezies.

Um'schlāgen, n. 1. (Umwerfen) apgāšana, f.; (von Schiffen) apgāšanās, f.; 2. fig. (plötzlicher Wechsel) pārgrozīšanās, f.

Um'schlāgetūch, n. vilnaine, f.; lakats, m.

umschlei'chen, v. a. (v. schleichen) (part.

p. umschlich'en) līst ap ... umschlei'ern, v. a. apsegt, apklāt (ar plīvuru).

umschlie'ßen, v. a. (v. schließen) (part. p. umschlos'sen) aptvert; būt visapkārt; ielenkt; (einschließen) ieslēgt; eine Festung aplenkt od. apsēst cietoksni; (jemn.) mit seinen Armen apkampt (kādu). Umschließung, f. 1. (Umarmung) apkampšana, f.; 2. cietokšņa apsēšana, f. umschling'en, I. v. a. (v. schlingen) (part. p. umschlung'en) 1. apvīt; apsiet; 2. (umarmen) apkampt; II. v. refl. sich », apkampties, um'schmeißen, v. a. (v. schmeißen) apgāzt.

um'schmieden, v. a. pārkait, um'schnallen, v. a. 1. pārsprādzēt; 2.

den Degen apjozt zobenu, umschnüren, v. a. 1. pārsaiņot; 2. apsiet ar auklu, umschnü'ren, v. a. apsiet ar auklu, um'schreihen, v. a. (v. schreiben) 1. pārrakstīt; 2. ein Recht (auf jemn.) pārnest tiesības (uz kādu), umschrei'ben, v. a. (v. schreiben) (part. p. umschrie'ben) 1. aprakstīt, rakstīt ap...; 2. eine Figur zīmēt figūru ap ...; 3. fig. izteikt citiem vārdiem. Umschreibung, f. pl. -en, pārrakstīšana, f.; pārrakstījums, m. Umschreibung, f. pl. -en, 1. figūras apzīmēšana, f.; 2. fig. perifraze, f.; izteikšana ar citiem vārdiem. Um'schritt, f. apraksts, f.; raksts visapkārt^

um'schulen, v. a, parskolot. um'schütteln, v. a. sakratīt, saskalināt. um'schütten, v. a. 1. (umwerfen) apgāzt (glāzi); 2. (verschütten) izliet od. izlaistīt (ūdeni); 3. (umfüllen) pārliet (ūdeni); pārbērt (labību), umschwär'men, v. a. aplidot, lidot ap ... umschwē'ben, v. a. lidināties ap... Um'schweif, m. (Ausrede) izruna, f.; (Abschweifung) novirzīšanās, f.; ohne bez līkumiem, bez Slapstīšanās; -e machen, izlocīties. Um'schwung, m. 1. apgriešanās, f.; 2. fig. (plötzliche Veränderung) pārgrozība, f.; spēja maiņa, um'sēhen, v. refl. (v. sehen) sich 1. apskatīties; 2. atskatīties atpakaļ; sich (nach etw.) meklēt (ko), pūlēties (ko) atrast; sich in der Welt umgesehen haben, būt redzējušam pasauli, um'setzbār, adj. pārvēršams; apgrozāms.umsetzen — umstricken

um'setzen, I. v. a. 1. pārlikt, pārvietot; (von Schülern) pārsēdināt; einen Ofen pārmūrēt krāsni; Bäume pārstādīt kokus; 2. transponēt mūzikas gabalu; 3. (beim Drucken) no jauna salikt; 4. (umwechseln) pārmainīt, apmainīt; 5. (verkaufen) pārdot; ein Kapital apgrozīt kapitālu; 6. (Chem. verwandeln) pārvērst; II. v. n. (vom Wetter) grozīties; (vom Winde) apgriezties; III. v. refl. sich pārsēsties. Um'||setzen, n. od. -Setzung, f. 1. pārvietošana, f.; (von Bäumen) pārstādīšana, f.; 2. transponēšana, f.; 3. (beim Drucken) no jauna salikšana, f.; 4. (Umwechseln) apmainīšana, f.; 5. (Verkauf) pārdošana, f.; apgrozīšana, f. Um'sichgreifen, n. izplatīšanās, f.; ieviešanās, f.

Um'sicht, f. 1. (Rundsicht) apskats, m.; 2. fig. (Behutsamkeit) apdomība, f.; (Vorsicht) piesardzība, f.; mit «. zu Werke gehen, rīkoties apdomīgi, ķerties apdomīgi pie lietas, um'sichtig, I. adj. apdomīgs, prātīgs; II.

adv. ar apdomu, apdomīgi. Um'sichtigkeit, f. v. Umsicht 2. umsie'deln, v. n. pārkravāties, um'sinken, v. n. (v. sinken) saļimt; nogāzties.

umsonst', adv. 1. (unentgeltlich) par velti, bez maksas; » arbeiten, par velti strādāt; 2. (vergebens) velti, veltīgi; das ist alles tas viss velti; ganz gluži velti; sich - bemühen, veltīgi pūlēties.

um'spannen, I. v. a. pārjūgt; II. v. n.

mainīt zirgus, pārjūgt. Um'spannen, n. pārjūgšana, f. umspannen, v. a. apņemt, aptvert, umspin'nen, v. a. (v. spinnen) (part. p.

umpon'nen) aptīt, um'springen, I. v. a. (v. springen) apgāzt lecot; II. v. n. 1. piepeši grozīties; (vom Winde) apgriezties; 2. fig. (willkürlich umgehen) patvaļīgi rīkoties; (entschieden handeln) sparīgi rīkoties; (mit jemm.)

kurz «, ātri izdarīties od. ātri tikt galā (ar kādu), um'spülen, v. a. pārskalot umspü'len, v. a. (von Flüssen) tecēt

ap ...; (vom Meere) apskalot. UmStand, m. 1. apstāklis, m.; ein besonderer sevišķs apstāklis, savāda lita; die näheren Umstände der Sache, lietas sīkumi, m. pl.; mildernde Umstände, apstākļi, kas mazina (noziegumu) ; unter diesen od. solchen Umständen, šādos apstākļos, šādā stāvoklī; unter allen Umständen, visādā

ziņā, katrā gadījumā; unter keinen Umständen, nekādā ziņā; 2. (Förmlichkeiten) Umstände machen, (sich zieren) klīrēties, tielēties; (langsam sein) tūļāties; (sich bemühen) pūlēties; ohne alle Umstände, bez jebkādām ceremonijām; machen Sie nicht soviel Umstände, nepūlieties tik daudz; ohne weitere Umstände, bez liekas kavēšanās; ne vārda vairs nerunājot; neva-vējoties; 3. (Adverbiale) adverbs, m. um'ständlich, I. adj. 1. (ausführlich) sīki izteikts; 2. (imbequem) neērts; (ermüdend) nogurdinošs; es wäre zu das alles zu erzählen, aizņemtu par daudz laika, ja visu to gribētu izstāstīt; 3. (Umstände machend) klīrīgs, tūļīgs; II. adv. plaši, sīki; (etw.) ~ beschreiben od. erzählen, sīki (ko) iztēlot od. izstāstīt. Umständlichkeit, f. plašība, f., liekas grūtības.

Umstandswort, n. apstākļa vārds, m., adverbs.

um'stēhend, adj. 1. apkārt stāvošs; die U-en, klātesošie; 2. auf der -en Seite, otrā pusē.

Um'steigebillet [-biljāt], n. (pārsēžamā

biļete, f.) pārsēdu biļete, f. umSteigen, v. n. (v. steigen) pārkāpt. Um'steigen, n. pārkāpšana, f. um'steilen, v. a. pārstatīt, pārvietot, umstellen, v. a. (umbringen) nostādīt od.

nolikt ap...; (einschließen) ielenkt. Um'stellung, f. pārstatījums, m.; pārvietojums, m. Umstellung, f. ielenkums, m. umStempeln, v. a. pārzīmogot. um'stimmen, v. a. 1. pārskaņot (instrumentu); 2. fig. (jemn.) pārrunāt (kādu), piedabūt (kādu) klāt. um'stößen, v. a. (v. stoßen) 1. apgāzt, apgrūst; 2. fig. (für ungültig erklären) par nederīgu noteikt; (aufheben) atcelt; ein Gesetz «., atcelt likumuj_ ein Testament izsludināt testamentu par nederīgu; einen Kauf neatzīt pirkumu; ein Erkenntnis iznīcināt spriedumu; einen Beweis apgāzt pierādījumu.

Um'stößen, n. 1. apgāšana, f.; 2. fig. (Ungültigkeitserklärung) par nederīgu noteikšana, f.; (Aufhebung) atcelšana, f. um'stößlich, adj. apgāžams; atceļams, umstrahlen, v. a. starot ap ... um'stricken, v. a. pāradīt, umstrick'en, v. a. 1. apadīt; 2. fig. (umschlingen) apkampt; 3. fig. (fesseln) valdzināt; 4. (berücken) samulsināt, apmākt.550

umströ'men, v. a. tecēt od. plūst ap... um'stülpen, v. a. apgriezt. Um'sturz, m. 1. apgāšana, f.; apgāšanās, f.; (Einsturz) sagāšanās, f.; (Fall) kritiens, m.; 2. fig. (Zerrüttung) sabrukums, m.; (Umwälzimg) revolūcija, f. um'stürzen, I. v. a. 1. apgāzt; 2. fig. apgāzt, sagraut; (zerrütten) saplosīt; II. v. n. apgāzties, sagāzties; (von Häusern) sabrukt, sagāzties; (vom Wagen) apgāzties. Um'sturz idēen, f. pl. dumpīgas idejas.

-partei, f. revolūcijas partija, f. Um'stürzung, f. v. Umsturz, um'tākeln, v. a. 1. pārtakelēt; 2. fig. (um-

machen) pārtaisīt, um'tanzen, v. a. 1. apdējot, apgāzt dejojot; 2. (nochmals tanzen) pārdejot. umtan'zen, v. a. dejot ap... um'taufen, v. a. pārkristīt; eine Straße pārdēvēt ielu; (jemn.) pārkristīt (kādu); dot (kādam) citu vārdu. Um'tausch, m. apmaiņa, f. umtauschen, v. a. apmainīt. Um'triebe, m. pl. intrigas, f. pl.; vilti, m.

pl.; musināšana, f. um'tūn, I. v. a. (v. tun) aplikt, apjemt; II. v. refl. sich (nach etw.) apskatīties (pēc kā), apvaicāties (pēc kā), umwach'sen, v. a. (v. wachsen) (part. p.

umwachsen) apaugt, augt ap ... umwach'sen, adj. apaudzis, umwallen, v. a. 1. (wehen) plivināties ap ...; 2. aptaisīt ar valni, apvaļņot. Umwal'lung, f. apvaļņojums, m. um'wälzen, v. a. 1. apvelt, apgriezt; freq. apvalstīt; 2. fig. (umstürzen) apgāzt, sagraut. Um'wälzung, f. 1. apvelšana, f.; 2. fig.

(Umsturz) apgāšana, f.; revolūcija, f. um'wandeln, v. a. pārvērst; pārgrozīt^ Um'wandlung, f. pārvērtums, m.; pārvērtība, f.

Um'wandlungsprozeß, m. pārvērtības

process, m.; pārvērtība, f. umwē'ben, v. a. apaust; (umwinden) aptīt.

um'wechseln, I. v. a. apmainīt; II. v. a. mainīties.

Um'wech||seln, n. od. -seiung, f. 1. apmainīšana, f.; apmainījums, m.; 2. mainīšanās, f.

Um'wēg, m. 1. līkums, m.; einen » machen, apmest līkumu; 2. fig. {Schleichweg) netaisns ceļš; auf -en, ar līkumu, ar lieliem līkumiem; pa netaisniem ceļiem.

um'wehen, v. a. appūst, apgāzt pūšot. umwē'hen, v. a. pūst ap...

um'wenden, I. v. a. (v. wenden) apgriezt, apvērst; ein Blatt apšķirt lapu; II. v. n. atgriezties, iet atpakaļ; III. v. refl. sich apgriezties. Um'wenden, n. im acumirklī, umwer'ben, v. a. (v. werben) (part. p. umworben) (jemn.) labināties (kādam) klāt; sie ist viel umworben, viņai daudz cienītāju, um'werfen, I. v. a. (v. werfen) 1. apsviest, apgāzt sviežot; der Kutscher hat uns umgeworfen, vedējs mūs apgāzis; 2. einen Mantel apjemt od. apmest mēteli (ap pleciem); II. v. n. apgāzties.

Um'werfen, n. apsviešana, f.; apgāšana, f.

um'wickeln, v. a. 1. aptīt; 2. pārtīt, umwick'eln, v. a. aptīt, umwin'den, v. a. (v. winden) (part. p. umwun'den) 1. aptīt, apsiet; 2. (umarmen) apkampt, umwir'beln, v. a. virpuļot ap ... umwö'gen, v. a. viļņot ap ... um'wohnend, adj. apkārtējs, apkārtnes-, umwöl'ken, I. v. a. 1. aizklāt mākoņiem; 2. fig. (verdunkeln) aptumšot; II. v. refl. sich 1. apmākties; 2. fig. (sich verdunkeln) aptumšoties, um'zählen, v. a. pārskaitīt, umzäu'nen, v. a. apžogot. Umzäu'nung, f. pl. -en, 1. apžogošana, f.; apžogojums, m.; 2. (Zaun) žogs, m. um'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. apvilkt, apgāzt velkot; 2. ein Kind pārģērbt bērnu; II. v. n. pārkravāties (uz citu dzīvokli); III. v. refl. sich pārģērbties.

umzie'hen, I. v. a. (v. ziehen) (part. p. umzö gen) apvilkt; ein Bett mit Vorhängen aplikt ap gultu aizkarus; der Himmel ist mit Wolken umzogen, debesis apmākušās; II. v. refl. sich apmākties, umzing'eln, v. a. apstāt, ielenkt. Umzing'elung, f. ielenkšana, f.; ielenkums, m.

Um'zug, m. 1. (feierlicher Aufzug) procesija, f.; svinīgs gājiens; 2. (Wohnungswechsel) pārkravāšanās, f.; dzīvokļa maiņa, f. Um'zugskosten, pl. izdevumi par pārkra-vāšanos, pārkravāšanās izdevumi, m. pl.

un, Vorsilbe in Zusammensetzungen, verneint den Begriff des mit ihr zusammengesetzten Wortes oder bezeichnet den Gegensatz desselben; lettisch meist durch ne od. bez zu geben.

unabänderlich od. unabänderlich, I. adj. negrozāms, nepārvēršams; (unwiderruflich) neatsaucams; II. adv. negrozāmā veidā, negrozāmi. Unabänderlichkeit, f. negrozāmība, f.;

(Unwiderruflichkeit) neatsaucamība, f. un'abgefertigt, adj. neizsūtīts. un'abgemacht, adj. neizdarīts; nenorunāts.

un'abhängig, I. adj. neatkarīgs; (frei) brīvs; II. adv. «» von, neatkarīgi no; bez tam.

Un'abhängig[|keit, f. neatkarība, f. -keits-krieg, m. neatkarības od. brīvības kaŗš, m.

un'abkömmlich, adv. nepieciešams. Un'abkömmlichkeit, f. nepieciešamība, f.

unab||läs'sig od. -läß'lich, I. adj. neatlaidīgs; (unaufhörlich) nemitīgs, nerim-stīgs; (unermüdlich) nenogurstošs; II. adv. neatlaidīgi, vienmēr, bez pārtraukuma, bez mitēšanās, unablös'lich, adj. neatmaināms; -es Kapital, neizmaksājams kapitāls, unabseh'bār, adj. nepārskatāms. Unabseh'bārkeit, f. nepārskatāmība, f.;

bezgalīgs plašums, unabsetz'bār, adj. neatceļams. Unabsetz'bārkeit, f. neatceļamība, f. unabsichtlich, I. adj. netīšs; (zufällig)

nejaušs; II. adv. netīšām. Un'absichtlichkeit, f. netīšība, f. unabtrēt'bār, adj. neatdodams, unabweis'||bär od. -lich, adj. neatraidāms,

visādā ziņā vajadzīgs; nepieciešams, unabwend'||bär od. -lich, adj. nenovēršams.

Unabwend'bärkeit, f. «., nenovēršamība, f. un'achtsām, I. adj. nevērīgs; (nachlässig)

nolaidīgs; II. adv. nevērīgi. Un'achtsāmkeit, f. nevērība, f.; (Nachlässigkeit) nolaidība, f. un'ähnlich, adj. nelīdzīgs; «. sein, nelīdzināties.

Un'ähnlichkeit, f. nelīdzība, f.; nelīdzī-gums, m.

un'anfechtbār, adj. neaiztiekams, neapstrīdams, neapgāžams, neapkarojams, un'angekleidet, adj. neapģērbies, un'angemeldet, adj. nepieteikts, nepieteicies.

un'angemessen, I. adj. nepieklājīgs, nepiederīgs; II. adv. nepieklājīgā veidā, nepieklājīgi. Un'angemessenheit, f. nepieklāj īgums, m. un'angenehm, I. adj. nepatīkams; das U-e, nepatīkamība, f.; II. adv. nepatīkami; das berührt mich tas man nepatīk.

nn'angerührt, adj. neaiztikts; laßt das

neaiztieciet to! un'angeschnitten, adj. neaizgriezts, un'angesehen, adj. neievērots, maz cienīts.

un'angestellt, adj. bezvietas-. un'angestrichen, adj. nekrāsots, un'angetastet, adj. neaiztikts, unangreif'bār, adj. neaiztiekams. Unangreifbārkeit, f. neaiztiekamība, f. unannehm'bār, adj. nepiejemams. Unannehm'bārkeit, f. nepiejemamība. Unannehmlichkeit, f. nepatīkamība, f.;

(Ubelstand) nelādzība, f. un'ansehnlich, adj. 1. neievērojams, niecīgs; (klein) mazs, sīks; (kümmerlich) nabadzīgs; 2. fam. maz cienījams. Un'ansehnlichkeit, f. niecīgums, m.; sīkums, m.; nabadzīgums, m. unanständig, I. adj. nepieklājīgs; II.

adv. nepieklājīgā veidā, nepieklājīgi. Unanständigkeit, f. nepieklājība, f. unantast'bār, adj. neaiztiekams; (geheiligt) svēts. Unantast'bārkeit, f. neaiztiekamība, f. un'anwendbär, adj. nelietājams. un'appetitlich, adj. negards, kas nekairina ēstgribu; (ekelhaft) pretīgs. Un'ārt, m. -(e)s, pl. -e, nerātnis, m.; (von einem Mädchen) nerātne, f.; (Taugenichts) palaidnis, m.; nelietis, m. Un'ārt, f. 1. nerātnība, f.; netikumība, f.; 2. netikums, m.; (Unhöflichkeit) nelaipnība, f.; seine -en ablegen, atmest savus netikumus, un'ārtig, I. adj. 1. (ungezogen) nerātns, slikti audzināts; 2. (unhöflich) nelaipns; II. adv. nerātni, kā nerātnis. Un'ārtigkeit, f. v. Unart, f. unartikuliert, adj. neartikulēts, neskaidri izrunāts.

un'āsthētisch, adj. neaistētisks, nedaiļš, unauffind'bār, adj. neatrodams, unaufgefordert, I. adj. neuzaicināts, nelūgts; II. adv. labprātīgi, no laba prāta, bez uzaicinājuma, un'aufgeklärt, adj. neskaidrs, neskaidrots, un'aufgelöst, adj. neatrisināts; neatšķaidīts.

un'aufgeräumt, adj. neuzposts. unaufhalt'||bär od. -sam, I. adj. neapturams; II. adv. bez apstāšanās. Unaufhalt'bārkeit, f. neapturamība, f. unaufhörlich, I. adj. nemitīgs, nerimstīgs, vienmērīgs; II. adv. bez pārtraukuma, bez mitēšanās, vienmēr. Unaufhör'lichkeit, f. nemitība, f.; nemitī-gums, m.552

unauflös'|jbär od. -lieh, adj. 1. (von Körpern) neatšķaidāms; 2. fig. (von Banden) nesaraustāms; 3. fig. (von Aufgaben) neatrisināms; (von Rätseln) neatminams.

Unauflöß'lichkeit, f. 1. (von Körpern) ne-atšķaidāmība, f.; 2. fig. (von Banden) nesaraustāmlba, f.; 3. fig. (von Aufgaben) neatrisināmība, f.; (von Rätseln) neatminamība, f. un'aufmerksam, I. adj. neuzmanīgs, nevērīgs; II. adv. neuzmanīgi. Unaufmerksamkeit, f. neuzmanība, f. un'aufrichtig, adj. maz vaļsirdīgs; neatklāts; » sein, nebūt vaļsirdīgam. Un'aufrichtigkeit, f. vaļsirdības trūkums,

m.; neatklātība, f. unaufschieb'||bär od. -lich, adj. neatliekams; (dringend) steidzams, nekavējams.

Unaufschieb'bārkeit, f. neatliekamība,

f.; nekavējamība, f. unausbleiblich, adj. neizbēgams, droši

sagaidāms, nenovēršams. Unausbleib'lichkeit, f. neizbēgamība,

f.; nenovēršamība, f. unausdehn'bār, adj. neizplatāms; neiz-stiepjams.

unausführ'bār, adj. neizdarāms; (unmöglich) neiespējams. Unausführ'bārkeit, f. neiespējamība, f. un'ausgebildet, adj. 1. neattīstīts; 2. fig.

(ungebildet) neizglītots; (roh) rupjš, unausgeführt, adj. 1. (von (Aufträgen) neizpildīts, neizdarīts; 2. (von Zeichnungen) nepabeigts, un'ausgefüllt, adj. neizpildīts, unausgeglichen, adj. neizlīdzināts. un'ausgesetzt, I. adj. nepārtraukts; II.

adv. bez mitēšanās, vienmēr. Unauslösch'||bärkeit, f. od. -lichkeit, f. », 1. neizdzešamība, f.; 2. nedzešamī-ba, f.

unausrott'bār, adj. neiznīcināms; neizskaužams.

unaussprech'bār, adj. neizrunājams, grūti

izrunājams, unaussprechlich, I. adj. neizsakāms; fam. die U-en, bikses, f. pl.; II. adv. visai, ļoti, neizsakāmi. Unaussprech'lichkeit, f. neizsakāmī-ba, f.

unausstēh'lich, adj. nepanesams, nepaciešams; (von Menschen) garlaicīgs, riebīgs; er ist mir es viņu nevaru ieredzēt ne acu galā. Unausstēh'lichkeit, f. nepanesamība, f. unaustilg'bār, adj. neizdzešams; neizdeldējams.

unausweichlich, adj. neizbēgams.

un'bändig, I. adj. 1. (unbezähmbar) nevaldāms; (unlenksam) nelokāms; (zügellos) palaidies; 2. (übermäßig) pārliecīgs; II. adv. ļoti, visai; - lachen, smieties pilnā kaklā; smieties kā kutinātam.

Un'bändigkeit, f. nevaldāmība, f. un'barmherzig, I. adj. cietsirdīgs, (grausam) nežēlīgs; II. adv. bez žēlastības. Un'barmherzigkeit, f. cietsirdība, f.; (Grausamkeit) nežēlība, f.; (Unmenschlichkeit) necilvēcība, f. unbeabsichtigt, adj. netīšs, beznodoma-. unbeach'tet, adj. neievērots; (etw.) -lassen, neievērot (ko); negriezt (uz ko) vērību.

unbeanstandet, I. adj. neapstrīdēts; -bleiben, palikt bez pretrunas; II. adv. bez pretrunas, unbeant'wortet, adj. -bleiben, palikt bez atbildes; der -e Brief, bez atbildes palikusi vēstule, unbear'beitet, adj. neapstrādāts; -e Seide, neizstrādāts zīds; ein -er Stein, neapstrādāts akmens; -es Land, nekopta zeme; fig. diese Wissenschaft ist noch •», šī zinātne nav vēl izkopta, un'bebaut od. unbebaut', adj. 1. (von Feldern) nekopts, nearts; 2. (von Strassen u. Bauplätzen) neapbūvēts, un'bedacht od. -sam, I. adj. (unüberlegt) nepārdomāts; (übereilt) pārsteigts; (unbesonnen) neapdomīgs; (leichtsinnig) vieglprātīgs; II. adv. neapdomīgi, -sā-merweise, adv. v. unbedacht II. Unbedachtsamkeit, f. pārsteidzība, f.;

(Leichtsinn) vieglprātība, f. un'bedeckt, adj. neapsegts; -en Hauptes

od. mit -em Haupte, ar kailu galvu, un'bedeutend, I. adj. neievērojams; (unwichtig) nesvarīgs, mazvērtīgs; (nichtig) niecīgs; II. adv. maz. un'bedingt od. unbedingt', I. adj. visādā ziņā darāms; (ohne Einschränkung) bezierunas-, bez ierunas nolīgts, neaprobežots; II. adv. visādā ziņā, bez ierunas.

Unbedingt'heit, f. neaprobežotība, f. unbeei'digt, adj. neapzvērināts. unbeein'flußt, adj. neietekmēts, unbeeinträchtigt, adj. neaprobežots, un'beendigt, adj. nepabeigts, un'beērdigt, adj. neapglabāts, neaprakts, un'befähigt, adj. neapdāvināts, nespējīgs unbefahr'bār, adj. nebraucams; diesei

Weg ist «, pa šo ceļu nevar braukt, un'befangen, I. adj. (ungekünstelt) nemākslots; (treuherzig) vaļsirdīgs; II. adv. nevainīgi.

Unbefangenheit, f. (Natürlichkeit)

(Treuherzigkeit) vaļsirdība, f. un'befestigt, adj. 1. neapstiprināts; 2.

(von Städten) neapcietināts, un'befiedert, adj. bezspalvu-, nespalvots. unbefleckt, adj. neaptraipīts, neapgānīts; (rein) tīrs; (keusch) šķīsts; -e Empfängnis, neaptraipīta iejemšana. Unbeflecktheit, f. šķīstums, m.; šķīstība, f.

un'befolgt, adj. neizpildīts, un'befrächtet, adj. neapkrauts, unbefriedigend, adj. nepietiekošs, unbefriedigt, adj. 1.

(von Menschen) neapmierināts; (jemn.) - lassen, neapmierināt (kādu); 2. (ungestillt) neapklusināts, neremdināts, unbefugt, adj. neatļauts; (eigenmächtig) patvaļīgs; er ist viņam nav tiesības. Un'befūgtheit, f. patvarība, f. un'begābt, adj. neapdāvināts, un'begrāben, adj. neaprakts, unbegreiflich od. unbegreiflich, I. adj. neizprotams; (unverständlich) nesaprotams; das ist mir to es nesaprotu; II. adv. nesaprotamā veidā. Unbegreiflichkeit, f. neizprotamība, f. unbegrenzt, adj. neaprobežots. Un'begrenztheit, f. neaprobežotība, f. unbegriffen, adj. nesaprasts, unbegründet, adj. nedibināts, nepamatots.

Unbegründetheit, f. «., nedibinātība, f. unbegütert, adj. mazturīgs. Un'behāgen, n. nelāgums, m.; nelāga dūša; nepatīkamas jūtas, un'behāglich, adj. nelāgs; nepatīkams; ich fühle mich man ir nelabi ap dūšu.

Un'behāglichkeit, f. v. Unbehagen, unbehelligt, adj. netraucēts; «. abziehen,

aiziet netraucētam, unbehindert, I. adj. bleiben, palikt nekavētam; II. adv. netraucēti, unbeholfen, adj. (ungeschickt) neveikls;

(plump) lempīgs. Unbeholfenheit, f. », neveiklums, m.;

(Plumpheit) lempība, f. unbehūtsām, adj. nepiesardzīgs; neuzmanīgs.

Un'behūtsamkeit, f. nepiesardzība, f.; ne-

piesardzīgums, m. unbekannt, adj. 1. (nicht bekannt) nepazīstams; (unberühmt) neslavens; er ist mir ganz es viņu pavisam nepazīstu; 2. (nicht gevrußt) nezināms; es ist mir nicht «, to es zinu it labi; ich bin hier », es še esmu svešs, unbekannterweise, adv. nepazīstams būdams.

unbekleidet, adj. kails, neapģērbies; (von

den Wänden) neapsists. unbekümmert, adj. bezbēdīgs; seien Sie

deswegen par to nebēdājiet nekā. Unbekümmertheit, f. bezbēdība, f.;

bezbēdīgums, m. unbelaubt, adj. bezlapu-, neaplapojis, un'belēbt, adj. nedzīvs; (von Straßen)

tukšs; (von Orten) maz apdzīvots, un'belēsen, adj. maz mīlēts, maz cienīts;

neieredzēts. Unbeliebtheit, f. nepopulāritāte, f. un'belohnt, adj. neatlīdzināts, neatalgots;

nicht » lassen, atlīdzināt, atmaksāt, unbemerk'bār, adj. nepamanāms, unbemerkt, I. adj. nepamanīts; nicht -lassen, ievērot, neatstāt neievērotu; II. adv. nepamanot, unbemittelt, adj. mazturīgs, tukšs, (arm) nabags; er ist viņam maz pie rokas, viņam maz līdzekļu. Un'bemitteltheit, f. mazturība, f.; maz-

turīgums, f. un'benannt, adv. bezvārda-; -e Zahl, nenosaukts skaitlis, un'beneidet, adj. neapskausts, unbenommen, adj. atļauts; das bleibt

Ihnen to Jūs varat darīt, unbenutzt, adj. nelietots; (unnötig) nevajadzīgs; (überflüssig) lieks; eine Gelegenheit • lassen, neizlietot gadījumu, unbeobachtet, adj. neaplūkots, unbequem, adj. neērts, (lästig) nepatīkams.

Unbequemlichkeit, f. neērtība, f.; neēr-tums, m.

un'berechenbār od. unberech'enbār, adj. neaplešams; fig. er ist ganz viņš nekad nezina, ko pats grib (od. ko jpats darīs).

unberechtigt, adj. 1. (von Personen) er ist viņam nav tiesības; 2. (von Forderungen) nedibināts; (unrecht) netaisns.

unberechtigterweise, adv. bez atļaujas,

bez tiesības, un'berichtigt, adj. 1. nepārlabots; 2. (unbezahlt) nesamaksāts, unberücksichtigt, adj. neievērots, atstāts bez ievērības; (vernachlässigt) nolaists; (etw.) * lassen, atstāt (ko) neievērotu, unberufen, I. adj. 1. (nicht gerufen) neaicināts; 2. (inkompetent) nepiekritīgs; II. adv. uz paša roku; III. int. -! paldies Dievam, unberühmt, adj. neslavens; (unbekannt)

nepazīstams. Unberühmtheit, f. neslavenība, f.; nesla-venums, m.554

unberührt, adj. neaiztikts; (unversehrt) vesels; (etw.) - lassen, neaiztikt od. neaizjemt (ko); fig. (nicht erwähnen) nepieminēt (ko), unbeschadet, prp. (mit dem Genetiv) neaiztiekot; . meiner Ehre od. meiner Ehre manu godu neaiztiekot, unbeschädigt, adj. nebojāts, vesels, unbeschäftigt, adj. ne ar ko nenodarbināts; er ist viņam nav nekāda darba.

un'beschattet, adj. neapēnots. un'bescheiden, I. adj. nepieticīgs; (zudringlich) uzbāzīgs; (frech) bezkaunīgs, pārāk drošs; II. adv. bezkaunīgi, pārāk droši. Un'bescheidenheit, f. nepieticība, f. (Zudringlichkeit) uzbāzība, f.; (Frechheit) bezkaunība, f. un'beschlāgen, adj. 1. neapkalts, nekalts; -es Pferd, neapkalts zirgs; 2. fig. neiedziļinājies, un'beschnitten, adj. neapgraizīts; (von

Münzen u. Büchern) neapgriezts, un'bescholten, adj. nevainojams. Un'bescholtenheit, f. nevainojamība, f. unbeschränkt, adj. neaprobežots. Un'beschränktheit, f. neaprobežotība, f. unbeschreiblich, I. adj. neaprakstāms;

neizteicams; II. adv. ļoti, visai. Unbeschreib'lichkeit, f. neizteicamī-ba, f.

un'beschrieben, adj. neaprakstīts; -es Blatt, balta od. tīra lapa,- 2. neiztēlots. un'beschützt, adj. neapsargāts; neaizsargāts.

un'beschwērt, adj. 1. neapgrūtināts; 2.

fig. (vom Gewissen) tīrs, skaidrs, un'beseelt, adj. bezdvēseles-, nedzīvs. Un'beseeltheit, f. nedzīvums, m. un'besēhen, adv. neapskatot, neredzot, un'besetzt, adj. 1. (ohne Besatz) neap-šūts; 2. neaizjemts; (leer) tukšs; -e Stelle, neaizjemta vieta, unbesieg'ļ'bār od. -lich, adj. neuzvarams. Unbesieg'bārkeit, f. neuzvaramība, f. un'besiegt, adj. neuzvarēts, nepārspēts, un'besitzlich, adj. bezīpašuma-. unbesoldet, adj. bezalgas-; neatalgots, un'bēsonnen, I. adj. neapdomīgs; ein -er junger Mensch, jauns bezprātis; ein -er Streich, neapdomāts solis; II. adv. bez apdoma, neapdomīgi. Unbesonnenheit, f. neapdomība, f. un'besorgt, adj. 1. bezrūpīgs; seid nebēdājiet nekā! 2. (unausgeführt) neizdarīts; einen Auftrag lassen, neizpildīt uzdevumu.

unbeständig, I. adj. nepastāvīgs; (veränderlich) grozīgs; II. adv. nepastāvīgs.

Unbeständigkeit, f. nepastāvība, f.; ne-

pastāvīgums, m. unbestech'||bär od. -lich, adj. nepiekukuļojams.

Unbestech'||bärkeit od. -lichkeit, f. nepiekukuļo jamība, f. unbestellbar, adj. 1. (von Briefen) nepiesūtāms; 2. (vom Acker) neapstrādājams.

unbestellt, adj. 1. (von Briefen) nepiesūtīts; 2. (von Waren) nepasūtīts; 3. (vom Acker) neapstrādāts, nekopts, unbestimmbar, adj. nenoteicams; (unerklärlich) neizskaidrojams, unbestimmt, I. adj. 1. (nicht genau angegeben) -e Zeit, nenoteikts laiks; -es Fürwort, nenoteicams vietnieka vārds;

2. (undeutlich) neskaidrs; (verworren) sajucis; -e Ahnung, neskaidra nojauta;

3. (zweifelhaft) šaubīgs; II. adv. 1. nenoteikti, nenoteiktā veidā; 2. neskaidri.

Unbestimmtheit, f. nenoteiktība, f. unbestraft, adj. nesodīts, unbestreitbar, I. adj. nenoliedzams, neapgāžams; II. adv. nenoliedzamā veidā. Unbestreitbarkeit, f. nenoliedzamība, f. unbestritten, adj. nenoliegts, neapkaŗots. unbeteiligt, adj. bezdalības-; bei einer Sache - sein, nepiedalīties kādā lietā, unbetont, adj. neuzsvērts, unbeug'sam, adj. nelokāms. Unbeug'samkeit, f. nelokāmība, f. unbewacht, adj. nepielükots, nepiesar-gāts; fig. -er Augenblick, neapdomības brīdis.

unbewaffnet, adj. neapbruņots; fig. mit

-em Auge, ar kailām acīm. unbewandert, adj. maz iedziļinājies, maz

piedzīvojis. un'bewēglich od. unbewēg'lich, adj. 1. nekustināms; -es Gut, nekustama manta; ein -er Stern,

stāvzvaigzne, f.; 2. fig. (unbeugsam) nelokāms. Unbewēg'lichkeit, f. 1. nekustamība, f.;

2. fig. (Unbeugsamkeit) nelokāmība, f. un'bewēgt, adj. 1. nekustams; 2. fig. (gefühllos) bezjūtīgs, unbewohnt, adj. neapdzīvots, unbewölkt, adj. neapmācies; (heiter) skaidrs.

unbewußt, I. adj. 1. (von Handlungen) neapzināms; die Philosophie des U-en, neapzināmības filozofija, f.; 2. (nicht bekannt) nezināms; das ist mir », tas man nezināms; II. adv. nezinot; nevilšus.unbezahlbar — Uneigennttttzigkeit

555

unbezahl'bār, adj. nesamaksājams, unbezähm'bär, adj. nesavaldāms, nevajājams.

Unbezāhm'bārkeit, f. nesavaldāmība, f. un'bezähmt, adj. nevaļāts. un'bezeugt, adj. neapliecināts, unbezwei'felbär, adj. neapšaubāms. unbezwing'ļļbār od. -lieh, adj. 1. (von Menschen) nevaļājams, nepārspējams; 2. (von Festungen) neiejemams. Unbezwing'lichkeit, f. nevaļājamība, f. un'biblisch, adj. nebībliskś. un'biegsam, adj. nelokāms; (steif) stīvs. Un'biegsamkeit, f. neliecamība, f.; nelokāmība, f.; (Steifheit) stīvums, m. Un'bill, f. pārsteidzība, f.; (Unrecht) netaisnība, f.; (Beschimpfung) nozākā-jums, m.

un'billig, I. adj. pāri darīts; (ungerecht)

netaisns; II. adv. netaisni. Unbilligkeit, f. pārestība, f.; (Ungerechtigkeit) netaisnība, f. un'bötmäßig, adj. nepaklausīgs, nepadevīgs, stūrgalvīgs. Un'bötmäßigkeit, f. nepadevība, f.; ne-

paklausīgums, m. un'brauchbār, adj. nelietājams, nederīgs; - machen, padarīt lietāšanai nederīgu, sabojāt.

Un'brauchbārkeit, f. nelietājamība, f.; nederīgums, m. un'brüderlich, adj. maz brālīgs, un'christlich, I. adj. nekristīgs, kristīga cilvēka necienīgs; II. ne kā kristīgs cilvēks.

Un'christlichkeit, f. nekristīgums, m. und, conj. un; er hat keine Verwandten » keine Freunde, viņam nav ne radu, ne draugu. Un'dank, m. nepateicība, f.; mit «. lohnen, atmaksāt ar nepateicību; prv. -ist der Welt Lohn, nepateicība ir pasaules alga. un'dankbār, I. adj. nepateicīgs; II. adv.

nepateicīgi. Un'dankbārkeit, f. nepateicība, f.; nepa-

teicīgums, m. undefinier'bār, adj. nedefinējams, neizskaidrojams. Undefinier'bārkeit, f. nedefinējamība, f. undeklinier'bār, adj. nedeklinējams, nelokāms.

undenk'bār, adj. neiedomājams, un'deutlich, I. adj. neskaidrs; (dunkel) tumšs; (verwirrt) sajucis; II. adv. neskaidri.

Un'deutlichkeit, f. neskaidrums, m.; (Dunkelheit) tumšums, m.; (Verwirrung) sajukums, m.

un'dicht, adj. rets, rēns; (von der Lein-

wänd) šķidrs. Un'ding, n. nebūšana, f.; das ist ein

tas nevar būt; tie ir murgi, undiszipliniert, adj. nedisciplinēts, un'duldsam, adj. neiecietīgs. Un'duldsamkeit, f. neiecietīgums, m. Un'dulation, f. viļņošana, f.; matu cirtā-šana ar sevišķiem aparātiem; undulie-ren, viļņot, undurchdringlich, adj. ein -er Wald, mežs, pa kuru nevar iziet cauri; (wasserdicht) ūdensnelaidīgs; fig. ein -es Geheimnis, neizdibināms noslēpums, m. Undurchdring'lichkeit, f. (für Wasser) ūdensnelaidīgums, m.; fig. neizdibinā-mība, f.

undurchfūhr'bār, adj. neizdarāms, neizpildāms; neiespējams. Undurchfūhr'bārkeit, f. neiespējamība, f. undurchsichtig, adj. necaurspīdīgs. Un'durchsichtigkeit, f. necaurspīdīgums, m.

un'ēben, adj. nelīdzens, grumbuļains, un'ēbenbūrtig, adj. nevienlīdzīgs (attiecoties uz dzimtu). Un'ēbenheit, f. pl. -en, nelīdzenums,

m.; grumbuļainums, m. un'echt, adj. 1. neīsts; -e Farbe, nepastāvīga krāsa; 2. (von Texten) neauten-tisks; neīsts. Un'echtheit, f. neīstums, m. un'ēdel, I. adj. 1. necēls; (gemein) negodīgs, nekrietns; 2. unedle Metalle, parasti

metalli; II. adv. necēli, nekrietni, un'ēhelich, adj. ārlaulībā dzimis; ārlaulības-; -e Kinder, ārlaulībā dzimuši bērni, ārlaulības bērni, bandu bērni, un'ehrbār, I. adj. (unanständig) nepieklājīgs; (unmoralisch) netikumīgs; II. adv. nepieklājīgi. Un'ehrbārkeit, f. nepieklājīgums, m.; ne-

tikumīgums, m. Un'ehre, f. negods, m. un'ehrenhaft, I. adj. negodīgs; II. adv.

negodīgi, ar negodu, un'ehrerbietig, I. adj. maz goddevīgs, necienīgs; II. adv. necienīgi. Un'ehrerbietigkeit, f. necienīgums, m. un'ehrlich, I. adj. negoda-, negodīgs; (treulos) neuzticams; (unrecht) netaisns; ein -er Spieler, netaisns spēlētājs; II. adv. negodīgi; netaisni. Unehrlichkeit, f. negodība, f.; negodīgums, m.

uneigennützig, I. adj. nesavtīgs; II. adv. nesavtīgi.

Un'eigennützigkeit, f. nesavtība, f.; ne-savfīgums, m.556

un'eigentlich, adj. neīsts; (bildlich) pārnests.

un'eingebunden, adj. neiesiets. un'eingedenk, adj. aizmirsts; einer Sache «, kādu lietu nepieminot, un'eingelāden, adj. neaicināts, neielūgts, uneingeschränkt, adj. neaprobežots, un'eingeweiht, adj. 1. (von Kirchen) neiesvētīts; 2. (von Personen) kam nav izpausts; nezinātājs-, un'einig, adj. nevienprātīgs, saķildojies; sie sind viņi nav vienprātīgi; sie leben viņi dzīvo nesaticīgi; - mit sich selbst sein, būt pašam sev pretim, būt nemierā pašam ar sevi; «. werden, saķildoties, sākt nesatikt. Un'einigkeit, f. nevienprātība, f.; (Zwietracht) nesaderība, f. un'eins v. uneinig.

unempfänglich, adj. nejūtīgs; (gleichgültig) vienaldzīgs. Un'empfänglichkeit, f. nejutība, f.; neju-

tīgums, m. un'empfindlich, adj. nejūtīgs, apatisks,

vienaldzīgs pret apvainojumiem. Un'empfindlichkeit, f. nejutība, f.;

(Gleichgültigkeit) vienaldzība, f. unendlich, I. adj, bezgala-, bezgalīgs; (unermeßlich) neizmērojams; (sehr groß) ļoti liels; II. adv. bez gala; * viel Verstand, ļoti daudz prāta. Unendlichkeit, f. bezgalība, f. unentbehrlich, adj. nepieciešams, visādā ziņā vajadzīgs. Unentbehr'lichkeit, f. nepieciešamība, f. un'entdeckt, adj. neatklāts; neuziets, unentgeltlich, I. adj. neatlīdzināms, bezmaksas*; II. adv. bez maksas, par velti, par brīvu.

Unentgeltlichkeit, f. neatlīdzināmība, f. un'enthüllt, adj. neatklāts, unentrinn'bār, adj. neizbēgams. Unentrinn'bārkeit, f. neizbēgamība, f. un'entschieden, adj. 1. (von Sachen) neizšķirts; (zweifelhaft) šaubīgs; 2. (von Menschen) nenoteikts; neizšķīries; (unsicher) nedrošs. Un'entschiedenheit, f. neizšķirība, f. unentschlossen, adj. neapjēmies; (zweifelhaft) šaubīgs; (unsicher) nedrošs. Unentschlossenheit, f. neapjēmība, f.;

šaubas, f.; nedrošība, f. onentschuld'bār, adj. neatvainojams, nebildināms.

unentwēgt, I. adj. stingrs; (unerschütterlich) nesatricināms; II. adv. stingri, unentwickelt, adj. neattīstījies, unentwirr'bär, adj. neizrisināms; neizskaidrojams.

unentzifferbār, adj. neizlasāms; nesalasāms; neiztulkojams. unentzūnd'bār, adj. neaizdedzināms, unerbitt'lich, adj. nepielūdzams. Unerbittlichkeit, f. nepielūdzamība, f. unerfahren, adj. maz piedzīvojis, nepiedzīvojis; (unbewandert) nepratējs-, neiemanījies, nesapratīgs. Unerfahrenheit, f. nesapratība, f. unerforsch'lich, adj. neizdibināms. Unerforsch'lichkeit, f. neizdibināmī-ba, f.

unerfreulich, adj. nepatīkams, unerfūll'bār, adj. nepiepildāms, neizpildāms.

Unerfūll'bārkeit, f. nepiepildāmība, f. unerfüllt, adj. nepiepildīts, neizpildīts: unergiebig, adj. neauglīgs. Unergiebigkeit, f. neauglība, f.; neauglīgums, m. unergründlich, adj. neizdibināms; eine

-e Tiefe, liels dziļums, m.; dzelme, f. Unergründlichkeit, f. neizdibināmība, f. unerhört', adj. 1. nedzirdēts; (ungeheuer groß) ļoti liels; (fabelhaft) pasakains; (übertrieben) pārspīlēts; 2. (unerfüllt) nepaklausīts; nicht - lassen, paklausīt, ievērot, un'erkannt, adj. nepazīts, unerkenn'bār, adj. nepazīstams, neizzināms.

Unerkenn'bārkeit, f. nepazīstamība, f. unerklār'lļbār od. -lich, adj. neizskaidrojams.

Unerklär']|bärkeit, f. od. -lichkeit, f. neiz-

skaidrojamība, f. un'erlaubt, adj. neatļauts, aizliegts, unermeßlich, I. adj. neizmērojams; (ungeheuer) milzīgs; (unendlich) bezgalīgs; II. adv. bez gala. unermüdlich, I. adj. nenoguris, nenogurstošs; II. adv. bez noguruma. Unermüd'lichkeit, f. nenogurums, m. un'erörtert, adj. neiztirzāts; «. lassen, ne-iztirzāt.

un'erprobt, adj. nepārbaudīts, unerquicklich, adj. nepatīkams. Un'erquicklichkeit, f. nepatīkamība, f. unerreich'bār, adj. nesasniedzams. Unerreich'bārkeit, f. nesasniedzamība, f.

un'erreicht, adj. nesasniegts, nepanākts, unersättlich, adj. nepieēdināms, nepiepildāms; pārāk kārīgs. Unersättlichkeit, f. «., nepieēdināmība, f. Unerschöpf'lichkeit, f. », neizsmeļamī-ba, f.

un'erschöpft, adj. neizsmelts, un'erschrocken, I. adj. bezbailīgs, drošs; II. adv. bez bailēm, droši.

Un'erschrockenheit, f. bezbailība, f.;

bezbailīgums, m. unerschüt'terlich, adj. nesatricināms. Unerschüt'terlichkeit, f. nesatricināmība, f.

unerschwinglich, adj. nesasniedzams. Unerschwing'lichkeit, f. nesasniedzamība, f.; pārmērība, f. unersetz'ļ|bār od. -lieh, adj. neaizstājams; neatsverams; 2. (von Verlusten) neatlīdzināms. Unersetz'lichkeit, f. «, 1. neatvietojamī-

ba, f.; 2. neatlīdzināmība, f. unersprießlich, adj. nesekmīgs, neauglīgs.

unerträglich, I. adj. nepanesams; neizciešams; II. adv. ļoti. un'erwähnt, adj. nepieminēts; (etw.) -

lassen, nepieminēt (ko), un'erwartet, I. adj. negaidīts; II. adv. negaidot, (plötzlich) piepeši; das kam mir to es nebiju sagaidījis, unerweislich, adj. v. unbeweißlich. un'erwidert, adj. bez atbildes atstāts;

(etw.) » lassen, neatbildēt (uz ko), un'erwiesen, adj. v. unbewiesen, un'erwünscht, I. adj. nevēlams, (unangenehm) nepatīkams; II. adv. der kam mir tas man nāca nelaikā (od. nevietā).

un'erzögen, adj. neaudzināts.

un'fähig, adj. nespējīgs.

Un'fähigkeit, f. nespējība, f.; nespējī-

gums, m.; nespēja, f. unfahr'bār, adj. nebraucams; dieser Weg

ist pa šo ceļu nevar braukt. Un'fall, m. nelaimes gadījums, m.; (Unglück) nelaime, f. -Station, f. slimnīca nelaimes gadījumiem. -Versicherung, f. apdrošināšana pret nelaimes gadījumiem.

unfaß'||bär od. -lich, adj. 1. neaptverams;

2. fig. (unbegreiflich) nesaprotams. UnfaB'bārkeit, f. nesaprotamība, f. unfehl'bār, I. adj. 1. nemaldīgs; 2. (unausbleiblich) visādā ziņā sagaidāms; II. adv. visādā ziņā; er wird - kommen, nav ko šaubīties, ka viņš atnāks. Unfehl'bārkeit, f. nemaldība, f.; nemal-

dīgums, m. un'fein, adj. nesmalks. Un'feinheit, f. nesmalkums, m. un'fertig, adj. negatavs; (unbeendigt) nepabeigts. Un'fertigkeit, f. negatavums, m. Un'flāt, m. -(e)s, netīrumi, m.; pl. (Schmutz) dubļi, m. pl.; (Kehricht) mēsli, m. pl. Unfläterei', f. pl. -en, bezkaunība, f.; cūcība, f.

unflä'tig, adj. (schmutzig) netīrs, (unzüchtig) cūcīgs, nešķīsts; (grob) rupjš. Un'flätigkeit, f. cūcība, f.; cūcīgums, m.

un'folgsam, adj. nepadevīgs; (ungehorsam) nepaklausīgs. Un'folgsamkeit, f. nepaklausīgums, m. un'förmlich, adj. nejauks, nekošs, ķē-mīgs.

Un'förmlichkeit, f. nejaukums, m.; ķēmī-gums, m.

unfrankiert, adj. nefrankēts (par porto

nesamaksāts), un'frei, adj. nebrīvs; (leibeigen) dzimts-;

ein U-er, vergs, m. un'freiwillig, I. adj. nelabprātīgs; II. adv. ne labprāt, gribot negribot; (unwillkürlich) neviļus, un'freundlich, I. adj. 1. (von Personen) nelaipns; 2. (vom Wetter) nepatīkams, nemīlīgs; II. adv. (jemn.) -empfangen, sajemt (kādu) nelaipni od. dzestri. Unfreundlichkeit, f. 1. (von Personen) nelaipnība, f.; 2. des Wetters, laika nemīlīgums; (beim Empfange) dzestrums, m.

Un'friede, m. nemiers, m.; nesaderība, f.; prv. Friede ernährt, - verzehrt, miers baro, nemiers posta, un'fruchtbār, adj. neauglīgs. Un'fruchtbārkeit, f. neauglība, f.; neauglīgums, m.

Un'fūg, m. -(e)s, nedarbs, m.; treiben, darīt nedarbus; (von Kindern) plosīties.

un'fügsam, adj. nepadevīgs, nepaklausīgs, un'gār, adj. jels.

un'gastlich, adj. nelaipns; (pret viesiem)

neviesmīlīgs. Ungastlichkeit, f. nelaipnība, f. ungeachtet, adj. maz cienīts, necienīts, un'geachtet, I. prp. (mit dem Genetiv) neievērojot; II. conj. neievērojot to; (obgleich) lai gan. un'geahnt, adj. neparedzēts, negaidīts, un'gebändigt, adj. nevaļāts. un'gebärdig, adj. ietiepīgs, stūrgalvīgs, un'gebēten, I. adj. nelūgts; ein -er Gast, neaicināts viesis; II. adv. bez lūgšanas.

un'gebeugt, adj. neliekts; (vom Körper) taisns.

un'gebildet, adj. neizglītots; (von einer Sprache) neizkopts; (ohne Erziehung) neaudzināts; (barbarisch) mežonīgs, un'gebleicht, adj. nebalināts, un'gebören, adj. nedzimis, ungebräuchlich, adj. nelietājams.558

un'gebraucht, adj. nelietāts, pavisam jauns.

Un'gebühr, f. nepiederlba, f.; (Ungerechtigkeit) netaisnība, f. un'gebührlich, I. adj. (ungehörig) nepiederīgs; (unschicklich) nepieklājīgs; (ungerecht) netaisns; II. adv. (ungehörig) kā nepiederas, kā nevajag; (unschicklich) nepieklājīgā veidā, nepieklājīgi; (ungerecht) netaisni. Un'gebührlichkeit, f. pl. -en, nepiede-

rīgums, m.; netaisnīgums, m. un'gebunden, adj. 1. nesaistīts; 2. ein -es Buch, neiesieta grāmata; 3. fig. (frei) brīvs; in -er Rede, nesaistītā valodā.

Un'gebundenheit, f. brīvība, f. un'gedruckt, adj. neiespiests. Un'geduld, f. nepacietība, f. ungeduldig, I. adj. nepacietīgs; II. adv.

ar nepacietību, nepacietīgi, un'geeignet, adj. nepiemērots. Ungefähr, n. -s, nejaušums, m.; nejaušs gadījums.

un'gefähr od. ungefähr', I. adj. 1. (zufällig) nejaušs; von nejauši, negaidot; 2. (annähernd) apmēra-, apmēram piejemams; II. adv. apmēram; - zwei Stunden, stundas divas od. apmēram divas stundas, un'gefährdet, adj. neapdraudēts, un'gefährlich, adj. nebīstams, bezbries-mu-.

un'gefällig, adj. nepakalpīgs, neiztapīgs. Un'gefälligkeit, f. neiztapība, f.; neiztapī-gums, m.

un'gefäischt, adj. neviltots; (rein) tīrs. un'gefärbt, adj. 1. nekrāsots; 2. fig. (natürlich) dabisks; (ungeheuchelt) neliekuļots.

un'gefügig, adj. nelokāms, nepadevīgs,

nepaklausīgs, un'gehalten, adj. (ärgerlich) saīdzis; (entrüstet) saskaities; (über etw.) - werden, saīgt od. saskaisties (par ko), un'geheizt, adj. nekurināts, auksts, un'gehemmt, I. adj. neaizkavēts, brīvs;

II. adv. brīvi, bez aiztures, un'geheuchelt, adj. neliekuļots; (aufrichtig) vaļsirdīgs, un'geheuer od. ungeheu'er, I. adj. 1. šausmīgs; (gräßlich) negantīgs; 2. fig. varens; (sehr groß) milzīgs; fam. das geht ins U-e, tur tīri brīnumi;

II. adv. 1. šausmīgi; 2. brīnum, visai. Un'geheuer, n. -s, pl. nezvērs, m.; (von Menschen) briesmonis, m. -lichkeit, f. pl. -en, šausmīgums, m. un'gehindert, I. adj. neaizkavēts; II. adv. bez kavēkļiem.

un'gehöbelt, adj. 1. neēvelēts; 2. fig.

(grob) rupjš, nepieklājīgs, un'gehörig, I. adj. nepieklājīgs; (ungebührlich) nepiederīgs; zu einer -en Stunde, neīstā laikā, nelaikā; adv. nepiederīgi, kā nepiederas. Un'gehörigkeit, f. pl. -en, nepieklājī-

gums, m.; nepiederīgums, m. un'gehorsam, adj. nepaklausīgs; (jemm.)

. sein, nepaklausīt (kādam). Un'gehorsam, m. nepaklausība, f. un'gekocht, adj. nevārīts; (roh) jēls. un'gekünstelt, adj. nemākslots; -es Wesen, nemākslotība, f. un'gekürzt, adj. neīsināts. un'gelāden, adj. nelūgts; neaicināts; ein -er Gast, neaicināts viesis; 2. (von Feuerwaffen) nelādēts, un'gelēgen, I. adj. neērts; zu einer -en Stunde, nelaikā; das ist mir sehr tas man nemaz nav pa rokai; das wäre mir sehr tas man būtu ļoti nepatīkami; II. adv. nelaikā, nevietā; (jemm.) ~ kommen, traucēt (kādu). Un'gelēgenheit, f. pl. -en, neērtība, f.; ķibele, f.; (jemm.) -en machen, darīt (kādam) grūtības, un'gelehrig, adj. grūti mācāms, nesajē-dzīgs.

Un'gelehrigkeit, f. nespēja aptvert, f. un'gelenk(ig), adj. stīvs, lempīgs, neizveicīgs.

Un'gelenkigkeit, f. stīvums, m.; lempība,

f.; neizveicība, f. un'gelēsen, adj. nelasīts; einen Brief •

zurückgeben, atdot vēstuli nelasītu, un'gelöscht, adj. nedzēsts; -er Kalk, nedzēsti kaļķi. Un'gemach, n. -(e)s, neērtība, f.; grūtums, m.; (Ubelstand) nelabums, m.; (Ubel) ļaunums, m.; (Leid) bēdas, f. pl. un'gemächlich, I. adj. neērts; (unangenehm) nepatīkams; II. adv. neērti. Un'gemächlichkeit, f. neērtība, f. un'gemein od. ungemein', I. adj. 1. neparasts; (selten) rets; 2. fig. (erstaunlich) brīnišķīgs; (großartig) lielisks; II. adv. ļoti, visai; - viel, ļoti daudz, un'gemeldet, adj. 1. nepieteikts; 2. nepieminēts, un'gemütlich, adj. (unbehaglich) ērts. Un'gemütlichkeit, f. 1. (von Dingen) neērtība, f.; 2. (von Personen) neomulī-ba, f.

un'genau, I. adj. neakurāts, nenoteikts,

nepareizs; II. adv. neakurāti. Un'genauigkeit, f. neakurātība, f.; nepareizība, f. un'geneigt, adj. nelabvēlīgs. Un'geneigtheit, f. nelabvēlība, f.ungeniert —

un'geniert [-je-], I. adj. nekautrīgs; II.

bez kautrēšanās. Un'geniertheit [-je-], f. nekautrigums, m.

un'genießbär, 1. adj. nebaudāms, ēšanai nederīgs; (von Getränken) nedzeŗams, dzeršanai nederīgs; 2. fig. (unschmackhaft) negaržīgs; 3. fig. (von Personen) nepanesams. Un'genießbärkeit, f. nebaudāmība, f. un'genügend, I. adj. nepietiekams, nepietiekošs; II. adv. nepietiekami, nepietiekoši.

un'genügsam, adj. nepieticīgs; (unersättlich) nepiepildāms. Un'genügsamkeit, f. nepieticība, f.; ne-

pieticīgums, m. un'geordnet, adj. nekārtots. un'gepflastert, adj. nebruģēts. un'gepflügt, adj. nearts, un'geprüft, adj. nepārbaudīts, un'geputzt, adj. 1. netīrīts; 2. (schmucklos) nepušķots, un'gerechnet, I. adj. neieskaitīts; II. adv. neskaitot.

un'gerecht, I. adj. netaisns; II. adv. netaisni, ar netaisnību, -fertigt, adj. ne-taisnots.

Ungerechtigkeit, f. netaisnība, f.; netaisnīgums, m. un'gereimt, adj. 1. nesaskandināts; fam. nerīmēts; 2. fig. (abgeschmackt) nodi-lis.

Ungereimtheit, f. pl. -en, aplamība, f. un'gern, adv. ne labprāt, ne ar labu prātu; gern od. gribot negribot, un'gerügt, adj. nepelts; (ungestraft) nesodīts; » bleiben, palikt bez bāriena od. bez soda; ich kann das nicht lassen, es to nevaru atstāt bez soda. un'gesalzen, adj. nesālīts, un'gesattelt, adj. neseglots, un'gesäuert, adj. neraudzēts, un'geschält, adj. nemizots. ungeschēhen, adj. nenoticis; prv. gesehene Dinge lassen sich nicht - machen, kas noticis, tas noticis od. izlietu ūdeni nesasmelsi. un'gescheut, adv. bez bailēm; (kühn) droši.

Un'geschick, n. od. -lichkeit, f. neizveicība, f.; (linkisches Wesen) neveiklība, f. un'geschickt, adj. neizveicīgs; (linkisch) neveikls.

Un'geschicktheit, f. neizveicība, f.; neiz-

veicīgums, m. un'geschlacht, adj. maz godprātīgs, nelaipns; (plump) lempīgs.

Un'geschlachtheit, f. nelaipnība, f.;

rupjība, f.; lempība, f. un'geschliffen, adj. 1. (vom Messer) ne-trīts; 2. (von Edelsteinen) neslīpēts; 3. fig. (unhöflich) nepieklājīgs, neizglītots.

Un'geschliffenheit, f. «., nepieklājība, f.;

rupjība, f.; neizglītība, f. un'geschmälert, adj. viss; (unversehrt) neaiztikts; (uneingeschränkt) neaprobežots; (unvermindert) nemazināts, un'geschminkt, adj. 1. nesmiņķēts; 2. fig. (aufrichtig) vaļsirdīgs; -e Wahrheit, skaidra patiesība, un'gesēhen, adj. neredzēts, un'gesellig, adj. nesaticīgs, savrupīgs, ne-

sabiedrīgs. Un'geselligkeit, f. nesaticība, f.; savru-pība, f.

un gesellschaftlich, adj. nesabiedrisks, un'gesetz||lich od. -mäßig, I. adj. nelikumīgs; II. adv. nelikumīgi; - handeln, rīkoties pret likumu. Ungesetzlichkeit, f. nelikumība; neliku-

mīgums, m. un'gesittet, adj. neizglītots, nepieklājīgs, un'gesotten, adj. nevārīts, un'gesprächig, adj. nerunīgs, mazrunīgs. Un'gesprächigkeit, f. mazrunība, f.; maz-

runīgums, m. un'gestalt, adj. nejauks, kroplīgs, un'gestärkt, adj. 1. nestiprināts; 2. (von der Wäsche), nestīvināts, nestērķelēts. un'gestielt, adj. 1. (von Pflanzen) bezkā-

tiņa-; 2. (von Werkzeugen) bezkāta-. un'gestillt, adj. 1. (von Schmerzen) neremdēts; 2. (vom Durst) nedzēsts; (vom Hunger u. von Leidenschaften) neapmierināts; (von Wünschen) nepiepildīts.

un'gestört, I. adj. netraucēts; (ruhig) mierīgs; sich einer -en Ruhe erfreuen, baudīt netraucētu mieru; II. adv. bez traucējuma. Un'gestörtheit, f. mierīgums, m. un'gestraft, I. adj. nesodīts; II. adv. bez soda.

un'gestüm, I. adj. trauksmīgs, ātrs; (wütend) nikns; -es Wetter, vētrains laiks; II. adv. ātri, strauji. Un'gestüm, n. -(e)s, nevalde, f.; aumaļī-ba, f.; ātrums, m.; (Heftigkeit) straujums, m.; mit ātri, strauji, un'gesūcht, adj. dabisks, un'gesund, adj. 1. (von Personen) neveselīgs; (kränklich) slimīgs; 2. (von Speisen, Luft usw.) veselībai kaitīgs. Un'gesundheit, f. 1. (von Menschen) neveselība, f.; neveselīgums, m.; 2. (von Speisen, Luft usw.) kaitīgums, m.560

un'getan, adv. (etw.) » lassen, nedarīt (ko).

un'geteilt, adj. 1. nedalīts; 2. fig. (einmütig) vienprātīgs; -rer Beifall, vispārēja piekrišana, un'getreu, adj. neuzticams, un'getrübt, adj. nesajaukts, skaidrs; -es

Glück, nepārtraukta laime. Ungetüm, n. -(e)s, pl. -e, nezvērs, m.;

briesmonis, m. un'geübt, adj. nevingrināts; (unerfahren)

nepiedzīvojis. Un'geübtheit, f. nevingrība, f. un'gewalkt, adj. nevelts. Un'gewandtheit, f. neizveicība, f.; ne-

izveicīgums, m. un'gewandt, adj. neizveicīgs, un'gewiß, adj. nezināms, šaubīgs; (unsicher) nedrošs; aufs Ungewisse, uz labu laimi, ungewissenhaft, adj. neapzinīgs. Un'gewissenhaftigkeit, f. neapzinība, f.;

neapzinīgums, m. Un'gewißheit, f. nezināmība, f.; (Zweifel) šaubas, f. pl.; in - sein, was man tun soll, nezināt, ko darīt. Un'gewitter, n. negaiss, m.; vētra, f. un'gewöhnlich, I. adj. 1. neparasts, dīvains; 2. fig. (außerordentlich) ārkārtējs; II. adv. 1. kā neparasts; 2. fig. (äußerst) visai, un'gewohnt, adj. neierasts, neieradis. un'gezählt, adj.

neskaitīts; das Geld •

nehmen, jemt naudu neskaitītu, un'gezähmt, adj. 1. nevaļāts; 2. fig. (zügellos) nevaldāms, un'gezäumt, adj. beziemauktu-. Un'geziefer, n. -s, mudži, m. pl. (blusas,

utis, blaktis etc.). un'geziemend, I. adj. nepieklājīgs; II.

adv. nepieklājīgā veidā, nepieklājīgi, un'gezögen, adj. (unartig) nerātns; (unhöflich) nelaipns; (frech) bezkaunīgs. Un'gezögenheit, f. (Unart) nerātnība, f.; (Unhöflichkeit) nelaipnība, f.; (Frechheit) bezkaunība, f. un'gezügelt, adj. nevaldāms, un'gezwungen, I. adj. nepiespiests; (frei) brīvs; 2. fig. (ungekünstelt) nemākslots; -e Schreibweise, viegls stils; II. adv. brīvi, bez ceremonijām. Ungezwungenheit, f. 1. brīvība, f.; 2. fig. (Natürlichkeit) dabiskums, m.; (freies Wesen) brīvums, m.; (vom Stil) vieglums, m. Un'glaube, m. neticība, f. un'gläubig, adj. 1. (nicht leichtgläubig) ne visai lētticīgs; (zweifelnd) šaubīgs; ein -er Thomas sein, būt neticīgam kā

Tomam; 2. (nicht gläubig) neticīgs,- die U-en, neticīgie. Un'gläubigkeit, f. «., neticība, f.; neticī-gums, m.

un'glaublich od. unglaublich, I. adj. neticams; II. adv. neticamā veidā. Un'glaublichkeit, f. neticamība, f. unglaubwürdig, adj. (von Personen) neuzticams; (von Nachrichten) neticams. Un'glaubwürdigkeit, f. neuzticamība, f. un'gleich, I. adj. 1. (verschieden) nevienāds, nevienlīdzīgs; 2. (uneben) nelīdzens; 3. fig. (veränderlich) grozīgs; II. adv. 1. nevienādi; 2. (bedeutend) daudz; - größer, daudz lielāks, -ārtig, adj. nevienādīgs. Un'gleichārtigkeit, f. nevienādība, f.; ne-

vienādīgums, m. ungleichmäßig, I. adj. nevienāds; II. adv.

nevienādi. Un'gleichmäßigkeit, f. nevienādība, f. Un'glimpf, m. -(e)s, pārestība, f.; (Beschimpfung) nozākājums, m. un'glimpflich, I. adj. nelaipns, stingrs; II.

adv. stingri. Un'glück, n. (pl. Unglücksfälle) nelaime, f.; (Mißgeschick) ķeza, f.; (großes Mißgeschick) nestunda, f.; er hat «, viņam nav laimes; ~ bringen, atnest nelaimi; zum par nelaimi; das ist weiter kein », nelaime nav liela, un'glücklich, I. adj. nelaimīgs; II. adv. • spielen, spēlēt bez laimes; * enden, nobeigties ļauni od. nelaimīgi, unglücklicherweise, adv. par nelaimi. Un'glücksböte, m. nelaimes vēstnesis, m. un'gltícksēlig, adj. nelaimes pilns. Un'glūcksēligkeit, f. nelaime, f.; nelai-mība, f.

Un'glücks||fall, m. nelaimes gadījums, m. -stunde, f. nelaimes brīdis, m. -tag, m. nelaimes diena, f. -Vögel, m. nelaimes putns, m.

Un'gnāde, f. nežēlastība, f.; nelabvēlība, f.; nelaipnība, f.; in - fallen, netikt vairs ieredzētam; sich auf Gnade und » ergeben, padoties bez nosacījumiem, un'gnädig, I. adj. 1. nelabvēlīgs, nelaipns; 2. (übel gelaunt) saīdzis; II. adv. nelabvēlīgi, nelaipni, bez žēlastības; (etw.) - aufnehmen, lūkoties (uz ko) no ļaunās puses. Ungrund, m. nepamatojums, m.; nedibi-

nātība, f.; paviršība, f. un'gründlich, adj. paviršs, nepamatīgs. Un'griindlichkeit, f. paviršība, f.; pavir-

šīgums, m. ungültig, adj. nederīgs; -e Entschuldigung, nepiejemams aizbildinājums; fürUngültigkeit — unlösbar

- erklären, izsludināt par nederīgu (od. par spēkā neesošu). Ungültigkeit, f. nederīgums, m. Ungültigkeitserklärung, f. die « dieses Gesetzes fand am 12. Juli statt, šo likumu atcēla 12. jūlijā. Un'gunst, f. nelabvēlība, f.; nelabvēlī-gums, f.; - der Witterung, gaisa nelādzīgie apstākļi; zu meinen -en, man par ļaunu.

un'günstig, I. adj. nelabvēlīgs; -e Winde, pretēji vēji; (jemm.) - sein, būt (kādam) nelabvēlīgam, nevēlēt (kādam) labu; II. adv. (etw.) « aufnehmen, lūkoties (uz ko) no ļaunās puses, un'gūt, adv. nichts für nejemiet par

ļaunu! nedusmojieties! unhalt'bār, adj. 1. nestiprs, vājš; 2. (von Festungen) neaizstāvams; 3. (von Behauptungen) nedibināts. Unhalt'bārkeit, f. 1. nestiprums, m.; (Schwäche) vājums, m.; 2. nedibinā-tība, f.

unharmonisch, adj. neharmonisks. Un'heil, n. nelaime, f.; posts, m.; -«• anrichten od. stiften, nodarīt postu; »

verkünden, pareģot nelaimi, unheil'bār, adj. nedziedināms; ein -er

Verlust, neizlabojams zaudējums. Unheil'bārkeit, f. nedziedināmība, f. unheilbringend, adj. postīgs, kļūmīgs. Unheilstifter, m. posta nesējs, m.; post-nesis, m.

unheimlich, I. adj. baigs; (schauerlich) drausmīgs; -er Mensch, drausmīgs cilvēks; es wird ihm - zu Mute, viņam sirds top nemierīga; II. adv. drausmīgi.

unheiz'bār, adj. nekurināms, unhöflich, I. adj. nelaipns, nepieklājīgs;

II. adv. nepieklājīgi. Un'höflichkeit, f. nelaipnīgums, m.; nelaipnība, f. un'hold, adj. nelaipnīgs; (böswillig) ļaunprātīgs; (feindlich) naidīgs. Unhold, m. -(e)s, pl. -e, briesmonis, m.; (böser Geist) ļauns gars. -in, f. pl. -nen, ragana, f. Uniform', f. «., pl. -en, uniforma, f. U'nikum, n. -s, pl. -s u. -ka, ūniks, f.

(viena pati lieta, reta lieta), uninteressant, adj. neinteresants. Union', f. «., pl. -en, ūnija, f.; savienība, f.

universell' [-war-], adj. universāls. Universität' [-wär-], f. pl. -en, universitāte, f.; augstskola, f.; eine - besuchen, iet augstskolā.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Universitāts'ļļfērien [-war], pl. augstskolas brīvdienas, f. pl. -stadt, f. augstskolas pilsēta, f. Univer'sum [-wär-], n. -(s), universs, m.;

visums, m. Unk'e, f. pl. -n, krupis, m. unkenn'bār od. un'kenntlich, adj. nepazīstams.

Unkenn'bārkeit, f. od. Unkenntlichkeit,

f. nepazīstamība, f. Un'kenntnis, f. nezināšana, f.; neziņa, f.; prv. - des Gesetzes schützt nicht vor Strafe, likuma nezināšana neaizsarga no soda.

Unk'enrūf, m. fig. drūms sauciens, un'keusch, adj. nešķīsts. Un'keuschheit, f. nešķīstība, f. un'kindlich, adj. das ist eine -e Bitte, tas

nav bērna lūgums, un'klār, I. adj. neskaidrs; (vom Wasser)

duļķains; II. adv. neskaidri. Un'klārheit, f. neskaidrums, m. un'klūg, I. adj. negudrs; (unbesonnen)

neapdomīgs; II. adv. negudri. Un'klūgheit, f. negudrība, f.; (Unbesonnenheit) neapdomība, f. Un'kosten, pl. izdevumi, m. pl.; auf -anderer, (jemm.) « machen od. (jemn.) in » stürzen, gāzt (kādu) izdevumos. Un'kraut, n. nezāle, f.; prv. - vergeht

nicht, nezāles aug visur. Un'kunde, f. nezināšana, f. un'kundig, adj. einer Sache - sein, ne-prast kādu lietu, būt kādā lietā nepratējam.

un'landbār, adj. malā neizceļams. un'längst, adv. nesen, unlauter, adj. nešķīsts, nekrietns. Unlauterkeit, f. nešķīstums, m.; nekriet-nums, m.

unleidlich, adj. neciešams, nepanesams, ufrtenksām, adj. nelokāms, nepaklausīgs. Un'lenksamkeit, f. nelokāmība, f. un'lēserlich, adj. nesalasāms; neizburto-jams.

Unlēserlichkeit, f. «., nesalasāmība, f. unleug'bār, adj. nenoliedzams; (offenbar)

acīm redzams. Unleug'bārkeit, f. nenoliedzamība, f.;

acīmredzamība, f. unlieb, adj. nepatīkams; es ist mir man nepatīk; es ist mir nicht «, man patīkami, -lich, adj. maz patīkams, -sam, adj. vienaldzīgs, unlös'||bär od. -lich, adj. 1. (von Aufgaben) neatrisināms; (von Stoffen) neatšķaidāms; -e Verbindung, neraisāms - sakars; 2. fig. (unentwirrbar) neizskaidrojams.

Unlös'bärkeit, f. 1. neatrisināmība, f.; ne-atšķaidāmība, f.; 2. fig. neizskaidroja-mība, f. uniösch'bär, adj.

nedzēšams, unlöt'bär, adj. neliedējams. Un'Iust, f. 1. nepatika, f.; negriba, f.; 2. (Widerwille) pretīgums, m.; riebums, m.

un'lustig, I. adj. īgns, saīdzis, negribīgs;

II. adv. ar nepatiku, ne labprāt, un'männlich, I. adj. maz vīrišķīgs, vīra

necienīgs; II. adv. kā bāba. Un'männlichkeit, 4- vīrišķības trūkums,

m.; (Feigheit) bābiskums, m. Un'mäß, n. pārmērība. Un'masse, f. liels daudzums, un'mäßig, I. adj. pārmērīgs, negalīgs; (im Essen u. Trinken) nesātīgs, negausīgs; II. adv. pārmērā; (im Essen u. Trinken) nesātīgi; (ungeheuer) visai. Un'mäßigkeit, f. (im Essen u. Trinken) nesātība, f.; negausība, f.; (Übermaß) pārmērība, f. Un'menge, f. liels daudzums. Un'mensch, m. necilvēks, m.; (Barbar)

mežonis, m. un'menschlich, I. adj. 1. necilvēcīgs; (barbarisch) mežonīgs; 2. fam. "(ungeheuer) milzīgs; (erstaunlich) apbrīnojams; (übermäßig) pārmērīgs; II. adv.

I. necilvēcīgi, kā necilvēks; 2. fig. ļoti, visai.

Unmenschlichkeit, f. necilvēcība, f.; ne-

cilvēcīgums, m. unmerk'jļbār od. -lieh, I. adj. nemanāms;

II. adv. nemanot, unmeß'bär, adj. neizmērojams. Unmeß'bärkeit, f. neizmērojamība, f. un'militärisch, adj. nemilitārisks, neka-

reivisks.

unmit'telļ|bār, adj. nepasludināms, -sam,

adj. neizpaudīgs. un'mittelbär, I. adj. tiešs; II. adv. tieši. Un'mittelbärkeit, f. tiešums, m. un'möbliert, adj. nemēbelēts. un'möglich od. unmöglich, I. adj. neiespējams; U-es leisten, darīt, kas vien iespējams; prv. U-es kann man von niemandem verlangen, neiespējamas lietas ne no viena neprasa; II. adv. ich kann es » tun, man nav iespējams to darīt; to es nekādā ziņā nespēju darīt; bei Gott ist kein Ding Dievam visas lietas iespējamas. Un'möglichkeit od. Unmöglichkeit, f. neiespējamība, f.; es ist ein Ding der tā ir gluži neiespējama lieta, un'morālisch, I. adj. nemorālisks; II. adv.

nemorāliski, nemorāliskā veidā, un'miindig, adj. nepilngadīgs.

Un'mündigkeit, f. nepilngadība, f. un'musikālisch, adj. 1. (von Personen) ne-mūzikāls; 2. (von Dingen) bezmūzi-kas-.

Un'mūt, m. nemiers, m.; īgnums, m. unmutig, adj. nemierā esošs, saīdzis, un'nachahmlich, adj. das ist tas nav

atdarināms, unnah'bār, adj. nepieejams; (unantast-

bār) neaiztiekams. Unnah'bārkeit, f. nepieejamība, f.; ne-

aiztiekamība, f. unnahr'haft, adj. maz baŗojošs. Un'natūr, f. nedabiskums, m.; izvirtība, f. un'natürlich, I. adj. 1. nedabisks, pretdabisks; 2. (entartet) izvirtis; 3. (affektiert) liekuļots; II. adv. 1. pret dabu; 2. (ungewöhnlich) neparasti; (übermäßig) pārmērīgi. Un'natiirlichkeit, f. 1. nedabiskums, m.; 2. (Ungeheuerlich) milzīgums, m.; 3. (Affektiertheit) liekuļošana, f.; izlikšanās, f. unnenn'bār, adj. neizsakāms, un'nötig, I. adj. nevajadzīgs; (überflüssig) lieks; II. adv. od. -erweise, adv. bez vajadzības, par niekiem, un'nütz, adj. nevajadzīgs; (überflüssig) lieks.

un'nützerweise, adv. veltīgi, bez vajadzības.

un'ordentlich, I. adj. 1. (von Personen) nekārtīgs; 2. (von Sachen) nenokārtots; II. adv. nekārtība, bez kārtības. Un'ordnung, f. nekārtība, f.; (Verwirrung) sajukums, m.; in - bringen, izjaukt kārtību; in ~ geraten, izjukt, sajukt.

un'orgānisch, adj. neorganisks, un'paar, adj. nepāŗa; paar oder - spielen, spēlēt pāri vai nepāri, un'parteiļļisch od. -lieh, I. adj. bezpartejisks; II. adv. bezpartejiski. Unparteilichkeit, f. bezpartejība, f.; bezpartejiskums, m. un'paß,

adj. nevesels, un'passend, I. adj. 1. (ungeeignet) nederīgs; 2. (unschicklich) nepieklājīgs; II. adv. 1. (zur Unzeit) nelaikā; 2. nepieklājīgā veidā, un'päßlich, adj. nevesels. Unpäßlichkeit, f. neveselība, f.; nevese-lums, m.

unpersönlich, adj. bezpersonisks. Un'persönlichkeit, f. bezpersoniskums, m. un'poētisch, adj. nedzejisks, unpolitisch, adj. nepolitisks, unpraktisch, adj. 1. nepraktisks; 2. (unausführbar) neizdarāms.unproduktiv — unschwer

563

un'pxoduktiv, adj. neproduktīvs, neražīgs.

un'pünktlich, I. adj. neakurats; II. adv.

er kam viņš nenāca noteiktā laikā. Un'pttnktlichkeit, f. neakurātība, f. unqualifizier'bär, adj. nekvalificējams,

neapzīmējams, un'rasiert, adj. nenoskūts. Un'rāt, m. -(e)s, mēsli, m. pl.; netīrumi, m. pl.; fam. - merken, nojaust ķezu; manīt, ka lieta vairs nav laba. un'rätlich od. unrātsam, adj. neieteicams;

es ist nav ieteicams, un'recht, I. adj. 1. (falsch, unrichtig) nepareizs, neīsts, aplams; das ist der -e Schlüssel, tā nav īstā atslēga; in -e Hände fallen, nākt neīstās rokās; 2. (ungerecht) netaisns; nichts U-es tun, nedarīt nekā ļauna; prv. « Gut gedeiht nicht, netaisna manta augļus neatnes; 3. (linke Seite bei Zeugen) -e Seite, ļaunā od. kreisā puse; II. adv. 1. (falsch, unrichtig) nepareizi; 2. netaisni.

Un'recht, n. netaisnība, f.; pārestība, f.; er ist im «, viņam netaisnība; mit gluži nepareizi; (jemm.) - tun, darīt (kādam) pāri; - leiden, ciest netaisnību od. pārestību, un'rechtlich, I. adj. netaisns; II. adv. netaisni.

Un'rechtlichkeit, f. netaisnība, f.; netaisnīgums, m. un'rechtmäßig, I. adj. nelikumīgs; II. adv. od. -erweise, adv. nelikumīgā kārtā.

Un'rechtmäßigkeit, f. nelikumība, f.; ne-

likumīgums, m. un'rēdlich, I. adj. negodīgs, nekrietns; II.

adv. negodīgi. Un'rēdlichkeit, f. negodīgums, m. un'rēgelmāBig, I. adj, nekārtīgs; nekārtns (gram.); II. adv. nekārtīgi. Un'rēgelmāBigkeit, f. nekārtīgums, m. un'reif, adj. 1. negatavs; -e Früchte, ne-ienākuši augļi, auch zaļi augļi; 2. fig. pārāk jauns. Un'reife, f. negatavība, f.; (von Menschen) nepilngadība, f. un'rein, adj. 1. netīrs; das U-e, bruljons,

m.; 2. fig. (von Tönen) neskaidrs. Un'reinheit, f. 1. (Unsauberkeit) netīrums, m.; 2. fig. (von Tönen) neskaid-rums, m. un'reinlich, adj. netīrīgs. Un'reinlichkeit, f. netīrība, f.; netīrīgums, m.

unrett'bār, I. adj. neglābjams; II. ädv. er ist - verloren, viņu vairs neviens nevar izglābt.

un'richtig, I. adj. nepareizs, aplams; II. adv. . singen, aplami dziedāt; - schreiben, nepareizi rakstīt; die Uhr geht pulkstenis neiet pareizi. Un'rūhe, f. nemiers, m.; (Krawall) dumpis, m.; in » versetzen, satracināt, un'rūhig, I. adj. 1. nemierīgs; in dieser Straße ist es sehr šai ielā daudz trokšņa; 2. (sehr beweglich) kustīgs; (vom Meere) saviļņots; 3. fig. nemierīgs; (besorgt) bažīgs; II. adv. 1. (geräuschvoll) trokšņaini, ar troksni; 2. fig. (aufgeregt) ar uztraukumu, nemierīgi; - schlafen, nemierīgi gulēt. Unruhstifter, m. nemieru cēlējs, m.; musinātājs, m. un'ruhvoll, adj. nemiera pilns, uns, prn. mums, mūs; grüßen Sie ihn

von sveicinait viņu no mums. unsāg'bār od. unsäglich, I. adj. neizsakāms; (ungeheuer) milzīgs; II. adv. milzīgi.

un'sauber, adj. nespodrs, netīrs. Un'sauberkeit, f. netīrība, f. unschād'haft, adj. nebojāts, un'schädlich, adj. nekaitīgs; (jemn.) « machen: ich habe ihn gemacht, esmu panācis to, ka viņš vairs nevar kaitēt. Unschädlichkeit, f. nekaitīgums, m. un'schātzbār od. unschātz'bār, adj. nenovērtējams, ļoti dārgs. Unschātz'bārkeit, f. ļoti liels dārgums,

m.; cenas nenoteicamība, f. un'scheinbār, adj. neievērojams. Un'scheinbārkeit, f. «., 1. neredzamība, f.; 2. fig. (Bedeutungslosigkeit) neievēro-jamība, f.

un'schicklich, I. adj. nepieklājīgs; II.

adv. nepieklājīgi, kā nepieklājas. Un'schicklichkeit, f. pl. -en, nepieklā-

jīgums, m. Un'schlitt, n. -(e)s, tauki, m. pl. un'schlüssig, adj. nenoteikts, šaubīgs. Un'schlüssigkeit, f. nenoteiktība, f.;

(Zögern) vilcināšanās, f.; zvalnība, f. un'schmackhaft, adj. negaržīgs. Un'schmackhaftigkeit, f. negaržīgums, m. un'schmelzbār, adj. nekausējams. Un'schmelzbārkeit, f. nekausējamība, f. unschmied'bār, adj. nekaļams. un'schön, adj. neskaists. Un'schuld, f. nevainība, f.; fig. ich wasche meine Hände in es mazgāju rokas nevainībā, un'schuldig, I. adj. nevainīgs; II. adv. u.

-erweise, adv. bez vainas; nevainīgi, un'schuldsvoll, adj. nevainīgs. un'schwēr, I. adj. viegls; II. adv. bez pūlēm, viegli.

unSchwesterlich, adj. māsas necienīgs. UnSēgen, m. (Unglück) nelaime, f.; (Fluch) lāsts, m.; der - ruht auf diesem Hause, šis nams nolādēts, šim namam nav svētības, unselbständig, adj. nepatstāvīgs. Un'selbständigkeit, f. nepatstāvība, f. unSēlig, adj. kļūmīgs; (unangenehm) nepatīkams.

unSer (unSere, unSer), adj. poss. mūsu; • und euer Freund, mūsu un jūsu draugs; unsre Eltern, mūsu vecāki; (= der, die, das unsrige) mūsējs; dies Haus ist šis nams ir mūsējs od. šis nams pieder mums; das Unsre, mūsu manta; die Unsren, mūsēji; (rückbezüglich) savs; wir verkauften « Haus, mēs pārdevām savu namu. unSer, prn. (Genetiv von mir) mūsu; Gott erbarme sich »! Dievs lai apžēlojas par mums! es waren - drei, mēs bijām trīs. unSerļļeiner od. -eins, mūsējs, kāds no mums. -erseits, adv. 1. (von uns her) no mūsu puses; (rückbez.) no savas puses; 2. (in unsrem Auftrage) mūsu uzdevumā; 3. (wir ebenfalls) arī mēs. unserglei'chen, mums līdzīgs. unSert|halben od. -wēgen od. um-willen,

adv. mūsu dēļ. unSicher, adj. 1. (ungewiß) droši nezināms; (zweifelhaft) šaubīgs; es ist noch ob er kommen wird, vēl droši nav zināms, vai viņš nāks; 2. (nicht fest) ne visai stingrs, nedrošs; mit -er Hand, ar trīcošu roku; 3. (gefährlich) bīstams; die Wege » machen, padarīt ceļus bīstamus (od. nedrošus). Unsicherheit, f. 1. (Ungewißheit) nedrošība, f.; 2. (Gefährlichkeit) bīstamība, f.; (Gefahr) briesmas, f. pl. unSichtbār, adj. neredzams; - werden, nozust.

unSichtbārerweise, adv. neredzamā veidā.

UnSichtbarkeit, f. neredzamība, f. UnSinn, m. aplamība, f.; (dummes Zeug) blēņas, f. pl.; das ist tās ir blēņas! » reden od. schwatzen, runāt blēņas; - treiben, blēņoties. unSinnig, I. adj. bezprātīgs, aplams; II. adv. od. -erweise, adv. bezprātīgi, kā bez prāta.

UnSinnigkeit, f. bezprātība, f.; bezprātī-

gums, m. UnSitte, f. netikums, m. unsittlich, I. adj. netikumīgs, netikls;

II. adv. netikli. UnSittlichkeit, f. netikumība, f.; netiklība, f.

unSrige, (der, die, das) prn. poss. mūsējs; die U-n, mūsēji; wir haben das U- getan, mēs esam darījuši, kas mums bija jādara; mēs esam darījuši savu pienākumu. unStät, adj. 1. (umherirrend) klaidoņa-, (unruhig) nemierīgs; ein -es Leben führen, klīst apkārt; -er Blick, nemiera pilnas acis; 2. (unbeständig) nepastāvīgs; (veränderlich) grozīgs. UnStätigkeit, f. 1. klaidonība, f.; 2. (Unbeständigkeit) nepastāvība, f. unstatthaft, adj. nevietā esošs; (verboten) aizliegts; (unzulässig) nepielaižams, neatļaujams. UnStatthaftigkeit, f. nepielaižamība, f. unsterblich, I. adj. nemirstams; II. adv. sich • verlieben, iemīlēties līdz nejēgai.

Unsterblichkeit, f. nemirstība, f.; (ewiges Leben) mūžīgā dzīvošana. UnStern, m. nelaimes zvaigzne, f.; (böses

Geschick) ļauns liktenis, unstēt v. nepastāvīgs, unstill'bār, adj. neapmierināms; (vom Durst) - nedzešams; (von

Schmerzen) neremdējams, unsträflich, adj. nevainojams; (unbescholten) bezvainīgs. Unsträflichkeit, f. nevainojamība, f. unStreitig, I. adj. nenoliedzams; neapstrīdams; II. adv. bez vārda runas, bez pretestības. unStudiert, adj. 1. (von Personen) nestudējis; 2. (von Sachen) nestudēts, nepārbaudīts; -eRede, nesagatavota runa. unsūhn'bār, adj. nepiedodams. UnSumme, f. liela summa, untā'delhait, I. adj. nepeļams, nevainojams; II. adv. bez vainas. Untā'delhaftigkeit, f. nepeļamība, f. untā'delig, v. untadelhaft. Untāt, f. nedarbs, m.; (entsetzliche Tat)

negantība, f. un'tätig, adj. bezdarbīgs, dīkā stāvošs. Untätigkeit, f. bezdarbība, f. un'tauglich, adj. nederīgs; (unfähig) nespējīgs.

Un'tauglichkeit, f. nederīgums, m. unteil'bār, adj. nedalāms. Unteil'bārkeit, f. nedalāmība, f. un'teilhaftig, adj. (einer Sache) • sein,

būt bez dalības (kādā lietā), un'ten, adv. apakšā, lejā; ~ am Boden, zemē; - in der Flasche, pudeles dibenā;

• am Berge, kalna apakšā, piekalnē; hier še apakšā; da tur apakšā; von «. auf, no pašas apakšas,- fig. von

• auf dienen, uzkalpot no apakšas sā-untenan — Unterdecke

kot; siehe «! skaties zemāk! weiter tālāk, turpmāk; von oben bis no augšas līdz apakšai; no galvas līdz kājām; nach «., uz apakšu.

untenan', adv. «. sitzen, sēdēt pēdējā vietā.

un'tenstēhend, adj. zemāk minēts.

un'ter, prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) 1. apakš, zem; a) (räumlich) - dem Tische liegen, atrasties pagaldē (od. zem galda); - das Bett werfen, sviest pagultē; die Bank stellen, nolikt pasolē; (etw.) ~ dem Tische hervorziehen, izvilkt (ko) no pagaldes; - freiem Himmel, zem klajām debesīm; - Wasser stehen, būt applūdušam; » Wasser setzen, applūdināt; «. dem Wasser schwimmen, peldēt zem ūdens; - dem Dache wohnen, dzīvot zem jumta od. jumta apakšā; fig. - der Erde liegen, gulēt zem zaļām velēnām; fig. er ist schon längst - der Erde, viņš jau sen zemes klēpī; fig. (etw.) - den Händen haben, strādāt (pie kā)i fig. (mit jemm.) • einer Decke liegen od. stecken, rīkoties (ar kādu) uz vienu roku; fig. -Segel gehen, doties jūrā; fig. es gibt nichts Neues » der Sonne, pasaulē nenotiek nekas jauns; b) fig. (dem Range nach) - (jems.) Befehle stehen, atrasties (kāda) pavēlniecībā; er hat hundert Mann - sich, viņam klausa simts vīru, viņš pavēl pār simts vīriem;

c) fig. (der Zahl nach) Kinder «. zehn Jahren, bērni zem desmitā gada;

d) (der Zeit nach) der Republik, republikas laikā; - der Regierung Peters des Großen, Pētera Lielā valdīšanas laikā; e) fig. (Art u. Weise) - der Hand, slepeni, auch zem rokas; « dem Siegel der Verschwiegenheit, slepeni, pilnā uzticībā; - einem falschen Namen, ar neīstu od. piejemtu vārdu;

- diesen Umständen, šinīs apstākļos; « allen Umständen, visādā ziņā; - keinen Umständen, nekādā ziņā; «. Tränen, asaras raudot, asarām birstot; «. den größten Strapazen, ar vislielākajām grūtībām; • dem Donner der Kanonen, lielgabaliem dūcot; - einer Bedingung, ar vienu nosacījumu; - folgenden Bedingungen, ar sekojošiem nosacījumiem; - der Bedingung, daß er kommt, ar to nosacījumu, ka viņš nāks; 2. fig. (mitten unter) starpā; (zwischen) starp; • diesen Büchern, šo grāmatu starpā; mitten - uns, mūsu vidū; einer euch, viens no jums;

- allen, die ich kenne, no visiem, kuŗus es pazīstu.

un'ter, adj. 1. (räumlich) apakšējs; apakšas-; das -e Stockwerk, apakšējais stāvs; der -e Teil, apakšējā daļa, apakša, f.; 2. fig. (dem Range nach) zemāks, auch apakšējs; die -en Klassen, zemākās klases; die -en Stände, zemākās od. apakšējās šķiras. Un'ter, m. -s, pl. (beim Kartenspielen) kalps, m.

Un'terIIabteilung, f. apakšnodaļa, f. -arm, m. rokas apakšējais stilbs; dilbis, m. -ärmel, m. apakšējā piedurkne, -ārt, f. pasuga, f.; pašķira, f. -arzt, m. ārsta palīgs, m. -aufsēher, m. apakšuzraugs, m. -balken, m. apakšējais baļķis,

m. -bau, m. apakšbūve, f. -bauch, m. pavēdere, f. -bauchartērie, f. pavēderes artērija, f. un'terbauen, v. a. pabūvēt apakšā, unterbau'en, v. a. 1. (stützen) atbalstīt;

2. (untergraben) parakt. Un'ter||baum, m. apakšējais bomis, m. -beamte(r), m. jaunāks ierēdnis, m. -befehlshāber, m. pavēlnieka palīgs, m. -behörde, f. zemāka iestāde, -beinkleid, n. apakšbikses, f. pl. unterbinden, v. a. (v. binden) pasiet apakšā.

unterbin'den, v. a. (v. binden) (part. p. unterbun'den) apsiet; nosiet (lai asinis netek); fig. (jemm.) die Lebensader nocirst (kādam) rokas, izpostīt (kādu). Unterbin'dung, f. apsējums, m. unterblei'ben, v. n. (v. bleiben) (part. p. unterblieben) palikt neizdarītam; (aufhören) beigties; es darf nicht tas jāpadara; es ist unterblieben, tas palicis nedarīts. Unterbleiben, n. beigšanās, f. Un'terböden, m. pagrīde, f. unterbrechen, v. a. (v. brechen) (part. p. unterbroch'en) pārtraukt; (einstellen) beigt.

Unterbrech'er, m. pārtraucējs, m. Unterbrechung, f. pārtraukšana, f.; pārtraukums, m. unterbreiten, v. a. paklāt apakšā, unterbreiten, v. a. likt priekšā, unterbringen, v. a. (v. bringen) ievietot; wo wirst du diesen Tisch kur tu noliksi šo galdu? (jemn.) dot (kādam) telpas; piegādāt (kādam) vietu; sein Geld «, noguldīt naudu uz augļiem; ein Pferd likt zirgu stallī; einen Wagen ievietot ratus šķūnī. Unter||bringen, n. od. -bringung, f.

ievietošana, f. Unterdecke, f. paklājs, m.566

unterdes' od. unterdessen, adv. 1. (inzwischen) pa tam, pa to laiku; 2. (seitdem) no tā laika, unterdrücken, v. a. paspiest apakšā, unterdrücken, v. a. apspiest (tautu); aizliegt (avīzi); apspiest od. nomākt (dumpi); savaldīt (kaislības); apturēt (asaras).

Unterdrück'er, m. apspiedējs, m. Unterdrückung, f. pl. -en, apspiešana,

f.; apspiedums, m. (v. Zeitwort), untereinander, adv. 1. (durcheinander) juku jukām; 2. (gegenseitig) savā starpā; viens par otru. -mengen, v. a. u. -werfen, v. a. (v. werfen) sajaukt; ailes «, samētāt visu juku jukām, unterfang'en, v. refl. (v. fangen) (part. p. unterfangen) sich iedrošināties, uzdrīkstēties. Unterfang'en, n. -s, 1. iedrošināšanās, f.;

(Kühnheit) pārdrošība, f. un'terfassen, I. v. a. (jemn.) paķert (kādu) zem rokas; II. v. refl. sich apķerties.

Un'terfeldherr, m. karavadoņa palīgs, m. unterflech'ten, v. a. (v. flechten) (part. p.

unterfloch'ten) iepīt starpā. Un'ter igang, m. 1. (saules) norietēšana, f.; riets, m.; die Sonne neigt sich zum -e, saule pašu laiku noiet; 2. bojā eja, f.; der Untergang des Abendlandes, Vakareiropas bojā eja; 3. fig. (Zerrüttung) posts, m.; (Verfall) grimšana, f.; sabrukums, m. -gattung, f. pasuga, f. untergē'ben, adj. pakārtots; der U-e,

apakšnieks, m. Untergē'benheit, f. apakšniecība, f. un'tergēhen, v. n. (v. gehen) 1. (von der Sonne) noiet, norietēt; die -de Sonne, norietoša saule; 2. (von Schiffen) nogrimt, iet bojā; 3. fig. (umkommen) iznīkt; (zu Grunde gehen) iet bojā; (verschwinden) nozust. Un'ter||gehölz, n. v. Unterholz, -gehilfe,

m. jaunākais palīgs, untergeordnet, adj. apakšniecisks, zemāks, pakārtots; eine -e Stellung einnehmen, atrasties zemākā vietā. Un'terļļgericht, n. pirmās instances tiesa, f.

untergeschoben, adj. neīsts, viltots; ar

viltu kaut kur ievests. Unter||geschoß, n. apakšējais stāvs,

apakšstāvs, m. un'tergrāben, v. a. (v. graben) parakt, untergrā'ben, v. a. (v. grāben) (part. p. untergrāben) 1. (unterhöhlen) izrakt apakšu; 2. fig. (vernichten) izpostīt; (verderben) sapostīt, sabojāt; (erschüttern) satricināt.

Untergrā'bung, f. 1. parakšana, f.j 2. fig. (Zerstörung) sabojāšana, f.

Untergrundbahn, f. apakšzemes dzelzceļš, m.

un'terhāben, v. a. (v. haben) 1. einen Rock būt apvilkušam svārkus apakšā; 2. fam. seinen Gegner būt pārspējušam savu pretinieku.

unterhalb, prp. (mit dem Genetiv) lejpus, apakšpusē; (an Flüssen) lejas galā.

Unterhalt, m. -(e)s, uzturs, m.; pārtika, f.; den ~ bestreiten, samaksāt par uzturu; sich einen - verschaffen, sagādāt sev uzturu od. pārtiku.

unterhalten, v. a. (v. halten) turēt apakšā.

unterhalten, I. v. a. (v. halten) (part. p. unterhalten) 1. (am Leben erhalten) uzturēt; (füttern) ēdināt, mitināt; (pflegen) kopt; 2. fig. (mit jemm. sprechen) runāt; 3. fig. (belustigen) pakavēt laiku, uzjautrināt; ein -des Buch, tīkama grāmata; II. v. refl. sich sich (mit jemm. über etw.) sarunāties od. patriekties (ar kādu par ko).

Unterhalter, m. uzturētājs, m.

Unterhaltung, f. 1. (Erhaltung) uzturēšana, f.; 2. fig. (Gespräch) saruna, f.; die (ganze) » allein führen, runāt vienam pašam; 3. fig. (Belustigung) uzjautrinājums, m.; laika kavēklis, m.

Unterhal'tungs||blatt, n. laikraksts laika kavēklim, -gäbe, f. sarunas dāvana, f. -kosten, pl. uztura izdevumi, m. pl. -kunst, f. māksla patriekties, -lektüre, f. viegli lasāma grāmata, f. -pflicht, f. uzturēšanas pienākums, m. -stoff, m. sarunas viela, f. -tön, m. sarunas tonis, m.

unterhal'tungsweise, adv. sarunas veidā.

unterhandeln, v. a. apspriesties; (mit dem Feinde) raudzīt salīgt; wegen des Friedens apspriesties par miera līgšanu.

Unter||händler," m. apspriedējs, m.; (Vermittler) starpnieks, m.; vidnieks, m.-(im Kriege) parlamentārs, m. -händ'-lerin, f. sarunu vedēja, f.; (Vermittlerin) starpniece, f. -handlung, f. sarunas, f. pl.; -en anknüpfen, uzsākt sarunas; in ~ stehen, apspriest; sich in -en einlassen od. in - treten, ielaisties sarunās, uzsākt sarunas.

Unterhemd, n. apakškrekls, m.

unterhöhlen, v. a. izalot, izrakt.

Unter||holz, n. krūmi, m. pl. (mežā); žagari, m. pl. -höse, f. apakšbikses, f. pl.

unterirdisch, adj. 1. apakšzemes-; ein -er Bau, apakšzemes būve; ein -er Gang in der Kirche, aile zem baznīcas; -e Begräbnisse, katakombas, f. pl.;

2. (der Unterwelt angehörig) mirušo mītnes-.

unterjoch'en, v. a. padarīt par apakšnieku; (knechten) kalpināt.

Unter] och'ung, f. uzvarēšana, f.

Unter|; kiefer, m. apakšžoklis, m.; apakšējais žoklis, -kinn, n. pasmakrs, m.; pakakle, f. -klasse, f. apakšējā klase, -kleid, n. apakšdrēbes, f. pl.; (Beinkleid) bikses, f. pl.

Unterkommen, v. a. (v. kommen) 1. atrast patvērumu; 2. atrast vietu, kur apmesties; 3. dabūt vietu.

Unterkommen, n. 1. (Zuflucht) patversme, f.; 2. (Wohnung) dzīvoklis, m.;

3. (Stelle) vieta, f.

un'terkötig, adj. puvešains, strutains.

unterkriegen, v. a. fam. pievarēt, pārspēt.

Unter||kunft, f. patversme, f.; vieta, f.; er hat eine sehr gute - gefunden, viņš ticis ļoti labā vietā, -kurland, n. Lejas-Kurzeme, f. -läge, f. 1. paklājs, m.;

2. (Grundmauer) pamata mūris, m.;

3. (zum Schreiben) paliekamais, m.;

4. fig. (Grundlage) pamats, m.; 5. (beim Okulieren) pacelms, m.

Unter||land, n. lejas zeme, f.; nīca, f. -länder, m. -s, pl. lejnieks, m.

Unterlaß, m. ohne bez mitēšanās.

unterlassen, v. a. (v. lassen) (part. p. unterlassen) atstāt(od. pamest) nedarītu (neteiktu etc.); (nicht erfüllen) neizpildīt; (verabsäumen) nokavēt; (aufhören) nobeigt; (vergessen) aizmirst; für die -e Beilegung dieses Dokumentes, par šī dokumenta nepie-likšanu.

Unterlassung, f. «., pl. -en, neizdarīšana, f. (v. Zeitwort).

Unterlassungs||fall, m. im -e, neizdarīšanas gadījumā, -sünde, f. nolaidības (od. nevīžības) grēks, m.

unterlaufen, v. n. (v. laufen) paskriet apakšā; mit gadīties, iesprukt starpā, iešmaukties; ein Wort mit » lassen, iespraust vārdu starpā.

unterlaufen, v. n. (v. laufen) (part. p. unterlaufen) saplūst (apakš kā); diese Stelle ist mit Blut zem šīs vietas saplūdušas asinis; die Wange ist blau vaigā zilumi.

unterlēgen, v. a. palikt; einer Henne Eier (zum Ausbrüten) palikt vistai olas apakšā; einem Kinde frische Win-;

dein », mainīt bērnam autiņus; mit unterlegten Pferden fahren, braukt ar pārjūgtiem zirgiem; fig. einem Worte einen andern Sinn pielikt vārdam citu nozīmi, unterlēg'en v. unterliegen. Unter||leib, m. pavēdere, f. -leibsbruch, m. pavēderes trūkums, m. -leibsent-zündung, f. pavēderes iekaisums, m. unterliegen, v. n. (v. liegen) atrasties apakšā.

unterließen, v. n. (v. liegen) (part. p. unterlē'gen) tikt uzvarētam, palikt apakšā; fig. das unterliegt keinem Zweifel, par to nav nemaz ko šaubīties.

Unterlippe, f. apakšlūpa, f. untermau'ern, v. a. pamūrēt, uztaisīt

mūri apakšā, untermeng'en, v. a. piejaukt klāt. Untermeng'ung, f. piejaukums, m. Untermensch, m. zemcilvēks, m. Untermilitär, n. apakškareivji, m. pl. unterminie'ren, v. a. likt mīnas apakšā;

(untergraben) parakt, untermisch'en, v. a. piemaisīt; die Gerste ist mit Hafer untermischt, miežos piemaisījušās auzas, unterneh'men, v. a. (v. nehmen) (part. p. unternom'men) uzsākt, uzjemties; ich wage es nicht, eine so weite Reise zu es neiedrošinos doties tik tālā ceļā. Unterneh'men, n. -s, uzsākšana, f.; uz-

sākums, m. unterneh'mend, adj. uzjēmīgs; der zu -e

Bau, uzsākamā būve. Unterneh'mer, m. -s, pl. uzsācējs, m.

-in, f. pl. -nen, uzsācēja, f. Unternehmung, f. pl. -en, uzsākums,

m.; pasākums, m. Unterneh'mungsgeist, m. uzjēmība, f.; uz-

jēmības gars, m. unternehmungslustig, adj. uzjēmīgs. Unteroffizier, m. virsnieka vietnieks, m. unterordnen, v. a. pakārtot; padarīt par apakšnieku, padot virsniecībai; untergeordnet, pakārtots. Unter||ordnung, f. 1. pakārtojums, m.; apakšniecība, f.; 2. (Unterabteilung) apakšnodaļa, f. -pfand, n. ķīla, f. unterrē'den, v. refl. sich «., sarunāties, aprunāties.

Unterrē'dung, f. pl. -en, saruna, f. Unterricht, m. -(e)s, mācība, f.; ~ geben, dot stundas; » nehmen, jemt stundas; » genießen, mācīties; lateinischen » geben, mācīt latīņu valodu; der erste pirmās mācības stundas; dem - der Geschichte beiwohnen, būt klāt vēstures stundās.568

unterrichten, v. a. 1. (jemn. in etw.) mācīt (kādam ko); (Stunde geben) dot stundas; (belehren) pamācīt; im Lateinischen mācīt latīņu valodu; im Singen dot stundas dziedāšanā; 2. (benachrichtigen) (jemn. von etw.) dot (kādam par ko) ziņu; gut unterrichtet sein, labi iepazinies; dieses Blatt ist gewöhnlich gut -et, šī avīze mēdz sniegt drošas ziņas.

Unterrichts II anstalt, f. mācības iestāde, f. -methöde, f. mācības metode, f. -minister, m. izglītības ministrs, m. -

ministē-rium, n. izglītības ministrija, f. »spräche, f. mācību valoda, f. -stunde, f. mācību stunda, f. -wēsen, n. mācību resors, m.; mācību lietas, f. pl. -zweig, m. mācību nozare, f.

Unter|| rinde, f. apakšējā miza. -rock, m. apakšsvārki, m. pl.

un'ters = unter das.

untersā'gen, v. a. aizliegt.

Untersā'gung, f. aizliegšana, f.; aizliegums, m.

Unter||satz, m. 1. (Stütze) atbalsts, m.; (Unterlage) paklājs, m.; (Sockel) pamatne, f.; 2. (in der Logik) apakštei-kums, m. -schäle, f. apakštase, f.

unterschätzen, v. a. zemu vērtēt.

Unterschätz'ung, f. pārāk zems novērtējums.

unterscheid'bār, adj. izšķiŗams.

unterscheiden, I. v. a. (v. scheiden) (part. p. unterschie'den) izšķirt; atšķirt; II. v. refl. sich izšķirties; atšķirties.

unterscheidend, izšķīrējs-; atšķīrējs-; (charakteristisch) raksturīgs.

Unterscheidung, f. izšķiršana, f.; atšķiršana, f.

Unterschei'dungs II kraft, f. u. -vermögen,

n. izšķiršanas spēja, f. -zeichen, n. raksturīga zīme, f.

Unterschenkel, m. liels, m.; apakšstilbs, m.

unterschieben, v. a. (v. schieben) 1. bāzt apakšā, pabāzt, pašaut; 2. fig. iešmaukt, viltot; den Worten einen falschen Sinn dot vārdiem neīstu nozīmi.

Unterschiebung, f. iešmaukšana, f.; viltošana, f.

Unterschied, m. -(e)s, pl. -e, starpība, f.; izšķirība, f.; (Unterscheidung) izšķiršana, f.; einen - zwischen zwei Dingen machen, izšķirt divas lietas; das macht einen großen tā ir liela starpība; ohne bez izšķirības, neizšķi-ŗot; zum -e von _____ izšķirot no ...

unterschiedlich, I. adj. dažāds; II. adv.

dažādi, dažādā veidā, unterschiedslos, adv. bez izšķirības, ne-izšķiŗot.

un'terschlāgen, v. a. (v. schlagen) pasist apakšā; die Arme sakrustot rokas; mit unterschlagenen Beinen sitzen, sēdēt, kājas palikušam apakšā, unterschlā'gen, v. a. (v. schlagen) (part. p. unterschlā'gen) Geld noblēdīt naudu; ein Testament nogādāt testamentu pie malas; einen Brief notvert vēstuli. Unterschlā'gung, f. pl. -en, noblēdī-šana, f.; noblēdījums, m. (v. Zeitwort). Unterschleif, m. -(e)s, pl. -e, (Betrug) krāpšana, f.; (Unterschlagung) noblē-dīšana, f.; (Veruntreuung) (svešas mantas) izšķērdēšana, f.; -e machen, noblēdīt, izšķērdēt (svešu mantu), unterschreiben, I. v. a. (v. schreiben) (part. p. unterschrieben) 1. parakstīt; 2. fig. (gutheißen) eine Bedingung atzīt nosacījumu par labu; II. v. refl. sich parakstīties. Unterschreiber, m. rakstītāja palīgs, m. Unterschrei'ber, m. parakstītājs, m. Unterschrei'bung, f. parakstīšana, f.; pa-

rakstījums, m. Unterschrift, f. paraksts, m. Unterseeboot, n. zemūdene, f. unterseeisch, adj. -er Telegraph, zemūdens telegrāfs, m.; kābelis, m. untersetzen, v. a. likt apakšā, untersetz'en, v. a. piejaukt, untersetzt', adj. drukns, plecīgs. Untersetzt'heit, f. druknums, m. untersinken, v. n. (v. sinken) nogrimt, unterspülen, v. a. izskalot, un'terst, adj. 1. (räumlich) apakšas-, apakšējs; das U-e, apakšdaļa, f.; fig. das U-e zu oberst kehren, apgriezt visu ačgārni; zu pašā apakšā; 2. fig. (dem Range nach) zemāks, apakšējs; der U-e, pēdējais, unterstecken, v. a. bāzt apakšā, pabāzt, un'terstēhen, v. n. (v. stehen) stāvēt

apakšā, būt apklātam, unterstē'hen, I. v. n. (v. stehen) (part. p. unterstanden) būt atkarīgam, būt padotam; II. v.

refl. sich iedrošināties, uzdrīkstēties, unterstellen, I. v. a. likt apakšā; II. v

refl. sich nostāties apakšā, unterstellen, v. a. 1. (annehmen) pie-jemt; 2. (zur Last legen) (jemm. etw.)

uzkraut (kādam ko); 3. (unterordnen) pakārtot, darīt atkarīgu; (jemm.) unterstellt sein, būt (no kāda) atkarī-

gam; die ihm unterstellten Schulen, viņa pārziņā atdotās skolas. Unterstellung, f. 1. (Annahme) piejē-mums, m.j 2. (Beschuldigung) apvainojums, m. unterstreichen, v. a. (v. streichen) (part. p. unter strichen) pasvītrot; fig. auch uzsvērt.

Unterstreichung, f. pasvītrošana, f.; pa-

svītrojums, m. un'terstreuen, v. a. pakaisīt; den Pferden Stroh pakaisīt zirgiem salmus. Un'terII Strömung, f. apakšējā strāva, f. -strumpf, m. apakšzeķe, f. -stück, n. apakšas gabals, m. unterstütz'en, v. a. 1. (stützen) atbalstīt; 2k fig. (helfen) pabalstīt; (beistehen) palīdzēt.

Unterstütz'er, m. -s, pl. pabalstītājs, m. Unterstütz'ung, f. pl. -en, 1. (Stütze)

atbalsts, m.; 2. fig. pabalsts, m. unterstütz'ungsbedürftig, adj. kam vajadzīgs pabalsts; (dürftig) trūcīgs; er ist viņam vajag pabalsta, viņš dzīvo trūcīgos apstākļos. Unterstūtz'ungsgesūch, n. pabalsta lūgums, m.

Unterstützungskasse, f. palīdzības kase, f. untersū'chen, v. a. izmeklēt; (nachforschen) izklaušņāt; (erforschen) izpētīt. Untersū'cher, m. izmeklētājs, m.; (Nach-

forscher) izklaušņātājs, m. Untersuchung, f. pl. -en, izmeklēšana, f.; izmeklējums, m. (v. Zeitwort); eine » führen od. anstellen, izmeklēt. Untersü'chungs||akten, f. pl. izmeklēšanas aktis, f. pl. -gefängnis, n. izmeklēšanas cietums, m. -gericht, n. izmeklēšanas tiesa, f. -richter, m. izmeklēšanas tiesnesis, m.

un'tertān, adj. pavalstniecisks; sich ein Volk « machen, dabūt kādu tautu pavalstniecībā. Un'ter|| tān, m. -en od. -s, pl. -en, pavalstnieks, m. -tānenschaft, f. od. -tānenverband, m. pavalstniecība, f. un'tertänig, I. adj. 1. v. Untertan; 2. (ergeben) padevīgs; II. adv. ich bitte -st, ļoti padevīgi lūdzu. Untertänigkeit, f. padevība, f.; pa-

devīgums, m. Un'tertasse, f. apakštase, f. untertauchen, I. v. a. iemērkt; nogremdēt, pagremdēt; II. v. n. panirt, palīst zem ūdens. Untertauchen, n. iemērkšana, f.; panir-šana, f.

Un'terwald, m. krūmi, m. pl.

unterwēgs', adv. ceļā, pa ceļu; immer •* sein, būt vienmēr ceļā; fam. (etw.) -lassen, atstāt (ko) nedarītu, unterweisen, v. a. (v. weisen) (part. p. unterwie'sen) (jemn.) pamācīt (kādu); (jemn. in etw.) ierādīt (kādam ko). Unterwei'||ser, m. pamācītājs, m.; ierādī-

tājs, m. -sung, f. pamācība, f. Unterwelt, f. apakšpasaule, f.; pagare, f.; mirušo mītne, f.; der - angehörig, apakšpasaules-. unterwer'fen, I. v. a. (v. werfen) (part. p. unterworfen) padarīt par apakšnieku; (erobern) iekaŗot; (besiegen) uzvarēt; das ist keinem Zweifel unterworfen, par to nav ko šaubīties; II. v. refl. sich padoties; sich dem göttlichen Willen atdoties Dieva rokās. Unterwerfung, f. (seiner selbst) padošanās, f.; (eines andern) uzvarēšana, f.; nach der - der Gallier kehrte er zurück, uzvarējis gaiļus, viņš atgriezās atpakaļ.

unter||win'den, v. refl. (v. winden) sich iedrošināties, -wüh'len, v. a. izvandīt, izjaukt, -wür'fig, I. adj. padevīgs, pazemīgs; II. adv. padevīgi, ar padevību.

Unterwürfigkeit, f. padevība, f. Un'terzahn, m. apakšzobs, m. unterzeich'nen, v. a. parakstīt; ich Unterzeichnete[r), es apakšā parakstījies. Unterzeich'ner, m. parakstītājs, m. Unterzeichnung, f. parakstīšana, f.; pa-

rakstījums, m. Unterzeug, n. apakšdrēbes, f. pl. Un'terzug, m. pasija, f. un'tief, adj. sekls, lēzns. Untiefe, f. 1. (seichte Stelle) seklums,

m.; 2. (Abgrund) bezdibens, m. Untier, n. nezvērs, m. untilg'bär, adj. 1. neizdzešams; 2. (von Schulden od. Renten) nedeldējams, nesamaksājams, unträg'bär, adj. nepanesams; ein -es

Kleid, nevalkājamas drēbes, untrenn'bär, I. adj. nešķiŗams; II. adv.

nešķiŗamā veidā. Untrenn'bärkeit, f. nešķiŗamība, f. untreu, adj. neuzticams; neuzticīgs; seinem Versprechen «. werden, neturēt, ko solījis; das Gedächtnis wird mir », uz atmiņu vairs nevaru paļauties; sich selbst • werden, pārgrozīt raksturu. Untreue, f. neuzticamība, f. untrink'bār, adj. nedzeŗams. untröst'j|bär od. -lich, adj. neiepriecināms, noskumis. Untröst'lichkeit, f. izmisība, - f.; izmisums, m.570

untrüglich, adj. nešaubāms. Untrüg'lichkeit, f. drošums, m. un'tüchtig, adj. neizveicīgs. Un'tüchtigkeit, f. neizveicīgums, m. Un'tügend, f. netikums, m. un'tūnlich, adj. nedarāms, un'ūberlēgt, I. adj. nepārdomāts; II. adv. nepārdomājis; (unbesonnen) bez apdoma.

Un uberlēgtheit, f. neapdomība, f. unūbersēh'bār, adj. nepārskatāms. Unūberseh'bārkeit, f. nepārskatāmī-ba, f.

unūberļļsetz'bar, adj. nepārtulkojams. -steig'bār od. -steig'Iich, adj. 1. nepārkāpjams; nepārejams; 2. fig. (unüberwindlich) nepārspējams, -trefflich, adj. loti teicams, ļoti krietns; (beispiellos) bezpiemēra-. -troffen, adj. nepārspēts, -wind'lich adj. (unbesiegbar) neuzvarams; (uneinnehmbar) neiejemams; -e Schwierigkeiten, nepārspējamas grūtības. -wun'den, adj. nepārspēts, unublich, adj. nelietājams. unumgänglich, I. adj. nepieciešams; (unvermeidlich) neizbēgams; II. adv. visādā ziņā.

Unumgänglichkeit, f. nepieciešamība, f.

unumschränkt', I. adj. neaprobežots;

II. adv. bez aprobežojuma. Unumschränkt'heit, f. neaprobežotība,

f.; neaprobežota vara. unumstößlich, adj. neapgāžams; (unwiderruflich) neatsaucams. Unumstößlichkeit, f. «., neapgāžamība, f. un'umwunden, I. adj. vaļsirdīgs; (deutlich) skaidri; II. adv. vaļsirdīgi, bez izlocīšanās, ununterbrochen, I. adj. nepārtraukts; (beständig) pastāvīgs; II. adv. bez pārtraukuma, bez mitēšanās, pastāvīgi; es regnet līst vienā gabalā od. līst vienā līšanā, ununterscheid'bār, adj. neizšķiŗams. ununtersūcht', adj. neizmeklēts, ununterzeich'net, adj. neparakstīts, unveränderlich, adj. negrozāms. Unverän'derlichkeit, f. negrozāmība, f. unverändert, I. adj. nepārgrozīts; (etw.) lassen, atstāt (ko), ka bijis; nekā negrozīt (pie kā); II. adv. bez pārgrozījumiem, unverantwortlich, I. adj. 1. (von Personen) neatbildīgs; 2. (von Handlungen) nepiedodams; II. adv. neaizbildināmā veidā.

Unverant'wortlichkeit, f. neatbildība, f.; neatbildīgums, m.; bez atbildības izjūtas.

unverarbeitet, adj. 1. neizstrādāts; 2. fig.

(von Gedanken) nesagremots, unveräußerlich, adj. neatsavināms; (unverkäuflich) nepārdodams. Unveräu'ßerlichkeit, f. neatsavināmī-ba, f.

unverbesserlich, adj. nelabojams. Unverbes'serlichkeit, f. nelabojamī-ba, f.

unverbindlich, adj. kas nesaista, unverblümt', I. adj. neizpušķots; fig. vaļsirdīgs; II. adv. taisni; (etw.) - sagen, sacīt (ko) taisni acīs. un'verbrenn||bär u. -lich, adj. nesadedzināms.

Unverbrenn'bārkeit, f. nesadedzināmī-ba, f.

unverbrüchlich, adj. nepārkāpjams. Unverbrüchlichkeit, f. nepārkāpjamība, f. un'verbürgt, adj. ne visai droši zināms,

negalvojams, neapliecināts. unVerdächtig, adj. nešaubāms. Un'verdächtigkeit, f. nešaubāmība, f. unverdaulich, adj. nesagremojams. Unverdau'lichkeit, f. nesagremojamība, f.

un'verdaut, adj. nesagremots, un'verderbt, adj. nebojāts, nemaitāts, un'verdient, I. adj. nepelnīts; (ungerecht)

netaisns; II. adv. od. -erweise, adv. netaisni, nepelnītā veidā, un'verdrossen od. unverdros'sen, I. adj. neapnicis, nenogurstams; (emsig) čakls; II. adv. bez apnikuma. Un Verdrossenheit, f. nenogurstamība, f. unverehelicht, adj. neprecējies, un'verfrören, I. adj. (ruhig) mierīgs; (kaltblütig) aukstasinīgs; (frech) bezkaunīgs; II. adv. droši, bez kaunēšanās.

Un'verfrörenheit, f. drošums, m.; bez-

kaunīgums, m. unvergänglich, adj. neiznīcīgs; (ewig) mūžīgs.

Unvergäng'lichkeit, f. neiznīcība, f. un'vergessen, adj. neaizmirsts, unvergeßlich, adj. neaizmirstams; dieser Auftritt wird mir - sein, šo skatu es nekad neaizmirsīšu, unvergleich'|jbär od. -lieh, I. adj. nesalīdzināms; II. adv. nesalīdzināmā veidā.

Unvergleich'lichkeit, f. nesalīdzināmī-ba, f.

unverhältnismäßig, I. adj. nesamērīgs; (übermäßig) pārliecīgs; II. adv. bez samēra; « groß, pārliecīgi liels. Unverhält'nismäßigkeit, f. nesamērība, f.; nesamērīgums, m.unverheiratet — unvollständig

un'verheiratet, adj. neprecējies; - bleiben, (von Frauen) palikt meitās od. meitu kārtā; (von Männern) palikt puišos od. puišu kārtā, unverhofft', I. adj. necerēts, neparedzēts; II. adv. negaidot, nejauši; diese Nachricht kam uns ganz šo vēsti mēs nemaz negaidījām, un'verhohlen, I. adj. neslēpts; (offen) vaļsirdīgs; (klar) skaidrs; II. adv. neslēpjot, vaļsirdīgi, unverletz'||bär od. -lich, adj. neaiztiekams, neaizkaŗams. Unverletz'lichkeit, f. neaizkaŗamība, f. unVerletzt, adj. neaiztikts, vesels; (unbeschädigt) neievainots, unvermeid'lich, I. adj. nenovēršams, neizbēgams; II. adv. visādā ziņā. Unvermeidlichkeit, f. nenovēršamī-ba, f.

un'vermerkt, I. adj. nemanīts, neieve-

rots; II. adv. nemanot, unvermietet, adj. neizīrēts. Un'vermögen, n. nespēja, f.; «zu bezahlen, nespēja maksāt, un'vermögend, adj. 1. (machtlos) nevarīgs, nespējīgs; 2. (ohne Vermögen) nabadzīgs, tukšs. Un'vermögenheit, f. 1. (Machtlosigkeit) nevarība, f.; nevarīgums, m.; 2. mantas trūkums, m.; tukšums, m. un'vermūtet, I. adj. negaidīts, neparedzēts; II. adv. negaidot, unvernehm'lich, I. adj. nedzirdams, nemanāms; II. adv. nedzirdot, nemanot. Unvernehm'lichkeit, f. nedzirdamība, f. Un'vernunft, f. neprāts, m. unvernünftig, I. adj. neprātīgs, bezprātīgs; der U-e, bezprātis, m.; II. adv. bez prāta; - reden, aušīgi runāt, un'verrichtet, adj. neizdarīts; -er Sache od. Dinge umkehren, atgriezties, nekā neizdarījušam, un Verrückt, I. adj. nepakustināts, nekustams; II. adv. (jemn.) ~ ansehen, uzlūkot (kādu), acis nenovēršot, unverschämt, I. adj. bezkaunīgs, nekaunīgs; der U-e, bezkauņa, com.; II. adv. bezkaunīgi, bez kauna. Unverschämtheit, f. pl. -en, bezkaunība, f.; bezkaunīgums, m. unversē'hens, adv. 1. (aus Versehen) netīši, neviļus; 2. (unvermutet) negaidot, un'versehrt, adj. neaiztikts, vesels, un'versichert, adj. neapdrošināts, unversieg'bār, adj. neizsīkstošs, unversöhnlich, adj. nesamierināms, nesaderīgs.

Unversöhn'lichkeit, f. nesamierināmība, f. unversöhnt, adj. mieru nesaderējis, un'versorgt, adj. neapgādāts. Un'verstand, m. neprātība, f.; (Dummheit) muļķība, f. un'verstanden, adj. nesaprasts, un'verständig, I. adj. neprātīgs; (dumm) muļķīgs; II. adv. neprātīgi, bez prāta, unverständlich, I. adj. nesaprotams; (undeutlich) neskaidrs; II. adv. nesaprotamā veidā; (undeutlich) neskaidri. Un Verständlichkeit, f. nesaprotamība, f.;

(Undeutlichkeit) neskaidrība, f. unversteuert, adj. -e Waren, preces, par

kuŗām nav maksāta muita, unversucht', adj. nemēģināts; nichts »

lassen, darīt visu, kas iespējams, unverteidigt, adj. neaizstāvēts; - lassen,

atstāt bez aizstāvības, unvertilg'bār, adj. neiznīcināms; (von

Unkraut) neizravējams. unverträglich, adj. 1. nesaticīgs, ķildīgs; 2. (unvereinbar) nesavienojams, nesaderīgs.

Unverträglichkeit, f. 1. nesaticība, f.;

2. (Unvereinbarkeit) nesavienojamība, f. unVerwandt, I. adj. ciešs; (unbeweglich) nekustams; II. adv. seine

Blicke - (auf etw.) richten, cieši (od. acis nenovēršot) lūkoties (uz ko), un'verweilt, adv. bez kavēšanās, tūliņ, unverwelk'lich, adj. 1. (von Blumen) nevīstams; 2. fig. (unvergänglich) nenī-cīgs; (unsterblich) nemirstams, un'verwelkt, adj. nenovītis. unverwerf'lich, adj. neatmetams. unverwēs'lich, adj. neiznīcīgs, netrūdošs. Unverwes'lichkeit, f. neiznīkstamība, f. unverwüstlich, I. adj. neizpostāms; (dauerhaft) izturīgs; eine -e Gesundheit, stipra od. nesatricināma veselība; II. adv. bez apnikuma. Unverwüstlichkeit, f. neizpostāmība, f.;

nesatricināmība, f. un'verzāgt, I. adj. drošs, bezbaiļu-; II.

adv. drošu sirdi, bez bailēm. Un'verzāgtheit, f. drošsirdība, f.; bezbailība, f.

unverzeihlich, I. adj. nepiedodams; II.

adv. nepiedodamā veidā. Unverzeihlichkeit, f. nepiedodamība, f. unverzüglich, I. adj. tūlītējs, nekavēts;

II. adv. tūliņ, bez kavēšanās, un'vollendet, adj. nepabeigts, un'vollkommen, I. adj. nepilnīgs; (mangelhaft) trūkumains; II. adv. nepilnīgi. Un Vollkommenheit, f. nepilnība, f.; ne-

pilnīgums, m. unvollständig, I. adj. nepilnīgs; II. adv. nepilnīgi.572

Un'Vollständigkeit, f. nepilnība, f.; nepil-

nīgums, m. un'vollstreckt, adj. neizpildīts, un'vollzählig, adj. nepilnīgs, nepilnā skaitā, nepilnskaitīgs. un'vörbereitet, I. adj. nesagatavots; II. adv. nesagatavojies, bez sagatavošanās; sprechen, runāt bez sagatavošanās.

unVördenklich, adj. seit -en Zeiten, no

senseniem laikiem, unvērhēr'gesehen, adj. neparedzēts, un'vörsätzlich, I. adj. netīšs, nenodomāts;

II. adv. netīšām, bez nodoma, un'vörsichtig, I. adj. nepiesardzīgs; (unbesonnen) neapdomīgs; (unklug) negudrs; II. adv. nepiesardzīgi. Unvorsichtigkeit, f. nepiesardzība, f.; (Unbesonnenheit) neapdomība; (Un-klugheit) negudrība, f.; aus aiz nevērības, unvorteilhaft, adj. neizdevīgs, un'wahr, adj. 1. (von Personen) nepatie-sīgs; (lügenhaft) melīgs; 2. (von Sachen) nepatiess; (erlogen) samelots. Un'wahrhaftigkeit, f. nepatiesīgums, m. Un'wahrheit, f. nepatiesība, f.; die » sagen, melot, unwahr'nehmbär, adj. nenoģiedams, ne-

viedams. un'wahrscheinlich, adj. neticams. Un'wahrscheinlichkeit, f. neticamība, f. unwan'delbär, adj. negrozāms. Unwan'delbärkeit, f. negrozāmība, f. Un'weib, n. sievas ķēms, m. un'weiblich, I. adj. nesievišķīgs; II. adv.

ne kā sieviete. Un'weiblichkeit, f. nesievišķība, f. unwei'gerlich, adv. bez liegšanās, bez

pretošanās; (unbedingt) visādā ziņā. un'weise od. un'weislich, I. adj. ne visai gudrs; II. adv. ne visai gudri, ar maz gudrības.

un'weit, prp. (mit dem Genetiv) netālu (no); des Flusses, netālu no upes, upes tuvumā. Un'wert, m. nevērtība, f. un'wērt, adj. nevērtīgs,- (untauglich) nederīgs; (unwürdig) necienīgs. Un'wēsen, n. 1. (Unding) ķēms, m.; 2. (Unfug) nekārtība, f.; nelādzība, f.; nebūšana, f. un'wēsentlich, I. adj. nesvarīgs, nebūtisks, neievērojams; II. adv. maz. Un'wēsentlichkeit, f. nes vārīgums, m.;

nebūtiskums, m. Un'wetter, n. negaiss, m.; (Sturm) vētra, f.

un'wichtig, adj. nesvarīgs.

Un'wichtigkeit, f. nesvarīgums, m. unwiderlēg'|[bār od. -llch, adj. neapgāžams.

Unwiderlēg'lichkeit, f. neapgāžamība, f.

unwiderruflich, I. adj. neatsaucams; (unabsetzbar) neatceļams; II. adv. visādā ziņā.

Unwiderrüflichkeit, f. neatsaucamība, f.; (Unabsetzbarkeit) neatceļamība, f. unwidersprech'lich, I. adj. nenoliedzams;

II. adv. bez pretrunas. Unwidersprechlichkeit, f. nenoliedza-mība, f.

unwiderstehlich, I. adj. nepārspējams, neatvairāms; II. adv. nepārspējamā veidā, neatvairāmā veidā. Unwidersteh'lichkeit, f. nepārspējamī-

ba, f.; neatvairāmība, f. unwiderbringlich, adj. neatdabūjams. Un'wille, m. īgnums, m.; sapīkums, m.;

mit -n, saīgušā prātā, un'willfährig, adj. nelabprātīgs. un'willig, adj. 1. (entrüstet) saskaities, sapīcis; (jemn.) - machen, sakaitināt (kādu); (auf jemn.) werden, sapīkt od. sākt skaisties (par kādu); 2. (abgeneigt) nelabprātīgs. un'willkommen, I. adj. ne īstā laikā nācis; (unangenehm) nepatīkams; II. adv. neīstā laikā, un'willkürlich od. unwillkürlich, I. adj. nevilšs; II. adv. neviļus,- gribot negribot.

un'wirklich, adj. neesošs, un'wirsch, adj. saīdzis, un'wirtbär od. -lieh, adj. (unbewohnt) neapdzīvots; (unfruchtbar) neauglīgs, un'wissend, I. adj. nezinātājs-; (ungebildet) neizglītots; (dumm) muļķīgs; II. adv. nezinot, aiz nezināšanas. Un'wissenheit, f. nezināšana, f. od. neziņa, f.

un'wissenschaftlich, adj. nezinātnisks. Un'wissenschaftlichkeit, f. nezinātnis-kums, m.

un'wissentlich, I. adj. netīšs; II. adv. netīšām, nezinot, un'wohl, adj. - sein, būt neveselam; (von Frauen) sie ist viņai mēnešstarpas. Un'wohlsein, n. neveselums, m. un'wohnbär od. -lieh, adj. neapdzīvojams.

un'würdig, I. adj. necienīgs; II. adv. necienīgi, bez cienības. Un'würdigkeit, f. necienība, f.; necienīgums, m.

Un'zahl, f. liels pulks, bezgala skaits, unzähl'bär od. unzählig, adj. neskaitāms.

Unzähl'bärkeit, f. neskaitāmība, f. unzähm'bär, adj. nevaldāms, nevaļājams. Unzähm'bärkeit, f. nevaļājamlba, f. Un'ze, f. pl. -n, unce, f. (mazs svars,

apm. 2 lotes). Un'zeit, f. zur nelaikā, un'zeitgemäfi, I. adj. nepiederīgs, laikam

nepiemērots; II. adv. nelaikā, un'zeitig, I. adj. 1. (unpassend) nepiederīgs; 2. (zu früh eintretend) nelaicīgs, nelaikā nākošs; eine -e Geburt, nelaika radības; (als Resultat) nelaika dzem-dējums; II. adv. nelaikā. Un'zeitigkeit, f. nelaicīgums, m. unzerbrechlich, adj. nesalaužams, nesadragājams; (dauerhaft) izturīgs. Unzerbrech'lichkeit, f. nesalaužamība, f. un'ziemend od. un'ziemlich, I. adj. nepieklājīgs; II. adv. nepieklājīgi, nepieklājīgā veidā. Un'zucht, f. nešķīstība, f.; nešķīstums, m.; maucība, f.; treiben, maukoties. un'züchtig, adj. nešķīsts; ein U-er, ne-

šķīstnieks, m. Un'züchtigkeit, f. nešķīstums, m. un'zufrieden, adj. nemierā esošs, neapmierināts.

Unzufriedenheit, f. nemiers, m.; neap-mierinājums, m.; seine » geht uns wenig an, ka viņš nav ar mieru, par to mums maz bēdas, un'zūgānglich, adj. nepieejams. Un'zūgānglichkeit, f. nepieejamība, f. un'zülänglich, adj. nepietiekošs, nepietiekams.

Unzulänglichkeit, f. nepietiekamība, f. un'zülässig, adj. nepielaižams. . Un'zülässigkeit, f. nepielaižamība, f. un'zünftig, adj. 1. bezcunftes-, pie cunftes nepiederīgs; 2. fig. profāns, nepratējs-, un'zürechnungsfähig, adj. (von Kindern) nejēgas-; (von Erwachsenen) ne pie pilna prāta esošs; die Leidenschaft macht ihn *, aiz kaislības viņš zaudē prātu.

Unzurechnungsfähigkeit, f. pilna prāta

trūkums, m. un'zūreichend, adj. nepietiekošs, un'zūsammenhāngend, adj. nesakarīgs;

das U-e, nesakarīgums, m. un'zūträglich, adj. nederīgs; (schädlich) kaitīgs.

Un'zūtrāglichkeit, f. », pl. -en, nederīgums, m.

un'zūverlāssig, adj. 1. (von Personen) neuzticams, maz uzticams; er ist ein -er Mensch, viņš ir cilvēks, uz ko nevar paļauties; 2. (von Sachen) nedrošs.

Un'zuverlässigkeit, f. 1. (von Personen) neuzticamība, f.; neakurātība, f.; 2. * des Wetters, gaisa nepastāvība, f.

unzweifelhaft, I. adj. nešaubāms; II. adv.

bez šaubām. Unzweifelhaftigkeit, f. nešaubāmība, f.;

nepilnīgums, drošums, üp'pig, I. adj. 1. (reichlich) kupls; -er Boden, tauka zeme; -er Haarwuchs, kupli mati; -es Gastmahl, bagātīgs mielasts; 2. (wollüstig) kārs; (luxuriös) grezns; fam. -es Mädel, braša meiča; 3. fam. (übermütig) pārgalvīgs; II. adv. 1. kupli; 2. kāri. üp'pigkeit, f. 1. (Uberfülle) kuplums, m.; 2. (Wollust) kārums, m.; (Luxus) greznums, m.; 3. fam. (Übermut) pārgalvība, f. Ūr, m. -(e)s, pl. -e, sumbrs, m. Drahn, m. sencis, m.; sentēvs, m.; die

-en, senči, m. pl. ü'ralt, adj. sirmvecs; von -en Zeiten her, no senlaikiem; in -en Zeiten, sirmā senatnē. Or'anfang, m. pirmsākums, m. uranfänglich, I. adj. pirmsākuma-, pirmatnējs; II. adv. vispirms, ūr'bār, adj. apstrādāts,- (bebaut) kultivēts, iekopts; » machen, iekopt. Urbarmachung, f. iekopšana, f.; ieko-pums, m.

Urbedeutung, f. pirmnozīme, f.; (Grundbedeutung) pamatnozīme, f. Ürbegriff, m. pirmjēdziens, m. Ur'bestandteil, m. pirmatnēja sastāvdaļa. Ur'bewohner, m. pirmiedzīvotājs, m. Ür'bild, n. pirmtēls, m. ür'deutsch, adj. īsti vācisks, īstvācu-. ūr'eigen, adj. oriģināls, īpatnējs. Ūreltern, pl. senči, m. pl. Or'enkel, m. bērnu bērnu dēls, m.; maz-mazdēls, m. -in, f. bērnu bērnu meita, f.; mazmazmeita, f. Urfehde, f. svēts solījums neatriebties,

atteikšanās no atriebšanās. Or'gebirge, n. pirmatnējs kalnājs, ūr'gemūtlich, adj. visai omulīgs. Ūr'geschichte, f. pirmvēsture, f.; senatnes vēsture, f. Ur'gestalt, f. pirmveids, f. Ur'gestein, n. pirmatnēja klints, urgie'ren, v. a. 1. (dringen) spiest; 2. (Nachdruck auf etw. legen) uzsvērt; 3. (auf etw. bestehen) pastāvēt (uz ko). ürgroß' II eitern, pl. senči, m. pl. -mutter, f. vectēva od. vecmātes māte, f. -vāter, m. vectēva od. vecmātes tēvs, m. Ür'grund, m. pirmcēlonis, m.574

ür'heber, m. iesācējs, m.; ierosinātājs, m.; vaininieks, m.; der - aller Dinge, visu lietu radītājs.

Urin' m. -(e)s, mīzali, m. pl.; » lassen, mīzt, auch nolaist ūdeni.

urinie'ren, v. n. mīzt.

Ūr'keim, m. pirmdīglis, m.

Qr'kömisch, adj. visai komisks, visai jocīgs.

Ur'kraft, f. pirmspēks, m.

ūr'krāftig, adj. visai stiprs.

Ūr'kunde, f. 1. dokuments, m.; 2. (Beglaubigung) apliecība, f.; zu « dessen, to apliecinot.

Or'kunden||bewahrer, m. archīvārs, m.; dokumentu uzglabātājs, m. -beweis, m. pierādījums ar dokumentiem, -fālscher, m. dokumentu viltotājs, m. -fālschung, f. dokumentu viltošana, f. -Sammlung, f. dokumentu krājums, m.

ūr'kundlich, I. adj. autentisks, dokumentos dibināts; II. adv. ~ beweisen, pierādīt ar dokumentiem.

Ūr'laub, m. -(e)s, atvaļinājums, m.; halbjähriger pusgada atvaļinājums; «. auf bestimmte Zeit, aprobežots atvaļinājums, atvaļinājums uz noteiktu laiku; einem Soldaten - geben, atlaist kareivi no dienesta; ~ nehmen, atvaļināties; izlūgties atvaļinājumu; - geben, atvaļināt; auf - sein od. haben, būt atvaļinājumā; um * bitten, izlūgties atvaļinājumu.

Ur'lauber, m. -s, pl. atvaļināts kareivis.

Urlaubsgesuch, n. atvaļinājuma lūgums, m.

Ur'mensch, m. pirmcilvēks, m.; pirmatnējs cilvēks.

Ūr'ne, f. pl. -n, urna, f., (trauks).

Ür'quell, m. pirmavots, m.

Ür'sache, f. cēlonis, m.; (Grund) iemesls, m.; (Schuld) viņa, f.; ich habe - mich zu beklagen, man iemesls žēloties; man hat zu glauben, ir iemesls ticēt; (als Antwort) keine (beim Danken) ne par ko; (bei einer Entschuldigung) nekas.

ür'sächlich, adj. cēlonīgs.

Ursächlichkeit, f. cēlonība, f.

Ür'säge, f. pirmteika, f.

Or'schrift, f. oriģināls, m.; pirmraksts, m.

Ür'sitz, m. pirmā dzīves vieta.

Ur'sprāche, f. 1. pirmvaloda, f.; 2. (Urtext) oriģināls, m.; oriģināla valoda, f.

Ür'sprung, m. sākotne, f.; (Anfang) sākums, m.; (Quelle) avots, m.; seinen - nehmen, sākties, izcelties.

ūr'spriinglich od. ursprünglich, I. adj. pirmatnējs, sākotnējs; II. adv. no paša sākuma, iesākot, vispirms; seine Familie stammt «. aus Frankreich, viņa ģimene cēlusies Francijā. Ūrspriing'lichkeit, f. «•, pirmatnīgums, nu Or'stamm, m. pirmcilts, f. Ür'stoff, m. pirmviela, f.; pamatviela, f.;

elements, m. -lehre, f. atomisms, m. ür'teil, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Meinung, Ansicht) domas, f. pl.; uzskats, m.; sein » (über etw.) abgeben, izsacīt savas domas (par ko); 2. (Urteilskraft) spriešanas spēja, f.; er hat kein viņš nespēj spriest; 3. (richterliches Erkenntnis) spriedums, m.; ein •» fällen, spriest, auch teikt spriedumu; ein - bestätigen, apstiprināt spriedumu; (jemn.) sein -aussprechen, dot spriedumu (par kādu), tiesāt (kādu); 4. (lobende Erwähnung) atsauksme, f. urteilen, v. n. spriest; nach seinen Reden zu pēc viņa runāšanas spriežot, urteilsfähig, adj. spējīgs spriest. Urteils||kraft, f. spriešanas spēja, f.ŗ spriežamā spēja, -spruch, m. spriedums, m. -vermögen, n. spriešanas spēja, f. -Vollstreckung, f. sprieduma izpildīšana, f. Ür'text, m. oriģināls, m.; pirmteksts, m. Ūr'tiere, n. pl. pirmatnēji kustoņi. Ur'volk, n. pirmtauta, f. ür'wahl, f. vēlētāju vēlēšana, f.; pirmā vēlēšana.

ür'wald, m. mūža mežs, m.; pirmatnējs mežs.

Ür'welt, f. pirmatnējā pasaule, f. ür'weltlich, adj. pirmatnējas pasaules-. Ur'wēsen, n. 1. pirmatnēja būtne; 2.

(Gott) Dievs, m. ür'wüchsig, adj. sākotnējs, sākotnīgs, dabisks.

Ur'zeit, f. pirmatnējs laiks, pirmie laiki. Ür'zweck, m. pirmais od. galvenais nolūks.

usurpie'ren, v. a. netaisni iegūt, pajemt

ar varu, piesavināt. Ü'sus, m. ieradums, m.; paraža, f. Utensilien, pl. rīki, m. pl. Ü'terus, m. pl. -ri, dzemde, f. Utilitaris'mus, m. utilitārisms, m. (dzīšanās pēc labuma). Utopie', f. pl. -(e)n, ūtopija, f.; murgojums, m. Utopist', m. -en, pl. -en, ūtopists, m.; sapņotājs, m.

utopistisch, adj. ūtopisks, iedomāts, nesasniedzams.

V.

Vademē'kum [wa-](n. -s, pl. -s, vadonis,

m. (grāmata), vāg [wäg], adj. (unsicher) nedrošs; (unbestimmt) nenoteikts, neskaidrs. Vaga||bund' [wa-], m. -en, pl. -en, vagā-bunds, m.; vazaņķis, m.; klaidonis, m. -bundenlēben, n. vazaņķu dzīve, f. vagabundie'ren (wa-], v. n. vazāties; das

V-, vazāšanās, f. Vagant' [wa-], m. -en, pl. -en, staigulis,

m.; klaidonis, m. vakant' [wa-], adj. neaizjemts, brīvs. Vakanz' [wa-j, f. pl. -en, 1. brīva vieta; 2. (Ferien) brīvlaiks, m. Valū'ta [wa-], f. pl. -ten, valūta, f.;

naudas vērtība, f. Vam'pir [warn-], m. -s, pl. -e, vampirs,

m.; asinssūcējs, m. Vanil'le [wanilje], f. », vaniļa, f. variā'bel [wa-], adj. pārgrozāms. Varian'te [wa-j, f. pl. -n, variants, m. Variation' [wa-], f. pl. -en, variācija,

f. (1. pārmaiņa; 2. novirzīšanās). Vasall' [wa-], m. -en, pl. -en, vasalis, m.;

apakšnieks, m. Vā'se [wa-], f. pl. -n, vāze, f. (greznuma trauks; puķu glāze). Vā'ter, m. -s, pl. Vā'ter, tēvs, m.; (in der Kinderspr.) tētis, m.; dem. tētiņš, m.; fig. er hat sich zu seinen Vätern versammelt, viņš nomiris, viņš aizgājis pie saviem senčiem. Vä'terchen, n. -s, fam. tētiņš, m.; (beim Geflügel) tēviņš, m.; ein altes sirmgalvis, m.

Vä'ter||freude, f. tēva prieks, m. -haus, n. tēva mājas, f. pl. -land, n. tēvija, f.; tēvzeme, f. vā'terlāndisch, adj. tēvzemes-, vā'terlandslos, adj. beztēvijas-, vä'terlich, I. adj. tēva-, tēvišķs, tēvišķīgs; II. adv. kā tēvs, tēvišķīgi, -er-seits, adv. no tēva puses; meine -Verwandten, mani tēva radi. Vā'terliebe, f. tēva mīlestība, f. vā'terlos, adj. beztēva-, Vä'ter||lösigkeit, f. tēva trūkums, m; beztēvība, f. -mord, m. tēva slepkavība, f. -mörder, m.; 1. tēva slepkava, m.; 2. fam. (Stehkragen) stāva apkakle, -mörderin, f. tēva slepkava, f. Vā'terschaft, f. tēvība, f.; seine -anerkennen, par tēvu atzīties. Vātersnāme, m. tēva vārds, m. Vä'ter||stadt, f. dzimtenes pilsēta, f.; Riga ist seine Rīgā viņš dzimis, -stelle, f. tēva vieta, f.

Vāterun'ser, n. -s, tēvreize, f.; ein -

beten, noskaitīt tēvreizi. Veil'chen, n. -s, pl. vijolīte, f. veil'chenblau, adj. zils kā vijolīte, vijolītes zilumā. Veil'chengeruch, m. vijolītes smarža, f. Veloziped' [we-], n. -(s), pl. -e, velosipēds ; m.; divritenis, m. Vendet'ta [wän-], f. pl. -ten, asins atriebība, f. Vē'ne [wē-], f. pl. -n, vēna, f. Ventil [wän-], n. -(e)s, pl. -e, ventilis, m.; vārstulis, m.; • einer Pumpe, sūkņa vārstulis.

Ventilation' [wän-], f. ventilācija, f. Vē'nus [wē-], f. i, 1. (Göttin) Venera, f.;

2. (Stern) vakara (od. rīta) zvaigzne, f. verab'folgen, v. a. pasniegt; (ausliefern)

nodot, izdot. Verab'folgung, f. pasniegšana, f.; izdošana, f.

verab'rēden, I. v. a. norunāt; II. v. refl.

sich vienoties. verab'rēdetermāSen, adv. kā norunāts. Verab'rēdung, f. pl. -en, noruna, f.; eine (mit jemm.) treffen, norimāt od. vienoties (ar kādu), verabreichen, v. a. pasniegt, verab'säumen, v. a. nokavēt, verab'scheuen, v. a. neieredzēt, ar riebumu novērsties; ich verabscheue ihn, viņš man riebjas. Verab'scheuung, f. nicināšana, f.; nicinājums, m. verabschieden, I. v. a. 1. (jemn.) atlaist (kādu); Truppen sūtīt kaŗa-spēku mājās; 2. izsludināt likumu; II. v. refl. sich atvadīties. Verabschiedung, f. pl. -en, 1. atlaišana, f.; 2. (von Gesetzen) izsludināšana, f.; zur « gelangen, tikt izsludinātām, verach'ten, v. a. nievāt, nicināt. Veräch'ter, m. -s, pl. nicinātājs, m.

-in, f. pl. -nen, nicinātāja, f. verächtlich, I. adj. 1. (Verachtung) verdienend) nicināms; niecīgs; 2. (geringschätzig) nicīgs; II. adv. nicīgi; (jemn.) » behandeln, izturēties (pret kādu) ar necienīšanu. Verächt'lichkeit, f. 1. (Nichtswürdigkeit) nicināmība, f.; (Gemeinheit) zemums, m.; 2. (Verachtung) necienīšana, f.; (Geringschätzung) nicība, f. Verachtung, f. necienīšana, f.; nicināšana, f.; nievāšana, f. verach'tungs||wört od. -würdig', adj. nicīgs, nicināms, verallgemei'nern, v. a. vispārināt. Verallgemei'nerung, f. pl. -en, vispārinājums, m.576

veral'ten, v. a. novecot; (von Krankheiten) ieviesties, ieperināties, veraltet, adj. novecojis; (von Krankheiten) ieviesies, ieildzis. Veranda [we-], f. pl. -den, veranda, f.;

lievenis, m. veränderlich, adj. grozīgs, mainīgs; -e Größen, grozīgi lielumi; (vom Charakter) nepastāvīgs. Veränderlichkeit, f. «, grozība, f.; (vom

Charakter) nepastāvība, f. verändern, I. v. a. (anders machen) pārgrozīt; ein Haus pārtaisīt namu; seine Stimme pārvērst balsi; 2. (wechseln) seine Wohnung mainīt dzīvokli; II. v. refl. sich pārgrozīties; das Wetter hat sich verändert, laiks grozījies.

Veränderung, f. pl. -en, pārgrozījums, m.; pārgrozīšanās, f.; die - lieben, cienīt pārmaiņu, veränderungshalber,

adv. pārmaiņas dēļ. verank'ern, v. a. noenkurot. Verank'erung, f. noenkuro jums, m. veran'lāgen, v. a. 1. die Steuern izdalīt nodokļus; 2. fig. apdāvināt; gut veranlagt sein, būt labi apdāvinātam. Veranlāgung, f. 1. (nodokļu) izdalījums, m.; 2. fig. (Begabung) apdāvinā-jums, m.

veranlassen, v. a. 1. (verursachen) (etw.) būt vainīgam (pie kā); 2. (bestimmen) (jemn. zu etw.) pamudināt od. paskubināt (kādu uz ko); sich veranlaßt sehen, abzureisen, justies piespiestam aizceļot; ich sehe mich nicht veranlaßt, das zu tun, man nenāk ne prātā to darīt od. man nav nekāda iemesla to darīt. Veran'lasser, m. -s, pl. vaininieks, m.;

(Urheber) ierosinātājs, m. Veranlassung, f. pl. -en, 1. (Ursache) iemesls, m.; vaina, f.; er hat sich zu beklagen, viņam iemesls žēloties; 2. (Antrieb) pamudinājums, m.; auf seine uz viņa pamudinājumu; 3. (Gelegenheit) gadījums, m.; bei dieser šai gadījumā, veranschaulichen, v. a. iztēlot, izrādīt,

padarīt uzskatāmu. Veran'schaulichung, f. pl. -en, paskaidrojums, m. veran'schlāgen, v. a. (abschätzen) novērtēt; (berechnen) aplēst. Veran'schlāgung, f. pl. -en, (Abschätzung) novērtējums, m.; (Berechnung) aplēse, f. veran'stalten, v. a. sarīkot, izrīkot. Veranstal||ter, m. -s, pl. «, sarīkotājs, m.; izrīkotājs, m. -tung, f. pl. -en,

sarīkojums, m.; izrīkojums, m.; -en (zu etw.) treffen, sarīkot od. sagatavot (ko).

verant'worten, I. v. a. (etw.) atbildēt (par ko); ich will es es par to uz-jemos atbildību; II. v. refl. das läßt sich auf keine Weise tas nekādā ziņā nav aizbildināms, verantwortlich, adj. (für etw.) - sein, būt atbildīgam (par ko); (jemn. für etw.) - machen, darīt (kādu par ko) atbildīgu, saukt (kādu par ko) pie atbildības; verantwortlicher Redakteur, atbildīgais redaktors. Verantwortlichkeit, f. atbildības izjūta.; atbildīgums, m. Verantwortung, f. «., 1. (Rechtfertigung) taisnošanās, f.; 2. (Verantwortlichkeit) (jemn.) wegen einer Sache zur «. ziehen, saukt (kādu) kādas lietas dēļ pie atbildības; tun Sie es auf meine ~ darait to uz manu atbildību. Verant'wortungs||gefühl, n. atbildības izjūta, f.

Verant'wortungs ||rede, f. aizstāvības runa, f. -schrift, f. aizstāvības raksts, m. verantwortungsvoll, adj. atbildības pilns.

verarbeiten, v. a. 1. (verbrauchen) patērēt; 2. (verarbeiten) izstrādāt; den Hanf zu Seilen izvīt no kaņepājiem virves; verarbeitetes Eisen, izstrādāta dzelzs; der Magen verarbeitet die Speisen, kuņģis sagremo ēdienus; 3. fig. (jemn.) tüchtig izbārt od. izsunīt (kādu) krietni. Verarbeitung, f. «, 1. (Verbrauch) patē-rējums, m.; 2. (Verarbeitung) izstrādājums, m. verar'gen, v. a. (jemm. etw.) jemt (kādam ko) par ļaunu,- das kann mir keiner to man neviens nejems ļaunā, verar'men, v. a. palikt par nabagu, krist

nabadzībā; (verkommen) panīkt. Verar'mung, f. panīkšana, f.; panīkums, m. verarrendie'ren, v. a. izrentēt, verauktionieren, v. a. izūtrupēt. Verauktionie'rung, f. pl. -en, izūtrupē-

jums, m. veraus'gāben, v. a. izdot. Veraus'gābung, f. izdošana, f.; izdevums, m.

veräu'ßerlich, adj. atsavināms; (verkäuflich) pārdodams. Veräu'ßerlichkeit, f. atsavināmība, f. veräu'ßern, v. a. atsavināt; (verkaufen) pārdot.

Verb [-wärb], n. -s, pl. -en, verbs, m.; darbības vārds, m.Verband — Verbindung

577

Verband', m. 1. apsēj ums, m.; saite, f.;

2. • von Ziegeln, ķieģeļu savienojums, m.; einen «. anlegen, apsiet; 3. (Genossenschaft) savienība, f. -kästen, m. apsējnīca, f.

Verbands'||kasse, f. savienības kase, f. -tag, m. savienības saeima, f.

Verband'|| watte, f. apsienamā vate. -zeug, n. apsējuma piederumi, m. pl.

verban'nen, v. a. izraidīt (no valsts), padzīt trimdā.

verbannt', adj. izraidīts; ein V-er, trimdinieks, m.

Verban'nung, f. pl. -en, 1. (als Strafe) izraidījums, m.; 2. (Exil) trimda, f.; in die . schicken, aizsūtīt trimdā; in der - sein, būt trimdā; aus der » zurückkehren, pārnākt no trimdas.

Verban'nungs||ort, m. trimdas vieta, f. -urteil, n. izraidīšanas spriedums, m.

verbarrikadieren, v. a. aizbarikadēt, aizkrustot.

verbau'en, I. v. a. 1. sein Geld <*, izbūvēt savu naudu, izdot savu naudu būvēs, iztērēt būvējot; 2. nelāgi izbūvēt;

3. (zumauern) aizbūvēt; einem Gebäude die Aussicht aizkrustot ēkai skatu; II. v. refl. sich nelāgi izbūvēt.

verbau'ern, v. a. kļūt par „baun"; er ist ganz verbauert, viņš pārvērties pavisam par prastu cilvēku.

verbei'ßen, I. v. a. (v. beißen) (part. p. verbis'sen) (nicht kund werden lassen) slēpt, neizrādīt; (unterdrücken) apspiest, panest; sich das Lachen savaldīt smieklus; II. v. refl. sich iekosties; fig, sich (in etw.) pieķerties (pie kā).

Verbēne [wär-], f. pl. -n, (Bot.) dzelzszāle, f.

verber'gen, I. v. a. (v. bergen) (part. p. verbor'gen) noslēpt, paslēpt; (verwahren) noglabāt; II. v. refl.. sich (vor jemm.) paslēpties (no kāda).

Verber'gung, f. paslēpšana, f.; paslēpums, m.

Verbes'se||rer, m. -s, pl. pārlabotājs, m.; (Reformator) atjaunotājs, m. -in, f. pl. -nen, pārlabotāja, f.

verbes'serlich, adj. pārlabojams.

verbessern, I. v. a. (besser machen) pārlabot; (korrigieren) izlabot; eine verbesserte Auflage, pārlabots izdevums; II. v. refl. sich «-, pārlabot savu stāvokli, pārlaboties.

Verbesserung, f. pl. -en, pārlabojums, m.; (Korrektur) izlabojums, m.

Verbes'serungsantrag, m. priekšlikums pārlabot.

verbes'serungsfähig, adj. pārlabojams, verbeu'gen, v. refl. sich paklanīties. Verbeu'gung, f. pl. -en, paklanīšanās, f.; palocīšanās, f.; eine tiefe machen, dziļi paklanīties od. palocīties, verbie'gen, I. v. a. (v. biegen) (part. p. verbö'gen) saliekt; II. v. refl. sich saliekties.

verbieten, v. a. (v. bieten) (part. p. verböten) aizliegt; ich habe ihm das Haus verboten, es viņam esmu aizliedzis nākt manās mājās, verbil'den, v. a. aplami izveidot; den Geist aplami od. nepareizi izglītot garu.

verbildlichen, v. a. iztēlot od. izrādīt līdzībā.

Verbil'dung, f. aplams izveidojums; (falsche Bildung) aplama (gara) izglītība, verbilligen, I. v. a. salētināt; II. v. refl.

sich salētināties. verbin'den, I. v. a. (v. binden) (part. p. verbunden) 1. (falsch binden) nelāgi sasiet; 2. (zubinden) eine Wunde apsiet ievainojumu; (jemn.) die Augen aizsiet (kādam) acis; 3. (vereinigen) sasiet, savienot; zwei Hölzer miteinander kreuzweise salaist krustiski, sasiet divus kokus; zwei Personen miteinander savienot od. salaulāt divas personas; das Nützliche mit dem Angenehmen savienot derīgas lietas ar patīkamām; 4. fig. (zu Dank verpflichten) ich bin Ihnen sehr verbunden, es Jums esmu ļoti pateicīgs; II. v. refl. sich (mit jemm.) (geschäftlich) sabiedroties od. sadoties kopā {ar kādu); (ehelich apprecēties (ar kādu); (sich anschließen) pievienoties (kādam); (durch ein Bündnis) sabiedroties (ar kādu).

Verbin'den, n. 1. sasiešana, f.; 2. (ievainojuma) apsiešana, f.; 3. savienošana, f.

verbindlich, I. adj. 1. (verpflichtend) das ist für mich nicht tas man nepienākas, ar to es nejūtos piespiests; 2. (verpflichtet) sich » machen, etw. zu tun, uzjemties ko darīt; meinen -(st)en Dank! daudzkārt pateicos! 3. (gefällig) iztapīgs; II. adv. -(st), ļoti laipni; ich danke -(st)! sirsnīgu paldies! Verbindlichkeit, f. pl. -en, 1.

piespies-tība, f.; 2. (Verpflichtimg) pienākums, m.; -en eingehen, uzjemties pienākumus; ohne bez garantijas; 3. (Gefälligkeit) iztapība, f. Verbindung, f. 1. v. Verbinden; 2. (Vereinigung) savienojums, m.; (zwischen

zwei Orten) satiksme, f.; (Berührung) kontakts, m.; chemische a) ķīmisks savienojums; b) (Körper) salikums, m.; eheliche salaulāšana, f.; in » bleiben, palikt sakarā; 3. (Beziehung) attiecība, f.; (mit etw.) in « stehen, būt sakarā (ar kādu); 4. (Gesellschaft) sabiedrība, f.; (von Studenten) savienība, f.; in » mit..., kopā ar ... Verbin'dungs |lbahn, f. savienojamais dzelzceļš, -linie, f. satiksmes līnija, f. -mittel, n. savienojamais līdzeklis, -röhre, f. savienojamā caurule, f. -strich, m. savienojamā zīme. verbis'sen, adj. (v. verbeißen) 1. (erzürnt) saskaities, sapīcis; 2. (erpicht) (auf etw.) ganz - sein, būt visai iekar-sušam (uz ko). Verbissenheit, f. «, 1. sapīkums, m.; 2.

iekarsums, m. verbit'ten, v. refl. (v. bitten) (part. p. verbē'ten) sich (etw.) aizliegt (ko), lūgt, lai (ko) nedara; das verbitte ich mir! lūdzu, ka tas nenotiktu, verbit'tern, v. a. 1. sarūgtināt; 2. fig. (reizen) (sakaitināt; (verschlimmern), sabojāt.

Verbitterung, f. sarūgtinājums, m. verblas'sen, v. n. nobālēt. Verbleib' m. -(e)s, palikšana^ f.; über den » dieser Papiere ist nichts bekannt, kur šie papīri palikuši, tas nav zināms.

verblei'ben, v. n. (v. bleiben) (part. p. verblie'ben) palikt; bei seiner Meinung pastāvēt pie savām domām; ich verbleibe Ihr gehorsamster Diener, palieku Jūsu padevīgais kalps; es dabei - lassen, atstāt to tā. Verblei'ben, n. palikšana, f.; sein - haben, palikt turpat, verblei'chen, v. n. (verblei'che,- verblich'; verblich'en) 1. nobālēt; (von Farben auch) noplūkt; 2. fig. (sterben) nomirt; der Verblichene, nelaiķis, m. verblen'den, v. a. 1. (verkleiden) apsist; 2. fig. (blind machen) apstulbināt; (betören) apmānīt. Verbien'dung, f. 1. (Verkleidung) apsi-tums, m.; 2. fig. (Blindheit) stulbums, m.; (Betörung) apmānījums, m. verblüffen, v. a. samulsināt; er war ganz verblüfft, viņš bija gluži samulsis.

Verblüfftheit, f. samulsums, m. verblü'hen, v. n. noziedēt, verblü'men, v. a. appuķot; fig. verblümt, līdzībā teikts, izpušķots; (etw.) sagen, teikt (ko) aplinkus.

verblū'ten, v. n. v. refl. sich noasiņot;

nobeigties asiņojot. Verblutung, f. pl. -en, asiņu noplū-

dums, m. verbor'gen, v. a. aizdot, patapināt, verbor'gen, adj. (v. verbergen) paslēpts;

(geheim) slepens; im -en, slepenībā. Verborgenheit, f. slepenība, f. Verbot', n. -(e)s, pl. -e, aizliegums, m. verböten, v. verbieten, verbrä'men, v. a. 1. apšūt (ar malu);

iemalot; 2. fig. izpušķot. Verbrämung, f. pl. -en, apšuvums, m.;

apšuve, f.; iemale, f. verbrannt' v. verbrennen. Verbrauch', m. patērējums, m.; patēriņš, m.

verbrauchen, v. a. izlietāt, patērēt; (von

Kleidungsstücken) nonēsāt, novalkāt, verbrech'en, v. a. (v. brechen) (part. p. verbrochen) izdarīt noziegumu; noziegties, apgrēkoties; was hat er verbrochen? ko viņš nodarījis; kā viņš noziedzies? Verbrech'en, n. -s, pl. », noziegums, m. Verbrech'er, m. noziedznieks, m. -in, f.

pl. -nen, noziedzniece, f. verbrecherisch, adj. noziedzīgs. Verbrech'erkolonie, f. noziedznieku kolonija, f.

verbreiten, I. v. a. einen angenehmen Geruch izplatīt patīkamu smaržu; Licht (über etw.) «, apgaismot (ko); eine Nachricht laist klajā vēsti; (Entsetzen) sacelt šausmas; (von Gerüchten) izpaust, izdaudzināt; (beim Wachsen) riest; II. v. refl. sich «., 1. izplatīties; (von Gerüchten) izpausties; 2. fig. sich über ein Thema jo plaši izteikties par kādu tematu. Verbreiter, m. -s, pl. izplatītājs, m. verbreitern, v. a. paplašināt. Verbrei'ļļterung, f. pl. -en, paplašināšana, f.; paplašinājums, m. -tung, f. izplatīšana, f.; izplatījums, m. verbrenn'bār, adj. sadedzināms. Verbrenn'bārkeit, f. sadedzināmība, f. verbren'nen, I. v. a. (v. brennen) (part. p. verbrannt') sadedzināt; Huß

wurde verbrannt, Husu sadedzināja; zu Asche pārvērst pelnos; viel Holz, viel öl ->, izdedzināt od. patērēt daudz malkas, daudz eļļas; die Sonne hat ihr die Haut verbrannt, saule viņai iededzinājusi ādu; sich die Hände an Nesseln sadedzināt rokas nātrēs; II. v. n. sadegt.

Verbren'nen, n. sadegšana, f.; sadedzināšana, f.Verbrennung — verderben

Verbren'nung, f. v. Verbrennen, n. Verbrennungsprozeß, m. sadegšanas process, m.

verbrieten, v. a. norakstīt, ar rakstu apstiprināt.

Verbrie'fung, f. apstiprinājums ar rakstu.

verbrin'gen, v. a. (v. bringen) (part. p. verbracht') 1. (zubringen) pavadīt; 2. (vergeuden) izšķērdēt; (verleben) nodzīvot.

verbrü'dem, v. refl. sich sabrāļoties,

sadraudzēties. Verbrüderung, f. «., pl. -en, 1. sabrāļo-šanās, f.; 2. (Brüderschaft) brālība, f. Verbrü'derungsfest, n. sabrāļošanās svētki, m. pl.; draudzības svētki, m. pl. verbrii'hen, v. a. noplucināt. Ver'bum [war-], n. -(s), pl. -ba od. -ben,

verbs, m.; darbības vārds, m. verbum'meln, I. v. a. noklenderēt; II. v. n. aiz slinkuma panīkt; fam. ein verbummelter Kerl, panīcis tēviņš, verbunden v. verbinden, verbünden, I. v. a. sabiedrot; II. v. refl. sich sabiedroties; ein Verbündeter, sabiedrotais, m. verbür'gen, v. a. u. v. refl. (sich) für etw. apgalvot ko; eine verbürgte Nachricht, droša vēsts. Verbür'gung, f. pl. -en, apgalvošana,

f.; apgalvojums, m. verbü'ßen, v. a. izciest; seine Gefängnisstrafe nosēdēt savu laiku cietumā. Verdacht', m. -(e)s, aizdomas, f. pl.; -schöpfen, manīt; er schöpfte viņam modās aizdomas; (jemn.) im - haben, neuzticēties (kādam), turēt (kādu) aizdomās; er steht im » des Diebstahls, par viņu domā, ka viņš zadzis; in » kommen, modināt šaubas, verdächtig, adj. aizdomīgs; • aussehen, izskatīties šaubīgam; - machen, radīt šaubas od. aizdomas, verdächtigen, v. a. sacelt aizdomas. Verdächtigung, f. pl. -en, aizdomu celšana, f. Verdach'ung, f. pajume, f. verdam'men, v. a. nosodīt; (verwerfen)

atmest; (bibl.) pazudināt. verdam'menswērt od. verdamm'lich, adj.

nosodāms, pazudināms. Verdamm'nis, f. sodība, f.; (bibl.) pazušana, f.

verdammt', adj. 1. (verurteilt) nosodīts, pazudināts; 2. (verwünscht) nolādēts; (flugwürdig) nolādams; •! pie velna! pie joda! ein -er Kerl, velna zellis. Verdam'mung, f. pl. -en, pazudināšana, f.; pazudinājums, m.

Verdam'mungsurteil, n. pazudināšanas

spriedums, m. verdam'mungswürdig, adj. nosodāms, pazudināms.

verdam'pfen, I. v. a. 1. likt izgarot od. iztvaikot; 2. fam. viel Tabak .», izkūpināt daudz tabakas; II. v. n. izgarot, iztvaikot, izgaist. Verdampfung, f. pl. -en, izgarošana f.;

izgarojums, m. verdank'en, v. a. būt pateicību parādā; (jemm. etw.) • od. zu haben, varēt (kādam par ko) pateikties; der Sieg war der Tapferkeit der Infanterie zu uzvara panākta caur kājnieku dūšību; ich verdanke es Ihrem Vater, daß ich diese Reise machen kann, par šo ceļojumu es varu pateikties Jūsu tēvam, verdarb' v. verderben, verdau'en, v. a. 1. sagremot; 2. fig. (ertragen) panest, verdaulich, adj. sagremojams. Verdaulichkeit, f. sagremojamība, f. Verdau'ung, f. sagremošana, f. Verdau'ungs||beschwērden, f. pl. sagremošanas grūtības, f. pl. -mittel, n. sagremošanas līdzeklis, m. -schwäche, f. sagremošanas vājums, m. Verdeck', n. -(e)s, pl. -e, 1. (auf Schiffen) kuģa virsa, f.; 2. (auf Wagen) kulba, f.

verdeck'en, v. a. 1. (zudecken) aizklat,

apsegt; 2. (verbergen) noslēpt, verdenk'en, v. a. (v. denken) (part. p. verdacht') (jemm. etw.) jemt (kādam ko) par

ļaunu; ich kann es ihm nicht nevaru viņu par to nosodīt. Verderb', m. -s, samaitāšana, f.; posts, m.

Verder'ben, n. -s, 1. samaitāšana, f.; 2, (Untergang) posts, m.; (jemn.) ins -stürzen, izpostīt (kādu), iegrūst (kādu) postā; das ist sein tas ir viņa posts, verder'ben, I. v. a. (verder'be, verdirbst', verdirbt'; verdarb'; verdor'ben) 1. (beschädigen) maitāt, sabojāt; (verschlechtern) sagandēt; sich die Augen

samaitāt sev acis; sich den Magen sabojāt savu vēderu; er hat einen verdorbenen Magen, viņam vēders nav kārtībā; seine Gesundheit sapostīt savu veselību; einen jungen Menschen samaitāt jaunekli; die Preise nodzīt cenas lejā; prv. böse Beispiele -gute Sitten, ļauna priekšzīme samaitā labus tikumus; prv. viele Köche den Brei, daudz pavāru sagandē putru; 2. fig. es (mit jemm.) sakaitināt (kādu); er hat es mit mir verdorben, ar viņu es vairs negribu būt nekādās darīša-

nās; II. v. n. samaitāties, sabojāties, sagandēties; (sauer werden) saskābt; (zu Grunde gehen) bojā iet. verderbenbringend, adj. postlgs. Verder'ber, m. -s, pl. samaitātājs, m.;

postītājs, m. verderblich, adj. 1. (verweslich) iznīcīgs; 2. (schädlich) kaitīgs, postīgs; postošs; (unheilvoll) nelaimes pilns. Verderb'lichkeit, f. 1. (Verweslichkeit) iznīcība, f.; 2. (Schädlichkeit) kaitīgums, m. Verderb'nis, f. posts, m. verderbt', adj. samaitāts; sapostīts. Verderbt'heit, f. samaitātība, f.; izvirtība, f.

verdeutlichen, v. a. izskaidrot, paskaidrot.

verdicht'bār, adj. sabiezināms. Verdicht'bārkeit, f. sabiezināmība, f. verdich'ten, I. v. a. sabiezināt, sablīvēt; II. v. refl. sich sabiezēt, sabiezinā-ties, sablīvēties. Verdich'ļļter, m. sabiezināmais (aparāts), -tung, f. sabiezināšana, f.; sabiezinājums, m. verdick'en, v. a. sabiezināt. Verdick'ung, f. «., pl. -en, 1. sabiezināšana, f.; sabiezinājums, m.; 2. » von Bauhölzern, būvkoku saistīšana; durch gerade Verzahnimg, saistīšana ar stāviem zobiem, verdie'nen, v. a. pelnīt, nopelnīt; sein Brot nopelnīt sev maizi; er verdient, bestraft zu werden, viņš pelnījis, ka viņu soda; er hat sich um das Vaterland verdient gemacht, viņam nopelni tēvijas labā; fig. sich die Sporen iegūt godu un slavu. Verdie'nen, n. pelnīšana, f. Verdienst', m. peļņa, f.; (Einnahme) iejē-mums, m.; das ist mein ganzer tas ir viss, ko es esmu sapelnījis. Verdienst, n. -es, pl. -e, nopelns, m.; nach Verdienst, kā pelnīts; sich (etw.) zum » anrechnen, uzlūkot (ko) par savu nopelnu; prv. dem -e seine KroneI gods, kam gods nākas! -ādel, m. nopelnu muižniecība, f.; dāvāta muižniecība.

verdienstlich, adj. nopelna-, nopelnu

pilns; cienīgs, godājams. Verdienst'lichkeit, f. nopelni, m. pl.;

(Wert) vērtība, f. verdienst'los, adj. 1. bezpeļņas-; 2. bez-nopelna-.

Verdienstorden, m. nopelnu ordenis, m.; ordenis par nopelniem.

verdienstvoll, adj. nopelnu pilns; ein -er Mann, cilvēks, kas daudz laba darījis od. daudz goda pelnījis, verdient', adj. (v. verdienen) 1. (erworben) nopelnīts, iegūts; 2. (gebührend) pienācīgs; 3. (verdienstvoll) nopelnu pilns.

verdientermä'ßen, adv. kā pelnīts. Verding', m. -(e)s, līgums, m. verding'en, I. v. a. (v. dingen) (part. p. verdun'gen) atdot līgumā, saderēt; II. v. refl. sich «., uzjemties; sich (bei jemm.) iestāties (pie kāda) dienestā. Verding'ung, f. pl. -en, saderējums, m.;

saderēšana, f. verdol'metschen, v. a. tulkot. Verdol'metschung, f. *, pl. -en, pārtul-

kojums, m. verdon'nern, v. a. fam. nosodīt, verdop'peln, v. a. divkāršot, jemt divkārt, auch dubultot; seine Sorgfalt rīkoties ar divkāršu rūpību. Verdop'pelung, f. pl. -en, divkāršo-jums, m.; des Fleißes, uzcītības pastiprinājums, m. verdorben, v. verderben. Verdorbenheit, f. 1. samaitātība, f.;

2. fig. izvirtība, f. verdor'ren, v. n. nokalst, sakalst. Verdor'rung, f. nokaltums, m, verdräng'en, v. a. izspiest, izstumt; fig. izēst.

Verdräng'ung, f. «., izspiešana, f.; izspie-dums, m.

verdrē'hen, v. a. 1. izgriezt; (verbiegen) saliekt, sagriezt; einen Schlüssel nogriezt atslēgu; sich den Arm izmežģīt roku; fig. die Augen pārgriezt od. valbīt acis; fig. (jemm.) den Kopf samulsināt (kādam) galvu; 2. fig. (fälschen) viltot; (entstellen) izķēmot, sagrozīt; die Worte sagrozīt vārdus; das Recht aplami iztulkot likumus; es geht hier alles verdreht, še viss notiek ačgārni. Verdrē'hen, n. 1. izgriešana, f.; (Verrenken) izmežģīšana, f.; fig. «. der Augen, acu valbīšana, f.; 2. fig. (Fälschung) vilšana, f.; (Entstellung) sagrozīšana, f. verdreht', adj. v. verdrehen; fam. sein,

nebūt pie pilna prāta. Verdrehtheit, f. pl. -en, aplamība, f.;

bezprātība, f. Verdrē'hung, f. v. Verdrehen, verdrei'fachen, I. v. a. trijkāršot, jemt trijkārt; II. v. refl. sich trijkāršo-ties.

Verdreifachung, f. pl. -en, trijkāršo-jums, m.verdrießen — vereinigen

verdrie'ßen, v. a. (verdrießt"; verdroß; verdros'sen) saīdzināt, sakaitināt; es verdrießt mich, daß er das getan hat, man nepatīk, ka viņš to darījis; sich keinen Weg « lassen, nežēlot neviena soļa; sich weder Mühe noch Kosten lassen, netaupīt ne pūļu, nedz izdevumu.

verdrießlich, adj. I. īgns,- -e Reden, gaŗ-laicīgas valodas; 2. (Verdruß empfindend) saīdzis, saskaities, sašutis, sapīcis; -es Gesicht, saskābis vaigs; ein -er Mensch, gremža, com.; machen, saīdzināt, sakaitināt; ~ werden, saīgt, saskaisties, sašust, sapīkt. Verdrießlichkeit, f. pl. -en, 1. (Ärger) īgnums, m.; sašutums, m.; sapīkums, m.; (Unannehmlichkeit) nepatīkamība, f.; nepatikšanas, f.; 2. (Unfreundlichkeit) nelaipnums, m. verdroß', verdros'sen v. verdrießen. Verdrossenheit, f. saīgums, m.; apnikums, m. verdruck'en, v. a. 1. aplami iespiest; 2.

viel Papier izlietāt daudz papīra. Verdruß', m. -(ss)es, īgnums, m.; aus īgnumā, dusmās; (jemm. etw.) zum ~ tun, darīt (kādam ko) par spīti; fam. einen «. haben, būt sakumpušam. verduften, v. n. 1. (verdampfen) izgaist; 2. fam. (verschwinden) aizlaisties lapās, nozust, verdum'men, I. v. a. apmuļķot; II. v.

n. palikt par muļķi, apmuļķoties. Verdum'mung, f. apmuļķošana, f.; ap-

muļķojums, m. verdunk'eln, I. v. a. 1. aptumšot, satum-sināt; 2. fig. (jemn.) apēnot (kādu); II. v. refl. sich «., aptumšoties, satumst. Verdunk'elung, f. pl. -en, aptumšošana, f.; aptumšojums, m. verdūnn'bār, adj. atšķaidāms, verdün'nen, I. v. a. 1. atšķaidīt; (von der Luft) sašķīdināt; 2. (dünner machen) satievināt; II. v. refl. sich 1. sašķidrināties; 2. satievināties. Verdün'nung, f. pl. -en, 1. atšķaidījums, m.; sašķidrinājums, m.; 2. satie-vinājums, m. verdunst'bār, adj. izgaisināms, verdun'sten, v. n. izgaist, izgarot, iztvaikot; - lassen, izgaisināt, verdün'sten, v. a. izgaisināt, likt izgarot. Verdun'stung, f. pl. -en, izgarošana, f.;

izgarojums, m. verdur'sten, v. n. noslāpt, slāpēs tvīkt, verdüstern, v. a. aptumšot, verdutzt', adj. pārsteigts, samulsis; (jemn.) . machen, pārsteigt od. samulsināt (kādu).

verē'deln, I. v. a. pakrietnināt, uzlaļbot, padarīt cēlu; Bäume potēt kokus; II. v. refl. sich pakrietnināties, uzlaboties.

Verē'delung, f. pl. -en, pakrietninā-jums, m., auch cildojums, m.; uzlabojums, m.

verē'helichen, I. v. a. saprecināt; izprecēt; II. v. refl. sich apprecēties. Verē'helichung, f. pl. -en, apprecēšanās, f.; laulība, f. verēh'ren, v. a. 1. cienīt, godāt, godā turēt; verehrter Freund! cienīts od. cienījams draugs! 2. (schenken) (jemm. etw.) dāvināt od. veltīt (kādam ko). Vereh'rer, m. -s, pl. cienītājs, m. -in,

f. pl. -nen, cienītāja, f. verehr'lich, adj. cienījams, godājams.. Vereh'rung, f. 1. cienīšana, f.; godāšana, f.; in großer » (bei jemm.) stehen, tikt (kāda) ļoti cienītam, būt (pie kāda) lielā godā; 2. (Schenkung) dāvināšana, f.; dāvinājums, m. vereh'rungswürdig, adj. cienījams, godājams.

verei'ļļden od. -digen, v. a. zvērināt, nozvērināt. -det od. -digt, adj. zvērināts. Verei'digung, f. zvērināšana, f.;

zvēriņā jums, m. Verein', m. -(e)s, pl. -e, 1. (Gemeinschaft) kopība, f.; in mit seinem Bruder, kopā ar savu brāli; 2. (geschlossene Gesellschaft) biedrība, f.; (Genossenschaft) sabiedrība, f.; historischer vēsturnieku biedrība, f. verein'bār, adj. savienojams, verein'bāren, v. a. 1. (vereinigen) savienot; 2. (sich einigen, verabreden) vienoties, norunāt, nolīgt. Verein'bārung, f. pl. -en, noruna, f.; nolīgums, m.; eine treffen, norimāt, nolīgt.

verei'nen, v. a. savienot, vienot; mit vereinten Kräften, ar vienotiem spēkiem, vereinfachen, v. a. padarīt vienkāršāku;

vienkāršot. Verein'fachung, f. pl. -en, vienkāršo-jums, m.

verei'nigen, I. v. a. 1. (zusammenbringen) savienot; savest kopā; eine Provinz mit Griechenland pievienot Grieķijai provinci; alle Stimmen auf sich «, savienot visas balsis ap sevi; 2. fig. (einigen) vienot; (politisch einigen) sabiedrot; die Vereinigten Staaten, Savienotās Valstis; 3. fig. (aussöhnen) samierināt, sadraudzēt; II. v. refl. sich 1. (zusammenkommen) savienoties; saiet kopā; (von Flüssen) satecēt ko-582

pā; 2. fig. (sich verbinden) vienoties; (sich verbünden) sabiedroties; 3. fig. (sich verständigen) norunāt, vienoties; (sich aussöhnen) izlīgt, samierināties. Vereinigung, f. 1. (Zusammenbringen) savienošana, f.; (Zusammenkommen) savienošanās, f.; (Versammlung) sanākšana, f.; (von Flüssen) satecēšana, f.; 2. fig. (Verbindung, Einigung) vienošanās, f.; (politische Einigung) sa-biedrošanās, f.; (Bündnis) sabiedrība, f.; savienība, f.; (Verschmelzung) sa-liešanās, f.; 3. fig. (Verständigung) norima, f.; (Aussöhnung) izlīgums, m. Verei'nigungs|[mittel, n. savienošanas līdzeklis, m. -ort, m. savienošanās vieta, f. -punkt, m. savienošanās punkts, m. verein'sāmen, I. v. a. padarīt vientulīgu;

II. v. n. palikt vientulīgam. Verein'sāmung, f. vientulība, f.; vienprātība, f.

Vereins'IIgesetz, n. biedrību likums, m. -haus, n. biedrības nams, m. -Sitzung, f. biedrības sēde, f. -wēsen, n. biedrības, f. pl.; biedrību lietas, f. pl. verein'zeln, v. a. atsevišķot; (trennen) atšķirt; vereinzelte Fälle, reti od. atsevišķi gadījumi; -vereinzelt auftretende Krankheit, slimība, kas šur tur parādās.

Verein'zelung, f. pl. -en, atsevišķošana,

f.; (Trennung) atšķiršana, f. verei'sen, v. n. apledoties. Verei'sung, f. apledošanās, f.; apledojums, m.

verei'teln, v. a. padarīt veltīgu; einen Plan izjaukt plānu; eine Hoffnung izputināt od. izgaisināt cerību. Vereitelung, f. pl. -en, izjaukšana,

f.; izjaukums, m. verei'tern, v. n. sapūžņoties, apklāties pūžņiem.

Vereiterung, f. sapūžņošanās, f.; sapūž-

ņojums, m. verē'keln, v. a. (jemm. etw.) padarīt

(kādam ko) riebīgu, veren'den, v. n. nobeigties, nosprāgt, vereng'ern, I. v. a. sašaurināt; saraukt;

II. v. refl. sich sašaurināties. Vereng'erung, f. pl. -en, sašaurināšana, f.; sašaurinājums, m.; sašaurināšanās, f.

verer'ben, I. v. a. atstāt (mantiniekam); das Haus hat er auf seinen Bruder vererbt, namu viņš atstājis brālim; II. v. n. eine Krankheit erben, mantot slimību; III. v. refl. sich 1. (vom Vermögen) pāriet par mantojumu; 2. (von Krankheiten, Lastern) mantot. Verer'bung, f. pārmantojamība, f.

verer'zen, I. v. a. pārvērst rūdā, pārrū-dot; II. v. n. pārvērsties rūdā, pārrū-doties.

vere'wigen, I. v. a. padarīt mūžīgu od. mūžināt; II. v. refl. sich «, kļūt mūžīgi pieminamam od. nemirstamam.

verē'wigt, adj. nomiris, Dieva priekšā aizgājis; mein -er Vater, mans nelaiķa tēvs.

Verē'wigung, f. nemirstība, f.; mūžība, f.

verfah'ren, I. v. a. (v. fahren) (part. p. verfah'ren) 1. (hinführen) aizvest; izvadāt; 2. viel Geld izdot daudz naudas braukājot, nobraukt daudz naudas; 3. fig. (verwirren) eine Sache saputrot kādu lietu; II. v. n. izturēties; vorsichtig

piesardzīgi rīkoties; grausam (mit jemm.) apieties nežēlīgi (ar kādu); III. v. refl. sich 1. (falsch fahren) apmaldīties; 2. fig. (sich festfahren) ieskriet ķezā.

Verfahren, n. -s, izturēšanās, f.; rīkošanās, f.; rīcība, f.; du bist zu diesem -keineswegs berechtigt, tev nav itne-kādas tiesības tā rīkoties; (Methode) metode, f.; pajēmiens, m.; freundliches

laipna apiešanās; gerichtliches tiesas process, m.

Verfah'rungs||ärt, f. od. -weise, f. rīcības pajēmiens, m.

Verfall', m. 1. (Einsturz) sabrukums, m.; in - geraten, sabrukt; 2. fig. (Sinken) grimšana, f.; (Zerrüttung) panīkšana, f.; panīkums, m.; in » geraten, panīkt, sanīkt; 3. (von Wechseln) notecējums, m.

verfallen, v. n. (v. (fallen) (part. p. verfallen) 1. (von Gebäuden) sagrūt, sa-gŗūt; sagāzties; ein -es Haus, sagru-vis nams; 2. fig. (herunterkommen) panīkt, sanīkt; 3. fig. (fällig werden) notecēt; dieser Wechsel ist šis vekselis notecējis; 4. fig. (anheimfallen) piekrist, rokās tikt; 5. fig. (geraten) tikt; in ein Laster piejemt netikumu- in Wahnsinn tapt ārprātīgam.

Verfallstag, m. termiņš, m.; maksājamā diena, -zeit, f. maksājamais laiks.

verfäfsehen, v. a. viltot, saviltot; den Wein salaistīt vīnu.

Verfäl'||scher, m. viltotājs, m. -schung, f. viltošana, f.; viltojums, m.

verfang'en, I. v. n. (v. fangen) (part. p. verfang'en) līdzēt; II. v. refl. sich aizķerties; (von der Rede) sapīties; der Wind verfängt sich, vējš iesprūs-tas; der Rauch verfängt sich, dūmi aizmetas; das Pferd verfängt sich, zirgam aizraujas elpa.verfänglich, adj. grūts, bīstams. Verfäng'lichkeit, f. grūtība, f.; kutelī-ba, f.

verfär'ben, v. refl. sich mainīt krasu,

nosarkt, nobālēt, verfas'sen, v. a. sacerēt, sarakstīt; sastādīt (kontraktu). Verfas'ser, m. -s, pl. sacerētājs, m. -in,

f. -nen, sacerētāja, f. Verfassung, f. 1. (Zustand) sastāvs, m.; (Lage) stāvoklis, m.; (Stimmung) noskaņa, f.; die . eines Landes, zemes satversme, f. Verfas'sungsbrauch, m. satversmes neievērošana, f. od. pārkāpums, m. verfas'sungs|1lös, adj. bezsatversmes-. -mäßig, I. adj. satversmei piemērots; II. adv. pēc satversmes, verfassungswidrig, I. adj. satversmei

pretējs; II. adv. pret satversmi, verfaulen, v. n. sapūt; (von Leichen) satrūdēt; » lassen, sapūdēt, verfechten, v. a. (v. fechten) (part. p. verfochten) aizstāvēt, pārstāt; (behaupten) pastāvēt; (jems. Sache) aizstāvēt (kāda lietu), stāties (uz kāda pusi).

Verfech'||ter, m. aizstāvētājs, m. -tung, f. aizstāvēšana, f.; aizstāvējums, m. verfehlen, I. v. a. (nicht treffen) pašaut gaŗām; den Zug nokavēt braucienu od. vilcienu; den Anschluß netikt laikā klāt; seinen Beruf neizraudzīt pareizu arodu; II. v. n. ich werde nicht es ihm zu sagen, es viņam to katrā ziņā pateikšu; III. v. refl. sich nesatikties.

verfein'den, I. v. a. sanaidot; saķildot;

II. v. refl. sich sanīsties, verfei'nern, I. v. a. izsmalcināt; ein verfeinerter Geschmack, izsmalcināta gaume; II. v. refl. sich izsmalcināties; die Sitten ~ sich, tikumi izsmalcinās, tikumi top smalkāki. Verfeinerung, f. pl. -en, izsmalcinā-

šana, f.; izsmalcinājums, m. verfē'men, v. a. pazudināt, verfertigen, v. a. pagatavot. Verfer'tiger, m. -s, pl. pagatavotājs, m.

-in, f. pl. -nen, pagatavotā ja, f. Verfertigung, f. pl. -en, pagatavošana, f.; pagatavojums, m. verfeu'ern, v. a. sadedzināt; alles Pulver izšaut od. izšaudīt visu pulveri, verfil'zen, v. n. savelties; salēkšēt. verfin'stern, I. v. a. aptumšot; II. v. refl.

sich aptumšoties. Verfinsterung, f. «., pl. -en, aptumšošana, f.; aptumšošanās, f.; aptumšojums, m.

verflach'en, I. v. a. darīt seklāku; (ebnen) nolīdzināt; II. v. n. u. v. refl. (sich) kļūt seklākam; (sich ebnen) nolīdzināties. verflechten, v. a. (v. flechten) (part. p. verflochten) 1. izpīt; 2. sapīt, sarežģīt; fig. (jemn.) in eine Sache iepīt (kādu) kādā lietā. Verflechtung, f. pl. -en, 1. sapīšana, f.; sapinums, m.; 2. fig. (von Umständen) sarežģīšanās, f. verflie'gen, v. n. (v. fliegen) (part. p. verflö'gen) 1. (verdunsten) izgarot; (sich verflüchtigen) izgaist; 2. fig. (von der Zeit) aiztecēt, aizskriet, verflie'ßen, v. n. (v. fließen) (part. p. verflossen) aiztecēt; der Termin ist verflossen, termiņš notecējis; verflossenes Jahr, pagājušais gads. verflochten, v. verflechten, verflü'chen, v. a. nolādēt, verflücht', I. adj. nolādēts; der V-e, nolādētais; II. adv. briesmīgi; «! lai velns parauj! verflüchtigen, I. v. a. izgaisināt; II. v.

refl. sich », izgaist. Verflüchtigung, f. pl. -en, izgaisinā-

jums, m.; izgaisums, m. Verflū'chung, f. pl. -en, nolādēšana, f.;

nolādējums, m. Verfolg', m. -(e)s, gaita, f.; (Folge) seka, f.

verfol'gen, v. a. 1. (nachlaufen, zu erreichen suchen) die Feinde •*, dzīties ienaidniekam pakaļ; (jemn.) steckbrieflich meklēt (kādu) pēc apraksta no tiesas puses; (jemn.) gerichtlich apsūdzēt (kādu) pie tiesas; 2. (nach dem Leben trachten) vajāt (kristītos žīdus); 3. fig. ein Sache sekot (kādai lietai).

Verfol'||ger, m. -s, pl. vajātājs, m. -gerin, f. pl. -nen, vajātāja, f. -gung, f. pl. -en, vajāšana, f. -gungssucht, f. vajāšanas manija, f. verfol'gungssüchtig, adj. vajāšanas kā-rīgs.

Verfol'gungswahnsinn, m. vajāšanas ārprāts, m.

verfrachten, v. a. 1. izsūtīt preces; 2. (die Fracht für etw. bezahlen) samaksāt par sūtījumu; 3. (vermieten) iznomāt (kuģi, ratus), verfres'sen, adj. rijīgs. Verfres'senheit, f. rijība, f.; rijīgums, m. verfrö'ren, adj. 1. sasalis; 2. (frostig)

pret aukstumu vārīgs, verfrüht', adj. pāragrs; die Nachricht ist šī ziņa nāk par agru (od. nāk priekšlaikus).584

verfüg'bär, adj. rīcībā (od. pie rokas)

esošs; cik vien dabūjams, verf&'gen, I. v. a. pavēlēt, noteikt, likt; II. v. n. (über etw.) pavēlēt (par ko), rīkoties (ar ko); er verfügt über bedeutende Mittel, viņam ir ievērojami līdzekļi, ko rīkoties; III. v. refl. sich nach Hause doties mājās. Verfü'gung, f. 1. rīcība, f.; (jemm. etw.) zur - stellen, atstāt (ko kāda) rīcībā; es steht zu Ihrer ar to Jūs varat rīkoties, kā gribat; 2. (Verordnung) rīkojums, m.; (Befehl) pavēle, f.; -en treffen, rīkot, rīkoties, verfūhr'bār, adj. pavedams. verfüh'ren, v. a. 1. (fortschleppen) izvest, izvadāt; 2. (auf Abwege führen) pavest; er läßt sich nicht viņš nav pavedams.

Verfüh'rer, m. pavedējs, m. -in, f. pavedēja, f.

verführerisch, adj. (vilinošs, kārdinošs);

verführerischer Blick, vilinātāja skats. Verfüh'rung, f. pavešana, f.; pavedums, m.

Verfüh'rungskunst, f. pavešanas mākslā, f.

verfünffachen, v. a. pieckāršot, verfüttern, v. a. izbarot, izbaŗot. vergälten, v. a. sarūgtināt, sariebt, vergang'en adj. (v. vergehen) -es Jahr,

pagājušais od. pērnējs gads. Vergangenheit, f. pagātne, f.; pagājība, f.

vergänglich, adj. nīcīgs, nepastāvīgs. Vergänglichkeit, f. nīcība, f.; nepastāvība, f.; (Gebrechlichkeit) vārgulība, f.; (Hinfälligkeit) sanīkums, m. vergäß' v. vergessen, vergē'ben, I. v. a. (v. geben) (part. p. vergä ben) 1. (falsch geben) aplami izdot (kārtis), pārdoties; es ist «, aplami izdots; 2. (hingeben) atdot; (verleihen) atvēlēt, piešķirt; ein Amt uzticēt amatu; die Stelle ist noch zu šī vieta vēl brīva; sein Recht atkāpties no savām tiesībām; 3. fig. (verzeihen) piedot; II. v. refl. sich pārdoties; ich habe mich es esmu aplami izdevis od. esmu pārdevies. vergēbens, adv. velti, veltīgi; sich «. bemühen, velti pūlēties; ich habe gesucht, veltīgi es izmeklējos. Vergē'ber,

m. atdevējs, m. vergēb'lich, I. adj. veltīgs, velts; (überflüssig) lieks; II. adv. velti. Vergēb'lichkeit, f. veltīgums, m. Vergē'bung, f. pl. -en, 1. (Verleihung) atdošana, f.; 2. fig. (Verzeihung) pie-

došana, f.; . der Sünden, grēku piedošana, f.; um *! piedodiet! vergegenwärtigen, v. a. celt gaismā;

sich (etw.) «, dzīvi (ko) iedomāties. Vergēgenwār!igung, f. iedomāšanās, f. vergē'hen, I. v. n. (v. gehen) (part. p. vergang'en) 1. (von der Zeit) aiztecēt; aiziet, pāriet; (ablaufen) notecēt; 2. fig. (verschwinden) iznīkt, nozust; (verloren gehen) pazust; dabei verging mir Hören und Sehen, es nekā vairs ne redzēju, ne dzirdēju; II. v. refl. sich kļūdīties, maldīties; (sich vergessen) aizmirsties; sich (gegen jemn.) apgrēkoties (pret kādu); sich gegen das Gesetz, noziegties (pret likumu).

Vergēhen, n. 1. (Verschwinden) iznīkšana, f.; 2. (pl. «•) (Frevel) noziegums, m.; (Übertretung) pārkāpums, m. Vergē'hung, f. pl. -en, noziegums, m. vergeistigen, v. a. apgarot, apstarot. Vergeistigung, f. «., pl. -en, apgarojums, m.

vergelten, v. a. (v. gelten) (part. p. vergolten) atdarīt, atlīdzināt, atmaksāt; Gutes mit Bösem atdarīt labu ar ļaunu.

vergeltend, adj. (atlīdzinošs) atlīdzinātā-ja-,

Vergeiter, m. -s, pl. atdarītajs, m. -in,

f. «, pl. -nen, atdarītā ja, f. Vergeltung, f. atlīdzinājums, m.; atmaksa, f.

Vergeitungsļļkrieg, m. atriebības kaŗš,

m. -māfirēgel, f. atmaksas solis, m. vergeß'bär, adj. aizmirstams, verges'sen, I. v. a. (vergesse, vergis'sest, vergißt'; vergäß'; verges'sen) aizmirst, piemirst; II. v. refl. sich aizmirsties, verges'sen, adj. aizmirsts. Verges'sen, n. -s, aizmiršana, f. Verges'senheit, f. «., aizmirstība, f.; in -

geraten, tikt aizmirstam, vergeßlich, adj. 1. (von Personen) aizmāršīgs; -er Mensch, aizmārša, com.; 2. (von Sachen) aizmirstams. Vergeßlichkeit, f. aizmāršība, f. vergeu'den, v. a. izšķiest, izšķērdēt. Vergeu'| der, m. -s, pl. izšķērdētājs, m. -dung, f. pl. -en, izšķērdēšana, f.j izšķērdēj ums, m. vergewaltigen, v. a. (jemn.) izvarot (kādu); pastrādāt (pie kāda) varas darbus.

Vergewaltigung, f. pl.\ -en, izvaro-

jums, m.; izvarošana, f. vergewis'sern, v. refl. sich •», dabūt droši zināt; ich muß mich erst man vis-vergießen — vergrößern

pirms jāievāc drošas ziņas od. man vispirms droši jāzina, vergie'ßen, v. a. (v. gießen) (part p. ver-gos'sen) izliet; heiße Tränen raudāt karstas asaras, vergiften, I. v. a. nozāļot, noindēt; II.

v. refl. sich nozāļoties, noindēties. Vergif||ter, m. -s, pl. nozāļotājs, m. -terin, f. pl. -nen, nozāļotā ja, f. -tung, f. pl. -en, nozāļošana, f.; nozāļojums, m. vergilbt', adj. nodzeltējis, vergiß', vergis'sest v. vergessen. Vergiß'meinnicht, n. -([e]s), pl. -(e) (Bot.)

neaizmirstule, f. vergißt' v. vergessen, vergiftern, v. a. aizrestot. Vergitterung, f. pl. -en, aizrestojums, m.

verglā'sen, I. v. a. 1. apstiklot; ielikt rūtis; 2. (zu Glas machen) pārvērst par stiklu, pārstiklot; II. v. n. pārstiklo-ties.

Verglā'sung, f. pl. -en, 1. (Einsetzen der Glasscheiben) iestiklojums, m.; 2. (Verwandlung in Glas) pārstiklošanās, f.; pārstiklojums, m. Vergleich', m. -(e)s, pl. -e, 1. (Verglei-chung) salīdzināšana, f.; salīdzinājums, m.; einen « anstellen, salīdzināt; im -zu od. mit ..., salīdzinot ar ...; ohne », nesalīdzināmi; 2. fig. (Verständigung) salīgums, m.; izlīgums, m.; einen -schließen, salīgt; die Sache kommt zum lietu izbeigs izlīguma ceļā. vergleich'bār, adj. salīdzināms. Vergleich'bārkeit, f. salīdzināmība, f. vergleichen, I. v. a. (v. gleichen) (part. p. verglich'en) 1. salīdzināt; zu » sein od. sich - lassen, būt salīdzināmam; 2. fig. (versöhnen) samierināt; (ausgleichen) izlīdzināt; II. v. refl. sich «-, 1. salīdzināties; 2. fig. (sich verständigen) izlīdzināties; (sich mit jemm. über etw.) salīgt od.

saderēt (ar kādu par ko); sich wegen des Preises vienoties cenas ziņā. vergleichend, adj. -e Grammatik, salīdzināmā gramatika; -e Übersicht, salīdzi-nātājs pārskats, m. vergleich'lieh v. vergleichbar, vergleichs'weise, adv. 1. salīdzinot; 2. fig.

izlīguma veidā. Verglei'chung, f. salīdzināšana, f.; salīdzinājums, m. Verglei'chungsļļgrād, m. u. -stūfe, f. salīdzināmais pakāpiens, verglich', verglich'en, v. vergleichen.

verglim'men, v. n. (v. glimmen) (part. p. verglommen) izkvēlot, pamazām izdzist.

verglü'hen, v. n. izgailēt, izkvēlot, pamazām izdzist, vergnü'gen, v. refl. sich papriecāties,

palīksmoties; izdzīvoties. Vergnü'gen, n. -s, izprieca, f.; patika, f.; līksme, f.; nichts macht ihm nekas viņu neiepriecina; er findet ~ daran. Schmetterlinge zu fangen, viņam patīk ķert tauriņus; es ist ein das zu sehen, to redzot, sirds ielīksmojas; mit ar prieku, labprāt; zum lai uzjautrinātos, vergnüg'lich, adj. priecīgs; (munter) mundrs.

vergnügt', I. adj. (froh) priecīgs, jautrs; II. adv. priecīgi, jautri; es ging » her, visi bija ļoti jautri. Vergnügt'sein, n. jautrība, f. Vergnü'gung, f. pl. -en, izprieca, f.;

jautrība, f. Vergnü'gungsļļausschuB, m. jautrības kom-misija, f. -lokāl, n. izpriecas lokāls, m. -reise, f. izpriecas ceļojums, m. vergnügungssüchtig, adj. izpriecas kā-rīgs; ein -er Mensch, uzdzīvotājs, m. Vergnü'gungszug, m. izpriecas vilciens, m.

vergol'den, v. a. apzeltīt, zeltīt. Vergol'||den, n. -s, apzeltīšana, f. -der,

m. -s, pl. », apzeltītājs, m. vergön'nen, v. a. novēlēt; (gewähren)

atvēlēt, atļaut, vergoß', vergos'sen v. vergießen, vergöttern, v. a. dievināt. Vergötterung, f. dievināšana, f.; die-

vinājums, m. vergrā'ben, I. v. a. (v. graben) (part. p. vergra'ben) aprakt, zemē ierakt; II. v. refl. sich aprakties. Vergrā'bung, f. pl. -en, aprakšana, f.;

aprakums, m. vergrä'men, I. v. a. sein Leben no-sērot savu mūžu; II. v. refl. sich », nobēdāties, vergrā'sen, v. n. apaugt ar zāli. vergrei'fen, v. refl. (v. greifen) (part. p. vergriffen) sich 1. maldīties (ķeŗot); (beim Spielen) aplami ķert; 2. sich (an etw.) aiztikt (ko); palaist (pie kā) pirkstus; sich an fremdem Eigentum ķerties pie sveša īpašuma klāt. vergriffen, adj. (v. vergreifen) pārdots; dieses Buch ist šī grāmata izpārdota (od. izpirkta), vergrößern, I. v. a. palielināt; (vermehren) vairot; (übertreiben) pārspīlēt;586 Vergrößerung

II. v. refl. sich palielināties; (zunehmen) pieaugt.

Vergrö||ßerung, f. pl. -en, palielināšana, f.; palielinājums, m.

Vergrö'ßerungs||glas, n. palielināmais od. vairojamais stikls, -linse, f. palielināmā lēca.

vergrü'beln, v. a. noprātot.

Vergünstigung, f. pl. -en, atlaišana, f.; er hat zwei Stunden viņam divas stundas atlaistas; (Gnade) žēlastība, f.; (Vorrecht) privilēģija, f.

vergü'||ten od. -tigen, v. a. atlīdzināt; die Ausgaben atmaksāt izdevumus.

Vergütung, f. », pl. -en, atlīdzinājums, m.

Verback', m. -(e)s, pl. -e, nolīsti koki (ceļu aizliedzot).

verhaften, v. a. apcietināt.

Verhafts'befehl, m. apcietināšanas pavēle, f.; einen - (gegen jemn.) erlassen, dot pavēli (kādu) apcietināt.

Verhaftung, f. », pl. -en, apcietināšana, f.; apcietinājums, m.

verhā'gelt, adj. krusas izpostīts.

verhalten, v. n. izskanēt, pamazām apklust.

verhalten, I. v. a. (v. halten) (part. p. verhalten) 1. (zurückhalten) atturēt, aizturēt; (unterdrücken) apspiest; das Lachen », savaldīt smieklus; 2. (verschweigen) slēpt; II. v. refl. sich

1. (sein) būt; die Sache verhält sich so, lieta lūk šāda; die Sache verhält sich ganz anders, lieta pavisam citāda; wenn es sich so verhält, ja lieta šāda;

2. (in einem Verhältnis stehen) būt od. attiekties; die Höhe verhält sich zur Breite, wie zwei zu eins, augstums attiecas pret platumu kā divi pret vienu; sich ruhig būt mierīgam; 3. (sich benehmen) izturēties; ich weiß nicht, wie ich mich hierbei » soll, nezinu, kā šeit lai izturos.

Verhalten, n. -s, 1. (Zurückhalten) atturēšana, f.; aizturēšana, f.; 2. fig. (Benehmen) izturēšanās, f.

Verhältnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (nach Maß u. Zahl) samērs, m.; attiecība, f.; . von Figuren (Geom.), figūru attiecības; das - der Höhe zur Breite, attiecība starp augstumu un platumu; im -zu seinen Verdiensten, samērā ar viņa nopelniem; 2. (Verbindung, Beziehung) attiecība, f.; attieksme, f.; ich stehe in keinem zu ihm, man nav nekādas attieksmes ar viņu; in einem freundschaftlichen ~ (zu jemm.) stehen, .būt draudzīgās attiecībās (ar kādu); - der Bestandteile, sastāvdaļu attiecības; 3.

(Liebesverhältnis) mīlestības saites, f. pl.; auch mīļākā, f. (od. mīļākais, m.); 4. (meist pl.) (Lebenslage) stāvoklis, m.; (Geldmittel) līdzekļi, m. pl.; (Umstände) apstākļi, m. pl.; er lebt in sehr angenehmen Verhältnissen, viņam ļoti patīkams stāvoklis od. viņš dzīvo ļoti patīkamos apstākļos; nicht in den besten Verhältnissen sein, neatrasties vislabākos apstākļos; meine Verhältnisse erlauben mir das nicht, līdzekļi man to neatļauj; unter diesen Verhältnissen, šādos apstākļos; unter den schwierigsten Verhältnissen, visgrūtākos apstākļos.

Verhält'nisanteil, m. daiva, f. verhältnismäßig, I. adj. samērīgs; attiecīgs; II. adv. samērā; attiecīgi. Verhältnis II mäßigkeit, f. samērība, f.; sa-mērīgums, m. -wort, n. satiksmes vārds, m.; prepozicija, f. Verhaftung v. Verhalten. Verhal'tungsmāBrēgel, f. instrukcija, f.;

priekšraksts kā izturēties, verhandeln, v. a. (beraten) apspriest; (erörtern) iztirzāt; eine Sache (mit jemm.) », pārrunāt (ar kādu) kādu lietu.

Verhandlung, f. (Beratung) apspriešana, f.; apspriedums, m.; (Erörterung) iztirzājums, m.; (Unterhandlung) sarunas, f. pl.

Verhand'lungs||bericht, m. sēdes pārskats, m.; ziņojums par sarunām, -saal, m. sapulču zāle, f. verhäng'en, v. a. 1. aizsegt, aizkārt; 2. (anordnen) nolemt, nospriest; eine Strafe (über jemn.) uzlikt (kādam) sodu; die Todesstrafe (über jem.) piespriest (kādam) nāvessodu, notiesāt (kādu) uz nāvi. Verhäng'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, kļūme,

f.; liksta, f. verhängnisvoll, adj. kļūmīgs, verhärmt', adj. nobēdājies, verhar'ren, v. n. palikt (joprojām); bei seiner Meinung pastāvēt pie savām domām; (als Briefschluß:) ich verharre, palieku. Verhar'ren, n. -s, palikšana, f.; pastāvība, f. verhar'schen, v. n. aprept. verhärten, I. v. a. sacietināt; apcietināt; das Herz «, apcietināt sirdi; den Leib «, aizcietināt vēderu; II. v. n. u. refl. sich tapt cietam, sacietināties. Verhärtung, f. pl. -en, 1. sacietējums, m.; (des Leibes) (vēdera) aizcietējums, m.; 2. (harte Stelle) sacietējums, m.; (Schwiele) tulzna, f.

verhar'zen, v. n. aizsvekoties. verhaspeln, v. refl. sich sapīties, apjukt.

verhaßt', adj. ienīsts, neieredzets; sich -machen, panākt naidu; darīt sevi ienīstamu; er hat sich überall - gemacht, viņš panācis (od. tā rīkojies), ka viņu visur ienīst (od. neieredz), verhät'scheln, v. a. izlutināt. Verhau', m. -(e)s, pl. -e, aizsprostojums,

m. (ar nocirstiem kokiem), verhau'en, I, v. a. (v. hauen) (part. p. verhau'en) 1. aizsprostot (kokus nocērtot); 2. fam. (jemn.) sapērt (kādu); II. v. refl. sich iecirst nevietā; fig. pašaut garām, misēties, verhē'ben, v. refl. (v. heben)

(part. p. verhö'ben) sich pārcelties; sich den Arm izmežģīt roku ceļot, verhee'||ren, v. a. izpostīt, nopostīt, postīt. -rend, adj. (postīgs); verheerender Krieg, postītājs kaŗš. Verhee'||rer, m. -s, pl. postītājs, m. -rerin, f. pl. -nen, postītāja, f. -rung, f. pl. -en, postīšana, f.; postījums, m.; -en anrichten, izpostīt, verheh'len, v. a. slēpt; ich verhehle nicht, daß die Sache sich so verhält, es neliedzu, ka lieta ir tāda. Verheh'lung, f. pl. -en, slēpšana, f.;

slēpiens, m. verhei'len, v. n. sadzīt, aizdzīt, verheimlichen, v. a. slēpt, noslēpt, paslēpt.

Verheimlichung, f. pl. -en, slēpšana,

f.; slēpiens, m. verhei'rāten, I. v. a. izprecināt; II. v. refl. sich apprecēties, auch (von der Frau) iet pie vīra; (vom Manne) ap-sievoties, apjemt sievu. Verhei'rātung, f. pl. -en, apprecēšanās, f.

verhei'ßen, v. a. (v. heißen) (part. p. ver-

hei'ßen) apsolīt. Verhei'ßung, f. pl. -en, apsolīšana, f.; apsolījums, m.; das Land der apsolītā zeme. verheißungsvoll, adj. cerību pilns, verheilen, v. n. (v. helfen) (part. p. ver-hol'fen) (jemm. zu etw.) palīdzēt od. piepalīdzēt (kādam ko) iegūt (od. panākt); (jemm.) zu seinem Rechte gādāt, lai (kāds) dabūtu taisnību, verherrlichen, v. a. cildināt. Verherr'liļļcher, m. -s, pl. cildinātājs, m. -chung, f. «., pl. -en, cildinājums, m. verhetz'en, v. a. sarīdīt, verhex'en, v. a. apburt, verhim'meln, v. a. celt debesīs; cildināt.

verhin'dern, v. a. aizkavēt, atturēt; ich werde daß er kommt, es aizkavēšu viņa atnākšanu; ich werde nicht daß er kommt, es viņa nākšanai nelikšu nekādus šķēršļus ceļā. Verhin'derung, f. aizkavēšana, f.; aizkavējums, m.; » haben, būt aizkavētam, verhöh'nen, v. a. (jemn.) piezobot od. izsmiet (kādu); zoboties od. ņirgāties (par kādu). Verhöh'nung, f. pl. -en, piezobošana,

f.; piezobojums, m. Verhör', n. -(e)s, pl. -e, nopratinājums, m.; (von Zeugen auch) nopratināšana, f.; ein «. bestehen, tikt nopratinātam; ein - (mit jemm.) anstellen od. (jemn.) ins nehmen, noklaušināt od. nopratināt (kādu), verhö'ren, I. v. a. Zeugen noklaušināt od. nopratināt lieciniekus; II. v. refl. sich pārklausīties, labi nedzirdēt, verhū'deln, v. a. fam. saķēzīt, verhüllen, I. v. a. aizsegt, aizklāt; (verschleiern) aizplīvurot; II. v. refl. sich aizsegties; (sich verschleiern) aizplīvuroties; (sich einhüllen) ietīties. Verhüllung, f. pl. -en, aizsegšana, f.;

(Schleier) plīvurs, m.; šķidrauts, m. verhun'dert Ii fachen od. -fältigen, v. a.

simtkāršot. Verhun'dertfachung, f. simtkāršojums, m. verhun'gern, v. a. badā, auch badu mirt; badā nonīkt; (von Tieren) badā nosprāgt; er sieht verhungert aus, viņš izskatās kā badakāsis, viņš nobado-jies; verhungert, izsalcis, nobadojies. verhun'zen, v. a. fam. saķēzīt, sapostīt, verhüten, v. a. novērst, aizkavēt; einen Schaden novērst zaudējumu; Gott verhüte es! lai Dievs to nedod! Verhütung, f. novēršana, f. Verhütungsmittel, n. novēršamais līdzeklis; aizsarglīdzeklis, verir'ren, v. refl. sich nomaldīties, noklīst; apmaldīties. Verir'rung, f. nomaldīšanās, f.; noklīšana, f.; noklīdums, m. verjā'gen, v. a. aizdzīt, padzīt. Verjā'gung, f. aizdzīšana, f.; aizdzi-nums, m.

verjäh'ren, v. n. noilgt; verjährt, noildzis. Verjäh'rung, f. pl. -en, noilgšana, f.;

noilgums, m. Verjährungsfrist, f. noilguma termiņš, m. verju'beln, v. a. sein Geld noplītēt od.

izšķērdēt savu naudu, verjüng'en, I. v. a. 1. atjaunot; 2. saraukt; saŗaukt; raukt; ŗaukt; verjüngter Maßstab, pamazinātāja mēr-588 Verjüngung

aukla; im verjüngten Maßstabe, pamazinātā mērā; II. v. refl. sich 1. atjaunoties; 2. sarauktieѕ.

Verjüng'ung, f. », pl. -en, 1. atjaunošanās, f.; 2. pamazināšana, f.; pamazi-nājums, m.; 3. (mit Verjüngung) ar ierautiem galiem.

Verjün'gungs||kunst, f. atjaunošanās māksla, m. -mittel, n. atjaunošanās līdzeklis. -prozeß, m. atjaunošanās, f.

verkal'ken, I. v. a. pārkaļķot; II. v. n. pārkaļķoties.

Verkalkung, f. », pl. -en, pārkaļķojums, m.; pārkaļķošanās, f.

verkannt', adj. (v. verkennen) neatzīts, nesaprasts.

verkap'pen, I. v. a. 1. eine Mauer apsegt mūri; 2. fig. slēpt, maskēt; ein verkappter Bösewicht, vilks aitas ādā; II. v. refl. sich pārģērbties.

Verkauf, m. pārdošana, f.; pārdevums, m.

verkaufen, I. v. a. fig. sein Leben teuer dārgi atdot savu dzīvību; fig. wir sind verraten und verkauft, mēs esam beigti; II. v. refl. sich 1. pārdoties; diese Ware verkauft sich gut, šo preci var viegli pārdot; das verkauft sich schwer, tas grūti pārdodams; 2. samaksāt pārāk dārgi, pārmaksāt.

Verkäufer, m. pārdevējs, m. -in, f. pārdevēja, f.

verkäuflich, I. adj. pārdodams; 2. fig. (feil, bestechlich) nopērkams, piekukuļojams; II. adv. (jemm. etw.) überlassen, pārdot (kādam ko).

Verkäuflichkeit, f. 1. pārdodamība, f.; 2. fig. (Bestechlichkeit) piekukuļojamī-ba, f.

Verkaufs'||bedingung, f. pārdošanas nosacījums, m. -lokāl, n. veikala telpas, f. pl. -preis, m. pārdošanas cena, f.

Verkehr', m. -(e)s, 1. satiksme, f.; kustība, f.; dem «. übergeben, atdot lietā-šanai; (vom Gelde) dem ~ entziehen, izjemt no apgrozības; 2. (Umgang) apiešanās, f.; satiksme, f.; (Beziehung) attiecība, f.; (mit jemm.) - haben od. (mit jemm.) in . stehen, satikties od. pazīties (ar kādu); keinen - haben od. pflegen, nesatikties ne ar vienu.

verkeh'ren, I. v. a. 1. (umkehren) apgriezt otrādi; 2. fig. (verdrehen) sagrozīt, aplami iztulkot; (verhunzen) saķēzīt; II. v. n. 1. zwischen Riga und Jelgawa verkehrt ein Autobus, starp Rīgu un Jelgavu braukā (od. uztur satiksmi) autobuss; 2. (mit jemm.) satikties od. pazīties (ar kādu); mit niemandem

ne ar vienu nesatikties; III. v. refl. sich mainīties, pārgrozīties. Verkeh'ren, n. 1. v. Verkehr; 2. v. Ver-kehrung.

verkehr'reich, adj. daudz apmeklēts. Verkehrs'|lministerium, n. satiksmes ministrija, f. -mittel, n. satiksmes līdzeklis, m. -Störung, f. satiksmes traucējums, m. -sträße, f. od. -wēg, m. satiksmes ceļš, m. -wēsen, n. satiksmes lietas, m. pl. verkehrt', I. adj. 1. (umgekehrt) apgriezts, otrāds, ačgārns; die -e Seite eines Stoffes, drānas kreisā (od. ļaunā) puse; mit -er Hand, atročus; die -e Welt, ačgārnā pasaule; 2. fig. (falsch) aplams; (ungereimt) neveikls; 3. fig. (eigensinnig) ietiepīgs; II. adv. 1. (umgekehrt) otrādi, ačgārni; seinen Mantel umhängen, ap jemt mēteli otrādi; 2. fig. (falsch) (etw.) - anfangen, ačgārni (ko) uzsākt; (etw.) . auffassen, aplami (ko) saprast. Verkehrtheit, f. pl. -en, 1. ačgārnība, f.; (Falschheit) aplamība, f.; 2. (Wunderlichkeit) ērmība, f.; 3. (Eigensinn) ietiepība, f. Verkeh'rung, f. », pl. -en, apgriešana, f. verkei'Ien, v. n. 1. saķīlēt, noķīlēt; 2. fam. (prügeln) sapērt; 3. fam. (verkaufen) pārdot. Verkeilung, f. «., pl. -en, saķīlēšana, f.;

saķīlējums, m. verken'nen, v. a. (v. kennen) (part. p. verkannt') nepazīt, uzlūkot par citu; (falsch beurteilen) netaisni od. aplami spriest; (nicht zu schätzen wissen) ne-prast cienīt; es läßt sich nicht nevar liegt; jāatzīst. Verken'nung, f. nepazīšana, f.; (Irrtum) maldība, f.; mit gänzlicher - der Umstände, apstākļus pavisam nepazīstot.

verketten, v. a. saķēdēt; sapīt, sapiņķet. Verkettung, f. pl. -en, saķēdējums, m.;

(Reihe) rinda, f. verkitten, v. a. aizķitēt, saķitēt. Verkit'tung, f. pl. -en, aizķitēšana, f.;

aizķitējums, m. verklä'gen, v. a. apsūdzēt; der Verklagte, apsūdzētais,- die Verklagte, apsūdzētā.

Verklä'ger, m. apsūdzētājs, m. Verklā'gung, f. <*, pl. -en, apsūdzēšana,

f.; apsūdzējums, m. verklä'ren, v. a. apskaidrot; Christus wurde verklärt, Kristus tika apskaidrots; die verklärten Leiber, apskaidrotās miesas; sein Gesicht verklärte sich, viņa vaigs apskaidrojās.

Verklä'rung, f. apskaidrošana, f.; apskaidrojums, m. verklat'schen, v. a. fam. aprunāt, celt neslavu.

verklē'ben, v. a. 1. aizlipināt, salipināt;

2. viel Papier izlipināt daudz papīra. Verklē'bung, f. aizlipināšana, f.; aiz-

lipinājums, m. verkleiden, I. v. a. 1. pārģērbt; 2. mit Brettern », apsist ar dēļiem (auch ap-šūt); 2. v. refl. sich pārģērbties. Verkleidung, f. 1. pārģērbšana, f.; pārģērbšanās, f.; 2. (mit Brettern etc.) ap-situms, m.; apšuvums, m. Verklei'nerer, m. -s, pl. -, pamazinātājs, m.

verkleinern, v. a. 1. pamazināt; im verkleinerten Maßstabe, pamazinātā mērā; 2. fig. (herabsetzen) mazināt, pazemot. Verkleinerung, f. pl. -en, pamazinā-

šana, f.; pamazinājums, m. Verklei'nerungs||glas, n. pamazināmais stikls, m. -silbe, f. pamazināms balsiens. -wort, n. pamazināmais vārds, verknöch'ern, I. v. a. pārvērst kaulā, pārkaulot; II. v. n. ein verknöcherter Mensch, atpakaļrāpulis, m. Verknöch'erung, f. pl. -en, 1. pārkau-lojums, m.; pārkaulošanās, f.; 2. fig. sastingums, m. •

verknüpfen, v. a. sasiet; fig. mit Schwierigkeiten verknüpft, savienots ar grūtībām.

Verknüpfung, f. pl. -en, sasējums, m.;

(Verbindung) savienojums, m. verkoch'en, I. v. a. savārīt; II. v. n. sa-vārīties; (verdampfen) izgaist; fig. seinen Zorn «. lassen, atļaut savām dusmām izbeigties, verkoh'len, I. v. a. pārvērst oglēs, pār-ogļot; II. v. n. pārvērsties oglēs, pār-ogļoties.

Verkoh'||len, n. od. -lung, f. pārogļo-šanās, f.

verkom'men, v. n. (v. kommen) (part. p. verkommen) 1. (von Sachen) iet bojā, nīkuļot; . lassen, palaist, nolaist; ein -er Garten, nolaists dārzs; 2. (von Personen) panīkt, vārgt; ein -er Mensch, panīcis cilvēks. Verkom'men, n. 1. (von Sachen) bojā iešana, f.; 2. (von Personen) panīkša-na, f.

Verkom'menheit, f. panīkums, m. verkor'ken, v. a. aizkorķēt, verkör'pern, I. v. a. pārvērst miesās, pār-miesot; iemiesot; verkörperte Unschuld, nevainības iemiesojums, m.; (als Person) personificēt; II. v. refl.

sich », pārvērsties miesās, pārmieso-ties; (als Person) personificēties.

Verkörperung, f. pl. -en, pārmieso-jums, m.; iemiesojums, m.; (als Person) personificējums, m.

verkrie'chen, v. refl. (v. kriechen) (part. p. verkroch'en) sich nolīst; (sich verbergen) paslēpties.

verkrtip'pelt, adj. 1. (von Menschen) sakropļots, kropls; 2. (von Pflanzen) novārdzis, nonīcis.

Verkrüp'pelung, f. pl. -en, 1. (von Menschen) sakropļojums, m.; kroplums, m.; kroplība, f.; 2. (von Pflanzen) novārgums, m.

verküh'len, v. refl. sich saaukstēties.

verküm'mern, I. v. a. postīt, bojāt; (stören) traucēt; eine Freude «, sarūgtināt prieku; (jems.) Rechte sašaurināt od. mazināt (kādam) tiesības; II. v. n. nonīkt, novārgt, nodilt.

Verküm'merung, f. (Beeinträchtigung) ~ der Rechte, tiesību sašaurinājums, m.; 2. (Verkommen) panīkums, m.; 3. fig. (von der Freude) sarūgtinājums, m.

verkün'||den od. -digen, v. a. pasludināt, zināmu darīt; das Wort Gottes mācīt Dieva vārdus; Unheil pareģot nelaimi.

Verkün'||der, m. od. -diger, m. -s, pl. pasludinātājs, m. -digung, od. -dung, f. pl. -en, pasludināšana, f.; pasludinājums, m.; Maria <*, Marijas pasludināšanas diena, f.

verkup'peln, v. a. fam. saprecināt, save-dināt.

verkür'zen, v. a. 1. (räumlich od. zeitlich kürzer machen) saīsināt, padarīt īsāku; sein Leben saīsināt savu mūžu; padarīt sev galu; (jemm.) die Zeit pakavēt (kādam) laiku; 2. fig. (vermindern) pamazināt; den Lohn atraut no algas.

Verkürzung, f. pl. -en, 1. (räumlich od. zeitlich) saīsinājums, m.; 2. fig. pamazinājums, m.

Verkür'zungszeichen, n. saīsinājuma zīme, f.

verlach'en, v. a. (jemn.) izsmiet od. piezobot (kādu), zoboties (par kādu).

verlā'den, v. a. (v. laden) (part. p. ver-lā'den) sakraut, iekraut (izsūtīšanai), izsūtīt.

Verlā'ļļden, n. sakraušana, f. -der, m. -s, pl. izsūtītājs, m. -dung, f. sakrā-vums, m. -dungskosten, pl. sakraušanas izdevumi, m. pl.

Verlā'g, m. -(e)s, 1. izdevniecība, f.; apgāds, m.; den eines Buches über-590

nehmen od. ein Buch in - nehmen, uzjemties grāmatas apgādāt; dieses Buch erscheint im -e von Walter und Rapa, šī grāmata iznāk Valtera un Rāpās apgādā; 2. (die verlegten Bücher) izdevums, m.; er verkauft nur seinen viņš pārdod tikai paša apgādātās grāmatas. Verlāgs'ļļbūchhāndler, m. grāmatu apgādnieks, m. -būchhandlung, f. grāmatu apgādniecība, f. -kosten, pl. apgādāšanas izdevumi, m. pl. -recht, n. apgādāšanas tiesība, f. verlang'en, I. v. a. (etw. von jemm.) prasīt (ko no kāda); was - Sie von mir? ko Jūs no manis gribat? ich verlange, daß Sie schweigen, es gribu (od. prasu), lai Jūs ciešat klusu; II. v. n. u. imp. (nach etw.) iekārtot od. vēlēties (ko); es verlangt mich od. mich verlangt zu wissen, es vēlētos zināt; es soll mich (doch einmal) - od. mich soll ob er kommen wird, man labprāt gribētos zināt, vai viņš naks. Verlang'en, n. -s, prasīšana, f.; (Wunsch) vēlēšanās, f.; ich habe gar kein * nach Essen, man negribas ēst. verlang'enswērt, adj. vēlams, verläng'ern, I. v. a. (nur räumlich) pagarināt; (zeitlich) paildzināt; einen Tisch pataisīt galdu gaŗāku; einen Aufenthalt palikt ilgāk (kādā vietā); II. v. refl. sich •», (räumlich) pagarināties; (zeitlich) paildzināties. Verlängerung, f. pl. -en, 1. (räumlich) pagarinājums, m.; (zeitlich) paildzinā-jums, m.; 2. (Verlängerungsstück) pagarināmais gabals. Verläng'erungs||silbe, f. pagarināmais balsiens. -stück, n. pagarināmais gabals, verlang'sāmen, v. a. palēnināt; das Schiff hatte seinen Gang verlangsamt, kuģis bija sagausinājis savu gaitu. Verlang'sāmung, f. palēnināšana, f.;

palēninājums, m. Verlaß', m. es ist kein « auf ihn, uz viņu

nevar paļauties, verlas'sen, I. v. a. (v. lassen) (part. p. verlas'sen) atstāt; (jemn.) atstāt (kādu); (im Stiche lassen) pamest (kādu); er ist von seinen Freunden draugi no viņa atrāvušies; II. v. refl. sich (auf etw.) paļauties (uz ko); sich in einer Sache (auf jemn.) -, uzticēties (kādam) kādā lietā, verlas'sen, adj. atstāts; (hilflos) pamests; (unbewohnt) neapdzīvots, (einsam) vientulīgs.

Verlas'sen, n. atstāšana, f. -heit, f. at-stātība, f.; (Hilflosigkeit) bezpalīga stāvoklis, m.; in seiner no visiem atstāts, -schaft, f. (pēc nāves) atstāta manta; mantojums, m. verläßlich, adj. v. zuverlässig. Verlas'sung, f. atstāšana, f. verläst'ern, v. a. zaimot; (verleumden) apmelot.

Verläst'erung, f. «., pl. -en, zaimošana, f.j

apmelošana, f. Verlaub', m. mit ar atļauju. Verlauf, m. -(e)s, 1. im - eines Monats, mēneša laikā; im - seiner Krankheit, pa viņa slimības laiku; nach «. von zwei Tagen od. nach ~ zweier Tage, pēc divām dienām od. divas dienas vēlāk; 2. (Fortgang) gaita, f.; norise, f.; der natürliche ~ der Dinge, lietu dabiskā gaita; den weiteren - der Dinge abwarten, nogaidīt tālāko norisi; die Krankheit nimmt einen tödlichen slimība vēršas uz nāvi. verlau'fen, I. v. n. (v. laufen) (part. p. verlaufen) 1. (vom Wasser) aiztecēt; (von der Menge) izklīst; 2. (von der Zeit) aiztecēt, paiet; 3. fig. (einen Verlauf nehmen) notikt; wie ist die Geschichte kā šī lieta notikusi? II. v. refl. sich 1. (auseinandergehen) izklīst; 2. (sich verirren) nomaldīties, noklīst.

verlau'fen, adj. ein -er Kerl, vazaņķis,

m.; -er Hund, noklīdis suns. Verläu'fer, m. (beim Billardspiele) blandonis, m.

verlaut'bāren, I. v. a. izteikt; izsludināt;

II. v. n. izpausties, verlau'fen, v. n. izpausties; - lassen, neko neizpaust; es verlautet, ļaudis runā; dzird valodas, verlē'ben, v. a. 1. nodzīvot; (verbringen) pavadīt (laiku); 2. (verschwenden) iztērēt, nodzīvot, verlēbt', adj. nodzīvots, pavadīts; (abgestumpft) nejūtīgs; (abgelebt) nodzīvojies.

verlē'gen, I. v. a. 1. nezin kur nolikt, nolikt nevietā (od. citā vietā); 2. (anderswohin platzieren) pārvietot; ein Fest

auf einen Sonntag atlikt svētkus uz svētdienu; 3. (jemm.) den Weg aizkrustot (kādam) ceļu; 4. ein Buch apgādāt (od. izdot) grāmatu; II. v. refl. sich (auf etw.) ķerties (pie kā) nopietni klāt. verlē'gen, adj. 1. (durch langes Liegen verdorben) sagulējies; 2. (blöde, befangen) kautrīgs; (verwirrt) samulsis; « werden, samulst; ~ machen, samul-

sināt; ich bin darum nicht par to es nekā nebēdāju. Verlē'genheit, f. pl. -en, kaunīgums, m.j samulsums, m.; in « sein, atrasties ķezā.

Verlē'ger, m. -s, pl. apgādnieks, m.;

apgādātājs, m.; od. izdevējs, m. verlei'den, v. a. (jemm. etw.) darīt (kādam ko) nepatīkamu od. riebīgu; (jemm.) seine Freude izjaukt (kādam) priekus, verlei'hen, v. a. (v. leihen) (part. p. ver-lie'hen) 1. aizdot, aiztapināt; 2. fig. einen Orden apbalvot ar ordeni; ein Amt uzticēt amatu; Kräfte dot spēkus; Privilegien dāvināt privilēģijas.

Verlei'her, m. 1. aizdevējs, m.; 2. fig.

dāvinātājs, m. -in, f. aizdevēja, f. Verlei'hung, f. «., pl. -en, 1. aizdošana, f.; aizdevums, m.; 2. fig. dāvināšana, f.; dāvinājums, m. verlei'ten, v. a. pavedināt, pavest; (veranlassen) paskubināt; (bereden) pierunāt; (verlocken) ievilināt. Verlei'ļļter, m. pavedējs, m. -tung, f. (Verführung) pavešana, f.; (Versuchung) kārdināšana, f. verler'nen, v. a. aizmirst (ko mācījies). Verler'nung, f. aizmiršana, f.; aizmir-sums, m.

verlēsen, I. v. a. (v. lesen) (part. p. ver-lē'sen) 1. nolasīt; die Namen izsaukt vārdus; 2. nolasīt (salātus), izlasīt zirņus); II. v. refl. sich misēties lasot, pārlasīties. Verlē'||sen, n. od. -sung, f. 1. nolasīšana,

f.; 2. (zirņu) izlasīšana, f. verletz'bār, adj. ievainojams; leicht vārīgs.

Verletz'bārkeit, f. ievainojamība, f.;

(Empfindlichkeit) vārīgums, m. verletz'en, I. v. a. 1. (beschädigen) iebo-jāt, dragāt; (verwunden) ievainot; 2. fig. (beleidigen, unangenehm berühren) aiztikt, aizkart; 3. fig. (übertreten, nicht beachten) die Gesetze pārkāpt likumus; II. v. refl. sich ievainoties, verletzlich, adj. v. verletzbar. Verletz'ung, f. pl. -en, 1. (Beschädigung) iebojājums, m.; (Verwundung) ievainojums, m.; 2. fig. (Beleidigung) aizkārums, m.; aizvainojums, m.; 3. fig. (Übertretung) pārkāpšana, f. (likumu); - seiner Pflichten, savu pienākumu neizpildīšana, f. od, aizmiršana, f. verleug'nen, I. v. a. seinen Glauben noliegt savu ticību; seine Unterschrift «, neatzīt savu parakstu; seinen Cha-

rakter neizrādīt savu raksturu; sein Kind noliegt savu bērnu; II. v. refl. sich 1. aizliegties; neizrādīties; 2. likt teikt, ka nav mājās. Verleug'||ner, m. noliedzējs, m. -nung, f. pl. -en, 1. noliegšana, f.; (Nichtanerkennung) neatzīšana, f.; 2. (Entsagung) atsacīšanās, f.; atraušanās, f. verleum'den, v. a. aprunāt, apmelot; (in schlechten Ruf bringen) neslavu celt. Verleum'der, m. -s, pl. apmelotājs, m.; neslavas cēlējs, m. -in, f. pl. -nen, apmelotāja, f.; neslavas cēlēja, f. verleumderisch, adj. 1. (von Personen) apmelotāja-, neslavas cēlēja-; 2." (von Sachen) apmelošanas-, Verleum'dung, f. pl. -en, apmelošana,

f.; neslavas celšana, f. Verleum'dungsklāge, f. eine - (gegen jemn.) anstrengen, apsūdzēt (kādu) par apmelošanu od. par neslavas celšanu, verlie'ben, v. refl. sich (in jemn.) iemīlēt (kādu), iemīlēties (kādā), verliebt', adj. iemīlējies, samīlējies; der V-e, samīlējies jauneklis (od. vīrietis); (in etw.) närrisch sein, būt (no kā) apmulsušam; sterblich « sein, mirt aiz mīlestības. Verliebt'heit, f. iemīlēšanās, f. verlie'ren, I. v. a. u. n. (verlie're; verlor; verlören) pazaudēt, pamest; (im Spiel) paspēlēt; verloren sein, būt beigtam; verloren gehen, pazust; er hat sein Geld verloren: (zufällig), viņš pazaudējis savu naudu; (im Spiel) vinš paspēlējis savu naudu; ich habe meinen Kopfschmerz man galvas sāpes pārgājušas; II. v. refl. sich pazust; (verschwinden) nozust; (sich zerstreuen) izklīst; (von einer Geschwulst) atslābt; der Schmerz hat sich verloren, sāpes pārgājušas. Verlie'rer, m. -s, pl. pazaudētājs, m.; (im Spiel) paspēlētājs, m.; wer war der *? kas paspēlēja? Verließ', n. -es, pl. -e, dziļš pagrabs; bes.

pagraba cietums, m. verlö'ben, I. v. a. seine Tochter -, saderināt savu meitu; der (die) Verlobte, saderinātais, m.;

saderinātā, f.; līgavainis, m.; līgava, f.; II. v. refl. sich (mit jemm.) «, saderināties (ar kādu). Verlöb'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, saderināšanās, f.; precības, f. pl. Verlö'bung, f. «, pl. -en, saderināšanās,

f.; precības, f. pl. Verlö'bungs II anzeige, f. saderināšanās paziņojums, m. -fest, n. precības, f. pl. -karte, f. saderināšanās karte, f. -ring.592

m. saderināšanās gredzens, m. -tag, m. saderināšanās diena, f. verlock'en, v. a. aizvilināt; (verführen) pavest; sich lassen, padoties kārdināšanai.

verlock'end, adj. vilinošs, kārdinošs. Verlock'ung, f. aizvilināšana, f.; aizvili-

nājums, m. verlö'dern, v. n. izplēnēt, verlö'gen, adj. fam. (von Personen) melīgs, melkulīgs; (von Sachen) melu-. Verlö'genheit, f. melkulība, f.; melku-līgums, m.

verloh'nen, v. imp. u. refl. das verlohnt sich nicht (der Mühe), tur nav vērts pūlēties; tas neatmaksā pūles, verlö'ren, adj. (v. verlieren) pazaudēts; pazudis; (moralisch) beigts; (vergeblich) veltīgs; gehen, pazust; - gehen lassen, pazaudēt; (etw.) - geben, uzlūkot (ko) par pazudušu; in Gedanken domās nogrimis; (biblisch) der -e Sohn, pazudušais dēls. verlösch'en, I. v. a. (verlösch'e, verlisch'(e)st, verlischt'; verlosch'; verlösch'en) izdzēst; II. v. n. izdzist, verlö'sen, v. a. izlozēt. Verlö'sung, f. izlozēšana, f.; izlozējums, m.

verlö'ten, v. a. aizliedēt.

Verlö'tung, f. pl. -en, aizliedēšana, f.;

aizliedējums, m. verlü'dern, v. a. fam. izšķiest, verlumpt', adj. panīcis. Verlust', m. -es, pl. -e, zaudējums, m.; auch saukums, m.; (im Spiel auch) paspēle, f.; wer ist im «-? kas paspēlējis? einen - erleiden, ciest zaudējumu, zaudēt; dem Feinde -e beibringen, radīt ienaidniekam zaudējumus; mit - arbeiten, strādāt ar zaudējumiem, verlust'ig, adj. pazaudējis, pametis, paspēlējis.

Verlustliste, f. zaudējumu saraksts, m.;

nonāvēto un ievainoto saraksts, m. vermach'en, v. a. novēlēt. Vermächtnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. testaments, m.; ohne ~ sterben, nomirt, mantu nenovēlējušam; 2. (das vermachte) novēlējums, m.; novēlētā manta, vermählen, v. a. samalt, vermählen, I. v. a. salaulāt; (verheiraten) izprecināt; II. v. refl. sich salaulāties; (sich verheiraten) apprecēties.

Vermählung, f. pl. -en, salaulāšana, f.;. apprecēšanās, f.

Vermäh'lungs||feier, f. od. -fest, n. kāzas,

f. pl. -tag, m. salaulāšanas diena, f. vermah'nen, v. a. norāt; (belehren) pamācīt; (in Erinnerung bringen) atgādināt.

Vermahnung, f. pamācīšana, f.; pamācījums, m. vermaledei'en, v. a. nolādēt, vermau'ern, v. a. 1. izmūrēt (izlietāt mūrējot); 2. (zumauern) aizmūrēt, vermehr'bār, adj. vairojams, vermeh'ren, I. v. a. vairot, pavairot; II.

v. refl. sich vairoties. Vermeh'ļļrer, m. vairotājs, m. -rung, f.

vairošana, f.; vairojums, m. vermeid'bār, adj. novēršams; solche Fehler sind *, no šādām kļūdām var izvairīties.

vermei'den, v. a. (v. meiden) (part. p. vermie'den) novērst; izbēgt; izvairīties.

vermeid'lich, adj. novēršams. Vermei'dung, f. pl. -en, novēršana, f.; izvairīšanās, f.; bei - schwerer Strafe, no grūta soda izvairoties, vermeintlich, adj. iedomāts, cerēts, šķietams; ein -er Freund, par draugu turēts cilvēks, vermeiden, v. a. paziņot, vermeng'en, I. v. a. 1. (vermischen) sajaukt, auch samaisīt; 2. (verwechseln) samainīt; II. v. refl. sich (mit etw.) sajaukties (ar ko). Vermeng'ung, f. «, pl. -en, 1. (Vermischung) sajaukums, m.; 2. (Verwechselung) samainījums, m. vermenschlichen, v. a. 1. rādīt cilvēciskā veidā, cilvēciskot; 2. (gesittet machen) civilizēt, izglītot. Vermenschlichung, f. «., 1. cilvēcisko-

jums, m.; 2. civilizācija, f. Vermerk', m. -(e)s, pl. -e, piezīme, f. vermer'ken, v. a. piezīmēt; fig. (etw.)

übel «, jemt (ko) par ļaunu, vermes'sen, I. v. a. (v. messen) (part. p. vermes'sen) izmērīt; (nach Maß zuteilen) nomērīt, atmērīt; II. v. refl. sich 1. pārmērīties; 2. fig. (sich anheischig machen) lielīgi uzjemties; uzdrīkstēties; (sich rühmen) lielīties, vermes'sen, adj, pārdrošs; (dünkelhaft) uzpūtīgs.

Vermes'senheit, f. pārdrošums, m.; uzpūtība, f. Vermes'ser, m. izmērītājs, m. Vermes'sung, f. izmērīšana, f.; izmērī-jums, m.

Vermes'sungsarbeit, f. izmērīšanas darbs, m.vermieten — Vermutung

vermieten, I. v. a. izīrēt; dieses Haus ist zu šis nams izīrējams; II. v. refl. sich piejemt darbu; sie hat sich bei uns als Köchin vermietet, viņa pie mums saderējusi (od. iestājusies) par virtuvnieci. Vermie'||ter, m. izīrētājs, m. -terin, f. izīrētāja, f. -tung, f. izīrēšana, f.; izīrē-jums, m.

vermin'dern, I. v. a. pamazināt, mazināt; II. v. refl. sich «, pamazināties, mazumā iet.

Verminderung, f. pamazināšana, f.; pa-

mazinājums, m. vermisch'en, I. v. a. 1. samaisīt, auch sajaukt; Metalle sakausēt metallus; den Wein mit Wasser atlaistīt vīnu ar ūdeni; 2. (kreuzen) krustot? II. v. refl. sich 1. sich (mit etw.) samai-sīties (ar ko); sich fleischlich mies-loties, miesīgi savienoties, vermischt', adj. (v. vermischen) -e Nachrichten, dažādas ziņas; -e Schriften, dažādi raksti; -e Gedichte, visādi dzejoļi.

Vermischung, f. 1. samaisījums, m.; (von Metallen) sakausējums, m.; 2. (Kreuzimg) krustojums, m.; die fleischliche mieslošanās, f.; miesīga savienošanās.

vermis'sen, v. a. 1. (bemerken, daß jem. od. etw. fehlt) pamanīt, kā kāds od. kā trūkst; (nicht sehen) neredzēt; (nicht finden) neatrast; ich vermisse mein Messer, nevaru atrast savu nazi; 2. (das Fehlen schmerzlich empfinden) nožēlot; man hat Sie hier vermißt, ļoti nožēloja, ka Jūs nebijāt še. vermitteln, I. v. a. eine Anleihe sagādāt aizjēmumu; Frieden veicināt miera noslēgšanu; II. v. n. (in einer Sache) būt par starpnieku (kādā lietā).

vermittelst, prp. (mit dem Genetiv) ar; ~ seines Geldes, ar savas naudas palīdzību.

Vermit'telung, f. pl. -en, 1. gādāšana,

f.; rūpēšanās, f.; 2. starpniecība, f. Vermittelungsvörschlag, m. starpniecisks

priekšlikums. Vermittler, m. starpnieks, m. -in, f. starpniece, f.

vermö'beln, v. a. 1. fam. pārdot (par katru cenu); 2. fam. sapērt, vermocht' v. vermögen, vermö'dern, v. n. satrūdēt, satrunēt, sa-

praulot, sapūt; - lassen, sapūdēt, vermö'ge, prp. (mit dem Genetiv) ar; pēc.

vermö'gen, v. a. (v. mögen) (part. p. vermocht') 1. (können) varēt (ko darīt), būt spējīgam (ko darīt), iespēt; ich vermag es nicht, es to nespēju; was ich vermag, werde ich tun, es darīšu, cik paspēšu; 2. (bestimmen) paskubināt (kādu uz ko). Vermö'gen, n. -s, 1. (Macht) vara, f.; (Kraft) spēks, m.; (Fähigkeit) spēja, f.; das * zu denken, spēja domāt; das steht nicht in meinem to es nespēju; 2. (Hab und Gut) manta, f.; mantība, • f.; (Wohlhabenheit) turība, f.; pārticība, f.; er ist ein Mann von viņš ir bagāts od. turīgs cilvēks; kein «. besitzen, būt bez mantas; bewegliches und unbewegliches kustamā un nekustamā manta, vermö'gend, adj. 1. (fähig) spējīgs; viel varens; 2. mantīgs; (reich) bagāts; (wohlhabend) turīgs, pārticis. Vermö'gensbestand, m. mantas sastāvs, m.

vermo'genslös, adj. bezmantas-. Vermö'gens||lösigkeit, f. bezmantība, f.; mantas trūkums, m. -nachweis, m. mantas pierādījums, m.; paskaidrojums par mantas stāvokli, -stand, m. mantas stāvoklis, m. -Steuer, f. mantas nodoklis, m. -umstände, m. pl. od. -Verhältnisse, n. pl. mantas apstākļi, m. pl.; er ist in guten -n, viņš ir turīgs od. pārticis cilvēks. -Verwalter, m. mantas pārvaldnieks, m. -Verwaltung, f. mantas pārvalde, f. vermög'lich, adj. bagāts, turīgs, vermum'men, I. v. a. satuntulēt; (maskieren) slēpt; (verkleiden) pārģērbt; (einhüllen) ietīt; II. v.

refl. sich *, satuntulēties, ietīties. Vermum'mung, f. pl. -en, satuntuļo-šanās, f.; (Verkleidung) pārģērbšanās, f.; (Einhüllung) ietīšanās, f. vermuten, v. a. domāt, iedomāties; šķist; (annehmen) piejemt; (ahnen) nojaust; (mit Sicherheit erwarten) sagaidītļ wer hätte das vermutet? kas to būtu sagaidījis? kas to būtu iedomājies? es ist daraus zu no tā var secināt. Vermuten, n. -s, domāšana, f.; wider

alles pavisam negaidot, vermutlich, I. adj. domājams, sagaidāms; (wahrscheinlich) šķietams; der -e Erbe, šķietamais mantinieks; II. adv. kā domājams, kā liekas; (wahrscheinlich) kā šķietams, laikam; er wird - kommen, viņš laikam atnāks. Vermutung, f. domas, f. pl.; jausma, f.; šķitums, m.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīcā.

38594

vernachlässigen, I. v. a. nolaist, palaist; (von Krankheiten) ielaist; eine vernachlässigte Krankheit, ielaista slimība; die Kirche reti iet baznīcā; seine Familie nerūpēties par savu ģimeni; eine Wunde nekopt vāti; II. v. refl. sich nolaisties, palaisties. Vernachlässigung, f. pl. -en, nolaišana, f. (v. Zeitwort), vernā'geln, v. a. aiznaglot, vernā'gelt, adj. 1. aiznaglots; 2. fam. (beschränkt) plānprātīgs, garā vājš. Vernā'gelung, f. pl. -en, aiznaglošana,

f.; aiznaglojums, m. vernäh'en, v. a. 1. (nähend verbrauchen)

izšūt; 2. (zunähen) aizšūt, sašūt, vernar'ben, I. v. n. aizdzīt; - lassen, aizdziedāt; II. v. refl. sich «., aizdzīt, ap-rētoties.

Vernar'bung, f. pl. -en, aizdzīšana, f.;

aprētošanās, f. vernar'ren, v. refl. sich (in etw.) iemīlēt (ko) līdz nejēgai; (in etw.) vernarrt sein, būt līdz nejēgai (ko) iemīlējušam.

Vernarrt'heit, f. nejēdzīga mīlestība, vernehm'bār, I. adj. dzirdams; II. dzirdamā veidā, verneh'men, I. v. a. (v. nehmen) (part. p. vernom'men) 1. (hören) dzirdēt, sadzirdēt; (unterscheiden) izšķirt; sich - lassen, būt dzirdamam, atskanēt; seine Stimme ließ sich viņa balss atskanēja; 2. (erfahren) dabūt zināt; ich habe vernommen, dzirdēju runājam; wie man vernimmt, kā dzird; 3. (verhören) nopratināt, izklaušināt; 4. (selten für wahrnehmen) sajust, samanīt; II. v. refl. sich «., 1. sich (mit jemm.) saprasties od. labi satikt (ar kādu); 2. saprast; ich kann mich daraus nicht es tur nekā nesaprotu. Verneh'men, n. 1. satiksme, f.; (mit jemm.) in gutem - stehen, labi satikt (ar kādu); 2. (Gerücht) baumas, f. pl.; dem - nach, kā dzird, vernehmlich, adj. saprotams, skaidri dzirdams; mit -er Stimme, skaļā balsī. Vernehm'lichkeit, f. saprotamība, f.;

skaidrums, m. Veraeh'mung, f. pl. -en, nopratināšana, f.; nopratinājums, m. vernei'gen, v. refl. sich palocīties, paklanīties. Vernei'gung, f. paklanīšanās, f. vernei'ļļnen, v. a. noliegt; eine Frage atbildēt uz jautājumu ar ne. -nend, I. adj. noliedzīgs, noliedzošs; ein -er Satz, noliedzošs teikums; II. adv. noliedzošā veidā.

Vernei'nung, f. pl. -en, (als Tätigkeit) noliegšana, f.; noliegums, m.; (verneinendes Wort) noliegums, m.; negācija, f.

Vernei'nungsfall, m. im -e, kad tas tā

nebūtu.

vernicht'bār, adj. iznīcināms, vernich'ten, v. a. iznīcināt; (zerstören) izpostīt; (ausrotten) izdeldēt, izskaust. Vernich'iļter, m. -s, pl. iznīcinātājs, m. -tung, f. pl. -en, iznīcināšana, f.; (Zerstörung) izpostīšana, f.; (Ausrottung) izskaušana, f. -tungskampf, m. od. -tungskrieg, m. izskaušanas kaŗš, m.

vernie'ten, v. a. aizkniedēt. Vernie'tung, f. pl. -en, aizkniedēšana,

f.; aizkniedējums, m. Vernunft', f. prāts, m.; bei gesunder *, pilnā prātā; Kritik der reinen tīrā prāta kritika; mit -begabt, prāta apbalvots; bei sein, būt prātīgam; - annehmen od. der - Gehör geben, klausīt prātam.

vernunft'begābt, adj. ar prātu apbalvots. Vernunft'II begriff, m. prāta jēdziens, m.

-beweis, m. prāta pierādījums. Vernünftelei', f. pl. -en, spriedelēšana, f.

vernünfteln, v. n. spriedelēt, vernunftgemäß, I. adj. prātam piemērots;

prātīgs; II. adv. prātīgi. Vernunft' ||gesetz, n. prāta likums, m.

-heirāt, f. saprāta laulība, f. vernünftig, I. adj. (bēgat.) prāta-, prātīgs; II. adv. prātīgi, ar prātu, vernünftigerweise, adv. kā to prasa vesels prāts. Vernünf'tigkeit, f. prātīgums, m. vernunft'lös, I. adj. bezprāta-; II. adv. bez prāta.

Vernunft'lösigkeit, f. bezprātība, f.;

neprātība, f. vernunft'mäßig, I. adj. prātam piemērots,

prātīgs; II. adv. prātīgi. Vernunft'schluß, m. prāta slēdziens, m. Vernunft'widrigkeit, f. pl. -en, bezprātība, f.; aplamība, f. verö'den, I. v. a. pārvērst par postažu, izpostīt; II. v. n. pārvērsties postažā; (sich entvölkern) izmirt. Verö'dung, f. pl. -en, pārvēršanās postažā.

veröffentlichen, v. a. laist klajā, izpaust, izsludināt.

Veröffentlichung, f. pl. -en, klajā lai-ļ šana, f.; izsludinājums, m. Verö'nika [we-J, f. (Bot. Ehrenpreis) zemes apīņi, m. pl.verordnen — Verrichtung

verord'nen, v. a. 1. (befehlen) pavēlēt; (verfügen) nolemt; 2. (ärztlicherseits) parakstīt; 3. (einsetzen) iestādīt, (ernennen) iecelt; der Verordnete, vietnieks, m.; delegāts, m. Verord'nung, f. 1. (Befehl) pavēle, f.; (Verfügung) noteikums, m.; 2. (ärztliche) paraksts, m. verord'nungsmäßig, I. adj. noteikumam od. parakstam piemērots; II. adv. kā parakstīts, verpachten, v. a. iznomāt, izrentēt. Verpach'||ter, m. iznomātājs, m. -tung, f.

iznomājums, m. verpack'en, v. a. iesaiņot. Verpack'er, m. iesaiņotājs, m. Verpack'ung, f. iesaiņojums, m. verpas'sen, v. a. nokavēt (braucienu), palaist gaŗām (izdevīgu brīdi), verpest'en, v. a. 1. aplaist ar mēri; 2. die Luft pildīt gaisu ar lipīgām vielām; sasmirdināt gaisu. Verpfäh'lung, f. pl. -en, apmietojums, m.

verpfān'den, v. a. ieķīlāt, ķīlām dot; sein

Wort », dot vārdu, apsolīties. Verpfän'dung, f. ieķīlāšana, f.; ieķīlājums, m. verpfeffern, v. a. sapiparot. verpflan'zen, v. a. pārstādīt. Verpflan'zung, f. pārstādīšana, f.; pār-

stādījums, m. verpflē'gen, v. a. apkopt; gādāt; (beköstigen) uzturēt; ein Heer apgādāt armiju ar pārtiku. Verpflē'gung, f. «., apkopšana, f.; uzturēšana, f.; - eines Heeres, armijas apgādāšana (ar pārtiku), f. Verpflē'gungs|ļamt, n. 1. labdarības iestāde, f.; 2. (beim Militär) pārtikas līdzekļu valde, f. -anstalt, f. nabagu nams, m. -gelder, n. pl. pārtikas nauda, f. -kosten, pl. uztura izdevumi, m. pl. -mittel, pl. uztura līdzekļi, m. pl. verpflichten, I. v. a. (jemn. zu etw.) saistīt od. piespiest (kādu uz ko), (jemn.) zu Dank pakalpot od. izdabāt (kādam); ich bin Ihnen zu großem Dank verpflichtet, man Jums ļoti jāpateicas; dazu bin ich verpflichtet, tas man pienākas; II. v. refl. sich «, uz-jemties, apsolīties. Verpflichtung, f. pl. -en, piespiešana, f.; uzjemšanās, f.; (Pflicht) pienākums, m.; eine eingehen, uzjemties kā pienākumu; seinen -en nachkommen, izpildīt savus pienākumus, verpfusch'en, v. a. saķēzīt, sabojāt, verpläm'pern, I. v. a. fam. izpļēgurot;

sein Geld velti iztērēt savu naudu; II. v. refl. sich sapiņķēties, verpö'nen, v. a. aizliegt (ar sodu piedraudot).

verpras'sen, v. a. noplītēt; izšķērdēt. Verpras'sung, f. noplītēšana, f.; noplītē jums, m. verpup'pen, v. refl. sich iekūņoties. Verpup'pung, f. pl. -en, iekūņošanās,

f.; iekūņojums, m. verpū'sten, v. refl. atpūsties. Verrät', m. nodevība, f. verrā'ten, I. v. a. (v. raten) (part. p. ver'-rāten) 1. nodot (ar viltu); ein Geheimnis izpaust noslēpumu; fig. wir sind ~ und verkauft, mēs esam beigti; 2. fig. (ankündigen) parādīt, pierādīt, izrādīt; II. v. refl. sich «., pašam sevi nodot; (sich verplappern) izplukšķēt. Verräter, m. -s, pl. nodevējs, m. Verräterei', f. pl. -en, nodevība, f. Verräterin, f. pl. -nen, nodevēja, f. verräterisch, I. adj. nodevēja-, nodevīgs; II. adv. kā nodevējs, nodevīgi, verrau'chen, I. v. a. izpīpēt, izsmēķēt; II. v. n. 1. izkūpēt; 2. fig. izgaist; seinen Zorn ~ lassen, ļaut pāriet dusmām. Verrau'chen, n. izgaišana, f. verräu'chern, v. a.

izkvēpināt. ! verrau'schen, v. n. aiztecēt (ar troksni),

pāriet, nozust, verrech'nen, I. v. a. ieskaitīt; II. v. refl. sich 1. pārskatīties; er hat sich um zwei Mark verrechnet, viņš pārskatījies par divām markām. Verrechnung, f. pl. -en, aplēse, f. verreck'en, v. n. nosprāgt, verrēg'nen, v. a. salīt; die Freude wurde uns verregnet, lietus izjauca mūsu priekus.

verrei'sen, I. v. a. ceļā izdot; II. v. n.

aizceļot; er ist verreist, viņš izbraucis, verrenk'en, v. a. izmežģīt. Verrenk'ung, f. pl. -en, izmežģījums, m.

verren'nen, I. v. a. (v. rennen) (part. p. verrannt') (jemm.) den Weg nogriezt (kādam) ceļu; II. v. refl. sich nomaldīties; ieskriet purvā; fig. sich in einen Gedanken ietiepties kādā idejā.

verrichten, v. a. izdarīt, izpildīt; sein Tagewerk pastrādāt savu dienas darbu; seine Notdurft iziet sevis pēc; ich habe noch viel zu man vēl daudz darba. Verrichtung, f. 1. izdarīšana, f.; izpildījums, m.; ich wünsche gute labu veiksmi! 2. (Obliegenheit) pienākums, m.

verrie'geln, v. a. aizšaut bultu priekšā, aizbultēt, aizvāzt; (verschließen) aizslēgt.

Verrie'gelung, f. », aizbultējums, m. verring'ern, I. v. a. pamazināt; II. v. refl.

sich pamazināties. Verring'erung, f. pl. -en, pamazinā-

jums, m.; pamazināšanās, f. verrin'nen, v. n. (v. rinnen) (part. p. ver-

ron'nen) aiztecēt, verrost'en, v. n. sarūsēt. Verrost'en, n. -s, sarūsēšana, f. verrottet, adj. (faul) aizpuvis; (verdorben) sabojāts; (veraltet) novecojies, verrucht', adj. negants; sasodīts; ein -er

Mensch, negantnieks, m. Verrūcht'heit, f. negantība, f. verriick'en, v. a. pabīdīt tālāk, aizbīdīt;

fig. sagrozīt, verrückt', I. adj. 1. aizbīdīts, nevietā aizstumts; 2. fig. ārprātīgs; (jemn.) • machen, padarīt (kādu) ārprātīgu; II. adv. ārprātīgi. Verrückt'heit, f. pl. -en, trakums, m.;

ārprātība, f. Verrückt'werden, n. das ist zum tur

cilvēkam trakam jāpaliek. Verrückung, f. izstumšana, f. Verrūf, m. neslava, f.; ļauna slava; in ~ bringen, celt neslavu; in - tun od. erklären, izsludināt od. izdaudzināt par negodīgu; er steht im viņam nav laba slava, verrū'fen, v. a. (v. rufen) (part. p. verrū'fen) celt neslavu, verrū'fen, adj. neslavā esošs, pelts; er

ist «, viņam nav laba slava. Vers, m. -(s)es, pl. -(s)e, 1. dzeja, f.; reimlose Verse, dzejas bez atskaņām; Verse machen, dzejot; in Verse bringen, pārlikt dzejā; 2. (Strophe) pants, m., auch dem. pantiņš, m. versā'gen, I. v. a. (verweigern) liegt; den Dienst nestāties dienestā; die Füße mir den Dienst, kājas man vairs neklausa; II. v. n. neizdoties; das Gewehr versagte, bise nesprāga vaļā; die Stimme versagte ihr, balss viņai aizrāvās.

Versä'gung, f. «, 1. (Weigerung) liegums,

m.; 2. vaļā nesprāgšana, f. versal'zen, v. a. 1. pārsālīt, sasālīt; fig. (jemm.) die Freude izjaukt (kādam) priekus.

versam'meln, I. v. a. sapulcēt, sapulcināt; (vereinigen) savienot; (berufen) sasaukt; saaicināt; fig. er ist zu den Vätern versammelt, viņš nomiris od. viņš piepulcināts senčiem; II. v. refl. sich sapulcēties, sanākt.

Versammlung, f. sapulce, f.; eine - einberufen, auflösen, sasaukt, slēgt sapulci.

Versamm'lungs||platz, m. sapulces vieta, f. -recht, n. sapulces tiesība, f.

Versand', m. -(e)s, izsūtīšana, f.; izsūtījums, m.

versan'den, I. v. a. smiltīm apklāt; II. v. n. aizsērēt.

Versan'dung, f. pl. -en, aizsērējums, m.

Vers'ärt, f. dzejas veids, m.

Versatz', m. -es, 1. (Versetzen) ieķīlāšana, f.; 2. (Pfand) ķīla, f. -amt, n. ķīlu nams, m.

versau'en, v. a. fam. sasmulēt, saķērnāt.

versau'ern, v. a. fam. saskābt.

versau'fen, v. a. (saufen) (part. p. versoffen) fam. nodzert, nožūpot; fig. seinen Verstand apdzert prātu; II. v. n. noslīkt.

versäu'men, v. a. nokavēt; die Schule, den Termin nokavēt skolu, terminu; eine Gelegenheit «, palaist garām izdevīgu brīdi; den Zug •*, nokavēt vilcienu.

Versäum'nis, f. pl. -(ss)e, nokavējums, m.

Versäu'mung, f. nokavēšana, f.; nokavējums, m.

verschach'ern, v. a. fam. „izandelēt", pārdot.

verschaffen, v. a. (jemm. etw.) saga-dāt od. apgādāt (kādam ko); sich selbst Recht gādāt sev taisnību; das muß man sich -tas jāiegādājas.

Verschaffung, f. sagādāšana, f.; sagādā-jums, m.

verschā'len, I. v. a. apsist ar dēļiem, ap-šūt; II. v. n. (von Getränken) novadēties.

verschämt', adj. kaunīgs.

Verschämtheit, f. kaunīgums, m.

verschan'zen, I. v. a. apvaļņot; aptaisīt ar skanstēm; II. v. refl. sich nostiprināties.

Verschan'zung, f. pl. -en, apvaļņojums, m.

verschärfen, v. a. 1. uztrīt, asināt; 2. fig. paasināt od. pastiprināt (sodu).

Verschärfung, f. (soda) pastiprinājums, m.

verschärfen, I. v. a. apraust, ierušināt; ierakt zemē; II. v. refl. sich ierakties zemē.

verschei'den, v. n. (v. scheiden) (part. p. verschieden) šķirties, nomirt.

verschenk'en, v. a. 1. (etw.) izdāvāt od. izdāvināt (ko); 2. Bier izkroģēt alu.

Verschenk'ung, f. 1. izdāvinājums, m.; 2.

izkroģējums, m. verscher'zen, v. a. 1. nojokot, zaudēt laiku jokojot; 2. fig. (verlieren) zaudēt, paspēlēt; (jems.) Gunst «, zaudēt (kāda) labvēlību, verscheu'chen, v. a. aiztrenkt, aiztram-dīt, aizbaidīt; das hat den Schlaf verscheucht, tas aizdzina miegu. Verscheu'chung, f. aiztrenkšana, f.;

aiztrenkums, m. verschick'en, v. a. izsūtīt; er ist nach Sibirien verschickt, viņu izsūtīja uz Si-biriju.

Verschick'ung, f. izsūtījums, m. verschieben, I. v. a. (v. schieben) (part. p. verschöben) 1. (verrücken) izkustināt (no vietas), aizstumt (projām); 2. (aufschieben) atlikt; II. v. refl. sich 1. izkustināties; es hat sich alles viss sastūmies juku jukām; 2. fig. novilcināties. Verschiebung, f. 1. aizstūmums, m.; 2.

fig. (Vertagung) atlikums, m. verschieden, I. adj. 1. (gestorben) nomiris; 2. (ungleich) dažāds, nevienāds; (unähnlich) citāds, savācTs; - sein, atšķirties; (ungleich sein) nelīdzināties; -er Meinung sein, būt dažādās domās; 3. (mehrere) -e Menschen, daži cilvēki; zu -en Malen, vairākreiz; an -en Orten, dažādās od. vairāk vietās; II. adv. dažādi; dažādā veidā, verschie'denārtig, I. adj. dažāds, dažā-dīgs; -e Charaktere, nevienādi raksturi; II. adv. v. verschieden, adv. Verschie'denārtigkeit, f. dažādība, f.; da-žādīgums, m.; (Ungleichartigkeit) nevienādība, f.; nevienādīgums, m. verschiedenerlei, adj. - Bücher, dažādas grāmatas.

verschiedenfarbig, adj. dažādu krāsu-,

dažādās krāsās. Verschiedenheit, f. starpība, f.; savādība, f.; citādība, f.; (Ungleichartigkeit) nevienādība, f.; (Mannigfaltigkeit) dažādība, f. verschiedentlich, 1. (in verschiedener Weise) dažādi, dažādā veidā; 2. (zu verschiedenen Malen) dažkārt; vairākreiz.

verschieden, I. v. a. (v. schießen) (part. p. verschos'sen) izšaut, izšaudīt; alle seine Munition izšaut visu savu municiju; II. v. n. (von Stoffen) noplūkt; (von Farben) nobālēt, noplūkt; III. v. refl. sich 1. izšaut visas patronas etc.; 2. fam. (sich verlieben) iemīlēties.

Verschieden, n. -s, 1. izšaušana, f.; 2.

noplukšana, f. verschiffen, v. a. aizsūtīt ar kuģi. Verschiffung, f. pl. -en, aizsūtījums,

m. (ar kuģi), verschim'meln, v. n. sapelēt, (vom Brote

auch) saziedēt. Verschlackung, f. apsārņojums, m. verschlā'fen, I. v. a. (v. schlafen) (part. p. verschlā'fen) 1. (schlafend zubringen) (etw.) aizgulēt; die Zeit par daudz ilgi gulēt, pārāk vēlu celties; 3. (durch Schlafen vertreiben) ar miegu aizdzīt; izgulēt; ich werde meinen Kummer es izgulēšu savas bēdas; II. v. refl. sich aizgulēties, verschlā'fen, adj. miegains, apmiegojies; ein -er Mensch, miega pūznis, m.; mie-gulis, m.

Verschlā'fenheit, f. «., miegainība, f.; mie-

gainums, m.; miegulība, f. Verschlāg', m. 1. (Wand) starpsiena, f.; nošķirtne, f.; 2. (abgetrennter Raum) aizgalde, f.; (kleines Schlaf gemach) al-kovs, m.; (Handkammer) pieliekamais; 3. (Verzeichnis) saraksts, m. verschlā'gen, I. v. a. (v. schlagen) (part. p. verschlā'gen) 1. mit Brettern aizsist od. apsist ar dēļiem; (vernageln) aiznaglot; 2. (abtrennen) ein Zimmer nošķirt istabu; der Sturm hat die Schiffe vētra aizdzinusi kuģus no ceļa; II. v. n. 1. sasilt; atšauties; 2. das verschlägt viel, tur liela starpība; das verschlägt nichts, tas nav svarīgi, verschlā'gen, adj. 1. v. verschlagen; 2.

fig. izmanīgs; (arglistig) blēdīgs. Verschlā'genheit, f. viltība, f.; (Arglist) blēdība, f.

verschlāg'sam, adj. rasīgs; (vorteilhaft) izdevīgs, derīgs; (sättigend) gausīgs, brodīgs.

Verschlāg'samkeit, f. rasma, f.; brodī-

gums, m. verschlam'men, v. n. aizgļototies. verschlei'men, I. v. a. pildīt ar gļotām, sagļotot; er ist auf der Brust verschleimt, viņam krūtis pilnas gļotu; ein verschleimter Magen, sagļotojies od. saglīdis kuņģis; II. v. n. u. v. refl. (sich) sagļototies, saglīst. Verschlei'mung, f. pl. -en, saglīšana, f.; sagļotošanās, f.; sagļotojums, m.; (Schleim) gļotas, f. pl. Verschleiß', m. -es, pl. -e, pārdošana, f. verschlei'ßen, I. v. a. (v. schleißen) (part. p. verschlis'sen) 1. (abnutzen) nolie-tāt, novākt; 2. (verkaufen) pārdot; II. v. n. nolietāties.598

verschlep'pen, I. v. a. 1. izvazāt, aiz vazāt; 2. (einschleppen) eine Krankheit in ein Land ievest slimību kādā zemē; II. v. refl. sich novilcināties. Verschleppung, f. pl. -en, 1. izvazā-šana, f.; 2. (Einschleppung) ievešana, f.; 3. fig. vilcināšana, f.; vilcinājums, m.

Verschleu'derer, m. izšķērdētājs, m. verschleu'dern, v. a. izšķērdēt, izmētāt; seine Ware pārdot preces zem cenas (od. par nieka naudu). Verschleuderung, f. pl. -en, izšķērdēšana, f.; izšķērdējums, m.; (von Waren) pārdošana zem cenas, verschließ'bär, adj. aizslēdzams, verschlie'ßen, I. v. a. (v. schließen) (part. p. verschlos'sen) 1. (zuschließen) aizslēgt; eine Tür slēgt durvis cieti, aizslēgt durvis; die Augen aizvērt od. aiztaisīt od. aizdarīt acis; 2. (einschließen) ieslēgt; noglabāt; fig. seinen Kummer in sich neizrādīt savas bēdas; II. v. refl. sich ieslēgties; fig. sich in sich selbst neizrādīt savu sirdi.

Verschlie'ßung, f. aizslēgšana, f.; aizsle-gums, m.; (vom Magenmunde) savilk-šanās, f.

verschlim'mern, I. v. a. padarīt ļaunāku, paļaunināt; (erschweren) darīt grūtāku, pagrūtināt; II. v. refl. sich tapt ļaunākam, vērsties uz ļauno pusi. Verschlim'merung, f. paļauninājums,

m.; vēršanās uz ļauno pusi. verschling'en, v. a. (v. schlingen) (part. p. verschlung'en) 1. (umschlingen) sarežģīt; 2. (gierig essen od. fressen) norīt; aprīt; fig. das Meer hat das Schiff verschlungen, jūra aprijusi kuģi. Verschling'er, m. -s, pl. rijējs, m. Verschling'ung, f. pl. -en, 1. sarežģījums, m.; 2. aprīšana, f.; aprijums, m. verschlos'sen, adj. (v. verschlie'ßen) 1. aizslēgts; ieslēgts; -e Türen finden, atrast durvis cieti; bei -en Türen, pie slēgtām durvīm; 2. fig. (schweigsam) nerunīgs, sevī noslēgts. Verschlossenheit, f. noslēgtība, f. verschluck'en, I. v. a. 1. norīt, aizrit; 2. fig. die Wörter neskaidri izrunāt vārdus; II. v. refl. sich aizrīties. Verschluck'en, n. aizrīšana, f. verschlum'mern, v. a. nosnaust. Verschluß', m. 1. (Vorrichtung zum Verschließen) aizvars, m.; (Schloß) atslēga, f.; 2. (Schließung) aizslēgšana, f. -klinke, f. grizeklis, m.; aizslēgums, m. verschmachten, I. v. a. sein Leben nodzīvot savu mūžu tvīkstot; » lassen,

nomērdēt; II. v. n. iztvīkt, badu mirt; vor Durst mirt aiz slāpēm. Verschmach'tung, f. «., iztvīkšana, f.; iz-

tvīkums, m. verschmā'hen, v. a. nosmādēt; (verachten) nievāt; das ist nicht zu tas nav peļams; to var pajemt. Verschmä'hung, f. nopēlums, m.; nosmā-dējums, m.; (Verachtung) nicinājums, m.

verschmau'chen, v. a. fam. izpīpēt, verschmau'sen, v. a. fam. 1. iztērēt naudu par ēdieniem un dzērieniem; 2. (aufessen) apēst, verschmel'zen, v. a. (v. schmelzen) (part. p. verschmol'zen) 1. sakausēt; 2. fig. (verbinden) savienot; II. v. n. u. refl. sich 1. sakust; 2. fig. savienoties. Verschmel'zung, f. 1. sakausējums, m.;

sakusums, m.; 2. fig. savienojums, m. verschmer'zen, v. a. pārciest; (aushalten) panest, aizciest; ich kann das nicht to es nevaru aizciest. verschmie'den, v. a. izkalt, verschmie'ren, v. a. 1. iztriept, izziest; 2. (zuschmieren) ein Loch aizziest caurumu; 3. fam. viel Papier pietriept daudz papīra, verschmitzt', adj. viltīgs; (gerieben) norūdīts.

Verschmitzt'heit, f. pl. -en, viltība, f. verschnei'den, v. a. (v. schneiden) (part. p. verschnitten) 1. (zuschneiden) nogriezt, apgriezt; 2. sagriezt; viel Tuch zu einem Kleide izgriezt uzvalkam daudz drānas; 3. (falsch schneiden) aplami sagriezt, sagraizīt; 4. (kastrieren) rūnīt; der Verschnittene, izrūnī-tais.

Verschnei'ļļden, n. od. -dung, f. 1. sagriešana, f.; sagriezums, m.; 2. (Kast-rierung) rūnīšana, f. verschnei'en, I. v. a. apklāt ar sniegu, apsnigt, aizsnigt; aizputināt; II. v. n. apklāties ar sniegu, būt aizsnigušam; alle Wege sind verschneit, visi ceļi aizputināti, verschnitten v. verschneiden, verschnü'ren, v. a. sasiet, apsiet, verschö'ben v. verschieben verschol'len, adj. nozudis; er ist viņš bez vēsts nozudis; nav zināms, kas ar viņu noticis. Verschol'lenheit, f. nozudums, m. verschöben, v. a. taupīt, saudzēt, verschö'nern, I. v. a. skaistināt, izdaiļot; II. v. refl. sich tapt skaistākam, skaistināties. Verschönerung, f. pl. -en, skaistinā-jums, m.Verschonung — versehen

599

Verschö'nung, f. saudzējums, m. verschos'sen, adj. 1. v. verschießen; 2. fig. (in jemn.) . sein, būt iemīlējušam (kādu).

verschrän'ken, v. a. 1. salikt krustis, sakrustot; mit verschränkten Armen, ar krustis saliktām rokām; 2. (ineinander flechten) sapīt, verschreiben, I. v. a. (v. schreiben) (part. p. verschrieben) 1. izrakstīt; 2. (falsch schreiben) aplami uzrakstīt; 3. (bestellen) ein Buch izrakstīt grāmatu'; 4. (vorschreiben) eine Arznei parakstīt zāles; 5. (schriftlich versprechen) apsolīt od. novēlēt ar rakstu, norakstīt; II. v. refl. sich 1. norakstīties; sich (für jemn.) uzjemties ar rakstu atbildību (par kādu); fam. sich dem Teufel pārdot savu dvēseli velnam;

2. pārrakstīties.

Verschrei||ben, n. od. -bung, f. pl. -en, 1. izrakstīšana, f.; 2. pārrakstīšanās, f.;

3. (Bestellung) parakstīšana, f.; 4. (Vorschrift) priekšraksts, m.; 5. (Verpflichtung) uzjemšanās, f.; 6. (Überlassung) norakstīšana, f.; norakstījums, m.

verschreien, v. a. (v. schreien) (part. p.

verschrie'en) izkliegt, neslavu celt. verschrö'ben, adj. 1. v. verschrauben; 2. fig. samulsis; (sonderbar) dīvains; ein -er Mensch, savādnieks, m.; savād-niece, f.; ein -er Stil, dīvains stils, verschrum'pfen, v. n. sarukt, saraukties. verschüchtern, v. a. sabaidīt, sabiedēt;

iztramdīt; (auseinanderjagen) izgaiņāt. verschuPden, v. a. 1. (mit Schulden beladen) apkraut parādiem; er ist sehr verschuldet, viņš iestidzis dziļi parādos; 2. fig. (begehen) noziegties; was hat er verschuldet? ko viņš nodarījis? 3. fig. (herbeiführen) celt; das hat er selbst verschuldet, tā viņa paša vaina. Verschuiden, n. -s, vaina, f.; ohne mein

bez manas vainas. Verschuldung, f. 1. (Schuldenlast) parādu nasta, f.; 2. fig. (Schuld) vaina, f.

verschütten, v. a. 1. izbērt; (vergießen) izliet, izlaistīt; 2. (begraben) aizbērt. Ver||schütten, n. od. -schüt'tung, f. pl. -en, 1. izbēršana, f.; izliešana, f.; 2. aizbēršana, f. verschwä'gern, I. v. a. apsvaiņot; sie sind verschwägert, viņi svaiņi; II. v. refl. sich apsvaiņoties. verschwär'men, v. a. die Nacht no-klenderēt naktī, palaist nakti jūsmojot.

verschwatz'en, v. a. 1. die Zeit nopļāpāt laiku; 2. (ausplaudern) izpļāpāt.

verschweigen, v. a. (v. schweigen) (part. p. verschwie'gen) noklusēt; (etw.) neizpaust od. neizteikt (ko). Verschweigung, f. pl. -en, neizpaušana, f.; neizpaudums, m.; - eines Um-standes, apstākļa slēpšana, f. verschwen'den, v. a. (vergeuden) izšķērdēt, izšķiest. Verschwen'der, m. -s, pl. «., izšķērdētājs, m.

verschwenderisch, I. adj. izšķērdīgs; II.

adv. izšķērdīgi. Verschwendung, f. pl. -en, izšķērdēšana, f.; izšķērdēj ums, m.; izšķērdība, f.

Verschwendungssucht, f. izšķērdība, f. verschwie'gen, adj. (v. verschweigen) nerunīgs, noslēpumu neizpaudējs-. Verschwiegenheit, f. nerunība, f.; noslēpumu neizpaušana, f.; unter dem Siegel der kā noslēpumu, verschwind'en, v. n. (v. schwinden) (part.

p. verschwunden) nozust, izzust. Verschwinden, n. nozušana, f. verschwist'ern, v. a. vienot kā brāli un māsu; sie sind verschwistert, viņi ir brālis (od. brāļi) un māsa (od. māsas), verschwitz'en, v. a. 1. izsvīst; 2. fam.

(vergessen) aizmirst, verschwom'men, adj. izplūdis, neskaidrs. Verschwom'menheit, f. neskaidrība, f.;

nenoteiktība, f. verschwüren, I. v. a. (v. schwören) (part. p. verschwö'ren) nozvērēt; ich habe das Trinken verschworen, es esmu zvērējis vairs nedzert; II. v. refl. sich 1. nozvērēties, nodievoties; 2. sazvērēties (par valsti etc.); sie haben • sich nicht mit mir zu reden, viņi

nojēmušies vairs nerunāt ar mani. Verschwö'||rer, m. sazvērnieks, m. -rung, f. pl. -en, sazvērestība, f.; eine - anstiften od. anzetteln, sazvērēties, verschwunden v. verschwinden, versē'hen, I. v. a. (v. sehen) (part. p. versē'hen) 1. (versorgen) (jemn. mit etw.) apgādāt (kādu ar ko), sagādāt (kādam ko); ein Zimmer mit Möbeln mēbelēt istabu; einen Teich mit Fischen ielaist dīķī zivis; 2. (verwalten) pārvaldīt, pārzināt; ein Amt izpildīt amatu, būt amatā; die Wirtschaft saimniekot; 3. (falsch machen) (etw.) aplami izdarīt (ko), misēties (kādā lietā); II. v. refl. sich 1. (sich versorgen) apgādāties (ar ko); 2. (sich irren) pārskatīties, maldīties; 3. sich (an etw.) bīties (ko ieraugot).600

Versē'hen, n. -s, pl. pārskatīšanās, f.; (Fehler) kļūda, f.; (Irrtum) maldīšanās, f.; aus aiz pārskatīšanās.

Versehung, f. apgādājums, m.; apgādāšana, f.

Ver'semacher, m. rīmētājs, m.; peršu kalējs, m.

versen'den, v. a. (v. senden) (part. p. versandt') izsūtīt, aizsūtīt.

Versen'ļļder, m. -s, pl. izsūtītājs, m. -dung, f. izsūtīšana, f.; izsūtījums, m. -dungsgebühren, f. pl. izdevumi par izsūtīšanu, ekspedīcijas izdevumi, m. pl. •

verseng'en, I. v. a. apsvilinat; II. v. n. versengt werden, apsvilt; III. v. refl. sich apsvilināties.

Verseng'ung, f. «, pl. -en, apsvilināšana, f.; apsvilinājums, m.; apsvilums, m.

versenk'en, I. v. a. nogremdēt; eine Leiche nolaist līķi kapā; II. v. refl. sich nogremdēties.

Versenk'en, n. Versenkung, f.

Versenk'ung, f. 1. (als Tätigkeit) nogrem-dēšana, f.; nogremdējums, m.; 2. (im Theater) gremdētava, f.; grimtne, f.; (Falltür) aizkritne, f.

verses'sen, adj. (auf etw.) « sein, būt iekarsušam (uz ko), kaislīgi iekārot (ko), krist (uz ko) kā muša uz medu.

versetz'bār, adj. 1. (von Beamten) pārceļams, pārvietojams; 2. (von Waren) ieķīlājams.

versetz'en, I. v. a. 1. (falsch setzen) aplami likt, (beim Drucken) aplami salikt; 2. (an eine andere Stelle bringen) pārvietot; einen Schüler in eine hörere Klasse pārcelt skolēnu augstākā klasē; in eine höhere Klasse versetzt werden, nākt augstākā klasē; 3. (jemn.) in Angst sabaidīt; 4. (versperren) aizkrustot; eine Tür aizkraut durvis; 5. (mischen) samaisīt; das Silber mit Kupfer sakausēt sudrabu ar vaŗu; 6. (verpfänden) ieķīlāt; 7. (geben) (jemm.) einen Schlag od. eins iesist od. iebelzt (kādam); einen Fußtritt iespert ar kāju; einen Stoß iegrūst; 8. (erwidern) atbildēt; II. v. refl. sich (in jems. Lage) nostāties od. iedomāties (kāda stāvoklī).

Versetz'ung, f. pl. -en, 1. aplama salikšana; 2. pārvietošana, f.; (koka) pārstādīšana, f.; (skolēna) pārcelšana, f.; 3. fig. (in einen Zustand) ~ in den Ruhestand, atvaļinājums ar pensiju; 4. (Versperrung) aizkrustojums, m.; 5. (Mischung) samaisījums, m.; (metalla) sakausējums, m.; 6. (Verpfändung) ieķīlājums, m.; 7. iesišana, f.

I Versetz'ungs||exämen, n. v. -prüfung. -konferenz, f. pārcelšanas konference, f. -prüfung, f. pārcelšanas eksāmens, m. -tag, m. pārcelšanas diena, f. Vers'füß, m. panta pēda, f. Versich'erer, m. -s, pl. apdrošinātājs, m.

versich'ern, I. v. a. 1. (jemm. eine Sache od. jemn. einer Sache) apgalvot od. apstiprināt (kādam ko); seien Sie versichert, esiet pārliecināti; eidlich «., apzvērēt; 2. sein Leben apdrošināt savu dzīvību; ein Haus gegen Feuersgefahr apdrošināt namu pret ugunsgrēku; II. v. refl. sich «, sich einer Sache sagrābt kādu lietu savās rokās; sich (jems.) sajemt (kādu) cieti; 2. sich (bei einer Gesellschaft) apdrošināties, apdrošināt dzīvību. Versicherung, f. pl. -en, 1. apgalvojums, m.; (Versprechung) apsolījums, m.; 2. (bei einer Gesellschaft) - eines Hauses, nama apdrošinājums, m.; ~ auf Gegenseitigkeit, savstarpēja apdrošināšanās.

Versicherungsagent, m. apdrošināšanas biedrības aģents, m. -geld, n. apdrošināšanas nauda, f. -gesellschaft, f. apdrošināšanas biedrība, f. -prämie, f. apdrošināšanas prēmija, f. -wēsen, n. apdrošināšanas lietas, f. pl. versick'ern, v. n. izsūkties. versieg'bār, adj. izsikstams. versie'geln, v. a. aizzīmogot. Versie'gelung, f. aizzīmogojums, m. versie'gen, v. n. izsikt. Versie'gen, n. -s, izsikšana, f. versil'bern, v. a. 1. apsudrabot; apsidra-bot; 2. fig. (verkaufen) pārvērst sudrabā, pārdot; seine Wechsel reālizēt savus vekseļus, versimp'eln, v. n. palaisties; panīkt, versinn'bildlichen, v. a. simbolizēt, versinn'lichen, v. a. darīt uzskatāmu. Versinn'lichung, f. pl. -en, uzskatāmība, f.

versitz'en, v. a. (v. sitzen) nosēdēt. Vers||kunst, f. dzejas māksla, f. -mäß, n.

pantmērs, m. versoffen, adj. 1. v. versaufen; 2. piedzēries, dzeršanā palaidies; ein -er Mensch, žūpa, com. versoh'len, v. a. 1. pazolēt; Schuhe likt pašuves; einen Schlitten palikt kamanām slieces; 2. fam. (prügeln) izsukāt.

Versoh'lung, f. pazolējums, m. versöh'nen, I. v. a. samierināt, salīdzināt; II. v. refl. sich saderēt mieru, izlīgt.

Versöh'ner, m. -s, pl. samierinātājs, m. -in, f. pl. -nen, samierinātāja, f. versöhnlich, adj. saderīgs, saticīgs, miermīlīgs.

Versöhnlichkeit, f. saderība, f.; sade-

rīgums, m.; miermīlība, f. Versöh'nung, f. pl. -en, samierināšana,

f.; samierinājums, m. Versöh'nungs|jfest, n. samierināšanas svētki, m. pl. -werk, n. samierinātāja darbs, m.

versor'gen, I. v. a. 1. (versehen) (jemn. mit etw.) «., apgādāt (kādu ar ko); eine Stadt mit Lebensmitteln sagādāt pilsētai pārtikas līdzekļus; 2. fig. (in eine gesicherte Lebensstellung bringen) iegādāt drošā vietā; II. v. refl. sich

1. apgādāties; 2. fig. nodrošināt savu nākotni. Versor'||gen, n. v. -gung, 1. u. 2. -ger, m. -s, pl. apgādātājs, m.; aizgādnis, m.; (Ernährer) maizes tēvs, m. -gung, f. pl. -en, 1. apgādāšana, f.; apgādājums, m.; 2. fig. nodrošināšana, f.; nodrošinājums, m.; 3. (gesicherte Lebensstellung) droša nākotne, -gungsanstalt, f. (Asyl) patversme, f.; (Armenhaus) nabagu māja, f. verspäten, v. refl. sich aizkavēties, nokavēties, novēloties; sich verspätet haben, nokavēties. Verspätimg, f. », pl. -en, nokavēšana, f.;

nokavējums, m. verspei'sen, v. a. apēst, versper'ren, v. a. die Straße aizkrustot ielu; die Aussicht aizklāt skatu; (jemm.) den Weg aizsprostot (kādam) ceļu. Versper'rungĻ f. aizkrustojums, m. verspielen, v. a. paspēlēt. Verspie'||len, n. paspēlēšana, f. -ler, m.

paspēlētājs, m. verspin'nen, v. a. (v. spinnen) (part. p.

versponnen) izvērpt. versplit'tern, v. a. izmētāt, saskaldīt. Versplit'terung, f. saskaldījums, m. verspotten, v. a. (jemn.) izzobot (kādu), zoboties (par kādu) . Verpot'ter, m. -s, pl. izzobotājs, m. Verspottung, f. pl. -en, izzobojums, m.

versprech'en, I. v. a. (v. sprechen) (part. p. versproch'en) apsolīt, solīties; fig. goldene Berge apsolīt zelta kalnus; seine Tochter saderināt savu meitu; fig. ich verspreche mir nicht viel davon, daudz no tā es neceru; II. v. refl. sich 1. (einander versprechen) apsolīties; 2. (sich verloben) saderināties;

3. (sich beim Sprechen irren) pārteikties, pārrunāties. Versprech'en, n. 1. apsolīšana, f.; apsolījums, m.; sein - halten, turēt vārdu; (jemm.) das - geben, solīties (kādam); (jemm.) das - abnehmen, jemt (no kāda) vārdu od. solījumu; 2. (Irrtum beim Sprechen) pārteikšanās, f.; valodas i kļūda, f.

Versprech'ung, f. pl. -en, apsolīšana, f.; apsolījums, m.; (Verpflichtung) uz-jemšanās, f.; große -en machen, solīt lielas lietas, verspreng'en, v. a. izklīdināt, izdzenāt. Verspreng'ung, f. izklīdināšana, f.; iz-

klīdinājums, m. verspring'en, v. a. (v. springen) (part. p. versprung'en) izmežģīt lecot; ich habe mir den Fuß versprungen, man lecot kāja izmežģījusies. verspritz'en, v. a. izšļākt, izlaistīt; sein

Blut izliet savas asinis, versproch'enermäßen, adv. kā apsolīts, verspü'ren, v. a. sajust, manīt, verstaatlichen, v. a. iegūt par valsts īpašumu.

Verstaatlichung, f. iegūšana par valsts

īpašumu, verstam'pfen, v. a. sastampāt. Verstand', m. -(e)s, 1. saprāts, m.; auch sapratne, f.; od. sajēga, f.; sapraša, f. Verstan'des II begriff, m. empīrisks jēdziens.

verstan'desmäßig, I. adj. saprāta-; II. adv. ar prātu.

Verstan'desļļmensch, m. saprāta cilvēks, m. -schärfe, f. asprātība, f. -schwäche, f. vājprātība, f. -weit, f. prāta pasaule, f. -wēsen, n. prātīga būte, f. verstän'dig, I. adj. prātīgs, saprātīgs; das -e Alter, prāta vecums, m.; II. adv. prātīgi, ar prātu, verstän'digen, I. v. a. (jemn. von etw.) paziņot od. darīt zināmu (kādam ko); II. v. refl. sich (mit jemm. über etw.) norunāt od. salīgt (ar kādu par ko), sazināties (ar kādu par ko). Verständigkeit, f. prātība, f.; prātī-gums, m.; prasme; (Weisheit) gudrība, f.

Verständigung, f. pl. -en, 1. (Benachrichtigung) paziņojums, m.; 2. (Einigung) noruna, f. verständlich, I. adj. (deutlich hörbar) sadzirdams; (deutlich) skaidrs; sich » machen, sadzirdami runāt; 2. fig. (begreiflich) saprotams; (klar) skaidrs; allgemein visiem saprotams; (jemm. etw.) - machen, izskaidrot (kādam ko); sich machen, saprotami izteikties;602

II. adv. 1. (deutlich hörbar) sadzirdami, kā sadzirdams; (deutlich) skaidri; 2. fig. (faßlich) saprotami, kā saprotams; (klar) skaidri. Verständ'|ļlichkeit, f. saprotamība, f. -nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, izpratne, f.; iejūta, f.; er hat kein - für Poesie, viņš nekā nejēdz no poēzijas, verständ'nis II innig od. -voll, adj. saprātīgs, saprašas pilns, verständ'nislös, adj. nesaprātīgs. Verständ'nislösigkeit, f. nesapratne, f. verstänk'ern, v. a. sasmirdināt. verstärken, I. v. a. pastiprināt; (dem Umfange, der Zahl nach) pavairot; die Stimme *, spēcināt balsi; die Posten

pavairot sargus; II. v. refl. sich pastiprināties. Verstär'kung, f. 1. (als Tätigkeit) pastiprinājums, m.; pavairojums, m.; 2. (Verstärkungstruppen) -en erhalten, dabūt palīga pulkus. Verstär'kungstruppen, f. pl. palīga od.

papildu pulki, m. pl. verstat'ten, v. a. atļaut, atvēlēt. Verstattung, f. pl. -en, atļauja, f. verstau'ben, v. n. 1. (sich mit Staub bedecken) apputēt, pieputēt; 2. (verfliegen) izputēt; lassen, izputināt, verstau'chen, v. a. izmežģīt; (zu stark recken) pārstaipīt; die Hand izmežģīt roku.

Verstau'chung, f. pl. -en, izmežģījums, m.

Versteck', n. -(e)s, pl. -e, 1. (Ort) slēptuve, f.; (Hinterhalt) glūnētuve, f.; 2. (Verstecken) slēpšanās, f.; spielen, slēpties.

versteck'en, I. v. a. paslēpt, noslēpt; II. v. refl. sich slēpties, paslēpties, noslēpties; fig. sich (hinter jemm.) meklēt (kādam aiz muguras) glābiņu. Versteck'en, n. v. Versteck, 2. versteckt', I. adj. 1. (verborgen) paslēpts; (geheim) slepens; sich halten, slēpties; 2. fig. netiešs; -er Vorwurf, netiešs pārmetums; 3. fig. (tückisch) -er Mensch, ļaunprātīgs cilvēks, cilvēks, kas slēpj savus nodomus; II. adv. netieši.

Versteckt'heit, f. izlikšanās, f.; nodomu slēpšana, f. verstē'hen, I. v. a. (v. stehen) (part. p. verstan'den) 1. (deutlich hören) dzirdēt; man kann hier sein eigenes Wort nicht še nedzirdēsi pats savus vārdus; 2. fig. (begreifen, fassen) saprast; Sie haben mich falsch verstanden, Jūs mani neesat sapratuši; verstanden? vai sapratāt? darin versteht er keinen

Spaß, tai ziņā ar viņu nedrīkst jokot; (jemm. etw.) zu » geben, likt (kādam ko) manīt; was ~ Sie unter diesem Ausdruck? kā Jūs izskaidrojat šo izteicienu; 3. fig. (gelernt haben) mācēt, prast; (kennen) zināt; II. v. refl. sich 1. (sich hören) dzirdēt sevi; 2. fig. (sich begreifen) saprasties; sich aufs Wetter prast pareģot laiku; 4. fig. (einig sein) būt vienis» prātis. Verstē'hen, n. saprašana, f. verstei'gen, v. refl. (v. steigen) (part. p. verstie'gen) sich «., pacelties od. uzkāpt pārāk augstu; fig. sich zu hoch neieturēt robežas, iet par daudz tālu. Versteigerer, m. ūtrupnieks, m. versteigern, v. a. izūtrupēt, pārdot vairāksolīšanā. Verstei'gerung, f. izūtrupēšana, f.; pārdošana vairāksolīšanā; izūtrupējums, m.; (Auktion) ūtrupe, f. versteinern, I. v. a. pārakmeņot; II. v. n. u. v. refl. sich », pārakmeņoties, pārvērsties par akmeni. Versteinerung, f. pl. -en, pārakmeņo-

šanās, f.; pārakmeņojums, m. verstell'bār, adj. pārskatāms, verstel'len, I. v. a. 1. (verrücken) pārstatīt; 2. (versperren) aizkrustot (ceļu); 3. fig. seine Stimme, seine Handschrift pārgrozīt balsi, rokrakstu; II. v. refl. sich izlikties; sich zu -» wissen, prast izlikties.

Verstellung, f. 1. pārstatīšana, f.; 2. fig. izlikšanās, f.; ~ der Handschrift, rokraksta pārgrozījums, m. Verstel'lungskunst, f. izlikšanās māksla, f. versterben, v. a. (v. sterben) (part. p. verstorben) nomirt; der, die Verstorbene, nelaiķis, m.; nelaiķe, f. versteu'ern, v. a. (etw.) maksāt (par

ko) nodokli od. muitu. Versteuerung, f. nodokļa od. muitas maksājums, m. verstim'men, I. v. a. 1. nepareizi skaņot (instrumentu); ein verstimmtes Instrument, noskaņojies instruments; 2. fig. (jemn.) », saīdzināt od. sakaitināt (kādu); er ist verstimmt, viņš saīdzis; II. v. refl. sich atskaņoties. Verstimmt'heit, f. v. Verstimmung. Verstim'mung, f. 1. (instrumenta) noska-ņošanās, f.; 2. fig. " (üble Laune) īgnums, m.; saīdzis prāts, verstock'en, I. v. a. darīt nejūtīgu; sein Herz nocietināt sirdi; II. v. n. nocietināties; III. v. refl. sich «, nocietināties, tapt nejūtīgam.Verstocktheit — verteidigen

603

Ver|| stockt'heit, f. od. -stock'ung, f. no-

cietināšanās, f.; nocietinājums, m.; ciets prāts, verstohlen, I. adj. paslepens; II. adv.

od. -erweise, adv. zagšus, slepus, verstopf'en^ I. v. a. 1. aizbāzt (caurumu); aizspundēt; (verschließen) mit Werg drīvēt; 2. (hartleibig machen) aizcie-tēt; er ist verstopft, viņam aizcietējis vēders; II. v. refl. sich aizsprausties. Verstopfung, f. pl. -en, 1. aizbāšana, f.; 2. (Hartleibigkeit) vēdera aizcietēšanās, f.; ciets vēders; er leidet an viņam ciets vēders, verstorben, adj. nomiris; der (die) V-e, nelaiķis, m.; nelaiķe, f.; die -e Königin, nelaiķe od.

Dieva mierā dusošā karaliene.

verstö'ren, v. a. iztraucēt, izjaukt; fig. er war ganz verstört, viņš bija pavisam samulsis; fig. ein verstörtes Gesicht, samulsusi seja. Verstört'heit, f. », samulsums, m. Verstoß', m. kļūda, f.; vaina, f.; (Versehen) pārskatīšanās, f.; einen - machen, pārskatīties, verstö'ßen, I. v. a. (v. stoßen) (part. p. verstö'ßen) atstumt, padzīt; (ausschließen) izslēgt; (sich lossagen) atsacīties; II. v. n. (gegen etw.) noziegties (pret ko); gegen die Etikette neievērot etiķetes prasījumus, verstrei'chen, I. v. a. (v. streichen) (part. p. verstrich'en) die Ritzen aizziest šķirbas; II. v. n. aiztecēt, paiet; der Termin ist verstrichen, termiņš pagājis, termiņš gaŗām. verstrick'en, I. v. n. 1. noadīt, pavadīt laiku adot; 2. (verbrauchen) izadīt; (verwickeln) „iepiņķēt"; (fesseln) valdzināt; in einem üblen Handel verstrickt sein, būt iejauktam nelāgā lietā; II. v. refl. sich sapīties. Verstrick'ung, f. pl. -en, valdzinājums, m.; (Verführung) kārdinājums, m.; (Netze) valgi, m. pl. verstüm'meln, I. v. a. sakropļot, saķēmot; II. v. refl. sich sakropļoties; verstümmelt, sakropļots, kroplīgs; der Verstümmelte, kroplis, m. Verstüm'melung, f. pl. -en, sakropļojums, m.; kroplība, f. verstum'men, v. n. 1. apklust. Verstum'men, n. -s od. -stum'mung, ap-klušana, f.

verstutz'en, v. a. apstrupināt; (beschneiden) apgriezt; (vom Haare) apcirpt. Versuch', m. -(e)s, pl. -e, mēģinājums, m.; (Probe) paraugs, m.; einen - (mit etw.) machen, izmēģināt (ko).

versū'chen, I. v. a. 1. mēģināt, pamēģināt; sein Glück od. Heil raudzīt, vai izdosies, auch izmēģināt laimi; 2. (kosten) pabaudīt, paraudzīt; 3. fig. (in Versuchung führen) kārdināt; (auf die Probe stellen) pārbaudīt; sich versucht fühlen, justies kārdinātam, gribēt darīt; II. v. refl. sich izmēģināties.

Versū'cher, m. kārdinātājs, m. -in, f.

pl. -nen, kārdinātāja, f. versüchs'weise, adv. mēģinājuma dēļ,

mēģinājuma veidā. Versū'chung, f. «., pl. -en, kārdinājums, m.; (jemn.) in führen, kārdināt (kādu); (biblisch) führe uns nicht in neieved mūs kārdināšanā! versū'deln, v. a. fam. satriept, sasmulēt. Versū'delung, f. triepums, m. versum'pfen, v. n. 1. pārvērsties purvā;

2. fig. (sittlich verderben) panīkt. Versum'pfung, f. 1. pārvēršanās purvā; 2. fig. (Sittenverderbnis) panīkums, m. ,

versün'digen, v. refl. sich «., apgrēkoties; sich (an jemm.) •«•, noziegties (pret kādu).

Versündigung, f. pl. -en, apgrēkošanās, f.; (Vergehen) noziegums, m.; (Sünde) grēks, m. versunk'en, adj. 1. nogrimis; 2. fig. (vertieft) nodziļinājies, nogremdējies; 3. fig. (sittlich verdorben) panīcis, grimis. Versun'kenheit, f. panīkums, m. versü'ßen, v. a. saldināt; fig. das Leben

*, padarīt dzīvi jauku. Versü'ßung, f. pl. -en, saldinājums, m. vertā'gen, I. v. a. atlikt; die Kammer atlaist tautas vietniekus, slēgt tautas vietnieku namu; II. v. refl. sich beigt sēdes. Vertā'gung, f. atlikšana, f.; sēžu beigšana, f.

vertän'deln, v. a. noblēņot, ar blēņām pavadīt laiku, par blēņām izdot naudu, vertan'zen, v. a. nodejot, pavadīt laiku

dejojot, vertau'ben, v. n. notirpt, vertausch'bār, adj. izmaināms, vertau'schen, v. a. 1. izmainīt, pārmainīt;

2. (verwechseln) samainīt. Vertäu'II sehen, n. od. -schung, f. pl. -en, 1. izmainīšana, f.; izmainījums, m.; maiņa, f.; 2. (Verwechselung) samainīšana, f.; samainījums, m. vertausendfachen, v. a. tūkstoškārtot,

jemt tūkstoškārt, verte, int. apgriez! lūdzu apgriezt! verteidigen, I. v. a. aizstāvēt, pārstāt; II. v. refl. sich aizstāvēties.604

Verteidi||ger, m. -s, pl. aizstāvis, m. -gerin, f. pl. -nen, aizstāve, f. -gung, f. pl. -en, aizstāvēšana, f.; aizstāvē-jums, m.; (eigene V.) aizstāvēšanās, f. Vertei'digungs||anstalten, f. pl. soļi aizstāvības labā. -ausschuß, m. aizstāvības komisija, f. -bündnis, n. aizstāvēšanas sabiedrība, f. -grund, m. aizstāvēšanas iemesls, m. -krieg, m. aizstāvēšanās kaŗš, m. vertei'digungslös, adj. u. adv. neaizstāvēts, nepārstāts, bez aizstāvības. Vertei'digungs[|maßrögel, f. soļi aizstāvības labā. -mittel, n. aizstāvības līdzeklis, m. -rēde, f. aizstāvēšanās runa, f.; aizstāvja runa, f.

vertei'digungsweise, adv. aizstāvības veidā; «. verfahren, aizstāvēties. Vertei'digungs]|werk, n. aizstāvēšanās, apcietinājums, m. verteil'bār, adj. izdalāms, verteilen, I. v. a. izdalīt, sadalīt; II. v. refl. sich 1. izdalīties; 2. (sich zerteilen) sadalīties; (vom Nebel) izklīst; (von Geschwülsten) atslābt. Verteiler, m. izdalītājs, m. Verteilung, f, izdalīšana, f.; izdalījums, m.

verteu'ern, I. v. a. sadārdzināt; II. v. refl.

sich sadārdzināties. Verteuerung, f. sadārdzināšana, f.; sadārdzinājums, m.; sadārdzināšanās, f. verteu'felt, I. adj. velnišķīgs; ein -er Kerl, velna cilvēks, m.; II. adv. velnišķīgi.

vertie'fen, I. v. a. padziļināt; II. v. refl. sich 1. padziļināties; 2. fig. sich (in etw.) nogremdēties (kādā lietā); in Gedanken vertieft sein, būt domās nogrimušam. Vertie'fen, n. -s, padziļināšana, f.; (Aushöhlen) izdobšana, f. Vertieft'sein, n. nogremdēšanās, f. Vertie'fung, f. pl. -en, 1. padziļinājums, m.; 2. (tiefe Stelle) dziļums, m.; (Höhlung) dobums, m.; 3. fig. nogremdēšanās, f.; 4. puknis, m. (gultā), vertie'ren, I. v. a. padarīt par lopu od. zvēru; II. v. n. pārvērsties par lopu od. zvēru.

vertikāl [war-], adj. vertikāls, statenisks, verfügen, v. a. 1. (vernichten) iznīcināt, izskaust; 2. fam. (verzehren) apsēt, izdzert.

Vertil'lļger, m. -s, pl. iznīcinātājs, m. -gerin, f. «, pl. -nen, iznīcinātāja, f. -gung, f. 1. (Ausrottung) iznīcināšana, f.; iznīcinājums, m.; 2. (Verzehrung) patērēšana, f.; apēšana, f.; izdzeršana, f.

Vertrag', m. -(e)s, pl. Verträ'ge, līgums, m.; (Abmachung) noruna, f.; einen -schließen, salīgt; mündlicher līgums mutes vārdiem; schriftlicher līgums ar rakstu.

verträ'gen, I. v. a. (v. tragen) (part. p. vertragen) 1. panest; er kann viel viņam kurlas ausis; (von Trinkern) viņš sūc kā dēle; er kann nicht viel viņam vārīga veselība; II. v. refl. sich 1. (einig sein) labi satikt, dzīvot saticīgi; sich wieder saderēt atkal mieru; fig. sie - sich wie Hund und Katze, viņi dzīvo kā suns ar kaķi; 2. (zueinander passen) saderēt; das verträgt sich nicht mit meinen Gewohnheiten, to es neesmu paradis, verträglich, I. adj. 1. (umgänglich) saticīgs, saderīgs; 2. (vereinbar) savienojams; II. adv. - leben, labi satikt, dzīvot saticīgi. Verträglichkeit, f. 1. saticība, f.; 2.

(Vereinbarkeit) savienojamība, f. Vertragsbruch, m. līguma pārkāpšana, f.;

līguma laušana, f. i Vertrag'schlie||ßer, m. līdzējs, m. -ßung,

f. līgšana, f.; līgums, m. i vertragsmäßig, I. adj. nolīgts, līguma-;

II. adv. kā nolīgts, pēc līguma. Vertrags'mäßigkeit, f. saskaņā ar līgumu. Vertragspunkt, m. līguma punkts, m. vertragswidrig, I. adj. līgumam pretējs;

II. adv. pret līgumu, vertrau'en, I. v. a. (jemm. etw.) », uzticēt (kādam ko); II. v. n. (jemm. od. auf jemn.) uzticēties (kādam), dāvāt (kādam) uzticību; auf Gott paļauties uz Dievu; III. v. refl. sich uzticēties, vaļsirdīgi izteikties. Vertrau'en, n. -s, 1. (Zutrauen) uzticība, f.; paļāvība, f.; sein - (auf jemn.) setzen, uzticēties (kādam), paļauties (uz kādu); (jemm.) sein ~ schenken, dāvāt (kādam) savu uzticību; - (zu jemm.) haben, uzticēties (kādam); - auf Gott, paļaušanās uz Dievu; 2. (bei Mitteilungen) neizpaužamība, f.; im - slepeni.

Vertrau'ens|iamt, n. uzticības vieta, f. -arzt, m. uzticības ārsts, m. -bruch, m. uzticības laušana, f. -frāge, f. uzticības jautājums, m.; die stellen, prasīt, lai izsaka uzticību, -mißbrauch, m. uzticības nelietīga valkāšana, -persön, f. uzticības vīrs, m. -posten, m. uzticības vieta, f. -sache, f. uzticības lieta, f. vertrau'ensļļsēlig, adj. vienmēr paļāvīgs, -voll, I. adj. paļāvīgs; II. adv. paļāvīgi, ar pilnu paļāvību.Vertrauensvotum — verursachen

605

Vertrauensvotum [-wo-], n. uzticības dāvājums, m.; uzticības nobalsojums, m. vertrauenswürdig, adj. uzticības cienīgs, vertrau'ern, v. a. nosērot, pavadīt sērās, vertraulich, I. adj. 1. (vertraut) labi pazīstams; (freundschaftlich) draudzīgs; (herzlich) sirsnīgs; -er Umgang, draudzīga satiksme; 2. slepens, neizpaužams; -e Mitteilung, slepens od. neizpaužams paziņojums; II. adv. slepeni. Vertraulichkeit, f. pl. -en, 1. draudzī-

gums, m.; draudzīga atklātība, f. vertraut, I. adj. 1. tuvs, draudzīgs; ein -er Freund, tuvs draugs; der V-e, sirds draugs, m.; 2. (genau bekannt) labi pazīstams; (mit etw.) ~ sein, pamatīgi zināt od. prast (ko); II. adv. (mit jemm.) - tun od. umgehen, draudzīgi satikties (ar kādu).

Vertrautheit, f. 1. (vertrauliches Verhältnis) tuva satiksme; 2. (genaue Kenntnis) pamatīga zināšana, vertrei'ben, v. a. (v. treiben) (part. p. vertrieben) 1. aizdzīt, aiztrenkt, izdzīt; (jemn.) aus seinem Besitze od. aus seinem Eigentum atjemt (kādam) īpašumu; (jemn.) aus seiner Wohnung izlikt (kādu) no dzīvokļa; den Feind aus seiner Stellung izspiest ienaidnieku no pozicijas; (jemn.) aus seinem Vaterlande padzīt (kādu) no tēvijas; das Fieber izārstēt drudzi; (jemm.) den Rausch atskurbināt (kādu); den Schlaf atgaiņāt miegu; Gewalt mit Gewalt lietot varu pret varu; fig. (jemm.) die Zeit pakavēt (kādam) laiku, uzjautrināt (kādu); 2. (verkaufen) Waren pārdot preces; 3. die Farben samaisīt od. sakausēt krāsas.

Vertreibung, f.-, 1. aizdzīšana, f.; 2. (von Waren) pārdošana, f.; 3. (von Farben) samaisīšana, f. vertrē'ten, (v. treten) (part. p. vertrē'ten) 1. izmežģīt; sich den Fuß izmežģīt kāju; 2. sich die Beine pastaipīt kājas, pastaigāties; 3. (jemm.) den Weg stāties (kādam) ceļā; 4. fig. (jemn.) izpildīt (kāda) vietu, būt (kāda) vietā od. (kādam) par vietnieku; 5. fig. (verteidigen) eine Meinung aizstāvēt domas.

Vertrē'||ter, m. 1. (Stellvertreter) vietnieks, m.; 2. (Abgeordneter) pārstāvis, m.; tautas vietnieks, m.; 3. (Verteidiger) aizstāvis, m.; 4. (Agent) aģents, m. -terschaft, f. vietnieki, m. pl.; pārstāvniecība, f. -tung, f. pl. -en, 1. izmežģīšana, f.; 2. vietas izpildīšana, f.; in - seines Vaters, sava tēva

vietu izpildot; 4. tautas vietnieki, m. pl.; 5. aizstāvība, f.; aizstāvniecība, f. -tungskosten, pl. izdevumi par vietas izpildīšanu, vertretungsweise, adv. vietu izpildot. Vertrieb', m. pārdošana, f. vertrie'ben, adj. (v. vertreiben) aizdzīts,

padzīts; der V-e, trimdinieks, m. vertrin'ken, v. a. (v. trinken) (part. p. vertrun'ken) nodzert, nožūpot; fam. noslīcināt (savas bēdas) alkoholā, vertrock'nen, v. n. sažūt, sakalst. Vertrock'nen, n. od. -nung, f. sažūša-na, f.

vertrö'deln, v. a. 1. pārdot (krāmu tirgū);

2. fam. die Zeit nopļēgurot laiku;

3. fam. (verlegen) nogrūst nevietā, vertrö'sten, I. v. a. mierināt; II. v. refl.

sich apmierināties, cerēt. Vertrö'stung, f. tukš solījums, vertun', v. a. (v. tun) (part. p. vertān') veltīgi izdot, iztērēt; (vergeuden) izšķērdēt, izputināt, vertuschen, v. a. slēpt, noslēpt; (nicht in die Öffentlichkeit kommen lassen) noklusēt.

Vertuschung, f. *, pl. -en, slēpšana, f.;

apslēpšana, f. verü'beln, v. a. (jemm. etw.) jemt (kādam ko) par ļaunu, verü'ben, v. a. izdarīt, padarīt, verun'einigen, I. v. a. sarīdīt; II. v. refl.

sich saķildoties, sanākt naidā, verun'glücken, v. n. 1. (von Personen) krist nelaimē; er ist verunglückt, viņam gadījusies nelaime; 2. (von Schiffen) iet bojā; 3. (nicht gelingen) neizdoties, neveikties. Verun'||glücken, n. od. -glückung, f. 1. (von Personen) nāve, f. (nelaimes gadījums); 2. (von Schiffen) bojā iešana, f.; 3. (Mißglücken) neizdošanās, f.; neveiksme, f. verunreinigen, I. v. a. padarīt netīru, saķērnāt, nosmulēt; die Luft samaitāt gaisu; einen Tempel sagānīt svētnīcu; II. v. refl. sich nosmulēties.

Verun'reinigung, f. nosmulējums, m.; sa-

gānījums, m. verun'stalten, v. a. izķēmot, sakropļot. Verunstaltung, f. pl. -en, izķēmojums,

m.; sakropļojums, m. veruntreuen, v. a. noblēdīt, nozagt. Verun'treuer, m. -s, pl. noblēdītājs, m. Veruntreuung, f. pl. -en, noblēdīšana,

f.; noblēdījums, m. verür'sachen, v. a. dot iemeslu, būt par iemeslu; das wurde dadurch ver ar-606

sacht, tas no tā cēlies; (veranlassen) modināt; (hervorbringen) radīt.

Verūr'sa ||eher, m. -s, pl. «, iesācējs, m.; cēlējs, m. -chung, f. «, pl. -en, cēlonis, m.

verūr'teilen, v. a. notiesāt, nosodīt; zu zwei Jahren Gefängnis piespriest divus gadus cietuma sodu; zum Tode nosodīt ar nāvi, piespriest nāves sodu; (jemn.) in contumaciam sodīt (kādu) par neierašanos; (eig. par nepaklausību).

Verurteilung, f. pl. -en, notiesājums, m.

vervielfältigen, v. a. vairot.

Vervielfältigung, f. pl. -en, vairošana, f.; vairojums, m.

vervoll'kommnen, I. v. a. papildināt; II. v. refl. sich papildināties.

Vervollkommnung, f. pl. -en, papildinājums, m.

vervoll'kommnungsfähig, adj. papildināms.

vervollständigen, v. a. papildinat.

verwach'sen, I. v. a. (v. wachsen) (part. p. verwach'sen) eine Narbe zaudēt rētu augot; II. v. n. 1. aizaugt; (vernarben) aizrētāties; 2. mit Gras apaugt ar zāli; 3. saaugt kopā; 4. (von Menschen) sakumpt, augt ar kupri; (von Pflanzen) nīkuļot, sakropļoties; ein verwachsener Mensch, kuprainis, m.

Verwach'sen, n. 1. aizaugšana, f.; 2. saaugšana, f.; 3. sakumpšana, f.; (von Pflanzen) nīkuļošana, f. -sein, n. sakumpums, m.

verwah'ren, I. v. a. 1. (aufbewahren u. beaufsichtigen) glabāt, paglabāt; (jemm.) Geld zu geben, dot (kādam) naudu paglabāt; 2. (schützen) aizsargāt, noglabāt; II. v. refl. sich (gegen etw.) pretoties (pret ko).

Verwah'rer, m. -s, pl. glabātājs, m. -in, f. pl. -nen, glabātāja, f.

verwahrlosen, I. v. a. palaist, nerūpēties od. nebēdāt (par ko); II. v. n. būt palaistam; einen Garten « lassen, palaist od. nekopt dārzu.

Verwahrlosung, f. palaišana, f.; palaišanās, f.

Verwah'rung, f. pl. -en, 1. (Aufbewahrung) glabāšana, f.; (etw.) in * haben, glabāt (ko); in - geben, dot glabāšanai; in - nehmen, jemt (ko) glabāt; 2. (Einspruch) protests, m.; izsacīt protestu (pret ko); pretoties (kam).

Verwah'rungs||mittel, n. uzglabājamais līdzeklis. -ort, m. noliktava, f.; uzglabājamā vieta.

verwaisen, v. a. palikt bez tēva, bez mātes, palikt par bāriņu; ein verwaistes Kind, bāriņš, m.; bāru bērns, m.; fig. ein verwaistes Haus, tukšs od. atstāts nams. verwalten, v. a. pārvaldīt; ein Amt

izpildīt amatu. Verwal'||ter, m. -s, pl. pārvaldnieks, m.; (Geschäftsführer) veikalvedis, m.; (Gutsverwalter) muižkungs, m. -terin, f. pl. -nen, pārvaldniece, f. -tung, f. pl. -en, 1. (Tätigkeit) pārvaldīšana, f.; eines Amtes, amata izpildīšana, f.; 2. (Behörde) pārvalde, f.; valde, f.

Verwal'tungs||ausschuß, m. pārvaldes komisija, f. -beamte(r), m. pārvaldes ierēdnis, m. -behörde, f. pārvaldes iestāde, f. -kosten, pl. pārvaldes izdevumi, m. pl. -rāt, m. 1. (Behörde) valdes padome, f.; 2. (Mitglied) valdes padomnieks, m. -wēsen, n. administrācija, f. -zweig, m. pārvaldes nozare, f. verwan'delbär, adj. pārvēršams. Verwan'delbärkeit, f. pārvēršamība, f. verwan'deln, I. v. a. pārvērst; (umändern) pārgrozīt; (umgestalten, umbilden) pārveidot; das Wasser in Wein

pārvērst ūdeni par vīnu; in Kalk pārkaļķot; II. refl. sich pārvērsties; sich in einen Schmetterling pārvērsties par tauriņu. Verwandlung, f. pl. -en, pārvēršana, f.

(v. Zeitwort), verwandt', adj. 1. v. verwenden; 2. rada-; ein -es Kind, radu bērns, m.; er ist mit mir viņš man rada od, mēs ar viņu esam rados od. viņš mans radinieks; wir sind nahe mēs esam tuvi radinieki; 3. fig. radniecisks;

(gleichartig) vienāds. Verwan'dtenbesüch, m. radu ciemošanās,

f.; radu apciemojums, m. Verwandtschaft, f. pl. -en, 1. radniecība, f.; 2. (die sämtlichen Verwandten) radi, m. pl.; radinieki, m. pl. verwandtschaftlich, I. adj. rada-, radniecisks; II. adv. kā radinieks. Verwandtschaftsgrad, m. radniecības pakāpe, f. Verwar'nen, v. a. brīdināt. Verwar'nung, f. brīdinājums, m. verwasch'en, v. n. 1. (durch Waschen verbrauchen) izmazgāt; 2. durch Waschen verderben) nomazgāt, verwasch'en, adj. 1. nomazgāts, mazgājot

noplīsis; 2. fig. nenoteikts, neskaidrs, verwäs'sern, v. a. 1. salaistīt, ar ūdeni atšķaidīt; 2. fig. padarīt seklu od. nebaudāmu.verweben — verwickeln

verwē'ben, I. v. a. 1. izaust; 2. sapīt, iepīt; 3. fig. (verketten) saistīt, iepiņķēt; II. v. refl. sich sapīties.

verwechseln, v. a. eins mit dem andern samainīt vienu ar otru; sie sehen sich zum V- ähnlich, viņi ļoti līdzīgi viens otram, viņi tik līdzīgi viens otram, ka viņus viegli var samainīt.

Verwechselung od. Verwechslung, f. pl. -en, samainīšana, f.; samainījums, m.; (Versehen) pārskatīšanās, f.

vervvē'gen, I. adj. bezbailīgs, pārdrošs; II. adv. pārdroši.

Vervvē'genheit, f. pārdrošība, f.; pārdro-šums, m.

verwē'hen, I. v. a. 1. aizpūst; (vom Schnee) aizputināt; 2. fig. (verwischen) izdzēst; II. v. n. (verfliegen) izputēt; (verschwinden) nozust.

verweh'ren, v. a. kavēt; (verbieten) liegt.

Verwehren, n. -s, kavēšana, f.; neļaušana, f.

verweichlichen, I. v. a. izlutināt; II. v. refl. sich izlutināties.

Verweichlichung, f. izlutināšana, f.; izlutinājums, m.; izlutināšanās, f.; mīkst-čaulība, f.

verweigern, v. a. liegt, nedot; den Gehorsam liegties paklausīt; die Hand *, nedot roku.

Verweigerung, f. liegšana, f.; liegums, m.

verweilen, I. v. a. (stehen bleiben) apstāties; (sich aufhalten) uzkavēties, pakavēties, uzturēties; zu lange(bei etw.) palikt pārāk ilgi (pie kā); II. v. refl. sich aizkavēties, palikt pārāk ilgi.

Verweilen, n. -s, pakavēšanās, f.; uzturēšanās, f.

verwei'nen, v. a. 1. noraudāt, pavadīt laiku raudās; 2. saraudāt (acis); sie hat verweinte Augen, viņai acis saraudātas.

Verweis', m. -(s)es, pl. -(s)e, rājiens, m.; bāriens, m.; (jemm.) wegen einer Sache einen » geben od. erteilen, brīdināt (kādu) kādā lietā.

verweisen, v. a. (v. weisen) (part. p. verwiesen) 1. (hinweisen) aizrādīt, atsaukties; (jemn.) vor ein anderes Gericht noraidīt (kādu) pie citas tiesas; 2. (ausweisen) izraidīt; des Landes verwiesen werden, tikt aizsūtītam trimdā; 3. fig. (vorwerfen) pārmest, izbārt, izrāt, brīdināt.

Verweisung, f. 1. aizrādījums, m.; 2. (Verbannung) izraidījums, m.; trimda, f.; 3. (Vorwurf) pārmetums, m.; (Verweis) rājiens, m.; brīdinājums, m.

verwei'ken, v. a. novīst.

Verwel'ken, n. novīšana, f. verweltlichen, v. a. 1. padarīt par laicīgu; 2. pārvērst baznīcas mantu par laicīgu īpašumu; Klöster sekulārizēt klosteŗus. verwend'bär, adj. izlietājams. Verwend'bärkeit, f. izlietājamība, f. verwen'den, I. v. a. (v. wenden) (part. p. verwandt') 1. (abwenden) novērst; kein Auge (von etw.) cieši lūkoties (uz ko); 2. (gebrauchen) lietāt; (anwenden) izlietāt; sein Geld zum Bauen izdot od. izlietāt naudu būvēs; II. v.

refl. sich », (für jemn.) aizstāvēt (kādu), aizrunāt (kāda) labā. Verwendung, f. 1. lietā jums, m.; ~ einer Summe, summas izlietāšana, f.; (für etw.) keine - haben, nevarēt (ko) lietāt; 2. fig. (Fürsprache) aizruna, f. verwerfen, I. v. a. (v. werfen) (part. p. verworfen) 1. izmētāt; 2. fig. (von sich weisen) atraidīt, atstumt; einen Rat nepiejemt padomu; eine Gesetzesvorlage atmest likuma projektu; II. v. refl. sich (beim Kartenspielen) atmesties, pārmesties, verwerflich, I. adj. atmetams; (sträflich) sodāms; (tadelnswert) peļams; II. adv. atmetamā kārtā, necienīgi, piedaudzīgi, slikti.

Verwerflichkeit, f. atmetamība, f.; sodāmība, f.

Verwerfung, f. pl. -en, atmešana, f.;

neatzīšana, f. verwerten, v. a. (nützlich verwenden) izlietāt; lietā likt; (in Geld umsetzen) pārvērst naudā. Verwertung, f. izlietājums, m. verwē'sen, I. v. a. pārvaldīt; II. v. n.

satrūdēt; (verfaulen) sapūt. Verwö'ser, m. -s, pl. », pārvaldītājs, m.; vervvēs'lich, adj. iznīcīgs, trūdīgs. Verwēs'lichkeit, f. iznīcība, f.; trūdī-ba, f.

Verwö'sung, f. 1. trūdēšana, f.; in -übergehen, sākt trūdēt; sākt pūt; 2. (Verwaltung) pārvaldīšana, f. Verwä'sungsprozeß, m. trūdēšanas process, m.

verwetten, v. a. paspēlēt derot; ich möchte meinen Kopf es gribētu likt galvu ķīlām, verwick'eln, I. v. a. 1. ietīstīt; die Füße in ein Tuch ietīstīt kājas lakatā; fig. (jemn.) in eine Sache . iepiņķēt (kādu) kādā lietā; 2. fig. (verwirren) sarežģīt; die Sache ist sehr verwickelt, lieta ļoti raiba; II. v. refl. sich 1. ietīties; fig. sich in eine Sache iepiņ-

ķēties kādā lietā; 2. fig. (sich verwirren) apjukt, sapīties; sich in seinen Reden samulst od. apjukt runājot. Verwick'(e)lung, f. pl. -en, 1. ietīstī-jums, m.; 2. fig. (Verwirrung) sarežģījums, m.; - eines Dramas, drāmas sa-režģīšanās, f. verwil'dern, v. a. (von Personen) pārvērsties par mežoni, mežoņoties; (von Gärten und Feldern) panīkt; seine Kinder •«. lassen, nebēdāt par savu bērnu audzināšanu; einen Garten - lassen, nolaist dārzu. Verwil'derung, f. (von Personen) me-žoņošanās, f.; mežonība, f.; (von Gärten) nekoptība, f. verwinden, v. a. (v. winden) (part. p. verwunden) 1. (verpflechten) savīt; 2. (überwinden) pārciest, paciest; eine Krankheit, einen Verlust «, pārciest slimību, zaudējumu; er wird es so bald nicht viņam tas vēl ilgi stāvēs prātā.

verwir'ken, v. a. 1. izaust; 2. fig. (als Strafe einbüßen) zaudēt; das Leben pelnīt nāvessodu; 3. fig. (sich zuziehen) eine Strafe dabūt sodu; eine Geldstrafe verwirkt haben, būt pelnījušam naudas sodu. verwirklichen, I. v. a. reālizēt, patiešām izdarīt, piepildīt īstenībā; II. v. refl. sich reālizēties; (in Erfüllung gehen) piepildīties. Verwirklichung, f. pl. -en, reālizācija,

f.; (Erfüllung) piepildīšanās, f. Verwir'kung, f. zaudējums, m. verwir'ren, v. a. 1. sajaukt; 2. fig. eine Sache sarežģīt lietu; (jemn.)_ - od. verwirrt machen, samulsināt (kādu). Verwir'rung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) sajaukšana, f.; sajaukums, m.; fig. sarežģīšana, f.; sarežģījums, m.; 2. fig. (als Zustand) jukas, f. pl.; in -bringen, samulsināt (kādu), verwirtschaften, v. a. izsaimniekot, verwisch'en, v. a. izdzēst, noslaucīt; die Spur ist verwischt, pēdas izgaisušas, auch pēdas izdzisušas, verwittern, v. n. sadrupt, sairt; verwitterter Kalk- sairuši kaļķi. Verwitterung, f. sadrupums, m.; sairšana, f.

verwitwet, adj. par atraitni palikusi; die

-e Kaiserin, ķeizariene atraitne, verwö'gen, v. verwegen, verwoh'nen, v. a. 1. nodzīvot; 2. dieses Zimmer sieht sehr verwohnt aus, šai istabā, kā redzams, nav izdarīts vajadzīgais remonts.

verwoh'nen, I. v. a. izlutināt; verwöhnt sein, būt izlutinātam; ein verwöhnter Mensch, luteklis, m.; II. v. refl. sich izlutināties. Ver||wöhntheit, f. od. -wöhnung, f. «.,

izlutinājums, m. verwor'fen, adj. 1. atmests; atmetams;

2. fig. samaitāts, palaidies, nekrietns. Verworfenheit, f. palaidnība, f.; (Gemeinheit) nekrietnība, f. verwor'ren,

adj. sajucis; -es Haar, savēlušies mati; -e Töne, neskaidras skaņas; -es Garn, sašķetinājusies dzija; fig. -es Zeug, samurgojums, m. Verworfenheit, f. sajukums, m. verwiih'len, v. a. savandīt. verwund'bär, adj. ievainojams; fig. die

-e Stelle, vārīga vieta. Verwund'bärkeit, f. ievainojamība, f. verwunden, I. v. a. ievainot; die Verwundeten, ievainotie; II. v. refl. sich ievainoties; ievainot sevi. verwunden v. verwinden, verwun'‖derlich, adj. pārsteidzošs, -dem,

1. v. a. pārsteigt; es ist nicht zu verwundern, nav nekāds brīnums; II. v. refl. sich izbrīnīties, brīnīties.

Verwunderung, f. izbrīns, m.; izbrī-nīšanās, f.; (jemn.) in ~ setzen, pārsteigt (kādu); in geraten, izbrīnīties; ich bin voller es ļoti brīnos. Verwundung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) ievainošana, f.; ievainojums, m.;

2. (Wunde) vāts, f.; vaina, f.; ievainojums, m.

verwun'schen, adj. apburts, verwün'schen, v. a. 1. (verfluchen) nolādēt; verwünscht! lai velns parauj! 2. (verzaubern) apburt; (durch Zauberei verwandeln) pārvērst. Verwünschung, f. -en, 1. (Verfluchung) nolādējums, m.; (Fluch) lāsti, m. pl.; 2. (Verzauberung) apbūrums, m. verwü'sten, v. a. izpostīt; (vernichten) iznīcināt.

Verwü'ster, m. -s, pl. «., izpostītājs, m.

-in, f. pl. -nen, izpostītā ja, f. Verwü'stung, f. pl. -en, izpostīšana, f.; izpostījums, m.; -en anrichten, izpostīt, pastrādāt posta darbus, verzā'gen, v. n. zaudēt dūšu, atmest visas cerības; (verzweifeln) izsamist, verzāgt', adj. bezcerīgs, mazdūšīgs; (jemn.) - machen, laupīt (kādam) cerības; - werden, zaudēt dūšu. Verzāgt'heit, f. bezcerība, mazdūšība,

f.; izmisība, f. verzählen, v. refl. sich pārskatīties. Verzähllung, f. pārskaitīšanās, f.verzahnen — Verzückung

609

verzah'nen, v. a. ierobot (riteni); satapot (baļķus).

Verzah'nung, f. pl. -en, 1. (riteņa) ie-robojums, m.; (baļķu) satapojums, m.; ~ einer Mauer, mūŗa zobrievojums, m.; 2. (Zahnwerk) zobritenis, m. pl. verzank'en, v. refl. sich saķildoties, verzapfen, v. a. 1. (verzahnen) satapot;

2. izliet, izkroģēt (dzērienus). Verzapfung, f. 1. (Verzahnung) satapojums, m.; 2. izkroģējums, m. verzär'teln, v. a. izlutināt. Verzärtelung, f. izlutināšana, f.; izlu-

tinājums, m. verzau'bern, v. a. apburt; ein verzaubertes Schloß, apburta pils. Verzauberung, f. pl. -en, apburšana, f.;

apbūrums, m. verzäu'nen, v. a. apžogot. Verzäu'nung, f. >, pl. -en, apžogo jums,

m.; (Zaun) žogs, m. verzech'en, v. a. 1. nodzert, nožūpot; 2.

pavadīt laiku žūpojot, verzehnfachen, I. v. a. desmitkāršot; II. v. refl. sich pavairoties desmitkārt, desmitkāršoties. verzeh'ren, I. v. a. 1. (essen) apēst; einen Apfel apēst ābolu; 2. fig. (verbrauchen) iztērēt; sein Vermögen nodzīvot od. iztērēt savu mantu; er hat wöchentlich zehn Mark zu viņam desmit marku pa nedēļu ko notērēt; wieviel hat er im Gasthause verzehrt? cik viņš viesnīcā notērējis? II. v. refl. sich in Gram dilt aiz sirdēstiem. Verzeh' 'ren, n. patērēšana, f. -rer, m. -s,

pl. patērētājs, m. verzeich'nen, v. a. 1. uzzīmēt, uzrakstīt;

2. (fehlerhaft zeichnen) aplami zīmēt. Verzeichnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, saraksts, m. ; - des Inhalts, satura rādītājs, m.

verzei'hen, v. a. (v. zeihen) (part. p. ver-zie'hen) piedot; - Sie! piedodiet! lūdzu piedot!

verzeihlich, adj. piedodams; (entschuldbar) aizbildināms. Verzei'hung, f. piedošana, f.; (jemn.) um v bitten, lūgt (no kāda) piedošanu; (um) ~! piedodiet! verzer'ren, I. v. a. izķēmot; den Mund sašķobīt muti; II. v. refl. sich sašķobīties, sašķiebties. Verzer'rung, f. pl. -en, izķēmojums, m.;

(Gesichtsverzerrung) sašķobījums, m. verzetteln, v. a. 1. (verkramen) nomētāt; 2. (verschleudern) izmētāt; seine Kräfte saskaldīt savus spēkus.

Verzettelung, f. «., (Verschleuderung) izmētāšana, f.; (Zerstreuung) izkaisīšana, f.

Verzicht' m. -(e)s, pl. -e, atteikšanās, f.; ~ (auf etw.) tun od. leisten, atteikties (no kā).

verzichten, v. a. (auf etw.) atteikties

(no kā); atsacīties. Verzicht'leistung, f. atteikšanās, f. verzie'hen, I. v. a. (v. ziehen) (part. p. verzö'gen) 1. saraukt, saŗaukt, saviebt; den Mund saviebt muti; 2. fig. slikti audzināt; (verwöhnen) izlutināt; II. v. n. fig. (zögern) vilcināties; III. v. refli. sich 1. (vom Holze) samesties; 2. fig. (verschwinden) nozust; (weggehen) aiziet; die Geschwulst verzieht sich, pampums atslābst; die Wolken » sich, mākoņi izklīst; 3. fig. (sich hinziehen) ilgt; nokavēties, verzie'hen, v. verzeihen. Verzie'hen, n. 1. saviebšana, f.; 2. fig. - der Kinder, bērnu nepareiza audzināšana; 3. fig. (Zögern) vilcināšanās, f. verzie'ren, v. a. izrotāt; (ausschmücken) izpušķot; ein Buch illustrēt grāmatu. Verzie'ļļrer, m. -s, pl. izrotātājs, m. -rung, f. pl. -en, 1. izrotājums, m.; 2. (Zierde) rota, f. verzim'mern, v. a. apsist ar dēļiem; (von

Schiffen) izlabot. Verzim'merung, f. apsitums, m. (ar dēļiem); (kuģa) izlabojums, m. verzink'en, v. a. apcinkot. verzin'nen, v. a. apalvot, izalvot. verzin'sen, I. v. a. ein Kapital maksāt augļus par kapitālu; atdot kapitālu uz augļiem; II. v. refl. sich atnest augļus, (Gewinn bringen) dot peļņu, verzinslich, adj. kas nes augļus. Verzin'sung, f. «., pl. -en, 1. augļu maksāšana, f.; atdošana uz augļiem; 2. augļi, m. pl. verzö'gen v. verziehen, verzö'gern, I. v. a. nokavēt; (aufschieben) atlikt; (in die Länge ziehen) novilcināt; II. v. refl. sich nokavēties, novilcināties. Verzögerung, f. nokavējums, m. verzoll'bär, adj. ar muitu apliekams; ein -er Gegenstand, priekšmets, par kuŗu jāmaksā muita, verzollen, v. a. (etw.) maksāt (par ko)

muitu, apmuitot. Verzollung, f. «., muitas maksājums, m. verzück'en, v. a. salīksmināt. verzuck'ern, v. a. apsukurot. Verzück'ung, f. aizgrābtība, f.; in -geraten, aizgrābtības pārjemts.

Verzug' m. -(e)s, 1. kavēšanās, f.; (Aufschub) atlikšana, f.; ohne bez kavēšanās, uz pēdām; es ist Gefahr im -e, briesmas ir tuvu; 2. fam. luteklis, m. verzupfen, v. a. izplucināt. • verzwei'feln, v. n. (an etw.) izmist, auch izsamist; ein verzweifelter Entschluß, izmisuma solis; es ist zum V-, tur tiešām var izsamist. Verzweiflung, f. izmisums, m.; in -

geraten, izmist, auch izsamist, verzweiflungsvoll, adj. izmisis, verzwei'gen, v. refl. sich izzaroties. Verzwei'gung, f. pl. -en, izzarojums, m. verzwickt', adj. fam. eine -e Geschichte,

nelāga lieta; nolādēta būšana. Ves'per, f. pl. -n, 1. (Abendmesse) vakara dievkalpojums, m.; 2. (Vesperbrot) palaunadze, f.; launags, m. -bröt, n. palaunadze, f. -glocke, f. vakara zvans, m.

ves'pern, v. n. ēst palaunadzi, launagot. Vestibül' [we-], n. -(e)s, pl. -e, vestibils,

m.; priekštelpas, f. pl. Veterān' [we-], m. -en, pl. -en, veterānis, m.

Veterinä'rarzt [we-], m. veterinārārsts,

m.; lopu ārsts, m. Vē'to [we-], n. -s, pl. -s, veto, m. (t. i. es aizliedzu).

Vet'ter, m. -s, pl. -n, brālēns, m.; mā-sēns, m.

vexie'ren, v. a. fam. ķircināt, āzēt. via [wia], prp. - London, pār Londonu. Viadukt' [wia-], m. -(e)s, pl. -e, viadukts, m. (tiltam līdzīga būve pār ceļiem un ielejām).

Vibration' [wi-], f. pl. -en, vibrācija,

f.; tricinājums, m. vibrie'ren [wi-], v. n. tricināties. Vieh, n. -(e)s, 1. (einzelnes Tier) lops, m.; dem. lopiņš, m.; 2. (Tiere) lopi, m. pl.; (Rindvieh) liellopi, m. pl. Vieh'arznei, f. lopu zāles, f. pl. Vieh'||arzt, m. lopārsts, m. -ausstellung, f. lopu izstāde, f. -bestand, m. lopu sastāvs, m. -bremse, f. dundurs, m. -chen, n. lopiņš, m. -futter, n. lopbarība, f.; pasars, m. -hirt, m. gans, m.; lopgans, m. -hirtin, f. ganumeita, f. -hof, m. od. -höf, m. 1. laidars, m.; 2. lopu audzi-nātava, f.; 3. lopu tirgus, m. vie'hisch, I. adj. lopisks; II. adv. kā lops,

pēc lopa, lopiski. Vieh'||knecht, m. lopu puisis, m. -markt,

m. lopu tirgus, m. vieh'lļmäßig, I. adj. lopisks; II. adv. kā

lops, lopiski. Vieh'||mast, f. lopu nobaŗošana, f. -mäster, m. -s, pl. lopu nobaŗotājs, m.

-pacht, f. lopu rente, f. -schwemme, f. lopu peldinātava, f. -seuche, f. lopu sērga, f.; lopu mēris, m. -stall, m. lopu kūts, m. -stand, m. lopu daudzums, m. -sterben, n. lopu sērga, f. -stück, n. (Schimpfwort) lops, m. -tränke, f. lopu dzirdinātava, f. -treiber, m. lopu dzinējs, m. -weide, f. ganības, f. pl.; ga-nīkla, f. -zucht, f. lopkopība, f. -Züchter, m. lopkopis, m. viel, adj. u. adv. daudz (meist mit nachfolg. Gen.), auch pulka-; nicht nedaudz, maz; zu par daudz; - oder wenig, daudz maz; durch -es Arbeiten, daudz strādājot; meine -en Freunde, mans draugu pulks; er hat •» gelesen, viņš daudz lasījis; das will nicht * sagen, tas neko nenozīmē; prv. -Köpfe, ~ Sinne, cik galvu, tik prātu, viel'||armig, adj. daudzžuburu-. -ārtig, adj. daudzējāds, dažāds, -ästig, adj. zarains, -bändig, adj. daudzsējumu-, -bedeutend, adj. 1. daudznozīmīgs; 2. (bedeutungsvoll) zīmīgs; (sehr wichtig) ļoti svarīgs, -beinig, adj. daudzkāju-, ar daudz kājām, -besprochen, adj. daudzkārt pārrunāts; (berüchtigt) izdaudzināts, -deutig, adj. dažādi iztulkojams; (doppelsinnig) dažādi saprotams.

Viel'||deutigkeit, f. daudznozīmība, f.

-eck, n. -(e)s, pl. -e, daudzstūris, m. viel'eckig, adj. daudzstūŗu-. vielerlei' adj. ~ Blumen, daudzējādas puķes; auf ~ Arten, dažādos veidos; er hat mir ~ erzählt, viņš man dažādas lietas sastāstījis, viel'||fach, I. adj. daudzkārtīgs, daudzkārtējs; II. adv. daudzkārt; (oft) bieži, -fältig v. -fach. Vielfältigkeit, f. daudzkārtība, f.;

(Verschiedenheit) daudzējādība, f. viel'farbig, adj. daudzkrāsu-; (buntscheckig) raibs. Viel'farbigkeit, f. daudzkrāsainība, f.;

(Buntscheckigkeit) raibums, m. viel'förmig, adj. daudzveidīgs. Viel'||förmigkeit, f. daudzveidība, f. -fräß, m. -es, pl. -e, (Tier u. Mensch) daudzēdis, m.; ämrija, com.; negan-delis, m.; negaļa, com. -fresser, m. fam. liels ēdējs. Vielfresserei', f. daudzēdība, f.; negalī-ba, f.

viel' |l füßig, adj. daudzkāju-, ar daudz kājām. -gelenkig, adj. daudzlocītavu-. -geliebt, adj. daudz mīlēts, -gestaltig, adj. daudzveidīgs. Vielgötterei', f. daudzdievība, f.Vielheit — vierzehntens

611

Viel'|jheit, f. «., pl. -en, daudzējādība, f.;

(große Menge) liels daudzums, vieljäh'rig, adj. daudzgadu. -kantig, adj.

daudzšķautņu-. vielleicht', adv. 1. varbūt; 2. (etwa) rasi. Viellieb'chen, n. 1. (eine vielgeliebte Person) mīlulīte, f.; 2. (Zwillingsnuß) jumis, m.

viel'||mäl od. -māls, adv. daudzreiz; (oft) bieži; ich danke Ihnen es Jums daudzkārt pateicos, -mālig, adj. daudz-reizējs; (vielfach) daudzkārtējs. Vielmännerei', f. daudzvīrība, f. vielmehr', adv. (im Gegenteil) turpretim; (eher) jo drīzāk; (eigentlich gesagt) taisnību sakot, viel'nāmig, adj. daudzvārdu-; ein V-er,

daudzvārdis, m. Viel'rēdner, m. daudzrunātājs, m.; liel-runis, m.

Viel'schreiber, m. daudzrakstītājs, m. viel'seitig, adj. daudzpusīgs, daudzpusējs, daudzpušu-; 2. fig. (mannigfaltig) dažāds, dažādīgs; 3. fig. (mit ausgedehnten Kenntnissen ausgerüstet) ein -er Mensch, visprātis, m.; daudzpusīgi izglītots cilvēks. Vielseitigkeit, f. 1. daudzpusība, f.; (Mannigfaltigkeit) dažādība, f.; 2. die • dieses Menschen, šā cilvēka plašās zināšanas.

vier||silbig, adj. daudzbalsienu-, daudz-zilbju-, daudzzilbīgs. -spaltig, adj. daudzsleju-. -stimmig, adj. daudzbalsu-, daudzbalsīgs, ar daudz balsīm, -verheißend, adj. daudz apsološs, daudz apsolītājs-; eine -e Zukunft, cerību pilna nākotne, -versprechend, adj. v. -verheißend. Vielweiberei', daudzsievība, f. viel'I] winkelig, adj. daudzleņķu-. -wissend, adj. daudzzinātājs-. Viel'wisser, m. daudzzinis, m.; (ironisch)

viszinis, m. vier, num. četri (fam. četras); (vor pl. t.) četrēji, četrājas; unter ~ Augen, divatā; mit - Pferden od. mit -en fahren, braukt ar četrjūgu; fam. alle -e von sich strecken, gāzties gaŗšļaukus zemē; (krepieren) atstiept kājas; fam. auf allen -en gehen, kriechen, iet, līst rāpus; die Uhr ist pulkstenis četri; um ~ Uhr, pulksten četros; es hat geschlagen, pulkstenis nositis četri. Vier, f. pl. -en, četracis, m. vier'armig, adj. četržuburu-, četriem žuburiem. Vier'blatt, n. četrlape, f. Vier'eck, n. -(e)s, pl. -e, četrstūris, m.

vier'||eckig, adj. četrstūŗu-; -fach, I. adj. četrkārtīgs, četrkārtējs; II. adv. četrkārtīgi, četrkārt. -fältig, v. -fach, -farbig, adj. četrkrāsu-. Vier'feldwirtschaft, f. četrlauku saimnie--cība, f.

vier'füßig, adj. četrkāju-, četrām kājām;

ein -es Tier,, četrkājis, m. Vier'II füßler, m. -s, pl. četrkājis, m.; četrkājnieks, m. -gespann, n. četrjūgs, m.

vier'händig, adj. 1. (von Tieren) četrro-ku-, četrrocīgs; 2. (für vier Hände) -es Stück, četrroku gabals, m.; gabals četrām rokām; - spielen, spēlēt četrrocīgi.

vierhundert, num. četri simti, -jährig, adj. četrsimtgadu-, četri simti gadus vecs. -ste, (der, die, das), adj. četrsimtais (fam. četrsimtā), vier'jährig, adj. četrgadu-; ein -er Kursus, četrgadu kurss; (vom Alter) četrus gadus vecs. vier'||schrötig, adj. 1. (derb, kräftig) drukns; 2. fig. (plump) neveikls, -stimmig, adj. četrbalsu-, četrbalsīgs, -stöckig, adj. četrstāvu-, četriem stāviem.

vierte (der, die, das), adj. 1. ceturtais, (fem. ceturtā); der Teil, ceturtā daļa, ceturtdaļa, f.; der Mann, ceturtais cilvēks; ceturtnieks, m.; im -en Stock wohnen, dzīvot ceturtajā stāvā; 2. der «. April, ceturtais aprīlis, -halb, num. pusceturta-. vier'teilen, v. a. 1. sadalīt četrās daļās; 2. (als Todesstrafe) saraustīt četros gabalos.

Vier'tel, n. -s, pl. 1. (als Bruch) ceturtdaļa, f.; ein ~ auf eins ceturtdaļa od. ceturksnis uz vienu; 2. (vierter Teil) ceturksnis, m.; wir haben erstes mums augošs mēnesis (od. pirmais ceturksnis); 3. (Stadtviertel) kvartāls, m.; -jahr, n. gada ceturksnis, m.; drei -e, deviņi mēneši. Vier'tel||meile, f. ceturtdaļa jūdzes, ce-turtdaļjūdze, f. -pause, f. ceturtdaļpau-ze, f.

Viertelstunde, f. 1. (Zeit) stundas ceturksnis, m.; ceturtdaļa stundas; 2. (Entfernung) ceturtdaļa jūdzes, viertelstündig, adj. ceturtdaļstundas-, viertens, adv. ceturtā kārtā, ceturtkārt vier'zehn, num. četrpadsmit; - Tage, divas nedēļas; eine Zeit von - Tagen od. etwa ~ Tage, nedēļas divas. Vier'zehntel, n. četrpadsmitdaļa, f. vier'zehntens, adv. četrpadsmitā kārtā.

vierteilig, adj. četrrindu-, četrām rindām; -e Gerste, četrkanšu mieži.

vier'zig, num. četrdesmit; etwa Personen, personu četrdesmit.

•Vier'ziger, m. -s, pl. četrdesmit gadus vecs vīrietis, četrdesmitnieks, m.

vier'zig|| jährig, adj. četrdesmit gadu-, četrdesmit gadus vecs. -ste, (der, die, das), adj. četrdesmitais (fem. četrdesmitā); das » Lebensjahr überschritten haben, būt jau pāri par četrdesmit gadiem.

Vier'zigstel, n. -s, pl. četrdesmitdaļa, f.

Vignet'te [winjä-J, f. pl. -n, viņete, f. (izrotājums iespieduma darbos).

Vikār' [wi-], m. -(e)s, pl. -e, vikārs, m.; vietnieks, m.

Villa [wil-], f. pl. -s, od. Vil'len, vasarnīca, f.

violett' [wio-], adj. mēļš, violets.

Violin'bögen [wio-], m. vijoles lociņš, m. -frosch, m. spailis, m.

Violin||cell' [wiolontschäl], n. -s, pl. -e, od. -cel'lo, n. -s, pl. -s u. -celli, violon-čels, m. -cellist' [-tschäl-], m. -en, pl. -en, violončelists, m.

Violi'ne [wio-], f. pl. -n, vijole, f.

Violinist' [wio-], m. -en, pl. -en, vijolnieks, m.

Violin'||kästen [wio-], m. vijoles kārba, f. -konzert, n. vijoles koncerts, m. -saite, f. vijoles stīga, f. -schlüssel, m. vijoles atslēga, f.

Vi'per [wi-], f. pl. -n, odze, f.; dem. odzīte, f. -biß, m. odzes kodiens, m.

Virtuö'se [wir-], m. -n, pl. -n, virtuozs, m.

Virtuosität' [wir-], f. virtuozitāte, f.

vis-ā-vis [wisawij, adv. pretim, iepretim.

Visier' [wi-], n. -(e)s, pl. -e, (am Helm) vizīrs, m.; das aufschlagen, pacelt vizīru; fig. mit offenem - kämpfen, uzstāties atklāti.

Vision' [wi-], f. pl. -en, vīzija, f.; parādība, f.; māņu tēls, m.

Visionär' [wi-], m. -s, pl. -e, vīzionārs, m.; garureģis, m.

Visi||te [wi-], f. pl. -n, vizīte, f.; apciemojums, m. -tenkarte, f. vizītkarte, f.

visitie'ren [wi-], v. n. pārlūkot; apskatīt.

Vi'sum [wi-], n. -(s), pl. -sa, vīza, f.; apliecinājums, m.

vital [wi-], adj. vitāls; dzīves spraiguma pilns.

Vitalität' [wi-], f. vitalitāte, f.; dzīvot-spēks, m.

Vitamin' [wi-], n. vitamīns, m.

Vitri'ne [wi-j, f. pl. -n, vitrīne, f. (stikla skapis preču izstādīšanai).

Vitriol' [wi-], m. od. n. -(e)s, vitriols, m. (sērskāba metalla sāls).

Vivi'sektiön [wiwi-], f. vīvisekcija, f. (dzīvu kustoņu graizīšana).

Vließ, n. -es, pl. -e, vilnaina āda, f.; das goldene », zelta āda.

Vö'gel, m. -s, pl. Vö'gel, 1. putns, m.; dem. putniņš, m.; junger putnēns, m.; prv. jedem - gefällt sein Nest, ikvienam mīļa sava lizdiņa; 2. (hölzerner Vogel) balvans, m.; koka putns, m.; den ~ abschießen, nošaut putnu; fig. visus pārspēt; 3. fig. ein loser draiskulis, m.; ein lockerer vieglprātis, m.; 4. fam. einen haben, nebūt pie pilna prāta, -ārt, f. putnu suga, f. -bauer, m. u. n. putnu sprosts, m.; būrītis, m.; krātiņš, m. -beerbaum, m. sērmokslis, m.; pīlādzis, m., auch krūklis, m.

Vö'gel||deuter, m. putnu pareģis, m. -fang, m. putnu ķeršana, f. fänger, m. putnu ķērājs, m.

vö'gellrei, adj. likuma neaizsargāts, no sabiedrības izstumts; für ~ erklären, atraut likuma aizsardzību, izstumt no sabiedrības.

Vö'gel||futter, n. putnu barība, f. -gara, n. putnu tīkls, m.; putnu cilpas, f. pl. -gesang, m. putnu dziedāšana, f. -hecke, f. perētava, f. -kenner, m. ornitologs, m.; putnu zinātnieks, m. -kirschbaum, m. putnu ķezbeŗu koks, m. -kirsche, f. putnu ķezbere, f. -milch, f. putnu piens, m. -nest, n. lizds, m.; (lizda), -netz, n. putnu tīkls, m. -perspektive, f. putnu perspektīva, f. -scheuche, f. putnu bie-deklis, m. -stange, f. putnu lakta, f. -strich, m. 1. putnu laišanās, f.; 2. putnu laišanās laiks, m. -zucht, f. putnkopība, f. -Züchter, m. putnkopis, m.

Vög'lein, n. putniņš, m.

I Vögt, m. -(e)s, pl. Vögte, 1. (Vorsteher) priekšnieks, m.; (Verwalter) pārvaldnieks, m.; (Amtmann) vecākais; (Richter) soģis, m.

Vokāl' [wo-], m. -e(s), pl. -e, vokālis, m.; patskanis, m.

Vokāl'musik [wo-], f. vokālmūzika, f. (dziedamā mūzika).

Vo'kativ od. Vokativ' [wo-], m. -s, pl. -e, vokātīvs, m.

Volk, n. -(e)s, pl. Völ ker, tauta, f.; dem. tautiņa, f.; (Menge Menschen) ļaudis, m. pl.; dem. (gute Leute) ļautiņi, m. pl.; das gemeine Volk, zemi od. prasti ļaudis.

volk'arm, adj. maz apdzīvots.

Völk'chen, n. -s, pl. 1. tautiņa, f.; 2. fam. ļautiņi, m. pl.

Vö'lkerj|beschreibung, f. etnogrāfijā, f. -krieg, m. tautu kaŗš. -kunde, f. od. -lehre, f. etnoloģija, f.; tautu zinātne, f. -recht, n. starptautiskas tiesības, tautu tiesības, f. pl.

Völ'ker schlacht, f. tautu kauja, f.; Leip-cigas kauja, f. (1813. g.). -Wanderung, f. tautu staigāšana, f.

volk'reich, adj. biezi apdzīvots; eine -e Versammlung, stipri apmeklēta sapulce.

Volks'ļļāberglaube, m. ļaužu māņticība, f. -abstimmung, f. tautas nobalsojums, m. -anwalt, m. tautas aizstāvis, m. -aufklārung, f. tautas apgaismošana, f. -auflauf, m. ļaužu saplūdums, m.; ļaužu drūzma, f. -aufruhr, m. od. -aufstand, m. tautas sacelšanās, f.; ļaužu dumpis, m. -aufwiegler, m. ļaužu musinātājs, m. -ausgäbe, f. tautas izdevums, m. -brauch, m. tautas paraža, f. -dichter, m. tautas dzejnieks, m. -dichtung, f. tautas dzeja, f. -ēpos, n. tautas eposs, m. -feind, m. tautas naidnieks, m.

volksfeindlich, adj. tautai naidīgs.

Volks'ļļfest, n. tautas svētki, m. pl.; ļaužu svētki, m. pl. -freiheit, f. tautas brīvība, f. -fiihrer, m. tautas vadonis, m. -gemeinschaft, f. tautas kopības izjūta, f. -genösse, m. tautietis, m. -gesang, m. tautas dziedāšana, f.; (Volkslied) tautas dziesma, f. -gewühl, n. ļaužu drūzma, f. -glaube, m. ļaužu ticība, f. -herr-schaft, f. tautas valdība, f.; demokrātijā. -küche, f. ļaužu virtuve, f. -lēben, n. ļaužu dzīve, f. -lehrer, m. tautas skolotājs, m.; tautskolotājs, m. -liebe, f. tautas mīlestība, f. -lied, n. tautas dziesma, f. -mann, m. tautas vīrs, m.; atklātības darbinieks, m. -märchen, n. tautas pasaka, f. -masse, f. ļaužu pūlis, m.

volks'mäßig, adj. viegli saprotams.

Volks'ļļmeinung, f. ļaužu od. atklātības domas, f. pl. -melodie, f. tautas melodija, f. -menge, f. ļaužu drūzma, f., auch ļaužu pūlis, m. -partei, f. tautas partija, f. -poesie, f. tautas dzeja, f. -rēdner, m. tautas runātājs, m. -sāge, f. tautas teika, f. -schūle, f. tautskola, f.; pamatskola, f. -spräche, f. ļaužu valoda, f. -stamm, m. cilts, f. -stimme, f. tautas balss, f. -tracht, f. tautas apģērbs, m. -tūm, n. -(e)s, tautība, f.

volkstümlich, adj. 1. (beim Volke beliebt) iecienīts; 2. (national) tautisks.

Volkstümlichkeit, f. 1. (Beliebtheit beim Volke) populāritāte, f.; 2. (Nationalcharakter) tautiskums, m.

Volks'||Versammlung, f. tautas sapulce, f.; ļaužu sapulce, f. -vertrēter, m. tautas vietnieks, m. -Wirtschaft, f. tautsaimniecība, f.

volkswirtschaftlich, adj. tautsaimniecisks, tautsaimniecības-. Volkszählung, f. tautas od. ļaužu skaitīšana, f.

voll, I. adv. 1. (gefüllt) pilns; war es ~ im Theater? vai teātris bija pilns? das Theater war gedrängt teātris bija pilnum pilns od. pilns kā piebāzts; er hat alle Hände ~ zu tun, viņam visas rokas pilnas darba; er ist -er Schulden, viņam parādu līdz ausīm; das Maß ~ machen, piepildīt mēru; ~ pfropfen, piebāzt pilnu; sich den Magen -pfropfen, piebāzt sev vēderu; 2. fam. (betrunken) piedzēries, piesūcies; 3. fig. (ganz) pilns, viss, vesels;

(vollständig) pilnīgs; die -e Summe, visu summu; ein -es Jahr, vesels gads; man nimmt dieses Geld nicht für šo naudu nejem par pilnvērtīgu; 4. (rund) apaļš; ein -es Gesicht, apaļš ģīmis; ein -er Busen, pilnas od. apaļas krūtis; II. adv. pilnā mērā; und ganz, pilnīgi, voll'ährig, adj. vārpains, pilnām vārpām, vollauf, adv. papilnam, bagātīgi; er hat alles viņam visa papilnam; viņam nekā netrūkst. Voll'bārt, m. pilna bārda, liela bārda, f. vollberechtigt, adj. pilntiesīgs. Voll'berechtigung, f. pilntiesība, f.; piln-

tiesīgums, m. Voll'blut, n. -(e)s, pl. -e, tīrasiņu zirgs, vollblütig, adj. pilnasiņu-, pilnasinīgs. Volf ||blütigkeit, f. pilnasinība, f. -blūt-pfērd, n. v. Vollblut, -blūtrasse, f. tīrasiņu suga, f. vollbring'en, v. a. (v. bringen) (part. p. vollbracht), (ausführen) izdarīt; (zu Ende führen) pabeigt; ein Verbrechen izdarīt noziegumu, noziegties; (biblisch) es ist vollbracht, tas ir piepildīts (besser: viss piepildīts). Vollbring'er, m. izdarītājs, m. Vollbrin'gung, f. (Ausführung) izdarīšana, f.; (Vollendung) pabeigšana, f. voll'||brüstig, adj. pilnkrūšu-, pilnām krūtīm. -bürtig, adj. pilndzimuma-; asins-radniecisks. Voll'dampf, m. mit ar pilnu tvaika spēku.

vollen'den, I. v. a. pabeigt, galā vest; eine vollendete Tatsache, noticis fakts; II. v. refl. sich piepildīties. Vollen'der, m. -s, pl. pabeidzējs, m.; (Christus) piepildītājs, m.614

voll'ends, adv. 1. gluži, pavisam; (etw.) ~ tun, pabeigt (ko); das wird ihn - zu Grunde richten, tas viņu galīgi izpostīs; 2. (außerdem) bez tam; turklāt. Vollen'dung, f. 1. pabeigšana, f.; pabeigums, m.; 2. fig. (Vollkommenheit) pilnība, f.; pilnīgums, m. vol'ler, v. voll, 1. Völlerei', f. pl. -en, plītēšana, f. vollfüh'ren, v. a. izdarīt, pabeigt. Vollfüh'rung, f. «, izdarīšana, f.; izdarījums, m.

Voll'||gefühl, n. sirds pilnība, f. -genuß,

m. pilnīgs baudījums, m. völ'lig, I. adj. pilnīgs; -e Gleichheit, pilnīga vienādība; II. adv. pilnā mērā, pavisam, gluži, voll'jährig, adj. pilngadīgs. Voll'jährigkeit, f. pilngadība, f. vollkom'men, I. adj. pilnīgs; II. adv. pilnīgi, pilnam; pavisam. Vollkom'menheit, f. pilnība, f.; pilnīgums, m.

voll'körnig, adj. graudains, pilniem graudiem.

Voll'||kraft, f. zaļoksnība, f.; spēka pilnums, m. -macht, f. pl. -en, pilnvara, f.; eine ~ geben, pilnvarot, -machtgēber, m, pilnvarotājs, m. -mönd, m. pilns mēness; es ist od. wir haben mums tagad pilns mēness, -möndgesicht, n. apaļš ģīmis, voll'||packen, v. a. piekraut pilnu, -pfropfen, I. v. a. piebāzt; II. v. refl. sich piebāzties; sich den Magen paēst līdz kaklam, paēst pilnu vēderu, -rauchen, v. a. piepīpēt, voll'saftig, adj. sulīgs, voll'saugen, v. refl. sich piesūkties. Voll'schiff, n. trijmastu kuģis, m. vollständig, I. adj. pilnīgs; (ganz) viss, vesels; ~ machen, darīt pilnīgu, papildināt; II. adv. pilnīgi, pavisam. Vollständigkeit, f. pilnība, f.; pilnīgums, m,

vollStimmig, adj. pilnbalsu-, ar visām balsīm.

vollstopfen v. vollpfropfen, vollstrecken, v. a. izpildīt. Vollstreck'er, m. -s, pl. izpildītājs, m. Vollstreckung, f. «., pl. -en, izpildīšana,

f.; izpildījums, m. Vollstreck'ungsbefehl, m. izpildīšanas pavēle, f.

voll'tönend, adj. skanīgs, pilnskanīgs. -wichtig, adj. 1. pilnsvara-, pilns vārīgs; 2. fig. (gültig) derīgs; (wichtig) svarīgs.

Volltreffer, m. pilnīgs trāpījums, m.

voll'zählig, adj. pilnskaita-, pilnskaitīgs; « sein, būt pilnā skaitā; - machen, papildināt.

vollzie'hen, I. v. a. (v. ziehen) (part. p. vollzö'gen) L izdarīt, izpildīt; eine Taufe nokristīt; eine Trauung salaulāt; (zu Ende führen) pabeigt; -de Gewalt, izdarītāja vara; 2. (bestätigen) apstiprināt; II. v. refl. sich notikt, piepildīties; norisināties. Vollzie'her, m. -s, pl. izdarītājs, m. -in,

f. pl. -nen, izdarītāja, f. Vollziehung, f. 1. izdarījums, m.; pabeigums, m.; 2. (Bestätigung) apstiprinājums, m. Vollzug', m. izdarīšana, f. Volontär' [wolon-], m. -s, pl. -e, savvaļnieks, m.

Volū'men [wo-], n. -s, pl. - u. -mina, (Raumgehalt) tilpums, m.; (Umfang) apjoms, m.; (Band) sējums, m. vom = von dem. vomie'ren [wo-], v. n. vemt. von, prp. (mit dem Dativ) 1. a) (örtlich) ~ oben, no augšas; - unten, no apakšas; » hinten, no pakaļas; neuem, no jauna; oben nach unten, no augšas uz apakšu; - Osten bis Westen, no austrumiem līdz rietumiem; b) (zeitlich) heute, no šīs dienas; heute an, no šīs dienas sākot; c) (andere Fälle:) - wem redest du? par kādu tu runā? ~ jemm. geliebt, kāda mīlēts; ich wurde ~ ihm begleitet, viņš mani pavadīja; klein - Person od. Gestalt, mazs augumā (auch mazu augumu); ein Mann «. guten Grundsätzen, vīrs ar labiem principiem; . dieser Dicke, šai resnumā; ein Knabe zwölf Jahren, divpadsmit gadu vecs puisēns; 2. (vor Namen, zur Bezeichnung des Adels) von; » Lieven, fon Līvens. voneinander, adv. viens no otra; cits no cita.

vonnö'ten, adj. vajadzīgs, vor, I. prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) 1. (örtlich) priekš, priekšā; no; -dem Hause, nama priekšā; sich - den Spiegel stellen, nostāties spoguļa priekšā; ~ der Tür sein, atrasties durvju priekšā; fig. būt klāt; ~ den Augen, priekš acīm od. acu priekšā; 2. (Zeit und Reihenfolge) pirms, auch priekš; - Ostern, pirms (od. priekš) Lieldienām; «. einer Stunde, pirms stundas; am Abend od. Tage - einem Feste, svētku priekšvakarā; » seiner Abreise kam er zu uns, viņš atnāca pie mums, iekām viņš aizceļoja; 3. (Grund) aiz; - Freude weinen, raudāt aiz prieka; » Hun-Vorabend — vorbei

615

ger sterben, mirt aiz bada; 4. (mehr) er liebt mich ~ anderen, viņš mani mīl vairāk par citiem; II. adv. priekšā; der Schlüssel ist atslēga durvīs. Vör'äbend, m. priekšvakars, vör'ahnen, v. a. nojaust; iepriekš paredzēt.

Vör'ahnung, f. nojausma, f. voran', adv. papriekšu, priekšā, priekšgalā. -eilen, v. n. (jemm.) steigties (kādam) pa priekšu, -gēhen, v. n. (v. gehen) iet pa priekšu; (sich vorher ereignen) notikt pa priekšu; fig. (jemm.) mit gutem Beispiel rādīt (kādam) labu priekšzīmi, rādīt (kādam) ceļu.

Voranschlag, m. iepriekšēja aplēse, f.; (Kostenanschlag) izdevumu pārskats, m.

Vör'anzeige, f. pagaidu sludinājums, m.;

iepriekšēja ziņa, f. Vör'arbeit, f. priekšdarbs, m. vör'arbeiten, v. n. 1. izdarīt priekšdarbus, sagatavot; 2. (jemm.) ierādīt (kādam) darbu; sagatavot (kādam) ceļu. Vör'arbeiter, m. priekšstrādnieks, vecākais strādnieks, darbu uzsācējs, m. vorauf, adv. papriekšu-, priekšgalā, voraus, adv. iepriekš; seinem Alter ~ sein, būt savam vecumam priekšā; er hat so und so viel vor mir viņš par mani tik un tik pārāks, vor'aus, adv. im iepriekš, uz priekšu; (etw.) im - empfangen, sajemt (ko) iepriekš.

(Man vergleiche auch die mit vorher anfangenden Wörter.) voraus'||bedenken, v. a. (v. bedenken) apdomāt iepriekš, -bedingen, v. a. (v. bedingen) nosacīt iepriekš; sich (etw.) izkaulēt sev (ko). Voraus'bedingung, f. iepriekšējs nosacījums.

vorausberechnen, v. a. aplēst iepriekš. Voraus'berechnung, f. iepriekšēja aplēse, f.

vorausbezahlen, v. a. samaksāt iepriekš

od. uz priekšu. Vorausbezahlung, f. iepriekšēja samaksa; samaksa uz priekšu, voraus'jjbeziehen, v. a. (v. beziehen) sajemt iepriekš, -eilen, v. n. aizsteigties pa priekšu, -empfangen, v. a. (v. empfangen) sajemt od. dabūt iepriekš, -empfinden, v. a. (v. empfinden) sajust iepriekš, -fahren, v. a. (v. fahren) vest papriekšu. vorausgesetzt, adv. piejemot.

voraus'ļļlaufen, v. n. (v. laufen) skriet papriekšu. -reisen, v. n. aizceļot papriekšu. -reiten, v. n. (v. reiten) jāt papriekšu. -sāgen, v. a. noteikt iepriekš, pasacīt papriekšu. Voraus'sāgung, f. pl. -en, iepriekšējs

noteikums; pareģojums, m. voraus'||schicken, v. a. 1. sūtīt iepriekš; 2. fig. izskaidrot od. pastāstīt iepriekš, -sēhen, v. a. (v. sehen) paredzēt, -setzen, v. a. piejemt. Voraussetzung, f. pl. -en, piejēmums, m.; (Hypothese) hipotēzē, f.; in der daß ..., piejemot, ka ... voraussichtlich, I. adj. paredzams, sagaidāms; II. adv. kā paredzams, kā sagaidāms; varbūt, laikam. Vör'bau, m. priekšbūve, f.; aizbūve, f. vorbauen, I. v. a. 1. būvēt od. aizbūvēt priekšā; 2. izbūvēt uz priekšu (pie ielas); II. v. n. einer Sache novērst kādu lietu iepriekš, aizsteigties kādai lietai priekšā.

Vorbedacht, m. -(e)s, iepriekšējs nodoms od. apdoms; pārdomāšana iepriekš; mit ar nodomu, tīšām; mit -ausgeführtes Verbrechen, tīšs noziegums.

vorbedenken, v. a. (v. bedenken) pārdomāt od. apdomāt iepriekš. Vorbedeutung, f. iepriekšēja zīme; gute laba zīme.

vör'bedingen, v. a. (v. bedingen) nosacīt

iepriekš; izkaulēt iepriekš. Vorbedingung, f. iepriekšējs nosacījums, visādā ziņā iepriekš izpildāms nosacījums.

Vör'begriff, m. iepriekšējs jēdziens, ievada jēdziens. Vorbehalt, m. -(e)s, pl. -e, ieruna, f.; (Bedingung) nosacījums, m.; (Einschränkung) ierobežojums, m.; mit od. unter pagaidām, ar nosacījumiem; mit > des Rechts, paturot sev tiesību, vēr'behalten, v. a. (v. behalten) 1. paturēt priekšā, nenojemt; 2. fig. uztaupīt, paturēt; atlikt uz vēlāku laiku; aile Rechte visas tiesības paturētas! vorbehaltlich, prp. (mit dem Genetiv) ar

ierunu, ar nosacījumu, vorbei', I. adj. pagājis; fig. es ist mit ihm », viņš ir beigts; II. adv. gaŗām, secen, -eilen, v. n. steigties od. pasteigties gaŗām. -fahren, v. n. (v. fahren) braukt od. pabraukt od. nobraukt gaŗām. -fliegen, v. n. (v. fliegen) laisties od. aizlaisties gaŗām. -fließen, v. n. (v. fließen) tecēt od. aiztecēt gaŗām. -führen, I. v. a. vest od. aizvest gaŗām; II. v. n. iet gaŗām.

Vorbei'marsch, m. gaŗāmgājiens, m. vorbei'II marschieren, v. n. iet gaŗam. -müssen, v. n. (v. müssen) er muß hier vorbei, viņam jāiet šeit gaŗām; (von Fahrenden) viņam jābrauc še gaŗam. -reiten, v. n. (v. reiten) jāt (pajāt, nojāt, aizjāt) gaŗām. -schießen, v. n. (v. schießen) 1. šaut (pašaut, nošaut, aizšaut) gaŗām; nesniegt mērķi; 2. nošauties od. aizšauties gaŗām. -ziehen, v. n. (v. ziehen) iet gaŗām; (schleppen) vilkt gaŗām; (fliegen) laisties gaŗām. Vorbemerkung, f. iepriekšeja piezīme, vör'benannt, adj. iepriekš minēts; augšā jau minēts, vorbereiten, I. v. a. sagatavot, sataisīt; vorbereitend, pagaidu-; II. v. refl. sich sagatavoties. Vorbereitung, f. sagatavošana, f.; sagatavošanās, f.; sagatavojums, m.> seine -en treffen, sagatavoties. Vör'bereitungs||anstalt, f. od. -schule, f. sagatavošanās skola, f. -stunde, f. sagatavošanās stunda, f. -Unterricht, m. sagatavošanās mācība, f. Vör'||berge, m. pl. priekškalni, m. pl. -bericht, m. iepriekšējs ziņojums, pagaidu ziņojums, m. vor'bestrāft, adj. iepriekš sodīts. Vor'bestrāfung, f. iepriekšējs sodījums. Vor'bēter, m. pātaru skaitītājs, m. vorbeugen, I. v. n. einer Sache novērst kādu lietu; priekšlaikus gādāt, lai kāda lieta nenotiktu; -d, pagaidu-, aizsargu-; II. v. refl. sich noliekties od. paliekties uz priekšu. Vorbeugung, f. novēršana, f.; aizsargāšana, f.

Včr'beugungsļmāBrēgel, f. aizsargu soļi, m. pl. -mittel, n. aizsarglīdzeklis, m.; novēršamais līdzeklis. Vorbild, n. paraugs; (Urbild) tips, m.; (jemm.) als ~ dienen, derēt (kādam) par paraugu od. priekšzīmi, vör'||bilden, v. a. 1. (anschaulich darstellen) notēlot; 2. (vorbereiten) sagatavot. -bildlich, adj. 1. parauga-, paraugam derīgs; priekšzīmīgs; 2. tipisks. Vorbildung, f. priekšizglītība, f.; iepriekšēja izglītība, pirmā izglītība. Vor'bildungs||anstalt, f. od. -schule, f. sagatavošanās skola, f.; pirmskola, vör'||binden, v. a. (v. binden) siet priekšā; eine Schürze aizsiet (od. likt) priekšautu priekšā, -blasen, v. a. (v. blasen) (jemm. etw.) pūst (kādam ko) priekšā, -bohren, v. a. 1. izurbt iepriekš; 2. fig. (vorbereiten) sagatavot.

Vör'böte, m. 1. iepriekšējs vēstnesis; 2. fig. (Anzeichen) simptoms, m.; zīme, f.

vorbringen, v. a. (v. bringen) celt priekšā; (sagen) teikt; er konnte kein Wort viņš nevarēja izteikt ne vārda; Beweise pierādīt; Lügen melot; eine Bitte lūgt; bringen Sie Ihre Sache sakait, kas Jums par lietu.

Vorbringen, n. -s, priekšā celšana, f.

vor'būchstabieren, v. a. (jemm. etw.) burtot (kādam ko) priekšā.

Vör'burg, f. pils priekša, f.; (Vorstadt) priekšpilsēta, f.; ārpilsēta, f.

Vör'dach, n. pajumte, f.; paspārne, f.; (Schutzdach) nojume, f.

vor'dēm od. vordem', adv. senāk, citkārt.

Vor'der||achse, f. priekšass, f.; priekšējā ass. -ansieht, f. priekšpuse, f.; (von einem Gebäude) fasāde, f. -arm, m. priekšdilbs, m.; priekšējais dilbs, -bein, n. priekškāja, f. -büg, m. priekšplecs, m.

vor'dere, adj. priekšējs; die ~ Seite od. der «. Teil, priekšpuse, f.; priekša, f.; die -n Reihen, priekšējās rindas.

Vor'der||grund, m. priekša, f.; priekšdaļa, f.; fig. in den ~ treten, stāties priekšgalā. -hand, f. priekšroka, f.; (beim Kartenspielen) die - haben, būt priekšrokai.

vorderhand', adv. pagaidām; šim brīžam.

Vor'der||haus, n. priekšējais nams; nams pie ielas, -indien, n. Priekšindija, f. -mann, m. 1. (beim Marschieren) priekšgalnieks, m.; 2. (auf Wechseln) pirmais žirants, m.; 3. (im Dienst) vecākais. -mast, m. priekšmasts, m. -rad, n. priekšritenis, m.; priekšējais ritenis, -reihe, f. priekšējā od. pirmā rinda, -satz, m. 1. priekšteikums; 2. (in der Logik) premisa, f.; priekšteikums, m.; pirmais teikums, -zahn, m. priekšzobs, m. -zimmer, n. priekšējā istaba.

vor'[|drängen, I. v.' a. spiest uz priekšu; II. v. refl. sich 1. spiesties uz priekšu, sprausties cauri; 2. fig. nostāties pirmā vietā, vērst uz sevi uzmanību, -dringen, v. n, (v. dringen) doties uz priekšu; in ein Land iespiesties od. ielauzties kādā zemē.

Vör'dringen, n. -s, iespiešanās, f.

vör'||dringlich, adj. uzmācīgs, -drucken, v. a. iespiest iepriekš, uzdrukāt virsū, -drücken, v. n. spiest uz priekšu.

Vör'ebbe, f. bēguma sākums, m.; atplū-dums, m.

vor' j| eilen, v. n. steigties papriekšu, doties ātri uz priekšu, -eilig, I. adj. visai ātrs, steidzīgs; (übereilt) pārsteidzīgs; (unbesonnen) neapdomīgs; II. adv. vi-Voreiligkeit — Vorhaben

617

sai ātri, steigšus; (unbesonnen) neapdomīgi, bez apdoma. Vör'eiligkeit, f. pārsteidzība, f.; (Unbesonnenheit) neapdomība, f. voreingenommen, adj. aizspriedīgs; iepriekš pārliecināts. Voreingenommenheit, f. aizspriedība,

f.; partejiskums, m. Vör'eltern, pl. senči, m. pl.; tēvu tēvi, m. pl.

vör'empfinden, v. a. (v. empfinden) nojaust; paredzēt. Vör'empfindung, f. nojauta, f. vör'enthalten, v. a. (v. enthalten) (netaisni) aizturēt; nedot (kas pienākas); den Lohn aizturēt algu. Vör'||enthaltung, f. aizturējums, m. -er-

klärung, f. iepriekšējs izskaidrojums. Vör'ernte, f. pirmā raža, iepriekšēja raža. vērērst', adv. 1. (vorher) papriekšu; 2. (vor allem) vispirms; 3. (vorläufig) pagaidām.

Vör'fahr, m. -en, pl. -en, sencis, m. vör'fahren, v. n. (v. fahren) 1. (jemm.) braukt (kādam) papriekšu; 2. (bei jemm.) piebraukt (pie kāda); vorgefahren kommen, braukt šurpu, atbraukt; den Wagen ~ lassen, likt piebraukt ratus; der Wagen ist vorge-fahren, rati piebraukti. Vör'fall, m. 1. (Fall) gadījums, m.; (Ereignis) notikums, m.; (Zwischenfall) starpgadījums, m.; (Unfall) nelaimes gadījums, m.; 2. (dzemdes) noslīdējums, m.

vör'fallen, v. n. (v. fallen) 1. aizkrist priekšā; 2. (geschehen) notikt, atgadīties; wie wenn nichts vorgefallen wäre, it kā nekas nebūtu noticis; 3. (von der Gebärmutter) noslīdēt. Vör'||feier, f. priekšsvētki, m. pl.; eine » veranstalten, sarīkot svētku ievadu, -fenster, n. priekšlogs, m. vorfinden, . I. v. a. (v. finden) atrast

priekšā; II. v. refl. sich atrasties, vör'flunkern, v. a. samelot. Vörflüt, f. paisuma iesākums, m.; uzplūdums, m.

Vör'frühling, m. brūnais pavasaris, m.;

pavasaŗa sākums, m. vör'führen, v. a. vest priekšā, izrādīt. Vorführung, f. izrāde, f.; uzvedums, m. Vör'|jgang, m. 1. (Ereignis) notikums, m.; (Zwischenfall) atgadījūms, m.; 2. (Hergang) (lietas) gaita, f.; den ganzen -erzählen, stāstīt, kā visa lieta notikusi, -gänger, m. -s, pl. priekšgājējs, m.; priekštecis, m. -gängerin, f. pl. -nen, priekšgājēja, f.; priekštece, f.

Vör'garten, m. dārzs od. dārziņš nama priekšā.

Vor'gebäude, n. priekšējā ēka.

vor'gēben, v. a. (v. geben) 1. (beim Spiele) dot priekšā; 2. (behaupten) apgalvot; (vorschützen) eine Krankheit aizbildināties ar slimību; (heucheln) liekuļot.

Vör'|jgeben, n. priekšā došana, f. -ge-birge, n. (zemes) rags, m.

vör'i gēblich, I. adj. šķietams; -e Freunde, šķietami od. tā sauktie draugi; II. kā šķiet; kā runā.

Vor'|lgefecht, n. iepriekšēja cīņa (pirms kaujas), -gefühl, n. nojauta, f.

vör'gehen, v. n. (v. gehen) 1. iet par daudz ātri; die Uhr geht vor, pulkstenis iet priekšā; Geschäfte gehen vor, darīšanas svarīgākas; 2. (vorrücken) iet od. doties uz priekšu; zum Examen, iet uz eksāmenu; zum Examen - lassen, pielaist pie eksāmena; 3. fig. (den Vorrang haben) būt pirmā vietā; 4. fig. (geschehen) notikt; es gehen hier Wunderdinge vor, še notiek brīnuma lietas.

Vor'gēhen, n. 1. (Vorrücken) virzīšanās uz priekšu; 2. (Verfahren) rīkošanās, f.

Vör'gemach, n. priekštelpas, f. pl.; priekšistaba, f.

Vör'||genuß, m. iepriekšējs baudījums, m. -geschichte, f. 1. (Vergangenheit) pagātne, f.; (vorherige Ereignisse) iepriekšēji notikumi; 2. (Vorzeit) aizvēsture, f.

vorgeschichtlich, adj. aizvēsturisks.

Vör'geschmack, m. (Vorgefühl) nojauta, f.; jausma, f.

vor'llgesēhen! int. piesargaities! -gesetzt, adj. (v. vorsetzen); der V-e, priekšnieks, m. -gestern, adv. aizvakar.

vör'greifen, v. n. (v. greifen) (eigenmächtig handeln) patvarīgi rīkoties; aiztikt tiesības; iejaukties darīšanās; (jemm.)

aizsteigties (kādam) priekšā; eine Frage ķerties nelaikā pie jautājuma izšķiršanas.

Vör'greifen, n. -s, patvarīga rīkošanās; iejaukšanās, f.

Vör'greifung, f. iejaukšanās, f.

vor'hāben, v. a. 1. būt uzlikušam priekšā; eine Schürze nēsāt priekšautu; 2. fig. (treiben) nodarboties (ar ko); was hat er jetzt vor? ko viņš tagad dara? 3. fig. (beabsichtigen) būt nodomājušam (ko) darīt.

Vor'||häben, n. -s, (Absicht) nodoms, m.; nojemšanās, f.; (Plan) plāns, m. -hāfen, m. priekšosta, f. -halle, f. priekštelpas, f.618

vör'halten, I. v. a. (v. halten) 1. turēt priekšā; (präsentieren) rādīt; (verdecken) aizsegt; 2. fig. (vorwerfen) (jemm. etw.) pārmest (kādam ko); (jemm.) seine Pflichten atgādināt (kādam) viņa pienākumus; II. v. n. 1. (dauern) pastāvēt; 2. (genügen) pie-Ukt.

Vör'haltung, f. pārmetums, m. Vor'hand, f. priekšroka, f.; er ist in der

- od. hat die », viņam priekšroka, vörhan'den, adj. esošs, atrodams; sein, būt, atrasties; es ist nichts nav nekā vairs; es ist Gefahr briesmas draud. Vör'hang, m. -(e)s, pl. -hänge, priekškars, m.; den - aufziehen, fallen lassen, uzvilkt (od. pacelt) nolaist priekškaru; der ~ geht auf, fällt, priekškars paceļas, nolaižas, vör'hangen, v. n. (v. hangen) 1. karāties

priekšā; 2. (vorragen) izcelties, vör'hangen, v. a. aizkārt priekšā. Vör'hängeschloß, n. aizkaŗamā atslēga

od. aizkarene, f. Vör'haut, f. priekšāda, f.; priekšādiņa, f. Vör'hemd, n. od. -chen, n. uzkreklis, m.;

uzkreklītis, m. vorhēr' od. vor'hēr, adv. papriekšu; priekš tam; (vorläufig) pagaidām; am Tage dienu iepriekš, vorhēr'bedenken, v. a. (v. bedenken) iepriekš (od. papriekšu) apdomāt. Vorhēr'bestēhen, n. iepriekšēja pastāvēšana.

vorhēr'i'bestimmen, v. a. iepriekš noteikt od. nolemt, -bestimmend, adj. iepriekš noteicējs-,

Vorhēr'bestimmung, f. iepriekšējs noteikums od. nolēmums. Vor'herbst, m. rudens sākums, m.; paru-denis, m.

vorhēr'II empfinden, v. a. (v. empfinden) nojaust, -erkennen, v. a. (v. erkennen) pazīt iepriekš, -gēhen, v. n. (v. gehen) einem Ereignisse atgadīties pirms kāda notikuma, -gēhend, adj. iepriekšējs; das V-e, iepriekšējie notikumi, vor'hērig, adj. iepriekšējs, (früher) senāks.

vor'herrschen, v. n. valdīt, turēt virsroku, jemt pārsvaru, būt visvairāk sastopamam.

vorherrschend, I. adj. pārsvarā esošs, visvairāk sastopams; II. adv. visvairāk, vorhēr'sāgen, v. a. pasludināt iepriekš; pareģot.

Včrhēr'sā ger, m. -s, pl. pareģotājs, m. -gung, f. pl. -en, pareģošana, f.; pareģojums, m. vorhēr'sēhen, v. a. (v. sehen) paredzēt.

Vorhēr'sēhung, f. paredzēšana, f.; paredzējums, m. vērhēr'verkündigen, v. a. pasludināt iepriekš.

vör'heucheln, v. a. (jemm. etw.) liekuļot (kādam ko) priekšā; piešmaukt (kādu, ko) liekuļojot. Vör'himmel, m. debesu priekštelpas, f. pl. vorhin', adv. nupat, nesen, pirmīt, mazu

brīdi atpakaļ, vör'historisch, adj. aizvēsturisks. Vör'||hof od. -höf, m. pagalms, m.; priekšējais pagalms; (Vorhalle) priekštelpas, f. pl.

Vör'hölle, f. priekšelle, f.; elles priekštelpas, f. pl. Vorhut, f. priekšpulki, m. pl. vö'rig, adj. iepriekšējs, (früher) agrāks; (vergangen) pagājis; das -e Jahr, pērnējais od. pagājušais gads; im -en Jahr, pērn, pērngad; -en Freitag, pagājušu piektdien. Vör'jahr, n. iepriekšējais gads. vör'jährig, I. adj. iepriekšējā gada-, pērnējs, pērns; II. adv. pērn. vör'jammern, v. a. (jemm. etw.) «, savai-

manāt (kādam ko). Vör'kammer, f. 1. priekšistaba, f.; priekšiņa, f.; 2. (vom Herzen) priekškambaris, m.

vör'kämpfen, v. n. cīnīties pirmā rindā,

lauzt celmus. Vör'kämpfer, m. celmlauzis, m.; (Verteidiger) aizstāvis, m. vör'kauen, v. a. (jemm. etw.) 1. zelēt (kādam ko) priekšā; 2. fig. sīki iztulkot (kādam ko). Vör'kauf, m. uzpirkums, m. vör''kaufen, v. n. nopirkt papriekšu; uzpirkt.

Vör'käufer, m. uzpircējs, m.; atkalpārdevējs, m. -in, f. uzpircēja, f. Vorkaufsrecht, n. tiesība pirkt pirmajam, vör'kehren, v. n. laikus rīkoties; (vorbereiten) sagatavot; (anwenden) izlie-tāt.

Vor'II kehrung, f. pl. -en, rīkošanās laikus, f.; sagatavošana, f.; -en treffen, spert soļus; sagatavoties; seine -en treffen, sagatavoties; - gegen Feuersgefahr, aizsargāšanās pret uguns briesmām. -keim, m. pirmdīglis, m. -kennt-nis, f. iepriekšēja zināšana, priekšzinā-šana, f.

vör'kommen, v. n. (v. kommen) 1. (zuvorkommen) (jemm.) tikt (kādam) priekšā; 2. (hervorkommen) nākt ārā; (erscheinen) parādīties; 3. (ankommen) pienākt; ich werde bei dir es pie tevis ieradīšos; - lassen, piejemt; 4.

fig. (erörtert werden) tikt pārrunātam; 5. fig (sich finden) atrasties; (Vorhandensein) būt; 6. fig. (geschehen) notikt, atgadīties; was ist vorgekommen? kas noticis? 7. fig. (erscheinen) likties, rādīties; es kommt mir so vor, als ob ich ihn schon gesehen hätte, man liekas, it kā es viņu būtu jau redzējis. Vör'kommnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, notikums, m.; (Zwischenfall) atgadījums,

fV

Vor kost, f. uzkožamais, m.; als uzkodām.

vor'lāden, v. a. (v. laden) aicināt priekšā. Vör'läge, f. 1. (Vorlegeblatt) rakstāmais od. zīmējamais paraugs; (Vorschrift) priekšraksts, m.; 2. (Gesetzesentwurf) likuma projekts, m.; priekšlikums, m. vör'lassen, v. a. (v.

lassen) 1. laist priekšā od. papriekšu; 2. laist priekšā, atļaut ienākt. Vör'lassung, f. pl. -en, piejemšana, f. Vorlauf, m. pirmais notecējums (degvīnu dedzinot, vīnogas spiežot etc.). vorlaufen, v. n. (v. laufen) 1. (jemm.) skriet (kādam) priekšā; 2. skriet uz priekšu; 3. (von der Uhr) iet priekšā. Vorläufer, m. 1. priekštecis, m.; 2. fig. (vor Krankheiten) simptoms, m.; (Anzeichen) zīme, f. -in, f. priekštece, f. vorläufig, I. adj. (vorher zu erledigen) iepriekšējs; (von Vereinbarungen) pagaidu-; (einstweilig) šī brīža-; ein -es Urteil, pagaidu spriēdums; II. adv. pagaidām; (zuvor) iepriekš; (einstweilen) šim brīžam, vorlaut, adj. vīzdegunīgs; (unverschämt)

bezkaunīgs. Vorlēben, n. iepriekšējā dzīve. V0r'lēge||blatt, n. rakstāmais od. zīmējamais paraugs; (Vorschrift) priekšraksts. -gābel, f. uzliekamās dakšiņas, -löffei, m. uzlejamā karote, lielā karote, zupas kauss, m. -messer, n. lielais galda nazis, vor'lēgen, v. a. 1. likt priekšā; ein Schloß piekārt atslēgu; eine Schürze apsiet priekšautu; 2. (bei Tische) pasniegt; (Braten) uzlikt; 3. (zeigen) rādīt; (zur Wahl auslegen) izklāstīt; seine Vollmacht uzrādīt savu pilnvaru; fig. seine Gründe izskaidrot savus iemeslus; fig. eine Frage, ein Gesetz ierosināt jautājumu, likumu. Vorlä||gen, n. pasniegšana, f.; priekšā likšana, f.; izrādīšana, f. -geschloß, n. priekškaŗama atslēga, vor'lēsen, v. a. (v. lesen) (jemm. etw.) lasīt (kādam ko) priekšā.

Vorlēļļser, m. priekšlasītājs, m. -serin, f. priekšlasītāja, f. -sung, f. 1. (vēstules) lasīšana, f.; 2. (auf der Universität) priekšlasījums, m. vörlieb', (mit etw.) ~ nehmen, apmierināties (ar ko), būt (ar ko) mierā; (bei Tische) nehmen Sie jemiet par labu. Vorliebe, f. sevišķa mīlestība, patika, f.; mit *, ar sevišķu mīlestību od. prieku, labprāt.

vorliegen, v. n. (v. liegen) 1. gulēt od. būt priekšā; 2. fig. (vorhanden sein) būt; es liegen Tatsachen vor, die ..., ir fakti, kas ...; es liegt heute nichts vor, šodien nav nekā ko pārrunāt, vor||lügen, v. a. (v. lügen (jemm. etw.) samelot (kādam ko), -machen, v. a. 1. taisīt priekšā; 2. (jemm. etw.) izdarīt od. parādīt (kādam ko); fig. sastādīt (kādam ko). Vör'||macht, f. valdošā valsts, f. -māgen, m. (bei Wiederkäuern) grāmatnieks, m. vör'mähen, v. n. 1. pļaut kā pirmajam; 2. (jemm.) pļaut (kādam) priekšā, ierādīt (kādam) pļaušanu, vor'mālen, v. a. (jemm etw.) gleznot

(kādam) priekšā. ! vör'mälig, adj. citreizējs, citkārtējs; der -e König, senākais od. bijušais karalis. Vör'mann, m. -es, pl. -mānner, (Milit.) priekšējais; (Bahnbrecher) celmlauzis, m.; (Vorgänger) priekšgājējs, m.; priekštecis, m. vör'merken, v. a. atzīmēt. Vör'merkung, f. pl. -en, atzīmējums,

m.; atzīme, f. Vör'mittag, m. priekšpusdiena, f. vör'mittags, adv. priekš pusdienas,

priekšpusdienām. Vör'mittags|| gottesdienst, m. priekšpusdienas dievkalpojums, m. -prēdigt, f. priekšpusdienas svētruna, f. -schūle, f. priekšpusdienas skola, f. Vör'mund, m. -(e)s, pl. -münder, aizbildnis, m.

Vormundschaft, f. aizbildnība, f.; unter

«. stehen, būt aizbildnībā. Vör'mundschafts||amt, n. aizbildnības valde, f. -behörde, f. aizbildnības iestāde, f.

vör'müssen, v. n. (v. müssen) er muß vor,

viņam jāiet priekšā, vorn, adv. priekšā, priekšpusē, (an der Spitze) priekšgalā; den Feind von -angreifen, uzbrukt ienaidniekam no priekšas.

vor'nāgeln, v. a. aiznaglot, aizsist naglu priekšā.

Vör'||nahme, f. (Ausfürung) izdarīšana, f.; (Unternehmung) uzsākšana, f.; uz-620

sākums, m.; (Absicht) nodoms, m. -nā-me, m. priekšvārds, m.; kristīts od. kristībvārds. vorn'an, adv. pirmā vietā, priekšgalā, vorne v. vorn.

vör'nehm, adj. 1. galvenais; (wichtig) svarīgs; (biblisch) dies ist das -ste und größte Gebot, šis ir pirmais un augstākais bauslis; 2. cildens; cēls. vār'nehmen, I. v. a. (v. nehmen) 1. jemt priekšā; 2. fig. (etw.) uzsākt (ko); eine Arbeit ķerties pie darba; eine Reise doties ceļā; II. v. refl. sich etw. zu tun, apjemties ko darīt. Vor'nehmen, n. -s, uzsākšana, f. Vor'nehmheit, f. dižciltība, f.; cēlums, vornehmlich, I. adj. galvenais; II. adv. (vorzüglich)

visvairāk; (besonders) sevišķi.

vör'neigen, v. refl. sich noliekties od.

paliekties uz priekšu. Vör'neigung, f. noliekšanās uz priekšu;

(Vorliebe) sevišķa patika, vorn'herein, von no paša sākuma. Vör'ort, m. priekšpilsēta, f. Vör'posten, m. priekšsargi, m. pl. -ge-

fecht, n. priekšsargu kautiņš, m. vor'I)prahlen, v. a. (jemm. etw.) ~ salielīt (kādam ko), -prēdigen, v. a. (jemm. etw.) saspredikot (kādam ko). Vorprüfung, f. pagaidu od. iepriekšējs

pārbaudījums, vor'rāgen, v. n. būt augstākam, izcelties, ļ Vör'rang, m. pārākums, m.; priekšrocība, f.; den ~ (vor jemm.) haben, būt (par kādu) augstākam od. pārākam, būt augstākā godā. Vor'rāt, m. krājums, m.; aizgāds, m., auch padoms, m.; sich einen «. (von etw.) anschaffen, sagādāt sev (no kā) krājumu; im krājumā, vor'rātig, adj. (etw.) » haben, turēt (ko)

krājumā, (ar ko) apgādājies. Vör'räts ||haus, n. noliktava, f.; klēts, f.

-kammer, f. klēts, f. Vör'recht, n. priekštiesība, f.; priekšrocība, f.; pirmtiesība, f. vör'recken, v. a. stiept uz priekšu. Vor'rēde, f. priekšruna, f.; priekšvārdi,

m. pl.; (Einleitung) ievads, m. vor'rēden, v. a. (jemm. etw.) sastāstīt od. sarunāt (kādam ko); ich lasse mir nichts uz tādām blēņām es neklausīšos.

vör'reif, adj. ātraudzis, nelaikā nogatavojies, pilnīgi neienācies. Vör'reiter, m. priekšjājējs, m. vör'rennen, v. n. (v. rennen) 1. skriet papriekšu, skriet uz priekšu; 2. (jemm.) skriet (kādam) priekšā.

vör'richten, v. a. sagatavot. Vorrichtung, f. 1. (Vorkehrung) ietaise, f.; 2. (Apparat) aparāts, m.; (Mechanismus) mechanisms, m. vör'rücken, I. v. a. 1. stumt od. bīdīt od. virzīt uz priekšu; die Uhr pavirzīt pulksteni uz priekšu; 2. fig. (vorwerfen) (jemm. etw.) pārmest (kādam ko); II. v. n. 1. doties uz priekšu; iet uz priekšu; virzīties uz priekšu; die Truppen - lassen, sūtīt kaŗaspēku uz priekšu; 2. fig. tikt uz priekšu; (in eine höhere Stellung kommen) tikt augstākā vietā; (Erfolg haben) soļot sekmīgi uz priekšu; die Nacht ist vorgerückt, ir jau vēla nakts. Vör'rücken, n. virzīšana od. virzīšanās uz priekšu.

Vör'saal, m. priekšzāle, f.; uzgaidāmā

zāle; uzgaidītava, f. vor'sāgen, v. a. (jemm. etw.) teikt (kādam ko) priekšā; (in der Schule) pačukstēt (kādam ko). Vör'||säger, m. -s, pl. pačukstētājs, m. -sänger, m. priekšdziedātājs, m. -Sängerin, f. priekšdziedātāja, f. -satz, m.; (Absicht) nodoms, m.; apjemšanās, f. vor'sätzlich, I. adj. tīšs; II. adv. tīši,

tīšā prātā, tīšām. Vör'schanze, f. redute, f.; ārējā skanste, vör'schieben, v. a. (v. schieben) 1. stumt uz priekšu; den Riegel aizšaut bultu I priekšā; fig. einer Sache einen Riegel apturēt od. aizkavēt kādu lietu; 2. fig. (vorschützen) eine Krankheit atrunāties od. aizbildināties ar slimību; 3. fig. (jemn.) paglābties (aiz kāda); sūtīt (kādu) savā vietā, vör'schießen, I. v. a. (v. schießen) (jemm.) Geld aizdot (kādam) naudu; dot (kādam) naudu uz priekšu; II. v. n. 1. (jemm.) šaut (kādam) priekšā, ierādīt (kādam) šaušanu; 2. (vorragen) izcelties.

Vor'schlag, m. 1. pirmais sitiens; priekš-tonis, f.; 3. fig. priekšlikums, m.; (Rat) padoms, m.; - zur Güte, izlīguma priekšlikums, m. vor'schlāgen, I. v. a. (v. schlagen) 1. aizsist priekšā; 2. ieteikt; zu einer Stelle ieteikt (kādu) kādai vietai; II. v. n. (vom Preise) uzprasīt. Vör'schmack, m. -s, 1. pagarža, f.; (Vorgefühl) nojauta, f.; 2. (Heringspfänn-chen) siļķu pudiņš, m. Vör'schneidemesser, n. sagriežamais nazis, m.

vör'schneiden, I. v. a. (v. schneiden) 1. (von Speisen) sagriezt; 2. fam. (jemm.) Gesichter saviebt (kādam) seju; II.

v. n. (jemm.) griezt (kādam) priekšā, ierādīt (kādam) griešanu. Vör'schneider, m. sagriezējs, m. vör'schnell, I. adj. pārāk ātrs; (übereilt) pārsteidzīgs; (leichtfertig) vieglprātīgs; (unüberlegt) neapdomīgs; II. adv. pārāk steigšus; (leichtfertig) vieglprātīgi, bez apdoma; - urteilen, pavirši spriest, vör'schreiben, v. a. (v. schreiben) 1. einem

Buche seinen Namen rakstīt savu vārdu grāmatas priekšgalā; 2. dem Schüler Buchstaben < ►, rakstīt skolēnam burtus priekšā; 3. fig. (befehlen) (jemm. etw.) pavēlēt (kādam ko). Vorschrift, f. 1. priekšraksts, m.; 2. fig. : (Befehl) pavēle, f., auch priekšraksts, m.; (Anordnung) rīkojums, m.; nach pēc pavēles, kā likts; (auf Rezepten) kā parakstīts; wider die pret rīkojumu.

vör'schriftsmäßig, I. adj. pavēlei od. priekšrakstam piemērots; II. adv. pēc pavēles, kā pavēlēts. Vör'schub, m. 1. (beim Kegeln) pirmais grūdiens; ich habe den man pirmajam jāgrūž; 2. fig. (Hilfe) palīgs, m.; pabalsts, m.; (jemm.) - leisten, palīdzēt (kādam), pabalstīt (kādu). VörSchuh, m. virsāda, f. Vör'schüle, f. pirmskola, f.; sagatavošanas skola, f.; das ist für ihn eine gute tas viņam der par labu mācību. Vör'schuß, m. aizdevums, m. -verein, m.

aizdevumu biedrība, f. vör'schußweise, adv. aizdevuma veidā, vor'ļļ schütten, v. a. nobērt priekšā; den Pferden den Hafer dot zirgiem auzas. -schützen, v. a. atrunāties od. aizbildināties (ar slimību etc.) sein Alter aizbildināties ar vecumu, vor'sēhen, I. v. a. (v. sehen) 1. (vorhersehen) paredzēt; 2. (Vorkehrungen treffen) „spert soļus", iepriekš sarīkot, aizgādāt; II. v. refl. sich -«, piesargāties; vorgesehen! uzmanību! Vor'sēhung, f. aizredzība, f.; aizredze,

f.; gādība, f. vör'sein, v. n. (v. sein) 1. būt priekšā; 2. (im Wege sein) būt ceļā; 3. (verhandelt werden) die Sache ist schon vorgewesen, lieta jau lūkota cauri, vör'setzen, I. v. a. 1. likt uz priekšu; 2. likt priekšā; einem Buche seinen Namen likt savu vārdu grāmatas priekšgalā; einem Worte eine Silbe », pielikt od. piedēt vārdam zilbi priekšā; (jemm. etw.) zu essen «., pasniegt (kādam ko) ēst; 3. fig. (an die Spitze stellen) nostādīt priekšgalā; (jemn.) einem Unternehmen uzticēt (kādam)

uzsākuma vadību; der Vorgesetzte, priekšnieks, m.; II. v. re|l. sich (etw.) apjemties (ko darīt).

VörSicht, f. piesardzība, f.; (Behutsamkeit) apdomība, f.; aus aiz piesardzības; sargies! od. sargaities!

vör'sichtig, I. adj. piesardzīgs; (behutsam) apdomīgs; II. adv. piesardzīgi, apdomīgi, -erweise, adv. aiz piesardzības.

Vorsichtigkeit, f. v. Vorsicht.

VorSichtsmāBrēgel, f. -n treffen, profilaktiski od. aizsargāšanās rīkojumi.

Vör'silbe, f. iebalsiens, m., auch priedēklis, m.

vör'singen, v. a. (v. singen) 1. ein Lied uzdziedāt dziesmu; 2. (jemm. etw.) dziedāt (kādam ko) priekšā.

VörSinger, m. -s, pl. priekšdziedātājs, m.

Vör'sitz, m. priekšsēdētāja vieta, f.; priekšsēža vieta, f.; sēžvadība, f.

vörSitzen, v. n. (v. sitzen) sēdēt priekšā; būt par priekšsēdi; der V-de, priekšsēdis, m.; sēžvadis, m.

VörSommer, m. vasaras sākums, m.

Vör'sorge, f. aizgādība, f.; iepriekšēja rūpība; ~ treffen, rūpēties iepriekš; zur ievērībai.

Vör'spann, m. -(e)s, pl. -e, aizjūgs, m.; pajūgs, m.; (Schießpferde nebst Wagen) šķūtis, f. pl.

vör'spannen, v. a. 1. stiept priekšā; 2. die Pferde aizjūgt od. iejūgt zirgus.

vör'spiegeln, v. a. (jemm. etw.) iemest (kādam ko), apmānīt (kādam ar ko) acis.

Vorspiegelung, f. apmānīšana, f.; er ist wegen falscher Tatsachen bestraft worden, viņš nosodīts par faktu sagrozīšanu.

Vör'spiel, n. priekšspēle, f.

vör'spielen, v. a. (jemm. etw.) spēlēt (kādam ko) priekšā.

vör'sprechen, I. v. a. (v. sprechen) (jemm. etw.) teikt (kādam ko) priekšā; II, v. n. (bei jemm.) pieiet od. piebraukt

(pie kāda); uz mazu brīdi apciemot (kādu).

vörSpringen, v. n. (v. springen) 1. lēkt uz priekšu; 2. (jemm.) «., aizlēkt (kādam) priekšā; 3. (hervorragen) izcelties (uz āru), būt izcilam; ein -des Dach, izcils jumts; ein -der Winkel, izcils leņķis; -der Fels, izcila klints.

Vör'sprung, m. 1. (Bauk.) izcilnis, m.; 2. fig. gabals priekšā; einen (über jemn.) gewinnen, tikt (kādam) labu gabalu priekšā; er hat einen - von622

drei Tagen vor uns voraus, viņš mums jau trīs dienas priekšā.

VörStadt, f. priekšpilsēta, f.; ārpilsēta, f.

Vör'städter, m. priekšpilsētnieks, m. -in, f. pl. -nen, priekšpilsētniece, f.

vör'städtisch, adj. priekšpilsētniecisks, priekšpilsētas-.

VorStadttheäter, n. priekšpilsētas teātris, m.

Vör'stand, m. 1. (als Kollegium) valde, f.; priekšniecība, f.; (in parlamentarischen Versammlungen) birojs, m.; 2. (Vorsteher) priekšnieks, m.; prezidents, m.

Vör'stands||mitglied, n. priekšniecības loceklis, m. -Sitzung, f. priekšniecības sēde, f. -wähl, f. priekšniecības vēlēšana, f.

vör'stecken, I. v. a. 1. piespraust (pie krūtīm); 2. den Kopf izbāzt galvu; II. v. refl. sich ein Ziel spraust sev mērķi.

vorStēhen, v. n. (v. stehen) 1. (hervorragen) izcelties (uz āru), stāvēt ārā, būt izcilam; 2. (vorhergehen) būt iepriekš; die -de Seite, iepriekšējā lapas puse; 3. fig. (als Leiter) stāvēt priekšgalā, vadīt; dem Hauswesen vadit mājturību; einer Schule «, vadīt skolu; 4. fig. (verwalten) einem Amte >, izpildīt amatu.

VorStēher, m. -s, pl. priekšnieks, 'm. -amt, n. priekšnieka amats, n. -in, f. pl. -nen, priekšniece, f. -schaft, f. priekšniecība, f.

vörStellbär, adj. (von Personen) priekšā stādāms; (von Sachen) noģiedams.

vör'stellen, I. v. a. 1. likt uz priekšu; den Fuß likt od. šaut kāju priekšā; die Uhr pavirzīt pulksteni uz priekšu; 2. (jemm.) stādīt (kādu) priekšā, iepazīstināt (kādu ar kādu); ich werde mich ~ lassen, es lūgšu, lai mani iepazīstina; 3. dieses Gemälde stellt einen Schiffbruch vor, šis gleznojums rāda kuģa bojā iešanu; was soll das -? ko tas lai nozīmē? 4. einen zur Beförderung, zur Erhöhung », kādu ieteikt paaugstinājumam (amatā); II. v. refl. sich 1. sich (jemm.) stādīties (kādam) priekšā; 2. fig. sich (etw.) ->, stādīties (ko) priekšā, iedomāties od. noģist (ko); das kann ich mir nicht to es nevaru iedomāties.

vorstellig, adj. bei einer Behörde * werden, griezties pie kādas iestādes ar lūgumu.

Vör'stellung, f. 1. priekšā stādīšana, f.; iepazīstināšana, f.; iepazīstinājums, m.; 2. (Besichtigung) aplūkošana, f.; 3. fig. (Darstellung) izrāde, f.; 4. fig. priekš-

stats, m.; noģida, f.; (Begriff) jēdziens, m.; eine deutliche skaidra noģida; ich kann mir keine «. davon machen, es to nevaru iedomāties; über alle -gehen, būt nesajēdzamam; 5. fig. (Vorhaltung) (jemm.) -en (über etw.) machen, aprādīt (kādam ko); 6. fig. (Eingabe) iesniegums, m.

Vorstellungs||kraft, f. u. -vermögen, n. iedomas od. noģidas spēja, f. -weise, f. noģidas veids, m.

VörStöß, m. 1. uzbrukums, m.; 2. (Vorsprung, izcilnis, m.; 3. (Litze) stote, f.

vör'||stößen, I. v. a. (v. stoßen) grūzt uz priekšu; II. v. n. spēji doties uz priekšu. -strecken, v. a. 1. (hervorstrecken) izstiept (roku); izbāzt (mēli); 2. fig. (leihen) Geld aizdot naudu.

VörStreckung, f. 1. izstiepšana, f.; 2. fig. (von Geld) aizdošana, f.

vörStreuen, v. a. izkaisīt (putniem priekšā).

VörStüfe, f. priekšpakāpe, f.

Vor'teil, m. 1. labums, m.; (Gewinn) peļņa, f.; (Nutzen) derīgums, m.; » aus einer Sache ziehen, gūt labumu od. peļņu no kādas lietas; (etw.) mit -verkaufen, pārdot (ko) ar peļņu; im -sein, atrasties izdevīgā stāvoklī; er ist dabei allein im viņam vien tur ceļas labums; 2. (Kunstgriff) pajēmiens, m.; fam. alle -e gelten, ikviens gadījums izlietājams.

vorteilhaft, I. adj. labs; (Gewinn bringend) izdevīgs; (einträglich) ienesīgs; II. adv. izdevīgi, ar peļņu.

Vör'trab, m. priekšpulks, m.

vor'trāben, v. n. rikšot uz priekšu (auch pa priekšu).

Vör'trag, m. -(e)s, pl. Vorträge, 1. priekšlasījums, m.; 2. (Art des Vortragens) priekšnesums, m.; izteiksme, f.; (bei Rechnungen) pārvedums, m.

Vorträgen, v. a. (v. tragen) 1. ziņot; (darlegen) paskaidrot; (hersagen) noskaitīt; -der Rat, ziņotājs padomnieks; ein Gedicht deklamēt dzejoli; eine Arie

nodziedāt āriju; ein Musikstück izpildīt mūzikas gabalu; 2. (bei Rechnungen) pārvest.

Vortrags'j|ärt, f. priekšnesuma veids, m.; izteiksme, -kunst, f. deklamācijas māksla, f.

vortrefflich, I. adj. krietns, teicams; II. adv. brīnum labi.

Vörtrefflichkeit, f. krietnums, m.; tei-camība, f.

vortreiben, v. a. (v. treiben) dzīt uz priekšu.Vortreppe — vulgär

Vor'treppe, f. lievenis, m.; arkapnes, f. pl.

vör'treten, v. n. (v. treten) iet uz priekšu. Vör'tritt, m. den (vor jemm.) haben, iet (kādam) pa priekšu; (jemm.) den ~ lassen, ļaut (kādam) iet pa priekšu; unter dem » der Geistlichkeit, garīdzniecībai pa priekšu ejot. Vortrupp, m. priekšpulks, m. vor'tūn, v. a. (v. tun) eine Schürze apsiet priekšautu; einen Riegel aizšaut bultu priekšā. Vör'tür, f. priekšdurvis, f. pl. vör'turnen, v. n. ierādīt vingrošanu. Vor'turner, m. priekšvingrotājs, m.; pirmais vingrotājs, vör'üben, v. a. pagaidām vingrināt, vorü'ber, adv. gaŗām. (Man vergleiche die mit vorbei anfangenden Wörter.) vorü'bergehend, adj. pārejošs. Vör'||übung, f. pagaidu vingrinājums. -Untersuchung, f. priekšizmeklēšana, f.; iepriekšēja izmeklēšana, -urteil, n. aizspriedums, m. vör'urteils||frei od. -lös, 1. adj. bezaiz-spriedumu-; II. adv. bez aizspriedumiem. -voll, adj. aizspriedumu pilns. Vör'||väter, m. pl. tēvu tēvi, m. pl.; senči, m. pl. -verhör, n. iepriekšēja nopratināšana. Vör'wand, m. -(e)s, pl. -wände, ieganstѕ, m.; (Ausrede) izruna, f.; auf diesen -hin od. unter diesem -e, ar šo ieganstu, vör'wärts, adv. uz priekšu; -! uz priekšu! «. gehen, iet uz priekšu; die Sache geht lieta veicas, vorweg', adv. 1. no priekšas; 2. (im voraus) iepriekš. Vörweg'nahme, f. iepriekšēja pajemša-na, £

vörweg'nehmen, v. a. (v. nehmen) pajemt

iepriekš; atjemt. vör'||weinen, v. a. (jemm. etw.) raudāt (kādam par ko), -weisen, v. a. (v. weisen) 1. uzrādīt, parādīt; 2. (vorstellen) stādīt priekšā. Vorweisung, f. uzrādījums, m. -weit, f.

1. (Urwelt) senpasaule, f.; pirmatnējā pasaule; 2. (Vorfahren) senči, m. pl.

vor'||weltlich, adj. senpasaules-. -wenden, v. a. (v. wenden) celt iemeslus; atrunāties, izmeloties, -werfen, v. a. (v. werfen) 1. mest priekšā; 2. fig. (jemm. etw.) pārmest (kādam ko). Vör'werk, n. 1. (Meierei) lopmuiža, f.;

2. (bei Festungen) ārējs apcietinājums. Vör'witz, m. vīzdegunība, f.; prv. was

deines Amtes nicht ist, da laß deinen

nemaisies svešās lietās od. nebāz degunu, kur nevajaga. vör'witzig, adj. vīzdegunīgs. Vör'wort, n. 1. priekšvārds, m.; priekšvārdi, m. pl.; 2. (Verhältniswort) satiksmes vārds, m.; prepozicija, m. Vör'wurf, m. 1. pārmetums, m.; (Tadel) paļa, f.; 2. (Gegenstand der Darstellung) sižets, m.; priekšmets, m. vör'wurfs||frei od. -lös, adj.

nepaļājams, bezpaļas-, -voll, adj. pārmetumu pilns, vör'zählen, v. a. (jemm. etw.) », noskaitīt (kādam ko). Vör'zeichen, n. 1. (in der Musik) paaugstināmā od. pazemināmā zīme; 2. fig. (Anzeichen) zīme, f.; iepriekšēja zīme. vör'zeichnen, v. a. 1. (jemm. etw.) zīmēt od. uzzīmēt (kādam ko) priekšā; 2. fig. (angeben) norādīt, iezīmēt; (jemm.) den Weg noteikt od. apzīmēt (kādam) ceļu. Vör'zeich||ner, m. uzzīmētājs, m.; prieks-zīmētājs, m. -nung, f. 1. (Zeichenvorlage) uzzīmējamais paraugs; 2. (zum Sticken) izrakstāmais paraugs; 3. fig. (Angabe) norādījums, m. vör'zeigen, v. a. rādīt, parādīt; (von Urkunden u. Beweisen) stādīt priekšā; uzrādīt.

Vör'||zeiger, m. rādītājs, m.; « dieses, šā raksta uzrādītājs, -zeigung, f. uzrādījums, m. -zeit, f. (Vergangenheit) pagātne, f.; (Altertum) senatne, f.; in der grauen sirmā senatnē, vörzei'ten, adv. senāk; senatnē, vör'zeitig, I. adj. priekšlaiku-, priekšlaicīgs; II. adv. priekšlaikus; par agru; nelaikā.

vorzeitlich, adj. senlaiku-, senos laikos, vör'ziehen, (v. ziehen) 1. (hervorziehen) vilkt uz priekšu; aizvilkt priekšā; 2. fig. (bevorzugen) vairāk cienīt, atzīt par labāku; dot priekšroku. Vör'zimmer, n. priekšistaba, f. Vör'zug, m. 1. priekšroka; (jemm.) den «. vor einem andern geben, atzīt (kādu) par labāku od. cienīgāku; 2. (Vorteil) lielāks labums, pārākums, m.; fig. ich habe nicht den ->, ihn zu kennen, man nav tas gods viņu pazīt, vörzüg'lich, I. adj. krietns, teicams, par visiem labāks; II. adv. 1. ļoti labi; 2. (besonders) sevišķi. Vörzug'lichkeit, f. krietnums, m.; teica-mība, f.

Vorzugsrecht, n. priekšrocība, f.; priekšrokas tiesība, f. vorzugsweise, adv. visvairāk; (besonders) sevišķi, vulgär' [wul-], adj. tautā parasts, prasts.624

Vulgär'sprache [wul-], f. ikdienišķa valoda, f.

Vulkan [wul-], m. -s, pl. -e, (feuerspeiender Berg) vulkāns, m.; ugunsvēmējs kalns, m.

vulkā'nisch [wul-], adj. vulkānisks.

Vulkanisie'rung [wul-], f. pl. -en, vul-kānizējums, m.

w.

Waage, f. svari, m. pl.

wabbelig, adj. ļumīgs.

wabbeln, v. n. ļumēt.

Wä'be, f. pl. -n, šūna, f.; kāre, f.; dem. šūniņa, f.

Waber'lohe, f. šaudīga liesma, f.

wach, adj. 1. nomodā esošs, pamodies; - sein, būt nomodā, negulēt; er ist noch viņš ir vēl nomodā; - werden, pamosties; «. machen, pamodināt; (jemn.) küssen, pamodināt (kādu) ar skūpstu; 2. fig. (munter) možs, mod-rīgs; ein -er Kopf, gaiša galva; -e Nächte, bezmiega naktis.

Wach'e, f. pl. -n, 1. (das Wachen) -halten bei einem Kranken, būt nomoda pie slimnieka; Nachtwache, f. nakts-dežūra, f.; 2. (Wachdienst) sargu dienests, m.; * haben, stāvēt sargos; 3. (Wachmannschaft) sargi, m. pl.; sardze; die - ablösen, mainīt sargus; 4. (Wachstube) sargātava, f.; apsardzības telpas, f. pl.; (jemn.) auf die ~ bringen, aizvest (kādu) uz policiju.

wach'en, v. n. būt nomodā; (über etw.) sargāt od. pielūkot (ko); solange noch das Gewissen wacht, kamēr sirds vēl skaidra.

Wach'en, n. -s, nomodā būšana, f.; sargāšana, f.

Wach'feuer, n. sargu uguns, f.; (bei Hirten) pieguļnieku uguns, f.

wach'I|frei, adj. no sargu dienesta atbrīvots. -hābend, adj. der -e Offizier, dežūras un sardzes virsnieks.

Wach'mann, m. sargs, m.; kārtībnieks, m. -Schaft, f. sargi, m. pl.; sargu pulciņš, m.

Wachol'der, m. -s, kadiķis, m.; paeglis, m. -baum, m. kadiķa koks, m. -drossel, f. kadiķu strazds, m.

Wachs, n. -(s)es, vaski, m. pl.; mit -bestreichen, apvaskot.

Wachs'abdruck, m. vasku nospiedums, m.; nospiedums vaskos.

wach'sam, I. adj. modrs, uzmanīgs; - (auf etw.) sein od. ein -es Auge (auf etw.) haben, vērīgi (ko) pielūkot, raudzīties

(uz ko) vērīgām acīm; II. adv. mod-rīgi, ar uzmanību. Wach'samkeit, f. *, modrība, f.; modrī-gums, m.

wachs'ärtig, adj. vaskiem līdzīgs, vas-kains.

Wachs'j|bild, n. vasku tēls, m. -bildner,

m. vasku tēlnieks, m. -bleiche, f.; 1. (als Handlung) vasku balināšana, f. -blūme, f. vasku puķe, f. -decke, f. vasku sega, f. wach'sen, v. n. (wach'se, wäch'sest, wächst'; wuchs; gewach'sen) 1. (körperlich) augt; - lassen, audzināt; (größer werden) izaugt lielākam; dieses Kind ist in kurzem sehr gewachsen, šis bērns neilgā laikā izaudzis daudz lielāks; schön gewachsen sein, būt brangi noaugušam; sich den Bart -lassen, audzināt bārdu; fam. darum lasse ich mir keine grauen Haare par to es it nemaz nebēdāju; er ist dieser Arbeit nicht gewachsen, šis darbs viņam nav pa spēkam; fig. sie sind einander gewachsen, viņiem spēki vienādi; fig. er ist mir nicht gewachsen, viņš ir par mani vājāks; 2. fig. (zunehmen) piejemties; (sich vermehren) vairoties. Wach'sen, n. -s, 1. (körperlich) augšana, f.; im » begriffen sein, augt; (von der Industrie) uzplaukt, uzzelt; ~ des Wassers, ūdens uzpiūšana, f.; der Mond ist im mēness aug; 2. fig. (Zunehmen) piejemšanās, f. wäch'sen, v. a. vaskot, wäch'sern, adj. vaska-, vaskots; fig. eine

-e Nase haben, būt ļoti lokāmam. Wachs'farbe, f. vasku krāsa, f. wachs'farbig, adj. vasku krāsas-, vasku

krāsā; (gelb) dzeltāna. wachs'gelb, adj. v. wachsfarbig; er ist

viņš dzeltāns kā vaski. Wachs'||kerze, f. vasku svece, f. -kirsche, f. vasku ķezbere, f. -licht, n. vasku svece, f. -papier, n. vasku papīrs, m. -puppe, f. vasku lellis, m. -tūch, n. vaskudrāna, f. Wachs'tüm, n. -(e)s, 1. augšana, f.; (Ent-wickelung) attīstība, f.; (Vermehrung) vairošanās, f.; - der Pflanzen, veģetācija, f.; audzelība, f.; 2. (Wein) mein eigenes paša audzināts vīns. Wachs'zieher, m. -s, pl. «, svečnieks, m. Wacht, f. sargi, m. pl.; sardze, f. Wach'tel, f. pl. -n, paipala, f.; dem. paipaliņa, f. -könig, m. grieze, f. -pfeife, f. paipalu svilpīte, f. 624

Vulgär'sprache [wul-], f. ikdienišķa valoda, f.

Vulkan [wul-], m. -s, pl. -e, (feuerspeiender Berg) vulkāns, m.; ugunsvēmējs kalns, m.

vulkā'nisch [wul-], adj. vulkānisks.

Vulkanisie'rung [wul-], f. pl. -en, vul-kānizējums, m.

w.

Waage, f. svari, m. pl.

wabbelig, adj. ļumīgs.

wabbeln, v. n. ļumēt.

Wä'be, f. pl. -n, šūna, f.; kāre, f.; dem. šūniņa, f.

Waber'lohe, f. šaudīga liesma, f.

wach, adj. 1. nomodā esošs, pamodies; - sein, būt nomodā, negulēt; er ist noch viņš ir vēl nomodā; - werden, pamosties; «. machen, pamodināt; (jemn.) küssen, pamodināt (kādu) ar skūpstu; 2. fig. (munter) možs, mod-rīgs; ein -er Kopf, gaiša galva; -e Nächte, bezmiega naktis.

Wach'e, f. pl. -n, 1. (das Wachen) -halten bei einem Kranken, būt nomoda pie slimnieka; Nachtwache, f. nakts-dežūra, f.; 2. (Wachdienst) sargu dienests, m.; * haben, stāvēt sargos; 3. (Wachmannschaft) sargi, m. pl.; sardze;

die - ablösen, mainīt sargus; 4. (Wachstube) sargātava, f.; apsardzības telpas, f. pl.; (jemn.) auf die ~ bringen, aizvest (kādu) uz policiju.

wach'en, v. n. būt nomodā; (über etw.) sargāt od. pielūkot (ko); solange noch das Gewissen wacht, kamēr sirds vēl skaidra.

Wach'en, n. -s, nomodā būšana, f.; sargāšana, f.

Wach'feuer, n. sargu uguns, f.; (bei Hirten) pieguļnieku uguns, f.

wach'I|frei, adj. no sargu dienesta atbrīvots. -hābend, adj. der -e Offizier, dežūras un sardzes virsnieks.

Wach'mann, m. sargs, m.; kārtībnieks, m. -Schaft, f. sargi, m. pl.; sargu pulciņš, m.

Wachol'der, m. -s, kadiķis, m.; paeglis, m. -baum, m. kadiķa koks, m. -drossel, f. kadiķu strazds, m.

Wachs, n. -(s)es, vaski, m. pl.; mit -bestreichen, apvaskot.

Wachs'abdruck, m. vasku nospiedums, m.; nospiedums vaskos.

wach'sam, I. adj. modrs, uzmanīgs; - (auf etw.) sein od. ein -es Auge (auf etw.) haben, vērīgi (ko) pielūkot, raudzīties

(uz ko) vērīgām acīm; II. adv. mod-rīgi, ar uzmanību. Wach'samkeit, f. *, modrība, f.; modrī-gums, m.

wachs'ärtig, adj. vaskiem līdzīgs, vas-kains.

Wachs'j|bild, n. vasku tēls, m. -bildner,

m. vasku tēlnieks, m. -bleiche, f.; 1. (als Handlung) vasku balināšana, f. -blūme, f. vasku puķe, f. -decke, f. vasku sega, f. wach'sen, v. n. (wach'se, wäch'sest, wächst'; wuchs; gewach'sen) 1. (körperlich) augt; - lassen, audzināt; (größer werden) izaugt lielākam; dieses Kind ist in kurzem sehr gewachsen, šis bērns neilgā laikā izaudzis daudz lielāks; schön gewachsen sein, būt brangi noaugušam; sich den Bart -lassen, audzināt bārdu; fam. darum lasse ich mir keine grauen Haare par to es it nemaz nebēdāju; er ist dieser Arbeit nicht gewachsen, šis darbs viņam nav pa spēkam; fig. sie sind einander gewachsen, viņiem spēki vienādi; fig. er ist mir nicht gewachsen, viņš ir par mani vājāks; 2. fig. (zunehmen) piejemties; (sich vermehren) vairoties. Wach'sen, n. -s, 1. (körperlich) augšana, f.; im » begriffen sein, augt; (von der Industrie) uzplaukt, uzzelt; ~ des Wassers, ūdens uzpiūšana, f.; der Mond ist im mēness aug; 2. fig. (Zunehmen) piejemšanās, f. wäch'sen, v. a. vaskot, wäch'sern, adj. vaska-, vaskots; fig. eine

-e Nase haben, būt ļoti lokāmam. Wachs'farbe, f. vasku krāsa, f. wachs'farbig, adj. vasku krāsas-, vasku

krāsā; (gelb) dzeltāna. wachs'gelb, adj. v. wachsfarbig; er ist

viņš dzeltāns kā vaski. Wachs'||kerze, f. vasku svece, f. -kirsche, f. vasku ķezbere, f. -licht, n. vasku svece, f. -papier, n. vasku papīrs, m. -puppe, f. vasku lellis, m. -tūch, n. vaskudrāna, f. Wachs'tüm, n. -(e)s, 1. augšana, f.; (Ent-wickelung) attīstība, f.; (Vermehrung) vairošanās, f.; - der Pflanzen, veģetācija, f.; audzelība, f.; 2. (Wein) mein eigenes paša audzināts vīns. Wachs'zieher, m. -s, pl. «, svečnieks, m. Wacht, f. sargi, m. pl.; sardze, f. Wach'tel, f. pl. -n, paipala, f.; dem. paipaliņa, f. -könig, m. grieze, f. -pfeife, f. paipalu svilpīte, f.Wächter — Wahl

625

Wäch'ter, m. -s, pl. sargs, m.; (Nachtwächter) naktssargs, m. -geld, n. sarga nauda, f. -häuschen, n. sarga būdiņa, f.

Wacht'||teuer, n. sargu uguns, f. -haus, n. u. -lokāl, n. sargu telpas, f. pl. -türm, m. sargu tornis, m.

wack'elig, adj. ļodzīgs; ein -es Hufeisen, klikstošs pakavs; ein -er Stuhl, klibs krēsls; ein -er Kopf, trīsoša galva.

Wack'elkopf, m. trīsoša galva; (von einer Person) trīsgalvis, m.

wack'eln, v. n. ļodzīties, grīļoties; er wackelt mit dem Kopfe, viņam trīs galva; dieses Hufeisen wackelt, šis

pakavs klikst; die Zähne - mir, zobi man kustas.

Wack'eln, n. -s, ļodzīšanās, f.

Wack'enbüch, n. vaku grāmata, f.

wack'er, I. adj. dūšīgs, krietns, drosmīgs; II. adv. dūšīgi; kā pienākas; essen, krietni ēst.

Waddike, f. «., suliņas, f. pl.; sūkalas, f. pl.

Wa'de, f. pl. -n, ikri, m. pl.

Wä'den||bein, n. ikru kauls, m. -krampi, m. ikru krampji, m. pl. -strumpf, m. gaŗa zeķe.

Waffe, f. pl. -n, ierocis, m.; - zum Angriff, uzbrūkams ierocis; ~ zur Verteidigung, aizsardzības ierocis; stum-1 pfe neass ierocis; das Volk in -n tauta bruņās; zu den -n! ieročus rokās! unter den -n stehen, būt apbru- ņojušamies; zu den -n greifen od. die -n ergreifen, ķerties pie ieročiem.

Waffel, f. pl. -n, vafele, f. -eisen, n. vafeļu cepamais, -kūchen, m. vafele, f.

Waffen||brüder, m. kaŗa biedrs, m.; cīņas brālis, m. -brüderschaft, f. cīņas brālība, f.

waffenfähig, adj. spējīgs nest ieročus.

Waffen|'gang, m. cīņas gājiens, m. -gat-tung, f. ieroču šķira, f. -geklirr, n. od. -getöse, n. ieroču zvadzēšana, f.; ieroču troksnis, m.

waffenlos, adj. bezieroču-, nebruņojies.

Waffen |l platz, m. kareivju sapulces vieta, f. -rock, m. kareivja svārki, m. pl. -ruhe, f. pamiers, m. -rühm, m. kaŗa slava, f. -rüstung, f. bruņas, f. pl.; bruņojums, m. -saal, m. ieroču zāle, f. -schein, m. ieroču zīme, f. -Schmied, m. ieroču kalējs, m.

Waffen||still'stand, m. pamiers, m.; einen schließen, noslēgt pamieru, -tanz, m. 1. kareivju deja, f.; 2. fig. kaŗš, m. -träger, m. bruņu nesējs, m.

wäg'bär, adj. sveŗams.

Wäg'bärkeit, f. sveŗamība, f.

Wä'ge, f. pl. -n, svari, m. pl.; dem. svariņi, m. pl.; (Wagehaus) svērtuve, f.; fig. atsvars, m.; pretsvars, m.; fig. (jemm.) die - halten, būt (ar kādu) vienos spēkos; fig. jedes Wort auf die legen, nosvērt katru vārdu.

Wä'ge |balken, m. svaru kārts, f. -brett, n. svaru dēlis, m.

Wä'gehals, m. pārdrošnieks, m.; nebēdnieks, m., auch drasulis, m.

wä'gehalsig, adj. pārdrošs, nebēdīgs.

Wä'gehalsigkeit, f. pārdrošība, f.; nebēdība, f.

Wä'ge halter, m. svaru atbalsts, m. -haus, n. svērtuve, f.

Wä'gelchen, n. -s, pl. ratiņi, m. pl.; (verächtl.) rateļi, m. pl.

Wä'gemüt, m. drosme, f.; (Kühnheit) pārdrošība, f.

wä'gen, I. v. a. u. n. (etw.) zu tun uzdrīkstēties od. iedrošināties (ko) darīt; sein Leben nebēdāt par savu dzīvību, doties dzīvības briesmās; II. v. refl. sich nebaidīties; sich nicht

baidīties; sich unter die Leute nebaidīties rādīties ļaudīs.

Wä'gen, n. -s, iedrošināšanās, f.; pārdrošība, f.

Wä'gen, m. -s, pl. 1. rati, m. pl.; (mit zwei Rädern) divriči, m. pl.; (Lastwagen) vezuma rati, m. pl.; 2. (Sternbild) Greizie rati.

wä'gen, v. a. (wä'ge; wog; gewö'gen) svērt; das W-, svēršana, f.

Wā'genļ!achse, f. ratu ass, f. -bank, f. ratu sols, m. -bauer, m. ratnieks, m. -geschirr, n. aizjūga lietas, f. pl. -ge-stell, n. ratu stāvs, m. -haus, n. ratu šķūnis, m., auch vāgūzis, m., ratnīca, f. -kasten, m. ratu kurvis, m. -korb, m. ratu kurvis, m. -lādung, f. vezums, m. -schmiere, f. ratu ziede, f. (smēre).

Wä'ger, m. -s, pl. svērējs, m.

wä'gerecht, I. adj. līmenisks, horizontāls; II. adv. līmeniski, horizontāli.

Wä'gestück, n. pārdrošs pasākums.

Waggon' [-gon], m. -s, pl. -s, vagons, m.

Wagner, m. ratnieks, m.

Wäg'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Gefahr) briesmas, f. pl.; 2. (Wagestück) pārdrošs solis.

Wāg'schāle, f. svaru kauss, m.; fig. seine Worte auf die » legen, apsvērt od. apdomāt savus vārdus.

Wahl, f. pl. -en, 1. (Auswahl) izvēle, f.; eine gute ~ treffen, labi izredzēt od. izraudzīt; er hat die viņam jāizrauga; ich überlasse Ihnen die atļauju Jums izraudzīt; 2. (durch Abstimmung) vēlēšanas, f. pl.; iecelšana,

f.; diese beiden Kandidaten kommen auf od. in die engere », abi šie kandidāti jāpārvēlē.

Wahl'j|agitatiön, f. vēlēšanu aģitācija, f. -akt, m. vēlēšanu akts, m. -amt, n. vēlēšanu amats, m. -aufrūf, m. vēlēšanu uzsaukums, m.

wähl'bär, adj. ieceļams; nicht «, neie-ceļams.

Wähl'bärkeit, f. ieceļamība, f.

Wahl'bedingung, f. vēlēšanu nosacījums, m.

wahl'berechtigt, adj. kam tiesība vēlēt; er ist viņam tiesība vēlēt.

Wahl'||berechtigung, f. vēlēšanu tiesība, f. -bewēgung, f. vēlēšanu kustība, f. -bezirk, m. vēlēšanu iecirknis, m. -bureau [-bürö], n. vēlēšanu birojs, m.

wählen, v. a. 1. (aussuchen) izmeklēt, izlasīt, izredzēt, izraudzīt; (jemn.) zu seinem Freunde izraudzīt (kādu) sev par draugu; fig. eine gewählte Gesellschaft, smalka sabiedrība; 2. (durch Abstimmung) celt, vēlēt; iecelt, ievēlēt; (jemn.) zum Kaiser iecelt (kādu) par ķeizaru.

Wäh'ler, m. -s, pl. 1. izmeklētājs, m.; 2. (Wahlmann) vēlētājs, m.

wählerisch, adj. grūti apmierināms.

Wahl'ergēbnis, n. vēlēšanu iznākums, m.

Wahl'ersatz, m. vēlēšanu noteikums, m.

Wähler||liste, f. vēlētāju saraksts, m. -schaff, f. vēlētāji, m. pl.

wahl'fähig, adj. 1. (wählbar) ieceļams, ievēlams; 2. (wahlberechtigt) kam vēlēšanu tiesība.

Wahl'||fähigkeit, f. 1. (Wählbarkeit) ieceļamība, f.; 2. (Wahlberechtigung) vēlēšanu tiesība, f. -gang, m. vēlēšana, f.; beim ersten pirmoreiz vēlējot, -ge-setz, n. vēlēšanu likums, m. -mann, m. vēlētājs, m. -programm, n. vēlēšanu programma, f. -recht, n. vēlēšanu tiesība, f. -spruch, m. devīze, f.; paraugu izteiciens, m. -stimme, f. vēlētāju balss, f. -tag, m. vēlēšanu diena, f. -Umtriebe, pl. neatļauta rīcība vēlēšanu lietās, -urne, f. vēlēšanu urna, f. -

Versammlung, f. vēlētāju sapulce, f. -Verwandtschaft, f. izredzēta radniecība, f. -zettel, m. vēlēšanu zīmīte, f.

Wahn, m. -(e)s, māņi, m. pl.; (jemm.) seinen - benehmen, izgaisināt (kādam) viņa iedomas.

Wahn'bild, n. māņu tēls, m.

wäh'nen, v. n. iedomāties, domāt; šķist; sapņot; er wähnt sich reich, viņš sevi uzskata par bagātu.

Wahn' II glaube, m. aplama ticība, maldīšanās, f. -kauf, m. šķietams pirkums, -korn, n. tukšs grauds, m. -sinn, m. ārprātība, f.; in - verfallen, tapt ārprātīgam, zaudēt prātu; (in Wut geraten) sākt trakot, wahn'sinnig, I. adj. ārprātīgs; ~ werden, zaudēt prātu; ein W-er, prātā jucis cilvēks; II. adv. ārprātā. Wahnwitz, m. bezprātība, f.; aplamība, f. wahn'witzig, adj. bezprātīgs, aplams, wahr, adj. I. (der Wahrheit gemäß, richtig) patiess; dieses Gerücht ist nicht šīs valodas ir nepatiesas; es ist nicht daß er hier gewesen ist, nav tiesa, ka viņš še bijis; eine -e Geschichte, patiess stāsts od. notikums; nicht •? vai ne tā? 2. (wirklich) īsts; der -e Gott, īstais Dievs; der -e Grund, īstais cēlonis; ein -er Freund, īsts draugs; so - ich lebe! tik tiešām, ka dzīvoju! wah'ren, I. v. a. (etw.) gādāt od. rūpēties (par ko); sargāt od. glabāt (ko); den Schein «, uzturēt ārēju godu; II. v. refl. sich piesargāties, wäh'ren, v. n. ilgt; (fortdauern) turpināties.

wäh'rend, I. prp. (mit dem Genetiv) pa — laiku; * des Frühstücks, pa brokasta laiku; » der Vorstellung, pa izrādes laiku; - eines Monates, mēneša laikā; II. conj. kamēr; (wogegen) kurpretim, wahr'haft, I. adj. 1. (wahrheitsgemäß u. wirklich) patiess; 2. (wahrheitsliebend) patiesīgs; (aufrichtig) vaļsirdīgs; II. adv. patiesi; (wirklich) tiešām, wahrhaftig, I. adj. v. wahrhaft; II. adv.

patiesi, nudie! Wahrhaf'tigketi, f. patiesība, f.; patiesīgums, m. Wahr'heit, f. pl. -en, patiesība, f.; in patiesībā; die - sagen od. sprechen, runāt patiesību; der - die Ehre geben, dot patiesībai godu, celt patiesību godā.

Wahr'heitsfreund, m. patiesības draugs, m.

wahrheitsgemäß, I. adj. patiesībai piemērots, patiess; II. adv. pēc patiesības. Wahr'heitsliebe,. f. patiesības mīlestība, f. wahrheitsliebend, adj. patiesīgs. Wahr'heitssinn, m. patiesības mīlestība, f. wahr'heitswīdrig, adj. patiesībai pretējs, wahrlich, adv. tiešām, patiesi, wahr'nehmbär, adj. nojaušams; viedams,

noģiedams. Wahr'nehmbärkeit, f. nejaušamība, f.; viedamība, f.wahrnehmen — wallen

627

wahr'nehmen, v. a. (v. nehmen) 1. (bemerken) manīt, nojaust, noģist; (empfinden) sajust; (sehen) pamanīt, redzēt; 2. fig. (benutzen) eine Gelegenheit ievērot izdevīgu brīdi; 3. fig. (zu fördern suchen) (jems.) Interessen iegaumēt od. veicināt (kāda) intereses.

Wahr'nehmung, f. pl. -en, 1. noģi-dums, m.; maņa, f.; 2. fig. ievērošana, f.; 3. fig. (Förderung) veicināšana, f.; (jemn.) mit der > unserer Interessen betrauen, uzdot (kādam) aizstāvēt mūsu intereses; zur des Gesetzlichen, lai rīkotos likumīgi.

Wahrnehmungsvermögen, n. noģiedamā spēja; spēja uztvert iespaidus.

Wahr'sägekunst, f. zīlēšanas māksla, f.

wahr'sägen, v. n. zīlēt, pareģot; aus den Karten likt kārtis.

Wahr'sägen, n. -s, zīlēšana, f.; pareģošana, f.

Wahrsä'ger, m. -s, pl. <*, zīlnieks, m.; pareģis, m.; (aus den Karten) kāršu licējs, m.

Wahr'sägerei', f. v. Wahrsagen.

Wahr'sägerin, f. pl. -nen, zīlniece, f.; pareģe, f.; kāršu licēja, f.

wahr'sägerisch, adj. zīlniecisks.

Währ'sägung, f. pl. -en, zīlējums, m.; pareģojums, m.

wahrscheinlich od. wahrscheinlich, I. adj. varbūtējs, šķietams, domājams, pa-ticams; II. adv. varbūt, laikam, kā domājams.

Wahrscheinlichkeit, f. varbūtība, f.; šķietamība, f.; paticamība, f.

Wahrscheinlichkeitsrechnung, f. varbūtības aplēse, f.

Wahrspruch, m. atzinums, m.

Wäh'rung, f. pl. -en, naudas vērtība, f.

Währ'wolf v. Werwolf.

Wahr'zeichen, n. 1. (Kennzeichen) pazīme, f.; 2. (gegebenes Zeichen) signāls, m. 9

Waid, m. -(e)s, (Bot.) vaida, f.; zilum-zāles, f. pl.

Waise, f. pl. -n, bāris, m.; bāru bērns, m.; eine vater- und mutterlose bez tēva un mātes palicis bērns.

Wai'senļļamt, n. bāriņu tiesa, f. -anstalt, f. bāriņu nams, m. -gelder, n. pl. bāriņu nauda, f. -gericht, n. bāriņu tiesa, f. -haus, n. bāriņu nams, m. -kind, n. u. -knābe, m. bāru bērns, m.; bārenītis, m. -mādchen, n. bārenīte, f.; bāre.

Wä'ke, f. pl. -n, 1. (Loch im Eise) āliņģis, m.; 2. (Zugnetz) vads, m.

Wāl' m. -(e)s, pl. -e, valzivs, m.

Wala'che, m. -n, pl. -n, valachs, m.

Wald, m. -es, pl. Wäl'der, mežs, m.; dem. mežiņš, m.; ein hochstämmiger sils, m.; ein morastiger gārša, f.; fig. man sieht den . vor lauter Bäumen nicht, aiz sīkumiem neredzam lietas kodolu.

Wald'||ämeise, f. meža skudra, f. -anemone, f. meža vizbuļi, m. pl. -bau, m. mežkopība, f. -bewohner, m. mežnieks, m.; silnieks, m.; gāršnieks, m. -binse, f. maukļi, m. pl. -brand, m. 1. meža degšana, f.; 2. (ausgebrannte Stelle im Walde) degsnis, m. -brūder, m. meža brālis, m.

Wäld'chen, n. -s, pl. mežiņš, m.; (Gebüsch) krūmi, m. pl.

Wald'dickicht, n. meža biezoknis, m.

Wald'||erdbeere, f. meža zemene, f. -eule, f. meža pūce, f. -farrenkraut, n. ap-dziņu zāles, f. pl. -horn, n. mežrags, m.

wal'dig, adj. mežains, ar mežu apaudzis.

Wald'||industrie, f. meža rūpniecība, f. -kirschbaum, m. meža ķezbeŗu koks, m. -kirsche, f. meža ķezbere, f. -kna-benkraut, n. bezlapainais lizdsaknis, m. -kultūr, f. meža kultūra, f. -lerche, f. cekulainais cīrulis, m. -lichtung, f. meža klajums, m. -rand, m. mežmala, f. -recht, n. meža likumi, m. pl. -reiter, m. mežsargs, m. -schnepfe, f. sloka, f. -spitzmaus, f. cirslītis, m. -taube, f. balodis, m.

Wal'dung, f. «, pl. -en, mežs, m.

Wald'||verwüstung, f. meža izpostīšana, f.; meža izpostījums, m. -Vögel, m. meža putns, m.

wald'wärts, adv. uz meža pusi.

Wald'wēg, m. meža ceļš, m.; den - fahren, braukt pa meža ceļu.

Wal'fisch, m. valzivs, m. -trān, m. valzivju eļļa, f.

Wal'ke, f. pl. -n, 1. (Walken) velšana, f.; dem Tuche die ~ geben, velt vadmalu; 2. (Walkmühle) veltuve, f.

wal'ken, v. a. 1. velt (vadmalu); 2. fam. (durchprügeln) (jemn.) sapērt (kādu).

Wal'ken, n. -s, velšana, f.

Wal'ker, m. -s, pl. vēlējs, m.

Wall, m. valnis, m.

Wal'lach, m. -(e)s, od. -en, pl. -e od. -en, izrūnīts zirgs, m.

Wallachen, v. a. rūnīt, izrūnīt (ērzeli).

wallen, v. n. 1. (wandern) staigāt, iet (sev. uz svētām vietām), svētceļot; 2. {wogen) viļņot; das -de Meer, bangās sacēlusies jūra; das Blut wallt durch die Adern, asinis strauji rit pa dzīslām; (flattern) plivināties; 3. (sieden) vārīties; (aufwallen) uzvirt, mutuļot.

Wal'len, n. -s, 1. (Pilgern) iešana, f.; svētceļošana, f.; 2. (Wogen) viļņošana, f.; 3. (Sieden) vārīšanās, f.; mutu-ļošana, f.

Wall'||fahrer, m. -s, pl. svētceļotājs, m. -fahrt, f. svētceļojums, m.

wallfahrten, v. n. svētceļot.

Wallfahrtsort, m. svētā vieta; svētceļo-tāju mērķis, m.

Wall'jjgräben, m. vaļņa grāvis, m. -grä-ber, m. vaļņa racējs, m. -meister, m. vaļņa uzraugs, m.

Wallung, f. «., pl. -en, mutuļošana, f.; mutuļojums, m.; (Wogen) viļņošana, f.; viļņojums, m.; (Aufregung) nemiers, m.; uztraukums, m.; in ~ geraten, uz-virt; fig. uztraukties.

Wal'nuß, f. valrieksts, m., auch Vācijas rieksts, m.

Walroß, n. valzirgs, m.

Wäl'statt, f. kaujas lauks, m.

wallen, v. n. valdīt; pārvaldīt; (jemn.) schalten und ~ lassen, atļaut (kādam) pēc patikas rīkoties; das walte Gott! lai Dievs dod! lai Dievs palīdz! den lieben Gott - lassen, paļauties uz mīļo Dievu.

Wal'ze, f. pl. -n, veltenis, m.; (in der Landw. auch) bluķis, m.

wal'zen, I. v. a. rullēt, bluķēt; das Eisen «., stiept, auch velt dzelzi; II. v. n. valsēt.

Wal'zen, n. -s, 1. rullēšana, f.; (vom Eisen) stiepšana, f.; 2. (Tanzen) dejošana, f.

wal'zen, 1. v. a. velt; freq. valstīt; fig. die Schuld auf einen andern uzkraut vainu citam; II. v. refl. sich velties; valstīties (gultā); sich im Kote vārtīties pa dubļiem.

Wal'zen, n. -s, velšana, f.; fam. das ist zum tur jāpārsmejas.

warzenförmig, adj. velteņveidīgs.

Wal'zer, m. -s, pl. valsis, m.

Walz'werk, n. dzelzs stieptuve, f.; dzelzs veltuve, f.

Wam'me, f. pl. -n, (beim Rindvieh) pakakle, f.

Wams, n. -(s)es, pl. Wäm'ser, kamzoļi, m. pl.; auch vamži, m. pl.

Wäms'chen, n. -s, pl. kamzolīši, m. pl.

wam'sen, v. a. fam. sadot pa dibenu, izpērt.

wand v. winden.

Wand, f. pl. Wän'de, 1. (im Zimmer) siena, f.; dem. sieniņa, f.; fig. mit dem Kopfe gegen die rennen, drāzties ar galvu sienā; fig. er will immer mit dem Kopfe durch die viņš arvienu ar varu grib sasniegt mērķi; 2. eines

Gefäßes, trauka sāni, m. pl.; 3. - eines Berges, nokalne, f.; nogāze, f.

Wand, n. -es, vadmala, f. -rock, m. vadmalas svārki, m. pl.

Wand'||bank, f. sienas sols, m. -bewurf, m.'sienas apmetums, m.; stukatūra, f.

Wan'del, m. -s, (Veränderung) maiņa, f.; pārgrozība, f.; - schaffen, izdarīt pārgrozījumu, pārgrozīt.

wan'delbär, adj. pārgrozāms; (unbeständig) grozīgs, nepastāvīgs.

Wan'delbärkeit, f. pārgrozāmība, f.; (Unbeständigkeit) nepastāvība, f.

wan'deln, I. v. a. mainīt, pārgrozīt; II. v. n. 1. (wandern) staigāt, pastaigāties; 2. fig. (sich verhalten) izturēties, uzvesties; (leben) dzīvot; III. v. refl. sich pārgrozīties.

Wan'delstern, m. planēta, m.; gāju zvaigzne, f.

Wan'derböch, n. ceļa vadonis, m.; ceļa grāmata, f.

Wan'derer, m. -s, pl. ceļinieks, m.; ceļa vīrs, m.; auch ceļotājs, m.

Wan'der|lheuschrecke, f. gāju sisenis, m. -jähr, n. ceļa gads, m.; er hat seine -e hinter sich, viņam ceļa laiks jau aiz muguras.

wan'dern, v. n. iet, staigāt; (zu Fuß reisen) ceļot (kājām); (herumwandern) klīst apkārt; aus der Stadt iziet no pilsētas, atstāt pilsētu; in die Fremde doties svešumā.

wan'dernd, adj. ceļotājs; -e Völker, staiguļu tautas, m. pl.

Wan'der||ratte, f. lielā žurka, staiguļu žurka, f. -schaft, f. pl. -en, ceļojums, m.; er geht auf die viņš dodas ceļā; er ist auf der •*, viņš ir ceļā.

Wan'dersmann, m. ceļinieks, m.; ceļa vīrs, m.

i Wan'der||stab, m. ceļa spieķis, m.; fig. den -ergreifen, doties ceļā. -taube, f.

jj gāju balodis, m.

Wan'derung, f. pl. -en, ceļojums, m.; (von Völkern) staigāšana, f.

Wan'der||volk, n. staiguļu tauta, f. -zeit, f. ceļa laiks, m.

Wand'||flechte, f. sienas ķērpis, m. -ge-mälde, n. sienas gleznojums, m. -kalen-der, m. sienas kalendārs, m. -karte, f. sienas karte, f. -laus, f. blakts, f. -leuchter, m. sienas gaismeklis, m.

Wandlung, f. pl. -en, pārvēršanās, f.; staigāšana, f.

Wandmälerei', f. sienas glezniecība, f.

Wand'||nachbär, m. istabas kaimiņš, m. -pfeiler, m. pīlārs, m. -putz, m. sienas apmetums, m.; stukatūra, f. -schirm,

m. sienas aizsargs, m. -schrank, m. sienas skapis, m. -Verkleidung, f. sienas apsitums, m. (od. apšuvums, m.). Wang'e, f. pl. -n, 1. (Backe) vaigs, m.; dem. vaidziņš, m.; die Scham rötete seine -n, aiz kauna viņam vaigi nosarka (od. pietvīka); 2. (kāpņu) koks, m.

Wang'en||bein, n. vaiga kauls, m. -griib-chen, n. vaigu bedrīte, f. -naht, f. vaigu šuve, f. -röt, n. (vaigu) sārtums, m. Wank'elmüt, m. nepastāvība, f.; nenoteiktība, f.; grozīgs prāts, wank'elmütig, adj. nepastāvīgs, grozīgs, nenoteikts; ein -er Mensch, vējgrāb-slis, m.

Wank'elmütigkeit, f. v. Wankelmut, wank'en, v. n. 1. (schwanken) līgoties, grīļoties; (wackeln) ļodzīties; (taumeln) streipuļot; 2. fig. (weichen) atkāpties; das weicht und wankt nicht, tas nekust no vietas; (in seinen Entschlüssen) būt nenoteiktam; šaubīties, nezināt, ko darīt. Wank'en, n. -s, 1. (Schwanken) grīļoša-nās, f.;

(Wackeln) ļodzīšanās, f.; (Taumeln) streipuļošana, f.; 2. fig. (Weichen) atkāpšanās, f.; zum bringen, satricināt, piespiest atkāpties; ins -geraten, sākt jukt. wann, adv. kad; - wird er kommen? kad viņš atnāks? seit no kuŗa laika? es sei, » es wolle, lai būtu, kad būdams; dann und šad tad; laiku pa laikam; dažkārt. Wan'ne, f. pl. -n, 1. (von Getreide) kretulis, m.; 2. (Gefäß) vanna, f.; (Raufe) kubls, m.; (Waschfaß) baļļa, f.; (Badewanne) vanna, f. wan'nen, v. a. 1. (vom Getreide) vētīt; 2. (von Vögeln) lidot (lidinoties uz vietas stāvēt), wan'nen, adv. von ~? no kurienes? Wan'nenbad, n. vanna, f.; mazgāšanās vannā.

Wanst, m. -es, pl. Wän'ste, resns vēders, wan'stig, adj. ar resnu vēderu. Want, f. pl. -en, vante, f. (tauva). Wan'||ze, f. pl. -n, blakts, f. -zenbrūt,

f. blakšu peri, m. pl. wanzig, adj. blakšu pilns. Wap'pen, n. -s, pl ciltszīme, f.; ģerbonis, m.; sie führen einerlei viņiem vienāds ģerbonis, wapp'nen, I. v. a. bruņot; II. v. refl. sich mit Geduld sajemties; ar pacietību kaut ko panest. wār v. sein, warb v. werben, ward v. werden.

Wardein', m. -s, pl. -e, vardeins, m. (naudas vērtības pārbaudītājs; naudas kaltuves priekšnieks).

war'dieren, v. a. vardēt, pārbaudīt (nau-nas vērtību).

Wä're, f. «», pl. -n, prece, f.; kurze sīka prece.

Wä'ren: bestand, m. preču sastāvs, m. -bestellungsbūch, n. preču pasūtījumu grāmata, f. -kunde, f. preču zinības, f. pl.; preču zināšana, f. pl. -lāger, n. 1. (Ort) preču noliktava, f.; 2. (die Waren) preces, f. pl.; preču krājums, m. -preis, m. preču cena, f. -probe, f. preču paraugs, m. -rechnung, f. fak-. tūra, f. -Verzeichnis, n. preču saraksts, m.; (mit Preisangabe) cenu rādītājs, m. -zeichen, n. preces zīme, f.; fabrikas zīme, f.

warf v. werfen.

warm, adj. silts; (von der Freundschaft etc.) sirsnīgs; ich habe -e Füße, man kājas siltas; ein -es Bad nehmen od.

baden, iet siltā vannā (auch jemt siltu vannu); iet pirtī, es ist laiks silts; mir ist man silti od. karsti;

machen, sildīt, sasildīt; der Ofen ist noch nicht krāsns vēl nav sasilusi.

Warm'||bad, n. 1. silta vanna; 2. silti avoti, -bier, n. siltalus, m. -blüter, pl. (Zool.) siltasiņu dzīvnieki, m. pl.

warm'blütig, adj. 1. siltasiņu-; 2. fig. (hitzig) ātrs, karsts.

Warm'brunnen, m. silti avoti.

Wär'me, f. siltums, m.; gebundene od. latente slēpts siltums; fig. mit -sprechen, dedzīgi runāt, -leiter, m. siltuma vadītājs, m. -leitung, f. siltuma vads, m.

wär'men, I. v. a. sildīt; ein Bett iesildīt gultu; II. v. refl. sich sildīties.

Wärmer, m. ~ s, pl. sildītājs, m.; sildāmais, m.

Wärmestrahlung, f. siltuma izstarojums, m.; siltuma izplatīšanās, f.

Wärm'flasche, f. sildāmā pudele, f.

Wär'mung, f. pl. -en, sildīšana, f.; sil-dījums, m.

war'nen, v. a. biedināt; brīdināt; (jemn.) vor einem Menschen piekodināt (kādam), lai sargās no kāda cilvēka; sich - lassen, ievērot biedinājumu; ein -des Beispiel, biedinātājs piemērs.

War'ner, m. -s, pl. », biedinātājs, m.; brīdinātājs, m.

War'nung, f. pl. -en, biedinājums, m.; brīdinājums, m.; (Wink) mājiens, m.; zur ~ dienen, derēt pamācībai; das soll mir eine sein, tas man būs pai biedinājumu.630

War'nungs II anzeige, f. biedinošs paziņojums, m. -rūf, m. biedinātāja sauciens, -stimme, f. biedinātāja balss, -tāfel, f. biedināmā tāfele, biedināms uzraksts.

war'nungsvoll, adj. biedinošs.

war'nungsweise, adv. biedinājuma veidā.

War'nungszeichen, n. biedināmā zīme.

wärst v. sein.

War'te, f. pl. -n, vērotava, f.; (Schloßturm) pilstornis, m.; pils sargvieta, f.; (Sternwarte) zvaigžņu lūkotava, f.

War'te||frau, f. apkopēja, f.; apteksne, f. -geld, n. 1. nauda par apkopšanu; 2. (Geld für Warten) gaidu nauda, f. .war'ten, v. a. u. n. 1. (pflegen) (jemn. od. jems.) kopt od. apkopt (kādu), gādāt (par kādu); ein Kind auklēt bērnu; seines Amtes izpildīt od. piekopt savu amatu; 2. (auf etw.) gaidīt (ko od. uz ko); man wartet auf Sie, Jūs gaida; «. Sie, bis ich wiederkomme, pagaidiet, līdz es atnākšu; worauf ~ wir? ko mēs vēl kavējamies?

War'ten, n. gaidīšana, f.; nach langem ilgi gaidījis; ich bin des -s müde, man apnicis gaidīt.

Wär'ter, m. -s, pl. (Wächter) sargs, m.; (Aufwärter) apkalpotājs, m.; (bei Kranken) kopējs, m.; (bei Kindern) auklis, m. -büde, f. od. -häuschen, n. sarga būdiņa, f. -in, f. pl. -nen, (bei Kranken) kopēja, f.; (bei Kindern) aukle, f.

War'te||saal, m. uzgaidāmā zāle, uzgaidī-tava, f. -Zimmer, n. uzgaidāmā istaba.

War'tung, f. pl. -en, kopšana, f.; gute ~ haben, būt labi apkoptam.

warum', adv. kāpēc? kādēļ? kamdēļ? par ko? kam? - nicht? kāpēc ne?

Wärz'chen, n. -s, pl. kārpiņa, f.

War'ze, f. pl. -n, (an der Hand od. im Gesicht) kārpa, f.; (Brustwarze) pupa gals, m.

war'zenärtig, adj. kārpai līdzīgs.

War'zenbirke, f. āra bērzs, m.

warzenförmig, adj. kārpveidīgs, kārpas veidā.

War'zenmittel, n. kārpu nodzenamais līdzeklis.

war'zig, adj. 1. (warzenartig) kārpai līdzīgs; 2. kārpains.

was, prn. 1. (in der direkten Frage) (ohne Verb) ko? kas ir? ~ denn? ko tad? ~ für ein Buch? kas par grāmatu? - für Menschen? kas par cilvēkiem? (prädikativ) ~ ist das? kas tas ir? -soll aus uns werden? kas no mums lai iznāk? ~ soll ich tun? ko man darīt? (= warum) kāpēc? » lachen Sie? kāpēc Jūs smejaties? (= wieviel) cik;

. kostet dieses Buch? cik šī grāmata maksā? 2. (in der indirekten Frage) (prädikativ) ich weiß nicht ~ das ist, nezinu, kas tas ir; (als Subjektiv) ich weiß nicht, geschehen ist, nezinu, kas noticis; 3. (im Relativsatze) alles, ~ wahr ist, viss, kas tiesa; alles, * Sie wollen, wiss, ko Jūs gribat; 4. fam. (= etwas) ~ Neues, kaut kas jauns; so ~ lebt nicht! tādas lietas nav piedzīvotas!

Wasch'||anstalt, f. mazgātava, f. -bank, f. velētava, f. -bär, m. jenots, m. -blā-se, f. veļas katls, m. -blau, n. veļas zilums, m. -bläuel, m. vāle, f. -becken, n. mazgājamā bļoda, -bütte, f. veļas baļļa, f.

Wäsch'e, f. 1. (das Waschen) mazga-šana, f.; meine Hemden sind in der ->, mani krekli ir mazgāšanā; seine Hemden in die geben, atdot kreklus mazgāt; 2. (Leibwäsche) veļa, f.; reine tīra, auch balta veļa-, schmutzige >, netīra, auch melna veļa; andere - anziehen, mainīt veļu.

wasch'echt, adj. 1. (von der Farbe) labas krāsas-, neplūkošs; 2. fig. (zuverlässig) drošs; (erprobt) pārbaudīts.

Wäsch'e||geschäft, n. veļas veikals, m. -händler, m. veļas tirgotājs, m.; veļi-nieks, m.

wasch'en, I. v. a. u. n. (wasch'e, wä-sch'est, wäscht; wüsch; gewaschen) mazgāt; Gold skalot zeltu; den Fußboden berzt od. mazgāt grīdu; morgen wollen wir rīt mums būs veļas diena; (für jemn.) apmazgāt (kādu); fig. den Kopf

sabārt od. izsunīt (kādu); II. v. refl. sich -», mazgāties.

Wasch'en, n. -s, mazgāšana, f.; (von Metallen) skalošana, f.

Wäsch'er, m. -s, pl. «-, mazgātājs, m.; (von Metallen) skalotājs, m.

Wäscherei', f. 1. (das Waschen) mazgāšana, f.; (von Metallen) skalošana, f.; 2. (Waschanstalt) mazgātava, f.; (von Metallen) skalotava, f.

Wäsch'erin, f. pl. -nen, mazgātāja, f.; veļas mazgātāja, f.

Wäsch'erlohn, m. maksa par mazgāšanu.

Wäsche'schrank, m. veļas skapis, m.

Wasch'||faß, n. veļas baļļa, f. -frau, f. veļas mazgātāja, f.; mazgātāja, f. -geld, n. veļas nauda, f.; maksa par mazgāšanu. -haus, n. mazgātava, f. -keller, m. veļas pagrabs, m. -kessel, m. veļas katls, m. -kleid, n. mazgājams uzvalks, -korb, m. veļas grozs, m. -kübel, m.Waschledern — wasserpaß

veļas kubls, m. -küche, f. veļas mazgātava, f.

wasch'lēdern, adj. -e Handschuhe, mazgājamas ādas cimdi.

Wasch'ļļleine, f. veļas izžaujamais valgs, -māgd, f. 1. trauku mazgātāja, f.; 2. veļas mazgātāja, f. -maul, n. fam. pļāpa, com. -schüssel, f. mazgājamā bļoda, f. -schwamm, m. mazgājamais sūklis, m. -seide, f. mazgājams zīds, m. -weib, n. 1. veļas mazgātāja, f.; 2. fam. (Plaudertasche) pļāpa, com.; mēlnesis, m.; mēlnese, f. -werk, n. (Bergw.) ska-lotava, f. -zettel, m. veļas zīmīte, f.

Was'ser, n. -s, pl. 1. ūdens, m.; dem. ūdentiņš, m.; fließendes, stehendes, trinkbares tekošs, stāvošs, dzeŗams ūdens; (wässerige Feuchtigkeit im Geblüt) sūkalas, f. pl.; (in der Harnblase) mīzali, m. pl.; sein ~ lassen od. abschlagen, nolaist ūdeni, fam. mīzt; zu pa ūdens ceļu; zu - und zu Lande, uz jūras un uz sauszemes; unter * setzen, appludināt; unter stehen, būt applūdušam; es ist jetzt großes tagad upes pārplūdušas; prv. stille » sind tief, klusi ūdeņi dziļi; prv. der Krug geht so lange zu bis er bricht, tikām vadzī kaŗ, kamēr lūst; 2. (Glanz) spīdums, m.; ein Diamant vom reinsten dimants ar visskaidrāko spīdumu.

Was'ser||abfluß, m. ūdens notecēšana, f. -ablaß, m. ūdens nolaišana, f. -ablei-tung, f. ūdens novadīšana, f. -āder, f. ūdens dzīsla, f.

was'ser|| ähnlich, adj. ūdenim līdzīgs, -arm, adj. bezūdens-, ar ūdeni nepietiekoši apgādāts, nabadzīgs ūdens ziņā.

Wasseramsel, f. krūšu putns, m.

Was'ser||armut, f. ūdens trūkums, m. -bau, m. ūdens būve, f. -becken, n. ūdens tvertne, f.; baseins, m. -blase, f. burbulis, m.; panga, f. (ādas), -blū-me, f. 1. ūdenspuķe, f.; 2. (Bot.) glī-ve, f.

Wäs'serchen, n. -s, pl. «, 1. ūdentiņš, m.; 2. (Bächlein) upīte, f.; tērcīte, f.; fig. er tut so, als könnte er kein ~ trüben, viņš izliekas gluži nevainīgs.

Was'ser|| dämm, m. dambis, m. -dampf, m. ūdens garaiņi, m. pl.

was'serdicht, adj. nemirkstams; -es Zeug, drāna, kas nelaiž ūdeni cauri.

Was'serj|dichtigkeit, f. nemirkstamība, f. -ehrenpreis, m. avotu veronika, f.; avotu dūlējs, m. -eidechse, f. ūdens šķirgata, f. -eppich, m. selderiņš, m. -fall, m. ūdenskritums, m.; rumba, f.;

ķegums, m. -fliege, f. ūdens muša, f. -floh, m. ūdens blusa, f.

was'serfrei, adj. bezūdens-, ūdeni nesaturošs.

Was'ser||freund, m. ūdens cienītājs, m. -frosch, m. varde, f. -gang, m. ūdens teka, f.; kanālis, m. -gefahr, f. ūdens briesmas, f. pl. -gefäß, n. ūdens trauks, m.

wassergleich, adj. ūdens līmenim piemērots.

Was'ser|| gleiche, f. ūdens līmenis, m. -gott, m. ūdens dievs, m. -göttin, f. ūdens dieviete, f.

wasserhaltig, adj. ūdeni saturošs.

Was'ser||heilanstalt, f. ūdens dziedinātava, f. -höhe, f. ūdens augstums, m.; ūdens līmenis, m. -huhn, n. nira, f. -hund, m. pīļu suns, m.

wäs'serig, adj. ūdeņains; fig. das macht einem den Mund no tā saskrien siekalas mutē; 2. (vom Blut) sūkalains; 3. fig. (schal) sājš; -er Stil, izplūdis od. nenoteikts stils.

Wäs'serigkeit, f. 1. ūdeņainums, m.; 2. fig. (Schalheit) sājums, m.

Was'ser||jagd, f. ūdens medības, f. pl.; medības uz ūdens, -jungfer, f. spāre, f. -käfer, m. ūdens kukainis, m. -kopi, m. ūdensgalva, f. (galva, kas sasirgusi ar ūdens kaiti), -kraft, f. ūdens spēks, m. -kresse, f. akas krese, f. -lache, f. peļķe, f. -lauf, m. ūdens tecēšana, f. -läufer, m. titilbis, m.

was'serleer, adj. bezūdens-, tukšs (bez ūdens).

Was'ser||leitung, f. ūdensvads, m. -lei-tungsröhre, f. ūdensvada caurule, f. -linie, f. ūdens līnija, f. -linse, f. purva lēca, f.

was'serlös, adj. bezūdens-.

Was'ser||mälerei, f. akvareļu glezniecība, f. -mangel, m. ūdens trūkums, m. -mann, m. 1. ūdens nesējs, m.; 2. (Sternbild) Ūdens vīrs, m. -molch, m. ūdens šķirgata, auch ķirzaka, f. -miihle, f. ūdensdzirnavas, f. pl. -müller, m. ūdensdzirnavnieks, m.

wäs'sern, I. v. a. 1. (begießen) rasināt, apūdeņot; 2. (mit Wasser verdünnen) atšķaidīt; 3. einen Hering mērcēt siļķi; II. v. n. der Mund wässert mir danach, man uz to mutē saskrien siekalas.

Wäs'sern, n. -s, apūdeņošana, f.

Was'ser||nixe, f. ūdens nāra, f. -nymphe, f. Najada, f.; ūdens meita, f. -orgel, f. ūdens ērģeles, f.

was'serpaß, adv. ūdens līmenim līdzīgi.632

Was'ser||perle, f. neīsta pērle, f. -pest, f. ūdens mēris, m. -pfähl, m. ūdens miets, m. -pflanze, f. ūdens augs, m. -pfuhl, m. od. -pfütze, f. peļķe^^ f. -pocken, f. pl. vēja bakas, f. pl. -pröbe, f. 1. ūdens pārbaudījums, m.; 2. (als Unschuldsprobe) ūdens mēģinājums, m.; nevainības izmēģinājums ar ūdens palīdzību, -ratte, f. 1. ūdens žurka, f.; 2. fam. (Seemann) alte vecs jūrnieks. Was'serrecht, n. ūdens novadīšanas tiesības, f. pl. was'serreich, adj. ar ūdeni bagāts. Was'ser II rinne, f. ūdens tekne, f. -röhre, f. ūdens caurule, f. -scheide, f. ūdens pāršķirtne, f. was'serscheu, adj. bailīgs no ūdens; (von

Hunden) traks. Was'ser||scheu, f. ūdens bailes, f. pl.; -Schierling, m. indīgais ezerrutks, m. — velna rutks, -schlänge, f. ūdens čūska, f. -schlauch, m. ūdens maiss, m. -schwalbe, f. čurkste, f. Was'sersnöt, f. ūdens posts, m.; plūdu

briesmas, f. pl. Was'ser||spiegel, m. ūdens līmenis, m. -spinne, f. ūdens zirneklis, m. -sprūdel, m. burbuļotājs avots, m.; ūdens strūkla, f. -stand, m. ūdens stāvoklis, m. -Stiefel, m. ūdens zābaks, m. -Stoff, m. ūdeņradis, f.; hidrogens, m. was'serstoffhaltig, adj. ūdeņradi saturošs. Was'ser||stoffsäure, f. ūdeņraža skābe, f. -strahl, m. ūdens šļāciens, m. -sträße, f. ūdens ceļš, m.; kuģniecības ceļš, m. -Strudel, m. atvars, m. -sucht, f. tūska, f.

wassersüchtig, adj. udensserdzīgs, ar

tūsku sasirdzis. Was'ser||suppe, f. ūdens zupa, f.; plāna zupa. -taucher, m. ūdens līdējs, m.; nira (colymbus). -taufe, f. ūdens kristības, f. pl. -träger, m. ūdens nesājs, m. -trägerin, f. ūdens nesāja, f. was'sertreibend, adj. (harntreibend) -es

Mittel, mīzalu veicinātājs līdzeklis. Was'ser|!trēten, n. ūdens mīšana, f. Wäs'serung, f. pl. -en, apūdeņojums,

m.; apūdeņošana, f. Was'ser||verdrängung, f. ūdens izvietojums, m. -vögel, m. ūdens putns, m. -vorrāt, m. ūdens krājums, m. -wage, f. līmeņrādis, m.; nivelējamais rīks. -wöge, f. banga, f. wäten, v. n. brist; freq. bradāt; durch einen Fluß brist upei pāri; im Kote «., bradāt pa dubļiem. Wä'te, f. », pl. -n, od. -netz, n. bradiņš, m.; bridenis, m.; auch vads, m.

wat'schelig, adj. fam. lācīgs, ļodzīgs; nedrošs uz kājām.

wat'scheln, v. n. fam. lāčot, lumpačot, grīļoties.

Watt, n. -(e)s, pl. -e, sēklis, m.

Wat'te, f. pl. -n, vate, f.; mit - füttern, izoderēt ar vati, vatēt.

Wattenmeer, n. jūras sēkļi, m. pl.

wattie'ren, v. a. vatēt.

Wau, m. -(e)s, krāsojamā rezēda, f.

Wē'bebaum, m. krūšu bomis, m.

wē'ben, I. v. a. (wē'be; wöb; gewö'ben) aust; ~ lassen, audināt; II. v. n. kustēties, darboties; alles, was lebt und webt, viss, kas čum un kust.

Wē'ben, n. -s, aušana, f.

Wē'ber, m. -s, pl. audējs, m. (vēveris, m.). -arbeit, f. audēja darbs, m. -auf-zug, m. šķēri, m. pl.; velki, m. pl.

Wēberei', f. *, pl. -en, 1. austuve, f.; 2. (pl. -en) (Gewebe) audums, m.

Wē'ber||einschlag, m. audi, m. pl. -geselle, m. audēja palīgs, m. -handwerk, n. audēja amats, m.; vēverniecība, f. -kamm, m. šķiets, m. spūle, f. atspole, f. -stuhl, m. austuve, f.; stelles, f. pl. -zettel, m. šķēri, m. pl.; meti, m. pl.

Wēb'stuhl, m. austuve, f.; stelles, f. pl.; auch kangas, f. pl.

WechSel, m. -s, pl. 1. (Veränderung) pārmaiņa, f.; alles ist dem - unterworfen, viss pārmainās od. pārgrozās; viss ir grozīgs; die - des Mondes, mēness-grieži, m. pl.; 2. (Abwechselung) dažādība, f.; 3. (Tausch) mainīšana, f.; maiņa, f.; 4. (vom Wilde) atlēktne, f.; auch teka, f.; 5. (Geldanweisung) vekselis, m.; ein gezogener trata, f.; einen «. (auf jemn.) ziehen od. ausstellen, trasēt od. izrakstīt vekseli; einen - diskontieren, diskontēt vekseli; -balg, m. 1. (untergeschobenes Kind) iešmaukts bērns; 2. (Ungeheuer) ķēms, m. -bank, f. (naudas) mainītava, f.

wech'selbär, adj. maināms, izmaināms.

Wech'sel||begriff, m. atvietojams jēdziens. -beziehung, f. savstarpēja satiksme; in - stehend, savstarpējs, -brief, m. vekselis, m. -buch, n. vekseļu grāmata, f. -büde, f. (naudas) mainītava, f. -bürge, m. vekseļa galvotājs, m. -bürgschaft, f. vekseļa galvojums, m.

wech'selfähig, adj. er ist viņam tiesība dot vekseli.

Wech'selIIfähigkeit, f. tiesība dot vekseli, -frist, f. vekseļa termiņš, m. -gebrauch, m. vekseļa maksājamais termiņš, -geld, n. 1. (kleines Geld) sīka nauda; 2.

(Aufgeld beim Wechseln) mainīšanas nauda, f.

Wech'selmäkler, m. vekseļu mākleris, m.

wechseln, I. v. n. 1. (umwechseln) ein Geldstück mainīt (mīt) od. izmainīt (izmīt) naudas gabalu; 2. (mit anderem vertauschen) samainīt; die Kleider pārģērbties; die Pferde pārjūgt zirgus; die Farbe (erröten) nosarkt; (erbleichen) nobālēt; 3. (austauschen) izmainīt; Kugeln šauties; Plätze pārsēsties; Zähne «, dabūt jaunus zobus; Briefe sarakstīties; (mit jemm.) Worte runāt od. rāties (ar kādu); ohne viel Worte zu <*, bez daudz vārdiem; zornige

Blicke «, dusmīgi saskatīties; II. v. n. 1. mainīties, pārvērsties; 2. (von der Stimme) pārvērsties; 3. (von Wilde) atlēkt; 4. (sich ablösen) atvietoties.

Wech'seln, n. -s, 1. (Veränderung) mainīšana, f.; pārmainīšana, f.; 2. (Tausch) maiņa, f.; 3. (von der Stimme) pārvēršanās, f.

Wech'sel||nehmer, m. vekseļu piejēmējs, m. -Ordnung, f. vekseļu nolikumi, m. pl. -platz, m. maiņas vieta, f. -rēde, f. dialogs, m. -reime, m. pl. maiņu atskaņas, f. pl.

wechselseitig, I. adj. savstarpējs; sav-starpīgs; II. adv. savā starpā, savstar-Pīgi-

Wech'selseitigkeit, f. savstarpīgums, m.

Wechselstube, f. (naudas) mainītava, f.

wech'sel||voll, adj. mainīgs, dažāds, -weise, adv. 1. (abwechselnd) pārmaiņus, pamīšus; 2. (gegenseitig) savstarpīgi.

Wechselwirkung, f. savstarpēja iedarbība, f.; mijiedarbība, f.

Wechsler, m. -s, pl. mainītājs, m. -laden, m. naudas mainītava, f.

Weck, m. -(e)s, pl. -e od. Weck'e, f. pl. -n od. Weck'en, m. -s, pl. veģis, m.; dem. veģītis, m.

weck'en, v. a. modināt; celt augšā.

Weck'er, m. -s, pl. «., 1. modinātājs, m.; 2. (Uhr) modinātājs pulkstenis, m. -uhr, f. modinātājs pulkstenis, m.

Wē'da v. Veda.

Wē'del, m. -s, pl. *, 1. vēdināmais, vēdeklis, m.; (Fliegenwedel) mušu aizdzenamais; (Sprengwedel) slaceklis, m.; 2. (Schwanz) aste, f.

wē'deln, v. n. vēcināt; mit dem Schwänze luncināt asti.

wē'der, conj. ne; er hat ~ Verwandte noch Freunde, viņam nav ne radu, ne (od. nedz) draugu.

rēg, m. -(e)s, pl. -e, 1. ceļš, m.; dem. celiņš, m.; (Landstraße) lielceļš, m.; der - nach Riga, ceļš uz Rīgu; drei Meilen -es, trīs jūdzes; am -e, ceļmalā; auf halbem -e, pusceļā; fig. auf krummen -en, pa netaisniem ceļiem; fig. (jemm.) Hindernisse in den - legen, likt (kādam) šķēršļus ceļā; fig. gehen Sie Ihrer -e! ejiet projām; ejiet ratā! fig. den « alles Fleisches gehen, nomirt; fig. er steht mir immer im -e, viņš man vienmēr ceļā; 2. fig. (Mittel) līdzeklis, m.; ceļš, m.; auf gesetzlichem -e, likuma ceļā; auf dem -e der Güte od. auf gütlichem -e, izlīgstot ar labu; auf indirektem -e, netieši.

weg, adv. (fort) projām; (abwesend) nost; das Buch ist grāmata pagalam; -da! nost no ceļa; - mit diesen Gedanken! nost ar šīm domām! velti par to domāt.

(Man vergleiche auch die mit fort anfangenden Wörter.)

weg'|[arbeiten, v. a. dabūt nost, nodabūt, -ätzen, v. a. nokodināt, -bleiben, neatnākt, iztrūkt, -blicken, v. n. novērst acis. -dürfen, v. n. (v. dürfen) drīkstēt aiziet.

Wē'ge||amt, n. ceļu valde, f. -aufsēher, m. ceļu uzraugs, m.; ceļu pārlūks, m. -bau, m. ceļu taisīšana, f. -distel, f. baltais dadzis, m. -dorn, m. kazeņu koks, m.; krūklis, m. -geld, n. ceļa nauda, f.

weg'eilen, v. n. steigties projām, aizsteigties.

Wē'gelāgerer, m. -s, pl. laupītājs, m.

Wē'ge||messer, m. ceļa mērījamais, m. -messung, f. ceļa mērīšana, f.

wē'gen, prp. (mit dem Genetiv) pēc, dēļ, labad; (mit Rücksicht auf) ievērojot (ko); des Krieges, kaŗa dēļ; seiner guten Aufführung ievērojot viņa labo uzvešanos; seiner Verdienste ievērojot viņa nopelnus; von Amts dienesta uzdevumā; von Rechts likuma vārdā; fig. pēc labas tiesas.

Wē'gerich, m. -s, ceļmalīte, f.; ceļmallapa, f.

Wē'ge||sāule, f. ceļa stabs, m.; (Kilome-terpfosten) kilometru stabs, m. -scheide, f. ceļa jūtis, f. pl. -senf, m. (Bot.) pērkones, f. pl.

weg'essen, v. a. (v. essen) 1. alles visu apēst; 2. fam. einen Kollegen «, izvadīt biedru ar mielastu.

Wē'gestein, m. robežu akmens, m.; (Meilenstein) jūdzes zīme, f.634

wegfahren — wegwischen

wēg'fahren, I. v. a. (v. fahren) vest projām, aizvest; II. v. n. braukt projām, aizbraukt; (über etw.) braukt (kam) pāri.

Weg'fall, m. atkrišana, f.; in bringen, atmest, atcelt, iznīcināt; in «. kommen, atkrist, vairs nenotikt. wegf||fallen, v. n. (v. fallen) 1. nokrist; 2. fig. (aufhören) beigties, atkrist; (abgeschafft werden) tikt atmestam, tikt izlaistam; (nicht mehr stattfinden) vairs nenotikt; diese Einnahme fällt jetzt weg, šis ienākums tagad atkrīt (od. šī ienākuma turpmāk vairs nebūs); diese Wörter können šos vārdus var izlaist (od. atmest), -fließen, v. n, (v. fließen) tecēt projām, aiztecēt, -fressen, v. a. (v. fressen) noēst, apēst, aprīt. -führen, v. a. aizvest. Weg'gang, m. (Abreise) aizceļošana; (Fortgehen) aiziešana, f.; bei seinem -e, viņam aizejot od. viņam ārā ejot. weg'gēben, v. a. (v. geben) dot projām, -gēhen, v. n. (v. gehen) 1. aiziet; (abreisen) aizceļot; (hinausgehen) iet ārā; von seinem Platze atstāt savu vietu; 2. (von Waren) tikt pārdotam; diese Waren gehen leicht weg, šīs preces viegli pārdodamas. Weg'gēhen, n. (Abreise) aizceļošana, f.; (Fortgehen) aiziešana, f.; beim aizejot, ārā ejot. weg'||gießen, v. a. (v. gießen) atliet; izliet. -hāben, v. a. (v. haben) 1. būt dabūjušam; būt sagrābušam; er hat seinen Lohn weg, viņš dabūjis, ko pelnījis; 2. fig. pamatīgi zināt; būt sapratušam. -kommen, v. n. (v. kommen) 1. tikt projām, aiziet; fig. er ist gut dabei weggekommen, viņš pie tam labi izsprucis cauri; fig. er wird schlecht dabei viņam tur lāgā neveiksies; 2. (verloren gehen) pazust, noklīst; meine Uhr ist mir weggekommen, man pulkstenis pagalam, -lassen, v. a. (v. lassen) 1. (weggehen lassen) laist projām; 2. (auslassen) izlaist, atlaist.

Weg'lassung, f. pl. -en, izlaidums, m. weglaufen, v. n. (v. laufen) skriet projām, aizskriet; izmukt. Weglaufen, n. -s, aizskriešana, f. weg' j|lēgen, v. a. likt nost, likt pie malas, nolikt, noglabāt, -leugnen, v. a. noliegt, -locken, v. a. aizvilināt. Weg'nahme, f. nojemšana, f.; (von Waren) konfiskācija, f.; (Eroberung) iekaŗošana, f. weg'nehmen, v. a. (v. nehmen) nojemt, atjemt; Waren konfiscēt preces;

(jemn.) von der Schule jemt (kādu) no skolas ārā; das würde mir zuviel Zeit tas man atjemtu par daudz laika.

Weg'nehmen, n. v. Wegnahme, weg'||packen, I. v. a. nolikt (veļu); II.

v. refl. sich fam. aiziet, aizčāpāt. Weg'räumung, f. 1. nokopšana, f.; 2. fig.

novēršana, f. weg'||reisen, v. n. ceļot projām, aizceļot, -reißen, v. a. (v. reißen) raut nost, noraut; ein Haus noārdīt namu. -reiten, v. n. (v. reiten) jāt projām, aizjāt.

weg'sam, adj. ērti staigājams, braucams, weg'||saugen, v. a. nosūkt, -schāben, v. a. nokasīt; nodrāzt, -schaffen, v. a. aizgādāt; aiznest, aizvest. Weg'schaffung, f. aizgādāšana, f. weg'||scharren, v. a. nokašņāt. -schaufeln, v. a. nojemt ar lāpstu, norakt, -schleichen, v. n. (v. schleichen) v. refl. (sich) vilkties projām, aizvilkties, -schleifen, v. a. (v. schleifen) 1. aizvilkt; 2. noslīpēt, -schleppen, v. a. aiznest, -schleudern, v. a. 1. aizmest; 2. fig. izšķērdēt, izsvaidīt. Weg'schneiden, n. nogriešana, f. weg'sein, v. n. (v. sein) nebūt klāt; būt projām, -senden, v. a. (v. senden) aizsūtīt. -sollen, v. n. er soll weg, viņam jāiet (od. jāceļo) projām, -sprengen,

I. v. a. spridzināt nost, nospridzināt;

II. v. n. aizauļot. springen, v. n. (v. springen) doties projām lēkšus, -spülen, v. a. aizskalot.

Wög'||ströh, n. (Bot.) vīrcele, f. -zehrung,

f. ceļa maize, f.; ceļa nauda, f. weg'weisen, v, a. (v. weisen) aizraidīt, nepie jemt.

Wög'weiser, m. 1. (Führer) ceļvedis, m.; vedējs, m.; 2. (an Landstraßen) ceļa rādītājs, m. weg'wenden, I. v. a. (v.

wenden) novērst; II. v.' refl. sich novērsties, weg'werfen, I. 'v? a. (v. werfen) aizsviest, atsviest; einen Buchstaben atmest od. izlaist burtu; dieses Geld ist so gut wie weggeworfen, šī nauda tikpat kā zemē nosviesta; II. v. refl. sich «., sevi pazemot, sevi necienīt, atdot savu godu par naudu, weg'werfend, I. adj. nicinošs, nicīgs; II.

adv. ar nicināšanu, nicīgi. Weg'werfung, f. 1. atmešana, f.; 2.

fig. (Geringschätzung) nicināšana, f. weg'||wischen, v. a. noslaucīt, -wollen, v. n. (v. wollen) gribēt tikt projām, -wünschen, v. refl. sich vēlēties būtWegzug — weich 635

(od. ceļot) projām, -zaubern, v. a. aizburt. -ziehen, v. a. (v. ziehen) vilkt nost (od. projām), novilkt, aizvilkt, aiziet; (aus der Wohnung) mainīt dzīvokli, pārkravāties uz citu dzīvokli. Weg'zug, m. aiziešana, f.; (aus der Wohnung) pārkravāšanās, f. weh, I. adj. sāpīgs; ich habe einen -en Finger, man pirksts sāp; II. adv. sich -(e) tun, darīt sev sāpes, sevi ievainot; der Kopf tut mir man galva sāp; das tut mir in der Seele man tas ļoti žēl od. par to man sirds gauži sāp. Weh, n. -(e)s, bēdas, f. pl.; grūtības, f. pl.; (Unglück) nelaime, f.; (Schmerz) sāpes, f. pl.; Ach und -(e) schreien, vaimanāt.

wē'he, v. weh; ~ dir! vai tev! . mir Armen, vai man nabagam! wē'hen, v. n. 1. pūst; hohl smagi pūst; es weht kein Lüftchen, nav ne mazākās vēsmiņas; 2. (flattern) plivināties. We'hen, n. -s, pūšana, f. Wē'hen, pl. dzemdēšanas sāpes, f. pl. Weh'IIfrau, f. bērnu sajēmēja, f.; vecmāte, f. -gefühl, n. sāpju jūtas, f. pl. -klāge, f. vaimanas, f. pl.; gaudas, f. pl.; vaidi, m. pl. weh'klägen, v. n. vaimanāt, žēloties. Weh'müt, f. skumjas, f. pl.; smeldze, f. weh'||mütig od. -mūtsvoll, I. adj. noskumis; II. adv. ar grūtu sirdi. Weh'mutter, f. bērnu sajēmēja, f.; vecmāte, f.

Wehr, f. pl. -en, 1. (Verteidigung) aizstāvēšanās, f.; (Widerstand) pretimtu-rēšanās, f.; sich zur ~ setzen, aizstāvēties; turēties pretim; 2. (Verteidigungsmittel) aizstāvēšanās līdzeklis, m.; (Waffe) ierocis, m.; 3. (Bollwerk) vaļņu apcietinājums, m. Wehr, n. -(e)s, pl. -e, (Damm) dambis, m.; (Absperrung) aizsprostojums, m.; (gemauerte Schleuse) slūžas, f. pl. Wehr'||baum, m. barjēra, f. -damm, m.

dambis, m. weh'ren, I. v. a. (jemm. etw.) liegt (kādam ko); II. v. n. dem Feuer apturēt uguni, novērst uguns briesmas; seinen Leidenschaften savaldīt od. nomākt savas kaislības; einem Übel aizkavēt od. novērst ļaunumu; III. v. refl. sich aizstāvēties, atgaiņāties; turēties pretim; sich mit Händen und Füßen pretoties ar visiem spēkiem, wehr'fä'hig, adj. spēcīgs aizstāvēties; ka-

ŗa dienestam derīgs. Wehr'|]gatter, n. slūžu trelliņi, m. pl. -gesetz, n. kaŗa klausības likums, m.

wehr'haft, adj. spējīgs nest ieročus, ka-ŗam derīgs; (jemn.) machen, apbruņot (kādu), wehr'lös, adj. 1. bezieroču-, aizstāvēšanai nederīgs; 2. fig. (schwach) vājš. Wehr'||lösigkeit, f. «., 1. aizstāvības trūkums, m.; 2. fig. (Schwäche) vājums, m. -macht, f. bruņotie spēki, das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt, bruņoto spēku virspavēlniecība ziņo;-mann, m. kareivis, m.; zemes sargs, m. -mannschaft, f. zemes sargi, m. pl. -Ordnung, f. v. -gesetz. -pflicht, f. kaŗa klausība, f. wehrpflichtig, adj. er ist viņam jāizpilda kaŗa klausība, viņam jāiet kareivjos.

Wehr'stand, m. kareivju, kārta, f. Weh'||stand, m. bēdu stāvoklis, m. -tāge,

m. pl. sāpju dienas, f. pl. Weib, n. -es, pl. -er, (Gattin) sieva, f.; (Frauenzimmer) sieviete, f.; (verächtl.) mātīte, f.; Mann und vīrs un sieva; er hat ~ und Kind, viņam ir sieva un bērns; ein altes vecene, f.; dem. vecenīte, f. Weib'chen, n. -s, pl. 1. sieviņa, f.; 2.

(von Tieren) mātīte, f. Wei'bel, m. -s, pl. 1. (Gerichtsdiener) tiesas sulainis, m.; 2. (Feldwebel) feld-vēbelis, m. (Man vergleiche auch die mit Frauen anfangenden Wörter.) Wei'ber||ärt, f. sieviešu daba, f. -feind, m. sieviešu ienaidnieks, m. -feind-schaft, f. sieviešu ienaids, m. -ge-klatsch, n. sieviešu tenkas, f. pl. -ge-schrei, n. sieviešu klaigas, f. pl. -narr, m. sieviešu āksts, m. wei'bisch, I. adj. bābas-, bābisks; II. adv. kā bāba; sich betragen, izturēties līdzīgi bābai. weib'lich, adj. 1. (von Tieren) mātītes; ein -er Kanarienvogel, kanarijas putnu mātīte, f.; 2. (dem Weibe zukommend) sievas-; 3. sieviešu-; das -e Geschlecht, sieviešu dzimums, m.; (in der Grammatik) sieviešu kārta, f.; eine -e Stimme, sieviešu balss, f.; 4. fig. sievišķīgs; das W-e, sievišķīgums, m.; das ewig W-e, mūžīgi sievišķīgais, m. Weiblichkeit, f. sievietība, f.; sievišķība, f.

Weib'ling, m. -(e)s, pl. -e, sieviešu vergs,

m.; gļēvulis, m. Weibs'IIbild, n. fam. mātīte, f.; bāba, f.

-leute, pl. sievietes, f. pl. weich, I. adj. 1. mīksts; (zart) maigs; -e Eier, mīksti novārītas olas; - werden, atmīkt, atmīkstināties; atlaisties; - ma-636

chen, atmīkstināt; 1. fig. (sanft, milde) lēns, maigs; -e Töne, maigas skaņas; ein -es Wetter, atlaidies laiks; den Stahl - machen, atlaidināt tēraudu.

Wei'che, f. pl. -n, 1. (am Körper) mīkstumi, m. pl.; paslēpenes, f. pl.; 2. (zum Flachsweichen) mārks, m.; 3. (auf der Eisenbahn) (sliežu) bīdeklis, m.; pārmija, f.

wei'chen, I. v. a. • mīkstināt, mērkt, mērcēt; II. v. n. mirkt.

wei'chen, v. n. (wei'che; wich; ge-wich'en) griezt ceļu; (zurückweichen) atkāpties; (sich flüchten) bēgt; (der Notwendigkeit *) padoties; von der Stelle atstāt vietu; nicht von der Stelle nekustēt no vietas.

Wei'chen, n. -s, bēgšana, f.; atkāpšanās, f.; zum bringen, piespiest atkāpties.

Weichensteller, m. sliežu bīdītājs, m.; od. pārmijnieks, m.

Weich'faß, n. mērcamais kubls, m.

weich'gesotten, adj. mīksti vārīts.

Weich'heit, f. 1. mīkstums, m.; (Zartheit) maigums, m.; 2. fig. (Sanftmut) lēnums, m.; 3. fig. v. Weichherzigkeit.

weich'herzig, adj. mīkstsirdīgs, ar mīkstu sirdi; (mitleidig) līdzcietīgs; (empfindsam) jūtīgs.

Weich'herzigkeit, f. mīkstsirdība, f.; (Empfindsamkeit) jūtība, f.; jūtīgums, m.

weich'lich, adj. 1. (etw. weich) pamlksts, (zu weich) ļumīgs; 2. fig. (kraftlos) gļēvs, gļēvulīgs; (verweichlicht) izlutināts; (schwächlich) vārīgs.

Weich'||lichkeit, f. «, gļēvums, m. -ling, m. -(e)s, pl. -e, gļēvulis, m.; (bibl.) mīkstnieks, m.

Weich'sel||kirche, f. veiksele, f. -rohr, n. veikseļu koka kāts, m. -zopf, m. kal-tons, m.; matu lēkšķe, f.; Māres pīne, f.

Weich'tiere, pl. (Zool.) gļoteņi, m. pl.; auch mīkstmieši, pl.; glumiķi, m. pl.

Wei'de, f. pl. -n, 1. (Baum) vītols, m.; kārkls, m.; dem. vītoliņš, m.; kārkliņš, m.; Bruchweide, sētas vītols, m.; Lorbeerweide, šķetra, f.; Palmenweide, blīgzna, pūpolu vītols; Mandelweide, f.; grozu kārkls, m.; (zum Flechten) klūdziņa, f.; 2. (Weideplatz) ganības, f. pl.; ganīkla, f.; auf die - gehen, iet ganos; auf die > treiben, dzīt ganos; Kühe auf die ~ treiben, dzīt govis ganos; 3. (Nahrung) barība, f. -geld, n. ganību nauda, f. -land, n. ganāma zeme, ganības, f. pl.

wei'den, I. v. a. dzīt ganos, ganīt, ēdināt; fig. seine Augen (an etw.) ieiīksmi-

nāt acis (pie kā); II. v. n. ganīties, ēst; III. v. refl. sich (an etw.) papriecāties (par ko). Wei'den, n. -s, ganīšana, f. Wei'denIIasche, f. vītola pelni, m. pl. -bach, m. kārklu upīte, f. -band, n. klūdziņu saišķis, m. -bast, m. kārklu lūks, m. -baum, m. vītols, m.; vītola koks, m. -kätzchen, n. pūpols, m.; vītola spurdze, f. -pilz, m. kārklene, f. -rūte, f., auch -gerte, f. klūdziņa, f. -zeisig, m. čunčiņš, m. (putns). Weide||platz, m. ganības, f. pl.; ganīkla,

f. -recht, n. ganību tiesības, f. pl. weid'gerecht, I. adj. medību likumiem piemērots; II. adv. pēc mēdību likumiem.

Wei'dicht, n. -(e)s, pl. -e, kārkliens, m. weid'lich, I. adj. krietns, brangs; II. adv.

krietni, brangi. Weid'mann, m. mednieks, m. Wei'fe, f. «., pl. -n, tītavas, f. pl. wei'fen, v. a. tīt (dzijas), weigern, I. v. a. liegt; II. v. refl. sich

- etw. zu tun, liegties ko darīt. Weigerung, f. pl. -en, liegšana, f.;

liegšanās, f.; liegums, m. Weigerungsfall, m. im -e, liegšanās gadījumā; ja liegtos. Weih, m. -en, pl. -en, lija, f.; vanags, m. Weih'altär, m. upuŗu altāris, m. Wei'he, f. pl. -n od. m. -n, pl. -n, lija,

f.; vanags, m. Wei'he, f. pl. -n, 1. (Einweihung) iesvētīšana, f.; einem Priester die - erteilen, iesvētīt priesteri; 2. (Salbung) svaidīšana, f. wei'hen, I. v. a. 1. (widmen) novēlēt; sein Leben dem Vaterlande novēlēt savu dzīvību tēvijai; dem Untergange geweiht sein, būt nolemtam bojā iešanai; 2. (kirchlich einsegnen) iesvētīt; die geweihte Erde, svētīta zeme; geweihtes Brot, svētīta maize; II. v. refl. sich novēlēties, nodoties. Wei'her, m. -s, pl. », (Teich) dīķis, m.;

(kleiner See) ezeriņš, m. weihevoll, I. adj. svētsvinīgs; II. adv.

svētsvinīgi. Weih'||gäbe, f. ziedojums, m.; novēlējums, m. -gelübde, n. svēts solījums, -nacht, f. od. -nachten, pl. Ziemsvētki, m. pl., auch svētā nakts, zu -nachten, pa Ziemsvētkiem. Weih'nachts'|äbend, m. Ziemsvētku vakars, m. -ausstellung, f. Ziemsvētku izstāde, f. -baum, m. eglīte, f. -feier, f. Ziemsvētku svinēšana, f. -feiertag, m. erster pirmā Ziemsvētku diena, f. -fērien, Ziemsvētku brīvdienas, f. pl.

-fest, n. Ziemsvētki, m. pl. -gäbe, f. od. -geschenk, n. Ziemsvētku dāvana, f. -messe, f. Ziemsvētku tirgus m. -mette, f. Ziemsvētku miša, f. -morgen, m. Ziemsvētku rīts, m. -prēdigt, f. Ziemsvētku svētruna, f.

Weih'[|rauch, m. vīrāks, m.; fig. (jemm.) streuen, kvēpināt (kādam) vīrāku, cildināt od. sumināt (kādu), parādīt (kādam) pārāk lielu godu.

Wēdel, m. (svētīta ūdens) slaceklis, m.

weil, conj. tāpēc ka, tādēļ ka; (da ja) tā kā; er ist bestraft worden, ~ er gelogen hat, viņš sodīts par meliem od. tādēļ ka melojis.

wei'land, I. adj. indecl. nelaiķa; II. adv. (ehemals) citkārt.

Weil'chen, n. -s, pl. brītiņš, m.

Wei'le, f. «., pl. -n, 1. brīdis, m.; eine gute «, diezgan od. labi ilgi; nach einer kleinen mazu brīdi vēlāk, brītiņu vēlāk; über eine kleine pa mazu brītiņu; 2. (Muße) vaļas brīdis, m.; pavaļa, f.

wei'len, v. n. (bleiben) palikt; (sich aufhalten) uzturēties, pakavēties.

Wei'ler, m. -s, pl. «., ciems, m.

Wein, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Getränk) vīns, m.; roter sarkanvīns, m.; schwerer stiprs vīns; französischer franču vīns; 2. (Pflanze) vīnkoks, m.; wilder pašaugu vīns; » pflanzen, audzināt vīnu; 3. (Frucht) vīnoga, f.; - lesen, lasīt vīnogas.

wein'ärtig, adj. vīnam līdzīgs.

Wein'|ibau, m. vīnkopība, f.; den betreffend, vīnkopības-. -butte, f. vīnogu ķīpa, f.

weinen, I. v. a. bittere Tränen izliet rūgtas asaras, rūgti raudāt; II. v. n. raudāt; (von kleinen Kindern) pinkšķēt; etw. paraudāties; - lassen, raudināt; (um jemn.) «, apraudāt (kādu).

Wei'nen, n. -s, raudāšana, f.; (jemn.) zum - bringen, raudināt (kādu); er kann vor nicht sprechen, aiz raudām viņš nevar runāt; er ist immer zum ~ geneigt, viņš vienmēr gatavs raudāt.

wei'nerlich, adj. 1. (von Personen) raudulīgs; -er Mensch, raudulis, m.; 2. (von Sachen) asarains, salkans; -es Lustspiel, salkana joku luga.

Wei'nerlichkeit, f. raudulība, f.; rau-dulīgums, m.

Wein'[[ernte, f. vīna raža, f. -essig, m. vīnetiķis, m.; vīna etiķis, m. -färbe, f. vīna krāsa, f.

Wein'||faß, n. 1. vīna muca, f. (od. vāte, f.); 2. fam. (starker Weintrinker) vīna maiss, m.

wein'grün, adj. zaļš kā vīnkoka lapas.

Wein' hacke, f. od. -haue, f. vīndārza kaplis, m. -hēber, m. sifons, m.; sūcis, m.; sūcēja caurule, f.

wein'haltig, adj. vīna-, vīnu saturošs.

Wein'||handel, m. vīna tirdzniecība, f. -händler, m. vīna tirgotājs, m. -hand-lung, f. vīna tirgotava, -hēfe, f. vīna mieles, m. -hügel, m. vīnkalns, m.

wei'||nicht, adj. vīnam līdzīgs, -nig, adj. vīna pilns.

Wein'||jahr, n. vīna gads, m. -keller, m. vīna pagrabs, m. -kelter, f. vīna spiestuve, f.; vīna spaids, m. -kenner, m. vīna pazinējs, m. -lēse, f. vīnogu lasīšana, f.; ~ halten, lasīt vīnogas, -lēser, m. vīnogu lasītājs, m.

weinreich, adj. ar vīnu bagāts.

Wein'reis, n. vīnkoka zars, m.

wein'röt, adj. sarkans kā vīns, vīna sarkanumā.

wein'||sauer, adj. skābs kā vīns, vīna skābumā, -säuerlich, adj. skābens kā vīns.

Weinsäure, f. 1. vīnskābe, f.; 2. (Weinsteinsäure) vīnakmensskābe, f.

Wein'II steinsäure, f. vīnakmensskābe, f. -stock, m. vīnkoks, m. -träber, m. pl. vīnogu drabiņas, f. pl.

Wein'||traube, f. vīnogu ķekars, m. -tre-ster, m. pl. vīnogu drabiņas, f. pl.

Wei'se, f. pl. -n, 1. (Art) veids, m.; auf diese od. solche šādējādi, šādā veidā, šādā kārtā, šādā ceļā; auf welche kādā veidā? kādā ceļā? auf die eine od. andere šā vai tā, vienādi vai otrādi; auf mancherlei dažādi; auf keine nekādā veidā, nekādā ziņā; auf jede mögliche kā vien iespējams; 2. (Melodie) melodija, f.

wei'se, I. adj. gudrs; der W-, gudrais; die sieben W-n Griechenlands, Grieķijas septiņi gudrie; die W-n aus dem Morgenlande, austrumu zemes gudrie; fig. der Stein der W-n gudro akmens, dižs darbs; II. adv. gudri, ar gudrību.

Wei'sel, m. -s, pl. bišu māte, f.

wei'sen, v. a. (weise; wies; gewiesen) rādīt; mit dem Finger (auf jemn.) ~ rādīt (uz kādu) ar pirkstu; fig. (jemm.) die Tür izraidīt od. izsviest (kādu) pa durvīm, parādīt (kādam) durvis.

Weiser, m. -s, pl. 1. (Führer) vedējs, m.; izrādītājs, m.; 2. (Zeiger) rādītājs, m.,- 3. v. Weisel.638

Weis'heit, f. 1. gudrība, f.; die - Salo-monis, Zālamāna gudrības grāmata, f.; 2. (Wissen) zināšana, f.; (Kenntnisse) zināšanas, f. pl.; seine «. auskramen, izklāstīt savu gudrību. Weisheitszahn, m. gudrības zobs, m. weis'lich, adv. gudri, prātīgi, weis'machen, v. a. (jemm. etw.) iestāstīt od. iemelst (kādam ko); das machen Sie andern weis! to stāstiet citam, weiß v. wissen.

weiß, adj. balts; dem. baltiņš; etw. *, bālgans,' pabalts; (von Haaren) sirms; schneeweiß, balts kā sniegs, sniega baltumā; ~ machen od. anstreichen, balsināt; - schimmern, baltot. weis'sägen, v. a. u. n. pareģot, iepriekš

pasludināt. Weis'sä||ger, m. -s, pl. pareģotājs, m.

-gerin, f. pl. -nen, pareģotāja, f. weiß'||armig, adj. baltroku-, ar baltām rokām, -backen, adj. -es Brot, baltmaize, f.

Weiß'bäcker, m. baltmaizes cepejs, m.;

maiznieks, m. Weißbäckerei', f. baltmaizes ceptuve, f. Weiß'||barsch, m. baltzivs, f. -bārt, m.

sirmbārdis, m. -bier, n. baltalus, m. weiß'blätterig, adj. baltlapu-, ar baltām lapām.

Weiß'||blech, n. skārds, m. -binder, m.

mucinieks, m. -bröt, n. baltmaize, f.; (Semmel) veģis, m. -brötchen, n. balt-maizīte, f. -būche, f. baltā goba, f. -dorn, m. paērkšķis, m. Weiße, f. 1. (Farbe) baltums, m.; 2.

(pl. -n) glāze baltalus. wei'ßen, v. a. balsināt; das Weißen, bal-

sināšana, f. Weiß'er, m. balsinātājs, m. Weiß'erle, f. baltalksnis, m. weiß'farbig, adj. balts. Weiß'fisch, m. baltzivs, f.; jelcis, m.;

maile, f. -netz, n. mailene, f. weiß'fleckig, adj. ar baltiem traipiem. Weiß'||fleisch, n. baltgaļa, f. -fuchs, m.

baltkrēpis, m. -fuß, m. baltkājis, m. weiß' II glühend, adj. balts sakarsēts.

-haarig, adj. ar sirmiem matiem. Weiß'ling, m. -(e)s, pl. -e, jelcis, m.; maile, f. weißt v. wissen.

Weiß'||tanne, f. baltā egle. -wäre, f. veļa, f. -wärengeschäft, n. veļas veikals, m. -würz, f. melmeņu zāle, f. -zeug, n. veļa, f. -zeughändler, m. veļas tirgotājs, m.

Weisung, f. pl. -en, (Befehl) pavēle, f.; rīkojums, m.; (Vorschrift) priekšraksts, m.

I weit, adj. u. adv. 1. (entfernt) (adj.) tāls; (adv.) tālu; gleich vienā tālumā; von -em, iztālēm; von hier, tālu no šejienes; nicht . von der Stadt, netālu no pilsētas; der Sommer ist noch », vasara vēl tālu; 2. (lang) gaŗš; eine -e Reise, gaŗš ceļojums; ein -er Weg, gaŗš ceļš; ein -er Unweg, liels līkums;

3. (geräumig) plašs; ein -es Kleid, plašas drēbes; -e Schuhe, ērtas kurpes;

4. fig. (bedeutend, viel) daudz; er hat ... od. bei -em mehr Verstand als sein Bruder, viņam daudz vairāk prāta kā brālim; ich ziehe das bei -em vor, man tas daudz patīkamāki.

weit'II ab, adv. tālu nost, tālu projām; ein Wohnender, tālumnieks, m. -aus od. weitaus', adv. plašā mērā; der ~ beste, vislabākais, lielā mērā vislabākais. -aussēhend, ar plašu izredzi, plašs, -berühmt, adj. ļoti slavens; plaši pazīstams.

Wei'te, f. pl. -n, 1. (Ferne) tālums, m.; in die » ziehen, doties pasaulē, ceļot; 2. (Länge) gaŗums, m.; (Ausdehnung) izplatījums, m.; plašums, m.; 3. (Breite) platums, m. Wei'te, n. -n, plašums, m.; fig. das -suchen, laisties lapās, mukt; fig. das geht ins tam nav gala. wei'ten, I. v. a. paplašināt; (lang machen) pagarināt; II. v. refl. sich paplašināties, pagarināties, wei'ter, (comp, von weit) adj. u. adv. 1. (entfernter) (adj.) tālāks; adv. tālāk; ~ gehen, iet tālāk, auch turpināt ceļu;

tālāk! turpināt! ~ lesen, lasīt tālāk, lasīt joprojām; - unten, oben, zemāk, augstāk; er sieht nicht *, als seine Nase reicht, viņš neredz deguna galam pārija 2. (größer, geräumiger) lielāks, plašaks; machen, palielināt, paplašināt; werden, paplašināties; 3. (ferner) (adj.) pārējs; (adv.) vairāk; aile -en Forderungen, visi pārējie prasījumi; bis auf -en Befehl, līdz turpmākai (od. jaunai) pavēlei. Weiterbeförderung, f. tālāka sūtīšana;

zur tālāksūtīšanai. weiterhin u. weiterhin', adv. turpmāk,

uz priekšu. Wei'termarsch, m. ceļa turpinājums, m.;

beim », tālāk ejot. weitem, v. a. plašināt, paplašināt. Weiterung, f. pl. -en, 1. paplašinājums, m.; 2. fig. (lästige Folge) nepatikšana, f.; (Schwierigkeit) grūtība, f.; (Umständlichkeit) neērtība, f. weit'||gehend, adj. plašs, -hēr, adv. no tālienes, -hin, adv. tālu.

weitläufig, I. adj. 1. (ausgedehnt) plašs;

2. fig. (entfernt) attāls radinieks; 3. fig. (umständlich) sīks, (weitschweifig) plašs; (lang) garš; (verwickelt) sarežģīts; II. adv. 1. (ausgedehnt) plaši, plašā mērā; 2. fig. (entfernt) tālu; wir sind «. verwandt, mēs esam tāla rada;

3. fig. (umständlich) sīki; (ausführlich) plaši.

Weitläufigkeit, f. pl. -en, 1. (Ausdehnung) plašums, m.; (Größe) lielums, m.; 2. fig. gaŗums, m.; (Weitschweifigkeit) plašums, m.; 3. fig. (Schwierigkeit) grūtība, f.; (Umständlichkeit) neērtība, f.; ohne bez jebkādiem kavēkļiem, weitläuftig v. weitläufig, weit'||maschig, adj. lielacu-, ar lielām acīm. -reichend, adj. plašs, -schichtig, adj. plašs. Weit'schichtigkeit, f. plašums, m. weitschweifig, I. adj. plašs; (im Reden) sīkumīgs; (gedehnt) izstiepts; II. adv. plaši.

Weitschweifigkeit, f. », plašums, m. weit'||sehend, adj. 1. tālu redzīgs; 2. fig. paredzīgs. -sichtig, adj. 1. tālredzīgs; 2. fig. asprātīgs, tālredzīgs. Weitsichtigkeit, f. tālredzība, f. " weit'||spürig, adj. platsliežu-, -trāgend, adj. svarīgs, -umfassend, adj. plašs, -verzweigt, adj. tālu izplatīts. Wei'zen, m. -s, kvieši, m. pl.ļ (in Kurzeme Winterweizen) auch pūŗi, m. pl. wei'zenärtig, adj. kviešiem līdzīgs. Wei'zen||bier, n. kviešalus, m. -böden, m. kviešu zeme, f. -bröt, n. kviešu maize, f. -grieß, m. mannas putraimi, m. pl.; putraimiņi, m. pl. -kleie, f. kviešu klijas, f. pl. -korn, n. kviešu grauds, m. -land, n. kviešu zeme, f. -stroh, n. kviesājs, m. . welch, prn. kas par; - ein Wunder! kas par brīnumu! «. schönes Wetter, kas par jauku laiku! wel'cher (-e, -es), pl. -e, prn. 1. (fragend) kuŗš? kuŗa? -er Mensch? kuŗš cilvēks? -e Frau? kuŗa sieva; -e Häuser? kuŗi nami? 2. (relativ) kas, kuŗš; der Tisch, - gestern gebracht worden ist, galds, kas vakar atnests. Weif, m. -(e)s, pl. -e, kucēns, m. welk, adj. 1. novītis, savītis; - machen, vītināt; - werden, vīst, novīst, savīst; 2. fig. (schlaff) gurdens, wel'ken, v. n. vīst, novīst, savīst. Wel'ken, n. -s, novīšana, f. Welk'heit, f. gurdenums, m.; slābums, m.

Welt||bank, f. podnieka sols, m. -baum, m. vārpsta, f. -blech, n. velts skārds.

Welle, f. pl. -n, 1. (Wasserwelle) vilnis, m.; dem. vilnītis, m.; große banga, f.; -n schlagen, viļņot, bangot; krause -n bilden, červelēties; 3. (Reis-bund) nasta, f.

wel'lenärtig, adj. viļņains, viļņiem līdzīgs.

Wellen||bad, n. peldēšanās pa viļņiem. -bewēgung, f. viļņošana, f.; viļņveidīga kustība, -binden, n. žagaru nastas siešana, f. -binder, m. -s, pl. «, nast-nieks, m.

wellenförmig, adj. viļņveidīgs; viļņains; bangains; -e Bewegung, viļņveidīga kustība; -e Erhebung des Bodens, zemes izcelšanās viļņu veidā; sich - bewegen, viļņveidā kustēties.

Wellen||linie, f. viļņu līnija, f. -schlag, m. viļņošana, f.; bangošana, f.; viļņu kustība, f.

Weiler, m. -s, mālu maisījums ar salmiem.

wellern, v. a. apsviest ar mālu un salmu maisījumu.

Well'||fleisch, n. sivēna gaļa, f. (vārīta), -rad, n. vārpstas ritenis, m.

Wel'pe, m. v. Weif, -en, pl. -en.

Wels, m. -(s)es, pl. -(s)e, sams, m.

welsch, adj. 1. (fremdländisch) svešze-mes-, ārzemes-; -er Hahn, tītars, m.; -es Huhn, tītaru mātīte, f.; -e Nuß, valrieksts.

Welsch'||korn, n. turku kvieši, m. pl. -land, n. Francija, f.; od. Itālijā, f.

Welt, f. pl. -en, 1. (Weltall) pasaule, f.; Gott hat die - geschaffen, Dievs radījis pasauli; die ganze visa pasaule; in jener », viņā pasaulē; 2. (Erde) zeme, f.; pasaule, f.; die Alte, Neue vecā, jaunā pasaule; auf der ~ sein, būt zemes virsū; 3. fig. (die Menschen) ļaudis, m. pl.; die vornehme augstmaņi, m. pl.; die gelehrte zinātnes vīri, m. pl.

Welt'||achse, f. zemes ass, f. -all, n. visums, m. -alter, n. pasaules vecums, m.; simtenis, m. -anschauung, f. pasaules uzskats, m. -ausstellung, f. pasaules izstāde, f. -ball, m. zemes lode, f. -herrschaft, m. pasaules valdnieks, m.

welt||bekannt, adj. visā pasaulē pazīstams; 2. (alltäglich) ikdienišķīgs; (abgeschmackt) nodilis. -berühmt, adj. visā pasaulē slavens, ļoti slavens.

Welt'||berühmtheit, f. visā pasaulē slavena persona; er ist eine viņš visā

i pasaulē slavens, -bürger, m. 1. pasau-640 Weltenmeer

Ies pilsonis, m.; 2. fam. ein kleiner mazs bērns, m.

Wel'ten||meer, n. pasaules izplatījums, m.; pasaules telpas, f. pl. -raum, m. visums, m.

Welt'entstēhung, f. pasaules izcelšanās, f.; pasaules rašanās, f.

welt'erfahren, adj. pasaulē piedzīvojis, pasaules dzīvē izveicīgs; - sein, pazīt pasauli, būt ieguvušam izveicību pasaulē.

Welt'ilerfahrung, f. pasaules pazīšana, f. -erhalter, m. pasaules uzturētājs, m. -erschaffung, f. pasaules radīšana, f.

weit'||erschütternd, adj. visu pasauli satricinošs. -fremd, adj. šai oasaulē svešs.

Welt'||gebäude, n. visums, m.; auch pasaules ēka, f.; -gebieter, m. pasaules pavēlnieks, m. -geschichte, f. pasaules vēsture, f. -herrschaft, f. pasaules valdība, f. -herrscher, m. pasaules valdnieks, m.

welt'klüg, adj. pasaules lietās gudrs, politisks.

Welt'||klügheit, f. pasaules gudrība, f. -körper, m. pasaules ķermenis, m. -kūgel, f. zemes lode, f.

welt'kundig, adj. 1. kas pazīst pasauli; 3. (allgemein bekannt) visiem zināms, visā pasaulē zināms.

Welt'||läge, f. politisks stāvoklis, -lauf, m. pasaules gaita, f. -leute, pl. pasaul-nieki, m. pl.

welt'lich, ī. adj. 1. (das irdische Leben betreffend) laicīgs, pasaules-; -e Ehren, Freuden, laicīgi godi, prieki; das W-e lieben, mīlēt visu, kas laicīgs; 2. (nicht kirchlich) pasaulīgs; 3. (keinen Orden angehörig) pasaules-; der -e Stand, pasaulnieku kārta, f.; ein -er Geistlicher, pasaules garīdznieks, m.; 4. (nicht geistlich) pasaulīgs, laicīgs; die geistliche und -e Macht des Papstes, pāvesta garīgā un laicīgā vara; II. adv. laicīgi, pasaulīgi.

Welt'||lichkeit, f. pasaulīgums, m. -ling, m. -(e)s, pl. -e, pasaulnieks, m. -litera-tūr, f. pasaules literātūra, f. -lust, f. pasaules prieks, m. -macht, f. pasaules vara, f.; pasaules valsts, f. -mann, m. (pl. -leute) pasaules cilvēks, m.; pasaulnieks, m. -mensch, m. pasaulnieks, m.

welt'müde, adj. pasaulē dzīvot apnicis.

Welt'ordnung, f. pasaules kārtība, f.

welt'scheu, adj. no pasaules priekiem atturīgs; (menschenfeindlich) cilvēkiem naidīgs.

— Wendung

Welt'||schmerz, m. pasaules sāpes, f. pl. -Schöpfung, f. pasaules radīšana, f. -seele, f. pasaules dvēsele, f. -spräche, f. pasaules valoda, f. -stadt, f. lielpilsēta, f.; pasaules pilsēta, f. -teil, m. pasaules daļa, f.; (Erdteil) zemes daļa, f. -verbesserer, m. pasaules pārlabo-tājs, m. -Verbesserung, f. pasaules pārlabošana, f.

wem? prn. (Dativ von wer) kam? von ~? no kā?

Wem'gall, m. (Fisch) vimba, f.

wen? prn. (Akkusativ von wer) ko? für kam?

Wen'de, m. -n, pl. -n, vends, m.

Wen'de, f. «., pl. -n, apgriešana, f.; (Änderung) maiņa, f.; (Sonnenwende) saulgrieži, m. pl. -hals, m.; (Vogel) groz-galvis, m.; tītiņš, m. -kreis, m. saulgriežu aplis, m.; (riņķis, m.) ~ des Krebses, saulgrieža vēža aplis, m. (riņķis, m.).

Wen'deltreppe, f. vītās kāpnes, f. pl.; locenes, f. pl.

wen'den, I. v. a. (wen'de; wand'te; gewandt') 1. (umdrehen) apgriezt, griezt, freq. grozīt; einen Rock apgriezt svārkiem kreiso pusi; das Heu apgriezt od. uzcirst sienu; ein Pferd pagriezt zirgu; den Braten grozīt cepeti; 2. fig.

(abwenden) ein Unglück », novērst nelaimi; 4. fig. (verwenden) likt lietā, lietāt; viel (auf etw.) daudz izdot (par ko); II. v. n. griezties; mit dem Wagen griezties ar ratiem; III. v. refl. sich 1. (sich umdrehen) apgriezties; sich rechts, links griezties pa labi, pa kreisi; fig. das Blatt hat sich gewendet, lieta griezusies uz otru pusi, apstākļi pārgrozījušies; fig. das Glück hat sich gewendet, laime grozījusies; 2. fig. (sich abwenden) sich (von jemm.) novērsties (no kāda), atstāt (kādu); 3. fig. (sich richten) sich (an jemn.) griezties (pie kāda); sich (gegen jemn.) vērsties (pret kādu); sich gegen Norden griezties pret ziemeļiem.

Wen'den, n. -s, griešana, f.

Wen'de||pflüg, m. kārtājamais arkls, -platz, m. ceļa griežamā vieta, -punkt, m. 1. (an der Sonne) saulgrieži, m. pl.; saulgriežu punkts, m.; 2. ceļa jūtis, f. pl.

Wen'dung, f. pl. -en, 1. (Umdrehung) griešana, f.; apgriešana, f.; grieziens, m.; (Schwenkung) nogriešanās, f.; apgriešanās, f.; durch eine zu schnelle par daudz ātri apgriežoties; eine -wenig — werfen

641

machen, griezties, apgriezties; 2. (Biegung, Krümmung) likums, m.; 3. fig. (Veränderung) maiņa, f.; (Umschwung) pārgrozība, f.; 4. fig. (Verlauf) gaita, f.; (Richtung) virziens, m.; den Dingen eine andere ~ geben, dot lietām citu virzienu; eine günstige ~ nehmen, vērsties uz labo pusi; 5. fig. (Ausdruck) izteiciens, m. wē'nigr adj. u. adv. maz, nedaudz; Leute haben es gewußt, maz ļaužu to zinājuši; in -en Tagen, maz dienās; mit -(en) Worten, maz vārdos; ich mache mir daraus, es par to maz bēdāju; wenn auch noch so lai arī nezin cik maz; sich mit -em begnügen, pietikt ar mazumiņu. wē'niger, adj. mazāk; werden, mazināties, mazumā iet. Wē'nigkeit, f. pl. -en, 1. mazums, m.; mazumiņš, m.; 2. (Kleinigkeit) nieks, m.; fam. meine mana neievērojamā persona, auch mans mazumiņš. wē'nig|!ste (der, die, das), adj. vismazākais; die -n Menschen, cilvēku mazākā daļa; er hat die od. am -n Fehler gemacht, viņam vismazāk kļūdu, -stens, adv. 1. (mindestens) vismaz, ja maz, tad; 2. jedenfalls) visādā ziņā. wenn, conj. 1. (Zeit) kad; man jung ist, kad cilvēks jauns; wir erst dasein werden, kad tik būsim tur; 2. (Bedingung) ja; du ihn siehst, so sage ihm, viņu ieraugot, saki viņam; » ich wüßte, ja es zinātu; - ich gewußt hätte, ja es būtu zinājis; - er auch noch so reich, lai viņš būtu, cik bagāts būdams, wenn'gleich, conj. lai gan, kaut arī, lai arī.

wēr' prn. (Genetiv: wessen; Dativ: wem; Akkusativ: wen) 1. (fragend) kas, ~ hat dies gesagt? kas to teicis? . ist diese Dame? kas šī dāma? da? kas tur? 2. (= derjenige, welcher) kuŗš, kas; - lügt, wird bestraft werden, kas (od. kuŗš) melo, dabūs sodu. Wer'be|lgeld, n. deramnauda, f. -liste, f.

derēto saraksts, m. wer'ben, I. v. a. (werbe, wirbst, wirbt; warb; gewor'ben). Soldaten derēt (od. vervēt, auch jemt od. ķerstīt) kareivjus; mit List od. Gewalt ar viltu od. varu piejemt dienestā; fig. Anhänger », meklēt od. vākt piekritējus; II. v. n. um ein Mädchen «., bildināt od. precēt meiču; um (jems.) Gunst tīkot iegūt (kāda) labvēlību. Wer'ben, n. -s, 1. (kareivju) derēšana, f.; f.; 2. fig. (Bewerbung) tīkošana, f.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

Wer'ber, m. -s, pl. derētājs, m.; (ver-ächtl.) vervētājs, m.; ķerstītājs, m.

Wer'bung, f. pl. -en, 1. derēšana, f.; vervēšana, f.; 2. fig. (Bewerbung) cenšanās, f. (ko iegūt); (Heiratsantrag) bildinājums, m.

wēr'den, I. v. n. (wer'de, wirst, wird; wur'de od. ward; gewor'den) 1. tikt, kļūt, tapt; man weiß nicht, was noch - kann, nevar zināt, kas vēl iznāks; (bibl.) Gott sprach: es werde Licht! und es war Licht, Dievs sacīja: lai top gaisma! Tad tapa gaisma; es wird Tag, diena aust; es wird Abend, vakars metas; es wird bald Sommer, drīz būs vasara; 2. (sich zu etw. gestalten od. entwickeln); (mit Adjektiven od. Adverbien): eifersüchtig tapt greizsirdīgam; anders pārvērsties; krank saslimt; mir wurde schlimm, man tapa nelabi; (mit Substantiven): Kaufmann tapt par tirgotāju; Soldat iet kareivjos; (mit Präpositionen): was wird aus mir «., kas no manis iznāks? was ist aus ihm geworden? kas no viņa iznācis? 3. (gegeben od. gewährt werden) tikt piešķirtam; es soll ihm lai viņš dabū; zu teil piekrist; was wird mir dafür? ko es par to dabūšu?

II. V. imp. es wird kalt, warm, metas auksti, silti; es wird spät, ir jau vēls;

III. (als Hilfszeitwort) (mit dem Infinitiv verbunden) ich werde kommen, gehen, schreiben, es nākšu, iešu, rakstīšu; (mit dem part. p. verbunden) ich werde geliebt, mani mīlē (od. es tieku mīlēts); er wird bestraft viņu sodīs.

Wer'den, n. -s, (Entstehen) izcelšanās, f.; (Bildung) rašanās, f.; (Anfang) sākums, m.; noch im * sein, tikko sācies.

Wer'der, m. -s, pl. 1. kalva, f.; saliņa, f. (upē); 2. dambis, m. (divu atteku starpā).

wer'fen, I. v. a. (werfe, wirfst, wirft; warf; gewor'fen) 1. mest, sviest, freq. mētāt, svaidīt; (stürzen) gāzt; von sich sviest projām; einen Mantel über sich apjemt mēteli; (etw.) ins Feuer iemest (ko) ugunī; in den Abgrund «, iegrūst od. nogāzt bezdibenī; 2. (auswerfen) das Netz, den Anker izmest tīklu, enkuru; 3. fig. (machen, bilden) Falten krokoties; Schatten mest ēnu, ēnoties; die Bäume « schon längere Schatten, kokiem jau gaŗākas ēnas; 4. fig. (zur Welt bringen) atnest; die Hündin hat geworfen, kuņai kucēni; II. v. n. mest, sviest; mit Steinen (nach jemm.)

apmētāt (kādu) ar akmeņiem; III. v. refl. sich 1. mesties; (sich stürzen) gāzties; sich (jemm.) in die Arme apkampt (kādu); sich (jemm.) um den Hals apskaut (kādu); sich (jemm.) zu Füßen krist (kāda priekšā) ceļos, mesties (kādam) pie kājām; 2. (beim Kartenspielen) atmesties; 3. (vom Holze) samesties.

Wer'fen, n. -s, mešana, f.; beim metot.

Werft, f. «, pl. -en od. n. -(e)s, pl. -e, kuģu būvētava, f.

Werg, n. -(e)s, pakulas, f. pl.; (zum Kalfatern) drīve, f.; mit - verstopfen, drīvēt.

Werk, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Arbeit als Tätigkeit u. als Resultat) darbs, m.; die -e Gottes, Dieva darbi; fig. im -e sein, sagatavoties; prv. das ~ lobt den Meister, darbs ceļ vīru; 2. (Handlung) darbs, m.; darīšana, f.; ein gutes -tun, darīt labu darbu; ein verdienstliches nopelnu pilns darbs; 3. (Buch) grāmata, f.; Schillers Sämtliche -e, Sil-lera kopoti raksti; ausgewählte -e, izlasīti od. izraudzīti raksti; 4. (Festungswerk) apcietinājums, m.; 5. (Hammerwerk) dzelzs ceplis, m.; dzelzs fabrika, f.; (Hüttenwerk) lietuve, f.

Werk'||bank, f. darbgalds, m. -besitzer, m. fabrikas īpašnieks, m.

Wer'keltag, m. darbdiena, f.

Werk'||führer, m. meistars, m.; darbu vadītājs, m.; darbnīcas pārzinis, m. -statt, f. od. -statte, f. darbnīca, f. -stöbe, f. darbnīca, f. -stuhl, m. austuve, f.; steiles, f. pl. -tag, m. darbdiena, f.

werk'tätig, adj. darbīgs; das -e Volk, darba ļaudis, m. pl.

Werk'j|tätigkeit, f. darbība, f.; darbīgums, m. -tisch, m. darba galds, m. -zeug, n. darba rīks, m. -zeugkasten, m. rīknīca, f.

Wer'müt, m. -(e)s, 1. vērmeles, f. pl.; 2. fig. (Bitterkeit) rūgtums, m.

Wer'mutstropfen, m. 1. vērmeļu piliens, m.; 2. fig. rūgts piliens.

Werst, f. pl. -e, versts, f. (= 1067 m). -pfosten, m. verststabs, m.

wērt, adj. 1. dārgs; mein -er Freund, mīļais od. dārgais draugs; (jemn.) lieb und » halten, mīlēt un cienīt (kādu); wie ist Ihr -er Name? ar ko man gods runāt? 2. (einen gewissen Wert habend) vērts, vērtīgs. «. sein, maksāt; mehr «. sein, maksāt vairāk; 3. (würdig) cienīgs; er ist diese(r) Wohltat nicht viņš nav šīs labdarības cienīgs; er ist es - viņš to pelnī; er ist nicht daß man ihm antwortet, viņš

nepelnī, ka viņam atbild; das ist nicht der Mühe tur nav ko pūlēties. Wērt, m. -(e)s, pl. -e, vērtība, f.; (Preis) cena, f.; der innere od. wahre īstā vērtība; von großem -e, lielā vērtībā; hoch im -e stehen, būt ļoti vērtīgam.

Wērt'ļļachtung, f. cienīšana, f. -angäbe, f. vērtības norādījums, m. -bestimmung, f. vērtības noteikums, m. -brief, m. naudas vēstule, f. wēr'ten, v. a. cienīt.

wērt'l0s, adj. nevērtīgs, mazvērtīgs; (geringfügig) niecīgs. Wärt'||lösigkeit, f. nevērtība, f.; nevēr-tīgums, m.; (Geringfügigkeit) niecīgums, m. -papier, n. vērtspapīrs, m. -Sachen, f. pl. vērtslietas, f. pl. wört'schätzen, v. a. cienīt, godāt. Wērt'schātzung, f. od. Wēr'tung, f. «,

cienīšana, f. wērt'voll, adj. vērtīgs, (teuer) dārgs. Wēr'wolf, m. vilkacis, m.; vilkats, m. wes (Genetiv von welcher u. von was), prn. kuŗa, kā; wir werden bald sehen, «. Geistes Kind er ist, drīz redzēsim, kas viņš par cilvēku; prv. • das Herz voll ist, des geht der Mund über, (bibl.) no sirds pilnības mute runā. Wē'sen, n. -s, pl. 1. būte, f.; ein lebendes dzīva būte; ein höheres «•, augstāka būte; 2. (Dasein) esme, f.; ira, f.; (Wirklichkeit) tiešība, f.; īstenība, f.; 3. (wesentliche Beschaffenheit) būtība, f.; das gehört zum - der Sache, tas pieder pie lietas būtības; 4. fig. (Betragen) izturēšanās, f.; ihr -gefällt mir, viņas izturēšanās man patīk; ein gezwungenes izlikšanās, f.; piespiedu izturēšanās. Wē'seneinheit, f. būtes vienība, f.; būtības vienība, f. wē'senhaft, adj. būtības-, patiesi esošs. Wē'sen||heit, f. būtība, f. -lehre, f.

ontoloģija, f. wē'senlos, adj. neesošs, (nichtig) niecīgs. Wö'sen||lösigkeit, f. nebūtība, f.; (Nichtigkeit) niecība, f.; niecīgums, m. wē'sentlich, I. adj. būtisks; das ist sehr tas ļoti svarīgs; der -e Inhalt od. das W-ste, galvenais saturs, kodols; II. adv. būtiski. Wē'sentlichkeit, f. pl. -en, būtība, f. wes'halb od. weshalb', adv. 1. (fragend) kāpēc? kālab? kādēļ? auch kamdēļ? 2. (relativisch) kālab? par ko? Wes'pe, f. pl. -n, lapsene, f.; dem.

lapsenīte, f. Wes'pen||nest, n. lapseņu puduris, m.; fig. in ein - stechen od. greifen, sakaitinātwessen — wichtig

pretiniekus, auch iedurt lapseņu pudurī. *stich, m. lapsenes dzēliens, m. wes'sen, prp. (Genetiv von wer u. von was) kā? - Buch ist das? kam šī grāmata? » Schuld ist es? kā vaina? od. kam vaina? ~ Sohn war Cäsar? kā dēls bija Cēzars? weß||halb u. -wē'gen, v. wes||halb u. -wegen.

West, m. -(e)s, 1. (als Himmelsgegend) rietumi, m. pl., auch vakarpuse, f.; 2. (Westwird) vakara vējš, m. West'e, f. pl. -n, veste, f.; vestes, f. pl. West'en, m. -s, (als Himmelsgegend) rietumi, m. pl.; auch vakari, m. pl.; vakarpuse, f.; im rietumos; nach pret rietumiem. West'ende, n. rietumu gals, m. West'front, f. rietumu fronte, f. West'enIIfutter, n. vestes odere, f. -knopf,

m. vestes poga, f. Westküste, f. rietumpiekraste, f. west'lich, I. adj. rietumu-, vakaru-; II. adv. uz rietumiem, rietumos; » von Riga, Rīgas rietumos. West||seite, f. rietumpuse, f. -teil, m. rietumdaļa, f. westwärts, adv. pret rietumiem. Westwind, m. vakara vējš, m.; rietenis. weswē'gen, v. weshalb, wett, adj. līdzīgs; (etw.) - machen, izlīdzināt (ko). Wet'te, f. pl. -n, derības, f. pl.; eine eingehen, saderēt; eine «. gewinnen, vinnēt derības; eine verlieren, paspēlēt derības; was gilt die -? derēsim! od. uz ko derēsim? fig. um die - arbeiten, sacensties strādājot, um die - laufen, iet skrieties. Wetteifer, m. sacenšanās, f.; sacensība, f. -er, m. sacensonis, m.; (Nebenbuhler) sāncensis, m. wetteifern, v. n. sacensties, wetten, v. a. u. n. derēt; (um etw.) derēt (uz ko); was wollen Sie »? uz ko Jūs gribat derēt? Wetter, m. -s, pl. «, derētājs, m.; derīb-nieks, m.

Wetter, n. -s, 1. (Witterung) laiks, m.; gaiss, m.; was ist od. was haben wir (heute) für ~? kāds šodien laiks? es ist schönes », laiks jauks; vom reden, runāt par lietu un jauku laiku; 2. (Gewitter) negaiss, m.; (Sturm) vētra, f.; 3. schlagendes sprāgstošs gaiss.

Wet'ter||beobachter, m. meteorologs, m.; gaisa novērotājs, m. -beöbachtung, f. gaisa novērošana, f. -beständigkeit, f. (von Steinen) pastāvība gaisa pārmai-

ņās. -dach, n. nojume, f.; pajumte, f. -fahne, f. vējloks, m.

wetterfest, adj. gaisa norūdīts, pie negaisiem pieradis.

wet'terhart, v. wetterfest.

Wetterkunde, f. meteoroloģija, f.

wet'terlaunisch, adj. grozīgs.

Wet'terläuten, n. vētras zvani, m. pl.

wetterleuchten, v. imp. es wetterleuchtet, rūsa plātās; zibsnī.

Wetterleuchten, n. rūsa, f.; bula zibens, m.

wettern, I. v. imp. es wettert, negaiss plosās; II. v. n. plosīties, bargi rāties.

Wetter||prophet, m. gaisa od. laika pareģotājs, m. -prophezeiung, f. gaisa od. laika pareģošana, f. -Schäden, m. negaisa posts, m. -scheide, f. mākoņu šķirtne, f. -stange, f. negaisa novedējs, m. -Veränderung, f. laika grozīšanās, f.

wetterwendisch, adj. grozīgs, nepastāvīgs.

Wetter||wolke, f. negaisa mākonis, m. -zeichen, n. meteoroloģiska zīme.

Wett||fahrt, f. braukšanās, f. -lauf, m. skriešanās, f. -läufer, m. skriešanās dalībnieks, m.

Wettrennen, v. n. skrieties.

Wett||rennen, n; zirgu skriešanās, f. -rüdern, n. regata, f.; airēšanās, f. -streit, m. sacīkste, f.; sich in einen » (mit jemm.) einlassen, uzsākt (ar kādu) sacīksti.

wetz'en, v. a. trīt, asināt; (von Sensen) brucināt.

Wetz'en, n. -s, trīšana, f.; brucināšana, f.

Wetz'stein, m. galoda, f.; dem. galodiņa, f.; (zum Drehen) teciela, f.; (für Mäher) bruceklis, m.

wich v. weichen.

Wichs, m. -(s)es, in vollem vareni uzcirties.

Wichs'bürste, f. spodrināmā suka.

Wich'se, f. 1. spodre, f.; spodrināmā ziede, f.; vikse, f.; 2. fam. (Prügel) pēriens, m.

wich'sen, v. a. 1. spodrināt; (viksēt zābakus); 2. fam. (prügeln) nopērt, nomizot.

Wich'sen, n. -s, spodrināšana, f.

Wicht, m. -(e)s, pl. -e, fam. radījums, m.; kleiner cilvēciņš, m.; ein armer nabadziņš, m.

Wichtelmännchen, n. rūķītis, m.; gariņš, m.

wichtig, adj. svarīgs; (bedeutend) ievērojams; höchst visai svarīgs; es ist mir sehr daß er nicht erfährt, man

ļoti svarīgi, ka viņš to nedabū zināt; - tun, lielīties, uzpūsties. Wich'tig||keit, f. svars, m.; svarīgums, m.; von der größten no vislielākā svara; von sein, būt svarīgam, -tüer, m. lielībnieks, m.; vīzdegunis, m. -tūn, n. lielīšanās, f. Wick'e, f. pl. -n, vīķi, m. pl.; wilde

peļu od. vanagu zirņi, m. pl. Wick'el, m. -s, pl. 1. (Knäuel) kamols, m.; (vom Tabak) vīstoklis, m.; 2. (Haarwickel) matu tinamais; 3. (Windel) (bērnu) autiņi, m. pl.; 4. cekuls, m.; fam. (jemn.) beim - kriegen, sakampt (kādu) aiz cekula, -kind, n. autiņos tinams bērns, wick'eln, I. v. a. tīt, freq. tīstīt; Tabak vīstīt tabaku; (etw.) in ein Papier •», ietīt (ko) papīrā; einen Lappen (um etw.) aptīt (ap ko) lupatu; ein Kind •«•, tīt bērnu autiņos; Zwirn od. Garn satīt diegus od. dziju kamolā; II. v. refl. sich tīties. Wick'el||puppe, f. tinamais lellis. -tūch, n. autiņš, m. (bērnu ko tīt), -zeug, n. autiņi, m. pl.; jostiņas, f. pl. Wick'ler, m. -s, pl. tinējs, m. -in, f.

pl. -nen, tinēja, f. Widder, m. -s, pl. 1. auns, m.; avens, m.; dem. auniņš, m.; 2. (Sternbild) Auns, m. -feil, n.

aunāda, f. wi'der, prp. (mit dem Akkusativ) pret; »meinen Willen, pret manu gribu, man negribot; - Erwarten, negaidot; das Für und das W-, viss, kas teikts par un pret.

wi'derchristlich, adj. pretkristīgs. Wi'derdruck, m. pretspiediens, m. widerfah'ren, v. n. (v. fahren) (part. p. widerfah'ren) notikt; atgadīties; es ist ihm eine große Kränkung viņš ļoti apbēdināts; (jemm.) Gerechtigkeit - lassen, dot (kādam) taisnību; darīt (kādam) pēc taisnības; (jemm.) Gnade ~ lassen, parādīt (kādam) žēlastību; (begnadigen) apžēlot (kādu), widergesetzlich, adj. pretlikumīgs. Wi'derglanz, m. atspīdums, m. wi'derhaarig, adj. stūrgalvīgs, ietiepīgs. Wi'derhaarigkeit, f. stūrgalvība, f. Wi'derhäken, m. atkarpe, f., auch atāķis,

m.; (bei Pflanzen) atāķītis, m. wi'derhäkig, adj. atāķains. Widerhall, m. atskaņa, f.; (Echo) atbalss, m.

widerhallen, v. n. atskanēt. Widerläger, n. atspaids, m.; pretbalsts,

m.; ~ eines Bogens, arkas pakāje, f. widerlēg'bār, adj. atspēkojams, widerle'gen, v. a. atspēkot.

Widerlēļļger, m. -s, pl. atspēkotājs, m.

-gung, f. atspēkojums, m. widerlich, I. adj. pretīgs, riebīgs; II. adv. pretīgā od. riebīgā veidā; » süß, salkans.

Widerlichkeit, f. pretīgums, m. widernatürlich, adj. pretdabisks. Widerpart, m. -(e)s, pretinieks, m. Widerprall, m. atsitiens, m. widerprallen, v. n. atsisties. widerrä'ten, v. a. (v. raten) (part. p. wi-derrā'ten) (jemm. etw.) atrunāt (kādu no kā). Widerrä'ten, n. atrunāšana, f. widerrechtlich, I. adj. pretlikumīgs, netaisns; (willkürlich) patvaļīgs; II. adv. pret likumiem, likumus neievērojot; (ungerecht) netaisni. Wi'derrechtlichkeit, f. pretlikumība, f.;

(Ungerechtigkeit) netaisnība, f. Widerrēde, f. pretruna, f.; ohne bez

pretrunas, pretim nerunājot. Widerrist, m. -es, pl. -e, skaustuve, f.;

skausts, m. Widerruf, m. atsaukums, m.; er hat einen ~ tun müssen, viņam tas bija jāatsauc.

wi'derrü'fen, v. a. (v. rufen) (part. p. wi-

derrū'fen) atsaukt, noliegt, widerrüflich, I. adj. atsaucams; (unsicher) nedrošs; II. adv. nedroši. Widerrüflichkeit, f. atsaucamība, f. Widerrü'fung, f. -«-, pl. -en, atsaukšana, f.;

atsaukums, m. Widersacher, m. -s, pl. », pretinieks, m.j (Feind) ienaidnieks, m. -in, f. pl. -nen, pretiniece, f.; ienaidniece, f. Widerschall, m. atskaņa, f. widerschallen, v. n. atskanēt. Widerschein, m. atspīdums, m.; atblāzma, f.; atspulga, f. Widerscheinen, v. n. (v. scheinen) atspīdēt; atblāzmoties, atspulgot, widersetzen, v. refl. sich turēties pretim, pretoties; sich einer Meinung apkaŗot kādu uzskatu, widersetzlich, adj. pretestīgs; (widerspenstig) stūrgalvīgs; (ungehorsam) nepaklausīgs. Widersetzlichkeit, f. pl. -en, pretestība, f.; nepaklausība, f. Widersetz'ung, f. pl. -en, pretošanās,

f.; (Widerstand) pretestība, f. Widersinn, m. bezprātība, f. widersinnig, adj. bezprātīgs, muļķīgs. Wi'dersinnigkeit, f. pl. -en, bezprātība,

f.; bezprātīgums, m. widerspenstig, adj. ietiepīgs. Widerspenstigkeit, f. ietiepība, f.; (Ungehorsam) nepaklausība, f.wiederspiegeln — Wiede

widerspiegeln, I. v. a. atspoguļot; II. v. refl. sich atspoguļoties.

Wi'derspiel, n. pretējība, f.; pretišķība, f.

widersprechen, I. v. n. (v. sprechen) (part. p. widersprochen) (jemm.) runāt (kādam) pretim; das widerspricht der Wahrheit, tas nesaskan ar patiesību; dieser Satz widerspricht dem andern, šis teikums apgāž otrā izteiktās domas; der Vernunft būt pret veselu prātu; II. v. refl. sich pašam sev runāt pretī; sapīties savos izteicienos; apgāzt, ko pats runājis.

widersprechend, adj. pretējs, pretišķīgs.

Widersprecher, m. pretimrunātājs, m.

Widerspruch, m. pretruna, f.; (Gegensatz) pretmets, m.; auf ~ stoßen, atdurties uz pretestību; er erhob keinen viņš nemaz nepretojās; ohne bez pretrunas; er kann keinen - vertragen od. leiden, viņš necieš, ka viņam runā pretī.

Widerspruchsgeist, m. pretestības gars, m.

Widerstand, m. pretošanās, f.; pretestība, f.; Widerstandsgrad, pretestības pakāpe; . leisten, turēties pretim; lebhaften » leisten, dzīvi pretoties; - finden od. auf - stoßen, atdurties uz pretestību.

widerstandsfähig, adj. pretestīgs; spējīgs pretoties (spēka iedirbei vai iedarbībai).

Widerstands'||fähigkeit, f. pretestības spējas, f. pl.; Grad der », pretestības pakāpe, f. -kraft, f. pretspēks, m.

widerstandslos, I. adj. vājš, bezspēka-; II. adv. bez pretimrunāšanās.

widerstē'hen, v. n. (v. stehen) (part. p. widerstanden) 1. turēties pretim, pretoties; der Versuchung nicht « können, nevarēt atturēties pret kārdināšanu; 2. fig. (zuwider sein) būt riebīgam; der Branntwein widersteht mir, degvīns man riebīgs.

Widerstöß, m. atsitiens, m.; atgrūdiens, m.

widerstrē'ben, v. n. 1. (sich widersetzen) turēties pretim, pretoties; 2. fig. (zuwider sein) būt pretīgam; es widerstrebte ihm, das zu sagen, viņam netī-kās to teikt.

Widerstrē'ben, n. 1. (Widerstand) pretošanās, f.; 2. fig. (Widerwille) pretīgums, m.; mit ar nepatiku; ne labprāt; pret gribu.

Widerstreit, m. konflikts, m.; sadursme, f.; (mit jemm.) in geraten, sadurties (ar kādu).

widerstreiten, v. n. (v. streiten) (part. p. widerstrit'ten) einer Sache stāties kādai lietai pretim, būt pret kādu lietu.

Widerstrom, m. pretstrāva, f.

widerwärtig, adj. pretīgs, riebīgs.

Widerwärtigkeit, f. pl. -en, 1. (Unannehmlichkeit) nepatika, f.; nepatīkams gadījums; (Unglück) nelaime, f.; ķibele, f.; 2. (Widerlichkeit) pretīgums, m.

Widerwille, m. pretīgums, m.; (Ekel) riebums, m.; mit -n, ar riebumu, pret gribu.

widerwillig, I. adj. nelabprātīgs, saīdzis; II. adv. ne labprāt, pret gribu.

Wid'me, f. pl. -n, vidme, f.; (1. atraitnes tiesa; 2. ierēdņiem par algu dota zeme).

wid'men, I. v. a. veltīt, novēlēt; (jemm.) ein Buch veltīt (kādam) grāmatu, (jemm.) seine Zeit ziedot (kādam) savu laiku-, II. v. refl. sich nodoties.

Wid'mer, m. -s, pl. veltītājs, m.

Wid'mung, f. pl. -en, veltījums, m.

Wid'mungsschrift, f. veltījuma raksts, m.

widrig, adj. 1. pretējs; (feindlich) naidīgs; ein -er Wind, pretējs vējš; ein -es Schicksal, nelabvēlīgs liktenis; nediena, f.; 2. (widerlich) pretīgs, riebīgs.

widrigenfalls od. widrigenfalls', adv. citādi, citādā gadījumā.

Widrigkeit, f. pl. -en, 1. (Unannehmlichkeit) nepatīkamība, f.; 2. (Widerlichkeit) pretīgums, m.; rieb īgums, m.

wie, I. adv. 1. (fragend) (mit einem Zeitwort verbunden) kā; kādējādi; ~ heißt er? kā viņu sauc? - gefällt Ihnen dieses Buch? kā Jums šī grāmata patīk?

geht es Ihnen? kā Jums klājas? * dem auch sein mag od. sei, lai būtu kā būdams; ~ Sie auch handeln mögen, lai Jūs darītu kā darīdami; (mit Adjektiven od. Adverbien verbunden) cik; er weiß nicht, » schwierig dieses Unternehmen ist, viņš nezina, cik grūts šis uzsākums; - oft? cikreiz? » bald? cik drīz? - weit ist es bis Berlin? cik

tālu līdz Berlīnei? 2. (ausrufend) -glücklich bin ich! cik laimīgs es esmu! ~ oft! cik bieži! II. conj. 1. (in Vergleichen) kā; sie gleichen sich - ein Ei dem andern, viņi līdzinās kā piliens pilienam; ein Mann er, tāds vīrs kā viņš! ~ du mir, so ich dir, kā tu man, tā es tev; prv. » gewonnen, so zerronnen, kā nācis, tā gājis; 2. (= als) kad.

Wie'de, f. pl. -n, klūga, f.; dem. klūdziņa, f.646

Wie'dehopf, m. -(e)s, pl. -e, bada dzeguze, f.

wie'der, adv. atkal; (aufs neue) no jauna; (noch einmal) vēlreiz; (zurück) atpakaļ; da bin ich -! te es atkal esmu! schon »! vēl! Wiederab'druck, m. jauns iespiedums. (Viele der folgenden zusammengesetzten Infinitive werden auch getrennt geschrieben), wieder |i anziehen, v. a. (v. anziehen) apģērbt no jauna, -an'zünden, v. a. aizdedzināt no jauna. Wiederauf'blühen, n. atzelšana, f. wiederauf'brechen, I. v. a. (v. brechen) atlauzt no jauna; II. v. n. 1. atvērties no jauna; 2. doties atkal ceļā. Wiederaufführung, f. izrādes atkārtojums, m.

wiederauf jļgēhen, v. n. (v. gehen) 1. ataugt; 2. atkal atvērties, -kommen, v. n. (v. kommen) atžirgt no jauna, -leben, v. n. atdzīvoties, atzelt. Wiederauflēben, n. atzelšana, f. Wiederaufnahme, f. jaunuzjemšana, f.; atjaunošana, f.; in - bringen, ievest no jauna.

wieder||aufnehmen, v. a. (v. nehmen) uzjemt no jauna; atjaunot, atsākt, -aufrichten, v. a. pacelt no jauna, -aufstēhen, v. n. (v. stehen) atkal pacelties. -auftūn, v. a. (v. tun) atvērt no jauna, -aufwachen, v. n. atmosties no jauna. Wiederaus'bruch, m. atsākšanās, f. wie'der||bauen, v. a. būvēt no jauna.

-bedecken, v. a. apklāt no jauna. Wiederbeginn, m. atsākums, m. wie'der |i bekommen, v. a. (v. bekommen) dabūt atpakaļ, atdabūt, -belēben, v. a. atdzīvināt; fig. den Mut >, ierosināt no jauna drosmi. Wie'derbelēbung, f. atdzīvinājums, m.;

jaunierosinājums, m. Wie'derbelēbungsversūch, m. mēģinājums atdzīvināt, wie'derbesetzen, v. a. 1. iejemt od. apsēst no jauna; 2. eine Stelle iecelt no jauna vietā. Wie'derbesetzung, f. 1. die ~ dieses Landes kostete viel Geld, šo zemi no jauna iejemot, bija jāizdod daudz naudas; 2. die » dieser Stelle war nicht leicht, nebija viegli dabūt šai vietā citu izpildītāju (ierēdni etc.). wie'derbezahlen, v. a. atmaksāt. Wie'derbezahlung, f. atmaksa, f. wiederbringen, v. a. (v. bringen) nest atpakaļ, atnest. Wiederein'lösung, f. izpirkums, m.

Wiederein'nahme, f. die ~ der Festung war unmöglich, cietoksni atkal iejemt bija neiespējams, wiederein'||nehmen, v. a. (v. nehmen) iejemt od. iekaŗot no jauna, -packen, v. a. iesaiņot no jauna, -richten, v. a. ierīkot no jauna. Wiederein'richtung, f. jaunierīkojums, m. wiederein'schiffen, I. v. n. iekraut no jauna kuģī; II. v. refl. sich sēsties no jauna kuģī. wiederein'schläfen, v. n. (v. schlafen) 1. iemigt no jauna; 2. fig. nogrimt atkal aizmirstības jūrā. Wiedereinsetzung, f. jauniecelšana, f.;

atjaunošana, f. wiederein'trēten, v. n. (v. treten) 1. ienākt' atkal (istabā), iestāties no jauna (amatā); 2. fig. (sich erneuern) atjaunoties, atkārtoties, wieder||erhalten, v. a. (v. halten) uzturēt no jauna, -erinnern, v. refl. sich atkal atminēties, atkal pieminēt, wiedererkennen, v. a. (v. erkennen) atkal pazīt; ich erkannte dich nicht wieder, es tevi vairs nepazinu. Wie'dererkennung, f. atpaziņa, f. wiedererlangen, v. a. atdabūt. Wiedererlangung, f. atdabūšana, f. wie'dererōbern, v. a. iekaŗot no jauna. Wie'dereroberung, f. jauniekaŗošana, f.;

jauniekaŗojums, m. wie'dereröffnen, v. a. atklāt od. atvērt no jauna.

Wiedereröffnung, f. jaunatvēršana, f.;

jaunatvērums, m. wie'dererscheinen, v. n. (v. erscheinen)

parādīties no jauna. Wie'dererschei||nen, n. u. -nung, f. parādīšanās no jauna, wie'derersetzen, v. a. (jemm.) die Kosten

atlīdzināt (kādam) izdevumus. Wie'derersetzung, f. atlīdzināšana, f.;

atlīdzinājums, m. wiedererstatten, v. a. maksāt atpakaļ, atmaksāt; atdot; (jemm.) die Kosten atlīdzināt od.

atmaksāt (kādam) izdevumus.

Wiedererstattung, f. atdošana, f.; - der Kosten, izdevumu atlīdzināšana, f. od. atmaksāšana, f. wie'derer||wachen, v. n. atmosties no jauna, -wählen, v. a. izredzēt od. iecelt no jauna, -wecken, v. a. atmodināt no jauna, -zählen, v. a. atstāstīt; atkārtot.

Wie'dererzählung, f. atstāstīšana, f.; atstāstījums, m. wieder|| erzeugen, v. a. ražot no jauna. W-fährte, f. atpēdas, f. pl. -fangen, v. a.Wiedergabe — Wiege

647

noķert no jauna, -finden, v. a. (v. finden) atkal atrast; das W-, atkalatra-šana, f. -fordern, v. a. atprasīt. Wie'dergäbe, f. 1. (Zurückgabe) atdošana, f.; 2. fig. (Wiederhervorbringung) reprodukcija, f. wieder|! gebären, v. a. (v. gebären) atdzemdēt; wiedergeboren werden, atdzimt. -gēben, v. a. (v. geben) 1. (zurückgeben) atdot; 2. fig. (wiederhervorbringen) reproducēt (attēlot, atstāstīt). *

Wiedergeburt, f. atdzimšana, f. wie'dergenēsen, v. n. (v. genesen) atveseļoties, atkopties. Wie'dergenēsung, f. atveseļošanās, f. wie'der |j gewinnen, v. a. (v. gewinnen) atgūt, -grüßen, v. a. atsveicināt. -hä-ben, v. a. (v. haben) willst du es -? vai tu to gribi dabūt atpakaļ? wiederhērstellen, v. a. nodibināt no jauna, atjaunot; (von Kranken) izārstēt od. izdziedināt. Wiederhēr'II steller, m. atjaunotājs, m. -Stellung, f. atjaunošana, f.; atjauno-jums, m. -stellungskosten, pl. izdevumi par atjaunošanu, wiederhervör'bringen, v. a, (v. bringen)

reproducēt, ražot no jauna. Wiederhervör'bringung, f. reprodukcija, f. wiederhinein'gēhen, v. n. (v. gehen) iet

atkal iekšā, wiederholen, v. a. iet atpakaļ, pajemt no jauna.

wiederholen, v. a. atkārtot; kurz īsi sajemt; zu wiederholten Malen, vairākkārt, vairākreiz. Wiederholung, f. pl. -en, atkārtojums, m.

Wiederholungs||fall, m. im -e, atkārtojoties. -zeichen, n. atkārtojamā zīme. wiederkäuen, v. a. 1. atgremot; 2. fig. (fortwährend wiederholen) zelēt, vienmēr atkārtot. Wiederkäu||en, n. 1. gremošana, f.; 2. fig. (fortwährende Wiederholung) zelēšana, f. -er, m. -s, pl. 1. gremotājs, m.; atgremotājs, m.; 2. fig. zelētājs, m. Wie'derkauf, m. atpirkšana, f. wie'derkaufen, v. a. atpirkt. Wie'derkäufer, m. atpakaļpircējs, m.; atpircējs, m. Wiederkaufsrecht, n. atpērkamās tiesības.

Wiederkehr, f. atgriešanās, f.; pārnākšana, f.

wieder||kehren, v. n. 1. (zurückkehren) atgriezties; pārnākt mājās; 2. fig. (sich wiederholen) atkārtoties; (regelmäßig wiederkehrend) periodisks, -kommen,

v. a. (v. kommen) nākt atpakaļ, pārnākt; atgriezties. Wiederkunft, f. atgriešanās, f.; pārnākšana, f.; die - Christi, Kristus atnākšana, f. Wie'dernahme, f. atjemšana, f. wie'der||nehmen, v. a. (v. nehmen) jemt atpakaļ, atjemt. -sägen, v. a. (wiederholen) atkārtot, (weiter erzählen) stāstīt tālāk, atstāstīt, -sammeln, v. a. sakrāt od. sakopot no jauna, -schaffen, v. a. gādāt atpakaļ. wie'dersēhen, v. a. (v. sehen) atkal redzēt.

Wie'dersēhen, n. atkalredzēšanās, f.; auf

uz redzēšanos! Wie'dertaufe, f. pārkristīšana, f.; otrreizēja kristīšana, wiedertaufen, v. a. kristīt no jauna, wie'der||tönen, v. n. atskanēt, -tūn, v. a. (v. tun) darīt vēlreiz; ich werde es nicht es to vairs nedarīšu, wiederum, adv. 1. (nochmals) no jauna, atkal, vēlreiz; 2. (andererseits) no otras puses, turpretim, wie'dervereinigen, v. a. savienot no jauna.

Wiedervereinigung, f. jauna savienošanās.

wie'dervergelten, v. a. (v. vergelten) atlīdzināt, atmaksāt; (jemm. etw.) atdarīt (kādam ko). Wie'dervergeltung, f. atdarīšana, f.; atmaksa, f.

Wiedervergeltungsrecht, n. atmaksas tiesība, f.

wie'derverheiräten, v. refl. sich apprecēties otrreiz. Wie'derverheirätung, f. otrreizēja apprecēšanās.

Wiederverkauf, m. atkalpārdošana, f. wiederverkaufen, v. a. atkal pārdot, pārdot tālāk.

Wie'derverkäufer, m. atkalpārdevējs, m.

-in, f. atkalpārdevēja, f. wie'der||vermieten, v. a. 1. izīrēt no jauna; 2. (abvermieten) izīrēt tālāk, -versöhnen, v. a. samierināt no jauna. Wie'derversöhnung, f. jauna miera saderēšana; izlīgšana, f. wie'derwachsen, v. n. (v. wachsen) atkal

augt; ataugt. Wiederwahl, f. jauniecelšana, f.; otrreizēja iecelšana, wiederzülassen, v. a. (v. lassen) atkal pielaist.

Wiederzü'lassung, f. pielaišana no jauna. Wie'ge, f. pl. -n, 1. šūpulis, m.; dem. šūpulītis, m.; fig. von der ~ an, no mazām dienām sākot; 2. fig. (Entste-648

hungsort) šūpulis, m., auch (Quelle) avots, m. -frau, f. šūpotāja, f.; aukle, f. -messer, n, duncis, m. wie'gen, I. v. a. 1. šūpot (bērnu); in Schlaf », iemidzināt šūpojot, iežužināt, ieaijāt; das Haupt skurināt galvu; 2. fig. gewiegt, piedzīvojis, ievingrinājies; (schlau) (veltīgi) norūdīts; II. v. refl. sich šūpoties, wie'gen, I. v. a. (wie'ge; wog; gewo gen) svērt; noch einmal pārsvērt; II. v. n. svērt.

Wie'genj|fest, n. šūpuļa svētki, m. pl. -kind, n. šūpuļa bērns, m. -lied, n. šūpuļa dziesma, f. -Stange, f. šūpuļa kārts, f. od. līksts, f. Wie'ger, m. -s, pl. svērējs, m. wie'hern, v. n. zviegt. Wie'hern, n. -s, zviegšana, f. Wien, n. -s, Vīne, f.

Wiese, f. pl. -n, pļava, f.; (niedrig gelegene) lanka, f.; lukste, f.; dem. pļaviņa, f. Wie'sel, n. -s, pl. 1. (das kleine zebiekste, f.; dem. zebiekstīte, f.; junges zebiekstēns, m.; 2. (das große -) sermulis, m.; dem. sermulītis, m.; junges sermulēns, m. Wie'sen||bau, m. pļavkopība, f. -blüme, f. p]avu puķe, f. -bocksbart, m. pļavu plostbārdis, m. -flachs, m. melngalves, f. pl. -fuchsschwanz, m. polīši, m. pl.; gāliņas, f. pl. -garaffel, f. dundurājs, m.; pļavu ķerainīte, f. -gras, n. pļavu zāle, f. -hāfer, m. auzene, f. -klee, m. pļavu āboliņš, m. -knöpf, m. asinssūce, f. -land, n. pļavu zeme, f.; pļava, f. -lieschgras, n. pļavu timotiņš, m. -nelke, f. mazā actiņa, -pieper, m. čipste, f. -platterbse, f. dedesa, f. -raute, f. sau-leskrēsliņš, m.; ozolite, f. -rispengras, n. pļavu skarene, f. -salbei, f. pļavu salvija, f.; sarkane, f. -Schaumkraut, n. pļavu ķērsa. -Schwingel» n. pļavu slotiņa, f. wieso? adv. kā tā? kā tad tā? wieviel? adv. cik?

wieviel'ste od. wievielte, (der, die, das), kuŗš, kuŗais; den -n haben wir? kāds mums datums? wiewohl', conj. lai gan, kaut gan, jebšu. Wi'king, m. -s, pl. -er, vikings, m. wild, I. adj. (ungezāhmt) nevaļāts, savvaļā audzis; (scheu) tramīgs; (unbändig) nevaldāms; (reißend) plēsīgs; ein -es Pferd, traks od. nevaldāms zirgs; ein Pferd - machen, satramdīt od. satracināt zirgu; -e Tiere, plēsīgi zvēri; ein -es Schwein, meža cūka, f.; die -en Völker, mežoņu tautas, f. pl.; der W-e,

mežonis, m.; 2. (unbebaut) nekultivēts, nekopts; 3. (wild wachsend od. gewachsen) meža-; ein -er Apfelbaum, meža ābele; -es Fleisch, lieka gaļa; ~ wachsen, augt savvaļā; 4. fig. (unruhig) nemierīgs; (ungestüm) ātrs, traks; (lärmend) plosīgs, trakulīgs; ein -er Knabe, trakulīgs puisēns; seid nicht so neplosaities! ein -es Geschrei! trokšņaina klaigāšana; 5. fig. (wütend) nikns; (erzürnt) dusmīgs; - werden, dusmoties, skaisties; 6. fig. (unordentlich) nekārtīgs; (zügellos) izlaists, palaidnīgs; ein -es Leben führen, dzīvot nekārtīgi od. palaidnīgi; -e Ehe, ārlaulība, f.; nelikumīga laulība; II. adv. nevaldāmi, trakulīgi; nikni; mežonīgi; savvaļā.

Wild, n. -(e)s, meža putni, m. pl.; (Wildbret) medījums, m.

Wild'|jacker, m. medību lauks, -bach, m. straujupīte, f.* -bad, n. minerālūdeņu avoti, m. pl. -bahn, f. medītava, f.; medību iecirknis.m. -brāten, m. -s, medījums, m.

Wild'dieb, m. meža zaglis, m.

wild'dieben, v. n. nodarboties kā meža zaglim, iet svešā daļā medīt.

Wilddieberei', f. od. Wild'diebstahl, m. meža zādzība, f.

Wilde, m. mežonis, m.

Wilde, f. mežonība, f.; mežonīgums, m.

Wild'ente, f. meža pīle, f.

Wil'derer, m. -s, pl. meža zaglis, m.

Wild'||fang, m. 1. medības, f. pl.; 2. fam. trakulis, m. -fleisch, n. medījuma gaļa, f.

wild'fremd, adj. fam, pavisam svešs.

Wild' garten, m. zvēru dārzs, m. -gefälle, n. ienākumi no medībām, -gehēge, n. medību iecirknis, m.; zvēru dārzs, m. -geschmack, m. medījuma garža, f. -heit, f. 1. mežonība, f.; 2. fig. (Grausamkeit) nežēlība, f.; 3. fig. (Ungestüm) trakulība, f.; nevaldāmība, f. -kalb, n. briedēns, m.; stirnēns, m. -lēder, n. meža zvēru āda, f. -ling, m. -(e)s, pl. -e, 1. (wilder Obstbaum) meženis, m.; 2. meža zvērs, m.; 3. -recht, n. medību likumi, m. pl.

wild'reich, adj. ar putniem bagāts.

Wild'||schäden, m. meža zvēru postījums, m. -schür, f. vilkādu kažoks (ar spalvu uz āru), -schütze, m. meža zaglis, m. -schwein, n. meža cūka, f.; mežcūka, f. -spūr, f. medījuma pēdas, f. pl. -stand, m. medījamo zvēru sastāvs, m.

will V. wollen.Wille — windelweich

649

Wil'Ie, m. -ns (Dativ u. Akkusativ; -n), griba, f.; (biblisch) dein - geschehe! tavs prāts lai notiek; der freie brīva griba; es war mein es zu tun, gribēju (od. biju nodomājis) to darīt; mit meinem -n, man gribot; ohne meinen -n, bez manas gribas; gegen meinen -n, pret manu gribu, man negribot; ich tue es wider meinen -n, es to daru negribēdams; zu -en sein, izdarīt (kādam) pa prātam, izpildīt (kādaj gribu; er soll seinen -n haben, lai notiek viņa prāts od. lai notiek, ko viņš grib. willen, um deines Bruders tava brāļa

dēļ; um Gottes no Dieva puses, willenlos, adj. bezgribas-, (unentschlossen) nenoteikts, šaubīgs. Willenlösigkeit, f. gribas trūkums, m. willens, ~ sein, gribēt, būt nodomājušam. Willens|länderung, f. nodoma maiņa, f. -äußerung, f. gribas parādīšana, f. -be-stimmung, f. gribas noteikšana, f. -er-klärung, f. gribas izteikums, m. -frei-heit, f. gribas brīvība, f. -kraft, f. gribas spēks, m.; (Energie) spars, m. -meinung, f. gribēšana, f. willentlich, adv. tīšām, ar nodomu, willfahren od. willfah'ren, v. n. (part. p. gewillfahrt od. willfahrt') izpildīt vēlēšanos, izdabāt. Willfahren, n. -s, izdabāšana, f. willfährig, adj. izdabīgs; (gefällig) paklausīgs, iztapīgs. Willfährigkeit, f. izdabība, f.; (Gefälligkeit) pakalpība, f. Willfahrung, f. od. Willfah'rung, f. pl.

-en, izdabāšana, f.; izdabajums, m. willig, I. adj. (folgsam) paklausīgs, (bereit) gatavs; (geneigt) labpratīgs; (biblisch) der Geist ist aber das Fleisch ist schwach, gars gan labpratīgs, bet miesa vāja; II. adv. labprat, paklausīgi.

willigen, v. n. (in etw.) atļaut (ko). Willigkeit, f. laba griba; (Folgsamkeit) paklausīgums, m. willkom men, adj. mīļi sagaidīts, labprat sajemt; (jemn.) - heißen, apsveicināt, sumināt (kādu); seien Sie -! esat svei-zināti; sveiki; dieses Geld ist mir sehr šī nauda man nāk īstā laikā; das ist mir eine -e Nachricht, šī vēsts man ļoti patīkama. Willkom'men, n. u. m. -s, apsveicinājums, m.; laipna sajemšana. Will'kommlied, n. apsveicinājuma dziesma, f.

Will'kür, f. 1. (Belieben) savvaļa, f.; 2. (Eigenmächtigkeit) patvaļa, f.; patvaļība, f. -herrschaft, f. despotisms, m.;

patvaļīga valdība, -herrscher, m. despots, m.; patvaļīgs valdnieks, varmāka, m.

will'kürlich, I. adj. patvaļīgs; (despotisch) varmācīgs; II. adv. patvaļīgi; kā varmāka.

Will'kürlichkeit, f. 1. patvaļība, f.; 2. (pl. -en) patvaļīgs solis.

willst v. wollen.

wim'meln, v. n. mudžēt, ņudzēt, čumēt; die Stadt wimmelt von Fremden od. es wimmelt von Fremden in der

Stadt, svešinieki pilsētā ņudz vien.

Wim'meln, n. -s, mudžēšana, f.

Wim'merer, m. -s, pl. «, kunkstētājs, m.

wim'mern, v. n. kunkstēt, vaidēt, stenēt; auch (winseln) smilkstēt.

Wim'mern, n. -s, kunkstēšana, f.

Wim'pel, m. -s, pl. vimpelis, m.; vē-lava, f.

Wim'per, f. pl. -n, skropsta, f. (parasti: skropstas, f. pl.).

Win'dau, 1. n. (Stadt) Ventspils, f.; 2. f. (Fluß) Venta, f. -er, m. 1. ventspilnieks, m.; 2. adj. Ventspils-, ventspilnieku-. -erin, f. ventspilniece.

Wind, m. -(e)s, pl. -e, 1. vējš, m.; dem. vējiņš, m.; frischer - spirgts vējš, spirgta vēsmiņa; es geht ein kalter pūš auksts (od. salts) vējš; stürmischer vētra, f.; wir haben günstigen vējš mums labs; der «. ist ungünstig, vējš pūš pretim; mit dem -e segeln, kuģot pa vējam; der ~ hat sich gedreht, vējš apgriezies; vor dem -e geschützt sein, būt aizvējā; bei ~ und Wetter, par negaisu nebēdājot; 2. .(Blähung) bezdelis, m. pl.

Wind'beutel, m. 1. (Backwerk) vēja pūslis, m.; 2. fig. (Prahlhans) vējgrābslis, m.; gaisa grābeklis, m.

Windbeutelei', f. pl. -en, vējgrābslī-ba, f.

wind'beuteln, v. a. grābstīt vēju, plātīties, lielīties.

Wind'||blattern, pl. vēja bakas, f. pl. -blūme, f. vējotne, f. -brauch, m. vēja lauzti koki; (Lagerholz) lūžņas, f. pl.

Win'de, f. pl. -n, 1. (Werkzeug zum Aufwinden) trice, f.; grieztuve, f., auch vinča, f.; 2. (Garnwinde) tītavas, f. pl.; 3. (Pflanze) tīteņi, m. pl.

Wind'ei, n. vanskars, m.

Win'del, f. pl. -n, autiņš, m. (ko bērnu ietīt), -band, n. jostiņa, f.

win'deln, v. a. ietīt (bērnu autiņos).

win'delweich, adj. fam. (jemn.) - schlagen, sapērt (kādu) lupatās.650

winden — Winter

win'den, I. v. a. (win'de; wand; gewun'-den) 1. tīt; Kränze vīt od. pīt vainagus; Garn uztīt dziju; ein Band (um etw.) aptīt lentu (ap ko); 2. ent-treißen) (jemm. etw.) aus den Händen izraut od. izgriezt (kādam ko) no rokām,- die Hände žņaudzīt rokas; II. v. refl. sich tīties; sich (um etw.)

aptīties (ap ko); fam. er windet sich wie ein Aal, viņš lokās kā zutis; fig. sich durch ein Tal tecēt līču loču pa ieleju.

Winden, n. -s, 1. tīšana, f.; 2, (Auswinden) tricēšana, f. win'den, v. imp. es windet, vējš pūš. Win'deseile, f. mit - vēja ātrumā. Wind'||fächer, m. vēdeklis, m. -fahne, f. vēj loks, m. -fang, m. vēdināmais; ven-tilātors, m. -fangtiir, f. vējtveŗa durvis, f. pl.

Wind'feder, f. vejlata, f., auch zelmiņa

vairogdēlis, m. wind'frei, adj. bezvēja-; an einer -en

Stelle, aizvējā. Wind'j|häfer, m. vēja auzas, f. pl. -harfe, f. Aiola kokle, f. -hauch, m. vēsma, f.; pūsma, f. -hčse, f. viesulis, m. -hund, m. 1. kurts, m.; 2. fig. (leichtsinniger Mensch) vējgrābslis, m. win'dig, adj. 1. vējains; es ist vējš pūš; 2. fig. (leichtfertig) viegls; (flatterhaft) nepastāvīgs, grozīgs, win'digen, v. n. vētīt. Win'digkeit, f. vieglums, m. Wind'||klappe, f. vārstulis, m. -loch, n.

vēja caurums, m. Wind'||mühle, f. vēja dzirnavas, f. pl. -miihlenfliigel, m. vēja sudmalu spārns, m. -müller, m.

vēja sudmalnieks, m. -pocken, f. pl. vēja bakas, f. pl. -röschen, n. vējotne, f. -röse, f. vēja roze, f.

Winds'braut, f. īliņš, m.; auka, f. Wind'||schacht, m. vēdināmā šachta. -Schäden, m. vēja padarīts posts, -schauer, m. vēja brāziens, m. wind'||scheu, adj. er ist viņam bailes no vēja. -schief, adj. šķībs, greizs; » werden, sašķiebties. Wind'II schirm, m. vēja aizsargs, m. -seite, f. vēja puse, f. -spiel, n. kurts, m. -spūle, f. vējotne, f. wind'still, adj. rāms; es ist laiks rāms. Wind' II stille, f. rāms laiks; vēja rāmums, m. -stoß, m. vēja brāziens, m.; (heftiger W.) īliņš, m. -strich, m. vēja virziens, m.; (auf dem Kompaß) rumbs, m. -Strömung, f. gaisa strāva, f. -sucht, f. vēdera uzpūšanās, f.; uzpūsts vēders.

wind'trocken, adj. vējā izžuvis.

Win'dung, f. pl. -en, 1. (das Winden) tīšana, f.; tinums, m.; (von Pflanzen) tīšanās, f.; (von Kränzen) pīšana, f.; pinums, m.; 2. (Krümmung) līkums, m.; (von Schlangen) locīšanās, f.; (von Schrauben) vītnes, f. pl.

Wind'vögel, m. vēja putns, m.

wind'wärts, adv. uz vēja pusi.

Wind'zug, m. gaisa strāva, f.

Wink, m. -(e)s, pl. -e, (Zeichen) zīme, f.; mājiens, m.; fig. (Warnung) biedinājums, m.; auf den ersten uz pirmo mājienu; auf den - gehorchen, tūliņ paklausīt; (jemm.) einen geben, dot (kādam) zīmi od. mājienu.

Wink'el, m. -s, pl. 1. (in der Geometrie) leņķis, m.; äußerer ārējs leņķis; spitzer šaurleņķis; Nebenwinkel, blakusleņķis, m.; Flächenwin-kel, divskaldņu leņķis; 2. (Ecke) kakts, m.; stūris, m.; dem. kaktiņš, m.; stūrītis, m.; in einen ~ stellen, ievietot kaktā; (jemn.) in den ~ stellen, likt (kādam) stāvēt kaktā; ein verborgener slepens stūrītis; 3. (bei Pflanzenblättern) žāklīte, f.

Wink'el II advokāt, m. kaktu advokāts, m. -blatt, n. vietēja avīze, -bögen, m. leņķa loks, m. -börse, f. neievērojama birža.

wink'elförmig, adj. leņķa veidā.

Wink'elmäß, n. leņķmērs, m.; stūrenis, m.

Wink'el||schüle, f. 1. neatļauta skola; 2. slikta skola, -zöge, m. pl. liekas izrunas, izlocīšanās, f. . machen, izlocīties, slapstīties.

wink'en, v. n. (jemm.) dot (kādam) zīmi, māt (kādam); mit den Augen pamirkšķināt, mest ar acīm; mit der Hand mest ar roku; er winkte mir zu kommen, viņš man deva zīmi, lai es nāktu; fam. (jemm.) mit dem Scheunentor od. Laternenpfahl od. Zaunpfahl pasacīt (kādam) ko nepārprotamā veidā; fig. das Glück winkt ihm, laime viņam smaida.

Win'ken, n. -s, zīmes došana, f.; māša-na, f.

Win'selaffe, m. smilkšķis, m.

Win'seler, m. -s, pl. smilkstētājs, m.; kunkstētājs, m.

win'seln, v. n. smilkstēt, kunkstēt.

Win'seln, n. -s, smilkstēšana, f.

Win'ter, m. -s, pl. ziema, f.; im ziemā, ziemu; mitten im ziemas vidū, pašā lielākajā ziemā; den ganzen - hindurch, cauru ziemu.

Win'ter||äbend, m. ziemas vakars, m. -apfel, m. ziemas ābols, m. -arbeit, f. ziemas darbs, m. -aufenthalt, m. ziemas miteklis, m.; ziemas mītne, f.; uzturēšanās pa ziemu; den ~ haben, pavadīt ziemu, -bahn, f. ziemas od. kamanu ceļš, m. -bedarf, m. ziemas vajadzības, f. pl. -bestellung, f. lauku darbi pa ziemu, -birne, f. ziemas krau-sis, m. -blūme, f. salmene, f.; dzeltānā kaķpēdiņa, f. -getreide, n. ziemas labība, f.; ziemājs, m. -griin, n. ziemcie-

ši, m. pl. -korn, v. -getreide. -lager, n. ziemas nometne, f.; (bei wilden Tieren) ziemas midzenis, m.

win'terlich, I. adj. ziemas-; II. adv. kā ziemā.

Win'ter||luft, f. ziemas gaiss, m. -lust-bārkeit, f. ziemas izprieca, f. -mārchen, n. ziemas pasaka, f.

win'termäßig, I. adj. ziemas-, ziemai piemērots; II. adv. kā pa ziemu.

win'tern, v. imp. es Wintert, 1. ziema tuvojas; 2. mums ziema.

Win'ter||nacht, f. ziemas nakts, f. -öbst, n. ziemas augļi, m. pl. -palast, m. ziemas pils, m. -pflanze, f. ziemas augs, m. -roggen, m, ziemas rudzi, m. pl. -saat, f. ziemas sēja, f.; ziemāji, m. pl. -schlāf, m. ziemas miegs, m.; ziemas guļa, f. -schlafer, m. ziemas gulētājs, m. -semester, n. ziemas sēmestris, m. -tag, m. ziemas diena, f. -Überzieher, m. ziemas mētelis, m.

Win'terung, f. pl. -en, izmitināšana pa ziemu.

Win'ter||vergnügen, n. ziemas prieki, m. pl. -vögel, m. ziemas putns, m. -Weizen, m. ziemas kvieši, m. pl. -wetter, n. ziemas laiks, m.

Win'zer, m. -s, pl. 1. (Weinbauer) vīnkopis, m.; vīndārznieks, m.; 2. (Weinleser) vīnogu lasītājs, m. -in, f.

pl. -nen, 1. vīnkope, f.; 2. vīnogu lasītāja, f. -lied, n. vīnodznieku dziesma, f.

win'zig, I. adj. sīciņš; (geringfügig) niecīgs; ein -es Männchen, mazs vīriņš; II. adv. sīki, niecīgi.

Win'zigkeit, f. mazums, m.; niecīgums, m.

Wip'fel, m. -s, pl. galotne, f.; virsotne, f.

Wipfeln, I. v. a. nocirst galotni; II. v. n. pacelties.

Wipp'chen, n. pl. 1. (Possen) nieki, m. pl.; blēņas, f. pl.; 2. (Winkelzüge) sprukstīšanās, f.; „ machen, sprukstī-ties, izlocīties.

Wip'pe, f. pl. -n, 1. (Schaukelbrett) šupotņu dēlis, m.; fig. auf der - stehen, būt briesmās, būt gatavam uz gāšanos; 2. (Wippgalgen) spīles, f. pl.; moku sols, m.

wip'pen, I. v. a. šūpot; einen Verbre-cher_ likt noziedznieku spīlēs, spīdzināt noziedznieku; einen Matrosen mērcēt matrozi jūrā (par sodu); II. v. n. šūpoties; III. v. refl. sich šūpoties.

Wip'pen, n. -s, šūpošanās, f. Wipp'galgen, m. spīles, f. pl.; moku sols, m.

wir, prn. mēs; » waren unserer drei, mēs

bijām trijatā, wirb v. werben.

Wir'bel, m. -s, pl. 1. (wirbelnde Drehung) virpuļošana, f.; 2. (Strudel) atvars, m.; virpulis, m.; 3. (Trommelwirbel) bungu rīboņa, f.; tricinājums, m.;_ einen ~ schlagen, rībināt od. tricināt bungas; 4. (am Fenster) aizgriežamais, m.; 5. (an der Geige) tapiņa, f.; 6. (am Rückgrat) skriemelis, m.; skritulis, m.; 7. (an einer Blockwolle) virpulis, m.; 8. (am Kopfe) galvas virsus, m.; dziemulis, m.; vom «. bis zur Zehe, no galvas līdz papēžiem. Wir'belbein, n. skriemelis, m. wir'be||licht od. -lig, adj. virpuļains. Wir'belknochen, m. skriemelis, m.; skritulis, m.

wir'bellös, adj. bezmugurkaula-. wir'beln, v. n. 1. (sich im Kreise drehen) virpuļot; das Wasser wirbelt, ūdens mutuļo; fig. der Kopf wirbelt mir, galva man reibst; 2. (auf der Trommel) rībināt od. tricināt (bungas). Wir'beln, n. -s, 1. virpuļošana, f.; 2. (auf

der Trommel) rībināšana, f. W ir'bel[|säule, f. mugurkauls, m. -stürm, m. ciklons, m.; auka, f. -tiere, n. pl. mugurkaulaiņi, m. pl. -wind, m. viesulis, m. wirbst, wirbt v. werben, wird v. werden, wirf, wirfst, wirft v. werfen, wir'ken, I. v. a. 1. (weben) aust; 2. fig. (hervorbringen) darīt; Gutes darīt labu; II. v. n. 1. iespaidot; das Mittel hat nicht gewirkt, zāles nav līdzējušas; beruhigend apmierināt, remdēt; schädlich^ kaitēt; die -de Ursache,

iespaidotajs cēlonis; sein Beispiel wirkt auf die andern, viņa priekšzīme iespaido citus; 2. als Lehrer darboties od. strādāt par skolotāju, izpildīt skolotāja amatu.'652

Wir'ken, n. -s, 1. aušana, f.; 2. (Tätigkeit) darbība, f.

Wir'ker, m. -s, pl. audējs, m.

Wirkerei', f. pl. -en, austuve, f.

wirklich, I. adj. 1. tiešs, patiess; 2. īstens; W-er Geheimrat, īstens slepen-padomnieks; II. adv. tiešām, patiesi.

Wirklichkeit, f. 1. īstenība, f.; tie-šība, f.; in patiesi, patiesībā; 2. (pl. -en) patiesa lieta; (Tatsache) fakts, m.; zur «. bringen, piepildīt; zur - kommen, piepildīties.

Wirk'meister, m. audēju meistars, m.

wirk'sam, I. iespaida-, (kräftig) spēcīgs; (heilsam) veselīgs; (nützlich) derīgs; II. adv. spēcīgi; » sein v. wirken.

Wirksamkeit, f. 1. iespaidojums, m.; (Kraft) spēks, m.; 2. (Tätigkeit) darbība, f.; in - treten, (von Beamten) stāties darbā od. amatā; (von Gesetzen) dabūt spēku.

Wir'kung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) darbība, f.; iedarbība, f.; (Einwirkung) iedarbe, f., auch iedirbe; - ausüben, darboties; seine ~ tun, iespaidot, iespēt, līdzēt; ohne - bleiben, nekā neiespēt od. nepanākt; 2. (als Ergebnis) panākums, m.; (Eindruck) iespaids, m.; (Folge) seka, f.; keine - ohne Ursache, bez cēloņa nav seku.

Wir'kungs II kraft, f. iespēja, f. -kreis, m. darba lauks, m.

wirkungslos, I. adj. beziespaida-, nesekmīgs; II. adv. bez iespaida.

Wirkungslosigkeit, f. nesekmība, f.; ne-sekmīgums, m.

wir kungsvoll, I. adj. spēcīgs, _ sparīgs, iespaida pilns; II. adv. spēcīgi, ar sparu.

wirr, I. adj. sajucis; (verwickelt) sapiņ-ķēts, sarežģīts; (von Haaren) izpuris; II. adv. sajukušā veidā.

Wir're, f. pl. -n, sajukums, m.; die -n, nekārtības, f. pl.; jukas, f. pl.

wir'ren v. verwirren.

Wirr'||kopf, m. nejēga, com. -sāl, n. -(e)s, pl. -e, mudžeklis, m.; (Verwirrung) sajukums, m. -seide, f. zīda plūksnas, f. pl. -stroh, n. smalki salmi, jukumi, m. pl.

Wir'rung, f. pl. -en, mudžeklis, m.; (Verwirrung) sajukums, m.; (Unruhe) nemiers, m.

Wirr'warr, m. -s, mudžeklis, m.; (Verwirrung) sajukums, m.; jukas, f. pl.; jūklis, m.

Wir'singkohl, m. virziņu kāposti, m. pl.

wirst v. werden.

Wirt, m. -(e)s, pl. -e, 1. (Wirtschafter) saimnieks, m.; 2. (Hausbesitzer) nama

īpašnieks, m.; saimnieks, m.; 3. (Gastwirt) viesnīcnieks, m.; (Schankwirt) krodzinieks, m.; 4. (Gastgeber) namatēvs, m.; den ~ machen, rīkoties kā namatēvam, izpildīt namatēva pienākumus.

wirt'bär, adj. 1. (gastfreundlich) viesmīlīgs; 2. (bewohnbar) apdzīvojams. Wir'tin, f. pl. -nen, 1. (Wirtschafterin) saimniece, f.; sie ist eine gute viņa laba saimniece od. viņa prot labi saimniekot; 2. (Hausbesitzerin) nama īpašniece, f.; saimniece, f.; 3. (Gastwirtin) viesnīcniece, f.; (Schankwirtin) krodziniece, f.; 4. (Gastgeberin) namamāte, f. wirtlich, adj. 1. (sparsam) taupīgs; (haushälterisch) saimniecisks; 3. (gastfrei) viesmīlīgs. Wirt'||lichkeit, f. viesmīlība, f. -schaft, f. pl. -en, 1. (Bewirtschaftung) saimniekošana, f.; die ~ besorgen, saimniekot; die ~ lernen, mācīties saimniecību; 2. (Haushalt) saimniecība, f.; er hat seine eigene «., viņam sava saimniecība; getrennte - führen, saimniekot katram par sevi; 3. (Gastwirtschaft) viesnīca, f.; (Wirtshaus) krogus,

m.; 4. fam. (wildes Treiben) plosīšanās, f.; ālēšanās, f.; jemšanās, f.; (Durcheinander) mudžeklis, m. wirtschaften, v. n. 1. saimniekot; schlecht •», dzīvot izšķērdīgi; mit seinem Vermögen schlecht izputināt savu mantu; 2. fam. plosīties, ālēties. Wirtschaf||ten, n. -s, saimniekošana, f. -ter, m. -s, pl. saimniekotājs, m. -terin, f. «, pl. -nen, saimniekotāja, f.; saimniece, f. wirtschaftlich, I. adj. 1. (die Wirtschaft betreffend) saimniecības-, saimniecisks; 2. (haushälterisch) saimniecisks; (sparsam) taupīgs; II. adv. saimnieciski. Wirtschaftlichkeit, f. «., saimnieciskums,

m.; (Sparsamkeit) taupība, f. Wirt'schafts||amt, n. saimniecības padome, f. -angelēgenheiten, pl. in saimniecības lietās, -aufsēher, m. saimniecības uzraugs, m. -beamte(r), m. saimniecības ierēdnis, m. -politik, f. lauksaimniecības polītika, f. -rēgel, f. saimniecības nolikums, m. Wirts'frau, f. krodziniece, f. -haus, n. viesnīca, f.; krogus, auch krogs, m.; dem. krodziņš, m.; fam. er liegt beständig im viņš pa krogiem vien dauzās, -hauslēben, n. krogu dzīve, f. -junge, m. krogu puisis, m. -leute, pl. 1. (Hausbesitzer) saimnieki, m. pl.; 2. (Gastwirte) krodzinieki, m. pl. -stūbe, f. krogus istaba, f.

Wisch, m. -es, pl. -e, 1. (Lappen) lupata, f.; slauķis, m.; dem. lupatiņa, f.; fam. - Papier, papīra lupata, f.; 2. (Strohwisch) kušķis, m.

wisch'en, I. v. a. 1. slaucīt; sich den Schweiß von der Stirn noslaucīt sviedrus no pieres; sich die Augen izslaucīt acis; sich den Mund •«., noslaucīt lūpas; 2. eine Zeichnung iz-tušēt zīmējumu; II. v. n. ātri aizslīdēt.

Wisch'en, n. -s, slaucīšana, f.

Wisch'er, m. -s, pl. 1. slaucītājs, m.; 2. (Zeichenwischer) klieste, f.; 3. (Ab-wischtuch) slauķis, m.; 4. fam. (Verweis) bāriens, m.; rājiens, m.; fam. einen - geben, izbārt, izsunīt.

Wischlappen, m. lupata, f.

Wisch'||tüch, n. slauķis, m. -wasch, m. -es, fam. tenkas, f. pl.; sapļurkstējums, m.

wis'peln od. wis'pern, v. n. svepstēt; (vom Winde) žužināt.

Wiß'begier(de), f. zināšanas kāre, f.; ziņkārība, f.

wißbegierig, adj. kārīgs zināt, ziņkārīgs.

wis'sen, v. a. (weiß, weißt, weiß; wuß'te; gewußt') zināt; ich weiß sehr wohl, man it labi zināms; auswendig zināt no galvas; ich werde ihn zu finden zināšu od. pratīšu viņu atrast; sich zu benehmen prast izturēties; davon will ich nichts no tā es nekā negribu zināt; woher weißt du das? kas tev to teica? no kā tu to dabūji zināt? (jemn. etw.) - lassen od. (jemm. etw.) zu ~ tun, darīt (kādam ko) zināmu; (jemm. für etw.) Dank pateikties (kādam par ko).

Wis'sen, n. -s, 1. (Kenntnis, Kunde) zināšana, f.; ziņa, f.; ohne mein bez manas ziņas; er hat es mit meinem -getan, viņš to darījis, man zinot, od. ar manu atļauju; mit - und Willen, ar nodomu, tīšu prātu; meines -s kommt er nicht, viņš nenāks, cik man zināms.

Wis'senschaft, f. (pl. -en) zinātne, f.; zinība, f.; eine pflegen, piekopt zinātni; die schönen -en, daiļās zinātnes; daiļliterātūra, f.; die Akademie der -en, Zinātņu akadēmija, f.

Wissenschaftler, m. -s, pl. zinātnieks, m.

wissenschaftlich, I. adj. zinātnisks, zinātnes-; eine -e Bildung haben, zinātniski izglītojies; II. adv. zinātniski, pēc zinātnes likumiem.

Wis'senschaftlichkeit, f. zinātniskums, m.

Wissens|drang, m. od. -durst, m. od.

-trieb, m. zinātņu kāre, f. wis'sens||wērt od. -würdig, adj. cienīgs,

ka to zina, zināšanas cienīgs, wis'sentlich, I. adj. tīšs; II. adv. tīši,

tīšām, tīšā prātā, wittern, v. a. saost; die Spur ošņāt

pēdas; fig. (etw.) manīt (ko). Witterung, f. pl. -en, 1. (Wetter) laiks, m.; gaiss, m.; 2. (vom Wilde) saošana, f.; fig. «• (von etw.) haben, manīt od. saost (ko). Wit'terungs||anzeichen, n. meteoroloģiska zīme. -beöbachter, m. laika od. gaisa novērotājs, m. -beöbachtung, f. laika od. gaisa novērošana, f. -bericht, m. meteoroloģisks ziņojums. Wit'we, f.- pl. -n, atraitne, f.; dem. atraitnīte, f.; die Königin karaliene atraitne.

Wit'wenblume, f. (scabiosa) krievu poga,

f.; miroņpoga, f. Wit'wen||gehalt, n. od. -geld, n. atraitnes nauda, f. -haus, n. atraitņu nams, m. -jähr, n. atraitnes gads, m. Wit'wer, m. -s, pl. atraitnis, m. -stand,

m. atraitņa kārta, f. Witz, m. -es, pl. -e, 1. atjautība, f.; (Scharfsinn) asprātība, f.; er hat viel viņš ir atjautīgs; 2. (witziger Einfall) atjauta, f.; (Spaß) joks, m.; beißender kodīgs joks; -e machen od. reißen, jokot, zoboties; schlechte od. faule -e machen, aplami jokot. Witz'||blatt, n. joku lapa, f. -bold, m.;

-(e)s, pl. -e, jokotājs, m. Witzelei', f. pl. -en, 1. jokošana, f.;

zobošanās, f.; 2. ass joks, m. witz'eln, v. n. jokoties; (über etw.)

zoboties (par ko), witz'ig, adj. 1. ein -er Einfall, asprātīgs

joks; 2. (von Personen) atjautīgs, witz'lös, adj. aplams, sekls, wö, I. adj. kur; irgend-, kaut kur; - ist er? kur viņš ir? ~ ihr auch sein mö-get, lai jūs būtu kur būdami; II. conj. ja; nicht, ja ne citādi; womöglich, ja iespējams, wöb v. weben, wobei', adv. pie kam. Woch'e, f. pl. -n, 1. nedēļa, f.; eine -um die andere, nedēļa aiz nedēļas; 2. (Wochendienst) nedēļa, f.; derjenige, der die - hat, nedēļnieks, m.; 3. (Kindbett) die radības, f. pl.; in -n sein, būt dzemdējušai, būt nedēļās; in die -n kommen, dzemdēt; sie ist wieder aus den -n, viņa pārlaidusi nedēļas. Woch'en ļļ arbeit, f. nedēļas darbs, m. -be-süch, m. raugi, rauguļi, m. pl.; zu -654

gehen, iet rauguļos. -bett, n. radības, f. pl. -blatt, n. nedēļas avīze, f. -fie-ber, n. sešnieces drudzis, m. -geld, n. nedēļas nauda, f. woch'enlang, I. adj. dažu nedēļu-; II. adv.

nedēļām, caurām nedēļām. Woch'en||lohn, m. nedēļas alga, f. -markt, m. nedēļas tirgus, m. -tag, m. 1. nedēļas diena, f.; 2. (Arbeitstag) darbdiena, f.

wöch'entlich, I. adj. nedēļas-, ik nedēļas-; II. adv. katru nedēļu, ik nedēļas; dreimal trīsreiz pa nedēļu (od. nedēļā), woch'enweise, adv. katru nedēļu, pa nedēļām.

Woch'enzeitung, f. nedēļas laikraksts, m. Wöch'nerin, f. pl. -nen, nedēļniece, f.;

sešniece, f. Wock'en, m. -s, pl. *, ratiņš, m. wodurch', adv. caur ko. wofern', conj. ja. wofür', adv. par ko. wog v. wiegen.

Wö'ge, f. pl. -n, vilnis, m.; banga, f. wogē'gen, adv. 1. (fragend) pret ko? 2.

(relativisch) kurpretim, pret ko. wö'gen, v. n. 1. (vom Meere) viļņot, bangot; 2. (von Saaten) viļņot; 3. (vom Busen) cilāties; 4. (von Schiffen) līgoties.

Wö'gen, n. -s, bangošana, f.; (v. Zeitwort).

wohēr, adv. 1. (fragend) no kā? no kurienes? no kuŗas puses? - wissen Sie das? no kā od. kā jūs to zināt? 2. (relativisch) no kā. wohin', adv. 1. (fragend) kurp(u)? uz kurieni? uz kuŗu pusi; 2. (relativisch) kurp(u). wohingē'gen, conj. kurpretim, wohl, adv. 1. labi; er befindet sich viņam klājas labi; mir ist nicht - od. ich bin nicht es nejūtos vesels; leben Sie dzīvojiet sveiki! gehabe dich «! dzīvo vesels! ~ bekomm's (Ihnen)! veseli ēduši (od. dzēruši etc.)! - einsehen, labi saprast; ich weiß es ļoti labi zinu; - dem, welcher ..., labi tam, kas ...; 2. (in Vermutungen) varbūt, gan, laikam! er ist ~ krank? viņš gan slims? Sie haben mich » nicht verstanden? jūs mani laikam neesat sapratuši? Wohl, n. -(e)s, labums, m.; (Wohlergehen) labklājība, f.; das öffentliche vispārīgs labums; für das öffentliche vispārības labā; auf Ihr «! uz jūsu veselību! wohlan'! int. labi! lai būtu! wohl'anständig, adj. pieklājīgs.

Wohl'anständigkeit, f. pieklājība, f.; pie-

klājīgums, m. wohlauf, I. adv. - sein, būt sveikam un

veselam; II. int. -! labu laimi! wohl'||bedacht od. -bedächtig, I. adj. labi apdomāts; II. adv. ar apdomu. Wohlbefinden, n. labklājība, f.; veselība, f.

wohl'|I befugt, I. adj. pilntiesīgs; II. adv. ar pilnu tiesību, -begäbt, adj. labi apdāvināts. -begütert, adj. turīgs, labi pārticis.

Wohl'behägen, n. labsajūta, f.; patīkamas jūtas; mit ar labpatiku, wohl'|I behalten, adj. sveiks un vesels, -bekannt, adj. 1. labi zināms; 2. labi pazīstams, -beleibt, adj. patukls, tukls. Wohl'beleibtheit, f. tuklums, m. wohl'||betägt, adj. vecīgs, labi gados. -ödel(geboren), adj. cienīgs, augsti dzimis, auch labdzimis. Wohl'ergēhen, n. labklājība, f.; (Wohlsein) veselība, f. wohl'|ferhalten, adj. labi uzturēts, -erwögen, adj. labi pārdomāts, -erzögen, adj. labi audzināts. Wohl'|fahrt, f. labklājība, f. -fahrtsaus-

schuß, m. labklājības komisija, f. wohl'feil, adj. lēts; das Leben ist hier dzīve še lēta; -er, lētāki; -er werden, palētināties. Wohl'feilheit, f. lētums, m. wohl'||geärtet, adj. labas dabas-; labi izdevies, labi audzināts, -gebildet, adj. skaisti audzis, košs; labi izglītojies, -geboren, adj. labdzimis, dižciltīgs. Wohl'gefallen, n. labpatika, f.; sein * (an etw.) haben, noskatīties ar labpatiku (uz ko), wohl'gefällig, I. adj. patīkams; II. adv. ar labpatiku; (etw.) » betrachten, aplūkot (ko) ar labpatiku. Wohl'gefühl, n. labklājības jūtas, f. pl. wohl'|I gemeint, adj. labi domāts; (freundschaftlich) draudzīgs; ein -er Rat, drauga padoms, -gemūt, adj. priecīgs, jautrs, -genährt, adj. krietni nobaŗo-jies; tukls, -gerāten, adj. 1. labi izdevies; 2. (wohlerzogen) labi audzināts. Wohl'||geruch, m. smarža, f.; smarša, f.

-geschmack, m. patīkama garža. wohl'||gesinnt, adj. labi domājošs; godīgs, krietns, -gesittet, adj. labu tikumu-, tikls, -gestaltet, adj. stalti audzis. Wohl'häbenheit, f. turība, f.; pārticība, f.

woh'lig, adj. 1. (von Sachen) patīkams, jauks; 2. (von Personen) omulīgs; ich fühle mich hier so man še tik omulīgi.

Wohl'klang, m. saskaņa, f.; labskaņa, f. wohl'klingend, adj. labskanīgs. Wohl'||laut v. -klang, -lēben, n. pārtikusi dzīve.

wohl'j|meinend, adj. labi domāts, -riechend, adj. smaržīgs, -schmeckend, adj. garžīgs.

Wohl'||sein, n. veselība, f.; auf Ihr uz Jūsu veselību! -stand, m. labklājība, f. -täter, m. labdaris, m. -täterin, f. labdare, f. wohl'tätig, adj. labdarīgs; (barmherzig)

žēlsirdīgs. Wohl'tätigkeit, f. labdarība, f. Wohl'tätigkeits|| anstatt, f. labdarības iestāde, f. -konzert, n. koncerts labdarības nolūkiem, -verein, m. labdarības biedrība. -Vorstellung, f. izrāde labdarības nolūkiem, wohl'tuend, adj. 1. (angenehm) patīkams;

2. (wohltätig) labdarīgs, wohl'tün, v. n. (v. tun) 1. (angenehm sein) būt patīkamam; das tut einem wohl, tas iet pie sirds; 2. (gut handeln) darīt labi; 3. (Wohltaten erweisen) darīt labu. wohl'||überlegt, adj. labi pārdomāts, -verdient, adj. pilnam pelnīts. Wohl'verleih, m. (Bot.) trūkuma zāles, f. pl.

wohl'||verstanden, adj. labi saprotams; (wisse) saproti, -verwahrt, adj. labi uzglabāts, -weislich, adv. gudrā kārtā, ļoti gudri, -wollen, v. n. (jemm.) turēt labu prātu (uz kādu), izturēties labvēlīgi (pret kādu). Wohl'wollen, n. -s, labvēlība, f. wohl'wollend, adj. labvēlīgs, wohn'bär, adj. apdzīvojams, woh'nen, v. n. dzīvot, mājot, mist. Woh'nen, n. -s, dzīvošana, f. Wohn'gebäude, n. dzīvojamā ēka, f. wohn'haft, adj. uz dzīvi apmeties; er ist

in Riga viņš dzīvo Rīgā. Wohn'haus, n. dzīvojamā ēka; māja, f. wohn'lich, I. adj. ērts, patīkams, mājīgs; II. adv. sich - niederlassen, apmesties uz dzīvi. Wohn'lichkeit, f. ērtums, m. Wohn'||ort, m. dzīves vieta, f. -sitz, mājoklis, m.; miteklis, m.; seinen - aufschlagen, apmesties uz dzīvi; keinen festen «. haben, nedzīvot nekur uz vietas. -Stätte, f. v. -ort. -stūbe, f. dzīvojamā istaba. Woh'nung, f. pl. -en, dzīvoklis, m.; dem. dzīvoklītis, m.; freie brīvs

dzīvoklis; er hat eine eigene viņam pašam savs dzīvoklis.

Woh'nungsgeldzüschuß, m. dzīvokļa papildu nauda, f. woh'nungslös, adj. bezdzīvokļa-, Woh'nungs||mangel, m. od. -not, f. dzīvokļu trūkums, m. -Veränderung, f. od. -Wechsel, m. dzīvokļa maiņa, f. Wohn'zimmer, n. dzīvojamā istaba, f. wöl'ben, I. v. a. spraišļot, velvēt; II. v.

refl. sich spraišļoties, velvēties. Wöl'bung, f. pl. -en, (Gewölbe) velves, f. pl.; spraišļi, m. pl.; (Bauchung) iz-cilums, m.

Wolf, m. -(e)s, pl. Wöl'fe, 1. vilks, m.; dem. vilciņš, m.; ein junger vilcēns, m.; fig. ein in Schafskleidern, vilks avju drēbēs; prv. mit den Wölfen muß man heulen, starp vilkiem jākauc; prv. wenn man vom -e spricht, so ist er nicht weit, te par vilku runā, te vilks klāt; 2. (Verletzung zwischen den Beinen) jēlums, m.; sich einen ~ laufen, skriet, kamēr dabū jēlas kājas; 3. (Sternbild) Vilks, m. Wöl'fin, f. «., pl. -nen, vilku māte, f. wöl'fisch, I. adj. vilka-, vilku-, vilkam

līdzīgs; II. adv. kā vilks. Wolfs'||ärt, f. 1. vilku pasuga, f.; 2. vilka daba. -balg, m. vilka āda, f. -bohne, f. vilku pupa, f. -brūt, f. vilku dzimums, -<m. -hunger, m. vilka izsalkums, m.; fig. er hat einen wahren viņš rij kā vilks, -kirsche, f. vilku ķezbere, f. -kraut, n. pirmdzimtis, m. -milch, f. 1. vilka piens, m.; 2. (Pflanze) pienene, f. -würz, f. dzeltenā kurpīte, f. Wölk'chen, n. -s, pl. mākonītis, f. Wolke, f. pl. -n, mākonis, m.; padebesis, m.; (meist pl.) padebeši; (Lämmerwolken) aitiņas, f. pl.; mit -n bedeckt, apmācies; die -n verziehen sich, debesis noskaidrojas; die Sonne bricht durch die -n, saule izspraužas caur mākoņiem.

wöl'ken, v. refl. sich apmākties, wol'kenärtig, adj. mākoņiem līdzīgs. Wol'kenbruch, m. lietusgāze, f. Wol'kenhimmel, m. 1. mākoņu debesis,

f. pl.; 2. apmākušās debesis, wol'ken||leer od. -lös, adj. bezmākoņu-;

(heiter) skaidrs. Wol'ken [I säule, f. padebešu stabs, m.

-Schieber, m. fam. mākoņu stūmējs, m. wol'||kicht, adj. mākoņu-, mākoņiem līdzīgs. -kig, adj. apmācies, mākoņains, woll'ärtig, adj. vilnai līdzīgs. Woll'bereiter, m. vilnas sagatavotājs, m. Wol'le, f. vilna, f.; (kurze unter längerer) pavilna, f.; dem. vilniņa, f.; fig. in der «. sitzen, būt labi pārtikušam;

I in der - gefärbt, vilnā krāsots; fig.656

labs, krietns; fig. viel Geschrei und wenig liela brēka, maza vilna.

wol'len, adj. vilnas-, vilnains.

wol'len, v. a. (will, willst, will; woll'te; gewollt') 1. gribēt; ich will, daß Sie es tun, gribu, lai Jūs to darītu; ich wollte, er käme, es gribētu od. vēlētos, ka viņš nāktu; ich will lieber sterben, als das tun, labāk mirstu, nekā to daru; 2. wir - sehen, redzēsim; ich will es Ihnen gleich sagen, es Jums to tūliņ teikšu; 3. (behaupten) apgalvot; (versichern) droši teikt[er will es gesehen haben, viņš apgalvo, ka viņš to redzējis.

Wol'len, n. -s, gribēšana, f.

Wol'len|| f ab rik, f. vilnas izstrādājumu fabrika, f. -wäre, f. vilnas prece, f. -wöber, m. vilnainas drānas audējs, m. -zeug, n. 1. (Stoff) vilnaina drāna; 2. (Kleider) vilnas drēbes.

Woll'fabrik, f. vilnas izstrādājumu fabrika, f.

Woll'||garn, n. vilnas dzija, f. -haar, n. vilnai līdzīgi mati. -handel, m. vilnas tirdzniecība, f. -handlung, f. vilnas pārdotava, f.

wol'licht u. wol'lig, adj. vilnai līdzīgs, vilnains.

Woll'||kamm, m. kārstavas, m. pl. -kämmen, n. vilnas kāršana, f. -kämmer, m. vilnas kārsējs, m.

Wollkämmerei', f. vilnas kārstuve, f.

Woll'||kratze, f. kārstavas, f. pl. -markt, m. vilnas tirgus, m.

woll'reich, adj. labi apgādāts ar vilnu, vilnains.

Woll'||sack, m. 1. vilnas maiss, m.; 2. fig. (reicher Kauz) bagātnieks, m. -schür, f. vilnas cirpšana, f. -spinner, m. vilnas vērpējs, m.

Wollspinnerei', f. 1. (als Tätigkeit) vilnas vērpšana, f.; 2. (Gebäude) vilnas vērptuve, f.

Woll'||spinnerin, f. vilnas vērpēja, f. -Stoff, m. vilnaina drāna, f.

Wol'lust, f. saldkäriba, f.; od. saldkāre, f.; miesas kārība, f.

wol'lüstig, adj. alkatīgs, saldkārīgs.

Wollüstling, m. alkata, com.; izvirtulis, m.

Woll'||vieh, n. vilnas lopi, m. pl. -Wäsche, f. 1. vilnas mazgāšana, f.; 2. vilnas veļa, f. -Wäscherei, f. vilnas mazgātava, f.

womit', adv. 1. (fragend) ar ko? ~ verdienen Sie Ihren Unterhalt? ar ko Jūs nopelnāt sev pārtiku? 2. (relativisch) ar ko.

womöglich v. wo.

wonach', adv. 1. (fragend) pēc kā? ~ ! fragt er? ko viņš grib? 2. (relativisch)

pēc kā, pēc kam. Won'ne, f. pl. -n, lieglaimība, f.; liegas, f. pl.; (Entzücken) līksmība, f. -gefühl, n. līksmības jūtas, f. pl. won'ne||leer od. -lös, adj. bezprieka-. Won'ne||mönat, m. od. -mönd, m. līksmības mēnesis, m.; maija mēnesis, m. won'ne|| trunken, adj. līksmības apskurbis. -voll, adj. līksmības pilns, won'nig, od. -lieh, I. adj. līksms; II. adv.

ar līksmu prātu, woran', adv. 1. (fragend) pie kā? ~ denken Sie? par ko Jūs domājat? ich weiß nicht, - ich bin, nezinu, ko darīt; 2. (relativisch) pie kā. worauf, adv. 1. (fragend) uz ko? ich weiß nicht, -er wartet, nezinu, uz ko viņš gaida; 2. (relativisch) (örtlich) uz ko; (zeitlich) pēc kā, pēc kam. woraus', adv. 1. (fragend) no kā? - schließen Sie das? no kā Jūs to spriežat? 2. (relativisch) no kā, no kam. worden v. werden, worein', adv. kur? iekš kam? wor'feln, v. a. vētīt. Wor'feln, n. -s, viškāšana, f. Worf'||ler, m. -s, pl. ->, viškātājs, m.

-schaufei, f. viška, f.; liekšķere, f. worin', adv. 1. (fragend) iekš kam? 2.

(relativisch) kur, iekš kam. Wort, n. -(e)s, pl. Wörter, 1. vārds, m.; dem. vārdiņš, m.; die Wörter verschlucken, aprīt vārdus; » für vārds pa vārdam; 2. (gesprochenes od. geschriebenes Wort) (pl. Worte) vārds, m.; das - Gottes, Dieva vārdi, m. pl.; fig. glatte -e, mīksta mēle; er ging weg, ohne ein » zu sagen, viņš aizgāja, ne vārda neteicis; ein - fallen lassen, izteikt (od. auch izmest) vārdu; es entfuhr ihm ein viņam paspruka vārds; kein - weiter davon! par to vairs ne vārda! 3. (bibl.) das - ward Fleisch, Vārds tapa miesa; 4. fig. (Rede) runa, f.; das - ergreifen, uzsākt runāt; das - führen, būt par runātāju; das große . führen, būt pirmajam runātājam; 5. fig. (Versprechen) solījums, m.; vārds, m.; sein ~ geben, dot vārdu, solīties; (sein) ~ halten, turēt vārdu; (jemm.) - halten, turēt (kādam) vārdu; sein ~ brechen, pārkāpt od. neturēt vārdu; sein zurücknehmen, jemt savu vārdu atpakaļ. Wort'|ļabteilung, f. vārda atvasinājums, m.; etimoloģija, f. -ähnlichkeit, f. vārdu līdzība, f.wortarm

wort'arm, adj. vārdiem nabags.

Wort'||armöt, f. vārdu nabadzība, f.; valodas nabadzība, f. -ārt, f. vārdu šķira, f. -bau, m. vārdu kārta, f. -bildung, f. vārdu atvasināšana, f.

wort'brüchig, adj. er ist », viņš netur vārdu; - werden, neturēt od. pārkāpt vārdu.

Wort'brüchigkeit, f. vārda pārkāpšana, f.; vārda neturēšana, f.

Wört'chen, n. -s, pl. vārdiņš, m.j kein ~ sagen, neteikt ne pušplēsta vārda.

Wort'geschwulst, f. liekvārdība, f.

Wör'terbüch, n. vārdnīca, f.; (Verzeichnis von Wörtern) vārdu saraksts, m.

Wör'terI|sammlung, f. vārdu krājums, m. -Verzeichnis, n. vārdu saraksts, m.

Wort'||familie, f. vārdu saime, f. -fas-sung, f. redakcija, f. -fechter, m. vārdu klabinātājs, m.

Wortfechterei', f. vārdu klabināšana, f.

Wort'||folge, f. vārdu kārtība, f. -fiihrer, m. galvenais runātājs; (Redner) runātājs, m. -führerin, f. galvenā runātāja, -fülle, f. vārdu bagātība, f.; vārdu kuplums, m. -gefecht, n. vārdu cīņa, f.

wort'getreu, I. adj. burtisks; II. adv. vārdu pa vārdam.

Wort'kampf, m. vārdu cīņa, f.

wort'karg, adj. vārdos skops.

Wort'j|kargheit, f. vārdu skopums, m. -klauber, m. vārdu skaldītājs, m.; sī-kumnieks, m.

Wortklauberei', f. vārdu skaldīšana, f.; sīkumniecība, f.

Wort'kräm, m. vārdu savārstījums, m.

Wortkünstelei, f. stila od. valodas sa-mākslojums, m.

Wort'||kürzung, f. vārdu saīsinājums, m. -laut, m. teksts, m.; wie ist der dieser Stelle? kā šī vieta vārdu pa vārdam skan?

wörtlich, I. adj. 1. (in Worten ausgedrückt) -e Beleidigung, aizvainojums vārdos; 2. (buchstäblich) burtisks; II. adv. 1. (in Worten) vārdiem, vārdos; 2. (buchstäblich) vārdu pa vārdam.

Wört'lichkeit, f. burtiskums, m.

Wort'mangel, m. vārdu trūkums, m.

wortreich, adj. 1. vārdiem bagāts; 2. (weitschweifig) plašs.

Wort||schatz, m. vārdu krājums, m. -schwall, m. liekvārdība, f. -schwulst, m. tukšs vārdu savārstījums, m. -spiel, n. vārdu spēle, f.; vārdu mīkla, f. -Stellung, f. vārdu kārtība, f. -streit, m. vārdu cīņa, f. -verdrēher, m. vārdu sagrozītājs, m. -verdrēhung, f. vārdu sagrozīšana, f.; vārdu sagrozījums, m. -Verlängerung, f. vārda pagarinājums,

m. -Verwechselung, f. vārdu samainī-jums, m. -Verzeichnis, n. vārdu saraksts, m. -vērrāt, m. vārdu krājums, m. -Wechsel, m. vārdu maiņa, f. -witz, m. vārdu joks, m. worü'ber, adv. par ko. worun'ter, adv. 1. (fragend) zem kā; 2. (relativisch) kuru skaitā; starp kuŗiem (kuŗām). woselbst', adv. kur. wovon', adv. no kā; par ko. wovor', adv. priekš kā, no kā. wozu', adv. 1. (fragend) kālab? kam?

2. (relativisch) priekš kam, priekš kā. Wrack, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Trümmer) kuģa

drupas, f. pl.; 2. (untaugliches Schiff) vecs, nekam nederīgs kuģis. Wracker, m. šķirotājs, m. (brāķeris, m.). wring'en, v. a. (wring'e; wrang; ge-

wrung'en) izgriezt veļu. Wringmaschine, f. veļas izgriežamā mašīna.

Wu'cher od. Wü'cher, m. -s, augļošana, f.; auf ~ ausleihen, aizdot uz pārāk lieliem augļiem; «. treiben, augļot; mit - vergelten, atdarīt ar augļu augļiem od. ar uzviju. Wucherei' od. Wucherei', f. », augļošana, f.

Wuch'erer od. Wü'cherer, m. -s, pl. «,

augļotājs, m. Wuchergeschäft, n. augļotāja veikals, m. wuch'erhaft od. wuch'erisch, adj. augļošanas-, augļotāja-, Wuch'erin, f. pl. -nen, augļotāja, f. Wucher'jüde, m. augļotājs žīds, m. wuch'ern od. wü'chern, v. a. 1. augļot; sein Geld ~ lassen, likt naudai pelnīties; 2. (von Pflanzen) vairoties, kupli viesties; 3. fig. (sich verbreiten) izplatīties.

Wuch'ern od. Wü'chern, n. -s, 1. augļošana, f.; 2. (von Pflanzen) vairošanās, f.; 3. fig. (Verbreitung) izplatīšanās,

f. Wuch'er||pflanze, f. vaislīgs augs, m.

-zins, m. augļotāja intereses, f. pl. wuchs v. wachsen.

Wuchs, m. -(s)es, 1. (Wachsen) augšana, f.; 2. (Pflanzenwuchs), veģetācija, f.;

3. (Körperwuchs) augums, m. Wucht, f. «., spars, m.; mit ar sparu,

ar joni.

wuch'tig, adj. 1. (schwer) smags; ein -er Schlag, smags sitiens; 2. fig. (energisch) sparīgs, wüh'len, v. n. 1. jaukt, vandīt; (von Schweinen) rakt, freq. rakņāt; 2. fig. in den Büchern rakņāties pa grāmatām; (im Parteileben) musināt.

Dravnieks, Vāciski latviska vārdnīca.

42658

Wühlen, n. -s, 1. rakšana, f.; 2. fig. (Aufwiegeln) musināšana, f.

Wüh'ler, m. -s, pl. 1. racējs, m.; 2. fig. (Aufwiegler) musinātājs, m.; jaucējs, m.; (Hetzer) rīdītājs, m.

Wü'ne od. Wuh'ne, f. pl. -n, āliņģis, m.; dem. āliņģītis, m.

Wulst, m. -es, pl. Wül'ste od. f. pl. Wülste, 1. čuba, f.; būkšķis, m.; dem. būkšķītis, m.; pope, f.; (Kissen) spilvens, m.; 2. apvalis, m.

Wulst'haar, n. matu būkšķis, m.

wul'stig, adj. uzpūsts; popains.

wund, adj. jēls; (verletzt) ievainots; (jemn.) - schlagen, ievainot (kādu) sitot; sich - reiten, sajāt sev jēlas miesas; fig. eine -e Stelle, vājā puse.

Wund'l|arzt, m. chirurgs, m. -balsam, vašu balzāms, m.

Wun'de, f. pl. -n, (äußere Verletzung) ievainojums, m.; (wunde Stelle, Schaden) vāts, f.; jēlums, m.; pušums, m.; (Streifwunde) skramba, f.; (siepernde) čūla, f.; an einer -sterben, nomirt aiz ievainojuma; eine - erhalten, tikt ievainotam; fig. eine alte - wiederaufreißen, atplēst vecu vāti.

wun'denfrei, adj. bez vainojuma-, neievainots.

Wun'denmäl, n. rēta, f.; die -e Christi, Kristus vāšu rētas.

Wun'der, n. -s, pl. », brīnums, m.; - tun, darīt brīnumus; es ist ein daß er sich gerettet hat, jābrīnās, ka viņš izglābies; es ist gar kein tur nav ko brīnīties.

wun'derbär, I. adj. (übernatürlich) pārdabisks; (erstaunlich) brīnišķīgs; (eigentümlich) dīvains; II. adv. (übernatürlich) pārdabiski; (erstaunlich) brīnišķīgi. -erweise, adv. savādi.

Wun'der]|bäum, m. brīnuma koks, m. -bild, n. brīnuma bilde, -ding, n. brīnums, m.; brīnuma lieta, f. -glaube, m. brīnumu ticība, f.; ticēšana brīnumiem.

wun'dergröß, adj. brīnum liels.

Wun'der|]horn, n. brīnumu rags, m. -kind, n. brīnumbērns, m.

wun'derlich, I. adj. ērmīgs; (seltsam) dīvains; (eigentümlich) savāds; ein -er Kauz, savādnieks, m.; II. adv. ērmīgi, dīvaini; es ist ihm ergangen, viņam klājies visai savādi.

Wunderlichkeit, f. pl. -en, ērmīgums, m.; (Eigentümlichkeit) savādniecība, f.

wun'derlieblich, adj. brīnum mīlīgs, visai mīļš.

Wun'der||mann, m. 1. brīnišķīgs cilvēks; 2. (Wundertäter) brīnumdarītājs, m. -mārchen, n. brīnumu pasaka, f. wun'dern, I. v. a. sacelt brīnumu; (überraschen) pārsteigt; das wundert mich, par to man jābrīnās, tas mani pārsteidz; es soll mich ob er kommen wird, man būtu brīnums, ja viņš nāktu; II. v. refl. sich brīnīties; ich wundere mich, daß er das getan hat, es brīnos, ka viņš to darījis. Wun'derj|palast, m. brīnumu pils, f.

-quelle, f. brīnuma avots, m. wun'derreich, adj. 1. brīnumiem bagāts;

2. fam. brīnum bagāts. Wun'der||reich, n. brīnumu valsts, f. -ring, m. brīnumu gredzens, m. -salbe, f. brīnišķīgā ziede, f. wun'der schön, I. adj. brīnum skaists; (prächtig) krāšņs; II. adv. brīnum jauki.

Wun'der spiegel, m. brīnumspogulis, m. -sucht, f. brīnumu kāre, f. -tāt, f. brīnumdarbs, m.; brīnuma zīme, f. -tāter, m. brīnumdarītājs, m.; brīnumdaris, m. wun'dertätig, adj. brīnumdarītāja-, brī-

numdarīgs. Wun'der||tätigkeit, f. brīnumdarība, f. -tier, n. 1. brīnumzvērs, m.; 2. fam. brīnišķīga parādība, brīnums, m. wun'dervoll, adj. v. wunderbar. Wun'der|! weit, f. brīnumu pasaule, f. -werk, n. brīnuma darbs, m.; apbrīnojams darbs, -zeichen, n. brīnuma zīme, f.

Wund'||fieber, n. vāšu drudzis, m. -heit, f. jēlums, m.; pušums, m. -holz, n. pabērze, f. -klee, m. vāšu āboliņš, m.; pērkonāboliņš. -kraut, n. vāšu zāle, f. -māl, n. rēta, f.; rētas zīme, f. -mittel, n. līdzeklis pret ievainojumiem, -öl, n. vāšu eļļa, f. -pflaster, n. vāšu plāksteris, m. -wasser, n. vāšu ūdens, m. Wunsch, m. -es, pl. Wün'sche, vēlējums, m.; vēlēšanās, f.; ein frommer velta vēlēšanās; Wünsche hegen, vēlēties; an das Ziel seiner Wünsche gelangen, sasniegt, ko vēlējies; mein sehnlichster mana sirsnīgākā vēlēšanās; (jems.) - erfüllen, izpildīt (kāda) vēlēšanos; nach », kā vēlējies, pa prātam. Wün'schel hūt, m. brīnumcepure, f. -rūte,

f. brīnuma rīkste, f. wün'schen, v. a. vēlēt; (etw.) zu tun vēlēties (ko) darīt; es wäre zu daß Sie aufmerksamer wären, būtu jāvēlas, lai Jūs būtu uzmanīgāki; ich wünsche, er wäre hier, es vēlētos, ka viņš būtu še; ein fröhliches Neujahr «-, novēlēt (kādam) priecīgu jaungadu; ich wün-wünschenswert — Wurzel

659

sehe Ihnen gute Besserimg, novēlu Jums atveseļoties, wünschenswert, adj. vēlams. Wunsch'l]form, f. od. -weise, f. vēlamā izteiksme, f. -satz, m. vēlamais teikums, m. -zettel, m. vēlamu lietu saraksts, m. wur'de, v. werden.

Würde, f. pl. -n, 1. (würdevolles Wesen) cienība, f.; cieņa, f.; mit sprechen, runāt ar cienību; das ist unter aller tas ir necienīgi; das ist unter meiner «., to mans gods neatļauj; seine ~ behaupten, uzturēt savu cieņu; 2. gods m.; in Amt und -n sein, būt amatā un godā (od. cieņā); die königliche karaļa gods. wür'delös, I. adj. bezcieņas-; necienīgs;

II. adv. bez cieņas; necienīgi. Würdenträger, m. augsts amata vīrs;

augstmanis, m. wür'devoll, I. adj. cienīgs, cienības pilns;

II. adv. ar cienību, cienīgi, wür'dig, adj. cienīgs; (wert) sich einer Sache . machen, izrādīties par kādas lietas cienīgu; ich bin dessen nicht > to es neesmu pelnījis; (ehrenwert) ein -er Beamter, cienījams ierēdnis, wür'digen, v. a. 1. atzīt par cienīgu; er hat mich keiner Antwort gewürdigt, viņš nav atzinis par vajadzīgu man atbildēt; 2. (schätzen) cienīt. Würdigkeit, f. cienība, f.; (Verdienst)

nopelns, m. Würdigung, f. cienīšana, f. Wurf, m. -(e)s, pl. Wür'fe, 1. sviediens, m.; metiens, m.; einen guten «. tun, labi sviest; ich habe den ersten man pirmām jāmet; 2. (von Tieren) atnešanās, f. Wurf||angel, f. makšķere, f. -bewögung, f. metiena kustība, f. -blei, n. sonda, f. Wür'fel, m. -s, pl. (zum Spielen) kauliņš, m.; - spielen, mest kauliņus; falsche viltoti kauliņi; prv. die ~ sind gefallen, kauliņi mesti; 2. (Kubus) kubs, m.; in - schneiden, sagriezt četr-stūŗainos gabalos, -form, f. kuba forma, f.; kuba veids, m. wür'feiförmig, od. wür'felig, adj. kubisks; das Brot - schneiden, sagriezt maizi četrstūŗainos gabalos.

Wür'felinhalt, m. kuba tilpums, m. wür'feln, I. v. a. sagriezt četrstūŗainos gabalos; ein gewürfelter Stoff, rūtaina drāna; II. v. n. mest kauliņus; das I W-, kauliņu mešana, f.

Wür'fel||spiel, n. kauliņu mešana, f.; kauliņu spēle, f. -spieler, m. kauliņu metējs, m. -tisch, m. kauliņu metamais

galds.

Wurf ļērde, f. zemes uzbērums, m. -spieß, m. metamais šķēps, m. -weite, f. metiena atstatums, m.; metamais tālums.

Würg'||apfel, m. rīstīšanās ābols, m.; visai skābs ābols, -birne, f. rīstīšanās krausis, m.

wür'gen, I. v. a. žņaugt; II. v. refl. sich », rīstīties.

Wür'gen, n. -s, 1. žņaugšana, f.; 2. rīstīšanās, f.

Würg'engel, m. posta nesējs eņģelis, nāves eņģelis, m.

Wür'ger, m. -s, pl. 1. žņaudzējs, m.; 2. (Vogel) čakste, f.

Wurm, m. -(e)s, pl. Würmer, tārps, m.; dem. tārpiņš, m.; (Spulwurm) cērme, f.; (am Finger) nagēdis, m.; ēdājs, m.; (im Holz) ķirmis, m.; (bei Tieren) kāpurs, m.; von Würmern zerfressen, tārpu sagrauzts.

wurm'|!ähnlich od. -ārtig, adj. tārpam līdzīgs.

Wurm'arznei, f. cērmju zāles, f. pl.

wur'men, v. a. kaitināt; (quälen) mocīt; das wurmt mich, tas man grauž sirdi.

Wurm'||farn, m. melnā paparde, -fieber, n. cērmu drudzis, m.

wurm'förmig, adj. tārpveidīgs.

Wurm'||fräß, m. tārpu grauzumi, m. pl. -kraut, n. biškrēsliņi, m. pl. -salāt, m. zalkšpienis, m. -stich, m. tārpa caurums, m.

wurm'||stichig, adj. (von Früchten) tārpains; (vom Holze) ķirmains, tārpu saēsts; ~ werden, tikt tārpu saēstam, -treibend, adj. ein -es Mittel, cērmju zāles, f. pl.

Wurst, f. pl. Würste, desa, f.; fig. mit der ~ nach der Speckseite werfen, olu dod, vistu grib.

Würst'chen, n. -s, pl. desiņa, f.

Wurst'darm, m. desu zarna, f.

Wurstelei', f. pļēgurošanās,. f.

wurst'eln, v. n. pļēguroties.

wur'sten, v. n. dēt desas.

Wurst'||geschäft, n. od. -handlung, f. desu veikals, m. -händler, m. desinieks, m.; desu pārdevējs, m. -maul, n. biez-lūpis, an.

wurst'mäulig, adj. ar lielām lūpām.

Wür'ze, f. pl. -n, 1. aizdars, m.; (Gewürz) garžas zāles, f. pl.; kaires, f. pl. (virces, f. pl.); 2. virca (kūtī).

Wur'zel, f. pl. -n. sakne, f.; - schlagen od. fassen, iesakņoties, saknes laist; mit der ~ ausreißen, izraut ar saknēm

(od. ar visu sakni); fig. ein Übel mit der - ausrotten, pamatīgi izskaust ļaunumu.

wur'zelärtig, adj. saknei līdzīgs. Wur'zelblatt, n. saknes lapa, f. wur'zelblömigi adj. sakņpuķes-. Wür'zelchen, n. -s, pl. saknīte, f. Wur'zelfäser, f. saknes šķiedra, f.; sīka saknīte.

wur'zel||förmig, adj, sakņveidīgs. -fressend, adj. sakņēdājs-, Wur'zel ļgemūse, n. saknes, f. pl. -ge-wächs, n. sakņaugs, m. -knolle, f. gums, m.

wur'zellös, I. adj. bezsakņu-; II. adv. bez sakņu.

wur'zeln, v. n. sakņoties; fig. es wurzelt in der Vergangenheit, tam sākums pagātnē.

Wur'zel reis, n. saknes atvasa, f. -Silbe, f. saknes zilbe, f. -stock, m. sakņu puduris, m.; saknājs, m. -werk, n. saknes, f. pl. wür'zen, v. a. zāļot; fig. spirdzināt, wusch v. waschen, wuß'te v. wissen.

Wüst, m. -es, kaudze, f.; gruži, m. pl. wüst, adj. 1. (öde) tukšs; (unbebaut) nekopts; postašas-; -es Haar, kudlaini mati; 2. fig. (verwirrt) samulsis; 3. fig. (liederlich) palaidies; ein -er Mensch, izvirtis cilvēks; ein -es Leben führen, dzīvot kā izvirtulim. Wü'ste, f. «, pl. -n, tuksnesis, m.; (Einöde) postaša, f.; in der - predigen, sprediķot tuksnesī, wü'sten, v. n. postīt; fig. mit dem Gelde

izšķērdēt (od. netaupīt) naudu. Wüstenei', f. pl. -en, tuksnesis, m. Wüst'||heit, f. 1. tukšums, m.; 2. fig. (Verwirrung) samulsums, m.; (Unordnung), nekārtība, f.; 3. fig. ^[Liederlichkeit) palaidnība, f. -ling, m. -s, pl. -e, izvirtulis, m. Wüt, f. niknums, m.; (Tollheit) trakums, m.; in - geraten, sākt trakot, plosīties; (jemn.) in ~ bringen, saniknot od. satricināt (kādu). Wüt'||anfall, m. saniknošanās, f.; er bekommt oft Wutanfälle, viņam bieži uznāk niknums, -ausbruch, m. niknuma lēkme, f. *

wü'ten, v. n. plosīties, trakot; fig. der Krieg wütet in dem Lande, karš izposta zemi.

wü'tend, adj. nikns; (rasend) plosīgs; -werden, saniknoties, sākt plosīties od. trakot; (jemn.) . machen, saniknot od. satracināt.

wüt'entbrannt, adj. dusmās iekarsis; saniknots, satracināts. Wü'ter, m. -s, pl. plosonis, m.; briesmonis, m. wüt'erfüllt, adj. niknuma pilns. Wü'terich, m. -s, pl. -e, briesmonis, m. Wüt'geschrei, n. dusmu kliedziens, m. wütig, adj. nikns, plosīgs. wüt'schnaubend, adj. dusmās iekarsis, nikns.

X.

Xylo||gräph', m. -en, pl. -en, ksilografs, m.; kokgriezējs, m. -graphie', f. ksilografija, f.; kokgriezuma māksla; kokgrebummāksla, f.; kokgrebums, m. Xylophön', n. -(e)s, pl. -e, ksilofons, m. (mūzikas rīks no koka).

Y.

Yan'kee [jānki], m. -s, pl. -s, jenkijs, m.

(palamas vārds ziemeļamerikāņiem). Yārd [jārd], n. -s, pl. -s, jards, m. (angļu olekts).

z.

Zack'e, f. pl. -n, v. Zacken. Zack'en, m. -s, pl. (Spitze) gals, m.; galiņš, m.; (am Kleide) robes, spuras; (an einer Gabel, an der Egge) zars, m.; (am Rechen) zobs, m.; (am Geweih) žuburs, m.; (Eiszacken) stangala, f.; lāsteka, f. zack'en, v. a. izrobot, zack'ig, adj. zobains, zarains, žuburains;

~ ausschneiden, izrobot, zag, adj. bikls, nedrošs. Zā'gel, m. -s, pl. aste, f. zä'gen, v. n. bažīties, vilcināties. Zā'gen, n. -s, bažas, f. pl.; (Zaudern) vilcināšanās, f. zāg'haft, adj. (furchtsam) bažīgs; (ängstlich) bailīgs, bikls, zä'he, adj. 1. (vom Leder od. Fleisch) sīksts; 2. (von Flüsigkeiten) valkans;

3. fig. (dauerhaft, fest) izturīgs, ciets;

4. fig. (hartnäckig) stūrgalvīgs. Zä'higkeit, f. 1. (vom Leder od. Fleisch)

sīkstums, m.; 2. (von Flüssigkeiten) valkanums, m.; 3. fig. (Dauerhaftigkeit) izturība, f.; izturīgums, m.; 4. fig. (Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f. Zahl, f. pl. -en, 1. skaits, m.; skaitlis, eine unbenannte nenosaukts skait- 660

(od. ar visu sakni); fig. ein Übel mit der - ausrotten, pamatīgi izskaust ļaunumu.

wur'zelärtig, adj. saknei līdzīgs. Wur'zelblatt, n. saknes lapa, f. wur'zelblömigi adj. sakņpuķes-. Wür'zelchen, n. -s, pl. saknīte, f. Wur'zelfäser, f. saknes šķiedra, f.; sīka saknīte.

wur'zel||förmig, adj, sakņveidīgs. -fressend, adj. sakņēdājs-, Wur'zel ļgemūse, n. saknes, f. pl. -ge-wächs, n. sakņaugs, m. -knolle, f. gums, m.

wur'zellös, I. adj. bezsakņu-; II. adv. bez sakņu.

wur'zeln, v. n. sakņoties; fig. es wurzelt in der Vergangenheit, tam sākums pagātnē.

Wur'zel reis, n. saknes atvasa, f. -Silbe, f. saknes zilbe, f. -stock, m. sakņu puduris, m.; saknājs, m. -werk, n. saknes, f. pl. wür'zen, v. a. zāļot; fig. spirdzināt, wusch v. waschen, wuß'te v. wissen.

Wüst, m. -es, kaudze, f.; gruži, m. pl. wüst, adj. 1. (öde) tukšs; (unbebaut) nekopts; postašas-; -es Haar, kudlaini mati; 2. fig. (verwirrt) samulsis; 3. fig. (liederlich) palaidies; ein -er Mensch, izvirtis cilvēks; ein -es Leben führen, dzīvot kā izvirtulim. Wü'ste, f. «, pl. -n, tuksnesis, m.; (Einöde) postaša, f.; in der - predigen, sprediķot tuksnesī, wü'sten, v. n. postīt; fig. mit dem Gelde

izšķērdēt (od. netaupīt) naudu. Wüstenei', f. pl. -en, tuksnesis, m. Wüst'||heit, f. 1. tukšums, m.; 2. fig. (Verwirrung) samulsums, m.; (Unordnung), nekārtība, f.; 3. fig. ^[Liederlichkeit) palaidnība, f. -ling, m. -s, pl. -e, izvirtulis, m. Wüt, f. niknums, m.; (Tollheit) trakums, m.; in - geraten, sākt trakot, plosīties; (jemn.) in ~ bringen, saniknot od. satricināt (kādu). Wüt'||anfall, m. saniknošanās, f.; er bekommt oft Wutanfälle, viņam bieži uznāk niknums, -ausbruch, m. niknuma lēkme, f. *

wü'ten, v. n. plosīties, trakot; fig. der Krieg wütet in dem Lande, kaŗš izposta zemi.

wü'tend, adj. nikns; (rasend) plosīgs; -werden, saniknoties, sākt plosīties od. trakot; (jemn.) . machen, saniknot od. satracināt.

wüt'entbrannt, adj. dusmās iekarsis; saniknots, satracināts. Wü'ter, m. -s, pl. plosonis, m.; briesmonis, m. wüt'erfüllt, adj. niknuma pilns. Wü'terich, m. -s, pl. -e, briesmonis, m. Wüt'geschrei, n. dusmu kliedziens, m. wütig, adj. nikns, plosīgs. wüt'schnaubend, adj. dusmās iekarsis, nikns.

X.

Xylo||gräph', m. -en, pl. -en, ksilografs, m.; kokgriezējs, m. -graphie', f. ksilografija, f.; kokgriezuma māksla; kokgrebummāksla, f.; kokgrebums, m. Xylophön', n. -(e)s, pl. -e, ksilofons, m. (mūzikas rīks no koka).

Y.

Yan'kee [jānki], m. -s, pl. -s, jenkijs, m.

(palamas vārds ziemeļamerikāņiem). Yārd [jārd], n. -s, pl. -s, jards, m. (angļu olekts).

z.

Zack'e, f. pl. -n, v. Zacken. Zack'en, m. -s, pl. (Spitze) gals, m.; galiņš, m.; (am Kleide) robes, spuras; (an einer Gabel, an der Egge) zars, m.; (am Rechen) zobs, m.; (am Geweih) žuburs, m.; (Eiszacken) stangala, f.; lāsteka, f. zack'en, v. a. izrobot, zack'ig, adj. zobains, zarains, žuburains;

~ ausschneiden, izrobot, zag, adj. bikls, nedrošs. Zā'gel, m. -s, pl. aste, f. zä'gen, v. n. bažīties, vilcināties. Zā'gen, n. -s, bažas, f. pl.; (Zaudern) vilcināšanās, f. zāg'haft, adj. (furchtsam) bažīgs; (ängstlich) bailīgs, bikls, zä'he, adj. 1. (vom Leder od. Fleisch) sīksts; 2. (von Flüsigkeiten) valkans;

3. fig. (dauerhaft, fest) izturīgs, ciets;

4. fig. (hartnäckig) stūrgalvīgs. Zä'higkeit, f. 1. (vom Leder od. Fleisch)

sīkstums, m.; 2. (von Flüssigkeiten) valkanums, m.; 3. fig. (Dauerhaftigkeit) izturība, f.; izturīgums, m.; 4. fig. (Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f. Zahl, f. pl. -en, 1. skaits, m.; skaitlis, eine unbenannte nenosaukts skait-

(od. ar visu sakni); fig. ein Übel mit der - ausrotten, pamatīgi izskaust ļaunumu.

wur'zelärtig, adj. saknei līdzīgs. Wur'zelblatt, n. saknes lapa, f. wur'zelblömigi adj. sakņpuķes-. Wür'zelchen, n. -s, pl. saknīte, f. Wur'zelfäser, f. saknes šķiedra, f.; sīka saknīte.

wur'zel||förmig, adj, sakņveidīgs. -fressend, adj. sakņēdājs-, Wur'zel ļgemūse, n. saknes, f. pl. -ge-wächs, n. sakņaugs, m. -knolle, f. gums, m.

wur'zellös, I. adj. bezsakņu-; II. adv. bez sakņu.

wur'zeln, v. n. sakņoties; fig. es wurzelt in der Vergangenheit, tam sākums pagātnē.

Wur'zel reis, n. saknes atvasa, f. -Silbe, f. saknes zilbe, f. -stock, m. sakņu puduris, m.; saknājs, m. -werk, n. saknes, f. pl. wür'zen, v. a. zāļot; fig. spirdzināt, wusch v. waschen, wuß'te v. wissen.

Wüst, m. -es, kaudze, f.; gruži, m. pl. wüst, adj. 1. (öde) tukšs; (unbebaut) nekopts; postašas-; -es Haar, kudlaini mati; 2. fig. (verwirrt) samulsis; 3. fig. (liederlich) palaidies; ein -er Mensch, izvirtis cilvēks; ein -es Leben führen, dzīvot kā izvirtulim. Wü'ste, f. «, pl. -n, tuksnesis, m.; (Einöde) postaša, f.; in der - predigen, sprediķot tuksnesī, wü'sten, v. n. postīt; fig. mit dem Gelde

izšķērdēt (od. netaupīt) naudu. Wüstenei', f. pl. -en, tuksnesis, m. Wüst'||heit, f. 1. tukšums, m.; 2. fig. (Verwirrung) samulsums, m.; (Unordnung), nekārtība, f.; 3. fig. ^[Liederlichkeit) palaidnība, f. -ling, m. -s, pl. -e, izvirtulis, m. Wüt, f. niknums, m.; (Tollheit) trakums, m.; in - geraten, sākt trakot, plosīties; (jemn.) in ~ bringen, saniknot od. satricināt (kādu). Wüt'||anfall, m. saniknošanās, f.; er bekommt oft Wutanfälle, viņam bieži uznāk niknums, -ausbruch, m. niknuma lēkme, f. *

wü'ten, v. n. plosīties, trakot; fig. der Krieg wütet in dem Lande, karš izposta zemi.

wü'tend, adj. nikns; (rasend) plosīgs; -werden, saniknoties, sākt plosīties od. trakot; (jemn.) . machen, saniknot od. satracināt.

wüt'entbrannt, adj. dusmās iekarsis; saniknots, satracināts. Wü'ter, m. -s, pl. plosonis, m.; briesmonis, m. wüt'erfüllt, adj. niknuma pilns. Wü'terich, m. -s, pl. -e, briesmonis, m. Wüt'geschrei, n. dusmu kliedziens, m. wütig, adj. nikns, plosīgs. wüt'schnaubend, adj. dusmās iekarsis, nikns.

X.

Xylo||gräph', m. -en, pl. -en, ksilografs, m.; kokgriezējs, m. -graphie', f. ksilografija, f.; kokgriezuma māksla; kokgrebummāksla, f.; kokgrebums, m. Xylophön', n. -(e)s, pl. -e, ksilofons, m. (mūzikas rīks no koka).

Y.

Yan'kee [jānki], m. -s, pl. -s, jenkijs, m.

(palamas vārds ziemeļamerikāņiem). Yārd [jārd], n. -s, pl. -s, jards, m. (angļu olekts).

z.

Zack'e, f. pl. -n, v. Zacken. Zack'en, m. -s, pl. (Spitze) gals, m.; galiņš, m.; (am Kleide) robes, spuras; (an einer Gabel, an der Egge) zars, m.; (am Rechen) zobs, m.; (am Geweih) žuburs, m.; (Eiszacken) stangala, f.; lāsteka, f. zack'en, v. a. izrobot, zack'ig, adj. zobains, zarains, žuburains;

~ ausschneiden, izrobot, zag, adj. bikls, nedrošs. Zā'gel, m. -s, pl. aste, f. zä'gen, v. n. bažīties, vilcināties. Zā'gen, n. -s, bažas, f. pl.; (Zaudern) vilcināšanās, f. zāg'haft, adj. (furchtsam) bažīgs; (ängstlich) bailīgs, bikls, zä'he, adj. 1. (vom Leder od. Fleisch) sīksts; 2. (von Flüsigkeiten) valkans;

3. fig. (dauerhaft, fest) izturīgs, ciets;

4. fig. (hartnäckig) stūrgalvīgs. Zä'higkeit, f. 1. (vom Leder od. Fleisch)

sīkstums, m.; 2. (von Flüssigkeiten) valkanums, m.; 3. fig. (Dauerhaftigkeit) izturība, f.; izturīgums, m.; 4. fig. (Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f. Zahl, f. pl. -en, 1. skaits, m.; skaitlis, eine unbenannte nenosaukts skait-

(od. ar visu sakni); fig. ein Übel mit der - ausrotten, pamatīgi izskaust ļaunumu.

wur'zelärtig, adj. saknei līdzīgs. Wur'zelblatt, n. saknes lapa, f. wur'zelblömigi adj. sakņpuķes-. Wür'zelchen, n. -s, pl. saknīte, f. Wur'zelfäser, f. saknes šķiedra, f.; sīka saknīte.

wur'zel||förmig, adj, sakņveidīgs. -fressend, adj. sakņēdājs-, Wur'zel ļgemūse, n. saknes, f. pl. -ge-wächs, n. sakņaugs, m. -knolle, f. gums, m.

wur'zellös, I. adj. bezsakņu-; II. adv. bez sakņu.

wur'zeln, v. n. sakņoties; fig. es wurzelt in der Vergangenheit, tam sākums pagātnē.

Wur'zel reis, n. saknes atvasa, f. -Silbe, f. saknes zilbe, f. -stock, m. sakņu puduris, m.; saknājs, m. -werk, n. saknes, f. pl. wür'zen, v. a. zāļot; fig. spirdzināt, wusch v. waschen, wuß'te v. wissen.

Wüst, m. -es, kaudze, f.; gruži, m. pl. wüst, adj. 1. (öde) tukšs; (unbebaut) nekopts; postašas-; -es Haar, kudlaini mati; 2. fig. (verwirrt) samulsis; 3. fig. (liederlich) palaidies; ein -er Mensch, izvirtis cilvēks; ein -es Leben führen, dzīvot kā izvirtulim. Wü'ste, f. «, pl. -n, tuksnesis, m.; (Einöde) postaša, f.; in der - predigen, sprediķot tuksnesī, wü'sten, v. n. postīt; fig. mit dem Gelde

izšķērdēt (od. netaupīt) naudu. Wüstenei', f. pl. -en, tuksnesis, m. Wüst'||heit, f. 1. tukšums, m.; 2. fig. (Verwirrung) samulsums, m.; (Unordnung), nekārtība, f.; 3. fig. ^[Liederlichkeit) palaidnība, f. -ling, m. -s, pl. -e, izvirtulis, m. Wüt, f. niknums, m.; (Tollheit) trakums, m.; in - geraten, sākt trakot, plosīties; (jemn.) in ~ bringen, saniknot od. satricināt (kādu). Wüt'||anfall, m. saniknošanās, f.; er bekommt oft Wutanfälle, viņam bieži uznāk niknums, -ausbruch, m. niknuma lēkme, f. *

wü'ten, v. n. plosīties, trakot; fig. der Krieg wütet in dem Lande, kaŗš izposta zemi.

wü'tend, adj. nikns; (rasend) plosīgs; -werden, saniknoties, sākt plosīties od. trakot; (jemn.) . machen, saniknot od. satracināt.

wüt'entbrannt, adj. dusmās iekarsis; saniknots, satracināts. Wü'ter, m. -s, pl. plosonis, m.; briesmonis, m. wüt'erfüllt, adj. niknuma pilns. Wü'terich, m. -s, pl. -e, briesmonis, m. Wüt'geschrei, n. dusmu kliedziens, m. wütig, adj. nikns, plosīgs. wüt'schnaubend, adj. dusmās iekarsis, nikns.

X.

Xylo||gräph', m. -en, pl. -en, ksilografs, m.; kokgriezējs, m. -graphie', f. ksilografija, f.; kokgriezuma māksla; kokgrebummāksla, f.; kokgrebums, m. Xylophön', n. -(e)s, pl. -e, ksilofons, m. (mūzikas rīks no koka).

Y.

Yan'kee [jānki], m. -s, pl. -s, jenkijs, m.

(palamas vārds ziemeļamerikāņiem). Yārd [jārd], n. -s, pl. -s, jards, m. (angļu olekts).

z.

Zack'e, f. pl. -n, v. Zacken. Zack'en, m. -s, pl. (Spitze) gals, m.; galiņš, m.; (am Kleide) robes, spuras; (an einer Gabel, an der Egge) zars, m.; (am Rechen) zobs, m.; (am Geweih) žuburs, m.; (Eiszacken) stangala, f.; lāsteka, f. zack'en, v. a. izrobot, zack'ig, adj. zobains, zarains, žuburains;

~ ausschneiden, izrobot, zag, adj. bikls, nedrošs. Zā'gel, m. -s, pl. aste, f. zä'gen, v. n. bažīties, vilcināties. Zā'gen, n. -s, bažas, f. pl.; (Zaudern) vilcināšanās, f. zāg'haft, adj. (furchtsam) bažīgs; (ängstlich) bailīgs, bikls, zä'he, adj. 1. (vom Leder od. Fleisch) sīksts; 2. (von Flüsigkeiten) valkans;

3. fig. (dauerhaft, fest) izturīgs, ciets;

4. fig. (hartnäckig) stūrgalvīgs. Zä'higkeit, f. 1. (vom Leder od. Fleisch)

sīkstums, m.; 2. (von Flüssigkeiten) valkanums, m.; 3. fig. (Dauerhaftigkeit) izturība, f.; izturīgums, m.; 4. fig.

(Hartnäckigkeit) stūrgalvība, f. Zahl, f. pl. -en, 1. skaits, m.; skaitlis, eine unbenannte nenosaukts skait-zahlbar — Zain 661

Iis; ganze, runde », vesels, apaļš skaitlis; gerade, ungerade pāra, nepāra skaitlis; zwanzig an der skaitā divdesmit; in großer lielā skaitā, zahl'bār, adj. maksājams, zähl'bär, adj. skaitāms. Zahl'bārkeit, f. maksājamība, f. Zāhl'bārkeit, f. skaitāmība, f. Zähl'brett, n. skaitāmais galds. • zah'len, v. a. maksāt; imstande zu spējīgs maksāt, zāh'len, v. a. u. n. 1. skaitīt; Geld skaitīt naudu; die Einwohner skaitīt ļaudis; die Stimmzettel skaitīt balsis; 2. fig. (rechnen) (auf jemn.) paļauties (uz kādu). Zāh'len n. -s, skaitīšana, f. Zah'len||bruch, m. skaitļu daļas, f. pl. -būchstabe, m. skaitļu burts, m. -folge, f. skaitļu seka, f. -große, L skaitļu lielums, m.

Zahl'lenļļreihe, f. skaitļu rinda, f. -schloß, n. skaitļu atslēga, f. -systēm, n. skaitļu sistēma, f. -Verbindung, f. skaitļu savienojums, m. -Verhältnis, n. skaitļu proporcija, f.; skaitļu samērs, m. -wērt, m. skaitļu vērtība, f. -zeichen, n. skaitļu zīme, f.; cipars, m. Zah'ler, m. -s, pl. maksātājs, m. Zäh'ler, m. -s, pl. skaitītājs, m. Zah'lerin, f. pl. -nen, maksātāja, f. Zähl'karte, f. skaitāmā karte, f. zahllös, adj. bezskaita-, neskaitāms, zahl'reich, adj. liels, lielā skaitā; -e Familie, liela ģimene; sie kamen ~ zusammen, viņi sanāca lielā skaitā. Zahl'ļļstelle, f. maksājamā vieta, -tag, m.

maksājamā diena. Zahl'ung, f. pl. -en, maksājums, m.; maksa, f.; eine « leisten, maksāt, izdarīt maksājumu; in -nehmen, piejemt maksas vietā; seine -en einstellen, vairs nemaksāt, beigt maksāt. Zäh'lung, f. pl. -en, skaitīšana, f.; skaitījums, m.

Zahlungsanweisung, f. čeks, m. -auf-schub, m. maksājuma atlikšana, f. -ein-stellung, f. maksājumu nobeigšana, f.; maksājumu pārtraukšana, f. zahlungsfähig, adj. maksāt spējīgs; er

ist viņš spēj maksāt. Zahlungs||fähigkeit, f. spēja maksāt, f. -frist, f. maksājamais termiņš, -tag, m. maksājamā diena, algas diena, f. -ter-min, m. maksājamais termiņš, m. zahlungsunfähig, adj. nespējīgs maksāt. Zahlungs||unfähigkeit, f. maksāt nespēja, f. -Verbindlichkeit, f. maksāšanas pienākums, m. -vermögen, n. maksāt spē-ja, f.

Zahl'wort, n.. skaitļa vārds, m.

zahm, adj. 1. (gezähmt) pieradināts, piejaucēts; - machen, pieradināt, piejaucēt; -e Ente, mājas pīle, f.; 2. fig. (sanft) lēns, rāms.

zāhm'bār, adj. pieradināms.

zäh'men, I. v. a. 1. pieradināt, piejaucēt; 2. fig. (bändigen) vāļāt; (zügeln) savaldīt; II. v. refl. sich «., savaldīties.

Zäh'men, n. -s, v. Zähmung.

Zäh'mer, m. -s, pl. », pieradinātājs, m.; vaļātājs, m.

Zahm'heit, f. lēnums, m.

Zäh'mung, f. pl. -en, 1. (von Tieren) pieradināšana, f.; piejaucēšana, f.; 2. fig. (Bändigung) vajāšana, f.

Zahn, m. -(e)s, pl. Zäh'ne, zobs, m.; dem. zobiņš, m.; dieses Kind bekommt Zähne, šim bērnam nāk zobi; hohler caurs zobs; falscher lieks zobs; (jemm.) einen ~ ausziehen, izraut (kādam) zobu; fig. (jemm.) die Zähne zeigen, rādīt od. atņirgt (kādam) zobus; fig. der ~ der Zeit, laika zobs, m.

Zahnarznei'kunde, f. zobārstniecība, f.

Zahn'arzt, m. zobārsts, m.

zahn'ärztlich, adj. zobārsta-.

Zahn'bürste, f. zobu suka, f.

Zähn'chen, n. -s, pl. zobiņš, m.

Zāh'neļļklappern, n. zobu klabināšana, f. -knirschen, n. zobu griešana, f.

zah'nen, v. n. dabūt zobus; das Kind zahnt, bērnam nāk zobi.

Zah'nen, n. -s, zobu dabūšana, f.

Zahn'||fäule, f. zobu puve, f. -feile, f. zobu vīle, m. -fieber, n. zobu drudzis, m. -fistel, f. zobu fistula, f. -fleisch, n. smaganas, f. pl.

zahn'förmig, adj. zobveidīgs.

Zahn' geschwür, n. zobu augonis, m. -höhle, f. zoba caurums, m.; zoba dobums, m. -kraut, n. zobu zāles, f. pl. -lehre, f. odontoloģija, f.; mācība par zobiem.

zahnlos, adj. bezzobu-, bez zobiem palicis; ein Z-(s)er, bezzobis, m.

Zahn'||lösigkeit, f. zobu trūkums, m. -lücke, f. robs zobu starpā, -meißel, m. zobu irbulis, m. -rad, n. zobritenis, m. -schmerz, m. zobu sāpes, f. pl.; er hat -en, viņam sāp zobi. -Stocher, m. zobu bakstāmais, -stumpf, m. zoba stumbrs, m. -wasser, n. zobu ūdens, m. -Wechsel, m. zobu maiņa, f. -Wurzel, f. zoba sakne, f. -zange, f. zobu raujamais, m.

Zäh're, f. », pl. -n, asara, f.; dem. asariņa, f.

Zain, m. -(e)s, pl. -e, stienis, m.662 Zange —

Zang'e, f. pl. -n, knaibles, f. pl.; stangas, f. pl.; (große) lūkšas, f. pl.; (Bauk.) saišķis, m.

Zank, m. -(e)s, ķilda, f.; strīds, m.; (mit

jemm.) - suchen, rauties (ar kādu). Zank'apfel, m. ķildošanās priekšmets, m. zank'en, I. v. n. (mit jemm.) ķildoties od. bārties (ar kādu); II. v. refl. sich ķildoties. Zän'ker, m. -s, pl. ķildnieks, m. Zänkerei', f. », -en, ķildošanās, f. Zänk'erin, f. pl. -nen, ķildniece, f. zänk'isch, adj. ķildīgs. Zank'sucht, f. ķildība, f.; ķildīgums, m. zank'süchtig, adj. ķīldīgs. Zäpfchen, n. -s, pl. 1. (kleiner Stift) pulķītis, m.; 2. (am Fasse) tapiņa, f.; 3. (im Halse) ūka, f. Zap'fen, m. -s, pl. 1. (Stift, Bolzen) pulķis, m.; bulta, f.; 2. (am Fasse) tapa, f.; 3. (im Halse) ūka, f.; 4. (Eiszapfen) lāsteka, f.; auch stangala, f.; 5. (Tannenzapfen) čiekurs, m.; 6. (an der Egge) cars, m. zapfen, v. a. laist od. tecināt (alu, vīnu etc.).

Zapfen||loch, n. 1. (in Fässern) tapas od. sviķa caurums, m.; 2. (Einschnitt) iero-bojums, m. -streich, m. vakara junda, f. Zapf er, m. -s, pl. tecinātājs, m. Zap'pelfritze, m. -n, pl. -n, fam. sprukstiņš, m. zap'pelig, adj. ķepurīgs. zap'peln, v. n. ķepuroties, kārpīties. Zapp'ler, m. -s, pl. sprukstiņš, m. Zär, m. -en, pl. -en, cars, m. Zar'ge, f. pl. -n, līsts, f.; (Böttch.) ķimenes, f. pl. Zā'rin, f. -nen, cariene, f. zārt, I. adj. maigs, glezns; (gefährlich) vārs; -e Füße, vārīgas kājas; -es Kind, vārīgs bērns; eine -e Haut, smalka āda; II. adv. maigi, vārīgi. Zärtelei', f. pl. -en, lutināšana, f. zärt'fühlend, adj. smalkjūtīgs. Zārt'j|gefühl, n. smalkjūtība, f. -heit f. (Weichheit) maigums, m.; (Feinheit) smalkums, m. zärtlich, I. adj. liegs, glāsains; II. adv.

liegi, glāsaini. Zärtlichkeit, f. pl. -en, liegums, m.;

glāsti, m. pl. Zärtling, m. -(e)s, pl. -e, mīkstulis, m.;

gļēvulis, m. Zārt'sinn, m. smalkjūtība, f. zārt'sinnig, adj. smalkjūtīgs. Zas'pel, f. pl. -n, 1. trice, f.; 2. (Haspel) tītavas, f. pl. Zäsur', f. pl. -en, cezūra, f. (iegriezums).

Zäunchen

Zau'ber, m. -s, 1. burvība, f.; apbūrums, m.; 2. fig. aizgrābums, m.; valdzinājums, m.; fam. fauler -! blēņas, f. pl. -berg, m. apburts kalns, -brunnen, m. apburta aka. -būch, n. burvību grāmata, f.

Zauberei', f. pl. -en, 1. (Hexerei) buršana, f.; burvību māksla, f.; - treiben, burt, pūšļot; 2. (Zauber) burvība, f. Zau'berer, m. -s, pl.-, burvis, m.; zinātnieks, m.; žāvētājs, m. Zau'berj|flöte, f. burvju flauta, f. -formel, f. burvības vārdi, m. pl.; pūšamie vārdi. -garten, m. apburts dārzs, zau'berhaft, adj. burvīgs; brīnumjauks. Zau'ber||hand, f. burvju roka, f. -in, f.

pl. -nen, burve, f.; (Hexe) ragana, f. zau'berisch, adj. burvīgs; brīnumjauks. Zau'berkette, f. burvju ķēde, f. zau'berkräftig, adj. burvīgs. Zau'ber||kunst, f. burvību māksla, f. -land, n. apburta zeme. -laterne, f. burvību laterna, f. -licht, n. burvīga gaisma, -mittel, n. burvību līdzeklis, m.; nešļa-vas, f. pl.; pesteļi, m. zau'bern, I. v. a. (etw.) in eine Tasche ieburt (ko) kabatā; II. v. n. burt, zavēt, zintēt, pesteļot. Zau'ber||palast, m. burvīga pils; apburta

pils. -quelle, f. apburts avots, zau'berreich, adj. burvības pilns, burvīgs. Zau'ber|| reich, n. apburta valsts, -ring, m. burvju gredzens, m. -rūte, f. burvju rīkste, f. -schloß, n. apburta pils. -wort, n. burvības vārds, m. Zauderei', f. pl. -en, vilcināšanās, f. Zau'derer, m. -s, pl. vilcinātājs, m.;

(langsamer Mensch) tūļa, com. zau'derhaft, adj. tūļīgs. Zau'derhaftigkeit, f. tūļīgums, m. zau'dern, v. n. vilcināties; (trödeln) tūļāties.

Zau'dern, n. -s, vilcināšanās, f.; (Abwarten) nogaidīšana, f.; (Trödeln) tūļāša-nās, f.; nach langem ilgi kavējies. Zaum, m. -(e)s, pl. Zäu'me, iemaukti, m. pl.; (Stangenzaum) laužņi, m. pl.; ein Pferd im -e halten, savaldīt zirgu; fig. seine Zunge im -e halten, savaldīt mēli.

zäu'men, v. a. 1. likt iemauktus galvā, iemaukt; 2. fig. (zügeln) valdīt, vāļāt. Zaum'geld, n. iemauktu nauda, f.; dze-

ŗamnauda, f. (zirgu pērkot), zaumlös, adj. beziemauktu-. Zaun, m. -(e)s, pl. Zäune, žogs, m.; auch sēta, f.; der Ort am -e, žogmalis, m.; lebendiger », dzīvs žogs. Zäun'chen, n. žodziņš, m.

Zaun'j|gast, m. glūņa, com. -könig, m.

ceplītis, m. -lilie, f. sētas līlija, f.j vārp-līlija. -pfähl, m. miets, m.; dem. mietiņš, m.; fig. ein Wink mit dem skaidri saprotams mājiens, -spricke, f. zedenis, f.; riņķis, m.; vabiņa, f. -winde, f. (Bot.) tīteņi, m. pl. zau'sen, v. a. plūkt, plūkāt; (jemn.) bei den Haaren plūkt od. raustīt (kādu) aiz matiem. Zech'brūder, m. žūpa, com.; krogus brālis, m.

Zech'e, f. pl. -n, 1. tēriņš, m.; die « bezahlen, samaksāt tēriņu; fig. maksāt par otra grēkiem; 2. (Trinkgelage) dzīres, f. pl.; 3. (Bergwerk) raktuvju iecirknis, m. zech'en, v. n. dzert, žūpot; das Z-, žūpošana, f.

Zech'er, m. -s, pl. dzērājs, m.; žūpa, com.

Zecherei', f. pl. -en, žūpošana, f. zech'frei, adj. beztēriņa-; (jemn.) ~ halten, samaksāt (par kāda) tēriņu. Zech'ļļgast, m. dzīrnieks, m. -gelāge, n.

dzīres, f. pl. Zeck'e, f. •», pl. -n, ērce, f.; dem. ērcīte, f. Zē'he, f. «., pl. -n, kāju pirksts, m.; große īkšķis, m.; sich auf die -n stellen, nostāties uz pirkstu galiem; auf den -n gehen, iet uz pirkstu galiem; vom Scheitel bis zur no galvas līdz papēžiem.

Zē'hen gang, m. iešana uz pirkstu galiem. -gänger, m. pl. (Zool.) pirkstiņi, m. -spitze, f. pirksta gals, m. zehn, num. desmit; es ist halb pulkstenis pusdesmit; etwa - Personen, personu desmit; aile - Jahre, ik pa desmit gadiem; die Z-, desmitnieks, m. zehn'bandig, adj. desmitsējumu-. Zeh'ner, m. -s, pl. desmitnieks, m. zehn'ļļfach od. -fältig, adj. desmitkārtīgs, desmitkārtējs; « vermehren, vairot desmitkārtīgi. -füßig, adj. 1. desmitkāju-, ar desmit kājām; 2. (Versk.) desmit-pēdu-.

Zehnfüßler, m. -s, pl. desmitkājis, m. zehn'jährig, adj. 1. (10 Jahre alt) desmit gadus vecs; 2. (10 Jahre dauernd od. alle 10 Jahre wiederkehrend) desmit-gadu-.

zehnmal, adv. desmitreiz.

Zehn'te, m. -n, pl. -n, desmitā daļa (od.

tiesa); den -n erheben, jemt desmito, zehnteilig, adj. desmitdaļu-. Zehntel, n. -s, pl. «., desmitdaļa, f. zehntens, adv. desmitā kārtā, zehnteilig, adj. desmitrindu-.

zeh'ren, v. n. 1. ēst un dzert, pārtikt; fig. von seinem Ruhme atdusēties uz saviem lauriem; 2. fig. (nagen) (an

etw.)

krimst od. sagrauzt (ko); 3. fig. (mager machen) noliesināt; (schwächen) vājināt.

Zehr'ļļfieber, n. delamais drudzis, -geld, n. od. -pfennig, m. tēriņa nauda, f.

Zeh'rung, f. », patērējums, m.

Zeh'rungs1 kosten, pl. tēriņa izdevumi, m. pl.

Zei'chen, n. -s, pl. 1. zīme, f.; dem. zīmīte, f.; (für etwas) algebraisches algebriska zīme; - des Kreuzes, krusta zīme; (jemm.) ein - geben, dot (kādam) zīmi od. mājienu; (Satzzeichen) die - setzen, likt pieturas zīmes; (Himmelszeichen) im der Jungfrau, Jaunavas zīmē; fig. unter einem glücklichen «. geboren sein, būt piedzimušam laimīgā brīdī; (Wundererscheinung) - und Wunder tun, darīt zīmes un brīnumus; Anzeichen, Beweis) ein sicheres droša zīme; ein böses ļauna zīme; 2. (Erkennungszeichen) pazīme, f.; das » des Fabrikanten, fabrikas zīme od. marka, f.; 3. (verabredetes Zeichen) signāls, m.; zīme, f.; das zum Angriff geben, dot zīmi, ka jāuzbrūk; beim ersten «, pie pirmā signāla; 4. (Lesezeichen) lasāmā zīme.

Zei'chen||brett, n. zīmējamais galdiņš, -būch, n. zīmējamā grāmata, -deuter, m. burtnieks, m.; zīlnieks, m. -kohle, f. zīmējamā ogle. -lehrer, m. zīmēšanas skolotājs, m. -papier, n. zīmēšanas papīrs, -schule, f. zīmēšanas skola, f. -schüler, m. zīmēšanas skolēns, m. -stift, m. zīmulis, m. -stunde, f. zīmēšanas mācība, f.

zeich'nen, v. a. 1. (mit einem Zeichen versehen) iezīmēt; die Wäsche iezīmēt veļu; 2. (abzeichnen) zīmēt; eine Landschaft nach der Natur >, zīmēt ainavu pēc dabas; 3. (unterzeichnen) parakstīt; tausend Mark parakstīt tūkstoš marku.

Zeich'||ner, m. -s, pl. », 1. zīmētājs, m.; 2. (Unterzeichner) parakstītājs, m. -ne-rin, f. pl. -nen, zīmētāja, f. -nung, f. pl. -en, 1. zīmējums, m.; 2. (Unterzeichnung) parakstījums, m.

Zei'delbär, m. medus lācis, m.; skudru lācis, m.

zei'deln, v. a. jemt medu (no stropiem), kāpt bites.

Zeid'ler, m. -s, pl. biškopis, m.; dravnieks, m.

Zei'gefinger, m. rādāmais pirksts.664

zei'gen, I. v. a. rādīt (jemm.) den Weg parādīt (kādam) ceļu; Mut izrādīt drosmi; fig. (jemm.) die Zähne rādīt od. atņirgt (kādam) zobus; II. v. n. mit dem Finger (auf etw.) rādīt (uz ko) ar pirkstu; III. v. refl. sich rādīties; das wird sich bald tas drīz izrādīsies, to drīz piedzīvosim. Zei'ger, m. -s, pl. rādītājs, m. zei'hen, v. a. (zei'he; zieh; geziehen) (jemn.) einer Lüge pārmest (kādam) melus.

Zei'le, f. pl. -n, rinda, f. zeilenweise, adv. pa rindām. Zei'sig, m. -(e)s, pl. -e, ķīvulis, m.; dem. ķīvulītis, m.; junger ķīvulēns, m.; fig. ein lockerer uzdzīvotājs, m.; palaidnieks, m. zei'siggriin, adj. zaļš kā ķīvulis, ķīvuļa zaļumā.

Zeit, f. pl. -en, 1. laiks, m.; dem. laiciņš, m.; (Weile) brīdis, m.; dem. brītiņš, m.; ich habe man vaļas diezgan; ich habe keine man nav vaļas; die verbringen, pavadīt laiku; die -vertreiben, pakavēt laiku; fig. es sind jetzt schwere -en, tagad grūti laiki; (mit Präpositionen:) es ist noch früh an der ir vēl agrs laiks; um dieselbe tai pašā laikā, tai pašā brīdī; morgen um diese rīt ap šo (od. šādu) laiku; von - zu šad tad, brīžiem; von dieser od. der Zeit an, no šī brīža sākot; vor der priekšlaikus, nelaikā; vor kurzer nesen; vor -en, senāk; zu meiner •», manos laikos; prv. kommt kommt Rat, nāks laiks, nāks padoms; prv. andere -en, andere Sitten, citi laiki, citi tikumi; prv. ist Geld, laiks ir nauda; 2. (grammatische Zeitform) laiks, m.; die gegenwärtige, vergangene, zukünftige tagadne, f.; pagātne, f.; nākotne, f. Zeit'||abschnitt, m. laikmets, m. -alter, n. gadsimtenis, m.; laikmets, m.; in unserem mūsu dienās, -angäbe, f. laika norādījums, m. -bestimmung, f. 1. (Fortsetzung) laika noteikšana, f.; 2. (Berechnung) chronoloģija, f.; 3. (in der Grammatik) laika apzīmējums, m. -dauer, f. ilgums, m. -erspärnis, f. laika aiztaupījums, m. -folge, f. laika secība, f.; chronoloģiskā kārtība, -form, f. laiks, m. -frāge, f. laika jautājums, m. -

geist, m. laikmeta gars, m. zeit'gemäß, adj. laikmeta prasījumiem piemērots; nicht mehr - sein, vairs nederēt.

Zei'genosse, m. laika biedrs, m.; laikmeta biedrs, m.

zei'tig, I. adj. 1. (jetzig) tagadējs; 2. (rechtzeitig od. frühzeitig eintreffend) laikā od. laikus esošs; 3. (reif) ienācies, gatavs; II. adv. (rechtzeitig) īstā laikā; (früh) laikus; ~ genug, diezgan agri; « aufstehen, celties laikā od. agri.

zei'tigen, I. v. a. gatavot, ienacinat; II. v. n. gatavoties, ienākties, ietecēties.

Zeit'lauf, m. laika gaita, f.; fig. die Zeitläufe, apstākļi, m. pl.

zeit'lēbens, adv. visu savu mūžu.

zeitlich, adj. laika-, laicīgs; (vergänglich) iznīcīgs; das Z-e, laicīgums, m.

Zeit'||Iichkeit, f. laicīgums, m.; laicīgs mūžs, šīs pasaules dzīve, -löse, f. «, (Bot.) bezlaicīte, f. -mangel, m. laika trūkums, m. -mäß, n. laika mērs, m.; (von Silben) kvantitāte, f. -messer, m. chronometrs, m. -punkt, m. brīdis, m.

zeitraubend, adj. daudz laika aizjēmējs-, savienots ar laika zaudējumu.

Zeit'||raum, m. laika sprīdis, m.; laika starpa, f.; in einem ~ von zehn Jahren, desmit gadu laikā, -rechnung, f. laika lēsums, m.; gadu skaitīšana, f. -schrift, f. laikraksts, m. -umstand, m. laika apstāklis, m.; die jetzigen Zeitumstände, tagadējie laiki.

Zeitung, f. pl. -en, avīze, f.; laikraksts, m.; was steht in der «? kas avīzē lasāms?

Zeilungsļļabonnement [-man], n. avīzes abonements, m. -anzeige, f. avīzes sludinājums. -artikel, m. avīzes raksts, m. -blatt, n. avīze, f. -bringer, m. avīžu iznēsātājs, m. -bureau [-bürö], n. avīzes ekspedīcija, f. -drucker, m. avīzes iespiedējs, m. -druckerei, f. avīzes spiestuve, f. -Schreiber, m. avīžnieks, m.; žurnālists, m. -wēsen, n. avīžniecība, f.

Zeit'||veränderung, f. laika pārgrozījums, m. -Verhältnisse, n. pl. laika apstākļi, m. pl. -Verschwendung, f. laika izšķēr-dējums, m. -vertreib, m. laika kavēklis, m.

zeitweilig, I. adj. (vorübergehend) pagaidu-; (jetzig) tagadējs; II. atv. pagaidām, šimbrīžam, -weise, adv. pa laikam, brīžiem.

Zeit'||wort, n. darbības vārds, m.

Zeige, f. āre, f.; tīrums, m.

Zei'le, f. «, pl. -n, kanniņa, f.; šūniņa, f.; (Badezelle) kabīne, f.; (im Kloster) mūka istabiņa, f.

Zel'lengewēbe, n. šūniņu audi, m. pl.

zellicht od. zel'lig, adj. šūniņu-, šūnains, šūniņai līdzīgs.

Zelotis'mus, m. zēlotisms, m. Zelt, n. -(e)s, pl. -e, 1. telts, f.; ein aufschlagen, celt telti; 2. fig. (Himmelsgewölbe) debess apjums, m. Zelter, m. -s, pl. aidinieks, m. Zelt'ļļlāger, n. telšu nometne, f. -pfähl,

m. telts miets, m.; telts kārts, f. Zement', m. u. n. -(e)s, pl. -e, cements, m.

zement'ārtig, adj. cementam līdzīgs, zementie'ren, v. a. cementēt. Zementie'||ren, n. cementēšana, f.; cementē jums, m. -rer, m. cementētājs, m. Zenit(h), m. -(e)s, 1. (Scheitelpunkt) zenīts, m.; 2. fig. (Gipfelpunkt) augstākā pakāpe.

zensie'ren, v. a. cenzēt, apspriest. Zen'sor, m. -s, pl. -sö'ren, cenzors, m.;

apspriedējs, m. Zensur', f. pl. -en, 1. (Amt) cenzūra, f.; 2. (Tätigkeit) cenzēšana, f.; 3. (Zeugnis) liecība, f. zensür'frei, adj. bezcenzūras-, bez cenzūras.

Zensur'|lfreiheit, f. preses brīvība, f. -ge-setz, n. cenzūras likums, m. -verbot, n. cenzūras aizliegums, m. Zen'sus, m. », novērtējums, m. Zentifö'lie, f. centifolija, f.; simtlapu roze, f.

Zen'timēter, n. centimetrs, m. 1 Zent'ner, m. -s, pl. centners, m. (simts mārciņu), -gewicht, n. centnera svars, m.

zent'nerschwör, adj. ļoti smags; es liegt mir • auf dem Herzen, tas man nomāc sirdi.

zentrāl', adj. centrāls (viduspunktā esošs), vidus-.

Zentrāl'heizung, f. centrālā apkurinašana. Zentrā'Ie, f. centrāle, f. Zentralisation', f. centrālizācija, f. zentralisieren, v. a. centrālizēt (sakopot

vidū od. centrā), zentrifugāl' adj. centrifugāls (virzīdamies

no centra nost). Zentrifū'ge, f. centrifūga, f. zentripetāl', adj. centripetāls (virzīdamies uz centru). Zö'phyr, m. -s, pl. -e, zefirs, m. zerar'beiten, v. a. sastrādāt; (vermalmen) sadragāt.

zerbei'ßen, v. a. (v. beißen) (part. p. zer-

bis'sen) sakost, zerber'sten, v. n. (v. bersten) (part. p.

zerbor'sten) sadrupt, sasprāgt, zerbrech'en, I. v. a. (n. brechen) (part. p. zerbroch'en) salauzt, pārlauzt; (zerschlagen) sadauzīt; fig. (sich den Kopf)

(mit etw.) lauzīt galvu od. ilgi prātot (par ko); II. v. n. salūzt, sadauzīties.

Zerbrech'en, n. salaušana, f.; salūšana, f. zerbrech'lich, adj. trausls, lūzens, vārīgs,

viegli salaužams od. sadauzāms. Zerbrechlichkeit, f. trauslums, m.; vārīgums, m.

zerbröck'eln, I. v. a. sadrupināt; II. v.

n. sadrupt, sairt. Zerbröck'eln, n. 1. sadrupināšana, f.; 2.

sadrupšana, f. zerdrūck'en, v. a. saspiest, saspaidīt;

(zerknittern) saburzīt, samuidzīt. Zereālien, f. pl. cereālijas, f. pl.; labības

augi, m. pl. zerebrāf, adj. cerebrāls, uz smadzenēm attiecīgs.

Zeremonie', f. pl. -n, ceremonija, f. (svinīgs solis, svinīgums); ohne -n, bez ceremonijām, vienkārši, zeremoniell', adj. svinīgs, ar ceremonijām savienots. Zeremoniell', n. -s, ceremoniju kārtība, f. Zeremö'nienmeister, m. ceremoniju meistars, m.

zerfah'ren, v. a. (v. fahren) (part. p. zerfahren) sabraukt, zerfah'ren, adj. (verwirrt) sajucis, samulsis; (zerstreut) izklaidīgs. Zerfahrenheit, f. «., (Verwirrung) samulsums, m.; (Zerstreutheit) izklaidība, f. Zerfall', m. sabrukums, m. zerfallen, v. n. (v. fallen) (part. p. zerfallen) 1. sakrist, salūzt; 2. (verfallen) sagrūt, sašķīst, gaisā izirt od. sairt; (verwittern) sadrupt; 3. fig. (entzweien) (mit jemm.) sabārties od. sanīsties (ar kādu); mit aller Welt ~ sein, sanīdies ar visu pasauli; 4. fig. (geteilt werden) in drei Teile tikt iedalītam, auch sadalās trijās daļās. Zerfallen, n. sagrūšana, f.; sadrupšana, f. zerfetz'en, v. a. (zerreißen) saplēst, saplosīt, saraustīt gabalos; (zerhauen) sacirst, sakapāt; (verstümmeln) sakropļot.

Zerfetz'en, n. -s, saplosīšana, f. zerflei'schen, v. a. saplosīt; (verstümmeln) sakropļot. Zerflei'schen, n. -s od. -schung, f. «., saplosīšana, f. zerflie'gen, v. n. (v. fliegen) (part. p. zer-

flö'gen) izputēt, zerflie'ßen, v. n. (v. fließen) (part. p. zer-flos'sen) izplūst, izšķīst; (zerschmelzen) izkust; fig. in Tränen gauži raudāt, mirkt asarās.666 zerfressen —

zerfres'sen, v. a. (v. fressen) (part. p. zer-fres'sen) saēst; (von Würmern) sagrauzt; (vernichten) iznīcināt. Zerfres'sen, n. -s, saēšana, f. zerge'hen, v. n. (v. gehen) (part. p. zergangen) (schmelzen) izkust; (flüssig werden) sašķīst; (sich auflösen) izgaist. Zergē'hen, n. izkušana, f.; sašķīšana, f. zerglie'dern, v. a. 1. sadalīt locekļos; (von Leichen) sagraizīt; 2. fig. (zerlegen) sadalīt, iztirzāt. Zerglie'||dern, n. od. -derung, f. sadalīšana, f.; (von Leichen)

sagraizīšana, f.; 2. fig. (Zerlegung) iztirzāšana, f. Zerglie'derungs||kunst, f. anatomija, f. -messer, n. sagraizāmais nazis, -saal, m. anatomijas zāle, f. zerhack'en, v. a. sakapāt, zerhauen, v. a. (v. hauen) (part, p. zer-hau'en) sacirst; fig. den (gordischen) Knoten pārcirst Gordija mezglu, zerkau'en, v. a. sakost, sakošļāt, sagremot.

zerklei'nern, v. a. sasmalcināt. Zerkleinerung, f. sasmalcinājums, m. zerklopfen, v. a. sadauzīt; (von Eiern) sakult.

zerkratz'en, v. a. sakasīt; (jemm.} das Gesicht saskrambāt od. saskrāpēt (kādam) seju. zerkrü'meln, I. v. a. sadrupināt; II. v.

refl. sich sadrupt, zerhauen, v. a. (v. hauen) (part. p. zer-

las'sen) izkausēt, zerlēg'bār, adj. sadalāms; (von Maschinen) izārdāms, zerlē'gen, v. a. 1. sadalīt; (von Maschinen) izārdīt; in drei Teile «, sadalīt od. salikt trijās daļās; 2. fig. (auflösen) analizēt, sadalīt. Zerlē'Hgen, n. od. -gung, f. pl. -en, sadalīšana, f. zerlē'sen, v. a. (v. lesen) (part. p. zerlē'-

sen) lasot sabojāt, zerlöch'ern, v. a. izurbināt, zerlumpt', adj. nodriskāts, nodriskājies,

skrandains, zermah'len, v. a. (v. mahlen) (part. p.

zermah'len) samalt, zermal'men, v. a. sadragāt, druskās satriekt; (zerreiben) saberzt; (zerstük-keln) sasmalcināt. Zermal'||men, n. -s, od. -mung, f. pl.

-en, sadragāšana, f. zernā'gen, v. a. sagrauzt, zerquet'schen, v. a. saspiest, saspaidīt. Zerquef sehen, n. od. -schung, f. saspiešana, f. Zerr'bild, n. izķēmojums, m.

zerschmettern

zerreiben, v. a. (v. reiben) (part. p. zer-

rie'ben) saberzt, zerreiß'bär, adj. saplēšams, zerrei'ßen, I. v. a. (v. reißen) (part. p. zerrissen) saplēst, saplosīt; in Stücke saplosīt gabalos; seine Stiefel novalkāt zābakus; einen Strick pārraut valgu; seine Ketten saraustīt savas važas; II. v. n. (von Stricken, Saiten etc.) pārtrūkt; (von Kleidern) no valkāties; III. refl. sich nopūlēties; fig. ich kann mich nicht es nevaru strādāt par diviem. Zerrei'||ßen, n. u. -ßung, f. saplēšana,

f. (v. Zeitwort), zer'ren, I. v. a. u. n. raustīt; (jemm.) die Kleider vom Leibe noraut (kādam) drēbes no miesām; fig. in den Kot vazāt pa dubļiem; II. v. refl. sich rauties. Zer'ren, n. -s, raustīšana, f. zerrin'nen, v. n. (v. rinnen) (part. p. zer-ron'nen) 1. izplūst, sašķīst, izsikt; 2. fig. (verschwinden) izgaist, izputēt; prv. wie gewonnen, so zerronnen, kā nācis, tā gājis, zerris'sen, adj. v. zerreißen. Zerrissenheit, f. skrandainums, m.; (Uneinigkeit) nevienprātība, f.; šķelšanās, f.

Zer'rung, f. pl. -en, raustīšana, f. zerriit'ten, v. a. izpostīt, izjaukt; seine Gesundheit sapostīt od. satricināt veselību; ein zerrütteter Magen, sabojāts vēders; in zerrütteten Verhältnissen sein, būt izpostītam, dzīvot sabrukušos apstākļos. Zerriit'tung, f. pl. -en, sabrukums, m.; (veselības) satricinājums, m. od. panīkums, m. zerschā'ben, v. a. sakasīt, zerschel'len, I. v. a. sadauzīt, sadragāt;

II. v. n. sašķīst, sadragāties, zerschie'ßen, v. a. (v. schießen) (part. p.

zerschos'sen) sašaut, sašaudīt. zerschlā'gen, I. v. a. (v. schlagen) (pa-r. p. zerschlā'gen) sasist, sadauzīt: 'un. ich bin wie man kauli kā samalti. II. v. refl. sich (fehlschlagen) neizdoties, neiznākt; (scheitern) iznīkt, izjukt; (abgebrochen werden) tikt pārtrauktam; (von einer Hoffnung) nepiepildīties.

Zerschlä'||gen, n. u. -gunr, f. sasišana, f.

zerschmeizen, v. n. (v. schmelzen) (part.

p. zerschmoi'zen) izkust, zerschmettern, v. a. satriekt, sadragāt, sagraut.

Zerschmetterung, f. «, pl. -en, satriek-

šana, f.; satriekums, m. zerschnei'den, v. a. (v. schneiden) (part. p. zerschnitten) sagriezt; (mitten durch) pārgriezt;

(zerstückeln) sagraizīt; (jemm.) das Herz saplosīt (kādam) sirdi.

Zerschnei'||den, n. od. -dung, f. sagriešana, f.; (Zerstückeln) sagraizīšana, f. zersetz'bār, adj. sadalāms, zersetz'en, I. v. a. sadalīt; II. v. refl. sich sadalīties.

Zersetz'ung, f. pl. -en, sadalīšana, f.;

sadalījums, m. Zersetz'ungsprozeß, m. sadalīšanas process, m.

zerspalten, I. v. a. (part. p. zerspaltet u. zerspalten) saskaldīt; II. v. n. plīst, plaisāt, šķelties, zersplittern, I. v. a. 1. sasist druskās, sadragāt; 2. fig. (verzetteln) izkaisīt, izgaisināt; II. v. n. 1. saplīst druskās, sabirzt; 2. fig. izgaist; III. v. refl. sich dalīties, saskaldīties. Zersplitterung, f. pl. -en, 1. sadragā-jums, m.; 2. fig. (Verzettelung) izgaisi-nājums, m.; (Vergeudung) izšķērdē-jums, m.; 3. fig. (Spaltung) skaldīšanās, f.

zerspreng'en, v. a. saspridzināt, zerspring'en, v. n. (v. springen) (part. p. zersprung'en) sasprāgt; (Risse bekommen) saplaisāt; in Stücke saplīst drupatās; fig. der Kopf will mir man galva vai pušu plīst. Zerspring'en, n. sasprāgšana, f. zerstö'ren, v. a. izpostīt; (vernichten) iznīcināt.

zerstö'rend, adj. posta-, postīgs. Zerstö'||rer, m. izpostītājs, m. -rung, f.

izpostīšana, f.; izpostījums, m. Zerstö'rungs||geist, m. izpostīšanas gars, m. -krieg, m. izpostīšanas kaŗš, m. -sinn, m. izpostīšanas gars, m. -werk, n. posta darbs, m. zerstö'ßen, v. a. (v. stoßen) (part. p. zer-stö'ßen) sagrūst; sich den Kopf ->-, no-spraukt sev galvu. Zerstö'ßen, n. sagrūšana, f. zerstreu'en, I. v. a. 1. izkaisīt; (auseinanderjagen) izklīdināt; 2. (trennen) šķirt; 3. fig. (jemn.) (erheitern) uzjautrināt (kādu); (aufmerksam machen) novērst (kāda) uzmanību; II. v. refl. sich 1. (auseinandergehen, sich trennen) izklīst, izšķirties; die Wolken -sich, mākoņi izklīst od. debesis noskaidrojas; 2. fig. (sich erheitern) uzjautrināties, izklaidēties.

zerstreut', adj. 1. izkaisīts, izklīdināts; (getrennt) šķirts; -e Gruppen, atsevišķi pulciņi; - liegend, sporādisks, šur tur sastopams; 2. fig. izklaidīgs; (unaufmerksam) neuzmanīgs; (in Gedanken) domās nogrimis. Zerstreutheit, f. izklaidība, f.; izklai-denība, f.

Zerstreu'ung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) izkaisīšana, f.; izklīdināšana, f.; 2. (als Zustand) atšķirtība, f.; in der - leben, dzīvot atšķirtam; 3. fig. (Erheiterung) uzjautrinājums, m.; sich (eine) » machen, uzjautrināties; 4. fig. (Zerstreutheit) izklaidība, f. Zerstreu'ungssucht, f. jautrības od. prieku kāre, f. zerstreu'ungssüchtig, adj. jautrības od.

prieku kārīgs. zerstück'eln, v. a. sagriezt gabalos, sakapāt.

Zerstückelung, f. pl. -en, sakapāšana,

f.; sakapājums, m. zerteil'bār, dalāms, sadalāms. Zerteil'bārkeit, f. dalāmība, f. zerteilen, I. v. a. dalīt; (zerstückeln) sagriezt gabalos; (zerlegen) sadalīt; (verteilen) izdalīt; die Wolken izgaiņāt mākoņus; eine Geschwulst uzgriezt augoni; II. v. refl. sich izdalīties, (sich zerstreuen) izklīst; (von Geschwulsten) atslābt; die Wolken * sich, debesis noskaidrojas; (sich auflösen) sadalīties; sich in Äste iz-zarot.

Zertei'lung, f. dalīšana, f.; (Zerstückelung) sagraizīšana, f.; (Zerlegung) sadalīšana, f.; (Auflösung) sadalīšanās, f. zertrē'ten, v. a. (v. treten) (part. p. zer-

trē'ten) samīt, zertrüm'mern, v. a. sadragāt. Zertrümm'merung, f. pl. -en, sadragāša-

na, f.; sadragājums, m. zerwühlen, v. a. savandīt. Zerwürfnis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, saķildo-

šanās, f.; nesaticība, f. zerzau'sen, v. a. saplūkāt. Zē'ter, n. und mordio schreien, nežēlīgi kliegt, -geschrei, n. vaimanāšana, f.; briesmīga bļaušana; ein » erheben, sākt briesmīgi bļaut, zētermordio! int! glābiet! zē'tern, v. n. vaimanāt, briesmīgi bļaut. Zettel, m. -s, pl. 1. zīmīte, f.; 2. (Bücherzettel) saraksts, m.; 3. (Wahlzettel) vēlēšanu zīmīte, f.; 4. (Theaterzettel) afiša, f.; 5. (im Gewebe) meti, m. pl.

Zeug, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Stoff) drāna, f.; seidenes zīda drāna; wollenes vil-668 Zeugamt

naina drāna; leinenes nātna drāna; fig. er hat das » dazu, viņam ir vajadzīgās spējas; 2. (Anzug) drēbes, f. pl.; fig.

(jemm. etw.) am -e flicken, paplucināt (kādu); 3. fig. (Dinge) lietas, f. pl.; unnützes grabažas, f. pl.; dummes od. albernes blēņas, f. pl.; dummes ~ reden, rimāt blēņas.

Zeug'amt, n. artilērijas valde, f.

Zeu'ge, m. -n, pl. -n, liecinieks, m.; die -n vernehmen od. verhören, nopratināt lieciniekus; Gott ist mein -e, Dievs sod'!

zeu'gen, I. v. a. Kinder «., dzemdināt bērnus; II. v. n. (von etw.) «, liecināt (par ko); (wider jemn.) liecināt od. izteikt (pret kādu); falsch nepatiesi liecināt; das zeugt von seiner Faulheit, tas pierāda viņa slinkumu.

Zeu'genļļaussage, f. liecinieku izteikums, m. -beweis, m. pierādījums ar lieciniekiem. -eid, m. liecinieku zvērests, m. -verhör, n. od. -Vernehmung, f. liecinieku nopratināšana, f.; liecinieku no-pratinājums, m.

Zeu'ger, m. -s, pl. tēvs, m.

Zeug'ļļfabrik, f. drānu fabrika, f. -fabri-kant, m. drānu fabrikants, m.

Zeu'gin, f. pl. -nen, liecinieče, f.

Zeugkammer, f. ieroču noliktava, f.

Zeug'nis, n. -(ss)es, pl. -(ss)e, 1. (Zeugenaussage) liecība, f.; «. (von etw.) ablegen, apliecināt (ko), liecināt (par ko); (biblisch) du sollst nicht falsches - reden wider deinen Nächsten, tev nebūs nepatiesu liecību dot pret savu tuvāku; ich berufe mich auf Ihr es atsaucos uz Jūsu liecību; 2. (Bescheinigung) apliecība, f.; (Schulzensur) liecība, f.

Zeug'ļļschmied, m. ieroču kalējs, m. -Stiefel, m. drānas zābaks, m.

Zeu'gung, f. pl. -en, dzemdināšana, f.; dzemdinājums, m.

Zeu'gungsakt, m. dzemdēšanas akts, m. od. darbība, f.

zeugungsfähig, adj. spējīgs apaugļot.

Zeu'gungs||fähigkeit, f. apaugļošanas spēja, f. -trieb, m. vaislības dziņa, f.

zeugungsunfähig, adj. impotents, nespējīgs apaugļot.

Zeu'gungsj[Unfähigkeit, f. impotence, f.; apaugļošanas nespēja, f. -vermögen, n. v. -fähigkeit.

Zeug'||wägen, m. medību piederumu rati, m. pl. -Wärter, m. arsenāla sargs, m. -wēber, m. drānu audējs, m.

Zick'e, f. pl. -n od. Zick'lein, n. -s, pl. jauna kaza; kazlēns, m.

Zick'zack, m. -(e)s, pl. -e, lauztā līnija.

— ziehen

Zie'ge, f. pl. -n, kaza, f.; dem. kaziņa, f.; junge >, kazlēns, m.

Zie'gel, m. -s, pl. (Dachziegel) dakstiņš, m.; kārniņš, m.; (Mauerziegel) ķieģelis, m.; brennen, dedzināt ķieģeļus. -arbeit, f. ķieģeļu darbs, m. -brenner, m. ķieģeļu dedzinātājs, m.; ķieģeļnieks, m. -brennerei, f. ķieģeļ-nīca, f. -dach, n. dakstiņu jumts, m. -decker, m. dakstiņu jumiķis, m.

Ziegelei', f. pl. -en, ķieģeļnīca, f.

Zie'gel ļļ ērde, f. ķieģeļu zeme, f. -färbe, f. ķieģeļu krāsa, f.

zie'gelfarbig, adj. ķieģeļu krāsas-, ķieģeļu krāsā.

Zie'gel||form, f. ķieģeļu forma, f. -werk, n. ķieģeļnīca, f.

Zie'genärt, f. 1. kazu suga, f.; 2. kazas daba, f.

zie'genārtig, adj. kazai līdzīgs.

Zie'genj bārt, m. 1. kazas bārda, f.; 2. fam. (Zwickelbart) āžbārdiņa, f.; 3. (Bot.) šķīpsnene, f. -bock, m. āzis, m. -böckchen, n. od. -böcklein, n. āzītist m.; āzēns, m. -füß, m. kazas kāja, f.

zie'genfüßig, adj. kazkāju-.

Zie'gen||köt, m. kazu spiras, f. pl. -lamm, n. kazlēns, m. -lēder, n. kazāda, f. -melker, m. 1. kazas slaucējs, m.; 2. (Vogel) pērkonkaza, f. -milch, f. kazas piens, m. -pēter, m. -s, pl. auss dziedzeŗu pampums, m. -stall, m. kazu kūts, f.

Zieg'ler, m. -s, pl. ķieģeļnieks, m.

zieh v. zeihen.

zieh'bār, adj. velkams.

Zieh'bārkeit, f. velkamība, f.

Zieh'brunnen, m. aka, f. (ar svirai).

zie'hen, I. v. a. (zie'he; zog; gezö'gen) 1. Vilkt, freq. vazāt; etw. weiter pavilkt drusku tālāk; fester savilkt ciešāki; die Pferde - den Wagen, zirgi velk ratus; den Degen izvilkt od. izraut zobenu; den Beutel maksāt; ein Schiff buksēt kuģi; Treff izspēlēt krustu; die Klingel piezvanīt, die Achseln », paraustīt plecus; das Los izvilkt lozi; (mit auf:) Saiten auf eine Geige uzstiept stīgas vijolei; (mit aus:) einen Nagel aus der Wand izvilkt naglu no sienas; fig. Nutzen od. Vorteil (aus etw.) gūt od. panākt labumu (no kā); fig. die Quadratwurzel aus einer Zahl izvilkt kvadrātsakni no skaitļa; fig. einen Schluß (aus etw.) spriest od. slēgt (no kā); (mit durch:) einen Faden durchs Nadelloch ievērt pavedienu adatas acī; fig. durch die Zähne izzobot; (mit in:) in die Höhe vilktZiehen — Ziffer

669

augšā, pacelt; in die Breite stiept plašumā; (mit nach:) nach sich vilkt sev pakaļ; fig. das kann böse Folgen nach sich tam var būt ļaunas sekas; das zieht eine Strafe nach sich, par to nāks sods; (mit über:) einen Schleier (über etw.) pārvilkt (pār ko) šķidrautu; ein Kleid über das andere «, apģērbt vienu uzvalku pār otru; 2. (ziehend hervorbringen) Lichte •», liet sveces; Draht stiept stiepuli; Blasen savilkt od. uzraut tulznas; 3. (beschreiben) eine Linie uzvilkt līniju; (durch den Wald) cirst stigu; eine Furche dzīt vagu; 4. fig. (aufziehen, züchten) audzināt, audzēt; Blumen kopt puķes; ein Kind groß izaudzināt bērnu lielu; II. v. n. 1. vilkt; dieses Pferd zieht gut, šis zirgs velk labi; 2. (vom Ofen) vilkt; 3. der Tee zieht, tēja ievelkas; 4. fig. (Anziehungskraft ausüben) pievilkt; 5. fig. (sich begeben) iet, doties; (sich wenden) griezties; (von Vögeln) laisties rindā; (von Strichvögeln) aizlaisties; durch ein Land izstaigāt od. apceļot kādu zemi; 6. fig. (ausziehen) (aus der Wohnung) pārkravāties; (aus dem Dienst) atstāt od. mainīt darbu; 7. gezogen kommen, tuvoties; (von Vögeln) atlaisties; III. v. imp. 1. es zieht hier, še ir caurvējš; es zieht durch dieses Fenster, pa šo logu pūš vējš iekšā; 2. fig. es zieht mich in der Schulter, man plecā sāpes raustās od. man sāpes plecu plēš; IV. v. refl. sich 1. vilk- ļ ties, stiepties; fig. sich aus der Verlegenheit «, izrauties no ķezas; fig. sich in die Länge vilcināties, ilgi turpināties; 2. fig. (sich erstrecken) izplatīties.

Ziehen, n. -s, 1. vilkšana, f.; das - eines Zahnes, zoba raušana, f.; 2. fig. (Reißen) plēsoņa, f.; 3. fig. (Fortziehen) aizlaišanās, f. (putnu); aus der Wohnung, izkravāšanās no dzīvokļa; 4. fig. (Aufziehen) audzināšana, f.; audzēšana, f.; (von Pflanzen) kopšana, f.

Zieh'[[harmonikā, f. akordeons, m.; velkamā harmonika, -kraft, f. velkamais spēks, -leine, f. velkamais valgs, -mut-ter, f. audzinātāja, f. -tag, m. pārkravāšanās diena, f. -tau, n. velkamā virve.

Zie'hung, f. pl. -en, vilkšana, f.; vil-kums, m.; (bei der Lotterie) izlozē-jums, m.

Zieh'zeit, f. pārkravāšanās laiks, m.

Ziel, n. -(e)s, pl. -e, 1. (Grenze) robeža, f.; (Maß) mērs, m.; (Ende) gals, m.; einer Sache ein ~ setzen, ierobežot od.

aprobežot kādu lietu; ohne Maß und bez mēra; das ~ überschreiten, iet pār robežām, neievērot robežas; das -des Lebens, mūža gals, m.; 2. (Zahlungsfrist) termiņš, m.; auf drei Monate pēc trim mēnešiem maksājams; 3. (beim Schießen od. Wandern u. fig.) mērķis, m.; (Zweck) nolūks, m.; das ~ treffen, iešaut (iesviest etc.) mērķī.

ziel'bewußt, adj. apzinīgs.

zie'len, v. n. 1. tēmēt, mērķēt; nach einem Vogel mērķēt uz putnu; gut labi nojemt; 2. fig. (streben) censties; (nach etw.) būt (uz ko) nodomājušam.

Zie'||len, n. -s, mērķēšana, f. -1er, m. -s, pl. mērķētājs, m.

ziel'lös, I. adj. bezmērķa-; II. adv. bez mērķa.

Ziel'||punkt, m. mērķis, m.; mērķējamā vieta, -scheibe, f. mērķis, m.

zie'men, v. imp. u. refl. sich pieklāties.

Zie'mer, m. -s, pl. astes daļa, f.; astes gabals, m.

ziem'lich, I. adj. diezgan od. puslīdz liels; (mittelmäßig) viduvējs; II. adv. puslīdz; » gut, puslīdz labi; - oft, diezgan bieži; es ist » spät, ir jau labi vēlu.

zie'pen, v. a. 1. fam. (jemn.) an den Haaren plūkāt (kādam) matus; 2. (piepen) pīkstēt.

Zier, f. rota, f.; izrotājums, m.; glītums, m.

Zier'affe, m. fam. āksts, m.; (vom Mädchen) klīre, f.

Zie'rät, m. -(e)s, pl. -e, u. -en, od. f. pl. -en, rota, f.; izpušķojums, m.

Zier'ļļbengel, m. āksts, m.; modes ģeķis, m.; švauksts, m. -būchstābe, m. glītuma burts, m.

Zier'de, f. pl. -n, rota, f.; (Verzierung) izrotājums, m.; izpušķojums, m.

zie'ren, I. v. a. rotāt, pušķot; (verzieren) izrotāt, izpušķot, izgreznot; fig. geziert, klīrīgs; II. v. refl. sich 1. (schön'tun) klīrēties; 2. (sich sträuben) turēties pretim, raustīties; (albern) ākstīties.

Ziererei', f. pl. -en, klīrēšanās, f.; ākstīšanās, f.

Zier'garten, m. košuma dārzs, m.

zierlich, I. adj. glīts, košs; II. adv. glīti.

Zier'||lichkeit, f.sīks glītums, m. -pflanze, f. košuma od. greznuma augs, m. -puppe, f. āksts, m.; modes ģeķis, m.

Ziffer, f. pl. -n, skaitlis, m.; cipars, m.; mit -n bezeichnen, apciparot; mit -n schreiben, rakstīt ciparos, -blatt, n. ciparnīca, f.670

Zigaret'te, f. pl. -n, cigarete, f.; papiross, m.

Zigaret'tentasche, f. papirosu maks, m.

Zigar're, f. pl. -n, cigārs, m.

Zigar'ren||etui [-etüi], n. cigāru etvija, f. -fabrikant, m. cigāru fabrikants, m. -geschäft, n. cigāru veikals, m.; cigāru tirdzniecība, f.; cigāru pārdošana, f. -spitze, f. 1. cigāru iemutis, m.; 2. cigāru gals, m. -stummel, m. cigāru gals, m.

Zigeu'ner, m. -s, pl. čigāns, m. -bände, f. čigānu bars, m. -in, f. pl. -nen, čigāniete, f.

zigeu'nerisch, I. adj. čigānu-; II. adv. kā čigāns.

Zigeu'ner||knäbe, m. čigānu puika, m. -lēben, n. čigānu dzīve, f. -mädchen, n. čigānu meiča, f.; jauna čigāniete.

zigeu'nermäßig, I. adj. čigānu-; II. adv. kā čigāns.

Zigeu'ner spräche, f. čigānu valoda, f. -volk, n. čigānu tauta, f.; čigāni, m. pl. -weib, n. čigāniete, f.

Zil'le, f. «., pl. -n, celtuve, f.

Zim'bel, f. *, pl. -n, cimbole, f.

Zim'mer, n. -s, pl. «, istaba, f.; dem. istabiņa, f.; eine Wohnung von fünf -n, piecu istabu dzīvoklis, -axt, f. od. -beil, n. namdaŗa cirvis, m.; platcirvis, m. -chen, n. -s, pl. istabiņa, f. -decke, f. griesti, m. pl.

Zim'mer |I einrichtung, f. 1. istabas iekārta, f. -mann, m. (pl. -leute) namdaris, m. -mädchen, n. istabas meita, f.

zim'mern, v. a. u. n. strādāt namdaŗa darbus (test, būvēt etc.)

Zim'mer||nägel, m. tapa, f. -platz, m. büv-vieta, f. -reihe, f. istabu rinda, f. -tür, f. istabas durvis, f. pl.

Zim'mer||verzierung, f. istabas izpušķojums, m. -werk, n. namdaŗa darbs, koka darbs, m.; baļķi, m. pl.

Zim'met, m. -s, cimts, m.; kanēlis, m.; gestoßener «, sagrūsts kanēlis; eine Stange kārtiņa kanēļa.

zim'perlich, adj. (weichlich) vārīgs; (geziert) klīrīgs; sich - stellen, klīrēties.

Zimperlichkeit, f. klīrība, f.

Zink, n. -(e)s, cinks, m.; mit - bedecken, apcinkot.

Zink'arbeiter, m. cinkkalis, m.; apcinko-tājs, m.

Zink'dach, n. cinka jumts, m.

Zink'e, f. pl. -n, 1. (Ast) zars, m.; (Zacken) žuburs, m.; (Zahn) zobs, m.; 2. (Musikinstrument) rags, m.

zink'en, adj. cinka-.

Zink'en, m. -s, pl. rags, m. -bläser, m. od. Zinkenist', m. -en, pl. -en, raga pūtējs, m.

Zinkographie', f. cinkogrāfijā, f. (gravēšana cinkā).

Zinn, n. -(e)s, alva, f.

Zinnbergwerk, n. alvas raktuve, f.

Zin'ne, f. pl. -n, uzrobis, m.; (Dach) jumts, m.; mit -n versehen, uzrobīts.

zin'nern, adj. alvas-, alvains.

Zinnö'ber, m. -s, cinobrs, m.

Zins, m. -(s)es, 1. (Abgabe) nodoklis, m.; (Tribut) mesli, m. pl.; (Grundzins) rente, f.; 2. (Mietszins) noma, f.; 3. (pl. Zinsen) intereses, f. pl.; augļi, m. pl.; procenti, m. pl.; Geld auf Zinsen ausleihen od. geben, dot naudu uz augļiem; Zinsen tragen, nest augļus; von seinen Zinsen leben, dzīvot no rentes; mit Zinsen wiedergeben, atdot ar augļiem.

zins'bār, adj. augļus nesošs; anlegen, likt od. noguldīt uz augļiem.

Zin'seszins, m. augļu augļi, m. pl. -rech-nung, f. augļu augļu aplēsums, m.

zins'frei, adj. 1. brīvs no nodevām; bezprocentu-; 2. ein Kapital - ausleihen, aizdot kapitālu bez procentiem.

Zins' freiheit, f. atbrīvojums no nodevām. -fuß, m. procentu likme, f.; procentu lielums, m. -groschen, m. 1. rente, f.; noma, f.; 2. (Schärflein) ārtava, f.; 3. (bei den Römern) sudraba grasis, m. -herr, m. rentes kungs, m.

Zins'pflicht, f. pienākums maksāt nodokļus od. meslus od. renti.

zins'pflichtig, adj. nodokļu-, rentes-; der Z-e, nodokļu od. meslu od. rentes maksātājs, m.

Zins'schein, m. procentu zīme, f.; kupons, m.

Zinszahlung, f. augļu maksājums, m.

Zipfel, m. -s, pl. stūris, m.; (von Kleidern auch) stērbele, f.; (von Pflanzen) stērbelīte, f.

Zipfel||mütze, f. pušķene, f. -tūch, n. lakatiņš, m.; kakla lakats, m.

Zip'perlein, n. -s, kaulu sāpes, f. pl.; kaulroze, f.; (in den Füßen) podagra, f.; (in den Armen) dzirkste, f.

Zir'bel, f. pl. -n, 1. cirbelpriede, f.;

2. smadzeņu dziedzeris, m.

Zir'kel, m. -s, pl. 1. (Werkzeug) cirkulis, m.; 2. (Kreis) aplis (riņķis), m.;

3. fig. (Gesellschaft) aprinda, f.

zir'keln, v. a. u. n. mērīt ar cirkuli.

zir'kelrund, adj. apaļš.

Zir'kel |I säge, f. riņķa zāģis, m. -Schenkel, m. cirkuļa kāja, f.Zirkular — zoologisch

671

Zirkulär', n. -s, pl. -e, cirkulārs, m. -schreiben, 11. cirkulāra raksts, m.; apkārtraksts, m.

Zir'kus, m. pl. -(ss)e, cirks, m.

Zir'pe, f. pl. -n, circenis, m.

zir'pen, v. n. (von Vögeln) čirināt; (von Grillen) dziedāt, čirkstināt.

Zisch, m. -es, pl. -e, šņāciens, m.; svilpiens, m.

zisch'en, v. n. 1. (von Schlangen u. Menschen) šņākt,- 2. (vom Wasser) mutuļot-, (von heißen Steinen) čūkstēt.

Zisch'en, n. -s, 1. (von Schlangen u. Menschen) šņākšana, f.; 2. (vom Wasser) mutuļošana, f.

Zisch'er, m. -s, pl. šņācējs, m.; svilpotājs, m.

Zisch'laut, m. šņācenis, m. (š, ž); svel-penis, m.

Zister'ne, f. pl. -n, cisterne, f.; ūdens tvertne, f.

Zitadelle, f. pl. -n, citadele, f. (pilsētas cietoksnis).

Zitāt', n. -(e)s, pl. -e, citāts, m.; izvilkums, m.

Zitrone, f. «, pl. -n, citrons, m.

Zitrö'nen||baum, m. citronu koks, m. -färbe, f. citrona krāsa, f. -falter, m. dzel-tānais tauriņš.

Zit'ter||aal, m. elektrisks zutis, -äffe, m. drebulis, m. -esche, f. od. -espe, f. drebošā apse.

zit'terig, adj. trīsošs.

zittern, v. n. trīsēt, drebēt; vor Furcht trīsēt aiz bailēm; vor Freude drebēt aiz prieka; ich zittere am ganzen Leibe, man visa miesa trīs.

Zit'tern, n. -s, trīsēšana, f.; (Schaudern) trīsas, f. pl.

Zitter||pappel, f. drebošā papele.

Zitz, m. -es, -e, katūns, m.

Zitz'e, f. pl. -n, pupa gals, m., auch pups, m.; tite, f.

zitz'enförmig, adj. titveidīgs.

zivil' [-wil], adj. civīls, (bürgerlich) pilsoņu-.

Zivil' [-wīl], n. -s, 1. (Nichtsoldat) civilists, m.; 2. (bürgerlicher Anzug) in civīlā. -akten, f. pl. civīlaktis, f. pl. -

amt, n. amats od. dienests civīlresorā. -beamte(r), m. civīlresorā ierēdnis, m. -behörde, f. civīlresorā tiesas iestāde, f. -ēhe, f. civillaulība, f.

Zivilisation' [-wi-], f. «, civilizācija, f.; izglītība, f.

zivilisatiöns'fähig [-wi-], adj. civilizējams; izglītojams.

Zivilisie'rung [-wi-], f. civīlizēšana, f.

Zivilist' [-wi-], m. -en, civilists, m. (1. ci-vīlierēdnis; 2. civiltiesību profesors; 3. pilsonis).

Zivīl'klāge [-wī-], f. civīlsūdzība, f. -klei-dung, f. civildrēbes, f. pl. -liste, f. ci-vīlliste, f. (valdniekam no valsts nolemtais ienākums), -persön, f. civilists, m.; civilpersona, f. -prozeß, m. civīl-prāva, f. -recht, n. civiltiesības, f. pl.

Zö'bel, m. -s, pl. Sibirijas cauna, f.; sabulis, m.

Zö'ber, m. -s, pl. toveris, m.

Zöle, f. pl. -n, istabas meita, f.; istabene, f.

zog v. ziehen.

Zö'gerer, m. -s, pl. vilcinātājs, m.

zö'gern, v. n. (säumen) vilcināties; (zaudern) kavēties, tūļāties.

Zö'gerung, f. pl. -en, vilcināšanās, f.; (Zaudern) kavēšanās, f.; tūļāšanās, f.; (Langsamkeit) lēnums, m.

Zögling, m. -(e)s, pl. -e, audzēknis, m.

Zölibät', m. od. n. -(e)s, celibāts, m.; bez-laulība, f.; bezlaulības dzīve, f.

Zoli, m. -(e)s, pl. -(e), colla, f.; colls, m.; drei » breit, triju collu platumā.

Zoli, m. -(e)s, pl. Zölle, (an der Grenze) muita, f.

Zoll'I'amt, n. muitnīca, f. -angäbe, f. muitas deklarācija, f. -anschlag, m. muitas tarifs, m. -einnähme, f. muitas ie-jēmums, m.

zollen, v. a. (jemm.) Beifall parādīt kādam cienību.

Zoll'||erhöhung, f. muitas paaugstinājums, m. -ermäßigung, f. muitas pazeminājums, m.

zoll'frei, adj. no muitas brīvs; fig. Gedanken sind domāt var, ko grib.

Zoll'||freiheit, f. muitas brīvība, f. -gebiet, n. muitas novads, m. -gebühr, f. muitas nauda, f. -gesetz, n. muitas likums, m.

Zöll'ner, m. -s, pl. muitnieks, m.

Zoll'|!Ordnung, f. muitas nolikumi, m. pl. -Parlament, n. muitas parlaments, m.

zollpflichtig, adj. piespiests maksāt muitu; er ist viņam jāmaksā muita.

Zoll'||pflichtigkeit, f. pienākums maksāt muitu, -stock, m. collmērs, m. -verband, m. od. -verein, m. muitas savienība, f. -Verwaltung, f. muitas pārvalde, f. -wēsen, n. muitniecība, f.

Zö'ne, f. ->, pl. -n, josla, f.; die heiße, kalte, gemäßigte karstā, aukstā, mērenā josla.

Zö'nen||einteilung, f. joslu iedalījums, m.; iedalījums joslās.

zoolö'gisch, adj. zooloģisks; -er Garten, zooloģisks dārzs.672

Zopf, m. -(e)s, pl. Zöpfe, 1. bize, f.; dem. bizīte, f.; die Haare in Zöpfe flechten, sapīt matus bizēs; Leute des -es,

bizmaņi, m. pl.; 2. (bei Vögeln) cekuls, m.

Zopf||band, n. bizes lente, f. -ende, n. tievgalis, m. -lerche, f. cekulainais cīrulis. -mensch, m. bizmanis, m. Zorn, m. -(e)s, dusmas, f. pl.; dusmība, f.; (jemn.) in ~ versetzen, sadusmot od. sakaitināt (kādu); in - geraten, sadusmoties od. saskaisties; leicht in - geraten, ātri saskaisties. Zorn'anfall, m. od. -ausbruch, m. dusmu lēkme, f.

zorn' i |entbrannt, adj. sadusmots, saniknots. -glühend, adj. visai dusmīgs; dusmu pārjemts. zor'nig, adj. dusmīgs, saskaities; » werden, sadusmoties, saskaisties. Zö'te, f. pl. -n, bezkaunība, f.; bezkaunīgs vārds; -n reißen, runāt bezkaunības od. cūcības, zö'tig, adj. bezkaunīgs, cūcīgs. Zot'te, f. pl. -n, pinka, f.; kudla, f. Zot'tel, f. pl. -n, v. Zotte, -bär, m. lācis pinkainis, m. -bārt, m. pinkaina od. kudlaina bārda, zot'tig, adj. pinkains, kudlains. zū' prp. (mit dem Dativ) 1. (Ort) auf die Frage: wo? (meist mit dem Lok.) ~ Berlin, Berlīnē; «. Hause, mājās; Bette liegen, gulēt gultā; hier ~ Lande, še pie mums, šai zemē; - Wasser und « Lande kämpfen, cīnīties jūrā un sauszemē; eine Stadt ~ Wasser und «. Lande belagern, aplenkt pilsētu no jūras un no sauszemes; (jemm.) - Füßen liegen, nomesties (kāda priekšā) ceļos; (auf die Frage: wohin?) (meist:) pie; (auch:) uz, pa; er kommt - mir, viņš nāk pie manis; sich jemm.) setzen, nosēsties (pie kāda od. kādam blakus); 2. (Zeit) pa; Weihnachten, Ostern, Pfingsten, pa Ziemsvētkiem, pa Lieldienām, pa Vasarsvētkiem; ~ Anfang, iesākumā, no iesākuma; ~ meiner Zeit, manos laikos; » allen Zeiten, visos laikos; von Zeit - Zeit, laiku pa laikam; von Stunde - Stunde, ar katru stundu; von Tag ~ Tag, dienu no dienas; zum erstenmal, pirmo reizi; guter Letzt, beigu beigās; 3. (Art u. Weise) - Fuß, kājām; Pferde, jāšus; - Wasser, pa ūdeni; - Wagen, braukšus ar ratiem; - zweien, divatā; ~ Hunderten, Tausenden, simtiem, tūkstošiem; nicht zum Besten, ne visai labi; zum Glück, par laimi; zum Unglück, par nelaimi; zum Teil, pa daļai; zur Hälfte, pa pusei;

zur Genüge, diezgan; 4. (Zweck u. Ziel) Tuch einem Kleide, vadmala uzvalkam; Papier zum Schreiben, rakstāmais papīrs; zum Besten der Armen, nabagiem par labu od. nabagu labā';

Ihrem Besten, Jūsu labā, mir zum Trotz, man par spīti; lai mani kaitinātu; (jemm. - etw.) Glück wünschen, novēlēt (kādam uz ko) laimi; sich -Tode grämen, nobēdāties līdz nāvei, mirt aiz bēdām; 5. (vor dem Infinitiv) ich habe arbeiten, man ir darbs, man ir ko strādāt, zū' adv. 1. (geschlossen) cieti; Tür -! durvis cieti! 2. (zuviel) par; sehr, par daudz; - hoch, par augstu; wenig, par maz; 3. (zur Bezeichnung der Richtung) pret; nach der Stadt uz pilsētas pusi; 4. (Redensarten:) Glück labu laimi! Zü'behör, n. -(e)s, piederums, m.; (Nebengebäude) piebūve, f. zü'beißen, v. n. (v. beißen) piekost; wak-

ker «, dūšīgi ēst, krietni iekost, zū'bekommen, v. a. (v. bekommen) 1. dabūt cieti; 2. dabūt klāt. zū'benannt, adj. iesaukts. Zū'ber, m. -s, pl. toveris, m.; ein Zubervoll, pilns toveris, zū'bereiten, v. a. sagatavot. Zü'berei||ter, m. sagatavotājs, m. -tung, f. sagatavošana, f.; sagatavojums, m. zū'binden, v. a. (v. binden) aizsiet, sasiet, zū'blāsen, v. a. (v. blasen) aizpūst, zū'bleiben, v. n. (v. bleiben) palikt cieti. zū'blinze(l)n, v. n. pamirkšķināt, zū'bringen, v. a. (v. bringen) 1. pienest; zugebrachte Kinder, pirmās laulības bērni, m. pl.; das zugebrachte Vermögen, pūra manta, f.; pūrs, m.; 2. (verwenden) izlietāt; pavadīt; die Zeit mit Lesen «, pavadīt laiku lasot, zū'brocken, v. a. piedrupināt; fam. piemaksāt. Zü'bröt, n. pavalgs, m. Zü'büße, f. piedevas, f. pl. Zucht, f. 1. audzināšana, f.; audzēšana, f.; 2. (stramme Ordnung) disciplīna, f.; an ~ und Ordnung gewöhnen, pieradināt pie stingras kārtības; 2. (Sittsamkeit) tikumība, f.; šķīstība, f. züch'ten, v. a. audzināt od. audzēt (lopus), kopt (augus). Züch'ter, m. -s, pl. (vom Vieh) lopkopis, m.; (von Pflanzen) augkopis, m. Zucht'||haus, n. pārmācības nams, m.; er hat zehn Jahre - bekommen od. er ist zu zehn Jahren verurteilt worden, viņam piespriesti desmit gadi pārmācības namā. -aufsēher, m. pārmācības

nama uzraugs, m. -gefangene(r), m. od. Zucht'häusler, m. -s, pl. pārmācības nama cietumnieks, m.; katordz-nieks, m. Zucht'hengst, m. vaislas ērzelis, m. züch'tig, I. adj. kaunīgs, šķīsts; II. adv.

od. -lieh, adv. kaunīgi, šķīsti, züch'tigen, v. a. pārmācīt, šaust. Züchtigung, f. pl. -en, pārmācīšana,

f.; pārmācījums, m. Zücht'ling, m. -(e)s, pl. -e, v. Zuchthäusler. _

zucht'los, adj. nepaklausīgs, palaidnīgs. Zucht' lösigkeit, f. pl. -en, nepaklausība, f. -meister, m. pārmācības nama

uzraugs, m. -mittel, n. pārmācības līdzeklis, m. -ochs, m. vaislas bullis, m. -pfērd, n. vaislas zirgs, m. -rūte, f. rīkste, f. -schwein, n. vaislas cūka, f. -stūte, f. vaislas ķēve, f. Züchtung, f. «, pl. -en, (vom Vieh) audzēšana, f.; (von Pflanzen) kopšana, f. Zucht'l|vieh, n. vaislas lopi, m. pl. -wähl,

f. natürliche dabiska izlase. Zuck, m. -(e)s, pl. -e, raustījums, m. zuck'eln, v. n. tipināt, zuck'en, I. v. a. die Achseln paraustīt plecus; II. v. n. sarauties,- (krampfhaft z.) raustīties; der Blitz zuckt durch die Luft, zibens nozib pa gaisu; mit den Achseln raustīt plecus. Zuck'en, n. -s, 1. plecu paraustīšana, f.;

2. (krampfhaftes Z.) raustīšanās, f. zück'en, v. a. izvilkt od. izraut (zobenu);

mit gezücktem Degen, ar kailu zobenu. Zucker, m. -s, sukurs, m.; roher neizstrādāts sukurs; in ~ verwandeln, pārsukurot. -apfel, m. sukurābols, m. zuck'erārtig, adj. sukuram līdzīgs. Zuck'erļ|bäcker, m. konditors, m.; saldumu cepējs, m.; saldumnieks, m. -bäckerei, f. 1. saldumu cepšana, f.; 2. (Konditorei) konditoreja, f.; saldumu ceptuve, f. -bau, m. sukurkopība, f. -bildung, f. sukura rašanās, f. -bröt, n. sukura maize, f. -büchse, f. (-dose, f.) sukura trauks, m.; sukurnīca, f. -erbse, f. sukura zirnis, m. -guß, m. sukura uzlējums, m. zuck'erhaltig, adj. sukuru saturošs. Zuck'erhandel, m. sukura tirdzniecība, f. Zuck'ermehl, n. smalkais sukurs, m. zuck'ern, v. a. saldināt; apsukurot. Zuck'er||pflanzung, f. 1. (Zuckerbau) sukurkopība, f. -Stoff, m. sukura viela, f.; sukurviela, f. zuck'erstoffhaltig, adj. viela, kas satur sukuru.

zuck'ersüß, adj. 1. salds kā sukurs, sukura saldumā; 2. fig. visai salds.

Zuck'erwasser, n. sukura ūdens, m. Zuck'ung, f. pl. -en, raustīšanās, f. zü'dämmen, v. a. aizdambēt. zū'decken, I. v. a. (mit etw.) «., aizklāt od. apsegt (ar ko); II. v. refl. sich apsegties.

zudēm', adv. turklāt, bez tam, pie tam. zū'denken, v. a. (v. denken) (jemm. etw.) zugedacht haben, (kādam ko) nodomājis od. novēlējis. Zū'drang, m. spiešanās, f.; drūzmēšanās, f. zū'drēhen, v. a. 1. aizgriezt; 2. (jemm.) den Rücken atgriezt (kādam) muguru.

zu'dringlich, I. adj. uzmācīgs, uzbāzīgs,

uzplijīgs; II. adv. uzmācīgi. Zū'dringlichkeit, f. uzmācība, f.; uzmācī-gums, m.

zū'driicken, v. a. aizspiest; einem Sterbenden die Augen «, aizvērt od. aizspiest mirējam acis; fig. ein Auge (bei etw.) raudzīties (uz ko) tikai ar pus-aci, likties (ko) neredzam, zū'eignen, v. a. (jemm.) ein Buch veltīt (kādam) grāmatu; sich (etw.) «., piesavināties (ko). Zū'eigjļner, m. -s, pl. veltītājs, m. -nung, f. pl. -en, 1. piesavinājums, m.; 2. (Widmung) veltījums, m. -nungsschrift, f. veltījums, m. zū'erkennen, v. a. (v. erkennen) gerichtlich piespriest no tiesas puses; (jemm.) eine Strafe piespriest (kādam) sodu. Zū'erkennung, f. piespriešana, f.; pie-

spriedums, m. zuērst', adv. 1. (erst) papriekšu, pirmā vietā; (vor allem) vispirms; (erstens) pirmkārt; - weinte er, vispirms viņš raudāja; gleich «., tūliņ, pašā sākumā; 2. (als der od. die erste) kā pirmais od. pirmā; er ist •» gekommen, viņš atnāca kā pirmais, zufächeln, v. a. uzvedināt, zufahren, v. n. (v. fahren) 1. gut braukt labi uz priekšu; 2. fig. (auf etw.) gāzties (kam) virsū; 3. fig. die Tür fuhr zu, durvis aizkrita. Zū'fahrt, f. piebrauktne, f.; piebrauktu-ve, f.

Zufall, m. 1. (Ungefähr) nejaušība, f.» nejaušs gadījums; durch ne jauš* es auf den -ankommen lassen, likt 11. šķirt laimes gadījumam; 2. (zufälliges Ereignis) atgadījums, m.; (Unfall) nelaimes gadījums, m.; ein widriger nepatīkams atgadījums, zufallen, v. n. (v. fallen) 1. aizkrist; die Augen fielen ihm zu, acis viņam aizvērās2. (zu teil werden) die uns zu-

gefallene Aufgabe, mums piešķirtais uzdevums.

zü'fällig, I. adj. nejaušs; (unverhofft) negaidīts; II. adv. nejauši, negaidot.

Zü'fälligkeit, f. 1. nejaušība, f.; 2. (pl. -en) (zufälliges Ereignis) atgadījums, m.; (Unfall) nelaimes gadījums, m.

Zū'flucht, f. patvērums, m.; tversme, f.; glābiņš, m.; paspārne, f.; seine « (zu jemm.) nehmen, tverties (pie kāda).

Zü'fluchts||ort, m. od. -stätte, f. patversme, f.; paspārne, f.

Zü'fluß, m. 1. (Zuströmen) pieplūdums, m.; hier ist ein großer - von Menschen, še saplūst ļoti daudz ļaužu; 2. (Nebenfluß) pieteka, f. -grāben, m. pietekas grāvis, m. -röhre, f. pietekas caurule, f.

zū'flūstern, v. a. iečukstēt, pačukstēt.

Zu'flüsterung, f. pl. -en, iečukstēšana, f.; iečukstējums, m.

zufol'ge, (mit dem Genetiv vor dem Substantiv u. mit dem Dativ hinter dem Substantiv) pēc; » dieses Verbotes od. diesem Verbote pēc šī aizlieguma.

zufrie'den, adj. apmierināts; (mit etw.) ~ sein, būt mierā (ar ko); ich bin es esmu ar mieru; (jemn.) stellen, apmierināt (kādu).

Zufriedenheit, f. apmierinātība, f.; prv.

- geht über Reichtum, labāk nabags ar godu nekā bagāts ar negodu.

zū'frieren, v. n. (v. frieren) aizsalt.

zū'fūgen, v. a. 1. (hinzufügen) pielikt klāt, piemetināt; 2. fig. (antun) nodarīt; (jemm.) Schaden kaitēt (kādam); (jemm.) eine Beleidigung aiz-kart (kādu).

Zū'fuhr, f. pl. -en, 1. pievedums, m.; 2. (Lebensmittel) pārtikas līdzekļi, m. pl.; einer Stadt die abschneiden, aizkrustot pilsētai pievedamos ceļus.

zū'führen, v. a. pievest.

Zū'führer, m. pievedējs, m. -in, f. pievedēja, f.

Zuführung, f. pievešana, f.; pievedums, m.

Zug, m. -(e)s, pl. Zü'ge, 1. (Ziehen, Fortbewegung) iešana, f.; (von Vögeln) laišanās, f.; (Feldzug][ekspedīcija, f.; über die Alpen, gājiens pār Alpiem;

- nach Rußland, ekspedīcija uz Krieviju; 2. (Luftzug) caurvējš, m.; im -e stehen, stāvēt caurvējā; 3. (Atemzug) dvašas vilciens, m.; fig. in den letzten Zügen liegen, būt jau mirējam, tikko vēl dvašot; 4. (im Ofen) vilkšana, f.; der Ofen hat keinen krāsns labi nevelk; 5. fig% (Gang) gaita, f.; im besten -e sein, būt labā gaitā; in ~ brin-

gen, dabūt uz kājām; in - kommen, tikt uz pekām; 6. fig. (Trieb) dem -e des Herzens folgen, klausīt sirds balsij; * nach links, virziens uz kreiso pusi; 7. (Eisenbahnzug) brauciens, m.; vilciens, m.; gemischter, direkter od. durchgehender jaukts, tiešs od. caur-ejošs vilciens; der ~ setzt sich in Be-bewegung, vilciens sāk kustēties; 8. (Mech.) stiepe, f.; 9. (Feder- od. Pinselstrich) vilciens, m.; fig. (etw.) mit kräftigen Zügen schildern, tēlot (ko) spēcīgos vilcienos; 10. (Gesichtszug) vaibsti, m. pl.; er hat angenehme Züge, viņam patīkama seja. Zū'gābe, f. piedevas, f. pl.; als piedevām.

Zug'āmeise, f. gāju skudra, f. Zū'gang, m. 1. (Zutritt) pieeja, f.; 2. (Weg) ceļš, m.; (Tür) durvis, f. pl.; (Pforte) vārti, m. pl.; (Eingang) ieeja, f. zū'gānglich, adj. pieejams; (jemm. etw.) . machen, darīt (kādam ko) pieejamu; er ist für jedermann viņš ikvienam pieejams. Zü'gänglichkeit, f. pieejamība, f. Zug'brücke, f. uzvelkams tilts, m. zū'gēben, v. a. (v. geben) 1. dot klāt; 2. (beim Kartenspielen) piemest; 3. fig. (erlauben) atļaut; (einwilligen) piekrist; 4. fig. (zugestehen) atzīties; (einräumen) neliegt, zugē'gen, adj. bei einem Feste - sein,

būt svētkos klāt. zū'gēhen, v. n. (v. gehen) 1. (schließen) aizvērties; 2. (auf jemn.) tuvoties (kādam); fig. dem Ende iet uz beigām; 3. tüchtig iet lieliem soļiem, krietni soļot, zü'gehören, v. n. piederēt, zü'gehörig, adj. piederīgs (pie kā), pie-kritīgs.

Zugehörigkeit, f. piederība, f.; piede-

rīgums, m. Zü'gel, m. -s, pl. pavada, f.; ein Pferd am führen, vest zirgu aiz pavadas; dem Pferde die - schießen lassen, palaist zirgam pavadu vaļā; fig. den Leidenschaften die - schießen lassen, atļaut vaļu kaislībām, zü'gellös, adj. 1. bezpavadas-; 2. fig. (un-

gezähmt) nevaldāms, bezmēra-, Zü'gellösigkeit, f. «., nevaldāmība, f.; bez-mērība, f.

zü'geln, v. a. 1. grozīt; valdīt; 2. fig.

(bändigen) vāļāt, valdīt, zū'genannt, adj. iesaukts, zū'gesellen, I. v. a. piebiedrot; II. v. refl. sich piebiedroties.Zugeständnis — zulöten

675

Zü'geständnis, n. atzīšanās, f.; atļauja, f. zū'gestēhen, v. a. (v. gestehen) 1. (gestehen) atzīties, atzīt; (einräumen) neliegt; nicht liegt; 2. (bewilligen) atvēlēt; (gewähren) atļaut; nicht *, atraidīt.

zü'getän, adj. (ergeben) padevīgs; (gewogen) labvēlīgs; (jemm.) ~ sein, mīlēt (kādu); izturēties labvēlīgi (pret kādu).

Zug'||fisch, m. gāju zivs, f. -führer, m.

1. (bei der Infanterie) nodaļas priekšnieks, m.; 2. (auf der Eisenbahn) (galvenais) konduktors, -garn, n. tīkls, m. -heuschreck, f. gāju sisenis, m.

zö'gießen, v. a. (v. gießen) 1. pieliet; 2.

aizliet (ar kausētu metallu). zū'gig, adj. caurvējam pieejams, caurvel-košs.

zū'gittern, v. a. aizmargot.

Zug'kraft, f. i. vilkšanas spēks; 2. fig.

(Anziehungskraft) pievelkamais spēks, zug'kräftig, adj. pievilcīgs, zugleich', adv. tai pašā laikā; kopā; aile visi reizē.

Zug'ļļloch, n. vēdināmais caurums, -luft, f. caurvilka, f.; caurvējš, m. -ochse, m. darba vērsis, m. zū'greifen, v. n. (v. greifen) satvert; fam.

greifen Sie zu! jemiet jel! Zug'||riemen, m. grīzte, f.; streņģe, f.

-schnür, f. velkamā aukla, f. Zug'vögel, m. gāju putns, m. zug'weise, adv. 1. (von Tieren) bariem;

2. (von Soldaten) kolonnām, nodaļām. Zug'wind, m. caurvilka, f.; caurvējš, m. Zug'winde, f. trice, f.

Zü'hälter, m. -s, pl. uzturētājs, m.; mauku tēvs, m. -in, f. pl. -nen, lieka sieva, f. zū'heilen, v. n. aizdzīt, zü'hören, v. n. (jemm.) klausīties (kā-_dā).

Zu'hörer, m. klausītājs, m. -in, f. pl. -nen, klausītāja, f. -raum, m. auditorija, f.; klausītava, f. -schaft, f. klausītāji, m. pl. zū'jāgen, I. v. a. (jemm.) ein Tier piedzīt (kādam) kustoni; II. v. n. (auf jemn.) tuvoties (kādam) skriešus, zu'jauchzen od. zū'jūbeln, I. v. a. (jemm.) Beifall «., uzgavilēt (kādam) piekrišanu; II. v. n. (jemm.) apsveikt (kādu) ar gavilēm, zū'kaufen, v. a. piepirkt, zū'kehren, v. a. 1. aizslaucīt; 2. (zuwenden) (jemm.) den Rücken atgriezt (kādam) muguru.

zü'knöpfen, I. v. a. aizpogāt; fig. zugeknöpft sein, būt atturīgam; II. v. refl. sich aizpogāties. Zü'knöpfen, n. aizpogāšana, f. zū'kommen, v. n. (v. kommen) 1. (auf jemn.) iet od. nākt (kādam) klāt, tuvoties (kādam); fig. (jemm. etw.) -lassen, piegādāt (kādam ko); dot (kādam ko); 2. fig. (gebühren) pienākties; das kommt ihm nicht zu, tas viņam nepienākas od. nepiekrīt, zū'korken, v. a. aizkorķēt, aizbāzt. Zū'kost, f. pavalgs, m. Zū'kunft, f. nākotne, f.; nākamība, f.;

in turpmāk, zü'künftig od. zukünftig, adj. turpmāks;

der Z-e, saderinātais. Zū'kunftsjļmusik, f. nākotnes mūzika, f.

-plān, m. nākotnes plāns, m. zū'lācheln, I. v. a. (jemm.) Beifall izteikt (kādam) ar smaidiem apbrīnu; II. v. n. (jemm.) uzsmaidīt (kādam). Zū'Iāge, f. pielikums, m.; (Zugabe) piedevas, f. pl. zū'langen, v. n. 1. izstiept roku (lai jem-tu); (bei Tische) jemt; langen Sie zu, jemiet tikai; 2. (genügen) pietikt, zü'länglich, I. adj. pietiekošs, pietiekams;

II. adv. diezgan daudz, pietiekamā mērā.

zū'lassen, v. a. (v. lassen) 1. atstāt (cieti); 2. (jemn.) pielaist (kādu); 3. (erlauben) (etw.) atļaut (ko), zū'lāssig, adj. pielaižams, atļaujams. Zū'lāssigkeit, f. «., pielaižamība, f. Zū'Iassung, f. pl. -en, 1. pielaišana, f.;

2. (Erlaubnis) atļauja, f. Zü'lauf, m. saplūdums, m.; (Gedränge) drūzma, f.; burzma, f.; dieser Prediger hat großen šim mācītājam daudz klausītāju; dieser Kaufmann hat großen <►, šim tirgotājam daudz pircēju. zū'Iaufen, v. n. (v. laufen) 1. pieskriet; pieklīst; 2. spitz saasināties, beigties ar smailu galu. zū'lēgen, I. v. a. 1. aiztaisīt (caurumu); 2. (hinzufügen) pielikt (klāt); II. v. n. (jemm.) paaugstināt (kādam) algu;

III. v. refl. sich (etw.) «., iegādāt sev (ko); sich einen Bedienten piejemt klāt apkalpotāju.

zuleide tun, darīt pāri; darīt ļaunu, zū'leimen, v. a. aizlīmēt, zuletzt', adv. 1. (endlich) beidzot, pēdīgi; 2. (als der od. die letzte) er (sie) kam viņš (viņa) nāca kā pēdējais (kā pēdējā), zuliebe tun, mīļi pakalpot, zü'löten, v. a. aizliedēt.

43*676

Zulp, m. -(e]s, pl. -e, knupis, m.; dem.

knupītis, m. zü'machen, v. a. aiztaisīt; die Tür hinter sich aizvērt od. aizdarīt aiz sevis durvis; einen Brief aizlipināt vēstuli; eine Flasche aizkorķēt pudeli. Zü'machen, n. -s, aiztaisīšana, f. zumāl', adv. 1. (besonders) sevišķi; ~ da, jo vairāk ka; 2. (zugleich) alle », visi reizē, visi kopā. zū'mauern, v. a. aizmūrēt, zumeist', adv. visvairāk, visbiežāk, zū'messen, v. a. (v. messen) 1. nomērīt; einem jeden das Seinige dot ikvienam savu tiesu; der zugemessene Teil, piešķirtā daļa; 2. fig. (zuschreiben) piešķirt (nopelnu), uzkraut (vainu), piespriest (sodu), zū'mūten, v. a. (jemm. etw.) «-, prasīt od. gaidīt (no kā ko); sich zuviel uzjem-ties par daudz; pārvērtēt savus spēkus.

Zū'mūtung, f. pl. -en, prasījums, m.; das ist eine seltsame kas par dīvainu iedomu! zunächst', adv. 1. (örtlich) er stand mir viņš man stāvēja vistuvāk; 2. (zeitlich) vispirms, zū'nāgeln, v. a. aiznaglot, zü'nähen, v. a. aizšūt. Zü'name, f. «, pl. -n, piejemšanās, f.; (Wachsen) augšana, f.; (Vergrößerung) palielināšanās, f.; (Vermehrung) pavairošanās, f. Zü'näme, m. 1. uzvārds, m.; ģimenes vārds; 2. (Beiname) pievārds, m.; (Spitzname) palama, f. zünd'bär, adj. aizdedzināms, zün'den, I. v. a. aizdedzināt; II. v. n. 1. (in Brand geraten) aizdegties; 2. fig. (begeistern) sajūsmināt. Zun'der, m. -s, (Lunte) dūlājs, m.; deglis,

m.; (Schwamm) posa, f. Zün'der, m. -s, pl. 1. (Lunte) dūlājs, m.; deglis, m.; 2. (Zündhölzchen) sērkociņš, m.

Zünd'||schnür, f. deglis, m. -stoff, m. 1.

aizdedzināmā viela; 2. fig. (nemiera) dīglis, m.

zū'nehmen, v. n. (v. nehmen) piejemties; (wachsen) augt, pieaugt; sich vermehren) vairoties; (Fortschritte machen) tikt uz priekšu; (schlimmer werden) vērsties uz ļauno pusi; die Tage nehmen zu, dienas pieaug. Zū'nehmen, n. augšana, f.; der Mond ist

im «, mēness aug. zū'neigen, . v. a. pieliekt; II. v. refl. sich pieliekties; tiekties.

Zü'neigung, f. tieksme, f.; sliecība, f.;

mīlestība, f. Zunft, f. pl. Zünfte, 1. (von Handwerkern) cunfte, f.; (amata) sabiedrība, f.; 2. fig. (z. B. von Gelehrten) kopība, f. Zunft'|genösse, m. cunftes biedrs, m. Zung'e, f. pl. -n, 1. mēle, f.; dem. mēlīte, f.; eine geräucherte žāvēta mēle; er hat eine belegte viņam mēle neskaidra (od. balta); (vor jemm.) die ~ herausstrecken,

parādīt (kādam) mēli; fig. er hat eine scharfe viņam asa mēle; 2. (Landzunge) zemes mēle, f.; 3. (an der Wage) mēlīte, f. Züng'elchen, n. -s, pl. mēlīte, f. züng'eln, v. n. 1. šaudīt mēli; 2. (von

Flammen) šauties. Zung'en|läder, f. mēles dzīsla, f. -band, n. mēles saite, f. -fehler, m. 1. mēles kaite, f.; 2. fig. valodas kļūda, f. zung'enfertig, adj. mutīgs. Zungenfertigkeit, f. mutība, f.; mutī-gums, m.

Zun'gen||geschwür, n. mēles augonis, m. -haut, f. od. -häutchen, n. mēles plēve, f. -held, m. fam. mutes varonis, m.; balamutis, m. -spitze, f. mēles gals, m. -Vorfall, m. mēles noslīdējums, m. Zünglein, n. -s, pl. mēlīte, f. zunich'te, adv. fam. » machen, iznīcināt; (zerstören) izpostīt; (vereiteln) izjaukt; ». gehen, iznīkt; (scheitern) izjukt, neizdoties.

zupaß', adv. - kommen, nākt iaikā. zupfen, v. a. 1. raustīt; (jemn.) am Ärmel paraustīt (kādu) aiz piedurknes; (jemn.) an den Haaren plūkt (kādu) aiz matiem; 2. Seide plucināt zīdu. Zupfen, n. -s, 1. raustīšana, f.; 2. plucināšana, f. zū'rechnen, v. a. 1. pieskaitīt; 2. fig. (zuschreiben) (jemm. etw.) pierakstīt od. pielīdzināt (kādam ko). Zū'rechnung, f. pieskaitījums, m. zurechnungsfähig, adj. saprātīgs, apzinīgs; - sein, darīt ar ziņu; er ist nicht <*, viņš nezina, ko viņš dara; neapzinīgs.

Zū'rechnungsfāhigkeit, f. prāta pilnība,

f.; morāliskā atbildība, apzinība. zurechtfinden, sich tikt galā. zurechf||machen, I. v. a. ierīkot; das Bett uztaisīt gultu,- den Salat sataisīt salātus; das Haar uzpost od. uzsukāt matus; (ausbessern) izlabot; II. v. refl. sich sagatavoties, sataisīties. -rücken od. -setzen od. -stellen, v. a. nostatīt pareizi; fig. (jemm.) den Kopf -setzen, dabūt (kādu) pie prāta.

Zurechtweisung, f. 1. aizrādījums, m.; 2. fig. (Verweis) bāriens, m.; (Vermah-nung) pamācījums, m. zū'rēden, v. n. pierunāt; (jemm.) sa-dūšināt (kādu); iestāstīt (kādam); er läßt sich nicht viņš padomu nemaz nepiejem.

Zū'rēden, n. pierunāšana, f.; prv. - hilft,

labs padoms arvienu īstā vietā, zū'reiten, I. v. a. (v. reiten) ein Pferd iejādīt zirgu; II. v. n. 1. auf einen Ort aizjāt uz kādu vietu; 2. turpināt ceļu jāšus. Zū'reiter, m. iejādītājs, m. zū'richten, v. a. (zubereiten) sagatavot; (zurechtmachen) ierīkot; fig. (jemn.) übel samocīt (kādu). Zū'richļļten, n. sagatavošana, f. -ter, m.

sagatavotājs, m. -tung, f. v. -ten. zür'nen, v. n. dusmoties; (jemm.) dusmoties (par kādu); būt ļaunam (uz kādu).

Zür'nen, n. -s, dusmošanās, f. zurück', adv. 1. atpakaļ; hinter andern » sein, būt citiem pakaļ; fig. in der Kultur sein, būt kultūrā palikušam pakaļ; -! atpakaļ! 2. (zurückgekehrt) er ist noch nicht viņš vēl nav pārnācis.

zurück'||bekommen, v. a. (v. bekommen) dabūt atpakaļ; ich habe das Geld naudu man atmaksāja, -beugen, v. a. liekt atpakaļ, -bezahlen, v. a. maksāt atpakaļ.

Zurück'bezahlung, f. atpakaļmaksāšana, f. zurück'j|beziehen, v. refl. (v. beziehen) sich «, atteikties, -bleiben, v. n. (v. bleiben) 1. palikt atpakaļ; 2. zu Hause palikt mājās; 3. (von Uhren) palikt atpakaļ, -blicken, v. n. skatīties atpakaļ; fig. in die Vergangenheit mest acis pagātnē. Zurück'bringen, n. atpakaļnešana, f. zurück']]denken, v- n- (v- denken) domāt atpakaļ; (an jemn.) pieminēt (kādu), -drängen, v. a. spiest atpakaļ, piespiest atkāpties. Zurück'erinnerung, f. piemiņa, f. zurück'II erobern, v. a. iekaŗot atpakaļ, -erstatten, v. a. dot atpakaļ; (jemm.) die baren Auslagen maksāt (kādam) atpakaļ izdevumus skaidrā naudā, zurück'II fallen, v. n. (v. fallen) 1. krist atpakaļ, atkrist; fig. in denselben Fehler atgriezties pie tās pašas kļūdas; fig. die Schande wird auf ihn viņam pašam būs tas kauns; 2. (von Strahlen) tikt atmestam atpakaļ, -finden, v. n. u. v. refl. (v. finden) sich -, atrast ceļu atpakaļ, -fliegen, v. n. (v. fliegen)

laisties atpakaļ, -fordern, v. a. prasīt atpakaļ, -führen, vest atpakaļ; attiecināt,

Zurück'for dern, n. od. -derung, f. atpa-

kaļprasīšana, f. Zuriick'gābe, f. atdošana, f. zuriick'gēben, v. a. (v. geben) dot atpakaļ, atdot. Zurūck'gēben, n. v.

Zurückgabe, zurückgehen, v. n. (v. gehen) 1. iet atpakaļ; fig. auf die Quelle, auf den Ursprung einer Sache atgriezties pie avota, pie lietas iesākuma; 2. fig. (Rückschritte machen) rāpties atpakaļ. Zurūck'gēhen, n. 1. atpakaļiešana, f.; 2.

fig. atpakaļrāpulība, f. zurück'II geleiten, v. a. pavadīt atpakaļ, -gezögen, adj. (v. zurückziehen) atkāpies; (einsam) vienmuļīgs; « leben, dzīvot vienmuļībā od. vienpatībā. Zurück'gezögenheit, f. atkāpšanās, f.; (Einsamkeit) vientulība, f. od. vienpa-tība, f.

zurück'greifen, v. n. (v. greifen) tvert atpakaļ; fig. (auf etw.) atteikties (uz ko), -halten, I. v. a. (v. halten) 1. atturēt; (verhindern) aizkavēt; (zurückdrängen) spiest atpakaļ; 2. fig. seine Meinimg slēpt od. neizteikt savas domas; II. v. n. u. v. refl. sich atturēties. -haltend, adj. atturīgs. Zurückhaltung, f. 1. atturēšanās, f.; atturība, f.; (Verhinderung) aizkavēšana, f.; (Zurückdrängen) atspiešana f.; 2. fig. (Behutsamkeit) atturība, f.; (Mäßigung) mērenība, f. zurück'|[hängen, v. a. kārt atpakaļ, -holen, v. a. Vest atpakaļ, -jāgen, I. v. a. dzīt atpakaļ; II. v. n. skriet atpakaļ. -kämmen, v. a. sukāt atpakaļ, -kaufen, v. a. pirkt atpakaļ, -kehren, v. n. griezties atpakaļ; nach Hause pārnākt atkal mājās; das Z-, atgriešanās, f. -kommen, v. n. (v. kommen) nākt atpakaļ, atnākt; fig. ich komme immer wieder darauf zurück, es arvienu atgriežos atkal pie tā. zurückkönnen, v. n. (v. können) 1. varēt

tikt atpakaļ; 2. fig. varēt atkāpties. Zurück'kunft, f. atgriešanās, f. zurücklassen, v. a. (v. lassen) 1. atstāt; (im Stich lassen) atstāt ķezā; 2. laist atpakaļ.

Zurück'lassung, f. atstāšana, f.; er starb mit - mehrerer Kinder, viņš nomira, atstādams vairāk bērnu, zurück'||laufen, v. n. (v. laufen) skriet atpakaļ; (vom Wasser) tecēt atpakaļ, -lēgen, v. a. 1. likt savrup (od. pie malas); Geld *, aiztaupīt naudu; 2. fig.678

Zurücklegung — zusagen

einen Weg «., noiet od. nobraukt ceļu; das vierzigste Jahr zurückgelegt haben, būt jau pāri par četrdesmit gadiem.

Zuriick'legung, f. 1. atlikums, m.; (Ersparnis) aiztaupījums, m.; 2. fig. (von Wegen) noiešana, f.; nobraukšana, f.; nach - dieses Weges, šo ceļu nogājis od. nobraucis, zurück'j]lehnen, v. refl. sich slieties atpakaļ, atslieties. -leiten, v. a. vadīt atpakaļ, -lenken, v. a. griezt atpakaļ, atgriezt. - -liefern, v. a. dot atpakaļ. Zurück'nahme, f. <*, 1. atpakaļjemšana,

f.; 2. fig. (Widerruf) atsaukums, m. zurūck'ļ]nehmen, v. a. (v. nehmen) 1. jemt atpakaļ; 2. fig. (widerrufen) atsaukt. -nötigen, v. a. piespiest atgriezties. -prallen, v. n. 1. atlēkties od. at-šauties (atpakaļ); 2. fig. atkāpties. Zurück'prallen, n. atkāpšanās, f. zurück']|rechnen, v. n. skaitīt atpakaļ, -reisen, v. n. ceļot atpakaļ, -rufen, v. a. (v. rufen) saukt atpakaļ; fig. sich (etw.) ins Gedächtnis atgādāties (ko).

Zurück'rufung, f. atpakaļsaukšana, f. zurück'setzen, v. a. 1. likt atpakaļ, atlikt; 2. fig. (jemn.) novārtā likt od. necienīt (kādu); izturēties (pret kādu) ar mazāku cienību nekā pret citiem. Zurücksetzung, f. 1. atlikšana, f.; 2.

fig. neievērošana, f.; necienīšana, f. zurück'i]sinken, v. n. (v. sinken) 1. grimt atpakaļ; 2. fig. atkrist od. atslīkt (nabadzībā); par jaunu nodoties netiklībai. -stellen, v. a. 1. statīt atpakaļ, atstāstīt; (für später) atlikt; 2. eine Uhr atgriezt pulksteni atpakaļ; 3. fig. einen Militärpflichtigen atstādināt jaunekli, kam jāiet kareivjos. Zurückstellung, f. 1. atlikšana, f.; 2. fig.

atstādināšana, f. zurückstoßen, v. a. (v. stoßen) grūst atpakaļ, atgrūst, zurückstoßend, adj. nepatīkams, pretīgs. Zurück'stößung, f. atgrūšana, f.; atgrū-dums, m.

zurückstrahlen, I. v. a. atstarot; II. v. n.

atspoguļoties. ZurückStrahlung, f. atstarošana, f.; at-

starojums, m. zurück'||streichen, v. a. (v. streichen) glaudīt atpakaļ, atglaudīt, -streifen, v. a. atlocīt, zurūck'trēten, v. n. (v. treten) 1. spert soli atpakaļ; (zurückweichen) atkāpties; 2. (von Geschwulsten) atslābt; der Ausschlag trat zurück, izsitumi nozuda; der Fluß ist zurückgetreten,

ūdens upē atplacis; das Meer tritt zurück, jūra atplūst; fig. in das Privatleben atgriezties privātā dzīvē; 3. fig. (in den Hintergrund treten) noiet no skatuves, nozust; 4. fig. (sich zurückziehen) atkāpties; von einem Amt atkāpties no amata; von einer Kandidatur atteikties no kandidātūras. Zurūck'trēten, n. atkāpšanās, f. zurück'||wälzen, v. a. velt atpakaļ, atvelt, -wandern, v. a. doties atpakaļ, atgriezties. -weichen, v. n. (v. weichen) atkāpties; das Z-, atkāpšanās, f. -weisen, v. a. (v. weisen (jemn.) atraidīt (kādu); ein Geschenk nepiejemt od. atraidīt dāvanu; eine Behauptung apgāzt apgalvojumu. Zurückweisung, f. atraidīšana, f.; atraidījums, m. zurück']|wenden, I. v. a. (v. wenden) griezt atpakaļ, atgriezt; II. v. refl. sich », atgriezties, -werfen, v. a. (v. werfen) sviest atpakaļ, atsviest; den Feind atsist od. atgaiņāt ienaidnieku; die Strahlen mest atpakaļ starus. Zurück'wer fen, n. od. -fung, f. atmešana, f.

zurück'wirken, v. n. parādīt spēku atpa-

kaļējā virzienā. Zurück'wirkung, f. darbība, spēks atpa-

kaļējā virzienā, zurück" wollen, v. n. (v. wollen) gribēt tikt atpakaļ; die vergangene Zeit žēloties pēc pagājušiem laikiem; II. v. refl. sich vēlēties atgriezties, -zahlen, v. a. maksāt atpakaļ, atmaksāt. Zurückzahlung, f. atmaksājums, m. zurück'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) vilkt atpakaļ, atvilkt; seinen Einsatz jemt atpakaļ savu metienu; Truppen atsaukt kaŗaspēku; II. v. refl. sich 1. atkāpties; sich auf das Land pāriet uz laukiem dzīvot; fig. von der Bühne atstāt skatuvi; 2. fig. dzīvot vientulīgi; nesatikties ar ļaudīm. ZurückZiehung, f. atvilkšana, f.; ~ eines Gesetzentwurfes, likumprojekta atpakaļjemšana, f.; -v der Truppen, karaspēka atsaukums, m. Zū'rūf, m. uzsauciens, m.; (Ruf) sauciens, m.

zū'rūf en, v. a. (v. rufen) (jemm. etw.) uzsaukt (kādam ko); (jemm.) Beifall aplaudēt (kādam). Zū'säge, f. apsolīšana, f.; apsolījums, m. zū'sāgen, I. v. a. 1. (versprechen) apsolīt; 2. (jemm. etw.) auf den Kopf -, apvainot (kādu kādā lietā) atklāti; II. v. n. 1. solīties nākt, piejemt ielūgumu; 2. fig. (gefallen) patikt; (passen)zusammen — Zusammenkunft

derēt; das sagt ihm zu, tas viņam pa prātam.

zusammen, adv. kopā; (im ganzen) pavisam; alle visi kopā. -arbeiten, v. a. strādāt kopā; sastrādāt, -berufen, v. a. (v. berufen) sasaukt, saaicināt. Zusam'menberūfung, f. sasaukšana, f.; sasaukums, m. zusam'men betteln, v. a. viel Geld saubagot od. sadiedelēt daudz naudas, -biegen, v. a. saliekt, salocīt, -binden, v. a. (v. binden) siet kopā, sasiet, -blā-sen, v. a. (v. blasen) sapūst, sapulcināt (pūšot), -bleiben, v. n. (v. bleiben) palikt kopā. -borgen, v. a. satapināt. -brauen, v. a. sabrūvēt, savārīt, -brechen, v. n. (v. brechen) sabrukt; saļimt, -bringen, v. a. (v. bringen) sanest; (zusammenführen) savest; (sammeln) sapulcēt; (auftreiben) savākt; (versöhnen) samierināt. Zusammenbruch, m. 1. sabrukums, m.; (von Flößen) sastrēgums, m.; 2. fig. -eines Geschäftshauses, bankrots, m. zusam'men||drängen, v. a. saspiest; zusammengedrängt, saspiesties; (vom Stil) īss; noteikts; II. v. refl. sich saspiesties, -drēhen, v. a. sagriezt, -eilen, v. n. saskriet, -fahren, I. v. a. (v. fahren) savest; II. v. n. 1. braukt kopā; (mit jemm.) braukt (kādam) līdz; 2. (von Zügen) sadurties; 3. fig. (vor Schrecken) satrūkties; (im Schlafe) uztrūkties. Zusam'menfahren, n. 1. kopbrauciens, m.; 2. (von Zügen) saduršanās, f.; 3. fig. (Schaudern) satrūkšanās, f. Zusam'menfall, m. sabrukums, m. zusam'menfallen, v. n. (v. fallen) 1. (von Gebäuden) sabrukt, sagrūt; (von Augen) aizvērties; 2. fig. (von Personen) noliesēt; novārgt; er ist recht zusammengefallen, viņš stipri sakrities miesās; 3. (von Ereignissen) sagadīties. Zusam'menf allen, n. 1. (von Gebäuden) sabrukšana, f.; 2. fig. (von Personen) noliesēšana, f.; 3. fig. (von Ereignissen) sagadīšanās, f. zusam'men1 falten, v. a. salocīt; (von Händen) salikt; (von Kleidern) sakro-kāt. -fassen, v. a. 1. jemt kopā; sajemt; 2. fig. kurz y, īsi izteikt; sajemt īsumā.

Zusammenfassung, f. kurze īss savil-

kums, m.; kopsavilkums, m. zusam'men fēgen, v. a. saslaucīt, -finden, I. v. a. (v. finden) sameklēt; II. v. refl. sich sarasties, -flechten, v. a. (v. flechten) sapīt, -flicken, v. a. 1. sa-

lāpīt; 2. fig. savārstīt, -fließen, v. n. (v. fließen) 1. (von Flüssen) satecēt; 2. (von Farben) saplūst; 3. fig. (von

Menschen) sapulcēties, sanākt. Zusam'men fließen, n. od. -fluß, m. 1. sa-tecēšana, f.; 2. (von Farben) saplūšana, f.; 3. fig. (von Menschen) sapulcēšanās, f.; sapulce, f. zusam'men||frieren, v. n. (v. frieren) sasalt. -fügen, v. a. likt kopā, salikt, savienot; (in der Tischlerei) salaist. Zusam'menfügung, f. salikšana, f.; salikums, m.

zusam'men führen, v. a. vest kopā, savest. -gēben, v. a. (v. geben) savienot. -gēhen, v. n. (v. gehen) 1. iet kopā; (von der Milch) saiet; 2. fig. rīkoties uz vienu roku; das Z-, vienprātība, f.; saskaņa, f.; 3. (sich schließen) salaisties. -gehören, v. n. derēt kopā; die Handschuhe gehören zusammen, šie cimdi sader kopā. -gehörig, adj. kopā saderīgs, kopīgs; (gleichartig) vienādīgs. Zusammengehörigkeit, f. kopība, f. zusam'men| gesellen, v. a. sabiedrot, -gießen, v. a. (v. gießen) liet kopā, saliet. Zusam'menhalt, m. 1. (Festigkeit) satu-riba, f.; 2. fig. (Eintracht) vienprātība, f.; saskaņa, f. zusam'menhalten, I. v. a. (v. halten) 1. turēt kopā; 2. fig. (vergleichen) salīdzināt; II. v. n. 1. turēties kopā; 2. fig. (einig sein) būt vienprātīgam. Zusam'menhang, m. sakars, m.; (etw.) im -e erzählen, izstāstīt (ko) no viena gala līdz otram, zusammen||hangen, v. n. (v. hangen) 1. (räumlich) karāties kopā; 2. fig. (geistig) turēties kopā; diese Schwäche hängt mit seiner Krankheit zusammen, šis vājums ceļas no viņa slimības, -hängen, I. v. a. kārt kopā; v. n. v. v. -hangen, -hängend, adj. sakarīgs, -hangslös, I. adj. bezsakara-, nesakarīgs; II. adv. bez sakara. Zusam'menhangslösigkeit, f. nesakarī-ba, f.

zusam'men hauen, v. a. (v. hauen) sacirst. -häufen, v. a. sakraut, sakrāt. Zusam'menhäufung, f. sakraušana, f.; sa-

krāvums, m. zusam'menheften, v. a. sašūt; ein Buch brošēt grāmatu, -heilen, v. n. sadzīt. Zusam'menklang, m. saskaņa, f. zusam'menklappen, I. v. a. salikt; aizvāzt (nazi); II. v. n. sakrist; saļimt (aiz noguruma). Zusam'menkunft, f. pl. -künfte, sanāksme, f.680

zusam'menlassen, v. a. (v. lassen) 1. laist kopā, salaist; 2. zwei Personen ļaut divām personām redzēties.

Zusam'menlauf, m. 1. (Anlauf) sapulcēšanās, f.; (Menge) drūzma, f.; 2. (Zusammenfluß) - zweier Flüsse, divu upju sateka, f.

zusam'menlauf en, v. n. (v. laufen) 1. skriet kopā, saskriet; in einem Punkt saiet vienā punktā; (von Flüssen) sate-cēt; fig. dabei läuft einem das Wasser im Munde zusammen, pie tam siekalas satek mutē; 2. fig. (von Farben) saplūst; 3. fig. (einlaufen) sarauties, sarukt; 4. fig. (gerinnen) saiet, sakupt.

Zusam'menlauf en, n. 1. saskriešana, f.; (in einen Punkt) konverģence, f.; 2. fig. (von Farben) saplūšana, f.; 3. fig. (Einlaufen) saraušanās, f.; 4. fig. (Gerinnen) sakupšana, f.

zusam'menjjleben, v. n. dzīvot kopā; (mit jemm.) sadzīvot (ar kādu); das Z-, kopdzīve, f.; sadzīve, f. -lēgen, v. a.

1. likt kopā, salikt; 2. (falten) salocīt; 3. fig. Geld «., samest naudu.

zusam'mennehmen, I. v. a. (v. nehmen) jemt kopā, sajemt; die Karten pacelt kārtis; seine Kleider uzspraust drēbes; fig. seine Gedanken od. den Kopf uzmanīties; fig. seine Kräfte sajemt visus savus spēkus; fig. alles zusammengenommen, visu kopā jemot; II. v. refl. sich 1. (sich mäßigen savaldīties; (sich Zwang antun) piespiesties; 2. (sich anstrengen) sajemt visus savus spēkus kopā, sajemties.

Zusam'mennehmen, n. sajemšana, f.

zusam'men| packen, v. a. sasaiņot; dicht saslānīt. -passen, v. n. derēt kopā.

zusam'men||reimen, I. v. a. saskaņot; II. v. n. u. v. refl. sich 1. saskanēt;

2. fig. wie reimt sich das zusammen? kā tas saprotams? -reißen, v. a. (v. reißen) saārdīt, sagraut, -rollen, I. v. a. saritināt; II. v. refl. sich saritināties.

zusam'menriicken, I. v. a. die Tische sastumt galdus; II. v. n. sasēsties ciešāki; nach rechts •», saspiesties uz labo pusi.

Zusam'menrūf, m. sasaukums, m.

zusam'menļ'rūfen, v. a. (v. rufen) sasaukt, -rühren, v. a. samaisīt, -schären, v. refl. sich sapulcēties, -scharren, v.

a. saraust.

zusam'men |l schrumpfen, v. n. 1. (einlaufen) sarauties, sarukt; (runzelig werden) sakrokoties; (kraus werden) saki umpāties; das Z-, sarukšana, f.; 2. fig. (sich vermindern) mazināties; das Z-,

mazināšanās, f. -schweißen, savirināt, sametināt. -setzen, v. a. 1. salikt; 2. (zu einem Ganzen) vereinigen) sakopot, salikt; eine Maschine sastādīt mašīnu; II. v. refl. sich 1. sēsties kopā, sasēsties; 2. fig. (bestehen) sastāvēt.

Zusammensetzung, f. pl. -en, 1. (als Tätigkeit) salikšana, f.; (Verbindung savienošana, f.; (von Maschinen) sastādīšana, f.; 2. (als Ergebnis) salikums, m.; sastāvs, m. zusam'men||sinken, v. n. (v. sinken) sakrist; (aus Schwäche) saļimt; (einstürzen) sagāzties, sabrukt, -spannen, v. a. sajūgt, -spāren, v. a. sataupīt. Zusam'menspiel, n. kopspēle, f. zusam'menstellen, v. a. 1. likt kopā; die Farben passend •», sakopot krāsas; fig. das Wahlergebnis sastādīt vēlēšanu iznākumu; 2. (klassenweise) šķirot; 3. fig. (vergleichen) salīdzināt. Zusammenstellung, f. 1. salikums, m.; passende sakopojums, m.; 2. (nach Klassen) šķirojums, m.; 3. fig. (Ver-gleichung) salīdzinājums, m. Zusam'menstimmung, f. saskaņa, f.; vienprātība, f. Zusam'menstöß, m. sadursme, f. zusam'men stoßen, I. v. a. (v. stoßen) 1. grūst kopā, sagrūst; die Gläser *, saskandināt glāzes; 2. sastumt; 3. (zerstoßen) sagrūst (piestā); II. v. n. 1. sa-grūsties; 2. fig. sadurties; 3. (sich berühren) satikties; die Grenzen stoßen zusammen, robežas saiet kopā. -streichen, v. a. (v. streichen) 1. ievākt (naudu); 2. (durch Streichungen kürzen) sasvītrot. -strömen, v. n. saplūst; das Z-, saplūšana, f. Zusam'mensturz, m. sagrūsme, f.; sabrukums, m.; gruvums, m. zusam'men stürzen, v. n. (von Dächern) sagāzties; (von Mauern, Häusern u. fig.) sagrūt, sabrukt, -suchen, v. a. sameklēt, -treffen, v. n. (v. treffen) 1. satikties; 2. fig. (gleichzeitig geschehen) sagadīties. Zusam'mentreffen, n. 1. (Begegnung) satikšanās, f.; (feindliches Z.) sadursme, f.; 2. fig. (Gleichzeitigkeit) sagadīšanās, f.

zusam'menwirken, v. n. darboties od. rīkoties kopīgi. Zusam'menwirken, n. kopdarbība, f.; kopiespaids, m. zusam'menwürfeln, v. a. samest; fig. eine zusammengewürfelte Gesellschaft, jaukta od. raiba sabiedrība, šādi tādi.

zusam'menziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. vilkt kopā, savilkt; Truppen «, savienot od. sapulcināt kaŗaspēku; die Augenbrauen saraukt uzacis; die Segel pievākt buras; 2. savienot (divas zilbes); 3. (verkürzen) saīsināt; (enger machen) sašaurināt; II. v. n. apmesties uz dzīvi vienā namā; III. v. refl. sich

1. savilkties; sapulcēties; es zieht sich ein Gewitter zusammen, negaiss taisās uznākt; 2. sašaurināties, (einlaufen) sarauties, sarukt.

Zusam'menziehung, f. 1. - der Truppen, kaŗaspēka sapulcēšana, f.; 2. (divu zilbju) savienošana, f.; 3. (Verkürzung) saīsinājums, m.; (Verengerung) sašaurinājums, m. zusam'menzwängen, v. a. saspiest. Zū'satz, m. pielikums, m.; (Mischteil) piemaisījums, m.; (Erweiterung) paplašinājums, m.; papildinājums, m.; (Nachtrag) piemetinājums, m. zū'schauen, v. n. skatīties, noskatīties. Zū'schauer, m. -s, pl. skatītājs, m. -in, f. pl. -nen, skatītāja, f. -platz, m. od. -raum, m. skatītāju telpas, f. pl. -schaff, f. skatītāji, m. pl. zū'schicken, v. a. piesūtīt. Zū'schickung, f. piesūtījums, m. zQ'schießen, I. v. a. (v. schießen) piemest; Geld », likt naudu klāt; II. v. n. (von der Milch) pierietēt. Züschlag, m. 1. piespriedums, m.; auch piesišana, f.; 2. piemetinājums, m.; mit . der Kosten, pieskaitot izdevumus; 3. (Nachzahlung) papildu maksājums, m. zū'schlāgen, I. v. a. (v. schlagen) 1. aizsist; (jemm.) die Tür vor der Nase aizcirst durvis (kādam) deguna priekšā; 2. fig. piespriest; II. v. n. 1. sist;

2. aizvērties.

Zū'schlagsļļbillet [-biljāt], n. od. -karte, f. papildu karte, f. -Steuer, f. papildu nodoklis, m. ZQ'schluß, m. pieslēgums, m. zū'schnappen, v. n. i. kampt ar zobiem; 2. aizkrist.

Zū'schneide brett, n. sagriežamais galdiņš. -messer, n. sagriežamais nazis, zū'schneiden, v. a. (v. schneiden) sagriezt, piegriezt. Zū'schneiljder, m. sagriezējs, m.; auch piegriezējs, m. -derin, f. sagriezēja, f.; auch piegriezēja, f. Zū'schnitt, m. 1. sagriešana, f.; (Schnitt) piegriezums, m.; 2. fig. (Anstrich) izskats, m.

zū'schnūren, v. a. aizsiet; fig. (jemm.) die Kehle sažņaugt (kādam) rīkli.

zū'schreiben, I. v. a. (v. schreiben) 1. (hinzufügen) pierakstīt; 2. fig. (beimessen) piedēvēt, pielikt; (zur Last legen) uzkraut; II. v. refl. sich er hat es sich selbst zuzuschreiben, tā viņa paša vaina, zū'schreiten, v. n. (v. schreiten) (auf jemn.) », tuvoties (kādam); tüchtig od. wacker dūšīgi soļot, iet lieliem soļiem.

Zū'schrift, f. (Sendschreiben) piesūtīts raksts; (Brief) vēstule, f.; (Widmung) veltījums, m. zū'schriftlich, adj. ar rakstu. Zü'schuß, m. pielikums, m.; papildinājums, m.; (Beihilfe an Geld) naudas pabalsts, m. zū'schūtten, v. a. 1. aizbērt (grāvi); 2.

(hinzufügen) piebērt, zū'sēhen, v. n. (v. sehen) 1. skatīties, lūkoties; er sah mir zu, viņš uz mani noskatījās; wir wollen noch eine Zeitlang mēs vēl kādu brīdi paskatīsimies (od. pagaidīsim); das Z- kostet nichts, par skatīšanos nav jāmaksā; 2. fig. (Sorge tragen) gādāt; da mag er tā ir viņa darīšana; sehen Sie zu, daß wir einen guten Platz bekommen, pielūkojiet, ka mēs dabūjam labu vietu; 3. fig. (sich in acht nehmen) piesargāties, zū'sēhends, adv. acīm redzot, zū'senden, v. a. (v. senden) piesūtīt. Zū'sendung, f. piesūtījums, m. zū'setzen, I. v. a. 1. (hinzufügen) likt klāt, pielikt; (hinzumischen) piemaisīt; fig. er hat etwas zuzusetzen, viņam netrūkst laika un līdzekļu; 2. fig. (hingeben) ziedot; (verlieren) zaudēt; sein Vermögen <», ziedot savu mantu; ich habe dabei zugesetzt, tur es esmu piemaksājis; II. v. n. (jemm.) uzmākties (kādam); die Krankheit setzt ihm hart zu, slimība viņu stipri nomāc, zū'sichern, v. a. apsolīt; (verbürgen) galvot.

Zusicherung, f. apsolījums, m.; (Bürgschaft) galvojums, m. zū'siegeln, v. a. aizzīmogot. Zū'siegelung, f. aizzīmogojums, m. zū'spitzen, I. v. a. paasināt, saasināt; II. v. refl. sich 1. nobeigties ar asu galu; 2. fig. (auf etw. hinauslaufen) iziet; die Frage spitzt sich dahin zu..., jautājums iziet uz to ...; 3. fig. saasināties.

Zū'jļspitzen, n. od. -spitzung, f. «., 1. uz-

asināšana, f.; 2. fig. saasināšanās, f. Zū'sprāche, f. drošināšana, f.682

zū'sprechen, I. v. a. (v. sprechen) 1. (jemm. etw.) gerichtlich piespriest (kādam ko); 2. fig. (einflößen) iedvēst; (jemm.) Mut, Trost «, iedrošināt, iepriecināt (kādu); II. v. n. 1. (jemm.) griezties (pie kāda), sarunāt (kādam); (jemm.) freundlich pamudināt (kādu); 2. fam. der Flasche fleißig krietni iemest.

Zū'sprechung, f. piespriedums, m. Zū'spruch, m. 1. (Ermutigung) iedrošinājums, m.; (Trost) iepriecinājums, m.; 2. (Zulauf) saplūšana, f.; sadrūzmēšanās, f.; dieser Kaufmann hat viel šim tirgotājam daudz pircēju. Zū'stand, m. stāvoklis, m.; sastāvs, m.; (Lage) situācija, f.; in gutem -e, labā stāvoklī; die Zustände in Frankreich, apstākļi Francijā; die Brücken sind in einem schlechten -e, tilti palaisti; im besten -e, vislabākā sastāvā; im nüchternen tukšā dūšā; im trunkenen dzērumā; in welchem -e befindet sich der Kranke? kā slimniekam klājas? zustan'de, adv. - kommen, izdoties; (stattfinden) notikt; (in Erfüllung gehen) piepildīties; (etw.) bringen od. (mit etw.) ~ kommen, tikt (ar ko) galā. Zustandekommen, n. notikšana, f.; das ~ des Festes ist noch zweifelhaft, vēl var šaubīties, vai svētki notiks, zū'ständig, adj. -er Richter, piederošs od.

piekritīgs tiesnesis. Zuständigkeit, f. piederība, f.; piekri-

tība, f.; kompetence, f. zū'stecken, v. a. 1. aizspraust; 2. fig. (jemm. etw.) paslepus (kādam ko) padot; iegrūst (kādam ko), zū'stēhen, v. n. (v. stehen) piekrist, piederēt; die Tür steht zu, durvis cieti, zū'stellen, v. a. 1. aiztaisīt; eine Tür aizsprostīt durvis; 2. fig. (jemm. etw.) piesūtīt od. piegādāt (kādam ko). Zū'stellung, f. piesūtīšana, f.; piesūtī-jums, m.

zū'steuern, I. v. a. piemaksāt (savu daļu);

II. v. n. einer Insel tuvoties salai, zū'stimmen, v. n. pieslieties, pievienoties

(uzskatam), atļaut. Zū'stimmung, f. atļauja, f. zū'stopfen, v. a. 1. aizbāzt (caurumu);

2. (flicken) aizlāpīt. Zū'tāt, f. (zu einer Speise) aizdars, m.; (zum Kleide) (drēbnieku) piederumi, m. pl.

zū'teilen, v. a. piešķirt; gerichtlich *, piespriest.

Zū'teilung, f. piešķiršana, f.; (gerichtliche Z.) piespriešana, f.

zū'trāgen, I. v. a. (v. tragen) pienest; fig. (angeben) uzrādīt; paziņot; II. v. refl. sich notikt, gadīties. Zū'trāger, m. uzrādītājs, m.; denuncē-tājs, m.

zū'trāglich, adj. (passend) pienācīgs; (vorteilhaft) izdevīgs; (nützlich) derīgs; (heilsam) veselīgs; der Gesundheit veselīgs, veselībai derīgs. Zū'trāglichkeit, f. pl. -en, derīgums, m.;

lietderība, f. zū'trauen, v. a. (jemm.) viel Gutes domāt (par kādu) daudz laba; seinen Kräften nicht viel neuzticēties daudz saviem spēkiem; sich zu viel par daudz uzjemties. Zū'trauen, n. -s, uzticēšanās, f.; uzticība, f.; ich habe kein ~ zu ihm, es viņam nevaru uzticēties, zū'traulich, I. adj. uzticīgs, piekļāvīgs;

II. adv. ar uzticību. Zū'traulichkeit, f. piekļāvība, f.; sirsnība, f.

zū'treffen, v. a. (v. treffen) būt pareizam; (geschehen) notikt, gadīties; (sich verwirklichen) piepildīties, zū'treffend, adj. pareizs; (gegründet) dibināts.

zū'treiben, v. a. (v. treiben) dzīt (pret _koļ.

zū'trēten, I. v. a. (v. treten) aizmīt, aiz-mīņāt; II. v. n. 1. (herantreten) tuvoties, pieiet; 2. fig. (sich verbinden) piebiedroties, zū'trinken, v. n. (v. trinken) (jemm.)

uzdzert (kādam). Zū'tritt, m. pieeja, f.; (bei jemm.) haben, tikt piejemtam; er hat freien viņam brīva ieeja, zū'tūlich, adj. piekļāvīgs. Zū'tūlichkeit, f. piekļāvība, f. zū'tūn, v. a. (v. tun) 1. (schließen) aiztaisīt; ich habe die ganze Nacht kein Auge zugetan, visu nakti neesmu aizdarījis (od. aizvēris) acis; 2. (hinzufügen) pielikt, piemetināt. Zū'tūn, n. piepalīdzība, f.; ohne mein *,

bez manas līdzdalības, zūtūnlich v. zutulich.

zö'verlässig, I. adj. 1. (von Personen) uzticams, drošs; (erprobt) izmēģināts; (wahrheitsliebend) patiesīgs; er ist nicht uz viņu nevar paļauties; 2. (von Nachrichten) drošs, ticams; II. adv. droši.

Zuverlässigkeit, f. 1. (von Personen) uzticamība, f.; (Wahrheitsliebe) patiesīgums, m.; 2. (von Nachrichten) drošība, f.; (Glaubwürdigkeit) ticamība, f.

\Zuversicht —

Zü'versicht, f. paļāvība, f.; (Selbstvertrauen) pašpaļāvība, f.; (Gewißheit) drošība, f.; (Uberzeugung) pārliecība, f.; (feste Hoffnung) stipra cerība, zuversichtlich, I. adj. paļāvīgs; im -en Ton, paļāvīgā balsī; II. adv. ar paļāvību, paļāvīgi. Zū'versichtlichkeit, f. v. Zuversicht, zuviel', adj. par daudz, pārlieku, pārāk daudz.

zuvor', adv. 1. (vorher) iepriekš; 2. (früher) senāk; 3. (vor allem) vispirms. (Man vergleiche auch die mit vorher

beginnenden Wörter.) zuvörderst, adv. v. zuvor, zuvor'jļ kommen, v. n. (v. kommen) (jemm.) tikt od. aizsteigties (kādam) priekšā; fig. einem Übel novērst ļaunumu; fig. (jems.) Wünschen ievērot jau iepriekš (kāda) vēlēšanās, -kommend, I. adj. laipns; (gefällig) iztapīgs; II. adv. laipni, iztapīgi. Zuvorkommenheit, f. laipnība, f.; iztapība, f.

zūvor'tūn, v. a. (v. tun) es (jemm. in einer Sache) pārspēt (kādu kādā lietā).

Zü'wachs, m. -(s)es, pieaugums, m.; (Vermehrung) vairošanās, f.; einen beträchtlichen ~ erhalten, pieaugt ievērojamā mērā. zü'wachsen, v. n. (v. wachsen) 1. aizaugt; die Wunde ist zugewachsen, vāts sadzijusi; 2. (zufallen) piekrist; es ist ihm dadurch ein großer Vorteil zugewachsen, viņam caur to pienācis liels labums.

zuwē'ge, adv. (etw.) - bringen, tikt (ar

ko) galā, izdarīt (ko). zū'wēhen, v. a. 1. piepūst; (jemm.) Luft vēdināt (kādam); 2. die Wege mit Schnee aizputināt ceļus ar sniegu, zuwei'len, adv. dažreiz; (nicht oft) šad tad.

zü'weisen, v. a. (v. weisen) (jemm. etw.) piešķirt (kādam ko); (jemm.) Kunden piesūtīt (kādam) nojēmējus od. pircējus.

zü'wenden, v. a. (v. wenden) 1. (jemm.) den Rücken atgriezt (kādam) muguru; 2. fig. (jemm. etw.) piešķirt (kādam ko); 3. fig. (jemm.) seine Liebe mīlēt (kādu), dāvāt (kādam) savu mīlestību; einer Sache seine Aufmerksamkeit ievērot kādu lietu, pievērst kādai lietai savu uzmanību. Zü'wendung, f. pabalsts, m. zü'werfen, v. a. (v. werfen) 1. die Tür aizcirst durvis; 2. einen Graben aizmest od. aizpildīt grāvi; 3. dem. Hunde

ein Stück Brot piesviest sunim gabalu maizes; fig. (jemm.) verliebte Blicke lūkoties (uz kādu) mīļām acīm.

zuwi'der, adv. einer Sache - sein od. -laufen, būt kādai lietai pretējam; einem Gesetze ~ handeln, pārkāpt likumu, rīkoties pretlikumīgi; das ist mir in der Seele tas man riebjas; sich (etw.) ~ essen, atēsties (ko). Zuwi'der| handeln, n. u. -handlung, f. pārkāpšana, f. zü'winken, v. n. (jemm.) pamāt (kādam), pamest (kādam) ar acīm. zū'zahlen, v. a. piemaksāt, zū'zāhlen, v. a. 1. pieskaitīt; 2. (hinzufügen) piemetināt. Zū'zahlung, f. piemaksājums, m. zū'ziehen, I. v. a. (v. ziehen) 1. aizvilkt, pievilkt, savilkt; (jemm.) die Kehle sažņaugt (kādam) rīkli; 2. fig. (jemn. zu etw.) », piedabūt (kādu pie kā) klāt; einen Arzt pieaicināt ārstu; II. v. n. (sich niederlassen) piemesties; III. v. refl. sich (etw.) dabūt (ko); sich Händel iepīties ķezās; sich eine Krankheit saslimt; sich einen

Schnupfen dabūt iesnas; sich eine Strafe izpelnīties sodu. Zū'ziehen, n. aizvilkšana, f.; 2. piemešanās, f.

Zū'ziehung, f. 1. aizvilkums, m.; 2. pie-

aicinājums, m. Zü'zug, m. 1. (das Zuziehen) piemešanās, f.; (Einwanderung) ieceļojums, m.; 2. (Vermehrung) vairošanās, f.; (Verstärkung) palīga pulki, m. pl. Zü'zügler, m. -s, pl. pienācējs, m. zwack'en, v. a. knaibīt, spaidīt, zwang v. zwingen.

Zwang, m. -(e)s, piespiešana, f.; (Gewalt) vara, f.; - ausüben, piespiest ar varu; aus piespiests; (jemm.) antun, piespiest (kādu); sich keinen ~ antun, nekautrēties, zwäng'en, v. a. 1. spiest, spaidīt; 2. (hineinzwängen) iespiest, zwang'lös, I. adj. nepiespiests; II. adv. svabadi.

Zwang'lösigkeit, f. nepiespiestība, f.;

(Freiheit) svabadība, f. Zwangs' anleihe, f. spaidu aizjēmums, m. -arbeit, f. spaidu darbs, m. -jacke, f. spaidu kamzoļi, m. pl. -läge, f. spaidu stāvoklis, m. -māBrēgel, f. spaidu solis, m. -mittel, n. spaidu līdzeklis, m. -Veräußerung, f. od. -Versteigerung, f. .spaidu ūtrupe, f. -Vollstreckung, f. spaidu izpildīšana, f.684

zwangs'weise, adv. ar spaidiem; piespiesti.

zwan'zig, num. divdesmit; etwa - Tage,

dienas divdesmit. Zwan'ziger, m. -s, pl. divdesmit gadu

jauneklis, m.; divdesmitnieks, m. Zwanzigstel, n. -s, pl. divdesmitdaļa, f. zwan'zigstens, adv. divdesmitā kārtā, zwär, adv. 1. gan, patiesi; er ist reich, aber sehr geizig, viņš gan bagāts, bet ļoti skops od. patiesi viņš bagāts, bet ļoti skops; 2. und un proti. Zweck, m. -(e)s, pl. -e, (Ziel), mērķis, m.; (Absicht) nolūks, m.; seinen ~ erreichen, sasniegt mērķi; dies hat den Sie zu benachrichtigen, ar šo nodomāts Jums paziņot; zu diesem ar šo nolūku; zu welchem *? ar kādu nolūku? das hat gar keinen tas gluži lieks, zweckdienlich, adj. (angemessen) piemē-

rīgs, mērķtiecīgs. Zweck'dienlichkeit, f. (Angemessenheit) piemērīgums, m.: mērķtiecīgums, m.

Zweck'e, f. pl. -n, nagliņa, f. zweck'en, v. a. apsist ar nagliņām, zweckentsprechend, I. adj. nolūkam piemērots; (nützlich) derīgs, mērķtiecīgs, piemērīgs; II. adv. saskaņā ar nolūku, zweck'lös, adj. beznolūka-; (nutzlos) veltīgs; das ist ganz tas ir gluži veltīgi; II. adv. bez nolūka, velti. Zweck'lösigkeit, f. «, veltīgums, m. zweck'mäßig v. zweckentsprechend. Zweckmäßigkeit, f. mērķtiecīgums, m.;

(Nützlichkeit) derīgums, m. Zweck'mäßigkeitsrücksichten, f. pl. aus

ievērojot lietas derīgumu, zwecks, prp. (mit dem Genetiv) dēļ. zweck'widrig, adj. nolūkam nederīgs, nolūkam

nepiemērots. Zweck'widrigkeit, f. nesaskaņa ar nolūku.

zwei, num. divi (fem. divas); es ist bald pulkstenis pusdivi; ~ Jahre dauernd, divgadējs; eine Z-, (von Karten) div-acis, m.; prv. jedes Ding hat (seine) ~ Seiten, ikvienai lietai arī otra puse. zwei' ļļ beinig, adj. divkāju-. -blätterig,

adj. divlapu-, ar divām lapām. Zwei'bund, m. divsabiedrība, f. zweideutig, I. adj. 1. (doppelsinnig) divdomīgs, divējādi saprotams; 2. fig. (verdächtig) aizdomīgs; (doppelzüngig) divkosīgs; II. adv. divdomīgi, divkosīgi.

Zweideutigkeit, f. pl. -en, 1. (Doppelsinn) divdomība, f.; 2. (doppelzüngig) divkosīgs, viltīgs; II. adv. divdomīgi, divkosīgi.

zweierlei, adj. divējāds; auf ~ Weise, divējādā veidā; ~ Kinder, divu laulību bērni.

zweifach, I. adj. divkārtīgs, divkārtējs;

II. adv. divkārt, divkārtīgi. Zweifel, m. -s, pl. šaubas, f. pl.; im » sein od. ~ hegen, šaubīties; (schwanken) nezināt ko darīt; ich hege nicht den geringsten man nav ne mazāko šaubu; (etw.) in - ziehen, izsacīt šaubas (par ko); ohne - wird er kommen, nav ko šaubīties, ka viņš nāks; darüber besteht od. herrscht kein tur nav ko šaubīties; ohne allen bez jebkādām šaubām, zweifelhaft, adj. 1. (im Zweifel) šaubīgs; (unschlüssig) nenoteikts; ich bin es šaubos,- 2. (fraglich) šaubīgs; (ungewiß) nezināms; -er Erfolg, šaubīgs panākums; ein -er Ruf, šaubīga slava; es ist mir sehr ob er es tun wird, ļoti šaubos, vai viņš to darīs; es ist nicht daß Sie recht haben, nav ko šaubīties, ka jums taisnība. Zwei'felhaftigkeit, f. šaubas, f. pl. zweifellos, I. adj. bezšaubu-, nešaubāms;

II. adv. bez šaubām. Zweifelmüt, m. šaubība, f.; nenoteiktība, f.

zweifeln, v. n. 1. (an etw.) šaubīties (par ko); ich zweifle, daß er kommt, es šaubos, vai viņš nāks; ich zweifle nicht, daß er die Wahrheit gesagt hat, es nešaubos, ka viņš teicis patiesību; 2. (Bedenken tragen) nezināt, ko darīt, zweifelsohne od. zweifelsoh'ne, adv. bez šaubām.

Zwei'felsucht. f. skepticisms, m.; tieksme šaubīties.

zweifelsüchtig, adj. skeptisks, šaubīgs. Zweifler, m. -s, pl. skeptiķis, m.; šau-

bulis, m.; šaubītājs, m. zweiflügelig, adj. divspārnu-; eine -e

Tür, divviru durvis, f. pl. Zweiflügler, m. -s, pl. divspārņi, m. pl. zweifüßig, adj. divkāju-. Zweifüßler, m. -s, pl. divkājis, m. Zweig, m. -(e)s, pl. -e, 1. zars, m.; dem. zariņš, m.; fig. auf einen grünen -kommen, tikt uz zaļa zara; fig. der letzte - in einer Familie, ģimenes pēdējā atvase; 2. fig. nozare, f.; die verschiedenen -e einer Wissenschaft, zinātnes dažādās nozares. Zweig'bahn, f. zara līnija, f.; sānu dzelzceļš, m.

Zwei'||gesang, m. duets, m. -gespann, n.

divjūgs, m. -gespräch, n. dialogs, m. zweigliederig, adj. divlocekļu-; -e Größe, binoms, m.zweihändig — Zwillingsbruder

zwei' händig, adj. 1. divroku-, divrocīgs; 2. -es Stück, gabals divām rokām, -hauig, adj. divreiz (gadā) pļaujams. Zwei'heit, f. «., duālisms, m. zwei'henkelig, adj. divosu-. -höckrig, adj.

divkupŗu-. -hörnig, adj. divragu-. Zwei'hüfer, m. pl. divnadži, m. pl. zweihundert, num. divi simti, -jährig, adj. divsimtgadu-. -ste (der, die, das), adj. divsimtais (fem. divsimtā), zwei'jährig, adj. divgadu-; -e Dauer, div-

gadiba, f. Zwei'kampf, m. divkauja, f. Zwei'! kin'dersystēm, n. divbērnu sistēma, f.

zwei''köpfig, adj. divgalvu-, ar divām galvām, -lēbig, adj. abinieku-, -lippig, adj. divlūpu. -māl, adv. divreiz; fam. das lasse ich mir nicht - sagen, tas man nav jāsaka divreiz, -mālig, adj. divreizējs. -männerig, adj. -e Pflanzen, augi ar diviem putekļu trauciņiem. Zwei'master, m. -s, pl. divmastnieks,

m.; divmastu kuģis, m. Zwei'rad, n. divritenis, m. zwei'räderig, adj. divriteņu; ein -er

Wagen, divriči, m. pl. zwei'reihig, adj. divrindu-. zwei'||schläf(e)rig, adj. divguļu-, divām personām; ein -es Bett, divvietīga gulta. -schneidig, adj. abās pusēs griezīgs; ein -es Schwert, abās pusēs griezīgs zobens, -seitig, adj. divsānu-, divpusējs. -silbig, adj. divzilbīgs. -sitzig, adj. divsēžu-, Zwei'spänner, m. -s, pl. ->-, divjūgs, m. zwei'II spännig, adj. divjūga-; ~ fahren, braukt divjūgā od. ar diviem zirgiem, -spūrig, adj. divsliežu-. -stimmig, adj. divbalsu-, divām balsīm; -er Gesang (Duett), duets, m.; dziesma divām balsīm. -stöckig, adj. divstāvu-, -stündig, adj. divstundu-. zweit'beste od. zweitbest'e (der, die, das),

adj. otrs (fem. otra) pēc labuma, zwei'te (der, die, das), adj. otrs (fem. otra).

zweiteilig, adj. ar divi dalīts. Zweiteilung, f. divdalījums, m. zweitens, adv. otrkārt, otrā kārtā. Zweiweiberei', f. bigamija, f.; divsie-vība, f.

Zwei'zack, m. -(e)s, pl. -e, divzaru dakšas, f. pl. zwei'zackig, adj. divzaru-, zwei'||zeilig, adj. divrindu-, -züngig, adj.

divkosīgs, viltīgs, zwerch, adv. šķērsām. Zwerch'fell, n. diafragma, f.; šķirtne, f., auch sētas gaļa, f.

Zwerg, m. -(e)s, pl. -e, punduris, m.; pundurītis, m.; rūķītis, m.; kverpelis, m.

zwer'g(en)haft, adj. punduŗains.

Zwerg' geschlecht, n. punduŗu cilts, f. -gestalt, f. punduŗu augums, m. -in, f. pl. -nen, pundurīte, f. -volk, n. pundurīši, m. pl.; kverplīši, m. pl.

Zwet'ļļsch(g)e, f. pl. -n, plūme, f. -sch(g)enbaum, m. plūmju koks, m.

Zwick, m. -es, pl. -e, svīķis, m. -bohrer, m. svīķurbis, m. -eisen, n. spandags, m.

Zwick'el, m. -s, pl. «, ķīlis, m. -bārt, m. ķīļa bārda, f.

zwick'en, v. a. 1. knaibīt; es zwickt mich im Leibe, man vēderā graizes; 2. fig. (quälen) mocīt.

Zwick'er, m. -s, pl. •«, degunkniebis, m.

Zwick' mühle, f. 1. divkāršas sudmalas; 2. fig. neizsmeļams avots, slaucama govs; (jemn.) in der - haben, nedot (kādam) miera, -zange, f. knaibles, f. pl.

Zwie'back, m. -(e)s, pl. -e u. -bäcke, sausiņš, m.

Zwie'bel, f. pl. -n, sīpols, m.; dem. sīpoliņš, m.

Zwie'belj|beet, n. sīpolu dobe, f. -brühe, f. sīpolu mērce, f. -fische, m. pl. (in der Druckerei) sagāzti burti.

Zwie'bel||geruch, m. sīpolu smaka, f. -ge-schmack, m. sīpolu garža, f. -gewächs, n. sīpolu augs, m.

Zwiebelklops, m. sīpolu sitenis, m.

zwie'beln, v. a. 1. pielikt sīpolu-, 2. fam. (jemn.) mocīt od. spīdzināt (kādu).

Zwie'belschäle, f. sīpolu miza, f.

zwie' fach od. -fältig, I. adj. divkāršs, divkārtīgs; II. adv. divkārt.

Zwie'||gespräch, n. dialogs, m.; divsaru-na, f.; -licht, n. krēsla, f.; pakrēslis, m.; mijkrēslis, m.; im mijkrēslī.

Zwie'sei, f. pl. -n, 1. (Gabelung) žubu-rojums, m.; žāklis, m.; 2. (Gabel) dakšas, f. pl.; divzare, f.

Zwie' spalt, m. od. -tracht, f. nesaskaņa, f.; nesaticība, f.; nesaderība, f.; in -geraten, sanākt matos.

zwie'||spältig od. -trächtig, adj. nesaticīgs, nesaderīgs.

Zwilch, m. od. Zwillich, m. -(e)s, pl. -e, trinītis, m.

Zwil'ling, m. -(e)s, pl. -e, 1. dvīnis, m.; dem. dvīnītis, m.; -e, dvīņi, m. pl.; mit -en niederkommen, dzemdēt dvīnīšus; 2. (Gestirn) die -e, Dvīņi, m. pl.

Zwillings II brūder, m. dvīņu brālis, m. -kind, n. v. Zwilling, m. -paar, n. dvīņu pāris, m. -schwester, f. dvīņu māsa, f.686

Zwing'e, f. pl. -n, nārs, m. zwin'gen, I. v. a. (zwing'e; zwang; ge-zwung'en) 1. spiest, piespiest, wir wurden gezwungen, zu Hause zu bleiben, mūs piespieda palikt mājās; eine gezwungene Miene, liekuļoti vaibsti; gezwungen lachen, smieties negribot; -de Umstände, spaidu apstākļi, m. pl.; 2. (etw.) veikt (ko); II. v. refl. sich % piespiesties; er läßt sich nicht viņš nav pierunājams; das läßt sich nicht ar varu tas nav izdarāms. Zwing'er, m. -s, pl. 1. (geschlossener Raum) aizlogs, m.; (Kampfplatz) arēna, f.; 2. (Turm) tornis, m. (apcietināts); 3. (Gefängnis) cietums, m. Zwing'herr, m. despots, m.; varmāka, m.

-schaft, f. despotisms, m.; varmācība, f. zwink'e(r)n, v. n. mirkšķināt; das Z-,

mirkšķināšana, f. Zwirn, m. -(e)s, pl. -e, diegs, m.; (meist pl. diegi); dem. diedziņš, m.; diedziņi, m. pl.

zwir'nen, adj. diega-, diegu-, zwir'nen, v. a. šķetināt (diegus). Zwir'|ļnen, n. -s, šķetināšana, f. -ner, m. -s, pl. šķetinātājs, m. -nerin, f. », pl. -nen, šķetinātāja, f. Zwirn' fāden, m. 1. (Zwirn) diegs, m.; 2. (einzelner Faden) pavediens, m. -knäuel, n. diega kamols, m. -spitze, f. diegu mežģines, f. pl. zwisch'en, prp. (mit dem Dativ u. Akkusativ) starp, starpā; «. Riga und Jel-gawa, starp Rīgu un Jelgavu. Zwisch'en i I akt, m. cēlienu starpa, f. -bal-

ken, m. vidusbaļķis, m. zwischendurch', adj. 1. šķērsām cauri; 2. (zuweilen) šad tad; 3. (gleichzeitig) tai pašā laikā. Zwisch'en||fall, m. starpgadījums, m. -fut-

ter, n. starpodere, f. zwisch'enliegend, adj. vidū esošs. Zwisch'en| I mahlzeit, f. starpmaltīte, f. -mauer, f. starpmūris, m.; (Mittelmauer) vidējais mūris, -pause, f. pārtraukums, m.; starpbrīdis, m. -persön, f. starpnieks, m. -raum, m. 1. (räumlich) starpa, f.; (Abstand) atstatums, m.; 2. (zeitlich) laika sprīdis, m.; pa-starpe, f.; in langen Zwischenräumen,

pa ilgām pastarpēm; nach einem -von zehn Tagen, pēc desmitdienu pārtraukuma. -rēde, f. 1. (Unterbrechung) pārtraukums, m.; 2. (Abschweifung) novirziens, m. -regierung, f. pagaidu valdība, f. -stunde, f. 1. (Freistunde) vaļas brīdis, m.; 2. (Pause zwischen zwei Stunden) starpbrīdis, m. -träger, m. mēlnesis, m.; uzrādītājs, m. Zwist, m. -(e)s, pl. -e, nesaticība, f.;

(Streit) strīds, m.; ķilda, f. zwist'ig, adj. nesaticīgs. Zwist'igkeit, f. pl. -en, nesaticība, f.;

(Streit) strīds, m.; ķilda, L zwit'schern, v. a. u. n. čivināt; prv, wie die Alten sungen, so » die Jungen, kādi vecāki, tādi bērni. Zwit'schern, n. -s, čivināšana, f. Zwit'ter, m. -s, pl. hermafrodīts, m.; pavista, f. (abēja dzimuma dzīvnieks vai augs), zwit'terärtig, adj. pavistai līdzīgs. Zwit'ter| bildung, f. hermafrodītismš, m. -geschöpf, m. bastards, m. -gewächs, n. bastarda augs, m. zwitterhaft, adj. pavistai līdzīgs. Zwit'terpflanze, f. bastarda augs, m. zwölf, num. divpadsmit; um ~ Uhr, pulksten divpadsmitos; um halb - Uhr, pulksten pusdivpadsmitos, zwölf'fach, I. adj. divpadsmitkārtīgs, div-padsmitkārtējs; II. adv. divpadsmit-kārt.

zwölfte (der, die, das), adj. divpadsmitais (fem. divpadsmitā); der - April, divpadsmitais aprīlis od. aprīļa 12. diena; Karl XII od. der Z-, Kārlis Divpadsmitais od. XII, -halb, num. pusdiv-padsmit.

Zwölftel, n. -s, pl. divpadsmitdaļa, f. zwölftens, adv. divpadsmitā kārtā, zwölf zeilig, adj. divpadsmitrindu-, Ziklön', m. -s, pl. -e, ciklons, m.; auka, f. Zyklop, m. -en, pl. -en, ciklops, m. (milzis ar vienu aci pierē). Zy'klus, m. pl. Zyklen, cikls, m. Zylin'der, m. -s, pl. cilindrs, m. Zy'niker, m. -s, pl. ciniķis, m. zynisch, adj. cinisks, bezkaunīgs. Zypres'se, f. pl. -n, ciprese, f. (koks).

\ Erklärung der Abkürzungen.

•lier nicht aufgeführten Abkürzungen, wie: z. B., usw., etc. sind selbstverständlich.)

abst. abstrakt,

adj. Adjektiv,

adv. Adverb,

art. Artikel.

aiUx. verbum auxiliare.

Bauk. Baukunst.

Bergw. Bergwissenschaft,

bibl. biblisch.

Bot. Botanik. """v

Buchdr. Buchdruckerei,

com. commune,

comp. Komparativ,

dem. deminutivum.

etw. etwas,

f. weiblich,

fig. bildlich,

fam. familiär.

Geogr. Geographie,

jem. jemand,

jemm. jemandem,

jemn. jemanden,

jems. jemandes.

Kochk. Kochkunst.

m. männlich.

Myth. Mythologie.

n. sächlich.

num. Zahlwort.

part. Partizip.

pl. Plural.

pl. t. plurale tantum.

poss. besitzanzeigend.

praes. Gegenwart.

praet. Vergangenheit.

pron. Pronomen.

prov. Provinzialismus.

prp. Präposition.

prv. Sprichwort.

sup. Superlativ.

v. siehe.

v. a. transitives Verb.

v. imp. unpersönliches Verb.

v. n. intransitives Verb.

v. refl. reflexives Verb.

verk. verkürzt.

vulg. vulgär.

Zool. Zoologie.